Ч. 38 и 39. Львôвъ, Вторникъ 5 (17) цвѣтня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодинокe число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*: на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на пôвъ року . . 6 зр. на чверть року . . 3 зр. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на пôвъ року . . 8 зр. на чверть року . . 4 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на пôвъ року . зр. 2·50 на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи: на цѣлый рôкъ . . 12 рубл. на пôвъ року . 6 рубл. на чверть року . . 3 рубл. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . 16 рубл. на пôвъ року . . 8 рубл. на четверть року . 4 рубл. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . 5 рубл. на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи: на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр. на пôвъ року . . . . 7·50 зр. на чверть року . . . . 3·75 зр. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . 19зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

☞ Съ днемъ 1 (13) цвѣтня розпочинаєся новый чвертьрôкъ нашого выдавництва. Просимо отже всѣхъ нашихъ П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ присылкою дальшои предплаты а взглядно выpôвнати залеглости, понеже лишь при точнôй вплатѣ зможемо бути и мы точными.

Ново приступаючй П. Т. Предплатники „Библіотеки найзнам. повѣстей“ дôстанутъ даромъ початковй аркушѣ розпочатои повѣсти „Мѣщаньске племя“.

Организація
нашихъ народныхъ силъ.

V.

Наше приватне житье, выхованье молодого поколѣня, домагаєсь реформы. Тôлько вплыву повинпабы предсѣ руска интелигенція на себе саму мати, щобъ мы вже разъ на все прогнали зъ помѣжь себе чужоземнй навычки, чужій языкъ, чужу лиху литературу... Доволѣ вже богатились рôжнй сакраментки та сакракіерки и пр. рускими грôшми... Впоюймо въ дѣтей нашихъ ôтъ маленькости горячу... майже фанатичну любовь до рôдного люду. Будьмо безвзглядн сам противъ себе: въ рускôй хатѣ, въ рускôмъ товариствѣ нехай нѣкто не почуѣ чужого слова. Єсли самй себе шанувати будемъ, будутъ мусѣли насъ и другй шанувати.

Минувъ безповоротно часъ м е с с і й; безъ власнои працѣ нѣкто насъ не спасе. Безъ власнои працѣ, ожидаючи мессіи, не малибъ жнды нынѣ капиталôвъ, не репрезентувалибъ могучои силы. Бачимо, до чого довѣвъ Полякôвъ „мессіянизмъ“ Мицкевича, Словацкого и др. Хочь все єще далекій часъ, коли отсей схибленый славяньскій народъ пôзнаєвластиву свою задачу: оборонятн всѣми силами, въ тѣснôй федераціи съ другими славяньскими народами передовсѣмъ свои власнй землѣ, прапольске гнѣздо ôтъ неумолимои германизаціи, хочь Поляки все єще на пôдставѣ схибленыхъ историчныхъ мрѣй змагаютъ до польонизаціи Руси, щобъ потôмъ, стративши землю пôдъ ногами въ Польщи, тôйже Руси навести на каркъ всякихъ культуртрегерôвъ — то мимо всего того не дасться заперечити, що при добрôй воли, при усильнôй нашôй праци, дôйдемъ до якогось порозумѣня, подвигнемъ с в ô й народъ, уратуємъ часть Славянщины.

Вмѣсто опиратись на историчныхъ мрѣяхъ, — вмѣсто выжидаючи мессій, закладати руки (хиба, щобы потôмъ тяжку суспôльну працю зачинати на ново!), зверпѣмъ передовсѣмъ нашу увагу на наглячй потребы народа, на єго просвѣту; прослѣдѣмъ основно теперѣшне наше положенье, обговорѣмъ всякй економичнй справы на пôдставѣ вычерпуючихъ студій, — займѣмся рôдною литературою, согвореньемъ національнои нашои науки. Популярными книжочками безперечно много можемъ зробити, особливо если вмѣсто пустыми фразами заповнимо ихъ основнымъ поученьемъ народа: якй єго права, якъ ôнъ тыхъ правъ боронити має и пр. Але дуже важну задачу має сповнити наша литература, въ обширнѣйшôмъ змыслѣ сего слова. Доказана се рѣчь, що всѣ слабшй народности славяньскй (на пр. Словенцѣ, Чехи, Лужичане, Словаки) своє существованье и розвôй мають въ великôй мѣрѣ завдячити плеканю рôднои письменности; переконуємось такожь, що котрый народъ має єще сильно розвинену литературу, сей народъ має такожь и якусь будучнôсть. Замирає рôдне слово — замирає и народъ; починаєсь тогды довгій, тяжкій, ослабляючій процесъ вынародовленя, — силы народа марнѣютъ. Свого не треба присвоювати; чуже можна тôлько с и л о ю впоити, — а, якъ бачимо въ исторіи, цѣлковите вынародовленье можливе по-простy тôлько съ выкорѣненьемъ народа. Такъ н. пр. сталося съ знѣмчеными Славянами, що на ихъ земли стоитъ теперь Берлинъ, пôдчасъ коли въ Шлеску, где оружіе нѣмецке не всплло пролляти всеи славяньскои крови, Славяне не тôлько що не выгинули, але починаютъ ôтживати, ратуются и зможутъ уратуватись тôлько плеканьемъ рôдного, народного языка.

Не иде зовсѣмъ о се, щобы черезъ одну нôчь сотворити національну литературу и науку. Опираючись на историчнôмъ грунтѣ, прослѣджуючи рôдну исторію, розвôй рôднои письменности, переконуємось, що часъ не стоитъ, що и мы съ часомъ поступаємо що разъ дальше, — що слабосильнй початки XVII и XVIII вв. розвиваются що разъ сильнѣйше. Маємо нынѣ вже крôмъ питомыхъ творôвъ, численй переклады клясикôвъ иншихъ народôвъ. Студіюмъ рôднои исторіи розвиваєсь безъ упину. Кіевскй ученй творятъ нынѣ вже цѣлу школу, основали осôбный великій, историчный журналъ; жаль тôлько, що все єще гдеякй ограниченя спиняютъ повный розвôй національного житя нашихъ закордонныхъ братей... Дуже слабй и малонадѣйнй були початки польскои науки въ Галичинѣ; а нынѣ ученй польскй вяжучись тѣсно съ молодежею, выховали цѣлй школы историкôвъ; нынѣ маютъ Поляки свою академію наукъ (зъ первѣстного приватного товариства наукового!)... Политики польскй стараются нынѣ всюды станути на историчнôмъ грунтѣ, говорятъ о культурѣ польскôй, историчнôй мисіи польскôй. Дарма, политики фразами збути не можна; политика — се осôбне студіюмъ, вымагаюче основного приготованя.

Намъ треба застановитись надъ тымъ, яка наша будучнôсть? Яке становище маємо занятн въ державѣ супротивъ другихъ австрійскихъ Славянъ? Инакше будемъ боротись безъ яснои цѣли, безъ ясного понятя о тôмъ, чого хочемъ доняти, якй условія другимъ предложити... Рѣчь ясна, що передовсѣмъ домагаємось повнои рôвноправности, що вмѣсто стирати братнй силы въ безплоднôй боротьбѣ, хочемъ взятись вже разъ до осягненя всѣмъ спôльнои цѣли: подвигненя народа, зъ котрого всѣ мы выйшли. Мы демократы, се кождый зъ насъ знає, — але не будьможь ними pro forma; покажѣмъ сей нашь демократизмъ на дѣлѣ. Не забуваймо и на се, що мы яко политична руска партія, зложена въ далеко переважнôй части по-просту зъ рускихъ мужикôвъ, маємо своихъ братей и на Буковинѣ, и въ Угорщинѣ, и на Украинѣ... Интересы нашихъ мужикôвъ, мѣщаньства, демократичного духовеньства — всюды однакй.

Мы жіємо въ конституційнôй Австріи; можемо користати зъ правъ, котрыхъ браты нашй въ иншихъ частяхъ рускои землѣ не швидко дôждутся, — можемо закладати читальнѣ, засновувати товариства, выдавати часописи на власнôмъ языцѣ, чого всего нѣ пôдъ тискомъ Мадяръ, нѣ где инде — доси не вôльно. Користайможь зъ правъ, закочуймо рукавы. Просьбами, щобы кто небудь насъ ôтчепився, — нѣчого не осягнемъ; енергіею, солидарностею тôлько добьемось свого. Впрочѣмъ розвоємъ нашои народности мы зовсѣмъ нѣкого не загрозимо; мы здавна-давенъ все терпѣли гнетъ чужихъ або й братôвъ, самй-жь мы нѣколи сусѣдъ не угнетали. Нашь народъ, мирный хлѣборобъ, хоче тôлько одного: въ згодѣ съ другими, п о л ю д с к и жити; сей характеръ нашого народа доказує такъ довговѣкова исторія наша, якъ и высокогуманна простонародна поезія руска. Нашь народъ може много причинитись до уможливленя, довершеня згоды всѣхъ славяньскихъ племенъ.

Ôтъ интелигенціи нашои буде залежати: чи, и якъ скоро можемъ надѣятись л у ч ш о и б у д у ч н о с т и.

Нашь поглядъ на польске пытанье.

(Конецъ.)

III.

Колибъ у насъ була яка небудь склоннôсть до вѣры въ фатализмъ, то пильный розглядъ въ исторіи польскои держады и въ теперѣшнôмъ поступованю представителѣвъ ей традицій дуже мôгбы змôцнити нашу вѣру. Такъ и здаєсь, що польскй верховодячй силы зъ давенъ давна призначенй були на то, щобъ не бачили анѣ своихъ ворогôвъ, анѣ своихъ союзникôвъ тамъ, где они дѣйстно були. Мы вже показали фатальне непорозумѣнье Полякôвъ що до историчнои мисіи польскои державы, непорозумѣнье, котре мусѣло згубити ей. Не меньше фатальною слѣпотою здаются бути пораженй тй провôдники Польщѣ и що до выбору союзникôвъ та помôчникôвъ.

Польска держава, стояча на граници мѣжь Германствомъ а Славянствомъ, пôдъ грозою вынародовленя повинна була почути свою солидарнôсть съ Славянствомъ, а особливо съ Русею и лучитись съ нею по добрôй воли противъ Нѣмцѣвъ. До того союза повиннôбы були пристати и племена литовскй, бѣлорускй, а въ дальшôй линіи и великорускй. Очевидна рѣчь, що въ тыхъ давныхъ часахъ, коли вѣроисповѣданье становило важну и живу струну въ національнôмъ житю, политичный розумъ наказувавъ Польщи и въ тôмъ взглядѣ єднатися съ прочими Славянами и ôтпирати ôтъ себе нѣмецтво такожь пôдъ видомъ латиньства. Дослѣды нашого ученого крыл. Петрушевича доказали, що всходный обрядъ бувъ первѣстнымъ обрядомъ такожь и Полякôвъ, що и вскорѣ по-сля того обряду крещеный бувъ першій король польскій Мешко наслѣдниками Кирила и Методія. Не могучи однакъ на разѣ остоятись противъ нѣмецкои переваги, король той принявъ опôсля лат. обрядъ, щобъ не дати Нѣмцямъ поводу нападати на Польщу, яко на край поганьскій. Що крокъ той бувъ не тôлько неполитичный, але и непопулярный, се доказуютъ намъ факты народного бунту по смерти Болеслава Кривоустого, коли то польскій народъ мордувавъ латиньскихъ ксёндзôвъ (Нѣмцѣвъ), нищивъ церкви и рубавъ кресты. Народъ дуже добре почувавъ, що латиньство принесе ему такожь суспôльный гнетъ, — а королѣ повиннй були почути, що ôнъ ôтдѣлитъ ихъ ôтъ прочого всходного Славянства, а породивши въ нихъ духа нетолеранціи, съ часомъ попхне до братобійчои вôйны противъ рôдныхъ, именно на утѣху и користь ихъ ôтвѣчныхъ ворогôвъ, Нѣмцѣвъ.

Въ загалѣ мусимо сказати, що перенятье латиньствомъ принесло польскôй державѣ и польскому народови необчисленй шкоды. Съ кимъ тôлько въ пôзнѣйшихъ часахъ вôйшли въ зношеня Поляки, сейчасъ вывертали на верхъ своє латиньство, немовь ѣжакъ свои колючки, показували духа нетерпимости и охоту до навертаня, задаючи заразъ на вступѣ брехню своимъ обѣцянкамъ. И такъ н. пр. ославлена унія особиста съ Литвою заключена була будьтобы на пôдставѣ автономіи обохъ краѣвъ и обохъ обрядôвъ, а мѣжь тымъ Ягайло, крещеный вже по греческому обряду, заразъ по пріѣздѣ до Кракова мусѣвъ другій разъ креститися по обряду латиньскому, — то значитъ, Поляки въ дусѣ помимо всякихъ умовъ уважали словяньскій обрядъ поганьскою вѣрою, для котрои всѣ умовы неважнй (haereticis non est servanda fides). Се и бувъ опôсля провôдный принципъ всеи руско-польскои политики.

Въ кровавыхъ и крайно сумныхъ вôйнахъ козацкихъ побôчь національного и соціяльного стрѣчаємо такожь выразно зарисованый мотивъ религійный. Рускй братства ведутъ довгу и завзяту боротьбу противъ латиньства и уніи. Спровадженй до Польщѣ Єзуиты вносятъ съ собою и инквизицію религійну, и вже 1689 року гине перша ей жертва, шляхтичь Лыщиньскій, на огнянôмъ кострѣ. Розпочинаєся доба пôтьмы, упадку и розкладу въ разу умыслового, а дальше и суспôльного та политичного въ Польщи. Инакше и бути не могло. Латиньство бо, якъ знаємо, есть силою интернаціональною и зовсѣмъ противною почутю всякои народнои окремѣшности. Єднаючися съ нимъ, Польща именно пôдтинала въ самôмъ корени можливôсть свого существованя, бо латиньство ставило ей ворожо до Всходу, т. є. до ей природныхъ аліянтôвъ, а за те хиливъ ей до Заходу, т. є. до сильнѣйшихъ ôтъ неи ворогôвъ, котрыхъ жертвою мусѣла она статися часть по части.

Всѣ нещастя, якй навѣвъ фанатизмъ католицкій на Польщу зможемо зважити хочь въ приближеню тогды лише, коли возьмемо на увагу н. пр. той фактъ, що колибъ не той фанатизмъ, то Польща певно булабы притягла до себе и цѣлу Россію по смерти Годунова и першого Самозванця, мѣжь тымъ коли невчасй католицкй замашки накликали на Полякôвъ тôлько рѣзню въ Москвѣ. А якй бы були наслѣдки того поєднаня для цѣлого славяньского свѣта, сего нынѣ и найбуйнѣйшою фантазіею збагнути не можна.

(Другу половину сеи статіи — 150 стихôвъ — сконфискувала ц. к. прокураторія.)

IV.

Нашу попередну статю постигла конфиската, и мы печатаємо въ роздѣлѣ III тôлько оставшіяся ей недогрызокъ, въ котрôмъ впрочѣмъ сказане есть все, що потрѣбне для порозумѣня нашои дальшои аргументаціи.

Зъ дотеперѣшного нашого представленя кождый ясно побачитъ, на якихъ то слабыхъ пôдставахъ опираєся и до якихъ политичныхъ ошибокъ доводитъ Полякôвъ ихъ историчнопольске становище. Але найкрасшимъ доказомъ слабости того становища есть то, що самй Поляки — не демократы-автономисты, але всѣ верховодцѣ бодай ôтъ 1848 року не вѣрятъ въ силу и правоту того историчного становища, не вѣрятъ въ идею историчнои Польщѣ. На око може таке реченье выдатись парадоксомъ, особливо, коли зважимо стосы шовинистичныхъ брошуръ съ девизою „Polska w dawnych granicach“, копицѣ бесѣдъ, множество агитацій и цѣлу систему вынародовленя, котрою они ôтъ давна стараются ущасливити насъ — а все въ имени историчнои Польщѣ. Але при близшôй розвазѣ покажеся, що именно той ихъ горячковый поспѣхъ разъ, до цѣлковитого заперечуваня якои бъ тамъ не було рускои справы, а ôттакъ, коли се показалося неможливымъ, до повертаня Русинôвъ въ Поляки, то черезъ латинизацію нашого обряду, то черезъ касованье нашого письма, то черезъ выпыханье нашои мовы зъ школъ, зъ урядôвъ и зъ товариства, — що именно тй ихъ ненастанй заходы враджуютъ намъ, що фразы о историчнôй Польщи навѣть въ ихъ устахъ суть тôлько фразами, и що они въ глубинѣ своего серця дуже добре то чуютъ, що П о л ь щ а м о ж е б у т и т ô л ь к о д л я П о л я к ô в ъ и с к л а д а т и с я т ô л ь к о з ъ П о л я к ô в ъ. Стараючися зробити насъ Поляками въ имя историчнои Польщѣ, они самй о тôмъ не знаючи, стаютъ на становищу не историчнои, а е т н о г р а ф и ч н о и Польщѣ, т. є. именно на тôмъ становищу, котре каже: Польща для Полякôвъ, але Русь для Русинôвъ. Вынародовляючи Русинôвъ, Поляки стараются посунути границю етнографичнои Польщѣ дальше на всходъ, — але въ принципѣ стоятъ очевидно за етнографичною, а не за историчною Польщею.

Правда, мы дуже добре се знаємо, що нашй, особливо галицкй Поляки, по старôй памяти готовй узнати кождого, хочьбы и найлѣпшого Поляка зрадникомъ и запроданцемъ,

коли ѳнъ зважится натякнути имъ про етнографичну Польщу. Але насъ, далекихъ ѳтъ якихъ небудь претенсій до польского патріотизму *або непатріотизму*, той *взглядъ* не може и не повиненъ вязати. Противно, яко одинъ зъ народѳвъ, входившихъ колись въ складъ историчнои Польщѣ, котрому тая исторична Польща дуже и дуже солоно далася въ знаки, мы всѣми силами єсьмо и мусимо бути противнѝ реставраціи тои Польщѣ на рускихъ и другихъ непольскихъ земляхъ. Мы мусимо протестувати противъ ѳтбудованю историчнои Польщѣ будь въ якѳй будь формѣ: чи шляхетскѳй, чи навѣть демократичнѳй, бо мы знаємо дуже добре, що всяка Польща въ давныхъ границяхъ значитъ для насъ майоризацію, притискъ, упослѣдженье и — вынародовленье. Але ѳтрицаючись ѳтъ историчнои Польщѣ, мы яко демократы и автономисты зовсѣмъ нѣчого не маємо противъ Польщѣ яко н а р о д а, противъ Польщѣ не въ давныхъ историчныхъ, а в ъ е т н о г р а ф и ч н ы х ъ г р а н и ц я х ъ.

Спріяючи зъ серця кождѳй народности, а тымъ бѳльше славяньскѳй, и до того такѳй, съ котрою доля поставила насъ въ безпосередне сусѣдство, — бажаючи для себе невинного, питомого розвою на власныхъ народныхъ пѳдставахъ, мы бажаємо того самого и для Полякѳвъ. Почуваючи ажь надто доткливо погубнѳсть для власнои народности тыхъ кордонѳвъ, якими она въ теперѣшнѳй хвили єсть розчетвертована, мы живѣйше нѣжь кто небудь другій моглибъ спѳвчути и съ Поляками, остаючими пѳдъ тымъ взглядомъ въ подѳбнѳмъ до нашого положеню. Почуваючи незнищиму и исторію въ насъ выховану ненависть до всякого гнету и насилія, мы бажаємо повнои національнои и политичнои свободы и Полякамъ. Але тѳлько пѳдъ тымъ необходимымъ условіемъ, єсли они разъ на завсѣгды зречутся опѣки надъ нами, разъ на завсѣгды покинутъ думку, будувати историчну Польщу на непольскихъ земляхъ, а станутъ, такъ само якъ и мы, на становищи Польщѣ чисто етнографичнои. Правда, мы знаємо добре, що, ѳтрубно ввявши, и нашѝ и польскѝ силы будутъ довольнѣ слабѝ, але знов и то певна рѣчь, що сила Полякѳвъ нѣколи не буде угрунтована притискомъ и вынародовленьемъ другихъ народностей, особливо въ теперѣшныхъ часахъ, коли почутье народнои самостѳйности и повнои рѳвноты починає будитися во всѣхъ и найменшихъ народахъ: не тѳлько въ Русинахъ, Украинцяхъ, але и въ Бѣлорусахъ, Литовцяхъ, Естахъ и др. Стерти зъ лица землѣ всѣ тѝ народности въ нашихъ часахъ, зробити зъ нихъ всѣхъ Полякѳвъ, — до сего польскѝ силы за малѝ, и всѣ пробы вынародовлюваня, якихъ они теперь хапаются, выходятъ дуже нужденнымъ и — скажемо прямо — дуже нерозумнымъ и н е п о л и т и ч н ы м ъ дражненьемъ именно тыхъ елементѳвъ, котрыхъ розвѳй и свобода и пріязнь для цѣлои будучности польского племени суть безмѣнно важными.

Бо коли разъ станути Полякамъ отверто на етнографичнѳмъ польскѳмъ становищи и зречися узурпованои и на нѣчѳмъ реальнѳмъ не основаной гегемоніи надъ всѣми непольскими народами, то першимъ дѣломъ имъ прійдеся признати, що п о л ь с к о г о н а р о д а єсть не 20, якъ они доси твердятъ, а ледви 8 м и л і ѳ н ѳ в ъ, и що ѳнъ, ѳттятый з ъ в с ѣ х ъ с т о р ѳ н ъ ѳтъ м о р я, р о з с е л е н ы й с е р е д ъ ѳ т в е р т ѳ и, м а л о п л ѳ д н ѳ и и д о с ы т ь у б о г ѳ и к р а и н ы, з ъ п р и р ѳ д ы с в ѳ е и з а с у д ж е н ы й н а с л а б ѳ с т ь и е к ѳ н ѳ м и ч н у и п ѳ л и т и ч н у. А маючи се на увазѣ, розумнѝ и тверезо въ будучнѳсть глядячѝ Поляки будутъ мусѣли старатися позыскати прихильнѳсть сусѣдныхъ племенъ, а головно племени руско-украиньского, заселяючого найбогатшѝ въ полуднево-всхѳднѳй Европѣ, а до того къ морю и великимъ рѣкамъ прилягаючѝ землѣ. Єсть се до безперечности певна рѣчь, що ѳторвана ѳтъ нашои Руси Польща нѣколи не може здвигнутися, але скорше чи пѳзнѣйше станеся вся — нѣмецкою здобычею. Алежь не менше певна рѣчь и те, що силою придавити нашу Русь, вынародовити ѳи, Польща такожь не зможе. Єдину поруку лѣпшои будучности обохъ народѳвъ мы бачимо тѳлько въ ихъ ф е д е р а л ь н ѳ м ъ з в я з к у м ѣ ж ь с о б ѳ ю и с ъ д р у г и м и с у с ѣ д а м и, въ звязку основанѳмъ на якъ найповнѣйшѳй рѳвноправности и автономіи кождого окремого народа, гдебы другій нарѳдъ нѣколи не мавъ права вмѣшуватися въ домашнѝ справы сусѣда або держати надъ нимъ яку небудь опѣку.

Звѣстна рѣчь, що на теперь намъ єще далеко до осущеня такихъ идеалѳвъ, и може бути, що гдекому навѣть злишною выдасться наша розмова о такихъ дѣлахъ въ газетѣ, посвященѳй справамъ „реальнои политики“. Але мы надѣємся, що кождый такъ мыслячій змѣнитъ свою мысль, коли розважитъ ось що:

Реальною политикою мы называємъ таку политику, котра опираючись на докладныхъ студіяхъ минувшости и теперѣшности може дати намъ якъ найяснѣйшѝ и найдальшѝ сказѳвки взглядомъ нашого будущого поступованя. Безъ далекоидучихъ а ясныхъ провѳдныхъ идей нема нынѣ анѣ писателя, анѣ тымъ менше доброго политика, — а такихъ провѳдныхъ идей въ першѳй-лѣпшѳй хвили на доровѣ не найдешь, — они мусятъ бути вытворенѝ житьемъ, выкормленѝ сердечною кровію народа, они суть єго найдорожшою и найсвятѣйшою скарбницею. Хочь и якъ далеко въ памороцѣ будущины блыщатъ они якъ идеалы, то предсѣ въ кождѳй данѳй хвили, при кождѳмъ дрѳбнѳмъ практичнѳмъ кроцѣ не єсть то все одно — мати або не мати провѳдныхъ думокъ, такъ якъ не єсть все одно, вырушаючи въ дорогу, знати або не знати напередъ, чи ѣдемо до Кіева чи до Кракова. Кто уважно перегляне нашу минувшѳсть, особливо за послѣдныхъ 30 лѣтъ, тому ажь надто ясно стане, що именно найбѳльша часть нашихъ политичныхъ блудѳвъ походила въ того, що мы ишли на ослѣпъ, безъ выразнои програмы, не знаючи, чи мы идемъ до Кіева, чи до Кракова, чи до Москвы, а конець-кѳнцѣвъ выйшло въ того, що мы по просту моталися и топталися на мѣсци и, стративши не одну щасливу пору дѣланя, опинилися нынѣ на незавиднѳмъ становищи политичного зера.

Отъ чому теперь, въ тяжку для насъ пору шарпаючихъ нутро наше польско-шовинистичныхъ агитацій, намъ дуже на часѣ всесторонно выяснити собѣ свое становище, свои цѣли и дороги не тѳлько взглядомъ себе самыхъ, але и взглядомъ нашихъ найблизшихъ сусѣдѳвъ. *Заглядаючи на пѳдставѣ пѳзнання* теперѣшности и минувшости дальше въ будучнѳсть, анѣжь можутъ заглянути они, заслѣпленѝ своею партійною вузкоглядностею, мы с п р а в ь н ѣ й ш е зможемъ боротися съ противностями, наберемо тои певности себе и того политичного *плыве* зъ ясного зрозумѣня ситуа- всѣхъ ѳи консеквенцій. Стоячи сильно на нашѳмъ демократичнѳмъ и федеральнѳмъ становищи, працюючи середъ власного люду надъ єго добромъ и здвигненьемъ, мы згорда будемо дивитися на рѳвно безсильнѝ якъ безтактнѝ замахи нашихъ противникѳвъ, — противно, зъ свого ясного и высокого становища зможемо имъ подати слово остороги и вказати пропасть для ихъ власнои справы, котру они коплютъ власными руками, роздуваючи сквапливо ненависть противъ себе у сусѣдныхъ съ ними племенъ. Зъ того становища мы зможемо ad oculos выказати имъ, що згѳдливе и братерске — не опѣкуньске и не кулачне — поступованье с ъ нами л е ж и т ъ б ѳ л ь ш е в ъ и х ъ в л а с н ѳ м ъ, н ѣ ж ь в ъ н а ш ѳ м ъ и н т е р е с ѣ, такъ якъ безъ насъ они нѣякъ ѳбѳйтися не зможутъ, а насъ придусити и стерти зъ лица землѣ тымъ паче не зможутъ, — и що затымъ политичный розумъ и тактъ имъ самымъ наказує, якъ найскорше закинути всякѝ агитаціи противъ нашого обряду и нашои народности и имъ першимъ простягнути до насъ руку згоды и признати намъ всѣ безъ застережень нашѝ права.

Не говоримъ яко идеологи. Мы любимо доводити кожду думку до ѳи консеквенцій, хочь и якъ неразъ тѝ консеквенціи суперечнѝ съ дѣйстностею. Але все таки, бачится, нѣколи то не зашкодитъ, якъ бы то якась справа „по Божому та по людски“ повинна бути. Що мы прото анѣ на хвилю не тратимо въ очей и живои дѣйстности, що мы дуже добре знаємо, чого намъ теперь ѳтъ неи надѣятися, а чого нѣ, се мы чейже неразъ доказали въ попередныхъ статіяхъ, замѣщеныхъ въ „Дѣлѣ“. Що Поляки не простягнутъ до насъ руки до згоды, не зречутся добровѳльно надъ нами опѣки, не станутъ на чисто демократичнѳмъ и федеральнѳмъ становищи етнографичнои Польщѣ (а бодай не швидко станутъ на нѣмъ) — се мы, пожалься Боже, дуже добре знаємо. Але именно для того єще и єще разъ кажемо: тымъ гѳрше д л я н и х ъ!

Гадки передъ вѣчемъ.

I.

Горяче бажанье наше близьке вже до осущеня. Нынѣ можемъ вже говорити о вѣчу народнѳмъ яко о постановленѳй рѣчи. Въ хорошу, благодатну пору все-оживляючои весны оживится и нарѳдъ рускій новымъ вѣчемъ!

Вѣче! Самъ звукъ того слова будитъ въ насъ, якъ безперечно въ кождѳмъ Русинѣ, бажаючѳмъ добра народного и славы народнои, чувство великои радости. Але именно для насъ слово „вѣче“ має спеціяльне значенье: съ тымъ многоважнымъ словомъ звязана традиція нашои часописи, звязане имя основателя и редактора „Дѣла“, пок. Володимира Барвѣньского. Перше вѣче зъ 18 (30) падолиста 1880 було, можна смѣло сказати, е г о дѣломъ. Всенародне вѣче було єго идеаломъ, єще въ ту пору, якъ дозрѣвала въ нѣмъ гадка: заложити политичну часопись. Коли буде выдана кореспонденція пок. Вол. Барвѣньского, Русины побачутъ, що вѣче було однымъ зъ першихъ єго бажань.

Програма Володимира Барвѣньского кождому добре звѣстна. Для внутрѣшнои дѣятельности выписавъ ѳнъ въ своѣй програмѣ окликъ: сполученье всѣхъ розъѣднаныхъ силъ нашихъ до спѳльнои, щирои и неутомимои працѣ на широкѳмъ поли народнѳмъ. Се бувъ єго повседневный окликъ. Але хочь и якъ переконуючій, хочь и якъ промовляючій до серця кождого Русина-патріота бувъ сей окликъ, — то все таки нашъ покѳйный редакторъ бажавъ для него всенароднои санкціи и поставивъ єго въ своихъ вѣчевыхъ резолюціяхъ яко IV-ту головну точку пѳдъ ухвалу вѣча. „Увѣренѝ, — написавъ ѳнъ, — що оборона нашихъ народныхъ правъ и успѣшный розвѳй рускои народности зарѳвно спѳльнѝ и дорогѝ в с ѣ м ъ Русинамъ, якъ и необходимѝ для дальшого успѣшного розвою нашого краю и австрійско-угорскои монархіи, взываємо всѣхъ Русинѳвъ, щобы неустрашимо стояли на сторожи до теперь вже признаныхъ намъ правъ и свобѳдъ конституційныхъ, всюда и все совѣстно а неустрашимо выповняли тѝ права, сполучеными силами розвивали живу дѣяльнѳсть для добра и пѳддвигненя руского народа и спѳльными силами, всѣми законными дорогами добивалися належного рускому народови становища въ краю и державѣ“. Сю резолюцію приняло вѣче съ правдивымъ одушевленьемъ. Съ рѳвнымъ одушевленьемъ приняло оно и прочѝ резолюціи: о державно-правнѳмъ становищи Русинѳвъ, о справахъ економичныхъ и о справахъ шкѳльныхъ. Пок. Барвѣньскій тріюмфувавъ: резолюціи, уложенѝ нимъ для вѣча и одобренѝ вѣчемъ, були не що инше, якъ програма єго „Дѣла“.

Ѳтъ часу першого вѣча проминуло лишь пѳвтретя несповна року, — а скѳлько тяжкихъ хвиль, скѳлько сумныхъ фактѳвъ пережили мы за той короткій часъ! По вѣчу Русь почала була свободнѣйше ѳтдыхати, крѣпитися до працѣ, — але се тревало тѳлько короткій часъ. Надтягнули тяжкѝ хмары и грѳзнѝ тучѣ, протягнулися довгѝ дни тревоги, слезъ, роспуки и докорѳвъ... И сталось такъ, що въ цѣлѳмъ нашѳмъ краю завмерла енергія, а запанувало безрадне ѳтчаянье. Нашъ пок. Вол. Барвѣньскій съ своєю програмою, одобреною вѣчемъ, стоявъ черезъ весь грѳзный часъ мовь скала супротивъ бовванѳвъ зворушеного бурями моря, — стоявъ и не подався до остатку; на скѳлько силъ ставало, опираючись противникамъ и якъ правдивый мужь стану ратувавъ ситуацію. Але всѣ ворожѝ напоры годѣ було ѳтвернути; и выйшло такъ, що ѳтъ часу першого вѣча наше положенье замѣсть получшитись, єще погѳршилось.

Всѣ вѣчевѝ резолюціи Вол. Барвѣньского не стратили и нынѣ своєи вартости, не сталися безпредметовыми, — нынѣ можна ихъ безпечно повторити въ цѣлѳй основѣ. Въ державно-политичнѳмъ становищи Русинѳвъ нѣчо не змѣнилося; нынѣ маємъ въ Австріи той самъ кабинетъ гр. Таффе и тую саму систему правительственну, що пѳдъ часъ першого вѣча; въ справахъ шкѳльныхъ и въ справахъ економичныхъ рѳвножь не видко звороту до лучшого. А въ додатку єще, значно погѳршилося ѳтъ часу першого вѣча положенье нашои церкви. На вѣчу въ 1880 р. не було навѣть потребы говорити о ѳтношеняхъ нашои церкви. Нынѣ напасти на нашу церковь и на нашь обрядъ, агитаціи кс. Стояловского и товаришѣвъ були першою причиною, задля котрои мы пѳднесли потребу вѣча.

ДОПИСЬ.

Зъ Черновець.

(*Згадка про пок. Иг. Онишкевича и помин. богослуженье за єго упокѳй.*) Смерть проф. Игн. Онишкевича дуже засмутила всѣхъ буковиньскихъ Русинѳвъ. Всѣ интелигентнѝ Русины жалуютъ за нимъ, якъ за мужемъ науки, твердого характеру, щирои волѣ и ревного патріотизму; академична молѳдѣжь жалує за своимъ пріятелемъ и добродѣємъ; черновецкѝ мѣщане за своимъ добрымъ порадникомъ, а селяне за смѣлымъ борцемъ о ихъ права, просвѣту и добробытъ.

О. Игн. Онишкевичь прійшовши въ 1876 р. до Черновець сповнявъ яко професоръ руского языка свѳй обовязокъ дуже совѣстно. Зъ катедры боронивъ ѳнъ самостѳйности (мало-) руского языка, будивъ у молодежи любовь до свого рѳдного языка, заохочувавъ до трудѳвъ въ нашѳй словесности, а убогихъ студентѳвъ пѳдпиравъ матеріяльно, хочь и самъ не живъ въ выгодахъ. Съ єго приходомъ до Черновець возникъ духъ народный межи молодежею; бо передъ тымъ наша молодѣжь гордила народнымъ языкомъ, а бавилась штучно вытвореною мѣшаниною церковно-славяньского, россійского и руского языка. Нынѣ молодѣжь наша не соромится свого питомого языка, але противно, шанує и любитъ єго надъ всѣ языки. Покѳйный мавъ вплывъ и на товариске житье рускои молодежи. Звертаючи все увагу на потребу плеканя спѣву нашихъ прекрасныхъ пѣсень, ѳнъ тымъ самымъ загрѣвъ молодѣжь до завязаня академичного хору „Союза“, котрый неразъ рускими мельодіями одушевивъ черновецку и окрестну публичнѳсть. Въ „Союзѣ“ на жаднѳмъ торжествѣ не обѳйшлося безъ того, щобы пок. професоръ не выголосивъ якои патріотичнои рѣчи до молодежи.

Въ 1876 р. були рускѝ товариства въ значнѳй дезорганизаціи. Майже нѣкто не хотѣвъ пѳднятися працѣ. Пок. Онишкевичь, побачивши шкоду, яка въ такои безрадности и малодушности выходитъ для буковиньскои Руси, вступивъ въ тов. „Руску Раду“, где єго выбрано мѣсто-предсѣдателемъ, и зачавъ розвивати свою патріотичну дѣяльнѳсть. Ѳнъ сконсолидувавъ се товариство и почавъ втягати до него селянъ. Коли въ 1880 р. велася конскрипція, пок. Онишкевичь безнастанно вносивъ до правительства протесты противъ всякихъ надъужить въ некористь Русинѳвъ. Небавомъ по тѳмъ почавъ ѳнъ скликувати народнѝ вѣча. Въ рр. 1881—1882 ѳтбулися 4 вѣча, на котрыхъ участвувало зверхъ 100 представителѣвъ селянъ въ рѳжныхъ сторѳнъ краю. На вѣчахъ ѳнъ самъ звычайно обговорювавъ станъ економичный и станъ просвѣты нашихъ селянъ и державъ патріотичнѝ промовы. Въ наслѣдство того основувалися въ гдеякихъ селахъ читальнѣ и шпихлѣрѣ. Єще передъ слабостею своєю покѳйный ѳтдержавъ вѣче въ Кѳцманю, где зѳйшлося надъ 150 селянъ и черезъ начальника Хранка зъ Бергомета вручили ему альбомъ признательности. Минувшого року покѳйный зааранжувавъ бувъ въ мѣскѳмъ огородѣ фестинъ народный въ користь гимназіи въ Кѳцманю, (котрои потѳмъ правительство не позволило). На сѣмъ фестинѣ сполучилися всѣ Русины всѣхъ станѳвъ. Покѳйный вплывавъ и на черновецкихъ мѣщанъ; ѳнъ то порадивъ имъ основати церковне братство, котре побудувалобы братскій дѳмъ, а въ домѣ заложило бурсу. Мѣщане стараются теперь справдѣ сю цѣль сповнити, и єсли лишь перепоны въ стороны львѳвскои консисторіи будутъ усуненѝ, то они довершатъ того доброго дѣла.

Зъ вдячности до покѳйного устроили черновецкѝ Русины 2 л. цвѣтня въ гр. к. церквѣ поминальне богослуженье. Церковь була зъ волѣ церковного братства освѣтлена мовь на найбѳльшій празникъ, катафалькъ бувъ пристроєный пышными цвѣтами. До соборного богослуженя станули Всч. оо.: крыл. Сембратовичь, дек. Лукашевичь зъ Тучапъ, проф. Шанковскій, Дрогомирецкій зъ Попельникъ, Кушикъ и Огоновскій зъ Черновець, Балассвичь зъ Бояня, Рогожиньскій зъ Вашковець и Григоровичь зъ Садагоры. О. Герасимовичь зъ Кѳцманя бравъ участь въ хорѣ. Хоръ „Союза“ въ купѣ съ хоромъ ученикѳвъ пѳдносивъ свѣтлѳсть богослуженя. До церкви прибули: ректоръ университету дръ Клейнвехтеръ, деканъ правн. фак. дръ Томащукъ, дек. фил. фак. дръ Цигляверъ и дек. теол. проф. Поповичь, — всѣ съ инсигніями университетскими. Явились такожь всѣ професоры университету, середныхъ и народныхъ шкѳлъ, православнѝ священики, урядники и множество дамъ. Зъ рускихъ товариствъ явилися члены „Рускои Рады“, „Рускои Бесѣды“, „Союза“, „Мѣщаньскои читальнѣ“ и такожь члены польского товариства „Bratnia pomoc“. Мѣщаньство черновецке и молодѣжь руска були сильно заступленѝ. Такожь бачили мы селянъ въ Шепинець, Дубовця, Кѳцманя и иншихъ сторѳнъ. Нашѝ селяне по православному звычаю поприносили великѝ свѣчки и клали коло образѳвъ, щобы горѣли за душу покѳйного. Черезъ цѣлый часъ богослуженя була церковь переповнена. Братчики и сестрички стояли рядомъ съ свѣчками. Коли богослуженье и панахида скѳнчилася, а хоръ заспѣвавъ „Вѣчная память“, розѳйшлися всѣ други и почитателѣ покѳйника съ тяжкимъ серцемъ до дому. У кождого була думка: „Давбы то Богъ, щобы загостивъ до насъ достойный єму наслѣдникъ, щобы та нимъ збуджена идея народна не згинула!“

Буковинець.

Якъ далеко поступила праця

около заложеня книгъ грунтовыхъ въ Австріи съ кôнцемъ р. 1882 ?

(Урядовй даты)

Край коронный	Окружный (або краєвый) судъ (взглядно число тыхже)	Число повѣтовыхъ судôвъ	Чис. суд. повѣтовыхъ покôнчено заложки грунт.	Загальне число громадъ катастральн.	Чис. громадъ для котр. вже заложк. книги грун.	Чис. громадъ для котр. еще не зал. книгъ гр.	Примѣтки
Всходна Галичина	Золочёвъ	18	7	659	419	240	
	Тернопôль	16	2	464	314	150	
	Коломыя	9	—	206	127	79	
	Станиславôвъ	11	—	291	130	161	
	Львôвъ	16	15	477	476	1	
	Самбôръ	21	2	662	271	391	
	Перемышль	23	—	935	296	639	
Сума	7	114	26	3694	2033	1661	
Буковина	Чернôвцѣ	15	8	324	275	49	
Захôдна-Галичина	5	59	6	2270	1518	752	
Шлескъ	2	24	16	587	551	36	
Моравія	6	76	10	3136	1935	1201	*) Въ окрузѣ окружного суду Штейеръ скôнчений вже книги.
Чехи	15	218	81	9001	7216	1785	
Низша Австрія	5	80	23	3177	1609	1568	
Высша „ *)	4	46	21	1194	890	304	
Сольногородъ	1	20	16	368	358	10	
Стирія	3	66	15	2692	1465	1227	
Каринтія	1	28	2	807	308	499	
Крайна	2	30	1	932	407	525	**) Въ 17 громадахъ розпочато закладанье.
Истрія	2	18	8	410	317	93	
Горицiя и Градиска	1	10	1	208	130	78	
Дальмація**)	4	33	—	744	—	744	
Сума	59	837	234	29544	19012	10532	

Зъ того видимъ, що на 59 окружныхъ судôвъ цѣлои Австріи ледво въ окрузѣ одного (Штейеръ) цѣлковито заложено книги грунтовй; представлялобы то 1·7%; о много користнѣйше представлявсь праця около заложеня книгъ грунтовыхъ, судячи въ числа повѣтовыхъ судôвъ, въ котрыхъ покôнчено закладанье, бо на 837 судôвъ повѣтовыхъ покôнчено вже працю въ 234, отже майже 27·2%; а найкористнѣйше представлявсь она въ громадъ, бо на 29.544 громадъ маютъ готовй книги вже 19.012 громадъ отже майже 67·7%, або бôльше нѣжь двѣ третины всѣхъ громадъ. Походитъ се въ того, що книги не закладаются наразъ въ поодинокихъ лишь округахъ и то, щобъ лишь покôнчити цѣлй повѣты, але по всѣхъ майже округахъ и повѣтахъ рôвночасно, черезъ що, хотяй вже заложено въ багато громадахъ, не здужано закôнчити цѣлого повѣта якогось округа. Релятивно найбôльше покôнчено въ Сольногородѣ (97% громадъ), въ прочихъ краяхъ же менше: въ Шлеску (95%), въ Буковинѣ (84%), въ Чехахъ (80%), въ Истріи (77%), въ высшôй Австріи (74%), въ захôднôй Галичинѣ (66%), въ Гориціи и Градисцѣ (62%), въ Моравіи (61%), въ Галичинѣ всходнôй (55%), Стиріи (54%), въ низшôй Австріи (50%), въ Крайнѣ (43%), въ Каринтіи (38%), — а найменше въ Дальмаціи (0%).

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Засѣданье рады державной) зъ дня 10 с. м. розночалось дебатою надъ трансверзальною желѣзницею ческо-моравскою. Пос. Видерспергъ освѣдчивъ, що тôлько черезъ утворенье средствъ комуникаційныхъ можна получшити екзистенцію народа въ полудневыхъ Чехахъ и Моравіи; правительству належится вдячность за иниціятиву въ тôй справѣ. Пос. Надгерный попирає желѣзницю въ направленю до Будвайсъ. Пос. Гербстъ выступає противъ линіи Писекъ-Таборъ а то зъ тои причины, що линія та не буде рентуватися; пôсля гадки бесѣдника найкористнѣйшою булабы линія Вена-Молдавтейнъ-Противинъ, позаякъ Молдавтейнъ есть однымъ можливымъ мѣсцемъ, въ котрôмъ можна бы переладовувати товары при плавбѣ зъ Будвайсъ до Праги, шкода отже, що анѣ правительство анѣ репрезентанты дотычной стороны не выступили въ оборонѣ сеи трасы. — Министеръ торговлѣ заявляє, що головна цѣль сеи трасы есть сполученье всѣхъ важнѣйшихъ пунктôвъ промысловыхъ полудневыхъ Чехъ и Моравіи. Линія Писекъ Таборъ не протинає вправдѣ жаднои економично цвитучои окрестности, однакъ желѣзницѣ належитъ будовати не лишь тамъ, где высоко стоитъ индустрія, але и тамъ, где промыслъ доперва розбудити потреба. По кôлькохъ промовахъ ческихъ послôвъ, пôдносячихъ важность проектованои желѣзницѣ для Чехъ и Моравіи, замкнено дебату загальну и рѣшено приступити на слѣдующôмъ засѣданю до дебаты спеціяльной.

Дня 12 с. м. велась спеціяльна дебата надъ ческо-моравскою желѣзницею. Горячу дискусію вызвала квестія, въ якій способъ належитъ будувати тую желѣзницю, комуôтдати предпріемство будôвлѣ. Комисія желѣзниць предложила свôй проектъ, пôсля котрого малобы бути выключене ôтданье будôвлѣ въ руки генерального предпріемця. Противъ внесеня комисіи выступивъ министеръ торговлѣ, освѣдчаючи, що правительство нѣякъ пристати не може на таке обмеженье своеи компетенціи, що выключенье генерального предпріемства вже зъ горы въ законѣ зазначене, нарушає права екзекутивы, правительство не моглобы ôттакъ предложити сего закона до санкціи. При голосованю ôткинено внесенье комисіи 156 голосами противъ 145, позаякъ правиця по суботнôй неудачи зôбралась вже въ бôльшôмъ комплетѣ. —

Дня 13 с. м. передъ розпочатьемъ дальшои дебаты надъ желѣзницею ческо-моравскою, предложила комисія войскова своє справозданье въ справѣ закона о краєвôй оборонѣ, комисія буджетова свôй рефератъ зъ рôчного справозданя контрольнои комисіи для довгôвъ державныхъ, а комисія промыслова справозданье о инспекторахъ промысловыхъ.

Министеръ краєвои обороны ôтповѣвъ на интерпеляцію посла Линбахера взглядомъ покликаня четвертои клясы попысовои до войсковои служby, покликуючись на постановленье §. 32 зак. зъ 2 жовтня 1882, въ мысль котрого четверта кляса покликуєсь тогды, коли по обчисленю пересѣчнои цифры зъ послѣдныхъ трехъ лѣтъ выноситъ недобôръ найменше 4%. Теперь показуєсь такій недобôръ въ кôлькохъ краяхъ коронныхъ, въ Галичинѣ именно выноситъ ôнъ надъ 10%, и ка тôй пôдставѣ зарядженo покликанье четвертои клясы.

Пос. Шенереръ поставивъ внесенье, щобы мандаты посольскй тревали тôлько т р и роки (замѣсть шести лѣтъ). Кромѣ пос. Фирнкранца не поперъ однакъ нѣкто сего внесеня и оно упало.

Ôттакъ наступило продовженье спеціяльнои дебаты надъ закономъ о желѣзници трансверзальнôй ческо-моравскôй. Живу дискусію выкликавъ §. 9 сего закона, котрый постановляє, що проектована желѣзниця має право въ тыхъ мѣсцяхъ, где сходится она съ иншими вже существуючими желѣзницями, перевозити свои возы шинами тыхъ же желѣзниць за оплатою ôтшкодованя, а въ разѣ опору зъ стороны желѣзниць приватныхъ, навѣть въ дорозѣ вывлащеня. Квестія тая, виробчемъ стисло юридична, вызвала зъ стороны лѣвицѣ завзяту опозицію. Бесѣдники лѣвицѣ, якъ Томащукъ, дръ Веберъ, Штейнбахъ и др. старались выказати суперечнôсть сеи постановы съ духомъ австрійского законодавства, пôдносячи, що така постанова вже зъ того взгляду есть несправедлива, що дотычитъ можливои колизіи желѣзницѣ приватнои съ державною, въ разѣ спору отже буде рѣшати министеръ торговлѣ, котрый ачейже не посвятитъ интересôвъ желѣзницѣ державнои для ôтданя справедливости желѣзници приватнôй. По довгôй дебатѣ переперла бôльшôсть парляментарна §. 9 згаданого закона, а ôттакъ принято и прочй §§. разомъ съ дотычною резолюцією.

На тôмъ самôмъ засѣданю рѣшено выбôръ терна на опорожнене по мин. Земялковскôмъ мѣсце одного члена державного трибуналу. Перейшло терно, пропоноване правицею, мѣстяче въ собѣ на першôмъ мѣсци дра Марк. Мадейского зô Львова, на другôмъ дра Стояловского, адвоката зъ Тарнова, на третôмъ бувшого судію пов. Броновского. Въ терно, пропоноване лѣвицею, входили: 1) пос. К о в а л ь с к і й, 2) сов. найв. трибуналу Раквичь, 3) презид. сенату найв. триб. Вербицкй.

Предметомъ найблизшого засѣданя есть новеля шкôльна. Дебата надъ новелею шкôльною становити буде безперечно кульминаційный пунктъ сегорôчнои парляментарнои кампанiи. Партіи парляментарнй зôтрутся тутъ съ собою съ цѣлымъ засобомъ пôдготовленыхъ силъ, а хочь перевага бôльшости казалабъ надѣятись, що новеля перейде, то все таки теперѣшный складъ и настрôй всѣхъ партій рады державнои насуває певнй сумнѣвы въ тôмъ взглядѣ. Вправдѣ органы правицѣ не сумнѣваются анѣ на хвилю о своёй побѣдѣ и лишь накликуютъ своихъ послôвъ до якъ найбôльшои солидарности, то однакъ вже тоє такъ сильне накликуванье, тая тревога, що прозирає крôзь шпальты смѣлыхъ покликôвъ боевыхъ, тй невзгодины, що проявляются передъ голосованьемъ надъ новелею въ лонѣ самыхъ же клюбôвъ ческого и польского, выказуютъ, що коли удасться имъ побѣдити, то хиба дуже незначною бôльшостею.

Мы звѣщали недавно за ческою Politik, що правиця надѣєсь переголосувати лѣвицю бôльшостею 6 голосôвъ. Зъ тыхъ голосôвъ ôтпадаютъ теперь 2 голосы хорыхъ послôвъ дальматиньскихъ, котрй на засѣданяхъ не появлятся, а кромѣ сего застерѣгъ собѣ посолъ Гневошъ въ колѣ польскôмъ свободу що до сего голосованя. Тожь видно зъ ôтси, що положенье правицѣ не такъ то дуже свѣтле, и що накликуваня ей органôвъ до солидарности опертй на умотивованôй обавѣ. — Зъ клюбу ческого промовляти будутъ въ дебатѣ надъ новелею пос. Квичала, Ригеръ и Клямъ Мартиницъ; зъ клюбу центра: Руфъ, Обернdорферъ, Пфлигль и Бернфайндъ; зъ кола польского Черкавскій и Войт. Дѣдушицкій, а въ разѣ потребы еще и кн. Чарторыскій. Зъ рускихъ послôвъ записались до голосу: пос. К о в а л ь с к і й противъ новелѣ, а пос. О з а р к е в и ч ь за новелею.

Передъ кôлькома днями рознесли дневники вѣсть, що комисія парляментарна выслала пос. Грохольского и Ригера до мин. Таффе съ прошеньемъ, щобы склонивъ генерала Іовановича до ôткликаня мнимого розпорядженя языкового для Дальмаціи, ôтъ котрого ôткликаня послы дальматиньскй свôй приѣздъ до Вѣдня въ зависимôсть поставили. Вѣсть тую дементуе Polit. Corresp., освѣдчаючи, що цѣла исторія о розпорядженю языковôмъ ген. Іовановича, а тымъ самымъ и справа згаданои депутаціи, есть простою выдумкою дневникарскою. Pol. Corr. опирає своє запереченье на информаціяхъ зъ вѣродостойного жерела, а рôвночасно дементуе згадану вѣдомôсть такожь пос. Ригеръ въ Pokrok-у. — Однакъ помимо повысшого dementi ген. Іовановичь выдавъ бувъ дѣйстно таке розпорядженье, якъ ствердуе се мѣжь иншими и Parlamentär, а тôлько напорови славяньскихъ дальматиньскихъ послôвъ завдячити належитъ его скоре ôткликанье. Послы дальматиньскй, стаючи въ опозиціи противъ того розпорядженя и грозячи на случай неôткликаня его ухиленьемъ ôтъ дальшои участи въ обрадахъ парляменту, мусѣли немало страху завдати правицѣ тымъ бôльше, що сталось то саме передъ дебатами надъ новелею шкôльною, а досвѣдъ зъ минувшои суботы поучивъ правицю, що значитъ хочьбы хвилева тôлько утрата кôлькохъ голосôвъ. Тожь ясно, що голосы послôвъ дальматиньскихъ були въ теперѣшнôй хвили дуже важными, а тымъ самымъ и послы тй представляли силу, супротивъ котрои ген. Іовановичь бувъ змушеный ôткликати своє розпорядженье. — Послы дальматиньскй заповѣли свôй приѣздъ до Вѣдня на день 13 цвѣтня, и ôттакъ маютъ взяти удѣлъ въ дальшихъ працяхъ парляменту.

(Комисія промыслова) ôтбувала свои засѣданя дня 9 и 11 с. м. На пер шôмъ засѣданю дебатовано надъ шестымъ артикулом новелѣ промысловои, обнимаючимъ въ собѣ постановы о ôтношеняхъ роботникôвъ до ихъ о праци дѣтей, малолѣткôвъ и женщинъ. Гр. Белькреди референтъ проекту правительства заявляючи, що змѣны тй принято зô взгляду на досвѣдъ, набутый при выконуваню подôбныхъ законôвъ въ Швайцаріи, Англіи и Франціи. Позаякъ всѣ партіи парляментарнй узнаютъ наглячу потребу переведеня реформъ суспôльно-економичныхъ, тожь надѣєсь бесѣдникъ, що дотычный артикулъ буде принятый въ поправленôй редакціи. Пос. Матшеко интерпелювавъ ôттакъ министра торговлѣ: яке становиско займаєвъ тôмъ взглядѣ правительство? Министеръ обѣцивъ ôтповѣсти на те ажь по переведеню загальнои дискусіи надъ тыми змѣнами. Тогды пос. Матшеко пôднѣсъ, що правительство повинно освѣдчитись противъ стислому означеню числа годинъ працѣ и примусовому спочинкови въ дни святочнй, позаякъ се нарушае особисту обывательску свободу, а вкôнци внѣсъ, щобы нараду ôтложити ажь до часу, коли правительство по нарадахъ министеріяльныхъ надъ рефератомъ гр. Белькредого буде могло выповѣсти свою гадку и зазначити своє становище въ тôй справѣ. Внесенье тоє принято. — На засѣданю комисіи зъ дня 11 с. м. освѣдчивъ министеръ торговлѣ въ справѣ нормального часу працѣ, що правительство не годится съ всѣми проектами референта. Передъ дванайцятымъ рокомъ житя не може нѣкто працювати въ фабрикахъ, межи 12—14 рокомъ житя може працювати тôлько 6 годинъ дневно, межи 14—16 найбôльше 10 годинъ. Що до працѣ женщинъ, правительство годится съ референтомъ, о значаючимъ день робочій на 12 годинъ, зъ чого тôлько 10 годинъ маєпристати на працю, а 2 на ôтпочинокъ; нôчна праця не може тревати довше, якъ 5—6 годинъ. Правительство освѣдчаєсь за спочинкомъ недѣльнымъ, однакъ квестія святъ муситъ попередъ пôдданою бути зрѣлôй розвазѣ, а то зô взгляду на рôжнородній вѣроисповѣданя и повстаючй зъ тои причины колизіи.

(О пожичцѣ краєвôй) подає урядова „Gazeta Lwowska“ слѣдующй вѣдомости: Курсъ емисійный краєвыхъ облигацій выносити буде 90 за 100. Пôдписчики маютъ зложити въ хвили субскрипціи 10% субскрибованои сумы яко кавцію. Решта цѣны емисійнои сплачена буде въ двохъ речинцяхъ, въ першихъ дняхъ липня и въ половинѣ жовтня, а опôсля можна буде вымѣняти квиты тымчасовй на облигаціи. Кто въ хвили субскрипціи заплатитъ цѣлу цѣну емисійну, одержитъ за зворотомъ квиту тымчасового облигацію съ купономъ, платнымъ въ надолистѣ на 2 зр. 50 кр., тымъ же субскрибентамъ, котрй сплачувати будутъ цѣну емисійну ратами въ означеныхъ речинцяхъ, выданй будутъ облигаціи безъ купона, одержатъ они однакъ сорозмѣрнй ôтсотки ôтъ вплаченыхъ ратъ. Кавція вчислена буде до другои раты. Субскрибентъ не додержавшій речинця ратъ, маєзаплатити ôтъ залягаючои сумы ôтсотки проволоки, а наколи до певного речинця, котрый въ условіяхъ субскрипцій близше буде означеный, принятого на себе обовязку не выповнитъ, тратитъ право ôтобраня выказанои въ квитѣ тымчасовôмъ облигаціи, а кавція єго перейде на власнôсть краєвого фонда. Кавцію можна складати такожь въ цѣнныхъ ефектахъ, именно пріймативсь будутъ мѣсто готôвки 6%-вй облигаціи краєвй зъ р. 1873 по курсѣ 101 зр. 50 кр.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Въ минувшôмъ числѣ доносили мы, що въ Петербурзѣ розпочався великій процесъ противъ 17 нигилистôвъ, межи котрыми граєнайважнѣйшу ролю гандлярь сыра Кобозевъ. Зъ акту обжалованя подаємъ важнѣйшй уступы пôсля Pol. Corresp. „По ôткрытю мины, котра була пôдложена пôдъ цѣлу Малу Садову улицю, Кобозевъ скрывався близько два мѣсяцѣ въ Петербурзѣ, та не мôгъ бути выслѣдженымъ мимо найстараннѣйшихъ заходôвъ полиціи. Въ послѣднихъ дняхъ цвѣтня поѣхавъ ôнъ до Москвы, щобы додати ôтваги ослабленымъ терористамъ. Зъ Москвы поѣхавъ въ Сибѣрь и тамъ помôгъ кôлькомъ проступникамъ политичнымъ, а межи иншими такожь Клименкови, утечи зъ ôттамъ. Пôзно въ осени вернувъ Кобозевъ въ Москву. Здаєся, що ôнъ зреорганизувавъ и скрѣпивъ новыми силами заговорщикôвъ въ Москвѣ, бо недовго потôмъ убито зъ наказу революційного комитета ген. Стрельникова въ Одессѣ. Въ декретѣ того комитету стояло, що убійство маєбути такъ выконане, якъ атентатъ на Мезенцова. Убійцѣ мали зближитися до него на бôвку, а по довершеню дѣла мали сейчасъ утечи. Убійство справдѣ бôстало довершене, но убійцѣ не втекли. Двохъ зъ нихъ Халтурина и Шельвакова повѣшено. Увязненый Халтуринъ пытався, чи увязнено еще и трету особу, тожь полиція довѣдалася, що и трета особа брала участь въ тôмъ атентатѣ. Заговорщики однакъ не переполоханй повѣшеньемъ своихъ двохъ членôвъ розвинули велику акцію и стали робити великй приготованя до новыхъ замахôвъ. Ихъ пляны однакъ не повелися. Полиція за той часъ предприняла много ревизій и арештованъ, ôткрыла ихъ головну кватиру, въ лабораторіи ихъ знайдено много динамиту, хемикалiвъ, оружія, фалшивыхъ паспортôвъ и т. п. Тамъ найдено такожь бомбы такои конструкціи, що могли бути легко переношенй зъ мѣсця на мѣсце.“ Еще бôльшій процесъ нигилистôвъ розпочався въ Одессѣ дня 7 цвѣтня. Обжалованыхъ есть 26 особъ: сынъ дра медицины М. Дрей, 22 лѣтъ, студентъ выдѣлу правничого, еврей; Маеръ, пôдданый австрійскій, 30 лѣтъ, ученикъ торговельнои школы въ Одессѣ, еврей; сынъ духовного Никандръ Матыенич, 24 лѣтъ, студентъ 2 року выдѣлу правничого; Евгенія Степанова, лѣтъ 27, дворянка, жонка пôдполковника, [illegible] въ петербурскôмъ пансіонѣ, була на курсахъ педагогичныхъ, православна; Файга Морейнисъ, еврейка; Игнатій Корнфельдъ, Мойсей Кравцовъ, Павель Ровенскій и Іосифъ Нѣвирôвскій — всѣ жиды; сынъ дячка Алексій Попельницкій, укôнченый правникъ универс. одесского, бувъ якійсь часъ учителемъ въ рôжныхъ научныхъ заведеняхъ, а такожь сотрудникомъ кôлькохъ писемъ періодичныхъ, лѣтъ 33, православный; Никола Дзвонкевичь, урядникъ, православный; Василій Голиковъ, православный; Мойсей Поповъ, еврей; Петро Клименко, православный; Галактіонъ Батоговъ, православный; Петро Фіерсонко, православный; Веніяминъ Гречь, жидъ; Константинъ Куртіевъ, православный; Кароль Иванею, родомъ зъ Финляндіи, протестантъ; Антоній Фимоговъ, православный; Кароль Надѣевъ, православный; Іосифъ Райхъ, еврей и Гордѣй Сарычевъ, православный, жовнярь. — Дзвонкевичь, Голиковъ и Поповъ обжалованй, що съ Меркуловымъ и Желябовымъ укладали въ Симферополю заговоръ на житье царя тогды, коли переѣздивъ до Крыму. Прочй обжалованй организували революційнй кружки, ширили письма революційнй, закладали ляборатоpiи для соціялистичнои пропаганды и выготовлювали фалшивй паспорты. Цѣлый той процесъ ведеся не въ судѣ, а въ войсковыхъ казаматахъ. Казаматы обставлено войскомъ. Обжалованй зôстали арештованй въ наслѣдство того, що зôзнавъ Меркуловъ року 1881 въ слѣдствѣ въ Петербурзѣ. По слѣдствѣ Меркулова арештовано заразъ въ Одессѣ 95 особъ. Гдекотрй зôстали давнѣйше засужденй, гдекотрыхъ пущено на волю, а тй, що ихъ теперь судятъ, суть вже послѣдными жертвами зъ тыхъ 95 арештованыхъ. — Въ выказѣ обжалованыхъ суть люде рôжнои вѣры и рôжныхъ станôвъ, суть дворяне, мѣщане и селяне, чиновники, купцѣ и жовнѣры, — мужчины и женьщины. То показуєшироку организацію революційну. Выказалося, що цѣла партія заговорщикôвъ була такъ зъорганизована, що въ кождôй губерніи бувъ одинъ кружокъ, а на чолѣ кружка стоявъ одинъ начальникъ. Всѣ кружки були зависимй ôтъ центрального кружка. Попельницкій и Дрей мали належати до центрального кружка. Засѣданя суду ôтбуваются що дня, навѣть въ недѣлѣ. На засѣданяхъ присутный все ген.-губернаторъ Гурко.

До „Петербурскихъ Вѣдомостей“ пишутъ зъ Риму, що посолъ россійскій при Ватиканѣ Бутеневъ, умовляєся теперь съ курією взглядомъ повороту всѣхъ польскихъ епископôвъ, котрй по 1863 роцѣ высланй були въ Сибѣръ. Ходитъ о те, щобы имъ правительство позволило выѣхати зъ Россіи и дало имъ пенсію таку, яку мали тогды, коли занимали еще свои мѣстця. — Инсигнія коронаційнй выслано вже зъ Петербурга въ Москву. Манифестъ коронаційный, якъ доносятъ „Пет. Вѣдомости“ выготовленый такожь. Буде ôнъ выдрукованый на пергаминѣ, а герольды ôтчитаютъ его въ обохъ престольныхъ городахъ.

Инсигнія коронаційнй, высланй зъ Петербурга, прибули до Москвы дня 12 л. цвѣтня. Генералъ-губернаторъ, губернаторъ цивильный, оберполицмайстеръ и многй репрезентанты дворянства пріймали инсигнія на двôрци желѣзницѣ дуже урочисто. Зъ двôрця рушивъ цѣлый поѣздъ довгою тріюмфальною полосою. На чолѣ єи ѣхала ескадрона драгонôвъ. Ôттакъ ѣхали въ ôтвертыхъ поѣздахъ шамбеляны, юнкры и майстры церемоній; дальше замкненй повозки, въ котрыхъ сидѣли тайнй совѣтники держачи на подушкахъ тѣ инсигнія, складаючйся зъ великого и малого ланцуха ордера св. Андрея, жезла, яблока, зъ малои короны для царицѣ и зъ великои короны для царя. Короны тѣ суть срѣбнй и суть копіями старинныхъ царскихъ коронъ. Межи тайными совѣтниками були такожь купцѣ и дворяне. Корону цѣсарску тримали три тайнй совѣтники. Похôдъ сей кôнчився такожь одною ескадроною драгонôвъ, а товпы народу глядѣли на сей похôдъ съ якимсь невыразнымъ чувствомъ.

Въ найновѣйшôмъ числѣ тайнои революційнои газеты „Народная Воля“, котре свѣжо вышло, помѣщеный довгій артикулъ пôдъ надписею „Партія революціонерôвъ до патріотôвъ россійскихъ“. Въ тôмъ артикулѣ революціонеры просятъ жертволюбныхъ Россіянъ о пôдмогу на цѣли революційнои партіи. Послѣдными днями арештовано въ Петербурзѣ зновъ кôльканайцять осôбъ. Причину до тыхъ арештованъ подали зôзнання увязненыхъ давнѣйше заговорщикôвъ. Зъ Москвы зôслано въ послѣднихъ часахъ кôлька тысячь невинныхъ людей, дорогою административною въ ôтдаленй губерніи.

Якъ подаютъ „Русскіи Вѣдомости“, законъ о значно пôдвышеныхъ податкахъ ôтъ пашпортôвъ за границю має вôйти въ житье съ днемъ 1 руск. липня с. р. До сего закона доданй будутъ слѣдуючй приписы. Оплата ôтъ пашпортовои книжочки буде побиратися за нôвъ року зъ горы безъ взгляду на то, чи пашпортъ выдаєся на довшій або на коротшій часъ. Податокъ ôтъ пашпорту має бути оплачуваный за кожду особу, що буде поименована въ пашпортѣ. Въ случаю, єсли речинець мине, належнй грошѣ стягати будутъ тѣ коморы, куда буде властитель пашпорту вертати до краю. За перетриманье пашпорту черезъ коротшій часъ, якъ черезъ одинъ мѣсяць платится кару въ користь инвалидôвъ въ высотѣ 2 зр., довше перетриманье потягне за собою кару грошеву въ 20% ôтъ цѣлои сумы належачои ся пашпортъ.

Нѣмеччина. Дневники берлиньскй все еще занятй коментованьемъ статіи Nordd. Allg. Ztg. о австрійско-пруско-италійскôмъ союзѣ. Kreuz-Ztg. говоритъ отверто, що союзъ сей заключався задля зъизольованя Франціи. Нѣмеччинѣ залежитъ на тôмъ, щобы середня Европа розвивалася мирно и супокôйно. Но позавчъ въ [illegible] не стихаютъ витання, котрй стремлятъ до того, щобы прійшло ковче до реваншу за 1871 р., тожь Нѣмеччина мусѣла получитися съ Австрією, а черезъ угоду съ Италією застерегла Австрію ôтъ всякихъ ворожихъ агитацій зъ стороны Франціи, котрй моглабы она выкликати въ Италіи. Дальше говоритъ „Kreuz Ztg.“ такъ о тôй справѣ: На помôчь Англіи Франція числити не може. Она не може такожь мати надѣѣ на союзъ съ Россіею тымъ бôльше, що не богато часу минуло ôтъ подорожи Гирса до Вѣдня. Такъ отже можна смѣло сказати, що Франція зъизольована въ сей спосôбъ не зможе заколотити спокою европейского.

Кн. Бисмаркъ грозитъ зновъ розвязаньемъ парляменту, єсли не возьме пôдъ обраду буджетъ на рокъ 1884/5. Осѣнну сесію парляментарну хоче желѣзный канцлеръ обернути выключно на забезпеченье робôтникôвъ. Говорятъ такожь голосно о тôмъ, що справа приверненя рады стану стоитъ на порядку дневнôмъ. — „National Zeitung“ доноситъ, що король Гумбертъ незадовго посѣтитъ цѣсаря Вильгельма въ Берлинѣ.

Якъ пишутъ „Kreuz. Ztg.“ и „Nat.-Ztg.“, Римъ ôтповѣвъ вже на послѣдну ноту пруску. Пôсля тои ôтповѣди правительство мало выпрацювати новый церковно-политичный проєктъ, котрымъ маютъ бути знесенй приписы карнй въ справѣ ôтправлюваня службы божои и удѣлюваня св. тайнъ.

Франція. Межи министромъ финансôвъ Тирардомъ, а министромъ публичныхъ робôтъ Рейналемъ мало прійти до непорозумѣня зъ тои именно причины, що правительство стало укладатися съ гдеякими желѣзничими товариствами. Ферри и иншй министры попираютъ Рейналя, а щобы усунути зъ кабинету Тибодена и Тирарда має бути приготована осôбна акція парляментарна, котра обомъ згаданымъ министрамъ доси буде утруднята ихъ становище, поки они самй не уступлятъ. По Тирардѣ, якъ мы вже доносили, має обняти теку финансôвъ Леонъ Сей. „Köln. Ztg.“ доноситъ, що министеръ справъ заграничныхъ прощаючи на авдієнціи урядникôвъ дипломаціи французкои вертаючихъ на свои становища, поручавъ имъ якъ найбôльшу прозорнôсть и огляднôсть. Франція бажае передъ всѣмъ спокою, се директива о котрôй не повиннй забувати представителѣ французкои дипломаціи.

Въ французкôй радѣ министрôвъ стоитъ на порядку дневнôмъ сѣмъ проєктôвъ министра вôйны. Проєкты тѣ дотычатъ: рекрутаціи, авансôвъ, организаціи африканьскои арміи, вербунку выслужених жовнѣрôвъ, фортовои артилеріи и рекрутаціи пôдъофицирôвъ. Министеръ поставивъ бувъ давнѣйше еще проєктъ выставленя осôбнои кольоніяльнои арміи, но теперь ôтступивъ ôтъ того проєкту, та лишивъ его министрови маринарки. Вмѣсто сего проєкту предкладае министеръ проєктъ организаціи алгирско-тунетаньскои арміи. Министерство робôтъ публичныхъ затягне имовѣрно пожичку въ высотѣ 300 міліонôвъ франкôвъ.

Въ Франціи ведеся теперь цѣкава агитація въ справѣ науки религіи въ школахъ низшихъ и середныхъ. Недавно тому ôтбувся великій зъѣздъ членôвъ рôжныхъ товариствъ педагогичныхъ. На тôмъ зборѣ мавъ Ферри, президентъ французского кабинету, котрый заразомъ есть министромъ просвѣты и вѣроисповѣдань, довгу бесѣду, въ котрôй заявивъ, що правительство препоручае всѣмъ школамъ замѣсть науки религіи науку свѣтскои моральности. Выдано ôттакъ пôдручники, трактуючй тôлько о науцѣ свѣтскои моральности и горожаньскихъ обовязкôвъ. Сей фактъ выкликавъ велике супротивленье середъ духовенъства. Архіепископы и епископы выдали противъ сего постановленя численнй куренды. Правительство покликало отже сими днями всѣхъ начальникôвъ опозиціи до отвѣчательности передъ трибуналъ рады стану. Одномышленники опозиціонистôвъ выдаютъ теперь рôжнй пôдбурюючй письма противъ правительства и републики.

Англія. До „Neue fr. Presse“ пишутъ зъ Лондону, що полиція знайшла паперы съ дуже добрыми планами динамитовыхъ заговорôвъ. Пляны тѣ доказуютъ, що Лондонъ мавъ бути въ 10 мѣсяцяхъ пôдминованый и рôвночасно пôдпаленый. Льордъ Сольсбери назвавъ новй острй законы о матеріялахъ експльодуючихъ свѣдоцтвомъ слабосильности и переполоханя правительства. Оно такъ налякане, що вже теперь въ слѣдствѣ не поступае собѣ пôсля кодексу карного. Судъ взыває н. пр. на свѣдкôвъ обжалованыхъ, наказує слѣдства карнй безъ попереднього выслѣдженя обжалованыхъ, а наконець заряджуе ревизіи по домахъ. Все тое уважае льордъ Сольсбери супереченымъ съ духомъ народу англійского. Дневники англійскй очевидно ганятъ тое выступленье льорда Сольсбери. — Дня 11 цвѣтня найшла полиція въ будынку министерства справъ внутрѣшныхъ ящикъ съ 7 фунтами пороху. Одонованъ Росса заявивъ публично въ своѣмъ органѣ, що такихъ фабрикъ динамиту, яку ôткрыто въ Бирмингамъ, єсть звышь 200. Арештованый Галлягеръ, яко пôданый американьскій, зажадавъ опѣки правительства Сполученыхъ Державъ.

Арештованя на порядку дневнôмъ. До стожи мѣста маютъ стягнути цѣлый полкъ войска, бо анѣ полиція анѣ гвардія не може собѣ дати рады. Заговорщики попôдкладали въ многихъ мѣсцяхъ такъ штучнй мины, що гдеякй зъ нихъ мали експлодовати доперва по кôлькохъ тыжднях по належнôмъ хемичнôмъ розкладѣ. За той часъ, розумѣеся, тѣ, що пôдкладали такй мины, моглибы вже, Богъ знае, куда утечи. Ôткрыто много нескольныхъ машинъ, та выкôпченье ихъ єсть правдиво майстероке.

Парноль має выѣхати сими днями зъ Лондону до Нового Іорку. Ирландскій Феніяне переносятъ [illegible] ôттамъ до Лондону. Мы готовй [illegible] знае, що не хочемъ чути о нѣякôй агитаціи въ парламентѣ, анѣ о лизѣ аграрнôй. Ирландія потребуе тôлько — динамиту. — Іосифъ Брады, убійця секретаря стану для справъ внутрѣшныхъ, льорда Бурке, зôставъ засужденый на смерть.

Італія. На засѣданю сенату италійского зъ дня 11 цвѣтня с. р. дякувавъ министеръ Манчини за тое, що єго заграничнa политика, о скôлько ôтносится до Австріи и Нѣмеччины, зôстала апробована. Италія набирае черезъ тое що разъ бôльшого значеня. Манчини заявивъ, що тое само сказане нимъ въ палатѣ послôвъ въ справѣ австро-нѣмецко-италійского союза сказавъ свого часу такожь гр. Кальноки на спôльныхъ делегаціяхъ, а порозумѣнье съ тыми державами не лишь, що цѣлкомъ не унимае чести Италіи, але противно, охоронитъ єи передъ небезпеченьствомъ вôйны. Кабинетъ италійскій бажае уникнути всякихъ непорозумѣнь съ Францією; ôнъ буде старатися о тое, щобы Италія стояла все на сторожи якъ найлучшихъ ôтношень въ Европѣ.

Всѣ дневники обговорюютъ бесѣду италійского министра справъ заграничныхъ Манчинѣго. Нѣякій органъ не перечитъ вже сему, що дѣйстно межи трема державами середнои Европы єсть аліянсъ. Гдеякй дневники называютъ сей аліянсъ родомъ асекурациі противъ спокою въ Европѣ, а вже нѣкто по тôй причинѣ такъ не тріюмфуе якъ Англія. Цѣла англійска праса витае съ вдоволеньемъ вѣсть о австро-пруско италійскôмъ аліянсѣ. Одинъ зъ тамошныхъ дневникôвъ такъ пише: „Князь Бисмаркъ осягнувъ вкôнци велику цѣль, до котрои стремлѣвъ вже не ôтъ теперь. Франція и Россія зъизольованй. Небезпеченьство зближеня межи Петербургомъ а правительствомъ италійскимъ, котре було вже такъ близьке, минуло, а наймолодшй зъ державъ мусятъ придержуватися политики консервативнои. Канцлеръ нѣмецкій дôждався дѣйстно великого тріюмфу, та нѣкто не бувбы такъ тѣшився зъ тои побѣды желѣзного канцлера, якъ льордъ Биконсфельдъ, єслибы бувъ доживъ“.

Сербія. Въ понедѣлокъ ôтбулася въ Бѣлградѣ велика рада министрôвъ, котрôй проводивъ самъ король. Участвувавъ въ тôй радѣ такожь новый митрополитъ сербскій. Головнымъ предметомъ тои рады було остаточне полагодженье питаня церковного. Ухвалено скликати синодъ и запросити всѣхъ сербскихъ епископôвъ. Бôльша часть сербского духовенъства все противна ново именованому митрополитови Мраовичеви. — „Polit. Corresp.“ доноситъ зъ Бѣлграду, що король Милянъ надѣливъ австрійского цѣсаря великою лентою ордера Бѣлого орла. Сей ордеръ, теперь доперва установленый, вручитъ цѣсареви вразъ съ ôтручнымъ королевскимъ письмомъ, посолъ Христичъ.

НОВИНКИ.

(+) **Комитетъ вѣчевый** вже выбраный зъ Русинôвъ обохъ ôттѣней и розпочавъ свои працѣ. Вѣче має бути скликане або на четверъ 21 руск. цвѣтня (3 л. мая въ день польского свята Вознесенія), або на 26 руск. цвѣтня (8 л. мая) вô второкъ по Томинôй недѣли.

Загальнй зборы товариства друкарнѣ имени Шевченка ôтбулися вчера дня 3 (15) цвѣтня по полудни. Принято 3 новыхъ членôвъ пп. Олександра Борковского, о. Олександра Стефановича и Іосифа Ганкевича. Ôтдано черезъ повстанье честь памяти упокоившихся членôвъ товариства: Михайла Жученка, Володимира Барвѣньского и Володимира Ганкевича. До нового выдѣлу выбрано: дра К. Сушкевича, головою, п. Ю. Романчука, заступникомъ головы, п. Изид. Громницкого (ему повѣрено надзôръ надъ друкарнею товариства), пп. Юл. Медвецкого и Д. Гладиловича выдѣловыми. На заступникôвъ выдѣлу выбрано пп. Теоф. Барановского и Мих. Подолиньского До контрольнои комисіи вôйшли о. Вас. Ильницкій и пп. Петро Огоновскій и Ол. Борковскій. Наконець рѣшено черезъ повстанье зложити подяку Вп. дру Корнилови Сушкевичеви за дотеперѣшне веденье справъ товариства.

— **Въ Выжници** надъ Черемошемъ ôтбулося сегодня о год. 9 рано заходомъ народно-рускаго театру поминальне богослуженье за упокôй душѣ незабутого бл. п. Володимира Барвѣньского.

= **Кс. Стояловскій**, о котрого засужденю на 4 дни арешту (за побитье) мы недавно доносили, заповѣдае въ „Wieńcu“, що ôтповѣсть Преосв. еп.-адм. Сильвестрови на єго куренду — ôткрытымъ письмомъ въ латиньскôмъ языцѣ, щобъ пояснити справу „we Wiedniu i w Rzymie“... Чи се може маленька погроза — денунціяційна?.. Вмѣсто насъ такъ... лякати, можебъ лѣпше було подумати о рекурсѣ противъ 4 днѣвъ арешту, та оправдати свои власнй провины передъ духовными властями „we Lwowie i w Rzymie“... „Wieniec“ взыває, щобы помимо куренды дальше збирати пôдписы на звѣстнй петиціи. — Гумористична польска часопись „Szczutek“ (зъ вчера) дає семужъ, такъ супротивъ своихъ посесорôвъ якъ и супротивъ нашого календаря вельми ôтважному пралатови, въ вступнôмъ стиху доволѣ удачну адмоницію. Ôткликуючись до гôркои науки, яку дала Польщи исторія, набирає „Szczutek“ польского календароборця дуже енергично зъ горы и выкрыває все єго фарисейство ôтъ якими словами:

Jaki ciebie (Lachu) lichy demon teraz właśnie kusi,
Że chcesz gwałtem pokasować wszystkich świętych [Rusi?
Mówisz, że dla ruskiej ziemi bujnych pól i łąk,
Pragniesz zyskać więcej obszaru i roboczych rąk.
Nie to bliżej do najgłębszych jego nôg serek,
I jarmarków skasuj naprzód niezliczony szereg:
To to wyrzuć z duszy ludu bezrobocia trąd,
I wskrześ w gminie na pieniężny polubowny sąd:
Aby Iwan spór zakończył tam gdzie go zaczynał,
I nie tracił dni na sądy, ani na kryminał.
No to zapal mu oświaty ów sławiony znicz,
W ciężkiej pracy koło roli dobrych plonów życz.
No to zakaż ekonomom chłopa bić po pysku.
No to wywij go z niewoli żydowskiego zysku.
Na serdeczną taką nutę cała Ruś odpowie,
Mimo że organy liche piszczą w Kulikowie.

Кôнчитъ словами: „Nechaj bude jak buwało, by nie było gorzej“...

= **Выборы** Гусятыньскій „komitet przedwyborczy“ розвязався... Бôльшôсть єго освѣдчилась за кн. Романомъ Чарторыйскимъ, але другій кандидатъ, ц. к. шамбелянъ, звѣстный „детономистъ“ Ерамъ Воляньскій — не хотѣвъ уступити. „Dziennik p.“ боится (!). щобы задля того не перейшовъ кандидатъ рускій (выразно „рускій“ — не „антинародовый“). Тôлько чого ту такъ ôткрыто... боятись brata Rusina?... За тое показавсь чемнѣйшимъ проф. Тадей Пилятъ, посолъ зъ курій бôльшихъ посѣдателѣвъ золочѣвскихъ, бо уступивъ гр. В. Дѣдушицкому. — „Prawdziwego Rusina“ п. Теофила Меруновича хоче въ львôвскôмъ окрузѣ выборчôмъ (меншихъ посѣлостей) высадити зъ сѣдла п. Давидъ Абрагамовичъ. Der Mohr kann gehen... Въ Рогатыньскôмъ надѣются панове Поляки перенерти и М. Онишкевича, а въ Городеньскôмъ п. Ленартовича. Въ Каменецкôмъ кандидуе гр. С. Баденѣ.

= **Въ справѣ звѣстнои ôтозвы п. М. Павлика** до выборцѣвъ ôтбулась позавчера опозиційна розправа. Мимо обширнѣйшои обороны п. Павлика трибуналъ потвердивъ конфискату.

— **Потѣшаючій объявъ.** Межи жертвами на памятникъ бл. п. В. Барвѣньского подаємо въ нынѣшнôмъ числѣ значнѣйшій даръ ôтъ рускихъ кандидатокъ женьскои учительскои семинаріи во Львовѣ. Се патріотичне дѣло нашихъ семинаристокъ єсть дуже потѣшаючимъ; оно єсть доказомъ, що межи ними розбудився сильный рускій духъ, любовь ко свому рôдному, замилованье до своєи литературы, и живе заинтересованье для народныхъ справъ. Витаємо сей красный объявъ нашихъ будучихъ учителѣкъ, и надѣемося, що они поступаючи дальше въ тôмъ направленю причинятся колись много до пôднесеня нашои народности.

— **Выдѣлъ тов. „Просвѣты“** завѣдомляе всѣхъ интересованыхъ, що дня 12 с. м. рѣшивъ на своѣмъ засѣданю приступити до зреализованя судового всѣхъ залягаючихъ належитостей за взятй въ комисъ книжки и выданя товариства. Ôгъ выдѣлу товариства „Просвѣта“.

— **Конфисната.** „Ц. к. судъ кр. для справъ карныхъ во Львовѣ рѣшивъ на пôдставѣ §§. 489. 491 проц. кар. и §. 37 зак. прас, що содержанье новинки умѣщенои въ 30 ч. „Дѣла“ пôдъ заг. „Зъ Черновець“ мѣститъ знамена провины зъ арт. VIII зак. зъ 18 грудня 1862, — протое заряджена черезъ ц. к. прокур. держ. конфиската того числа оправдана, а забраный накладъ має бути знищеный. Поводы: Въ инкримин. статіи подае авторъ фактъ неправдивый, протое приложено новыйшй приписы законнй. Львôвъ 11 цвѣтня 1883. *Lidl.*

(+) **Зъ Сянока** пишутъ до перемыского „San-y“, що при выкупнѣ грунтôвъ пôдъ трансверзальну желѣзницю дуже покривджено селянъ, зъ котрыхъ бôльша половина, страшена адвокатами, выпродала за пôвдармо части своєи батькôвщины. Досыть сказати, що селяне дôстали о 50—75% менше за грунты, якъ властителѣ бôльшихъ посѣлостей. Менша часть селянъ не далася налякати адвокатамъ и всякимъ иншимъ агентамъ бар. Шварца, особливо жидамъ, и жде на комисію выдасняючу зъ 3 членôвъ, котрыхъ займенуе ц. к. высшій судъ во Львовѣ.

= **Тôлько — po bratersku!** „Gazeta Nar.“ выхопилась недавно съ невчасною симпатією для... Дальматинцѣвъ, — а то по тôй причинѣ, що найвысшій трибуналъ администраційный выдавъ взглядомъ языка, уживаного въ судахъ дальматиньскихъ, слѣдуюче рѣшенье: „Приписъ обовязуючои доси въ Дальмаціи ординаціи судовои зъ р. 1817, пôсля котрои стороны и ихъ заступники маютъ въ поданяхъ своихъ (въ справахъ спôрныхъ) уживати тôлько италіяньского языка, не переставъ бути важнымъ анѣ черезъ Арт. XIX конституціи (о рôвноправности), анѣ черезъ розпорядженье министерске зъ 1872 р... Хочь въ артикулѣ XIX держава узнае рôвноправнôсть краєвыхъ языкôвъ въ школѣ, урядѣ и житю публичнôмъ, але высказуе черезъ тое лише засаду. Сама-жъ засада не носитъ законôвъ обовязуючихъ...“ На се замѣтила „Gazeta Nar.“, що наведене ту рѣшенье стоитъ въ суперечности такъ съ духомъ Арт. XIX, якъ и съ иншимъ рѣшеньемъ тогожь самого найвысшого трибуналу, выданымъ въ иншôмъ, але зовсѣмъ аналогичнôмъ выпадку. Мы до сего додаємо, що хочь кождый судія має остаточно право, понимати духъ и змыслъ законôвъ по своему, и сенатамъ найвысшого трибуналу вôльно такожь рôжнитись въ поглядахъ на законы, алежь о кôлько нашимъ рускимъ розумомъ роздумати можемъ, то Арт. XIX модификуе всякй законы о тôлько, о кôлько нарушаютъ рôвноправнôсть. Тожь мы вновнѣ годимось съ „Gaz. Nar.“,— та не годится съ нею либеральна „Реформа“... Для чогожь то сей „братъ Полякъ“ выступае противъ братей Славянъ-Дальматинцѣвъ?!... Ба! — кобы то не було Русинôвъ!... Але ту власне и о Русинôвъ иде, — а „Gaz. Nar.“ попираючи Дальматинцѣвъ поперла съ-неохота и Русинôвъ... Адвокатамъ „Реформы“ наведене высше рѣшенье найв. трибуналу дуже на руку; си адвокаты дедукютъ зъ него ôтъ що: згадане рѣшенье найв. трибуналу доно збиває (!) рѣшенье тогожь трибуналу, призна-ючe Русинамъ другу школу руску во Львовѣ!... Ôттуды стежка въ горохъ... Бери мара Дальматинцѣвъ, щобы лишь и Русинамъ щось вкоротити. Мы скажемо адвокатамъ „Реформы“ коротко, що кожда палиця два кôнцѣ має; по нашому, то власне рѣшенье, котре мы въ горѣ навели, не єсть основне, а рѣшенье въ справѣ рускои школы ясно збиває рѣшенье въ справѣ Дальматинцѣвъ... А и се еще не зовсѣмъ певне, чи оба наведенй случаѣ такъ зовсѣмъ пôдъ одну мѣру пôдходятъ. Впрочѣмъ — якъ се вже и „Gaz. Nar.“ пôднесла — самъ найв. трибуналъ выдавъ въ иншôй аналогичнôй справѣ, ôтносячôйся до Дальмаціи, ôтмѣнне рѣшенье, въ дусѣ XIX артик., противъ министерского роспорядженя... Розумѣесь, що „Реформа“ дае „Gazet-ѣ Nar.“ bratersk-y науку: щобы на будуче съ обороною дальматиньскихъ Славянъ не выбиралась такъ не... въ пору. Та можутъ бути братя Поляки спокôйнй: найв. трибуналъ школу Русинамъ присудивъ, але сей триб. не має права переведеня (екзекутивы) своихъ рѣшень; на се суть министры, а теперѣшнй министры ôтъ кôлькохъ вже лѣтъ не перевели сего прихильного Русинамъ рѣшеня... И не диво! — Теперь предсѣ маютъ въ парляментѣ бôльшôсть братя Поляки и братя Чехи!..

= **In puncto „Schweiggeld-ôвъ“ Länderbank-u**, котрымъ то, якъ мы вже по части сконстатували (згадуючи оголошене въ „Straźnicy“ „поквитованье“) позыскувано гдеякй польскй часописи, щобы оброблювали галицку публику въ дусѣ прихильнôмъ для сего банку и для (звѣстного зъ аферы Каминьскій-Вольскій) бар. Шварца, завзыває нынѣшный „Kuryer Lwowski“ спеціяльно газету „Dziennik Polski“, щобы очистилась на пôдставѣ ясныхъ доказôвъ ôтъ рôжныхъ пôдозрѣнь. Справдѣ не заказуе нѣякій §. брати гдеякй... „грошѣ за мовчанье“, но мимо того, мабуть для выясненя справы трансверзальнои желѣзницѣ переслухувано сими днями въ ц. к. судѣ карнôмъ п. Гнѣвоша, редактора „Straźnic-ы“ и властителя „Dziennik-a“ п. М. Савицкого.

= **Зъ Яблонова** коло Болшовець одержуємъ слѣдуючу допись: „Дня 10 л. цвѣтня о год. 5 по полудни прійшли до школы два жандармы и вôйтъ Василь Манюхъ съ писаремъ Гринемъ Манюхомъ, якъ разъ тогды, коли я выѣхавъ зъ дому. Не зважаючи на мою неприсутнôсть, вôйтъ розбивъ сокирою мôй замкненый столикъ и забравъ „Изборникъ службъ церковныхъ“ и кôльканайцять рускихъ книжочокъ. Писарь читавъ и забиравъ, що ему подобалось, навѣть розтворили и перешукали зигарокъ, чи нема въ нѣмъ чого небезпечного. Жандармы зъ Болшôвця не брали до рукъ жадныхъ книжокъ, а лишь дивились на то, що робивъ вôйтъ съ писаремъ; „робѣтъ собѣ, що хочете“, — сказали вôйтови, побачивши, що мене

нема дома. Що за причина сего насилія, менѣ не звѣстно; знаю лишь то, що я нѣколи нѣчого противзаконного у себе не мавъ, анѣ не маю. Вчера внѣсъ я до ц. к. суду повѣт. въ Бурштынѣ жалобу на вôйта и писаря за насильный нападъ, розбитье сокирою столика и зрабованье книжокъ. — *Мирон Савицкій*, учитель въ Яблоновѣ“.

— **Въ Яворовѣ** зайшли забуреня зъ причинъ доси еще не зовсѣмъ выясненыхъ. Мѣщане сперлись съ 2 плютонами зареквированыхъ уланôвъ. 10 мѣщанъ ранено шаблями.

(+) **Выдѣлъ краевый** подарувавъ 1000 зр. на устроенье выставы памятокъ зъ часôвъ Собеского въ Краковѣ.

= **Зъ Яворова** доносятъ намъ, що тамошна читальня дуже хорошо розвиваесь. Заходамъ многихъ жертволюбивыхъ добродѣевъ и трудови п. М. Сапруна належитъ подякувати, що тамже засновався при церквѣ многонадѣйный квартетовый хоръ; перша проба (въ церквѣ) ôтбулась 8 (20) марта с. р. — Сейже кореспондентъ доноситъ намъ, що переѣжджаючи черезъ Судову Вишню заглянувъ до гарнои тамошнои читальнѣ; читальня гарна, тôлько-жь що гдеякѝ „старшѝ“ люде твердятъ, що „читальня вже не для нихъ“... Оно все булобъ лѣпше, щобы „старшѝ“ були взôрцемъ для молодшихъ.

-- **Зъ пôдъ Каменки струмиловои** пишутъ намъ: Наша рада повѣтова въ Каменцѣ струмиловôй, видячи, що гандлярѣ солею нищатъ убогій нарôдъ черезъ нечувано дороге выпродуванье соли, (бо топка доходила до 14—15 а навѣть 20 кр.), рѣшилась запровадити дешевшій складъ для свого повѣта, и въ самôй рѣчи, съ початкомъ сего року заложила у себе такій складъ; розôслала до всѣхъ вôйтôвъ розпорядженье, щобы закуплювали за громадскѝ грошѣ сôль сотками, спроваджували форшпанами и спродавали громадянамъ, але не инакше, тôлько по 11 кр. за топку; ктобы допустився поставити высшу цѣну, той остро буде караный. Та щожь! Панове вôйты, маючи бôльше совѣсти для своеи користи, якъ для народа, кажутъ: „то не можна тымъ заниматися, — кто намъ за „фатигу“ заплатитъ?“ Для того то рада повѣтова опустила вôйтамъ на кождôй топцѣ по $^1/_2$ кр., щобы для народа було лекше. Однакожь не припало се до вподобы панамъ гандлярамъ, особливо жидамъ... Они много на тôмъ стратили. И ту хитрôсть жидôвска знайшла выхôдъ. Тую сôль можутъ купувати — крôмъ вôйтôвъ и поодинокѝ особы по 1, 2, 10 топокъ въ выдѣлѣ повѣтовôмъ въ Каменцѣ струм. такожь по 11 кр. Що-жь жиды роблятъ? Ото наймаютъ піякôвъ, и тѝ купуютъ сôль нѣбы для себе, а потôмъ ôтдаютъ жидамъ, а сѝ продаютъ сôль дальше по свому. Коли се выдѣлъ повѣтовый спостерѣгъ, оголосивъ, що нѣкому безъ потвердженя вôйта не продасть бôльше, якъ одну топку. — Наша рада повѣтова переписуеся съ громадами по руски, лишь въ тôмъ бѣда, що нашѝ писарѣ громадскѝ не хотятъ знати рускаго письма. Що до календаря, то и у насъ нарôдъ дуже заспокоеный вѣстямя о „zjednoczeniu kalendarzy“, и все допытуеся: чи то може бути, щобы свята рускѝ „касували“?.. Коли тымъ нашимъ панамъ наше убожество такъ дуже лежитъ на серци, то нехай они добре приглянутся, що то властиво веде до зруйнованя народа; певно, що не рускѝ свята. Отъ першій ярмарки, котрыхъ въ цѣлôмъ краю не числячи Буковины есть кôлька тысячь, (окрôмъ тыжневыхъ торгôвъ); тамъ нашъ нарôдъ тягне цѣлыми тысячами, съ потребою и безъ потребы, отъ хотяйбы и за пачкою сѣрникôвъ. Тамъ тратитъ 2—3 дни даремнѣсѣнько, тамъ платитъ дороге мыто, мостове, копыткове, постояльне, и пр., тамъ пропиває свою кроваву працю, тамъ упадае матеріяльно и морально; бо кôлькожь тоажь въ домахъ поправы опиняются? Або тѝ безчисленнѝ ôтпусты по косцёлахъ, або тѝ панськѝ корчмы?.. Покиньте, панове, свои напады противъ нашихъ рускихъ святъ и нашои самоуправы! *Одинъ за всѣхъ.*

= **Начальникъ праскои генеральнои команды** мавъ, якъ доносили гдеякѝ часописи, выдати пôдвластнымъ собѣ официрамъ заказъ говорити мѣжь собою, въ приватныхъ розмовахъ, инакше якъ по нѣмецки; тымъ самымъ малибы були ческѝ официры все и всюды говорити по нѣмецки. „Pokrok“ однакожь дементуе сей заказъ, котрый справедливо мôгбы бувъ оскорбити кождого официра-Славянина. Знаемъ на пр., що Мадяры маютъ власне войско, гонведôвъ; Славянамъ тымчасомъ малобъ не бути вôльно говорити по свому! Мусимъ ту еще съ вдоволеньемъ сконстатувати, що маемъ вже многихъ рускихъ официрôвъ, такъ линіовыхъ якъ и въ резервѣ, котрѝ нѣколи, особливожь су противъ пôдвладныхъ собѣ воякôвъ, не забуваютъ, кто они.

= **Ученики Пулавскои школы рôльничои**, розвязанои россійскимъ правительствомъ, хотятъ мабуть по части перенестись до Галичины. Галицке намѣстництво удалося до Выдѣлу краевого съ домаганьемъ, щобы сихъ ученикôвъ, яко зараженыхъ соціялизмомъ, не пріймати. Але выдѣлъ кр. освѣдчився за приниманьемъ, понеже властиво розвязано згадану школу за „опôръ“ ученикôвъ противъ власти, и поставивъ условіе, щобы дирекція школы доносила о принятю кождого поодинокого Пулавского ученика.

— **Ôтъ о Абрысовского зъ Тысьменицѣ** одержали мы письмо, въ котрôмъ старается спростувати закиды, починенѝ ему въ дописяхъ зъ Станиславова и зъ Товмацкого (чч. 30 и 33 „Дѣла“), обговорюючихъ недавный выбôръ посла въ Тысьмениці. Спростованье о. Абрысовского дасться зôбрати въ такѝ точки: 1) О. Абр. яко предсѣдатель передвыборчого збору, на котрôмъ 25 марта выступавъ п. Заячкôвскій съ кандидатскою промовою, бачучи, що мѣжь присутными въ сали запанувало велике роздраженье, и хотячи запобѣгчи можливымъ екцесамъ, сказавъ для успокоенія: „Маете двохъ кандидатôвъ, выбирайте того, за котрымъ ваша совѣсть“. 2) О. Абр. не перечитъ, що въ три днѣ пôзнѣйше по передвыборчôмъ зборѣ рускôмъ пôйшовъ и на передвыборчій збôръ для польского кандидата, але се еще не значитъ, щобъ ôнъ бувъ за польскимъ кандидатомъ. 3) О. Абр. не перечитъ, що запрошеный бувъ и на обѣдѣ, устроенôмъ прихильниками польского кандидата, але посту не зломивъ, бо тамъ для Русинôвъ подавали самѝ пôстнѝ стравы. 4) О. Абр. не мôгъ явитись при голосованю, бо рѣка була сильно вылила, а колибъ не тая перешкода, бувбы ôтдавъ голосъ на рускаго кандидата. 5) Конѣ о. Абр. утопились тогды, коли сидѣвъ дома, а не тогды, якъ бувъ на обѣдѣ. — Подаемъ се спростованье въ точкахъ, о скôлько они дотычатъ закидôвъ учиненыхъ о. Абрысовскому нашими дописователями. Осудъ закидôвъ и обороны лишаемъ самымъ читателямъ. Мы ôтъ себе зробимъ лишь тую увагу, що на всякій случай о. Абрысовскому, яко предсѣдателеви (навѣть!) рускаго передвыборчого збору не выпадало ити въ три дни пôзнѣйше на збôръ польскій и до того еще принимати запрошенье на обѣдъ! Кождый польскій ксёндзъ инакше поступивбы въ подôбнôмъ случаю. Се загальна хиба нашои интелигенціи, що мы за надто кречнѝ, — и зъ тои надто великои кречности руска справа тратитъ дуже богато. На той тематъ далобыся богато сказати, але теперь ходитъ намъ тôлько о одиничный фактъ, тожь обмежимось тôлько на зазначеню тои нашои хибы.

— **Зъ Токôвъ** (коло Пôдволочискъ) одержуемъ ôтъ тамошного приходника о. Панкратія Билиньского дальшѝ поясненя до дописи зъ Токôвъ, умѣщеной въ ч. 31 „Дѣла“: „Успѣхъ тверезости при такъ численныхъ жидахъ и иншихъ ворожихъ силахъ приналежитъ переважно моимъ честнымъ прихожанамъ. Особливожь зъ помежи членôвъ братства засіявъ примѣромъ старець В. Салюкъ, потôмъ начальники громады: Яковъ Жукъ, Юстинъ Гассай и Пил. Полѣщукъ. Складками на дорогоцѣнный памятникъ тверезости занималися: Ст. Яцура и М. Парницкій; послѣдный зъ мого порученя занявся помноженьемъ скарбоны церковнои и при помочи Ст. Яцуры пôднѣсъ ей щирымъ трудомъ до 7.000 зр. За тымъ прикладомъ пôшла и громадска каса, а п. Шусданьскій привѣвъ и шпихлѣръ до порядку. Въ мѣсцевôмъ склепѣ черезъ продажь вина розпочалися справдѣ були сходины и напитокъ, але швидко злому зараджено, дякувати заходамъ Миколы Парницкого и вôйта Полѣщука. Замѣсть продажи вина заложено склепъ громадскій, зъ котрого дохôдъ призначеный на будову церкви. Честь всѣмъ жителямъ, котрѝ такожь до того дѣла причинилися. Рôвножь мушу высказати признательнôсть Г. Ремезови за его труды при науцѣ хорального спѣву. — *П. Билиньскій*, приходникъ зъ Токôвъ.

(+) **Жиды** выйшли въ бôльшости при выборахъ до радъ громадскихъ въ Княждворѣ и Виногородѣ въ Коломыйщинѣ.

= **Езуиты** закупили, якъ мы вже доносили, коло Хирова кôлька селъ, щобы тамже збудувати монастырь для 90 монахôвъ и гимназію для 300 ученикôвъ. Пôсля умовы съ перемыскими архитектами маютъ сѝ будынки бути готовѝ найдальше съ кôнцемъ слѣдуючого року.

— **Стипендіи св. Георгія** по 100 зр. рôчно надавъ митроп. ординаріятъ рескриптомъ зъ 12 цвѣтня правникамъ: Климентію Даниловичеви и Теофилю Кормошеви.

= **Вчорашне число часописи „Gmina“** сконфискувала ц. к. прокураторія за статю „Niezawisłość wyborców“.

(+) **Жидôвскій ярмурки** сталися причиною урядовои переписки краевои рады школьнои съ школою въ Пильзнѣ. Тамошнѝ учителѣ заказали були зъ взглядôвъ гигіеничныхъ жидикамъ сидѣти въ школѣ въ ярмуркахъ. Рада школьна завѣдомила рескриптомъ зарядъ пильзненьскои школы, що жидикôвъ не вôльно силувати скидати ярмурки.

— **„Dom i Szkoła“**. „Kuryer Lwowski“ завидуе „братямъ“ Русинамъ такои газетки, якъ „D. i Sz.“!... Нещастье лише, що самѝ Русины зовсѣмъ радо ôтступилибъ сю газетку братямъ Полякамъ, и просилибъ ихъ заразомъ дуже красно — перенестись съ подôбными выдавництвами на Мазуры або въ загрожену Познаньщину. „D. i Sz.“ ilustrowane pyśmo dla młodeży, котрого перше число маемо передъ собою, презентуеся зверха дуже... облестно, та и содержанье сего першого числа... невинне; на обвертцѣ находимъ два анонсы, уложенѝ рускими черенками. Але всякѝ „narodni wydawnyctwa“, фалшуючѝ нашу исторію, научили насъ бути дуже осторожными. Боимось, щобъ мы въ тôй „невинноѝ“ газетцѣ ненадѣйно не попали на мѣсця якъ отъ якѝ: „Ne znaju de to wże i jak dawno było, ale to znaju, szczo dijałosia w naszij (!) Polszczi“; ваша — але не „наша“! А по друге: на що баламутити рускихъ дѣтей (и то, якъ насъ досвѣдъ съ „Switłom“ учитъ, майже на силу) латиньскими черенками? Предсѣ рускѝ книжки школьнѝ, приписанѝ ц. к. радою школьною, не знаютъ латиньскихъ черенокъ. На що починати нову борбу о — азбуку?... Если ту не ишлобъ о скрытѝ цѣли польонизаціи, а дѣйстно лишь о науку, то самъ интересъ выдавництва и взгляды педагогичнѝ рѣшучо противилибыся подôбнымъ експериментамъ.

— **Нове ôткрытье въ физицѣ.** Професоры дръ Жигм. Врублевскій и дръ Ольшевскій въ Краковѣ зробили сего мѣсяця важне ôткрытье физичне, а именно при незвычайно низькôй температурѣ удалося имъ скраплити кислорôдъ (Oxyd, tlen). Замѣтити треба, що въ р. 1878 удалося Французамъ скраплити водорôдъ, — що було рѣчею еще тяжшою.

— **До „Gazet-ы Krakowsk-ои“** доносятъ зъ Горлиць, що въ селѣ Роздѣлѣ одна жѣнка, мати 3 дѣтей, убога, заалярмувала цѣлу окрестнôсть своими пророцтвами. Она оповѣдае, що ей Богъ выбравъ, щобы научала людей, потопаючихъ въ грѣхахъ; въ церквѣ, каже, бачитъ, якъ розпятый Христосъ головою до неи кивае, и т. д. Дописователь „Gaz. Krak.“ пише, що нарôдъ зъ окрестности спѣшитъ громадно до Роздѣла побачити пророчицю.

= **До ново-завязаного товариства мужикôвъ** (въ Бентгаймъ) переславъ кн. Бисмаркъ слѣдуюче письмо: „Берлинъ, 20 лютого 1883. Радôстно витаю проявъ доказуючій, що людъ сельскій переосвѣдчився вже, що самъ муситъ приложити рукъ, если держава маe увзгляднити его справедливѝ домаганя. Тôлько симъ способомъ удастьоя ему увôльнитись ôтъ опѣки та вызискуваня черезъ иншій суспôльнѝ верствы“.

— **(Дрôбній вѣсти.)** Правдоподôбного убійцю Майлята Спонгу, арештовано въ Прешбургу. — Ôтъ кôлькохъ днѣвъ выставленѝ въ готелю Жоржа (саля „Фрозину“) два образы знаменитого вѣденьского маляра Макарта. — Всѣ газеты польскѝ занотували дуже покваπно вѣсть о скликаню рускаго народного вѣча во Львовѣ. — Вісйльотъ, редакторъ французского клерикального журнала „Univers“, котрого особлившою спеціяльностею було денунціювати французке духовеньство въ Римѣ, померъ недавно. — Турки хотятъ заложити у себе національну библіотеку. — Въ Краковѣ повѣшено въ суботу 14 с. м. Станислава Гураля, засудженого на смерть за розбôйниче убійство. — Арештованѝ мнимѝ убійцѣ Майлята доси еще до нѣчого не признались. — Въ Медицѣ, коло Перемышля, закладае одинъ австрійскій капиталистъ велику фабрику цукру.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ Епархіи Львôвскои.

Надпорядочному испытови конкурсовому дня 10 цвѣтня пôддалися оо.: Михаилъ Калинець канцлеръ консисторскій (испытъ выдержавъ съ ôтличіемъ); Левъ Струтиньскій зъ Космача; Володимиръ Филиповскій.

Душпастырскѝ посады получили оо.: 1) Павло Чмола сотрудництво въ Курянахъ, дек. нараѣвского; 2) Орестъ Коновалець, сотрудництво въ Товщовѣ, дек. щирецкого; 3) Теофиль Яворовскій сотрудництво въ Бурштынѣ; 4) Софронъ Левицкій новопоставл. пресвитеръ, прив. сотрудництво въ Стриганцяхъ, дек. устецкого; 5) Теоф. Кобляньскій сотрудництво въ Стрыю; 6) Симеонъ Бурнадзъ, сотрудництво въ Коссовѣ, дек. чортковского.

Завôзванѝ до каноничнои институціи оо.: Петро Литиньскій на Теляче и Прачукъ на Губинь.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Завѣдательства получили оо.: 1) Чеснокъ Захарія, сотр. зъ Гаѣвъ, зав. парохіи Тыличь, дек. мушиньского; 2) Леонтовичь Іоанъ, сотруд. за Жапалова, зав. парохіи Регетôвъ, дек. бѣцкого.

Презенту на Старе-село, дек. олешицкого, получивъ о. Антоній Шведзицкій, сотрудникъ зъ Лѣтынѣ, дек. мокряньского.

Сотрудництва получили оо.: 1) Леонтій Желеховскій самост. сотрудництво въ Кобыльници волоскôй, дек. любачѣвского; 2) Гмитрикъ Иларій самост. сотр. въ Межибродю, дек. сянôцкого.

ПОСМЕРТНѝ ВѢСТИ.

✝ **Неониля зъ Охримовичѣвъ Лопатыньска**, жена рускаго пароха въ Роздолѣ, умерла въ суботу по довгôй хоробѣ „Брайта“, въ 36 р. житя. Покôйна була доброю Русинкою, належала до товариства „Рускихъ Дамъ“ и ôтзначувалася многими чеснотами. Похоронъ ôтбувся вчера въ Роздолѣ. Вѣчна ѣй память!

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

(+) ***Товариство „Просвѣта“*** *выдало* першу книжечку за сей рôкъ п. заг. „Про живоплоты и лѣсы“. На сю книжочку зложились два автôры: п. И. Н.*, звѣстный вже читателямъ выдань „Просвѣты“ авторъ, написавъ „Про живоплоты“, а п. Р. З., авторъ такожь кôлькохъ книжочокъ „Просвѣтныхъ“, написавъ: „Про важнôсть лѣса“. Въ додатку до тыхъ обохъ, хорошо написаныхъ розправъ, знаходимъ въ книжочцѣ „Справозданье зъ послѣдныхъ загальныхъ зборôвъ „Просвѣты“ и цѣлу промову предсѣдателя, дра Ом. Огоновского. Книжочка, обôймаюча 52 сторонъ коштуе лишь 10 кр. Заголовный листъ прикрашеный дуже удачною искусною виньетою.

(*К.*) **„Руска библіотека“**. Творы Вагилевича вже зôбранѝ. Перекладъ „Слова о полку“ Шашкевича такожь вôйде въ III томъ; Впр. о. Крушиньскій позволивъ переписати рукопись сего перекладу, котрый у него находится. — Роботы идутъ (задля несподѣванои смерти проф. Онишкевича) поволи, але безъ упину дальше.

— **Записокъ зъ богословія Пастырского** пôсля выкладôвъ Всв. дра Фр. Костека першій накладъ вже цѣлкомъ вычерпаный. Єслибъ однакъ кто зъ Всч. оо. желавъ еще таковѝ получити, зволитъ ôтнестися до пôдписаного, — но конечно еще передъ Воскресеніемъ, — а коли збереся 30 предплатителѣвъ, можна буде зробити другій накладъ пôдъ такими самыми условіями, якъ перше. Всѣ „Записки“ будутъ укôнченѝ и розôшлются Всч. предплатителямъ въ первôй половинѣ н. с. мая. *Корнилій Дудыкевичь*, сл. IV р. богословія.

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** зложили рускѝ кандидатки женьскои учительскои семинаріи во Львовѣ 18 зр. Въ складцѣ взяли удѣлъ: панны Емилія Кадайска, Емилія Король, Леонтина Назаровичь, Аркадія Порубальска, Савина Яворовска, Теодора Бородайкевичь, Аполонія Гоцка, Катерина Дякôвъ, Теофиля Кордасевичь, Теофиля Огоновска, Іоанна Савчиньска, Генрика Бичай, Евгенія Бохеньска, Марія Бѣлиньска, Софія Вагнеръ, Іоанна Левицка, Марія Поховска, Александра Тучапска, Юлія Целевичь, Анна Бабѣвъ, Емилія и Марія Витковицкѝ, Елена Кулачковска, Камиля Лаврецка, Анна Морозъ, Іосифа Наконечна, Елена Похлодъ, Марія Стокало и Саломеа Шарапевичь. До Русинокъ прилучилися також двѣ Израилитянки: пп. Леа Коль и Веберъ. — Разомъ съ попередными **878 зр. 2 кр.**

Подяка.

Достохвальнымъ письмомъ зъ дня 8 (20) марта с. р. ч. 63 надôславъ Свѣтлый Выдѣлъ Рады повѣтовои въ Перемышлянахъ суму 140 зр. а. в. яко запомогу ухвалену для Рускои Бурсы въ Бережанахъ въ лѣтахъ 1881 и 1882, съ приміткою, що ухвалена на повнôмъ зôбраню тоиже Рады дня 1 (13) марта с. р. титуломъ запомоги на р. 1883 сума 100 зр. а. в. выплачена буде съ кôнцемъ сего року. — Подаючи о тôмъ до прилюднои вѣдомости, пôдписаный Выдѣлъ сповняе свôй милый обовязокъ, и за великодушный даръ складае всенародну подяку щиро-сердечными словами: „Спаси Бôгъ!“

Бережаны дня 30 руск. марта 1883.

Ôтъ Выдѣлу Рускои Бурсы въ Бережанахъ.

Подяка.

Комитетъ занимавшійся поминальнымъ богослуженьемъ за бл. п. Вол. Барвѣньского складае отсимъ сердечну подяку Впр. І. Яблоновскому якъ такожь Впр. Ю. Желеховскому, о. Куцерыбови и всѣмъ новопоставленымъ пресвитерамъ, що були ласкавѝ такъ охотно занятись священнодѣйствомъ; и дальше Всечестнымъ пп. Конкови и питомцямъ нашои семинаріи за ихъ пôдъ всякимъ взглядомъ хорошій спѣвъ пôдчасъ богослуженя.

Въ Перемышли дня 7 цвѣтня 1883.

Комитетъ.

Редакція литературно-науковои часописи „Зоря“ розписуе

ПРЕДПЛАТУ

на окремый передрукъ историчнои повѣсти Ивана Франка

„Захаръ Беркутъ“,

котра одержала першу премію при розписанôмъ на 1883 р. конкурсѣ и въ липню с. р. появится осôбною книжкою. Для непренумерантôвъ „Зорѣ“, котрѝ бажалибы набути тую повѣсть, розписуеся предплата. Книжка обнимати буде около 10 листôвъ печати, цѣна предплаты выноситъ 1 зр. Предплату можна присылати на руки редакцій: „Зорѣ“, „Дѣла“ и „Батькôвщины“. За кошта пересылки пренумеранты не доплачуютъ нѣчого.

Маю честь нынѣ завѣдомити П. Т. Публику,

що посѣдаючи щедрый запасъ

СТАРЫХЪ ВИНЪ

угорскихъ, австрійскихъ и испаньскихъ

рѣшився я, мимо найнизшихъ цѣнъ, кождому П. Т. купуючому, 5 литрôвъ або бутильокъ якогонебудь вина давати 6-тый литръ або бутильку

за дармо.

Вина французкѝ, оригинальнѝ, лежачѝ у мене ôтъ многихъ лѣтъ, продаю за половину цѣны, щобы лишь продати.

Особенноѝ увазѣ Вп. П. Т. Публичности поручаю:

Знаменитый **Румъ зъ Ямайки** и старый **Конякъ,** фирмы Мосманъ въ Лондонѣ.

13 лѣтну горѣвку **„Виноградôвку“**, котру лишь у мене можна дôстати.

Старый знаменитый **Мѣдъ** зъ Копычинець, въ бутилькахъ и на мѣру.

Дякуючи за дотеперѣшнѝ ласкавѝ взгляды ВП. Публичности, прошу о численнѝ отвѣдины и о пересвѣдченье о правдѣ нынѣшного оповѣщеня.

Съ глубокимъ поважаньемъ

Симеонъ Федоровичь,

реставраторъ и торговельникъ виномъ

во Львовѣ, ул. Доминиканьска, ч. 2. (1—3)

☛ **Послѣдне Ч. 38 „Дѣла“ сконфискувала ц. к. прокураторія пôзнымъ вечеромъ въ суботу. Понеже задля недѣлѣ не можна було зробити другого накладу, то высылаемъ нынѣ подвôйне число въ $1^1/_2$ листа.**

БАЗАРЪ

МАРКЕВИЧА

Пляцъ Маріацкій ч. 10 во Львовѣ

кромѣ рôжныхъ выробôвъ краевыхъ получивъ свѣжѝ на Весну и Лѣто въ великôмъ выборѣ матерій вовняныхъ, шовковыхъ, адамашки, атласы, баринжѣ, газы, гренадины, перкалѣ, сатины, зефиры, мушлины, также шалѣ и хустки для дамъ.

Пріймае замовленя на готовѝ сукнѣ дамскѝ.

Цѣны постоянныя.

Оказы высылае на жаданье франко.

Агенція фарбярнѣ **В. Шиндлера въ Берлинѣ.** 2—5

ТОРГОВЛЯ
церковныхъ знарядовъ
пôдъ фирмою
ТАДЕЙ УЗЕМБЛО
во Львовѣ, въ рынку, ч. 36,
основана въ 1850 роцѣ,

поручае великій выборъ феловôвъ, хоругвъ, стихарѣвъ, иконъ процесіональныхъ, иконъ на блясѣ и полотнѣ, пôдсвѣчниковъ, кадильниць, крестôвъ, балдахинôвъ, плащаниць, буресъ, антипедій, всякого рода бѣля церковного, матерій на церковнй ризы и прч.

Порученя зъ провинціи выповняются дуже скоро и точно.

Цѣнники на желанье высылаются франко.

1—4

Съ почтеньемъ

Тадея Узембльı вдова.

ПОХôДЪ СОБЕСКОГО
пôдъ Вѣдень р. 1683.
Написавъ Стефанъ Качала.
Цѣна 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

Найсильнѣйший и певно дѣлаючий
ДРÔЖДЖЪ
прасованй
по 1 зр. 20 кр. кильогр.

ФАРБЫ НА ПИСАНКИ
вô 8 краскахъ
по 5 кр. пачка,
золотй и срѣбнй
по 10 кр. пачка. (2—5)

Всѣ товары корѣннй полудневй и деликатесы въ найлучшихъ гатункахъ и найдешевше поручае

СТ. МАРКЕВИЧЬ
во Львовѣ, Ринокъ ч. 42.

Солитера съ головою
устороню̂є въ ½ годины

лѣкарство не маюче зовсѣмъ жадного смаку и могуче бути дуже легке и съ пріятностею уживане.

Цѣна за 1 дозу 6 зр. 50 кр.

Правдиве лѣкарство можна дôстати лишь у **St.-Georgs Apotheke, Wien, V. Bez., Wimmergasse 33.** Тамъ належитъ удаватися съ всякими замовленями. (1—4)

Торговля полотенъ и товарôвъ бавовняныхъ

СТАНИСЛАВА БУШАКА
во Львовѣ, пляцъ Галицкій ч. 2
поручае по цѣнахъ найнизшихъ
правдивй американьскй ручнй и нôжнй
МАШИНЫ ДО ШИТЯ

зъ фабрики Wheeler-a Wilson-a въ Новôмъ Іорку, котрй и на послѣднôй выставѣ въ Парижи преміовано найбôльшою нагородою;

(9—10) такожъ

американьскй машины до шитя Howe-го
до ремѣсничого ужитку

и машины до шитя Singer-a
зъ славной фабрики саскои Клим. Миллера въ Дрезнѣ.

Части складовй тыхъ машинъ, якъ такожь **нитки, шовкъ, иглы** и **смаровило** все на скадѣ.

Наука шитя безплатна, гваранція многольтна.

Продажь и на сплату пôсля умовы.

Прилюдна подяка
ВП. П. Д. ГЕРЦЛЕВИ
Вѣдень, I. Adlergasse Nr. 1.

Симъ заявляю Вамъ мою **найширшу подяку** за выготовленье *для мене* **въ протягу 2½ годины штучныхъ зубôвъ.** Мимо **имовѣрно короткого** часу, въ котрôмъ тій

штучнй зубы

выготовленй здстали, суть они такъ **надзычайно добрй**, що я орудую ними такъ, якбы се були **мои власнй зубы**, и для того можу **якъ найсовѣстнѣйше** препоручити Васъ П. Т. Публицѣ.

***Іоахимъ Гаймъ**, учитель музики,*
Вѣдень III, Adamsgasse 7, 4. поверхъ дверѣ 21.

☞ Важне особенно для мешканцѣвъ провинціи, котрй по причинѣ, що штучнй зубы въ **незвычайно** короткôмъ часѣ приготовляются, въ протягу 24 годинъ можутъ выѣхати зъ Вѣдня съ добрыми зубами, ощаджаючи собѣ въ той способôбъ коштôвъ на оплачуванье гостинницѣ. (3—3)

Торговля
ФРИД. ШУБУТА И СЫНА
Во Львовѣ, рынокъ 45

поручае по найнизшихъ цѣнахъ зъ власной фабрики:

Свѣчки воскôвй и стеариновй
бѣлй и малёванй,
ЦЕРКОВНЙ и СТОЛОВЙ,
якъ также
ПОСТАВНИКИ, ТРÔЙЦѢ и ГРОМНИЦѢ
въ великôмъ выборѣ
ЦВѢТЫ
до свѣчокъ и вазонôвъ
и
НАЙЛУЧШУ МАСУ
ДО ЗАПУСКАНЯ ПОМОСТÔВЪ
въ 5 краскахъ

Ящикъ, котрого остане на одну велику комнату коштуе 1 зр.

Богато заосмотреный складъ
ПОЛОТЕНЪ И СТОЛОВОГО БѢЛЯ,
БѢЛЯ ГОТОВОГО
мужескогô и жѣночого
и найлучшихъ англійскихъ
ШИФОНÔВЪ и ШИРТИНГÔВЪ.

Въ найновѣйшôмъ часѣ загально препоручаютъ многй лѣкарѣ **безсмачнй** капсулки противъ цѣпнѣвъ (солитерôвъ) аптикаря Радлявера, яко **найпевнѣйше, найменше небезпечне и найскорше дѣлаюче средство противъ тои хоробы.** Цѣна 3 зр. Проспекты даромъ. Розсылае **Radlauer's Rothe Apotheke in Posen. Во Львовѣ складъ у аптикаря Жигмонта Рукера, въ Краковѣ у властителя аптики Виктора Редика и головный складъ у аптикаря Генриха Блюменфельда во Львовѣ.** (3—4)

ЦУКОРНЯ
ФРАНЦА ВАРЖЕХИ
ЛЬВÔВЪ, РЫНОКЪ, 1—2
поручае на надходячй свята
Торты, Мазурки и всякй иншй печива; такожь
Цвѣты и Цукры до прибираня.

П. ДРЕКСЛЕРЪ И СЫНЫ
—3
ВО ЛЬВОВѢ
пляцъ Капитульнй ч. 2,
поручаютъ въ свѣжо заосмотренôмъ запасѣ и по найумѣреннѣйшихъ цѣнахъ:

ПОЛОТНА и БѢЛЬ столову
Хустки до носа, Ширтинги Шролля,
Дрелихи либерійнй
САТИНЫ и кретоны франц. наймоднѣйший
БѢЛЬ мужеску, панчохи и скарпитки,
комплетну власного выробу,
ПОСТЕЛЬ Диваны правдивй англійскй,
КАПЫ гобелиновй, пиковй и трикотовй
КОЦЫ, КОЦИКИ ГРЕФЕНБЕРСКЙ,
ОКСФОРДЫ.

Прасованй дрôжджѣ
зъ славной фабрики Ад. Иг. Мавтнера и Сына въ Вѣдни
поручае
ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ ДЛЯ ГАЛИЧИНЫ
въ торговли корѣннôй
Кароля Баллабана во Львовѣ

При сѣй случайности звертаю увагу, що торговлѣ жидôвскй на провинціи по причинѣ припадаючихъ святъ дрôжджѣ продавати не будутъ.

Высылки выповняю дня 10 (22) цвѣтня. О скорй замовленя упрашаю. (4—4)

Аптика пôдъ „Звѣздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовѣ

поручае:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, для-того найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофулячныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ ¼, ½ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, дающій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного рôсолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже пожывну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
въ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистй и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША

Испаньскй вина лѣчничй
признанй знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоєва и Матея Якубовского отзначенй проф. хемій дра Радзишевскимъ хемично досл. джений и знаменитыми узнанй:

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Чверть литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Тожъ само высше пойменоваными професорами и лѣкарями за найлучшй признанй:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.
ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.
Вино маляга старе
чверть-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.
Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чверть-литрова бутелька 1 зр.
Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.
Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовй власнй и **ЦУКОРКИ МХОВЙ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНЙ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.
Правдивй зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.
Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.
Порошки Зайдлицкй
власного выробу, неуступаючй жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.
Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста ½ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee ½ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.
Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.
ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.
Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр.
I. M. Фарины о половину меншй фляшки 50 кр. и 1 зр.
ПАРФУМЫ французкй
власного выробу
ПУДЕРЪ французкій правдивый
и власного выробу.
Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.
Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.
Годземôина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.
ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.
Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.
Глицериновй выробы Зарга,
рôжнй мыла, кремы глицериновй и чиста глицерича.

Кромѣ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, припрôдовъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

☞ ВИНА МОИ ЛѢЧАЩЙ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

☞ *Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.*

НА РАТЫ

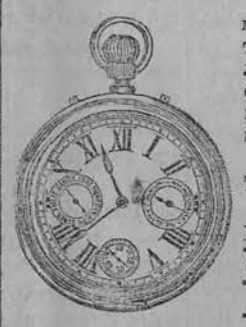

продаемъ, *и то на 12 мѣсячну сплату ратами* **золотй и срѣбнй годинники ремонтуары пенделевй, сальоновй и покоєвй,** также **французскй и американьскй годинники** съ граючими приладами и безъ нихъ Крôмъ того **брилянтовй и золотй перстенѣ, ланцушки, медаліоны, крестики и гарнитуры.**

Товаръ вôсылаємо кождому замовляючому безъ рôжницѣ *сей часъ* по присланю *першои раты.*

Илюстрованй альбомы съ взôрцями для выбору особливо цѣнній для кождого дому, высылаємъ за 20 кр.

въ маркахъ листовыхъ сейчасъ и оплачено.

АДРЕСА:
Uhren- und Goldwaaren - Allianz.
Wien. I., Hafnersteig 3. 2—6
Филіи вô Парижи, Лондонѣ и Бруксели.

Торговля въ Сяноку
ИВАНА МОЗОЛОВСКОГО
поручае на свята

ново отвореный и богато заосмотреный складъ **корѣнныхъ товарôвъ. Винъ** угорскихъ, австрійскихъ, французскихъ, бургундскихъ, испаньскихъ, реньскихъ и шампаньскихъ. **Румы и Араки. Ликеры** голендерскй, французскй и краєвй. **Горѣвки** гданьскй и краєвй. **Оригинальный портеръ англійскій. Россійскій Чай** братôвъ К. и С. Поповыхъ въ пачкахъ оригинальныхъ, и лондоньскій на фунты. **Какао. Чоколяду** въ рôжныхъ родахъ. **Овощѣ полудневй** свѣжй, сушенй и смаженй въ цукрѣ. Италійскй **Компоты** на фунты. Сухарки англійскй и пресбурскй и рôжнородній **Бакалій. Вуджениny** вестфальскй и рôжнй иншй. **Паштеты** штрасбурскй. Астраханьскій **Кавіоръ** въ кождôй порѣ року. **Рыбы** въ ящикахъ и въ оливѣ маринованй и вуджений; зимою свѣжй морскй и рѣчнй. **Сардынки** французскй. **Труфлѣ. Шампіоны, Горошокъ** и **Шпараги** въ ящикахъ. Рôжнй **Консервы, Сосы. Муштарды:** французку, англійску и кремску; такожь всѣ **Заправы до стравъ, Екстрактъ Либига. Буліонъ. Сыры** всякого рода. **Оливу** никейску и прованску. Складъ **пива Пильзненьского и Заршиньского** на склянки и бутельки. Кухня гарнца (3—3)

Выдавець и редакторъ: **Антонъ Горбачевскій.** На часъ его выѣзду отвѣчае за редакцію **Вол. Пôдляшецкій.**

Зъ друкарнй Тов. им. Шевч... го.

Вл. Гр. Гаврилякъ

Аптекарь

Ч. 40. Львôвъ, Четверъ 7 (19) цвѣтня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 1-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*: на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на пôвъ року . . 6 зр. на чвертъ року . . 3 зр. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на пôвъ року . . 8 зр. на чвертъ року . . 4 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на пôвъ року . зр. 2·50 на чвертъ року . зр. 1·25

Для Россіи: на цѣлый рôкъ . . 12 рубл. на пôвъ року . 6 рубл. на чвертъ рок . . 3 рубл. съ дод. Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . 16 рубл. на пôвъ року . . 8 рубл. на четверть року . 4 рубл. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . 5 рубл. на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи: на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр. на пôвъ року . . . . 7·50 зр. на чвертъ року . . . . 3·75 зр. съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

☞ Съ днемъ 1 (13) цвѣтня розпочинаєся новый чвертьрôкъ нашого выдавництва. Просимо отже всѣхъ нашихъ П. Т. Предплатниковъ поспѣшити съ присылкою дальшои предплаты а взглядно выровнати залеглости, понеже лишь при точнôй вплатѣ зможемо бути и мы точными.

Ново приступаючй П. Т. Предплатники **„Библіотеки найзнам. повѣстей“** дôстанутъ **даромъ** початковй аркушѣ розпочатои повѣсти „Мѣщаньске племя“.

Гадки передъ вѣчемъ.

II.

Перше народне вѣче зъ 18 (30) падолиста 1880 року мало дуже велике значенье. Першій разъ ôтъ довшого часу **всѣ** Русины однодушно радили надъ всякими потребами руского народа и ухвалили резолюціи справдѣ достойнй поважного всенародного збору. Резолюціи, уложенй съ глубокимъ знаньемъ народныхъ потребъ и съ быстрымъ, здоровымъ поглядомъ на тогдышне правно-политичне, просвѣтне и економичне положенье Русинôвъ, выявили наконець загальну програму Русинôвъ по довгôй безраднôй „блуканинѣ“ — якъ звыкъ бувъ мовляти пок. Володимиръ Барвѣньскій. Збôръ Русинôвъ на першôмъ вѣчу бувъ дуже численный, були на нѣмъ Русины всѣхъ ôттѣней, — а мимо того панувала примѣрна, незвычайна въ подôбныхъ иншонародныхъ зборахъ, однодушнôсть. Резолюціи приняв збôръ одноголосно; сотки селянъ були одушевленй и брали дуже живу участь въ нарадахъ и ухвалахъ. Сей фактъ мавъ многоважне значенье на внутрь: для галицкои Руси, — и на внѣ: въ першôй линіи для Полякôвъ, (котрй въ той самъ день обходили память „листопадового повстаня“), а въ дальшôй линіи и для австрійскои державы. На внутрь вѣче доказало перший разъ, що въ справахъ народныхъ загального значеня **всѣ** Русины можутъ и схотятъ дѣлати спôльно, а дальше, вѣче показало, чого именно Русины маютъ бажати, до чого и якими дорогами маютъ стремѣти.

„Въ згодѣ працювати для матеріяльного подвигненя народа и для выбореня собѣ повнои рôвноправности“. — Такъ можна загально схарактеризувати приняту вѣчемъ засаду для поступованя Русинôвъ. Зъ сеи основнои засады, поставленои для Русинôвъ, яко директивы ихъ всѣхъ дѣлань и стремлень, выходятъ и дальшй консеквенціи, маючй значенье для Полякôвъ и для державы. Звѣстна загально рѣчь, що коли Поляки чи то въ дневникарствѣ, чи въ брошурахъ або и науковыхъ студіяхъ, чи то на якихъ небудь зборахъ заведутъ рѣчь о Русинахъ и о ôтношеню польско-рускôмъ, зараз высказуютъ стереотипну свою поговôрку: „Русины самй не знаютъ, чого ôтъ насъ хотятъ, отъ лишь баламутятъ и шукаютъ собѣ напасти“. Така поговôрка, если коли небудь могла бути бодай не смѣшною, то певно мусиласъ въ кождôмъ Русинѣ будити смѣхъ по першôмъ вѣчу народнôмъ. На тôмъ вѣчу представителѣ цѣлои Руси галицкои дуже ясно и выразно заявили братямъ Полякамъ, чого мы домагаємось. Домагаємось однымъ, але все-обôймаючимъ и для насъ принципіяльно важнымъ словомъ — **рôвноправности**. Рôвноправнôсть ôтъ часу першого вѣча була у кождого Русина на устахъ, въ имени рôвноправности ôтзываємося мы и нынѣ чи то въ оборонѣ нарушеныхъ нашихъ правъ политичныхъ и економичныхъ, чи то въ нашихъ справедливыхъ домаганяхъ, — рôвноправнôсть буде и на будуще провôдною звѣздою въ нашôмъ народнôмъ житю, буде окликомъ въ нашихъ боротьбахъ съ противниками, ажь до тои поры, доки не добьемося, не доборемося тои щасливои хвилѣ, въ котрôй справдѣ зможемо себе почувствувати вдоволеными и назватися щасливыми, — бо рôвноправными.

Якъ пôдъ часъ першого вѣча такъ и теперь Поляки въ австрійскôмъ парляментѣ суть складовою частею автономичнои правицѣ и попираютъ правительство гр. Таффе, котрый на своемъ прапорѣ выписавъ окликъ: „рôвноправнôсть народôвъ“. По ухвалахъ першого народного вѣча руского Полякамъ, яко пôдпорѣ кабинету гр. Таффе, не було иншого выходу, якъ почувши волю руского народа, розпочати роботу для переведеня его справедливои, на законахъ опертои и сучасноô правительственнôй системѣ ôтповѣдаючои волѣ. Тымчасомъ що сталося? Ото польскй политики зъигноровавши волю руского народа здемаскували себе передъ автономистами и показавшися противниками рôвноправности Русинôвъ, тымъ самымъ показалися **нещирыми** прихильниками рôвноуправненя другихъ австрійскихъ народôвъ. Небачнй политики польскй! Они думаютъ, що жизненна воля народа, що **природний и на законахъ опертй** домаганя народа дадутся замовчаньемъ приспати, дадутся задавнити... Нѣ, нѣколи! Народъ рускій чимъ-разъ бôльше здвигаєся до пониманя своихъ потребъ, свого теперѣшного значеня въ краю и державѣ и своеи будущины. Небачнй политики польскй! Они не понимаютъ своихъ власныхъ интересôвъ, не понимаютъ того, що для добра **ихъ власного народа**, такъ въ Австріи якъ и поза Австрією, лежитъ власне: рôвноправнôсть Русинôвъ въ Галичинѣ! Чимъ скорше тая рôвноправнôсть буде переведена, чимъ скорше споры національнй въ краю будутъ залагодженй, тымъ скорше звернеся всесторонна увага на жизненнй интересы економичнй въ краю, на нужду народну, руску и польску. Задля тыхъ самыхъ причинъ рôвноправнôсть Русинôвъ лежитъ и въ интересѣ державы. Гр. Таффе зъ свого кôлькалѣтного досвѣду ажь надто добре знае, що значатъ споры національнй, якимъ страшнымъ лихомъ суть они для организму державного, якою грубою колодою стаютъ они въ дорозѣ залагодженю найважнѣйшихъ жизненныхъ справъ державы и поодинокихъ краєвъ, замешканыхъ кôлькома народностями, въ тôмъ числѣ и Галичины.

На першôмъ вѣчу народнôмъ Русины признались въ засадѣ прихильниками правительственнои системы гр. Таффе, але высказали бажанье, щобы система тая була примѣнена и для Русинôвъ. И теперь мы передъ близькимъ новымъ вѣчемъ и на вѣчу не можемъ стояти на иншôй основѣ. Нехайже правительство и Поляки симъ разомъ основно розважутъ **законнй** домаганя 3-міліонового руского народа въ Австріи и нехай поступлятъ такъ, якъ того вымагаютъ интересы краю и державы, для котрыхъ Русины бажаютъ лишь добра и розвою. Кôнчимо словами пок. Володимира Барвѣньского; „Русины смѣло можутъ сказати: кто противъ насъ — той противъ добра державы и краю, противъ загального поступу и розвою!“

Новеля шкôльна а Коło polskie.

Не хочемъ ту вдаватись въ оцѣнку новелѣ шкôльнои; всѣ нашй читателѣ доволѣ о нѣй вже наслухались. Не хочемъ ту згадувати рѣчи такожь вже доволѣ звѣстнои, яке враженье выкликало всюды поступованье братей Полякôвъ при ухвалюваню сеи новелѣ; скажемъ хиба, що посолъ Беръ замѣтивъ въ своѣй бесѣдѣ, що доси уважавъ Полякôвъ рицарскимъ и чести достойнымъ народомъ; колишный великій другъ Полякôвъ пос. Рехôаверъ поспытавсь, чи можна поступованье ихъ дотычно новелѣ назвати честнымъ? — посолъ же Томащукъ назвавъ се поступованье впростъ „inhonnet“... Такихъ замѣтôвъ доси еще нѣколи цѣлôй партіи, цѣлому **народови** — въ радѣ державнôй не роблено... Поляки майже зовсѣмъ сй замѣты зъигнорували.

Мы згадаємъ тôлько коротко о засѣданю „Koła polsk-ого“ въ 12 с. м., на котрôмъ обговорювано новелю; цѣкава предсѣ рѣчь знати, якъ самй Поляки на свое поступованье въ сѣй справѣ дивлятся... Посолъ Хшановскій зазначивъ, що „хочь противный новели, то въ теперѣшныхъ обставинахъ чувсь зневоленымъ за нею голосувати; вже Россія гнете Полякôвъ,— теперь зненавидятъ ихъ и Нѣмцѣ.“ На се ôтповѣвъ гр. Войт. Дѣдушицкій: позаякъ **все** тое, чого „Koło“ домагалось, сповнене, — позаякъ въ администраційнôй дорозѣ наданй прерогативы галицкои „Рады шкôльнои“ тою новелею (§-омъ 75) и въ дорозѣ законодавчôй ствердаются (!), то уважаю конечнымъ, щобы Поляки за новелею голосували; лѣвици жь можна сказати, що Поляки выймаютъ себе (§-омъ 75) **въ пôдъ** сеи новелѣ (котра буде зобовязувати Нѣмцѣвъ и Чехôвъ!) не для того, якобы уважали еи за злу, але за для ôтмѣнныхъ(!) ôтношень Галичины... (Ага—§.48 и Русины; знаємо... *Ред.*) Вельми цѣкава промова п. Гнѣвоша; высказавъ ôнъ своимъ товарищамъ verba veritatis, майже еще острѣйшй ôтъ нѣмецкихъ. „§. 48, сказавъ ôнъ, **допче** запоручену конституцію вôльнôсть совѣсти; дуже то зле свѣдчитъ, що зновъ Галичина и Дальмація маютъ бути вынятй въ пôдъ сего §-у; вынятьемъ Дальмаціи ôтдаємъ (правосл. и уніят.) Серôбвъ на ласку (рим.-кат.) Хорватôвъ (!)“.., бесѣдникъ „не хоче зрывати съ „славною традиціею“ Полякôвъ, не хоче зрѣкатись вродженыхъ ему благородныхъ и рыцарскихъ чувствъ... т. е. накидувати другимъ то, чого самому не хочеся, — а зновъ „выйматись“ самому тамъ, где вымагае власна выгода и то **съ кривдою другихъ**“. Мы поспытаємъ: чи то само, що рим.-кат. Хорваты противъ Серôбвъ, не ма-

---

Грицева шкôльна наука.

Бувъ Гриць премудрый родомъ зъ Коломыи,
Вчився бардзъ добре на философіи.
Народна пѣсня.

I.

Гуси вовсѣмъ нѣчого о тôмъ не знали. Ще того самого поранку, коли батько мавъ гадку ôтвести Гриця до школы, не знали гуси о тôмъ намѣрѣ. Тымъ менше знавъ о нѣмъ самъ Гриць. Ônъ, якъ звычайно, вставъ рано, поснѣдавъ, поплакавъ троха, почухався, взявъ прутъ и пôдскакуючи погнавъ гуси зъ сборы на пасовиско. Старый бѣлый гусакъ, якъ звычайно, наставивъ до него свою невеличку голову съ червоными очима и червонымъ широкимъ дзюбомъ, засычавъ рѣзко, а ôттакъ тараканочи о чôмсь съ гусками, пôйшовъ передомъ. Стара грива гуска, якъ звычайно, не хотѣла ити въ рядѣ, але попленталася поза мостомъ и ровомъ, за що Гриць швякнулъ еи прутомъ и назвавъ „лупяремъ“, — такъ ônъ мавъ звычай называти все, що не пôддавалося его высокôй власти на пасовиску. Очевидна рѣчь затымъ, що анѣ бѣлый гусакъ, анѣ грива гуска, анѣ въ загалѣ нѣкто въ цѣлои череды — якъ ихъ було двайцятеро и пятеро— такъ анѣ одно не знало о близькôй змѣнѣ правленя, о близькôмъ перенесеню ихъ диктатора на инше, далеко не такъ почестне становище.

Тожь коли нагло и несподѣвано надôйшла нова вѣсть, с. е. коли самъ батько, идучи зъ поля, закликавъ Гриця до дому и таки ôтдавъ его въ руки матери, щобы его вмыла, вычесала и вôрала, якъ Богъ приказавъ, и коли ôттакъ батько взявъ его съ собою и не кажучи нѣ слова, попровадивъ трепечучого долѣ выгономъ и коли гуси побачили свого недавного поводатора зовсѣмъ въ змѣненôмъ видѣ, въ новыхъ чобôткахъ, въ новôмъ повстянôмъ капелюшку и червонымъ ременемъ перепереза-ного, пôднявся мѣжь ними наглый и дуже голосный окрикъ зачудованя. Бѣлый гусакъ пôдбѣгъ близько до Гриця съ вытягненою головою, немовь хотѣвъ ему добре придивитися; грива гуска такожь простягнула голову и довгій часъ не могла и слова вымовити въ наглого зворушеня, ажь вкôнци швидко выцокотѣла: — Де-де-де-де?

— Дурна гуска! — ôтказавъ гордо Гриць и ôтвернувся, немовь хотѣвъ сказати: — Еге, чекай лишень, не въ такй я теперь паны вскочивъ, щобъ я ще ставъ ôтповѣдати тобѣ на твое гусяче пытанье! А впрочѣмъ може и для того не ôтповѣвъ, що самъ не знавъ.

Пôшли горѣ селомъ. Батько нѣчого и Гриць нѣчого. Ажь прійшли передъ обширный, старый будынокъ пôдъ соломою, а съ комином на верха. До того будынку ишло богато хлопцѣвъ, такихъ якъ Гриць або и бôльшихъ. По за будынкомъ по городѣ ходивъ панъ въ камизельцѣ.

— Грицю! — сказавъ батько.

— Га! — сказавъ Гриць.

— Видишь тоту хату?

— Виджу.

— Памятай собѣ, се школа.

— Ба, — сказавъ Гриць.

— Ту будешь ходити вчитися.

— Ба, — сказавъ Гриць.

— Справуйся добре, не пустуй, пана професора слухай. Я йду, щобы тебе записавъ.

— Ба, — сказавъ Гриць, майже нѣчого не тямлючи, що говоривъ батько.

— А ты йди съ отсими хлопчиками. Возьмѣтъ его, хлопчики, съ собою!

— Ходи! — сказали хлопчики и взяли Гриця съ собою, мѣжь тымъ коли батько пôшовъ въ городъ поговорити съ професоромъ.

II.

Увôйшли до сѣней, въ котрыхъ було зовсѣмъ темно и страшно воняло торѣчною гнилою капустою.

— Видишь, тамъ? — сказавъ до Гриця одинъ хлопчикъ, показуючи въ темный кутъ.

— Виджу, — сказавъ тремтячи Гриць, хочь зовсѣмъ нѣчого не видѣвъ.

— Тамъ яма, — сказавъ хлопчикъ.

— Яма! — повторивъ Гриць.

— Якъ будешь зле справуватися, то професоръ всадитъ тебе въ тоту яму и будешь мусѣвъ сидѣти цѣлу нôч.

— Я не хочу! — скрикнувъ Гриць.

Мѣжь тымъ другій хлопчикъ шепнувъ щось до першого хлопчика, оба засмѣялися, а ôттакъ першій, налапавши шкôльнй дверѣ, сказавъ до Гриця:

— Застукай до дверей! Борзо!

— На що? — спытавъ Гриць.

— Треба! Ту такъ годится, якъ кто першій разъ приходитъ.

Въ школѣ бувъ гомôнъ, мовь въ улію,— але коли Гриць застукавъ кулаками до дверей, зробилося тихо. Хлопчики звôльна отворили дверѣ и втрутили Гриця до середины. Въ тôй хвили залупкали добрй березовй рѣзки по его плечехъ. Гриць дуже перепудився и зверещавъ.

— Цыть, дурню! — кричали на него смѣхованцѣ-хлопцѣ, що почувши стукъ, засѣли були за дверми и зробили Грицеви тоту несподѣванку.

— Ой-ой-ой-ой! — верещавъ Гриць. Хлопцѣ злякалися, щобъ не почувъ професоръ и почали Гриця зацытькувати.

— Цыть, дурню, то такъ годится! Кто до дверей стукае, то того треба по плечехъ постукати. Ты того не знавъ?

— Не-е-е зна-а-авъ! — ôтхлипнувъ Гриць.

— Чому не знавъ?

— Бо я-а-а пе-е-ршій ра-а-авъ у школѣ...

— Першій разъ! а! скрикнули хлопцѣ, мовь здивованй тымъ, якъ можна першій разъ бути въ школѣ.

— О, то треба тебе погостити! — сказавъ одинъ, поскочивъ до таблицѣ, взявъ зъ скриночки добрый кусникъ крейды и подавъ Грицеви:

— На, дурню, ѣдж, а борзо!

Всѣ мовчали и въ ожиданцѣ глядѣли на Гриця, що обертавъ въ рукахъ крейду, а далѣ поволеньки вложивъ еи въ ротъ.

— Ѣдж, дурный, а борзо! — напоминали хлопцѣ, а дусились зо смѣху.

Гриць почавъ хрупати и на силу зъѣвъ крейду. Регôтъ въ школѣ роздався такій, ажь ôкна задзвенѣли.

— Чого смѣвтеся? — спытавъ здивованый Гриць.

— Нѣчого, нѣчого. Може хочешь еще?

— Нѣ, не хочу. А що то таке?

— То ты того не знаешь? Отто дурный! Та то врусалимъ такій, то дуже добре.

— Ой, не дуже добре, — сказавъ Гриць.

— Бо ты ще не засмакувавъ. То годится кождому ѣсти, що першій разъ приходитъ до школы.

Въ тôй хвили увôйшовъ професоръ. Всѣ хлопцѣ, якъ сполопленй воробцѣ, попырскали до лавокъ, тôлько Гриць остався, съ слезами въ очехъ, и съ губами, забѣлеными крейдою Професоръ грôзно зблизився до него.

ютъ на думцѣ и Поляки противъ Русинôвъ?.. Мы добре розумѣемъ п. Гнѣвоша,—спаси-Бôгъ ему за слово правды. Слѣдуючй бесѣдники (Грохольскій и Черкавскій) сконстатували цинично, що понеже новеля такъ якъ ѣсть, выгôдна krajowi, то треба за нею голосувати. Короною всего було внесенье п. Гавзнера: „Єслибы мавъ упасти §. 75 (выймаючій Гал. и Даль.) въ пôдъ новелѣ, то ажь тогды буде цѣле „Коло“ голосувати противъ цѣлои новелѣ“. Внесенье се перейшло одноголосно; отжежь новеля така „добра“ и мудра, що єслибы мала въобовязувати и Галичину, то Поляки ѣи не хотятъ, — але для другихъ ѣи безъ грызоты совѣсти ухвалюютъ. Одинъ посолъ Гнѣвошъ застерѣгъ собѣ право голосувати въ кождôмъ разѣ противъ новелѣ.

Кôнчимо словами посла Томащука: „Закидаютъ намъ (т. є. лѣвици), що мы фракційна опозиція. Факційною опозицією або политикою называємъ се, єсли партіи якôйсь не иде о державнй, але партійнй интересы. Новелѣ шкôльнои бажає єдиный клюбъ Лихтенштайна, — а польскй послы „выймаются“ впростъ зъ неи; мимо того хоче ѣи „бôльшôсть“ ухвалити.... бо безъ клюбу Лихтенштайна не булабы бôльшôсть — бôльшостею. Не ѣсть се „факційна“ бôльшôсть, факційна правительственна политика?!...“

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Дебата надъ новелею шкôльною розпочалась*) дня 13 с. м. Першій забравъ голосъ справоздавець пос. Линбахеръ, предкладаючи два проекты, одинъ ôтъ бôльшости, другій ôтъ меншости парляментарнои съ внесеньемъ перейти надъ новелею до порядку дневного. Опôсля выступивъ справоздавець меншости пос. Беръ съ довгою бесѣдою противъ новелѣ. На вступѣ пôднѣсъ бесѣдникъ, що новеля приходитъ не въ пору на порядокъ дневный; вправдѣ нѣкто не може заперечити того, що шкôльництво въ Австріи потребує реформы, однакъ реформа тая не повинна переводитись середъ найбôльшого розгоряченя и розжареня пристрастей партійныхъ, она вымагає часу бôльше ôтповѣдного, часу супокôйного, въ котрôмъ всѣ партіи безъ упередженя и безъ мѣшаня квестій политичныхъ до справы шкôльництва моглибы роздумати надъ сею реформою. Справа шкôльництва вымагає именно якъ найстараннѣйшого усуненя всѣхъ взглядôвъ политичныхъ, длятого на чолѣ властей шкôльныхъ пожаданый бувбы чоловѣкъ сильного характеру, котрый умѣвбы опертись всѣмъ напорамъ партійнымъ. Предложена новеля ѣсть плодомъ теперѣшного правительства, однакъ правительство тое власне въ справѣ шкôльнôй дуже часто змѣняло свои погляды; выказує тое бесѣдникъ розводячись надъ укладомъ §§. 1, 3 и 21 новелѣ, мѣстячихъ въ собѣ гдекуды суперечности. Дальше выказуе бесѣдникъ, що новеля не тôлько не носитъ на собѣ знамени поступу, а противно ѣсть вымѣрена противъ збôльшеня загальнои народнои просвѣты, бо обмежує науку загальну въ користь вѣдомостей стисло фаховыхъ и становыхъ, такъ що законодавцямъ здаѣсь ходити бôльше о выховане людей покôрныхъ и уляглыхъ, якъ о придбанье державѣ людей мыслячихъ и глядячихъ на все критично. Пôсля §. 11 новелѣ выноситъ число ученикôвъ, придѣленыхъ одному учителеви въ школѣ народнôй до 120; цѣлею сего постановленя ѣсть не що друге, якъ тôлько взглядъ ощадности; однакъ въ той способбъ заощадится дуже небогато, а за те богато пошкодится справѣ загального образованя. Взглядомъ ôтношень конфесійныхъ замѣчае бесѣдникъ, що часы, где школы выключно ôтданй були въ руки властямъ духовнымъ, повинй минути безповоротно, законъ зъ 25 мая 1868 выбравъ посередну дорогу погодженя съ собою компетенціи церкви и державы въ шкôльництвѣ, признаючи однакъ церквѣ все таки значный вплывъ на школу. Однакъ навѣть зъ сего закона не можна вывести консеквентно припису, щобы вѣроисповѣданье учителѣвъ ôтповѣдало вѣроисповѣданю бôльшости учащоися молодежи. Въ тôмъ направленю достаточнымъ буде, коли признається громадамъ право пропонованя учителѣвъ, бо тогды кожда громада буде могла пропонувати учителя свого вѣроисповѣданя. Правительство пôдносило въ комисіи, що лучались въ гдеякихъ краяхъ именованя акатолицкихъ учителѣвъ при католицкихъ школахъ, и що въ тôмъ взглядѣ выдало правительство два розпорядженя именно для долѣшныхъ Ракузъ и для Стиріи. Однакъ сй розпорядженя були выданй доперва въ рокахъ 1879 и 1880, длячогожь вчаснѣйше не постаралось правительство зарадити сему покривдженю чувствъ религійныхъ народа, наколи оно дѣйстно лучалось? — Дальше пôднѣсъ бесѣдникъ, що §. 48 новелѣ спровадитъ въ тыхъ мѣсцяхъ, где два вѣроисповѣданя майже рôвнй суть числомъ, великій хаосъ и замѣшанину. Где буде 51 ученикôвъ католицкихъ а 49 протестантскихъ, тамъ учителемъ буде католикъ, где однакъ ѣсть 51 ученикôвъ протестантôвъ а 49 католикôвъ, тамъ вже и учитель маѣ бути протестантомъ. Чижь не пожаданый се матеріялъ для новыхъ невзгодинъ и нового замѣшаня? — §. 75 новелѣ грѣшитъ безмѣрно тымъ, що пôдъ взглядомъ вѣроисповѣдного проводу шкôлъ и организаціи шкôлъ выдѣловыхъ зрываѣ тй остатнй звязи, котрй лучили Галичину на поли шкôльництва съ цѣлостею державы. — Тому то и послы зъ Галичины голосувати будутъ супокôйно за новелею, бо она ихъ мало обходитъ, а тое власне обстоятельство позволяѣ имъ съ успѣхомъ пріймати реформаторскй змаганя п. министра просвѣты. Однакъ и тй панове повинй тямити загально узнане етичне правило: „hodie mihi, cras tibi“. — Що до ческихъ послôвъ, то закидаѣ имъ бесѣдникъ неконсеквенцію, позаякъ голосованье за новелею противится тымъ тенденціямъ либеральнымъ и поступовымъ, котрй доси знаходили у нихъ пріємъ и опѣку. — Кôнчитъ бесѣдникъ заявленьемъ, що правиця голосуючи за новелею, не выступитъ тымъ такъ противъ лѣвицѣ, а бôльше противъ бôльшости въ самôйже правици, а именно противъ переконаня бôльшости ѣи членôвъ. — Пос. Гальвихъ полемизує съ промовою министра просвѣты въ палатѣ панôвъ, закидаѣ проектови новелѣ ѣи характеръ конфесійный, несхôдный съ поступомъ, и называѣ новелю карикатурою закона шкôльного. — За новелею промовлявъ першій пос. Клямъ-Мартиницъ, пôдносячи на першôмъ мѣсци невластиве трактованье цѣлои справы, лежаче именно въ пôднесеню ѣи до высокого значѣня политичного. Бесѣдникъ ѣсть приклонникомъ засады, що школа повинна ôтповѣдати тымъ, для котрыхъ ѣсть призначеною. Зъ того погляду выходячи, закидаѣ бесѣдникъ законови шкôльному зъ 1869 р. двѣ хибы. Перша зъ нихъ ѣсть правно-политичнои натуры и лежитъ въ тôмъ, що до компетенціи рады державнои повинно належати тôлько постановленье загальныхъ засадъ шкôльництва, що впрочѣмъ признаѣ и §. 11 конституціи; законъ зъ р. 1869 сягаѣ однакъ далеко по за тй границѣ. — Друга хиба лежитъ въ самôмъ содержаню закона, а именно въ централизованю засадъ выхованя безъ увзглядненя рôжнородныхъ сферъ житя, вымагаючихъ ôттакъ и окремѣшного рôжнородного способу выхованя. — До сего навязуѣ бесѣдникъ квестію вѣроисповѣдань. Законъ зъ 1869 р. не даѣ по думцѣ бесѣдника гваранціи родичамъ, що дѣти ихъ будутъ выхованй въ школѣ въ дусѣ тыхъ чувствъ религійныхъ, якй защѣплювано въ нихъ дома. До того приходятъ ще великй тягарѣ удержаня шкôлъ, збôльшенй ѣще приписами о способахъ будованя будинкôвъ шкôльныхъ, для котрыхъ приписуе роспорядженье министеріяльне всякй можливй дробницѣ, безъ взгляду на можливôсть выконаня ихъ въ всѣхъ краяхъ коронныхъ. Врештѣ и число лѣтъ, обовязуючихъ до побираня науки шкôльнои ôтбираѣ дѣтямъ убогихъ родичѣвъ можность вчасного зарôбку, и пôдкопуѣ ихъ силы физичнй и умысловй. — Нова новеля маѣ усунути тй хибы; не ѣсть она идеаломъ закона, не належитъ нею ентузіязмуватись, однакъ мѣститъ она въ собѣ безперечно гадки здоровй и пожиточнй, для того буде бесѣдникъ голосувати за нею. — Пос. Тильшеръ выступаѣ противъ новелѣ зазначуючи при тôмъ, що хоче своимъ переконанямъ до самого кôнця вѣрнымъ остати. — Супротивъ взглядôвъ ощадности, пôднесеныхъ министромъ просвѣты, замѣчаѣ бесѣдникъ, що ощадность, переведена на дѣтяхъ 12 або 13 лѣтныхъ ѣсть нѣчимъ иншимъ, якъ тôлько марнотравствомъ. Заощадимо одинъ милiонъ на дѣтяхъ, а выкинемо 10 милiонôвъ на вôйско. Законъ зъ 1869 р. ѣсть пôсля гадки бесѣдника законом поступовымъ и гуманитарнымъ, маѣ ôнъ тôлько тую хибу, що становитъ загальнй нормы для всѣхъ краѣвъ безъ взгляду на окремѣшнй ôтрубности тыхже. — Бесѣдникъ не хоче засуджувати Нѣмцѣвъ на нисшій степень образованя, не хоче дражнити ихъ новымъ гвалтомъ духовымъ, и для того буде голосувати противъ новелѣ.

Бесѣда пос. Ригера вызвала велике обуренье межи членами лѣвицѣ. Вже по першихъ словахъ его, котрыми закинувъ опонентамъ новелѣ, що умысно и тôлько въ агитаційныхъ цѣляхъ пôдняли борбу противъ неи, такъ що парламентъ нараженый ѣсть черезъ тое на небезпеченьство, роздались на лѣвици крики обуреня, а пôднятый гамôръ приглушувавъ слова бесѣдника. Обуренье тое дôйшло до кульминаційного пункту, коли пос. Ригеръ критикуючи патетичнй промовы своихъ противникôвъ сказавъ, що бесѣдники лѣвицѣ граютъ просто комедію, котру волитъ ôнъ бачити въ бургъ-театрѣ. По тыхъ словахъ рознеслись голоснй поклики на лѣвици „выходѣмъ зъ ôтси, тутъ не театръ“ почѣмъ значна часть послôвъ зъ лѣвицѣ опустила салю. Ôттакъ по кôлькохъ словахъ пос. Ригера, промовляючихъ за новелею, замкнувъ президентъ засѣданье.

Пос. Гуденусъ зложивъ мандатъ; яко причину сего подаютъ тое, що належавъ ôнъ до лѣвицѣ, а не хотѣвъ голосувати противъ новелѣ, щобы отже увôльнитися ôтъ прикрои колизіи, уступивъ зъ посольского крѣсла.

(*Въ справѣ Каминьского*) доноситъ Tribüne, що въ судовôмъ слѣдствѣ не можна було зобрати достаточного матеріялу до введеня поступованя карного, и що по тôй причинѣ дальше поступованье маѣ бути застановлене.

(*Дальматинцѣ*) занесли до гр. Таффого жалобу зъ причины обсадженя урядôвъ въ Дальмаціи людьми, не умѣючими краѣвого языка. — Дальматинцѣ опираютъ тую жалобу на роспорядженю министра справъ внутрѣшныхъ и справедливости въ р. 1867, въ мысль котрого кождый политичный, судовый и скарбовый урядникъ въ Дальмаціи муситъ выказатись повнымъ знаньемъ языка краѣвого. — Гр. Таффе маѣ, якъ доноситъ „Pokrok“, вглянути въ тую справу, и вдоволити справедливй жаданя дальматинцѣвъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Коронація царска, якъ доносятъ найновѣйшй телеграмы, ôтложена. Не ôтбудеся отже 27 мая, а 14 дней пôзнѣйше с. є. 10 л. червня. За причину ôтложеня того обходу подаютъ тое, що на день 27 мая припадаѣ рôчница смерти Димитрія зъ роду Рюриковичôвъ, котрый згинувъ зъ руки Бориса Годунова. Заграничнымъ дворамъ оповѣщено се ôтложенье коронаціи. „Polit. Corresp.“ получила зъ Петербурга автентичный списъ особбъ, котрй будутъ репрезентувати заграничнй дворы на коронаціи въ Москвѣ. Въ тôмъ списѣ могутъ ѣще зайти якйсь змѣны, але невеликй. Австрію буде репрезентувати Архикн. Кароль Людникъ и его жѣнка архикн. Марія Тереса съ почетомъ; Нѣмеччину одинъ зъ князѣвъ цѣсарского двора, Англію кн. Единбурскій, Италію братъ королевскій кн. Амадей d' Aosta въ товариствѣ трехъ иншихъ достойникôвъ; Францію сенаторъ Ваддингтонъ и ген. Питтіé; Испанію кн. Монтенсіеръ; Курію римску архіепископъ Ванутелли. Турція вышле на коронацію Намика-пашу; Персія брата шаха. Сполученй державы репрезентувати буде ихъ посолъ въ Петербурзѣ и адмиралъ ескадры Середземного моря съ 4 официрами. Хины и Японія вышлютъ по одному репрезентантови. Бразилія не пôшле репрезентанта. Баварію буде заступати кн. Арнульфъ, Виртембергію кн. Германъ. Данію третій сынъ короля кн. Вальдемаръ; Швецію сынъ короля кн. Кароль; Грецію сама королева; Португалію посолъ при дворѣ россійскôмъ бар. Сантосъ; Сербію Мариновичъ; Чорногору кн. Никола; Болгарію кн. Александеръ.

Дня 17 цвѣтня скôнчився процесъ „южнороссійского народного союза“. 3 обжалованыхъ засуджено на дожизненну вязницю, 7 на 15-лѣтну тюрму, 4 на 10-лѣтну тюрму, 4 на 4-лѣтну тяжку вязницю, 8 на поселенье въ далекихъ сторонахъ Сибѣру.

Нѣмеччина. Якъ мы доносили вже въ однôмъ зъ попередныхъ чиселъ, зажадавъ бувъ канцлеръ свого часу ôтъ парляменту, щобы парламентъ въ теперѣшнôй сесіи взявся за нарады надъ буджетомъ на 1884/5 рôкъ, бо на осѣнну сесію правительство задумало предложити проекты о урегульованю справъ клясы роботничои. Но коли парламентъ сему бажаню канцлера супротивився, то Бисмаркъ попросивъ цѣсаря Вильгельма, щобы выдавъ ôгручне письмо поручаюче парляментови нарадитися надъ соціяльно политичными проектами, а передовсѣмъ ухвалити законы о забезпеченю роботникôвъ по нещасныхъ приключеняхъ и въ слабостяхъ. Цѣсарь выдавъ справдѣ такій месажь, котрый ôтчитаный зôставъ въ парляментѣ министромъ Шольцомъ, такъ якъ кн. Бисмаркъ не бувъ присутнымъ въ парляментѣ. Месажь сей пôдноситъ, що проекты тй причинятся знаменито до знищеня вплывôвъ соціяльнои демократіи и домагаѣсь, щобы парламентъ занявся теперь доконче буджетомъ на 1884/5 рôкъ, а ôттакъ въ осени высше згадаными проектами. Месажь пôдписаный черезъ цѣсаря и контрасигнованый ôтъ кн. Бисмарка, бувъ великою несподѣванкою для парляменту; такожь въ кругахъ политичныхъ зробивъ ôнъ велике враженье. Дневники берлинськй занятй теперь тôлько коментованьемъ сего месажу. Дневники либеральнй годятся съ его содержаньемъ, но не годятся съ его формою. „Berliner Tagblatt“ уважаѣ се нечуваным фактомъ,

---

— Якъ называешся? — крикнувъ.

— Гриць.

— Що за Гриць? Ага, ты новый. Чому въ лавцѣ не сидишъ? Чого плачешь? Чимъ забѣлився? Га?

— Та я ѣвъ єрусалимъ.

— Що? якій єрусалимъ? — допытувався професоръ. Хлопцѣ знова ажь душилися зô смѣху.

— Та давали хлопцѣ.

— Котрй хлопцѣ?

Гриць озырнувся по хатѣ, але не мôгъ нѣкотрого пôзнати.

— Ну, ну! Иди сѣдай, а вчися добре, а єрусалима бôльше не ѣджь, бо будешь битый!

III.

Почалася наука. Професоръ говоривъ щось, показувавъ якйсь дощечки, що на нихъ були понамалёвуванй якйсь гачки та стовпки; хлопцѣ часъ ôтъ часу кричали щось, якъ професоръ показавъ яку нову дощечку, а Гриць нѣчого того не розумѣвъ. Ôнъ навѣть не зважавъ на професора, а дуже смѣшными выдались ему хлопцѣ, сидячй довкола него. Одинъ довбавъ палцемъ въ носѣ, другій зъ заду разъ-у-разъ старався уткнути невеличке стебелце Грицеви въ ухо, третій працювавъ довгій часъ дуже пильно мыкаючи зъ свого старого кафтана латки, нитки та остроки; вже ихъ передъ нимъ на спôднôй дошцѣ лавки лежала цѣла купа, а ôнъ все ще мыкавъ и скубавъ зо всеи силы.

— На що то мыкаешь? — спытавъ Гриць.

— Буду дома зъ бовщомъ ѣсти, — ôтповѣвъ шепеляво хлопець и Гриць довгій часъ думавъ надъ тымъ, чи случайно не здуривъ его сей хлопець.

— Але бо ты, Грицю небоже, нѣчо не вважаешь, — крикнувъ на него професоръ и покрутивъ его за ухо, такъ що Грицеви миморолѣ ажь слёзы стали въ очехъ и ôнъ такъ перепудився, що довгій часъ не тôлько не мôгъ вважати, але и зовсѣмъ о свѣтѣ не тямивъ. Коли нарештѣ отямився, хлопцѣ вже починали читати склады на подвижныхъ табличкахъ, котрй розкладавъ и складавъ професоръ. Они невтомимо по сто разъ спѣвучимъ голосомъ повтаряли: „а баба галамага“. Грицеви, не знати чому, дуже се сподобалося и ôнъ почавъ своимъ пискливымъ голосомъ на выпередки кричати: „а баба галамага“. Професорь вже готовъ бувъ узнати его дуже пильнымъ и способнымъ хлопакомъ и хотячи ѣще лѣпше переконатися о тôмъ, переставивъ буквы. Несподѣваным способомъ ôнъ выставивъ передъ учениками буквы „баба“, але Гриць, не дивлячися на нихъ, а тôлько на професора, тонкимъ спѣвучимъ голосомъ крикнувъ: „галамага“. Всѣ зареготалися, не выключаючи и самого професора, тôлько Гриць здивованый оглянувся и знова на голосъ сказавъ до свого сусѣда: чому не кричишъ „галамага“? Ажь тогды бѣдолаха отямився, коли професоръ потягнувъ его за понятливôсть рѣзкою по плечехъ.

— Ну, а чого тебе тамъ въ школѣ навчили? — спытавъ батько, коли Гриць въ полудне вернувъ до дому.

— Вчилисьмося „а баба галамага“, — ôтповѣвъ Гриць.

— А ты вмѣвъ? — запытавъ отець, не входячи въ те, що се за така дивовижна наука.

— Та же вмѣвъ, — ôтповѣвъ Гриць.

— Ну, такъ менѣ справуйся! — заохотивъ отець. — Якъ ту въ селѣ все вывчишь, то пôйдешь до мѣста до бôльшои школы, а ôттакъ выйдешь на попа. Жѣнко, а дай но ему що ѣсти.

— Ба, — ôтповѣвъ Гриць.

IV.

Минувъ якъ-разъ рôкъ пôсля того важного дня. Блискучй надѣѣ батька на Грицеву будущину давно розвѣялись. Професоръ прямо ему сказавъ, що Гриць „туманъ ôсѣмнайцятый“, що лучше зробитъ, коли ôтбере его до дому и назадъ заставитъ гуси пасти. И справдѣ, по роцѣ школьнои науки Гриць вертавъ до дому, якъ-разъ такій мудрый, якимъ бувъ передъ рокомъ. Вправдѣ „а баба галамага“ ôнъ вывчивъ докладно на память и неразъ навѣть въ снѣ зъ устъ его вылѣтало се дивовижне слово, що становило немовь першій порôгъ всякои мудрости, котрого ему не судилося переступити. Але далѣ поза те слово Гриць въ науцѣ не поступивъ. Буквы якось мѣшались передъ его очима и ôнъ нѣколи не мôгъ спôзнати ихъ въ лица, котра *ш* а котра *т*, котре „люде“ а котре „мыслѣте“. Про читанье вже нѣщо и говорити. Чи причина тому була въ его непонятливости, чи въ кепскôмъ навчаню професора, сего не знати; то тôлько певно, що крôмъ Гриця такихъ „туманôвъ ôсѣмнайцятыхъ“ мѣжь торôчными школярями було 18 на 30 и всѣ они пôдчасъ того шкôльного року запевно робили собѣ блыскучй надѣѣ, якъ то буде гарно, якъ они увôльнятся ôтъ щоденныхъ рѣзокъ, позаушникôвъ, штурканцѣвъ, „пацъ“ та „попôдволосникôвъ“, и якъ покажутся знова въ повнôмъ блеску своеи поваги на пасовищи.

А вже кто якъ кто, а Гриць запевно найбôльше и найчастѣйше о тôмъ думавъ. Проклятый букварь, що его ôнъ за часъ цѣлорôчнои натуги надъ науковыми пытанями пошарпавъ и пофалатавъ троха не на сѣчку, прокляте „а баба галамага“ и проклятй професорскй причинки та заохоты до науки такъ надоѣли ему, що ôнъ ажь выхудъ та поблѣдъ, и ходивъ весь часъ мовь сновида. Наконець змилувався Богъ и пôславъ мѣсяць липень, и змилувався батько та сказавъ одного ранку:

— Грицю!

— Га, — сказавъ Гриць.

— Ôтъ нынѣ вже не пôйдешь до школы.

— Ба! — сказавъ Гриць.

— Здойми чоботы, капелюхъ и ремѣнь, треба сховати про недѣлю, а ты запережися личкомъ, возьми лупку на голову, та жени гуси пасти.

— Ба! — сказавъ радôстно Гриць.

V.

Гуси, звычайно, дурнй гуси, и симъ разомъ не знали про радôстну змѣну, яка ихъ ожидала. Черезъ цѣлый рôкъ Грицевои школьнои науки ихъ пасъ малый сусѣдскій хлопчикъ Лучка, що звычайно тôлько и робивъ на пасовиску, що копавъ ямки, лѣпивъ паски зъ болота та пересыпався порохомъ. Про гусей ôнъ не дбавъ зовсѣмъ и они ходили самопасъ. Неразъ имъ лучалося зайти въ царину и тогды ôтъ пошкодованого приходилось имъ вытерпѣти богато проклять, а навѣть побоѣвъ. А крôмъ того нещастье кôлька разôвъ того року зловѣщимъ крыломъ перелетѣло понадъ череду. Пять молодыхъ гусакôвъ и десять гусокъ господиня попродала въ мѣстѣ, важко пріймшло остаючимъ розлучатися съ ними. Стару попеласту гуску забивъ хворостиною въ шкодѣ сусѣдъ и въ варварскôй безсердечности припявъ бездушного трупа за лабу до тоижь хворостины, волѣкъ его такъ черезъ цѣле пасовиско, а ôттакъ кинувъ господареви на обору. А одного молодого гусака, красу и надѣю череды, забивъ ястрѣбъ, коли разъ ôтблукався ôтъ своеи рôднѣ. Але про всѣ тй тяжкй и не ôтжалованй страты череда сего року була бôльша нѣжь торôкъ. Дякувати бѣлому гусакови и гривôй гусцѣ, тай ще двомъ чи тремъ

щобы першій совѣтникъ короны наклонювавъ монарха до интервенціи въ справѣ регулямину парляменту. Дневникъ сей не сомнѣвается въ кôнци, що парляментъ пôйде за волею цѣсаря. Иншій дневники добачаютъ въ тôмъ сю евентуальнôсть, що если парляментъ не схоче пôйти по указу месажа, то буде розвязаный. Сими днями маѣ ôтбутися розправа въ парляментѣ що до сего письма. Nordd. Allg. Ztg. выходячи зъ тои засады, що все контрасигноване черезъ князя Бисмарка може бути критикованымъ, застерѣгае и собѣ въ однôмъ зъ послѣдныхъ чиселъ близше обговоренье того письма. Англійскій дневники займаютоя такожь месажемъ цѣс. Вильгельма. Daily Telegraph пише, що Бисмаркъ не забувъ еще соціялизму, котрого навчився ôтъ Ляссаля. Цѣсарь хоче скрѣпити монархію про помочи робôтникôвъ. Письмо его маѣ погодити людъ съ монархією, котра не опираеся на парляментѣ. Канцлеръ оказавсь дуже зручнымъ въ тôмъ, що хоче цѣсаря зробити начальникомъ люду и въ сей спосôбъ опертися парляментови.

Франція. Що разъ сильнѣйшій поголоски ходятъ о тôмъ, що въ кабинетѣ францускôмъ послѣдуе бôльше якъ певно криза. — Сі поголоски вплываютъ дуже некористно на курсъ паперôвъ. На однôмъ зъ першихъ засѣдань парляменту, котрі розпôчнутся завтра, внесе правительство проѣктъ о будôвли таныхъ мешкань для клясы робôтничои. Законъ такій кромѣ ухвалы парляменту муситъ получити такожь призволенье парискои мѣйскои рады и генерального збору акціонерôвъ банку „Credit Foncier“.

О потрôйнôмъ европейскôмъ союзѣ, котрый маѣ мѣжь иншими на цѣли зъизольованье Франціи пише Temps: Щобы Франція выдобулася зъ тои тяжкои ситуаціи, въ котрôй теперь найшлася, маѣ она на тое лишь одно средство, а то — розвивати всѣ силы, які лишь маѣ; тогды не ино будутъ насъ поважати, но такожь будутъ убѣгатися о нашу пріязнь.

Англія. Всѣ дневники англійскій задоволенѣ зъ сего, що Брадлоо засуджено на смерть. — Газета „Standard“ подаѣ письмо одного зъ бувшихъ провôдникôвъ ирляндскои лиги. Тое письмо даѣ поясненье о сторонництвахъ ирляндскихъ. Маѣ ихъ бути ажь три, и всѣ помимо, що кожде зъ нихъ инакшою дорогою иде, стремлятъ до однои цѣли, до самостôйности Ирляндіи. Они называются: лига народна, ирляндске братство республиканьске и сторонництво динамитове. Авторъ письма James Stephens думае, що лига народна муситъ розпочати енергичнѣйшу акцію, бо инакше загине, а Парнель муситъ прилучитись до братства республиканьского, если не хоче утратити всяке значенье и вплывъ. Stephens каже также, що будучнôсть передъ собою маѣ тôлько братство республиканьске.

Сими днями приѣхало до Лондону посольство острова Мадагаскару и заявило, що кôлька племенъ мадагаскарскихъ, зôстаючихъ пôдъ протекторатомъ Франціи лучится противъ неи въ оборонѣ своеи народнои справы. Вже есть около 200.000 людей готовыхъ до вôйны съ своею протекторкою. — Якъ доносятъ найновѣйшій вѣсти зъ Лондону, маѣ льордъ Гранвиль въ имени правительства заявити Турціи, що правительство англійске уважае найôтвѣтнѣйшимъ кандидатомъ на губернатора Либанону Насри-Бея (вмѣсто пропонованого Турцією Пренкъ-Бибъ-Доды).

Італія. Наколи въ иншихъ державахъ — якъ въ Нѣмеччинѣ, Франціи и въ Австріи — правительства стремлятъ до того, щобы желѣзницѣ обняти пôдъ свôй зарядъ и на власнôсть державы, то въ Италіи дѣеся противно. Въ послѣдныхъ часахъ правительство италійске постановило пустити въ посесію приватнымъ особамъ всі державнѣ желѣзницѣ, сподѣваючись въ сей спосôбъ надвыжки въ доходахъ до 300 міліонôвъ лірôвъ. Противится сему министеръ публичныхъ робôтъ Баккарини; однакожь аргументы министра скарбу Магліянёго перемогли, а въ наслѣдство сего министеръ робôтъ подався до димисіи.

Сербія. Правительство сербске постановило постаратись о свои конзуляты генеральнѣ въ Вѣдни, въ Берлинѣ, Лондонѣ, Парижи и Брукселѣ, щобы въ сей спосôбъ помогчи розвоеви сербскихъ ôтношень торговельныхъ. Незадовго будутъ инстальованѣ конзуляты такожь въ иншихъ бôльшихъ мѣстахъ.

молодымъ ви донькамъ, череда сего року выносила звышь 40 штукъ.

Коли Гриць появився мѣжь ними съ прутомъ, знакомъ своеи намѣстницкои власти, зразу всѣ очи звернулися на него и тôлько одинъ нѣмѣючій сыкъ здивованя дався чути. Але анѣ бѣлый гусакъ, анѣ грива гуска не забули ще свого колишнёго доброго пастыря и швидко пригадали собѣ его. Съ голосными выкриками радости и трепотомъ крылъ они кинулися до него:

— Де-де-де-де? — цокотѣла грива гуска.

— Адже въ школѣ бувъ, ôтказавъ гордо Гриць.

— Овъ! овъ! овъ! — дивувався бѣлый гусакъ.

— Не вѣришь, дурню! — крикнувъ на него Гриць и швякнувъ его прутомъ.

— А сьо-сьо-сьо? А сьо-сьо-сьо? шопотѣли громадячись коло него прочій гуси.

— То нѣбы що я навчився? — формулювавъ ихъ пытанье Гриць.

— Сьо-сьо-сьо-сьо? — дзьоботѣли гуси.

— „А баба галамага!“ — ôтповѣвъ Гриць.

Зновъ сыкъ зачудованя, немовь анѣ одна въ тыхъ 40 гусячихъ головъ не могла розчовпати такъ глубокои мудрости. Гриць стоявъ гордый, недостижимый. Ажь нарештѣ бѣлый гусакъ здобувся на слово:

— „А баба галамага! А баба галамага!“ — скрикнувъ ôнъ своимъ авôнкимъ металичнымъ голосомъ, выпрямившися, пôднѣсши высоко голову и трепочучи крылами. А ôттакъ обертаючись до Гриця додавъ, немовь щобы его бôльше привстыдати:

— А кши, а кши!

Гриць бувъ зломаный, завстыданый. Гусакъ въ однôй хвили перенявъ и повторивъ тую мудрôсть, що коштувала его рôкъ науки!

— Чому они его до школы не давали? — подумавъ собѣ Гриць и пôгнавъ гуси на толоку.

*Миронъ****

НОВИНКИ.

(+) **Въ катедральнôмъ храмѣ св. Юра** ôтправили нынѣ новопоставленій пресвитеры номинальне богослуженье за упокôй нашого редактора бл. п. Володимира Барвѣньского.

— **Справедлива кара на денунціянта.** Ôтъ о. Єронима Алексевича, пароха зъ Зарудя, одержуемъ слѣдуючу звѣстку: „Ц. к. прокураторія держ. въ Тернополи выточила менѣ еще въ мартѣ 1882 р. процесъ о переступство зъ §. 302 з. к. и въ червни т. р. выдала менѣ актъ обжалованя, котрый однакъ высшій судъ краевый во Львовѣ яко цѣлкомъ безпôдставный знѣсъ. Але актъ обжалованя прислала була ц. к. прокураторія для доручення менѣ на руки уряду громадского въ Зарудю съ завôзваньемъ, щобы урядъ выставивъ для мене свѣдоцтво маѣтку и моральности. Се була не леда случайнôсть для писаря громадского Юліяна Клявзика, котрому, мимо ходомъ сказавши, я стався вже дуже недогôднымъ зъ причины мого вглядання въ справы громадскій и пильнованя, щобы надъужитя не дѣялися, а въ чѣмъ ôнъ видѣвъ ograniczenie swej wszechwładności pisarskiej. Отже безъ вѣдомости вôйта, выписавъ до суду для мене свѣдоцтво, передъ котрымъ блѣдъ самъ актъ обжалованя; понисавъ на мене нечуваній рѣчи, котрі квалификовалисьбы до выточеня нового слѣдства. П. писарь бувъ вже певнымъ, що мое спротивленье буде мусѣвъ судъ высшій ôткинути. Але судъ не дався зловити на такъ грубо заставлену лапку и актъ обжалованя яко безпôдставный таки знѣсъ. П. писарь не гадавъ, що той его пôдступъ выйде коли на верхъ, бо уважавъ то все яко pouſne doniesienie, и тымъ бôльшо для него нешкôдливе, що пôдписавъ вôйта. Я, довѣдавшись о тôмъ, що сталося, ôтнѣся до ц. к. суду и до прокураторіи въ Тернополи о сатисфакцію. И дѣйстно въ справѣ згаданого свѣдоцтва по довгихъ перервахъ, бо писарь цитаціи для мене не доручувавъ, хотячи такъ все проволочи, ôтбулася въ ц. к. судѣ въ Тернополи розправа дня 13 цвѣтня с. р. на котрôй того п. Юліяна Клявзика засуджено на мѣсяць арешту за образу моеи чести и оклеветанье, вôйта же, бо я для формы мусѣвъ и его скаржити, увôльнено. Мушу ту додати, що вже передъ тымъ дали менѣ сатисфакцію самій мои парафіяне, уймаючись тымъ способомъ за моею честею, що Клявзика заразъ прогнали зъ писарства. То подаю до публичнои вѣдомости, якъ такожь и вѣдомости властей такъ духовныхъ якъ свѣтскихъ, якъ то у насъ практикуеся и якои вартости суть такій pouſne doniesienia. Се есть епилогъ мого политичного процесу зъ р. 1882. Мило менѣ ту зложити прилюдну подяку Вп. дру Вол. Лучаковскому, адвокатови зъ Тернополя котрый внѣсъ спротивленье противъ акту обжалованя въ моемъ имени и противъ мого клеветника выступавъ яко приватный оскаржитель и субтельнымъ знаньемъ права, (бо часто ту розходилось о формальности) допровадивъ до того, що засуджено того Клявзика мимо того, що его боронивъ вытравный адвокатъ дръ Делиновскій зъ Тернополя. — *Еронимъ Алексевичъ.*

= **Забуреня въ Яворовѣ.** Урядова „Газета Львôвска“ помѣстила въ своемъ понедѣлковôмъ числѣ слѣдуючу новинку: „Въ Яворовѣ прійшло сими днями до значнѣйшихъ забурень. Зверхности громадъ Яворова и Ольшаницѣ згодились були дати грунтъ и робôтника для заложеня „шкôлокъ“ лѣсовыхъ на выдмискахъ пѣсчаныхъ сихъ громадъ. Коли однакожь прійшло до дѣла, заявили громадяне такъ яворôвскій якъ и ôльшаньскій, що робôтника не дадутъ а навѣть не допустятъ, щобы сій роботы выконувано. Цѣлый тыждень старалась делегована до сего комисія ôтклонити опôрныхъ ôтъ ихъ замѣру. Такъ якъ се не удалось, розпочато 12 с. м. роботы пôдъ охороною зареквированого войска. Помимо того, и мимо усильныхъ просьбъ ц. к. комисаря повѣтового, кинулось наразъ около 300 передмѣщанъ на робôтникôвъ, а зôгнавши ихъ, ударили на стоячій въ поготовѣ два плютоны уланôвъ. Ôтперті поновили еще завзятѣйшій атакъ. Доводячій офицеръ наказавъ воякамъ выняти шаблѣ и бити плазомъ. Крôмъ одного тяжко раненого передмѣщанина, прочій (около 10 людей) лишь легко раненій. Найбôльше винныхъ арештовано. Шкôлки вже заложенѣ такъ въ Яворовѣ, якъ и въ Ôльшаници“. Тôлько урядова газета. Що намъ ту впадаѣ въ очи, то се, що о тôмъ дуже важнôмъ забуреню дôйшла насъ тôлько урядова вѣдомôсть, и то ажь 16 с. м., с. є. 4 дни по забуреню. Доси не найшли мы не то телеграмъ, але навѣть приватныхъ писемъ въ якôй небудь часописи, котрі пояснилибы сю для насъ не зовсѣмъ ясну справу. О скôлько знаемъ, знаходится (именно въ захôднôй Галичинѣ) дуже много, належачихъ переважно до „бôльшихъ“ посѣдателѣвъ, пѣсчаныхъ выдмискъ. Ôтъ довшого вже часу чули мы о всякихъ проектахъ, якъ можнабы такій неужитки зробити якъ небудь пожиточными. Отжежь ходитъ ту о таку пробу залѣсеня выдмискъ, пробу на громадскôмъ грунтѣ, и громадскимъ робôтникомъ. Вправдѣ „репрезентаціи“ обохъ громадъ згодились на сі условія. Чи и якъ много такихъ выдмискъ есть власностею сихъ громадъ, того не знаемо. Здаесь однакожь, що громадяне не були вдоволенѣ зъ условій, принятыхъ ихъ „репрезентаціями“, а головно мусѣло пôйти о робôтника... Цѣкаво знати, чи не було еще якихъ иншихъ причинъ сего сумного забуреня, крôмъ одного не зовсѣмъ зрозумѣлого опору громадянъ противъ ухвалъ „репрезентацій“. Зъ комуникату урядовои часописи, повтореного безъ коментарѣвъ черезъ польскій газеты, властиво зовсѣмъ не видно, о що громадянамъ могло ити. Надѣемось, що безвзглядно переведене слѣдство выкаже, чи кто еще крôмъ нерозумныхъ „ексцедентôвъ“ не завинивъ, чи не зайшла въ цѣлôй тôй справѣ яка некоректнôсть, и чи можливымъ було обôйтись безъ розливу крови при закладаню шкôлокъ лѣсовыхъ...

— **За скрытоубійство Демкова,** б. вôйта Вульки Мазовецкои и посла на соймъ краевый, признавъ судъ присяжныхъ (9 голосами противъ 3) виннымъ жида Іосля Фалика. Обжалованого о спôвину Ивана Сохоня признали присяжнѣ одноголосно невиннымъ. Трибуналъ засудивъ Фалика на 16 лѣтъ вязницѣ. Якъ звѣстно, законъ карный накладаѣ за скрытоубійство кару смерти; такои кары домагався прокураторъ и въ сѣмъ случаю. Трибуналъ однакъ не мавъ певности, чи Фаликъ въ часѣ сповненя злочиньства мавъ вже скôнченыхъ 20 лѣтъ, бо метрики его не знайдено. (Передъ скôнченымъ 20 рокомъ злочинець не може бути караный смертею въ мысль §. 52 зак. карн.) Прокураторъ внѣсъ зажаленье неважности що до выроку увôльняючого Сохоня, а евентуально апеляцію що до вымѣру кары на Фалика. Оборонитель дръ Яцковскій внѣсъ также зажаленье неважности и евентуальну апеляцію що до кары.

— **Въ Перемышли** ôтспѣваютъ питомцѣ дух. сѣменища въ велику пятницю о 4 год. попол. въ катедральнôй церквѣ, пôдъ управою п. Макс. Копка, укôнченого богослова „Псальмы страстнѣ“ съ слѣдуючою програмою: 1) Бортняньскій: Благообразный Іосифъ (G mol). 3) Лавровскій: Насъ ради (C dur). 3) Гайднъ: Вижду тя (F mol). 4) Лавровскій: Искупилъ ны еси (A dur). 5) Гайднъ: Днесь съ мною (G mol). 6) Рудковскій: а) Насъ ради (C mol). б) Разпятся (G mol).

= **Дотепъ дра Смольки.** Якъ звѣстно точатся теперь въ радѣ державнôй обрады надъ шкôльною новелею. Нѣмецкій Вѣдень нѣколи не бувъ надто прихильный автономистичному министерству Таффе, — теперь же-жь, коли иде о реакцію на поли шкôльництва, неприхильнôсть нѣмецкого Вѣдня для кабинету и теперѣшнои рады державнои еще взросла. Президентъ дръ Смолька и гдеякій члены правицѣ дôстали навѣть сими днями листы съ погрозами, а за для загального взбуреня публичности, скрѣплено навѣть сторожу въ забудованяхъ парляменту. Отжежь мимо всего того не стративъ дръ Смолька доброго гумору. „Pokrok“ оповѣдаѣ, що сими днями переходила въ комнатѣ послôвъ зъ рукъ до рукъ слѣдуюча весела записка, написана рукою президента рады державнои: „Понеже загрожено намъ навѣть динамитовымъ атентатомъ пôдчасъ дебаты надъ шкôльною новелею, то порядокъ дневный буде слѣдуючій: На лавцѣ министрôвъ засядутъ (найзавзятѣйшій опозиціонисты зъ лѣвицѣ): Гербстъ, Зисъ, Хлюмецкій, Шефель, Тавше, Штурмъ, Найвиртъ и Кулачковскій. На мѣсця-жь згаданыхъ послôвъ засядутъ министры. Карнери (зъ лѣвицѣ) засяде коло Гавзнера, Томащукъ коло Цайтгамера (Чеха), Беръ коло Квичалы, Авспицъ межи (клерикальными) кн. Лихтенштайнами, Жакъ коло декана Пфлигля и т. д. — Кождый коло свого „наймильшого друга“. Позаякъ президентови не вôльно змѣняти мѣсця, ôнъ буде спокôйно ожидати атентату на своемъ звычайнôмъ крѣслѣ...“ Гр. Таффе дуже смѣявся зъ сего дотепу; замѣтивъ лишь, що мѣсце президента мôгбы занятн Шенереръ, начальникъ партіи складаючося зъ одного посла (а властиво $1^1/_2$, бо и посолъ Фирнкранцъ по части признаеся до Шенереровыхъ поглядôвъ). Тôлько подаѣ „Pokrok“. Мы зъ своеи стороны замѣтимо, що кто якъ кто, але Русины на такôмъ динамитовôмъ атентатѣ дуже небогато моглибы стратити.

— **Зъ пересмотру фондôвъ для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** показалося, що въ сѣмъ роцѣ школьнôмъ було до дня 17 цвѣтня 1883 приходу 344 зр. 71 кр., а розходу 353 зр. 23 кр., отже недобору есть вже до теперь 8 зр. 52 кр. Зъ того выходитъ, що дальше удѣлянье запомоги, если не вплынутъ новій вкладки, мусѣлобы застановитися. Прото удаемося до щирого серця покровителѣвъ бѣднои учащоися рускои молодѣжи съ прошеньемъ, — щобы зволили нашимъ бѣднымъ ученикамъ допомочи: „нагихъ хочь въ части приодѣти, голодныхъ хоть пôснымъ хлѣбомъ накормити, безъ пріюта сущимъ хочь о бѣдный кутокъ въ хатинѣ постаратись“. Ôтъ Дирекціи ц. к. академичнои гимназіи. *В. И.*

= **Въ справѣ „Schweiggeld-ôвъ“,** о котрыхъ, якъ мы вже згадували, ходятъ по Львовѣ рôжнѣ вѣсти, переслали спôвробôтники „Dziennik a Polsk.“ завôзвавшому ихъ до выясненя справы „Kuryer-ови Lwowsk-ому“ письмо, въ котрôмъ доносятъ, що справою сею, о скôлько она може дотычити властителя „Dziennik a“ п. Мих. Савицкого, займеся судъ гоноровый. Письмо се пôдписали всѣ сотрудники „Dzien. Polsk.“: Янъ Лямъ, Генрикъ Реваковичъ, Володимиръ Стебельскій, Болеславъ Спавста, Любинъ Илясевичъ, Володимиръ Подгурскій и Іосифъ Лясковницкій.

(+) **Ювилей Яна Матейка.** 25 лѣтъ минаѣ сего року, якъ польскій славный сегодня малярь Матейко выступивъ першій разъ на выставѣ съ своими образами. Ôтъ того часу неутомимый той робôтникъ для славы свого народу намалювавъ вже 170 образôвъ олѣйныхъ, вдруге стôлько рысункôвъ. Ученики школы штукъ красныхъ въ Краковѣ намѣрили обходити торжественно въ червни с. р. ювилей 25-лѣтнои працѣ свого улюбленого и поважаного директора и учителя. Намѣренье тое стрѣтило очевидно щирый ôтгомôнъ у всѣхъ Полякôвъ. Нотуемъ и мы его съ вдоволеньемъ, бо якъ намъ довôдно звѣстно, Матейко належитъ до тыхъ немногихъ Полякôвъ, котрі здорово глядятъ на ôтношеня польско-рускій и на перекôръ шовинистамъ польскимъ стоятъ за рôвноправностею Русинôвъ съ Поляками.

— **„Obrona“** завзываѣ пôдгаѣцкихъ шляхтичѣвъ, щобы не накидали народови при выборахъ самовôльно кандидатôвъ. Минули, каже, часы панованя; теперь треба брататись и годитись...

= **Дръ Буль,** б. проф. права нѣмецкого при львôвскôмъ всеучилищи, звѣстный и поважаный въ ширшихъ рускихъ кругахъ, умеръ 12 с. м. въ Вольдгавзенъ коло Иглавы.

(+) **Зъ Калуша** одержуемъ ôтъ купця п. Корытовского письмо, въ котрôмъ поясняе допись зъ Калуша (въ 35 ч. „Дѣла“). Якъ зъ однои стороны признаѣ, що жиды суть его ворогами, якъ въ загалѣ кождого христіянина-купця, такъ зъ другои стороны констатуе, що калускій Поляки спомагаютъ его, якъ можутъ. Особливожь аптикарь п. Шлезингеръ стôлько доброго зробивъ для него, що, здаесь, и найревнѣйшій Русинъ не мôгбы ему стôлько добра зробити. Наконець ствержуе п. Корытовскій, що справдѣ селяне дуже сторонятъ ôтъ христіяньского склепу и черезъ тое, жаль сказати, стаютъ жертвою тысячного рода жидôвского обманьства и спекуляціи.

— **(Дрôбній вѣсти.)** Пулавска школа рôльнича, о котрои розвязаню мы згадували, зновъ отворена; маѣ бути до неи принятыхъ 82 зъ выдаленыхъ попередно ученикôвъ. — Зъ Харкова доносятъ о добрыхъ надѣяхъ на озимину. — Въ парляментѣ угорскôмъ закинувъ одинъ депутованый другому спôвъудѣлъ въ злочиньствахъ шайки розбôйникôвъ; закидъ показався неправдивымъ. — Въ Стрыю перейшовъ б. поручникъ 9 полку, Дутка на жидôвску вѣру; причиною есть мабуть охота до женитьбы съ жидôвкою. — Сестрѣнець цѣсаря Вильгельма, кн. Фридрихъ Францъ II Мекленбурскій, умеръ сими днями; цѣкаве се, що „княжество“ его було єдиною въ цѣлôй Нѣмеччинѣ „абсолютною державою“ безъ парляменту, ôтвѣчальности министрôвъ и пр. — Пôсля урядовои вѣдомости россійского министерства справъ заграничныхъ, поголоска о отроеню кн. Горчакова показалась неправдивою. — Во Львовѣ ôтбуваются теперь т. зв. „уданѣ ловы“, въ котрыхъ ролю звѣря ôтгрываѣ зручный ѣздокъ; урядова „Gaz. Lw.“ згадуе о нихъ дуже тепло и обширно, и надѣсь по нихъ дуже користныхъ наслѣдствъ не тôлько для розвою спорту, але и для пôднесеня хову коней; мы волѣлибы, щобы урядова часопись подавала радше докладнѣйшій вѣсти на пр. о „забуреняхъ“ въ Яворовѣ. — Пôдчасъ коронаціи въ Петербурзѣ буде розданыхъ даромъ 30,000.000 папиросôвъ.

= **Н. Костомаровъ,** знаменитый малорускій историкъ, выдавъ власне нову, дуже цѣнну, въ значнôй части на рукописныхъ жерелахъ оперту монографію п. з. „Мазепа“, котра подаѣ множество нового матеріялу такъ для житьеписи сего гетмана, якъ и для исторіи нашои нещаснои Украины сего часу.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенту получили оо.: 1) Іоанъ Сологубъ на Неслухôвъ, дек. буского; 2) Андрей Ольшъ зъ Молодиньча на пар. Сугрôвъ, дек. ходорôвского.

Каноничну институцію получили оо.: 1) Мих. Тшесневскій, пар. зъ Угерска, на пар. Щирець; 2) Петро Литиньскій на кап. Теляче, дек. пôдгаѣцкого.

Душпастырскій посады получили оо.: 1) Мих. Марморовичъ завѣдательство Угерска, дек. стрыйского; 2) Максимил. Артимовичъ завѣдательство Фалиша, дек. стрыйского; 3) Іосифъ Охримовичъ, ново пост. пресв. прив. сотрудництво въ Новици, дек. Калускаго; 4) Ерастъ Перфецкій, завѣдательство кап. Тышковець, дек. залозецкого.

Введенѣ въ душпаст. посады оо.: 1) Ант. Стефановичъ въ завѣдательство Дмитря, дек. щирецкого; 2) Іосифъ Кучиньскій въ завѣдательство Парища, дек. надворняньского; 3) Іоанъ Охримовичъ въ сотрудництво въ Богородчанахъ; 4) Ник. Кумановскій въ завѣдательство Посѣча.

Ц. к. намѣстництво годится на кан. институцію о. Володим. Глодзиньского на пароха въ Бережници шляхотскôй, дек. калуского.

Консисторія вставляѣ до ц. к. намѣстництва о згоду на кан. институцію для оо.: Леонт. Концертыньского на кап. Милошовичѣ и для Григ. Алиськевича на пар. Перепелыники.

За одобреньемъ Ихъ Преосвященьства епископа Іоана входитъ въ розпродажь по цѣнѣ **55 кр.** съ пересылкою за примѣрникъ печатана

„Утреня въ святую и великую недѣлю Пасхи“,

въ ирмологійнѣ ноты уложена Иваномъ Кипріяномъ, формату литургіи Впр. о. Бажаньского съ додаткомъ „Єлици“, 3 „Христосъ воскресе“ и пѣсни „Єрусалиме“ уложеной ирмологійными нотами на 4 голосы мѣшаного хору, такъ що кождый дякъ зможе навчити спѣвати. Дохôдъ зъ розпродажи призначеный на „Бурсу для рускихъ дѣвчатъ“ въ Перемышли. Кто желавбы набути собѣ сю „Утреню“ зволитъ удатися до накладника Всч. о. Захаріи Пôдляшецкого, II проповѣдника при соборнôмъ храмѣ Рождества св. Іоана Крестителя, и пров. катихита при женьскôмъ учительскôмъ сѣменищи въ Перемышли.

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** прислали дальше: о. Ант. Бачиньскій въ Клицку 1 зр., п-нѣ Емилія Бачиньска 1 зр., о. М. Миколаєвичь въ Скоморохахъ 2 зр., о. Икаловичь въ Краснôй 1 зр., о. К. Чеховичь въ Девятери 2 зр., п-на Марія Чеховичь 1 зр., о. Е. Ходоровскій въ Малашôвцяхъ 1 зр., за Скошеный цвѣтъ 1 зр. = Разомъ съ попередными **888 зр. 2 кр.**

— **На стипендію имени Вол. Барвѣньского** прислали: Вп. Богданъ А. Дѣдицкій въ Жовквѣ 1 зр., о. Г. Олесницкій въ Говиловѣ 3 зр., Ю. Б. 50 кр., И. В. Ваньо въ Майданѣ 50 кр., складка у о. Хр. Колянковского въ часѣ помин. богосл. 5 зр. 40 кр.; о. Антôнъ и панѣ Наталя Чапельскá въ Добровлянахъ 2 зр., о. Я. Воляньскій въ Яблоновѣ 1 зр., П. Гостиньскій въ Бѣгаляхъ 3 зр. 50 кр., о. І. Товарницкій въ Сянôчку 2 зр., о. И. Ганкевичь въ Панôвцяхъ 2 зр., панѣ Савина Ганкевичь 1 зр., о. З. Паславскій въ Турю 2 зр., о. К. Чеховичь въ Девятери 2 зр., о. А. Саноцкій въ Мацошинѣ 1 зр., о. А. Кочиркевичь въ Кривôмъ 1 зр., о. Е. Ходоровскій въ Малашовцякъ 1 зр., зъ розпродажи Безт. Сватаня, ôтчиту и бесѣды 2 зр. 40½ кр., — разомъ **146 зр. 78 кр.**

— **На церковь въ Островѣ** (пôдъ Перемышлемъ) жертвували Воч. оо. зъ архіепархіи львôвскои: 1) Іосифъ Красицкій зъ Дернова ôтъ себе и прихожанъ 2·50 зр., 2) Григ. Матѣёвъ зъ Новицѣ гор. ôтъ себе 1 зр., ôтъ прихожанъ 3 зр., 3) Амвр. Шанковскій проф. гимн. въ Чернôвцяхъ 1 зр.; 4) Іоанъ Юзычиньскій зъ Боринич 5 зр. — Зъ епархіи перемыскои оо.: Іоанъ Козакевичь зъ Магеры ôтъ себе 1 зр., ôтъ прихожанъ 10 зр., 2) Теоф. Лятошиньскій зъ Горынця ôтъ себе 1 зр., ôтъ п-нѣ Матильды Лятошиньскои 1 зр., ôтъ церкви горинецкои 1 зр., ôтъ п. Ник. Палчиньского, пѣвця церк., 1 зр., — разомъ 4 зр., 3) о. Іоанъ Отто зъ Липовця ôтъ себе 1 зр., ôтъ братства церк, 1 зр., ôтъ прихожанъ 1·11 зр.; 4) о. Мих. Миколаєвичь зъ Скоморохъ ôтъ себе и ôтъ прихожанъ 8·58 зр., 5) о. Іоанъ Лысякъ зъ Тучапъ 2 зр. — За тѣ жертвы складаю щиро-сердечну подяку и велике Спасн-Бôгъ. — *Ил. Олексинъ*, мѣсц. душпастырь.

Курсъ львôвскій зъ дня 17. л. цвѣтня 1883.

	платятъ		жадаютъ	
	австр. валютою			
	р.	кр.	р.	кр.
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	306	75	310	—
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	170	—	173	—
Банку гип. галиц. по 200 р.	300	—	308	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97	80	98	80
„ „ „ по 4% ав.	89	20	90	50
„ „ „ по 5% ав. період.	97	80	98	80
Банку гип. галиц 6% ав.	102	—	103	—
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101	—	102	50
3. Листы довжнй за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	—	—	—	—
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98	60	99	85
Облиги комунальный Гал. банку рустик. 6%	95	—	98	—
Ножички кр. зъ р. 1873 по 6%	101	—	103	—
5. Льосы мѣста Кракова	18	—	20	—
„ „ Станиславова	22	—	24	—
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	55	5	65
„ цѣсарскій	5	56	5	66
Наполеондоръ	9	43	9	53
Шёвимперіалъ	9	75	9	85
Рубель россійскій срѣбный	1	55	1	65
„ „ паперовый	1	17	1	19
100 марокъ нѣмецкихъ	58	20	58	90
Серебро	—	—	—	—

(Цѣны текучого куп. безъ куповну)

Курсъ збôжа

зъ дня 7 л. цвѣтня 1883.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	зр.	кр.	зр.	кр.
Пшеница червона	7	80	9	—
„ бѣла	—	—	—	—
„ жовта	—	—	—	—
Жито	5	25	5	75
Ячмѣнь	5	70	6	15
Гречка	6	60	7	—
Овесъ	5	20	5	45
Горохъ до варки	7	50	9	—
„ паст.	5	50	6	—
Выка	6	30	7	25
Кокоруза стара	6	25	6	50
„ нова	5	50	6	—
Рѣпакъ зимовый	14	50	15	—
„ лѣтный	12	75	13	—
Ржѣй (Льнянка)	11	50	12	—
Насѣнье льняне	9	50	10	50
Конюшина (передва)	50	—	90	—
Кминъ	21	—	23	—
Анижъ	27	—	28	—
„ плоскій	25	—	29	—
Хмѣль за 100 кил.	200	—	350	—

Литографіи бл. п. Володимира Барвѣньского мы вже розôслали тымъ, що до сего часу ихъ собѣ були замовили. По причинѣ, що пересылка почтова насъ о много бôльше коштуе, якъ мы надѣялись, змѣняемо цѣну якъ слѣдуе: 1 примѣрникъ безъ пересылки 50 кр., съ пересылкою нефранкованою 62 кр., съ пересылкою франкованою 88 кр. — Просимо о вчасний замовленя, бо обстальовано лишь невеликій накладъ литографій.

Торговля корѣнна

А. НЕХОВИЧА

Львôвъ, ул. Галицка ч. 40, напротивъ ц. к. Суду карного

поручае на свята:

цукоръ въ головахъ, кôсткахъ, муцѣ, фиги, дактелѣ, розинки, мигдалы, цитрины, помаранчѣ, цикату малу и велику; всяке корѣнье и вина угорскій и краєвй, румъ заграничный и краєвый; гербату россійску, якъ такожь краски рôжнои барвы до крашеня писанокъ и иншй товары входячй въ объемъ корѣнной торговлѣ въ добôрныхъ сортахъ и по найдешевшихъ цѣнахъ. (5—?)

РЕСТАВРАЦІЯ

Г. Фляйшманъ

маe честь звѣстити П. Т. Рускôй Публицѣ, що закрывъ свою „Реставрацію“ за жовкôвскою рогаткою и ôткрывъ нову на розѣ ул. Каминского ч. 6 и улицѣ Краковскои ч. 25 пôдъ

„Срѣбною барылкою“.

Постарався ôнъ о хорошу и вкусну кухню, а якъ давнѣйше, такъ и теперь задачею его буде: П. Т. Рускôй Публицѣ во всѣмъ удовлетворити и собѣ на дальше ей довѣрiе придбати.

1—2

Тамже получити можна: **ХОРОШй и ВКУСНй СТРАВЫ, ВИНА** австрійскй, венгерскй и французскй, знаменитый старый **МѢДЪ, ПИВА** розличнй, якъ такожь розличный рôдъ **ГОРѢВКИ**

ПИВАРНЯ — ПИВАРНЯ

пôдъ „Срѣбною Барылкою“.

Базаръ Маркевича

Першій складъ выробôвъ краєвыхъ

во Львовѣ, пляцъ Маріяцкій ч. 10

поручае

Полотна бѣлй на простирала и сорочки домашного выробу зъ Корчины и зъ Дубôвця, въ штукахъ по 34 метры = 58 польск. лôктѣвъ по зр 14, 15, 16, 17, 18, 19·50, 21, 22 зр., а найтоншй по 24, 26, 28 и 32 зр. штука. (2—5)

Полотна на сорочки

на способъ ирляндскій апретованй,

по 19 зр., 22 зр., 23 зр., 25 зр., 28 зр. и 32 зр. штука.

Обрусы и серветы

М. Панкевича зъ Рудны гарнй и дуже танй.

Полотна господарскй

пôвъ бѣленй и шарй сырй

по 7 зр., 7 зр. 50 кр., 9 зр., 10 зр., 10 до 13 зр. штука.

Зегельтухи, дрелихи, оксфорды андрихôвскй.

Рускй матеріи вовняні

зъ Жаôя, Коссова и Гуцульщины, отповѣдній на елеганцкй портіеры або на покрытье меблѣвъ и т. п.

ЦУКОРНЯ ФРАНЦА ВАРЖЕХИ

ЛЬВôВЪ, РЫНОКЪ, 2—2

поручае на надходячй свята

Торты, Мазурки и всякй иншй печива; такожь **Цвѣты и Цукры до прибираня.**

Найсильнѣйшй и певно дѣлаючй

ДРôЖДЖѢ прасованй

по 1 зр. 20 кр. кильогр.

ФАРБЫ НА ПИСАНКИ

вô 8 краскахъ

по 5 кр. пачка,

золотй и срѣбнй

по 10 кр. пачка. (3—5)

Всѣ товары корѣннй полудневй и деликатесы въ найлучшихъ гатункахъ и найдешевше поручае

СТ. МАРКЕВИЧЬ

во Львовѣ, Рынокъ ч. 42.

ТОРГОВЛЯ **церковныхъ знарядôвъ** пôдъ фирмою

ТАДЕЙ УЗЕМБЛО

во Львовѣ, въ рынку, ч. 36,

основана въ 1850 роцѣ,

поручае великій выбôръ фелонôвъ, хоругвъ, стихарѣвъ, иконъ процесіональныхъ, иконъ на блясѣ и полотнѣ, пôдсвѣчникôвъ, кадильницъ, крестôвъ, балдахинôвъ, плащаниць, буресъ, антипедій, всякого рода бѣля церковного, матерій на церковнй ризы и прч.

Порученя зъ провинціи выповняются дуже скоро и точно.

Цѣнники на желанье высылаются франко.

2—4

Съ почтеньемъ

Тадея Узембльı вдова.

Найлучшй

черезъ **„СУЕСЪ“** спроваджуванй

ГЕРБАТЫ ХИНЬСКй

а именно:

2—5

		цѣна за пôвъ кгр.
Нр. 0.	**Пекко-Мандаринъ**, найлуч. зр.	5.—
„ 1.	**Ташу**, жовтоцвѣтна, аром. „	4.40
„ 2.	**Юнтойчанъ**, бѣлоцвѣтна „	4.—
„ 3.	**Нандзянъ**, чорна аромат. „	3.20
„ 4.	**Сухонгъ**, мало наркотична „	2.80
„ 5.	**Конго**, чорна, фамилійна „	2.—
„ 6.	**Высѣвки** зъ гербатъ „	1.50
„ 7.	„ зъ найлуч. гербатъ „	1.70

КАВА въ найлучшихъ родахъ,

найдешевше въ торговли

Ст. Маркевича

во Львовѣ, въ Рынку ч. 42.

На великодній Свята!

1—5 поручае

карминово-червону, багряно-червону, помаранчеву, ясножовту, рожеву, зелену, віолетову, сину, чоколядово-брунатну

Фарбу до крашеня яєць (писанокъ)

Пачка разомъ съ инструкціею уживаня по 3 и 6 кр. — **Срѣбна и золота**, пачка 10 кр. (Одна пачка достаточна для закрашеня 15 до 20 яєць).

Найлучшу масу до помостôвъ, фарбу лякирову до помостôвъ.

Покосты, олѣйнй краски готовй до ужитку, пензлѣ, лякиры, вернйксы, чорнило, лякъ и т. п. — Малярскй фарбы въ тубахъ, малярске полотно, палеты и всякй знаряды.

ФАБРИЧНЫЙ СКЛАДЪ ФАРБЪ

Гибнера и Ганке

во Львовѣ, Рынокъ ч. 29, давнѣйше цукорня Ербарôвъ.

Баробôлѣ насѣннй

August der Starke (бѣлй), знаменитй въ смаку, дуже плôднй и вытревалй, особенно достойнй порученя, 100 кило 18 зр., 5 кило 1 зр. 20 кр.

Redskin flourball великй, червонй, плôднй, нѣколи не гніютъ 100 кл. 10 зр., 5 кл. 60 кр.

Fidelio, съ сѣрою, рапатою лупиною, незвычайно тревалй и плôднй, 5 кило 1 зр. 50 кр.

Бѣлй рожѣ, хорошй и смачнй, 5 кило 60 кр.

Poleoson edel, великй, округлй, бѣлй 5 кило 1 зр.

Зеленй дрôбнй, дуже смачнй и тревалй 5 кило 60 кр.

Мѣшки съ пять кильограмами высылаю за послѣплатою почтовою, бôльшу скôлькôсть доставляю loco на стацію желѣзницѣ Креховичѣ. Переписка въ всѣхъ краєвыхъ языкахъ. (1—10)

Всѣ роды выпробованй, розмноженй зъ ½ кильограма.

Францъ Слоньскій

въ Рожнятовѣ, почта loco.

Аптика пôдъ „Звѣздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовѣ поручае:

Олѣй рыбячій зъ мнюха

свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, для того найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична

дра ЛЮДЕ (Lutze)

въ пачкахъ ¼, ½ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ

найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА

знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ

цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделки 40 кр.

Молоко згущене швайцарске

знамените средство пожывне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей

заступаючій вовсѣмъ материньскій кормъ

пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА

въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT

даюча дуже пожывну зупу

пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду

зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'go, Löflund'a чистй и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ

РОМЕРСГАВЗЕНА

фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ

скрѣпляючій волосье

пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША

Испаньскй вина лѣчничй

признанй знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'go, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Заловецкого, Стоклоєва и Матея Якубовского ôтзначенй, проф. хемій дра Радзишевскимъ хемично досльджень и знаменитыми узнанй:

Испаньске вино хинове

для скрѣпленя.

Испаньске вино хиново-желѣзисте

противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.

ИСПАНЬСКЕ

вино пепсинове

противъ недостаточного травленя.

ИСПАНЬСКЕ

вино пептонове

противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.

Испаньске

ВИНО РУМБАРБАРОВЕ

противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Чверть литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Тожь само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшй признанй:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ

КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE

чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ

чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе

чверть-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.

чверть-литрова бутелька 1 зр.

Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера

звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа

склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовй власнй и **ЦУКОРКИ МХОВй**

противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла

ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНй

Дра VOSSA

пуделко 70 кр.

Правдивй зернята Моризона

пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO

фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкй

власного выробу, неуступаючй жадным иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка французска зъ Бордо

спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста ½ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee ½ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый

до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID

найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôсть и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска

власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. І. М. Фарины о половину менший фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французскй

власного выробу.

ПУДЕРЪ французскій правдивый

и власного выробу.

Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.

Оцетъ дезинфекційный, власн. выробу.

Годземôина Малишевского

противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА

власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio

до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновй выробы Зарга,

рôжнй мыла, кремы глицериновй и чиста глицерича.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть ще множество иншихъ средствъ до лѣченя, приладôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩЙ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.

Маю честь нынѣ завѣдомити П. Т. Публику,

що посѣдаючи щедрый запасъ

СТАРЫХЪ ВИНЪ

угорскихъ, австрійскихъ и испаньскихъ

рѣшився я, мимо найнизшихъ цѣнъ, кождому П. Т. купуючому, 5 литрôвъ або бутильокъ якогонебудь вина давати 6-тый литръ або бутильку

за дармо.

Вина французкй, оригинальнй, лежачй у мене ôтъ многихъ лѣтъ, продаю за половину цѣны, щобы лишь продати.

Особеннôй увазѣ Вп. П. Т. Публичности поручаю:

Знаменитый **Румъ зъ Ямайки** и старый **Конякъ,** фирмы Мосманъ въ Лондонѣ.

13 лѣтну горѣвку **„Виноградôвку“**, котру лишь у мене можна дôстати.

Старый знаменитый **Мѣдъ** зъ Копычинець, въ бутилькахъ и на мѣру.

Дякуючи за дотеперѣшнй ласкавй взгляды ВП. Публичности, прошу о численнй отвѣдины и о пересвѣдченье о правдѣ нынѣшного оповѣщеня.

Съ глубокимъ поважаньемъ

Симеонъ Федоровичь,

реставраторъ и торговельникъ виномъ

во Львовѣ, ул. Доминиканьска, ч. 2. (2—3)

Выдавець и редакторъ: Антôнъ Горбачевскій. На часи его выѣзду отвѣчае за редакцію Вол. Пôдляшецкій.

Зъ друкарнй Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднярского.

Ч. 41. Львôвъ, Субота 9 (21) цвѣтня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямациі належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженья.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямациі неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ	12 зр.	на цѣлый рôкъ	12 рубл.
на пôвъ року	6 зр.	на пôвъ року	6 рубл.
на чверть року	3 зр.	на чверть року	3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:		съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ	16 зр.	на цѣлый рôкъ	16 рубл.
на пôвъ року	8 зр.	на пôвъ року	8 рубл.
на чверть року	4 зр.	на четверть року	4 рубл.
на самъ додатокъ:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ	зр. 5·—	на цѣлый рôкъ	5 рубл.
на пôвъ року	зр. 2·50	на пôвъ року	2 р. 50к.
на чверть року	зр. 1·25		

Для Заграницъ, опрôчъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 19зр.	на цѣлый рôкъ 6 зр.

☞ Съ днемъ 1 (13) цвѣтня розпочинаєся новый чвертьрôкъ нашого выдавництва. Просимо отже всѣхъ нашихъ П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ присылкою дальшои предплаты а взглядно выровнати залеглости, понеже лишь при точнôй вплатѣ зможемо бути и мы точными.

Ново приступаючй П. Т. Предплатники **„Библіотеки найзнам. повѣстей“** дôстануть даромъ початковй аркушѣ розпочатои повѣсти „Мѣщаньске племя“.

Der Drang nach Osten.

Ôтъ часу послѣдного побыту короля Италіи Гумберта въ Вѣдни, чути було рôжнй вѣсти о тѣснôмъ сполученю сеи держави съ Австрією и Нѣмеччиною. Вѣсти тй появлялись однакожь въ формѣ надто неневинôй, а анѣ проволѣканье „ревизиты“ нашого цѣсаря въ Римѣ (щобы не оскорбити святѣйшого отця такимъ выразнымъ признаньемъ занятого 1870 р. Риму столицею сполученои Италіи), анѣ агитациі ирредентистôвъ не могли скрѣпити вѣры въ можливôсть сего трохи неприродного союза, „союза“ недавныхъ завзятыхъ ворогôвъ (зъ 1859—66 року); тажь Италія и „Нѣмеччина“ (а радше Прусы, переймивший по вытисненю Австріи гегемонію въ Нѣмеччинѣ) власне нашôй державѣ найтяжшй задавали раны...

Та не такъ склалося. Сольферино, Маджента, похôдъ Австрійцѣвъ до Шлезвигъ-Гольштейнъ, Садова (Кенигрецъ) маютъ бути — такъ бодай доносятъ найновѣйшй вѣсти — вычеркненй... хочь не зъ исторіи, але зъ памяти австрійскихъ мужѣвъ стану. Якъ звѣсно, єсть аліянсъ Нѣмеччины съ Австрією ôтъ досыть давна вже, ôтъ берлиньского конгресу, незаперечимымъ фактомъ, — фактомъ, съ котрого готовыми консеквенціями мусѣли числитися такъ нашь якъ и угорскій парляменты и нашй делегаціи. На окупацію Босніи и Герцеговины треба було ухвалити, и все еще дальше ухвалювати значнй сумы, — помимо що посолъ Гавзнеръ такъ въ голоснôй свого часу промовѣ въ радѣ державнôй, якъ и въ „спôльныхъ“ делегаціяхъ (до котрыхъ властиво, пôсля державного устрою австро-угорскои монархіи, загранична политика належитъ) дуже рѣшучо небезпечнымъ експериментамъ на балканьскôмъ островѣ супротивлявся.

Теперь має бути дѣло аліянсôвъ довершене. До аліансу Австріи съ Нѣмеччиною приступаєтретій союзникъ — Италія! Б. п. фельдмаршалокъ Радецкій, сей неумолимый молотъ колишныхъ савойскихъ войскъ, передъ котрымъ корилась вся Италія, котрый — стоячи на чолѣ побѣдныхъ войскъ, въ часѣ тяжкихъ невзгодинъ 1848-ого року, коли то на пôвночи и всходѣ, ба и въ самôмъ осередку нашои державы тяжкй збирались тучѣ, — мôгъ смѣло скрикнути: „въ моѣмъ таборѣ теперь Австрія“, — сей ветеранъ, воякъ-патріотъ, гдесь дуже призадумався, почувши таку ненадѣйну вѣсть... Передъ вôйною зъ 1859—60 року грозивъ начальникъ австрійскои заграничнои политики гр. Буоль въ своихъ офиц. журналахъ Италіянцамъ по-просту „mit dem „Haslinger“. Однакожь фактъ зôстаєфактомъ; побѣджена Австрія входитъ въ дружный аліянсъ съ своими побѣдителями. Такъ доноситъ органъ кн. Бисмарка: „Norddeutsche Allg. Ztg.“ Такъ голоситъ италійскій министеръ справъ внѣшныхъ Манчини въ парляментѣ и въ сенатѣ, а слова его ствержаєсъ малыми змѣнами угорскій министеръ-президентъ Тисса на нескромну интерпеляцію посла Гельфіого, — котрого нѣякъ не можна було ôтвести ôтъ поставленя сеи интерпеляціи.

Кто се доконавъ такого чуда, кто помиривъ непримиримыхъ, кто втиснувъ Австріи въ руки ролю на Всходѣ — вытиснувши єи упокорену зъ Нѣмеччины? Кто втягнувъ до сего „потрôйного союза“ Италію и то помимо шаленыхъ агитацій ирредентыЯкй близшй и дальшй цѣли сего аліянсу? Послухаймо, що на се каже мин. Манчини: „Ходитъ ту передовсѣмъ о европейскій спокôй, о запорученье мирного розвою европейскои цивилизациі; всякй супротивъ кого небудь непріязнй цѣли — далекй всѣмъ тремъ аліянтамъ. Италія хоче жити въ згодѣ съ своими сусѣдами (Австрією и Францією), хоче посвятитись успѣшнôй праци у себе въ дома. Єслибы однакъ Франція мала загрозити важнй торговельнй интересы Италіи на Середземнôмъ мори або въ Африцѣ (Альжиръ-Тунисъ), то тогды мусѣлабъ и Италія рѣшучо супротивъ сему выступити“. Отжежь хоче Италія — мира, але застерѣгаєсь супротивъ Франціи. Трохи инакше говоривъ министеръ Тисса: „иде ту о европейскій спокôй и т. д. Всѣмъ далекй всѣ ворожй цѣли... Найменше-жь можна у насъ, с. є. въ Австріи, говорити о якихъ небудь непріязныхъ цѣляхъ супротивъ Франціи“. То значитъ: єсли Италія ввôйде въ колизію съ Францією, то нехай собѣ безъ Австріи съ нею дає раду. Французкй интересы въ нѣчôмъ не противлятся австрійскимъ; за то маєАвстрія свои важнй интересы, — хочь впрочѣмъ хоче держатись тôлько дефензивно. А чогожь хоче третій союзникъ, сполучена пôдъ гегемонією Прусъ Нѣмеччина, а властиво: чого хоче провôдникъ єи политики, кн. Бисмаркъ?...

Єслибъ кто бувъ теперѣшный станъ рѣчи предсказавъ передъ двайцять кôлькома лѣтами, булибъ его австрійскй мужѣ стану назвали пôвголовкомъ. „Якъ-то? Австрія малабъ уступити гегемонію въ Нѣмеччинѣ Прусамъ, Габсбурги Гогенцолерамъ?.. Вмѣсто въ мысль своєи традиційнои политики лучитись тѣсно съ католицкими державами Нѣмеччины (Баварія, Ганноверъ и др.), вмѣсто стремлячи до мирного уладженя домашныхъ справъ, до основного, всѣ народы Австріи вдоволяючого розвязаня пекучихъ квестій, займити рѣшуче становиско супротивъ протестантскихъ Прусъ и непокôрнои Италіи, — маєАвстрія ангажуватись на ховзкôмъ грунтѣ балканьского пôвострову, наражатись на небезпечну ривализацію съ Россією?.. Та про ще се такъ?.. Що-жь скористаєАвстрія при такôй политицѣ? Чи племена балканьскй, Сербы, Болгаре, Альбанцѣ пôддадутся такъ легко воли Австріи? — Чи не будутъ они все накликати помочи „освободительки“ балканьскихъ Славянъ — Россіи? Чи Россія буде съ заложеными руками придивлятись такôй акціи Австріи? А впрочѣмъ, принустѣмъ найлучшій случай: Австріи поведесь опанувати балканьскій пôвостровъ, — тожь предсѣ опершись сильно о береги Адріятику, части середземного моря, чижь Австрія не ввôйде въ колизію съ иншими на Середземнôмъ мори ангажоваными державами?.. Чи може Англія (єсли вже не Россія) ôтступитъ Австріи Царгородъ? А якйжь то користи запевнюєАвстріи аліянсъ съ Нѣмеччиною? Чи може бажаютъ собѣ сего аліансу народы Австріи: Нѣмцѣ, Славяне, Мадяры? Чи може домагаются его важнй торговельнй интересы? Чи абдикуючи въ Нѣмеччинѣ, наражаючись Россіи а посередно Франціи, зыскуєАвстрія якйсь ясно означенй, дотыкальнй користи? Чи лучачись съ Италією може вже бути по вѣчнй часы спокôйна, що ирредента не станесь коли ненадѣйно правительственною политикою Италіи?“ Оттакъ, здаєсь намъ, пытались бы колишнй провôдники австрійскои политики...

Але вернѣмся до нашого пытаня. Чого хоче третій союзникъ, та самъ кн. Бисмаркъ? „Nordd. Allg. Ztg.“ твердитъ „що и Нѣмеччина бажаєтакожь европейского мира“;.. зсылаєсь впрочѣмъ на бесѣды Манчинього и Тиссы. Алежь пôсля слôвъ Тиссы нѣкто не загрожуєсего европейского мира. Отжежь ходитъ хиба о якйсь евентуальности будучности.

Єсли кто, то кн. Бисмаркъ може похвалитись великими успѣхами своєи дипломатичнои штуки. Всѣ его замѣры сповненй: Австрія и Франція поконанй въ кровавыхъ вôйнахъ; Франціи выдерто двѣ провинціи, Австріи доминуюче становиско въ Нѣмеччинѣ. Вытревало и енергично, зовсѣмъ не перебираючи въ средствахъ, германизуются Французы (въ Альзаціи и Лотарингіи), Даны (въ Шлесвигу), Славяне (Поляки въ Познаньщинѣ и на Шлеску, и останки иншихъ славяньскихъ племенъ). Не мала праця для нѣмецкихъ культуртрегерôвъ; не дивница, що — поки що — Нѣмеччина „потребуєспокою“!!.. Но, а єсли всѣ згаданй народы будутъ вже згерманизованй, то що тогды? Чи мавбы желѣзный канцлеръ, котрый-то такъ пôдноситъ историчнй (!) права Нѣмеччины до Альзаціи и Лотарингіи, зовсѣмъ не рефлектувати на се, що гдесь тамъ... пôдъ панованьемъ Россіи суть „остзейскй“ Нѣмцѣ?.. Чи крики газетнй о розъединаю Прусъ съ Россією не мали нѣякои пôдставы? Чи працѣ прускихъ штабовцѣвъ дотычачй будучого бою съ непріятелемъ наступаючимъ зô всходу, чи фортификованье стратегично-важныхъ мѣсць въ россійскôй Польщи — одна примха?... А теперь поспытаємъ: Чи интересъ Австріи домагаєсь сего, щобы она забезпечувала Прусамъ „миръ“ для тымъ успѣшнѣйшои германизациі? Чи може якй интересы цивилизациі, культуры... домагаются сеи германизациі? Чи може домагаєсь сего интересъ австрійскихъ Славянъ? Дальше, — чи лежитъ се въ интересѣ Австріи улекшувати Нѣмеччинѣ, якъ замѣчає „Wiener Allg. Ztg.“ забôръ „остзейскихъ“ провинцій? Чи сконсолидовавшись внутръ, у себе, загорнувши новй землѣ, не стане Нѣмеччина грôзною Австріи? и то о много грôзнѣйшою ôтъ Россіи? Чи аферы à la Шенереръ — се лишь примхи божевôльныхъ одиниць? Бôльшу половину Шлеску ôтобрали вже Прусы Австріи; 1866 р. були прускй войска вже коло Вѣдня... А єсли Австрія вытреваєи на дальше на сѣмъ становиску взглядомъ Славянъ. на якôмъ стануло министерство „поѣднаня“ гр. Таффе, чи може кто здоровомыслячій сказати, що „Россія небезпечна Австріи“?... Въ якôй же бы цѣли провокувати намъ Россію, лучитись съ Нѣмеччиною? Повне рôвноуправненье Славянъ обезпечуєАвстрію сто разъ лѣпше нѣжь всякй аліянсы противъ Россіи! Славяне австрійскй на голову не впали. Бувъ часъ, коли Мадяре кокетували съ Россією; а нынѣ они завзятй вороги єи. Primus amor ab ego. Се розумѣютъ такожь многй россійскй политики, якъ на пр. Пыпинъ, и накликаютъ Россію приняти конституцію и усамовôльнити славяньскй народы пôддавй Россіи, а то въ сѣмъ переконаню, що се єдино може выйти на користь имперіи россійскôй.

Впрочѣмъ, колись... зникали дрôбнй невеликй народности въ великихъ державныхъ организмахъ; колись була повна державна централизація можлива: численнй, навѣть колись могучй народы пôдпадали пôдъ власть невеликихъ але сильныхъ доброю державною организацією, просвѣтою — ворогôвъ. Римска держава обôймала свого часу майже всѣ звѣстнй старинному свѣтови народы. Колижь сй народы, именножь молодечй племена нѣмецкй, почали сильнѣйше розвиватись, власнымъ, самостôйнымъ житьемъ ôтживати, коли держава римска въ експанзивности своѣй перебрала мѣру, тожь зовсѣмъ не дивно, що природнымъ ходомъ рѣчей (и то поволи, майже незамѣтно) розпалась въ свои складовй части. Централизація — може навѣть зразу „культурными“ чи якими тамъ иншими взглядами усправедливлена — стаєсь теперь вже и злишною и впростъ неможливою. Нѣкому не потрѣбна „могуча“ „великонѣмецка“ держава; найменшежь потрѣбна она Славянамъ; вже досыть спиняли культуртрегеры мирный розвôй Славянъ, досыть вже славяньскои крови протекло. Теперь часъ федераціи народôвъ, федерациі опертои на спôльныхъ, ясно понятыхъ, дѣйстно цивилизаційныхъ интересахъ. Теперь и найдрôбнѣйшй народы (чи то Провансальцѣ, чи Флямандцѣ, чи Лужичане, чи Словаки) хотятъ жити повнымъ, самостôйнымъ житьемъ. Всякй историчнй и пр. фантазіи уступаютъ мѣсця дѣйстнымъ живымъ интересамъ.

Отжежь мы не бачимо нѣякои причины, котрабы наказувала и намъ, части австрійскихъ Славянъ, такъ дуже тѣшитись симъ „потрôйнымъ союзомъ“... Нехай нимъ тѣшатся здоровй Нѣмцѣ та Италіянцѣ. Мы будемъ тѣшитись, если нашй домашнй справы, справа дѣйстного поѣднаня австрійскихъ народôвъ, именножь поѣднаня австр. Славянъ съ Славянами, будутъ вже разъ залагодженй. Впрочѣмъ мы маємъ многй всѣмъ народамъ спôльнй потребы; нашь народъ упадаєпôдъ гнетомъ суспôльныхъ обставинъ, тяжкои нужды...

Впрочѣмъ, мы старались прослѣдити, чи може династичный або державный интересъ наказуєнамъ „тѣшитись“ симъ союзомъ?.. Мы о тôмъ не змогли переконатись. Чехи такожь лишь съ неохотою акцентуютъ аліянсъ съ Нѣмеччиною, а посолъ Габлеръ погрозивъ недавно на случай провокацій 40 миліонамъ Нѣмцѣвъ — 80-ма миліонами Славянъ... Посолъ Гавзнеръ, Полякъ, выступивъ въ делегаціи впростъ съ бажаньемъ: ôтдати Боснію и Герцеговину Сербіи, и навязати съ балканьскими Славянами пріязнй ôтношеня, — вмѣсто, въ мысль плянôвъ кн. Бисмарка, ангажуватись за много тамъ, где нема до сего причины. Зъ многихъ сторôнъ чути застереженя и сумнѣвы.

„Потрôйный союзъ“, властиво-жь кн. Бисмаркъ, запевнюєнамъ миръ, спокôйный розвôй европейскои цивилизациі!.. Миръ — а рôвночасно повзутъ культуртрегеры безъ упину въ Конгресôвку, на Волынь.., закладаютъ великй (нѣмецкй) фабрики, закуповуютъ великй просторони землѣ. Зъ поза „мира“ выхиляєсь нагій „Drang nach Osten“, мрѣе грôзна будучнôсть. Миръ! Timeo Danaos et dona ferentes.

Бесѣда посла о. Озаркевича,

выголошена на засѣданю рады державнои зъ дня 16 цвѣтня 1883 при дебатѣ надъ новелею школьною.

Высока Палато! Предложена тутъ выс. палатѣ новеля мѣститъ въ собѣ гдеякй улѣпшеня теперѣшного закона школьного зъ 14 мая 1869 (В. з. д. ч. 62), котрй маютъ усунути цѣлый рядъ хибъ, выказаныхъ досвѣдомъ черезъ весь часъ существованя повысшого закона и спиняючихъ розвôй школъ народныхъ, и тымъ самымъ причинитись до пôднесеня школьництва. Я записався до голосу за новелею въ тôй цѣли, щобы яко священикъ пôднести и пояснити єи сторону религійну, однакъ въ послѣднôй хвили ужито супротивъ мене терориз му въ намѣрѣ, щобы присилувати мене до мовчаня. Я одержавъ именно безъименне письмо слѣдуючого содержаня: „До п. Озаркевича! Наколи Вы схочете промовляти або голосувати за новелею, то майтежься на бачности. Вымажѣтъ Ваше имя зъ листы бесѣдникôвъ, а такожь и не голосуйте“. Пôдписано: „Буковинець, въ Вѣдни, Landstrasse“. Такй погрозы однакъ не ôтстрашатъ мене ôтъ заманифестованя мого священичого характеру, а такожь звернути увагу на національный характеръ рускаго народа. Листъ одержаный складаю тутъ до перегляду выс. палатѣ.

Якъ при обрадахъ надъ закономъ зъ р. 1869 завначили епископы католицкй свои противнй погляды, котрыхъ и доси придержуются, такъ и въ теперѣшнôй новелѣ добачаютъ тй епископы гдеякй дѣйстнй полѣпшеня и суть готовй попирати єи, якъ се выразивъ вже кард. кн. и архіеп. праскій на 74 засѣданю палаты панôвъ дня 19 лютого с. р. Длятого и я уважаю ôтповѣднымъ забрати яко католицкій священикъ голосъ въ тôй справѣ, а то тымъ бôльше, позаякъ не стану тымъ способомъ въ суперечности съ правами народными моихъ землякôвъ и моихъ выборцѣвъ, бо есмь сильно переконаный, що народъ, котрый тутъ заступаю, носитъ глубоко вкорѣненй въ серцяхъ своихъ чувства религійнй, не буде отже противный тому, що пôдноситъ принципы побожности и любови ближнѣго. Ôттакъ приступаю до самои новелѣ. Задачею школы не єсть сама тôлько наука, але такожь религійно-моральне выхованье молодѣжи. Тое пôдноситъ комісія

шкôльна въ своємъ справозданю, и каже, що религія есть пôдставою морального выхованя; до серця входитъ лишь тое, що въ серця иде, наука религіи муситъ отже выкладатись молодѣжи пôсля певного вѣроисповѣданя и то не лишь яко наука, але яко предметъ вѣры, яко провôдна наука на цѣле житье. На пôдставѣ такихъ поглядôвъ основуєсь уступъ 2 §. 48 новелѣ, котрый звучитъ: „Отвѣчальнымъ провôдникомъ школы може бути лишь такій учитель, котрый выкажеся квалификацією до ученя религіи того вѣроисповѣданя, до якого належитъ бôльшôсть ученикôвъ дотычнои школы, обрахована пересѣчнымъ числомъ въ пяти лѣтъ. При обчисленю сеи пересѣчнои цифры маются уважати всѣ евангелицкй ученики яко належачй до одного вѣроисповѣданя. Надзôръ шкôльный маѣ обовязокъ наглядати надъ правильнымъ выконуваньемъ вправъ религійныхъ учителями дотычного вѣроисповѣданя“. Постанова тая маѣ отже на цѣли запобѣгчи невластивостямъ, котрй дѣйстно тамъ проявлялись, где учителѣ були иншого вѣроисповѣданя, якъ ученики, бо лучались такй мѣсцевости, въ котрыхъ наука религіи въ причины браку мѣсцевого душпастыря або дѣйстныхъ перешкодъ не могла правильно выкладатись; послѣдне именно лучалось на селѣ, где священикъ самъ одинъ безъ жаднои помочи муситъ бути и душпастыремъ и урядникомъ державнымъ и господаремъ, и неразъ згинаєсь пôдъ тягаремъ тыхъ потрôйныхъ обовязкôвъ.

Годячись вповнѣ съ головными принципами новелѣ и признаючи, що религійно-моральне выхованье молодѣжи причинится немало до пôднесеня правдивои народнои просвѣты голосувавъ я еще передъ двома роками въ сеи власне причины за внесеньемъ посла Линбахера, дотычачимъ управильненя законного обовязку науки шкôльнои: теперь забираю голосъ, щобы пôднести тутъ и пояснити становиско греко-католицкои церкви, а до сего обовязаный я тымъ бôльше, позаякъ при нарадахъ надъ сею новелею въ палатѣ панôвъ не було жадного члена сеи гр. к. церкви и нема его тамъ доси. Той бракъ именно бувъ певно причиною, що въ палатѣ панôвъ перейшла постанова §. 75, котрою вынято Галичину и Дальмацію въ пôдъ обовязуючои силы §. 48 уст. 2, що пôдношу тутъ съ правдивымъ жалемъ. Не входжу въ мотива сеи постановы,ôтносячйся до Дальмациі, однакъ що до Галичины мушу бливше надъ ними застановитись и справу належно пояснити. Въ стенографичнôмъ протоколѣ 75 засѣданя палаты панôвъ читаю на сторонѣ 1214 слѣдуюче: „Достаточнымъ буде звернути увагу на тое, що наколибы §. 48 мавъ бути примѣненый и до Галичины, то мусѣлибъ тамъ въ переважнôй части мѣстъ и мѣсточокъ школы бути ôтданй въ руки управляючихъ учителѣвъ жидôвского вѣроисповѣданя.“ Менѣ дуже дивно, для чого католики въ другихъ краѣвъ коронныхъ пасивно заховалися выслухавши повышй слова и не зажадали подôбного вынятя ихъ зъ пôдъ постановы другого уступу §. 48, годячись неначе зъ горы на ôтданье своихъ шкôлъ народныхъ въ руки учителѣвъ-жидôвъ. Пôсля моеи гадки не стоятъ рѣчи такъ зле, якъ ихъ представлено. Именно що до Галичины мушу пôднести, що школамъ народнымъ не грозитъ тамъ небезпеченьство съ стороны жидôвъ бôльше, якъ другимъ краямъ коронным. Я можу панôвъ запевнити, що жидôвскій учитель не получитъ у насъ въ стороны властей церковныхъ призволу удѣляти науки религіи катол. молодѣжи, а що до греко-католикôвъ спеціяльно, то навѣть учитель римско- або ôрменьско-кат. обряда не може получити на засадѣ §. 5 зак. зъ 14 мая 1869 такого призволу, а то въ сеи простои причины, що грекокат. молодѣжь шкôльна муситъ ôтмовляти молитвы въ рôднôмъ рускôмъ языцѣ, муситъ брати участь въ церемоніяхъ религійныхъ пôсля свого гр.-кат. обряда, котрый существенно рôжнится ôтъ другихъ католицкихъ обрядôвъ такъ, що и подумати годѣ, щобы выповняти мôгъ тое учитель иншого, якъ гр. кат. обряда, наколи въ загалѣ религійна сторона выхованя маѣ причинитись до правдивого пôднесеня образованя руского народа въ Галичинѣ. Тожь причиною вынятя Галичины зъ пôдъ постановы §. 48 уст. 2 новелѣ не есть страхъ передъ жидôвскими учителями, а тôлько намѣренье ôтняти гр.-кат. молодѣжи можнôсть религійно-моральнаго выхованя въ дусѣ питомого свого обряда. *(Конецъ буде.)*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Рада державна.) Дебаты надъ новелею школьною заняли дальше и цѣле засѣданье зъ дня 16 и 17 с. м. — Острою и безпощадною була промова пос. Рехбавера противъ новелѣ. Закинувши бôльшости, що всѣ найважнѣйшй законодательнй справы выставляє на формальный торгъ, выказуєбесѣдникъ, що правительство мовбы за асекуровало собѣ въ спôлцѣ съ прихильными ему партіями взаимне попиранье своихъ внесень, и що такимъ способомъ переведено вже не одну справу въ радѣ державнôй, якъ галицку желѣзницю трансверзальну и университетъ ческій въ Празѣ. — За новелею не голосуєбôльшôсть зъ переконаня, а тôлько для того, що хочутъ еи клерикалы, становлячй самй собою партію не такъ сильну, якъ спритну и оборотну; що новеля маѣ богато хибъ, що именно она стоитъ въ суперечности съ §. 11 основного закона о репрезентаціи державы, тое признали вже и бесѣдники зъ правицѣ. Бесѣдникъ полемизуєсъ съ выводами Клямъ-Мартиница и пос. Ригера, пôдносячи вымовно неôтповѣднôсть выступленя тогожь послѣдного на засѣданю зъ 14 с. м. Приступаючи ôттакъ до критики самого тексту, замѣчаєбесѣдникъ, що постановленье новелѣ, по мысли котрого громадѣ прислугуєправо рѣшати о часѣ науки, есть крайно неôтповѣднымъ, а и неможливымъ особливо тамъ, где кôлька громадъ одну тôлько маєшколу. — Вѣроисповѣдна квестія новелѣ противна такожь законамъ основнымъ, вынятокъ зробленый для Галичины грѣшитъ тяжко противъ почутю справедливости — однакъ все тое говорится на дармо, бо панове Поляки, яко народъ лицарскій и шляхотный даютъ наглядй доказы своеи шляхотности тамъ, где можутъ своєю нумеричною бôльшостію придавити суперечну съ ихъ поглядами гадку противника. Тое власне обстоятельство каже меншости призадуматись надъ тымъ, чи супротивъ такого насилія зможе она безъ нарушеня своеи чести брати дальшу участь въ репрезентаціи державнôй. — На кождый способъ однакъ буде она старатись всѣми силами и всякими законными способами боротись такъ довго, ажь поки лучша и яснѣйша будучнôсть не розжене тьмы теперѣшнои реакціи и пристрастій партійныхъ. — Пос. Томащукъ розводится на вступѣ надъ генезою новелѣ. Сотворили еи кардиналъ, архіепископъ праскій и деякй члены высшои шляхты разомъ съ п. министромъ просвѣты, котрый однакъ не зъ власного переконаня приложивъ рукъ до сего дѣла. Ясно отже, що кождый поступовый чоловѣкъ муситъ выступити противъ новелѣ, тымъ бôльше, що головными протекторами еи суть клерикалы. Нарѣкаємъ богато на дотеперѣшне школьництво, сотворене Нѣмцями, однакъ школьництво те выховало Нѣмцямъ найбôльшихъ политичныхъ противникôвъ, якъ пр. Чехôвъ. Новеля нынѣшна, якъ ствердивъ се бувшій министеръ просвѣты гр. Тунъ, веде просто до школъ конфесійныхъ, а хочь нынѣшный панъ министеръ застерѣгаєся передъ тымъ, то ледви зможе ôнъ устояти довго на ôтпорнôмъ становиску. Вынятокъ поставленый новелею зô взгляду на Галичину и Дальмацію опираєсь тôлько на нарушеню загального довѣрія въ парламентѣ — на пôдкопаню сеи головнои пôдставы парляментаризму. Що булобы тогды, колибы на зôбраню акціонерôвъ въ спôлцѣ акційнôй певне число тыхже сполучилоось въ цѣли выряженя кому кривды съ другою партіею, позысканою за нагороду, и тымъ способомъ перевело свои пляны? Здаєся, що справа така оперлабыся о прокуратора. Що такій торгъ маєдѣйстно мѣсце въ парламентѣ, то признавъ самъ пос. Ригеръ, высказуючи въ своєй бесѣдѣ, що Лихтенштайны и Линбахеры жадаютъ новелѣ въ замѣну за желѣзницю пôдкарпатску и ческо-моравску. Теперѣшна опозиція кладе высше интересъ власный надъ интересъ державы, а небезпечною она есть тымъ бôльше, позаякъ накидаєдержавѣ тое, що служитъ властиво тôлько интересамъ горстки людей. Консеквенцією того есть, що правительство теперѣшне, хотячи удержатися при власти, муситъ ити слѣпо за опозиційною бôльшостею, т. є. муситъ цѣлямъ еи посвятити навѣть законодавство. По пос. Томащуку промовляли еще: пос. Шенереръ за новелею, попираючи еи однакъ тôлько пôдъ тымъ условіемъ, если школы будутъ ôтданй въ руки выключно христіяньскихъ учителѣвъ, позаякъ тое тôлько може запобѣгчи ширеню космополитизму и духа всякихъ користолюбныхъ спекуляцій. Пос. Промберъ выступаєпротивъ новелѣ, называючи ю яблокомъ незгоды, киненымъ черезъ министра просвѣты автономистамъ и громадамъ. Новеля ôтдаєшколу зовсѣмъ въ руки церкви, а §. 54 новелѣ станеся причиною облуды и денунціяцій помежи учителями. — Пос. Оберндорферъ пôдноситъ, що громады, яко властиво компетентный органъ до рѣшеня тои справы освѣдчились самй за новелею, а доказомъ того есть, що зъ помежи 315 петицій, внесеныхъ противъ новелѣ, одна тôлько походитъ ôтъ громады сельскои въ низшôй Ракусѣ. Взглядомъ обовязку шкôльного пригадуєбесѣдникъ, що вже въ 1878 р. поставили були Граничъ и Думба внесенье на улекшенье сего обовязку, а внесенье се повторили опôсля Зисъ и Куранда. На тôмъ скôнчилось засѣданье зъ 16 с. м.

На засѣданю зъ дня 17 с. м. выступивъ пос. Карнери съ тяжкими закидами противъ польскихъ послôвъ, котрй, хочь самй противнй новели и радо усуваются зъ пôдъ неи, перепираютъ еи своими голосами въ некористь другихъ, попираючи черезъ тое найбôльше реакційне сторонництво парламенту. Нѣмцямъ закидаютъ Поляки германизацію, а самй польонизуютъ въ найлѣпше Русинôвъ въ Галичинѣ. Бесѣдникъ есть тои гадки, що черезъ ôтданье шкôлъ въ Галичинѣ въ руки рускаго духовенъства можнабы спинити щоразъ то смѣливѣйшу польонизацію. Передъ свѣтомъ сливутъ Поляки народомъ либеральнымъ, вольнодумнымъ, а тутъ берутъ въ оборону найзавзятѣйшихъ реакціонерôвъ, котрй дякувати ихъ голосамъ, готовй ôтнести побѣду надъ поступовыми сторонництвами. Цѣкава рѣчь, якъ усправедливлятъ Поляки передъ свѣтомъ тое своє двуличне поступованье, хиба може выставлятъ зновъ свого генерального речника п. Гавзнера. — Врештѣ пôдноситъ бесѣдникъ, що польскй послы голосувати будутъ за новелею не тôлько не зъ переконаня, але и не безинтересовно, позаякъ ходитъ чутка, що клерикалы обѣцяли въ замѣнъ за тую прислугу голосувати за дарованьемъ Галичинѣ дотаціи индемнизаційнои, выносячои 75 мил. зр. — По бесѣдѣ тôй перерывanôй чистыми оплесками зъ стороны лѣвицѣ, забравъ голосъ министеръ просвѣты Конрадъ. Министеръ застерѣгаєсь противъ закидамъ, начебы новеля була неясною. Она зовсѣмъ ясна сама собою, а тôлько затемнюютъ еи тенденційнй интерпретаціи голошенй по розличныхъ зборахъ а навѣть въ самôй палатѣ. Нѣхто не може заперечити, що дотеперѣшный законъ шкôльный потребуєдоконче реформы. Правительство отже предкладаєреформы, а кромѣ того уважаєсвоимъ обовязкомъ поробити гдеякй потрѣбнй змѣны. Правительство не думаєоднакъ бурити закона шкôльного — а цѣлею его есть направляти его тамъ, где ôнъ есть недостаточный. Пос. Войтѣхъ Дѣдушицкій стараєсь ôтповѣсти на замѣты пôднесенй попередными бесѣдниками противъ Полякôвъ. Межи иншими поясняє бесѣдникъ, що Поляки для того недопускаютъ застосованя §. 48 и для Галичины, позаякъ въ Галичинѣ есть ажь 5 вѣроисповѣдань, тожь мусѣлибы на поли шкôльництва початись невзгодины, наколибы законъ шкôльный мавъ характеръ конфесійный. На замѣтъ пос. Карнерого що до полонизаціи Русинôвъ, покликуєсь бесѣдникъ на слова пос. Озаркевича, котрый домагався тôлько бôльшого увзглядненя обряду греко-кат. Пôсля гадки бесѣдника стоятъ приклонники новелѣ за удержаньемъ индивидуальности особы, громады и краю, коли тымчасомъ противна партія хоче все пôддати всемогучости державнôй. Тая засада безвзгляднои централизаціи противится высокôй задачи Австріи, котра маѣ помирити рôжнородній живучй по при себе народности, муситъ отже увзглядняти окремѣшнй ôтношеня кождого краю и народа. (Слѣдуючу опôсля бесѣду пос. Ковальского подамо въ найблизшôмъ числѣ „Дѣла“ въ цѣлости.) По дальшихъ промовахъ пос. Вайтльофа и Хелмецкого замкнено загальну дискусію 153 голосами противъ 143. Бесѣдники записанй до голосу выбираютъ генеральными бесѣдниками пос. Зиса противъ, а пос. Пфлягля за новелею. — До голосу при спеціяльнôй дебатѣ записалось 71 бесѣдникôвъ, и зъ тои причины ôтбуваются (почавши ôтъ пятницѣ 20 с. м.) и вечѣрнй засѣданя. Межи иншими записались до голосу при §. 3 за пос. Озаркевичь, противъ пос. Ковальскій; при §. 29 за пос. Озаркевичь и Ковальскій; при §. 30 за пос. Озаркевичъ, противъ пос. Ковальскій; при §. 48 за пос. Озаркевичь и Ковальскій; при §. 75 противъ пос. Озаркевичь и Ковальскій.

(*На звѣстну интерпеляцію пос. Гельфі ого*), поставлену въ угорскôмъ парляментѣ въ справѣ австрійско-нѣмецко-италійского аліянсу, ôтповѣвъ дня 14 с. м. министеръ-президентъ Тисса. Въ ôтповѣди тôй пôднѣсъ министеръ, що не бесѣда Манчинього, а поголоски дневникарскй могли бути причиною розсѣваныхъ вѣстей о повышôмъ аліянсѣ. Бесѣда Манчинього не мѣстила сама въ собѣ такихъ слôвъ, зъ котрыхъ можнабы вносити на существованье аліянсу, або зъ котрыхбы можна выводити того рода консеквенціи, якъ тое, що такожь дневники пôднесли, начебы аліянсъ сей бувъ вымѣреный противъ Франціи, а Австрія и Италія застерегли собѣ навѣть ненарушимôсть своеи территоріи. Найлучшимъ запереченьемъ тыхъ поголосокъ есть бесѣда самогожь Манчинього, котрый сказавъ, що булобы найбôльшимъ нерозумомъ политичнымъ лучитись въ якôмъ небудь аліянсѣ противъ тои державы, съ котрою жіеся и хочеся жити въ супокою. — Врештѣ неправдою есть, начебы народы австрійско угорскои монархіи доперва зъ бесѣды Манчинього довѣдалися о существованю якогобудь порозумѣня трехъ згаданыхъ державъ, позаякъ тое, що Манчини сказавъ въ италійскôмъ парляментѣ, було вже пôднесене передъ чотырма мѣсяцями въ делегаціяхъ черезъ министра справъ заграничныхъ гр. Кальнокого. — Оба министры не сказали нѣчого бôльше, якъ лише тое, що Италія, приступаючи до консервативнои политики Австріи и Нѣмеччины и розвиваючи акцію въ тôмъ дусѣ, причинилась тымъ значно до утреваленя загального супокою въ Европѣ, и станула вже тымъ самымъ фактомъ со юзникомъ тыхъ державъ, котрй ôтъ давна придержуются подôбнои политики. А предсѣ порозумѣнье трехъ державъ въ цѣли удержаня загального супокою не може затревожити загальнои опиніи, и длятого можутъ и обыватели австр.-угорскои державы вповнѣ бути супокôйными и не тревожитись выдумками, котрй свѣтъ пріймаєи голоситъ, потребуючи ихъ для удержаняся ихъ въ тяглôмъ руху.

По ôтповѣди Тиссы зажадавъ пос. Гельфи еще поясненя, длячого власне ажь порозумѣнье державъ маѣ бути средствомъ до удержаня мира. Аджежь до сего не потреба жадного порозумѣня, народы самй нѣчого иншого не бажаютъ, якъ тôлько мира, достаточнымъ буде отже тôлько полишити ихъ въ супокою. — Интерпелянтови незрозумѣлй суть еще и тй слова Манчинього, що однымъ зъ головныхъ пунктôвъ, порозумѣня есть запевненье порядку и поступу цивилизаціи. Слова тй не можутъ бути безъ якогось глубшого значеня, а вжежь певно обыватель австр.-угорскои монархіи не радо бачилибъ таку солидарнôсть державъ, котра вмѣшалабы Австрію въ справы нигилистôвъ або ирриденты. — Въ кôнци выказавъ ще пос. Гельферъ, що не може нѣякъ уважати бесѣды гр. Кальнокого идентичною съ бесѣдою Манчинього, позаякъ перша мѣстила въ собѣ звычайнй тôлько фразы кождои подôбнои бесѣды парляментарнои. Въ загалѣ жадаєбесѣдникъ признаня парляментови бôльшого вплыву на хôдъ политики внѣшнои, котру небезпечно складати въ руки одного чоловѣка. Интерпелянтови ôтповѣвъ еще разъ Тисса, запевняючи его, що порозумѣнье трохъ державъ не есть звернене противъ нѣкому. Щобы доказати идентичнôсть бесѣдъ Кальнокого и Манчинього, наводитъ Тисса дотычный уступъ зъ бесѣды италійского министра, а въ кôнци поясняє значенье незрозумѣлыхъ интерпелянтови слôвъ въ тогожь бесѣдѣ въ той способѣ, що Манчини выразивъ гадку, що до розвою загальнои цивилизаціи потреба доконче мирныхъ ôтношень, кто отже есть сторонникомъ мира, той дѣлаєвъ интересѣ загальнои цивилизаціи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. До Петербурга приѣдутъ вже сего мѣсяця королевство даньскй и братъ короля. Родичѣ царевои маютъ забавити черезъ цѣлй свята въ Петербурзѣ, а зъ ôтти пôдутъ просто до Москвы. При министерствѣ финансôвъ урядуєтеперь осôбна комисія надъ обдуманьемъ покрытя всѣхъ выдаткôвъ коронаційныхъ. До комисіи вôйшли всѣ директоры департаментôвъ, а провôдничитъ въ нѣй мин. финансôвъ. Цѣны помешканьвъ Москвѣ на часъ коронаціи поставленй дуже высоко. Посолъ англійскій буде за свои апартамента плативъ 1000 рублѣвъ денно. Таку суму платити будутъ и иншй амбасады. Японьска амбасада вынаняла помешканье на двѣ недѣлѣ за 10.000 рублѣвъ. Одинъ зъ петербурскихъ магнатôвъ обовязався платити 600 рублѣвъ денно за 15 покоѣвъ. Представителѣ дневника „Nev-York-Herald“ заплатятъ за помешканье въ одноôй зъ найблизше коло Кремля положеныхъ палатъ 40 або и 60.000 рублѣвъ. Маршалки шляхты и шляхта получили завôзванье, щобы найдальше до 6 (18) мая ставилися въ Москвѣ. Киргизы, Таранчѣ и Дунганы (племена азіятскй) маютъ прислати на коронацію такожь свои депутаціи, котрй маютъ вручити цареви дарунки. Рôвножь приѣдутъ на коронацію депутаціи зъ Кавказу и Транскавказу.

Нѣмеччина. Надъ месажемъ цѣсарскимъ мала ôтбутися розправа адресова. Но якъ доносятъ найновѣйшй вѣсти, не буде вже тои розправы, бо адресъ можнабы тôлько тогды выслати до цѣсаря въ тôй справѣ, еслибы найшлася бôльшôсть, котрабы желанье цѣсаря ôткинула. Тогды тая сама бôльшôсть моглабы такожь ухвалити и адресъ. Меншôсть, котра есть противна тому месажеви, не може заманифестуватися противною воли цѣсаря, бо така манифестація не выдаєся доброю партіямъ либеральнымъ. Пôсля ихъ гадки таке выступленье меншости моглобы бути уважанымъ черезъ правительственнй органы за неохоту либералôвъ до нытворення политики соціяльнои въ користь клясъ робôтничихъ. Тымъ самымъ отже треба надѣятись на певно, що парляментъ стане вже незабавомъ радити надъ буджетомъ на рôкъ 1884/85, котрый пôсля правительственного проекту маєвыносити въ доходахъ и розходахъ 600,256.000 марокъ. Рôвночасно комисія для проекту о забезпеченю робôтникôвъ стане зновъ радити, и буде працювати скрѣплеными силами, щобы выпрацювати еляборатъ передъ початкомъ соймовои сесіи. Въ соймѣ прускôмъ маєбути такожь поставленый новый проектъ церковно политичныхъ законôвъ. Проектъ сей мавъ бути вже давно поставленый, а проволока зайшла лише задля того, що въ выпрацюваню проекту берутъ участь министры просвѣты и вѣроисповѣдань, справъ внутрѣшныхъ и справедливости. Дня 22 цвѣтня маєприйти на порядокъ обрадъ внесенье центрумъ о служеню св. тайнъ и служеню службъ божихъ, тожь при тôй способности, здаєся, правительство поясниттакожь, въ якій способѣ намѣряєоно полагодити непорозумѣня церковнй. Nord. Allg. Ztg. въ однôмъ зъ послѣдныхъ чиселъ своихъ обговорюєзъѣздъ соціялистôвъ въ Копенгазѣ. Пише, що на конгресѣ тôмъ не ходило цѣлкомъ о зъединенье нѣмецкихъ соціялистôвъ съ соціялистами даньскими, а ходило о тайну нараду межи нѣмецкими соціялистами. Копенгагу выбрано за мѣсце збору длятого, що се мѣстце бачилось имъ найбезпечнѣйшимъ; но надѣя тая дуже ихъ завела, такъ якъ власти даньскй довѣдавшись о конгресѣ, казали делегатамъ соціялистичнымъ сейчасъ опустити даньску территорію. Одинъ зъ даньскихъ дневникôвъ пише, що Данія не могла призволити середъ границь своихъ на такій збôръ, котрый такожь въ Данію заказаный.

Англія. Якій загальный пополохъ запанувавъ межи Англійцями и якъ лякаются они Ирляндцѣвъ, найлучше доказуєсе, що королева англійска и велика цѣсарева Индій восточныхъ, мусѣла перенестися съ цѣлымъ дворомъ своимъ до иншои палаты. Палата, въ котрôй королева давнѣйше мешкала, есть въ части Виндсоръ, теперь переселилася монархиня найстаршои конституційнои державы зъ боязни передъ нитроглицериною на передмѣстье Осборнъ. Найцѣкавѣйшимъ однакъ зъ того всего есть именно тое, якй средства осторожности предприняти зôстали тогды, коли королева переѣздила на нове помешканье. Полиційнй агенты заняли всѣ дороги, ведучй до Осборнъ, крôмъ того цѣлои тои линіи стерѣгъ сильный контингентъ войска. Палата въ Осборнъ граєтеперь ролю другои Гатчины. Власти такъ наляканй, що полиція день и нôчь не спочиває. Свого часу мы доносили, що въ Бирмингамъ ôткрыто великій тайный складъ и лабораторію нитроглицерины, и що властителя фабрики Витегеда арештовано. Щобы отже тую нитроглицерину усунути зъ пивниць, въ котрыхъ була зложена, завôзвали власти до Бирмингамъ цѣлу громаду професорôвъ физики и хеміи, спроваджено фаховыхъ робôтникôвъ и при найбôльшôй осторожности вывезено сей страшный матеріялъ по перемѣненю его въ динамитъ за мѣсто на трясависка, а ôттакъ по крихтѣ спалено. Мѣсто цѣле за той часъ було въ смертельнôй тревозѣ, а професоръ хеміи дръ Marcready стався героемъ дня. Лишь се бѣда, що доси еще не выслѣджено всѣхъ, котрй брали участь въ тôй ля-

бораторіи, та що вже передъ ôткрытьемъ ея Фенiяне выслали дуже богато нитроглицерины до Лондону, котрая доси еще полиція не ôткрыла. Ненависть до Ирляндцêвъ, проживаючихъ въ Лондонê, росте съ кождымъ днемъ. Правительство робитъ, що може, щобы лишь не допустити до непорядкôвъ. Оно боится рôвножь, щобы Ирляндцê не знищили петардами фльоты. Тожь выдано розпорядженье чимъ скорше отворити и забезпечити новый арсеналъ въ безпечнôмъ мêсци. Такъ стоятъ справы англiйскй дома. Справы заграничнй стоятъ далеко лучше. Губернаторъ австральскихъ посêлостей занявъ для Англiи одинъ зъ найбôльшихъ и найбогатêйшихъ островôвъ, Нову Гвинею. Въ Мадагаскарê, якъ звêстно, кôлька племенъ повстало противъ Франціи. Франція пôслала тамъ войско, але Англія выслала такожь туда два кораблê певно що не на помôчь Франціи. Въ Египтê правитъ собê Англія якъ въ власнôй хатê. Теперь н. пр. льордъ Дифферинъ зробивъ пропозицію, щобы портъ александрiйскій розширити. Правительство згодилося на тое, а щобы получити потрêбнй грошê (270.000 фунт. шт)., пôдвысшило оплаты ôтъ заграничныхъ товарôвъ.

Италія. До „Polit. Corresp.“ пишутъ зъ Риму, що добре поинформованй круги перечутъ тому, будьтобы король Гумбертъ мавъ выбиратися съ женою въ подорожь до Берлина. Дружнй бо ôтношеня межи Италiею а Нêмеччиною суть такъ сильнй, що цêлкомъ не потреба сего стверджати внêшно. Въ Римê сподêваются скорше визиты австрiйскои пануючои родины. Въ Удинê розпочався вчера процесъ противъ спôввинныхъ въ справê Оберданка. Обжаловаными суть Рагоза и Джiордани. Рагозу зловлено тогды, коли хотêвъ черезъ границю передертися съ тыми бомбами, котрй були призначенй до ужитку въ часê побыту цêсаря Франць-Iосифа въ Трiестê. Джiордани скрывавъ у себе тыхъ, що зробили атентатъ трiестеньскiй. Рагоза має 26, а Джiордани 44 лêтъ; оба суть антикарями. — Оба обжалованй о тое, що хотêли загрозити безпеченьство италiйскои державы. Пôдчасъ процесу 200 жандармôвъ буде стеречи порядку публичного, поки справа не скôнчится.

НОВИНКИ.

— **Урядова „Wiener Ztg.“ оголошуе** патентъ цêсарскiй розвязуючiй соймъ галицкiй и заряджуючiй безпроволочнй новй выборы. Просимо нашихъ родимцêвъ не тратити часу и займатись скôлько силъ успêшнымъ переведеньемъ правыборôвъ. Лишь численный спôвъудêлъ всеи нашои интелигенціи, тêсне сполученье съ народомъ може намъ добрый успêхъ запевнити.

= **Поминальне богослуженье за бл. п. Вол. Барвêньского** ôтбулося дня 2 (14) с. м. въ Выжници заходомъ рускаго народного театру, — при спôвъудêлê хору нашихъ артистôвъ. Интелигенція була численно заступлена, — менше селяне и мêщане. Крôмъ мêсцевого пароха о. Кобляньского, взяли участь въ сêмъ богослуженю также оо. деканъ Лêсевичь зъ Старыхъ Кутъ и о. Колянковскiй зъ Кутъ-мêста; послêднй два отцê прибули на сей день до Выжницê мимо великои непогоды и тяжкои працê (середъ великого посту) въ приходахъ; поминальне слово сказавъ мêсцевый приходникъ. Пôдчасъ богослуженя зôбрано 13 зр. 64 кр. на стипендiю им. В. Барвêньского.

— **Митрополичiй Ординарiятъ** рêшивъ 19 цвêтня, що речинець до убêганя о посады душпастырскй буде призначуваный лишь на 8 тыжднêвъ, замêсть якъ доси на 12 тыжднêвъ.

(+) **Calumniare audacter, semper aliquid haeret!** Тои засады держится львôвскiй дописователь до „Dziennik-a poznańsk-ого“ и при кождôй найменшôй случайности, где прiйде ему згадати о Русинахъ, кидае въ нихъ найнесовêстнêйшими клеветами... Смêло можемъ сказати, що вже нêякiй жидôвскiй Schreibjüngeles не може бути несовêстнêйшимъ ôтъ того пана дописователя до „Dziennik a Poznańsk-ого“, — хочь тымъ дописователемъ есть навêть чоловêкъ займаючiй виднêйше становище; розумêесь не родовитый Полякъ, бо той маe все троха бôльше совêстливости, якъ перекинчикъ сирêчь gente Ruthenus, natione Polonus, котрому нêколи лице не зарумянится. Отже сей п. дописователь пишучи въ послêднôй своêй дописи о забуреняхъ въ Яворовê, о опорê мêщанъ и селянъ властямъ и о покалêченю уланьскими шаблями 10 людей, посунувся до тои нечуваноi безсовêстности, що вину за тê забуреня спыхае на „agitacye moskalofilskie“ рускои интелигенціи. Правду сказати, надъ такою безсовêстною денунцiяцiею можнабы перейти до порядку дневного, колибъ не важнôсть справы, до якои она ôтносится. О забуреняхъ въ Яворовê розтелеграфовано по цêлôй Европê и всюда очевидно пытаютъ, що за причина тыхъ забурень, кто ихъ выкликавъ, и т. д. Щобы отже ширшому свêтови и заграничнымъ братямъ-Полякамъ не дати можности доходити правдивои причины того сумного факту, дописователь „Dziennik-a Pozn.“ (чи зъ власноi волê, чи зъ чiегось порученя) въ короткôй дорозê звалюе вину на „agitacye moskalofilskie“. За дописователемъ „Dzien. Poznańsk-ого“ и „Dziennik Polski“ такожь денунцiюе, що: „въ Яворовê пануе пересвêдченье, що правдивыми виновниками забуреня суть дêлаючй въ укрытю агитаторы, котрымъ залежало на тôмъ, щобы передъ выборами до сойму устроити маневръ для розъяреня страстей народа, подôбно, якъ зъ справы календарскои роблятъ собê оружiе агитаторске.“ Тымъ часомъ самъ „Dzien. Polski“ въ тôмже самôй статiи наводитъ причину, задля котрои мêщане и селяне хотêли „повязати комисiю“ и кôлька разъ кинулись на уланôвъ. Ото для того, що „szkółki drzewne“ власть политична хотêла заложити „na tłokach gminnych“, а нарôдъ боявся, „щобы зъ того не выйшла яка панщина“, бо мовлявъ „що лêсъ — то паньске“ и т. д. Се сконстатувавъ предсê самъ репортеръ „Dz. Polsk ого“ на мêсци. Гдежь ту взялася агитацiя „moskalofilska“!! Може еще и „prawosławna“?!

(К.) **Рускiй народный театръ**, пôдъ дирекцiею пп. Биберовича и Грыневецкого перебуваe теперь въ Выжници, (коло Кутъ, надъ Черемошемъ, вже на Буковинê). Въ Выжници було доси даныхъ 14 представлень, — крôмъ того 4 въ Кутахъ. Поводженье въ Выжници не велике, особливо для того, що зъ околицê мало кто буваe; за то въ Кутахъ була кождого представленя саля переповнена, помимо що слота утрудняе приêздъ. Въ Четверъ 19 с. м. мала бути представлена въ Выжници на дохôдъ п. А. Таньскои звêстна штука: 30 лêтъ зъ житя шульера. П. Таньска, добре звêстна зъ гарнои гры и нашôй львôвскôй публицê, умêла собê пôдчасъ дотеперешныхъ представлень здобути прихильнôсть публики; надêятись, що симпатична бенефисантка зможе похвалитися хорошимъ успêхомъ и — доходомъ. Передъ святами ôтбудутся еще 4 представленя 21, 22, 24 и 25 с. м. (послêдне на дохôдъ „Червоного Креста“), а по святахъ 3 и 5 мая; потôмъ переêде театръ на 6 представлень до Коссова. — Поручаемъ нашу народну сцену якъ найсердечнêйшôй опêцê рускои провинцiональноi публики, такъ якъ она на се вповнê заслугуe.

— **„Gazeta Krakowska“** вже напала въ оногдашнôй вступнôй статiи на руске „вêче“. Не будемъ о тôй напасти богато говорити, бо шкода тратити даромъ часу и паперу. Скажемъ лишь тôлько, що всê „Wink-и“ для правительства свêдчатъ лишь о „добрôй воли“ Полякôвъ взглядомъ Русинôвъ.

— **Въ справê мêщаньскои читальнê въ Бродахъ** одержуемъ ôтъ одного нашого Вп. Дописователя зъ пôдъ Бродôвъ слêдуючу допись: „Читальня мêщаньска въ Бродахъ розвивалабыся хорошо, еслибъ и тамошна интелигенція руска хочь троха еи вспирала, коли не матерiялично, то бодай морально. Тымчасомъ того нема. Я случайно будучи въ Бродахъ, заглянувъ до читальнê и пересвêдчився, що она полишена самымъ мêщанамъ, и що еслибы не звêстный ревный рускiй мêщанинъ Леткiй, котрый яко библiотекарь всêмъ заряджуe, то читальня не устоялабыся. Выбранй на найпочестнêйшй мêсця въ выдêлê значнêйшй личности зъ интелигенцiи, тôлько вписались до читальнê и на тôмъ конець; многй навêть вкладокъ не платятъ... Ширêйшй члены читальнê дуже жалувались, що свои своихъ не вспираютъ. Есть ту такожь польска мêщаньска читальня „Zorza“, котра нêчимъ не лучша ôтъ рускои, а предсê наша интелигенція, прим. учитель Станкевичь и ин., тамъ заходятъ и навêть держатъ ôтчиты. Не соромъ то для Руси? Чимъ то рôжнится мêщанинъ рускiй ôтъ польского въ Бродахъ и длячого „Zorza“ достойна ôтчитôвъ ôтъ Русинôвъ, и длячого читальня рускихъ мêщанъ маe бути недостойна? Такою роботою мы не пôднесемъ Руси, не выборемъ собê поваги и чести у нашихъ противникôвъ. Нехай наша интелигенція дêлае въ користь свого рускаго мêщаньства, а тогды оно певно буде дорожити прихильными ему личностями. Тогды взбудится взаимна любовь мêжь всêми верствами рускаго народа и при сильнôмъ та розумнôмъ патрiотизмê доберемось красшои долê, якъ маемъ сегодня!...

— **Зъ Торокъ** пишутъ намъ: Дня 25 марта въ свято Благовêщеня заразъ по богослуженю зъêхавъ до нашого села ревизоръ до пятнованя худобы. И въ таке руско торжество начальникъ громады и присяжный наказали людямъ сейчасъ провадити худобу пятновати до кузнê. Люде страшно були невдоволенй зъ непошанованя такого великого свята, але годê, — треба було слухати наказу начальства громадского, котре, при случаю сказавши, дуже боится читальнê, котра есть въ селê, и зъ далека еи обминаe...

= **Маршалокъ дръ Зыблikевичь** повернувъ власне зъ Вêдня, где залагоджувавъ гдеякй справы дотычачй краевого банку. Субскрипцiя на пожичку краеву маe пôсля рêшеня выдêлу краевого ôтбуватись 9, 10 и 11 мая.

= **Въ Гусятыньскôмъ** дôйшло було, якъ мы доносили, до сципсiи въ (польскôмъ) передвыборчêмъ комитетê; п. Ер. Воляньскiй не хотêвъ уступити кн. Ром. Чарторыйскому. Отжежь теперь заявляе кн. Чарторыйскiй, що зрêкаеся своеи кандидатуры на рêчь п. Е. Воляньского. — Се дêйстно взôръ солидарности, — завзываючiй однакожь до тымъ усильнêйшихъ заходôвъ и насъ Русинôвъ, щобы перевести выбôръ — будь що будь — рускаго кандидата.

— **Зъ пôдъ Перемышля** пишутъ намъ: Въ селê Негрыбка ôтбулося 2 (14) цвêтня с. р. незвычайне торжество. Того дня заложено тамъ угольный камêнь пôдъ нову величаву церковь. Цêле село, старй и молодй поспêшили на мêсце, где маe станути заходами пароxiянъ и ихъ трудолюбивого душпастыря о. Зенона Крвавича церковь зъ каменя, пôсля пляну одного зъ знаменитыхъ архитектôвъ. Въ торжественнôмъ настрою съ великимъ походомъ приняла громада ôтпоручника Преосв. еп. перемыского, декана перемыского крыл. о. Венедикта Литыньского. На цêсарскôмъ гостинци повитавъ его мêсцевый парохъ, окруженый кôлканайцять сусêдными священиками. Опôсля крыл. Литыньскiй посвятивъ тымчасову каплицю, а потôмъ и мêсце пôдъ церковь. Присутнй пôдписали грамоту фундацiйну, запечатали и замурували въ угольнôмъ камени. Крыл. Литыньскiй выголосивъ щиро-сердечне глубоко прочувствоване слово, загрêваючи членôвъ комитету церк., колятора и пароха до вытревалости въ славно розпочатôй працi, а Богъ нагородитъ ихъ труды щасливымъ успêхомъ. Торжество церковне закôнчилось ôтспêваньемъ многолêтствiй.

— **Почт. питомцямъ рускои дух. семинарiи львôвскои**, котрй своимъ трогаючимъ спêвомъ зволили причинитися до звеличеня поминального богослуженя за упокôй бл. п. незабутого Володимира Барвêньского, складаютъ прилюдно сердечну подяку — *Новопоставленй презвитеры.*

= **Память Юрка Кульчицкого**, нашого земляка зъ Самбôрщины, першого каваря вêденьского, маютъ теперь обходити вêденьскй кельнеры, а то при случаю 10-лêтнои рôчницê заснованя товариства сихъ кельнерôвъ. Кульчицкiй ôтзначився пôдчасъ облоги Вêдня черезъ Туркôвъ перекравшись черезъ таборъ турецкiй съ листами до надходячого войска Собеского. Въ нагороду за се дôставъ ôтъ цêсаря Леопольда позволенье, заложити въ Вêдни найпершу — не лишь въ Австрiи але и въ цêлôй Европê — кавярню.

— **Зъ пôдъ Магуры** пише намъ одинъ рускiй священикъ: Вêдомо, що западна часть пôдбескидского нашого краю заселена переважно Русинами-Лемками; Поляки спорадично тôлько по кôлька семей або лиць проживаютъ межи ними въ тôмъ або другôмъ селê. Въ однôмъ такожь селê Р. умерла мати каменяря І. Ф. обр. лат. На похоронъ еи тêла запросивъ ôнъ кромê свого ks. proboszcza І. К. зъ С. такожь и мêсцевого пароха рускаго, въ котрого приходê мавъ ôтбутися похоронъ. Противъ давнêйшои практики хотêвъ кс. І. К. конче довести до того, щобы тêло умершои перевезти черезъ границю до своеи парохiи и похоронити на своêмъ цвинтарê. Но тое не удалось ему. Умершй бо латинники все ховалися на кладбищи рускôмъ въ Р. — При тôмъ довêдувався кс. І. К. каменяря: „Dużo wziął od was ks. ruski za pogrzeb matki?“ (Два гульдены!) — Але якъ зачудувався рускiй пароxъ, коли узрêвъ, що сусêдъ его кс. І. К. прибывши на похоронъ до церкви въ Р. противъ свого и попередника свого звычаю привêзъ съ собою до церкви всю утварь и рêчи до богослуженя kościelnego употребляемй — почавши ôтъ креста наручного, чашу и литонъ и т. д. а навêть ampułkę z winem! (Шкода, що не взявъ съ собою altare portabile, свêчки, дзвôнокъ и ampułkę z wodą.) Предсê to ritus praestantior, а въ рускôй церквê все шизматицке!... По похоронê на почестнôмъ говоритъ кс. І. К. до попа рускаго на ухо: „Muszę Wam ks. sąsiedzie powiedzieć, że Wy tu w okolicy uchodzicie i słyniecie za 1-go Moskala! Dlatego radzę Wam, byście nie uczęszczali między towarzystwa, bo Was wszędzie niemile widują.“ — Рускiй священикъ пытавъ о доказы, о факта. — Ja nie wiem, ale tak mówią! Ага! туда стежка въ горохъ. Ôтлучися ôтъ всêхъ, не ходи нêгде, тихо сиди и мовчи! Може и за тое оставъ Moskalem, що умершôй Польцê на прошенье каменяря велêвъ задзвонити въ своêй церквê, що выдавъ крестъ, свêтло и лямпу до еи тêла; що тое тêло въ своêмъ часê выпровадивъ зъ хаты съ хоругвами и до своеи церкви принявъ? Въ кôлька днêвъ потому похованъ кс. І. К. зновъ одну овечку свою въ тôмъ селê, але вже не вступавъ съ тêломъ до церкви „шизматицкои“, тôлько просто ôтпровадивъ на кладбище. За пастыремъ идутъ и ôвцê. До недавна Поляки майже всê громадно учащали до церквей рускихъ, любувалися въ спêвê, богослуженю и проповêдяхъ рускихъ. Нынê не увидишь въ церквê въ недêлю и свята лишь 2 або 3 лица лат. обр., а и тê, що недêля змêняются, приходятъ съ усмêшкою на устахъ, немовь на стражь, щобы здати реляцiю своимъ принципаламъ: „Co tam i jak prawił pop w cerkwi?!“ — Теперь пытаю: Кто дêлае сципсiю въ братнôмъ народê?

= **Афера п. Шенерера** не лишилась безъ наслêдствъ. Въ ôтповêди на рêшуче письмо ректора вêд. всеучилища дра Маасена, завзываюче молодêжь академичну до вêрности державê и династiи, и до протестôвъ противъ формы и направленя звêстного вагнерôвского комерсу, ôтповêли передовсêмъ буршê численными протестами — противъ якои небудь пресiи непокликаныхъ до сего университетскихъ властей на политичнй переконаня студентôвъ. Устроили такожь зовсêмъ „правильну“ котячу музику его Магнифиценціи, пôдчасъ выкладу въ сали университетскôй. Выслухавши котячои музики, набравъ п. ректоръ зъ горы студентôвъ... а сенатъ академичный заявивъ, що симъ разомъ вздержуeсь ôтъ караня, але взываe, щобы такй демонстрацiи на будуче занехати... 17 с. м. зôбрались були буршê на новый, тайный комерсъ; розумêесь, що не обôйшлось безъ п. Шенерера. Однакожь полиція довêдалась о тôмъ, прибула въ асистенціи войска, и розôгнала численно зôбраныхъ (ок. 500) буршôвъ, котрй хотêли почтити тымъ комерсомъ своихъ за вагнерôвскiй комерсъ зъ университету выключеныхъ товаришêвъ. Пос. Шенererъ опирався, — тожь полицiянты вынесли его зъ салê на рукахъ.

= **Въ Варшавê** доходитъ ôтъ якогось часу разъ по разъ до непорядкôвъ на всеучилищи. Вже при звêстнôй аферê Т. Вержбовского (принявшого на себе обовязокъ выкладати польску литературу въ россiйскôмъ языцê), ходила чутка о недалекôмъ завêшеню выкладôвъ на сêмъ всеучилищи; тогды однакожь здержались польскй студенты ôтъ значнêйшихъ демонстрацiй. Нового предмету до неспокоêвъ могло подати розвязанье школы рôльничои въ Пулавахъ. Сими днями однакожь, дôйшло, и то по маловажнôй впрочêмъ причинê, до дуже серiозныхъ забурень. Студентъ Жуковичь посперечався въ университетскôй канцеляріи съ „куратором“ всêхъ школъ „к нгресовои“ Польщê Апухтиномъ и давъ ему подвôйну пощочину. Винного арештовано, але крôмъ него (по незвêстнôй близше причинê) такожь и кôлькадесять иншихъ студентôвъ дôсталось до тюрмы. На другiй день зôбралась молодêжь академична численно коло университету, домагаючись поясненя справы; на те выступила противъ неи полиція, а пôзнêйше и войско, — такъ якъ студенты не хотêли розходитись. Послêднй вêдомости доносятъ, що выклады на университетê варшавскôмъ на неозначеный часъ перерванй.

= **Якъ фабрикуeсь всесвêтна исторiя?!..** Вêденьскiй кореспондентъ англiйскои часописи „Daily Telegraph“ довêдавсь якось (и донêсъ о тôмъ своêй газетê), що спôръ Англiи съ Португалiею о територiю надъ рêкою Конго (въ Африцê) вже залагодженый. „Times“, инша англ. часопись, читаючи ою вêденьску кореспонденцiю, переслêпила „Португалiю“, а прочитала „Австрiю“. Французска-жь газета „Temps“, довêдавшись зъ „Times“, що „спôръ Англiи съ Австрiею о територiю надъ Конго вже залагодженый“, ударила сильно на Австрiю, що она нêбы готова незважати на своi важнй интересы надъ Конго, щобы тôлько могла поперти Англiю противъ Франціи!!..

— **(Дрôбнй вêсти.)** Памятникъ Хмельницкому, котрого (прегарный) модель вже готовъ, выйде зъ кiевскои отливальнê металêвъ Берда. — Сельскогосподарска выстава ôтбудесь въ Кiевê, въ мêсяци серпню.

Вêсти епархiяльнй.

Зъ АЕпархiи Львôвскои.

Въ пропозицiю на Петрикôвъ, дек. терноп., принятый о. Iоанъ Воляньскiй сотр. зъ Ныркова.

Душпастырскй посады получили оо.: 1) Iоах. Федюкъ сотр. въ Николаевê, 2) Григ. Алискевичь, зав. въ Перепельникахъ, 3) Iоанъ Бирчакъ завêдатель. въ Пôдмихайлю, 4) Мих. Баранъ, сотр. експон. въ Петликôвцяхъ.

ПОСМЕРТНЙ ВêСТИ.

† **О. Иванъ рицарь de Якса Ладыжиньскiй**, парохъ Береска (коло Лиська) поч. крылошанинъ еп. перемыскои, конс. совêтникъ, комисарь школьный и въ справахъ сервитутовыхъ, деканъ балигородскiй, ювилятъ, умеръ въ 79 р. житя, вельми заслужившись для церкви и народа. Близшй вêсти о дêяльности покôйного подамо пôзнêйше.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

(+) **„Переводы и наслêдованя Осипа Шухевича“** съ портретомъ и житьеписомъ автора. Посмертне выданье. Накладомъ Володим. Шухевича. Така книжка выйшла въ друкарни тов. им. Шевченка. На 233 сторонахъ мêстятся переводы пок. о. Ос. Шухевича, зладженй въ 1848 и 1849 рр. въ хорошôмъ руско-народнôмъ языцê. Помêщенй ту: Виргилiя „Пêсня про хлêборобство“ и 3 поемы; Ернста Шульце поема „Заклята рожа“ и 2 сонеты; наконець 2 поезiи зъ Гердера и Вальтеръ-Скота. Внêшна сторона выданя прехороша: перша се книжка въ Галичинê приокрашена на заголовнôмъ листê пречудными рôжнобарвными народными мережками. Цêна книжки дуже низька, бо лишь 80 кр. безъ пересылки, а 95 съ пересылкою рекомандованою.

— Недавно появилася въ книгарскôй продажи книжка **„Политичнй пêснê украиньского народа“**, тексти съ примêтками М. Драгоманова. Часть перша: Пêснê зъ рр. 1705—1735. Цêна 1 зр. 50 кр. Есть се продовженье знаменитого выдавництва, „Историчныхъ пêсень малоруского народа“, котрого два першй томы выйшли въ Кiевê 1874—75 рр. пôдъ редакцiею проф. Антоновича и Драгоманова.

— **„Prawda“** варшавскiй тыжденникъ подаe вытяги зъ I частины нашои статiи: „Организація нашихъ народныхъ силъ“.

— **Жертвы на руску бурсу въ Тернополи** вплынувшй въ лютôмъ и мартê 1883 р.: Доплаты за питомцêвъ Бурсы 72 зр., п. Л. Рудницкiй яко членъ 1 зр., П. т. Институ. Ставропиг. наросты ôтъ фонда б. п. Коссака за р. 1882 29·84 зр., о. С. Наврoцкiй яко членъ 2 зр., о. Д. Ходорôвскiй 5 зр., о. А. Чемериньскiй яко членъ 3 зр., о. І. Балтаровичь 2 зр., о. Шанковскiй ôтъ себе 3 зр., ôтъ брацтва церк. 2 зр., разомъ 5 зр., о. И. Гавацкiй ôтъ себе 1 зр., ôтъ брацтва церк. 2, разомъ 3 зр., господарь Н. Мемрикъ 50 кр., п. В. Свистунъ, лêкарь, яко членъ 3 зр., п. П. Целевичь яко членъ 5 зр. Натуралiями: Вп. Тадей Федоровичь вуджениny $5\frac{1}{2}$ килогр., 4 шинки на 9.55 килогр., солонины $3\frac{1}{4}$ килогр.; п. Вас. Гарматêй 8 гарн. гороху, $\frac{3}{4}$ корц. бараболь, 8 бох. хлêба; п. Фавелдышъ 100 килогр. муки; о. І. Левицкiй 96 килогр. жита; о. І. Балтаровичь $\frac{1}{2}$ корц. крупъ греч., $3\frac{3}{4}$ фунта масла, бербеничку сыра на 15 килогр. — Пôдписаный Выдêлъ дякуe всêмъ сердечно за тê дары, такъ якъ тымъ значно пôдмоглися фонды Бурсы и проситъ, щобы иншй благороднй люде спôмнули на рускй дêти въ Бурсê, и чимъ можутъ, причинилися до ихъ удержаня. — Ôтъ выдêлу Рускои Бурсы въ Тернополи, дня 1 цвêтня 1883. *Дръ Лучаковскiй.*

Змêна льокалю.

МУЖЕСКIЙ КРАВЕЦЬ

АНТ. ЩЕРБА

маe честь завêдомити Вп. П. Т. Публику и Всч. Духовеньство, що **перенêсъ свою роботню зъ пôдъ ч. 5 пôдъ ч. 6 ул. Коперника во Львовê.**

Также пошукуеся хлопця-Русина до науки кравецтва. (1–3)

Оголошенье.

Рада надзорча Товариства Заличкового
въ Комарнѣ

запрашае своихъ членôвъ на

Загальне Зôбранье,

котре ôтбудеся
дня 6-го мая 1883 р. о годинѣ 3-тôй по полудни
въ будынку школьнôмъ въ Комарнѣ.

Порядокъ дневный:

1. Справозданье Дирекціи зъ дѣлань за р. 1882.
2. Внесенье комисіи контролюючои о удѣленье абсолюторіи Дирекціи зъ дѣлань за р. 1882.
3. Внесенье Рады надзорчои взглядомъ подѣлу чистого зыску за рôкъ 1882.
4. Выбôръ одного члена Рады надзорчои въ мѣсце умершого (п. Беньковского).

Рада надзорча Товариства Заличкового.

Комарно, дня 14 цвѣтня 1883.

Коваржикъ, предсѣдат. Р. н.; *Антонъ Бачиньскій*, членъ Р. н.; М. *Бегенъ*, секретарь.

УВАГА: Замкненье рахункôвъ за р. 1882 можна переглянути въ Бюрѣ Товариства.

Въ найновѣйшôмъ часѣ загально препоручаютъ многій лѣкарѣ **безсмачний капсулки противъ цѣпнѣвъ (солитерôвъ)** аптикаря **Радлавера**, яко **найпевнѣйше, найменше небезпечне и найскорше дѣлаюче средство противъ тои хороби.** Цѣна 3 зр. Проспекты даромъ. Розсылае **Radlauer's Rothe Apotheke in Posen.** Во Львовѣ складъ у аптикаря **Жигмонта Рукера**, въ Краковѣ у властителя аптики **Виктора Редика** и головный складъ у аптикаря **Генриха Блюменфельда** во Львовѣ. (4—4)

Торговля

ФРИД. ШУБУТА И СЫНА

во Львовѣ, ринокъ 45

поручае по найнизшихъ цѣнахъ зъ власнои фабрики:

Свѣчки восковѝ и стеариновѝ

бѣлѝ и малёванѝ,
ЦЕРКОВНѝ и СТОЛОВѝ,
якъ такожъ
ПОСТАВНИКИ, ТРôЙЦѢ и ГРОМНИЦѢ
въ великôмъ выборѣ

(4—4) **ЦВѢТЫ**

до свѣчокъ и вазонôвъ
и
НАЙЛУЧШУ МАСУ
до запусканя помостôвъ
въ 5 краскахъ

Ящикъ, котрого стане на одну велику комнату коштуе 1 зр.

Богато заосмотреный складъ

Полотенъ и столового бѣля,
БѢЛЯ ГОТОВОГО
мужескогo и жѣночого
и найлучшихъ англійскихъ
ШИФОНôВЬ и ШИРТИНГôВЪ.

Бараболѣ насѣнинѝ

August der Starke (бѣлѝ), знаменитѝ въ смаку, дуже плôднѝ и вытревалѝ, особенно достойнѝ порученя, 100 кильо 18 зр., 5 кильо 1 зр. 20 кр.

Redskin flourball великѝ, червонѝ, плôднѝ, нѣколи не гніютъ 100 кл. 10 зр., 5 кл. 60 кр.

Fidelio, съ сѣрою, рапатою лупиною, незвычайно тревалѝ и плôднѝ, 5 кильо 1 зр. 50 кр.

Бѣлѝ рожѣ, хорошѝ и смачнѝ, 5 кильо 60 кр.

Poleoson edel, великѝ, округлѝ, бѣлѝ 5 кильо 1 зр.

Зеленѝ дрôбнѝ, дуже смачнѝ и тревалѝ 5 кильо 60 кр.

Мѣшки съ пять кильограмами высылаю за послѣпатою почтовою, бôльшу скôлькôсть доставляю loco на стацію желѣзницѣ Креховичѣ. Переписка въ всѣхъ краєвыхъ языкахъ. (2—10)

Всѣ роды выпробованѝ, розможенѝ зъ $^1/_2$ кильограма.

Францъ Слоньскій
въ *Рожнятовѣ*, почта loco.

Торговля полотенъ и товарôвъ бавовняныхъ

СТАНИСЛАВА БУШАКА

во Львовѣ, пляцъ Галицкій ч. 2

поручае по цѣнахъ найнизшихъ
правдивѝ американьскѝ ручнѝ и ножнѝ

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

зъ фабрики Wheeler-a Wilson-a въ Новôмъ Іорку, котрѝ и на послѣднôй выставѣ въ Парижи преміовано найбôльшою нагородою;

(10—10) також

американьскѝ машины до шитя Howe-го

до ремѣсничого ужитку

и **машины до шитя Singer-a**

зъ славнои фабрики саскои Клим. Миллера въ Дрезнѣ.

Части складовѝ тыхъ машинъ, якъ також **нитки, шовкъ, иглы** и **смаровило** все на скадѣ.

Наука шитя безплатна, гваранція многолѣтна.

Продажь и на сплату пôсля умовы.

НА РАТЫ

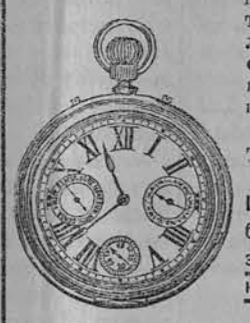

продаемъ, и то на 12 мѣсячну сплату ратами **золотѝ и срѣбнѝ годинники ремонтуары пенделевѝ, сальоновѝ** и **покоєвѝ**, також **французскѝ** и **американьскѝ годинники** съ граючими приладами и безъ нихъ Крôмъ того **брилянтовѝ** и **золотѝ перстенѣ, ланцушки, медаліоны, крестики** и **гарнитуры.**

Товаръ высылаемо кождому замовляючому безъ рôжницѣ ***сей часъ*** по приславю ***першои раты.***

Цѣнники съ 250 взôрцями, котрѝ служатъ до выбору и мѣстятъ въ собѣ условія платы, высылаются заразъ лишь по присланю напередъ 20 кр. въ маркахъ (въ листѣ) на сплату почтову. Запытаня або кореспонденціи не будутъ увзгляднѣнѝ.

АДРЕСА:

Uhren- und Goldwaaren - Allianz.

Wien. I., Hafnersteig 3. 3—6

Филіи въ Парижи, Лондонѣ и Брукселі.

Литографіи бл. п. Володимира Барвѣньского мы вже розôслали тымъ, що до сего часу ихъ собѣ були замовили. По причинѣ, що пересылка почтова насъ о много бôльше коштуе, якъ мы надѣялись, змѣняемо цѣну якъ слѣдуе: 1 примѣрникъ безъ пересылки 50 кр., съ пересылкою нефранкованою 62 кр., съ пересылкою франкованою 88 кр. — Просимо о вчаснѝ замовленя, бо обстальовано лишь невеликій накладъ литографій.

Прасованѝ дрôжджѣ

зъ славнои фабрики Ад. Иг. Мавтнера и Сына въ Вѣдни
поручае
ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ ДЛЯ ГАЛИЧИНЫ
въ торговли корѣннôй
Каролля Баллабана во Львовѣ

При сѣй случайности звертаю увагу, що торговлѣ жидôвскѝ на провинціи по причинѣ припадаючихъ святъ дрôжджѣ продавати не будутъ.

Высылки выповняю дня 10 (22) цвѣтня. О скорѝ замовленя упрашаю. (5—5)

Найсильнѣйшѝ и певно дѣлаючѝ

ДРôЖДЖѢ

прасованѝ

по 1 зр. 20 кр. кильогр.

ФАРБЫ НА ПИСАНКИ

въ 8 краскахъ

по 5 кр. пачка,

золотѝ и срѣбнѝ

по 10 кр. пачка. (5—5)

Всѣ товары корѣнні полудневѝ и деликатесы въ найлучшихъ гатункахъ и найдешевше поручае

СТ. МАРКЕВИЧЬ

во Львовѣ, Ринокъ ч. 42.

ТОРГОВЛЯ
церковныхъ знарядôвъ
пôдъ фирмою

ТАДЕЙ УЗЕМБЛО

во Львовѣ, въ рынку, ч. 36,
основана въ 1850 роцѣ,

поручае великій выбôръ фелонôвъ, хоругвъ, стихарѣвъ, иконъ процесіональныхъ, иконъ на блясѣ и полотнѣ, пôдевѣчникôвъ, кадильницъ, крестôвъ, балдахинôвъ, плащаницъ, буресъ, антипедій, всякого рода бѣля церковного, матерій на церковнѝ ризы и прч.

Порученя зъ провинціи выповняются дуже скоро и точно.

Цѣнники на желанье высылаются франко.

3—4

Съ почтеньемъ

Тадея Узембльі вдова.

На великоднѝ Свята!

2—5 поручае

карминово-червону, багряно-червону, помаранчеву, ясножовту, рожеву, зелену, віолетову, сину, чоколядово-брунатку

Фарбу до крашеня яєць

(писанокъ)

Пачка разомъ съ инструкціею уживанія по 3 и 6 кр. — **Срѣбна и золота**, пачка 10 кр. (Одна пачка достаточна для закрашеня 15 до 20 яець).

Найлучшу масу до помостôвъ, фарбу лякирову до помостôвъ.

Покосты, олѣйнѝ краски готовѝ до ужитку, пензлѣ, лякиры, вéрникесы, чорнило, лякъ и т. п. — Малярскѝ фарбы въ тубахъ, малярске полотно, палеты и всякѝ знаряды.

ФАБРИЧНЫЙ СКЛАДЪ ФАРБЪ

Гибнера и Ганке

во Львовѣ, Ринокъ ч. 29, давнѣйше цукорня Ербарôвъ.

Аптика пôдъ „Звѣздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовѣ

поручае:

Олѣй рыбячій зъ миюха

свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, **для того найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди.** Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична

дра ЛЮЦЕ (Lutze)

въ пачкахъ $^1/_4$, $^1/_2$ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ

найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА

знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ

цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске

знамените средство пожывне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей

заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА

въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT

даюча дуже пожывну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду

въ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистѣ и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ

РОМЕРСГАВЗЕНА

фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ

скрѣпляючій волосье

пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША

Испаньскѝ вина лѣчничѝ

призначѝ знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоєва и Матея Якубовского ôтзначенѝ, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично досльджени и знаменитыми узнанѝ:

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.

Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.

ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.

ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.

Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Вчертъ литрова бутелька 1 зр. 60 кр.

Тожъ само выеше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшѝ признанѝ:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ

КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
вчертъ-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
вчертъ литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе
вчертъ-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
вчертъ-литрова бутелька 1 зр.

Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа

скляна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовѝ власнѝ и **ЦУКОРКИ МХОВѝ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНѝ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.

Правдивѝ зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкѝ

власного выробу, неуступаючій жадным нишимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста $^1/_2$ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee $^1/_2$ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр.
І. М. Фарины о половину меншѝ фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французскѝ
власного выробу.

ПУДЕРЪ французскій правдивый
и власного выробу.

Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.

Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.

Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣекъ зъ сосны Pinus Pumilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновѝ выробы Зарга,
рôжнѝ мыла, кремы глицериновѝ и чиста глицéрича.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, приладовъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩѝ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожъ въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.

Маю честь нынѣ завѣдомити П. Т. Публику,

що посѣдаючи щедрый запасъ

СТАРЫХЪ ВИНЪ

угорскихъ, австрійскихъ и испаньскихъ

рѣшився я, мимо найнизшихъ цѣнъ, кождому П. Т. купуючому, 5 литрôвъ або бутильокъ якогонебудь вина давати 6-тый литръ або бутильку

за дармо.

Вина французскѝ, оригинальнѝ, лежачѝ у мене ôтъ многихъ лѣтъ, продаю за половину цѣны, щобы лишь продати.

Особенно увазѣ Вп. П. Т. Публичности поручаю:

Знаменитый **Румъ зъ Ямайки** и старый **Конякъ,** фирмы Мосманъ въ Лондонѣ.

13 лѣтну горѣвку „**Виноградôвку**“, котру лишь у мене можна дôстати.

Старый знаменитый **Мѣдъ** зъ Копычинець, въ бутилькахъ и на мѣру.

Дякуючи за дотеперѣшнѝ ласкавѝ взгляды ВП. Публичности, прошу о численнѝ отвѣдины и о пересвѣдченье о правдѣ нынѣшного оповѣщеня.

Съ глубокимъ поважаньемъ

Симеонъ Федоровичъ,

реставраторъ и торговельникъ виномъ
во Львовѣ, ул. Доминиканьска, ч. 2.

Выдавець и редакторъ Антонъ Горбачевскій. На часъ его выѣзду отвѣчае за редакцію Вол. Пôдляшецкій.

Зъ друкарнѝ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 42. Львôвъ, Вторникъ 12 (24) цвѣтня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ для Австріи:

на цѣлый рôкъ . .	12 зр.
на пôвъ року . .	6 зр.
на чверть року . .	3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	16 зр.
на пôвъ року . .	8 зр.
на чверть року . .	4 зр.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	зр. 5·—
на пôвъ року .	зр. 2·50
на чверть року .	зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . .	12 рубл.
на пôвъ року . .	6 рубл.
на чверть рок . .	3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	16 рубл.
на пôвъ року . .	8 рубл.
на четверть року .	4 рубл.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	5 рубл.
на пôвъ року .	2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

Ера Таффе.

Ôтъ часу коли министерство Таффе съ окликомъ: „поєднанье народностей“ переймило керму правленя въ свои руки, чуємо зъ однои — опозиційнои — стороны вѣчнй, завзятй, непримиримй нарѣканя на угнетенье Нѣмцѣвъ (!) и фаворитованье Славянъ, — въ офиціяльныхъ же органахъ можемо майже день въ день читати одинй грôмкй похвалы, або що найменше — усправедливлюванье теперѣшнои системы. Чи сй нарѣкапя, чи сй похвалы справедливй? — чи иде ту дѣйстно о угнетенье Нѣмцѣвъ? — чи ера Таффе вже дѣйстно такій великій тріюмфъ автономистичныхъ и федераційныхъ принципôвъ (причѣмъ розумѣєсь, Славяне малибы найбôльше користати)?...

Не можна сего заперечити, що доперва съ початкомъ еры Таффе, ôтъ часу якъ и Чехи взяли активный спôвъудѣлъ въ парляментарнôмъ житю Австріи, — Славяне яко такй, сполученй майже безъ вынятку въ одну велику „правительственну“ партію, почали выступати въ оборонѣ своихъ всѣмъ имъ спôльныхъ потребъ. Такъ Чехôвъ, якъ и Полякôвъ, и Словенцѣвъ, и Дальматинцѣвъ лучитъ передовсѣмъ лякъ передъ можливымъ поворотомъ до кермы централистичныхъ Нѣмцѣвъ; въ многихъ критичныхъ хвиляхъ, коли правительственнôй правици грозило майже неминуче розбитье, стримувавъ одинъ сей лякъ поодинокй фракціи правицѣ ôтъ зрыванія солидарности. Централисты Нѣмцѣ далися Славянамъ добре въ знаки, а маючи (доси єще) бôльшôсть на пр. въ соймѣ ческôмъ, умѣютъ они сю свою бôльшôсть дуже безвзглядно вызискувати.

Такъ щожь!.. Хочь Славяне числомъ значно всѣ иншй народности Передлитавіи перемагаютъ, то все таки — дякуючи попереднымъ правительствамъ — удалось удержувати ихъ въ всякихъ тѣлахъ репрезентаційныхъ въ вѣчнôй меншости. Зъ того взялося мѣжь иншими и се, що и въ радѣ державнôй всѣ послы-Славяне — разомъ взятй — не становлятъ бôльшости. Отжежь треба озыратись за союзниками, и то за союзниками нѣмецкими! Се сталося причиною всякихъ аномалій въ нашôмъ конституційнôмъ житю.

Нѣмцѣ, яко найбôльше розвинена, найсильнѣйша партія въ радѣ державнôй, не ограничились на однôй, спôльнôй акціи противъ автономистичныхъ славяньскихъ елементôвъ. Завчасу вже вытворились мѣжь ними пôдъ рôжными вплывами головно двѣ сильно съ собою спорючй партіи: консерватистôвъ и клерикалôвъ зъ одной, поступовцѣвъ и либералôвъ зъ другои стороны. Въ послѣднôмъ часѣ передъ министерствомъ Таффе верховодили жидôвско-нѣмецкй поступовцѣ и либералы; горячй приклонники „свободы“, съ грôмкими фразами на языцѣ, дбали они однакожь передовсѣмъ о свободу для себе; „либеральнй“ капиталисты, „поступовй“ и „вольнодумнй“ спекулянты-банкирѣ выкористували, где можна, свои публичнй становиска для приватныхъ цѣлей, компромитувались не одинъ разъ при карколомныхъ биржевыхъ маневрахъ, при закладаню желѣзниць и т. и. Добре плачена жидôвско-нѣмецка праса покрывала всѣхъ тыхъ либералôвъ. Розумѣєсь, що о якôй згодѣ такихъ людей съ консервативною февдальною нѣмецкою шляхтою, съ нѣмецкими клерикалами и мовы бути не могло. Тожь — не творячи самй собою бôльшости, мусѣли сй „поступовцѣ“ миритись съ Поляками, оплачуючись имъ чимъ змога, всякими концесіями (на пр. радою шкôльною, польскимъ языкомъ урядовымъ), щобы рôвночасно съ тымъ бôльшою безвзглядностею выступати противъ прочихъ Славянъ и противъ нѣмецкихъ своихъ противникôвъ. Однакъ мѣра перебралась; кабинетъ Аверсперга повалився. Гр. Таффе спонукавъ опираючихся доси ческихъ послôвъ вступити до парляменту, и вытворивъ зъ славяньскихъ фракцій, консерватистôвъ, клерикалôвъ и где-якихъ згôдливѣйшихъ поступовыхъ Нѣмцѣвъ нову парляментарну бôльшôсть, „правицю“. Съ оттакими то союзниками получились Славяне, а союзники сй затяжили имъ вже доси неразъ важкимъ каменемъ у нôгъ, отъ якъ на пр. теперь, домагаючись пригôднои для себе реформы уставы шкôльнои, на котру впрочѣмъ нѣкотра инша фракція правицѣ вповнѣ не годится. Клерикалы и консерватисты не хотятъ за дармо попирати кабинету гр. Таффе.

Згаданй повысше условія довели до сего, що въ теперѣшнôй радѣ державнôй ведеся политика вѣчныхъ компромисôвъ. Фракціи правицѣ мусятъ неразъ голосувати противъ власного переконаня, щобы лишь заспокоити прибаги „союзникôвъ“ и не допустити до зрыванія солидарности. Непримириме завзятье жидôвско-нѣмецкихъ централистôвъ спиняє всяке порозумѣнье, а навѣть нищитъ въ самôмъ зародѣ кожду думку згоды, — а фракціи правицѣ боятся зрывати солидарнôсть, щобы не попасти на случай упадку министерства Таффе пôдъ власть ненавистныхъ централистôвъ-германизаторôвъ.

Ясна рѣчь, що таке анормальне ôтношенье вѣчно тревати не може. Славяне крѣпятся, здобуваютъ однй права за другими; зъ другои стороны переконуются и дѣйстно поступовй Нѣмцѣ, що самою безвзглядною негаціею нѣчого не можна осягнути. Вправдѣ доси не удалися рôжнй пробы вынайти мѣжь фракціями правицѣ и лѣвицѣ якійсь modus vivendi, опертый на рôвныхъ поглядахъ въ справахъ всѣ народности однаково обходячихъ. Алежь годѣ все субсумувати свои переконання — солидарности. Поступовй елементы правицѣ выломлюются зъ пôдъ сеи солидарности: ческій посолъ Тильшеръ голосує съ лѣвицею. Найзнаменитшій провôдникъ опозиціи Гербстъ завзыває поступовыхъ членôвъ правицѣ боронити всѣмъ поступовцямъ дорогихъ спôльныхъ интересôвъ. Впрочѣмъ и выборцѣ не схотятъ вконецъ остатись рôвнодушными на простй торги интересами, до котрыхъ обороны они тыхъ послôвъ предсѣ выбрали...

Не можна ошукуватись; до повного поєднаня, до повного рôвноуправленя всѣхъ народностей Австріи все єще далеко. Але где-якй анормальности теперѣшного стану рѣчей вже теперь надто разячо выступаютъ на зверхъ. При вѣчныхъ торгахъ и спорахъ деморализуєся по-простy почутье посольского обовязку; слѣдує надъуживанье мандату, Schweiggeld'ы и пр. О всѣмъ тôмъ довѣдуются широкй круги выборцѣвъ, а єсли лишь выборцѣ ясно порозумѣютъ, о що ту ходитъ, єсли енергично домагатись станутъ рахунку ôтъ послôвъ за ихъ „политику“, то всякй компромисы и торги мусятъ уступити мѣсця пожиточнôй, спôльнôй законодавчôй праци послôвъ всѣхъ народностей надъ спôльными поодинокимъ суспôльнымъ верствамъ интересами. Розумѣєсь, що всѣ Нѣмцѣ будутъ вкопецъ остатись рôвнодушными на простй торги интересами, до котрыхъ обороны они тыхъ послôвъ предсѣ выбрали...

Не можна ошукуватись; до повного поєднаня, до повного рôвноуправленя всѣхъ народностей Австріи все єще далеко. Але где-якй анормальности теперѣшного стану рѣчей вже теперь надто разячо выступаютъ на зверхъ. При вѣчныхъ торгахъ и спорахъ деморализуєся по-простy почутье посольского обовязку; слѣдує надъуживанье мандату, Schweiggeld'ы и пр. О всѣмъ тôмъ довѣдуются широкй круги выборцѣвъ, а єсли лишь выборцѣ ясно порозумѣютъ, о що ту ходитъ, єсли енергично домагатись станутъ рахунку ôтъ послôвъ за ихъ „политику“, то всякй компромисы и торги мусятъ уступити мѣсця пожиточнôй, спôльнôй законодавчôй праци послôвъ всѣхъ народностей надъ спôльными поодинокимъ суспôльнымъ верствамъ интересами. Розумѣєсь, що всѣ Нѣмцѣ будутъ вкопецъ остатись рôвнодушными на простй торги интересами, до котрыхъ обороны они тыхъ послôвъ предсѣ выбрали...

Не можна ошукуватись; до повного поєднаня, до повного рôвноуправленя всѣхъ народностей Австріи все єще далеко. Але где-якй анормальности теперѣшного стану рѣчей вже теперь надто разячо выступаютъ на зверхъ. При вѣчныхъ торгахъ и спорахъ деморализуєся по-простy почутье посольского обовязку; слѣдує надъуживанье мандату, Schweiggeld'ы и пр. О всѣмъ тôмъ довѣдуются широкй круги выборцѣвъ, а єсли лишь выборцѣ ясно порозумѣютъ, о що ту ходитъ, єсли енергично домагатись станутъ рахунку ôтъ послôвъ за ихъ „политику“, то всякй компромисы и торги мусятъ уступити мѣсця пожиточнôй, спôльнôй законодавчôй праци послôвъ всѣхъ народностей надъ спôльными поодинокимъ суспôльнымъ верствамъ интересами. Розумѣєсь, що всѣ Нѣмцѣ будутъ вкопецъ остатись рôвнодушными на простй торги интересами, до котрыхъ обороны они тыхъ послôвъ предсѣ выбрали...

Не можна ошукуватись; до повного поєднаня, до повного рôвноуправленя всѣхъ народностей Австріи все єще далеко. Але где-якй анормальности теперѣшного стану рѣчей вже теперь надто разячо выступаютъ на зверхъ. При вѣчныхъ торгахъ и спорахъ деморализуєся по-простy почутье посольского обовязку; слѣдує надъуживанье мандату, Schweiggeld'ы и пр. О всѣмъ тôмъ довѣдуются широкй круги выборцѣвъ, а єсли лишь выборцѣ ясно порозумѣютъ, о що ту ходитъ, єсли енергично домагатись станутъ рахунку ôтъ послôвъ за ихъ „политику“, то всякй компромисы и торги мусятъ уступити мѣсця пожиточнôй, спôльнôй законодавчôй праци послôвъ всѣхъ народностей надъ спôльными поодинокимъ суспôльнымъ верствамъ интересами. Розумѣєсь, що всѣ Нѣмцѣ будутъ вкопецъ остатись рôвнодушными на простй торги интересами, до котрыхъ обороны они тыхъ послôвъ предсѣ выбрали...

Въ сѣй власне цѣли написали мы и тыхъ кôлька увагъ. Зближаєсь наше вѣче, зближаются выборы. Поясняймо рускимъ выборцямъ дѣйстный станъ рѣчей, побуджуймо ихъ до самостôйного мысленя, до ясного формулованя и высказуванія своихъ потребъ. Тогды перестанутъ нашй выборы бути одною конституційною формою; перестанутъ бути однымъ поклемъ для попису для „świetnych nazwisk“. Задачею „резолюцій“ ухваленыхъ вѣчемъ буде высказати погляды Русинôвъ на многй важнй ихъ дотыкаючй справы, на ихъ становиско въ державѣ. Недалекй выборы покажутъ, о скôльки мы вже поступили...

„Schweiggeld“.

Якъ звѣстно вже нашимъ читателямъ зъ кôлькохъ дрôбнѣйшихъ звѣстокъ въ „Дѣлѣ“, голосна справа „Каминьскій contra Шварцъ“, пôдъ часъ коли почала затихати въ Вѣдни, стала набирати що-разъ бôльшого розголосу въ Галичинѣ по поводу т. зв. „Schweiggeld-у“, котрымъ „Länderbank“ поблагословивъ галицкопольске дневникарство. Звѣстно нашимъ читателямъ, що Каминьскій въ своѣй жалобѣ противъ Шварца заявивъ, що призначена для него сума провизійна, зложена въ „Länderbank-у“ загрузла въ кишеняхъ другихъ людей, маючихъ звязи съ тымъ банкомъ. Каминьскій, щобы не компромитувати где-якихъ членôвъ польского „Koł-а“ въ Вѣдни, не выявивъ передъ комисією парляментарною именъ тыхъ „незаслуженыхъ але щасливыхъ“ людей, котрй пошились его грошемъ, але передъ судією слѣдчимъ выявивъ имя бодай одного. Теперь доносятъ зъ Вѣдня, що анѣ судія слѣдчій, анѣ тымъ менше комисія парляментарна не знайшли нѣякихъ противзаконностей въ поступку дра Каминьского, — значитъ, Каминьскому сума провизійна належалася зъ якогось законного титулу. Коли такъ, то чомужь его належитôсть забрали другй? Дальше пытанье: якъ се може бути, щобы чистй были тй, що розôбрали суму провизійну, хочь имъ не належалася?

Тыхъ пытань польскй дневники задля якоись причины не ставили, а тымъ менше не силувались на нихъ ôтповѣсти. Таке поступованье польского дневникарства мусѣло кождого обôзнаного съ справою провизійною тымъ бôльше дивувати, що „Straż̇nica pol.“ и „Sztandar pol.“ рôвночасно выказували, що Каминьскій, хочь найменше виновный въ цѣлôй тôй справѣ, стався „козломъ жертвеннымъ“ польского „Koł-а“ и краевого дневникарства, а тымчасомъ тй, що найбôльше виновнй, що забрали грошѣ Каминьского, тй въ повнôмъ спокою и чести споживаютъ дары провизійнй.

Загадка розвязалася въ такій способôъ: „Sztandar polski“ дня 17 марта с. р. помѣстивъ слѣдуюче „Поквитованье“:

„Низше пôдписана Редакція стверджуе, що ôтобрала 450 зр. в. а.*), выразно чотыриста пятьдесять зр., котру то квоту доручено ѣй титуломъ запомоги для выдавництва; а опôсля учинено маленьку замѣтку, щобы мовчати въ справѣ трановерзальнои желѣзницѣ — о панахъ зъ „Länderbank-у“ и о послѣ Козловскôмъ. Квитуємо нынѣ, що получили повысшу квоту яко добровôльну запомогу для нашихъ революверовыхъ письмъ.

Львôвъ дня 17 марта 1883.

Редакція „Sztandaru i Straż̇nicy“.

*) Єсть нашимъ обовязкомъ дати поясненье, що, якъ намъ пôзнѣйшй телефоны донесли зъ Вѣдня, квота для насъ була значно высша, бо выносила 1000 зр. в. а. Але переходячи „z rączki do rączki“ редакція наша получила лишь 450 зр. Звѣстно намъ лишь то, що для посередника, recte посла, задержавъ почт. касіеръ 50 зр.; кто взявъ решту, можемо лишь догадуватись. Коли однакъ дарованому коневи не заглядаеся въ зубы, то мы вдоволяємося тымъ даткомъ и не маємъ претенсіи до ôтшкодованя. Мы справдѣ вагалися, чи приняти того кубана, а учинили мы тое длятого, щобы дотыкально переконатися о — независимости надполтвяньскихъ „Times-ôвъ“. *Редакція.*

Въ наслѣдство того поквитованя переслухано на завôзванье вѣденьскои ц. к. прокураторіи державнои редактора п. Гневоша и редактора „Dzien. polsk-ого“ п. Мих. Савицкого. Послухаймо, якъ розказуе цѣлу ту справу ред. Гневошь въ послѣднôмъ ч. „Straż̇nic-ы“, а стане намъ передъ очима дуже наглядный образокъ, якъ то манипулуюся т. зв. „Schweiggeld-омъ“.

Одного дня зъявився у редак. Гневоша одинъ посолъ соймовый и предложивъ ему конференцію съ ред. Савицкимъ. Гневошь догадувався вже о що иде, бо дôставъ ôтъ одного знакомого зъ Вѣдня листъ, що гдеякй панове-„rodacy“ зъ „Länderbank-у“ выслали до Львова 9.000 зр. „Schweiggeld-у“ для дневникôвъ, въ тôмъ числѣ для „Straż̇nic-ы и Sztandar-у“ 1000 зр. Коли посолъ другій разъ завôзвавъ Гневоша на конференцію съ Савицкимъ, ôнъ, порадившися съ своими прихильниками, рѣшився пôйти. Въ чужôмъ домѣ зôйшлися оба редакторы. Савицкій выложивъ Гневошови теорію „высшои политики“ и конечну потребу „мовчати для добра краю и ojczyzny навѣть въ такихъ справахъ, на котрй обурюєсь горяче патріотичне серце“. Дальше Савицкій признавъ, що провизію 625.000 зр. розôбрали звѣстнй люде, але высша политика и иншй взгляды вымагаютъ, щобы тая справа не розходилася въ ширшй круги. Особенно клавъ на серце Гневошови, щобы мавъ взглядъ на през. „Koł-а“ Грохольского, котрый довѣдавшись о тôмъ, що п. Козловскій, близькій его своякъ, глубоко мавъ умачати руки въ тôй сумѣ, дуже згрызся, розхорувався, а колибъ справа була розмазана — то готовъ умерти. Савицкій вызначивъ Гневошеви другу конференцію за кôлька днѣвъ и тымъ разомъ давъ ему 450 зр. (заявивши, що 50 зр. выпадало дати за „фатигу“ посередникови-послови). За той кубанъ мавъ Гневошь мовчати о „Länderbank-у“ и Козловскôвъ. Тогды Гневошь въ найблизшôмъ ч. своеи газеты помѣстивъ наведене въ горѣ „Поквитованье“ и пôславъ его прокураторіи въ Вѣдни, а тая поручила львôвскому судови карному переслухати его, ôтъ кого сего кубана дôставъ. Гневошь вказавъ на Савицкого, котрого судъ такожь переслухавъ. Посередникъ-посолъ почавъ Гневошови робити закиды за умѣщенье „Поквитованя“ и заявивъ, що то не ôнъ взявъ 50 зр. за „фатигу“; потому мавъ ôтобрати ихъ ôтъ Савицкого и принѣсъ Гневошеви. Где подѣлася решта зъ 9.000 зр. (або якъ другй кажутъ 10.000 зр.) „Schweiggeld-у“, кождый догадаеся.

Зъ представленого стану дѣла кождый муситъ пересвѣдчитися по перше о „чистыхъ рукахъ“ гдеякихъ панôвъ послôвъ-„rodak-ôвъ“ въ Вѣдни и „Länderbank-у“, а по друге о „чистыхъ рукахъ“ польского дневникарства... Vivat корупція и „Schweiggeld-ы“!

Бесѣда посла о. Озаркевича,

выголошена на засѣданю рады державнои зъ дня 16 цвѣтня 1883 при дебатѣ надъ новелею шкôлькою.

(Конецъ.)

Въ всходнôй Галичинѣ, съ выняткомъ мѣстъ, переповненй майже всѣ школы ученики гр.-кат. обряда, тожь не понимаю, для чого тѣло законодавче не звернуло уваги на потребы тыхъ ученикôвъ, а противно намѣряе ввести вынятокъ зъ пôдъ постановы тамъ, где постанова тая власне маѳ на цѣли религійно-моральне выхованье молодежи шкôльнои. Обрядъ гр.-кат. церкви рôжнится существенно ôтъ другихъ обрядôвъ католицкихъ; запоручаютъ намъ тое булѣ папôвъ: Климента VIII, Венедикта XIII, Венедикта XIV, Григорія XVI, Пія IX, и Льва XIII; Русины гр.-кат. обряду придержуются сильно а твердо сего обряда, а всякй религійно-моральнй змаганя доведутъ у нихъ тôлько тогды до пожаданого результату, коли увзглядняти будутъ стисло духъ гр.-кат. обряда. Осягненье сеи цѣли вымагаѳ не тôлько задержаня другого уступу §. 48 и для Галичины, але и доданя до слôвъ „тои самои вѣры“ такожь и „того самого обряда“, позаякъ въ противнôмъ разѣ не зможутъ не то вже жидôвскй учитель, але и учитель римско- або ôрменьско-католицкого обряда ôтповѣсти вымогамъ выхованя гр.-кат. молодѣжи. Русины въ Галичинѣ маютъ повне право жадати выхованя своеи молодѣжи въ дусѣ гр. к. обряда; запоручаютъ имъ тое основнй законы держ. зъ дня 21 грудня 1867 В. з. д. ч. 142, арт. 14, уст. 1, признаючй кождому обывателеви повну свободу вѣры и совѣсти; слѣдуе тое такожь въ постановленя зак. зъ 25 мая 1868 В. з. д. ч. 48, §. 2, ôтдаючого религійне веденье ученикôвъ въ школахъ народныхъ и середныхъ церквѣ того вѣроисповѣданя, до котрого они належатъ; въ тôмъ змыслѣ постановляе такожь законъ шкôльный зъ 14 мая 1869 В. з. д. ч. 62 въ §. 5, що рѣшеня властей церковныхъ маѳ переводити въ поодинокихъ школахъ окружный надзôръ шкôлъ, а розпорядженя министеріяльнй зъ 29 грудня 1879 и 6 червня 1880, нормуючй способôъ научаня религіи въ школахъ народныхъ на случай неможности удѣлюваня сеи науки мѣсцевымъ душпастырем, постановляютъ ясно, що въ такихъ школахъ можутъ бути учителями лишь такй люде, котрй способнй суть заступати въ тôмъ взглядѣ душпастырѣвъ. Чижь справедливымъ буде длятого таке игнорованье и запôзнаванье правъ рускаго народа, запорученыхъ столицею апостольскою, законами основными и закономъ шкôльнымъ? Наколибъ дѣйстно перейшла постанова §. 75 новелѣ, то не осталобы Русинамъ галицкимъ нѣчого, якъ тôлько користати зъ постановленя розпорядженя министеріяльного зъ 15 грудня 1869, якъ учити дѣтей своихъ религіи въ дома. Що бôльше, постанова така довелабы до рѣзкого конфликту межи церквою а школою, бож священики не моглибы дивитись холоднокровно на тое, якъ молодѣжь въ школѣ ôтчужуесь ôтъ свого питомого обряда и вынародовляесь, а такій конфликтъ не при-

нѣсбы певно нѣякого хбсна школѣ. Дальше мушу замѣтити, що въ гр. кат. обрядѣ грає дуже важну ролю спѣвъ церковный, на котрый въ школѣ треба конечно звертати увагу, бо коли §. 29 новелѣ увзглядняє музику церковну, то не менше належитъ увзглядняти спѣвъ церковный, пбдносячій духа и ублагородняючій серця молодѣжи. Вже розпорядженье минист. съ 12 мая 1877 увнає потребу плеканя сего спѣву, а и инспекторы окружнй маютъ обовязокъ звертати на тое увагу поодинокихъ учителѣвъ. Подббно такожь и учительки обовязанй умѣти спѣвъ церковный, котрый належитъ до ихъ предметбвъ науковыхъ, а пбдношу тое съ тымъ ббльшимъ натискомъ, позаякъ у насъ подыбати можна учительки въ школахъ мѣшаныхъ, поставленй на рбвнѣ съ учителями и маючй въ своихъ рукахъ провбдъ цѣлои школы, тожь належитъ длятого уважати, щобы они и въ тбмъ взглядѣ бтповѣдали вымогамъ своеи квалификаціи. При дебатѣ надъ §. 75 було сказано, що тамъ не розходится о принципъ або якй взгляды политичнй. Я увѣривбы радбстно сему, колибъ досвѣдъ не поучивъ мене о неправдѣ сего. У насъ въ Галичинѣ переняте цѣле шкбльництво духомъ пануючои системы и тенденцією: гнести Русинбвъ на кождбмъ кроцѣ.

Школа, котрбй бтнято характеръ конфесійный, котру бтдано въ руки непокликаныхъ, съ шкбльництвомъ не обзнакомленыхъ людей, нынѣшна школа либеральна ставсь для сельскои молодѣжи ббльше пострахомъ, якъ заведеньемъ науково-выховуючимъ, а доказомъ сего есть дуже слаба фреквенція нынѣшныхъ шкблъ и низькій степень народнои просвѣты. Даты статистичнй зъ р. 1802 даютъ сумне свѣдоцтво о станѣ шкблъ въ Галичинѣ, Далмаціи и Буковинѣ, позаякъ загальне число тыхъ, котрй ходили до школы, не выноситъ въ тыхъ краяхъ ббльше, якъ 13—15% загалу населеня. Правда, и у насъ существуе примусъ шкбльный, однакъ нашь селянинъ охотнѣйше заплатитъ кару и пбшле свою дитину пасти худобу въ поле, якъ пбшле еи до школы, где панує индеферентизмъ религійный. Говорю тое зъ досвѣду, бо жію середъ того народа и бачу докладно его бтразу до теперѣшныхъ шкблъ, а наколи кто стараєсь на правнбй дорозѣ змѣнити що на лучше, то напятнуютъ его люде, въ котрыхъ рукахъ спочивае зарядъ шкблъ, а котрй о шкбльництвѣ народнбмъ не маютъ нѣякого понятя, яко ворога просвѣты и реакціонера. Дуже то выгбдно розправляти надъ школами въ пышнбй сали и далеко бтъ тыхъ мѣсець, котрй хочеся духови часу бтповѣдными средствами просвѣчати, пятнуючи при тбмъ кождого, кто пбднесе гадку противну, именемъ реакціонера. Я прошу всѣхъ моихъ пп. опонентбвъ, най потрудятся заглянути до однои тблько сельскои школы въ Галичинѣ и зволятъ одинъ тблько тыждень уважно и безсторонно всему приглянутися, тогды перестанутъ они певно домагатись радикальнои реформы нашихъ шкблъ, а будутъ еи найзавзятѣйшими противниками. Длятого, коли увзглядню теперѣшный сумный станъ шкбльництва, то думаю, що кождый Русинъ муситъ съ вдоволеньемъ принятн проектъ сеи новелѣ, котра якъ я вже сказавъ, кромѣ уст. 2. §. 48, и въ Галичинѣ буде введеною, позаякъ новеля тая звертае дѣйстно шкбльництво на лучшу дорогу и дае рускому народови надѣю обезпеченя его интересбвъ въ шкбльнбмъ выхованю. Кромѣ высше сказаного, подыбую еще въ нынѣшнбй школѣ слѣдуючй надъужитя: Рбвноуправненье всѣхъ языкбвъ краевыхъ въ школѣ запоручае осн. зак. держ. зъ 21 грудня 1867, зак. шк. зъ 14 мая 1869 и зак. для Галичины зъ 22 черв. 1867. Мимо того однакъ не увзгляднясь у насъ руськй языкъ въ многихъ мѣсцяхъ тамъ, где руска молодѣжь переважае своимъ числомъ, а именно позволяютъ собѣ учитель вводити языкъ польскій яко выкладовый. Вправдѣ запевнювало насъ правительство, що усуне всякй того рода надъужитя, однакъ мы завелись въ тыхъ надѣяхъ, хочь знаемо добре, що правительство знае дуже докладно о многихъ такихъ случаяхъ нарушеня нашихъ правъ. Петиціи многихъ громадъ зъ долиньского округа внесенй тутъ до выс. палаты взглядомъ нарушеня правъ рускаго языка въ школахъ, остаютъ бтъ двохъ лѣтъ неполагоджеными. Въ селѣ Кійданбвъ, бучацкого повѣта, нема въ тамошнбй школѣ, кромѣ одного ученика, жаднои дитины иншого, якъ гр.-кат. обряда. Тую школу бтдано учителеви рим.-кат. обряда, котрый не тблько що по польски выкладае, але учитъ до того гр. кат. молодѣжь, щобы не крестилась крестомъ свого обряда, щобы не ходила до своеи церкви, а навѣть щобы не бтдавала еи знаку поважаня; учитъ, що обряды гр.-кат. церкви суть дурницею, що священики гр. кат. не повинй женитись, що то все есть схизмою. И такій панъ учитель, займаючій tacite такожь мѣсце громадского писаря, заслугуе собѣ еще на похвалу и признанье зъ стороны власти шкбльнои.

Въ рускбй школѣ вправъ при семинаріи учительскбй есть директоромъ чоловѣкъ, котрого поступованье звѣстне всѣмъ зъ актбвъ доходженя, предпринятого въ наслѣдокъ жалобы львбвскихъ Русинбвъ. Чоловѣкъ сей, помимо удѣленыхъ ему упбмнень и наганъ (розп. мин. зъ дня 22 вересня 1882) не перестае уважати школу яко арену своихъ политичныхъ цѣлей и працюе не въ хосенъ, а для руины сеи рускои школы вправъ, высмѣваючи отверто и публично передъ учениками свбй обрядъ и свое вѣроисповѣданье, такъ що тяжко назвати подббного чоловѣка инакше, якъ безконфесійнымъ. Зъ сего случаю видно, якъ шкбдливымъ булобы ухиленье уступу 2 §. 48; тогды моглибы своббдно безконфесійнй учителѣ бтчужувати молодѣжь бтъ еи обряду и вѣры, попыхати еи въ пропасть невѣрства и выховувати державѣ людей найнебезпечнѣйшихъ.

Рускій народъ въ Галичинѣ есть народомъ глубоко религійнымъ, сильно звязанымъ съ своею церквою, еи обрядомъ и церимоніями; бнъ уважае и школу яко доньку церкви, а позаякъ теперѣшнй школы не даютъ его молодѣжи выховання въ тбмъ дусѣ, въ якбмъ бнъ бажавбы, не увзглядняютъ его святощей религійныхъ, обрядовыхъ и національныхъ, тожь приневоленый бнъ взятись за заснованье власныхъ шкблъ конфесійныхъ, не маючи довѣрія до шкблъ существуючихъ. Тожь я бтзываюсь тутъ до выс. палаты, яко власти законодательнои, и до выс. правительства, яко власти екзекутивнои, щобы положили конецъ тому повному занедбаню выховання религійного рускаго народа, бо дальше поступованье въ теперѣшнбмъ дусѣ доведе лишь до гбршого невдоволеня рускаго народа, до негодованя, а въ кбнци до повнои апатіи для справы шкбльництва. Наколи отже нова новеля мае дѣйстно усунути цѣлый рядъ недостаткбвъ въ нашбмъ шкбльництвѣ, коли мае она справдѣ причинитись до пбднесеня образованя и загальнои просвѣты, то муситъ въ постановахъ еи бути належито увзглядненa и сторона религійна. Сильнѣйшому легко побороти слабшого, легко перевести засаду „сила передъ правомъ“, однакъ слаба искра запалена въ хвили такои побѣды, розгорится при першбй случайности ослабленя силы витязя сильнымъ огнемъ, котрый не такъ легко буде згасити. Тожь въ интересѣ кождого добромыслячого лежитъ: запобѣгати сему и не давати причины до нарушеня найсвятѣйшихъ чувствъ людскихъ.

† Слова высказанй мною выкликанй суть справедливыми жаданями гр. к. церкви, есть то голосъ цѣлого рускаго народа, а промовляютъ за нимъ и численнй петиціи моихъ землякбвъ, внесенй тутъ властиво не противъ новелѣ самои, а противъ выняткового становиска Галичины, визначеного §. 75. Се мое сильне пересвѣдченье, що тблько на пбдставѣ религіи може школа розвиватись въ хосенъ державы и поодинокихъ еи членбвъ, и длятого буду голосувати за переходомъ до дебаты спеціяльнои.

Пбдношу тутъ съ признаньемъ еще постанову §. 36 новелѣ, котра ставитъ заименованыхъ дѣйстно учителѣвъ религіи на рбвнѣ съ другими дѣйстными учителями, пбдношу тое тымъ ббльше, позаякъ домагались сего руськй учитель религіи вже бтъ довгого часу.

Застерѣгаюсь однакъ противъ можливыхъ закидбвъ, немовбы я не дбачавъ вже въ новели нѣякихъ бракбвъ и похибокъ; похибки гдеякй бачу я добре и поговорю о нихъ при дебатѣ спеціяльнбй. Теперь кбнчу съ сильною надѣею, що высока палата, не поводячись жадными интересами партійными, увзгляднитъ вымоги справедливости и черезъ признанье гр. к. Русинамъ ихъ правъ, причинится до осягненя высокои цѣли, просвѣты народа.

Выс. правительство же най увзгляднитъ слова п. министра просвѣты, высказанй на 75 засѣданю палаты панбвъ, що именно правительство доложитъ стараня, щобы школы народнй пбднести и поставити ихъ на такбмъ степени, якого домагатись мае право нарбдъ, котрый стблько жертвуе на цѣли шкбльництва.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Рада державна.) Засѣданье зъ дня 18 с. м. мало розпочатись промовами генеральныхъ бесѣдникбвъ надъ шкбльною новелею пос. Зиса и Пфлигля. Однакъ передъ тымъ забравъ еще голосъ пос. Гавзнеръ въ справѣ поясненя замѣтбвъ, вымѣреныхъ противъ нему въ бесѣдѣ пос. Карнери, котрый пбднесъ именно, що пос. Гавзнеръ наводитъ даты статистичнй тблько для выкликаня хвилевого ефекту. — Позаякъ бтповѣдь пос. Гавзнера переходила границѣ звычайного спростованя и вызвала зъ сеи причины несупокбй межи лѣвицею, мусѣвъ президентъ звернути его увагу на невластивый способбъ трактованя справы по замкненбй вже дебатѣ, почѣмъ, коли галасъ пбднятый лѣвицею все не втихавъ, зрѣкся пос. Гавзнеръ голосу. По короткбй переговбрцѣ межи пос. Менгеромъ а Дѣдушицкимъ, забравъ голосъ генеральный бесѣдникъ лѣвицѣ пос. Зисъ, а бттакъ бесѣдникъ правицѣ Пфлигль. Промовы обохъ бесѣдникбвъ носятъ на собѣ характеръ чисто полемичный, тожь и не подаємо ихъ змѣсту. — Замѣтимо тблько що пос. Гавзнеръ, котрый по упбмненю зб стороны президента зрѣкся голосу и выйшовъ зъ салѣ, бставъ на слѣдуючбмъ засѣданю зъ 19 с. м. завбзваный черезъ президента до пбднесеня тыхъ своихъ увагъ, котрй минувшого дня хотѣвъ высказати, при чѣмъ президентъ заявивъ свбй жаль, що при пануючбмъ въ палатѣ крику пос. Гавзнеръ не порозумѣвъ его слбвъ, думаючи, що президентъ бтобравъ ему голосъ. Пос. Гавзнеръ не хотѣвъ однакъ користати зъ призволу президента, заявляючи, що зъ стенограмбвъ переконався вже, по котрбй сторонѣ правда, уважае отже всяку бтповѣдь бесѣдникамъ лѣвицѣ злишною. Наступили промовы справоздавцѣвъ именно зъ стороны меншости пос. Бера, зъ стороны ббльшости Линбахера. Беръ констатуе, що обовязуючій законъ шкбльный бтповѣдае зовсѣмъ потребамъ шкбльництва — число ученикбвъ зббльшилось значно, а доказомъ бтповѣдности существуючого закона есть тое, що громады сельскй зносили охотно дотеперѣшнй тягарѣ на школы, помимо того, що тягарѣ тй були значнй. Новеля надае школамъ характеръ конфесійный, а тымъ самымъ пбддае цѣлу науку пбдъ провбдъ въ дусѣ одного пануючого вѣроисповѣданя, рѣчь се дуже небезпечна, коли признаются духовеньству вплывъ на цѣлу науку, тымъ ббльше, що, якъ учитъ досвѣдъ, и религійного духа будитъ не школа, а тблько житье. Бесѣдникъ пбдноситъ въ кбнци, що навѣть на случай ухваленя новелѣ, не буде могла она бути переведеною, позаякъ противитись будутъ еи найжизненнѣйшй интересы державы, котрй перешкодятъ еи выконанье? — Пос. Линбахеръ бтпираe закиды меншости, начебы новеля була противною конституціи, зносила засаду безконфесійности шкблъ и пбдкопувала самостбйнбсть науки. Не есть се еще нарушеньемъ рбвности всѣхъ супротивъ права, коли жидбвъ не допускаєсь на учителѣвъ тамъ, где есть ббльшбсть христіяньскои молодѣжи, тутъ ходитъ тблько о тое, щобы выхованье домашне могло дальше розвиватись въ школѣ на тыхъ самыхъ засадахъ и безъ нарушеня чувствъ религійныхъ кождого вѣроисповѣданя. Опбсля приступлено до голосованя надъ внесеньемъ переходу до росправы спеціяльнои; голосованье бтбулось поименно, внесенье принято 174 голосами противъ 164. За внесеньемъ голосувавъ зъ рускихъ послбвъ Озаркевичь, противъ внесеня Ковальскій и Кулачковскій.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Понеже официозный нѣмецкій дневникъ „Post“ въ однбмъ зъ недавныхъ чиселъ розписався широко о тбмъ, що россійскй заговорщики задумали напевно доконати якогось атентату въ часѣ коронаціи, то здаеся голосъ сего дневника бувъ причиною, що правительство россійске робитъ що може, щобы полицію, котра мае стеречи порядку пбдъ часъ того обходу, зъорганизувати якъ найлучше. Покликано зъ Парижа найздббнѣйшихъ полиц. агентбвъ. Зъ Петербурга выслано до Москвы ген. Трепова, и той сейчасъ по своѣмъ пріѣздѣ прогнавъ зъ Москвы 2000 пбдозрѣныхъ людей, а теперь, якъ пишутъ „Московскія Вѣдомости“, организуеся въ Москвѣ окремый бтдѣлъ полиційный пбдъ начальствомъ полковника полицмайстра Антонова. До того бтдѣлу вбйдутъ: 190 найдосвѣдченнѣйшихъ и найлучше обзнакомленыхъ съ полиційною службою официрбвъ, 2 комисарѣ, 5 комисарскихъ помбчникбвъ, 60 надзыратедѣвъ и 200 полиціянтбвъ. Выббръ надзырателѣвъ и полиціянтбвъ бтбуваеся съ найббльшою оглядностею.

„Neue fr. Presse“ телеграфуютъ, що въ процесѣ нигилистбвъ, котрй ставали передъ петербурскимъ трибуналомъ запавъ вже засудъ. На смерть засужденй: Гратчевскій, Богдановичь, Златопольскій, Будзевичь, Телябовъ и Клименко; на вѣчну тюрму: Стефановичь и Ивановская, прочй обжалованй на тяжку вязницю бтъ 15—20 лѣтъ. Якъ загально надѣются царь злагодитъ засудъ трибуналу. Мы доносили вже коротко о непорядкахъ въ университетѣ варшавскбмъ. Студентъ Жуковичь, православный, прійшовъ бувъ до Апухтина, куратора учебного округа и вручивъ ему прошенье. Чи черезъ ошибку, чи нарочно не написавъ бтповѣдного титулу, належачого кураторови, но вмѣсто „Ваше Высокопревосходительство“ було въ прошеню просто „Ваше Превосходительство“. Апухтинъ почавъ безчестити строгими словами Жуковича. Молодому, та еще и горячому студентови не радо прійшлось слухати подббныхъ комплиментбвъ и Апухтинъ чимъ разъ гбршихъ слбвъ ставъ добирати, Жуковичь доведеный до крайности ударивъ Апухтина зъ мѣсця два разы въ лице. Жуковича арештовано, а студентбвъ, котрй прійшли допытуватися, где подѣвся Жуковичь, полиція частею розбгнала, а частею позамыкала. На университетъ не пускаютъ майже цѣлкомъ студентбвъ, а если пускаютъ, то тблько такихъ, котрй або Жуковича вырѣкаются, або суть въ силѣ доказати, що они не були межи тыми, котрй атакували Апухтина допытуючись о Жуковича. Въ мѣстѣ велике розъяренье. Черезъ кблька днѣвъ по тбй аферѣ товпы розъяренои публики ходили громадно по улицяхъ. Студенты домагалися бттакъ зновъ авдіенціи у ректора университету Благовѣщеньского, але той не принявъ студентбвъ, завбзвавъ войско и полицію въ друге, и зновъ студентбвъ то позамыкано, то розбгнано. Вкбнци 6 (18) цвѣтня выдавъ варшавскій оберполицмайстеръ ген.-майоръ Бутурлинъ бтозву, въ котрбй такъ сказано: „По причинѣ зайшовшихъ непорядкбвъ въ варшавскбмъ университетѣ межи студентами, заявляеся симъ, що всѣ зббраня громадні по улицяхъ и вбльныхъ мѣсцяхъ заказуются безъусловно, а публика пѣша и ѣдуча въ поѣздахъ не повинна вздержувати циркуляціи. Кто сему заявленю буде противный, буде остро покараный“.

Франція. Палаты французскй зббралися першій разъ по празнинахъ великодныхъ дня 20 цвѣтня. Правительство зажадало кредиту 5 мілібнбвъ на выдатки удержаня протектората французского въ Тонкингѣ въ Хинахъ. — Въ палатѣ депутованыхъ буде внесеный проектъ уставы, котрою маеся на будучность запобѣчи уличнымъ манифестаціямъ. — Весняна сесія парляментарна займеся переважно справами финансовыми, котрй теперь стоятъ въ першбмъ плянѣ французскои политики. На послѣднбй радѣ министрбвъ, розведено дискусію надъ конверзіею ренты, на котру въ засадѣ згодженося. Министеръ скарбу Тирардъ, предложивши проектъ, щобы ренту знижити зъ 5% на 4½%, бтчитавъ бттакъ мотива, котрй поясняютъ потребу и догбднбсть такого финансового средства, якъ не менше право, котре прислугуе державѣ въ тбмъ взглядѣ. Держава черезъ таку конверзію буде мати 34 мілібнбвъ франкбвъ ощадностей. Властителямъ 5% пожички дастьоя 10 днѣвъ часу до вымѣны своихъ папероваго грошей. Если въ часѣ того речинця не вымѣняютъ своихъ папербвъ, то буде се значити, що они на конверзію годятся. Властителѣ пожички получатъ на 5 лѣтъ запевненье, що рента на случай замѣны стояти буде „al pari“. Тирардъ есть того мнѣнія, що мало кто поставитъ внесенье о выкупленье 5% пожички. Вкбнци зарядженo вже средства, щобы въ разѣ потребы можна доповнити выкупна при помочи скарбовыхъ бонъ и банковыхъ заличокъ. Властителѣ рентъ вымѣняныхъ на 4½% ренты не тратятъ процентбвъ до 16 серпня с. р. Депутованый Марсу (радикалъ) поставивъ бттакъ внесенье, щобы 5% ренту замѣнити не на 4½%, але на 3% ренту. Палата ухвалила выбрати комисію спеціяльну для тои справы. Въ поважныхъ финансовыхъ кругахъ французскихъ уважаютъ Леона Сея одинокимъ чоловѣкомъ, котрый мбгбы найлучше перевести справу конверзіи. Але Ферри противится покликаню Сея на министра финансбвъ зъ двохъ причинъ. Разъ, щобы не ослаблювати свого кабинету черезъ частй кризы, а друге, що Тирардъ мае велику повагу у радикальнои части республиканьского сторонництва.

На тбй самбй сесіи зажадавъ министеръ справъ заграничныхъ Шальмель-Лякуръ кредиту 370.000 франкбвъ, на покрытье коштбвъ репрезентаціи французскои въ часѣ коронаційного обходу въ Москвѣ.

Nat. Ztg. подае, що бонапартисты задумуютъ внести въ палатѣ интерпеляцію о становиску Франціи въ Европѣ, а при тбмъ случаю скритикувати республику и еи правительство, хотячи скористати зъ теперѣшного финансово-економичного стану Франціи и зъ анархистичныхъ забурень. Легитимисты задумали теперь выступити съ ббльшою дѣятельностею въ публичнбмъ житю. Недавно провбдники легитимистичнои партіи бтбули нараду въ Бельгіи и ту мало прійти межи ними до порозумѣня. На тбмъ зборѣ мали навѣть уложити плянъ евентуальнои революціи.

Туреччина. Султанъ потвердивъ вже ббльшу часть войсковыхъ реформъ, котрй выпрацёвала комисія пбдъ проводомъ Муктара-паша и при участи высшихъ нѣмецкихъ официрбвъ. Бтъ теперь всѣ могамедане будутъ мусѣли служити въ войску, христіяне будутъ могли выкупитися. Цѣла армія буде подѣлена на 12 департаментбвъ територіяльныхъ. Кавалерія и артилерія будутъ роздѣленй межи корпусы пѣхоты. Такъ отже поволи що разъ то новй реформы вводятся въ тбй державѣ, котру называютъ „хорымъ“, а часомъ навѣть „безвыхбдно хорымъ“ человѣкомъ. Но що найцѣкавѣйше зъ того всего, — то участь нѣмецкихъ официрбвъ въ реформѣ турецкои арміи. Турція полагодила якось при чужбй помочи и свои непорозумѣня съ Болгарією, выступила сильно и енергично противъ непорядкбвъ въ Альбаніи, теперь реформуе вже и армію свою, — видно, що она може еще кому на щось придатися.

НОВИНКИ.

— **Народне вѣче** бтбудеся во Львовѣ д. 28 цвѣтня (10 л. мая). Просимо родимцѣвъ нашихъ всѣми силами старатись о тое, щобы се вѣче було якъ найчисленнѣйше, щобы такъ интелигенція наша свѣтска и духовна, якъ и простый нарбдъ нашь выслали многихъ представителѣвъ.

— **Передвыборчй руськй комитеты** робимо уважными що выборы до сойму вже розписанй, и бтбудутся въ слѣдуючбмъ порядку: 28 мая выбираютъ меншй посѣлости, 31 мая мѣста и комнаты торговельнй, а 5 червня ббльшй посѣлости. (Пбсля лат. числення).

= **Рада державна** мае бути замкнена 10 мая, — хиба щобъ не можна було до сеи поры залагодити гдеякихъ що найважнѣйшихъ справъ. На кождый случай не потреваютъ засѣданя довше якъ до другои половины мая.

= **Въ Пбдгаецкбмъ** ставлятъ Поляки кандидатомъ на посла до сойму гр. Альфреда Потоцкого. Родимцѣ нашй нехай не забуваютъ, що Русины лишь Русинбвъ до сойму, чи до рады державнои выбирати и попирати повинні.

— **Поминальне богослуженье за упокбй бл. п. Волод. Барвѣньского** бтправится во Львовѣ дня 2 (14) мая с. р.

— **Зъ Тернополя** пишутъ намъ: Минувшои пятницѣ приѣхавъ одинъ селянинъ зъ Застѣнки на торгъ до Тернополя и поступивъ до жидбвскои крамницѣ купити цукру. Жидъ бажавъ обманути селянина на вазѣ, а сей пбзнавшись на тбмъ бтповѣвъ, що не буде у него брати цукру и выйшовъ зъ крамницѣ. Однакъ жидки иншй не пускали его, зъ чого вывязалась мала драчка. На се надбйшовъ вбйтъ Застѣнецкій и хотѣвъ розборонити господаря свого села, але жиды выдерли ему палицю и розпочали ббйку. Въ тбй хвили выбѣгъ и жидъ зъ крамницѣ и желѣзнымъ кильограмомъ такъ вцѣливъ селянина зъ Застѣнки въ голову, що сей упавъ безъ памяти на мѣсци. Приголомшеного бтнесено до шпиталю, однакъ не ма надѣѣ на его выхбдъ. Се мала илюстрація публичного безпеченьства въ мѣстѣ 3-бмъ зъ черги въ Галичинѣ що до людности. Виновникбвъ сего

сумного приключеня потягнено въ судѣ до отвѣчальности. Подаємъ сю сумну пригоду до прилюдноі вѣдомости такожь и длятого, щобъ нашій люде бодай зъ чужои шкоды учились розуму. Крайна бо вже пора, щобъ нашій люде вже разъ отямились и покинули свою погану натуру, запомагати нехристôвъ, котрій ихъ за добрій грошѣ обманюютъ та ще ганьблятъ, поштуркуютъ а навѣть неразъ и житя позбавляютъ. Маємо славити Бога и въ Тернополи купцѣвъ або Русинôвъ, котрій суть членами рускихъ товариствъ, предплатниками рускихъ часописей, якъ н. пр. п. Т. Стахевичь, або и такихъ, котрій спомагаютъ рускій институціи, несутъ жертвы на рускій народній цѣли, кореспондуютъ съ сторонами рускими по руски, якъ пр. п. Поповичь. Крайна пора вже, щобъ мы давали заробляти выключно лишь нашимъ людямъ, або такимъ, що умѣютъ и Русина пошанувати та зъ гроша узбираного ôтъ Русинôвъ и на руску цѣль жертвуютъ ôтъ себе якусь лепту!

— **Зъ Бережанъ** пишутъ намъ, що дня 7 (19) с. м. ôтбувся тамъ музикально-деклямаційный вечерокъ при спôвъучасти музики войсковои. Дохôдъ зъ вечерка бувъ призначеный на бѣдныхъ ученикôвъ гимназіяльныхъ. Спѣвы и деклямаціи були руській и польській. Зъ рускихъ кусниковъ 1) п. Корнило Кузыкъ ôтспѣвавъ Шевченкове „Завѣщанье“, композиціи Вербицкого, баритонове сольо въ супроводѣ двохъ хорôвъ и фортепяна; 2) хоръ ôтспѣвавъ Вербицкого „Битву“; 3) п. Корн. Кузыкъ ôтдеклямувавъ урывокъ зъ „Скита Манявского“ Антона Могильницкого; 4) крôмъ того ôтспѣвано пѣсню не обняту програмою „Широкій лугъ“. Дохôдъ зъ вечерка бувъ певно невеликій, бо майже пôвъ салѣ було порожнои. — *„Бувшій тамъ.“*

— **Зъ Снятына** пишутъ намъ: У насъ великій рухъ передъ выборами до сойму и до рады державнои. Поляки не згодилися на кандидата до сойму: одній ставлятъ маршалка повѣт. бар. Капри, другій зновъ дѣдича І. Мойсу. Съ выборомъ посла до рады держ. не можутъ собѣ дати рады Поляки „mojżeszowego wyznania“. Они подѣлилися на двѣ партіи: одна хоче адв. дра Готлиба зô Львова, а друга рабина Блоха зъ Флорисдорфу. Дôйшло навѣть до того, що сторонники дра Готлиба зневажили чинно Ад. Тернера, высланого ôтъ Блоха до агитованя, а властителеви господы, где Тернеръ заѣхавъ, Давидови Айзенштайнови повыбивали шибы. Попираный черезъ „Dziennik Polski“ бар. Ромашканъ зъ Городенки не маѣ и не буде мати щастя, бо его жиды дуже не люблятъ.

(+) **Въ спразѣ куренды Преосв. еп. противъ агитацій календарскихъ** звѣщаютъ намъ зъ кôлькохъ навѣть сторôнъ, що гдеякій священики ôтчитали тую куренду „якъ за панщину“, не пояснили основно народови о що то иде, такъ що народъ побаламутився и думавъ, що епископъ власне наказуе спольченье святъ ôтъ 2 цвѣтня (така була дата куренды). Зъ надъ Днѣстра жь, зъ дек. жуковецкого, одержали мы звѣстку, що въ однôмъ селѣ священикъ просто перекрутивъ змыслъ куренды и поучивъ (sic!) народъ, що цѣсарь и папа хотятъ сполученя святъ (якъ разъ такъ само, якъ пише кс. Стояловскій). „Прости ему Боже грѣха сего!“ — тыми словами кôнчитъ нашь дописователь и намъ хиба ними закôнчити...

— **Выдѣлъ литературно-драматичного товариства въ Коломыі** завѣдомляе, що дня 6 л. мая (въ недѣлю провôдну) о год. 4 по полудни ôтбудеся надпорядочный загальный зборъ тогожь товариства въ комнатахъ „Рускои читальнѣ“ при ул. Надвôрняньскôй ч. 113, на котрый всѣхъ Вп. членôвъ запрошуеся.

= **Жиды**, пôдданій австрійскій, перебуваючій въ Россіи, будутъ выдаленій, если не выкажутся въ протягу трехъ мѣсяцѣвъ постôйными занятями.

— **Рабинъ въ Ланцутѣ** удався бувъ до директора тамошнои школы съ жаданьемъ, щобы въ клясахъ поздоймати зъ стѣнъ Роспятіе Христа, бо въ противнôмъ случаю ученики-жиды перестанутъ ходити до школы. Мѣсцева рада шкôльна не згодилась на рабинову забаганку и ухвалила, що жидики маютъ вставати зъ мѣсць при ôтмовлюваню молитвы христіяньскои.

— **Зъ пôдъ Калуша** пишутъ намъ: Въ новѣйшихъ часахъ писали газеты много доброго о мѣщанахъ калускихъ. Прошу помѣстити теперь такожь кôлька слôвъ наганы, на котру они заслужили, а нагану тую повинній разъ приняти, бо походитъ ôтъ ихъ пріятеля, котрый радбы видѣти мѣщанство на такôмъ переднôмъ становиску, яке ему належится. І. Теперь ôтбуваеся въ Калуши бранка. Зъ 67 селъ до староства належачихъ, сидятъ ту вôйты и тыхже заступники съ делегатами и множествомъ хлопцѣвъ и ихъ родинъ. Все тое поневѣряеся по хидôвскихъ домахъ и лишае тамъ свои грошѣ. Не шкода то? По шинкахъ розмовляются вечерами жиды съ вôйтами о будучихъ выборахъ; въ сей способъ и морально наша справа забиваеся, и грôшми нашими ворогôвъ запомагаеся. ІІ. Читальня мѣщаньска помѣщена въ домѣ жидôвскôмъ, и коштуе рôчно 168 зр. ІІІ. Склепъ купця Я. Корытовского и тогожь помешканье знаходятся въ дому жидôвскôмъ за рôчный чиншь 700 зр. Щожь вы пп. мѣщане калускій на тое скажете? Не шкода то тыхъ грошей, що идутъ въ кишеню жидôвску? А кôлько то вы докладаете що недѣлѣ и свята? Выходячи зъ утренѣ або вечернѣ, идете на мѣсто, и розходитеся по склепахъ, а гдекотрый и до шинку загляне, бо до дому далеко, а служба божа ôтъ утренѣ не далеко. Не лѣпше бы то було зайти на хвильку до читальнѣ, тай тамъ щось нового и пожиточного зъ газетъ вычитати? Не булобы то добре, кобы тѣ вôйты и делегаты, що до бранки позъѣздилися, по рускихъ домахъ ночували, тай тамъ съ мѣщанами о выборахъ говорили? Кобы то мѣщане тыхъ проводирѣвъ 67 селъ запросили до своеи читальнѣ на вечеръ, тай тутъ собѣ якъ братъ съ братомъ поговорили. Ба, коли комнаты читальнѣ малій, нема где помѣститися. Не булобы то добре и дуже хосенно, еслибъ Корытовскій тыхъ 700 зр. не жидови, але до читальнѣ за наемъ хаты плативъ, не выплатилабыся може мѣщанамъ ихъ хата? И щожь вы мѣщане калускій, мѣщане иншихъ мѣстъ повѣтовыхъ скажете? Чижь не видите вы наглои потребы якъ найскорше закупити власный дôмъ, въ котрôмъ бы и читальню и склепъ и гостинницю можна помѣстити. Читальня калуска поставила собѣ, о кôлько зъ ôтозвы еи помѣщенои въ „Дѣлѣ“ собѣ пригадуемо, за задачу, передовсѣмъ о власный дôмъ постаратися, тай якъ чулисьмо зôбрала до сеи поры на тую цѣль вже 200 зр., ульокованыхъ въ рускôмъ банку (книжочка лежитъ яко депозитъ въ Народнôмъ Домѣ). Але грошѣ сій зôбраній, якъ зъ певного жерела знаемъ, найбôльше ôтъ позамѣсцевыхъ людей, а лишь дуже маленько ôтъ мѣщанъ; були предсѣ и суть межи Вами такій, що по 200 зр., 100 зр., 50 зр. обѣцяли, однакъ до сеи поры не дали. Кто маѣ що дати, най даѣ, — скиньмося по можности, та купуймо хату; кобы задатокъ зôбрати, а потому чиншами еи сплатимо. Нехай тысячѣ зъ рускихъ рукъ въ чужій не идутъ, — та нехай на обѣцянкахъ не кôнчится. Дальше належится мѣщанамъ нашимъ нагана и за се, що до тои поры не було загального зôбраня читальнѣ за р. 1883. Яка до сего красна оказія була пôдчасъ бранки; всѣ села булибы мали своихъ репрезентантôвъ. Нема межи Вами животворячого духа, нема кому принукати. При такихъ зôбраняхъ, пôдносится и духъ, и збереся якійсь залеглый крейцарь. Доси лишь зъ „пушки“ читальнѣ, до котрои платится за гру въ млынка (нѣбы шахи) по 1 кр., капне гдещо на хату, але сô невеликій спасибôгъ, — такъ требабы довгій вѣки на хату для читальнѣ чекати... Тримайтеся, панове мѣщане, а буде васъ свѣтъ шанувати! — *Вашъ братъ.*

— **О. Михаилъ Калинець**, пров. канцлеръ митр. консисторіи во Львовѣ, зложивъ минувшого тыждня свôй урядъ; его мѣсце обнявъ тымчасомъ о. Качачевскій, регистрантъ.

= **Наша новинка въ ч. 40 п. заг. „Дотепъ дра Смольки“** стягнула на насъ зовсѣмъ ненадѣйный, до недорѣчности тенденційный нападъ. Въ кôлькохъ зъ сеи новинки вырваныхъ словахъ ôтнайшла одна руска часопись оскорбленье „гуманности“ и нашихъ рускихъ послôвъ. — Якъ собѣ читателѣ нашій пригадаютъ, цѣла згадана новинка держана въ жартобливôмъ тонѣ: дръ Смолька смѣесь зъ погрозы атентатомъ противъ „правицѣ“, смѣесь и гр. Таффе, — и мы посмѣялись, кажучи, що Русины на динамитовôмъ атентатѣ (противъ „правицѣ“, бо-жь противъ неи власне мавъ нѣбы бути сей атентатъ), не малибы страты, вже по тôй простôй причинѣ, що руській послы не суть складовою частею „правицѣ“. Впрочѣмъ колибъ навѣть конче схотѣвъ кто доглянути въ нашихъ словахъ думку о атентатѣ противъ цѣлои палаты, то и тогды нашь жартъ не бувбы не на мѣсци, такъ якъ Русины ôтъ цѣлои теперѣшнои рады державнои не можутъ чого небудь надѣятись, а маючи найменше (лишь 3) заступникôвъ, дѣйстно — розмѣрно — найменше стратилибъ. Все-жь тое говорится очевидно жартомъ... Не знаемо проте, чому ту бôльше дивуватись: чи поверховности и недорѣчности закиду, чи злôй воли та слѣпôй пристрасти, котра ажь такихъ средствъ (въ звѣстнôй намъ не ôтъ нынѣ цѣли) противъ „Дѣла“ готова иматись. Наша публика зъумѣе сама оцѣнити по заслузѣ такій закиды. Мы — свѣдкомъ нашій читателѣ — полемикъ съ рускими часописями нѣколи не выкликували, и не будемъ выкликувати; впрочѣмъ на будуче на всякій недорѣчній инсинуаціи — комунебудь — не конче и ôтповѣдати схочемъ.

= **Темній послы.** Читателѣ нашій мабуть еще не забули аферы посла Оборского, обжалованого о зневагу урядника почтового; задля гдеякихъ формальностей рѣшила рада державна не выдавати сего посла въ руки суду. Теперь домагаеся ц. к. судъ окружный въ Тарновѣ у рады державнои призволу потягнути до отвѣчальности посла гр. Яна Тарновского, а то за зневагу возьного судового.

— (**Дрôбній вѣсти.**) Въ Quebec (въ пôвн. Америцѣ) спалився будынокъ парляменту, въ Дельги (въ азіят. Индіяхъ) 200 домôвъ. — Стрейкуючій власне пекарѣ вѣденьскій намовили до змовы пекарѣвъ въ моравскôмъ Бернѣ; держава спомагае властителѣвъ пекарнь — пекарнями войсковыми. — Капиталисты французскій закладаютъ въ Россіи банкъ рôльничій для полудневыхъ губерній.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ Епархіи Львôвскои.

Завôзваній до каноничного институціи оо. 1) Володим. Глодиньскій на пар. Бережница, дек. калускаго; 2) Николай Сѣчиньскій на пар. Черникôвцѣ.

Введеній въ душпастырскій посады оо. 1) Іоанъ Редкевичь яко сотр. въ Залôщяхъ; 2) Володим. Глиньскій яко завѣдатель Девятникъ.

До дух. семенища львôвского принятый Николай Чубатый на І. рôкъ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Каноничну институцію получили оо.: 1) Волод. Левицкій парохъ зъ Немирова на пар. Нагôрцѣ, дек. куликôвскаго; 2) Дим. Исайчикъ зав. кап. Лобозвы на пар. Залѣска Воля, дек. ярославскаго; 3) Вас. Мацюракъ завѣд. пар. Ляшки завязанй на туюжь парохію; 4) Кипр. Ясеницкій завѣд. капел. Лопушанка хомина на пар. Загочевье, дек. балигородскаго; 5) Петръ Тустановичь, сотр. въ Тройци на пар. Ялинъ, дек. сянôцкого; 6) Дим. Билиньскій завѣд. Сѣлця на пар. Былина велика, дек. мокряньскаго.

Завѣдательства получили оо. 1) Викт. Решетыловичь завѣд. пар. въ Тучапахъ, завѣдательство пар. Немирôвъ, дек. любачѣвскаго; 2) Юл. Ясеницкій, сотр. въ Старôй-соли, завѣд. капел. въ Лопушанцѣ хоминôй, дек. старо самбôрскаго; 3) Александ. Чайковскій зав. пар. Ялина, завѣдательство пар. Дашôвка, дек. устрицкого; 4) Мих. Калимонъ, зав. Былины великои, завѣдательство пар. Сѣлець.

Аптика пôдъ „Звѣздою“ **ПЕТРА МИКОЛЯША** **во Львовѣ** поручае:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ 1/4, 1/2 и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделки 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство пожывне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій вовсѣмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже пожывну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
въ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистій и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскій вина лѣчничій
признанй знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоева и Матея Якубовского ôтзначенй, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣджений и знаменитыми узнанй:

Чвертъ литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хиновe
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожь само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшій признанй:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.
ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чвертъ литр. бут. 2 зр. 50 кр.
Вино маляга старе
чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.
Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чвертъ-литрова бутелька 1 зр.
Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.
Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовій власній и **ЦУКОРКИ МХОВІЙ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНІЙ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.
Правдивій зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.
Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.
Порошки Зайдлицкій
власного выробу, неуступаючій жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.
Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста 1/2 фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee 1/2 фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.
Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилон вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.
ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, оленокъ 60 кр.
Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр.
І. М. Фарины о половину менший фляшки 50 кр. и 1 зр.
ПАРФУМЫ французскій
власного выробу.
ПУДЕРЪ французскій правдивый
и власного выробу.
Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.
Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.
Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.
ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.
Олѣокъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.
Глицериновій выробы Зарга,
рôжнѣ мыла, кремы глицериновій и чиста глицерича.

Бараболѣ насѣннѣ
August der Starke (бѣлій), знаменитій въ смаку, дуже плôднѣ и вытревалій, особенно достойнѣ порученя, 100 кильо 18 зр., 5 кильо 1 зр. 20 кр.
Redskin flourball великій, червоній, плôднѣ, нѣколи не гніютъ 100 кл. 10 зр., 5 кл. 60 кр.
Fidelio, съ сѣрою, ранатою лупиною, незвычайно тревалій и плôднѣ, 5 кильо 1 зр. 50 кр.
Бѣлій рожѣ, хорошій и смачнѣ, 5 кильо 60 кр.
Poleoson edel, великій, округлій, бѣлій 5 кильо 1 зр.
Зеленій дрôбнѣ, дуже смачнѣ и тревалій 5 кильо 60 кр.
Мѣшки съ пять кильограмами высылаю за послѣплатою почтовою, бôльшу скôлькôсть доставляю loco на стацію желѣзницѣ Крехо вичѣ. Переписка въ всѣхъ краевыхъ языкахъ. (3—10)
Всѣ роды выпробованій, розмноженій зъ 1/2 кильограма.
Францъ Слоньскій
въ *Рожнятовѣ*, почта loco.

ТОРГОВЛЯ
церковныхъ знарядôвъ
пôдъ фирмою
ТАДЕЙ УЗЕМБЛО
во Львовѣ, въ рынку, ч. 36,
основана въ 1850 роцѣ,
поручае великій выбôръ фелонôвъ, хоругвъ, стихарѣвъ, иконъ процесіональныхъ, иконъ на блясѣ и полотнѣ, пôдсвѣчникôвъ, кадильницъ, крестôвъ, балдахинôвъ, плащаницъ, бурсъ, антипедій, всякого рода бѣля церковного, матерій на церковнѣ ризы и прч.
Порученя въ провинціи выповняются дуже скоро и точно.
Цѣнники на желанье высылаются франко.
4—4
Съ почтеньемъ
Тадея Узембльі вдова.

На великодній Свята!
3—5 поручае
карминово-червону, багряно-червону, помаранчеву, ясножовту, рожеву, зелену, віолетову, сину, чоколядово-брунатну
Фарбу до крашеня яецъ
(писанокъ)
Пачка разомъ съ инструкціею уживания по 3 и 6 кр. — **Срѣбна и золота**, пачка 10 кр. (Одна пачка достаточна для закрашеня 15 до 20 яецъ).
Найлучшу масу до помостôвъ, фарбу лякирову до помостôвъ.
Покосты, олѣйнѣ краски готовѣ до ужитку, пензлѣ, лякиры, верниксы, чорнило, лякъ и т. п. — Малярскій фарбы въ тубахъ, малярске полотно, палеты и всякій знаряды.
ФАБРИЧНЫЙ СКЛАДЪ ФАРБЪ
Гибнера и Ганке
во Львовѣ, Ринокъ ч. 29, давнѣйше цукорня Ербарôвъ.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть ще множество иншихъ средствъ до лѣченя, припрядôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.
ВИНА МОИ ЛѢЧАЩІЙ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.
Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.

Ч. 16.978.

Отворенье публичнои субскрипціи
НА ОБЛИГАЦІИ ПОЖИЧКИ КРАЄВОИ ЗЪ Р. 1883
ВЪ СУМѢ 3,800.000 ЗР. А. В.

На силѣ уставъ краєвыхъ зъ дня 28. Студня 1881 (Дневникъ уставъ и розпоряджень ч. 5 зъ р. 1882), зъ дня 22. Марта 1882 (Дневникъ уставъ и розпоряджень ч. 34) и зъ дня 27 Цвѣтня 1882 (Дневникъ уставъ и розпоряджень ч. 52) Выдѣлъ краєвый Королевства Галичины и Володимиріи зъ Великимъ Княжествомъ Краковскимъ есть уповажненый до затягненя въ имени краю слѣдуючихъ пожичокъ: 1) пожички въ сумѣ 1,100.000 злр., яко краєву пôдмогу на будову галицкои желѣзницѣ трансверзальнои; 2) пожички въ сумѣ 1,919.400 злр. на сплату пожичокъ краєвыхъ, давнѣйше затягненыхъ, и 3) пожички въ сумѣ 1,025.000 злр. на кошта уряджения и на льокацію Банку краєвого.

Зъ тыхъ пожичокъ постановивъ Выдѣлъ краєвый зреализувати суму 3,800.000 злр. в. а. выданьемъ $4^1/_2$ процентовыхъ на оказателя звучащихъ облигацій краєвыхъ по 100, 500, 1.000, 5.000 и 10.000 злр. в. а. до повысшои высоты, вôдповѣдно до формулярѣвъ, облигацій и тымчасовыхъ квитôвъ, тоже пляну амортизаціи, затвержденыхъ черезъ Єго Ексцеленцію П. Министра финансôвъ рескриптами зъ дня 10. и 16. Цвѣтня 1883 чч. 1501 и 1650. Выдѣлъ краєвый въ имени краю пріймає на фондъ краєвый належитôсть стемплёву, тоже податки, припадаючй вôдъ облигацій и купонôвъ. Однакожъ податки зôстаютъ принятй лише въ высотѣ сумы, маючои вплачувати ся пôсля нормъ, теперь обовязуючихъ. — Дня 1. Мая и 1. Листопада кождого року ажь до сплаты капиталу буде выплачувати ся оказателеви за оказаньемъ запавшого купону кождои облигаціи провизія по четыры и пôвъ вôдъ ста зъ долины. Сплата облигацій наступитъ найдальше въ $38^1/_2$ рокахъ почавши вôдъ 1. Мая 1884. Льосованье облигацій буде вôдбувати ся два разы въ роцѣ, т. є. дня 1. Лютого и 1. Серпня. Въ три мѣсяцѣ по льосованю выльосованй облигаціи за зложеньемъ въ касѣ краєвôй разомъ зъ незапавшими купонами будутъ сплаченй въ повнôй именнôй вартости.

Такъ выплату купонôвъ якъ и сплату выльосованыхъ облигацій буде довершати у Львовѣ каса Выдѣлу краєвого, а въ иншихъ мѣсцевостяхъ тіи институціи, котрй черезъ Выдѣлъ краєвый зôстанутъ при льосованю означенй и въ публичныхъ письмахъ оголошенй.

За сплату капиталу въ часѣ повысше означенôмъ, тоже за правильну выплату вôдсоткôвъ ручитъ цѣлый край Королевства Галичины и Володимиріи вразъ зъ Великимъ Княжествомъ Краковскимъ.

УСЛОВІЯ СУБСКРИПЦІИ:

1) Субскрипція буде вôдбувати ся **въ дняхъ 9., 10. и 11. мая 1883.** — У ЛЬВОВѢ: 1) въ касѣ краєвôй, 2) въ касѣ щадничôй, 3) въ галицкôмъ Банку кредитовôмъ, 4) въ галицкôмъ акційнôмъ Банку ипотичнôмъ и 5) въ банковôмъ домѣ Августа Шелленберга; въ КРАКОВѢ: 1) въ касѣ щадничôй, 2) въ касѣ Товариства взаимного кредиту (при Товариствѣ взаимныхъ убезпечень), 3) въ банковôмъ домѣ А. Мендельсбурга, 4) въ банковôмъ домѣ **Blau et Epstein** и 5) въ Банку для торговлѣ и промыслу; въ БРОДАХЪ: въ банковôмъ домѣ **Nathansohn et Kalir**; **во всѣхъ повѣтовыхъ мѣстахъ краю** въ бюрахъ Выдѣлôвъ повѣтовыхъ.

Результатъ субскрипціи зôстане оголошеный въ публичныхъ письмахъ. Въ случаю надвыжки наступитъ сорозмѣрна редукція субскрибованыхъ сумъ, однакожъ зъ выключеньемъ цѣлковито покрытыхъ зголошень субскрипційныхъ въ хосенъ фондôвъ, зôстаючихъ въ зарядѣ Выдѣлу краєвого.

2) Въ дняхъ призначеныхъ до публичнои субскрипціи установляє ся емисійный курсъ облигацій пожички краєвои по 90 за сто, т. є. субскрибентъ дôстане за 90 злр. въ банкнотахъ австрійскои валюты $4^1/_2$ процентову облигацію галицкои пожички краєвои въ именнôй вартости 100 злр. в. а., або за капиталъ, пожиченый краєви, буде побирати $5^0/_0$, не рахуючи зыску, якій буде мати зъ льосованя облигацій.

3) Субскрибенты маютъ зложити при субскрипціи титуломъ кавціи $10^0/_0$ субскрибованыхъ квотъ номинальныхъ готовыми грôшьми, або въ паперахъ, нотованыхъ на биржѣ. Въ першôмъ случаю кавція зôстане принята на рахунокъ другои раты цѣны емисійнои, а въ другôмъ случаю зôстане звернена по заплаченю тоижь раты.

4) Емисійну цѣну облигацій буде субскрибентъ обовязаный зложити въ мѣстци довершенои субскрипціи въ двохъ рôвныхъ ратахъ по 45 злр. в. а., першу дня 4. Липня, а другу дня 15. Жовтня 1883.

5) При выплаченю кавціи и ратъ на сплату емисійнои цѣны за облигаціи пожички краєвои зъ р. 1883 будутъ пріймати ся шестипроцентовй облигаціи пожички краєвои зъ р. 1873 за готовй грошѣ по курсѣ 101 злр. 50 кр. в. а.

6) По заплаченю першои раты дôстанутъ субскрибенты квиты тымчасовй, вôдповѣдаючй що до серіи и числа субскрибованымъ облигаціямъ. На вôдворотнôй сторонѣ квитôвъ будутъ нотованй ратальнй сплаты, довершенй на рахунокъ належитости за субскрибованй облигаціи.

7) По заплаченю другои раты зôстане тымчасовый квитъ замѣненый на $4^1/_2$ процентову облигацію пожички краєвои зъ р. 1883 тои самои серіи и числа съ купонами. Субскрибентамъ, котрй вôдъ разу при субскрипціи зложили цѣлу цѣну емисійну, зôстанутъ выданй облигаціи съ першимъ купономъ, платнымъ 1. Листопада 1883, а тымъ, котрй въ ратахъ сплачували цѣну емисійну, съ першимъ купономъ, платнымъ 1. Мая 1884, при чѣмъ однакожъ буде имъ выплачена сума, вôдповѣдаюча вôдсоткамъ вôдъ вплаченыхъ ратъ въ стосунку по 5 вôдъ ста **pro rata temporis.**

8) Субскрибентъ, котрый не додержитъ котрого-будь речинця, вызначеного Выдѣломъ краевымъ на сплату ратъ, маєе оплачувати въ протягу шести мѣсяцѣвъ рахуючи вôдъ дня платности раты по $4^1/_2{}^0/_0$ вôдъ залеглои сумы, а по безъуспѣшнôмъ уплывѣ тыхъ шести мѣсяцѣвъ тратитъ право до вôдобраня облигаціи зъ числомъ означенымъ въ квитѣ, кавція же, зложена на забезпеченье сплаты ратъ, переходитъ на власнôсть фонду краєвого.

Зъ Выдѣлу краєвого Королевства Галичины и Володимиріи съ Великимъ Княжествомъ Краковскимъ.

У Львовѣ дня 19 Цвѣтня 1883. (1—3)

GROTT.

НА РАТЫ

продаємъ, и то на 12 мѣсячну сплату ратами **золотй и срѣбнй годинники ремонтуары пенделевй, сальоновй и покоєвй**, также **французкй и американьскй годинники** съ граючими приладами и безъ нихъ. Крôмъ того **брилянтовй и золотй перстенѣ, ланцушки, медаліоны, крестики и гарнитуры.**

Товаръ высылаємо кождому замовляючому безъ рôжницѣ *сей часô* по присланю *першои раты.* Цѣнники съ 250 взôрцями, котрй служатъ до выбору и мѣстятъ въ собѣ условія платы, высылаются заразъ лишь по присланю напередъ 20 кр. въ маркахъ (въ листѣ) на оплату почтову. Запытаня або кореспонденціи не будутъ увзгляднень.

АДРЕСА:

Uhren- und Goldwaaren - Allianz.

Wien. I., Hafnersteig 3. 4—6

Филіи вô Парижи, Лондонѣ и Брукселі.

Пѣвець церковный

умѣючій такожь спѣвъ хоральный зъ нотъ пошукуе мѣсця пѣвця церковного въ мѣстѣ, где мôгбы устроити хоръ музикальный.

Адреса: **Петро Бялецкій въ Пôдгайцяхъ.** (1—2

РЕСТАВРАЦІЯ

ПИВЯРНЯ

Г. Фляйшманъ

маєе честь звѣстити П. Т. Рускôй Публицѣ, що закрывъ свою „Реставрацію“ за жовкôвскою рогаткою и ôткрывъ нову на розѣ ул. Каминского ч. 6 и улицѣ Краковскои ч. 25 пôдъ

„Срѣбною барылкою“.

Постарався ôнъ о хорошу и вкусну кухню, а якъ давнѣйше, такъ и теперь задачею его буде: П. Т. Рускôй Публицѣ во всѣмъ удовлетворити и собѣ на дальше ей довѣріе придбати.

2—2

Тамже получити можна:

ХОРОШЙ и ВКУСНЙ СТРАВЫ,

ВИНА австрійскй, венгерскй и французскй,

знаменитый старый **МѢДЪ,**

ПИВА розличнй,

якъ такожь розличнй роды **ГОРѢВКИ**

ПИВЯРНЯ

пôдъ „Срѣбною Барылкою“.

Прасованй дрôжджѣ

зъ славнои фабрики Ад. Пг. Мавтпера и Сына въ Вѣдни

поручае

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ ДЛЯ ГАЛИЧИНЫ

въ торговли корѣннôй

Кароля Баллабана во Львовѣ

При сѣй случайности звертаю увагу, що торговлѣ жидôвскй на провинціи по причинѣ припадаючихъ святъ дрôжджѣ продавати не будутъ.

Высылки выповняю дня 10 (22) цвѣтня. О скорй замовленя упрашаю. (6—6)

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.** На часъ его выѣзду отвѣчае за редакцію **Вол. Пôдляшецкій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 43. Львôвъ, Четверъ 14 (26) цвѣтня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год попол. Литер. додатокъ „Библіотеки найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для России
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . 6 рубл.
на чверть рок . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницы, окрôмъ Россіи
на цѣлый рôкъ . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:
на цѣлый рôкъ . 19зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

☞ Съ днемъ I (13) цвѣтня розпочинаєся новый чвертьрôкъ нашого выдавництва. Просимо отже всѣхъ нашихъ П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ присылкою дальшои предплаты а взглядно выровнати залеглости, понеже лишь при точнôй вплатѣ зможемо бути и мы точными.

Ново приступаючй П. Т. Предплатники „Библіотеки найзнам. повѣстей“ дôстанутъ даромъ початковй аркушѣ розпочатои повѣсти „Мѣщаньске племя“.

Соймъ „краєвый“.

Мы вже згадали на сѣмъ мѣсци, що мабуть довго єще прійдесь намъ ждати, нѣмъ „сторонництва“ нашои рады державнои станутъ дѣйстными сторонництвами, нѣмъ интересы выборцѣвъ яко суспôльныхъ верствъ станутъ єдинымъ мѣродательнымъ правиломъ для послôвъ, такъ якъ сего домагаєсь вже сама ординація выборча, розрôжнюючи куріи меншихъ посѣлостей, мѣстъ и бôльшихъ посѣлостей, и признаючи крôмъ того право выбору компатамъ торговельнымъ, а гдеякимъ заступникамъ церкви и науки — голосы вирильнй.

Подôбно маєся рѣчь и съ нашимъ краєвымъ соймомъ. — Поки єще були заступники рускихъ мужикôвъ въ соймѣ, — мали Поляки бодай якусь „опозицію“, мали на кого зложити вину за повôльный и „неуспѣшный“ хôдъ обрадъ и пр. Теперь же, по вытисненю Русинôвъ зъ сойму, що показуєся? Нема опозиціи, нема сторонництвъ!.. Безъ провôднои думки, безъ властивои яснои цѣли, безъ основнои — интересы выборцѣвъ увзглядняючои — дискусіи, мертво и вяло тягнутся „засѣданя“ сойму одни за другими. Що запропонує правительство або министеръ-„родакъ“ — муситъ бути сповнене; а то єще бы — въ противнôмъ случаю — готово правительство попирати Русинôвъ и пропалобы для сойму... та польскихъ карієровичѣвъ кôлька мандатôвъ! Се характеристичне для становиска нашихъ панôвъ-послôвъ и супротивъ правительства и супротивъ выборцѣвъ.

Рада шкôльна, польскій языкъ урядовый, §. 75 повелѣ шкôльнои и т. п., — ось на такй постуляты супротивъ правительства здобулись Поляки — въ звѣстнôй цѣли. Школы рôльничй (обчислений головно на выхованье паньскихъ прислужникôвъ), повѣтовй и громадскй касы пожичковй (и то мало где закладанй, а часто обкраданй задля недостачѣ правильнои контролѣ), календароборство, тенденційна „oświata ludowa“ и подôбнй дрôбницѣ, та паліятивы — отсе продукты политично-суспôльнои мудрости польскои дотычно внутрѣшныхъ ôтношень въ нашôмъ краю. А кôлько то жертвъ край нашь поносити муситъ!.. Пригадаймо собѣ лишь славетну „угоду индемнизаційну“ съ правительствомъ; мимо всѣхъ газетныхъ крикôвъ не поступаютъ зовсѣмъ напередъ: справа перенесеня зарядôвъ краєвыхъ желѣзниць до краю, справа заснованя во Львовѣ медичного факультету — и много иншихъ важныхъ справъ. Банки здираютъ людей, торговля ледво движеся, рôльництво и дрôбный промыслъ упадаютъ. Платити мусимъ много и часто; але єсли лише треба, щобы и держава на нас гдещо выдала, — то заразъ чуємо стереотипный замѣтъ: „passives Land“, а панове послы гнутся швиденько до самои землѣ. Що бôльше: слѣпотою побитй политики польскй не дивлятся, що и имъ самымъ сунесь безперерывно земля зъ пôдъ нôгъ; задовженыхъ по уха шляхтичѣвъ не уратуе анѣ „Länderbank“, анѣ „Towarzystwo kredytowe“, нѣ „Bank krajowy“; а рускихъ мужикôвъ уратуе хиба власный розумъ, тяжкій досвѣдъ.

Про щожь се такъ?... Тажь „wroga państwu i kościołowi“ интрига „nurtuje“ хиба єще єдино въ головахъ такихъ Stojałowskiego!.. Тажь нѣкто не спиняе пожиточнои и совѣстнои працѣ панôвъ послôвъ; тажь народъ усильно домагаєсь — о кôлько єго знаня и силъ — поправы своєи долѣ... Тымчасомъ панове послы рôжнятся мѣжь собою поглядами на Богъвѣсть якй справы, творятъ навѣть всякй клюбы, друтся о посады, о самй мандаты, „боронятъ“ всякихъ „принципôвъ“ и т. и., але коли прійде до дѣла, — то споры и дискусіи замовкаютъ; важнй справы або зацыткуются, або сходятъ по просту зъ порядку дневного,— а кождый тымчасомъ ратуе, що може, для себе.

Надходятъ выборы. Починаєсь агитація. засновуются комитеты, ставляются кандидаты. Якй-жь то оклики чуємо при тыхъ выборахъ? Чи може пропонуютъ панове кандидаты важнй реформы, чи може формулуютъ далекосягаючй постуляты? Чи спôръ ведесь о рѣшенье пекучихъ суспôльныхъ квестій? Чи кандидаты розбираютъ — очевидно, стаючи передъ выборцями — всѣ потребы выборцѣвъ, краю? Чи выступаютъ съ якоюсь ясною, позитивною програмою? — Чи такій кандидатъ застановится надъ тымъ, въ якôй цѣли дае ôнъ себе выбирати? Чи одинъ кандидатъ збиває аргументы другого, чи одинъ обѣцяе бôльше ôтъ другого?...

Зовсѣмъ нѣ; по бôльшôй части подôбнй всѣ сй кандидаты немовь капля воды одинъ до другого. Всѣ силы агитаційнй абсорбуются передовсѣмъ въ боротьбѣ о „narodowego“ кандидата; нехай посолъ буде якій собѣ тамъ хоче, — щобы бувъ „narodowy“; тогды готовй навѣть „поступовцѣ“, „демократы“ голосувати на „ретрограда“, „консерватиста“ — и vice versa, — щобы лишь не допустити „антинародового“ кандидата! Всѣ „идеи“, „погляды“, „святй переконаня“ идутъ въ кутъ!.. Впрочѣмъ, если кандидатъ запевнитъ, що ôнъ вѣритъ въ „будучнôсть“ Польщѣ и пр. и пр., наколи сыпне грôмкими словами (котрыхъ, розумѣесь, потôмъ прилюдно — въ нѣмецкôй часописи — ôтопресь!), — то заспокоитъ вже и найбôльше вымагаючихъ „выборцѣвъ“...

У насъ дôйшло вже до сего нѣгде нечуваного факту, що уступаючій соймъ выбирає собѣ центральный краєвый комитетъ выборчій, щобы тойже якъ найергичнѣйше займився удержаньемъ statu quo, перепертьемъ до сойму тыхъ самыхъ осôбъ, — и то помимо того, що — якъ до загально признано — се statu quo було невыносиме, помимо що сй „особы“ зложили блискучй доказы индоленціи, або навѣть „приваты“. Ту зновъ чуємъ той самый мотивъ: такъ треба було зробити, щобы случайно не втиснулись до сойму „wrogie żywioły“!

Центральный комитетъ занявся заснованьемъ повѣтовыхъ комитетôвъ; головну-жь увагу звернувъ очевидно передовсѣмъ на всхôдну Галичину. Коли приглянемось организаціи и складови сихъ комитетôвъ, цѣлôй сей агитаціи, то дѣйстно можемъ на хвилю забути, що жемъ въ конституційнôй державѣ... Пытаємось мимоволѣ: где совѣсть у тыхъ „народовыхъ“ агитаторôвъ? Яке ихъ понятье о выборахъ?

Користаючи зъ легковѣрности дрôбнои части нашои интелигенціи удалось симъ агитаторамъ притягнути въ складъ сихъ комитетôвъ — бодай pro forma — гдеякихъ Русинôвъ. Прочй-жь — то сама „сметанка“ польскои суспôльности, котра важится накидувати кандидатôвъ — рускимъ выборцямъ! Селянъ майже зовсѣмъ нема...

И ся метода примѣнена загально, не лишь у насъ. Противно навѣть! — мазурскй выборцѣ-селяне бôльше зъигнорованй; въ гдеякихъ „повѣтовыхъ“ комитетахъ мазурскихъ округôвъ выборчихъ не засѣдае анѣ одинъ селянинъ! Се треба нашимъ мужикамъ знати. Се дуже ясно показуе тенденціи и цѣли „rycerskiej szlachty“...

Чижь можна дивуватись єще безплодности дотеперѣшныхъ сесій соймовыхъ?!. Чи можна дивуватись, єсли чуємо важкй сумнѣвы о можности поправы сего стану рѣчей, наколи выборцѣ не опрокинутъ разъ енергичнымъ выступленьмъ всѣхъ такихъ заходôвъ „patryotycznych“ карієровичѣвъ та слѣпыхъ полонизаторôвъ?!..

Народне вѣче.

котре, якъ мы доносили въ попереднôмъ числѣ, мало бути скликане до Львова на 10 л. мая, не ôтбудеся того дня. Речинець той поставлено єще въ часѣ, коли выборы до сойму не були розписанй и коли загально була думка, що выборы ôтбудутся що найскорше въ половинѣ червня. Устроєнье же вѣча народного передъ выборами було въ многихъ взглядôвъ користне и доконче потрѣбне, бо кромѣ многихъ иншихъ пекучихъ справъ можна було пôднести на вѣчу важнôсть выборôвъ и загрѣти участникôвъ вѣча до постоянного и успѣшного дѣланя при выборахъ. Але нечаянно розписано выборы въ меншихъ посѣлостей на **29 л. мая**, с. р. (въ послѣднôмъ ч. „Дѣла“ черезъ недоглядъ въ коректѣ напечатано хибно 28 л. мая), и въ урядовôй газетѣ оголошено вже списъ табулярныхъ посѣдателѣвъ (маючихъ вирильнй голосы); тожь правыборы, якъ можна надѣятись, можутъ бути переведенй вже около 10 л. мая. Понеже короткій часъ передъ правыборами вымагае усильнои працѣ всѣхъ патріотôвъ середъ своихъ спôвввыборцѣвъ для успѣшного переведеня правыборôвъ, а устроєнье вѣча въ день 10 л. мая моглобы зъупинити организацію и дѣланье комитетôвъ мѣсцевыхъ въ саму послѣдну рѣшаючу хвилю и ôттягнути нашихъ найлучщо правда, дуже незручно — цѣлый балястъ фантазій горячо купаныхъ адептôвъ „историчнои“ Польщѣ; говорится навѣть выразно о „naszij Polszczy“, а Русины-селяне лат. обряду числятся brevi manu по просту до Полякôвъ. Языкъ сихъ книжочокъ переважно нужденный, а правопись книжочокъ печатаныхъ латиньскими черенками по просту невыносима. Книжочки сй выходятъ що мѣсяця: кождого 15-ого одна руска, а кождого 1-ого польска, — а напыхаются они нашому народови такожь учителями школъ народныхъ. „Komytet“ хвалится, що єго выдавництво „найдешевше“, однакъ мы о тôмъ не змогли переконатись; помимо що фондôвъ „komytetow-и“ певно не недостае, всежь каже ôнъ собѣ платити за аркушь друку пересѣчно по 11 кр. За тое „офѣруются“ для читалень и народныхъ библіотекъ рôжнй польскй книжочки зовсѣмъ вже за дармо.

Не знаемо близше, якъ ведеся сему „komytetowy“ съ єго выдавництвомъ; однакожь, о скôлько мы зъ перегляду выданыхъ нимъ книжочокъ могли переконатись, мабуть не зовсѣмъ добре. Зъ кождого слова вѣе тамъ чужій, непривѣтный духъ, языкъ такожь лихій, якійсь не-свôй, — инакшій нѣжь въ дѣйстно рускихъ книжочкахъ. Панове редакторы дуже ошукуются, если думаютъ о якôмъ успѣху: рускому мужика нѣкто нѣякъ не намовитъ будувати Польщѣ, рускій мужикъ занадто вже просвѣченый, щобы не порозумѣвъ що свое, а що польске — та паньске... Habent sua fata libelli.

ЗЪ ТИХОИ КУЗНѢ

„LUDOW-ОИ ОŚWIAT-Ы“.

I.

Недавно то єще, якъ краковска „Nowa Reforma“ задумала въ досыть дивный способôвъ прислужитись для справы згоды обохъ братныхъ народностей Галичины. Повырывавши съ дѣйстно пристрастно-братерскимъ дотепомъ и съ пильностею гôдною лѣпшои справы рôжнй уступы въ рускихъ просвѣтныхъ выдавництвъ, сформуловала она зъ нихъ съ такимъ же дотепомъ одну велику клевету на сй выдавництва... Призначена була ся клевета мабуть головно на се, щобы ц. к. правительство на рускй популярнй выдавництва єще бôльшу якъ доси звернуло увагу; мала она такожь представити цѣлому свѣтови насъ яко властивыхъ виновникôвъ незгоды, яко такихъ, що мирный, братній, рускій народъ все, где лишь можна, пôдбуджуютъ до вражды противъ Полякôвъ, та попри те єще вѣчно самй нарѣкаютъ. Все було въ сѣй рôжнобарвнôй мозаицѣ: крôмъ историчныхъ фальшôвъ и — панславизмъ, и moskalofilstwo, и polakożerstwo, и гайдамаччина, и — соціялистичнй мрѣѣ... Нѣ одного слова признаня не найшовъ честный „демократичный“ органъ для довголѣтнои працѣ рускихъ патріотôвъ-писателѣвъ. Мы розумѣемо брата Поляка, — розумѣемо, дячого не жалувавъ ôнъ и дотепу и працѣ.

Не першій се разъ вдарили Поляки въ алярмовый дзвôнъ. Однакъ крики на Русинôвъ не богато помагали. Тожь перестудіювавши цѣлу дотеперѣшну просвѣтну працю Русинôвъ, рѣшились нашй братя конецъ-кôнцѣвъ — не маючи иншого выходу — вывати клинъ... клиномъ, — писати и собѣ книжочки для народа“. Розумѣесь однакожъ що крôмъ того не можна выпускати и Русинôвъ зъ пôдъ стислого надзору: стараючись ôтбрати — якъ се докажемъ — нашому народови вѣру въ єго будучнôсть, довѣріе до своихъ интелигенціи, — допучуи свавôльно всѣ свои Русинови чувства, наемѣваючись зъ историчнои правды, накидаючи нашому народови споконвѣку чужй для него narodow-й ideały, — не забуваютъ панове цивилизаторы и на се, показати — кому треба — пальцемъ на кождый самостôйный рухъ Русинôвъ... Кто бъ тамъ чекавъ, нѣмъ рускій людъ добровôльно навернеся до Польщѣ! тымчасом — Polizei hilf!...

Случаѣ такй моглибы мы отувати майже день въ день. А — поки ц — въ тихôй кузни „ludow-ои oświat-ы“ робота кипитъ. „praca organiczna“ цвите; „towarzystwa światy ludow.“ „czytelnie ludowe“, „macierze“, „świtła“, „кôлка rolnicze“ и пр. выростаютъ зъ землѣ мовь грибы по дощи. Въ тысячахъ примѣрниковъ друкуются и розпыхаются „книжочки для народа“; придумуются всякй особы розповсюдненя такихъ книжочокъ, все по 11 мѣсяцяхъ отъ часу свого заложеня стала „Macierz polska“ пять брошурокъ, а три такй книжочки „розбѣшлися“ въ 12.000 примѣрниковъ мѣжь народомъ; „Towarzystwo pedagogiczne“ приняло на себе обовязокъ ширити такй выдавництва и поручило „Macierz-и“ около 200 учителѣвъ (народныхъ школъ) на агентôвъ. (Гл. дотычне справозданье въ „Czas-ѣ“ ч. 93 въ 25 л. цвѣтня с. р.) Такожь „towarzystwo oświaty ludowej“ занимаєсь ширенъемъ тыхъ выдавництвъ.

Крôмъ того маємо єще во Львовѣ: „komytet narodnoho wydawnyctwa“. Комитетъ сей выдае и польскй и рускй книжочки; за редакцію ôтповѣдае п. Казимиръ Оказъ (бувшій суплентъ при нѣмецк. гимн. во Львовѣ). Въ польскихъ книжочкахъ бачимо єще мѣсцями змаганье подати народови яке-таке поясненье гдеякихъ жизненныхъ для него справъ. За тое рускй, печатанй и кирилицею и латиньскими черенками, призначенй передовсѣмъ на неутрализованье рускихъ патріотичныхъ выдавництвъ, на впоюванье въ душу народа новыхъ, narodowych поглядôвъ. Се видно зъ кождои книжочки: всюды тамъ чуємо о „згодѣ“ братей Полякôвъ и Русинôвъ, о заслугахъ Полякôвъ для Русинôвъ; въ имя „згоды“ накривляются факты. Фалшуесь „спôльна“ исторія Польщѣ и Руси, проповѣдаюсь такожь завзяте ворогованье противъ „дикарѣвъ шизматикôвъ“, „Москалѣвъ“; пôдъ покрывкою „спôльныхъ споминôвъ минувшости“, спôльнои „вѣры“, навязуеся народови поволи, систематично — хочь, що правда, дуже незручно — цѣлый балястъ фантазій горячо купаныхъ адептôвъ „историчнои“ Польщѣ; говорится навѣть выразно о „naszij Polszczy“, а Русины-селяне лат. обряду числятся brevi manu по просту до Полякôвъ. Языкъ сихъ книжочокъ переважно нужденный, а правопись книжочокъ печатаныхъ латиньскими черенками по просту невыносима. Книжочки сй выходятъ що мѣсяця: кождого 15-ого одна руска, а кождого 1-ого польска, — а напыхаются они нашому народови також учителями школъ народныхъ. „Komytet“ хвалится, що єго выдавництво „найдешевше“, однакъ мы о тôмъ не змогли переконатись; помимо що фондôвъ „komytetow-и“ певно не недостае, всежь каже ôнъ собѣ платити за аркушь друку пересѣчно по 11 кр. За тое „офѣруются“ для читалень и народныхъ библіотекъ рôжнй польскй книжочки зовсѣмъ вже за дармо.

Не знаемо близше, якъ ведеся сему „komytetowy“ съ єго выдавництвомъ; однакожь, о скôлько мы зъ перегляду выданыхъ нимъ книжочокъ могли переконатись, мабуть не зовсѣмъ добре. Зъ кождого слова вѣе тамъ чужій, непривѣтный духъ, языкъ такожь лихій, якійсь не-свôй, — инакшій нѣжь въ дѣйстно рускихъ книжочкахъ. Панове редакторы дуже ошукуются, если думаютъ о якôмъ успѣху: рускому мужика нѣкто нѣякъ не намовитъ будувати Польщѣ, рускій мужикъ занадто вже просвѣченый, щобы не порозумѣвъ що свое, а що польске — та паньске... Habent sua fata libelli.

шихъ патріотôвъ-дѣятелѣвъ ôтъ соучасти въ организаціи и переведеню правыборôвъ, дальше, понеже въ самъ день скликаня вѣча до Львова, с. в. дня 10 л. мая старосты моглибы розписати правыборы по многихъ селахъ и въ неприсутности нашихъ передовыхъ дѣятелѣвъ правыборы моглибы выпасти въ нашу некористь; наконець понеже задля спôзненои весны настане якъ-разъ въ тую пору горяча робота въ поли и для нашихъ сельскихъ людей (особенно зъ подальшихъ сторôнъ) булобы надто утяжливо по при выборы пріѣздити на вѣче до Львова, — зъ тыхъ причинъ рѣшили львôвскій Русины скликанье народного вѣча ôтложити на часъ небавомъ по выборахъ, с. в. въ половинѣ червня, а тымчасомъ завôзвати всѣхъ нашихъ Родимцѣвъ, щобы сполучили свои силы и перевели правыборы и выборы такъ, якъ сего вымагае добро и слава Руси. Если такъ станеся, — що дай Боже, — то на вѣчу народнôмъ по выборахъ зможемъ выступити еще смѣлѣйше и енергичнѣйше за своими правами.

Бесѣда посла Ковальского,

выголошена на засѣданю рады державноі зъ дня 17 цвѣтня 1883 при спеціяльнôй дебатѣ надъ новелею школьною.

Высока Палато! Ôтъ дня 5 лютого 1880, с. в. ôтъ часу, въ котрôмъ порушено по разъ першій справу новелѣ школьноі, отже вже ôтъ чотырохъ майже рокôвъ, панове не тôлько въ прасѣ и на рôжнородныхъ зборахъ, але въ загалѣ вєюды и въ всѣхъ кругахъ роздраженье умôвъ, выкликане тою справою. Я годжусь длятого зовсѣмъ съ тымъ, що п. министеръ просвѣты высказавъ дня 19 лютого 1883 въ палатѣ панôвъ, що именно потреба довшого часу, одного або двохъ десятилѣтій, для призбираня увагъ и спостережень, дотычачихъ закона школьного. Колижь помимо того прійшла вже теперь школьна новеля на порядокъ дневный обохъ палатъ, то мусѣли споводувати се важній причины, котрі спонукали правительство такъ скоро выступити съ тою справою. Я прислухувавсь нынѣ дуже уважно бесѣдѣ п. министра просвѣты, и мушу признати, що гдеякі слова его здивували мене дуже. Именножь сказавъ п. министеръ, що новеля мѣститъ въ собѣ гдеякі постановы, не стоячі въ дѣйстноі звязи съ наукою школьною, и тѣ слова власне здивували мене дуже, божь и нѣякъ не дадутся они погодити съ артикуломъ I новелѣ, котрый заповѣдае, що слѣдуючі §§-ы сего закона мѣстятъ въ собѣ основнѣ засады науки школьноі. Тожь пôсля слôвъ п. министра належалобъ думати, що новеля не мае дѣйстно важного значеня, и що для того злишнымъ есть звертати на ню такъ велику увагу. Що бôльше, послѣдный бесѣдникъ зъ Галичины, пос. Войт. Дѣдушицкій, розвѣявъ всякі сумнѣвы, заходячі въ тôй справѣ, позаякъ назвавъ новелю просто маловажною. Я не знаю, що скаже на тое кн. Лихтенштайнъ, почувши такі слова ôтъ свого сторонника, котрый въ тôй спôсôбъ выражавсь о плодахъ его працѣ; я думаю однакъ, що навѣть маловажна рѣчь може бути иногдѣ шкôдливою, и то приневолюе мене забрати тутъ голосъ. Не можу бути въ тôй справѣ рôвнодушнымъ такожь и зъ тои причины, що вилынуло тутъ зъ моеи ôтчины немало петицій противъ постановъ поодинокихъ §§-ôвъ сеи новелѣ, а уважаю петиціи тѣ тымъ бôльше важными, що походятъ не тôлько ôтъ радъ школьныхъ мѣсцевыхъ и репрезентацій громадскихъ, але такожь внесла ихъ цѣла руска интелигенція, обѣ рускі капитулы во Львовѣ и Перемышли, всѣ рускі професоры университету, професоры шкôлъ народныхъ и середныхъ, и то не тôлько зъ одного мѣста, але зъ всѣхъ бôльшихъ мѣстъ всходноі Галичины. Видно зъ того, що новеля муситъ мѣстити въ собѣ постановы, противнѣ и шкôдливѣ нашимъ интересамъ, и тое власне хочу въ короткости пôднести, зазначуючи при тôмъ въ многихъ мѣсцяхъ мои погляды, яко Русина, и поясняючи многе зъ мого становиска.

Приступаю до обговореня поодинокихъ постановъ новелѣ, обмежаючись при тôмъ на пôднесеню тôлько введеныхъ нею змѣнъ первѣстного закона школьного. Кôнцевый уступъ §. 3 новелѣ звучитъ: „Рôвножь ôтъ сего залежитъ розширенье науки и на другі предметы, тутъ не вычислені, а особенно въ другôмъ языцѣ краевôмъ“.

М. П.! Слова тѣ маютъ свое глубше значенье. Вправдѣ успокоюютъ мене тутъ трохи мотива сеи постановы, въ котрыхъ кажеся, що тымъ власне дався способôность до выученя другои мовы краевои, однакъ помимо того мусятъ слова повысшій дуже немило вразити кождого Русина, коли спогадаемъ, що у насъ въ Галичинѣ ôтъ часу введеня чужого намъ польского языка, яко языка наукового, ставъ нашъ рôдный рускій языкъ — другимъ языкомъ краевымъ. Сей уступъ мае хиба такій змыслъ, що для насъ ôтворяесь доперва можность науки нашого рôдного языка, яко другого языка краевого! (Голосы зъ лѣвицѣ: Дуже справедливо! Слухайте!) Не хочу вже и згадувати о тôмъ, що постанова тая стоитъ въ суперечности съ осн. зак. держ., божь нѣкто, розумѣесь, не може бути приневоленый до науки другого языка краевого. Достаточно буде тутъ пригадати арт. 19 общихъ зак. обывательскихъ.

Дальше вводитъ §. 7 новелѣ пôвдневу науку. Се пôсля моеи гадки не полѣпшитъ теперѣшного стану нашихъ галицкихъ шкôлъ, коли именно возьмемъ на увагу нашій условія, а я боюсь при тôмъ, щобы при заведеню пôвдневои науки не забула у насъ дитина черезъ другу половину дня того, що научилася передъ полуднемъ, а такожь не знаю, въ ôтки набере учитель тôлько силы и вытревалости, щобы мôгъ учити не тôлько ôтъ 8—12 год. рано, але и ôтъ 2—5 або и 6 год. по полудни. До сего потреба справдѣ надлюдскои силы.

§. 8 новелѣ постановляе: „О допускаемости книжокъ науковыхъ и до читаня рѣшае министеръ просвѣты по выслуханю краевои власти школьноі. Дозволу [illegible] науковыми прислугуе краевôй власти школьнôй по выслуханю голосу конференцій окружныхъ“. Менѣ дуже дивно, длячого панове послы въ Галичины не ухилились въ пôдъ сеи постановы, длячого не пôдтягнули еи пôдъ §. 75, котрымъ елиминуесь все можливе и неможливе? Супротивъ §. 8 невыясненою остае постанова регулямину организаційного для Галичины зъ 25 червня 1867, признаючи радѣ школьнôй краевôй право, узнавати ôтповѣдными книжки школьнѣ для школъ народныхъ и середныхъ. Аджежь министрови се навѣть неможливо провѣрити въ загалѣ, які мы маемо книжки и пôдручники школьнѣ, тымъ бôльше, що пôдручники тѣ у насъ все змѣняются, що выкликуе повсюды численнѣ нарѣканя родичѣвъ. Въ §§. 17, 18 и 19 говорится о школахъ обывательскихъ. Панове послы зъ Галичины освѣдчились за вынятьемъ Галичины такожь и зъ пôдъ тыхъ постановъ, мотивуючи въ палатѣ панôвъ свое жаданье тымъ, що въ Галичинѣ такихъ школъ зовсѣмъ нема. Однакъ вже мôй передбесѣдникъ сказавъ, що у насъ суть такі школы, хочь называются инакше, а именно называются они школами выдѣловыми. Школы тѣ однакъ приносилибы пôсля моеи гадки тôлько тогды правдивый хосенъ, колибы приготовляли, якъ сего §. 17 новелѣ вымагае, ученикôвъ до промыслу и господарства рôльничого. Длятого годжусь вповнѣ съ постановою §. 17, и бувôымь дуже щасливымъ, колибъ у насъ заведено школы для плеканя индустріи разомъ съ наукою школьною. Тогды можнабы выхôснувати рôжнородні здôбности молодѣжи и приготовити еи вже въ школѣ до того, чимъ черезъ цѣле житье буде занимались. Именно повинні бути предметомъ науки: кошикарство, интролигаторство, огородництво, садôвництво и другі пожиточні вѣдомости зъ господарства, а при тôмъ належалобъ звертати въ школѣ велику увагу на ручні роботы, яко охорону ôтъ лѣнивства и убожества. (Голосы: „Зовсѣмъ справедливо“).

Переходячи до §. 21 мушу замѣтити, що тое, що тутъ яко новôсть представляесь, существуе вже ôтъ давна, отже нема потребы широко надъ тымъ розводитись. Пôльги въ фреквенціи школьнôй мусятъ существувати вже зъ сеи причины, що не всѣмъ дѣтямъ дана можность ходити до школы. Однакъ при тôмъ всѣмъ представляются менѣ рѣчи такъ, неначебы правительство було приневолене до уложеня и предложеня тыхъ §§-ôвъ. Прошу лишь добре уважати: Стоитъ тутъ выразно постанова, що на прошенье родичѣвъ або громадъ мусятъ бути признані улекшеня що до обовязку фреквенціи школьноі, однакъ не наведено дальше, до кого такій прошеня вносити и кто мае ихъ рѣшати. Бракъ сей развитъ тымъ бôльше, бо при кôнци сего §-фу признано окружному надзорови школьному право увôльняти ôтъ обовязку школьного на послѣдный курсъ школьноі науки, отже въ однôмъ спеціяльнôмъ случаю. На иншій случаѣ не постановлено тутъ нѣчого. Квестія тая була порушена вже на засѣданю палаты панôвъ и впровадила тогды въ клопотливе положенье п. министра, котрый, якъ слѣдуе се зъ стенограму, таку тогды давъ ôтповѣдь: „Менѣ здався“, — отже п. министеръ самъ не мавъ певности, — „що властею такою може бути тôлько рада шк. окружна, бо лишь она мае добрый поглядъ на ôтношеня округа“. А якжежь выражався о тôмъ справозданье о мотивахъ? Ото такъ: „Репрезентаціямъ громадскимъ належитъ признати право улекшати обовязокъ школьный взглядомъ всѣхъ дѣтей въ громадѣ, а то длятого, бо громады поносятъ великій тягарѣ“. Чижь не заходитъ тутъ яка суперечность межи поглядами п. министра, а п. справоздавця? Въ кождôмъ равѣ, якъ бачимо, не опираесь [illegible] постанова на певныхъ и тревалыхъ основахъ, а я справдѣ лякаюсь, щобы громады не надъуживали сего признаного имъ права и черезъ надмѣрне улекшуванье обовязку школьного не доводили до повного занедбаня науки школьноі. Я не ставлю тутъ нѣякого внесеня, хочь прислугуе менѣ право до того, позаякъ знаю, що законъ сей рѣшено вже въ горы. У насъ не ухвалюются законы, у насъ не иде все постепенно, у насъ декретуесь законы зъ горы, а що вже задекретовано, то муситъ бути рѣшенымъ. („Славно“ зъ лѣвицѣ.) Тожь думаю, що и спеціяльна дебата есть тутъ злишна, бо и думати тутъ годѣ, щобы §. 21 мôгъ бути змѣненый. Длятого и я не ставлю жадного внесеня, однакъ принявôымъ съ вдячностею змѣну, а взглядно доповненье въ вказанôмъ мною направленю §. 21, наколибы предприняла тое сторона противна.

Въ §§. 29 и 30 вычислені предметы науки школьноі. Тутъ мушу пôднести гдеякі потребы и жаданя рускаго народа въ Галичинѣ. И такъ замѣчу, що постанова §. 29, который говоритъ о наукѣ музики, а особливо музики церковноі, не ôтповѣдае потребамъ рускаго народу; мы Русины не маемъ въ нашихъ церквахъ музики инструментальноі, а тôлько спѣвъ хоральный — и для того належалобъ на спѣвъ сей въ §. 29 положити натисъ, позаякъ у насъ учитель, не умѣючій спѣву, а именно спѣву церковного, не приведнае собѣ анѣ учениковъ, анѣ громады.

Переходячи дальше до §. 32 мушу заявити ме здивованье, длячого тѣ панове, що стояли зъ елиминованьемъ §§. 17, 18 и 19, не поступили собѣ въ подôбный спôсôбъ и съ §§. 32 и 41, сячими съ повысшими §§. въ дуже тѣснôй звязи. Зъ сего всего можна пôзнати, съ якимъ поспѣхомъ була укладана тая новеля. Вже сама консеквенція вымагала по опущеню §§. 17, 18 и 19 опустити и §§. 32 и 41, але дарма, забулось! — §. 36 говоритъ о приписахъ, имующихъ правнѣ ôтношеня учителѣвъ. І П.! Такъ справозданье о мотивахъ сеи новели, якъ и практика учатъ насъ, що пôдъ „приписами“ належитъ розумѣти не законъ, а горше вже розпорядженье. Однакъ розпорядженя выдаются, якъ звѣстно, въ дорозѣ административнôй, а чи буде се пожаданымъ и хосенный, щобы такъ важнѣ ôтношеня особистѣ учителѣвъ були нормованѣ въ дорозѣ административнôй, — полишаю осудити панамъ самымъ покликуючись при тôмъ на самого п. справодателя, котрый, уважаючи приписы тѣ закони, узнавъ тымъ самымъ неôтповѣднôсть таго поступованя. Впрочѣмъ, побачимъ опôсля, переконаемось, що розумѣли тѣ панове зъ лѣвицѣ пôдъ „приписами“.

(Конець буде.)

Не дармо то еще доси есть мѣжь Поляками много панôвъ-патріотôвъ, котрі рѣшучо противнѣ всѣмъ, якимъ бы то не було выдавництвамъ для народа...

Однакожь книжочки сѣ будятъ въ насъ еще иншій интересъ: цѣкава предсѣ рѣчь, якъ то они компонуются, якъ то оброблюесь призначеный для народа „матеріялъ“ въ кузни „oświaty“, якъ приправляются для нашого мужика гôркі факты щоденноі жизни, гôркі факты нашои рускои исторіи?!... Тажь предсѣ говорити о „згодѣ“ зовсѣмъ не легко, если народови всѣ его кривды день-въ-день на ново пригадуются; и накривити исторію не легко, если цѣла ся „спôльна“ исторія лишь одно довге, безперерывне пасмо кривдъ, нужды и кровавыхъ протестôвъ!... Длятого рѣшились мы занятись подрôбнѣйшимъ розборомъ однои книжочки, выданои згаданымъ „komytet-омъ“. Вправдѣ крôмъ „komytet-у“ маемо ту еще иншій чинники „oświaty“, — однакожь, позаякъ „komytet“ сей въ однôй части свого выдавництва рефлектуе выключно на рускій народъ, а навѣть и польскі книжочки безплатно розпыхае и ôнъ розмѣрно найбôльшу доси дѣяльность розвинувъ, тожь и заслугуе ôнъ передовсѣмъ на нашу увагу. „Macierz“ не выдае еще доси рускихъ книжочокъ, а выданні въ Краковѣ езуитами рускі (!) брошуры дуже не богато мѣжь народомъ розходятся и бôльше на религійну сторону звертаютъ свою увагу.

Зъ одноі книжочки будутъ собѣ могли читателѣ нашій выробити судъ и о другихъ. Шкода працѣ вырывати найпригôднѣйшій для насъ уступы зъ всѣхъ книжочокъ; нехай тымъ поописуются польскі клеветники. Нашъ народъ, якъ мы вже сказали, мае доволѣ свого розуму; що найбôльше треба ту и тамъ увагу его на се звернути, щобы на якій небудь брошуры не выкидавъ свого кровавого гроша, а если що читае, щобы уважно читавъ. Розумѣесь, що рускі просвѣтні товариства мусятъ розвивати тымъ сильнѣйшу дѣятельность.

Если противники нашѣ дивуются, що въ рускихъ выдавництвахъ о Польщѣ небогато доброго знайти можна, — то выстане, здавсь намъ, поспытати ихъ: чижь то сама ихъ власна литература ôтзначаесь дѣйстно такою христіяньскою любовію, та чернечою чистотою? Чижь не пересякла майже цѣла ся литература, завзятою, непримиримою ненавистею до — „Москвы“?!... Чижь можна дивуватись, если и руске перо часомъ перебере мѣру?... Все оно лѣпше займитись впередъ полѣномъ въ власнôмъ оцѣ, нѣжь трѣскою въ чужôмъ. Або може вѣчні напады польскихъ газетъ на Русинôвъ, — такі дотепно уложені вытяги въ рускихъ книжочокъ, — дѣйстно лише свѣдоцтво братерскои щирости та любови?...

(Дальше буде.)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Рада державна.) Дня 20 с. м. роспочалась спеціяльна дебата надъ новелею школьною; до голосу противъ §. 3 записались послы: Люсткандль, Форегеръ, Тауше и Русъ, за §. 3 п. Озаркевичъ и Квичала. Люсткандль въ дуже довгôй промовѣ почавъ критикувати догматы католицкои церкви, и вызвавъ тымъ обуренье правицѣ; на бесѣду тую ôтповѣдавъ ôттакъ комисарь правит. Ульрихъ. Пос. Озаркевичъ вносивъ, щобы въ §. 3 по словѣ „спѣвъ“ додати поправку „съ увзглядненьемъ спѣву ритуального“. При голосованю поименнôмъ принято §. 3 бôльшостею 10 голосôвъ, ôткинено однакъ поправку пос. Озаркевича. Дня 21 с. м. ведено дискусію надъ §. 7, котрый говоритъ о науцѣ пôвдневôй. Пос. Люсткандль промовляе противъ §. 7, доказуючи, що змѣны, введенѣ нимъ, существуютъ вже ôтъ довшого часу силою розличныхъ розпоряджень. Пос. Вурмбрандъ вноситъ, щобы надъ квестією пôвдневои науки голосовано доперва при §. 21, котрый трактуе о улекшеняхъ обовязку школьного, позаякъ пôвднева наука скорочуе часъ науки съ шкодою для загального образованя. Бесѣдникъ критикуе ôттакъ аргумента приклонникôвъ новелѣ, высказанѣ при дебатѣ генеральнôй, а особливо выступае противъ польскихъ послôвъ и Полякôвъ въ загалѣ, пригадуючи имъ тѣ недавнѣ часы, коли то они яко придавлена еще народность по цѣлôй Европѣ розносили оклики жалю и туги за волею. Теперь позыскали они не тôлько волю, але и перевагу въ великôй державѣ, и выкористуютъ свое становище въ цѣли пригнетеня другихъ народностей. Тожь най знае и теперь наша Европа, що Поляки тôлько тогды бавлятся въ либералôвъ, коли суть въ меншости, коли однакъ позыскаютъ бôльшость, стаютъ для другихъ справдѣшными деспотами. При голосованю упало внесенье пос. Вурмбранда, а §. 7 перейшовъ бôльшостею 18 голосôвъ. — При §. 8 постановляючимъ, що выбôръ межи призволеными до ужитку школьного книжками, маe прислугувати радѣ школьноі краевôй, а не окружнôй, забирали голосъ „за“ пос. Ельцъ, а „противъ“ пос. Вейтлофъ и Барейтеръ. §. 8, а ôттакъ и 10 принято при голосованю въ цѣлости.

На засѣданю зъ 23 с. м. предложивъ пос. Руфъ безъименный листъ, наданый до него на почтѣ въ Альзергрундъ, въ котрôмъ грозятъ ему спаленьемъ стодолы съ збôжемъ, наколи буде голосувати за новелею. Мимо того однакъ промовляе ôнъ горячо за принятьемъ §. 11 новелѣ и освѣдчае, що буде попирати цѣлу новелю, позаякъ лежитъ се въ интересѣ селяньства, котре ôнъ заступае. Противъ §. 11 промовляе пос. Вильдаверъ; по промовѣ его и справозд. Линбахера принято §. 11 бôльшостею 10 голосôвъ. При голосованю не обôйшлося безъ комичного интермецца; коли именно п. Шенереръ ôтдавъ свôй голосъ за §. 11, роздались на галеріи крики и свисты. Пос. Шенереръ звернувся до галеріи и закричавъ „тихо будьте, жиденята“. По тыхъ словахъ пôднесся ще бôльшій галасъ, а и лѣвиця почала показувати знаки обуреня, такъ, що президентъ мусѣвъ завôзвати пос. Шенерера до порядку. Съ правицею голосувавъ такожь пос. Озаркевичъ. — При §§. 17, 18 и 19 промовлявъ пос. Форегеръ за гимнастикою яко наукою обовязуючою и для дѣвчатъ, пос. Озаркевичъ и Тильшеръ за другимъ краевымъ языкомъ, потôмъ принято при голосованю повысшій §§. въ цѣлости.

(Комисія юридична) рѣшила въ справѣ внесеня Булята о языцѣ судовôмъ въ Дальмаціи, згôдно съ проектомъ правительства, що обѣ стороны маютъ послугуватись языкомъ, уживанымъ въ краю. Внескодатель прихиливсь до такого сформулованя свого внесеня.

(Будова бôчныхъ линій галицкои желѣзницѣ трансверзальноі) маe розпочатись въ другôй половинѣ сего року. Першу половину сего року займутъ реамбуляційнѣ функціи комисіи политичноі, а кромѣ сего займе довшій часъ зъорганизованье службы до будôвлѣ, приготованье силъ робôтничихъ и прилагодженье матеріялôвъ. На засѣданю рады держ. зъ дня 19 цвѣтня с. р. зажадало министерство торговлѣ на цѣли сеи будовы додаткового кредату 2 милiоны зр. Кредитъ сей уважае министерство тымчасомъ достаточнымъ, бо выплаты за роботы и доставы въ мѣсяци грудню с. р. маютъ наступити ажь въ роцѣ слѣдуючôмъ.

(Комисія промыслова) рѣшила уложити зъ важнѣйшихъ квестій, дотычачихъ працѣ малолѣтныхъ, квестіонарь и предложити его до рѣшеня выбранôй анкетѣ знатокôвъ. Квестіонарь сей мѣститъ въ собѣ слѣдуючі пытаня: 1) до котрого року житя не можна уживати дѣтей до правильноі працѣ въ фабрикахъ, дальше чи можна тутъ увзгляднити рôжницю межи фабрикою а варстатомъ, а такожь рôжницю межи поодинокими галузями промысловыми; 2) до котрого року житя, на кôлько годинъ и на якій ремѣсла належитъ обмежити правильну працю дѣтей, выйшовшихъ вже зъ лѣтъ обовязку школьного; 3) до котрого року житя, въ якôмъ объемѣ и въ якій способѣ належитъ обмежити щоденну працю тыхъ робôтникôвъ обохъ полôвъ, котрі выйшли вже вправдѣ зъ лѣтъ дитиньства, однакъ физично не суть еще розвитій; 4) чи булобы рѣчею можливою, обмежити безъ страты для промыслу и способности заробкованя класы робôтничои часъ працѣ повнолѣтныхъ робôтникôвъ въ фабрикахъ и варстатахъ, а евентуально означити певне число годинъ дневно або тыжднево. Дня 20 цвѣтня с. р. велась въ комисіи промысловôй дебата надъ скликаньемъ сей

анкеты. Гдеякі члены комисіи вносили, щобы розтягнути анкету и на працю гôрничу, особливо працю робôтникôвъ въ салинахъ. Противъ сему выступивъ министеръ торговлѣ и пос. Ригеръ. По довшôй дебатѣ принято при голосованю повысше внесенье.

(*Пос. Германъ*) поставивъ на засѣданю рады держ. съ 20 с. м. внесенье, щобы увôльнити ôтъ податку на 30 лѣтъ такі домы робôтничі, котрі не мѣстятъ въ собѣ бôльше двохъ помешкань съ рôчнымъ чиншомъ найбôльше 100 зр., и котрыхъ властителѣ зъобовяжутся ôтступити домы ті на власнôсть своимъ чиншôвникамъ за сплатою вартости въ 30 рôчныхъ амортизаційныхъ ратахъ съ ôтсотками найвыше 5%. Внесенье тое важне тымъ, що стоитъ въ лучности съ способами запобѣгаючими шкôдливымъ наслѣдкамъ т. зв. ренты домовои, котра особливо въ великихъ мѣстахъ даеся дуже дôткливо чути убогôй части населеня.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Англійскі дневники подаютъ слѣдуючу вѣдомôсть: Въ середньôй Азіи межи Индіями а россійскимъ Туркестаномъ вытворилася нова музулманьска держава, котра ôтограе имовѣрно въ будучности велику ролю въ борбѣ межи Россіею а Англіею о панованье надъ Азією. Чотыры ханаты: Кулябъ, Дарвай, Васса и Шудумани, замешкалі суть по бôльшôй части черезъ Киргизôвъ, а по части черезъ иншій турецкі народы, котрі були доси въ зависимости ôтъ Бухары и Афганистану. На чолѣ кождого ханату стоитъ емиръ. Доси ханъ Афганистану мѣшався часто въ внутрѣшні справы тыхъ чотырохъ ханатôвъ. Щобы разъ на все сему зарадити, выбрали емиры тыхъ ханатôвъ емира кулябского Нидъ-Кушу своимъ начальникомъ и провôдникомъ. Въ сей способъ утворився новый независимый великій и сильный ханатъ, котрый ставъ ôтъ разу однымъ зъ першихъ ханатôвъ середнои Азіи.

Нѣмеччина. Квестія потрôйного европейского союза стоитъ все еще у дневникôвъ на порядку дневнôмъ; кожда менша чи бôльша газета посвящае тôй справѣ многі уваги. Найбôльше говоритъ о тôмъ праса нѣмецка, котра послѣдными часами головно боронитъ того союза, а выступае якъ найострѣйше противъ всѣхъ критикъ, такъ парискихъ, якъ и англійскихъ газетъ. Министеріяльный берлиньскій органъ „Post“ такъ пише о тôмъ союзѣ: Франція мала надѣю, що Италія дасться ужити до обезсиленя Австріи, но сталося инакше. Въ кругахъ французскихъ политикôвъ певно що не ма по тôй причинѣ радости. Италія мусѣла вконецъ прійти до того переcвѣдченя, що въ Франціи все переняте духомъ воинскимъ, а гадка вывдяки Нѣмеччинѣ за 1871 рôкъ не сходила нѣколи зъ пляну, була она и есть идеаломъ французского народу. Идеалъ сей, хочь и якъ замаскованый, мавъ на цѣли передъ всѣмъ вымазанье Нѣмеччины зъ европейскихъ державъ. Но Франція на всякій случай повинна роздумати, чи маe она досыть силы до вымѣреня такъ сильного удару. Nat. Ztg. перечитъ сему, будьтобы союзъ бувъ исключно противъ Франціи вымѣреный. Дневникъ сей пише, що сей союзъ естъ чисто ôтпорного характеру. Fremdenblatt полемизуе съ газетою „Times“, пôдносячи, що информаціи Times-ôвъ, будьтобы Нѣмеччина, Австрія и Италія вже въ падолистѣ трактовали съ собою о нынѣшнôмъ союзѣ, суть цѣлкомъ безпôдставными. — Будь що будь однакъ голосы въ тôй справѣ суть дуже подѣлені. Фактомъ есть, що союзъ дѣйстно существуе, бо Тиса ажь надто ясно говоривъ о тôмъ въ угорскôмъ парламентѣ и на радѣ угорскихъ министрôвъ, но чи знайшовъ сей союзъ прихильнôсть навѣть и среди интересованыхъ державъ се велике пытанье. Такъ н. пр. либеральна праса угорска цѣлкомъ не заявляе такого довѣря до того союза, а ирридента, котрои цѣлею есть, выдерти Австріи Тріестъ и полудневый Тироль, такожь не конче прихильна такому союзови. Щобы сей союзъ належно скрѣпити мавъ король Гумбертъ зробити визиту цесарю Вильгельму. Но, якъ подаютъ найновѣйші вѣсти, визиты тои вже теперь не надѣются въ Берлинѣ. Король Гумбертъ обѣцявъ приѣхати, если цесарь нѣмецкій обѣцяе его ревизитувати. Но позаякъ се булобъ неможливе пôдъ теперѣшну хвилю, тожь визита тая на теперь занехана. — Цесарскій месажь сповнивъ свою цѣль. Буджетъ на рôкъ 1884/85 прійде пôдъ нараду парламенту еще въ теперѣшнôй сесіи. О адресѣ супротивляючômся ôтручному письму цесарскому вже и бесѣды не ма. За тое ôтношеня межи кабинетомъ и парламентомъ а Бисмаркомъ дуже напружені. Кабинетъ довѣдався доперва по оголошеню месажа, що месажь дѣломъ канцлера, а парламентъ такожь загально обуреный за те, що буде въ пôдступный способъ змушеный пôйти за волею кн. Бисмарка.

Праса берлиньска доноситъ, що въ минувшу суботу ôтбулася въ Берлинѣ кôлькогодинна нарада министрôвъ. Предметомъ нарады мавъ бути новый проектъ гдеякихъ змѣнъ законôвъ церковныхъ, котрі однакъ тогды доперва будутъ поставлені, если депутованый Виндгорстъ ôгкличе свое внесенье о знесеню законôвъ маевыхъ.

Цесаревичъ нѣмецкій выѣжджае сими днями съ жѣнкою до Италіи. Въ Монци маe ôнъ встрѣтитися съ королемъ Гумбертомъ. Подорожь тая не маe ôднакъ характеру политичного. Цесаревичъ ôтбуде тую подорожь incognito яко графъ Лингенъ. 12 мая верне ôнъ назадъ до Берлина.

Франція. Въ комисіи палаты французскои, котра радитъ надъ справою конверсіи ренты и презесъ кабинету Ферри и министеръ финансôвъ Тираръ давали потрѣбні поясненя. Комисія въ порозумѣню съ правительствомъ продовжае зъ 5 на 10 лѣтъ гваранцію, що рента не уляже дальшôй конверсіи. Въ сенатѣ маe выступити Левъ Сей противъ проекта. Праса и публика париска дуже занятâ конверсіею ренты. Дневники подѣлені на двѣ партіи; одні боронятъ конверсіи, другі суть противъ неи. Кромѣ справы конверсіи, дневники обговорюютъ такожь въ полемичный способъ справу французкои кольонизаціи, противъ котрои выступила дуже остро праса англійска. Республика француска бажалабы розширити свôй вплывъ въ Хинахъ, Тунисѣ и на Мадагаскарѣ. Англія мимо того, що сама загорнула вже 6-ту часть объему цѣлои землѣ въ свои руки, криво дивится на Францію, котра такожь стараеся — задля розвою своеи торговлѣ — о заграничні посѣлости. Газета англійска „Times“ стала перша розводитися надъ негôдностею французкои прасы, котра радила республицѣ звернути бôльше уваги на свою политику кольоніяльну. На се ôтповѣвъ дневникъ парискій „Parlament“. Дивно то выглядае, пише сей дневникъ, що въ хвили, коли праса англійска такъ кинулася на прасу нашу и на нашу политику кольоніяльну, Англія власне що ино загорнула одинъ зъ найбôльшихъ острозôвъ свѣта, Нову Гвинею, и велику часть територіи межи Сіерра Леона а республикою Либерійскою. Мы радi послухалибы голосу Times-ôвъ и понехали всѣлякі замѣры на Тунисъ, Мадагаскаръ и Тонкингъ, кобы лишь Англія зреклася тои новои добычи (о просторѣ 274.000 миль англійскихъ). Намъ здаеся однакъ, що такъ Франція не поступае нелегально, якъ и Англія, котра чейже не маe исключнои привилегіи до того, щобы все для себе горнути. Если же Франція не хотѣлабъ тупоступати самостôйно, то вже бодай идучи за примѣромъ Англіи, буде кольонизувати такожь, и старатися, где можна, о взбôльшенье свого вплыву“. Тôлько пише о тôй справѣ „Parlament“. Не иншу ôтправу дали дневникамъ англійскимъ и иншій дневники французкі. Зъ своеи стороны мы зазначимо тôлько тое, що политика кольоніяльна француска, яко бôльше гуманна и мирна, зможе далеко скорше похвалитись успѣхами по чужихъ краяхъ, а може навѣть съ часомъ и поконати деспотичну и угнетаючу политику кольоніяльну Англіи.

Напасти англійскои прасы на кольоніяльну политику француску малибы впрочѣмъ хиба тогды якусь пôдставу, еслибы республицѣ французскôй справдѣ такъ гарно велося въ тôй справѣ. Однакъ такъ не есть. Якъ доносятъ найновѣйші вѣсти ведеся французскôй выправѣ до Тонкингъ въ Хинахъ досыть зле. Французкі войска понесли тамъ великі страты. Провôдникъ тои выправы, полковникъ Каро, зôставъ поотрѣленый въ обѣ ноги, а ôттакъ умеръ въ наслѣдокъ тыхъ ранъ.

Въ Марсилiи зробили на дняхъ всѣ трагарѣ и робôтники портові змову, котра наражае интересы французкои торговлѣ на велике небезпеченьство. До трагарôвъ прилучилися матрозы и механики, котрі такъ само якъ тамтій ôтказали всѣлякои помочи и роботы въ обслузѣ кораблѣвъ и порту. Легко теперь поняти, що дѣеся въ портѣ по тôй причинѣ. Ôтплываючі кораблѣ не могли забрати товарôвъ нагромадженыхъ на побережу и терплячихъ черезъ тое великі ушкодженя. Надплываючі судна примушенi товаръ привезеный або задержувати на покладѣ, або кидати его въ море, если се есть такій товаръ, що псуеся. Цѣла корпорація трагарôвъ не хоче скорше повернути до роботы, поки ихъ начальники и принципалы не згодятся на условія черезъ нихъ поданi. Условія сі жадаютъ головно безвзглядного получшеня платнѣ. Купцѣ марсильскі выслали депутацію до мера, щобы тойже вдався въ тую справу и полагодивъ спôръ. Меръ не давъ майже нѣякои ôтповѣди, мотивуючи свою неутральнôсть тымъ, що муниципальнôсть мѣста не може въ нѣякій способѣ мѣшатися въ такі споры. Journal des Debats похваливъ тую резолюцію мера, но зазначивъ заразомъ, що муниципальнôсть мѣста повинна выдати ôтозву до обохъ сторôнъ. Въ тôй ôтозвѣ повинно бути высказане, що згода межи принципалами, а трагарями будучими въ змовѣ, тымъ скорше повинна слѣдувати, позаякъ на незгодѣ ихъ терпитъ не ино торговля Марсилiи але и торговля цѣлои Франціи. Нехай обывателѣ мѣста Марсилiи не забуваютъ, що мѣсто ихъ есть ключомъ французскои торговлѣ на Середземнôмъ морю, що Марсилія лежитъ межи двома чужими торговельными мѣстами (межи Генуою въ Италіи и Барцельоною въ Испанія). Дуже легко може статися, що Марсилія черезъ подôбні факты, якъ теперѣшна змова портовои службы втратитъ перевагу надъ тыми обома мѣстами. Торговля, если разъ — оминувши Марсилію — звернеся въ одну або въ другу сторону, назитъ торговельный свѣтъ французкій на необчислені страты, если Франція буде мусѣла чужимъ мѣстамъ оплачувати цла и иншій належитости за посередниченье въ спроваджуваню заграничныхъ торговельныхъ матеріялôвъ. Марсилія и такъ вже не есть тымъ торговельнымъ мѣсцемъ, якимъ була давнѣйше. Пôдъ боками ей росте въ силу и Генуа и Барцельона (особливо Барцельона). Кождый день незгоды межи ливерантами силъ робôтничихъ а робôтниками, се вода на млынъ тамтыхъ двохъ мѣстъ, котрі не ôтъ теперь смотрятъ завистно на свою могучу соперницю.

Англія. Свѣжі телеграмы зъ Лондону подаютъ намъ богато рôжныхъ вѣстей ôтносячихся до процесôвъ противъ заговорщикôвъ. Оденъ изъ нихъ, Курлей, о котрого арештованю мы вже давнѣйше доносили, зôставъ черезъ дублиньскій судъ засужденый на смерть. По вердиктѣ мавъ ôнъ довгу бесѣду, въ котрôй запротестувавъ противъ доказôвъ судіи, а назвавъ ихъ несправедливыми и односторонними. Признався до сего, що належавъ до „непоборимыхъ фенiянôвъ“, но перечитъ сему, будьтобы ôнъ мавъ брати участь въ убійствѣ въ парку Феникъ. До Дублина привезено вчера нового заговорщика арештованого въ Ливерполю, Кингстона. 20 цвѣтня розпочався великій процесъ въ Лондонѣ противъ арештованымъ въ Бирмингамъ въ фабрицѣ Witchead-a. Межи сѣмома обжаловаными знаходимо властителя фабрики Witchead'a, и Бернард'а Галлягеръ, котрого пôдозрѣваютъ о пôдложенье мины пôдъ палату министерства. Оденъ зъ нихъ, Норманъ здрадивъ такъ богато, що полиція маe вже нынѣ майже цѣлый плянъ заговорщикôвъ въ рукахъ. Пôсля сего пляну мали всѣ заговорщики въ одній годинѣ пôдложити мины въ десятехъ мѣстцяхъ Лондону. Справа динамитова займае теперь цѣлу увагу Англійскои публики. Праса англійска зновъ выступае дуже пристрастно противъ начальника партіи Торисôвъ Льорда Сельсбери, котрый свого часу такъ противився уставѣ динамитовôй, а розумѣеся, що выноситъ пôдъ небеса тую ж уставу говорячи, що се одно средство на скрытыхъ ворогôвъ Англіи. Зреасумовавши однакъ всѣ тѣ процесы, котрі вже доси въ Англіи переведенi зôстали, мусимо прійти до сего пересвѣдченя, що всѣ засуженi и арештованi суть тôлько орудіями якогось великого союза, котрого члены певно не въ границяхъ Англіи анѣ Ирляндіи мешкаютъ. На кождый способъ однакъ самопожертвованье одиниць есть таке, съ якимъ годѣ встрѣтитися у иншихъ народôвъ. И въ Ирляндіи и въ Англіи выжидае загалъ якогось страшного переходу зъ теперѣшного стану рѣчей до иншого. Що остаточно Англія буде мусѣла уступити богато своихъ правъ въ користь „зеленого острову“, о тôмъ никто не сумнѣваеся. Ходитъ тôлько о се, коли прійде до тои змѣны, до того катаклизму, и кто лучше на нѣмъ выйде, чи гнобителѣ, чи утисненi. Чи революційна партія не выдре на силу конституціи черезъ зруйнованье и знищенье Англіи? Головный провôдникъ заговорщикôвъ Одоннованъ Росса сидитъ далеко за моремъ. Розпоряджаючи великими средствами есть ôнъ по части паномъ теперѣшноi ситуаціи, якъ пише лондонскій „Standard“ и стягае всѣ ирляндскі силы до Америки, щобы зъ ôттамъ тымъ сильнѣйшу акцію противъ ворожои Англіи розвинути. Пôдъ его проводомъ маe ôтбутися въ Америцѣ великій зôбръ Ирляндцѣвъ, на котрôмъ маютъ бути обдуманi загальні пляны борбы на житье и смерть. Поки що, англійскій министеръ справъ внутрѣшныхъ розôславъ окружникъ по всѣхъ мѣстахъ Англіи и Шотляндіи, щобы никому не продавати матеріялôвъ експльодуючихъ, анѣ такихъ препаратôвъ, зъ котрыхъ робится динамитъ и нитроглицерина. Тѣ, котрыхъ выльосовано на судіѣвъ присяжныхъ до феніяньскихъ процесôвъ такъ боятся мести зъ стороны Ирляндцѣвъ, що предсѣдателѣ трибуналôвъ зневоленi такимъ судіямъ, котрі не являются, грозити карою 100 фунтôвъ штерлингôвъ.

Італія. Палата посольска занята розправами буджетовыми. Позаякъ буджетне провизоріюмъ кôнчится съ днемъ 1-го червня, а палата маe еще радити надъ буджетомъ скарбу и справъ внутрѣшныхъ, тожь презесъ кабинету а заразомъ министеръ справъ внутрѣшныхъ запропонуе палатѣ, щобы всѣ интерпеляціи взглядомъ внутрѣшнои политики правительства можна було поставити на порядокъ дневный доперва по залагодженю цѣлого буджету. По залагодженю буджету и по интерпеляціяхъ прійде на порядокъ дневный внесенье правительства о реформѣ законôвъ выборчихъ до радъ комунальныхъ и муниципальныхъ. Внесенье правительства въ тôй справѣ звучитъ такъ: Право выбору буде прислугувати тôлько особамъ, котрі скôнчили вже 21 рôкъ житя, маютъ всѣ права обывательскі и платятъ що найменше 5 франкôвъ податку, и знаютъ читати и писати. Пôдъ тыми условіями будутъ мали право выбору такожь и женщины, котрі можутъ голосувати або лично, або переслати просто до провôдничого бюра выборчого въ опечатанôй ковертѣ свое вотумъ, заосмотрене власноручнымъ нотаріяльно ствердженымъ пôдписомъ. Пôсля тогожь внесеня президенты бôльшихъ мѣстъ не будутъ вже именованi черезъ правительство, а будутъ выбиранi. Щобы однакъ запобѣчи тому, щобы не выбирано людей належачихъ до сторонництва анти-монархичного, застережено тымъ внесеньемъ, що такій начальникъ мѣста, котрый по своимъ выборѣ не зложитъ до мѣсяця присяги вѣрности королеви, маe ôтказатися свого чина.

Въ Удинѣ точився, якъ мы вже доносили, сими днями процесъ противъ вспôльникôвъ Оберданка, Жорданього и Рагозы. Конецъ того процесу такій, що оба обжалованi пущенi на волю. Що до Жорданього, то прокураторъ вже пôдчасъ росправы ôтступивъ ôтъ обжалованя. Дивнымъ представляеся сей фактъ въ хвили, коли дневники европейскі пишутъ о заключеню тѣсного потрôйного союза, — а министры обохъ державъ не заперечаючи сихъ вѣстей въ сей способѣ потверджаютъ дѣйстнôсть такого союза. Пôдъ таку хвилю судъ присяжныхъ, зложеный зъ 12 вôльныхъ обывателѣвъ, увôльняе вспôльникôвъ злочинъства, котрого жертвою мавъ пасти австрійскій цесарь. Не входячи въ тое, чи судъ присяжныхъ поступавъ собѣ пôсля законôвъ, чи нѣ, всежь однакъ будутъ могли противники аліансу теперь пôдносити нові замѣты. Дневники нѣмецкі вже коментуютъ уваги угорскои газеты „Pester Lloyd'a“, котрый такъ пише о тôмъ засудѣ: „Годѣ щобы еще теперь якій монархъ поѣхавъ на територію италійску, где судіи присяжні увôльняютъ злочинцѣвъ, котрі роблятъ атентаты на чужихъ князѣвъ. Правительство италійске повинно було всѣми можливыми способами вплынути на судіѣвъ, щобы засудъ инакше бувъ выйшовъ; — теперь жежь стягнуло правительство на себе ôтвѣчальнôсть за толероване такихъ манифестацій публичноi опинiи.“

НОВИНКИ.

— Рускій головный комитетъ выборчій во Львовѣ взываe делегатôвъ всѣхъ окружныхъ комитетôвъ, щобы прибули дня 28 руск. цвѣтня (10 л. мая) на зôбранье до Львова, котре ôтбудеся въ сали „Народного Дому“ о год. 10 рано. Упрашаеся о повну участь делегатôвъ.

— **При надходячômъ празднику свѣтлого Воскресенія Христового** складаемъ на руки всѣхъ нашихъ Высокоповажаныхъ читателѣвъ найсердечнѣйші желаня: доброи долѣ для спôльноi нашои матери, безталанноi Руси, — щастя и довгоденьствія для всѣхъ еи сынôвъ-патріотôвъ. Съ Воскресеньемъ Христа совпадае и воскресенье всеи природы до нового, молодечого житя... Надѣемося, що свѣжій весняный легôтъ розбудитъ и мѣжь нами свѣже, молодече житье, — що сегорôчна весна стане гарною, цвитучою весною нашого народного житя... Пускаютъ леды, смѣеся сонце, щебечутъ птицѣ... Годѣ спати або дрѣмати: часъ ораницѣ, сѣйбы, часъ горячои працѣ на рôднôй нивѣ. Приготовляются важні змѣны; — надходятъ выборы, ôтбудеся и вѣче. „Разомъ руки си подаймо“, и плече въ плече, рука въ руку съ народомъ — ставаймо якъ одинъ мужь до оборoны нашихъ правъ... А если Богъ працю нашу поблагословитъ, если хоть половину сотки нашихъ послôвъ поставимъ въ соймѣ на сторожи нашои „правды и волѣ“, — тогды смѣло будемъ могли другъ-друга привитати грôмкимъ: Русь воскресе!! Веселыхъ святъ — а при свяченômъ не забуваймо о — выборахъ и о вѣчу!...

— **Выдѣлъ товариства „Просвѣта“** ôтбувъ пôдъ проводомъ дра Омеляна Огоновского 12 н. с. цвѣтня с. р. пяте, а 18 н. с. цвѣтня с. р. шесте засѣданье. Важнѣйші ухвалы запали такі: 1) Рѣшено друкувати формуляръ на „контрактъ купна-продажи“ и на „позовъ въ справахъ дрôбныхъ“ — кождого по два тысячѣ примѣрникôвъ. 2) Зъ даткôвъ, що вплынули при ôтбираню гардероби по вечерѣ муз.-декламаторскôмъ въ память Т. Шевченка, призначено на внесенье касіера 100 зр. а. в. на стипендію имени Шевченка — а решту на реставрацію Шевченковои могилы. 3) Рѣшено удатись на дорогу судову въ цѣли зреализованя претенсій за книжки взятій давнѣйше въ комисъ або на кредитъ. 4) Выслано на руки одного зъ членôвъ товариства въ Перемышли даромъ по десять примѣрникôвъ тыхъ книжокъ, що призначенi для Читалень, въ цѣли розданя ихъ межи шкôльну молодѣжь при надходячихъ святахъ великодныхъ. 5) Рукописи: „Богате и убоге село“ передано до другого — а „О щадници почтовôй“ до першого читаня. 6) Ôтчитано и вповнѣ затверджено инструкцію, выготовлену секретаремъ выдѣлу для членôвъ товариства въ Илавчи на руки Вп. о. Ивана Бѣлиньского, маршалка рады повѣтовои теребовельскои, въ справѣ задуманого заснованя филіи товариства въ Илавчи для членôвъ округа теребовельского. 7) Яко другу за той рôкъ, а 72 зъ ряду, книжочку товариства ухвалено друковати повѣсти К. Михайлишина: „Сирота“ и „Романъ Наконечный“. Остаточну редакцію поручено секретареви товариства. 8) Принято до вѣдомости, що товариство перепроваджуеся зъ днемъ 7 м. ст. мая с. р. на нове мешканье — при ул. Скарбкôвскôй ч. 2., 1 ій поверхъ. 9) Принято до товариства 23 членôвъ и рѣшено кôлька дрôбнѣйшихъ справъ чисто администраційныхъ.

— **Вп. М. Дыметъ**, звѣстный въ широкихъ рускихъ кругахъ купець, заслуженый рускій патріотъ, зôставъ покликаный Выдѣломъ краевымъ на заступника директора „Банку краевого“. П. М. Дыметъ бувъ вже передъ тымъ членомъ „рады надзорчои“ сего банку.

— **Зъ Яворова** одержали мы близшій автентичній вѣсти о тамошныхъ забуреняхъ, котрі представляютъ дѣло не зовсѣмъ въ такôмъ свѣтлѣ, якъ комуникатъ въ урядовôй „Gazet-ѣ Lwowsk-ôй“. Понеже ц. к. прокураторія сконфискувала вже допись зъ Яворова представляючу въ однôй тутешнôй часописи рѣчь инакше, якъ въ урядовômъ комуникатѣ, тожь и мы, щобы не наразитись на неминучу конфискату, не можемъ подати надôсланого намъ нашимъ дописователемъ справозданя въ цѣлôй основѣ, а обмежимось тôлько на гдеякихъ фактичныхъ доповненяхъ урядового комуникату. „Минувшого року ухвалила яворôвска рада мѣска залѣсити выдмиска яворôвско-ôльшаньскій (надъ 200 моргôвъ) коштомъ громадскимъ; противъ тои ухвалы стоявъ въ опозиціи лишь одинъ передмѣщанинъ. Чи то ôтъ него, чи и ôтъ иншихъ зле поинформованій передмѣщане и Ôльшанôвцѣ постановили опертись господарцѣ репрезентаціи на ихъ грунтахъ. Говорили: „Залѣсятъ паны нашу „ôтчизну“ нашими руками, а потому собѣ заберутъ такъ само, якъ то зробивъ одинъ панъ въ Судовôй Вишни, двѣ милѣ ôтъ Яворова (чи се фактъ — не ручу. *Дописов.*) А впрочѣмъ, що намъ за хосенъ зъ тыхъ лѣсôвъ, — говорили, — коли въ нихъ не можна анѣ товару пасти, анѣ збиранины брати“. — Лѣсъ (около 300 моргôвъ) выправувала собѣ громада ôтъ кн. Лянкороньского за оплатою 12.000 зр.; користь же зъ него тая, що деревомъ зъ него опалюютъ „комуну“, школу, касарнѣ, и т. п. Понеже той лѣсъ по бôльшôй части молодый и густый, то и не росте трава и худоба не може пастися, хиба лишь по гдеякихъ мѣсцяхъ менше задеревленыхъ або и незадеревленыхъ. — — Дня 9 л. цвѣтня выznачила комисія мѣсцева „шкôлки“ — на громадскôмъ пасовиску. Противъ того выступили передмѣщане однодушно: „Не дамо свого пасовиска, не дамо!“ Гдеякі думали, що то хотятъ и пасовиско залѣсити, протое ôтозвався одинъ: „Дамъ

свôй цѣлый огородъ на „шкôлку“ — лишь на пасовиску не господаруйте!“ Иншй зновъ, учувши зъ устъ одного делегата слова: „Zamiast pastwiska byłoby piękne siano — do 1000 złr. dochodu“, — розъярились тымъ до того степени, що почали грозити комисіи: „Уступѣтся, бо вамъ ноги поломимо!“ Комисія уступила. Дня 10 л. цвѣтня ôтбулася нарада съ властями. Ухвалено: людей фантувати, а шкôлки заложити нанятыми сельскими робôтниками пôдъ охороною войска. — — — Другого дня выслали передмѣщане депутацію до п. старосты (самъ п. староста того зажадавъ), зложену зъ бурмистра (!), одного мѣщанина и 5 передмѣщанъ. (Принятье депутаціи черезъ п. старосту мусимо поминути — *Ред.)* — — — Дня 12 л. цвѣтня звезли робôтникôвъ зъ Яжова на призначене мѣсце. Передмѣщане, чи то щобы подивитись, чи то щобы робити перешкоды, стягалися ту чимъ-разъ бôльше, але съ голыми руками. Дѣтвора, котрои такожъ було немало, бѣгла на передъ и зъ сваволѣ крикнула „гурра!“ Крикъ той вызвавъ зъ лѣса уланôвъ, котрй чваломъ пустились до громады людей. Дѣти поутѣкали, а господарѣ повыломлювали зъ ново-робленого плота дручки. Двократному атакови войска господарѣ не уступили. Тогды комендантъ крикнувъ „Ergreift den Säbel“ и—почалось плазованье. Лишь одинъ господарь ударивъ вояка патыкомъ по плечехъ и за те дôставъ 6 тятій въ голову (се той тяжко раненый, о котрôмъ згадуе „Gazeta Lwowska“); крôмъ того уланы легко зранили еще двайнайцять господарѣвъ (не 10, якъ доносятъ „Gaz. Lwowsk.-ôй“), котрй ôтгрожувались. Вкôнци господарѣ пôддались и шкôлку заложено. Въ Ôльшаници заложено „шкôлку“ другого дня безъ опору. Опôсля стягнули кôлькайнайцять найбôльше виновныхъ на слѣдство, и дальше арештуютъ по одному такъ, що до нынѣ [10 (22) цвѣтня] сидитъ увязненыхъ вже надъ 20 людей, мѣжь тыми 4 женщины (3 зъ нихъ були на мѣсци забуреня, а одна дѣвчина мала кинути жменю болота на вертаючихъ зъ роботы робôтникôвъ.) Яворôвцѣ намѣряютъ выслати депутацію до начальника суду съ прошеньемъ, щобы приспѣшивъ переведенье слѣдства, бо велика страта въ господарствѣ.

— **Въ Гнилици колс Текучи** знайшлося жерело нафты при 20 сяжняхъ. За 4 днѣ набрано 200 бочокъ и чимъ разъ взмагаеся. Маетокъ той жиды выдурили за 120 зр. у нашого чоловѣка.

— **Въ городскôй (волоскôй) церквѣ** ôтспѣвае хоръ воспитанникôвъ бурсы Института Ставропигійского при участи пп. аматорôвъ въ Велику Пятницу, о 6 год. вечеромъ, пôдъ управленьемъ своего диригента п. Димитрія И. Чипчара „Псальмы страстнй“ въ слѣдующôмъ порядку: 1) Бортнянського „Благообразный Іосифъ“ G moll; 2) Бортнянського „Чертогъ Твой“ C moll; 3) Гайдна „Аминь, глаголю тебѣ“ C moll; 4) Бажанського „Днесь адъ“ Es dur; 5) Бортнянського „Вечеры Твоея тайныя“ (октетъ) Es dur; 6) Гайдна „Жажду молитъ“ A dur; 7) „Кресту Твоему“ старорускій напѣвъ. — *И.*

— **Въ велику пятницю** ôтспѣваютъ питомцѣ гр. кат. львôвскои семинаріи (въ семинарскôй церквѣ) слѣдующй композиціи: Бортнянськй: Благообразный Іосифъ (G moll); Рудковскій: Насъ ради (C moll); Рудковскій: Распялся еси (G moll); Рудковскій: а) Єгда къ кресту (Es dur); б) Яко овча (B dur); в) Искупилъ ны еси (B dur); Гайднъ: Вижду Тя (F moll); Рудковскій: Ужасъ бѣ (Es dur); Лавровскій: Искупилъ ны еси (A dur); Бортнянськй: Услыши Боже гласъ мой (D moll); Бортнянськй: Благообразный Іосифъ (G moll). Початокъ о 4 год. (точно).

— **Зъ Бурштына** пишутъ намъ: Панъ посолъ М. Онишкевичъ по недавнôмъ своѣмъ справозданю зъ чинностей соймовыхъ въ Рогатынѣ прійшовъ межи насъ господарѣвъ, и почавъ съ нами розговоръ, выпытуючися о нашихъ кривдахъ. Прійшла бесѣда и на акцизу и мы почали скаржитися, що се для насъ кривда, если двохъ або бôльше господарѣвъ на власный ужитокъ купуютъ собѣ яку худобу або беврогу на зарѣзъ и мусятъ оплачувати акцизу. На тоѣ сказавъ намъ нашъ пос. Онишкевичъ, що то „выдеркафы“ несправедливй, и що мы не повинни платити, если спôльно купуемъ и на власный ужитокъ зарѣжемъ. Мы красно подякували пану Онишкевичеви и принесли тую милу вѣсть въ цѣлу нашу окрестнôсть. Нынѣ довѣдуемося, що панъ комисарь ôтъ акцизы таки жадае ôтъ насъ того податку и переказуе до насъ, що таки платити мусимо. — Просимо Вп. Редактора донести намъ, чи—если кто на власный ужитокъ въ спôлцѣ що купитъ, зарѣже и тымъ подѣлится, — повиненъ акцизу платити, чи нѣ? Прошу намъ зацитувати той параграфъ цѣсарского права, щобы мы знали, кто правду говоритъ: чи п. Онишкевичъ, посолъ, чи панъ комисарь цѣсарскій, а наконецъ просимъ насъ объучити, що мавбы въ тôмъ нашъ посолъ Онишкевичъ, що кинувъ таке баламутство межи бѣдни люде, зъ котрого велика бѣда може повстати? *Радный.“*
(*Отповѣдь редакціи.* Пôсля закона зъ 16 червня 1877 (§. 1 б) за рѣзану безрогу на ужитокъ кôлькохъ людей належится оплата акцизна пôсля тарифнои таксы. Не платится оплата тôлько тогды, если одинъ за власнй грошѣ купитъ безрогу, зарѣже и частины подаруе кому другому).

— **Зъ Тернополя** одержуемъ слѣдующе обвѣщенье: „*Odpis*: *L. 4589.* Obwieszczenie. Celem przeprowadzenia uzupełnienia wyboru trzech członków komitetu ustanowionego do zarządu fundacyi księcia Konstantego Ostrogskiego, wyznaczam termin na dzień 2 go maja 1883 o godzinie 9-tej rano w sali radnej tutejszego Magistratu. Wzywam przeto wszystkich uprawnionych do głosowania obrz. gr. kat., zamieszkałych stale w Tarnopolu, aby na rzeczonym dniu wzięli udział w głosowaniu. Dotyczący spis uprawnionych do głosowania jest wyłożony w Starostwie, w biórze referenta Pana komisarza Glenickiego, gdzie też w przeciągu dni 8, licząc od dnia ogłoszenia wolno wnosić reklamacye celem sprostowania dotyczącego spisu. C. k. Starostwo, Tarnopol dnia 8 kwietnia 1883. Madorowicz wł. r.“ — Звертаемо бачнôсть нашихъ Всч. Родимцѣвъ въ Тернополи, щобъ пильно позаходились коло сеи справы, щобъ выбôръ згананыхъ трехъ членôвъ упавъ на людей характерныхъ, свѣдомыхъ великои ваги, яку може мати така фундація для нашого обряду въ зъезуиченôй столицѣ Подôля.

= **„Одескій Вѣстникъ“** помѣщаючи вытяги зъ нашои статіи „Нашъ поглядъ на польске пытанье“, выражаеся при сѣй способности съ великимъ признаньемъ о галицкихъ Русинахъ, и вказуе мѣжь иншими на сей „ôтрадный“ фактъ, що хочь сй Русины не надто богатй, а всежь зôбрали вже до 900 зр. на памятникъ для бл. п. В. Барвѣньского.

— **Зъ дороги.** Переѣзджаючи черезъ Тернопôль на великодни празники въ саму цвѣтну недѣлю, поступивъ я до середнои церкви въ часѣ ôтправы службы б. для ученикôвъ, дôзнавшись, що молодѣжь гимназіяльна теперь зновъ плекае старанно спѣвъ хоральный, пôдъупавшій послѣдными лѣтами. Однакъ безъуспѣшно силуавсь я дôстатись до церкви, бо вся школьна молодѣжь стояла въ неладѣ передъ дверми церковными и мокла на дощи. За хвилю надôйшло войско, а офицеръ побачивши, що годѣ добитись до середины, закомендерувавъ „kehrt euch“ и такъ нашй воякй, вôльнй ôтъ муштры бодай въ цвѣтну недѣлю, не могли помолитись въ своѣй церквѣ. Ôгъ стоячихъ при дверяхъ мѣщанъ дôзнавсь я, що „ще не ôтôйшло всеночне“, и тому церковь переповнена мѣщанствомъ. При тôй случайности сказали менѣ, що се не першина, що такъ буває майже въ кожде бôльше свято, що молодѣжь школьна або не може дôстатись до церкви, або дôставшись попадаесь въ формальну прасу гидравличну, середъ котрои не може бути и мовы о пôднесеню духа до Бога. Намъ здаесь, що чей сему лиху далобыся зарадити въ мѣстѣ, котре маѣ три церкви. Урядъ парохіяльный мôгбы перевести се, щобъ н. пр. войско ôткомендеровувано до церкви надъ ставомъ, рôвно ôтдаленои ôтъ касарнѣ, якъ и середна церковь. Зъ другои жь стороны можнабъ въ порозумѣню съ катихитами усталити такій порядокъ функцій церковныхъ, щобъ въ часѣ службы для учениковъ, для котрои не бôльше якъ пôвъ годины часу потреба, не ôтбувались иншй парохіяльнй ôтправы, черезъ котрй для молодежи школьнои церковь булабъ недоступна. Заведенье такого ладу лежитъ въ интересѣ нашого обряду тымъ бôльше, що якъ зачуваемъ, интелигенція руска буває майже выключно на службѣ учениковъ, бо на спѣвану службу рôвножь не може дотиснутись або дôставшись до середины, не може выдобутись, бо зъ невѣдомои намъ причины двери другй церковнй, ведучй черезъ ризницю, забитй. Чи не пораднѣйше було замѣсть скленикôвъ для жидôвъ, побудованыхъ на церковнôмъ подворю, построити бôчну каплицю ôтъ одного крылоса якъ то примѣромъ въ церквѣ Успеньскôй во Львовѣ, и такимъ бодай способомъ розширити тѣсну церковь? Не розумѣемо нашихъ пекучихъ потребъ, а ôттакъ жалуемось на душехватство!

— **Объявленье.** Подаемъ до вѣдомости всѣхъ пп. довжниковъ „Академического Кружка“, що по 8 дняхъ ôтъ часу напечатаня сего объявленія подаются въ судъ жалобы противъ довжникôвъ. — Ôгъ комитета товариства „Академическ. Кружокъ“
Львôвъ 9 (21) цвѣтня 1883 р.

= **Зъ Познаньщины** вывандрувало за послѣдныхъ 15 лѣтъ, пôсля обчисленя „Gaz. narod.“, 200.000 Полякôвъ до Америки. На ихъ мѣсце привандрувало розумѣесь тôлькожь, если не бôльше, Нѣмцевъ... Es ist eine alte Geschichte, doch bleibt sie ewig neu. — „Dzien. pol.“ доноситъ, що начальство квидзиньскои регенціи (въ Познаньскôмъ) розпорядило, щобы въ школахъ дѣвочихъ, безъ взгляду на народнôсть учениць, при науцѣ ручныхъ робôтъ уживати тôлько нѣмецкого языка; въ наслѣдокъ сего усунувъ инспекторъ школьный торуньского округа вже двѣ учителки сихъ робôтъ зъ посады длятого, що не умѣютъ добре по нѣмецки. Mutatis mutandis... въ всѣхъ школахъ рускихъ громадъ мучатъ рускихъ дѣтей наукою польского языка, навѣть мимо ремонстрацій громадянъ удержуючихъ школы; а предсѣ анѣ въ одной мазурскôй школѣ не мучатъ Мазурôвъ рускимъ языкомъ. Тажь конституція выразно всѣмъ запоручае: dass niemand zur Erlernung einer zweiten Landessprache gezwungen werden kann... Але нехай бы такъ котрый учитель-Русинъ спробувавъ на сй слова ôткликатись!

— **На бѣдныхъ ученикôвъ.** На руки дирекціи рускои гимназіи прислали для бѣдныхъ ученикôвъ на запомогу: о. Витошиньскій зъ Денисова 2 зр., о. Т. Ковальскій зъ Спасова 7 зр, о. Петро Гиль зъ Шершеновець ôтъ себе 1 зр., ôтъ Гермины Гиль 1 зр., ôтъ молодыхъ парохіянъ 1 зр. 50 кр. Спасибôгъ симъ добродѣямъ. В. И.

— (**Дрôбни вѣсти.**) Загальнй зборы членôвъ „Towarzystwa tatrzańskiego“ ôтбудутся во Львовѣ, въ сали ратушевôй, д. 3 мая о год. 11 передъ полуднемъ — Намѣстникъ гр. А. Потоцкій маѣ взяти удѣлъ въ коронаціи царя въ Москвѣ. — Выдѣлъ краевый закупивъ въ Шлезвику для рôльничои школы въ Дублянахъ 12 штукъ коровъ и одного бычка расы англезôвъ. — Въ звѣстнôй справѣ Естеры Солимоссы (въ Тиса Есляръ) готовый вже актъ обжалованя; актъ сей попираѣ многими важными доказами пôдозрѣнье, що жиды дѣйстно Естеру — здаесь задля религійного забобону, замордували. — Вѣденьскій „Union-Bank“ розширивъ свою дѣяльнôсть на Боснію и Герцеговину. — Якъ зъ польскихъ часописей вносити можна, ôтбуваесь теперь въ (польскихъ) комитетахъ выборчихъ формальна лицитація мандатôвъ посольскихъ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Зоря“**, литературно-наукова часопись, выходяча вже четвертый рôкъ во Львовѣ пôдъ редакціею проф. Омеляна Партыцкого, стаеся съ кождымъ рокомъ що-разъ лучшою и пожиточнѣйшою и смѣло може соубѣгатися съ подôбными письмами другихъ бôльше розвиненыхъ литературъ. Говоримъ се зъ глубокого пересвѣдченя, маючи передъ очима 7 сегорôчныхъ чиселъ „Зорѣ“. Проф. Партыцкій зъ самого початку призначивъ „Зорю“ для рускихъ родинъ; она мала „и бавити и учити“, а во всѣмъ будити любовь до свого рôдного языка, до рôдноі исторіи и литературы, або иншими словами выховувати въ патріотичнôмъ дусѣ — особливо молоде наше поколѣнье. Засада тая пробиваеся майже зъ кождои, чи белетристичноі, чи науковои статіи „Зорѣ“. Що еще важне въ сегорôчнôй „Зорѣ“, то рôжнороднôсть статей, походячихъ зъ пôдъ пера самыхъ талантливыхъ, старшихъ и молодшихъ нашихъ писателѣвъ. Въ белетристичнôй части скôнчилась повѣсть исторична: „Князь Романъ Даниловичь...“ Дениса, а розпочалась „Захаръ Беркутъ“ повѣсть ист. зъ XIII стол. Ив. Франка. Побôчь довгихъ ист. повѣстей помѣщенй и повѣстки зъ сучасного житя: „Потолочена доля“ молодого писателя Данила Лепкого и „Отець Александеръ“ проф. Нат. Вахнянина. Поезій щедро достарчуютъ „Зорѣ“ молодй поеты: Вол. Маслякъ и Миронъ***. Въ науковôй части стрѣчаемъ въ „Зорѣ“ обширну студію историчну молодого историка Корн. Заклиньского: „Зношеня цѣс. Рудольфа II съ Козаками“; студію академика Яросл. Романчука „Про чумакôвъ...“; обширну, дуже основну, вказуючу на рутиноване перо студію „Про реализмъ въ штуцѣ“, проф. Мих. Подолиньского; дальше поучаючй „Образки географичнй и етнографичнй“ Дениса. Треба такожь особенно пôднести, що сего року въ „Зорѣ“ подыбуемъ кôлька дуже цѣкавыхъ и важныхъ розвѣдокъ зъ етнографіи и живои словесности нашого люду, написаныхъ съ замилованьемъ и съ талантомъ Ив. Франкомъ и Дан. Лепкимъ. Не згадуемъ вже про многй иншй цѣнні статіи и статейки въ „Зорѣ“. Повѣсть *„Романъ Даниловичь и Гертруда“* ôтносится до часôвъ першого короля рускаго Данила. Посередъ княжескои епохи личнôсть Данила одна зъ найсимпатичнѣйшихъ. Зарôвно, якъ отець его (Романъ), прикорочавъ ôнъ буту бояръ, що за попередныхъ князѣвъ Ростиславичѣвъ до великои степени взмоглась була, и свое пановане оперъ бôльше на демократичныхъ началахъ. Пановане Данила обнимало всю Малу Русь (Галичь, Волынь, Подôлье и Украину); его поважали и слухали сусѣдні князѣ литовскй и польскй, а навѣть король угорскій, а о дружбу его добивались могучй володарѣ свѣта, мѣжь иншими самъ папа римскій, що и короновавъ Данила вѣнцемъ королевскимъ. Коли вымеръ рôдъ Бабенбергôвъ и опорожнився престолъ австрійскій и стирійскій, оженивъ Данило сына свого Романа съ Гертрудою, донькою послѣдного Бабенберга, и въ надѣи на помôчь угорску добивався вôйною пановання въ Нѣмеччинѣ. Тую дѣяльнôсть Данила и сына его Романа представивъ знаный писатель нашъ Денисъ въ обширнѣйшôй повѣсти. Задача автора була, представити вѣрно историчнй факты, пояснити наглядно далекосяглй пляны великого короля и подати образъ домашного и публичного житя рускихъ князѣвъ. Повѣсть писана съ правдивымъ одушевленьемъ и свѣжостею и представляе хорошу принадну лектуру для читателя. Жаль тôлько, що авторъ надто вѣрно придержувався фактôвъ историчныхъ и мовбы нарокомъ боявся дати волю власнôй фантазіи. А предсѣ послѣдна сцена въ тôй повѣсти, побытъ Романа пôдъ Вѣднемъ и сумна его тогдышна доля, такъ ажь допрошуются ширшого обробленя и мимохôть порушуютъ фантазію всѣлякими образами. Але мимо того повѣсть п. Дениса позôстане завсѣгды цѣннымъ набуткомъ для галицкои литературы тымъ бôльше, що попри Гальшку Острожску, есть то одна зъ першихъ историчныхъ повѣстей, якй появились въ Галичинѣ. — Исторична статія Корн. Заклиньского *„Зношеня цѣсаря Рудольфа съ козаками“* печатана була першій разъ въ справозданю рускои гимназіи за рôкъ минувшій Въ „Зорѣ“ гдеякй уступы п. Заклиньскій переробивъ, въ части пôсля пôзнѣйшихъ студій своихъ, въ части пôсля критичныхъ увагъ, якй появились були въ „Кіевскôй Старинѣ“ и въ ческôй „Politik“. Очевидно, праця его выйшла теперь въ „Зорѣ“ зовсѣмъ безъ похибокъ. — При случаю поговоримъ бôльше и о иншихъ працяхъ „Зорѣ“, — а на теперь высказуемъ лишь нашу велику радôсть, що „Зоря“, одинока наша литературно наукова часопись, такъ хорошо розвиваеся и стрѣчае въ найширшихъ кругахъ рускихъ популярнôсть и симпатію.

— **Руско-нѣмецкого Словаря проф. Евг. Желехôвского** выйшовъ вже зъ печати третій выпускъ въ 5 аркушахъ (ôтъ стор. 161—240) и обнимае слова ôтъ *Громобій* до *Загрозити*. Цѣна выпуска 1 зр. Выпускъ сей буде розсыланый Вп. Предплатникамъ заразъ по святахъ.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Душпастырскй посады получили оо: 1) Юліянъ Дорожиньскій приватне сотрудн. въ Поникві, дек. бродского; 2) Симеонъ Бурнадзъ, приватне сотрудн. въ Городенцѣ; 3) Іоанъ Зафіовскій сотрудництво въ Петликôвцяхъ съ перебуваньемъ въ Бѣлявинцяхъ, дек. чорткôвского; 4) Мих. Баранъ, завѣдательство въ Петликôвцяхъ.

Въ пропозицію принятй: на Петликôвцѣ, по поводу що о. Левъ Шухевичъ, получивши презенту, упокоився, оо.: 1) Крижановскій Романъ, завѣд. Ходачкова; 2) Улваноскій Ант., завѣд. Лѣсникъ; 3) Фôлварôвъ Ник., завѣдат. Башкова; въ списѣ помѣщенй: 4) Яворскій Анд. зъ Гребенова; 5) Дымушевскій Іоанъ, сотр. зъ Чорткова; 6) Манастырскій Конст. зъ Розгôрча.

Консисторія вставляеся до президіи намѣстництва о згоду на институцію оо.: 1) Андрея Ольша на Сугрôвъ и 2) Іоана Сологуба на Неслухôвъ.

До каноничноі институціи на Глинки завôзваный о. Дим. Вахнякъ.

На конкурсъ розписана (19 цвѣтня) парохія Дулибы, дек. ходорôвского, съ речинцемъ до 19 червня 1883.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

— **О. Иванъ рыцарь де Якса Ладыжиньскій,** парохъ въ Бересцѣ, почет. крылошанинъ еп. перемыскои, совѣтникъ консисторскій, ординаріятскій комисарь школьный и въ справахъ сервитутовыхъ, деканъ балигородскій, священикъ-цивилятъ упокоився дня 3 (15) цвѣтня въ 79 роцѣ житя, а 51 роцѣ священьства. Память сего мужа, многозаслуженого для церкви и народа, заслугуе на горячу згадку. Тй почести, якими его надѣлено, були выразомъ его великихъ дѣлъ. Покôйный замешкавъ мѣжь народомъ бѣднымъ, въ сянôцкихъ горахъ, на земли мало урожайнôй, межи народомъ, що пертый ôтъ Мазурщины елементомъ польскимъ, потребуе силы ôтпорнои. Великою частиною тои силы бувъ покôйный. О его успѣшнôй дѣяльности въ селѣ Бересцѣ свѣдчитъ прехороша мурована церковь, правдива рѣдкôсть въ тыхъ сторонахъ. — Покôйникъ походивъ зъ давнои знаменитои и богатои родины рускои Якôбъ. (Стрыечный братъ его бувъ крылошаниномъ въ Унгварѣ, а умираючи передъ 20 лѣтами жертвувавъ каменицю и цѣлый свôй маетокъ на тамошну бурсу дѣвочу.) Маючи средства до образованя вынесъ обширнй вѣдомости зъ школъ, а сполучивши съ ними и богату практику житя, покôйный мôгъ въ всѣхъ народныхъ справахъ сказати важне слово и зробити розумне дѣло. Безъ помочи правного дорадника (бо ôнъ самъ бувъ зручнымъ правникомъ) писавъ покôйный численній поданя, жалобы и рекурсы въ рôжныхъ, священьство наше загально обходячихъ дѣлахъ (пр. о побôльшенье дотаціи); — о тôмъ можна пересвѣдчитися зъ актôвъ староства въ Лиську, намѣстництва и рады державнои. Покôйный любивъ свою цевковь и починивъ при нѣй, якъ и при иншихъ церквахъ, фундаціи; любивъ рускій народъ и спомагавъ его, чимъ мôгъ, въ тѣснѣйшôмъ и ширшôмъ крузѣ: бувъ ôтъ давна щирымъ другомъ своихъ братей-священикôвъ. Покôйный лишивъ численну родину (63 особъ: дѣтей, внукôвъ и правнукôвъ). Похоронъ покôйного ôтбувся величаво при участи кôлькадесяти священикôвъ, всякого рода урядникôвъ и численного народа. Честь памяти великого мужа, заслужившогося для церкви и народа! Вѣчная ему память!

✝ **Андрей Рубчакъ,** взôръ щиро-рускаго мѣщанина, умеръ дня 11 (23) цвѣтня въ Калуши. Покôйный, твердый Русинъ, взôрцевый господарь и батько 12 дѣтей мôгъ спокôйно розпрощуватися съ симъ свѣтомъ. Зъ дѣтей его одинъ сынъ Дмитро есть священикомъ въ Сѣховѣ; одинъ учителемъ въ Лупку; два, Василь и Теодоръ суть въ Станиславовѣ одными зъ першихъ рускихъ мѣщанъ, а три господарюютъ въ Калуши и належатъ до окрасы рускаго мѣщанства. Доньки покôйного суть найлучшими господинями за першими господарями въ Калуши. Покôйникъ ôтзначався працёвитостею, тверезостею и честнотою. Вѣчна ему память!

ÔТОЗВА.

Всѣхъ тыхъ Вп. Панôвъ, котрй выпожичили ôтъ брата мого бл. п. Володимира якй небудь книжки, чи то его власнй, чи зъ библіотеки „Правды“, „Дѣла“ або и иншихъ библіотекъ упрашаю, щобъ выпожичень книжки зволили до 14 днѣвъ звернути або на мою адресу, або до редакціи „Дѣла“.

Въ Тернополи 12 (24) цвѣтня 1883.

Олександеръ Барвѣньскій,
професоръ учительскои семинаріи.

Подяка.

Маемъ честь прилюдно зложити сердечну подяку Впр. о. декану Александру Пундыкевичу, о. Іоану Коссакови, о. Василію Габлѣ, о. Теодору Карпякови, о. Павлови Новакови, о. Алекс. Шулякевичу, о. Георгію Махникови и лат. о. дек. Іоану Томаневичу за ласкавй ревнй труды при похоронѣ нашои матери, Маріи Дудровичъ, вдовы по гр. кат. пароху. Кромѣ того сердечно дякуемъ Всч. о. Генрикови Поляньскому за хороше слово прощальне. Сердечне Спаси-Бôгъ!

Стефкова, 22 цвѣтня 1883.

Симеонъ, Антоній, Іосифа Дудровичъ, Христина Черлюнчакевичъ, Павлина Горошко, Марія Калужняцка, дѣти покôйнои; Болеславъ Калужняцкій, зять.

Подяка.

Почуваюсь до обовязку зложити на сѣмъ мѣсци мою найсердечнѣйшу прилюдну подяку всѣмъ Высокоповажанымъ Товариствамъ и Панамъ, котрй мому найдорожшому мужеви, Игнатію Онишкевичу, б. професорови университету въ Чернôвцахъ, чи то лично при похоронахъ послѣдну прислугу ôтдали, чи то вѣнцѣ на домовинѣ покôйника зложили. Сердечне спаси-Бôгъ також всѣмъ тымъ, котрй менѣ въ моѣмъ невысказанôмъ

горю, що ми въ далекôй чужинѣ постигло, телеграмами свое спôвчутье заявили. Особенножъ чуюсь зъобовязаною зложити подяку за правдиву и щиру участь Всеч. о. посла Озаркевича и его Родины, Вп. дрôвъ Томащука и Гриньчака, и членôвъ акад. товариствъ „Сѣчь“ и „Буковина“, при котрыхъ помочи я перебула такъ тяжкй и для мене горестнй хвилѣ довгои и лютои недуги и наконець похоронôвъ мого пок. мужа. Такожь не можу не высказати подяки Впр. оо., дру Пелешеви и Пюркови, за ôтправленье обряда похоронного, пп. питомцямъ дух. семинаріи за прехорошій спѣвъ, а п. Яр. Окуневскому за щире надгробне слово.

Въ Чернôвцяхъ 8 (20) цвѣтня 1883.

А. Онишкевичева.

Змѣна льокалю.

МУЖЕСКИЙ КРАВЕЦЬ

АНТ. ЩЕРБА

має честь завѣдомити Вп. П. Т. Публику и Всч. Духовеньство, що **перенѣсъ свою робôтню зъ пôдъ ч. 5 пôдъ ч. 6 ул. Коперника во Львовѣ.**

Такожь пошукуєся хлопця-Русина до науки кравецтва. (2–3)

Съ симъ числомъ розсылаєся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ 6 и 7 аркушь повѣсти „Мѣщаньске племя“.

Курсъ львôвскій зъ дня 23. л. цвѣтня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	309 —	312 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	170 —	173 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	301 —	303 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 80	98 80
„ „ „ по 4% ав.	89 20	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	97 80	98 80
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 80	102 80
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 80	99 80
Облиги комунальй Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. съ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голевдерскій	5 56	5 65
„ цѣсарскій	5 57	5 67
Наполеондоръ	9 45	9 55
Ювимперіялъ	9 75	9 85
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ паперовый	1 17	1 19
100 марокъ нѣмецкихъ	58 25	59 —
Серебро	— —	— —

Курсъ безъ текучого купона.

БАЗАРЪ Маркевича

Першій складъ выробôвъ краєвыхъ

во Львовѣ, пляцъ Маріяцкій ч. 10

поручає

Полотна бѣлй на простирала и сорочки домашного выробу съ Корчины и зъ Дубôвця, въ штукахъ по 34 метры = 58 польск. лôктѣвъ по зр. 14, 15, 16, 17, 18, 19·50, 21, 22 зр., а найтоншй по 24, 26, 28 и 32 зр. штука. (3—5)

Полотна на сорочки

на способъ ирландскій апретованй,

по 19 зр., 22 зр., 23 зр., 25 зр., 28 зр. и 32 зр. штука.

Обрусы и серветы

М. Панкевича зъ Рудны гарнй и дуже таній.

Полотна господарскй

пôвъ бѣленй и шарй сырй

по 7 зр., 7 зр. 50 кр., 9 зр., 10 зр., 10 до 13 зр. штука.

Зегельтухи, дрелихи, оксфорды андрихôвскй.

Рускй матеріи вовняній

зъ Жабя, Коссова и Гусятына, ôтповѣдній на елегацкй портіеры або на покрытье меблѣвъ и т. п.

Солитера съ головою

устороюе въ 1/2 годины

лѣкарство не маюче зовсѣмъ жадного смаку и могуче бути дуже легке и съ пріятностею уживане.

Цѣна за 1 дозу 6 зр. 50 кр.

Правдиве лѣкарство можна дôстати лишь у **St.-Georgs Apotheke. Wien, V. Bez., Wimmergasse 33.** Тамъ належитъ удаватися съ вся кими замовленями. (2—4)

ПОХôДЪ СОБѢСКОГО

пôдъ Вѣдень р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цѣна 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

Въ Книжномъ Складѣ при „Публичной библіотекѣ“ А. Н. Гусева и К°, Харьковъ, Московская, 7, **продается новая книга:**

ВОРСКЛО

ЛІРНА ПОЄЗІЯ, Я. ЩОГОЛЕВА.

Харковѣ, 1883 г.,

цѣна 1 р. 30 к., съ перес. 1 р. 55 к.

Найлучшй

черезъ „**СУЕСЪ**“ спроваджуванй

ГЕРБАТЫ ХИНЬСКЙ

а именно:

3—5

		цѣна за нôвъ кіл.
Нр. 0	**Пекко-Мандаринъ**, найлуч.	зр. 5.—
„ 1.	**Ташу**, жовтоцвѣтна, аром.	„ 4.40
„ 2.	**Юнтойчанъ**, бѣлоцвѣтна	„ 4.—
„ 3.	**Нандзиннъ**, чорна аромат.	„ 3.20
„ 4.	**Сухонгъ**, мало наркотична	„ 2.80
„ 5.	**Конго**, чорна, фамилійна	„ 2.—
„ 6.	**Высѣвки** зъ гербатъ	„ 1.50
„ 7.	„ зъ найлуч. гербатъ	„ 1.70

КАВА въ найлучшихъ родахъ,

найдешевше въ торговли

Ст. Маркевича

во Львовѣ, въ Ринку ч. 42.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

Курсъ збôжа

зъ дня 14 л. цвѣтня 1883.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	зр	кр.	зр	кр
Пшениця червона	7	85	9	05
Жито	5	40	5	85
Ячмѣнь	5	35	6	80
Овесъ	5	25	5	60
Гречка	6	85	7	25
Кокорудза стара	6	50	6	75
„ нова	5	25	6	—
Просо	6	50	7	50
Горохъ до варки	7	—	9	—
„ паст.	5	25	6	25
Сочевиця	15	—	18	—
Фасоля	8	25	15	—
Бôбъ	6	25	6	50
Выка	6	—	7	25
Конюшина (передна)	50	—	90	—
Анижъ	27	—	28	—
„ плоскій	25	—	29	—
Кминъ	22	—	23	—
Рѣпакъ зимовый	14	25	15	—
„ лѣтный	12	75	13	—
Ржѣй (Льнянка)	11	50	12	—
Насѣнье льняне	9	50	10	50
Насѣнье конопляне	11	75	12	50
Хмѣль за 100 кил.	220	—	330	—

Нынѣшне число „Дѣла“ выдаємо въ 1½ аркуша. Слѣдуюче число по поводу торжества свѣтлого Воскресенія выйде въ слѣдуючій четверъ рôвножь въ 1½ аркуша.

Літографіи бл. п. Володимира Барвѣньского мы вже розôслали тымъ, що до сего часу ихъ собѣ були замовили. По причинѣ, що пересылка почтова насъ о много бôльше коштуе, якъ мы надѣялись, змѣняємо цѣну якъ слѣдуе: 1 примѣрникъ безъ пересылки 50 кр., съ пересылкою нефранкованою 62 кр., съ пересылкою франкованою 88 кр. — Просимо о вчасній замовленя, бо обстальовано лишь невеликій накладъ літографій.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рôкъ,

при участи кружка кіевскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

Товариство зареєстроване съ неограниченою порукою

купуе и продае Листы довговй, точно по дневнôмъ курсѣ; **есконтуе купоны тыхже листôвъ**, купоны **листôвъ державныхъ** навѣть передъ речинцемъ и **векслѣ**; **удѣляе пожички** и **задатки** на гипотеку; **принимае грошевй вкладки:**

а) на **книжки щадничй** по 6%,

б) на **бѣжучій рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.

Заставниче ôтдѣленье того Заведеня **удѣляє пожички на заставы**, а именно: цѣнй ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнй и ремѣсничй и всякй предметы, маючй цѣннôсть. (8—24)

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на I-ôмъ поверсѣ.

Аптика пôдъ „Звѣздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовѣ поручає:

Олѣй рыбячій зъ мнюха

свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, для того найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофулячныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична

дра ЛЮЦЕ (Lutze)

въ пачкахъ 1/4, 1/2 и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ

найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА

знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ

цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске

знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей

заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА

въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT

даюча дуже поживну зупу

пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду

въ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Sehering'a, Liebe'go, Löflund'a чистй и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ

РОМЕРСГАВЗЕНА

фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ

скрѣпляючій волосье

пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША

Испаньскй вина лѣчничй

признанй знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'go, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоєва и Матея Якубовского ôтзначенй, проф. хемій дра Радзишевскимъ хемично досльджень и знаменитыми узнанй:

Испаньске вино хинове

для скрѣпленя.

Испаньске вино хиново-желѣзисте

противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.

ИСПАНЬСКЕ

вино пепсинове

противъ недостаточного травленя.

ИСПАНЬСКЕ

вино пептонове

противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.

Испаньске

ВИНО РУМБАРБАРОВЕ

противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Чверть литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Тожъ само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшй признавй:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ

КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE

чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ

чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе

чверть-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.

чверть-литрова бутелька 1 зр.

Пластеръ на нагнѣтки Боксбергера

звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа

скляна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовй власнй и **ЦУКОРКИ МХОВЙ**

противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла

ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНЙ

Дра VOSSA

пуделко 70 кр.

Правдивй зернята Моризона

пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO

фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкй

власного выробу, неуступаючй жаднымъ нишимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо

спроваджена и тутъ до фляшокъ напознювана: чиста 1/2 фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee 1/2 фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый

до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ въ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID

найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, олеикъ 60 кр.

Вода кольоньска

власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. І. М. Фарины о половину меншй фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французкй

власного выробу.

ПУДЕРЪ французкій правдивый

и власного выробу.

Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.

Оцетъ дезинфекційный, власн. выробу.

Годзембина Малишевского

противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА

власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio

до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновй выробы Зарга,

рôжній мыла, кремы глицериновй и чиста глицерича.

Кромѣ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, приладôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩЙ и НАШОЄ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.

Въ администраціи „Дѣла“ можна дôстати слѣдуючй працѣ бл. п.

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100 ЛѢТНЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНôМЪ ВѢЧУ РУСИНôВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначуе Родина покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ працъ на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (2—?)

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

БАЗАРЪ МАРКЕВИЧА

Пляцъ Маріяцкій ч. 10 во Львовѣ

кромѣ рôжныхъ выробôвъ краєвыхъ

получивъ свѣжй на Весну и Лѣто въ великôмъ выборѣ матерій вовняній, шовковй, адамашки, атласы, баризе, газы, гренадины, перкалѣ, сатины, зефиры, мушлины. такожь шалѣ и хустки для дамъ.

Пріймае замовленя на готовй сукнѣ дамскй.

Цѣны постояннй.

Оказы высылае на жаданье франко.

Агенція фарбярнѣ **В. Шпиндлера въ Берлинѣ.** 3—5

На великоднй Свята!

4—5 поручає

карминово-червону, багряно-червону, помаранчеву, ясножовту, рожеву, зелену, віолетову, сину, чоколядово-брунатну

Фарбу до крашеня яецъ

(писанокъ)

Пачка разомъ съ инструкцією уживаня по 3 и 6 кр. — **Срѣбна и золота**, пачка 10 кр. (Одна пачка достаточна для закрашеня 15 до 20 яецъ).

Найлучшу масу до помостôвъ, фарбу лякирову до помостôвъ.

Покосты, олѣйнй краски готовй до ужитку, пензлѣ, лякиры, верниксы, чорнило, лякъ и т. п. — Малярскй фарбы въ тубахъ, малярске полотно, палеты и всякй знаряды.

ФАБРИЧНЫЙ СКЛАДЪ ФАРБЪ

Гибнера и Ганке

во Львовѣ, Ринокъ ч. 29, давнѣйше цукорня Ербарôвъ.

Ч. 16.978.

Отворенье публичнои субскрипціи
НА ОБЛИГАЦІИ ПОЖИЧКИ КРАЄВОИ ЗЪ Р. 1883
ВЪ СУМѢ 3,800.000 ЗР. А. В.

На силѣ уставъ краєвыхъ зъ дня 28. Студня 1881 (Дневникъ уставъ и розпоряджень ч. 5 зъ р. 1882), зъ дня 22. Марта 1882 (Дневникъ уставъ и розпоряджень ч. 34) и зъ дня 27 Цвѣтня 1882 (Дневникъ уставъ и розпоряджень ч. 52) Выдѣлъ краєвый Королевства Галичины и Володимиріи зъ Великимъ Княжествомъ Краковскимъ есть уповажненый до затягненя въ имени краю слѣдуючихъ пожичокъ: 1) пожички въ сумѣ 1,100.000 злр., яко краєву пôдмогу на будову галицкои желѣзницѣ трансверзальнои; 2) пожички въ сумѣ 1,919.400 злр. на сплату пожичокъ краєвыхъ, давнѣйше затягненыхъ, и 3) пожички въ сумѣ 1,025.000 злр. на кошта уряджения и на льокацію Банку краєвого.

Зъ тыхъ пожичокъ постановивъ Выдѣлъ краєвый зреализувати суму 3,800.000 злр. в. а. выданьемъ $4^1/_2$ процентовыхъ на оказателя звучащихъ облигацій краєвыхъ по 100, 500, 1.000, 5.000 и 10.000 злр. в. а. до повысшои высоты, вôдповѣдно до формулярѣвъ, облигацій и тымчасовыхъ квитôвъ, тоже пляну амортизаціи, затвердженыхъ черезъ Єго Ексцеленцію Н. Министра финансôвъ рескриптами зъ дня 10. и 16. Цвѣтня 1883 чч. 1501 и 1650. Выдѣлъ краєвый въ имени краю пріймае на фондъ краєвый належитôсть стемплёву, тоже податки, припадаючй вôдъ облигацій и купонôвъ. Однакожь податки зôстаютъ принятй лише въ высотѣ сумы, маючои вплачувати ся пôсля пормъ, теперь обовязуючихъ. — Дня 1. Мая и 1. Листопада кождого року ажь до сплаты капиталу буде выплачувати ся оказателеви за оказаньемъ запавшого купону кождои облигаціи провизія по четыры и пôвъ вôдъ ста зъ долины. Сплата облигацій наступитъ найдальше въ $38^1/_2$ рокахъ почавши вôдъ 1. Мая 1884. Льосованье облигацій буде вôдбувати ся два разы въ роцѣ, т. є. дня 1. Лютого и 1. Серпня. Въ три мѣсяцѣ по льосованю выльосованй облигаціи за зложеньемъ въ касѣ краєвôй разомъ зъ незапавшими купонами будутъ сплачень въ повнôй именнôй вартости.

Такъ выплату купонôвъ якъ и сплату выльосованыхъ облигацій буде довершати у Львовѣ каса Выдѣлу краєвого, а въ иншихъ мѣсцевостяхъ тіи институціи, котрй черезъ Выдѣлъ краєвый зôстанутъ при льосованю означень и въ публичныхъ письмахъ оголошень.

За сплату капиталу въ часѣ повысше означенôмъ, тоже за правильну выплату вôдсоткôвъ ручитъ цѣлый край Королевства Галичины и Володимиріи вразъ зъ Великимъ Княжествомъ Краковскимъ.

УСЛОВІЯ СУБСКРИПЦІИ:

1) Субскрипція буде вôдбувати ся **въ дняхъ 9., 10. и 11. мая 1883.** — У ЛЬВОВѢ: 1) въ касѣ краєвôй, 2) въ касѣ щадничôй, 3) въ галицкôмъ Банку кредитовôмъ, 4) въ галицкôмъ акційнôмъ Банку ипотичнôмъ и 5) въ банковôмъ домѣ Августа Шелленберга; въ КРАКОВѢ: 1) въ касѣ щадничôй, 2) въ касѣ Товариства взаимного кредиту (при Товариствѣ взаимныхъ убезпечень), 3) въ банковôмъ домѣ А. Мендельсбурга, 4) въ банковôмъ домѣ **Blau et Epstein** и 5) въ Банку для торговлѣ и промыслу; въ БРОДАХЪ: въ банковôмъ домѣ **Nathansohn et Kalir**; **во всѣхъ повѣтовыхъ мѣстахъ краю** въ бюрахъ Выдѣлôвъ повѣтовыхъ.

Результатъ субскрипціи зôстане оголошеный въ публичныхъ письмахъ. Въ случаю надвыжки наступитъ сорозмѣрна редукція субскрибованыхъ сумъ, однакожь зъ выключеньемъ цѣлковито покрытыхъ зголошень суоскрипційныхъ въ хосенъ фондôвъ, зôстаючихъ въ зарядѣ Выдѣлу краєвого.

2) Въ дняхъ призначеныхъ до публичнои субскрипціи установляє ся емисійный курсъ облигацій пожички краєвои по 90 за сто, т. є. субскрибентъ дôстане за 90 злр. въ банкнотахъ австрійскои валюты $4^1/_2$ процентову облигацію галицкои пожички краєвои въ именнôй вартости 100 злр. в. а., або за капиталъ, пожиченый краєви, буде побирати $5^0/_0$, не рахуючи зыску, якій буде мати зъ льосованя облигацій.

3) Субскрибенты маютъ зложити при субскрипціи титуломъ кавціи $10^0/_0$ субскрибованыхъ квотъ номинальныхъ готовыми грôшьми, або въ паперахъ, нотованыхъ на биржѣ. Въ першôмъ случаю кавція зôстане принята на рахунокъ другои раты цѣны емисійнои, а въ другôмъ случаю зôстане звернена по заплаченю тоижь раты.

4) Емисійну цѣну облигацій буде субскрибентъ обовязаный зложити въ мѣстци довершенои субскрипціи въ двохъ рôвныхъ ратахъ по 45 злр. в. а., першу дня 4. Липня, а другу дня 15. Жовтня 1883.

5) При выплаченю кавціи и ратъ на сплату емисійнои цѣны за облигаціи пожички краєвои зъ р. 1883 будутъ пріймати ся шестипроцентовй облигаціи пожички краєвои зъ р. 1873 за готовй грошѣ по курсѣ 101 злр. 50 кр. в. а.

6) По заплаченю першои раты дôстанутъ субскрибенты квиты тымчасовй, вôдповѣдаючй що до серіи и числа субскрибованымъ облигаціямъ. На вôдворотнôй сторонѣ квитôвъ будутъ нотованй ратальнй сплаты, довершенй на рахунокъ належитости за субскрибованй облигаціи.

7) По заплаченю другои раты зôстане тымчасовый квитъ замѣненый на $4^1/_2$ процентову облигацію пожички краєвои зъ р. 1883 тои самои серіи и числа съ купонами. Субскрибентамъ, котрй вôдъ разу при субскрипціи зложили цѣлу цѣну емисійну, зôстанутъ выданй облигаціи съ першимъ купономъ, платнымъ 1. Листопада 1883, а тымъ, котрй въ ратахъ сплачували цѣну емисійну, съ першимъ купономъ, платнымъ 1. Мая 1884, при чѣмъ однакожь буде имъ выплачена сума, вôдповѣдаюча вôдсоткамъ вôдъ вплаченыхъ ратъ въ стосунку по 5 вôдъ ста **pro rata temporis**.

8) Субскрибентъ, котрый не додержитъ котрого-будь речинця, вызначеного Выдѣломъ краєвымъ на сплату ратъ, має оплачувати въ протягу шести мѣсяцѣвъ рахуючи вôдъ дня платности раты по $4^1/_2{}^0/_0$ вôдъ залеглои сумы, а по безъуспѣшнôмъ уплывѣ тыхъ шести мѣсяцѣвъ тратитъ право до вôдобраня облигаціи зъ числомъ означенымъ въ квитѣ, кавція же, зложена на забезпеченье сплаты ратъ, переходитъ на власнôсть фонду краєвого.

Зъ Выдѣлу краєвого Королевства Галичины и Володимиріи съ Великимъ Княжествомъ Краковскимъ.

У Львовѣ дня 19 Цвѣтня 1883. (2—3) **GROTT.**

ФАБРИКА ДЗВОНÔВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши *(почта и стація желѣзницы)*,

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовй дзвоны** и вырабляє якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣякои ваги и объему**, ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ*.

Впреп. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавй замовленя, котрй выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(12—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

Пѣвець церковный

умѣючій такожь спѣвъ хоральный зъ нотъ пошукуе мѣсця пѣвця церковного въ мѣстѣ, где мôгбы устроити хоръ музикальный.

Адреса: **Петро Бялецкій** въ Пôдгайцяхъ. (2—2

„МЕРТВЙ ДУШЄ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Прасованй дрôжджѣ

зъ славнои фабрики Ад. Иг. Мавтнера и Сына въ Вѣдни

поручае

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ ДЛЯ ГАЛИЧИНЫ

въ торговли корѣннôй

Кароля Баллабана во Львовѣ

При сѣй случайности звертаю увагу, що торговлѣ жидôвскй на провинціи по причинѣ припадаючихъ святъ дрôжджѣ продавати не будутъ.

Высылки выповняю дня 10 (22) цвѣтня. О скорй замовленя упрашаю. (7—7)

Выдавець и редакторъ: **Антонъ Горбачевскій.** На часъ его выѣзду отвѣчае за редакцію **Вол. Пôдляшецкій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 44. Львь, Четверъ 21 цвѣтня (3 мая) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крѣмъ рускихъ святъ) о 4-ѣй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пѣдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пѣдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тѣлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вольнѣ отъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрацiи часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*: *Для Россіи*
на цѣлый рѣкъ . . 12 зр. на цѣлый рѣкъ . . 12 рубл.
на пѣвъ року . . 6 зр. на пѣвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рѣкъ . . 16 зр. на цѣлый рѣкъ . 16 рубл.
на пѣвъ року . . 8 зр. на пѣвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рѣкъ . зр. 5·— на цѣлый рѣкъ . 5 рубл.
на пѣвъ року , зр. 2·50 на пѣвъ року . 2 р. 50к.
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницъ, окрѣмъ Россіи:
на цѣлый рѣкъ . . . . 15 зр.
на пѣвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рѣкъ . 19зр. на цѣлый рѣкъ . . 6 зр.

☞ Съ днемъ 1 (13) цвѣтня розпочинаєся новый чвертьрѣкъ нашого выдавництва. Просимо отже всѣхъ нашихъ П. Т. Предплатникѣвъ поспѣшити съ присылкою дальшои предплаты а взглядно выровнати залеглости, понеже лишь при точной вплатѣ зможемо бути и мы точными.

Ново приступаючій П. Т. Предплатники „Библіотеки найзнам. повѣстей“ дѣстанутъ даромъ початковій аркушѣ розпочатои повѣсти „Мѣщаньске племя“.

Значенье теперѣшнои хвилѣ
для Русинѣвъ.

Короткій часъ дѣлитъ насъ отъ важнои хвилѣ выборѣвъ. Зъ многихъ сторѣнъ доносятъ намъ, що староства починили вже приготованя до правыборѣвъ, такъ що правыборы будутъ переведенѣ леда день. Въ гдекотрыхъ повѣтахъ, якъ намъ доносятъ, старосты скликаютъ въ першій дни по святахъ сесіи вѣйтѣвъ, на котрыхъ, розумѣесь, буде дана директива для правыборѣвъ и выборѣвъ.

Русинамъ отже треба братися безпроволочно и енергично до дѣла, — бо крайна вже пора! Откладанье дѣланя на послѣдный часъ — по правыборахъ, неразъ вже тяжко покарало Русинѣвъ. Здоровый розумъ намъ наказуе велику увагу звертати на правыборы, отъ котрыхъ успѣху остаточно зависитъ и успѣхъ самого выбору посла. Наша думка така, що при правыборахъ руска интелигенція, головнѣж руске духовеньство, маєе далеко ширше и далеко вдячнѣйше поле дѣланя, якъ при самѣмъ выборѣ посла. Не сумнѣваємось, що мимо злобныхъ ворожихъ интригъ нашого священьства — вплывъ его еще доволѣ сильный на рускій народъ. Не можемъ порозумѣти, для чогобы народъ, маючій довѣріе до свого священьства, не мавъ услухати его переконуючои рады, дячогобы не могъ пѣзнати свого власного добра и розрѣжнити, кто ему бѣльшій пріятель: чи кандидатъ Полякъ, дѣдичь або староста, чи кандидатъ рускій. И справдѣ, священьство наше — велика сила! Где тая сила дѣлае — тамъ бачимъ успѣхъ, а где спочиваe — тамъ наша неудача, нашъ упадокъ.

Зъ гдеякихъ сторѣнъ доходятъ насъ вѣсти, що нашій священики въ такъ важну для Русинѣвъ пору, но малу розвиваютъ дѣяльность, а гдекуда жаднои. Сумно и прикро принимати таквѣсти! Щожъ за причина сеи апатіи, сеи нухливости, сего бездѣльства? Чи се мавѣ бути объявъ страху передъ „предержащи властями“, чи объявъ усомненія руского священьства въ успѣхъ нашого дѣла, чи бъявъ индиферентизму въ важнѣй справѣ роднѣй? Иншои причины придумати годѣ.

Спытайможь перь: чого наше священьство маe страхатис брати участь въ выборчѣй акціи? Выборча ація и агитація есть рѣчь законами вповнѣ дволена, а наше священьство маe за собоюнавѣть довгу традицію головного участвова въ акціи выборчѣй зъ стороны рускои. Се передъ кѣлькома роками бувшій митрополит Іосифъ Сембратовичь листомъ пастырскимъпрепоручивъ рускому духовеньству брати часть въ выборахъ и старатись перевести иъ такъ, якъ того вымагае добро народа, повѣрного его опѣцѣ и проводови. Коли приглянутись становищу нашого духовеньства за цѣый періодъ нашого конституційного житя, — то бачимъ фактъ, що священьство наше, коли найбѣльшу брало участь въ житю политичнѣмъ, якъ прим. въ агитаціяхъ выборчихъ тогды и найбѣльшу мало повагу; чимъ бѣльше зрѣкалось своеи участи — тымъ бѣльше тратило на повазѣ у „предержащихъ властей“ и у нашихъ политичныхъ противникѣвъ. Се зовсѣмъ природно: „бездѣльнѣсть, знаменуюча немѣчь“ — все и всюда стаe предметомъ маловаженя, а навѣть глузованя зъ стороны дѣлаючого и сильного. Тѣлько дѣлаючого боятся и маютъ для него повагу; о тѣмъ кому, якъ кому, а нашому [illegible] конче треба знати: лишь дальше оно буде страхатися и не дѣлати, — тымъ бѣльше буде тратити. Нашій политичнѣ противники певно не будутъ такій благородній, щобы за „бездѣльство“ руского священьства — „нагородили“ его якими небудь благами чи матеріяльными, чи моральными. Рускій священикъ, доки онъ признаe прилюдно себе Русиномъ, — все онъ у шовинистѣвъ буде „moskalofil“, „szyzmatyk“ и т. п., а чимъ смиртнѣйшій буде, — тымъ смѣливѣйше цвѣркнутъ ему тыми епитетами въ очи!... Сего хиба слѣпый не добачитъ.

Спытаймо дальше: чого нашому священьству сумнѣватися въ нашь успѣхъ? Сомнѣніе — се родичь всякои неудачѣ, всякого упадку. Вѣруючій добиваeся цѣли, вѣра спасаe, вѣра доказуe правдивыхъ чудѣвъ. Се относится якъ до одиницѣ, такъ и до народѣвъ, якъ до житя приватного, такъ и до житя публичного. Що значитъ, яку вагу маe народъ безъ вѣры, народъ усомнившійся въ свою жизненну силу, въ свою будучнѣсть завтрѣшну и вѣкову? Тѣлько той народъ достойный поваги и чести, котрого одиницѣ перенятій и одушевленій вѣрою въ успѣхъ своихъ дѣланъ для красноu будущины народноu. По сотный вже разъ ставимъ и на сѣмъ мѣсци за примѣръ Чехѣвъ, — але годѣ: воскресенье и розвѣй Чехѣвъ повинній все стояти намъ яко живый примѣръ передъ очима.

Наконецъ спытаймо: чи се можливо, щобы наше священьство, той широкій пень нашои интелигенціи, мавъ бути индиферентный въ нынѣшнѣй такъ важнѣй хвили выборѣвъ? Нѣ, руске священьство не повинно бути индиферентне, если не хоче брати на себе грѣха за бѣдный нашь народъ, за себе и за своихъ власныхъ дѣтей. Мы вже стѣлько разѣвъ поясняли значенье сойму для цѣлого краю и для Русинѣвъ, що, здаeсь, кождому стало ясно, о що то властиво иде теперѣшна борба выборча. Теперь пѣднесемъ лишь отъ що:

Дуже ошибаeся той, кто думае, що борба руского кандидата противъ польского — се выключно борба руского народа противъ польского народа. Зовсѣмъ нѣ. Центральный комитетъ польскій не есть представителемъ анѣ люду польского, анѣ интелигенціи польскои, — се самозванець въ чистѣмъ того слова значеню, се миніятура тои всемогучои клики, котрои дороги и стремленя такъ вѣрно и досадно намалювавъ гр. Круковецкій въ своѣмъ справозданю; се миніятура клики, противъ котрои справкамъ (провизія за трансверзальну желѣзницю, банки, „Schweiggeld-ы“ и т. д.) выступаютъ нынѣ всѣ хочь троха совѣстнѣйшій польскій часописи... Се треба намъ добре памятати, що въ рускѣй части Галичины выборы переводитъ комитетъ клики, котра не представляe польского народу, але касту, що дбаe лишь про свою кишеню. Въ комитетѣ центральнѣмъ засѣдаютъ вправдѣ еще кромѣ представителѣвъ клики люде посторонній, — а ктожь то такій? — то редакторъ „Gazet-ы Narodow-oи“ Янъ Добжаньскій, редакторъ „Dziennik-a Polsk-ого“ звѣстный зъ справы „Schweiggeld-у“ Мих. Савицкій, рабинъ Шмуль Орнштайнъ и другій рабинъ Левенштайнъ!.. И ось такій комитетъ выбираe кандидатѣвъ рускимъ селамъ! Чи кандидаты ставленій такимъ комитетомъ можутъ бути прихильній рускому народови и рускому духовеньству, чи будутъ они годно заступати интересы нашого народа и духовеньства? Се нехай добре розважитъ кождый рускій патріотъ, а особливо той, кто може дѣлати въ выборчѣй агитаціи, — въ першѣй линіи нашій священики, бо они нынѣ суть безпосередными провѣдниками сельского народа, и велика спочиваe на нихъ отвѣчальнѣсть. Чимъ бѣльше рускихъ послѣвъ засяде въ соймѣ, тымъ менший тягарь буде поносити край, бо Русины, якъ се признавъ и гр. Круковецкій, все въ соймѣ воювали противъ непотрѣбныхъ выдатковъ и противъ нового обтяжуваня и такъ перетяженого податками народу, — а дальше отъ бѣльшого числа рускихъ послѣвъ зависитъ и лучша доля нашого священьства, нынѣ такъ пониженого морально и матеріяльно.

Взываємъ отже въ имя загального добра руского народа всѣхъ Русинѣвъ до щирои, рѣшучои и неустрашимои дѣяльности въ борбѣ выборчѣй. Съ вѣрою въ успѣхъ берѣмся до святого народного дѣла, — а певно побѣдимо. Особенно хочемъ уповати на наше священьство, котре маe нынѣ найширше поле до дѣланя — и котрому, на случай нашои побѣды, припаде найбѣльша часть чести и славы...

Выборы до сойму.

Польскій центральный комитетъ выборчій для всходнои Галичины отбуваe теперь засѣданя, радитъ надъ предкладаными ему черезъ комитеты повѣтовій кандидатами — и затверджуe кандидатѣвъ на поодинокій округи выборчій. Доси затвердивъ комитетъ центральный девять кандидатѣвъ въ малыхъ посѣлостей, а именно: 1) на округъ *Бѣбрка* — Теофиля Генцля; 2) на *Цѣшанѣвъ-Любачѣвъ* — Альбина Туряньского; 3) на *Лѣско-Балигородъ* — Теофиля Журовского; 4) на *Яворѣвъ-Краковецъ* — гр. Яна Шептицкого; 5) на *Сянѣкъ-Рыманѣвъ-Буковско* — Зенона Слонецкого; 6) на *Стрый-Сколе* — бар. Жигмонда Ромашкана 7) на *Ярославъ-Сѣнява-Радымно* — гр. Стефана

ЗЪ ТИХОИ КУЗНѢ

„LUDOW-OИ OŚWIAT-Ы“.

II.

„Дмитро Детко, рускій воевода перемыскій. Историчне оповѣданье, написавъ Иванъ Ем. Левицкій. Мѣсяць Май, 1882. (Книжочка 6). Цѣна 8 кр. в. а., 23 стороны, 16^{0}.

Мы съ немалымъ здивованьемъ прочитали заголовокъ сеи брошурки... Передовсѣмъ звернуло нашу увагу имя автора. Сейже авторъ писавъ передъ тымъ для рускихъ часописей, — выробивъ собѣ навѣть якесь имя, — а нынѣ онъ вже... на оброцѣ комитету?

„Дмитро Детко“... имя, о котрѣмъ доси анѣ публика наша, анѣ народъ нѣчого не знавъ; имя, о котрѣмъ хиба въ припорошеныхъ компендіяхъ историчныхъ неясну згадку знайти можна. Якежь бы оповѣданье „историчне“ написати можна о тѣмъ Детку, о котрѣмъ и зъ жереблъ небогато бѣльше знаемъ надъ се, що якійсь рускій бояринъ (*не* воевода) Дмитро Детко (de Przemyśl) въ першѣй половинѣ XIV вѣку живъ на Руси? Имя сего Детка (яко свѣдка) знаходимъ кѣлька разѣвъ — по при другихъ боярахъ — на документахъ выставленыхъ черезъ князя Юрія II Болеслава (двохъ именъ), — такъ напр. въ лѣтахъ 1334, 1335; о тѣмъ Детку есть цѣлыхъ пять строчокъ у польского хрониста XIV в., Янка зъ Чарнкова; есть такожь одинъ доси не зовсѣмъ выясненый привилей, выставленый симъ Деткомъ для купцѣвъ торуньскихъ, безъ даты, мабуть въ 1341 року. Отъ и все... Годѣ на певно сказати, що се за чоловѣкъ бувъ, чи довго живъ, коли вмеръ, що дѣявъ, чого хотѣвъ. Яке ту може бути „оповѣданье“ о нѣмъ?

Мы не помылились; въ цѣлѣй брошурцѣ, на 23-ехъ сторонахъ говорится ледво въ двайцяти (!) строчкахъ о Детку; о чѣмъ же еще? — На 22-охъ сторонахъ оповѣдае авторъ рускому народови о смерти Болеслава Тройденовича, що то его „1337 р. по смерти Юрія II (sic!) рускій бояре, владыки и знатнѣйшій мужѣ галицко-володимирского княжества на князя запросили“; якъ то княженье сего Болеслава „не сподобалося рускимъ боярамъ“, „бо Болеславъ старався зближити (sic!) галицку Русь до захѣдныхъ краѣвъ, въ котрыхъ процвитала наука и добробытъ“, — якъ то сѣ недобрѣ „честилюбивѣ“ бояре 1340 строили Болеслава во Львовѣ; якъ то львѣвскій (!) мѣщане нѣчого собѣ доброго въ того не вѣщували... Дальше чуемо гдещо о королю „сусѣднои Польщи“, „умнѣмъ, благочестивѣмъ и миролюбивѣмъ (!) Казимирѣ Великѣмъ, котрого называли „королемъ хлопѣвъ“; якъ то сей Казимиръ, „скоро зачувъ, що Русины во Львовѣ строили его свояка Болеслава, двигнувся съ войскомъ зъ Кракова, щобы на пѣдставѣ спадщины обняти осиротѣлый княжескій престолъ; якъ то онъ „не займаючи (!) нѣякихъ мѣстъ, удався просто до Львова“ (дуже ему — мабуть — спѣшилось!), якъ то онъ прійшовъ до насъ „не яко чужій (!) намъ, грѣзный володѣтель, але яко миролюбивый (!) монархъ“: якъ то, „прибувши до Львова (по похоронѣ Тройденовича!) онъ спросивъ (!) всѣхъ боярѣвъ и пр. на велику раду до княжескои палаты (!), на котрѣй то радѣ заявивъ всѣмъ, що буде шанувати рускій звычаѣ и права“... По тѣй „радѣ“ вернувъ Казимиръ до Кракова, „взявши съ собою двѣ княжескій короны“ (бѣльше нѣчо!...) „на знакъ (!) того, що пануe по наслѣдству и надъ галицкимъ княжествомъ“... Лѣтомъ того самого року двигнувся еще разъ на Русь, а то длятого, щобы „змѣцненьемъ залогъ въ рускихъ земляхъ обезпечити сѣ землѣ противъ нападѣвъ Татарѣвъ“; „по дорозѣ вступивъ до мѣстъ Перемышля, Любачева, Тустаня, Галича, Теребовлѣ и др. оказуючи всюды свою прихильнѣсть для Русинѣвъ“... Казимиръ „противъ великодушно убійцямъ Тройденовича“ и т. д. Однакожь бояре не були тымъ всѣмъ задоволенѣ и зробили змову пѣдъ проводомъ Дмитра Детка въ Перемышля и Данила въ Острога; они збѣрались на раду въ Галичи (!), выслали послѣвъ до Татаръ. Татаре двигнулись „лѣтомъ 1342 р. на Русь“, вторгнули до Польщѣ и „спустошили землѣ надъ Вислою“. „Бояре осягнули (!) свою цѣль; черезъ шесть лѣтъ оставало галицке княжество пѣдъ управою Детка, оплачуючи тяжкій гарачь Татарамъ“; Русь за той часъ страшно пѣдъупала... По смерти Детка (яка шкода, що авторъ не подае року сеи „смерти“!) — „стало все клонитись до лѣпшого“; „Казимирови признано (sic!) въ силу умовы съ сусѣдными князями, одну частину землѣ“, „котра (въ сѣй хвили) рѣвналась правдивѣй руинѣ“, и по довгихъ трудахъ и заходахъ удалось ему все лихо поправити; онъ „установивъ (навѣть!) епископства и побудувавъ церкви для исповѣдникѣвъ латиньскои вѣры, и тымъ самымъ зближивъ рускій землѣ до заходу“(!).. Розумѣесь, що нашь авторъ не забуваe сказати такожь гдещо и о папѣ, (при чѣмъ приписуe очевидно тѣлько Полякамъ заслугу нашого „зближеня“ такъ до „заходу“ якъ и до католицизму), а по при тыхъ по части выдуманыхъ, по части въ рѣжныхъ пѣдручникѣвъ выловленыхъ, — по части съ намѣромъ попѣдсуваныхъ, по части-жь (такожь съ намѣромъ) поперекручуваныхъ подрѣбностяхъ занятя Руси черезъ Казимира, знаходимъ при кѣнци отъ якій цѣкавій, патріотичнѣ слова: „Черезъ пять вѣкѣвъ, братаючися (sic! — а 1654, 1667 и т. д.?!..) съ сынами ляцкои землѣ, отгрывали Русины блыстательну ролю (sic!) въ исторіи пѣвнѣчно-всходнои Европы... О тыхъ славныхъ (!) часахъ будемъ мати неразъ способность оповѣсти и переконуючо выказати, *що якбы не Ляхи, то нынѣ не булобы и слѣду зъ Руси, бо Русь булабы теперь дикою татарскою пустынею...*“ Ipsissima verba. Ото, Господи! Якій то мы Русины нерозумнѣ та и... невдячнѣ!.. Еще смѣемо нарѣкати на Ляхѣвъ! Читай рускій хлопе та учися!..

Замойского; 8) на *Броды-Радехôвъ-Лопатынъ* — гр. Станислава Баденёго и 9) на *Залѣщики* — Игнатія Глажевского. — Зъ прочихъ округôвъ выборчихъ зъ малыхъ посѣлостей комитеты окружнй не предложили еще кандидатôвъ. Комитетъ центральный ухваливъ длятого вôзвати всѣ комитеты, щобы поспѣшилися. О дальшихъ кандидатахъ на гдеякй повѣты можемо вже теперь догадуватись. И такъ на *Городенку* поставитъ запевно центр. комитетъ маршалка Ленартовича, на *Гусятынъ* — Еразма Волянъского, на *Львôвъ* — Давида Абрагамовича, на *Раву* — якогось Феликса Билиньского, на *Снятынъ* — бар. Капріого (правительство попираѥ дѣдича Мойсу).

Въ *Перемышли* кандидуѥ гр. Круковецкій — и то на власну руку. Цѣкава исторія ôтоградася дня 25 л. цвѣтня въ Перемышли на зôбраню тамошного комитету польского. Дѣдичь Зигмунтъ Дембовскій, маршалокъ повѣтовый, скликавъ передвыборче зôбранье; явилось до 70 осôбъ. Запрошено такожь гр. Круковецкого, котрый описувавъ тоѥ зôбранье въ львôвскôмъ „Sztandar-ѣ“. Зъ опису гр. Круковецкого и зъ справозданя въ перемыскôмъ „San-ѣ“ подаѥмъ нашимъ читателямъ цѣкавѣйшй факты.

Маршалокъ Дембовскій запрошувавъ гр. Круковецкого еще въ сѣчни с. р., щобы спôльно съ нимъ скликавъ до Перемышля комитетъ выборчій. Гр. Крук. ôтписавъ ему мѣжь иншимъ: „Не узнаю центрального комитету, яко „погробовця“ сойму, котрый бувъ безперечно найгôршій вô всѣхъ соймôвъ,... нѣчого користного не зробивъ, а побôльшивъ додатки о 15½ кр. и зробивъ 13½ миліонôвъ довгу... Я увѣреный, що пôдъ зарядомъ того комитету выйде зъ выборôвъ сметанка неробства и апатіи, котра ухвалитъ новй додатки до податкôвъ и еще бôльше задовжитъ край, — тожь и не думаю прикладати до того свои руки... Менѣ здаѥся, що комитетъ выборчій (въ Перемышли) не потрѣбный: въ бôльшихъ посѣлостей перейдутъ люде, котрыхъ вкажете, — рѣчь впрочѣмъ зовсѣмъ рôвнодушна; зъ мѣстъ будутъ кандидувати адвокаты Дворскій або Вайгартъ, котрого поручите, — а зъ громадъ сельскихъ я буду кандидувати, не зважаючи на те, кого вы панове поставите; а хочь доси сиджу тихо и може буду тихо сидѣти, мимо що знаю зрупôв[illegible] хлопôвъ прійде вамъ твердый горѣхъ згрызти, ѥсли схочете перевести выбôръ свого кандидата, — бо я выступлю безъ рукавичокъ... Складки на выбôръ посла, по моѣй думцѣ, не потрѣбнй, бо у насъ досыть неробôвъ, котрй можутъ своими грôшми старатися, тымъ бôльше тамъ, где иде о справы чисто-личнй...“ — Отъ що мѣжь иншимъ ôтписавъ гр. Круковецкій маршалкови. Мимо того маршалокъ таки завôзвавъ ѥго на зôбранье 25 цвѣтня, а то въ тôй цѣли, щобы вытягнути ѥго за языкъ и дôстати ôтъ комитету ухвалу ôтсуваючу ѥго ôтъ кандидатуры. Задля того маневру запрошено на зôбранье самыхъ поплечникôвъ клики противнои гр. Крук-ому, а лишь кôлькохъ ѥго прихильникôвъ. Розпочалася фарса. Адвок. Мохнацкій — перекинчикъ, котрому гр. Круков. дае дуже некористне свѣдоцтво личныхъ достоиньствъ — пальнувъ красненьку промову въ честь центр. комитету и въ своѣмъ локайскôмъ славословію дôйшовъ такъ далеко, що мѣжь иншими поставивъ таке внесенье: „Комитетъ мѣсцевый нехай запытае центр. комитету: чи не выпадалобы въ повѣтѣ перемыскôмъ перевести выбôръ посла въ особѣ котрого зъ мужевъ zasłużonych krajowi i potrzebnych w sejmie, а не замешкалыхъ въ повѣтѣ перемыскôмъ“. Клика поперла тоѥ понижаюче внесенье. Але одинъ присутный выступивъ противъ такого „локайства“ передъ центр. комитетомъ и заявивъ, що повѣтъ самъ лучше знае своихъ людей; на що наражуватись на те, щобы центр. комитетъ накинувъ повѣтови чоловѣка нелюбого, коли дотеперѣшный посолъ гр. Крук. нѣчимъ не заслуживъ собѣ на усуненье ôтъ кандидатуры. На тоѥ замѣтивъ адв. Мохнацкій, що „комитетъ повиненъ поперти тôлько такого кандидата, котрый узнае право центр. комитету до веденя выборôвъ и прійме засады, высказанй тымъ комитетомъ“. Тогды забравъ голосъ гр. Круковецкій и сказавъ: „Я влѣзъ въ се зôбранье, якъ „Пилатъ въ Вѣрую“, бо на запрошеню не було сказано, що нынѣшне зôбранье — то филія центр. комитету, котрого я не узнаю. Комитетъ той выбраный соймомъ, котрый бувъ „до нѣчого“, отже и комитетъ ѥго мусить бути „до нѣчого“. Першій соймъ бувъ добрый, другій гôршій, третій еще гôршій, а четвертый вже найгôршій; а причина злого лежитъ въ тôмъ, що уступаючій соймъ черезъ свôй комитетъ маѥ вплывъ на выборы до слѣдуючого сойму. Я пересвѣдченый, що пôдъ проводомъ сего комитету буде выбраный соймъ еще гôршій ôтъ попереднього. Я не узнаю анѣ центрального комитету анѣ ѥго филіи и на перекôръ ихъ воли ставлю свою кандидатуру, бо уважаю, що моя присутнôсть въ соймѣ ѥсть необходимо потрѣбна для обороны бѣдного люду сельского.“ Высказавши тй слова графъ Крук. выйшовъ зъ салѣ. За нимъ выйшли чотыри селяне и сказали ему: „Дурно паны адвокаты воюютъ; мы маѥмъ свôй розумъ и [illegible] chetne oburzenie“ запанувало по выходѣ гр. Крук-ого мѣжь зôбраными. Кн. Сапѣга запротестувавъ противъ высказу гр. Крук-ого, що соймъ не стоявъ за добромъ селянъ. „Не було — каже — въ соймѣ нѣкого, кто бы бувь выступавъ непріязно противъ люду, а найменше (sic!) выступали противъ него властителѣ бôльшихъ посѣлостей. Зло, съ котрымъ всѣ мусѣли и мусятъ боротись, дотыкае цѣлый народъ, а передовсѣмъ верству хлѣборобôвъ. Рôля терпитъ, а то зарôвно рôля, котру посѣдае богатый властитель, якъ рôля, котра въ рукахъ убогого селянина“... Якъ бачимо, кн. Сапѣга повся и симъ разомъ своею звычайною [illegible]ою о буцѣмъ то однаковôй доли, однаковых[illegible]тагарахъ и т. д. рôлѣ княжои и хлопскои. то читавъ „Подвôйну крейдку“ нашого п[illegible] Володимира Наврôцкого, — той зъумѣе [illegible]нити стôйнôсть злейныхъ слôвъ „księcia“ о однакôй доли рôлѣ паньскои и хлоп[illegible]...

Не будемъ довше заживатись на цѣкавôмъ зôбраню передвыбôмъ въ Перемышли; намъ ходило лишь о [illegible]аченье, що предсѣ въ однôмъ выборчôмъ [illegible]окрузѣ кастовôй клицѣ польскôй, званôй „[illegible]ральнымъ комитетомъ“ не иде такъ гладко — якъ въ иншихъ повѣтахъ... Можна собѣ выобразити злôсть, гнѣвъ и лютôсть [illegible]ральнои клики на „renegata“ — гр. Круковего!

Бесѣда посла Кальского,

выголошена на засѣданю радыдержавнои зъ дня 17 цвѣтня 1883 при спеціяльн[illegible]дебатѣ надъ новелею школьн.

(Конецъ.

Постанову §. 38 омин[illegible]и мои политичнй противники всюды, такъ [illegible]законѣ въ 14 мая 1869, якъ и въ теперѣшнй новели. Сей §. трактуе о провизоричнôмъ [illegible]становленю учителѣвъ и помôчникôвъ, и я [illegible]е роблю тутъ нѣякого замѣту; мушу однак[illegible]поспытати моихъ политичныхъ противникôв[illegible] що ихъ повздержуе ôтъ одобреня сего §-у [illegible]я думаю, що непріемною для нихъ ѥсть [illegible]рава комисіи для испытôвъ учительскихъ. [illegible]ы просили п. министра кôлька разôвъ придебатѣ буджетовôй о заведенье для Галичины [illegible]кихъ правильныхъ комисій, мы звертали ѥго увагу на конечну потребу, щобы члены таки комисіи володѣли словомъ и письмомъ рускимъ, щобы не судили ôттакъ якъ слѣпый о ба[illegible]ахъ (*веселôсть*), бо досвѣдъ научивъ насъ нато добре, що звычайно не засѣдае въ такô комисіи анѣ одинъ Русинъ. Мы пôдносили тожь часто жаданье, щобы въ мысль существуючого розпорядженя минист. заведено и у насъ комисіи екзаминаційнй, и длятого то вняжаютъ нашй политичнй противники Галичину въ пôдъ постановы сего §-у. Мы можемъ теперь дальше просити, а коли прійде на насъ черга, що сповнятся нашй бажаня, [illegible]е не дасться означити; на всякій однакъ спосôбъ мы не ôтступимо нѣколи ôтъ сего, на правнôй пôдставѣ опертого, нашого жаданя.

Приступаючи до обговореня найважнѣйшого §. 48 мушу въ горы зазначити, що уважаю сей §. въ [illegible]нарушенъся в основ. законовъ [illegible]и думаю для того, що до рѣшеня ѥго потреба буде бôльшости ⅔ голосôвъ. Постанова §. 48 звучитъ, що отвѣчальный провôдъ кождои школы може бути ôтданый лишь учителямъ того самого вѣроисповѣданя, до якого належитъ бôльшôсть ученикôвъ въ школѣ.

Вже пос. Озаркевичь высказавъ вчера, що стилизація така не въ силѣ насъ заспокоити, и що хотячи належно увзгляднити рôжнородность вѣроисповѣдань въ Галичинѣ, требабы тутъ по словахъ „вѣроисповѣданя“ доконче додати слова „и обряда“. Яко мотивъ сеи постановы, пôднесли нашй политичнй противники въ палатѣ панôвъ обавы, щобы случайно не обняли у насъ жиды проводу въ школахъ народныхъ. Панове тô, вынайшли собѣ отже жида (*веселôсть на львици*), щобы при ѥго помочи перевести рѣшенье по своѣй думцѣ, нынѣ однакъ постарались они тутъ вже и о другого такого жида. Посолъ гр. Дѣдушицкій именно высказавъ ту недавно, що ему пріятно булобы бачити жидôвскй дѣти, сидячй въ згодѣ и мирѣ съ дѣтьми христіянскими въ однôй школѣ, и выразивъ при тôмъ бажанье, щобы не роблено рôжницѣ межи дѣтьми розличныхъ вѣроисповѣдань. Панове тй маютъ отже при кождôй случайности свого жида, котрый ихъ выводитъ зъ колизіи: въ палатѣ панôвъ одного, а тутъ зновъ другого жида. (*Веселôсть на львици.*) Съ подôбными штучками не хочу однакъ дальше полемизувати, а обмежусь тôлько на выказаню жаданъ моихъ землякôвъ. М. П.! Мы Русины заключили не для того унію съ римскою церквою щобы згодитись ôттакъ на утрату самостôйности нашои церкви. Противно, самостôйнôсть тая ѥсть намъ запоручена, а въ дусѣ сеи самостôйности, сеи ôтрубности нашои церкви дѣлали мы все и на поли шкôльництва черезъ нашй ординаріяты. У насъ лежитъ вся рôжниця не въ вѣрѣ, а въ обрядѣ, въ церемоніяхъ церковныхъ, и для того не можемо мы ôтдати супокôйно дѣтей нашихъ навѣть въ руки учителѣвъ-католикôвъ, однакъ иншого обряда. Що се не проста фраза, о тôмъ свѣдчатъ слова пос. Озаркевича, и наведеный примѣръ о учителю въ Кійдановѣ, бучацкого повѣта. П. Озаркевичь навѣвъ ту еще другій подôбный примѣръ, а я мôгбы навести ихъ еще бôльше, але не хочу степенувати обуреня, выкликаного такими фактами. Для того я и боюсь, що при оставленю §. 48 безъ доданя слова „и обряда“, будутъ нашй школы и дальше ареною политичныхъ и національныхъ агитацій. Я мôгбы тутъ такожь жадати подôбнои коректуры, однакъ не надѣюсь, щобымъ мôгъ позыскати бôльшôсть, съ утѣхою однакъ буду попирати мого товариша п. Озаркевича, колибъ удалось ему переперти провктованый нимъ додатокъ „и обряда“.

Пос. Дѣдушицкій сказавъ тутъ, що ходятъ вѣсти, начебы Поляки хотѣли при помочи шкôлъ полонизувати Русинôвъ; сказавши тоѥ, не мавъ однакъ ôтваги сего заперечити и доказами ôтперти такй вѣсти. Мы однакъ, котрй маѥмъ ажь надто богато досвѣду въ тôмъ взглядѣ, мусимъ съ жалемъ пôднести, що не добачаѥмъ въ такôй стилизаціи §. 48 належнои обезпеки интересôвъ нашои народности. Мы волѣлибъ остати при нашихъ честныхъ рускихъ учителяхъ, котрй зъумѣютъ легко научити нашу молодѣжь всего пожиточного. Однакъ и додатокъ сей „и обряда“ не поможе намъ нѣчого, бо, якъ сказано, вынято Галичину и зъ пôдъ сеи постановы.

Приступаючи до §. 54 мушу замѣтити, [illegible] у насъ дѣйстно справджуѥсь пословиця „quem dii odere, paedagogum fecere“. При постановѣ §. 54, вводячôй задля кождои найдрôбнѣйшои причины поступованье дисциплинарне, сумнѣваюся дуже, чи знайдутся у насъ люде, котрйбы рѣшилися посвятитись школьництву; въ кождôмъ случаю мусѣлибы то бути або особливй характеры, або зновъ люде безъ найменшои волѣ и енергіи. Пос. Ригеръ сказавъ при дебатѣ надъ §. 54, що уважае невмѣстнымъ, наколи жѣнка высшого урядника продае карафіолы, а я звернувъ ѥго увагу, що прочитавши §. 54 въ звязи съ §. 53 мусить позволити на тоѥ, щобы и самъ учитель продававъ карафіолы, коли схоче бодай нужденно жити. (*Веселôсть*).

Тенденція сеи книжочки ясна. Ляхи и ихъ король Казимиръ представляются спасителями Руси; латинизаторъ Болеславъ-Юрій II выходитъ мученикомъ; занятье Руси 1340 р. Ляхами — представляѥсь зовсѣмъ мирнымъ актомъ; противятся сему едино чести- и властилюбивй бояре, а остоюются они лишь привываючи Татаръ. Вся акція ôтбуваѥсь на галицкôй Руси, — Болеславъ-Юрій гине во Львовѣ; о прочôй Руси, о спôвъудѣлѣ сеи прочои Руси въ горячôй боротьбѣ съ Ляхами о Русь галицку, о головнôмъ ирою сеи боротьбы, литовско-рускôмъ князю Любартѣ — не чуемо анѣ одного слова; знаходимъ лишь неясну згадку о „умовѣ въ 1354 р.“, силою котрои „признано“ Казимирови частину Руси. О ôтношеню Детка до Казимира, о договорѣ въ 1366 р., котрый закôнчивъ нову кроваву вôйну о Русь (послѣдну за Казимира, вже по сѣй „умовѣ въ 1354 р.“) — такожь нѣчого нема. Приписуване нашимъ авторомъ Казимирови В. заложенье латиньскихъ епископствъ на православнôй Руси представляѥся яко „зближенье“ Руси до Заходу; о тôмъ, що за Казимира перетворено многй церкви на костелы — не чуемъ нѣчого.

Перейдѣмъ до фактôвъ. — Россійскій историкъ Карамзинъ, а за нимъ многй другй припускали, що по „передпослѣднôмъ“ самостôйнôмъ князю галицко-володимирскои Руси Юрію II слѣдувавъ на княжѣмъ престолѣ послѣдный князь: Болеславъ Тройденовичь. Пôсля датъ документôвъ выставленыхъ черезъ сего Юрія II, клавъ Карамзинъ ѥго смерть на рôкъ 1336, — иншй пôдручники на рôкъ 1337. Однакожь новѣйша критика [1]) выказала, що Юрій II, а Болеславъ Тройденовичь — то одно и то саме лице. Юрій II не мôгъ умерти 1336 або 1337 р. вже для того, що еще 1339 р. выставляе одинъ документъ, отже еще жіе [2]). Юрій II мавъ два имена; выразно два имена дае послѣдному князеви гал.-вол. Руси польскій хронистъ XVI в., Янко Чарнковскій; а позаякъ Болеславъ при своѣй смерти бувъ римскимъ католикомъ, тожь треба припустити, що за молоду бувъ крещеный пôсля греческо-православного обряду (на имя Юрія), а опôсля — якъ сего маѥмъ такожь иншй численнй примѣры — бувъ перекрещеный пôсля римского обряду (на имя Болеслава). Суть навѣть слѣды, що Юрій-Болеславъ перейшовъ на латиньство за намовою свого вуйка, польского короля Володислава Локтика [3]); папы здавна (такъ на пр. вже за славного князя Данила, котрого короновано за згодою папы въ Дорогичинѣ на короля) старались позыскувати князевъ рускихъ, а передовсѣмъ князевъ галицко-володимирскои Руси. Тôлько пріймивши „Юрія II“ и Болеслава Тройденовича за одно и те саме лице, можна усунути и пояснити рôжнй суперечности и неясности въ жерелахъ. Сей Юрій-Болеславъ погибъ строеный боярами въ Володимири, 1340 р. [4])

Тымчасомъ въ книжочцѣ, о котрôй говоримъ, все то иде инакше: впередъ „умираѥ“ Юрій II, потôмъ княжитъ Болеславъ, а сей послѣдный князь гине во Львовѣ! Позаякъ однакожь се неправда, то и цѣле оповѣданье про „львôвскихъ“ мѣщанъ, — якъ то они непокоились смертею князя и др., ѥсть лишь неудалою выдумкою автора. Однакъ мы простилибъ ему сй похибки; предсѣ-жь „популярный“ писатель не обовязаный знати послѣдныхъ розслѣдôвъ историчнои критики. Але чого маѥмо право домагатись, то сего, щобы нѣякій авторъ не фалшувавъ съ намѣромъ исторіи..., щобы не выдумувавъ фалшивыхъ причинъ строеня Болеслава, — щобы не говоривъ о якôйсь культурнôй мисіи князя, о котрôмъ жерела зовсѣмъ „не культурнй“ рѣчи оповѣдаютъ. Княженье Болеслава „не сподобалося рускимъ боярамъ“ и всѣмъ Русинамъ въ загалѣ, не задля якоись „честилюбивости“ або примхи, але задля того, що сей князь „старався зближити Русь до захôдныхъ краѣвъ“ дуже оригинальнымъ способомъ!... Ôнъ панувавъ дуже строго и насильно.

Послухаймо жерелъ. Всѣ они годятся передовсѣмъ на се, що Болеславъ бувъ завзятымъ латинизаторомъ; ôнъ намагався змѣнити вѣру и законъ Русинôвъ (legem et fidem ipsorum immutare nitebatur) [5]), старавсь о розширенье латиньского обряда (numerum et ritum Latinorum multiplicasset) [6]); правдѣ читаѥмъ такожь, що сей князь панувавъ „дѣльно“ (strenue), але крôмъ того читаѥмъ [7]), що „бувъ ôнъ дуже насильный (violentus) супротивъ своихъ пôдданыхъ, вязнивъ ихъ, деръ зъ нихъ грошѣ (pecunias ab ipsis extorquens), порываввъ и насилувавъ ихъ жѣнокъ и дочокъ, наводивъ на нихъ чужинцѣвъ Чехôвъ и Нѣмцѣвъ“... „Зневоленй, здаѥсь, стôлькима кривдами, строили ѥго (Русины)“. Бачимо, що стôлько доброго и культурного, скôлько Болеславъ Тройденовичь робивъ для Руси, навѣть выдумати годѣ! А о всѣмъ тôмъ нема въ „историчнôмъ оповѣданю“ о Детку анѣ словечка; Болеславъ — выйшовъ тамъ мученикомъ за зближуванье Руси до захôдныхъ краѣвъ.

Цѣле дальше „оповѣданье“ о занятю Руси Казимиромъ, о ѥго борôбѣ о Русь, такожь — якъ мы вже по части замѣтили або не докладне, або неправдиве. По смерти Болеслава выправився Казимиръ дѣйстно на Русь, — занявъ Львôвъ; але твердженье, будьтобы ôнъ „прійшовъ до насъ не яко чужій намъ грôзный володѣтель, але яко миролюбивый монархъ“, будьтобы ôнъ во Львовѣ скликавъ

---

[1]) *Bielowski.* Monumenta Poloniae, II. 620; *Dr. Reifenkugel,* (о рим кат. епископ. на Руси); Крил. *Петрушевичь,* Церковъ св. Пантелеймона.

[2]) *Rzyszczewski et Muczkowski,* Codex dipl. III., 197.

[3]) *Theiner* Mon. Pol. et Lith. I. 299.

[4]) *Bielowski,* Mon. Pol. III, 284 (in Wlodzimirz veneno interiit).

[5]) Янко Чарнковскій.

[6]) Иванъ зъ Винтертуръ.

[7]) Въ рочнику Трѣски; авторъ сего рочника бувъ мабуть при походѣ Казимира на Русь, и мôгъ ôтъ самыхъ Русинôвъ о Болеславѣ где що довѣдатись. „Strenue“ не выключае „violentus“.

Переходжу до §. 75. Пос. Дѣдушкій высказавши, скôлько то въ тôй новели рого и хосенного, позавидувавъ сего добра бсна свому рôдному краєви, думаючи певно Для васъ буде и тов добрымъ, однакъ мен треба єще чогось лучшого“ (*Голосы зъ правицѣ. Зовсѣмъ справедливо!*), и длятого хоче ôнъ бльнити Галичину ôтъ обовязуючои силы айважнѣйшихъ постановъ сеи новелѣ. П.! Хотячи говорити о §. 75, мушу застанови ись єще и надъ §. 74, котрый такъ звучитъ Мѣстячйся въ тôмъ законѣ постановы комєнційнй обовязуютъ лишь тамъ, где нема бôнои въ тôмъ взглядѣ постановы законодавства. Не дотыкаютъ они именно регулями зъ 25 червня 1867 взглядомъ рады шкôльноиравєвои для Галичины. То само читаємъ тажь въ §. 14 зак. въ 28 мая 1868. Бачимо же, що §. 75 єсть тôлько дальшимъ розведенмъ постановы §. 74, а я розумѣю тепер вовсѣмъ докладно послѣднй выводы гр. Душицкого, котрый поставивъ намъ тутъ ко примѣръ Англію, въ котрôй выдаются заны не тôлько для самои Англіи, але осôбно и ля Шкоціи и для Ирляндіи. И я бувôы тои гаки и бажавôы, щобы нашй противники не закывались регуляминами и розпоряженями, а али ôтвагу вступити съ своими бажанями а дорогу законодательства, котрои то дороги и очевидно лякаются и то не тôлько теперь, же вже ôтъ давна. Въ короткôмъ часѣ по выд ню закона шкôльного зъ р. 1869 поставила м мисія едукаційна сойму львôвского внесен утворити раду шк. кразву, зъ чого видно, щ панове тй не мали самй повного довѣрія д свого дѣла, и що не хотѣли обезпечити єго н всѣ часы. И дѣйстно, непевнôсть ихъ не була безпôдставною. Прочитайте лишь панове арт. III регулямину организаційного для Галичины, а знайдете тамъ слѣдуюче означенье компетенціи галицкои рады шкôльнои: „Именованье директорôвъ и учителѣвъ шкôлъ народныхъ и середныхъ съ застереженьемъ правъ спеціяльныхъ, прислугуючихъ громадамъ, корпораціямъ и особамъ приватнымъ.“ Чи думаєте панове, що сей §. єще доси въ цѣлости єсть обовязуючимъ? Нѣ, бо якъ звѣстно, постановляє найвысше розп. зъ 25 жовтня 1875: „що на будучнôсть буде именувати директорôвъ шкôлъ середныхъ цѣсарь, а учителѣвъ въ тыхже школахъ министеръ просвѣты, а рада шк. краєва маєвъ кождôмъ случаю представити свою пропозицію министрови просвѣты.“ Подôбно якъ сей уступъ арт. III-го такъ може бути кождого дня змѣненый цѣлый регуляминъ организаційный; булобы отже пожадане управильненье тыхъ ôтношень въ Галичинѣ закономъ, рѣшенымъ радою державною. На жаль однакъ не має репрезентація нашого краю на стôлько ôтваги, щобы справу тую поддати тутъ пôдъ прилюдну дискусію, хочь я пересвѣдченый, що навѣть панове зъ лѣвицѣ не хотѣлибы шкодити нашимъ краєвымъ интересамъ.

М. П. Згадаймо впрочѣмъ и на то, що мы всѣ старшй, котрй тутъ засѣдаємо, завдячуємъ старôй школѣ наше выхованье и образованье. Порядки шкôльнй, заведенй р. 1774 и 1805 не вынародовили насъ, а противно имъ завдячуємъ мы нашй вѣдомости. Нынѣ вынайдено якйсь особенні ôтношеня, а на ихъ пôставѣ сотворено, поступаючи рôжнородными манôвцями, регуляминъ организаційный; тй особенні ôтношеня маютъ єдину цѣль: пôддати Русинôвъ пôдъ власть Полякôвъ. (*Голосы: „Дуже справедливо!“*). Я дуже жалѣю надъ тымъ, що п. министеръ при ревизіи закона шкôльного не розваживъ лѣпше постановы сего §. Фу.

Законъ сей, яко цѣлôсть, уважаю дуже недостаточнымъ, та се не тôлько моя гадка, але навѣть члены противнои партіи внесли тутъ резолюцію, котра не ворожитъ довгого вѣку сему законови. Для уложеня закона шкôльного треба бôльше часу, супокôйнои а зрѣлои розваги, увзгляденя всѣхъ ôтношень, выповненя всесторонныхъ жадань. Я не думаю прикладати рукъ до знищеня науковыхъ здобуткôвъ нѣмецкихъ ученыхъ, а бажаю бôльше, щобы здобутки тй сталисъ участею всѣхъ народôвъ Австріи, и зъ тои причины выступаю противъ нового закона и буду противъ него голосувати.

ДОПИСЬ.

Зъ Скôльщины. Господи, що за радôсть! Кôлька днѣвъ тому, дôстаю въ ц. к. староства въ Стрыю асигнату на доповненье конгруы о рôчныхъ 16 зр. 38 кр. зъ религійного фонду! Що ино на 2 го „выфасувавъ“ я свою скудну мѣсячну пенсію (въ дому), ажь тутъ, гадаю сôбѣ, бабенхъ щастье въ хату, даютъ еще самй, навѣть не прошенй о те. Чи не щастье то, чи не радôсть? Выпало ѣхати до Стрыя, пакую асигнату якъ велику дорогоцѣнностъ и ѣду; а приѣхавши, перше дѣло — иду до новôткрытого жерела доходу, презентую въ ц. к. урядѣ податковôмъ асигнацію на квартальныхъ 4 зр. 12 кр., мене пріймаютъ дуже кречно, подаютъ крѣсло и чвертку паперу и проєктъ писати квитъ. Хочу стемплѣ лѣпити,— кажутъ: не треба! Овва, чи я въ снѣ? — въ Австріи безъ штемплѣвъ?! Ну, але пишу, — догадуетесь, що по руски,—пріймаютъ квитъ, ай Богу, пріймаютъ (дуже либеральнй!) и еще якуютъ. Якежь моє здивованье, коли замѣсть зр. 12 кр. п. касіеръ съ усмѣхомъ вручає менѣ поквитованье на 4 зр. 12 кр., котрыми я заплативъ податки за 1-шій кварталъ с. р. ôтъ приходскихъ грунтôвъ! Середъ великого здивованя мого я вже и не мôгъ розобрати, чи усмѣхъ п. касіера бувъ лишь означкою звычаинои кречности, чи може терпкои ироніи. Пытаю єго, на що собѣ самй взяли мои грошѣ на податокъ. — „Такій наказъ намѣстництва“, — каже.

Ховаю квитъ и иду, звѣсивши голову, вже и не тямлю, чи я попращався съ панами урядниками. Они певно не вовымутъ менѣ того за зле, если поставлятъ себе въ моє становиско и зрозумѣютъ моє розчарованье. „Strich durch die Rechnung“ — тажь то девиза найлѣпше звѣстна панамъ рахмайстрамъ. А у мене бувъ черезъ той квитъ податковый „Strich durch die Rechnung“ о цѣлыхъ 4 зр. 12 кр.

Сталось. Иду посоловѣвши, та думаю, — а кто думає и думає, таки до чогось додумаєсь. Такъ и я додумався до самого краю! Utinam falsus vates sim!

Охъ, звѣстно, якій то добрый чоловѣкъ той нашъ панъ министеръ-rodak! Якъ пôдвысшивъ податокъ новый грунтовый, то не ôтъ разу, а на 10 лѣтъ розложивъ, „по трошка въ бôкъ кумошка“. Такъ и такожь съ нами: закимъ скаже съ регуляцією дотаціи платити намъ податки зъ власнои кишенѣ, то хочь осолодитъ намъ те горе, та поки що, най дулю на вербѣ показуючи, приучує насъ до плаченя податкôвъ, най освоює насъ съ тою гадкою, що кождый муситъ платити податокъ, на тежь и регуляція дотаціи. Бо якôы ходило о то, щобъ фондъ религійный за насъ ажь до регуляціи дотаціи заплативъ податки, а опôсля мы не малибы платити (а лишь хиба тй, котрй булибы надъ конгруу), то по що бы теперь, — где правительству дуже добре звѣстнй результаты катастру, и въ загалѣ, где правительство маєвже за пазухою готову регуляцію дотаціи, — асигнувало зъ религійного фонду кождому священикови осôбно суму, ôтповѣдну податкови, по що жадалобы квитôвъ, выдавало контраквиты, а грошей асигнованыхъ навѣть не показало? Чи не лучше, щобъ религійный фондъ заплативъ загаломъ за цѣлу діецезію?

Ой, менѣ видится, великій знатокъ Цицерона, а либонь и Римлянъ, выходитъ на то, щобъ справдилась пословица: „consuetudo — altera lex“. Лишь пôдвладнй органа зле зрозумѣли свого шефа, бо навѣть не показуютъ грошей, а они повиннібы одною рукою дати, а рôвночасно другу протягнути по „плати!“

Єще разъ кажу: utinam falsus vates sim. Dixi, sed non salvavi animam meam, якъ нашъ посолъ п. Кулачковскій пôдчасъ послѣднои дебаты буджетовои.

Справы краєвй.

(*Банкъ краєвый*) для Галичины розпôчне свою дѣяльнôсть емисією облигацій комунальныхъ. Емисія тая, якъ доноситъ урядова „Gaz. Lwowska“ опиратись буде на постановахъ §§. 40 и 41 статута банку, котрй позволяютъ выдавати облигаціи комунальнй, а то на пôдставѣ пожичок, удѣленыхъ громадамъ або повѣтамъ и въ мѣру высоты тыхъ пожичокъ. Кромѣ пожичокъ громадъ або повѣтôвъ можутъ бути пôдставою выдаваня облигацій комунальныхъ такожь пожички рôжнородныхъ пожиточныхъ институцій, наколи ручитъ за тй пожички громада або повѣтъ солидарно, або затягає ихъ самостôйно въ хосенъ такихъ институцій. Институціями такими суть передовсѣмъ: товариства заличковй, касы щадничй громадскй и повѣтовй и касы пожичковй. Пожички громадскй и повѣтовй маютъ становити першу гваранцію облигацій комунальныхъ, котра то гваранція оказуєсь тымъ певнѣйшою и безпечнѣйшою, що законы приписуютъ для громадскихъ и повѣтовыхъ пожичокъ особный родъ екзекуціи, а именно на случай несповненя обовязку зъ пожички може высша власть автономична вставити въ буджетъ повѣта чи громады дотычну належитôсть и покрывати єи додаткомъ ôтъ податкôвъ. Выдѣлъ краєвый, котрому прислугує право затверджувати рѣшеня громадъ и повѣтôвъ на затягненье пожичокъ маєтутъ обовязокъ наглядати, щобы не затягано пожичокъ безъ потребы або надъ силу. Облигаціи комунальнй выданй будутъ при першôй емисіи на суму 5 мілiонôвъ, процентуватись будутъ що пôвъ року по 5% рочно. Емисія облигацій комунальныхъ маєскôнчитись съ 31 грудня 1888; облигаціи не покрытй до сего часу пожичками, будутъ знищенй. Послѣдный речинець сплаты всѣхъ облигацій комунальныхъ назначеный на 30 червня 1909 р.; сплата буде ôтбуватись або черезъ выкупно або черезъ льосованье въ способѣ приписаный для листôвъ заставныхъ банку краєвого. Половина кождои такои выкупленои або выльосованои облигаціи перехована буде въ касѣ банку на доказъ погашеня зъобовязаня, друга половина буде знищена разомъ съ належачими до неи купонами. При сплатѣ облигацій буде потручувати банкъ именну вартôсть купонôвъ еще не запавшихъ, котрыхъ буде бракувати при облигаціи, хиба що амортизацію дотычныхъ купонôвъ переведено въ дорозѣ правнôй. Срокъ задавненя запавшихъ купонôвъ поставленый, кромѣ случаєвъ радою надзорчою банку зъ пôдъ сеи нормы вынятыхъ, на 3 роки ôтъ дня платности; срокъ задавненя выльосованыхъ облигацій комунальныхъ выносити буде лѣтъ 30.

Зô взгляду на удержанье облигацій въ курсѣ, користнôмъ для пожичаючого, вôльно буде банкови застеречи собѣ въ промесѣ, що не выдасть облигаціи пожичаючому, а возьме єи въ комисову продажъ по цѣнѣ биржевôй на користь затягаючого пожичку, означаючи при тôмъ суму, котру може ему зачислити а конто сеи продажи. По сповненю продажи маєбанкъ право потрутити собѣ сю заличку, а такожь дѣйстно понесенй при тôмъ кошты. — Обовязкомъ пожичаючого єсть зложити одноразову вкладку, выносячу 3% пожиченои сумы до резервы, заплатити зъ горы за першій пôврôкъ $2^1/_2$%, звертати банкови пожичку въ 40 рôвныхъ ратахъ въ дняхъ 1-го цвѣтня и 1-го жовтня кождого року, а разомъ съ ратами платити 5% ôтъ капиталу еще дѣйстно довжного на кождôмъ терминѣ; крôмъ того платитъ довжникъ щорôчно $^1/_4$% на кошта администраціи банку и звертаєбанкови сплачений до скарбу держ. належитости стемплёвй або податковй. Згадану суму 3%-ову, призначену на резерву, звертаєбанкъ въ хвили заплаты послѣдноя раты. Сплаты ратъ може довжникъ пôсля своєи волѣ збôльшати, а всякй такй передъ речинцемъ доповненй сплаты долучитъ дирекція банку съ кôнцемъ кождого пôвроку до фонду амортизаційного облигацій комунальныхъ. Ôтъ залягаючихъ ратъ не буде банкъ числити за першій мѣсяць ôтсотокъ проволоки. При затяганю пожички муситъ рада повѣтова предложити банкови послѣдный инвентарь маєтку повѣта, потвержденый выдѣломъ краєвымъ, послѣдный буджетъ повѣта, выказъ всѣхъ безпосередныхъ податкôвъ, розписаныхъ въ повѣтѣ и удостовѣреный ôтписъ рѣшеня рады повѣтовои. Наколи пожичка разомъ съ существуючими вже довгами повѣту перевысшати буде 5%, однакъ не буде доходити 50% сумы безпосередныхъ податкôвъ тогожь повѣта, то маєбути долучене позволенье выдѣлу краєвого; колибъ однакъ перевысшала 50% сеи сумы, то маєбути дотычне рѣшенье рады пов. поперте выєдненьемъ ôтповѣдного закона краєвого по мысли §. 24 зак. о репрезентаціи повѣтовôй. Подôбнй условія приписанй и для громадъ въ случаю затягненя пожички; коли однакъ пожичка тая разомъ съ довгами на громадѣ вже тяжачими маєперевысшати рôчный дохôдъ, то маєбути пôсля зак. гром. потверджена черезъ высшй власти. Згаданй институціи маютъ до подань о пожичку долучити доказы солидарнои поруки повѣта або громады, т. є. рѣшеня компетентныхъ органôвъ, а такожь свôй статутъ, удостовѣреный ôтписъ рѣшеня судового на зарегистрованье фирмы, справозданье, билянсъ и замкненье рахункôвъ зъ послѣдного часу и станъ рахунковъ зъ послѣдного мѣсяца. Товариства заробковй и господарскй маютъ при тôмъ подати списъ своихъ членôвъ съ замѣткою, кôлько кождый заплативъ вкладки и якъ высока єсть зъ єго стороны порука. Кромѣ сего може банкъ краєвый жадати еще и другихъ поясненъ, наколи такй выдадутся ему потрѣбными. Черезъ емисію згаданыхъ облигацій комунальныхъ ôтворюєся для нашихъ громадъ и повѣтôвъ нове жерело кредиту, котрый повиненъ бути ображованый не въ хосенъ спекуляційныхъ выглядôвъ банку, а въ хосенъ краю. И дѣйстно передовй сферы краєвй кладутъ на банкъ сей великій надѣй, приписуютъ ему велике значенье и вплывъ на полученье ôтношень економичныхъ краю. Говорятъ именно, що выдѣлъ краєвый зъ однои стороны въ тѣснôй звязи съ банкомъ краєвымъ, а зъ другои стороны маючи право затверджувати рѣшеня выдѣлôвъ повѣто-

---

якусь раду, и т. д., — не єсть такожь нѣчимъ иншимъ, якъ тôлько намѣренымъ фалшованьемъ исторіи, — такъ само якъ и дивне, на нѣчимъ не оперте твердженье, будьтобы Казимиръ „простивъ великодушно убійцямъ Болеслава“...

Казимиръ выправивсь власне на Русь — сейчасъ на вѣсть о смерти свого свояка — въ сѣй цѣли, щобы смерть Болеслава помстити[8]), и щобы Русь пôдбити. Бувъ се першій рѣшучій крокъ зъ польскои стороны — шукати для Польщѣ за землѣ страченй (до Нѣмцѣвъ) на заходѣ — компензаты на всходѣ, на Руси. Казимиромъ не руководили при тôмъ нѣякй сентименты.

Отъ що при тôмъ цѣкаве: Болеславъ згинувъ въ Володимирѣ, а Казимиръ выправлявсь на Львôвъ. — Такъ Львôвъ якъ Володимиръ були тогды столицями галицко-володимирского княжества; (Галичъ вже упадавъ). Безперечно, що бояре галицкй не були вовсѣмъ безъ вины що до отровня Болеслава, — що володимирскôй якъ и галицкôй Руси дався сей культурный князь добре въ знаки. Однакъ всежь се впадаєвъ очи, що коли о занятю Львова Казимиромъ (1340) жерела выразно згадуютъ[9]), не чуємо въ сѣмъ часѣ еще нѣчо о занятю Володимира. И се не дивно. Казимирови було близше до Львова, тожь занявъ ôнъ передовсѣмъ сю столицю галицкои Руси; литовско рускому князеви Любартови було близше до Володимира, — а треба знати, що оба они (Казимиръ и Любартъ) були близкими свояками послѣдныхъ князѣвъ и выводили кождый свои права до княжого престола. Займивши разъ галицку Русь — подвôйнымъ походомъ 1340 р. и въ слѣдуючихъ лѣтахъ — зъумѣвъ ви Казимиръ при собѣ удержати; 1349 р. розпочинаєсь боротьба о володимирску Русь, и ведесь довго безъ рѣшеня.[10]) Володимиръ попадаєто въ руки литовскй, то польскй; договоромъ въ 1366 р. дôстаєсь ôнъ Казимирови, але гнеть по смерти Казимира (1370) займаютъ єго знова Литовцѣ. Ся довга боротьба о Володимиръ, а въ дальшôй линіи о цѣлу Волынь, не осталась безъ наслѣдствъ; еще довго потôмъ (на пр. при уніи люблинскôй въ 1569 р.) спираются Поляки и Литовцѣ о Волынь, т. є. куды ви числити, чи до княжества литовского, чи до „короны“ польскои. Що до Львова и Галича, то Литовцѣ нѣколи до сихъ мѣстъ претенсіи не пôдносятъ.

Отжежь 1340 р. займивъ Казимиръ Львôвъ, а певно недовго опôсля и прочу галицку Русь.[11]) Першій его похôдъ въ 1340 р. на Русь бувъ зовсѣмъ ненадѣйный, розбôйничій; не задля якоись ласкавости своєи не займавъ ôнъ при сѣмъ першôмъ походѣ по дорозѣ нѣякихъ мѣстъ, але длятого, що ему було дуже спѣшно дотерти до Львова и лишити тамъ залогу, щобы на будуче тымъ певнѣйше приступити до дѣйстного занятя всеи галицкои Руси. Янко Чарнковскій знаєо тôмъ походѣ тôлько се, що заскочень Русины покорились. За то гдещо бôльше оповѣдаєинше жерело[12]); каже, що „Казимиръ вторгнувши на Русь, спаливъ львôвскій замокъ, а купцѣвъ и христіянъ (mercatores et christianos), що тамъ були схоронились, забравъ вразъ съ ихъ жѣнками и дѣтьми съ собою“... мабуть яко закладникôвъ; „забравъ велику добычу воєнну, золота, срѣбла, дорогого камѣня, — скарбницю давныхъ князѣвъ, въ котрôй було кôлька золотыхъ крестôвъ, особливожь одинъ[13]), що въ нѣмъ було богато дерева зъ креста господнёго, — двѣ дуже коштовнй короны, одну шату княжу, дуже дорогу, одинъ столець княжій, украшеный золотомъ и дорогими каменями; все се забравъ и вернувсь до себе“... Съ бôльшими силами повернувъ Казимиръ на Русь гнеть опôсля (24 червня 1340), и ôтъ тогды можемо єго вже уважати паномъ галицкои Руси... Отъ такй то „гостѣ“ були 1340 р. во Львовѣ, отъ така то була „рада“ и пр. и пр. Чи Казимиръ мавъ охоту „прощати великодушно убійцямъ“ тогды, коли паливъ львôвскій замокъ княжій, — то осудятъ самй нашй читателѣ.

Але мы вже обговорили много всякихъ справъ, а не чули еще доси нѣчого про Детка. Щожь сей Детко за весь той часъ дѣявъ?.. Маємо лишь двѣ вѣстки о нѣмъ зъ сего часу; кôлька слôвъ у Янка Чарнковского и одинъ привилей выставленый тымъ Деткомъ для купцѣвъ торуньскихъ; о однôмъ и о другôмъ мы вже высше згадали.

Янко оповѣдає, що вже пôсля першого походу Казимира „якійсь дуже недобрый (quidam pessimus) бояринъ Детко зъ Перемышля и (князь?) Даниле зъ Острога (?) прикликали тайкомъ, безъ вѣдомости иншихъ знаменитыхъ людей, противъ Казимира Татаръ...“ Татаре явились, дотерли ажь до Вислы, коло Сандомира, и вôткнулися съ Казимиромъ;[14]) однакожь важнѣйшихъ, тревалыхъ наслѣдствъ сей нападъ Татаръ не мавъ; и такъ на пр. не згадуєнѣяке жерело о тôмъ, щобы Татаре ôтобрали Казимирови Львôвъ, хочь впрочѣмъ о спустошеню землѣ Татарами (при сѣмъ нападѣ) жерела досыть обширно оповѣдаютъ. Такъ отже бувъ Детко противникомъ Казимира. Чи

---

[8]) „De nece consanguinei vindictam sumere volens“ (Янко Чарнковскій); „audiens necem etc.“ (Рочникъ Трѣски.)

[9]) Рочникъ Трѣски.

[10]) Лишь такъ можна пояснити досыть невыразнй слова Чарнковского, котрый о походахъ Казимира на Русь и о єго вôйнахъ съ Литовцями гдещо — хоть дуже коротко, оповѣдає.

[11]) Що доперва 1349 р. розпочалась властива боротьба о Володимиръ (котрый до 1349 р. пôсля слôвъ Янка Чарнковского бувъ въ посѣданю Любарта), о тôмъ свѣдчатъ такожь слова лѣтописи выданои Даниловичемъ, стор. 170: „1349 р. король краковскій взявъ лестію землю волиньскую,“ т. є. передовсѣмъ столицю Володимиръ.

[12]) Рочникъ Трѣски. Пор. такожь рочникъ „малопольскій;“ оба въ „Mon. Pol.“ Бельовского.

[13]) Маєбути еще доси въ Краковѣ.

[14]) Здаєся, що сей нападъ Татаръ слѣдувавъ майже рôвночасно съ другимъ походомъ Казимира на Русь; на певно се однакъ означити трудно. Конець-кôнцёвъ ôтбивъ Казимиръ нападъ Татаръ. Що до наслѣдствъ сего нападу, просимо впрочѣмъ порôвнати се, що низше о Детку говоримъ.

выхъ и громадъ, дотычачихъ пожички, зъумѣе и буде мôгъ выкористати тоѣ свое становище въ хосенъ банку и въ хосенъ краю, не призволяючи на пожички безъ потребы або надъ можнôсть сплаты. Мы Русины, поученѝ досвѣдомъ, нѣколи не увѣримъ на гарне слово, а все выжидаѣмъ дѣлъ. Побачимо, якѝ будутъ дѣла!

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Недавну дебату надъ новелею шкôльною*) обговорюютъ рôжнѝ австрійскѝ и заграничнѝ часописи. Майже всѣ нѣмецкѝ, навѣть пôвофиціяльнѝ газеты, признаютъ лѣвици, що по ѣи сторонѣ моральна побѣда. Автономичнѝ-жь журналы выказуютъ, що вся ся шумна дебата, съ ѣи хорошими бесѣдами, — се лише комедія, добре уложена черезъ централистôвъ, котрѝ перецѣнюючи въ кождôй промовѣ новелю, нападаючи якъ найсильнѣйше на правительство, хотѣли по-простy повалити габинетъ Таффе, щобы потôмъ самѝ могли рядити. — Слаба бôльшôсть, котра ухвалила новелю (3 голосы) не була нѣчимъ ненадѣйнымъ, такъ якъ и на правици нѣкто не бувъ щиро для новелѣ прихильный; ходило по простy о заспокоѣнье домаганя нѣмецкихъ клерикалôвъ. Впрочѣмъ новеля ся не вводитъ нѣякихъ надто великихъ змѣнъ въ уставодавствѣ школьнôмъ, а для насъ важне бôльше се, що мы (Галичина) §. 75 ымъ „вынятѝ“, нѣжь всѣ прочѝ §§. (выключаючи §. 48). Що правда то се, що лѣвици удалось наробити много шуму, та що теперь буде майже кождый Нѣмець переконаный, що ходило о якійсь надзвычайный атентатъ на школы; за то замѣчае органъ кн. Бисмарка, Nordd. Allg. Ztg., що дебата надъ новелею не скôнчилась анѣ голосовою, анѣ навѣть моральною побѣдою лѣвицѣ, такъ якъ було бôльше якъ треба крику, а цѣль сего крику выйшла скоро на верхъ. Треба еще додати, що §. 21, на котрый Нѣмцѣ передовсѣмъ вагу клали, у насъ такъ якбы вже обовязувавъ; §. 21 зменшае часъ школьнои науки о 2 роки, що у насъ и безъ того вже мало мѣсце.

(*Въ Радѣ державнôй*) точится теперь генеральна дебата надъ уставою о оборонѣ краевôй.

Посолъ Е. Черкавскій маѣ небавомъ зôстати шефомъ въ министерствѣ просвѣты. Говорятъ также, що министеръ Конрадъ подастьсѧ до димисіи, а на его мѣсце прійде проф. дръ Масенъ, сегорôчный ректоръ вѣдень. университету. Б. министеръ Бречекъ маѣ такожь заняти якусь важну посаду въ министерствѣ просвѣты.

Wiener Ztg. оголошуе номинацію гр. Гойоса на австр. посла въ Парижи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Якъ гдеякѝ часописи на пôдставѣ приватныхъ вѣдомостей доносятъ, продовжаются въ Россіи вразъ съ безперерывными приготованями до коронаціи, такожь и майже безперерывнѝ арештованя. Полиція мала попасти на слѣдъ новозорганизованыхъ нигилистичныхъ кружкôвъ, съ центральнымъ комитетомъ въ Смоленьску. Сильну участь въ сихъ кружкахъ мали брати такожь войсковѝ, тожь межи арештоваными знаходится много войсковыхъ, и то зъ высшихъ рангъ. — Новопоявившася „ôтозва“ нигилистôвъ запевнюе европейскѝ дворы, що высланѝ до коронаціи ôтпоручники можутъ бути спокôйнѝ о свое житье, такъ якъ революціонисти россійскѝ борются тôлько о волю, а терроризмомъ ôтплачуютъ тôлько за терроризмъ.

Нѣмеччина. Єсли ктось другого оббере, а потôмъ покривдженому запропонуе: „забудьмо — и жіймо въ згодѣ,“ — то выпадае припустити, що сей, котрый таку пропозицію ставитъ або занадто вже певный своѣи силы, або що маѣ свого противника за дуже вже добродушного и нерозумного. Така думка приходитъ до головы, єсли читаѣмъ въ пôвофиціяльнôй часописи нѣмецкôй „Post“ пропозицію: щобы Франція, яко четвертый союзникъ, приступила до звѣстного потрôйного союза. Союзъ сей, а властиво єго одна третина т. є. Италія, выразно направлена противъ Франціи; Прусамъ ходитъ такожь тôлько о се, щобы спокôйно у себе могли все германизувати. Альзація и Лотарингія, ôтобранѝ 1871 Франціи, мали застережене для нихъ право, рѣшити (мабуть по 10 лѣтахъ) загальнымъ голосованьемъ до кого на будуче належати хотятъ; теперь розумѣесь о тôмъ нѣкто и не згадуе. И мимо всего того пропонуеѣсь Франціи, вступити до потрôйного союза... Здаеѣсь, що Франція знайде для себе лѣпшихъ союзникôвъ.

Италія. Позаякъ потрôйный союзъ есть посереднымъ узнаньемъ Италіи яко рôвнорядноі европейскои держави съ столицею въ старинномъ Римѣ, то ватиканьскѝ журналы не совсѣмъ зъ него задоволенѝ. Се и не дивно: божь єсли кто тѣсно дружится съ ворогомъ св. отця, т. е. Италійскимъ рядомъ, сей видимо не много дбае и о самого святѣйшого отця.

Англія. Парляментъ англійскій радитъ теперь надъ уставою о привеченю посольскôмъ. Ходитъ при тôмъ о заступленье дотеперѣшнои присяги съ призваньемъ имени Бога — простымъ приреченьемъ съ покликаньемся на честь и совѣсть. Подôбну уставу ухваливъ вже недавно парляментъ ишпаньскій.

Франція. Въ ôтповѣди на интерпеляцію кн. Брольи въ сенатѣ, дотычно „потрôйного союза“, ôтповѣвъ министеръ справъ заграничныхъ мѣжь иншими, що Франція буде шануватн права кождого, але и не зречесь нѣколи своихъ правъ.

Голляндія. Вчера слѣдовало отворенье межинароднои выставы въ Амстердамѣ.

НОВИНКИ.

— **Бувшій посолъ до сойму п. Охримовичь** запросивъ своихъ выборцѣвъ до Дрогобыча на 7 л. мая (въ понедѣлокъ), щобы здати имъ справу зъ своѣи посольскои дѣяльности. Справозданье ôтбудеся въ сали театральнôй, о 1 годинѣ по полудни.

(+) **„Schweiggeld“.** Въ звѣстнôй нашимъ читателямъ справѣ „Schweiggeld у“, якій мали дôстати „надполтвяньскѝ“ Times ы, пôддався редакторъ „Dziennik a Polsk ого“ п. Мих. Савицкій судови гоноровому, зложеному зъ чотырохъ членôвъ: сов. выдѣлу краевого Верещиньского, Жигм. Савчиньского, проф. Авг. Баляница и Теоф. Меруновича. Судъ той выдавъ вырокъ, увôльняючій п. Савицкого ôтъ закиду Гневоша. Савицкій толкувався, що 450 зр. давъ Гневошови не за мовчанье о „Länderbank-у“ и п. Козловскôмъ, але за мовчанье въ однôй справѣ зовсѣмъ приватноі натуры. (Гневошь дôставъ якѝсь „любовнѝ“ листы Савицкого.) Гневошь обстае таки при своѣмъ и твердитъ, що 450, взглядно 500 зр., дôставъ ôтъ Савицкого за мовчанье о „Länderbank-у“, а судови гоноровому закидае недбале та неправильне переведенье слѣдства, а наконець и некомпетенцію. Такъ отже справа поки-що не выяснилася; правду сказати, трудна ту рѣчь выслѣдити правду, бо такѝ справы дѣются въ чотыри очи... Але коли во Львовѣ вже ôтъ пару тыждняъ толкуеся о „Schweiggeld-ѣ“, взятôмъ „надполтвяньскими“ Times-ами, — въ Краковѣ сими днями ôткрыто, що и одинъ „надвисляньскій Times“ такожь не безъ грѣха, — взявъ „Schweiggeld“... Се „Gazeta krakowska“. Не богато ѣй давъ „Länderbank“, — а все таки 1000 зр. такій грôшь, за котрый вже оплатится трошки прикусити языочокъ. Цѣкава рѣчь, якимъ чиномъ тая справа выйшла на верхъ. Ото „Nowa Reforma“, — котрои одинъ зъ редакторôвъ, п. Тадей Романовичь, носитъ въ серци глубокій жаль до „Коła“ польского, до „Länderbank овикôвъ“, та до „надполтвяньскихъ“ и „надвисляньскихъ“ своихъ товаришокъ за тоѣ, що выступили противъ єго кандидатуры зъ мѣста Львова до рады державноі, — помѣстила въ ч. 96 зъ 28 л. цвѣтня с. р. статію пôдъ заг. „Korrupcya“, въ котрôй яскраво и досадно малюе заразливу деморализацію, яка иде зъ Вѣдня до краю ôтъ часу заложеня „Länderbank-у“, въ котрôмъ Поляки заняли „najbardziej wpływowe stanowiska“ и окликôвъ „publicznego dobra“, та „poświęcenia dla sprawy“ уживали тамъ, где ходило „o świetne osobiste interesy“. Сконстатувавши, що деморализуючій вплывъ тои финансовои институціи сягнувъ до польского дневникарства, „Nowa Reforma“ ôткрываѣ, що зъ зложеноі Шварцомъ въ „Länderbank-у“ сумы 625.000 зр. для Каминьского, певну часть ужито на „презенты“ для дневникôвъ польскихъ не лишь во Львовѣ, але и въ Краковѣ, бо въ запискахъ „Länderbank-у“ знайшлася позиція: „1000 зр. для „Gazet ы Krakowsk-oи“. Тую суму доручивъ тôй газетѣ посолъ до рады державноі зъ Кракова дръ Арнольдъ Рапапортъ, котрого имя повторяеся при кождôмъ фактѣ корупціи, выходячои зъ того банку. На препорученье вѣденьского суду переслухано въ краковскôмъ судѣ редактора „Gazet-ы Krakowsk.“ Редакція тои газеты стараеся затушувати скандалъ и каже, що тѝ 1000 зр. дôстала ôтъ Рапапорта титуломъ деяти „удѣлôвъ“ (акцій) по 100 зр. Але таке толкованье не выдержуе критики, бо въ такôмъ случаю, якъ справедливо ôтповѣдае „N. Reforma“, сума тая не фигурувалабы въ запискахъ „Länderbank-у“, яко такого. Впрочѣмъ на тôмъ еще не конець. Зъ запискôвъ банку показуеся, що одинъ краковскій кореспондентъ-Полякъ до вѣденьскихъ газетъ дôставъ такожь 500 зр. „презенту“. Чи се буде такожь „удѣлъ“?!... Конецькôнцѣвъ мы дожили за короткій часъ славнои „polnische Wirtschaft“ на ширшôй аренѣ въ Вѣдни — великого скандалу. Корупція, деморализація, „Schweiggeld“ — „kommt vor dem Fall“... Скорше чи пôзнѣйше, а неправдѣ муситъ бути таки конець!... Вѣруймо въ те и готовѣмся до дѣла!

— **„Добушь“**, мельодрама въ 3 актахъ А. Ф. С(течиньского) буде представлена въ недѣлю любителями сцены во Львовѣ, въ сали товариства „Звѣзда“, при ул. Францѣшканьскôй. Самъ авторъ нарочно пріѣде до Львова, щобы обняти титулову ролю. Початокъ представленя о год. 7 вечеромъ. Билеты можна набувати въ товариствѣ „Просвѣта“, а передъ представленьемъ при касѣ. Цѣна мѣсць: канапа 1 зр., крѣсло 60 кр., партеръ 40 кр., для ученикôвъ и воякôвъ 20 кр. Чистый дохôдъ зъ представленя призначеный на фондъ стипендійный имени Володимира Барвѣньского.

— **Зъ Жовквы** пишутъ намъ: У насъ завязався передвыборчій комитетъ и выбравъ предсѣдателемъ о. Іоана Калитовского, декана жовкôвского, мѣстопредсѣдателемъ о. Іосифа Брылиньского, секретаремъ п. Богдана Дѣдицкого, а делегатомъ до Львова п. дра С. Дрималика. — Перше засѣданье повного комитету, на котрôмъ явилося 76 членôвъ, а межи тыми 67 членôвъ селянъ, ôтбулося дня 25 цвѣтня. Яко дуже потѣшаючій объявъ житя нашого народу мусимъ пôднести фактъ що запрошенѝ селяне мимо найгôршои дороги, якъ коли бувала, и мимо зимна и непогоды явилися майже всѣ, бôльша часть поприхôдили о 2—3 мили пѣшки, щобы брати удѣлъ въ тôй рускôй нарадѣ; зъ 68 рускихъ громадъ жовкôвского округа прійшли заступники майже кождои громады, а въ бôльшихъ и по два. Тожь и не дивно, що при такъ горячôмъ заинтересованюся нашихъ селянъ, всѣ обрады провадилися съ найбôльшою повагою и въ найлучшôй гармоніи. Самѝ селяне обговорювали заслуги розличныхъ кандидатôвъ, котрыхъ будь зъ газетъ, будь особисто знали, а въ кôнци згодили ся всѣ одноголосно на рускогo кандидата. Противна сторона дуже забагала ударемнити тоѣ зôбранье, навѣть мала высылати п. Б. до ц. к. староства, щобы заказавъ зôборъ, однакъ п. староста не мôгъ сего здѣлати, бо передвыборчѝ комитеты, а тымъ бôльше ограниченѝ на прошеныхъ гостей, суть уставою зовсѣмъ

(+) **Взôрець калѣченя рускогo языка.** Зъ Жовквы надôслано намъ ôтписъ одного обвѣщеня тамошного ц. к. старосты п. Герингера (Ч. 1058 зъ 21 л. марта с. р.). Обвѣщенье писане нѣбы по руски латиньскимъ абецадломъ (на перекôръ рѣшеню найвысшого трибуналу!), а маѣ поучувати рускихъ мужикôвъ о хосенности почтовыхъ щадниць. „Pracewyty czołowik“ маѣ складати „po troszko“ грошѣ „do riczenych szczadnyci“, а ему даютъ „kniżoczki“; а ктобы „ne mau nawet“ 50 кр., той ôтдасть карту „z nalipunemy“ марками, и т. д. in infinitum. Гей, п. Герингеръ, змилуйтеся! Не калѣчте такъ нашого языка! Купѣтъ вы собѣ маленьку „kniżoczku“ — „Букварь“, що дня „po troszko“ читайте, а за короткій часъ побачите, якъ страшно покалѣчили вы рускій языкъ въ своѣмъ обвѣщеню...

(+) **Баронъ дръ Фльоріянъ Земяковскій,** министеръ „rodak“ безъ теки (бо есть другій „rodak“ съ текою), празднувавъ въ недѣлю, дня 22 л. цвѣтня ювилей свого 10-лѣтного министрованя. Колишный горячій революціонеръ, покутовавшій въ казаматахъ, стався пôзнѣйше холоднѣйшимъ демократомъ, а покликаный передъ 10 лѣтами зъ бурмистерства львôвского до рады короны — до нынѣ стався зовсѣмъ холоднымъ консервативнымъ мужемъ стану, въ додатокъ „барономъ“... Honores mutant mores... Десять лѣтъ на лавѣ министрôвъ! Се въ Австріи велика рѣдкôсть; съ выняткомъ одного гр. Андраши жаденъ министеръ въ Австріи послѣдными часами не прослужывъ такъ довго. Десять лѣтъ минуло, ôтъ коли дръ Земяковскій належитъ до найвысшои клясы дѣтъ; за той часъ падали министры, падали кабинеты, а ôнъ все лишився и переходивъ мовь спадщина зъ одного кабинету до другого, хочбы и зовсѣмъ противнои масти. Були часы коли польскѝ послы съ гр. Грохолскимъ вырѣкалися п. министра „rodaka,“ — съ часомъ все то змѣнилося, и нынѣ дръ Земяковскій и дръ Грохольскій и Дунаѣвскій и навѣть дръ Смолька — одна рука. По случаю ювилею министрованя два мѣста галицкѝ почтили барона Земяковского достоинствомъ „почетного горожанина.“ Мѣста тѝ, се — Белзъ и Сокаль, оба въ рускôй части краю а лишь рады въ нихъ не-рускѝ... Въ тôмъ то и лихо. Правду сказати, теперь „почетне горожаньство“ не маѣ того значеня, що давнѣйше, коли то честь тая удѣлялась лишь людямъ незвычайно заслуженымъ надовсе для дотычного мѣста, а ôттакъ и для краю цѣлого. Нынѣ рады мѣсскѝ надаютъ „почетне горожаньство“ леда кому; въ послѣдныхъ рокахъ дôйшло до того, що рады мѣсскѝ надѣляютъ тою честею якого небудь ц. к. комисаря староства, що кôлька лѣтъ перебувъ въ якôмсь мѣстѣ и „совѣстно повнивъ свои обовязки“ (nota bene за то бравъ пенсію) а потôмъ єго перенесли до другого мѣста. И баронови Земяковскому удѣлили рады мѣста Белза и Сокаля „почетне горожаньство“ не за якѝ небудь особенни заслуги для тыхъ мѣстъ, а тôлько длятого, що 10 лѣтъ повнитъ совѣстно свои обовязки яко министеръ „безъ теки“. Конець-кôнцѣвъ, „почетне горожанво“ нынѣ дуже дешевый артикулъ и можутнимъ нашѝ рады мѣсскѝ до волѣ шафувати. Отъ давно и село одно було ухвалило якомусь пани „почетне горожаньство,“ але выдѣлъ краевыухвалу тую скасувавъ, бо ухвалювати тѝ „вси“ — а нынѣ такъ „звычайни,“ або що такскажу, „модни“ почести, — єсть прерогативокôлько нашихъ богоспасаемыхъ мѣстъ...

(+) **Въ доповненье нашихъ звѣстокъ о забуреню въ Явôрѣ и Ôльшаници** одержали мы еще гдеякѝ поясне. Передмѣщане явôрскѝ головно длятого не хтѣли допустити закладати „шкôлку“ въ лѣсѣ „Ваку“, бо тамъ маютъ право пасти, а заложенье „шкôлки“ на тôмъ мѣсци уважали нарушенье ихъ права пасовиска, и длятого то передмѣщанинъ Мацула жертвувавъ часть свого огорода на шкôлку, але, на жаль, предложеня его не принято. Такожь боялися громадяне, щобы зъ того „шкôлки“ не засаджувано тыхъ прогалинъ, на которыхъ маютъ найлѣпше пасовиско. Въ Ôльшаници зновъ громада длятого мала спротивитися, бôдъ дотычною ухвалою рады громадскои були силшованѝ пôдписы шести чи бôльше радныхъ, крѝ навѣть не були на засѣданю. Польскѝ газеты, якъ звѣстно нашимъ читателямъ, силувалися звалити вину за забуреня явôрскѝ на „моралѣфильскѝ агитаціи“. Мы заразъ тую инсинуацію ôтперли съ обуреньемъ, а одинъ нашъ достойный дописователь справедливо замѣчае, що виновникомъ забуреня и пролитои крови єсть зосѣмъ кто иншій, бо въ тыхъ сторонахъ доси кадного „moskalofila“ не знайдено, а предсѣ власти такѝ чуйнѝ!

(+) **Жиды галицкій** умѣютъ выкручоватись ôтъ войсковои службы — на тоѣ маютъ они рôжнѝ способы. Одинъ такій ихъ спосôбъ подае дръ Филенбавмъ, войсковый лѣкарь, въ „Allg. Medic. Ztg.“: „Пôсля справоздань староствъ, — пише ôнъ, — опертыхъ на донесеняхъ постерункôвъ жандармеріи, зачинаютъ жидки пописовѝ на якійсь часъ передъ бранкою выницуватися пôсля певнои методы. А найчастѣйше чинятъ тоѣ громадно: сходятся по ночахъ въ божници и проводятъ цѣлѝ ночи на молитвахъ, при чѣмъ одинъ другого надзоруе, щобы не заснувъ. Цѣлый часъажь до дня бранки постятъ, а надто уживаютъ майже всюда пигулокъ Моризона, дуже розширеныхъ въ Галичинѣ. Не диво, що при бранцѣ жиды выглядаютъ фатально...“ По бранцѣ жидокъ зновъ выпасае ся, а на єго мѣсце христіянинъ бѣдолаха муситъ ôтбувати войскову службу!...

— **Зъ Снятына** пишутъ намъ въ справѣ выбору посла до рады державноі: „На якъ великій розмѣръ роблятъ дневники польскѝ рекляму попираным собою кандидатамъ, свѣдчитъ фактъ, що коли гр. Варшаверъ (жидъ „patryotnik“) одержавъ завôзванье пôдписане черезъ покутного писаря Хаскля Остерера и двохъ єго малолѣтныхъ спôльникôвъ, — то „Nowa Reforma“ зъ 28 л. цвѣтня въ рубрицѣ „Sprawy krajowe“ умѣстила, що дръ Варшаверъ дôставъ запрошенье до кандидованя, пôдписане черезъ „поважныхъ“ выборцѣвъ и кôлькохъ членôвъ „wyznaniowej gminy żydowskiej“. — „Dziennik pol.“ попередъ пôднѣсъ въ вступнôй статіи кандидатуру бар. Ромашкана зъ Городенки, а пôзнѣйше (18 л. цвѣтня) умѣстивъ телеграму, що нѣбы дръ Смолька заявивъ довѣрочно делегатамъ жидôвъ коломыйскихъ, що для него булабы кандидатура бар. Ромашкана найлюбѣйша; — тымчасомъ жиды коломыйскѝ не высылали до Вѣдня нѣякихъ делегатôвъ. Снятыньскій комитетъ жидôвскій постановивъ запросити до кандидованя лишь одного дра Готлиба. Жиды попираючи рабина Блоха зъ Флориздорфа порозкидали по цѣлôмъ мѣстѣ его фотографіи. (Блохъ заявивъ, що на случай выбору вступитъ до польского „Koła“. *Ред.*)

— **Зъ Коломыѣ** пишутъ намъ: На опорожнене мѣсце до думы держ. увиваются въ Коломыѣ три кандидаты: адв. дръ Быкъ, адв. Трахтенбергъ, бурмистръ зъ Коломыѣ и дѣдичъ зъ Городенки, бар. Ромашканъ. Жиды теперь подѣленѝ на поступовцѣвъ и старовѣрцѣвъ, но якъ звычайно, въ остатнôй хвили получатся и переборютъ свого кандидата. Христіяне: Русины, Нѣмцѣ и Поляки маютъ вправдѣ бôльшôсть голосôвъ, но задля браку правдивои солидарности все упадаютъ; такъ и теперь здаеся буде, єсли не усунеся давнѣйшои непорадности. Мѣщане рускѝ радѣбы свого чоловѣка поперти або по крайнôй мѣрѣ такого, щобы бувъ не шкôдливый рускôй народности въ думѣ держ., но нема чоловѣка въ Коломыѣ, щобы Русинôвъ зъорганизувавъ и потягнувъ за собою Русинôвъ снятыньскихъ и бучацкихъ. За христіяньского кандидата хоче уходити бар. Ромашканъ, мабуть длятого тôлько, що єсть христіянином. Щобы сей панъ мôгъ хочь троха интересы мѣстъ Снятына, Коломыи и Бучача попирати, дуже сумнѣваемося, бо ôнъ недолѣ мѣщанъ чи рускихъ чи польскихъ не чуе, а и потребы интелигенціи сихъ мѣстъ такожь чужѝ сему панови. Сумнѣваемося, чи кандидатура Ромашкана можлива.

— **Розправа въ процесѣ 26 соціялистôвъ** розпочалася вчера въ львôвскомъ краевôмъ судѣ карнôмъ.

— **„Зеркала“** ч. 8 сконфискувала ц. к. прокураторія.

(+) **Процесы соціялистичнѝ въ Краковѣ.** Въ Краковѣ рухъ соціялистичный межи польскою молодежею дуже розвинувся въ послѣдныхъ рокахъ; безперечно Краковъ занимае въ тôмъ взглядѣ перше мѣсце въ Галичинѣ. Арештованя и процесы соціялистôвъ тамъ дуже частѝ. Теперь власне ôтбуваются процесы соціялистôвъ, подѣленыхъ судомъ на кôлька серій. Дня 28 л. цвѣтня засудивъ трибуналъ 6 соціялистôвъ за тайне товариство, одного на 3 мѣсяцѣ, одного на 2, двохъ на 1 мѣсяць, одного на 14 днѣвъ вязницѣ, а одного

за недозволене ширенье писемъ соціялистичныхъ на 50 зр. гривны, взглядно на 10 днѣвъ арешту.

— **Въ жидѳвскій руки** перейшли въ Бережанщинѣ въ послѣдныхъ десяти лѣтахъ села: Мечищôвъ, Выбудôвъ, Кальне, Маловоды, Божикôвъ, Щепанôвъ, а недавно и Слобода, богатый маєтокъ, 3000 моргôвъ простору. Нема що и казати, що жиды вывлащуютъ въ тыхъ сторонахъ на велику скалю дрôбныхъ господарѣвъ и сильно заливаютъ нашй села.

— **Новй церкви**, зъ твердого матеріялу маютъ будуватися въ Долинѣ и въ Банюнинѣ (коло Милятына). Выготовленье пляну на церковь въ Банюнинѣ поручено п. Нагôрному.

— **Товариство акад. „Союзъ“ въ Чернôвцяхъ** складае подяку п. Кобыляньскому, ц. к. секретареви староства въ Кимполюнгу за даръ 5 зр. для товариства. — *Ôтъ Выдѣлу „Союза“.*

(+) **Шульце-Деличь** (Schulze-Delitzsch) умеръ 29 л. цвѣтня въ Потсдамѣ. Имя сего чоловѣка звѣстне не тôлько въ Нѣмеччинѣ, але и въ цѣлôй Европѣ, и буде записане въ исторіи культуры людскои. Шульце-Деличь репрезентуе собою принцип „самопомочи“ (Selbsthilfe); ôнъ есть першимъ въ Нѣмеччинѣ основателемъ товариствъ заличковыхъ. Германъ Шульце уродився въ 1808 р. въ Деличь въ пруской Саксонии. Скôнчивши права бувъ передъ 1848 р. урядникомъ въ Деличь. Пôдчасъ розрухôвъ въ 1848 р. выбрано его посломъ до пруского народного збору. Тутъ належавъ ôнъ до бôльшости, котра ôтмовила податки. За тое по переведенôмъ процесѣ мавъ бути за кару перенесеный до однои всхôднои провинціи, — але ôнъ зрѣкся публичнои службы и осѣвъ въ Деличь, где заразъ въ 1850 р. засновавъ перше товариство кредитове съ необмеженою порукою на взôръ англійскихъ товариствъ консумційныхъ. Черезъ ôсѣмъ лѣтъ Шульце мусѣвъ боротися съ великою апатією и пôдозрѣнями, бо се бувъ часъ реакціи и крымскои вôйны. Ажь ôтъ часу основаня конгресу нѣмецкихъ господарѣвъ въ 1858 р. Шульце знайшовъ пôдпору для свого предприняття. Єго товариства почали закладатися всюда въ Нѣмеччинѣ, а такожь и поза Нѣмеччиною, прим. въ цѣлôй Австріи. Нынѣ товариства Шульце Делича взросли до потужнои финансовои силы. Шульце уважавъ тй товариства „универсальнымъ лѣкомъ“ на нужду роботничихъ верствъ суспôльности, — и въ тôмъ именно помылився. Нынѣ есть вже рѣчею загально признаною и доказаною досвѣдомъ, що товариства Шульце-Делича можутъ бути помôчнй тôлько для дрôбныхъ самостôйныхъ ремѣсникôвъ и промысловцѣвъ, котрй все таки маютъ якійсь капиталикъ, — але не для роботникôвъ въ правдивôмъ слова значеню. Для тыхъ масъ роботничихъ потрѣбно „помочи ôтъ державы“ (Staatshilfe). Того принципу боронивъ Лассаль, а за нимъ стоитъ сегодня найбôльшій нынѣ мужь стану, кн. Бисмаркъ, стараючись всѣми силами свого вплыву перевести въ практицѣ принципъ державнои помочи для роботникôвъ... Мимо тои похибки Шульце-Деличови все таки належится почестна назва першого основателя „des deutschen Genossenschaftswesens“. Въ однôмъ тôмъ направленю працювавъ ôнъ вытревало и неутомимо цѣле свое житье, дѣломъ, перомъ и бесѣдами въ парляментѣ. Тожь не диво, що смерть Шульце-Делича вызвала всюда мѣжь Нѣмцями щирый жаль.

(+) **Въ справѣ тримененыхъ крестôвъ на церквѣ въ Залôзцяхъ** ôтбулася 23 л. цвѣтня с. р. передъ касаційнымъ трибуналомъ въ Вѣдни пôдъ проводомъ президента сенату Вербицкого розправа касаційна. Справа тая добре звѣстна нашимъ читателямъ, бо мы минувшого року с нѣй дуже богато писали. Пригадаємъ лишь то, що 26 л. цвѣтня 1882 будôвничій Пакушевскій вылѣзъ на церковъ и почавъ пиловати тримений кресты; тогды оденъ господарь ударивъ въ дзвоны, громада збѣглася и Пакушевскій ледво спасъ свое житье. Въ наслѣдство того прокураторія въ Золочевѣ обжаловала дяка Ивана Лотоцкого и 18 селянъ о злочиньство публичного насилія зъ §. 98 б) зак. к., о. Гутковского, вôйта и 9 селянъ о спôвучасть того злочиньства и 4 селянъ о переступленье зъ §. 303 з. к., сповнене черезъ тое, що однораменный крестъ прозвали „ракомъ“ — „здойми того рака!“ — кричали до Пакушевского, коли той бувъ вже уставивъ однораменный крестъ. По переведенôй розправѣ карнôй въ Золочевѣ въ дняхъ 16, 17 и 18 серпня трибуналъ увôльнивъ всѣхъ обжалованыхъ. Противъ того выроку прокураторъ зголосивъ зажаленье неважности и власне 23 л. цвѣтня с. р. ôтбулася касаційна розправа въ Вѣдни. Прокураторію заступавъ гофратъ Симоновичь, а обжалованыхъ боронивъ адв. дръ Биндеръ. По выслуханю выводôвъ прокураторіи и обороны трибуналъ касаційный ôткинувъ зажаленье неважности и затвердивъ выровъ суду золочѣвского, дотычно о. Гутковского, вôйта и 9 селянъ обжалованыхъ о спôвучасть и чотырехъ селянъ обжалованыхъ о переступленье зъ §. 303 з. к., — а натомѣсть увзгляднивъ зажаленье неважности и знѣсъ першій выровъ дотычно дяка Лотоцкого и 18 селянъ обжалованыхъ о злочиньство публичного насилія. Такъ отже справа тримененыхъ крестôвъ залозецкихъ буде еще разъ предметомъ розправы въ ц. к. судѣ окружнôмъ въ Золочевѣ...

— **Зъ Тысьменицѣ** пишутъ намъ: Въ страстный четверъ ôтбулася въ тысьменицкôмъ судѣ розправа противъ старшого брата Микиты Демянчука, котрый минувшого року осквернивъ цвинтарь рускій, написавши въ недѣлю въ коршмѣ жидôвцѣ картку, щобы пôслала до вартôвника цвинтаря, щобы той давъ ѣй зъ цвинтаря глины.— Члены тысьменицкои читальнѣ доносятъ намъ, що тамошный парохъ, о. Абрысовскій, зрѣкся письменно предсѣдательства читальнѣ и въ письмѣ своѣмъ просивъ, щобы его вымазати навѣть зъ членôвъ читальнѣ.

— (**Дрôбній вѣсти.**) Во Львовѣ застрѣлився въ понедѣлокъ укôнченый техникъ, теперь слухачь правъ, Кронштайнъ, звѣстный зъ пріязныхъ своихъ ôтношень съ рускими академиками.—Цѣсарь затвердивъ выбôръ п. Домбровского на президента мѣста Львова. — Сов. Амвросій Яновскій выѣздитъ сими днями зô Львова до купелѣвъ. — Млынъ паровый въ Бродахъ, котрый бувъ власностею товариства акційного и коштувавъ 270.000 зр., закупивъ Ное Левенгерцъ зъ Кристинополя за 55.000 зр. — Въ Парижи умеръ въ 72 р. житя Жиль Сандô (Sandeau) славный французскій повѣстеписатель и драматургъ, членъ академіи.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Рада, украиньскій альманахъ на р. 1883.“** поступила вже въ книгарску продажь. Можна еи дôстати въ „Книжнôмъ Магазинѣ Луки В. Ильницкого, домъ дворяньского собранія“ за 2 рублѣ 30 копѣёкъ съ пересилкою почтовою.

— **„Правописный рухъ въ Европѣ“**, студія проф. Мих. Подолиньского, печатана недавно въ фейлетонѣ „Дѣла“, выйшла въ окремôй книжочцѣ, обнимаючôй 64 стороны 16-ки.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ Епархіи Львôвскои.

Канонічну институцію получивъ о. Евг. Кисилевскій на кап. Лѣски, дек. Жукôвского.

Въ пропозицію на Дубôвцѣ, дек. галицкого принятй: 1) Петръ Сосенко зъ Межигорець, 2) Левъ Лонцкій зъ Скоморохи и 3) Юстинъ Дворянинъ зъ Долины.

Завѣдательство въ Текучи, дек. пѣстиньского, получивъ о. Несторъ Соневицкій.

На конкурсъ розписана пар. Стрѣлковъ, дек. стрыйского; терминъ до 19 л. червня с. р.

Презенту получили 1) Теодозій Авдыковичь на пар. Бычковъ, декан. надвôрняньского; 2) Андрей Яворскій на пар. Крушельница, дек. скôльского; 3) Іосифъ Домбчевскій на пар. Ясенôвъ.

Завôзваный до кан. институціи о. Іоанъ Дудыньскій на кап. Ходачковъ.

Ôтозва.

Якъ звѣстно, мусѣвъ мôй мужь бл. п. И. Онишкевичь значну часть коштôвъ „Рускои Библіотеки“ — головно задля неточности многихъ предплатителѣвъ — зъ власныхъ фондôвъ покрывати; загальна сума рестанцій, т. є. сихъ грошей, котрй ôтъ згаданыхъ предплатителѣвъ належались и все еще належатся, дôйшла вконець до высоты около 300 зр. а. в. — Черезъ смерть мого незабутого мужа попала я въ досыть критичне положенье. Надѣюсь, що ВП. довжники „И. Онишкевича Рускои Библіотеки“, зволятъ увзгляднити мою просьбу и поспѣшатъ съ выровнаньемъ рестанцій, особливо, що иде ту о нещасну вдову по рускôмъ професорѣ-патріотѣ. Въ противнôмъ случаю, не маючи иншого выходу, булабы я зневолена подати имена сихъ довжникôвъ до прилюднои вѣдомости, — або навѣть удатись на дорогу судову. — Черновцѣ д. 21 цвѣтня 1883.

А. Онишкевичева.

Подяка.

Всевышному сподобалося покликати до себе нашого возлюбленого отця Іоана Дамаскина де Якса Ладыжиньского, поч. крыл. капитулы перемыскои, декана балигородского и пароха въ Бересцѣ, котрый дня 14 цвѣтня своє трудолюбиве и праведне житье закôнчивъ. Въ тôмъ тяжкôмъ смутку и горю позôставша родина чуеся зъобовязаною зложити прилюдну подяку Вп. п. Теоф. Журовскому, властителеви Береска, за єго щиру прихильность оказану Покôйному за житя и позôсталôй родинѣ, обôймаючи зарядъ похорону; Всч. священикамъ деканата балигородского, а именно Всч. о. Іоану Бѣрецкому пароху въ Жерници за єго трогательне слово въ церквѣ, а Всч. о. Іоану Салацкому, декану ôльховецкому и Вол. Лысяку, пароху въ Волковни, за ихъ промовы при выходѣ зъ дому и надъ могилою покôйного; Всч. оо. деканата ôльховецкого, о. Гмитрикови, катихитови въ Сяноцѣ, Всч. оо. латиньского обряду и Вп. пп. урядникамъ ц. к. староства, п. Яминьскому, начальнику суда и всѣмъ, котрй мимо злои дороги не щадили труду ôтдати послѣдну услугу Покôйному — щире „Спаси-бôгъ“!

Ясонъ, Наркисъ, Михаилъ Ладыжиньскій, сыны; Клявдія Давидовичь, Меланія Ольшаньска, Павлина Венгриновичь, Софія Полошиновичь, Клементина Менциньска, доньки.

Подяка.

Тяжко, претяжко дôткнувъ мене Всемилостивый Господь; дня 14 цвѣтня 1883 упокоилася о Господѣ *по довгôй недузѣ, любезнѣйша* жена моя: Неонила зъ Охрымовичѣвъ Лопатинска. Въ тôмъ глубокôмъ горю, Ваша милй братя, пріятелѣ и знаємй сердечна и щира участь въ моѣмъ и родины моеи гôркôмъ нещастю була менѣ солодкою потѣхою и ôтрадою. Тожь зъ вдячного серця складаю тую прилюдну подяку Всеч. Отцямъ и Братіямъ: о. дек. Ст. Хоминскому, о. І. Боднареви, о. П. Петрицкому за труды ихъ при чинѣ похоронномъ, о. В. Дорожинскому за трогательне слово, сказане въ церквѣ, и о. Т. Кобылянскому за бесѣду выголошену надъ могилою, котрыми почтили память покôйницѣ; о. Т. Миговичеви и его почтенномъ родинѣ за ихъ щиру и дѣятельну участь въ моѣй недолѣ; почт. братствамъ и сестрицямъ всѣхъ трехъ церквей, именно старшинамъ братскимъ: В. Николаєвичеви, І. Савицкому, Н. Захаркови, І. Садовому и С. Корецкому и всѣмъ моимъ милымъ парохіянамъ за ихъ повну любви готовôсть въ ôтданю послѣднои послуги; якоже и всѣмъ моимъ любымъ пріятелямъ, котрй зъ далека письменно переслали менѣ слова потѣхи и спôвчутя — щире, сердечне: „Спаси Бôгъ!“

Василій Лопатинскій и сироты — дѣти: Константинъ, Левъ, Неотима, Василько, Єлина.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всеч. о. Ал. Зал. въ Бур. Подяка Ваша буде помѣщена въ слѣдуючôмъ числѣ, бо на се число призбиралось доволѣ попередъ присланыхъ подякъ. — *Вп. Георгъ Гейбъ въ Ляндестрей, коло Калуша.* Въ вашôй оборонѣ противъ замѣту о. П. Матковского (въ ч. 23 „Дѣла“) выступивъ о. Рожанковскій зъ Ôльхôвки; длятого не уважаємъ вже потрѣбнымъ тратити мѣсця на Ваше спростованье, котре въ основѣ рѣчи есть згôдне съ обороною Васъ черезъ о. Рож-ого. — *Вп. Т. Г. въ К.* Не ôтсылаємъ Вамъ, бо все еще маємъ охоту статію помѣстити, — иде лишь о мѣсце. Просимъ о ласкаву память. — *Впр. о. І. Л. въ Я.* Звѣстну подяку булобы порадно ôтложити на пôзнѣйше, по выборахъ.

Нынѣшне число „Дѣла“ выдаємо въ 1½ аркуша.

Редакція литературно-науковои часописи „Зоря“ розписуе

ПРЕДПЛАТУ

на окремый передрукъ историчнои повѣсти Ивана Франка

„Захаръ Беркутъ“,

котра одержала першу премію при розписанôмъ на 1883 р. конкурсѣ и въ липню с. р. появится особною книжкою. Для непренумерантôвъ „Зорѣ“, котрй бажалибы набути тую повѣсть, розписуесь предплата. Книжка обнимати буде около 10 листôвъ печати, цѣна предплаты выноситъ 1 зр. Предплату можна присылати на руки редакцій: „Зорѣ“, „Дѣла“ и „Батькôвщины“. За кошта пересылки пренумеранты не доплачуютъ нѣчого.

!!Конкурсъ!!

Ôтъ св. Іана (лат.) опорожненй въ Королевствѣ Польскôмъ и въ Галичинѣ посады для администратора, управителя, економа, лѣсничого. Глядится закупна маєтковъ земскихъ 200—3000 моргôвъ. — Село съ 300 морг. есть въ Галичинѣ до заарендованя на 12 лѣтъ. Кавція 1600 зр. — Близшу информацію удѣлитъ за долученьемъ 25 кр. въ значкахъ почтовыхъ бюро: **„Concordia“, Breslau, Kupferschmiedestrasse 50/51 I Stock, Front.** (1—3)

Змѣна льокалю.

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ

АНТ. ЩЕРБА

маѣ честь завѣдомити Вп. П. Т. Публику и Всч. Духовеньство, що **перенѣсъ свою роботню зъ пôдъ ч. 5 пôдъ ч. 6 ул. Коперника во Львовѣ.**

Такожь пошукуеся хлопця-Русина до науки кравецтва. (3—3)

ЗАЯВЛЕНЬЕ.

По причинѣ великого банкрутства

фабрики зигаркôвъ

à la ville de Genève

въ Женевѣ, въ Швайцаріи, сьомо въ можности давати найлучшй зигарки знанй въ цѣлôмъ свѣтѣ, понизше половины цѣны. Треба користати зъ такъ рѣдкои случайности, щобы прійти до такъ хорошого зигарка. Порука на 10 лѣтъ.

Списъ зигаркôвъ:

5000 цилиндрôвъ, зигаркôвъ кишеневыхъ зъ найлѣпшого срѣбного никлю, регулёванй на минуты, перше 14 зр. теперь лишь 5·25 зр. — дуже елегантна штука. Порука за добрый хôдъ на 10 лѣтъ.

2325 анкерôвъ съ 15 правдивыми рубинами знаменитй, регулёванй на секунды, перше 21 зр., теперь 7·25 зр. Окладина дуже деликатна. Срѣбный никель гравированый. Порука на 10 лѣтъ.

3650 ремонтуарôвъ зъ правдивого двократного золота, накручуваный безъ ключикôвъ, съ дуже деликатною никлевою машинерією, найдешевшй и найлучшй зигаркн въ свѣтѣ, перше 24 зр., теперь лишь 10·25 зр.

1000 анкерôвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла пробованй черезъ ц. к. урядъ монетарный, на 16 рубинôвъ, дуже добре регулёваный. Перше 27 зр., теперь 12·40 зр.

1400 правдивыхъ ремонтуарôвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла, накручуванй безъ ключика, упривилеёвана машинерія зъ правдивого никлю, регулёванй на секунды, по нечуванôй еще цѣнѣ, перше 35 зр. теперь 16·50 зр.

4200 французскихъ будячихъ зигаркôвъ столовыхъ, всѣ съ галасуючимъ апаратомъ, перше 12 зр., теперь лишь 4·80 зр., дуже цѣнній для кождои родины, для кождого ремѣсника. (1—?)

Кожде, хотяйбы найменше замовленье залагоджуеся точно въ сей часъ. Треба якъ найскорше замовляти. На доказъ, що сей анонсъ не маѣ на цѣли нѣякого обманьства, обовязуємося, скоро зигарки не сподобаются, приняти ихъ назадъ а грошѣ звернути.

Th. Schmejkal,
Wollzeile 33. Wien.

БАЗАРЪ
МАРКЕВИЧА

Пляцъ Маріяцкій ч. 10 во Львовѣ

кромѣ рôжныхъ выробôвъ краевыхъ **получивъ свѣжй на Весну и Лѣто въ великôмъ выборѣ матеріи вовняній, шовковй, адамашки, атласы, баришѣ, газы, гренадины, перкалѣ, сатины, зефиры, мушлины, такожь шалѣ и хустки для дамъ.**

Пріймае замовленя на готовй сукнѣ дамскй.

Цѣны постояннй.

Оказы высылае на жаданье франко.

Агенція фарбярнѣ **В. Шпиндлера въ Берлинѣ.** 4—5

ПОХôДЪ СОБѢСКОГО

пôдъ Вѣдень р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.
Цѣна 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

БАЗАРЪ
Маркевича

Першій складъ выробôвъ краєвыхъ

во Львовѣ, пляцъ Маріяцкій ч. 10

поручае

Полотна бѣлй на простирала и сорочки домашного выробу зъ Корчины и зъ Дубôвця, въ штукахъ по 34 метры = 58 польск. лôктѣвъ по зр. 14, 15, 16, 17, 18, 19·50, 21, 22 зр., а найтоншй по 24, 26, 28 и 32 зр. штука. (4—5)

Полотна на сорочки

на способъ прляндскій апретованй,

по 19 зр., 22 зр., 23 зр., 25 зр., 28 зр. и 32 зр. штука.

Обрусы и серветы

М. Панкевича зъ Рудны гарнй и дуже танй.

Полотна господарскй

пôвъ бѣленй и шарй сырй

по 7 зр., 7 зр. 50 кр., 9 зр., 10 зр., 10 до 13 зр. штука.

Зегельтухи, дрелихи, оксфорды андрихôвскй.

Рускй матеріи вовняній

зъ Жабя, Коссова и Гусятына, ôтповѣдній на елеганцкй портіёры або на покрытье меблѣвъ и т. п.

ВЪ КНИГАРНИ
ЛУКИ ВАСИЛЄВИЧА ИЛЬНИЦКОГО
ВЪ КІЄВѢ

(4—4) *Крещатикъ, дôмъ дворяньского собранія,*

межи прочими продаются слѣдуючй малорускй книжки:

Андерсенъ: Казкы, переклавъ Стариченко. К. 1873 г, Цѣна 1 р. 25 к. *Антоновичь В.*: Историч. пѣсни малорусскаго народа т. 1-й К. 1874 г. Цѣна 1 р. 50 к., т. 2-й, в. 1-й К. 1875 г. Ц. 80 к. *Александровъ*: Малорускй спѣванки. Х. 1880 г. Цѣна 15 коп. *Бѣлецкій-Носенко*: Приказки въ четырехъ частяхъ. К. 1871 г. Ц. 2 р. 50 к.; Гостинець землякамъ. Казки слѣпого Бандуриста чи спѣвы объ рôзныхъ рѣчахъ. К. 1871 г. Цѣна 1 р; Горпинида, чи вхопленная Прозерпина, жартливая поема въ 3-хъ пѣсняхъ К. 1871 г. Цѣна 30 к. *Бабуся* въ того свѣту, оповѣданя про померший душѣ К. 1883 г. Ц. 5 к. *Вовчокъ Марко*: Народнй оповѣданя т. 2-й Спб. 1876 г. Цѣна 50 к. *Галка* Іеремія (Костомаровъ). Збôрникъ творôвъ. Од 1875 г Ц. 1 р. 75 к. *Гатцукъ*: Абетка. Ц. 50 к. *Гребинка Е.* Пырятиньска ластôвка. К. 1878 г. Цѣна 75 к. *Гулакъ-Артемовскій*: Кобзарь К. 1878 г. Цѣна 20 к. *Гнѣбовъ Л.*: Байки Изд. 3-е. К. 1882 г. Цѣна 20 к. *Гоголь*: Простакъ. Ком. Изд. 2-е. К. 1882 г. Ц. 15 к. *За Крашанку-Писанка.* П. Ол. Кулѣшевы, написавъ Данило Слѣпченко-Мордовець. С.-ПБ. 1882 г. Цѣна 50 к. Де що про свѣтъ Божій. Изд. 4-е. К. 1882 г. Ц. 20 к. Дѣтскй пѣснѣ, казки и загадки. К. 1876 г. Цѣна 15 к. *Евгеньева* Крестьянина, Розмовы. К. 1872 г. Цѣна 30 к. *Ивановъ*: Ровмова про небо та землю зъ додатками та ôтмѣнами. переклавъ М Комаровъ. К. 1874 г. Ц 8 к.; Розмова про земнй силы зъ додатками та ôтмѣнами, переклавъ М. Комаровъ 1875 г. Ц. 10 к. *Казюка Р.*: Двѣ казки І. Пôвпѣвника. Ишпаньска казочка П. Циганъ Кулѣша. К. 1883 г. Цѣна 5 к. *Кобзарь*: Сборникъ Малорусскихъ пѣсень. Цѣна 50 к. *Котляревскій И.*: Собраные сочиненій на малороссійскôмъ языцѣ. К. 1875 г. Цѣна 2 р.; Собраные сочиненій К. 1878 г. Цѣна 75 к.; Наталка-Полтавка. К 1878 г. Цѣна 25 к.; Москаль-Чарôвникъ К. 1878 г. Цѣна 25 к. *Кулишъ П.*. Записки о южной Руси. т. 1-й. Цѣна 1 р. 50 к.; Досвѣтки. Думы и поемы К. 1876 г. Цѣна 80 к.; Дѣвоче серце. Идилія. К. 1876 г. Цѣна 20 к.; Орися. К 1882 г. Цѣна 5 к.

На великодній Свята!

5—5 поручае

карминово-червону, багряно-червону, помаранчеву, ясножовту, рожеву, зелену, віолетову, сину, чоколядово-брунатну

Фарбу до крашеня яєць
(писанокъ)

Пачка разомъ съ инструкцією уживаня по 3 и 6 кр. — **Срѣбна и золота**, пачка 10 кр. (Одна пачка достаточна для закрашеня 15 до 20 яєць).

Найлучшу масу до помостôвъ, фарбу лякирову до помостôвъ.

Покосты, олѣйній краски готовй до ужитку, пензлѣ, лякиры, верниксы, чорнило, лякъ и т. п. — Малярскй фарбы въ тубахъ, малярске полотно, палеты и всякй знаряды.

ФАБРИЧНЫЙ СКЛАДЪ ФАРБЪ

Гибнера и Ганке

во Львовѣ, Ринокъ ч. 29, давнѣйше цукорня Ербарôвъ.

Ч. 16.978.

Отворенье публичнои субскрипціи
НА ОБЛИГАЦІИ ПОЖИЧКИ КРАЄВОИ ЗЪ Р. 1883
ВЪ СУМѢ 3,800.000 ЗР. А. В.

На силѣ уставъ краєвыхъ зъ дня 28. Студня 1881 (Дневникъ уставъ и розпоряджень ч. 5 зъ р. 1882), зъ дня 22. Марта 1882 (Дневникъ уставъ и розпоряджень ч. 34) и зъ дня 27 Цвѣтня 1882 (Дневникъ уставъ и розпоряджень ч. 52) Выдѣлъ краєвый Королевства Галичины и Володимиріи зъ Великимъ Княжествомъ Краковскимъ есть уповажненый до затягненя въ имени краю слѣдуючихъ пожичокъ: 1) пожички въ сумѣ 1,100.000 злр., яко краєву пôдмогу на будову галицкои желѣзницѣ трансверзальнои; 2) пожички въ сумѣ 1,919.400 злр. на сплату пожичокъ краєвыхъ, давнѣйше затягненыхъ, и 3) пожички въ сумѣ 1,025.000 злр. на кошта уряджения и на льокацію Банку краєвого.

Зъ тыхъ пожичокъ постановивъ Выдѣлъ краєвый зреализувати суму 3,800.000 злр. в. а. выданьемъ $4^1/_2$ процентовыхъ на оказателя звучащихъ облигацій краєвыхъ по 100, 500, 1.000, 5.000 и 10.000 злр. в. а. до повысшои высоты, вôдповѣдно до формулярѣвъ, облигацій и тымчасовыхъ квитôвъ, тоже пляну амортизаціи, затвердженыхъ черезъ Его Ексцеленцію П. Министра финансôвъ рескриптами зъ дня 10. и 16. Цвѣтня 1883 чч. 1501 и 1650. Выдѣлъ краєвый въ имени краю пріймае на фондъ краєвый належитôсть стемплёву, тоже податки, припадаючи вôдъ облигацій и купонôвъ. Однакожь податки зôстаютъ припятй лише въ высотѣ сумы, маючои вплачувати ся пôсля нормъ, теперь обовязуючихъ. — Дня 1. Мая и 1. Листопада кождого року ажь до сплаты капиталу буде выплачувати ся оказателеви за оказаньемъ запавшого купону кождои облигаціи провизія по четыры и пôвъ вôдъ ста зъ долины. Сплата облигацій наступитъ найдальше въ $38^1/_2$ рокахъ почавши вôдъ 1. Мая 1884. Льосованье облигацій буде вôдбувати ся два разы въ роцѣ, т. є. дня 1. Лютого и 1. Серпня. Въ три мѣсяцѣ по льосованю выльосованй облигаціи за зложеньемъ въ касѣ краєвôй разомъ зъ незапавшими купонами будутъ сплачень въ повнôй именнôй вартости.

Такъ выплату купонôвъ якъ и сплату выльосованыхъ облигацій буде довершати у Львовѣ каса Выдѣлу краєвого, а въ иншихъ мѣсцевостяхъ тій институціи, котрй черезъ Выдѣлъ краєвый зôстанутъ при льосованю означень и въ публичныхъ письмахъ оголошень.

За сплату капиталу въ часѣ повысше означенôмъ, тоже за правильну выплату вôдсоткôвъ ручитъ цѣлый край Королевства Галичины и Володимиріи вразъ зъ Великимъ Княжествомъ Краковскимъ.

УСЛОВІЯ СУБСКРИПЦІИ:

1) Субскрипція буде вôдбувати ся **въ дняхъ 9., 10. и 11. мая 1883.** — **У ЛЬВОВѢ**: 1) въ касѣ краєвôй, 2) въ касѣ щадничôй, 3) въ галицкôмъ Банку кредитовôмъ, 4) въ галицкôмъ акційнôмъ Банку ипотичнôмъ и 5) въ банковôмъ домѣ Августа Шелленберга; въ **КРАКОВѢ**: 1) въ касѣ щадничôй, 2) въ касѣ Товариства взаимного кредиту (при Товариствѣ взаимныхъ убезпечень), 3) въ банковôмъ домѣ А. Мендельсбурга, 4) въ банковôмъ домѣ **Blau et Epstein** и 5) въ Банку для торговлѣ и промыслу; въ **БРОДАХЪ**: въ банковôмъ домѣ **Nathansohn et Kalir**; **во всѣхъ повѣтовыхъ мѣстахъ краю** въ бюрахъ Выдѣлôвъ повѣтовыхъ.

Результатъ субскрипціи зôстане оголошеный въ публичныхъ письмахъ. Въ случаю надвыжки наступитъ сорозмѣрна редукція субскрибованыхъ сумъ, однакожь зъ выключеньемъ цѣлковито покрытыхъ зголошень субскрипційныхъ въ хосенъ фондôвъ, зôстаючихъ въ зарядѣ Выдѣлу краєвого.

2) Въ дняхъ призначеныхъ до публичнои субскрипціи установляе ся емисійный курсъ облигацій пожички краєвои по 90 за сто, т. є. субскрибентъ дôстане за 90 злр. въ банкнотахъ австрійскои валюты $4^1/_2$ процентову облигацію галицкои пожички краєвои въ именнôй вартости 100 злр. в. а., або за капиталъ, пожиченый краєви, буде побирати $5^0/_0$, не рахуючи зыску, якій буде мати зъ льосованя облигацій.

3) Субскрибенты маютъ зложити при субскрипціи титуломъ кавціи $10^0/_0$ субскрибованыхъ квотъ номинальныхъ готовыми грôшьми, або въ паперахъ, нотованыхъ на биржѣ. Въ першôмъ случаю кавція зôстане принята на рахунокъ другои раты цѣны емисійнои, а въ другôмъ случаю зôстане звернена по заплаченю тожь раты.

4) Емисійну цѣну облигацій буде субскрибентъ обовязаный зложити въ мѣстци довершенои субскрипціи въ двохъ рôвныхъ ратахъ по 45 злр. в. а., першу дня 4. Липня, а другу дня 15. Жовтня 1883.

5) При выплаченю кавціи и ратъ на сплату емисійнои цѣны за облигаціи пожички краєвои зъ р. 1883 будутъ пріймати ся шестипроцентовй облигаціи пожички краєвои зъ р. 1873 за готовй грошѣ по курсѣ 101 злр. 50 кр. в. а.

6) По заплаченю першои раты дôстанутъ субскрибенты квиты тымчасовй, вôдповѣдаючи що до серіи и числа субскрибованымъ облигаціямъ. На вôдворотнôй сторонѣ квитôвъ будутъ нотованй ратальнй сплаты, довершенй на рахунокъ належитости за субскрибованй облигаціи.

7) По заплаченю другои раты зôстане тымчасовый квитъ замѣненый на $4^1/_2$ процентову облигацію пожички краєвои зъ р. 1883 тои самои серіи и числа съ купонами. Субскрибентамъ, котрй вôдъ разу при субскрипціи зложили цѣлу цѣну емисійну, зôстанутъ выданй облигаціи съ першимъ купономъ, платнымъ 1. Листопада 1883, а тымъ, котрй въ ратахъ сплачували цѣну емисійну, съ першимъ купономъ, платнымъ 1. Мая 1884, при чѣмъ однакожь буде имъ выплачена сума, вôдповѣдаюча вôдсоткамъ вôдъ вплаченыхъ ратъ въ стосунку по 5 вôдъ ста **pro rata temporis**.

8) Субскрибентъ, котрый не додержитъ котрого-будь речинця, вызначеного Выдѣломъ краєвымъ на сплату ратъ, маєе оплачувати въ протягу шести мѣсяцѣвъ рахуючи вôдъ дня платности раты по $4^1/_2{}^0/_0$ вôдъ залеглои сумы, а по безъуспѣшнôмъ уплывѣ тыхъ шести мѣсяцѣвъ тратитъ право до вôдобраня облигаціи зъ числомъ означенымъ въ квитѣ, кавція же, зложена на забезпеченье сплаты ратъ, переходитъ на власнôсть фонду краєвого.

Зъ Выдѣлу краєвого Королевства Галичины и Володимиріи съ Великимъ Княжествомъ Краковскимъ.

У Львовѣ дня 19 Цвѣтня 1883. (3—3)

GROTT.

Торговля корѣнна

А. НЕХОВИЧА

Львôвъ, ул. Галицка ч. 40, напротивъ ц. к. Суду карного

поручае на свята:

цукоръ въ головахъ, кôсткахъ, муцѣ, фиги, дактелѣ, розинки, мигдалы, цитрины, помаранчѣ, цикату малу и велику; всяке **корѣнье и вина угорскй и краєвй, румъ** заграничный и краєвый; **гербату** россійску, якъ такожь **краски** рôжнои барвы до крашеня писанокъ и инши товары входячй въ объемъ корѣннои торговлѣ въ добôрныхъ сортахъ и по найдешевшихъ цѣнахъ. (6—?)

ФАБРИКА ДЗВОНÔВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши *(почта и стація желѣзницъ)*,

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовй дзвоны** и выробляе якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему**, ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ*.

Вирец. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавй замовленя, котрй выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(13—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

Литографіи бл. п. Володимира Барвѣньского мы вже розôслали тымъ, що до сего часу ихъ собѣ були замовили. По причинѣ, що пересылка почтова насъ о много бôльше коштуе, якъ мы надѣялись, змѣняемо цѣну якъ слѣдуе: 1 примѣрникъ безъ пересылки 50 кр., съ пересылкою нефранкованою 62 кр., съ пересылкою франкованою 88 кр. — Просимо о вчасни замовленя, бо обстальовано лишь невеликій накладъ литографій.

„МЕРТВЙ ДУШЄ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Найлучшй

черезъ „**СУЕСЪ**“ спроваджуваный

ГЕРБАТЫ ХИНЬСКЙ

а именно:

4—5		цѣна за пôвъ кгр.
Нр. О.	**Пекко-Мандаринъ**, найлуч.	зр. 5.—
„ 1.	**Ташу**, жовтоцвѣтна, аром.	„ 4.40
„ 2.	**Юнтойчанъ**, бѣлоцвѣтна	„ 4.—
„ 3.	**Нандзиньъ**, чорна аромат.	„ 3.20
„ 4.	**Сухонгъ**, мало наркотична	„ 2.80
„ 5.	**Ко го**, чорна, фамилійна	„ 2.—
„ 6.	**Высѣвки** зъ гербатъ	„ 1.50
„ 7.	„ зъ найлуч. гербатъ	„ 1.70

КАВА въ найлучшихъ родахъ,

найдешевше въ торговли

Ст. Маркевича

во Львовѣ, въ Рынку ч. 42

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.** На часъ его выѣзду отвѣчае за редакцію **Вол. Пôдляшецкій.** Въ друкарни Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 45. Львôвъ, Субота 23 цвѣтня (5 мая) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однôй строчки початнôи.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациi часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

☞ Съ днемъ 1 (13) цвѣтня розпочинаеся новый чвертьрôкъ нашого выдавництва. Просимо отже всѣхъ нашихъ П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ присылкою дальшои предплаты а взглядно выровнати залеглости, понеже лишь при точнôй вплатѣ зможемо бути и мы точными.

Ново приступаючй П. Т. Предплатники **„Библіотеки найзнам. повѣстей“** дôстанутъ **даромъ** початковй аркушѣ розпочатои повѣсти „Мѣщаньске племя“.

Факты дефравдацій

публичного гроша починаютъ що разъ частѣйше проявлятися въ нашôмъ краю. Сумный се объявъ и надто важный, щобы не звернути на него пильнои уваги, не доходити єго причинъ — и наконець не застановитися надъ средствами зарадженя лихови, котре при маловаженю и поблажуваню моглобы взмочися и статися небезпечною хоробою хроничною. Звѣстно, якъ въ Россіи тяжко приходится нынѣ выкоренити задавнену хоробу дефравдацій, — котра стôлько нещасть приноситъ поодинокимъ личностямъ, громадамъ, повѣтамъ, губерніямъ и цѣлôй державѣ. У насъ, що правда, дефравдаціи не стались єще хлѣбомъ щоденнымъ, якъ въ Россіи, — але поодинокй разячй случаѣ тои деморализаціи накликуютъ насъ до великои бачности и осторожности.

Сй уваги выкликавъ въ насъ найновѣйшій фактъ великои дефравдаціи въ Горлицяхъ въ тамошнôмъ выдѣлѣ повѣтовôмъ. Заступникъ презеса горлицкои рады повѣтовои, Францішокъ Щепановскій, котрый бувъ разомъ и касіеромъ, здефравдувавъ зъ фондôвъ публичныхъ — 14.000 зр.! Таку бодай высокôсть здефравдованои сумы выкрывъ делегатъ выдѣлу краєвого, п. Михальчевскій. Цѣкава рѣчь, що дефравдантъ есть задовженымъ властителемъ дôбръ. Презесъ рады повѣтовои, такожь дѣдичь, не уважавъ потрѣбнымъ контролювати свого заступника и разомъ касіера, — бо Щепановскій бувъ дѣдичемъ, вправдѣ задовженымъ, але уходивъ за „bardzo prawego i uczciwego obywatela“, — якъ каже одна польска газета. Грошей здефравдованыхъ каса повѣтова вже не побачитъ, бо нема чимъ покрыти. — Стôлько вѣстей знайшли мы доси о тôмъ сумнôмъ фактѣ въ польскôй прасѣ.

Хочь нѣгде нема сказаного, черезъ якъ довгій часъ Щепановскій дефравдувавъ касу повѣтову, — то здаесь намъ, що се не сталось за одинъ день, анѣ за одинъ мѣсяць; мусѣвъ ôнъ довго манипулювати, закимъ выкрылися „значнй непорядки въ рахункахъ“, въ наслѣдство котрыхъ доперва выдѣлъ краєвый бувъ зневоленый выслати свого делегата для переведеня слѣдства. И ось заразъ маємъ першу посередну причину дефравдацій, лучаючихся въ нашихъ автономичныхъ институціяхъ — *недостача контролѣ*! Ахъ, тая злощастна недостача контролѣ чинностей урядôвъ громадскихъ и повѣтовыхъ — якъ тяжко она даесь въ знаки громадамъ и повѣтамъ! Якъ черезъ тую безконтрольнôсть терпитъ бѣдный „платячій“ нарôдъ!

Параграфъ 48 „уставы о репрезентаціи повѣтовôй для Галичины“ зъ 12 серпня 1866 р. постановляе, що „соймъ за посредствомъ выдѣлу краєвого дбаe про те, щобы закладный маєтокъ повѣту и заведень повѣтовыхъ не бувъ уменшеный“. Выдѣлъ краєвый повиненъ дуже совѣстно повнити сей свôй обовязокъ. Тымчасомъ того не бачимо. Читателѣ нашй пригадаютъ собѣ „ôткрыте письмо до п. мар. Зыблкевича“ рускихъ членôвъ рады повѣтовои въ Турцѣ, въ котрôмъ по вычисленю всякихъ незаконностей, якихъ допускаеся тая *девять* лѣтъ урядуюча рада, сказано, що „черезъ весь той довгій часъ урядованя сеи незаконнои рады не було надъ нею жаднои контролѣ“...

Кôлько то разôвъ Русины накликували соймъ и выдѣлъ краєвый, щобы переводивъ контролю надъ господаркою выдѣлôвъ повѣтовыхъ! Але щожь? Остерѣгаючій голосъ Русинôвъ значивъ то, що горохъ метати о стѣну, — бо нашй верховодячй керманичѣ опиніи публичнои — въ кождôй, хочбы найлучшôй и найщирѣйшôй, радѣ Русинôвъ бачатъ „moskalofilskie wichrzenia“... Тымчасомъ Русинамъ где якъ где, а тутъ не могло и не може ходити о якй небудь митичнй „wichrzenia“, бо тутъ иде о тяжко добутый грôшь якъ рускаго, такъ и мазурскаго хлѣборобаселянина, та ремѣсника-мѣщанина. И не прійшлось довго ждати; — факты показуютъ нашу правду и нашу добру волю. Чей вже хочь теперь панове верховодцѣ схотятъ пôзнати и признати, що таки Русины суть тымъ „добрымъ геніемъ“ въ краю, що стоятъ на сторожи публичнои моральности и публичного добра, — що таки Русины суть тымъ видющимъ чоловѣкомъ середъ товпы — покаранои курячою слѣпотою...

Рады нашй повѣтовй не сповняютъ своѣй задачѣ такъ, якъ повиннй єи сповняти. Автономія — рѣчь въ засадѣ гарна, — але вымагаe *и гарныхъ людей*; якъ кожду въ засадѣ добру институцію може лихій зарядъ звести на злу дорогу, — такъ само и институціи автономичнй. Сегодня бачимъ фактъ, що нарôдъ невдоволеный зъ господарки нашихъ радъ повѣтовыхъ; на першôмъ рускôмъ вѣчу во Львовѣ въ 1880 р. селяне однодушно домагались ухвалы резолюціи: „щобы покасувати рады повѣтовй“. Объявъ невдоволеня зъ господарки радъ повѣтовыхъ бачимъ и у демократичного ôтламу интелигенціи польскои; недавно газетка „Obrona“ выступила рѣшучо съ жаданьемъ рôвнымъ жаданю рускихъ селянъ на першôмъ нашôмъ вѣчу.

Якажь причина сего невдоволеня? Поминувши вже хибнôсть ординаціи выборчои до радъ повѣтовыхъ, головна причина лиха лежитъ въ тôмъ, що нашй рады повѣтовй уважаютъ себе институціями бôльше „narodow-ыми“, якъ „повѣтовыми“. А се очевидно выходитъ на велику шкоду дѣйстнымъ, реальнымъ интересамъ повѣтôвъ и краю. Характеръ „narodowy“, надаваный радамъ повѣтовымъ *à priori*, маe таке зовсѣмъ природне наслѣдство, що нынѣ при *выборахъ* до радъ и до выдѣлôвъ повѣтовыхъ стараются нашй братя перепхати о скôлько можна найбôльше „narodow-ыхъ“ кандидатôвъ... [illegible] стныхъ нашихъ ôтношеняхъ, удаeся. И такъ творятся такъ званй „клики повѣтовй“, котрй суть взôрцемъ „wzajemnej adoracyi“... Дѣдичь звычайно есть маршалкомъ, другій дѣдичь, сусѣдъ, пріятель и товарищь ôтъ „тарока“ або „виста“, вицемаршалкомъ, а разомъ и касіеромъ... ну, и господаруeся, поки, якъ се бачимъ въ Горлицяхъ, не догосподаруeся — „до самого краю“, якъ каже Шевченко. И ось маємъ другу, вже безпосередну причину лучаючихся дефравдацій... Дефравдантъ касы заличковои въ Мостискахъ, Альбинъ Стшелецкій, бувъ членомъ выдѣлу рады повѣтовои, и „заслугувавъ“ на тое достоиньство, бо на око здавався „народовымъ кандидатомъ“, (бодай такъ въ однôй польскôй газетѣ читаємъ), — але все таки щастье, що не ôтдано єму и повѣтовои касы, бо певно бувбы такъ само єи здефравдувавъ, якъ касу заличкову...

Въ сказанôмъ доси представили мы двѣ головнй причины починаючихъ проявлятися дефравдацій въ нашихъ автономичныхъ институціяхъ. Зъ сего выходитъ вже и наука для нашого сойму: — въ якôмъ направленю маe грôзному лихови завчасу зараджувати, щобы колись не було „за пôзно“. Розумѣесь, що тутъ богато буде залежати ôтъ складу нового сойму, — ôтъ числа *рускихъ* послôвъ... Єсли значного числа Русинôвъ не буде въ новôмъ соймѣ, — то мы якъ въ всякôй иншôй такъ и въ тôй справѣ не можемъ надѣятись звороту до лучшого...

Нынѣ *центральный комитетъ польскій* — тая, якъ мы єго въ попереднôмъ числѣ схарактеризували, *миніятура кастовои клики, узурпуючои собѣ право представительства польского и рускаго народа*, — стараeся всѣми силами не допустити до сойму *анѣ одного Русина*. Мы дуже цѣкавй, *ажь якъ вже* господарувавбы соймъ галицкій *безъ Русинôвъ*! Русины въ соймѣ, хочь якъ мало ихъ було въ послѣднôй каденціи, все таки були для польскои, чи радше паньскои бôльшости — тымъ добрымъ духомъ, що все ковтавъ до паньскои совѣсти: „уважайте, паны, на нужду и недолю свого и нашого народа!“... Одинъ польскій поетъ пречудно розказуe исторійку про одного черця, якъ ôнъ зайшовъ въ вельможне товариство *просити милостинѣ для убогихъ*; вельможнй олютились на черця, бо ôнъ перервавъ имъ забаву, — а одинъ зъ нихъ [illegible] и сказавъ: „то *для мене, дайтежь ленту для убогихъ*“... Нашй читателѣ зрозумѣютъ, що гдеяка лента дана бôльшостею сôймовою для убогого народа — була дана таки зъ уваги на громадку рускихъ послôвъ... Мы, кажемъ, дуже цѣкавй, ажь якъ вже господарувавбы новый соймъ галицкій *безъ Русинôвъ*, — котрй мали доси въ соймѣ *таку* — прикру але святу мисію!..

Die Wacht am Rhein.

Мы завначили вже въ нашôй статіи п. заг. „Der Drang nach Osten“ гдеякй цѣли „потрôйного“ союза; мы обговорили головно ôтно-

---

ЗЪ ТИХОИ КУЗНѢ

„LUDOW-ОИ ОŚWIAT-Ы“.

III.

Велике спаси-Бôгъ авторови „историчного оповѣданя“ о Детку, п. Иванови Ем. Левицкому. Ôнъ позволивъ намъ, въ ôтповѣди на такій... смѣливый историософичный поглядъ, що: „якôбы не Ляхи, то не булобы и слѣду въ Руси...“, — поговорити гдещо о „мисіи“ Польщѣ дотычно Руси.

Безперечно дуже се хороша рѣчь, если якійсь нарôдъ може въ исторіи своѣй выказатись якою „мисіею“. Не можна дивуватись, що и Поляки радй були ôтнайти для себе рôжнй мисіи. Зразу бачили въ розборѣ Польщѣ щось наче знакъ неба, що мученица-Польща пострадала за грѣхи всего свѣта, и що по ей вызволеню слѣдуe доконче всесвѣтный рай... Та сей „месіянизмъ“, котрый мôгъ бувъ на вѣки осмѣшити якого „поважного“ историка, стався дѣйстно трагичнымъ, будучи высказанымъ черезъ уста знаменитыхъ польскихъ геніѣвъ-поетôвъ, — трагичнымъ вже и длятого, що ставивъ якусь неясну вѣру въ „мисію“ на мѣсце строгои и неподатливои критики. Теперь такй и подôбнй оклики зманятъ хиба.. львôвско-польскихъ выборцѣвъ.

Але оно все добре, мочи покликатись передъ цивилизованымъ миромъ на якусь мисію, особливо еслибы ся мисія мала бути по трохи „цивилизаційною“. А *таку* власне мисію ученй польскй якъ-разъ *зъумѣли* ôтпытати, — се именно: цивилизованье Руси и Литвы... Нѣмеччина не тôлько що обôйшлась безъ польскои ласки, але власне сама дуже сильно вплывала на Польщу; ба и *Велика* Русь обôйшлась и все еще обходится безъ сеи-жь польскои ласки; такъ кто-жь лишаeсь?.. Очевидно, що „Мала Русь“. *Шайноха**), а по нѣмъ и другй (на пр. Шуйскій), уложили цѣлу теорію кольонизаційно-цивилизаційну.

Справа дуже проста и ясна. Всѣ знаютъ, що до Европы прійшли колись якйсь Татаре. Сй Татаре побили передовсѣмъ *рускихъ* князѣвъ (1224), и силували ихъ потôмъ дуже довгій часъ платити велику дань. Таку дань плативъ такожь король Данило, платили и его наслѣдники. Татаре руйнували много мѣстъ рускихъ; самого короля Данила зневолили они руйнувати власнй его укрѣпленй гôроды, щобы не мати нѣякихъ перепонъ при нападѣ на Русь галицку, наколибъ такъ Данило не схотѣвъ бувъ оплачуватись. Отжежь *першій* фактъ, татарске ярмо, — готовъ... Дальше: въ XIV в. входитъ *вся* Мала Русь въ звязь съ Польщею; розумѣесь, що Польща, получившись съ Русею и ставши безпосередною сусѣдкою Татаръ, мусѣла частѣйше якъ передъ тымъ, майже безъ (довшои) перервы, стыкатись съ Татарвою. Отжежь готова и польско-исторична конклювія, що Польща „свободила“ и „боронила“ Русь ôтъ Татаръ, що она навѣть — „przedmurze chrześciaństwa“! — Крôмъ того замѣчаємъ еще отъ що: почавши ôтъ XIV в. втискаeсь *польска иммиграція* що разъ то дальше на Русь. Всюды, где лишь можна, чи треба чи не треба, заводятся *латиньскй* епископства (ôтъ Львова — ажь до Кіева и Полоцка), хочь на прарускихъ земляхъ дуже сильно переважало православне населенье. Польскй паны набуваютъ рôжными способами великй просторы рускои землѣ въ посѣданье, розводятъ свои дворы, заводятъ тяжке, мудро на нѣмецко-феодальный взорецъ зъорганизоване пôдданьство; втискаeсь масами дрôбна шляхта, полонизуeсь неруске (головно нѣмецке) мѣщаньство рускихъ мѣстъ, полонизуeсь рôжными способами руска шляхта. До уніи люблиньскои (1569) корыстуeсь *всѣми* благодатями „польскои культуры“ тôлько наша галицка Русь и часть Волынѣ. Однакожь панове Поляки швидко почули на сей однôй части Руси *за мало* мѣсця для себе; прочои, до литовского княжества належачои Руси, не вôльно еще польскимъ панамъ цивилизувати. За длятого-то при нагодѣ уніи въ Люблинѣ ôтбираются Литвѣ: вся Волынь, Кіевщина, Пôдляхія и Брацлавщина, — и прилучаются до короны. Ôтъ теперь не спиняe нѣякій литовскій законъ польскои иммиграціи въ загданй землѣ. А до чого довела господарка польска въ „обѣтованôй“ для нихъ земли, на Руси, — свѣдчатъ кровавй факты XVII столѣтя. Але до всего того польскимъ историкамъ мало дѣла; они радѣ, що ôтнайшли въ згаданôй иммиграціи потрѣбный для нихъ другій фактъ: „освободивши“ Русь зъ рукъ Татаръ, „колонизуe“ и „цивилизуe“ ей Польща!. Вѣчне *латинизованье**) Литвы и Руси — додаe одну прикрасу бôльше сѣй кольонизаційно-цивилизаційнôй мисіи Польщѣ...

Розумѣесь, що польскй историки уважаютъ при тôмъ яко рѣчь не потребуючу нѣякого доказу, що вся Русь була въ XIV в. одною великою руиною; що не було тамъ нѣякого житя, нѣ торговлѣ, нѣ просвѣты, — що вся Русь корилась зовсѣмъ безсильно Татарамъ.

На нещастье вѣдома се рѣчь, що Русь умѣла *сама* крѣпко противъ Татаръ оборонятись, — а спомагала ей въ сей оборонѣ дуже успѣшно сусѣдка, на пôвъ врущена Литва. Нѣяка частина Руси — вынявши хиба пограничнй степы — не була въ XIV в. такою пустынею, якою ей хотѣлибы мати польскй историки. *Численнй* князѣ володѣли сею землею, котрй не думали и пяти зъ неи добровôльно уступити чи то Татарамъ, чи Полякамъ; а

---

*) Въ часописи „Kółko rodzinne“, въ розправѣ: „Zdobycze pługa polskiego“.

*) Се латинизованье — то *неôтлучный* появъ польского панованя на Руси; вже за Казимира ôтбирано Русинамъ церкви — на костелы. Маємъ о сѣмъ численнй слѣды, мѣжь иншими дуже выразный въ литовско-рускôй лѣтописи выд. Даниловичемъ.

шенье державъ, творячихъ сей союзъ, — до Россіи; мы замѣтили, що прилюдною цѣлею сего союза есть „европейскій миръ“, що однакожь Италія доволѣ выразно застереглась черезъ уста мин. Манчинього — супротивъ Франціи.

Якъ се вже при першихъ вѣстяхъ о потрôйнôмъ союзѣ многи часописи сконстатували, мавъ сей союзъ — крôмъ своєи дефензивноі цѣли: европейского мира — мати одно важне наслѣдство, а именно: повне зъизолованье Франціи. Вправдѣ нѣкто не брався — крôмъ такожь „дефензивного“ застереженя Италіи — грозити вôйною, а Тисса застерѣгся выразно противъ твердженя, будьтобы Австрія, беручи удѣлъ въ союзѣ, думала о якôй враждѣ супротивъ Франціи, однакожь „зъизолованье“ сеи державы уважалось за сконстатоване.

Въ послѣднôмъ часѣ звернули на себе увагу головно два ôтзывы ту дотычачи: пôвъофиціяльного журнала нѣмецкого „Post“, и французского министра справъ заграничныхъ Шальмель-Лякура въ французскôмъ сенатѣ (1 мая с. р.), въ ôтповѣди на интерпеляцію кн. Брольи. „Post“ звѣстна зъ своіи статіи въ р. 1875 п. заг. „Ist der Krieg in Sicht“, статіи, котра була выразною погрозою, а навѣть заповѣдею вôйны супротивъ Франціи; есть се мабуть дѣйстно, якъ замѣчае „Politik“, спеціяльнôсть сеи газеты — провокувати Францію. — Мин. Шальмель-Лякуръ мавъ пояснити сенатови, якъ-то властиво мавсь рѣчь съ зъизолованьемъ Франціи та съ цѣлымъ потрôйнымъ союзомъ.

Въ р. 1875 не сподобалась була сѣй „Post“ реорганизація французкои арміи; ся значно помножена и добре въорганизована армія занепокоює сусѣдный мирный Vaterland нѣмецкій; Франція провокує Нѣмеччину, думае очевидно о „ôтплатѣ“ за рôкъ 1871-ій... Оттакъ меншебôльше писала „Post“. Въ мѣсяць потôмъ замѣтивъ мин. льордъ Дерби въ палатѣ льордôвъ, що заходамъ англійскои королевои и царя Александра въ Берлинѣ „удалось ôтвернути вôйну“! Теперь „Post“ зъ иншого боку заходитъ; не пропонуе Франціи нѣчого иншого, якъ „приступити до потрôйного союза“!.. Дѣйстно, дивныхъ то „союзникôвъ“ лучитъ — и все еще... вербуе сей потрôйный союзъ. Недавно говорено, що о приступленю до него Испанiи, — ба, нынѣ чуємъ навѣть щось о приступленю — Турціи!... И якужь цѣль мае мати се приступленье Франціи?!.. Ту вылазитъ цѣле шило зъ мѣшка: загально-европейске роззброенье!! Дивна то цѣли мае сей потрôйный союзъ... Що разъ то дивнѣйша. Разъ бажае запоручити „мирный розвôй европейскои цивилизаціи“, другій разъ радбы осуществити мрѣю „вѣчного мира“, и то таки сейчасъ, ôтъ разу. И бачимо людей, котрі се „роззброенье“ на серіо дискутуютъ; гдеякі часописи радѣбъ хочь на... „кôлька лѣтъ“ увôльнити народы ôтъ милитарныхъ тягарôвъ...

Желѣзный канцлеръ хоче мабуть на старôсть перейти самого себе. Вѣчно „боронячись“, все лишь мира бажаючи, — побивъ ôнъ пôсля добре обдуманого пляну Австрію и Францію. Виновницею вôйны съ Францією въ 1871 р. представлено всюды не кого иншого, але Францію!.. Та и сему мабуть Франція завинила, що Бисмаркъ наразъ про щось сильно бувъ захотѣвъ посадити на испаньскôмъ тронѣ Гогенцолерна; та и сему, що 1870 розпочала она зовсѣмъ неприготована вôйну съ дуже добре приготованою Нѣмеччиною!.. И се впадае въ очи, що наколи Манчини и Тисса стараются оцѣнити потрôйный союзъ зовсѣмъ дѣлово, пôсля интересôвъ державъ, — то въ Берлинѣ чуємъ разъ-по-разъ высоко-абстрактнi фразы... Der Mann von Blut und Eisen, товаришъ фельдмаршалка Мольтке, (що то недавно назвавъ вôйну конечностею, а „вѣчный миръ“ сномъ, и то зовсѣмъ не хорошимъ сномъ), сей мѣродайный нѣмецкій политикъ, котрый особливо въ справахъ дотычныхъ армій домагаесь ôтъ парляменту безвзглядного ухвалованя всякихъ коштôвъ, — стаесь черезъ нôчь идеалистомъ. Теперь хоче ôнъ мабуть „боронитись супротивъ Россіи,“ а щобъ мати ôтповѣдныхъ союзникôвъ для сеи „обороны“ вяжесь зъ одноі стороны съ Австро-Угорщиною, а зъ другои стороны — супротивъ Франціи — съ Италією. Франція проливала за свободу Италіи свою кровъ, наразилась Австріи; а нынѣ мае ставати Италія до ôтвертои ривализаціи съ Францією — на Середземнôмъ мори и въ Африцѣ!.. Кто може знати до чого прійде! — треба мати предсѣ союзника и противъ Франціи.

Але чогожь властиво хоче „Post“ ôтъ „зъизолованои“ Франціи?.. Дальшi заключеня въ ои слôвъ досыть ясна: Франція загрожуе насъ своею армією; мы зневолени за для неи и собѣ утримувати велику армію; отжежь треба зневолити Францію, грозьбою чи просьбою, до розброеня: треба представити ю и яко виновницю загально-европейского милитаризму, — всежь оно на щось придастся. Чи и о скôльконо мае се бути новою зачѣпкою Франціи — тяжко сказати. Що однакъ певно, то се, що нова побѣда надъ Францією, збôльшенье и зрôвноваженье державноі сили Италіи супротивъ Франціи (такъ якъ до [illegible] 1868 р.) у противъ Австріи), — ôтобралобъ остаточно на дуже, дуже довго Франціи всякій вплывъ на загально-европейскi справы; Нѣмеччина малабъ зовсѣмъ вôльнi руки; „нѣмецкій“ Ренъ бувбы забезпеченый; можнабъ выгôдно подумати о остзейскихъ Нѣмцяхъ, та о... утвореню зъ Вислы — „стратегичноі обороннои линіи Нѣмеччины“ ôтъ всходу...

Якъ мы вже донесли въ передпослѣднôмъ ч. „Дѣла“, ôтповѣвъ Шальмель-Лякуръ на загадану интерпеляцію, що Франція не думае о тôмъ — кого провокувати, але и що готова кождого часу боронити себе. Сказавъ дальше, що Франція не може бути „прогнана зъ европейского концерту“; що нѣкто не посмѣе закинути ѣй, будьтобы она дѣйстно „заколочувала европейскій миръ;“ що „нападъ на Францію не есть чимсь такъ легкимъ“... Шальмель-Лякуръ говорившъ дуже звязло и ясно; есть ôнъ однымъ зъ найзаменитшихъ французскихъ дипломатôвъ.

На дѣлѣ трудно въ мнимôмъ „зъизолованю“ Франціи добачити щось иншого, якъ пусту фразу. Спôльнôсть интересôвъ Нѣмеччины, Австріи и Италіи дуже еще не давна. За то суть многі иншi, важнi интересы, — Франція зъумѣе собѣ знайти на случай потребы природныхъ союзникôвъ... Сильна Франція обезпечуе европейску рôвновагу, обезпечуе европейскі державы супротивъ безвзгляднои, гнетучои переваги Нѣмеччины. Впрочѣмъ разъ заключенi аліянсы — не вѣчнi, дѣйстнi интересы державъ мусять вконецъ упômнутись за своимъ правомъ; политики европейскі чей вже досыть довго були въ школѣ Бисмарка, — досыть довго давались ему водитися за нôсъ.

Одинъ человѣкъ нѣколи не зможе рѣшати всесвѣтноі исторіи. Вôльно князеви Бисмаркови иронизувати парляментаризмъ, вôльно у себе въ дома, поки се уходитъ, вмѣшувати разъ-по-разъ безъ потребы корону въ акцію парляментарну, — хочь властиво правомъ короны (пôсля конституціи) есть безперечно слухати парляменту и санкціонувати або несанкціонувати ухвалы парляменту, не мѣшаючись нѣкуды тамъ, где сего выразно не предвиджуе конституція. Але зъ другои стороны бачимо, що націонализмъ поступивъ въ XIX столѣтю значно наперед; народы хотятъ по-трохи самi собою рядити. Рôжнi соціяльно политичнi змаганя показуютъ, що „пôдданыхъ“ зачинае менше обходити якабъ-то не була „высока политика“, або „великi цѣли“, — а за то обходитъ ихъ далеко бôльше старанье о хлѣбъ насущный, повôльна але серіозна реформа суспôльныхъ ôтношень.

Конець-кôнцѣвъ бачимо, що цѣли всякихъ потрôйныхъ аліянсôвъ дуже неясни и проблематичнi. Надѣятись, що они обôйдутся симъ разомъ безъ важнѣйшихъ наслѣдствъ, — головножь безъ такихъ наслѣдствъ, якіобы могли лежати въ плянахъ кн. Биемарка.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Обрады державноі рады надъ новелею о оборонѣ краевôй) укôнченi; новеля ухвалена. Обрады сѣ не будили бôльшого интересу, особливо що ухваленье сеи новелѣ було певне. Всежь пôдне сло кôлька бесѣдникôвъ лѣвицѣ гдеякі важнi замѣты; такъ якъ ту ходитъ о побôльшенье стану военного обороны краевои, то потягне се за собою такожь новi, значнi кошты. Минимальный станъ ляндверы мае выносити 130.000 людей. Причиною внесеня сеи новелѣ бувъ мабуть взглядъ на горячi заходы Мадяръ около „гонведôвъ“, т. е. угорскои обороны краевои. Дальше розширюе згадана новеля компетенцію короны; признае ѣй выключне право рѣшати дотычно всеи внутрѣшноі организаціи обороны краевои,— хочь пос. Рехбаверъ замѣтивъ, що въ мыслъ конституціи може прислугувати таке право коронѣ тôлько дотычно властивои арміи, т. е. чинного войска и резервы; отжежь ходилобъ тутъ о змѣну конституціи; впрочѣмъ нема причины, для котрои парляментъ мавбы добровôльно зрѣкатись части своихъ правъ на рѣчь короны, именно жь, если се получене съ помноженьемъ коштôвъ. Въ мыслъ дотеперѣшноі уставы о оборовѣ краевôй рѣшали въ всѣхъ справахъ ляндверы тѣла репрезентаційнi, — подôбно якъ се дѣсь въ Залитавіи. — По ухваленю еще гдеякихъ дрôбнѣйшихъ уставъ и по выборѣ ôтпоручникôвъ до делегаційi, послѣдуе замкненье засѣдань рады державноі, а зачнутся обрады спôльныхъ делегаційi.

(*Комисія податкова*) предложила радѣ державнôі свое справозданье взглядомъ проекту правительственного, дотычно евиденціи катастру податку грунтового. Цѣлею предложеного правительствомъ закона есть, щобы выказувано всякі змѣны власности грунтовои такъ пôдъ взглядомъ предметовымъ якъ и пôдметовымъ, щобы катастеръ грунтовый бувъ завсѣгды схôдный съ книгами грунтовыми, и щобы наказы платничі доручувано дѣйстнымъ посѣдателямъ грунтôвъ. Въ цѣли переведеня сеи одностайности ухиляе законъ дотеперѣшный подѣлъ працѣ евиденціiноі межи уряды податковi а геометрôвъ, лучачи цѣлу працю въ рукахъ одного органу, а позаякъ консеквенцією сего есть збôльшенье персонала урядничого и управильненье платнѣ урядникôвъ, тожь взглядомъ сего предкладае правительство окремый проектъ. Комисія податкова препоручае оба тi проекта съ малыми змѣнами палатѣ до принятія.

(*Комисія промыслова*) засягала рады знатокôвъ въ справѣ означеня часу працѣ роботниковъ. Знатоки выявили розличнi гадки и погляды особистi, гдеякі зъ нихъ мѣшали до справозданя своихъ справы политичнi и споры партійнi. Звѣстный зъ процесу Мерсталингера провôдникъ роботникôвъ Пейкертъ розвинувъ при тôй случайности програму радикального роботничого сторонництва и предложивъ жаданье подѣлу зыскôвъ предпрiемотва межи властителѣвъ а роботникôвъ. Що до вѣку роботникôвъ не положили знатоки рѣшучо границь, о котрi пытае квестіонаръ комисіи, выходячи зъ того переконаня, що способнôсть малолѣткôвъ до працѣ физичноі есть въ рôжныхъ мѣсцяхъ и у рôжныхъ особъ рôжною и залежитъ ôтъ ихъ розвитя физичного, вплывôвъ климатичныхъ и пр. Знатокъ дръ Штейдль бувъ тои гадки, що дѣтей передъ 14 рокомъ житя не можна зовсѣмъ уживати до тяглои працѣ, а и старшi не можутъ довше працювати, якъ 8 годинъ дневно. При тôмъ належитъ працю нôчну для сего вѣку дуже значно обмежити, або и зовсѣмъ єи не дозволяти. Всѣ знатоки звертали увагу на способъ живленя роботникôвъ и признали однодушно, що тôлько при добрôй и здоровôй поживѣ праця роботникôвъ есть можливою.

рôвночасно боролись сѣ литовско-рускi князѣ и съ тяжкимъ, ôтвѣчнымъ ворогомъ Славяньства, съ Нѣмцями. Пôдчасъ коли Ольгердъ ôтправъ разъ-по-разъ Татаръ, а Любартъ стоявъ на сторожи противъ Польщѣ, — спотыкався славно-звѣстный, рыцарскій Кейстутъ съ нѣмецкими крестоносцями. — Дальше знаемъ, що торговля була дуже оживлена; купцѣ въ Нѣмеччины, въ Польщѣ, въ Угорщины заходили на Русь, а на пр. купцѣ торуньскі дивились пильно на се, щобы кождочасный володѣтель галицкои Руси потверджувавъ имъ привилеями право торговлѣ съ сею Русею. Посередниками торговлѣ съ дальшими рускими землями були мѣжь иншими Львôвъ и Луцкъ. Князь Любартъ стараесь усильно выеднати у патріарха царгородского перенесенье митрополичои столицѣ въ далекого Кіева до Володимира, — а що митрополія галицка була въ часѣ занятя галицкои Руси Казимиромъ опорожнена, се не дивно; знаемо, якій бувъ послѣдный князь сеи Руси, Болеславъ Тройденовичь. Було кому дбати о Русь...

Если-жь Малу Русь освободила зъ пôдъ ярма Татаръ Польща, то ктожь освободивъ зъ пôдъ сегожь ярма Велику Русь? — Дмитро Донський розбивъ Татаръ (на Куликовôмъ Поли) вже 1380, коли еще нѣкто не припускавъ, що за 6 лѣтъ стане Ягайло королемъ Польщѣ; Иванъ Грозный († 1584) пôдбивъ ханатъ татарскій, Астрахань!.. Впрочѣмъ вже по уніѣ съ Литвою зъ 1386 р. мусѣли самi Русины и Литовцѣ, безъ Полякôвъ, проливати свою кровь въ борôбѣ съ Татарами, чи то надъ Ворсклою (1399), чи за часôвъ козацтва. А лучалось неразъ, що панове Поляки навѣть добре платили Татарамъ за пустошенье — Великои Руси!.. Рôвночасно коли Иванъ Грозный трощивъ Татаръ, трепетала Польща передъ погрозами султана, и выбрала турецкого васаля, Стефана Баторія, на короля, и то головно пôдъ пресівю Турціи. Еще довго, ажь въ XVIII вѣкъ, господарили Татаре якъ въ своѣй хатѣ по рускихъ земляхъ, котрi мали щастье — належати до польскои державы. Пекуча иронія лежитъ въ тыхъ двохъ словахъ, котрi кождому польскому историкови такъ легко зъ языка зсуваются: „przedmurze chrześciaństwa“... „мисія цивилизаційна“!.. Мы вже сказали: польске пановане на Руси — се одно пасмо нужды, кривдъ, и кровавыхъ протестôвъ...

Одна хвиля спокою, ôтпочинку, — а богата руска земля перемѣнилась въ цвитучій огородъ. За короля Данила, въ XIII в., мимо численныхъ, грôзныхъ набѣгôвъ Татаръ, представляе галицко-володимирске княжество образъ добре зъорганизованои, гарно розвиваючоися держави. Въ зношеняхъ „съ заходомъ“ обходилось вже тогды зовсѣмъ безъ польского посередництва. Данило зносится безпосередно съ папою, одержуе навѣть корону. Тымчасомъ пôзнѣйше власне Поляки спиняютъ зношеня „съ заходомъ“. Они переловлюютъ призначену для кн. Витовта королѣвску корону; они стараютъ всѣми силами перешкодити унiѣ Великои Руси съ престоломъ римскимъ за Ивана Грозного!... Вмѣсто мирно порозумѣватись съ Русею, помагати ѣй въ ои розвою, — выступае Польща все и всюды противъ Руси, противъ ои обряду, — гнобитъ рускій людъ, — доводитъ до кровавыхъ усобиць (1435 р. пôдъ Вилькомиромъ и въ вôйнахъ козацкихъ). Ôтъ часу кардинала Збигнева Олесницкого бере въ Польщѣ рѣшучо перевагу фанатично-агресивный, паньскій католицизмъ, и бачитъ успокоенье свого безмѣрного, слѣпого зелотизму тôлько въ латинщеню и вынародовлюваню „простои“ Руси.

Зъ самого початку не було еще найгôрше; Казимиръ В. бувъ зъ многихъ причинъ знаменитымъ володѣтелемъ. Не бувъ ôнъ анѣ религійнымъ фанатикомъ, анѣ строгимъ або несправедливымъ паномъ; умѣвъ вдержати въ рукахъ польскихъ магнатôвъ и защищавъ простый народъ. За те вже за его наслѣдника Людвика вдираесь въ державу загальна анархія, — а въ першôй половинѣ XV в. розцвитае на добре господарка польска на Руси; яскравыми красками малюе ои сучасный польскій историкъ Длугошъ, и вычисляе всѣ кривды, які рускій людъ поносивъ ôтъ польскихъ панôвъ. „Польскі паны“, каже, „выдирали давнымъ рускимъ мешканцямъ землю, и зневолювали ихъ въ нуждѣ и роспуцѣ утѣкати до Татаръ!“... Замѣчае дальше, що вже тогды зъ такихъ бѣглецѣвъ збирались „козацкі“ товпы... Если вже при всѣмъ тôмъ говорити о якôйсь „мисіи“, то не треба забувати, що дуже важну ролю въ сѣй „мисіи“ ôтгрывали — жиды; они такожь, своимъ способомъ помагали Польщѣ цивилизувати Русь; якъ звѣстно, жидъ есть конечнымъ товаришемъ польского шляхтича, — такъ було вже ôтъ давна!

Польща, яко держава, мала подвôйну мисію сповнити, — на заходѣ и на всходѣ.

На заходѣ мала станути муромъ супротивъ Нѣмцѣвъ; мала боронити захôдныхъ Славянъ передъ германизацією. У себежь въ дома повинна она була перевести безвзглядну рôвноуправнôсть, тѣсно триматись Федераціи племенъ входячихъ въ составъ польскои державы. Кôлька разôвъ мала Польща случайнôсть получитись съ Великою Русею въ одну велику славяньску державу, — тогды булабы сповнила свою мисію на всходѣ. Але вузкогляднôсть, та личнi интересы политикôвъ польскихъ не тôлько що не допускали сповненя сеи подвôйноі мисіи, але нищили и ее, що вже разъ було здѣлане... Коли Польща получилась съ Литвою и Русею въ XIV вѣцѣ, здавалось, що вже послѣдна година выбила нѣмецкимъ рыцарямъ крестовымъ; битва пôдъ Грунвальдомъ оправдувала сѣ надѣ... Кто завинивъ, що вмѣсто рôвноуправненьемъ, безвзглядною толеранцією приеднувати Русь, та побороти разъ на все спôльныхъ ворогôвъ, — приходило разъ-по-разъ до кровавыхъ усобиць, що вконецъ: „Польща впала и насъ роздавила“?!... Русины все лишь боронились противъ сильнѣйшого „брата“. Кто задля нетолеранціи религійноі опускавъ (въ часѣ вôйнъ гусицкихъ) Чехôвъ, кто задля тоижь нетолеранціи вѣчно дражнивсь съ Русинами?!

По що фалшувати исторію, — розсѣвати свѣдому неправду, — покрывати нею зовсѣмъ иншi думки и цѣли?! Мы на щастье не потребуємъ сего робити. Facta loquuntur.

Корженко.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. До „Polit. Correspondenz“ пишутъ зъ Москвы, що князь Долгоруковъ, ген. губернаторъ тогожь мѣста, поручивъ властителямъ домôвъ, щобы въ часѣ коронаційного обходу пôднялися полиційнои контролѣ надъ своими локаторами. Въ часѣ обходу не ген. Треповъ, лишь ген. Оржевскій маѳ бути начальникомъ московскои полиціи.

Journal de St. Petersburg доноситъ, що папа призначивъ вже посольство, котре маѳ репрезентувати курію на коронаціи. До того посольства ввôйдутъ: яко провôдникъ интернунцій Ванутелли, епископъ della Вальпъ, бувшій шамбелянъ Пія IX., секретарь збору „Indulgentia“; епископъ Палльомбелля, членъ конгрегаціи для справъ надзвычайныхъ; аббатъ Гвиди, свѣжо именованый секретарь нунціятуры въ Бразиліи и оденъ членъ свѣцкій, котрого имени тая газета не подаѳ.

Polit. Corresp. пише зъ Петербурга: Тутешна мѣйска рада уложила програму обходôвъ по поворотѣ Царства зъ Москвы. Проспектъ Невскій, почавши ôтъ двôрца Желѣзницѣ Николая, ажь до „зимного“ двôрца, буде выстеленый пурпурными диванами. На лѣхтарняхъ и студняхъ, котрѣ тоже будутъ покритѣ червонымъ сукномъ, будутъ умѣщенѣ гербы державнѣ. Ратушь буде прикрашеный гербами и монограмами цѣсарства, а похôдъ ступати буде понôдъ луками тріюмфальными. Въ вечеръ иллюминація. Той самъ дневникъ доноситъ, що проектъ пôдвышеня оплатъ ôтъ пашпортôвъ, котрый многимъ замкнувбы выѣздъ зъ Россіи, встрѣтивъ великій опôръ въ децидующихъ кругахъ. Поступово-либеральнѣ политики опираются тôй реформѣ, бо видятъ въ нѣй тенденцію антицивилизаційну и уважаютъ, що ѳсть она ганьбою для теперѣшности, а погубою для будучности Россіи. Партіа же старороссійска бажаѳ собѣ дуже горячо тои реформы, бо черезъ то молодѣжь россійска буде мала замкнену дорогу на захôдъ.

Царъ жертвувавъ 1000 рублѣвъ на памятникъ для помершого недавно французского генерала Шанзи. Шанзи бувъ однымъ зъ найспособнѣйшихъ полководцѣвъ французскихъ; на него покладалы Французы всю надѣю, яко на будущого коменданта въ вôйнѣ съ Прусами. Тожь гдеякій журналы бачутъ въ высше наведенôмъ фактѣ — „ôтворотну сторону медалю“ потрôйного союза.

Франція. Французскій сенатъ принявъ ухваленый палатою послôвъ проектъ о конверзіи ренты зъ 5% на 4½ %. Въ имени опозиціи промовлявъ сенаторъ Шеснельонъ, котрый уважаѳ, що хвиля выбрана для тои операціи финансовои ѳсть цѣлкомъ неспособна и що конверзіа не выстане на покрытье дефициту. Орлеанистъ Боміеръ критиковавъ остро политику финансову правительства; обомъ бесѣдникамъ ôтповѣвъ мин. Тираръ доказуючи, що загальна финансова ситуація не ѳсть такъ злою, якъ гдекотрѣ стараются ѳи представити. При голосованю було 200 голосôвъ за конверсіею ренты, 70 противъ.

Англія. Палата низша ôткинула предложеный ѣй до ухвалы законъ о прирѳченю посольскôмъ, помимо що самъ премієръ-министеръ Глядстонъ дуже горячо за тымъ проѳктомъ уймався. Глядстонъ боронивъ сего проѳкту противъ закиду, будьто бы ôнъ инавгурувавъ политику атеизму; замѣтивъ, що позаякъ и атеистови не можна заперечити права складати, ѳсли хоче, присяги съ прикликуваньемъ имени Бога, тожь лѣпше вже для уникненя такихъ комедій замѣнити присягу прирѳченьемъ. Вся оборона закона черезъ Глядстона була дуже вычерпуюча и пôдъ кождымъ взглядомъ знаменита; помимо сего, закона не ухвалено. — Ирляндскѣ Феніяне перенесли свôй головный штабъ до Америки; доходятъ вѣсти, що они тамже (въ Филядельфіи) ôтбуваютъ дуже частѣ нарады и що приготовляютъ новѣ пляны въ цѣли освободженя Ирляндіи зъ пôдъ англійского гнету.

Нѣмеччина. Министеръ просвѣты Гослеръ позволивъ въ гдеякихъ школахъ Познаньщины, учити религіи въ польскôмъ языцѣ.

Египетъ. Египетъ маѳ вже свою конституцію зъ ласки Англичанъ, а властиво зъ ласки англ. посла въ Царгородѣ Дифферина. Конституційна проба въ Турціи, якъ звѣстно, выпала досыть нещасливо; причиною сего було мабуть головно се, що конституція турецка була введена за нагло, и не ôтповѣдала ѳще степени образованя политично слабо розвиненыхъ Туркôвъ; крôмъ того увзгляднила она за мало устрôй магометаньского свѣта. Надѣятись, що конституція уложена пôдъ окомъ знаменитого знатока Всходу Диффериа, зъумѣѳ устеречись многихъ хибъ и що выйде дѣйстно въ користь нещастнымъ египетскимъ мужикамъ-феллягамъ, обдиранымъ доси безъ милости черезъ пануючихъ чужинцѣвъ. Пробою такои, хочь въ части, еманципаціи феллягôвъ було мѣжь иншими и звѣстне повстанье Араби-бея. Журналы, заступаючѣ интересы пануючихъ верствъ въ Египтѣ, дуже невдоволенѣ зъ наданя конституціи.

Испанія. Ôтъ довшого часу займаѳся Испанія дуже реорганизаціею своихъ силъ континентальныхъ и морскихъ. Министерство жадаѳ за для того великого кредиту, а комисія буджетова не лишь, що не хоче прихилитися до жаданя министерства, але противно жадаѳ, щобы зредуковано кредитъ вôйны и робôтъ публичныхъ. По тôй причинѣ министеръ вôйны заявивъ, що уступитъ, однакъ дневники мадритскѣ высказуютъ надѣю, що до кризи не прійде.

НОВИНКИ.

— **Въ Сокали** ôтправится въ церквѣ св. Николая дня 27 руск. цвѣтня (9 лат. мая) поминальне богослуженье за бл. п. Володимира Барвѣньского. Комитетъ устроюючій богослуженье, котрого предсѣдателемъ ѳсть Впр. о. Роздѣльскій, а секретаремъ Вп. Юліянъ Шеманьскій, запрощуѳ всѣхъ патріотôвъ сокальского повѣта, щобы прибули згаданого дня до Сокаля на богослуженье.

— **Товариства: „Просвѣта“, „Руска Бесѣда“ и „Академичне Братство“** перепровадждуются дня 7 л. мая (зъ пôдъ ч. 14 улицѣ краковскои) на нове мешканье при улици Скарбкôвскôй ч. 2. (противъ театру Скарбка) на першôмъ поверсѣ.

— **Нова читальня** завязуѳся, якъ доноситъ „Батькôвщина“, въ селѣ Товстенькôмъ, въ повѣтѣ гусятыньскôмъ.

— **Батькôвщины ч. 18** зъ 4 мая (22 цвѣтня) сконфискувала ц. к. прокураторія державна за ôтзывъ „До рускихъ селянъ и мѣщанъ“.

— **Микола Лысенко,** нашъ славный композиторъ, прислявъ зъ Кіева сими днями кôльканайцять новыхъ квартетôвъ на мужескѣ голосы, котрѣ товариство „львôвскій хоръ мужескій“ помѣститъ небавомъ въ збôрнику пѣсень рускихъ и польскихъ, що выдаѳся ѳго накладомъ въ Липску. Пôдъ композиціи рускихъ авторôвъ буде помѣщеный текстъ рускими черенками. До першого выпуска сего збôрника, котрый выйде вже сими днями зъ печати, ввôйшли композиціи М. Вербицкого, И. Лавровского и Н. Вахнянина. До дальшихъ выпускôвъ надôслали крôмъ Лысенка свои композиціи Из. Воробкевичъ, В. Матюкъ и П. Бажаньскій. Кождый выпускъ можна набути окремо. Предплату пріймаѳ книгарня Губриновича и Шмидта во Львовѣ. Надѣѳмось, що Русины заинтересуются симъ выдавництвомъ, такъ якъ въ нѣмъ будутъ помѣщенѣ всѣ добôрнѣ квартеты рускихъ композиторôвъ.

— **Въ Перемышли** кандидуѳ противъ гр. Круковецкого кн. Сапега. Маѳмъ отже выглядъ на дуже завзяту борбу выборчу въ окрузѣ перемыскôмъ; за гр. Круковецкимъ буде симпатія выборцѣвъ, а за Кн. Сапегою — форса.

(+) **Въ Цириху** ôткрыто 1. л. мая с. р. краеву швайцарску выставу, котра потреваѳ до кôнца жовтня. На тôй выставѣ сконцентруѳ маленька Швайцарія рôжнородне богатство свого промыслу, индустріи и штуки. Се буде безперечно одна зъ найлучшихъ выставъ краєвыхъ. Булобы дуже користне для насъ Русинôвъ, колибъ хочь кôлькохъ нашихъ людей, займаючихся ширеньемъ промыслу мѣжь нашимъ народомъ, звидѣли тую выставу и на мѣсци пôзнали, якими дорогами дôйшла мала Швайцарія до такихъ великихъ результатôвъ. Спостереженя нашихъ людей, починений на швайцарскôй выставѣ, певно не остались-бы безъ користи для розвою нашого промыслу и штуки и для нашихъ выставъ. Може бути, що выдѣлъ краєвый або краеве товариство господарске вышле кого своимъ коштомъ пôзнати тую выставу, — але можна надѣятися, що на жадного Русина выбôръ не упаде. Протоѳ булобы добре, щобы нашѣ институціи и товариства за свои складковѣ грошѣ выслали двохъ нашихъ людей до Цириха, котрѣ починилибъ надъ выставою основнѣ студіи, а повернувши здали печатно справу зъ выставы; особенно мусѣлибы нашѣ делегаты основно перестудіювати тѣ галузи промыслу, котрѣ ôтповѣдаютъ потребамъ и ôтношенямъ нашого краю. Кошта подорожи нашихъ делегатôвъ оплатилибыся стократно, колибъ они зъобовязались уложити популярну працю, въ котрôй порôвналибы промыслъ нашъ съ промысломъ швайцарскимъ и на пôдставѣ тыхъ порôвнань поставили позитивнѣ внесеня для подвигненя нашого промыслу. Тую працю моглобы напечатати або котре руске товариство просвѣтне, або товариство господарско-промыслове и пустити въ якъ найширшѣ круги народа. Розумѣѳсь, що делегатами мусятъ бути люде интересуючѣся економичными нашими справами и котрѣ вже мали случайнôсть студіювати выставы. Такихъ людей намъ, хвала Богу, не треба довго шукати; мы заразъ маѳмо на примѣтѣ двохъ, на котрыхъ певно вказавбы кождый зъ нашихъ читателѣвъ, — маѳмъ на гадцѣ именно пп. Аполона Ничая, редактора „Господаря и Промышленника“, секретаря „госп.-пром. товариства“ и Василя Нагôрного, архитекта, котрый 11 лѣтъ проживъ въ Цириху и добре обзнакомленый съ швайцарскими ôтношенями.

— **Львôвскій хоръ мужескій,** въ котрого складъ входятъ що найлучшѣ спѣвучѣ силы зъ помежи Русинôвъ львôвскихъ, предпрійме въ лат. Зеленѣ Свята прогульку до Тернополя и тамъ устроитъ концертъ съ програмою рускихъ и польскихъ пѣсень.

= **Зъ Черновець** отримали мы ôтписъ просьбы, высланои д. 10 (22) Цвѣтня с. р. до митрополитального ординаріята во Львовѣ, щобы сейже „ôтступивъ ôтъ змѣнъ, котрыхъ въ предложеныхъ ѳму новыхъ статутахъ братства при церквѣ св. Тадея домагаѳся. Змѣны сѣ унеможливилибъ участь интелигенціи въ братствѣ, а ѳе моглобъ статись тôлько съ шкодою нашои справы, — а особливо въ Чернôвцяхъ, где тôлько ѳсть всякихъ вѣроисповѣдань, где и съ румунизаціею тяжко боротись приходитъ, потреба, щобы наша интелигенція тѣсно лучилась съ иншими верствами. Прихильне рѣшенье сеи просьбы значно причинилосьбы такожь до привернення спокою и мира для гр. кт. вѣроисповѣдникôвъ въ Чернôвцяхъ и усмирилобъ умы зворушенѣ гдеякими фактами зъ послѣдныхъ часôвъ“... Мы зъ своеи стороны можемо тôлько горячо поперти просьбу черновецкихъ патріотôвъ, котрѣ, мимо всякихъ безперырывныхъ перепонъ, такъ вытревало стремлятъ до цѣли своихъ патріотичныхъ заходôвъ. Организація сего черновецкого братства була одною зъ многихъ справъ, котрѣ задля своеи важности и бл. п. И. Онишкевичеви дуже на серци лежали.

— **Именованя.** Захаръ Павлюхъ, капитанъ-авдиторъ II кл. въ Мостарѣ, именованый капитаномъ авдиторомъ I клясы. — Дръ Иванъ Павликôвъ, старшій лѣкарь войсковый, именованый лѣкаремъ полковымъ. — Димитрій Савчинъ, авдиторскій практикантъ, именованый поручникомъ-авдиторомъ.

— **Въ урядахъ почтовыхъ въ Козовѣ и Ходачковѣ** нема рускихъ друксортôвъ, — якъ о тôмъ доноситъ намъ одинъ нашъ дописователь, внѣсшій до дирекціи почтъ жалобу на обохъ пп. почмайстрôвъ.

— **Устнѣ испыты зрѣлости въ середныхъ школахъ** розпôчнутся с. р. I) въ гимназіяхъ: въ Бродахъ 30 л. червня; въ Бережанахъ 19 червня; въ Коломыѣ 30 липня; во Львовѣ: въ гимн. академичнôй (рускôй) 5 липня, въ нѣмецкôй 22 червня, въ Францъ-Іосифа 6 червня, въ IV-тôй 22 червня; въ Новôмъ-Сончи 26 червня; въ Перемышли 5 липня; въ Решовѣ 28 мая; въ Самборѣ 16 липня; въ Станиславовѣ 20 липня; въ Тернополи 22 червня; въ Золочевѣ 14 червня. II Въ школахъ реальныхъ: въ Ярославѣ 14 червня; во Львовѣ 14 червня; въ Станиславовѣ 26 липня и въ Стрыю 13 липня.

— **О. Николай Юськевичъ** парохъ Сущина, дек. теребовельского получивъ титулъ совѣтника консисторского съ правомъ крылошаньскимъ по поводу 50 лѣтного празнованя священьства.

(+) **Другій антисемитскій конгресъ** ôтбувся въ дняхъ 27. и 28. л. цвѣтня въ Хемницъ, въ Нѣмеччинѣ. Першій конгресъ ôтбувся въ другôй половинѣ минувшого року въ Дрезнѣ. На першôмъ конгресѣ було дуже богато участникôвъ зъ цѣлои Нѣмеччины и зъ Австріи. Тогды то ухвалено меморіялъ до Бисмарка, щобы укоротивъ права жидôвъ въ Нѣмеччинѣ, бо они не поносятъ ôтповѣдныхъ обовязкôвъ и вносятъ тôлько деморализацію въ христіяньску суспôльнôсть. Меморіялъ сей пôдписало звышь 300.000 обывателѣвъ-христіянъ. По першôмъ конгресѣ завязалася „универзальна лига антижидôвска“, котра маѳ задачу въ практицѣ дѣлати въ мысль ухвалъ конгресôвъ. На другій конгреоъ до Хемницъ запрошено вже лишь виднѣйшихъ представителѣвъ. Зъ Угорщины прибувъ на конгресъ депутованый сойму, Иванъ Симоній, котрого выбрано другимъ предсѣдателемъ; крôмъ него прибули зъ австрійско-угорскихъ краѣвъ менше звѣстнѣ антисемиты; пос. Шенереръ лично не явився, а лишь выславъ письмо. Черезъ два днѣ радивъ конгресъ надъ способами борбы противъ жидôвства и згодився на засаду, що борба христіянъ противъ жидôвъ не повинна выходити анѣ зъ мотиву вѣроисповѣдно-религійного, анѣ зъ политичного, а выключно зъ мотиву економично-соціяльного. Понеже жиды, яко капиталисты, захопили въ свои руки бôльшу часть европейскои прасы, а тымъ самымъ правлятъ нынѣ публичною опинією,— то конгресъ поставивъ засаду, що антисемиты мусятъ всѣми силами старатися противдѣлати жидôвскôй и жидоватѣлôй прасѣ. Наконець конгресъ ухваливъ выслати друге письмо до кн. Бисмарка съ прошеньемъ, щобы залагодивъ меморіялъ предложеный ѳму першимъ конгресомъ.

= **Въ теперѣшнôмъ процесѣ соціялистôвъ,** во Львовѣ, позволивъ собѣ защитникъ п. Wüllerstorff дуже неумѣстнои, на якъ найострѣйшу нагану заслугуючои замѣтки. П. Wüllerstorff мимо свого поважного вѣку и высокои гôдности совѣтника, яку до недавна въ свѣтѣ урядничôмъ занимавъ, не маѳ мабуть ѳще ясного понятя о тôмъ, якъ защитникъ въ судѣ въ загалѣ, а особливо супротивъ сихъ, котрыхъ боронити маѳ, повиненъ заховуватись. — Одинъ зъ обжалованыхъ хотѣвъ ôтновѣдати по руски; тогды здобувсь ѳго згаданый высше „защитникъ“ на отъ-якій деликатный замѣтъ: „Poszukaj pan sobie obrońcy w Rossyi, — ja pana bronić nie mogę...“ Обжалованый рѣшився вже очевидно ôтповѣдати по польски. Панове предсѣдателѣ трибуналу судового маютъ право потягати такожь заступникôвъ и защитникôвъ сторôнъ до отвѣчальности, на пр. за неприличне захованье; всѣ ѳще добре памятаѳмъ справу адвоката дра Искрицкого (въ процесѣ о „головну здраду“)... Чи замѣтъ п. Wüllerstorff-а пройде ѳму зовсѣмъ безкарно, того не знаѳмъ. Въ кождôмъ разѣ мусимъ сему панови замѣтити, що не повиненъ ображати бесѣды краю, котрый ѳго, нѣмецкого иммигранта, гостинно принявъ и котрый ѳму все ѳще даѳ утриманье.

(+) **Рôчницю „конституціи 3 мая“** обходили Поляки сего року во Львовѣ богослуженьемъ въ костелахъ, зборомъ приватнымъ въ касинѣ и ôтвѣдинами „кôнця“ на Высокôмъ Замку, — а на вежи ратушевôй мавъ ктось ôтчитувати актъ конституціи. Въ загалѣ сего року Поляки почтили память того безперечне важного, але „za późno“ прійшовшого факту въ исторіи Польщѣ, — досыть спокôйно, бôльше внутрѣшными медитаціями, якъ внѣшною манифестаціею... За те для остентаціи святкували рôчницю „конституціи 3 мая“ львôвскѣ рабины въ своихъ божницяхъ, а такожь святкувавъ ѳи въ церквѣ св. Петра и Павла рускій парохъ, о. Василевскій.

= **„Komytet narodnoho wydawnyctwa“** уживаѳ отъ якои процедуры при розпиханю своихъ „книжочокъ“ мѣжь рускимъ народомъ. Посылаѳ сѣ книжочки пачками на руки окружныхъ радъ шкôльныхъ, съ призначеньемъ для — „библіотекъ“ шкôлъ народныхъ; до кождои, для однои школы призначеноі пачки, долучене ѳсть „потвержденье“ школы, що книжочки ôтобранѣ. Пачки сѣ высылаютъ дальше рады шкôльнѣ окружнѣ, безъ нѣякихъ дописей ôтъ себе, и дôстаютъ назадъ згаданѣ „потвержденя“. — Просимо дуже, не надъужывати ц. к. властей шкôльныхъ для проблематичныхъ цѣлей всякихъ „komytet-ôвъ“; наколибъ такъ щось подôбного позволили собѣ Русины, то не булобъ кôнця-мѣры всякимъ денунціяціямъ и крикамъ...

= **Новый податокъ.** Якъ намъ доносятъ, яворôвска каса податкова стягаѳ — очевидно въ ôтповѣднôй формѣ — зъ пенсій сельскихъ учителѣвъ-Русинôвъ по 20—50 кр. — na pomnik Mickiewicza... Мы дуже почитаѳмъ польского генія, але мусимо замѣтити, що маѳмъ и безъ того ажь надто своихъ питомыхъ народныхъ выдаткôвъ.

= **Зъ Ходорôвщины** одержали мы гдеякѣ замѣтки на помѣщену въ 34 ч. „Дѣла“ допись. Вп. дописователь простуѳ свого попередника о стôлько, що не можна сказати, будьтобы въ тыхъ сторонахъ всѣ — особливожь молодшій клиръ — „спали“; признаѳ вправдѣ заслуги и старшимъ ôтцямъ, згадуѳ мѣжь иншими патріотичну дѣяльнôсть бл. п. о. Билиньского зъ Долинянъ, — однакожь и молодшій оо. працюютъ по силѣ на нивѣ народнôй. Мѣсцями суть вже и шпихлѣрѣ и касы громадскѣ (на пр. шпихлѣръ въ М., склепъ громадскій въ В., каса пож. гром. въ П., каса пож. братска въ З. и. пр.), а хоть бортницка филія „Просвѣты“ уснула, то всежь знайдесь ѳще много членôвъ рускихъ просвѣтныхъ товариствъ... Мы дуже радо мѣстимо сѣ замѣты, особливо-жь, що представляютъ они станъ рѣчей въ трохи користнѣйшôмъ свѣтлѣ. Замѣтимъ ѳще, що въ Ходоровѣ заложено недавно читальню, и що закладанье читалень такожь въ кôлькохъ иншихъ мѣстцевостяхъ Ходорôвщины, якъ чуѳмъ, приготовляѳсь.

= **Архикнягиня Стефанія** маѳ бути, пôсля „найлѣпшои“ информаціи краковского „Czasu“, — при надѣѣ; породу дожидаютъ въ серпню.

= **Ческій депутованый Тильшеръ** дôстаѳ зъ рôжныхъ сторôнъ, ôтъ Чехôвъ и Нѣмцѣвъ, — запевненя прихильности и гратуляціи за свое выстревале голосованье противъ новелѣ шкôльнои. За тоѳ „выключивъ“ ѳго ческій клюбъ. — Выборцѣ посла Тоннера, котрый голосувавъ за новелею, завôзвали свого депутованого до зложеня мандату, задля непошанованя ихъ волѣ. Тоннеръ заявивъ, що зложитъ мандатъ сей часъ по выборѣ въ радѣ державнôй ôтпоручникôвъ до спôльныхъ делегацій, — такъ якъ сей выбôръ ôтбуваѳсь пôсля краѣвъ, а безъ ѳго голосу, не малибы ческѣ послы бôльшости надъ нѣмецкими послами (зъ Чехъ).

= **„Gazeta Krakowska“** проситъ насъ спростувати дотычачѣ ѳи вѣсти о Schweiggeld-ѣ, котрѣ мы въ передпослѣднôмъ числѣ (пôсля „Реформы“) згадали. И такъ 1) „Gaz. Kr.“ нѣякого Schweiggeld-у не брала; 2) „Gaz. Krak.“ не мовчала, але постôйно выступала противъ передання трансверсальнои желѣзницѣ „генеральному“ предпріємникови; 3) нѣякій редакторъ „Gaz. Kr.“ не бувъ переслухуваный въ Краковѣ „зъ порученя вѣденьского суду.“ — Мы „простусмъ“; мы думалибы однакожь що „Gaz. Kr.“ повиннабъ була передовсѣмъ занятись симъ, щобы переконала „Реформу“ о своѣй безвинности; „Реформа“ умѣстила такожь ѳе „спростованье“, тôлько-жь замѣтила до него, що вже самъ фактъ записки найденои въ рахункахъ „банку для краѣвъ коронныхъ“ увôльняѳ ѳи ôтъ полемики съ „спростованьемъ“...

= **Апухтинъ,** кураторъ шкôльный варшавского округа, о котрого припадку съ студентомъ Жуковичемъ мы недавно доносили, отримавъ ордеръ, въ узнаню „своихъ заслугъ около тѣснѣйшого прилученя привисляньского краю до россійскои державы.“ Правительственный варшавскій журналъ заявляѳ, що вѣсти о уступленю Апухтина неправдивѣ.

= **О Чанго-Мадярахъ,** о котрыхъ шумнôмъ переселеню зъ Буковины на Угорщину мы свого часу доносили, подаѳ газ. „Vaterland“ замѣтки, пôдъ з. „Жертвы шовинизму“. На ѳе „переселенье“ звернуло наше правительство такъ мало уваги, якбы Буковина не була краѳмъ короннымъ. Згадана часопись замѣчаѳ справедливо, що такимъ самымъ правомъ моглибъ австрійскѣ Ромуны, або и кто иншій, переселюватись где любо; на такôмъ-же правѣ опираются и домаганя италійскои ирреденты. — Замѣтно ѳще, що сихъ Чанго-Мадярôвъ показалось бôльше, нѣжь сего мадярскѣ шовинисты надѣялись; теперь лишь съ бѣдою можна ихъ розмѣстити.

— (**Дрôбнѣ вѣсти.**) Намѣстникъ гр. Потоцкій выѣхавъ вчера вечеромъ до Кракова на рôчне засѣданье академіи наукъ, котре ôтбуваѳся сегодня. — Похоронъ Шульце Делича ôтбувся въ Потсдамѣ дуже торжественно при участи президій и депутацій парляменту и сойму и репрезентантôвъ множества нѣмецкихъ товариствъ.

= **Зъ Калуша** отримали мы ôтъ одного тамошного мѣщанина-патріота кôлька интересныхъ замѣтокъ; не маючи доволѣ бôльного мѣсця, помѣщаѳмъ лише вытяги. „Зъ досвѣду свого знаю, що всяке наше лихо бересь зъ недостачѣ єдности; а чуѳмъ сей недостатокъ при кождôй случайности, особливо жъ при рôжныхъ выборахъ; выборы минутъ, — зле не ôтстанеся, а потôмъ каѳмося. Що найбôльше — вносимъ протесты, ведеся якійсь часъ слѣдство, а вконець выбôръ затверджуѳся... Часто и ѳе случаѳсь, що свои своихъ обдурюютъ. И нема що дивуватись; неписьменного обдурити не тяжко, а и письменный муситъ добре матись на увазѣ, щобы писарѣ записували при выборахъ голосы такѣ, якѣ були ôтданѣ; а ту ѳще знайдесь часто-густо ктось, що злакомится на грошѣ, дарунки та ѣду. При послѣднôмъ выборѣ посла до сойму, голосували гдеякѣ нашѣ люде на — жида!.. Иншій разъ, хочь якъ уважаешь, щобы голосы були добре записанѣ, обманятъ тебе при обрахунку голосôвъ,

назвѣть помимо присутности ц. к. комисаря. А вырвесь кто зъ боку съ якимъ замѣтомъ що до формальностей при выборѣ, то заразъ всядутъ на нашого брата мѣщанина або мужика: „tobie co do tego, nie mieszaj się, na to jest komisya wyborcza...“ Протестъ не поможе; часомъ выстарчитъ на пр., щобы той а той панъ... sobie tak życzył; слѣдуе коротка переписка намѣстництва съ старостою — и вже. Впрочѣмъ назвутъ тебе рѣжнѣ панове при выборѣ и kochanym, и братомъ (— розумѣешь, що по выборѣ: marsz za drzwi!) — та и ктобъ тамъ потѣмъ бавився довго совѣстнымъ перегляданьемъ актѣвъ выборчихъ... Тымъ бѣльше повинни мы триматись разомъ. Для великихъ панѣвъ впрочѣмъ не велика рѣжница — рускій чи польскій мѣщанинъ або мужикъ! Нашъ братъ и не догадуеся, за що то ему даютъ при выборахъ и ѣсти, и пити, и грошѣ, — не знае, що то онъ за свои власни грошѣ и ѣсть и пье... що за одну „пятку“ муситъ потѣмъ неразъ кѣлька пятокъ заплатити. Тажь за дармо ковбасъ и дреглѣвъ нѣкто не купитъ!.. Велика бѣда такожь и се, що нашѣ провѣдники, оо. духовни, гдекуды по-простy съ дѣдичами тримаютъ, чи то за для „парафіи“, чи задля „запомоги“ и т. и. Нашѣ учителѣ народныхъ шкѣлъ суть мовбы пѣдъ вѣчнымъ обухомъ: денунціюютъ ихъ, доходятъ, слѣдятъ. По всѣхъ нашихъ школахъ заведено обовязкову науку польского языка; а на пр. о науцѣ рѣднои исторіи — анѣ слыху... Пропинація цвите. До забавы нѣкого не треба просити, а на загальни зборы „читальнѣ“ — то тяжко кѣлькохъ людей стягнути.“

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Кобзарь“ Тараса Шевченка**, давно выжиданый, появився наконець сими днями въ книжнѣмъ магазинѣ Л. Ильницкого въ Кіевѣ. До першого тому ввѣйшли лишь поетичнѣ творы нашого найбѣльшого поета и драма „Назарь Стодоля“. Въ другѣмъ томѣ будутъ напечатанѣ всѣ творы Шевченка написанѣ по россійски, якъ: автобіографія, дневникъ ѣтъ 12 червня 1857 до 13 липня 1858, дальше повѣсти „Несчастный“, „Капитанша“; поема „Безталанный“ и „Никита Гайдай“ (драматичный очеркъ). Тутъ будутъ доданѣ письма Шевченка до Основяненка, гр. Толстоя, Козачковского, Лазаревского, Щепкина, Кулѣша, Кухаренка и др. Наконець буде доданый описъ похоронѣвъ поета. Въ першѣмъ томѣ умѣщеный знаменито выготовленый портретъ Шевченка, замовленый у Брокгавза въ Липску.

— **Три оповѣдання Олексы Стороженка** выйшли кождe окремою книжечкою накладомъ Луки В. Ильницкого въ Кіевѣ. Оповѣдання се слѣдуючѣ: „Вусы“ (10 копѣекъ), „Не въ добрый часъ“ (10 коп.) и „Межигорскій дѣдъ“ (5 коп.).

Вѣсти епархіяльни.

Зъ АЕпархіи Львѣвскои.

Каноничнѣ институціи получили оо. 1) Владимиръ Глодзиньскій на парох. Бережница шляхоцка, дек. калуского. 2) Димитрій Вахнякъ на кап. Глинки, дек. надвѣрняньского.

Душпастырскѣ посады получили оо. 1) Алексей Заклиньскій завѣдательство въ Протесахъ, дек. Журавеньского; Іоанъ Кончевичь завѣдательство Завоя, дек. калуского; 2) Андрей Завадзкій, новопоставленый пресвитеръ, сотрудництво приватне въ Коссовѣ, дек. чорткѣвского.

Прокураторомъ архидіецезіи львѣвскои при римскѣмъ престолѣ въ Римѣ поставленый о. Мартинъ Пакижь, парохъ Дрыщева.

Завѣдательство (ex currendo) парохіи Бѣлогѣвъ, дек. зборѣвского дано о. Тадею Концевичу, душпастырю въ Тростянци.

Митроп. консисторія вставляеся до Президіи намѣстництва о згоду на презентованье о. Андрея Яворского на Крушельницю дек. скѣльского.

ПОСМЕРТНѢ ВѢСТИ.

† **О. Іоаникій Манявскій**, монахъ чина св. Вас. Вел. въ монастыри въ Гошевѣ, упокоився 14 (26) цвѣтня с. р. въ 74 роцѣ житя, а въ 44 р. священьства. Вѣчна ему память!

— **На церковь въ Островѣ** (пѣдъ Перемышлемъ) жертвували зъ архіепархіи львѣвскои оо.: 1) Іос. Величковскій зъ Чертежа 5 зр., 2) о. Юл. Давидовичь, дек. холоѣвскій и прих. зъ Сеньковы ѣтъ себе и прихожанъ 2·74 зр.; ѣтъ братства церк. въ Сеньковѣ 1 зр., ѣтъ брацтва церковного въ Волици бариловѣй 1 зр., ѣтъ прихожанъ того села 2 зр., разомъ 6·74 зр.; 3) Юл. Илевичь зъ Грабковець ѣтъ себе 2 зр., ѣтъ братства церк. 2 зр.; 4) о. Сим. Пѣтушевскій зъ Задвѣря ѣтъ себе 1 зр., ѣтъ братства церк. 2 зр., ѣтъ п. Мих. Зельского, учителя зъ Задвѣря 50 кр.; 5) о. Левъ Полевый зъ Городенки 5 зр.; 6) о. Емил. Пясецкій зъ Вишенки великои 1 зр.; 7) о. Іосифъ Шуховскій зъ Братковець 1 зр.; 8) Хв. редакція „Слова“ ѣтъ о. Ружицкого и другихъ 4 зр. — Зъ епархіи перемыскои: 1) Всч. о. Левъ Войтовичь зъ Смольника 2 зр., 2) о. Теодоз. Лилицкій зъ Белзця 2·04 зр. — За тѣ жертвы складаю щиросердечну подяку и велике Спаси-Бѣгъ. — *Ил. Олексинъ*, мѣсц. душпастырь.

— **XIV выказъ жертвъ и датковъ на дѣвочу бурсу въ Перемышли** ѣтъ 25 лютого до 25 цвѣтня 1883, за котрѣ Всч. Дателямъ обявляеся всенародна подяка. А) Жертвы: 1) п. Мурдза Илія, передмѣщанинъ перемыскій зъ Перекопаня яко членъ-основатель 2000 зр.; 2) Хв. Ред. „Слово“ присланѣ на ѣи руки жертвы 21 зр. 13 кр.; 3) п. Пав. Гостиньскій 16 зр. зѣбраныхъ на весѣлю о. К. Б. съ п. Х. въ Гусаковѣ; 4) о. Іоанъ Хотинецкій 7 зр. тамже зѣбраныхъ; 5) о. Макс. Зятыкъ 5 зр.; 6) о. Іос. Лавровскій 2 зр.; 7) о. Пав. Левицкій 1·41 зр.; 8) оо. пресвитеры Вас. Боровець 3 зр., Іоанъ Жарскій, Вас. Криницкій, Вас. Яремкевичь, Ник. Ясеницкій по 1 зр.; 9) о. Мих. Попель 50 кр.; 10) пп. Іосифа Криницка и Марія Попель по 1 зр. — Б) Членьскѣ вкладки зложили за р. 1883: оо. Ник. Роздѣльскій, Ал. Зубрицкій, Лука Яремкевичь, Ем. Яремкевичь, Маркилъ Мигуловичь, Ант. Терлецкій, Викторъ Кордасевичь всѣ по 3 зр. — В) За проданѣ книжки: 1) за 3 прим. проповѣд. о. І. Л. 1 зр. 50 кр.; 2) за 5 прим. „Психологіи“ Г. 2 зр. 50 кр.; 3) за 2 прим. „Надвѣгрянки“ 1 зр. 20 кр.; 4) за 1 прим. „О выхованю“ 30 кр. Ѣтъ 25 лютого до 25 цвѣтня с. р. було приходу **2088·54 зр.** Весь маѣтокъ бурсы выноситъ: **11.140 зр. в. а.** — Ѣтъ Выдѣлу дѣвочои бурсы въ Перемышли. *Дръ Антоневичь*, за предсѣдателя; *Дим. Куцерыбъ*, касіеръ; *Захаръ Пѣдляшецкій*, секретарь.

(Надѣслане.*)

(Статіи въ рубрицѣ Надѣслане не походятъ ѣтъ Редакціи.)

Не дуже то еще давно ученикамъ перемыскои гимназіи роздавала тамошна руска капитула численнѣ стипендіи, фундованѣ людьми, заслужеными для нашои церкви и народа. Еще въ р. 1873 р. було щось зъ десять стипендій по 42 зр. имени Могильницкого для сынѣвъ священичихъ, — нынѣ про тѣ стипендіи анѣ слыху. Въ р. 1876 було такожь еще кѣлькanайцять стипендій по 14 зр. имени Добряньского для сынѣвъ дякѣвскихъ и священичихъ, — нынѣ про нихъ рѣвножь нѣчого не чувати. Третѣ стипендіи (було ихъ такожь кѣльканайцять) по 18 зр., имени Снѣгурского, зменшилися длячогось на 14 зр. О фондѣ бл. п. Пожаковскои такожь нѣчого не чувати; не знати, коли вже разъ упорядкуеся, — а предсѣ до трійцять рускихъ ученикѣвъ моглибы мати бодай малу запомогу. Осмѣляемось протое въ интересѣ добра загального запытати Всч. и Впр. капитулу перемыску и референта Впр. о. крыл. Юзычиньского: *якъ дѣло стоитъ съ тыми численными стипендіями, о скѣлько и длячого нарушено волю фундаторѣвъ? — Сыны попѣвскѣ и дякѣвскѣ епархіи перемыскои.*

*) *Прим. Редакціи.* Повыше запытанье, звернене до Всеч. Капитулы перемыскои, мѣстимо въ рубрицѣ „Надѣслане“, бо не знаючи, о скѣлько наведенѣ повыше замѣты суть фактичнѣ, не хочемо за нихъ брати на себе отвѣчальности. Однакъ мы уважали умѣстнымъ и навѣть потрѣбнымъ умѣстити повыше запытанье, щобы Капитулѣ показати случай прихильно пояснити тъмъ важне дѣло. Зачѣтимо ѣтъ себе лишь то, що справдѣ намъ нѣколи не лучалося стрѣчати въ рускихъ часописяхъ справозданя зъ заряду тыхъ фундацій стипендійныхъ. А предсѣ се грѣшь публичный и публичнѣсть руска повинна знати, якъ нимъ господаруеся: повинна знати, котрый рускій ученикъ дѣставъ стипендію чи запомогу и зъ якого фонда. Колибъ зарядъ стипендійныхъ фундацій перемыскихъ чинивъ такъ, якъ чинитъ зарядъ „Народного Дому“, що публично въ часописяхъ оповѣщуе кожду хочьбы найменшу удѣлену запомогу, то певно и не моглобы бути противъ него закидѣвъ. Єслижбы се мало бути фактомъ, що перемыска Капитула численнѣ стипендіи навѣть покасувала, то мы дуже цѣкавѣ на ѣи поясненя. На всякій случай нынѣшне запытанье не повинно остати безъ ѣтповѣди Всеч. Капитулы перемыскои. — *Ред.*

Курсъ львѣвскій зъ дня 3. л. мая 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	309 —	312 —
„ львѣв.-черн.-яс. по 200 р.	170 —	173 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	301 —	303 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 80	98 80
„ „ „ по 4% ав.	89 20	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	97 80	98 80
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 80	102 80
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнѣ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 80	99 80
Облиги комунальнѣ Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Лѣсы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 56	5 65
„ цѣсарскій	5 57	5 67
Наполеондоръ	9 45	9 55
Пѣвимперіялъ	9 75	9 85
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ „ паперовый	1 17	1 19
100 марокъ нѣмецкихъ	58 25	59 —
Серебро	— —	— —

(безъ текучого куп. безъ купону)

Подяка.

По короткѣй но тяжкѣй болѣзни розставсяся съ нами найдорожшій нашъ мужь и отець, Левъ Шухевичь, дня 28 марта въ 37 роцѣ житя. — Въ моѣмъ тяжкѣмъ болю единою ѣтрадою була жичливѣсть и щира пріязнь ЧЧ. сусѣдъ, оказана такъ въ часѣ болѣзни Покѣйного, якъ и похорона его. Всч. о. Стефановичь зъ Кобакъ бувъ неѣступно при болячѣмъ, а видячи близку кѣнчину его, занявся цѣлымъ устроѣньемъ похорона, прибравши собѣ до помочи Всч. о. Сѣнгалевича зъ Новосѣлки. Оба тѣ Всч. оо. не щадили трудѣвъ своихъ въ часѣ найбѣльшои негоды, снѣжницѣ и бурѣ, а приготовили все, що потреба вымагала. Дня 30 марта зъѣхалися Всч. оо. Т. Лисевичь зъ Кутъ старыхъ, М. Коржиньскій, деканъ снятыньскій, Колянковскій зъ Кутъ, Стефановичь зъ Кобакъ, Смалько зъ Кобакъ, Дрогомирецкій зъ Княжа, Дрогомирецкій зъ Попельникъ, Левицкій зъ Джурова, Сѣнгалевичь зъ Новосѣлки. Лукашевичь зъ Тучапъ, Гляньскій зъ Рыбна, Яворовскій зъ Залуча, Заревичь парохъ мѣсцевый, и Дуликъ р. к. зъ Косова и ѣтдали послѣдну послугу брату свому — мужу и ѣтцю нѣдписаныхъ. Въ церквѣ промовлявъ Всч. о. Колянковскій зъ Кутъ, а надъ гробомъ Всч. о. Стефановичь зъ Кобакъ. Не могучи лично, складаю симъ прилюдно найсердечнѣйшу подяку Вамъ Всч. оо., погрудившися до ѣтданя послѣднои послуги нашому мужу-ѣтцю Львови. Богъ най Вамъ удѣлитъ житя и здоровя на довгѣ-довгѣ лѣта!

Рознѣвъ, дня 20 цвѣтня 1883.

Савина Шухевичь, вдова; *Софія* и *Юліянъ*, сироты.

„О обрядахъ церковныхъ“

(Типикъ и Требникъ)

сочиненье Впр. о. И. Дольницкого, духовника гр. кат. сѣменища, выдаеся литографовано по цѣнѣ 2 зр. — Ктобы зъ Всч. оо. желавъ собѣ набути тое дѣло, зволитъ зголоситися до нѣдписаного и прислати предплату найдальше до 20 л. мая. Сочиненье тое выйде съ кѣнцемъ червня.

Іоанъ Бодругъ, богословъ IV року.

!!Конкурсъ!!

Ѣтъ св. Іоана (лат.) опорожненѣ въ Королевствѣ Польскѣмъ и въ Галичинѣ посады для администратора, управителя, економа, лѣсничого. Глядится закупна маетковъ земскихъ 200—3000 моргѣвъ. — Село съ 300 морг. есть въ Галичинѣ до заарендованя на 12 лѣтъ. Кавція 1600 зр. — Близшу информацію удѣлитъ за долученьемъ 25 кр. въ значкахъ почтовыхъ бюро: **„Concordia“, Breslau, Kupferschmiedestrasse 50/51 I Stock, Front.** (2—3)

ОПОВѢЩЕНЬЕ.

Застѣй торговельный, якій показався въ всѣхъ частяхъ Франціи и Швайцаріи зневолюе фабрики

ШВАЙЦАРСКОГО ГОДИННИКАРСКОГО ЗВЯЗКУ

ѣтдати свои дуже великій запасы

богато низше цѣны выробу,

щобы лишь не мусѣти ѣтправляти своихъ знаменитыхъ роботникѣвъ и мочи сповнити свои грошевѣ зъобовязаня. — Число маючихъ выпродатись зигаркѣвъ есть обмежене; кто отже за малый грѣшь хоче набути дуже добрый годинникъ, зволитъ найскорше удатись до низше поданои адресы. За добрый хѣдъ кождого у насъ купленого годинника **гварантуеся на 10 лѣтъ.**

1000 штукъ цилиндрѣвъ въ найкрасшѣй оправѣ зъ никлевого-срѣбла, гравированій и гильошованій, показуючій минуты и секунды, впередъ 12 зр., — теперь лишь 6 зр.

1000 штукъ кишеневыхъ анкрѣвъ, въ оправахъ зъ правдивого никлевого срѣбла, найточнѣйше зрегулѣваній, съ подвѣйною ковертою, плоскимъ скломъ и емаліованымъ циферблятомъ; незвычайно знаменитый зигарокъ впередъ 24 зр., — теперь лишь 7·40 зр.

1000 штукъ кишеневыхъ ремонтуарѣвъ, натягаій въ горѣ безъ ключика, въ найделикатнѣйшихъ подвѣйныхъ окладкахъ зъ золота, найточнѣйше зрегулѣваній, съ незнищимою машинерією зъ никлю,&.&. правдивый родинный зигарокъ, впередъ 24 зр. — теперъ лишъ 10·20 зр.

1000 штукъ анкрѣвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла, выпробованого ц. к. урядомъ монетарнымъ, на 16 рубинѣвъ, крѣмъ того найлучше зрегулѣваній. Впередъ коштовали 27 зр., теперь 12.40 зр

1000 штукъ кишеневыхъ ремонтуарѣвъ, чудовій, зъ правдивого 13-лутового срѣбла, выпробованого ц. к. урядомъ монетарнымъ, съ найлучшою дуже добре зрегулѣваною машинерією зъ никлю, съ показникомъ секундъ, съ плоскимъ шкломъ, и съ правдиво позолочеными обручками, впередъ 30 зр., — теперь лишь 16 зр.

2000 штукъ найделикатнѣйшихъ зигаркѣвъ будячихъ съ галасуючимъ апаратомъ, разомъ можна ихъ уживати на бюрку до писаня, въ найлучшѣй бронзовѣй шкатулѣ, зрегулѣваный на минуты, перше 12 зр., — теперь лишь 4·50 съ пуделкомъ.

☞ Замовленя, хочбы якъ малѣ, выповняются швидко и совѣстно.

Яко доказъ, що сей анонсъ — **не яке обманьство**, зъобовязуемось, если зигарки не сподобаются, приняти ихъ назадъ, а грошѣ звернути.

Головный складъ: (1—12)

Адреса: **A. FRAISS,**

Rotenthurmstrasse, 39. Wien.

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

Товариство зареєстроване съ неограниченою порукою

купуе и продае Листы довговѣ, точно по дневнѣмъ курсѣ; **есконтуе купоны тыхже листѣвъ**, купоны **листѣвъ державныхъ** навѣть передъ речинцемъ и **векслѣ**; **удѣляе пожички** и **задатки** на гипотеку; **принимае грошевѣ вкладки:**

а) на **книжки щадничѣ** по 6%,

б) на **бѣжучій рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.

Заставничe ѣтдѣленье того Заведеня **удѣляе пожички на заставы**, а именно: цѣнни ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнѣ и ремѣсничѣ и всякѣ предметы, маючѣ цѣнность. (9—24)

Бюро Заведеня въ власнѣмъ домѣ при улицѣ Ѣрменьскѣй н-ръ 2, на I-ѣмъ поверсѣ.

Курсъ збѣжа
зъ дня 1 л. мая 1883.

Цѣна за 100 кильограмѣвъ.

	зр	кр.	зр	кр
Пшеница червона	8	15	9	20
Жито	5	65	6	5
Ячмѣнь	5	80	6	30
Овесъ	5	65	6	5
Гречка	7	15	7	65
Кокорудза стара	6	50	6	75
„ нова	5	50	6	50
Просо	6	50	7	50
Горохъ до варки	7	25	9	50
„ паст.	5	40	6	50
Сочевица	15	—	18	—
Фасоля	8	—	15	—
Бѣбъ	6	25	6	50
Вика	6	—	7	50
Конюшина (передна)	70	—	100	—
Анижъ	27	—	28	—
„ плоскій	25	—	29	—
Кминъ	22	—	23	—
Рѣпакъ зимовый	14	25	15	—
„ лѣтный	12	75	13	—
Ржѣй (Льняка)	11	50	12	—
Насѣнье льняне	9	50	10	50
Насѣнье конопляне	11	75	12	50
Хмѣль за 100 кил.	215	—	220	—

„МЕРТВѢ ДУШѢ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ѣтъ Выдавництва“ (278 сторѣнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскѣй.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскѣй.

НА РАТЫ

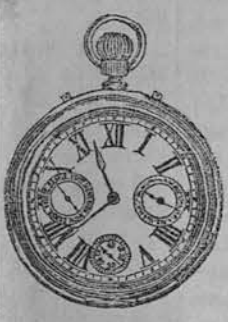

продаемъ, и то на 12 мѣсячну сплату ратами **золотѣ и срѣбнѣ годинники ремонтуары пенделевѣ, сальоновѣ и покоевѣ**, также **французскѣ** и **американьскѣ годинники** съ граючими приладами и безъ нихъ. Крѣмъ того **брилянтовѣ** и **золотѣ перстенѣ, ланцушки, медаліоны, крестики** и **гарнитуры.**

Товаръ высылаемо кождому замовляючому безъ рѣжницѣ ***сей часъ*** по присланю ***першои раты.***

Цѣнники съ 250 взѣрцями, котрѣ служатъ до выбору и мѣстятъ въ собѣ условія платы, высылаются заразъ лишь по присланю напередъ 20 кр. въ маркахъ (въ листѣ) на оплату почтову. Запытаня або кореспонденціи не будутъ увзгляднені.

АДРЕСА:

Uhren- und Goldwaaren - Allianz.

Wien. I., Hafnersteig 3.

Филіи въ Парижи, Лондонѣ и Бруксели.

Выдавець и редакторъ **Антѣнъ Горбачевскій.** На часъ его выѣзду отвѣчае за редакцію **Вол. Пѣдляшецкій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пѣдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 46. Львôвъ, Вторникъ 26 цвѣтня (8 мая) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Биліотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, адъминистрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чвертъ року . . 3 зр.
съ дод. „Биліотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чвертъ року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чвертъ року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чвертъ року . . 3 рубл.
съ дод. „Биліотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . 8 рубл.
на четвертъ року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чвертъ року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Биліотеки:“ *на самъ додатокъ:*
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Съ днемъ I (13) цвѣтня розпочався новый чвертьрôкъ нашого выдавництва. Просимо отже всѣхъ нашихъ П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ присылкою дальшои предплаты а взглядно вырôвнати залеглости, понеже лишь при точнôй вплатѣ зможемо бути и мы точными.

Ново приступаючй П. Т. Предплатники **„Биліотеки найзнам. повѣстей“** дôстанутъ даромъ *початковй* аркушѣ розпочатои повѣсти „Мѣщаньске племя“.

Обхôдъ 200-лѣтного ювилею
обороны Вѣдня — а Русины.

Якъ мы вже свого часу згадували, въ Краковѣ маѣ обходитися сего року торжественно 200-лѣтный ювилей обороны Вѣдня ôтъ Туркôвъ черезъ короля польского, Яна III Собѣского. Для устроеня того обходу завязалися два комитеты польскй: одинъ во Львовѣ, а одинъ въ Краковѣ — (такъ само, якъ завязались два центральнй комитеты выборчй). Комитетъ во Львовѣ, котрый маѣ дѣлати въ всхôднôй Галичинѣ, ôтбувъ минувшого мѣсяця пôдъ проводомъ кн. Ад. Сапѣги кôлька засѣдань, на котрыхъ ухваливъ всякй далеко-идучй постановы. Мѣжь иншими постановами ухваливъ: удатись до выдѣлу краєвого о грошѣ, а маршалкови ôтдати протекторатъ комитету; выдати ôтозву до цѣлого краю; вôзвати всѣ рады повѣтовй, щобы завязували комитеты мѣсцевй; выдати працю историчну о оборонѣ Вѣдня въ 9 языкахъ, мѣжь тыми и въ рускôмъ; запомагати памятнй выдавництва для молодежи и народу комитетôвъ мѣсцевыхъ; выдати яко памятку для молодежи 400.000 колёрованыхъ образкôвъ, представляючихъ Яна III пôдъ Вѣднемъ; выдати кантаты съ ответнымъ текстомъ; выдати великій медаль бронзовый съ бюстомъ Собѣского; поручити громадамъ, згаданымъ въ книжцѣ Татомира, справити собѣ „памятнй таблицѣ“; ôтнестися до апостольскои столицѣ, и до властей, и т. д. Накопець ухвалено въ кореспонденціяхъ, другихъ и т. д. уживати обохъ краєвыхъ языкôвъ.

Зъ наведеныхъ ухвалъ львôвского комитету бачимъ, що комитетъ хоче торжество ювилею обороны Вѣдня зробити торжествомъ не лишь Полякôвъ и Жидôвъ, але и Русинôвъ. На щось же ухвалено уживати руского языка и запрошено до комитету дра Костека, а пôзнѣйше и дра Сарницкого! — Застановѣмъ же ся теперь, яке Русинамъ належитъ занятй становище супротивъ обходу сего ювилею. Насамперед однакъ погляньмо, яку цѣль маютъ Поляки, святкуючи сей ювилей, бо се важне для рѣшеня, яке намъ занятй становище.

Собѣскій освободивъ Вѣдень ôтъ Туркôвъ. Ктожъ повиненъ почтити двосотну рôчницю того факту: чи Поляки, чи Вѣдень? Очевидно, що не Поляки, але Вѣдень. Поляки тымъ менше не маютъ причины обходити того ювилею, що цѣсарь Леопольдъ не признавъ належнои заслуги Собѣскому, а не минуло и 100 лѣтъ, а Австрія разомъ съ Россіею и Прусами розôбрали Польщу... Чомужъ Вѣдень нынѣ не обходитъ того ювилею? По перше, для того, що якъ во время оно цѣсарь Леопольдъ бувъ гордый на свою цѣсарскôсть, и не хотѣвъ понизити ей передъ королевскостею, такъ нынѣ Нѣмцѣ гордй своєю нѣмецкостею и не хотятъ понизитися передъ Славянами-Поляками. По друге, Нѣмцѣ-либералы австрійскй, коли якъ коли, а теперь именно, въ пору, коли Поляки верховодятъ въ австрійскôмъ парляментѣ, коли Полякъ єсть министромъ финансôвъ, коли Поляки допомогли ухвалити „новелю шкôльну“, — теперь, якъ сказано, Нѣмцѣ-Вѣдонцѣ не хотятъ обходити ювилею сего важного въ исторіи факту. „Въ 1683 р. Поляки освободили Вѣдень, а въ 1883 его заняли“, — написала одна вѣденьска газета. Не диво отже, що цѣле святкованье ювилею обороны Вѣдня проявилось въ „комерсѣ вѣденьскихъ кельнерôвъ“... Sic transit gloria mundi...

Не святкуютъ ювилею Нѣмцѣ — святкуютъ его Поляки, — а то **для цѣлей политичныхъ**. Поляки хотятъ величавою манифестаціею пригадати Австріи историчный довгъ, якій имъ ôтъ неи належится, и ужити того довгу на покрытье рôжныхъ **своихъ** претенсій политичныхъ, пôдчеркуємъ нарочно слово „своихъ“, бо певно **не нашихъ**. И ось мы дôйшли до поставленого повысше питаня: яке становище заняти намъ, Русинамъ, супротивъ манифестаційного обходу ювилею?

Въ исторію вдаватись не будемо. Якъ Поляки, обходячи нынѣ ювилей, *кинули* заслону на исторію, — такъ нехай и намъ буде вôльно вчинити. Якъ они при обходѣ маютъ на оцѣ нынѣшне своє положенье, такъ и мы хочемъ мати. Поляки нынѣ панами въ краю и въ державѣ. Въ краю они все маютъ въ своихъ рукахъ. Соймъ галицкій можна назвати польскимъ, бо Русинôвъ нема навѣть стôлько, щобы могли внести интерпеляцію; въ выдѣлѣ краєвôмъ нема анѣ одного Русина, и т. д. Въ радѣ державнôй на шестьдесять послôвъ суть лишь три рускй; въ палатѣ панôвъ тримиліоновый рускій *нарôдъ не маѣ* анѣ одного члена; въ спôльныхъ делегаціяхъ анѣ одного, и т. д. Нынѣ центральный комитетъ польскій стараѣся всѣми силами не допустити выбору анѣ одного руского посла до сойму; цѣлою сѣтею тенденційныхъ польскихъ товариствъ *стараѣся баламутити и полонизувати* рускій нарôдъ, и т. д. — И супротивъ всѣхъ тыхъ фактôвъ, *илюструючихъ наглядно наше сумне теперѣшне положенье, маємъ мы*, Русины, *причинюватися до величности польскои манифестаціи*, котра обчислена тôлько на свои власнй спекуляціи политичнй, — маємъ мы, убогй Русины, засѣдати съ вельможными панами при ихъ богатыхъ столахъ и може ѣще взносити тоасты на чуже панованье, а своє горѣванье? Нѣ, сего мы не моглибы чинити, не выставляючи себе на соромъ всесвѣтный. На завôзванье насъ до святкованя ювилею бѣдолахи-Русинъ ôтповѣсть панови-Ляхови словами свого поета:

Нѣ, не зови мене на пиръ!
Я не пôйду на пиръ лукавыхъ,
Не поклонюсь твоѣй я славѣ,
Не вознесу я твôй кумиръ!

Инакше може выпалабъ ôтповѣдь, колибъ Русинъ и Ляхъ були **рôвнй и вôльнй**, колибъ бодай „посунувся Ляхъ, щобы Русинъ сѣвъ“... Га, того нема, и доки того не буде, — доти Русинъ съ Ляхомъ не засяде до пиру... Кто инакше думаѣ, той дуже ошибаѣся.

Безпримѣрна иронія! Рôвночасно во Львовѣ радятъ два комитеты польскй: одинъ выборчій, а другій ювилейный. Гдеякй члены засѣдаютъ въ обохъ комитетахъ: въ однôмъ радятъ надъ тымъ, щобы анѣ одинъ рускій посолъ не пахъ въ соймѣ, а въ другôмъ накликуютъ Русинôвъ, щобы були статистами при ихъ торжествѣ политичнôмъ. Яка иронія ѣще въ однôмъ фактѣ: дра Костека витаютъ нынѣ въ комитетѣ ювилейнôмъ, а при выборахъ до рады державнои 30 червня 1879 р. дръ Костекъ бувъ въ окрузѣ Самбôръ-Старемѣсто-Турка-Рудки „antynarodowym“ кандидатомъ и прим. въ Рудкахъ гр. Янъ Замойскій дôставъ 139, а дръ Костекъ 18 голосôвъ. А колибъ теперь рускій комитетъ поставивъ кандидатуру дра Костека, чи не бувбы ôнъ такъ само „antynarodowym“ кандидатомъ, якъ въ 1879 р.?! Чиста комедія, якôй рôвнои мабуть вже нѣгде инде не знайти...

Зъ всего доси сказаного выходитъ, що намъ, рускôй интелигенціи и рускому народови, не належитъ брати нѣякои участи въ польскôмъ ювилейнôмъ торжествѣ. Панове Поляки всюда обходятся безъ насъ, — нехай же и при сѣй нагодѣ обôйдутся; честь наша народна не позволяѣ осмѣшувати себе. Мы хиба можемъ лишь жалувати того публичного гроша, котрый зъ фондôвъ выдѣлу краєвого, — отже и зъ рускои кишенѣ, — пôйде на „ефектовный фаєрверкъ“, — але тутъ вже не наша сила и не наша воля...

Выборы до сойму.

Подаємо кôлька дальшихъ кандидатуръ „затвердженыхъ“ польскимъ центральнымъ комитетомъ выборчимъ. 1) На округъ *Городенка-Обертынъ* п. М. Ленартовича; 2) на о. *Жовквы-Великй Мосты-Кулиховъ* п. Б. Жарского, адъюнкта судового въ Жовкви; 3) на о. *Тернопôль-Игровичъ-Микулинцъ* п. Ю. Корытовского; 4) на о. *Львôвъ-Винники-Щирецъ* п. Т. Меруновича (кандидатура п. Абрагамовича упала). Дальше читаємъ въ „Gaz. Kr.“, що въ Золочѣвскôмъ не хоче кандидувати дотеперѣшный посолъ п. Весоловскій по сѣй причинѣ, що не радбы ставати на дорозѣ рускому кандидатови!..

Въ Перемышли буде боротьба выборча межи самыми Поляками дуже завзята. Съ дотеперѣшнымъ посломъ гр. А. Круковецкимъ ривализуе кн. А. Сапѣга; Поляки довго мабуть прѣли, нѣмъ ôтнайшли кандидата, котрыйбы мавъ якй такй шансы супротивъ гр. Круковецкого.

Пригробнй спѣвы
въ рускôй духовнôй семинаріи во Львовѣ.

(Написавъ о. П. Бажаньскій.)

Блискучій видъ надали сегорôчнôй великôй пятници при св. гробѣ въ рускôй духовнôй семинаріи во Львовѣ мимо зливного дощу незвычайне множество публики львôвскои и красный та трогаючій спѣвъ чч. рускихъ питомцѣвъ. Присутнй слухачѣ повертали домôвь въ загалѣ съ вдовольствомъ, уносячи похоплень мельодіи та грôмкй гармоніи тыхъ спѣвôвъ. Програмъ спѣвôвъ задоволяючій, а кромѣ кôлькохъ свѣжихъ нумерôвъ повторились давнй спѣвы; мимо того стались они для публики все новыми. И яка сему може бути причина?

Найстараннѣйшій вырôбъ якоись бесѣды не вробитъ ефекту, наколи его неудачный бесѣдникъ ôтрецитуе; противно жь, самъ слабшій вырôбъ выголошеный даровитымъ бесѣдникомъ выкличе враженье. Вправдѣ єсть се даръ не всѣмъ даный, але и неутомима праця въ выдосконаленю реторики помагаѣ дуже богато. Подôбно маѣся рѣчь и съ спѣвами композицій, однакъ ѣще въ бôльшôй мѣрѣ, наколи подумаємо, що спѣвы суть рôжного, ôтъ себе ôтмѣнного ôттѣня, якъ: спѣвы церковнй, театральнй, концертовй, сальоновй, товарискй, та ѣще гдеякй другй, котрй що до нюянсôвъ деклямаційныхъ значно рôжнятся.

Спѣвъ, якійбы и не бувъ, домагаѣся конче знаня рѣчи, а ôттакъ доложеня свому роду ôтповѣднои деклямаціи. Знанье рѣчи єсть глубоке студіюмъ теоріи и належитъ широкому полю музики. Деклямація же въ загалѣ єсть по при вродженый даръ такожь студіюмъ, а особенно єсть она оживленьемъ мертвыхъ буквъ нотныхъ композиторомъ написаныхъ. Мертвй тй буквы треба голосомъ груди людскои доперва оживити, и имъ таке житье надати, якимъ музикальный композиторъ живъ въ хвили натхненого утвору. Дефиниція деклямаціи на позôръ коротка, а однакъ цѣлй томы далибыся нею записати, хотѣвши ей предметъ вычерпати. Не ту мѣсце вычерпати сей предметъ, а лишь дуже коротеньке повѣдомленье о вымогахъ деклямаціи, а все то для лекшого выровумѣня заложеного повысше питаня.

До выпровадженя якогось бôльшеголосового спѣву, примѣромъ тутъ церковного, треба хороводчика и членôвъ хора, христôвъ, межи котрыми знайдутся и солисты. Ôтъ **хороводчика** домагаѣся деклямація, щобы ôнъ предложену ему пѣснь церковну (дѣло композиціи) належно зрозумѣвъ. Маѣ ôнъ знати: якій предметъ спѣву, якій стиль, яке мѣсце та призначенье его. Муситъ умѣти ôтчитати: що, коли, та где композиторъ въ своѣй композиціи выразити хотѣвъ. Ба, ôнъ повиненъ навѣть знати успособленя композиторôвъ въ загалѣ, а въ особенности нѣмецкихъ, італійскихъ та рускихъ, умѣти одныхъ ôтъ другихъ ôтрôжнити, *божь лучаѣся*, що пôдъ тй рускій текстъ часто пôдложеный. По зрозумѣню сего маѣ ôнъ доперва на пробахъ все тое христамъ объяснати, поучати, и всего того ôтъ нихъ въ выконаню домагатися; якъ знôвъ усувати все тое, що до церковного стилю, духа, призначеня неôтповѣдне и противне. Маю тутъ на гадцѣ театральнй нюянсы спѣву, обчисленй до ситуацій драматичныхъ, котрй не апробуются въ спѣвѣ церковнôмъ, бо драматизму въ церк. спѣвѣ зовсѣмъ не ма. Ôтъ хороводчика вымагаѣ деклямація *такожь розложеня однакои силы* на всѣ чотыры голосы, такъ щобы сила одного голосу не выпала сильнѣйшою ôтъ прочихъ. Зарôвно се саме маѣ увзглядняться въ сольодуетѣ, сольо-терцетѣ, сольо-квартетѣ, щобы одинъ зъ сихъ чотырохъ голосôвъ не панувавъ силою по надъ другй. На конець деклямація домагаѣся ôтъ хороводчика, щобы всюды все композиторомъ приписане и неприписане точно выконувавъ. Се єсть студіюмъ хороводчика, а студіюмъ глубоке, котре не устоится безъ знаня засадъ гармоніи, безъ знаня будовы поодинокихъ творôвъ, безъ знаня модуляцій, стилю и деклямаціи.

Але хороводчикъ самъ не становитъ ѣще всего. Тутъ выступаютъ члены хора, **христы**, и на сихъ ажь полягаѣ властиве выконанье дѣла спѣвного. Тому-то деклямація вымагаѣ ôтъ христôвъ (особливо ôтъ солистôвъ), щобы они перенялися чувствомъ пѣснѣ, яку спѣваютъ. Нема композиціи музикальнои, котрабы нѣякого не мѣстила въ собѣ чувства. А чувство може бути рôжнородне: молитва, прошенье, плачь, рыданье, и т. п.; въ тое то чувство маѣся спѣвакъ перенести и его ôтдати. Деклямація жадаѣ ôтъ христôвъ належного ôтданя выразу композиціи; се справа высока, а выразъ ôтносится до мельодіи, гармоніи, ритмики та динамики. Композиція малюѣ величавôсть, ôтвагу, пріятнôсть, сердечнôсть, деликатнôсть, святочнôсть, або щось трогаюче, веселе, сумне. Все се треба розважити и старатися ôтдати. До пріятнои, краснои формы належитъ вкусъ; а вкусъ кавалка єсть индивидуальный: нѣмецкій, італійскій або рускій; а по призначеню свому або церковный, або театральный, або концертовый, чи якій иншій.

Вымоги деклямаціи идутъ ѣще дальше. Она хоче увзглядниты ѣще кольоритъ поодинокихъ згôдливыхъ голосôвъ, а до того осторожнои модераціи силы голосу въ розкиненôй гармоніи. Въ тѣснôй гармоніи увôйде кольоритъ навѣть и не конче рôвнои силы голосôвъ, але въ розкиненôй гармоніи дуже часто голосы середнй грѣшатъ форсою свого голосу, и перекричуютъ оба крайнй голосы въ хорѣ.

Деклямація жадаѣ у хориста чистого голосу, котрый въ нашôмъ климатѣ, а особливо въ зимовôй порѣ такъ часто пôдпадаѣ нежитови и хрипцѣ. Щасливй Італіяне, що сего майже не знаютъ. Христъ маѣ бути выпосаженый добрымъ слухомъ, а кто того не маѣ, того годѣ тутъ апликувати. Деклямація домагаѣся належитои акцентуаціи въ тактѣ, музикальнôй періодѣ и цѣлôмъ дѣлѣ. Акцентъ въ тактѣ становитъ акцентъ ритмичный, въ обохъ же послѣдныхъ акцентъ риторичный. Въ цѣлôмъ дѣлѣ знаходится конче гдесь вершокъ выбуху якогось чувства, котре найбôльшого требуе акценту. Деклямація жадаѣ выразнои та доброи артикуляціи; *а, е, і, и, ѣ, о, у, ы, ю*, най будутъ тымъ, чимъ они суть, а *б* най не звучитъ якъ *п*, и т. п. Наконечна вымога деклямаціи єсть ôтдыхъ въ спѣвѣ. Чимъ интерпункція въ бесѣдѣ, тымъ ôтдыхъ въ спѣвѣ (розумѣѣся по при каденціяхъ); якъ не годится въ бесѣдѣ ôтдыхати на половинѣ одного слова або недокôнченого реченя, такъ и въ спѣвѣ. На се суть особнй приписы, съ котрыми спѣвакъ маѣ взнакомитися.

Се головнй точки деклямаціи, але при тôмъ такъ коротко и наго перебѣженй, якъ лишь можна подумати. А однакъ бачимо, кôлько то важныхъ моментôвъ домагаѣся ôтъ доброго спѣвака-солиста, чи хориста. Все се легко сказати, але все се мати, знати и посѣдати — не кождому дано.

Всѣ згаданѣ кандидатуры дотычатъ очевидно округôвъ меншихъ посѣлостей, округôвъ чисто рускихъ; „затверджаѳ“ сихъ кандидатôвъ комитетъ польскій, — комитетъ, въ котрôмъ засѣдаѳ одинъ посолъ, що — пôсля прилюдно сказаныхъ слôвъ одного журналиста польского — самъ роздававъ Schweiggeld-ы польскимъ газетамъ, — засѣдаѳ еще и другій, котрый самъ одинъ поважившись боронити въ соймѣ банку рустикального, сего рака, що точитъ наше селяньство та все его кровь. И сей комитетъ посуваѳсь такъ далеко въ своѣй безпамятнôй ненависти, що не вагаѳсь самъ въ себе здирати маску, що смѣѳ анатемизувати посла, котрому можна може гдещо й закинути, але котрому сего одного нѣкто не закинувъ доси, якобы несовѣстно сповнявъ свои посольскѣ обовязки; за тоѳ, що сей посолъ, дѣйстный „бѣлый крукъ“ межи польскими послами, не вагався розповѣсти всю правду своимъ выборцямъ, — що не хотѣвъ довше солидаризувати съ кликою, — за тоѳ уживаются теперь всѣ можливѣ пружины, щобы его повалити... Оно и не дивно; клика тымъ-же стоитъ и може тôлько стояти, если субсумуѳ найсвятѣйшѣ обовязки приватѣ, если субсумуѳ и голосъ совѣсти и... найлекше дрожанье чувствъ чести и справедливости — справѣ „загального“ добра клики... Если кто еще доси мôгъ повѣрити, що афишованѣ на зверхъ сантименты клики для Русинôвъ маютъ яку реальну пôставу, сей не може теперь довше сумнѣватись. Стоимо передъ сягаючимъ послѣдныхъ границь политичнымъ езуитизмомъ: кождый членъ клики мусить бути sicuti lignum, если не хоче втратити ласки; — всякѣ средства добрѣ, щобы допяти цѣли. Не тôлько що польскихъ мужикôвъ циничио зъигноровано, але польскій посолъ муситъ уступати, бо повинувсь бôльше голосови своѳи совѣсти, нѣжь росказамъ клики... Самѣ Русины не змоглибъ придумати добитнѣйшого способу демаскованя клики, якъ она сама въ слѣпôй ненависти на себе придумала.

Чи мимо всѣхъ згôдливыхъ фразъ акцептували Поляки где небудь руску кандидатуру? чи не бютъ польскѣ часописи завсѣгды на алярмъ, если лишь почуютъ, що гденебудь ставится руска кандитатура? — Чи може польскій „центральный комитетъ“ „затвердивъ“ коли яку руску кандидатуру?

Се газдованье центрально-комитетовои клики — то исторична польска спадщина. Не було державы, котрôй не выслугувалась бы — „ясновельможна“ клика... Продажнôсть вôйшла ѣй немовь въ кровь... На щастье маѳмъ ажь надто даныхъ, щобы всю ѳи вартôсть по заслузѣ оцѣнити.

Въ оборонѣ рускаго духовенства.

Руске духовенство маѳ богато ворогôвъ, котрѣ стараются всякими можливыми средствами понижити ѳго передъ свѣтомъ иôтобрати ѳму вплывъ на народъ. Однымъ зъ такихъ средствъ есть — клевета. Оклевечуѳ ѳго польске дневникарство за рускій патріотизмъ и береженье греческого обряду; оклевечуѳ ѳго пôдпанокъ за просвѣчуванье темного селянина; оклевечуѳ ѳго жидъ за отверезуванье народа... а за все те вкупѣ оклевечуѳ ѳго и польскій кеёндзъ, якъ ось понизше побачимо.

Въ перемыскôмъ „San-ѣ“ (ч. 16 въ 15 л. цвѣтня с. р.) подыбуѳмъ въ „Хроницѣ“ статію п. заг. „Budowa kościoła w Łobozwi.“ На вступѣ сеи статіи редакція сама ôтъ себе наплела богато клеветъ на руске духовеньство, — але не о слова редакціи намъ ходитъ, до подôбныхъ нападôвъ на наше духовеньство мы привыкли, и, правду сказати, насъ вже такѣ напасти нѣ крихты не дивуютъ. Але дивуѳ и обурюѳ насъ отъ що. Въ дальшôмъ тягу згаданои статіи помѣстивъ „San“ ôтозву кс. Іосифа Цетнарского, администратора въ Ясеня коло Устрикъ, презеса комитету для збираня складокъ на будову костела въ прилученôмъ до Ясеня селѣ, Лобозвѣ. Ôтозва тая, ширена, розумѣѳсь, въ великôмъ числѣ мѣжь народъ въ Галичинѣ, есть властиво пашквилемъ на руске духовеньство. Щобы пересвѣдчити нашихъ читателѣвъ о тôмъ, якъ то редагуются ôтозвы польскихъ кеёндзôвъ до складаня даткôвъ на костелы, наводимъ понизше кôлька уступôвъ въ оригиналѣ, вынятыхъ зъ тои ôтозвы, перепечатанои въ „San ѣ“.

„Nasi górale rit. lat. w powiecie Liskim... nie bardzo się opierają tendencyi Wieleb. braci rit. graec. i dla wygody, a często nawet w skutek namowy przechodzą na ruski (sic!) obrządek... Wiadomo powszechnie jak są (ruscy) wielebni względem nas usposobieni, *nie tajne ich tendencye*... Lud górski w ziemi Sanockiej — bo przeważnie ruski — z powodu *niedbalstwa ze strony ich kierowników*... oddaje się pijaństwu, leniwy do pracy i zarobku, a i nasz polski wśród niego nie może być inny... Oszukaństwo, zdzierstwo i wyzyskiwanie ze strony żydków... licytacye na porządku dziennym... Otóż taka to jest opieka i zajmowanie się ludem wielebnych naszych współbratymców i takie skutki ich obojętności względem ludu... Parafia Jasień licząca 22 miejscowości... ma 800 dusz rit. lat., a zaledwie 20 się znajdzie, z któremi by można rozmówić się po polsku!... Od niejakiego czasu kolonizują się w obrębie parafii Jasień Mazury od Krosna, Brzozowa, Rymanowa, Korczyny — zakupują grunta włościan ruskich wystawione na licytacyą stosunkowo bardzo tanio! Zakładanie nowych parafii rit. lat. na Rusi powinno być naszą wspólną tendencyą... dyecezye rit. lat. wschodnie nie równie więcej trudności mają do zwalczenia, gdy chcą co (sic!) przeprowadzić, a zwłaszcza w tych czasach, gdy pod narodowość ruską, która nas obchodzić powinna jak polska, agitacya panrossyjska zakłada swe miny... Prądy nam wrogie nie zasypiają i nie zaniedbują swe tendencye rozszerzać... Przeciw takim tendencyom najpewniejszym środkiem i niezawodną twierdzą jest kościół i ksiądz rit. lat.“

Подôбныхъ уступôвъ, оклевечуючихъ руске духовеньство, муситъ бути въ ôтозвѣ и бôльше, бо въ гдеякихъ мѣсцяхъ навѣть „San“, унимаючись запевно ихъ перепечатувати, дотычнѣ мѣсця выточкувавъ. Але вже зъ наведеныхъ уступôвъ кождый ажь надто добре змѣркуѳ тенденцію ôтозвы. Такъ и видко, що авторови тои ôтозвы ходило бôльше о оклеветанье рускаго народа, а особенно ѳго духовеньства, якъ о датки на костелъ. Кс. Цетнарскій показуѳсь въ своѣй ôтозвѣ горячимъ поборникомъ латинизованя, а въ консеквенціи и полонизованя рускихъ жителѣвъ въ Галичинѣ; ѳго дуже тѣшитъ, що „мазуры“ колонизуютъ рускѣ села купуючи дуже дешево грунты рускихъ селянъ, выставленѣ на лицитацію... Колонизованье мазурами рускихъ селъ маѳ бути такожь помôчне полонизаціи. Піяньство народа, здиранье ѳго черезъ жидôвъ авторъ ôтозвы кладе въ злобѣ своѣй въ вину рускому духовеньству, — якъ колибъ то рускѣ священики мали право пропинаціи, а не польскѣ дѣдичѣ, якъ колибъ то рускѣ священики продавали и ôтдавали въ посесію маѳтки жидамъ и тымъ чиномъ стягали до селъ жидову, якъ колибъ руске священьство ôтъ давна вже не проповѣдувало „тверезôсть“ по всѣхъ закуткахъ краю, где лишь живе рускій народъ! А чи чувъ кто коли, щобы якій польскій кеёндзъ проповѣдавъ „тверезôсть“, про яку „мисію тверезости“ польского духовеньства? Мы доси не чули. Нехай же польскѣ кеёндзы вину піяньства народа звертаютъ до себе, та до панôвъ властителѣвъ права пропинаціи, а не до рускихъ священикôвъ!.. Про клевету, будьтобы руске священьство мало „tajne tendencye“ и т. д. — шкода и говорити.

Ôтозва кс. Цетнарского, якъ сказано, ширится по цѣлôмъ краю. Она не може нѣчого иншого здѣлати, якъ будити погорду и ненависть у исповѣдникôвъ лат. обряду до рускаго народа и до рускаго духовеньства.

Для того смѣѳмъ запытати нашѣ Всч. Консисторіи, чи вѣдомо имъ що о выданю и ширенью такои ôтозвы черезъ презеса комитету въ Ясени, кс. Цетнарского? Чи вжежь мы маѳмъ мовчати на оклеветуванье и понижуванье нашого народа и нашого патріотичного и дѣятельного духовеньства?

Справы краєвѣ.

Банкъ краєвый занимаѳсь теперъ, якъ доноситъ львôвскій кореспондентъ Czas-у, организацією ôтдѣлу гипотечного. Въ сей цѣли выготовила вже дирекція проектъ, котрый маѳ затвердити выдѣлъ краєвый. Проектъ сей обнимаѳ слѣдуючѣ головнѣ засады: Дирекція маѳ выдавати листы гипотечнѣ, обчислены на певнѣ періоды часу. Удѣлюванье пожичокъ гипотечныхъ въ листахъ заставныхъ першого періоду розпôчнеся 1 сѣчня 1884, а скôнчится 31 грудня 1899. Часъ кождого пôзнѣйшого періоду установленый буде окремо. Листы заставнѣ першого періоду выданѣ будутъ на $4\frac{1}{2}\%$, на кошта администраціи пропонуѳ дирекція $\frac{1}{4}\%$. Затягаючій пожичку гипотечну плативбы тымъ способомъ черезъ два перший пôвроки $4\frac{3}{4}\%$. Ôгъ третого пôвроку, платилибы довжники пôврôчнѣ раты $2\frac{1}{2}\%$ ôтъ капиталу выпожиченого въ листахъ заставныхъ. Зъ кождои такои раты припалобъ $2\frac{1}{4}$ на ôтсотки, $\frac{1}{8}\%$ на амортизацію капиталу, а $\frac{1}{8}\%$ на кошта администраціи. Вкладки на амортизацію побирати буде банкъ краєвый завсѣгды въ ôтповѣднôмъ стосунку до сумы первѣстно въ листахъ заставныхъ выпожиченои, безъ взгляду на постепенну амортизацію сеи сумы.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна*) рѣшила на засѣданю зъ 2 мая с. р. законъ о краєвôй оборонѣ разомъ съ двома резолюціями. Перша зъ тыхъ резолюцій вкладаѳ обовязокъ на комисіи ремонтовѣ, щобы зносились безпосередно съ властителями коней и не послугувались факторами и гандлярами наражаючи тымъ такъ людноѳть, якъ и скарбъ державный на страты. Друга резолюція взываѳ правительство, щобы при асентерованю робôтникôвъ и людей зъ бѣднѣйшихъ клясъ, поступало собѣ, о скôлько можна, взглядно. На засѣданяхъ дня 3 и 4 мая велась загальна дебата надъ законом о инспекторахъ фабричныхъ. Бесѣдники Розеръ, Адамекъ и Найвиртъ промовляли за проектомъ сего закона, пôдносячи ѳго постановы користнѣ такъ для предпрѣемцѣвъ, якъ и робôтникôвъ. Генеральный бесѣдникъ Пахеръ закинувъ проектови установленье надто малого числа инспекторôвъ, уважаючи, що и три разы бôльше число тыхже не булобъ еще надто великимъ. Опôсля замкнено загальну дискусію и приступлено до спеціяльнои дебаты. На засѣданю зъ 3 с. м. зажадавъ министеръ краєвои обороны додаткового кредиту 48.470 зр. на утворенье трехъ швадронôвъ кавалеріи обороны краєвои.

(*Комисія податкова*) приняла съ малыми ôтмѣнами проектъ частковои змѣны загального закона о книгахъ грунтовыхъ.

(*Комисія желѣзниць*) дебатувала на засѣданю зъ 4 мая с. р. надъ проектомъ будôвлѣ желѣзницѣ стрыйско-бескидскои. Внесенье пос. Гербста, котрый жадавъ ôтложеня дебатъ на такъ довго, ажь доки Угорщина не рѣшитъ о продовженю сеи линіи, ôткинено и рѣшено роспочати спеціяльнѣ дебаты надъ справою сеи желѣзницѣ.

(*Новеля шкôльна*) пôсля донесень урядовыхъ дневникôвъ одержала вже найвысшу санкцію. Въ такій способъ скôнчився актъ найзавзятѣйшои сегорôчнои парляментарнои боротьбы, котра пôсля закона природы муситъ принести побѣду для однои зъ сторонъ борючихся. Тымъ разомъ припала побѣда тая партіи теперѣшного правительства, партіи автономистôвъ; позаякъ однакъ побѣда побѣдѣ не рôвна и не все ще той, кто перемôгъ може сягати по вѣнець витязя, тожь застановитись намъ треба, чи справдѣ партія правительства ôтнесла побѣду въ тôй горячôй кампаніи слôвъ и интересôвъ.

При послѣднôмъ читаню перейшла новеля, якъ звѣстно, бôльшостію 3 голосôвъ, голосовало именно за новелею 170, противъ 167 послôвъ. Коли ôтъ першои цифры ôтчислимо голосы 5 министрôвъ, голосуючихъ зъ уряду за новелею, зôйде тогды бôльшôсть до ряду меншости 165 голосôвъ. Пôйдѣмъ однакъ еще дальше. Спробуймо еще тоѳ число 165 голосôвъ пôддати стислѣйшôй анализѣ, спробуймо розôбрати, якѣ мотивы склонили голосуючихъ до попираня новелѣ, именно чи справдѣшне переконанье и взглядъ на интересъ репрезентованыхъ ними народôвъ, чи може другѣ якѣ взгляды, при помочи котрыхъ удалось новелѣ переховзнутись такъ микроскопійно малою надвыжкою голосôвъ. Звѣстно, що межи числомъ голосуючихъ за новелею значну перевагу становили голосы Полякôвъ (43) и Дальматинцѣвъ (3), послы тѣ по мысли §. 48 новелѣ не могли тутъ выступати яко репрезентанты интересôвъ заступленыхъ ними народôвъ, божь и народы тѣ, яко вынятѣ зъ пôдъ головныхъ постановъ новелѣ, не були въ тôмъ интересованѣ, хотячи отже обчислити голосы тыхъ, котрѣ попирали новелю зъ дѣйстного переконаня, мусимо доконче ôттягнути тыхъ 50 голосôвъ, а тогды буде выносити число голосôвъ за новелею 115, бôльшôсть отже стане о 52 голосôвъ меншою ôтъ меншости.

Въ кôнци и тоѳ ще зважити належитъ, яка

По дорозѣ згадаѳмо о потребѣ знаня успособленя самого композитора. Спôмнемо тутъ о трехъ слѣдуючихъ композиторахъ унятыхъ въ програмъ сегорôчныхъ спѣвôвъ въ рускôй семинаріи. Гайденъ бувъ строго религійный; ôнъ любивъ богато молитись, и то ôтъ малу до старости. Религійный ѳго настрôй бувъ природно-примитивный. Тому то и въ ѳго композиціяхъ пробиваѳся тая дитиняча смирнôсть та побожнôсть. Бортнянській, можна сказати, выключно церковный композиторъ, мавъ глубокѣ религійнѣ понятя; видко ихъ въ ѳго богатыхъ творахъ, якъ прим. въ псальмахъ; але ôнъ бувъ истый маляръ чувства, умѣвъ всякимъ чувствомъ до слухачѣвъ ясно заговорити. Тому умѣвъ ôнъ глубокомыслячѣ псальмы розвинути въ формахъ великихъ сонатъ и штукою пôдсадити ихъ пôдъ небеса; але яко музикальный психологъ умѣвъ ôнъ знайтися и въ маленькихъ рамочкахъ, прим. „Благообразный Іосифъ“, и свою буйну фантазію погамувати. Се чоловѣкъ ясный, глубокоумный, нѣчимъ неспаралижованый; ѳму ворота до всякого чувства стоятъ отворомъ. Лавровскій — въ молодости своѣй милый, тихій, щирый: ажь нещастье утраты супруги такъ сильно на него повпливло, и такъ ѳго придавило, що оминавъ людей, ôтдавався глубокôй задумчивости, а въ товариствѣ чувся самотнымъ, немовь ôтъ свѣта выключенымъ; туга и слезы стояли на порядку. Тому ѳго мелодіи та гармонія понурѣ, отяжѣлѣ и выбуялѣ. Въ нихъ ôнъ себе самого докладно ôтмалювавъ. Ôнъ впадаѳ въ глубоку скруху, але и въ ôтчаянье; тому́ то и ѳго музикальнѣ утворы не всѣ слухачѣ зарôвно здужаютъ стравити. Вже сѣ три композиторы даютъ намъ ясный наглядъ, якъ и индивидуальнôсть композитора треба знати, бо въ того вычитуѳмъ и чувство утвору и способъ деклямаціи ѳго; а по друге маѳмо наглядъ, якъ то тяжко всѣмъ, рôжно успособленымъ схухачамъ, и догодити. Критикôвъ сегодня немало; одному до вподобы се, другому те. И чи се дивно? Нѣ. А чомужь такъ? Тому, бо Богъ давъ людямъ рôжнѣ темпераменты. И такъ: Сангвиникъ любитъ утворы музикальнѣ самѣ веселѣ, природнѣ, легкѣ та нещтучнѣ, все инакше ѳму вже не до вподобы, хочьбы тамъ и самѣ ангелы спѣвали. Мелянхоликъ хоче зновъ всюды конче сумного та забуреного, якъ ôнъ самъ. Флегматикъ не хоче нѣчого гучного, а холерикъ власне любитъ лишь саме гучне. Погодѣтъ же теперь все, якъ самѣ хочете. Чижь можна на критику всякихъ людей, що то не розумѣньемъ, але темпераментомъ поводуются, полягати? Але спѣваки хора за свои довгѣ труды радибы конче щось близшого о удачности ихъ спѣвôвъ розвѣдатися. А чи при такихъ обставинахъ могутъ? Нѣколи. Еще ся той не вродивъ, щобы всѣмъ догодивъ. Тому то критики треба, але студенои и съ знаньемъ рѣчи. Музика чи то спѣвъ есть штукою, бажаѳ знатока, але не гумору темпераменту анѣ каприсôвъ. Я дуже радибы несовѣстнымъ критикамъ заангажуватись до такого хора и показати свою высшôсть.

Дôткнувши и сего и того, зблизились мы до розвязаня заложеного пытаня. Пригробнѣ спѣвы, хочь суть и старѣ, стаются намъ все свѣжими тому, бо питомцѣ рускои духовнои семинаріи въ бôльшôй части ôтповѣли острымъ вымогамъ деклямаціи, а до того мы бачимо, якъ рôкъ-рôчно тая штука у нихъ що разъ бôльше розвиваѳсь. Въ подрôбности же згадаѳмо такожь и о гдеякихъ темнѣйшихъ сторонахъ сего спѣву.

Въ „Благообразный Іосифъ“ почули мы спокôйне чувство оповѣсти съ ораторичными акцентами, а въ загалѣ добру удачу сего кусника. Въ „Насъ ради“ пробилася сила хору, добôрна кольоратура, повнôсть голосôвъ, а при тôмъ и деликатнôсть, або той хорошій смакъ. Въ „Распятъ ся“ выпавъ баритоновый голосъ Дудыкевича хорошо, кольоратура до природнои гармоніи тенора добра, лишь артикуляція тенора першого, Ставничого, перепала, а то тому, бо мы чули „рад(і)“ замѣсть „ради“. Подивляли мы низькѣ тоны другого баса, Рыбака. Сольо Дудыкевича хороше, а хористы товаришили съ зрозумѣньемъ рѣчи; лишь тамъ, где солистъ маѳ „forte“, повинни були и хористы брати „mezzoforte“, а не завдно „piano“. Товаришѣ солиста чувствуютъ предсѣ въ тôмъ мѣсци то само, що и солистъ. Но въ загалѣ сей хоръ выпавъ свѣтло, бо всѣ голосы ôтзывалися всюды однако сильно. Въ „Вижду Тя“ уважали мы, що тенористъ Ставничій въ высокихъ тонахъ умѣѳ модулювати голосомъ и надъробити, — се припадаѳ ѳму въ честь, божь не кождому даровано зъ неба высоке „с“. Сей кусникъ, сягаючій въ полифонію, розбудивъ фантазію слухачѣвъ, лишь що на павзахъ каденційныхъ за довго протягалися павзы. Въ „Веденъ былъ“ тенорова партія выпала гарно и гладко, а то тымъ бôльше, що ѳго товаришъ солистъ, розвинувъ по при нѣмъ однакову силу голосу и ѳго не перекричавъ. Лишь одно „и яко агнецъ“ баритонова партія выпала за сильно, а се тому, бо тенористъ знаходився въ высокôй, басъ II въ низькôй, а лишь баритонистъ въ середнôй позиціи голосу. Именно се мѣсце становитъ розкидану гармонію, тожь голосъ середнои позиціи повиненъ уважати, щобы своихъ обохъ скрайныхъ другôвъ не притьмити своєю силою, бо жь высокѣ тоны тенора а низькѣ баса суть слабѣ, наколи ними имъ пофорсувати. Въ „Искупилъ ны“ теноръ I выпровадивъ самогласну „и“ дуже стиснено, но се вже вада того, що пôдкладавъ рускій текстъ пôдъ нѣмецку композицію. На що ôнъ „и“ пôдъ такъ высокій тонъ положивъ? Впрочѣмъ хорошо вибрували два середнѣ голосы на сѣмъ мѣсци помежи двома спокôйно плывучими голосами верхного тенора и спôднего баса, спочиваючими на оргельпунктѣ. Подôбно и въ „Вижду тя“ выпала артикуляція „уб(і)тый“ не природно. За тоѳ дуетъ Селезѣнки и Рыбака выпавъ пріятно. Пôднести тутъ належитъ пронунціяцію и деклямацію „людіе мои“ дирігенсомъ Котлярчукомъ, котра выпала и хорошо и трогаючо.

Пригадую тутъ на мою рецензію спѣвôвъ пригробныхъ въ р. 1882, именно, якъ мило вражаѳ кождого слухача, коли по утяжливôмъ Adagio наступаѳ несподѣване Allegro.

Пôдношу тутъ съ натискомъ, що хоръ питомцѣвъ тымъ заслугуѳ на бôльше признанье, що ôнъ и сего року стоявъ о своихъ власныхъ силахъ. Силы въ семинаріи незвычайнѣ, кобы лишь троха потрудитись. А варто бо и всякого труду, коли подумаѳмо, якъ нашъ обрядъ зъ давенъ давна все блыстаѳ величавыми спѣвами. Покôйный митрополитъ Ли-

участь въ голосахъ тыхъ припадаєнаподинокій краї въ радї держ. репрезентованї. Поминувши Галичину и Дальмацію, а такожь и Чехи, котрыхъ населенье наглядно высказало свое переконанье численными зборами въ краю, петиціями, а врештї голосами послобъ молодо-ческои партіи, возьмемъ на увагу другї краї коронні, а переконаємось що мало не кождый край выступивъ противъ новелї бобшостію голособъ своихъ репрезентантобъ. Зъ 32 голособъ нисшои Австріи освідчаєсь 29 противъ новелї, послы моравскї голосуютъ бобшостію 7 голособъ противъ новелї, Каринтія и Краина освідчаются рїшучо за старымъ закономъ школьнымъ. Трієстъ отдає зъ своихъ 4 голособъ 3 противъ новелї, Стирія освідчаєсь противъ 6 голосами. Не треба тутъ забувати, що суть то голосы краєвъ власне найбольше интересованыхъ въ той справї, краєвъ, для котрыхъ новеля остала рїшеною и въ котрыхъ маєобовязувати. Цифры ти выказуютъ наглядно, о скольке отповідає рїшена новеля интересамъ народобъ Австріи, а разомъ и рїшаютъ наше повыше поставлене питанье, чи можна назвати побїду партіи правительства справдїшною побїдою. Allg. Zeitung сумнїваєсь, чи може министерство конституційнои державы вдоволитись бобльшостію 3 голособъ, та єще и такъ дуже натягненою бобльшостію зо взгляду на §§ 48 и 75 новелї. Въ такій самъ способъ, пише Allg. Ztg., можна бы рїшити все можливе и неможливе, такою бобльшостію можнабы ухилити и саму конституцію. Уваги свои кончитъ Allg. Ztg. словами: „чи може такій станъ дальше въ Австріи тревати?“

(Голосованье за новелю) зъ взглядобъ спекуляційно-политичныхъ приноситъ вже для самои правицї скорї наслїдки. Наслїдкомъ такимъ єсть завозванье до зложеня мандату посольского, яке получивъ пос. Тонеръ сими днями отъ свого выборчого округа зъ тои причины, що голосувавъ за новелю. Фактъ сей илюструє вымовно поступованье бобльшости парляментарнои и взглядъ єи послобъ на интересы своихъ выборцївъ, кромї сего однакъ маєсей фактъ єще и друге важне значенье. Свідчитъ онъ именно о сильномъ почутю своихъ обывательскихъ и народныхъ правъ у Чехобъ, о карности, яка выробилась въ наслїдокъ сего въ отношеняхъ межи ческимъ народомъ, а его репрезентантами.

Передъ голосомъ народа, котрый отбираєпослови свому мандатъ за тое, що завївъ положене въ нїмъ довїріе и посвятивъ солидарности партійнои интересъ своихъ выборцївъ, муситъ покоритись и клюбъ ческій.

Только зъ утилитарныхъ взглядобъ рїшивъ клюбъ ческій, щобы пос. Тонеръ повздержався съ зложеньемъ мандату до часу переведеня выборобъ до делегаціи. По переведеню тыхъ выборобъ зложитъ имовїрно пос. Тонеръ мандатъ посольскій.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Пославши найновїйшихъ вістей надїются въ Петербурзї великихъ змінъ въ министерствї. Має бути именно утвореный новый департаментъ министерства торговлї, а гр. Толстой, дотеперїшный министеръ справъ внутрїшныхъ получитъ нову теку. Вісти, будьтобы царь задумувавъ по коронаціи поробити гдеякі змїны въ дусї конституційномъ, не маютъ нїякои ваги. Царь, якъ подаютъ официялїні органы маєна гадцї справдї зробити гдещо въ томъ напрямї, щобы получшити ситуацію економичну и поднести кредитъ державный, но не думаєцїлкомъ о змінї теперїшнои системы правленя. Дня 4 мая л. ст. пріймали царство „волостныхъ старшихъ“ зъ петербурского и царско-сельского округобъ, котрі принесли царству привітъ отъ исповідникобъ секты „безпоповцївъ“ и отъ повпомочникобъ петербурскои и московскои секты „поповцївъ.“ 3 мая л. ст. выслано до Москвы золотї кариты и церемоніяльнї повзды. Въ Москвї поставлено коблька павильонобъ, зъ котрыхъ кождый помістить до 1000 людей.

Позаякъ теперь въ дипльоматичныхъ кругахъ перворядныхъ европейокихъ державъ (а именножь въ Вїдни) стоитъ на порядку дневномъ плянъ, щобы втягнути Турцію и всї балканьскї держави до потройного европейского союза, то затревожилась симъ дїломъ по-трохи дипльоматія россійска. Плянъ, щобы Турцію втягнути до потройного союза, маєна цїли именно се, щобы забезпечити останки европейскои Турціи и запобігчи новымъ непорядкамъ на балканьскомъ повостровї. Плянъ сей, розумївся само собою, принесбы Австріи, а такожь Нїмеччинї дуже великі користи. „Новое Время“ беручи на взглядъ именно обставину, що вплывъ нїмецкій въ Константинополи збольшаєсь, обговорює въ однімъ зъ послїдныхъ чиселъ въ обширнїй статіи тую справу въ той способъ: „Австрія давно вже получила свои желїзницї съ турецкими и то именно подъ Вранею, въ пунктї для неи найдогоднїйшомъ, бо черезъ таке полученье желїзниць Австро-Угорска держава обгорне подъ взглядомъ економичнымъ Мацедонію и буде мала отверту дорогу до Солуня. Черезъ се скрїпитъ она такожь своє становище на середземномъ морю. О томъ, якъ великій вплывъ маютъ Нїмцї на Туреччину вже и говорити годї. Нема нїякои части администраціи турецкои, въ котройбы не сидївъ Нїмець, а съ кождымъ днемъ елементъ нїмецкій ширится и набираєсилы въ Турціи. Бисмаркъ и его агенты працюютъ тихо, но тымъ певнїйше. Кромї того кольонизуютъ Нїмцї сильно Палестину, а кождый успїхъ Австріи въ якій небудь квестіи єсть такожь успїхомъ Нїмеччины“. Дальше говоритъ „Новое Время“, що сими днями отдасть министерство турецке доходы табачнї подъ управу синдикату зложеного зъ капиталистобъ нїмецкихъ, австрійскихъ и французскихъ. И такъ чужосторонцї ростутъ въ що разъ то бобльшій вплывъ, а Россіи вплывъ зменшаєся; навїть въ торговельныхъ справахъ Россія зостала покривджена. Турція постановила брати 8% отъ россійскихъ торговельныхъ товарobъ. На нафту россійску, котрои дуже богато довожено до Турціи, наложило турецке правительство такъ великі оплаты, що годї и думати дальше о торговли симъ предметомъ. Доси не заплатила Порта подданымъ россійскимъ вынадгородженя за втраты понесенї въ часї послїднои войны, доси не звернула коштобъ за удержанье турецкихъ невольникобъ, а всюда, где лишь може, подкопуєвъ державахъ славяньскихъ на Балканї повагу Россіи. Правительство турецке попираєкатолицизмъ и переслїдуєБолгарobъ въ Мацедоніи. И въ найдробнїйшихъ справахъ Туреччина не спріяєРоссіи. Коли прим. умеръ Ачгличанинъ Парнесъ-ефенди, котрый бувъ совітникомъ правничимъ въ турецкомъ министерствї для справъ заграничныхъ, а на его мїстце представлено молодого, дуже талантливого человїка — но подданого россійского, то везиръ Саидъ-баша сей часъ надавъ тую посаду Нїмцеви Гешерови, и сказавъ: „радше подавбымся до димисіи, чимъ подписавъ номинацію Россіянина.“ „Середъ такихъ обставинъ“, кончитъ Новое Время, „годї намъ дальше уводитись якимито иллюзіями, що мы Россіяне маємо єще якій вплывъ въ Царгородї, а тымъ менше, що маємъ его на ровнї съ иншими европейскими державами.

Нїмеччина. Въ парляментї нїмецкомъ (Reichstag) доходитъ теперь разъ по-разъ до конфликтобъ межи — що такъ скажемъ словами Nord. allg. Ztg. — парляментаризмомъ а „екзекутивою“. Теперїшна ситуація въ парляментї нїмецкомъ значно рожнится отъ ситуації, котра тамже еще не зовсїмъ давно мала мїсце. Католицке „центрумъ“ стаєдосыть рїшучо противъ кн. Бисмарка, а не єсть то еще дуже давно, коли власне се центрумъ числилось до „правительственной“ партіи. Зъ другои стороны не недостаєфактобъ свідчачихъ о томъ, що кн. Бисмаркъ не дививбысь нерадо на зближенье до правительства умїреныхъ „либералобъ“. Въ загалї однакожь можна запримітити велику непевность, а при томъ и роздробленье и неясность змагань парляментарныхъ фракцій. Однакъ се не першій разъ вже доходитъ въ парляментї „сполученои“ Нїмеччины до такои безпрограмности парляментарнои акціи; сежь здавна було маньерою кн. Бисмарка уникати строго парляментарного правленя, рядити случайными „бобльшостями“, дражнити одну партію съ другою; и цїль сеи маньеры була отъ разу достережима: довести попросту парляментаризмъ ad absurdum. И се не новина, що кн. Бисмаркъ, чи треба чи не треба мїшаєвъ парляментарну акцію корону, — и то немовь нарочно для провокаціи... И такъ памятне еще всїмъ заявленье цїсаря Вильгельма, що „корона не абдикуєеще черезъ тое, що надаєконституцію, зъ своихъ, їй выключно все прислугуючихъ и прислугувавшихъ правъ“; недавно зновъ дебютовавъ цїсарь Вильгельмъ славно звістнымъ „месажомъ“ до парляменту, щобы тойже... не тративъ часу, иношвидко упорався съ тыми а тыми справами; месажь сей похопили гдеякі коротковидячі „поступовї“ журналы и поднесли подъ небеса, — коли тымчасомъ на дїлї бувъ месажь сей больше абсолютистичнымъ нїжь конституційнымъ актомъ, а уважаючи парляментъ яко зборъ, котрому корона може приписы давати, — граничивъ навїть съ простымъ нарушеньемъ конституціи. Нынї маємо зновъ новый „месажъ“, тымъ разомъ не цїсаря але, — князя Бисмарка; „въ имени цїсаря“ застерїгаєсь канцлеръ противъ прикорочуваня правъ екзекутивы, т. є. короны, — застерїгаєсь также противъ погляду, будьтобы парляментъ мавъ право мїшатись въ всї справы. Причиною сего письма кн. Бисмарка було дуже маловажне внесенье, поставлене въ парляментї, а именно: щобы ремїсники войсковї уживанї були только до выробу рїчей для войска, — а не ставали до конкуренціи съ „цивильными“ ремїсниками... Князь Бисмаркъ мабуть що разъ частїйше учуває въ душї неусмириме невдоволенье парляментаризмомъ... Рovночасно закидаємин. Шольцъ — отверто въ парляментї — либераламъ стремленье до републики, — ба, называєпарляментаризмъ переходомъ до републики! Nord. Allg. Ztg. подаєтакожь дуже интересный коментаръ до згаданого письма своего инспиратора, желїзного канцлера; сей честный органъ закидаєпарляментови вдираньеся въ права екзекутивы, добачуєнавїть въ томъ дуже близку анальогію съ конвентомъ французскимъ зъ 1789 р. (вже по выбуху великои революціи)... Дивна се логика; одно зъ двохъ: або конституція єсть фразою, выкрутомъ притисненого до муру абсолютизму, щобъ затуманити народъ, — або єсть она дїйстнымъ зреченьемъ короны зъ права правленя на рїчь конституційныхъ репрезентацій, при чімъ коронї застерїгаєсь лише можность несанкціонованя ухвалъ сихъ репрезентацій. Тымчасомъ кн. Бисмаркъ радбы коротко и узловато отмовити парляментови права рїшати въ всїхъ справахъ, и бересь се обясняти дуже незрозумїлымъ способомъ; предсї-жь екзекутива єсть только сповнюваньемъ ухвалъ, — сама она не маєправа що небудь ухвалювати. Пощожь ту розрожняти права парляменту отъ правъ екзекутивы?! Тожь и недивно, що подчасъ коли „месажь“ цїсаря пошановано мовчаньемъ, — письмо кн. Бисмарка дочекалось въ парляментї дуже рїшучои отповіди зъ устъ послобъ Рихтера и Бамбергера. Коли на гдеякій острій замїты Рихтера министеръ войны Бронсаръ фонъ Шеллендорфъ отповівъ, що непривыкъ такихъ замїтобъ слухати, отповівъ ему сейчасъ Рихтеръ: то идїтъ прочь, оли вамъ недогода; пос. Бамбергеръ замївъ, що нїмецка держава або буде конституційною, або зовсїмъ не буде... Сї конфликты парляментарнї заслугуютъ тымъ больше на увагу, що „потройнымъ союзомъ“ наразивъ собї кн. Бисмаркъ сильно — Ватиканъ. Коли въ правительственныхъ кругахъ Нїмеччины подднесено квестію отданя папї Риму, и поспытано о гадку сихъ кругобъ въ той справї, то слїдувала коротка але ясна отповідь, що на справу отданя Риму папї задивлялась бы Нїмеччина такъ само, якъ на справу отданя Штрасбурга або Метцу — Франціи. — Якъ згаданый конфликтъ скончится, годї означити; але намъ здаєсь, що вже безповоротно минувъ часъ побїдъ абсолютизму. Исторія учитъ, що всюды повстаютъ новї формы, але щобъ старї коли вертали, — такого примїру не знаємъ; а и се треба замїтити, що такожь минувъ часъ, коли атомы суспольнї гинули майже безслїдно; нынї обезпечена екзистенція всїхъ верствъ, всїхъ одиниць (особливожь высоко просвїченыхъ) несхибными, поволи здобутыми правами. Парляментаризмъ може и буде дальше розвиватися, — але абсолютизмъ больше не верне, — такъ якъ не вернувъ въ Франціи, такъ якъ нїколи не загоститъ въ сполученыхъ державахъ повночнои Америки.

Франція. Отповідь Шальмель-Лякура приняла праса нїмецка въ Вїдни и въ Берлинї дуже добре. Особливо повъофиціяльнї дневники вїденьскї хвалятъ политику Шальмеля. „Presse“ ставляєего на рovнї съ найбольшими политиками першои републики, подносячи силу волї, постойность его — въ поглядахъ политичныхъ. Зъ отповіди Шальмеля видно, що Франція не уважаєпотройного союза за алїансъ вымїреный противнеи, що она не боится нїякои зачїпки, и що въ кождомъ случаю она буде приготована до енергичнои обороны. Не менше показуєся зъ тои отповіди, що Франція нїколи не принялабы пропозиціи тои, котру послїдными часами подавали дневники кн. Бисмарка, а именно, щобы Франція цїлкомъ розброилася. Дневники италійскї, а передъ всїмъ „Opinione“, обговорюючи послїдну точку, такъ пишутъ: „Два великі соперники, уоруженї отъ ногъ до головы стоятъ противъ себе и пильнуютъ безперерывно одинъ другого. Если не прійде скоро до стычки межи тыми обома народами, то Франція побїдитъ вконецъ Нїмеччину оружіемъ „буджету“, будучи подъ тымъ взглядомъ далеко сильнїйшою отъ своеи соперницї. Вже теперь пригнетаютъ финансовї тягарї милитаризму Нїмеччину майже до землї.

Италія. Въ Сициліи, въ мїсточку Фаварї, выкрыто цїле товариство соціялистобъ, котре подъ назвою „Maffia“ отъ довшого часу въ томъ мїсточку перебувало, пропагуючи майже по всїхъ громадахъ сицилійскои провинціи свои засады. Власти, довідавшися передъ рокомъ еще, що такій заговоръ въ Сициліи существує, збирали черезъ цїлый рокъ минувшій слїды и данї, щобы за однымъ разомъ знищити цїлый заговоръ. Въ ночи зъ 15. на 16. цвітня выбралось въ похобъ 90 жандармобъ, 40 конныхъ полиціянтобъ и 50 жовнїробъ съ прокураторомъ, судією слїдчимъ и комендантомъ жардармеріи до Фавары, где по окруженю всїхъ домобъ арештовано звыжь 40 особъ. Рovночасно арештовано по рожныхъ иншихъ мїстцяхъ Сициліи до 150 особъ подозрїныхъ о участь въ связи подъ назвою „братнои руки“, зъорганизованои на взоръ ишпаньского заговору „чорныхъ рукъ“.

Газета „Osservatore Romano“ доноситъ, що папа по причинї заключеня угоды межи курією а правительствомъ россійскимъ надївливъ министра Гирса и кольканайцятехъ достойникобъ россійскихъ высокими декораціями.

Говорятъ, що король италійскій маєвъ недовзї отвідати въ Берлинї цїсаря Вильгельма, и що можливе также, що приїхавбы тамже рovночасно такожь цїсаръ Францъ Іосифъ; тогдыбъ „потройный союзъ“ бувъ въ подобный способъ, якъ колишный союзъ Австріи, Россіи и Прусъ, т. є. зъїздомъ монархобъ. Иншї журналы дементуютъ однакожь сю вїдомость.

Ромунія. Зъ Букарешту доносятъ, що теперїшный побытъ князя Караджорджевича въ столици ромуньского короля стоитъ въ звязи съ пляномъ покликаня сего князя на посаду управителя всходнои Румелія.

Сербія. Правительство сербске розпочало переговоры о трактатъ торговельный съ Ромунією. „Pol. Corr.“ доноситъ, що правительство сербске занменуєвже въ короткомъ часї конзулївъ въ всїхъ большихъ мїстахъ европейскихъ.

НОВИНКИ.

(+) **Зъ Копычинець** одержали мы вчера слїдующу телеграму: „Рада громадска мїсточка Копычинець ухвалила одноголосно дня 6 л. мая надати о. Николаю Сїчиньскому почетне горожаньство за его великі заслуги, положенї для розвою и добра морального и матеріяльного того мїста.“ — Вість тая несказано урадувала насъ, знаючихъ близше, скольке то доброго зерна посївъ о. Николай Сїчиньскій за часъ своеи дїяльности въ Копычинцяхъ и въ окрестности. Вість тая зрадуєпевно и кождого, що народъ нашъ умїєчувствувати вдячность для людей, котрі въ правдивомъ значеню слова — посвящаются для него. Наданье „почетного горожаньства“ для о. Николая Сїчиньского маєдалеко важнїйше и поважнїйше значенье, якъ наданье тои почести якому „баронови“ або „ексцеленціи“, котрого заслуги для даного мїста суть — жадні... Мїсто Копычинцї наданьемъ „почетного горожаньства“ сотрудникови душпастырскому, о. Николаю Сїчиньскому, отдало честь не блескови имени и титулобъ — але правдивій заслузї. Въ томъ именно почиваєважность сего отрадного факту....

— **Дръ Мелитонъ Бучиньскій**, кандидатъ адвокатуры въ Станиславовї, — рїшеньемъ львовского ц. к. суду краєвого высшого зъ 1 мая 1883 ч. 9937 — вписаный въ листу оборонцївъ.

— **Въ Снятынї** отбудеся дня 10 (22) мая поминальне богослуженье за упокой бл. п. Володимира Барвїньского.

— **Руско-народный театръ** подъ дирекцією п. Ив. Биберовича перейде сими днями до Залїщикъ и дня 10 л. мая дасть тамъ перше представленье „Пентелей Трубка“, комична оперетка въ 3 актахъ Данила Млаки съ музикою Из. Воробкевича, преміована товариствомъ „Руска Бесїда“. Сподївaємось, що тамошна публичность руска повитаєрадо нашъ театръ и допоможе єму сповняти свою трудну мисію.

— **Провизоричнымъ катихитомъ** для реальнои школы въ Станиславовї именованый о. Михаилъ Валницкій.

— **Войсковї капеляны.** О. Северинъ Згарскій поставленый капеляномъ I клясы для краковскои, а о. Александеръ Острожиньскій для вїденьскои парохіи.

— **Зъ Снятына** пишутъ намъ: Дня 3 л. цвітня отбулося у насъ засїданье польского передвыборчого комитету, на котромъ поставлено кандидатуру п. Стефана Мойсы, ормениня-дїдича. Подношено такожь другу кандидатуру п. Тита Сїнгалевича, ц. к. адъюнкта суд. въ Заболотовї, родомъ Русина. Але онъ навїть не признаєся до того, що єсть Русиномъ, а братаєся съ панами и дїдичами. Гдекотрї священики ставлятъ наконецъ кандидатуру о. дек. Коржиньского, дотеперїшного посла. Однакъ его кандидатуры не хоче принимати больша часть селянъ, а то зъ тои причины, що о. Коржиньскій за мало енергичный и навїть не почувався до обовязку здати справу передъ вборцями зъ своеи дїяльности. Больша часть селянъ нашого повіту порозумїлася вже на кандидатуру п. Адольфа Гладыловича, адъюнкта судового зъ Снятына, котрого знаємо вже отъ 10 лїтъ яко человїка честного и енергичного, здобного правника, а передъ всїмъ щирого Русина и горячого пріятеля народа. Маємо безсомнїнну надїю, що онъ, если зостане выбраный посломъ, буде смїло, отважно и розумно боронити правъ народа, зъ котрого выйшовъ и поручаємо его выборъ всїмъ щирымъ и неупередженымъ выборцямъ. — *Яцко Воробецъ, Николай Филипчукъ, Николай Майданьскій.*

— **Зъ Збаражчины** пишутъ намъ, що тамошный комитетъ польскій ставляєп. Кукавского, нотара и маршалка рады пов. яко кандидата на посла до сойму. Не можемо вправдї нїчого закинути личному характерови п. К., однакожь мусимо звернути его увагу на те, що повітъ збараскій яко чисто-рускій зымагає, щобъ посолъ бувъ заступникомъ интересобъ рускихъ. Если же п. К. пріймекандидатуру зъ рукъ комитету польского, котрый дбаєлишь о украшенье салї соймовои „plejadą świetnych nazwisk“, тогды роля пана К. въ соймї буде зовсїмъ незавидна, бо буде мусївъ або наразитися на таке обходженье съ нимъ, якъ того дознавъ гр. Круковецкій, або стати лишь трабантомъ тои плеяды. До першои ролї не стане єму столько силы и отваги, а если дастьоя выпертина становище трабанта, то втратитъ свою доси здобуту славу. Радилибы мы отже, щобъ держався дотеперїшного свого становища, на котромъ може столько доброго здїлати въ мїстї и повітї, а тяжку задачу заступництва рускаго повіту лишивъ рускому кандидатови.

— **Зъ Тернополя**. Дня 2 л. мая отбулись тутъ доповняючій выборы 3-хъ членобъ комитету до завідованя фундацією кн. Острожского. Позаякъ мїжь давнїйше выбраными членами большость

твиновичь понявъ то бувъ дуже добре и тому у него передъ всїмъ була выставность та величавость спїву. Для тымъ больши подпоры, що спївы пригробнї сего року выпали хорошо, най послужить и тое, що нашъ Преосв. епископъ Сильвестеръ, навїдивши св. гробъ въ семинаріи, дуже мило высказувався о выконаню спївобъ питомцївъ, — а думаю, що выразъ архіерея, яко верхного настоятеля, сильно вплыне на моральну сторону питомцївъ, и заострить ихъ до зще большои працї около спїву — цвїту нашого обряду.

Честь дириґентови Котлярчукови, честь и слава Ставничому (т. I.), Селезїнцї (т. II.), Дудыкевичу (б. I.), Рыбакови (б. II.) и всїмъ другимъ, зложившимъ сегорочный хоръ.

Програмъ пригробныхъ спївобъ питомцївъ бурсы Ставропигійскои сего року бувъ дуже богатый, а по увїреню знатокобъ, котрі мали случайность сей хоръ сего року чути, мали спївы сего хора мїшаного выпасти съ великою силою, гармонійностею, и выробленымъ смакомъ. Я по причинї слоты не мавъ того щастя лично єму прислухатись, тому кромї выше зaудїленого, нїчо близше сказати не можу, кромї одного „спаси Богъ.“

Въ кінци пригадуємо чч. питомцямъ рускои духовнои семинаріи въ Перемышли, що поcля заявленого намъ програму пригробныхъ спївобъ въ Перемышли, многій доброжелаючій и любителї спїву очїкуютъ рецензіи и зъ оттамъ. *П. Бажаньскій.*

мали мѣщане, тому руска интелигенція мѣсцева поставила кандидатуру пп. Льва Шеховича, Дра Омеляна Гладишовского (лѣкара пов.) и мѣщанина Томы Кордубы, зважаючи на те, що тôлько пôдъ свѣтлымъ проводомъ такихъ мужѣвъ зможе фундація принести хосенъ для руского мѣщаньства. Однакожь руске мѣщаньство еще за мало показало свѣдомости своихъ интересôвъ народныхъ, бо дало майже всѣ голосы на: Тому Кордубу, Матея Бриковича и Василя Чумака, а кандидаты зъ интелигенціи одержали по 40 кôлька голосôвъ (на 120 голосуючихъ) майже выключно зъ интелигенціи. Цѣла надѣя наша на хосенне орудованье фондомъ спочивае на п. дрѣ В. Лучаковскôмъ, котрый еще зъ давнѣйшихъ выборôвъ вôйшовъ до комитету, а задача его буде тымъ труднѣйша, що въ комитетѣ засѣдаютъ гдеякí мѣщане, котрí вже ставали, а небавомъ зновъ маютъ ставати передъ кратками судовыми.

= **Въ Пѣстыню**, коссôвского повѣта, мѣсцевости съ 3000 мешканцями, вôйтує жидъ!.. Розумѣесь, що небогато тамъ ладу та порядкôвъ.

— **Зъ Залозець** пишутъ намъ, що въ тамошнôмъ „ферлягу“ продаютъ такій стухлый тютюнъ, що выкуривши одну папироску дôстаеся завороту головы. Вже то нашí фабрики продукуютъ що-разъ то гôршій тютюнъ.

— (+) **Ц. к. министерство рôльництва** розписало (розпор. зъ 21 цвѣтня 1881 р.) премію 200 зр. за уложенье найлучшои господарскои читанки въ рускôмъ языцѣ для шкôлъ господарскихъ буковиньскихъ. Буковиньске намѣстництво оповѣстило дотычный конкурсъ доперва 5 лат. марта 1883 (отже ажь по двохъ рокахъ!) въ „Czernowitzer-Ztg.“ зъ 3 л. мая 1883. Рукописи маютъ бути присланí найдальше до кôнця цвѣтня 1884 р. до бук. намѣстництва; на праци маe бути написане мотто, а имя автора въ опечатанôй куvертѣ. Премія буде признана тому, кто найлучше выповнитъ понижшу програму и условія. Судити буде комисія зъ 5 членôвъ: референтъ правительственный, яко презесъ, делегатъ выдѣлу краeвого и делегатъ товариства краeвои культуры, директоръ учительскои семинаріи и директоръ господарскои школы. Признана премія выплачуeсь авторови заразъ по выданю суду. Премiована рукопись стаeсь власностею намѣстництва и буде напечатана. При укладѣ читанки треба держатись слѣдуючихъ точокъ: Цѣль господарскои читанки eсть: зôставити кавалки до читаня зъ найважнѣйшихъ областей господарства и еи основныхъ и помôчничихъ вѣдомостей съ особенною увагою наôтношеня Буковины и на загальне знанье, яке молодѣжь здобула въ школѣ народнôй. Читанка маe обнимати не бôльше якъ 12—15 аркушѣвъ друку и обговорювати слѣдуючí предметы: I. *Физика.* Загальнí свойства тѣлъ. Механика. Поодинокí машины въ господарствѣ. Тепло и загальнí его проявы. Машина парова. Розширенье тепла и его жерела. Скôлькôсть пары въ атмосферѣ и дощѣ. Метеорологія. II. *Хемія.* Основнí понятя. Свойство поодинокихъ матерій и тыхъ, що важнí для корму ростинъ и звѣрôвъ. Водорôдъ, квасорôдъ, душецъ, хлоръ и его звязи, сѣрка, фосфоръ, кремѣнь, углець и его звязи, алькоголь, квасы, бѣлки. Звѣрячí и ростиннí протеиннí матеріи. Екскременты. III. *Минералогія.* Найзвѣстнѣйшí камѣня въ краю. Звѣтрѣнье. Творенье почвы и еи управа. IV. *Ботаника и управа ростинъ.* Будова и жизнь ростинъ въ загалѣ. Краeве збôже: пшениця, жито, ячмѣнь, кукурудза, овесъ, гречка, бараболѣ. Прядѣльнí рост.: ленъ, коноплѣ. Торговельнí: тютюнъ, рѣпакъ, рижь. Струковí. Годôвляннí: конюшина, люцерна, бураки. Сѣножать: шкодливí краeвí буряны, ѣстнí и троячí грыбы. Гноeнье. Множенье ростинъ. Управа овочѣвъ и огороднины. V. *Зоологія*: Плеканье и ховъ звѣрятъ. Будова и жизнь звѣрятъ въ загалѣ. Кормъ, плеканье и ховъ вола, коня, безроги и ôвцѣ. Пчола. Шкôднí и пожиточнí звѣрята въ господарствѣ. VI. *Господарство.* Основнí понятя (потребы, майно, господарованье). Жерела майна, оборотъ и дохôдъ, праця, капиталъ, кредитъ съ особенною увагою на господарство краeве. Средства и установы для пôднесеня господарства земельного. VII. Найважнѣйше зъ краeвои господарскои статистики Букорины. Поодинокí кавалки до читаня, кождый въ заокругленôй цѣлости, мусятъ бути написанí популярно а при теоретичныхъ матеріяхъ треба увзглядняти ихъ примѣленье до господарства сельского въ загалѣ и веденье eго въ Буковинѣ. Подаeмъ сей конкурсъ въ цѣлости длятого, щобы и нашí галицкí педагогичнí писателѣ прійшли въ помôчь Русинамъ буковиньскимъ въ справѣ такъ важнôй для народнои просвѣты, не ôтжалували труду взятись до працѣ и спôвъубѣгатися о першеньство. Єолибъ для одного за тяжко приходило уложити на вызначеный часъ цѣлу читанку пôсля оголошеного плану, то моглобы взятися до тои роботы двохъ або и кôлькохъ, роздѣливши мѣжь себе працю пôсля матерій. Языкъ читанки повиненъ бути чистый, народно-рускій, бо лишь така читанка сповнитъ успѣшно свое призначенье.

= **Neue Fr. Presse, Deutsche Ztg. и Fremdenblatt,** (послѣдный — пôвъоффиціяльный органъ министра заграничнои политики), улягли сими днями конфискатѣ за репродукцію адресу ухваленого въ имени мѣста Вѣдня для лѣвицѣ рады державнои за „вытревалу и смѣлу оборону“ уставы школьнои противъ звѣстнои новелѣ. Въ загалѣ надходятъ зъ дуже многихъ сторôнъ адресы съ подяками и гратуляціями — по тôй же причинѣ — для лѣвицѣ. На замѣтъ Nordd. Allg. Ztg., що дебата о новели школьнôй не скôнчилась анѣ моральною анѣ голосовою побѣдою лѣвицѣ, ôтповѣла N. fr. Presse, що eсли вже не було моральнои побѣды по сторонѣ лѣвицѣ, то бодай еи моральне „minus“ якось дуже зменшалось: зъ 10 на 6; а потôмъ на 3 голосы.

= **1200 студентôвъ Варшавского всеучилища** мало зсолидаризуватись (письменнымъ поданьемъ) съ своимъ товаришемъ Жуковичемъ, котрый чинно образивъ звѣстного Апухтина... Єще не роспочались въ Варшавѣ университетскí выклады.

= **Оплата за пашпорты** въ Россіи, мала бути недавно пôдвысшена. Отже теперь доносятъ, що се не станесь. Головножь мали причинитись до сего — дамы высшого свѣта, котрымъ бы черезъ пôдвысшенье оплаты бувъ утрудненый выѣздъ за границю. Немовь гуси колисьто спасли своимъ геганьемъ Римъ, каже одинъ петербурскій сатирикъ, такъ и нашí дамы спасли своимъ однодушнымъ выступленьемъ — пашпорты ôтъ бôльшои оплаты...

= **Екс-маршалокъ Bazaine**, поставленый свого часу на судѣ, и навѣть и засужденый за передвчасне переданье твердинѣ Мецу на ласку-неласку Прусакамъ (1871 р.), написавъ сими днями листъ до французкои часописи Clairon. Въ сѣмъ листѣ твердитъ, що „уратувавъ“ Францію „уратувавши“ для неи (черезъ капитуляцію!) армію, съ котрою потôмъ можна було „привернути ладъ въ Франціи“, и котра сталась ядромъ пôзнѣйше зреорганизованои французкои арміи; твердитъ дальше, що eсть природнымъ начальникомъ французкого войска въ „будучôй“ вôйнѣ съ Прусами, и хоче въ тôй вôйнѣ або побѣдити або полячí.

= **Чутка деревина.** Въ пôвнôчнôй Америцѣ знаходится рôдъ акаціи, на котрôй можна замѣтити проявы чутя, зовсѣмъ анальогичнí до проявъ чутя у звѣрятъ. Акація ся, 8 стôпъ высока, пôдъ нôчь засыпляe; галузки скручуются, листки примыкаются, нахиляются и остаютъ нерухомí. Колижь таку спячу акацію „зачепимо“, збудимо еи на пр. рвучи листье, то листки ôтмыкаются, цѣла деревина починae, мовь гнѣвна, дрожати. Разъ огородникъ пересадивъ таку спячу акацію на инше мѣсце; деревина страшно „розлютилась“. Листки и галузки насторожились, мовь шерсть у розсердженого кота и дрожали; цѣла деревина тряслась и выдавала зъ себе дуже сильный, немилый, острый запахъ; що ино поволи, по якôмсь часѣ сердита акація успокоилась, листки еи зновъ скрутились, галузки стулились и — уснула...

— **О. Димитрій Гузаръ зъ Завалова** прислалъ на руки Дирекціи рускои гимназіи для бѣдныхъ ученикôвъ тоижь гимназіи 5 зр., а для ученикôвъ рускои школы народнои въ „Домѣ Народнôмъ“ 2 зр. (тí послѣднí передавъ я проф. Врецьонѣ). Въ имени бѣдныхъ ученикôвъ заявляю Добродѣеви щире „Спаси-Бôгъ“. — *В. Ильницкій.*

— (**Дрôбнí вѣсти.**) Сими днями появився новый двотыждневникъ польскій „Łączność“, а мабуть появится еще двотыждневникъ „Zgoda“; обѣ тí газеты суть органами львôвскои партіи „Łączności i Zgody“, котра стоитъ за ощадностею въ господарцѣ мѣскои рады во Львовѣ, а противъ панованю шляхты и буржуазіи въ краю. — Вѣче ремѣсникôвъ ôтбулось передвчера во Львовѣ и ухвалило выслати до польского „Коła“ меморіялъ въ справѣ перенесеня до краю зарядôвъ краeвыхъ желѣзниць. — Въ пôвнôчно-американьскихъ державахъ знижено значно податокъ ôтъ тютюну. Въ наслѣдокъ сего пôдвысшили фабриканты робôтникамъ платню о одного доляра. — Вѣче стражникôвъ пожарныхъ ôтбудесь 17. червня въ Добромили.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— „**Проповѣдь**, выголошена въ день 5 (17) марта 1883 пôдъ часъ поминального богослуженя въ Золочевѣ за упокôй душѣ бл. п. Володимира Барвѣньского въ сороковины eго смерти, іер. *Даниломъ Танячкевичемъ*, душпастыремъ Закомарскимъ. Львôвъ, 1883.“ Пôдъ симъ заголовкомъ выйшла брошурка зъ друкарнѣ товариства им. Шевченка. О. Данило Танячкевичъ одинъ зъ найзнаменитшихъ нашихъ проповѣдникôвъ, выголосивъ и „Проповѣдь“ посвячену памяти eго щирого друга, пок. Володимира Барвѣньского, съ глубокимъ ревнымъ чувствомъ, а притôмъ порываючо-краснорѣчиво и патріотично. Длятого то и годилось „Проповѣдь“ тую напечатати и дати еи пôзнати ширшимъ кругамъ Русинôвъ, почитаючихъ память нашого пок. Володимира Барвѣньского и проповѣдничій, та писательскій талантъ о. Даниła Танячкевича. Брошурку можна набути въ редакціи „Дѣла“ по 10 кр. съ пересылкою почтовою по 12 кр.

Вѣсти епархіяльнí.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Введенí въ душпастырскí посады: о. Мих. Мармаровичъ въ завѣдательство Угерска, дек. стрыйского; Іоанъ Однорогъ, въ сотрудництво въ Рожновѣ, дек. снятыньского; Іоанъ Концевичъ въ завѣдательство Бережницѣ, дек. калуского; Кирило Фаціевичъ въ завѣдательство въ Дулибахъ, дек. ходорôвского; Іоанъ Бирчакъ въ завѣдательство въ Пôдмихайлю, дек. калуского.

Презенту получивъ о. Василій Винницкій на пар. Залесцѣ, дек. ходорôвского.

На конкурсъ розписанí: 1) парохія Великополе, дек. городецкого, приватного надання; 2) парохія Парыще, дек. надвôрняньского съ прилуч. Майданъ гôрный; — речинець конкурсу на обѣ парохіи до 28 червня 1883.

Президія намѣстництва годится на каноничну институцію о. Андрея Ольша на парохію Сугровъ, дек. ходорôвского.

Завôзваный до кан. институціи о. Григорій Алискевичъ на парохію Перецельники, дек. зборôвского.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Каноничну институцію на парох. Тустановичѣ, дек. дрогобыцкого, получивъ о. Іоанъ Сѣнкевичъ, парохъ зъ Любѣня.

Душпастырскí посады одержали новопоставленí пресвитеры: 1) Викторъ Корласевичъ, сотрудництво въ Гаяхъ, дек. дрогобыцкого; 2) Іоанъ Жарскій сотрудництво въ Селискахъ, дек. бѣрчаньского; 3) Іоанъ Грыцай, завѣдатель парохіи Тустановичѣ, завѣдательство парохіи Любиня, дек. яворôвского.

Презенты получили оо: 1) Іосифъ Рейнаровичъ, капелянъ зъ Болестрашиць, на парохію Манастырь, дек. ярославского; 2) Анатолій Сѣнкевичъ, сотрудникъ зъ Цвѣржи на парохію Стубно, дек. перемыского.

Завôзванí до каноничнои институціи оо. 1) Ант. Шведзицкій, сотрудникъ зъ Лѣтынѣ, дек. мокряньского, на парохію Старе село, дек. олешицкого; 2) Емилій Заремба, завѣдатель капелянiи Вôлька-мазовецка на туюжь капелянію.

— **На стипендію имени Вол. Барвѣньского** зложили пп. питомцѣ львôвскои духовнои семинаріи: Кисѣлевскій Володимиръ 2 зр.; Бородіевичъ, Вергунъ, Высочаньскій, Ганицкій, Гриневичъ, Дольницкій, Єзерскій, Еліяшевскій, Кмицикевичъ Микола, Константиновичъ Омелянъ, Курбасъ, Ляховичъ, Левицкій Михайло, Любѣнецкій Микола, Нестайко, Пачовскій, Поповичъ, Розлуцкій, Свѣтельскій, Смулка, Сосенко Ксенофонтъ, Чумакъ, Щуровскій и Яновичъ по 1 зр.; Форысь 80 кр.; Куницкій 60 кр.; Борачокъ, Горникевичъ, Ковчь, Кушниръ, Майковскій Иванъ, Майковскій Ярославъ, Мосора, Онишкевичъ, Рабѣй, Сорока, Сосенко Антôнъ, Шепаровичъ Зеновій, Яворскій Иванъ и Яворскій Олекса по 50 кр.; Зарихта и Целевичъ по 40 кр.; Кулицкій и Стрельбицкій по 32 кр.; Гумовскій, Кордасевичъ, Островскій, Очабрукъ, Поджарко и Тарнавскій по 30 кр.; Бачиньскій Юліянъ, Божейко, Гаранюкъ, Глѣбовицкій Иванъ, Демчишинъ, Каратницкій, Качмарскій, Корвацкій, Мурдзакъ, Рыбчакъ, Сапливый, Селезѣнка, Томкевичь и Фицаловичь по 20 кр.; Кобрыньскій 10 кр. Зъ складки на урядженье поминального богослуженя за бл. п. В. Барвѣньского въ церквѣ семинарицкôй лишилось 2 зр. 78 кр. — разомъ зложили пп. питомцѣ 44 зр. 32 кр. — Разомъ съ попередно выказаными **191 зр. 10 кр.**

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Ол. Б. въ Т. Якъ довѣдуемось, выдѣлъ руского товариства педагогичного рѣшивъ скликати свои загальнí зборы того дня, въ котрôмъ ôтбудеся во Львовѣ народне вѣче.

Редакція литературно-науковои часописи „Зоря“ розписуe

ПРЕДПЛАТУ

на окремый передрукъ историчнои повѣсти Ивана Франка

„Захаръ Беркутъ“,

котра одержала першу премію при розписанôмъ на 1883 р. конкурсѣ и въ липню с. р. появится особною книжкою. Для непренумерантôвъ „Зорѣ“, котрí бажалибы набути тую повѣсть, розписуeсь предплата. Книжка обнимати буде около 10 листôвъ печати, цѣна предплаты выноситъ 1 зр. Предплату можна присылати на руки редакцiй: „Зорѣ“, „Дѣла“ и „Батькôвщины“. За кошта пересылки пренумеранты не доплачуютъ нѣчого.

!!Конкурсъ!!

Ôгъ св. Іоана (лат.) опорожненí въ Королевствѣ Польскôмъ и въ Галичинѣ посады для администратора, управителя, економа, лѣсничого. Глядится закупна маетковъ земскихъ 200—3000 моргôвъ. — Село съ 300 морг. eсть въ Галичинѣ до заарендованя на 12 лѣтъ. Кавція 1600 зр. — Близшу информацію удѣлятъ за долученьемъ 25 кр. въ значкахъ почтовыхъ бюро: **„Concordia“, Breslau, Kupferschmiedestrasse 50/51 I Stock, Front.** (3—3)

Курсъ львôвскій въ дня 7. л. мая 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
1. Акціи за штуку.	р. кр.	р. кр.
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	307 —	310 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	169 50	172 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	301 —	306 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 85	98 85
„ „ „ по 4% ав.	89 20	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	97 85	98 85
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 80	102 80
Листы дов. гал. рус. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнí за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 90	99 90
Облиги комунальнí Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 56	5 66
„ цѣсарскій	5 57	5 67
Наполеондоръ	9 45	9 55
Пôвимперіялъ	9 75	9 85
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ „ паперовый	1 17	1 19
100 марокъ нѣмецкихъ	58 20	59 —
Серебро	— —	— —

(Курсъ текучого куп. безъ купону)

Курсъ вѣденьскій

зъ дня 1 л. мая 1883.

	платятъ	жадаютъ
Довгъ державный.		
Довгъ держ. въ банкнот.	78 85	79.—
„ „ „ серебрѣ	78.80	78.95
Лосы зъ р. 1854 по 250 р.	119.25	119.75
„ „ „ 1860 „ 500 р. 5%	132.50	133.—
„ „ „ 1860 „ 100 р. 5%	138.—	138.50
„ „ „ 1864 (съ премією) по 100 р.	169.75	170.25
„ „ „ 1864 „ „ по 50 р.	169.—	170.—
Ренты Ком. по 42 лір. австр.	37.-	39.—
Листы заст. дем. держ. по 150 р. 5%	148.50	149.—
Австр. асигн. скар. звор. 1881 по 5%	—.—	—.
„ зол. рента вôльна ôтъ подат. 4%	98.75	98.90
Облигаціи индемн. 5% (за 100 р. м. к.)		
Буковины	98.—	98.50
Галичины	99.60	100.—
Акціи.		
Банкъ Англо-австр 200 р. емит. р 120	115.25	115.75
Инст. кред. для торговлѣ по 160 р.	309.10	309.30
Долѣшно.-австр. общ. ескомт. по 500 р.	845.—	850.-
Галиц. банку гипот. по 200 р.	.—	—.
„ бан для тор. и пр. по 200 р. впл. 40%	—.-	—.—
Галиц. банку кред. зем. по 200. р.	—.—	—.—
Банку народного по 600 р.	836.—	838.—
Жел. Альбрехта по 200 р. въ сереб.	81.—	82.—
Австр. Общ. плавбы нар. по 500 р. м. к.	596.—	599.—
Жел. цѣсаревои Елисаветы по 200 р.	215.25	215.50
„ Прешôвско-Тарнôв. по 200 р.	—.—	—.—
„ пôвнôч. Ферд. по 1000 р. м. к.	2837.—	2842.—
„ Кар. Люд. по 200 р. м. к. ср.	308.—	308.50
Листы заставнí лосований.		
Общ. роль.-кред. Завед. д. Гал. и Буков. въ 15 л. 6%	—.—	—.—
Общ. австр. банкъ кр. зем. 5% въ ср.	95.70	96.—
Гал. б. кр. з. Крак. лос. въ 18 л. 6%	97.75	98.25
„ „ „ „ „ „ „ 20 л. 7%	105.50	106.50
„ „ „ „ „ „ „ 36 л. 5½%	—.—	—.—
Галиц. общ кред. в. а по 4%	89.50	90.50
„ „ „ „ „ по 5%	98.25	98.50
„ „ „ „ „ по 5% въ 37 лѣтахъ зворотне	98.25	98.50
Галиц. банку гипот. по 6%	102.-	102.40
„ „ рустик. по 6%	101.50	102.20
Банку народного по 5%	100.50	100.70
Угор. общ. зем. по 5½%	—.—	—.—
„ „ „ по 5½%.	102.—	103.—
Облигаціи съ правомъ первеньства (за 100 р.)		
Жел. Альбрехта по 300 р. 5%	94.70	95.30
Общ. жел. Прешôвско-Тарнôв. по 300 р. 5% въ ср.	93.70	94.—
Жел пôвн. по 100 р. м. к.	105.—	105.25
„ „ „ 100 р. а. в.	100.75	101.50
„ гал. Кар. Люд. по 500 р. 4%	98.50	98.90
„ „ „ „ II. емисiи	—.—	—.—
„ „ „ „ III. „	—.—	—.—
„ „ „ „ IV. „	—.—	—.—
Жел. Львôв.-Черн.-Яс. III. емис. по 300 р. 5% ср. зъ р. 1865	95.—	95.25
„ „ 1867	99.30	99.80
„ „ 1868	94.30	95.30
„ „ 1872	95.25	95.75
Угор. галиц. жел. по 200 р. 5% ср.	93.—	93.30
Лосы.		
Инст. кр. для тор. и пр. по 100 р. ав.	—.—	—.—
Клярого по 40 р. м. к.	38.25	38.75
Общ. плав пар. на Дун. по 190 р. мк.	108.—	109.—
Кеглевича по 10 р. м. к.	19.50	—.—
Лосы мѣста Кракова	18.50	19.-
Пожичка мѣста Буды по 40 р. а. в.	40.—	40.50
Пальфія по 40 р. м. к.	36.75	37.—
Фундація шпиталя архик. Рудольфа	19.—	19.50
Сальма по 40 р. м. к.	51.50	52.—
Ст. Жеона по 40 р. м. к	45.—	45.50
Пожичка мѣста Станислав. (по 20 р. а в.)	22.50	23.50
„ „ Трiесту по 100 р. мк.	127.—	128.—
„ „ „ по 50 р. а. в.	64.—	65.—
Вальдштайна по 20 р. м. к.	28.25	29.—
Виндишгреца по 20 р. м. к.	37.25	38.25

Найлучшій

черезъ „**СУЕСЪ**“ спроваджуваний

ГЕРБАТЫ ХИНЬСКÍ

а именно:

5—5

		цѣна за пôвъ кгр
Нр. 0	**Пекко-Мандаринъ**, найлуч.	зр. 5.—
„ 1.	**Ташу**, жовтоцвѣтна, аром.	„ 4.40
„ 2.	**Юнтойчанъ**, бѣлоцвѣтна	„ 4.—
„ 3.	**Нандзиннъ**, чорна аромат.	„ 3.20
„ 4.	**Сухонгъ**, мало наркотична	„ 2.80
„ 5.	**Ко го**, чорна, фамилійна	„ 2.—
„ 6.	**Высѣвки** зъ гербатъ	„ 1.50
„ 7.	„ зъ найлуч. гербатъ	„ 1.70

КАВА въ найлучшихъ родахъ,

найдешевше въ торговли

Ст. Маркевича

во Львовѣ, въ Рынку ч. 42.

Стефанъ Лаврентій,

повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

БАЗАРЪ МАРКЕВИЧА

Пляцъ Маріяцкій ч. 10 во Львовѣ

кромѣ рôжныхъ выробôвъ краeвыхъ

получивъ свѣжí на Весну и Лѣто въ великôмъ выборѣ матерій вовняныхъ, шовковыхъ, адамашки, атласы, баржѣ, газы, гренадины, перкалѣ, сатины, зефиры, мушлины. такожь шалѣ и хустки для дамъ.

Пріймае замовленя на готовí сукнѣ дамскí.

Цѣны постоянí.

Оказы высылае на жаданье франко.

Агенція фарбярнѣ **В. Шпиндлера въ Берлинѣ.** 5—5

Выдавець и редакторъ **Антôнъ Горбачевскій.** На часъ eго выѣзду отвѣчае за редакцію **Вол. Пôдляшецкій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 47. Львôвъ, Четверъ 28 цвѣтня (10 мая) 1883. Рочникъ IV.

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Бібліотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* / *Для Россіи*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр. — на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. — на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. — на чверть року . . 3 рубл.

съ дод. „Библіотеки“: / съ дод. „Библіотеки“:

на цѣлый рôкъ . . 16 зр. — на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр — на пôвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. — на четверть року . 4 рубл.

на самъ додатокъ: / на самъ додатокъ:

на цѣлый рôкъ . зр. 5·— — на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року , зр. 2·50 — на пôвъ року . 2 р. 50к.
на чверть року . зр. 1·25

Для Заграницѣ, окрôмъ Россіи

на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.

съ дод. „Библіотеки: / на самъ додатокъ:

на цѣлый рôкъ . 19зр. — на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *ŷ*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **вi**.

☞ Съ днемъ 1 (13) цвѣтня розпочався новый чвертьрôкъ нашого выдавництва. Просимо отже всѣхъ нашихъ П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ присылкою дальшои предплаты а взглядно вырôвнати залеглости, понеже лишь при точнôй вплатѣ зможемо бути и мы точными.

Ново приступаючѝ П. Т. Предплатники **„Библіотеки найзнам. повѣстей“** дôстанутъ **даромъ** початковѝ аркушѣ розпочатои повѣсти „Мѣщаньске племя“.

„Państwo i kościół“.

Велика то бѣда съ дѣтьми, чи въ родинѣ, чи въ политицѣ, — а именно съ политичными польскими дѣтваками не може собѣ „поважный“ краковскій „Czas“ дати рады...

Отъ на пр. теперь, въ такôй „важнôй“ хвили, передъ выборами зачинають гдеякѝ дрôбнѣйшѝ часописи польскѝ сумнѣватися о успѣшности вѣчнои борбы съ Русинами; проговорюють навѣть о якôмсь вырôвнаню кривдъ, о поправѣ въ поступованю Поляковъ съ Русинами и т. и. Ся дивоглядна, непотрѣбна... думка виситъ немовь въ воздусѣ. Найповажнѣйшѝ лекціи „Часу“ не зъумѣли еи разъ на все усунути зъ порядку дневного; то ся, то друга часопись все на ново пôдноситъ еи. А то еще лучаєсь польскимъ „мудрецямъ стану“ почути часомъ такѝ крѣпко пригôркѝ слова правды, якъ „манифесты“ Поляковъ зъ Познаньщины... Въ послѣднôмъ такôмъ манифестѣ ôтзываются сѝ добре въ Бисмарковôй школѣ гнету та насильства провченѝ, а за то „niezarażeni w szkole niezgody“ братя — въ дуже рѣшучій способъ: „Не бачимо нѣякои а нѣякои поправы у галицкихъ Поляковъ“!... Дотычно недавныхъ выборôвъ въ Тысьменици пôдноситъ сей манифестъ, що противъ „obywatela Zajączkowskiego... grono mieniących się być Polakami... agitowało w sposob niegodny i wstrętny każdemu prawemu obywatelowi“; ...„sami Polacy (дальшѝ слова манифесту) sieją tam (въ Галичинѣ) nienawiść pomiędzy dwoma narodami...; манифестъ взыває знову и знову галицкихъ нашихъ „братей“, щобы вже разъ поправились.

„Часъ“ почувъ въ своѣй глубоко-политичнôй груди наглячу потребу „высказатись“ въ справѣ рускôй. Могло-бы еще — сохрани Господи! — дѣйстно гденебудь дôйти до якого-такого порозумѣня межи Поляками а Русинами, и то передъ самыми выборами; моглибы шляхтичѣ польскѝ — наколибъ вже и не хотѣли катись па дѣлѣ — почути бодай грызоту совѣсти за всѣ свои провины супротивъ Русинôвъ. „Часъ“ почувъ наглядну потребу дати нову лекцію — якъ политичнымъ польскимъ дѣтвакамъ, такъ и старшимъ польскимъ дѣятелямъ, котрѝ може могли на хвилю завагатись. А якъ гарно, якъ политично выпала ся лекція!.. „Часъ“ мôгъ съ дѣйстнымъ вдоволеньемъ погладити себе самого по головѣ, выпечатавши таку „штудерну“ статію, выдавши польскимъ политикамъ таку розумну паролю передвыборчу!..

Передовсѣмъ „Часъ“ далекій — ôтдаватись якимъ илюзіямъ або мрѣямъ. Зачинає ôтъ процесу о головну здраду, въ котрôмъ бачитъ „епоху“, и высказує думку, що еще занадто короткій часъ ôтдѣляє насъ ôтъ сего процесу, щобы „въ справѣ рускôй зайшли або могли зайти рѣшучѝ змѣны, котрѝ моглибы вплынути на погляды тыхъ, що розумѣють и чують всю досяглôсть и важнôсть сеи справы...“ Отже погляды „Часу“ въ сѣй справѣ — „остались тѝ самѝ, якѝ були высказанѝ нимъ вже передъ и по процесѣ.“ Переконанье жь сеи газеты „мѣстилось въ думцѣ, що справа руска сталась передовсѣмъ державною и церковною, такъ якъ згаданый процесъ ôтслонивъ небезпеченьства грозячѝ за для неи въ першôмъ рядѣ монархіи и католицкôй церквѣ, — що дальше лишь успѣшне залагодженье сеи справы державою и церквою може довести до успѣшного и додатного еи розвязаня въ ôтношеню до польскои суспôльности, що отже треба, щобы держава и церковь дѣлали,.. бо тôлько акція сихъ двохъ чинникôвъ може спровадити сю справу зъ манôвцѣвъ...“ По тôмъ вступѣ зазначує дальше „Часъ“, що „нема нѣчого шкôдливого, якъ выступованя и ôтзывы — не въ пору; треба чекати, уоружитись въ терпеливôсть — „wobec podjętej naprawy przez dwa tak potężne czynniki, jak kościół i państwo.“ „Суспôльнôсть польска мусить супротивъ рускои справы станути на становиску интересôвъ державы, съ котрою и еи власнѝ тѣсно полученѝ, — и интересôвъ kościoła, który stanowi polskiego narodu duchową, historyczną i cywilizacyjną treść.“ „Суспôльнôсть польска мусить поборювати, якъ перше, рускихъ кандидатôвъ, если о нихъ не буде певна, що не будутъ поступати и дѣлати шкôдливо для державы и kościoła rzymskiego...“ Перестерѣгає дальше „Часъ“ „бавитись днесь, передъ выборами, рускою справою для гарного еффекту“; завзываε поборювати шкôдливыхъ кандидатôвъ, а прійммати поважно и достойно въ соймѣ „wiernych państwu i kościołowi, a nieszkodliwych krajowi...“ Давши еще щиросердечну раду Русинамъ: прійммати григоріяньскій календарь, позаякъ ся „змѣна“ календаря годится и съ математикою и съ интересами економичными (яка поважна неправда!) и булабы дѣйстнымъ „dobrodziejstwem“ для Русинôвъ, кôнчитъ нашь краковскій другъ ôтзывомъ до Поляковъ: бути для Русинôвъ „справедливыми“, але выстерѣгатись илюзій.

Годѣ знайти ôтповѣдныхъ слôвъ, щобы по заслузѣ оцѣнити всю политичну мудрôсть, всю рафинованôсть сеи статіи. Еи провôдна мысль: лишити Русинôвъ зовсѣмъ на ласку „державы и kościoła“, не входити въ нѣякѝ компромисы, поборювати всѣхъ рускихъ кандидатôвъ (выймаючи pro forma кôлькохъ остентаційныхъ Parade-Rusinów), въ нѣякôй рѣчи не довѣряти Русинамъ...

„Часъ“ констатує, що ôтъ часу процесу о головну здраду справа руска перейшла рѣшучо въ руки „державы и костела“. Чижь потребуємо ту пригадувати гдеякѝ факты найблизшои минувшости?... Чижь потребуємъ пригадувати рескрипты à la Bogusz, борбы о печатки съ трираменными крестами, непошанованье руского письма, руского обряду, — поручуванье жандармамъ надзору надъ нашою церквою?... Чи мы не памятаємъ еще ажь надто добре многихъ фактôвъ „акціи костела“ — переданя Добромиля Езуитамъ, усуненя нашого митрополита (котрому головно сего не можутъ польскѝ политики дарувати, що выдавъ куренду, взываючу до выбору рускихъ кандидатôвъ)!.. Мы дуже добре розумѣємъ, о яку акцію „державы и костела“ ходитъ „Часови“. Не дармо ôнъ также высуває на передъ „небезпеченьства“, котрѝ нѣбы то грôзятъ „державѣ и костелови“ ôтъ Руси; не дармо идентификує ôнъ такъ покванно польскѝ интересы съ державными, — не дармо радитъ „cierpliwie czekać“...

Чогожь домагаєсь „Часъ“ ôтъ Русинôвъ? Съ ароганціею сягаючою послѣдныхъ границь заперечує Русинамъ всякого права мати якѝ свои политичнѝ погляды; або нехай будутъ Русины такими якъ хотятъ польскѝ мудрецѣ стану, або — вонъ съ ними! Не будемъ ту говорити о тôмъ, чи польска часопись смѣє говорити о „небезпеченьствахъ“ грозячихъ державѣ ôтъ Русинôвъ; скажемъ лишь, що нѣякій кандидатъ рускій не розводивсь доси на пр. надъ ôтбудованьемъ колишнои державы короля Данила, а польскѝ клеветники зъумѣли доси здобутись лише на кôлька вырваныхъ зъ рускои часописи уступôвъ, та хиба еще — на фортификаціи пôдъ Залѣщиками... Если кто, то власне гдеякѝ шовинисты — еслибъ хочь одробину сорому еще посѣдали — повиннѝ разъ на все выкинути зъ рукъ таке нечестиве оружіє!...

Але що бôльше! „Часъ“ не тôлько стаєся супротивъ Русинôвъ державнымъ прокураторомъ, але повторяє також звѣстну клевету, що Русины ворожѝ — церквѣ, — римскому престолови. „Часъ“ выступає отверто въ роли фанатика-зелота, а домагаючись ôтъ Русинôвъ нѣбы тôлько „вѣрности державѣ и костелови“ здраджає свои заднѝ цѣли досыть выразно, радячи намъ заразъ потôмъ — приняти григоріяньскій календарь... Если ту вже кождого разити мусить таке тенденційне мѣшанье политики съ справами церковными, въ звѣстнôй цѣли: черезъ латинизацію до полонизаціи, — то зъ другои стороны зовсѣмъ не розумѣємъ, якъ може уважатись „Часъ“ покликанымъ до сего, давати категоричнѝ приписы въ справахъ совѣсти Русинамъ — яко цѣлому народови. Насъ довголѣтна наша історія доволѣ вже научила, якъ розумѣла своего часу Польща „вѣрнôсть“ Русинôвъ для костела. Не о поєднанье исповѣдникôвъ греческои церкви съ Римомъ (противъ чого нѣкто нѣякого замѣту не мôгбы пôднести), але о формальну латинизацію нашого обряду ходило, — щобы черезъ се усунути велику запору замахамъ полонизаційнымъ. Ся власне історія наша ажь надто памятна всѣмъ Русинамъ, а анѣ „Часови“ анѣ нѣкому не удаєтся зробити зъ Русинôвъ фанатикôвъ-зелотôвъ — для польскихъ цѣлей. Безвзглядна рели-

„Ворскло“.*)

(Статія зъ Украины).

Пôдъ такимъ заголовкомъ зъявився въ сему роцѣ збôрникъ поезій давно звѣсного поета украиньского, Я. Щоголева. Першѝ его поезіи, якъ намъ здаєтся, були надрукованѝ въ 1844 р., въ харкôвскому збôрнику „Молодикъ“. Се були пѣснѣ та думки, скомпонованѝ на взорець народныхъ пѣсень и, правду кажучи, не выявляли ще дужого талану. Мабуть и самъ ш. авторъ не цѣнує ихъ высоко, бо чомусь не помѣстивъ ихъ теперь у своѣй збôрникъ. Пôсля того мы бачимо де-кôлька пѣсень Щоголева въ збôрнику Кулѣша „Хата“, выд. 1860 р. Сѝ пѣснѣ були вже геть-то красшѝ ôтъ першихъ. П. Кулѣшъ справедливо дає имъ велику вагу и въ своѣй передмовѣ въ „Хатѣ“ каже такъ: „Складъ у Щоголева правдиво рôдный. Не Шевченкôвъ голосъ ôнъ переймає; переймає ôнъ голосъ народнѣи пѣснѣ и зъ неи бере основу свого компонованя. Тымъ часомъ яко поетъ правдивый, а не пôдспѣвачь, має ôнъ у своему голосѣ щось правдиве свое, якусь власну повагу и красу; не чуже добро ôнъ собѣ присвоивъ, а своимъ власнымъ даромъ насъ чарує.“ Сѝ пѣснѣ справдѣ дуже подобались всѣмъ, а одна зъ нихъ, надрукована теперь у збôрнику п. заг. „У полѣ“ давно вже кимсь положена на ноты и спѣваєтся скрôзь по Украинѣ, якъ пѣсня народня. Всѣ пѣснѣ, що були въ „Хатѣ“ ввôйшли теперь въ збôрникъ „Ворскло“, хочь и переробленѝ трохи и пôдъ иншими заголовками. Пôсля 1860 р. мы нѣчого не чуємо про Щоголева ажь до 1880 р., коли знову появилися двѣ чи три его пѣснѣ въ кіевскому збôрнику „Луна“. Теперь же ôнъ подарувавъ намъ цѣлый чи-малый таки збôрникъ, де надруковано 75 его пѣсень. Зъ ôглаву мы бачимо, що написавши въ 40-выхъ рр. коло десятка пѣсень, Щоголевъ неначе закинувъ свою лѣру и замовкъ. Мовчавъ ôнъ навѣть и тогдѣ, коли за часы незабутнѣи „Основы“ усе на Украинѣ прокинулося, заворушилось и озвалось рôдною мовою на щирый покликъ Основянъ. Въ 60-тыхъ рр. ôнъ написавъ тôлько чотыри пѣснѣ, тай тѝ не були тогдѣ нѣгде друкованѝ. Останнѝ всѣ свои пѣснѣ ôнъ скомпонувавъ вже въ кôнцѣ 70-тыхъ рр. або и зовсѣмъ таки въ недавный часъ. Такимъ побытомъ Щоголевъ менше писавъ за молодыхъ лѣтъ, нѣжь теперь, коли, якъ мы знаємо, ôнъ доволѣ лѣтный чоловѣкъ. Дуже цѣкаво булобъ знати, ôтъ чого ш. поетъ на такій довгій часъ занедбавъ бувъ свою голосну лѣру? Шкода велика, що на се не ôтмовляють его пѣснѣ, а епиграфъ, якій ôнъ прибравъ до свого збôрника, тôлько хиба натякає про якісь перешкоды. Намъ доводилось чувати ôтъ де-кого, що окрôмъ може деякихъ обставинъ его власного житя, найбôльшу вагу мавъ тутъ той непривѣтный гомôнъ, якій пôднявся на молоде украиньске слово въ тогочаснôй россійскôй литературѣ. Молодый чоловѣкъ, якимъ бувъ тогдѣ Щоголевъ, не здолавъ подужати першу тяжку пробу и занедбавъ свое дѣло, якъ щось непотрѣбне, нѣкчемне. Та й справдѣ, де таки було не похилитись молодому хлопцеви передъ такою силою, якою бувъ тогдѣ звѣсный критикъ Бѣлинскій, котрый, не знаючи нашого люду, не тямлючи зовсѣмъ мовы его, смѣло казавъ, що украиньска литература — бридня и дурниця. Бѣлинского жь тогдѣ всѣ слухали и схилялися передъ нимъ, якъ передъ великою силою, якою ôнъ и справдѣ бувъ у всѣхъ пытаняхъ, належачихъ до россійскои литературы. Отже сила поетичного талану п. Щоголева, перебувши першу пробу и лиху незгоду, знову прокинулась и поетъ знову згадавъ про свою, занедбану колись, лѣру. Цѣкаво тежь, що Щоголевъ писавъ въ початку не тôлько украиньскѝ, а й россійскѝ поезіи, якъ се можна бачити зъ збôрника „Молодикъ“ и зъ тогочасныхъ журналôвъ. Россійскѝ его поезіи були далеко меншои ваги, нѣжь украиньскѝ. Се певно бачивъ и самъ авторъ и вже зъ того часу мы не стрѣчаємо бôльше Щоголева въ россійскôй литературѣ. Теперь же, прокинувшись пôсля довгого мовчаня, ôнъ знову обôзвався до насъ рôдною мовою. Нехай же на сей разъ не кидає насъ надѣя, що може незабаромъ доведеться намъ ще почути его голосну лѣру. А поки що — передивимся и оцѣнуємо теперѣшный его подарунокъ „Ворскло“. Мы перше всего дивуємся, чому ôнъ назвавъ свôй збôрникъ „Ворскло“? Може его власнѝ споминки маютъ звязокъ съ сією „рѣчкою-невеличкою“, якъ спѣваєтся про неи въ однôй пѣснѣ, але треба правду сказати, що — ся назва сама по собѣ нѣчого не выявляє, особливо безъ поясняючои передмовы, тогдѣ якъ заголовокъ збôрника повиненъ бы выявляти або найголовнѣйшу думку автора, або спôльный характеръ его поезіи. Принаймѣ можна сказати, що такѝ назвы красшѝ, нѣжь по рѣчкамъ, або що.

Розбираючи поезіи Щоголева, п. Петровъ*) зовсѣмъ згоджуєтся съ оцѣнкою Кулѣша, про яку я казавъ въ початку, а про суть его поезій каже, що ôнъ переважно малює минуле козацке житье. Се буде вѣрно хиба тôлько про першѝ его пѣснѣ, якѝ були въ „Молодику“ та въ „Хатѣ“. Теперь же мы бачимо, що найбôльше Щоголевъ спѣває намъ про долю семіи, про житье въ семіи, лихе и щасливе, зъ малку и до старости. Семья — се найлюбѣйша его тема и справдѣ тутъ найдужше выявляєтся сила его поетичного талану. Лиха доля молодицѣ въ чужôй, непривѣтнôй семіи, розбита надѣя дѣвчины, що въ коханю шукала щастя, смерть любои людины въ семіи, тяжке, безпорадне сирôтство та инша лихая година, що выпадає на долю кождому, — все отсе звертає до себе увагу ш. автора, выкликає его жалѣ смутнѝ и болемъ болющимъ ôтзываєтся въ его поезіи. Возьмѣть хочь его думку „Неня“. Молода дѣвчина стоитъ собѣ, горя не знаючи, а коло неи стара мати, задивилася на неи и загадалася про еи долю:

„Гóречка теперь не знаєшь
Ты моя дитино;
Пôйдешь за-мужь, — наберешся
Всякои годины.

Ѣсти-муть тебе зовицѣ,
Ѣсти-ме свекруха;
Злиднѣвъ повно, дѣти плачуть,
Чоловѣкъ не слуха'.

Всяке дѣло за тобою
И не стане мочи
Все робити та робити
Зъ ранку и до ночи.

Отъ и схилишся, и станешь
Ты, моя Маруся,

*) „Ворскло“, лѣрна поезія Я. Щоголева. Харкôвъ, 1883 р. Стор. 154, въ велик. 8 цѣ. Цѣна 1 руб. 30 коп.

*) „Очерки украиньской литературы,“ „Историческій Вѣстникъ“ 1881. т. 9.

гійна толеранція булабъ давно вже усунула многій причины споровъ Русиновъ съ Поляками, — она одна може и теперь много до згоды причинитись. Нарушуваньемъ автономіи нашои церкви нѣчого не осягнеся, крóмъ бóльшого еще роздражненя. Впрочѣмъ намъ не новина слухати такій слова и рады дивитись на таку акцію. Церковь руска въ Галичинѣ перебула вже дуже тяжкій хвилѣ, — перебуде и интернаты и всякій „реформы“. — И се еще пóднести мусимъ, на що вже и краковска „Reforma“ въ части звертає увагу, що пóдъ Русинами не можь розумѣти одныхъ Русиновъ галицкихъ; суть предсѣ на Буковинѣ Русины православній, а конституція австрійска запоручає имъ свободу совѣсти,— а обширна автономія признана ихъ церквѣ запоручає имъ ихъ обрядъ... Чи ихъ „Часъ“ за Русиновъ не узнає?... хочь имъ предсѣ нѣкто доси не зробивъ закиду невѣрности „kościołowi“?! Мы бы цѣкавѣ знати погляды „Часу“ на православныхъ Русиновъ на Буковинѣ, и на — Украинѣ... Чижь думає може „Часъ“, що премудрымъ политикамъ польскимъ удасться коли зробити собѣ зъ насъ выгóдныхъ, фанатичныхъ піонерóвъ — полонизаціи прочои Руси?!... Намъ наводятъ слова одного святѣйшого отця: o mei Rutheni, per vos ego spero Orientem convertendum, — але не latinisandum, анѣ polonisandum..., якъ се булобы власне дуже на руку гдеякимъ псевдоинтерпретаторамъ наведеныхъ слóвъ.

А якъ цинично пóдноситъ „Часъ“ важнóсть „акціи державы и костела“, — якъ цинично маловажитъ вплывъ суспóльности польскои, твердячи, що супротивъ акціи державы и церкви — „nasze wystąpienie byłoby małoznaczącem“. Слухайте польскій „сантименталисты“, що то óтзывами „не въ пору“ компромитуєте польску мудрóсть стану!... А въ якій то гарній фразы умѣютъ убрати свои задній мысли героѣ лендербанковыхъ та трансверзальныхъ аферъ!... Але мы не зовсѣмъ добре ужили слова „фраза“; тажь „Часъ“ такъ боится „воювати фразами“. Русины мали вже ажь надто часу переконатись, що акція „державы и костела“ зовсѣмъ не фраза!

„Часъ“ дуже выразно каже, на якихъ „Русиновъ“ въ соймѣ приставбы. Мы цѣкавѣ знати, якъ бы то дальше розвивалась акція „державы и костела“, еслибъ такъ дѣйстно удалось зовсѣмъ вытиснути зъ сойму Русиновъ, не пóдходячихъ пóдъ мѣру „Часу“...

Выборы до сойму.

Польскій „центральный“ комитетъ выборчій затвердивъ дальше слѣдуючій кандидатуры посольскій въ курій меншихъ посѣлостей: 1) на округъ *Перемышль-Нижанковичъ* кн. А. Сапѣгу (противъ гр. А. Круковецкого); 2) на округъ *Снятыньскій* адъюнкта Т. Сѣнгалевича, „Rusina“, о котрóмъ власне мы доносили въ послѣднóмъ числѣ „Дѣла“; 3) на окр. *Рава-Немирóвъ* п. Ф. Билиньского, „właściciela gruntu (!) Rusina“; 4) на окр. *Бускъ-Камѣнка* гр. Т. Дѣдушицкого; 5) на окр. *Збаражь-Медыня* п. Л. Кукавского, звѣстного нашимъ читателямъ такожь въ послѣдного ч. „Дѣла“; 6) на окр. *Городокъ-Янóвъ* дотеперѣшного посла п. Е. Вайсмана; 7) на округъ *Мостиска-Судова Вишня* гр. С. Стадницкого; 8) на о. *Турка-Борыня* п. Влад. Лозиньского (редакт. „Gaz. Lwowsk-ou!); 9) на о. *Бережсны-Перемышляны* гр. Ром. Потоцкого; 10) на о. *Лука-Мединицъ* гр. С. Тарновского.

Треба признати, що симъ разомъ центральна“ клика перейшла сама себе; „затвердила“ она двохъ кандидатóвъ, при котрыхъ уважала потрѣбнымъ додати до ихъ именъ выразный епитетъ: „Rusina“ або инакше Rusina od parady = Parade-Ruthene... Передовсѣмъ не треба забувати, що такъ при сихъ якъ и при всѣхъ другихъ поданыхъ въ нашóй часописи „затвердженыхъ“ кандидатурахъ ходило и ходитъ выключно о округи чисто-рускій. И отъ, на звыжь 20 „затвердженыхъ“ кандидатуръ, здобулась центральна клика предсѣ ажь на двохъ Rusinów od „parady“... Що за кречнóсть, що за ласка для Русиновъ! Если при тыхъ двохъ такъ выразно пóдносится, що они „Rusini“, то всежь тымъ самымъ признаєся „центральна“ клика, що всѣ прочій „затвердженій“ не суть Русинами, навѣть Русинами „Poloniae gratia“ але таки дѣйстными, правдивыми Поляками... И зновъ пригадуємъ, що тутъ иде о 20 чисто-рускихъ выборчихъ округóвъ!... Чижь не можна супротивъ всего того поспытатися,— чи мае еще ся „центральна клик“ хочь одробину почутя чести та справедливости, если такъ sans gêne для чисторускихъ округóвъ выборчихъ препоручае и „затверджуе“ кандидатóвъ-Полякóвъ?!! А еще мусимо ту выразно пóднести, що при попереднихъ „затвердженяхъ“ почислено „Rusina od parady“ — п. Т. Меруновича до Полякóвъ; такъ бодай выходитъ зъ сего, що при его имени не знаходимъ славетного додатку „Rusin“... Поминаємъ ту вже пытанье: чого еще можна надѣятись óтъ ароганціи клики, если она, чисто-польска, смѣе узурпувати собѣ право рѣшати о тóмъ, кто Rusin, а кто нѣ, рѣшати о тóмъ, кого маютъ выбирати Русины, — але мусимъ ту собѣ поставити еще инше, важнѣйше пытанье: яку вартóсть маютъ потóмъ, по выборѣ, запевнюваня такихъ польскихъ кандидатóвъ, — кандидатóвъ, котрыхъ навѣть сама клика уважае за Полякóвъ, що нѣбы-то они, „выбранй“ Русинами, маютъ право промовляти въ имени Русиновъ?!... Яку вартóсть маютъ самй авторы такихъ запевнень, — все вже одно, чи они prawdziwi Polacy, — чи prawdziwi Rusini (узнанй за такихъ кликою, — чи они Воляньскій, Пузины, — чи Меруновичѣ, Бѣлиньскій и пр.?!...

Дармо шукалиóбы мы въ исторіи иншихъ конституційныхъ державъ такого óтвертого иронизованя конституційныхъ формъ въ стороны политичныхъ кликъ!

ДОПИСЬ.

Зъ Калуша.

(3-тій май.) Сей день есть одным въ найбóльшихъ торжествъ, котрй Русь галицка обходитъ и обходити повинна, се бопамятка данои свободы, памятка воскресеня Руси, памятка освобожденя народа сельского óть довголѣтнои неволѣ. И якже мы той день святкуємъ, чи по правдѣ съ такимъ торжествомъ, яке ему належится? Зовсѣмъ нѣ! Б кромѣ смиренно óтправленои службы Божои а гдекуды и похода до креста на тую память поставленого, не бачимо нѣчо бóльше, що манифестувалобы тое такъ велике торжество народне, що пригадалобы народови его давнѣйшу судьбу и побудило до пóзнаня самого себе, до працѣ надъ пóднесеньемъ себе до належачогося ему достоиньства. Пригляньося иншимъ торжествамъ, по якому ихъ нарóдъ святкуе, Рождеству и Великодневи. Напередъ вже, довшій часъ тѣшатся дѣти, що будутъ коляду розносити, що будутъ орѣхами, писанками бавитися, будутъ на Великъдень паски святити, коло церкви бавитися, — учатся напредъ колядъ, батьки съ матерями стараютя о святочну одѣжь, о чистóсть въ хатѣ, о лучшу страву въ тіи дни, и пр. То само майже дѣеся и въ Зеленй свята, и въ иншй празники. Радóсть загальна, выдатку много. Того выдатку нѣкто не жалуе, и овшѣмъ, всякій радъ, кобы якъ найкрасше до такихъ торжествъ прилагодитися, бо розвеселеня народъ потребуе, и жалувати належитъ, що у насъ мѣжь народомъ за мало есть такихъ забавъ и розрывокъ, котрй óттягнулибы его óть корчемъ, того жерела его зóпсутя. Всѣхъ тыхъ ознакъ торжественности и загальнои радости, день 3 мая не мае, хочь óнъ того достоинъ, и мы повинній старатися, всѣми силами пóднести тое торжество; ходитъ лишь о тое, въ якій спосóбъ. Рубрика отворена, нашимъ патріотамъ даемъ случайнóсть — обдумати и до вселюднои вѣдомости подати всякй способы, котрыми можнабы речене торжество всенароднымъ учинити, пóднести его до средства одушевленя и морального пóднесеня нашого народа. Въ нынѣшнóй дописи хочемъ передовсѣмъ звернути увагу на одинъ проектъ, котрый, еслибы дався въ звычай народный выпровадити, пóднѣсбы насъ óтъ разу до бóльшого значеня.

Въ ч. 28 „Нов. Пролома“ с. р. пóднесено гадку о. Олексы Заклиньского, щобы „Народный Дóмъ“ вóзвавъ духовеньство до збираня въ день 3 мая складокъ на стипендійній запомоги для учащихся селяньскихъ сынóвъ. Гадка тая збираня складокъ, була вже пóднесена въ „Словѣ“ 1878 р. въ дописи „въ Коломыѣ“. Жаль великій, що не трафила она до серця нашихъ патріотóвъ священикóвъ, що до сеи поры нѣкто и початку не зробивъ и не оголосивъ результату свого усилія, переведеня въ житье сеи гадки. Тажь то вѣдома рѣчь, що на празники свои, на Рóздво, Великдень и пр. свята, нарóдъ нашь милiоны выдае, бо й найбѣднѣйшій тягнеся якъ може на свята, и кождый дóмъ выдае по кóлька и кóльканайцять гульденóвъ, а найбóльше заробляе пропинація на празникахъ нашихъ, — тожь чи не есть се грѣхомъ, що мы хочь одного торжества, хочь одного дня въ року не посвятимо на тое, щобы óть кождого Русина хочь по одному крейцарю зóбрати на моральне пóднесеньеся наше, а 3,000.000 крейцарѣвъ що року зóбраныхъ и на цѣль просвѣтну зóбо и економичну, примѣромъ на закупленье землѣ пóдъ пасовиско, оберненыхъ, чи не спаслибы край нашь óтъ нужды и упадку? Такъ мало желаемъ óтъ кождого Русина, бо лишь одинъ крейцаръ, котрого жаденъ въ насъ не пожалуе, на котрый и дитина и жебракъ стягнутися зможе, и котрый, о чѣмъ не сумнѣваюся, кождый Русинъ охотно дасть, — нема лишь кому тй крейцарѣ зóбрати! Выдаемо, якъ сказано, такъ много грошей на всѣ иншй свята, несучи ихъ охотно до мѣстъ за всякій ласощѣ, тожь пожертвуймо въ памятнóмъ дни нашои свободы по кóлька крейцарѣвъ, — на освобожденье бѣдного народа нашого óтъ темноты и упадку, а тй крейцарѣ, той трудъ невеличкій, колись прекрасній выдадутъ плоды, въ котрыхъ зновъ мы самй будемъ хóсновати.

Заходитъ пытанье, чи вóльно намъ такій датки збирати, а если яку лепту кто въ насъ узбирае, где мае ви óтдати? Цѣль такихъ датковъ, если благородна и загально хосенна, охороняе óтъ óтвѣчальности. Найважнѣйшими задачами теперѣшности есть: а) просвѣта народа и его дѣтей, котрй, дорóсши, моглибы дбати о права народа нашого, ихъ стеречи и той нарóдъ гóдно репрезентувати; б) розвóй економичный народныхъ заведень нашихъ, заложеныхъ за призволеньемъ правительства або завестися маючихъ. Кождому, въ котрого руки нарóдъ нашь повѣритъ свои добровóльній жертвы, позóставляемъ до волѣ, где óнъ тіи датки, чи на стипендіи, чи на бурсы, чи до „Народного Дому“, чи до „Просвѣты“ óтошле, — всюды они придадутся. Булобы однакожь óтповѣднѣйше, датки въ тóмъ дни зóбранй, посвятити на одну цѣль, именно на выхованье дѣтей народа нашого, и въ одно мѣстце óтдати, бо соединеными силами дастся осягнути и скоршій и бóльшій успѣхъ.

Третій май вже не далеко. Кто нашу и о. Заклиньского гадку порозумѣвъ, кто мае искру честного народолюбія, той не дасть марно сему торжеству пропасти, не выхóснувавши его для добра будучности. Надѣемось, що хочь часть патріотóвъ нашихъ здѣлаютъ пробу, и донесутъ о результатѣ. О иншихъ способахъ пóднесеня торжественности дня 3 мая напишу Вамъ пóзнѣйше.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(На засѣданю рады державнои) зъ 5 с. м. рѣшено призволити кредитъ додатковый на бу-

---

Въ тридцять лѣтъ уже старенька,
А въ сорокъ — бабуся.“

Такъ побиваєтся надъ нею стара мати, згадуючи разомъ и свое веселе дѣвованье и свою лиху долю, коли стала жѣнкою. Чи не такожь лихои долѣ сподѣватися и кождóй жѣнцѣ въ теперѣшному селяньскому житю?.. Мимоволѣ загадаєшся надъ сією думкою Щоголева. Подивишся навкругй и справдѣ побачишь безпросвѣтну долю селяньскои жѣнки. Така сила щирои поезіи, що проста пѣсня про лиху долю однои людины, коли ся пѣсня вражае васъ и доходитъ до серця, выкликае думки про звязокъ сіви долѣ съ житьемъ цѣлои громады! Або хочь возьмѣть вы другу его думку „На могилѣ“. Ось передъ вами убога семья, де

„Голодно та холодно; горе та робота;
Лихо неперéстанне, злиднѣ та голота...“

Сю семію спóткало нове лихо: дочка-невѣнчана породила дитя и батькій выгнали ви въ хаты. Бѣдолашна поплелася въ свѣтъ за очи...

„Плакала и плакала, ныла, сумовала,
Та уже якъ слéзы тй всѣ повыливала,
Óтдала хлопятко людямъ годувати,
А сама ударилась въ гóродъ мамкувати.“

Лиха доля сихъ бѣдолашныхъ дѣтей всѣмъ вѣдома: óтъ недогляду оно захирѣло, та хутко и померло.

„Вчула мати вѣстоньку тай заголосила,
До госпóды кинулась, билась та просилась:
„„Рóдная голубонько, серденько-паньматко!
Отпусти въ село мене поховáть дитятко!““

Та не вблагала сердешна мати; паны не пустили и она вже мусѣла передати черезъ людей грошѣ, щобъ поховали безъ неи; дбала бѣдолашна про те, щобъ зробили труну и одяглu, якъ слѣдъ,— та й сего не сталося: чужій люде не вволили ви воленьки, а грошики пропили...

„Въ понедѣлокъ хлопчину люде поховали;
Имъ оно чуже було, такъ не сумували.
Доле нещасливая, бѣдна сиротино!
На що васъ у Содомъ сей кидаютъ, дитино?“

До сеижь громады пѣсень горя та лиха, якій выспѣвуе журлива лѣра Щоголева, належитъ бóльша частина збóрника; а мѣжь ними, по силѣ поетичного чутя та выразу найкрасшй: „Завѣрюха, Родины, Пожега, Новобранець, Горѣлка, Шинокъ, Хороба, Ткачь и Óвчарикъ“. Послѣдня така гарна, що мы зновy зробимо выписку. Поетъ малюе таку картину: лебедочка, забачивши у горѣ шульпѣку (яструба) кинулась оборонять дѣтокъ своихъ.

„Въ тую пору хлопчикъ череду пригнавъ
Напувати; самъ на березѣ стоявъ.
Бачивъ все óнъ: якъ шульпѣка у горѣ
Тихо плынувъ, позыравъ по дѣворѣ;
Якъ лебедята ховались въ комышѣ,
Якъ лебедка, що не чула въ нихъ душѣ,
Сумовала, озыралася кругомъ,
Якъ прикрыла и пригрѣла ихъ крыломъ.
И óвчарикъ на ґердиґу похилився,
Стиснувъ руки, побѣлѣвъ, слѣзми обливсь.
Мабуть знае непривитане хлопя,
Що его не грѣла рóдная семья;
Що хиляючись пóдъ тынами одно,
Не тулилося до матери оно.“

Отже п. Щоголевъ, яко правдивый поетъ, малюючій житье людске такимъ, якъ оно справдѣ есть, спѣвае не тóлько про лихо, але и про радости щоденного житя. Такихъ пѣсень у него правда не багато. Найкрасшй мѣжь ними: „Вечѣръ“ и „Баю-баю“. Якимъ привѣтнымъ тепломъ зъогрѣвае насъ картина щастя щирого подружя въ першóй пѣснѣ и якй солодкй та гордіи мрѣѣ матери надъ колыскою любои дитины чуете вы въ пѣснѣ „Баю-баю“. Есть у Щоголева навѣть и жартливй пѣснѣ на взóръ народныхъ, якъ отъ н. пр. „Горѣшки“, дуже мила и жартовлива пѣсенька. На превеликій жаль, Щоголевъ зачѣпае инодѣ такй пытаня громадского житя, де вже безъ вѣрнои тенденціи нѣяке поетичне слово ваги не мати-ме. А ся тенденція у Щоголева не скрóзь вѣрна. Правда, що такихъ пiесъ у него хиба тóлько двѣ: „До бурсакóвъ“ и „Верцадло“, але они чи-мало таки шкодятъ враженю. Въ першóй дивуе насъ той жартовливый глумъ, якій зовсѣмъ не до речи, коли чоловѣкъ згадуе про шибеницю, а вже тая неначе хвала минулому часу, коли бурсакóвъ парили рóзками, зовсѣмъ таки недоладня. Въ другóй пiесѣ „Верцадло“ зовсѣмъ вѣрно и дуже поетично малюется недоля селянъ въ Слобóдскóй Украинѣ, але объясненье сіви недолѣ выходитъ таке, нѣбы-то народъ, извыкши до крѣпацкои неволѣ, не зъумѣвъ óтшукати щастя въ працѣ и, якъ очманѣлый, побрывъ óтъ шинку до шинка. Чи вжежь таки справдѣ поетъ дивится на народъ, якъ на пяниць ледачихъ, коли сей народъ своею працею кровавою давъ змогу и науцѣ и поезіи и всѣмъ утѣхамъ нашого житя цвѣсти и процвѣтати? Чи справдѣжь таки поетъ не мае иншого объясненя недолѣ селяньского житя, якъ пяне ледацтво, коли послѣдній выслѣды економичній и статистичній доволѣ ясно показали — чому народъ бѣдуе? Хотѣлосьбы вѣрити, що поетъ, якъ намъ здается, просто не домовивъ своеи думки, не выловився якъ слѣдъ, бо й справдѣ поетична форма не придатна тамъ, де треба выяснити — чому оно такъ а не инакъ. Дѣло поезіи — малювати житье, яке оно есть на правду; чуле серце и освѣченый розумъ почуютъ и розберутъ, чи слѣдъ оно такъ бути, чи нѣ, а вже наука розмѣркуе, чому оно такъ сталося и що треба зробити, щобъ запобѣгти лихови. Стихъ у Щоголева по складу дуже рóжный, але скрóзь гарный, голосный, поетичный, рифма легка, жвава и, якъ то кажутъ, скрóзь „до ладу та до прикладу“. Що до мовы, то и мова Щоголева дуже гарна и щиро народня. Се мова Шевченка, Квѣтки та Марка Вовчка, найкрасшихъ нашихъ писателѣвъ, мова народнѣи пѣснѣ, якою она склалася серед не покалѣченого нѣ польщиною, нѣ московщиною украиньского люду, мова выразлива та голосна. Можна зганити хиба де-кóлька слóвъ, що не слѣдъ бы ихъ вживати. Такъ слово „тестаментъ“ — архаичне, вживалося колись въ актахъ, а теперь въ народѣ вы почуете скрóзь: „духовна“ або „духóвница“. Тутъ же красше булобъ поставити въ загаловокъ пiесы „заповѣтъ“ — щиронародне слово, бо рѣчь тутъ не про актъ-духóвницю, а про словесный заповѣтъ батька дѣтямъ. „Верцадломъ“ у насъ зовется те, що по россійски „зерцáло“, а не „дзеркало“, якъ у Щоголева. Послѣдня его пiеса „Келихъ“, писана якоюсь робленою мовою, неначе се писавъ не Щоголевъ, а ктось иншій.

На сему й закóнчаемо розмову про збóрникъ Щоголева. Скажемо врештѣ, що въ пѣсняхъ Щоголева мы бачимо щиру поезію — и велика шкода, що óнъ змарнувавъ лѣта свои молодіи занехавши тогдѣ свóй таланъ. Але, якъ бачимо, таланъ сей не змарнѣвъ и доси, и можна сподѣватися, що Украина ще почуе голосну лѣру п. Щоголева.

Кіевъ. *Михайло К.*

дôвлѣ дорогови и водни въ сумѣ 1,303.820 зр., зъ котрои сумы припадае 109 800 зр. на направу дорôгъ и мостôвъ, знищеныхъ бурями и повѣнями минувшого року въ Галичинѣ. Дальше приня то проєктъ закона о будôвлѣ желѣзницѣ зъ Гернеля до Трієсту, законъ о продовженю дальматиньскои правительственои желѣзницѣ ажь до Книна, разомъ съ резолюцією о полученю дальматиньскои желѣзницѣ съ угорскою, а такожь и законъ о концесіи на желѣзницю зъ Гандорфъ до Цигенгальсъ. Опôсля принято по короткôй дебатѣ спеціяльнôй законъ о инспекторахъ промысловыхъ. — На засѣданю зъ дня 6 с. м. рѣшено въ послѣднôмъ читаню: проєктъ о змѣнѣ закона табулярного, законъ о часовôмъ застановленю судôвъ присяжныхъ въ окрузѣ котарскôмъ, и законъ о продовженю торговельнои умовы съ Франціею. Засѣданье зъ 7 с. м. роспочалось дебатою надъ внесеньемъ пос. Булата о рôвноуправненю языка хорватского съ италійскимъ въ судахъ и урядахъ дальматиньскихъ. Дебата тая заняла майже оба засѣданя зъ дня 6. и 7-го с. м., и скôнчилась принятьемъ дотычного закона съ незначными тôлько змѣнами. Рôвночасно приняла палата внесенье пос. Линбахера, зôстаюче въ звязи съ внесеньемъ пос. Булата, що кожда сторона послугуватись муситъ въ урядахъ однымъ зъ языкôвъ краєвыхъ. — Вечѣрне засѣданье зъ тогожь дня закôнчилось дебатою надъ внесеньемъ пос. Гербста въ справѣ забороненои продажи двохъ вѣденьскихъ дневникôвъ по трафикахъ. Дебата тая набрала великого оживленя, позаякъ гдеякѣ бесѣдники, якъ пос. Рехбаверъ, выступили съ строгою критикою свободы печати въ Австріи. До полемики приступили и послы чески, выказуючи, що за часôвъ централистичного правительства дôзнавала ческа праса еще бôльшого гнету, якъ теперь дôзнаютъ органа централистôвъ. Палата ôткинула внесенье п. Гербста.

(Засѣданье палаты панôвъ) ôтбулось дня 7. с. м. Предметомъ сего засѣданя було принятье закона о желѣзници ческо-моравскôй и кредитôвъ додатковыхъ, рѣшеныхъ палатою послôвъ. По залагодженю тыхъ справъ ôтчитано письмо министра-президента, взываюче до выбору членôвъ делегаціи.

(Працъ комисій парляментарныхъ). Комисія конґруальна вела дня 4 с. м. дебату надъ резолюцією пôдкомисіи, взываючою правительство, щобы супротивъ факту, що законъ о пôдвысшеню дотаціи духовеньства задля многихъ перешкодъ въ текучôй сесіи парлям. рѣшенымъ бути не може, постаралось въ властивôй дорозѣ о полѣпшенье платнѣ дефициентôвъ. Мин. Конрадъ приступає до сеи резолюціи, ôтповѣдаючои вповнѣ воли правительства. Комисія приняла резолюцію 12 голосами противъ 7 ôткидаючи при тôмъ резолюцію пос. Штурма, взываючу правительство, щобы въ дорозѣ кредиту додаткового еще въ текучôй сесіи постаралося о пôдвысшенье платнѣ духовеньства. — Комисія шкôльна рѣшила на засѣданю зъ 5 с. м. передати правительству до оцѣненя и заряженя ôтповѣдныхъ крокôвъ петиціи кôлькохъ громадъ въ Галичинѣ, жадаючихъ усуненя обовязковои науки языка польского въ школахъ народныхъ, черезъ сѣ громады удержованыхъ. Дальше рѣшила комисія ôтложити на пôзнѣйше рѣшенье въ справѣ петиціи, внесеной учителями шкôлъ середныхъ о унормованье ôтношень дѣйстныхъ учителѣвъ и суплентôвъ. Комисія юридична веде теперь дебаты надъ проєктомъ закона о ôтшкодованю невинно засудженыхъ. На послѣднôмъ засѣданю приняла комисія §. 1 сего закона съ тою поправкою, що предметомъ ôтшкодованя єсть не тôлько шкода понесена на маєтку, але такожь утраченый заробокъ и погôршенье положеня невинно засудженого.

(Два митинги) ôтбулись послѣдными днями въ Вѣдни въ справѣ новелѣ шкôльнои. Одинъ митингъ носивъ на собѣ характеръ приватного зôбраня, такъ якъ вступъ бувъ тôлько за билетами и то лишь для запрошеныхъ. На сѣмъ митингу рѣшено адресу для лѣвицѣ за становище, заняте нею при голосованю надъ новелею; сю адресу сконфускувала опôсля полиція. — Друге зôбранье не було пôдъ взглядомъ вступу обмежене, а вымѣрене було оно противъ участникамъ першого зôбраня. Рѣшено именно тутъ заложити протестъ противъ повысшои адресы, зазначаючи при тôмъ, що овація выправлена для противникôвъ новелѣ шкôльнои не маєъ нѣякои пôдставы, позаякъ не выпливає зъ стараности о добро школы, а тôлько зъ партійныхъ интересôвъ одного сторонництва.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. До „Presse“ пишутъ зъ Петербурга, що передъ кôлькома днями ôтбулося засѣданье кабинетнои рады, на котрôмъ уложено манифестъ коронаційный. Рôвночасно раджено надъ средствами безпеченьства въ часѣ обходôвъ коронаційныхъ. Дневники петербурскѣ доносятъ, що репрезентаціи заграничныхъ державъ получили запрошенье прибути до Москвы на день 12 (24) мая.

Позаякъ губернаторъ варшавскій ôтъ довшого часу єсть дуже хорымъ, то на мѣстце его сподѣваются ген. Гурка, героя зъ послѣднои россійско-турецкои вôйны. Загалъ боится тôлько, чи ген. Гурко не буде такъ строгимъ въ Варшавѣ, якъ бувъ въ Петербурзѣ.

Звѣстный Апухтинъ выѣхавъ зъ Варшавы до Петербурга; на двôрци того дня, коли ôтѣздивъ, предпринято великѣ средства острожности. На университетѣ варшавскôмъ прелєкціи все єще не роспочались. Симпатичный ректоръ университету Благовѣщеньскій маєъ пôйти „въ ôтставку,“ а на его мѣстце буде именованый Никицкій, права рука Апухтина.

Найновѣйшѣ телеграмы зъ Петербурга доносятъ, що на днях зôстане рѣшеный въ думѣ державнôй и въ министерствѣ просвѣщеня и вѣроисповѣданя проєктъ, жадаючій загальныхъ горожаньскихъ правъ и улекшень для раскольникôвъ. Кіевска „Заря“ въ числѣ 89 зъ 24 с. м. посвящае сему пытаню дуже гарный вступный артикулъ. Звучитъ ôнъ такъ: „E pur si muove! И мы все такой поступаємъ на передъ, хочь не желаютъ собѣ того сѣ „чорнѣ сыны,“ котрѣ такъ щироприклонни консерватизмови и застоеви. Выказуючи тое, маємъ мы на думцѣ передъ всѣмъ тую вѣсть, що незабавомъ буде рѣшеный проєктъ, котрымъ маютъ бути наданѣ раскольникамъ загальнѣ горожаньскѣ права. Не говорячи вже про те, що такій законодательный актъ змѣнитъ положенье цѣлыхъ 15 миліонôвъ россійскихъ горожанъ, що ôнъ ôтклонитъ ôтъ нихъ тѣ переслѣдованя, котрѣ перебули они черезъ довгѣ и многѣ вѣки, — не говорячи вже о тôмъ, намъ годѣ не зазначити, що такій законодательный актъ мусятъ повитати съ бôльшею радостею всѣ, що люблять свою ôтчину, бо ôнъ дае имъ поруку, що и тая часть народу нашого въ сей спосôбъ ввôйде скорше на дорогу прогрессіи... Ухваленье такого проєкту не буде нѣчимъ бôльше, якъ тôлько розвиненьемъ тыхъ нашихъ законôвъ, котрѣ давно вже орекли, що тôлько политично пôдозрѣнѣ секты маютъ бути переслѣдованѣ властями. Мы вже не разъ доказували, що безправне положенье сектярôвъ було причиною того, що они выроблювали собѣ и зъ политичного становиска погляды на всѣ ôтношеня въ державѣ. Щобы сему запобѣгчи, буде пôсля нашои гадки найумѣстнѣйшимъ, єсли держава надасть сектярямъ такѣ самѣ права и законы, якъ иншимъ горожанамъ, безъ взгляду на се, якѣ ихъ вѣрованя, яке ихъ вѣроисповѣданье. Дальше, черезъ зрôвнанье права сектярôвъ съ правами иншихъ горожанъ въ державѣ зарадится такожь всякимъ деморализаційнымъ вплывамъ на низшѣ власти. Сектярѣ бо хотячи мати бôльше свободы въ дѣлахъ своихъ якъ имъ дозволяютъ законы, пôдкупляютъ низшихъ урядникôвъ, котрѣ въ сей спосôбъ вступаютъ на дорогу неправды. Чимъ менше буде пôдставы до того, щобы *ôтбирати и брати*, тымъ бôльше буде правды въ ôтношеняхъ межи горожанами и властями. Годѣ въ кôнци вычислити всѣ выгоды и всѣ суспôльнѣ користи, якѣ выйдутъ зъ другого рѣшеня того проєкта. Держава верне собѣ миліоны вѣрныхъ и приклонныхъ слугъ и причинится въ сей спосôбъ до внутрѣшного спокою межи горожанами. Разъ вже повинна пропасти взаимна негодованя межи православными и раскольниками. Хвиля, въ котрôй такій проєктъ зôстане ухваленый, буде празничною хвилею всѣхъ вѣрныхъ сыновъ державы.“ —

На далекôмъ восходѣ ôтгриває ся теперь актъ, котрый може бути засновкомъ до якогось немаловажного кôнця. На сценѣ являются чотиры актôры; найважнѣйшимъ изъ нихъ єсть народъ ôрменьскій, а ôттакъ трема иншими суть Россія, Англія и Туреччина. § омъ 61 трактату берлиньского приобѣцяла Турція завести въ Арменіи реформы въ дусѣ конституційнôмъ. Однакъ доси точка тая трактату не сповнена, и ôтъ трехъ лѣтъ дармо выжидаютъ Ôрмены якои небудь пôльги ôтъ „рады дивану“. Рухъ народный въ Арменіи рôсъ однакъ съ кождымъ днемъ, а найблизшимъ свѣдкомъ сего була Россія, котра въ найбôльшôй тайнѣ сконцертрувала великѣ силы на граници Малои Азіи въ Карсѣ и Ардаганѣ, маючи на думцѣ интервеніювати въ користь Арменіи, скоро Туреччина не сповнитъ высше наведеного параграфу. Туреччина однакъ не спѣшится. Она оглядаеся на Англію, пригадуючи ѣй окружникъ зъ дня 4 червня 1878 р., въ котрôмъ Англія обовязалася боронити ею передъ Россією, єслибы Россія захотѣла розширити свои посѣлости въ Малôй Азіи. Що зъ того выйде, не знати. Чи Англія на случай фактичнои интервенціи пôйшлабы въ сей часъ на помôчь Туреччинѣ — та кожь не знати, досыть, що ею положенье не конче легке, бо буде мусѣла або попасти въ конфликтъ съ Россією, або може утратити Кипръ, котрый ѣй Туреччина власне за приреченье обороны противъ Россіи ôтступила.

Нѣмеччина. Ôтъ 3 го мая радитъ парляментъ — въ мысль цѣсарского месажу — надъ буджетомъ на рôкъ 1884/85. Прійшло при тôмъ, якъ мы вже доносили, до горячихъ перемовокъ межи поступовцями а правительствомъ, — и вже теперь маємъ занотувати дôткливу лекцію, котру парляментъ давъ правительству черезъ се, що — впростъ наперекôръ воли монарха, выраженôй въ месажи цѣсарскôмъ — ôтославъ на внесенье поступовця Рихтера цѣле предложенье о буджетѣ до комисіи, вмѣсто — якъ сего домагалось правительство — вже теперь занятись спеціяльною дебатою и ухваленьемъ сего предложеня.

Франція. На суботнѣшнôмъ засѣданю сенату французского прійшла пôдъ обраду интерпеляція консерватистôвъ въ справѣ ореченя думы державнои, силою котрого всѣмъ епископамъ и духовнымъ — агитуючимъ противъ розпорядженя правительственного, щобы въ школахъ ученики училися не науки богочестія, а науки свѣтскои моральности, — маєъ бути пенсія задержана. Головну интерпеляцію поставивъ посолъ Батбіе доказуючи, що таке ореченье рады державнои єсть нарушеньемъ конкордату. Вже досыть того, що ôтъ давныхъ часôвъ рôжнымъ епископамъ и рôжнымъ парохамъ „правительство“ выплачувало пенсіи, але зменшанье або и ôтбиранье пенсіи духовнымъ доказує еще бôльшого нетакту правительства и зводитъ на край новѣ клопоты. Министеръ справедливости ôтповѣвъ на тое послови Батбіе, що служба, котру сповняютъ духовнѣ єсть службою публичною, а державы мусятъ заряджати средства на такихъ, котрѣ не слухаютъ правительства. Правительство конкордату не буде нарушати, скоро духовнѣ высшихъ державныхъ властей слухати будутъ. — Въ Франціи стоитъ теперь на порядку дневнôмъ такожь справа касъ публичныхъ. Гдеякѣ дневники — здаеся по причинѣ конверсіи ренты — завôзвали сихъ, що складаютъ свои ощадности въ публичныхъ касахъ, щобы свои капиталы зъôттамъ выцофали. Зъ того выйшовъ великій пополохъ межи нищими робôтничими класами; богато народа облягло формально публичнѣ касы и выцофало сей часъ ôтъ першого дня велику суму капиталôвъ. Рада министеріяльна постановила завôзвати згаданѣ дневники передъ судъ.

Англія. Фактъ ôткиненя низшою комнатою внесеня о приреченю посольскôмъ мôгъ бувъ послужити за причину до кризы въ министерствѣ, но позаякъ Глядстонъ заявивъ зъ горы, що єсли „биль“ не перейде, ôнъ не буде зъ сего робити кабинетови квестіи; и позаякъ пôдъ нынѣшну хвилю борбы Англіи зъ Ирляндією анѣ льордъ Сельсбери анѣ Норткотъ не дуже хотѣлибы принимати на себе президентуру въ министерствѣ (по уступленю Глядстона), тожь кризы не буде. Помимо того вызыскуе консервативна праса „побѣду“ и тріюмфуе, а атеистъ посолъ Брадлявгъ, о котрого ту головно ходило, постановивъ зложити мандатъ.

Якъ доносятъ гдеякѣ дневники, мавъ льордъ Гранвиль запытати черезъ дотычныхъ англійскихъ амбасадорôвъ правительство берлиньске, вѣденьске и римске о докладнѣйшѣ информаціи въ справѣ потрôйного союза.

Египетъ. Сими днями надоспѣли до дипльоматичныхъ европейскихъ кругôвъ поголоски, що вицекороль египетскій, Тевфикъ-паша, хоче абдикуватя. Перечитъ однакъ сему „Pol. Corresp.“ въ дописи зъ Парижа. Гдеякѣ дневники англійскѣ критикуютъ дуже остро египску политику льорда Гранвиля и Дифферина, доказуючи, що доси нѣчого не здѣлано въ справѣ практичнои реорганизаціи Египту. Въ наслѣдство окупаціи англійскои збôльшилися тôлько податки, а позôставъ весь попередный неладъ и непорядокъ. Безперечно буде теперь головною задачею добромыслячихъ англійскихъ мужѣвъ стану перевести уложену для Египту „конституцію“ на дѣлѣ, и доказати пожиточнôсть дотеперѣшныхъ англійскихъ заходôвъ около сеи конституціи.

НОВИНКИ.

— Дня 2 (14) Мая ôтправится за упокôй бл. п. Володимира Барвѣньского о год. 9 передъ полуднемъ поминальне богослуженье въ церквѣ Успеньскôй, на котре комитетъ именемъ Львôвскихъ Русинôвъ запрошуе всѣхъ другôвъ, знакомыхъ и поклонникôвъ великого Покôйника. Проповѣдь выголоситъ о. Данило Танячкевичъ зъ Закомаря.

— **Зъѣздъ делегатôвъ рускихъ комитетôвъ окружныхъ**, ôтбуває сегодня свои нарады въ сали „Народного Дому.“

— **О. Іосифъ Заячкôвскій**, парохъ зъ Лопянки, дек. перегиньского, буде обходити въ сю недѣлю ювилей 50-лѣтнего священьства и золоте весѣлье. Львôвскѣ Русины, высоко поважаючи великѣ заслуги сего ветерана народолюбця, высылаютъ ему численнѣ гратуляціи!

— **Въ „Ставропигійскôмъ Институтѣ“** ôтбувся въ Томину недѣлю загальный збôръ членôвъ для выбору выдѣлу на р. 1883. Выбранѣ: сов. Ковальскій сеніоромъ, дръ Шараневичъ и сов. Лопушаньскій вицесеніорами, а пп. Волосъ, Гавришкевичъ, Геровскій, Ник. Герасимовичъ, Гладышовскій, Клемертовичъ, дръ Литыньскій, дръ Савицкій, Сивулякъ, дръ Корн. Сушкевичъ и дръ Альфр. Яновскій выдѣловыми.

(+) **Ксенофонъ Охримовичъ**, бувшій посолъ до сойму, ôтложивъ скликанье збору своихъ выборцѣвъ до Дрогобыча на понедѣлокъ, 2 (14) мая с. р. Якъ звѣстно, збôръ выборцѣвъ мавъ ôтбутись 7 л. мая, але задля якихсь причинъ не ôтбувся. Одна наша газета складае вину на насъ, що ось-то мы винни, що збôръ въ Дрогобычи не ôтбувся 7 л. мая. „Головнымъ поводомъ — пише ся газета — было то, що газета („Дѣло“), которой пос. Охримовичъ переславъ извѣщеніе о имѣющомся отбыти собраніи, напечатала таковое *майже 10 дней позднѣйше, якъ то должна была сдѣлати.* Въ слѣдствіе того о собраніи не зналъ майже никто изъ интересованныхъ выбирателей-селянъ.“ — Все то неправда. Письмо п. Охримовича получили мы въ Велику Пятницю, — а послѣдне ч. „Дѣла“ передъ святами было напечатане днемъ впередъ. Щожь мы тому винни, що п. Охр. такъ опôзнився? Чи може було задля его вѣсти выдавати число „Дѣла“ въ святочнѣ дни Воскресенія?! Того ôнъ ôгъ насъ вымагати не може, а бодай не повиненъ, тожь и неумѣстне всяке нарѣканье — на насъ. Завѣдомленье помѣстили мы въ найблизшомъ числѣ по святахъ, дня 3 л. мая, отже не „майже въ 10 дней“, але „майже въ 7 днѣвъ“. Дня 4 л. мая „Дѣло“ було вже въ рукахъ читателѣвъ, а кто не мôгъ довѣдатись о зборѣ дня 4 мая, то мôгъ довѣдатись 5 и 6 мая и на 7 го поѣхати до Дрогобыча, — колибъ дорога була добра! Але въ тôмъ лихо, що дорога всюда була дуже зла и селяне не могли до мѣста дôстатися. Ось где „головный поводъ“!... Але що то шкодитъ — „проломити“ правду!...

— **Доповняючій выбôръ** одного члена рады повѣтовои въ Рудкахъ зъ сельскои куріи розписаный на 3 л. липня с. р.

— **Въ учительскихъ семинаріяхъ** ôтбудутся испыты зрѣлости: 1) въ Решовѣ 2—11 л. червня; въ Перемышли (въ женьскôй сем.) 12—20 червня; въ Тернополи 25—30 червня; въ Львовѣ въ женьскôй 19—30 червня; въ мужескôй 2—13 липня; въ Станиславовѣ 15—20 липня.

— **Банкъ краєвый.** Вчера розпочалась, якъ звѣстно, субскриція на пожичку краєву. Сума субскрибована заразъ першого дня доходить до 3,000.000 зр.

— **Мѣсто Перемышль**, наймолодша галицка „твердина“ дôстало вже крѣпостну команду (Festungscomando), а тымъ самымъ ввôйшло вже зовсѣмъ въ рядъ найголовнѣйшихъ укрѣпленыхъ пунктôвъ австрійскои державы; Кракôвъ и Перемышль, яко крѣпости, дуже пôдносятъ оборонне значенье пасма высокихъ гôръ карпатскихъ, и можутъ заразомъ послужити яко пôдстава до офензивы на всхôдъ. Славно звѣстнѣ зъ процесу о головну здраду Залѣщики доси все єще не дôждались властивого уфортификованя, а якъ звѣстно, ц. к. прокураторія свого часу дуже выразно звернула увагу на стратегичну важнôсть залѣщицкои позиціи.

(§) **„Решôвскій процесъ.“** Въ справѣ звѣстного мордерства сповненого черезъ жидôвску родину Риттерôвъ на служачôй Францѣщѣ Мнихъ, за що окружный судъ решôвскій на пôдставѣ вердикту присяжныхъ засудивъ трое выновныхъ на кару смерти, — ôтбулась сими днями головна розправа передъ трибуналомъ касаційнымъ въ Вѣдни. Трибуналъ касаційный рѣшивъ знести засудъ въ Решовѣ и передати тую справу до поновного рѣшеня окружному судови въ Краковѣ, высказуючи яко мотивъ сего свого рѣшеня недокладнôсть лѣкарскихъ оглядинъ, предпринятыхъ на тѣлѣ замордованои вже кôлька мѣсяцѣвъ по ею смерти, черезъ що бутьто не можна було розпôзнати, чи ушкодженя спостереженѣ на тѣлѣ походятъ зъ рукъ убѣйцѣвъ, чи може зъ гнитя трупа.

= **Ôтъ п. Müllerstorf-a** одержали мы письмо, въ котрôмъ п. меценасъ заявляє, що за часъ 20-ти лѣтнои своеи служby доволѣ зложивъ доказôвъ, що не єсть ворогомъ Русинôвъ, и що власне все за Русинами вступався; свои слова, сказанѣ супротивъ одного обжалованого въ теперѣшнôмъ процесѣ соціялистôвъ, называе п. Müllerstorf „невиннымъ жартомъ“ (ein harmloser Scherz), а ходило ему лишь о тое, щобы кліента свого споводувати ôтступити ôтъ бажаня говорити по руски, а то для „скороченя розправы“. Мѣстимо се пояснене дуже радо, такъ якъ всежь оно свѣдчитъ, що п. меценасъ хоче направити свôй „невинный“ жартъ, и що замѣту: „poszukaj pan sobie obrońcy w Rossyi“ не розумѣвъ такъ, якъ се представили справоздавцѣ польскихъ газетъ...

= **Въ дуже немилôй справѣ** мусимо на сѣмъ мѣсци забрати голосъ; мы дуже нерадо порушуемъ дрôбнѣйшѣ хибы нашихъ людей, — не можемъ однакожь мовчати, єсли — помимо сего, що подôбнѣ факты були вже пôдношенѣ въ рускôй публицистицѣ, — такѣ хибы стаются формальною... пасією, родомъ „спорту“, у людей — найменше до сего квалификуючихся. Мусимо забрати голосъ тымъ бôльше, що ходитъ о важну, єдину руску институцію, на котру, не тôлько що доси вже зъ рôжныхъ сторôнъ завзятѣ а зовсѣмъ, нѣчимъ неоправданѣ зачѣпки сыпались, — але котрои не хотятъ пошанувати навѣть люде, передовсѣмъ покликанѣ дбати про ею добру славу, дбати о ею гарный успѣшный розвôй; ходитъ ту о нашу руску гимназію, и — о одного ею професора, дра Емиліяна Савицкого. Сей впрочѣмъ поважаный и съ своими фаховыми предметами (математика и физика) доволѣ обôзнаный професоръ, позволяє собѣ ôтъ часу до часу провокувати молодѣжь гимназіяльну въ спосôбъ противный всякимъ правиламъ педагогичнымъ, а могучій сильно подражнити молодѣ умы и статись причиною зовсѣмъ злищныхъ спорôвъ мѣжь учениками, — а зъ другои стороны вымѣреный лишь на се, щобы — такожь безъ найменшои потребы — ображати нѣжнѣ, въ молодыхъ серцяхъ ледви розбудженѣ патріôтичнѣ чувства. Мы дуже шануемъ погляды — чи политичнѣ, чи литературнѣ — кождого человѣка, а тымъ бôльше Русина; алежь безперечно маєъ такежь право домагатись пошанованя своихъ поглядôвъ кождый человѣкъ, — хотьбы молодый школяръ... А вже не знаемъ, якъ се назвати, єсли професоръ, котрого святымъ обовязкомъ єсть учити молодѣжь, и присвѣчувати ѣй добрымъ примѣромъ, — професоръ, котрый жежь, яко ученый, повиненъ бути передовсѣмъ безпристрастнымъ интерпретаторомъ науки, — єсли такій професоръ позволяе собѣ при всякихъ случайностяхъ дотинати ученикамъ за ихъ литературнѣ погляды. Вмѣсто усмирювати молодѣжь, призвычаювати ею до холоднокровного, дѣйстно наукового студіюмъ, — дражнитъ ею професоръ увагами въ родѣ ôтъ якихъ: *„коли уродився Морзе — не знаешь, але кôлько келишкôвъ Шевченко рано пивъ — то добре знаешь!“* Не свѣдчитъ се анѣ о тактѣ автора такихъ проблематичныхъ дотепôвъ, анѣ о его великôмъ стараню около пôднесеня такои важнои, выховуючои рускои институціи, якою єсть наша єдина руска гимназія, — а муситъ здивувати тымъ бôльше, що мѣшаєсь въ квестіи литературнѣ чоловѣкъ зовсѣмъ непокликаный; можна бути добрымъ математикомъ, але-жь треба гдеколи и мовчати, на пр. єсли иде о... египетскѣ гіероглифы, о санскритъ, або о — неменше для гдекого неясну — руску литературу... Мы надѣемось, що бôльше не будемъ потребували забирати въ сѣй справѣ голосу, и що свѣтла дирекція ц. к. академичнои гимназіи поучитъ кого треба, о скôлько професоръ математики може на годинахъ культивувати литературну полемику. Лишь взглядъ на важнôсть справы зневоливъ насъ забрати нынѣ голосъ, — а хочь насъ ажь надто зъ многихъ сторôнъ запевнювано о правдѣ всего высше ня-

веденого, то всежь булибъ мы дуже задоволенй, наколибъ згаданй слова пана професора були лише случайнымъ lapsus linguae, а не систематичнымъ дражненьемъ молодежи...

— **П. Захаръ Павлюхъ зъ Хащова**, звѣстный зъ своєи патріотичнои и щедрои жертволюбности надôславъ зновъ на нашй руки 50 зр. А то: на стипендію им. Володимира Барвѣньского 20 зр., для „Академичного Братства“ 10 зр., для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи 10 зр., для розпорядимости редакціи „Дѣла“ 10 зр.

— **Руска читальня въ Горожанѣ великôй** складає симъ прилюдну подяку хв. товариству „Просвѣта“ за дарованье своихъ книжочокъ для бібліотеки читальнѣ. — *Выдѣлъ читальнѣ.*

— **„Dziennik Poznański“** подає въ однôй своєй вѣденьскôй дописи гдеякй интересній замѣтки що до ситуаціи, въ якôй находятся Поляки по принятю шкôльнои новелѣ. „Съ великою прикростею беремъ до рукъ перо, щобы розважити конець боротьбы о новелю шкôльну. Правительство и его система — пôдорваній, а отвѣчальнôсть упала головно на Полякôвъ. Черезъ два тыжнѣ сыпались на Полякôвъ (въ радѣ державнôй и въ журналахъ) моральнй удары (ciegi). Не мали навѣть досыть смѣлости боронитись, бо бесѣду и волю путала имъ свѣдомôсть фалшивои ситуаціи... Министры по-простy „прозывались“ съ послами лѣвицѣ. Мин. Конрадъ закинувъ пос. Гайльсбергови „инфамію“, а той то само министрови. А чимже „боронились“ Поляки? Здобулись лишь на напады противъ попередныхъ правительствъ централистôвъ... Чехи бодай постарались заслонитись тымъ, що пріймаючи вже новелю и на свои плечи (а не якъ Поляки — „выймаючись“ съ пôдъ сего, що накинули другимъ), внесли заразомъ резолюцію взываючу правительство, щобы вскорѣ предложило новй проекты шкôльного закона.. Новеля переходитъ 3-ма голосами, а треба замѣтити, що 3 послы зъ противнои стороны за для тяжкои недуги не могли голосувати“... Додамо еще, що зъ мѣжь голосôвъ бôльшости, що ухвалила новелю, єсть ажь 4 такихъ, котрй узнавъ вправдѣ важными нашь парляментъ, але котрй заквестіонувавъ найвысшій трибуналъ державный; именно принадлежать сй 4 голосы посламъ, котрыхъ выбôръ згаданый трибуналъ узнавъ неправильнымъ, а котрыхъ помимо того затвердила рада державна. Звѣстно такожь, що гдеякй послы усунулись безъ потребы ôтъ голосованя, хочь навѣть въ бесѣдахъ своихъ противъ §. 75 выразно застерѣгались (пос. о. Озаркевичь.) — Для згаданыхъ повысше важныхъ причинъ надѣялись многй часописи, що санкція новелѣ все таки не послѣдує; однакожь гр. Тафе предложивъ новелю до санкціи заразъ въ 2 дни по ухваленю...

— **Польске вѣче въ Познаню** ôтбулось 6. м. с. м. при снôвучастя зверхъ 1000 людей; ухвалено протестъ противъ запровадженя нѣмецкого языка при наукѣ религіи въ школахъ Познаньщины.

— (**Дрôбни вѣсти.**) Новй марки почтовй мають бути заведенй въ липню с. р. — „Reformburschenschaften“ — такъ называются новозакладанй (въ Берлинѣ) товариства академикôвъ, — а цѣлею ихъ есть стремѣти до реформы дотеперѣшного буйного житя нѣмецкихъ буршôвъ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Оповѣданя К. Михайлишина“** выйшли сегодня зъ друкарнѣ товариства имени Шевченка въ 72-гôй книжочцѣ зъ ряду, а въ 2-гôй за 1883 рôкъ товариства „Просвѣта“. Цѣна **10 кр.** Оповѣданя тй („Сирота“ и „Романъ Наконечный“) дуже поучаючй и загрѣваючй нашихъ селянъ до здорового а горячого патріотизму и почутя своихъ горожаньскихъ конституційныхъ правъ, будутъ дуже пріятною и хосенною лектурою для народа. Обробленье предмету и легкôсть представленя здраджуютъ перо чоловѣка, котрый вже мусѣвъ працювати на поли популярнои письменности и жіючи середъ нашого народа, знає, якъ порушити струны его душѣ. „Оповѣданя К. Михайлишина“ заслугуютъ на якъ найбôльше а найскорше розширенье ихъ мѣжь народомъ. Коли всякй непокликанй польскй выдавництва усилуютъ баламутити нашь народъ своими тенденційными письмами, — то тымъ бôльше повиннй мы подавати народови здоровый кормъ духовый, будити въ нѣмъ правдиво рускій патріотизмъ. Найновѣйша книжочка „Просвѣты“ повинна еще передъ недалекими выборами розôйтись въ якъ найширшй круги народа...

— **„Розсчеты фонда къ вспоможеню вдôвъ и сирôтъ священическихъ** архіепархіи гр. к. митрополитальной львôвскôй за год. 1882. Львôвъ, зъ типографіи Ставропигійского Института, 1883“. Зъ брошуры тои показуєся, що фондъ коренный съ кôнцемъ 1882 р. выносивъ 262.704·05 зр. Въ р. 1882 було доходу 64.643·38 зр., а розходу 29.486·40 зр.

(*М.*) **„Добушь“** — такъ называєся новый театральный твôръ написаный черезъ бувшого артиста рускои сцены п. А. Ф. Стечиньского, а ôтограный минувшои недѣлѣ черезъ кружокъ аматорôвъ въ сали тов. „Gwiazda“. Змѣстъ мелодрамы такій. Старй Чорняки маютъ дочку одиначку, Касю. До гарнои а роботячои Касѣ залицяєся дукарскій сынъ Микола Добушь, та щожь, Кася, що вже и такъ полюбила бѣдного, але чемного и роботячого пареня Михася, потурає Миколою-гулякою. Не могучи приеднати собѣ серця дѣвчины, Микола заходится коло старыхъ Чорнякôвъ. Стара Чорнячка хочь и якъ любитъ свою доньку, радабъ бачити єи подругою першого багатыря въ селу, но дѣвчина о тôмъ и чути не хоче. И Кася и Михась приеднуютъ собѣ пана реєнтого, а сей доказує тôлько своимъ „письменнымъ розумомъ“, що старй обѣцюютъ ôтдати доньку тôлько за Михася. Микола приходитъ ôттакъ въ друге по послѣдне слово старыхъ Чорнякôвъ, но отъ що: старй просятъ єго на заручины Касѣ съ Михасемъ. Хвиля великои колизіи въ душѣ Миколы. Въ єго серцю мѣсце любови займає месть; єму звѣстному першому богатыреви и потомкови колишнёго Олексы Добуша, годѣ перенести обиды; ôнъ присягає знѣвечити Касину долю убійствомъ Михася. На тôй хвили кôнчится другій актъ. Въ 3 тôмъ актѣ має послѣдовати катастрофа, но панъ реєнтый являєся зновъ „добрымъ духомъ“ одруженои вже пары Михася и Касѣ. Ôнъ остерѣгає ихъ передъ Миколою, а самъ збирає паробкôвъ и жде на Миколу, котрый ôтъ довшого часу зникъ зъ села а сеи ночи мавъ напасти на хату Михася. Микола приходитъ дѣйстно въ товариствѣ свого друга пôдъ хату новоженцѣвъ; илянъ єго не удаєся, бо єго товаришъ здраджує єго. Микола въ хвили, коли хоче убити здрадника, зôстає схваченый черезъ легинѣвъ скликаныхъ дякомъ; стрѣляє вправдѣ до Михася и до Касѣ, котрй переполоханй крикомъ выбѣгаютъ такожь зъ хаты, але стрѣлъ хибивъ. Миколу вяжутъ и берутъ пôдъ сторожу, а штука кôнчится радостею цѣлои родины и єи другôвъ и благодарною молитвою. Таке содержанье мелодрамы, а переведене въ способъ поважный, а гдекуда поучаючій. Гдеякй єи сцены выведенй дуже удачно, языкъ дуже чистый и звучный, въ гдекотрыхъ мѣсцяхъ богато здорового гумору. Зъ характерôвъ природно переведенй характеры реєнтого, Касѣ, а по части и Добуша. Любовнй сцены змалёванй удачно. Поминувши гдеякй похибки, котрй можнабы легко справити, штука такъ зô взгляду на тенденцію, якъ и на прехорошу музику, котру доробивъ до неи нашь звѣстный композиторъ Из. Воробкевичь, повинна удержатися на сценѣ. Автора выкликала публика кôлька разôвъ, надѣливши єго грôмкими оплесками. Всѣ вышли зъ салѣ вдоволенй. Гра аматорôвъ подобалась. Пôднести належитъ особливо гру автора мелодрамы (Добуша), п. В. (реєнтого), и гру панны К. (Касѣ). Стечиньскій ôтъ давна тѣшився на рускôй сценѣ славою доброго артиста. Грѣ прочихъ аматорôвъ такожь майже нѣчого закинути не можемъ. Подивляли мы поправнôсть въ выголошуваню руского слова. — Въ загалѣ булибы мы вынесли зъ представленя сего якъ найлучше враженье, кобы... кобы не одно лишь... Дохôдъ зъ представленя бувъ призначеный на стипендію имени бл. п. Володимира Барвѣньского, — а на представленю кромѣ молодежи академичнои та гимназіяльнои бачили мы зъ ширшои интелигенціи нашои лишь двѣ чи три рускй родины, двохъ чи трехъ професорôвъ высшихъ кохъ урядникôвъ, мимо того, що вже вѣвъ на передъ звѣстило „Дѣло“, що е ôтбудеся, а великй плякаты рускй запрошували на представленье. Зъ тои причины не можна и говорити о якôмъ чистôмъ доходѣ на фондъ стипендійный имени Вол Барвѣньского. Але аматоры зробили своє дѣло совѣстно, — честь имъ за тое!

— **На церковь въ Островѣ** (пôдъ Перемышлемъ) жертвували Всч. оо. І. архіеп. Львôвскôв: 1) о. Ант. Шанковскій зъ Нижбôрка 1 зр., ôтъ п. Кор. Шумского 50 кр., ôтъ касы громадскои 1 зр.; 2) о. Яковъ Шанковскій зъ Конычинець 3 зр.; 3) о. Кароль Левицкій зъ Ôльшаницѣ 2 зр., ôтъ братства церк. 3 зр. 4) о. Іоанъ Балтаровичъ зъ Ладычина 1 зр.; ôтъ братства церк. 2 зр.; 5) Павло Бачиньскій зъ Красного ôтъ себе и братства церк. 1.50 зр.; 6) о. Ем. Левицкій зъ Майдану ôтъ себе 1 зр., ôтъ братства церк. 1 зр.; ôтъ сестриць 1 зр. 7) о. Іоанъ Реваковичъ зъ Волосянки ôтъ себе 1 зр.. ôтъ своихъ прихожанъ зъ Хащованя 1 зр., 8) о. Теодоръ Луцыкъ зъ Годова ôтъ себе и братства церк. 2 зр. — ІІ. зъ епарх. перемыскои. Всч. оо. 1) о. Миронъ Подолиньскій зъ Маньова ôтъ себе 1 зр., ôтъ прихожанъ 5 зр.; 2) о. Яковъ Лукашевичъ зъ Вôйска 1 зр. — За тій жертвы складаю въ имени св. церкви щиросердечну подяку и велике „Спаси Бôгъ,“

Душпастырь *И. Олексинъ.*

Ôтозва.

Дня 12 (24) мая о год. 3-ôй по полуд. ôтбудутся загальнй зборы филіи товариства „Просвѣта“ въ Тернополи въ сали рады громадскои (на I поверсѣ), на котрй Выдѣлъ всѣхъ членôвъ филіи запрашає до якъ найчисленнѣйшои участи. Порядокъ дневный звычайный, а крôмъ того ôтчитъ. При тôй случайности можутъ вписуватись нововступаючй члены и будутъ прійматися вплаты членьскихъ вкладокъ.

Зъ выдѣлу филіи товариства „Просвѣта.“

Въ Тернополи 27 цвѣтня (9. л. мая) 1783 р.

Дръ В. Лучаковскій, голова; *Ол. Барвѣньскій*, секретарь.

Подяка.

Обявлене намъ черезъ другôвъ и знакомыхъ спôвчутье въ глубокôмъ смутку по стратѣ нашого найдорожшого єдиного сына бл. п. Іосифа, рôвножь участь другôвъ и товаришёвъ покôйного при єго похоронѣ, склонюютъ насъ зложити всѣмъ сердечну подяку; а особенно такожь гр. к. духовнымъ и питомцямъ семинаріи, котрй безкористною участею въ похоронѣ зволили почтити память покôйного.

Кароль и Текля зъ Тищиньскихъ Завадскй.

Курсъ львôвскій зъ дня 8. л. мая 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	307 50	310 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	169 50	172 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	301 —	306 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 90	98 90
„ „ „ по 4% ав.	89 20	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	97 90	98 90
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 80	102 80
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 75	99 75
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 57	5 67
„ цѣсарскій	5 58	5 69
Наполеондоръ	9 46	9 56
Пôвимперіялъ	9 75	9 85
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ „ паперовый	1 17½	1 19½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 20	59 —
Серебро	— —	— —

Курсъ вѣденьскій

зъ дня 4 л. мая 1883.

Довгъ державный.

	платятъ	жадаютъ
Довгъ держ. въ банкнот.	78 75	78 90
„ „ „ серебрѣ	79.10	79.25
Лосы зъ р. 1854 по 250 р.	119.50	120.—
„ „ „ 1860 „ 500 р. 5%	133.—	133.50
„ „ „ 1860 „ 100 р. 5%	138.25	138.75
„ „ „ 1864 (съ премёю) по 100 р.	169.75	170.25
„ „ „ 1864 „ „ по 50 р.	169.50	170.—
Ренты Ком. по 42 лір. австр.	37. -	39.—
Листы заст. дом. держ. по 150 р. 5%	148.50	149.—
Австр. асигн. скар. звор. 1881 по 5%	—.—	—.—
„ зол. рента вôльна ôтъ подат. 4%	98.95	99.10

ЗАЯВЛЕНЬЕ.

По причинѣ великого банкрутства

фабрики зигаркôвъ

à la ville de Genève

въ Женевѣ, въ Швайцаріи, єсьмо въ можности давати найлучшій зигарки знанй въ цѣлôмъ свѣтѣ, понизше половины цѣны. Треба користати зъ такъ рѣдкои случайности, щобы прійти до такъ хорошого зигарка.

Порука на 10 лѣтъ.

Списъ зигаркôвъ:

5000 цилиндрôвъ, зигаркôвъ кишеневыхъ зъ найлѣпшого срѣбного никлю, регулёванй на минуты, перше 14 зр. теперъ лишь 5·25 зр. — дуже елегантна штука. Порука за добрый хôдъ на 10 лѣтъ.

2325 анкерôвъ съ 15 правдивыми рубинами знаменитй, регулёванй на секунды. перше 21 зр., теперь 7·25 зр. Окладина дуже деликатна. Срѣбный никель гравированый. Порука на 10 лѣтъ.

3650 ремонтуарôвъ зъ правдивого двократного золота, накручуваный безъ ключикôвъ, съ дуже деликатною никлевою машинерією, найдешевшій и найлучшій зигарки въ свѣтѣ, перше 24 зр, теперь лишь 10·25 зр.

1000 анкерôвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла пробованй черезъ ц. к. урядъ монетарный, на 16 рубинôвъ, дуже добре регулёваный. Перше 27 зр., теперь 12·40 зр.

1400 правдивыхъ ремонтуарôвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла, накручуванй безъ ключика, упривилеёвана машинерія зъ правдивого никлю, регулёванй на секунды, по нечуваной еще цѣнѣ, перше 35 зр. теперь 16 50 зр.

4200 французскихъ будячихъ зигаркôвъ столовыхъ, всѣ съ галасуючимъ апаратомъ, перше 12 зр., теперь лишь 4·80 зр., дуже цѣнній для кождои родины, для кождого ремѣсника. (2—?)

Кожде, хотяйбы найменше замовленье залагоджуєся точно въ сей часъ. Треба якъ найскорше замовляти. На доказъ, що сей анонсъ не має на цѣли нѣякого обманьства, обовязуємося, скоро зигарки не сподобаются, приняти ихъ назадъ а грошѣ звернути.

Th. Schmejkal,
Wollzeile 33. Wien

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

БАЗАРЪ Маркевича

Першій складъ выробôвъ краєвыхъ

во Львовѣ, пляцъ Маріяцкій ч. 10

поручає

Полотна бѣлй на простирала и сорочки домашного выробу зъ Корчины и зъ Дубôвця, въ штукахъ по 34 метры = 58 польск. лôктѣвъ по зр 14, 15, 16, 17, 18, 19·50, 21, 22 зр., а найтоншій по 24, 26, 28 и 32 зр. штука. (5—5)

Полотна на сорочки

на способъ ирляндскій апретованй,

по 19 зр., 22 зр., 23 зр., 25 зр., 28 зр. и 32 зр. штука.

Обрусы и серветы

М. Панкевича зъ Рудны гарвй и дуже танй.

Полотна господарскй

пôвъ бѣленй и шарй сырй

по 7 зр., 7 зр. 50 кр., 9 зр., 10 зр., 10 до 13 зр. штука.

Зегельтухи, дрелихи, оксфорды андрихôвскй.

Руски матеріи вовняны

зъ Жабя, Коссова и Гусятына, ôтповѣдній на елеганцкй портіэры або на покрытье меблѣвъ и т. п.

Воду кольоньску

зъ найстаршои дистиляторнѣ

JOH. BAPT. FARINA & Co.

Jülichsplatz Nr. 2 in Köln.

доставця царскихъ дворôвъ, нагороженои многими медалями,

поручає

К. М. Возняк

во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому),“

по цѣнѣ фабричнôй.

1. Фляш. найлучшои воды коль. 1 зр.
1. „ доброй „ „ 60 к.
½ „ „ найлучшои „ „ 50 к.
¼ „ „ доброи „ „ 35 к.

1—1

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ

во Львовѣ, при ул. Кеперника ч. 5.

має честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Вч. Духовеньству свою

РОБôТНЮ

МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

пôсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарôвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи яко Русинъ о ласкавй взгляды Впч. П. Т. Публики и Вч. Духовенства, поручаєся ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавй замовленя выконуются въ найкоротшôмъ часѣ. (5—12)

НА РАТЫ

продаємъ, и то на 12 мѣсячну сплату ратами **золотй и срѣбній годинники ремонтуары пенделевй, сальоновй и покоєвй**, такожь **французскй** и **американьскй годинники** съ граючими приладами и безъ нихъ Крôмъ того **брилянтовй** и **золотй перстенѣ, ланцушки, медаліоны, крестики** и **гарнитуры.**

Товаръ высилаємо кождому замовляючому безъ рôжницѣ ***сей часъ*** по присланю ***першои раты.***

Цѣнники съ 250 взôрцями, котрй служатъ до выбору и мѣстятъ въ собѣ условія платы, высилаются заразъ лишь по присланю напередъ 20 кр. въ маркахъ (въ листѣ) на оплату почтову. Запытаня або кореспонденціи не будутъ увзгляднений.

АДРЕСА:

Uhren- und Goldwaaren - Allianz.

Wien. I., Hafnersteig 3. 6—6

Филіи въ Парижи, Лондонѣ и Бруксели.

Объявленіе.

Девятое Общее Собраніе

отпорученниковъ

ОБЩОГО РОЛЬН.-КРЕДИТНОГО ЗАВЕДЕНІЯ

для Галичины и Буковины,

зарегистрованного общества съ неограниченною порукою,

состоится на дни 18 (30) мая с. г. въ 4 часа послѣ обѣда, въ собственномъ зданіи заведенія (ул. армянская нръ 2.)

Порядокъ дневный:

1. Отчетъ изъ дѣятельности Управляющого Совѣта за годъ 1882.
2. Отчетъ ревизійного комитета.
3. Внесенія Управляющаго Совѣта.
4. Выборъ счетовыхъ ревизоровъ.

Львовъ дня 16. (28.) цвѣтня 1883.

Управляющій Совѣтъ.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.** На часъ єго выѣзду отвѣчає за редакцію **Вол. Пôдляшецкій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарокого.

Ч. 48. Львôвъ, Субота 30 цвѣтня (12 мая) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть рок . . 3 рубл
съ дод. Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

ГАДКИ
о нашôй политичнôй програмѣ.

Сегорôчнѣ выборы до сойму будутъ зъ многихъ взглядôвъ пропамятнѣ... Правительство насъ не „попираe“, мы можемо знайти опору єдино въ нашихъ власныхъ силахъ. Стаємо до борбы тѣсно полученѣ въ одну фалянгу, а всякѣ заходы противникôвъ, щобы насъ межи собою порôжнити, були и будутъ безсильными.

Съ надѣею и неспокоємъ глядимо мы на сегорôчнѣ выборы, — съ далеко бôльшимъ неспокоємъ глядитъ на нихъ rząd moralny, глядятъ Поляки. Зовсѣмъ не выключена можливôсть, — такъ бодай зъ гдеякихъ даныхъ можна судити, — що репрезентація наша, єсли не буде значно численнѣйша якъ доси, то и не зменшится. А не забуваймо, въ якихъ обставинахъ приступаємо до выборôвъ.

Мы старались не разъ вже выказати гдеякѣ причины малои успѣшности дотеперѣшнои нашои народнои акціи, а такъ сѣ причины, якъ и новѣ обстановы, середъ котрыхъ мы нынѣ живемъ, зневолюютъ насъ, поспытатись: чого мы хочемъ, въ имя якихъ гадокъ выступаємъ, якими окликами думаємъ порушити нашъ народъ?! Такъ поспытатись маютъ право и повинныѣ передовсѣмъ мужики-выборцѣ, котрѣ доси по бôльшôй части лишь зъ боку приглядались нашôй неуспѣшнôй акціи. Такъ поспытаютъ насъ въ соймѣ и вельможныѣ панове, именно-жь єсли значнѣйше число рускихъ послôвъ поставимъ въ соймѣ. — Спытаe насъ народъ: якъ же то менѣ помочи хочете въ гôркôй моєй нуждѣ мои панове послы?.. Спытаютъ вельможныѣ: яка ваша національно-политична, яка соціяльно-политична програма, панове Русины?! Наколибъ мы сѣ пытаня зъумѣли коротко, ясно и рѣшучо ôтповѣсти, мы дуже розчарувалибъ панôвъ Полякôвъ, котрѣ-то смѣютъ намъ нынѣ зъ горы приписы давати, якими маємъ бути, єсли не хочемо попасти въ вѣчну неласку. Така ясна, коротка, рѣчуча ôтповѣдь пронеслабыся по-пôдъ всѣ мужичѣ стрѣхи, знайшлабы грôмкѣй ôтгомôнъ въ души цѣлого народа, сполучилабы сей нарôдъ неразрывными звязями съ єго заступниками.

Одною негацією, критикою — мало можна осягнути. Где нема опоры въ ясно означенôй програмѣ, тамъ критика переходитъ въ марне, безцѣльне дражненье. И критика, и фахова, ядра рѣчи дотыкаюча дискусія, лишь тогды можлива, єсли, доложивши крѣпко рукъ, опираючись на студіяхъ, числахъ, — зъумѣємъ и неправду противника доказати, и свои бажаня добре умотивувати.

Загально замѣчаємо у Полякôвъ стремленье до розширювання компетенціи сойму, до розширювання автономіи; въ щоразъ бôльше справахъ маe рѣшати соймъ, а §. 75 новелѣ шкôльнои — се послѣдный такій успѣхъ Полякôвъ. Тымъ важнѣйшій для насъ выборы до сойму, тымъ пильнѣйше мусимъ дивитись на се, щобы автономія не перемѣнилась на дѣлѣ въ прикорочуванье нашихъ народныхъ правъ, — щобы мы добре знали, яке становище заняти супротивъ сеи автономіи. Не маючи яснои програмы мусимо разъ-по-разъ ставати при доконаныхъ — по-за нашими плечима — фактахъ, не знаємъ навѣть, коли и за чимъ належно упôмнутись. Верховодяча клика выступаe въ соймѣ съ наперед уложеными внесенями, — а внесеня сѣ переходятъ голосами мнимихъ заступникôвъ нашого народа, а неумѣючи народови въ часъ пояснити, о що ходитъ, пояснити, чого єго власный интересъ домагаєсь, — уможливляємо самѣ выбôръ такихъ заступникôвъ.

А именножь у насъ не повиннобъ зовсѣмъ тяжко бути сказати, чого хочемъ. Нема у насъ численныхъ верствъ, котрыхъ интересы собѣ перечилибъ; интересы нашои печисленнои интелигенціи дуже схôдныѣ съ интересами мужикôвъ. Обороняючи интересы народа — мы самѣ можемъ при тôмъ тôлько скористати.

Якъ задивлялись дотеперѣшнѣ нашѣ соймы на справы нашого селяньства — о тôмъ и говорити годѣ. Дуже то хороша и выгôдна фраза, котрою пописуются такъ молодѣ графы якъ и либеральныѣ князѣ (кн. Сапега), що „интересы пана и хлопа однакôвѣ“! Дуже то „политично“ выступати съ такими окликами — при существующôмъ правѣ пропинаціи, при правѣ патроната, при теперѣшнôй уставѣ конкуренційнôй та уставѣ дороговôй и т. д. Тую „спôльнôсть“ интересôвъ хотятъ нашѣ „вельможнѣ либералы“ удокументувати єще тымъ, що рôвночасно пôдоймаютъ (въ краевôмъ товариствѣ господарскôмъ) новый плянъ: щобы мужикъ за пожиченѣ єму властителемъ дôбръ грошѣ ôтроблювавъ тогды, коли се властителеви дôбръ на руку, с. є. въ найприкрѣйшій часъ робôтъ лѣтныхъ. Мы не вѣримъ, щобы кн. Сапега и другѣ подôбнѣ кандидаты центрального польского комитету, взявшѣ собѣ за приманюючій окликъ „спôльнôсть интересôвъ“, — вѣрили въ серци въ правду сего оклику. На стôлько предсѣ можна имъ приписати знаня економіи и существующихъ ôтношень. — Звѣстно, що кôлькасотъ, а навѣть кôлькадесять моргôвъ поля уможливляютъ раціональну господарку: ось пасовиско, ось сѣножать, ту лѣсъ, се на озимину, се на яре, ту паренина, ту бараболя до горальнѣ, а ту рѣпакъ або хмѣль; ставы несутъ такожь великій заробокъ, млыво такожь, пропинація такожь... Чижь маe хочь частину всего того селянинъ?.. Муситъ передовсѣмъ сѣяти хлѣбъ для себе и для численнои родины, — розщибаєсь за дрôбкою сѣна, за кавалкомъ дерева, пасе на озиминѣ (сего року!), спрягаe съ сусѣдомъ худобу, — а при всѣмъ тôмъ платитъ податокъ зовсѣмъ такій самый, якъ кôлькасотъ и кôлькатысячь-морговый панъ, бо податокъ грунтовый **не знаe прогресіи**; до того єще и банкъ не чекаe... Така то „спôльнôсть“ интересôвъ!

Чи поможутъ ту якѣ „реформы“ - паліативы? — Ту треба радикальнои поправы; — реформа можлива лишь тогды, єсли поправится ôтвѣчне лихо основно, разъ на все. Ту програма наша ясна. Кто утворивъ теперѣшнѣ ôтношеня, — той (соймъ або рада державна) **може ихъ и поправити**. Нынѣ народы и ихъ законодательства стремлятъ до того, щобы рôвнати права всѣхъ верствъ, поусувати монополѣ та привилеѣ. Кто передавъ въ руки поодинокихъ верствъ всякѣ монополѣ та привилеѣ, кто унявъ въ законодавчѣ формы праваˊ, набутѣ случайно, простою практикою — той и усуваe всяку гнетучу провизорію, — божь „вѣчнымъ правомъ“ предсѣ назвати не можна сего, що дасться усунути въ законодавчôй дорозѣ. Рускѣ послы мусятъ домагатись того, чого домагаєсь руске селяньство: въ економичнôмъ взглядѣ оно домагаєсь того, що єму конче потрѣбно для житя-бутя: щобы ôнъ мавъ хлѣбъ, щобы мавъ чимъ хату опалити и щобы єго худоба въ лѣтѣ и въ зимѣ мала пашу. Теперѣшный роздѣлъ громадъ ôтъ „obszar-ôвъ“ двôрскихъ, котрый безъ потребы розрубуe автономичнѣ цѣлости, — такожь злишныѣ, особливо-жь, що утвореный мовьбы нарочно на се, щобы накладати не однакѣ тягарѣ; въ практицѣ стаютъ єго можливѣ добрѣ стороны илюзоричными, бо вплывъ дѣдичѣвъ все таки значный, — а єго злѣ стороны ажь надто численнѣ и очевидныѣ. Дуже то хорошо, що школы рôльничѣ, с. k. towarzystwo gospodarskie, и т. д. спомагаютъ интересы „бôльшихъ“ рôльникôвъ; але такожь и дрôбнѣ рôльники маютъ право домагатись ôтъ краю помочи. Ограниченьемъ лихвы, закладаньемъ шпихлѣрôвъ громадскихъ можна такожь по трохи причинитись до подвигненя селяньства, — але головнѣ причины лиха лежатъ далеко глубше, и тамъ глубоко треба ихъ шукати, замѣсть тратити часъ на остентаційныхъ паліятивахъ та дрôбницяхъ. А попрутъ нашихъ рускихъ послôвъ въ такихъ домаганяхъ такожь послы-мужики мазурскѣ, може попрутъ и поки-що нечисленнѣ честнѣ польскѣ паны, якъ графъ Круковецкій. Ту можемо выступити съ великою надѣею на остаточный успѣхъ. А чи можутъ селяне, однако чи рускѣ чи польскѣ, надѣятись основныхъ реформъ ôтъ всѣхъ тыхъ кандидатôвъ, котрыхъ радъ бы переперти цѣнтральный польскій комитетъ? Не о „moskalofilskie agitacye“ и пр. иде гдеякимъ кликамъ, але таки о свôй власный, чи то личный чи кастовый интересъ.

Мы дôткнулись высше кôлькохъ жизненныхъ, пекучихъ потребъ нашого селяньства. Мы старались указати на гдеякѣ позитивнѣ точки нашои суспôльно-политичнои програмы. Приготовавчѣ працѣ вже въ значнôй части готовѣ; працѣ незабутыхъ нашихъ: Володимира Навроцкого, Володимира Барвѣньского и др. подаютъ обширный статистичный и фактичный матеріялъ.

Мы домагаємось „рôвноправности“. Чи однакъ можливо намъ упôмнутись успѣшно за рôвноправностею, єсли не маємъ заступникôвъ нѣ въ соймѣ, нѣ въ радѣ державнôй? Чи можемъ боронитись успѣшно противъ надуживаня автономіи, противъ полонизаціи шкôлъ, чи можемъ боронити самостôйности нашои церкви? У насъ дôйшло до того, що разячѣ факты або игноруются, або зацыткуются, — а про що? Бо нема кому ихъ пригадати, бо

Дифтеритъ.*)

Давнѣйшими часами появлялася тая хороба пôдъ назвою „antiaditis pustuloso-gangrenosa“, але дуже рѣдко, такъ що неодинъ лѣкарь анѣ черезъ часъ своси практики, анѣ въ шпитали не мôгъ єи дослѣджувати.

Въ 1837 р., служачи въ головнôмъ шпитали въ Вѣдни, я бачивъ дифтеритъ або antiaditis pustuloso-gangrenosa у мого товариша. Зъѣхавши 1857 р. до Львова мавъ я случай доперва 1860 р., покликаный до Свитарева черезъ мого пок. товариша Нейпавера на consilium, бачити въ-друге теперѣшный дифтеритъ у 18-лѣтнои панночки, котра мимо сильно розвиненои хоробы була щасливо при помочи гомеопатіи вылѣчена.

Ôтъ 1870 р. почавъ дифтеритъ въ гдекотрыхъ краяхъ, а такожь у насъ появлятися спершу спорадично, а ôттакъ епидемично, а жертвами єго стались до нынѣ сотки тысячѣвъ молодшого поколѣня. Алопатія силувалася выпайти успѣшный лѣкъ противъ сеи убиваючои хоробы, але кромѣ лаписованя и пензлѣваня розчиномъ зъ карболёвого и салѣтряного кваcу и т. п. манипуляцій не вынайшла нѣякого нехибного лѣку противъ дифтерита; навѣть шумно захвалювана „трахеотомія“ або розтятье дыхавки для уможливленя ôтдыху, показалася погубною, понеже въ 100 оперованыхъ дифтеричныхъ ледви 5 уратовано.

Не порушувавбы я сеи справы въ публичнôмъ письмѣ, колибъ не тая обставина, що дръ Дитманъ, лѣкарь-гомеопата въ Петербургѣ, не бувъ написавъ меморіяла до царя, въ котрôмъ удержуe:

а) що на пôставѣ єго многолѣтного досвѣду въ практицѣ показався „Mercurius cyanatus“ на кôлькасотъ хорыхъ на дифтеритъ нехибно добрымъ средствомъ;

б) що анѣ одинъ хорый на дифтеритъ, лѣченый черезъ него симъ средствомъ, не умеръ.

Опираючись на такѣ аподиктичнѣ выказы въ меморіялѣ дра Дитмана, царь поручивъ, щобы въ Петербургѣ въ шпитали „Червоного Креста“ отворити окремый ôтдѣлъ, въ котрôмъ дръ Дитманъ всѣхъ хорыхъ на дифтеритъ, зголошуючихся до того шпиталю, лѣчивъ своимъ нехибнымъ лѣкомъ. Дръ Дитманъ оповѣстивъ свôй способъ лѣченя дифтерита въ дневникахъ. Завдае ôнъ хорымъ на дифтеритъ „Mercurius cyanatus“ въ 30 розрѣдненю що годины по 7 капель въ ложцѣ воды, каже рôвночасно полокати горло лѣтепломъ заправленымъ тымже лѣкарствомъ, але въ меншôмъ розрѣдненю.

Отвореньe окремого шпиталю для дифтерита пôдъ выключнымъ наглядомъ дра Дитмана, и оголошенье зго методы въ петербурскихъ дневникахъ выкликало остру критику зъ стороны первостепенныхъ петербурскихъ лѣкарѣвъ-алопатôвъ, вымѣрену противъ отворeня того шпиталю и противъ методѣ лѣченя черезъ дра Дитмана.

Таке ореченье дра Дитмана, що „Mercurius cyanatus“ въ 30 розрѣдненю есть нехибнымъ лѣкомъ противъ дифтерита, не можемъ инакше назвати, якъ зарозумѣлостею, бо въ медицинѣ не маємъ нехибного лѣку на яку небудь хоробу; кожда хороба въ людскôмъ организмѣ маe особенныѣ признаки, зависимѣ ôтъ темпераменту, ôтъ нервового укладу и ôтъ наряду дôткненого хоробою. Хотячи отже успѣшно хоробу усунути, повиненъ лѣкарь совѣстно розсмотрити весь организмъ хорого, єго индивидуальный темпераментъ, єго нервовый укладъ, нарядъ навѣженый хоробою, якъ и треванье хоробы, — и доперва на пôставѣ даныхъ повиненъ орѣкати, чи яканебудь хороба при совѣстнôмъ сповнюваню діетично-гигіеничныхъ приписôвъ и при уживаню ôтповѣдныхъ средствъ есть вылѣчима, чи нѣ. Инакше лѣкарь компромитуe себе и свою методу лѣченя.

Оголошенье дра Дитмана въ петербурскихъ дневникахъ, немовьбыто „Mercurius cyanatus“ бувъ нехибнымъ лѣкомъ на кождый дифтеритъ, перейшло такожь до нѣмецкихъ, а ôттакъ до нашихъ краевыхъ дневникôвъ. Зъ того пôшло, що прихильники гомеопатіи упоромъ домагаются выдавати имъ сей „нехибный“ лѣкъ противъ дифтерита, не маючи понятя о тôмъ, що се средство героичне и тôлько лѣкареви може бути выдане.

Дифтеритъ повстаe, пôсля дослѣдôвъ лѣкарѣвъ и природознавцѣвъ, або въ наслѣдство задухи (miasma), находячоися въ воздусѣ, або зъ нечистои воды, або задля недостачѣ озону въ воздусѣ, або пôсля найновѣйшихъ дослѣдôвъ зъ животинокъ находячихся въ воздусѣ и т. д. Котре въ тыхъ мнѣній есть правдивою причиною дифтерита — се єще не доказано. Найимовѣрнѣйше повстаe ôнъ зъ задухи атмосферы и зъ попсованого зимно-вôгкого воздуха, особливо въ хатахъ замешканыхъ великимъ числомъ осôбъ, котрыхъ выдыхами занечищуeся воздухъ и стався причиною зараженя органичныхъ сокôвъ, зъ котрыхъ скорше чи пôзнѣйше (пôсля индивидуальнои удачѣ) выроджуются рôжнѣ заразливѣ хоробы, якъ кôръ, шкарлятина, всякѣ высыпки, оспа и дифтеритъ. Гомеопатія лѣчитъ дифтеритъ ôтъ хвилѣ, коли зъявится, съ успѣхомъ пôсля правъ природы, уважаючи на симптомы хоробы, увзглядняючи индивидуальнôсть, цѣле тѣло, темпераментъ, удачу, укладъ нервовый и хоробу дôткненого наряду.

Перше стадіюмъ дифтерита починаeся менше-бôльше острымъ нежитомъ; заравомъ пухнутъ и багряно червонѣютъ мигдалки и пôднебѣнье. По довшôмъ або коротшôмъ нежи-

---

*) Зъ уваги, що мѣжь рускимъ духовенствомъ суть многѣ прихильники гомеопатіи, дръ Ант. Качковскій, славный писатель гомеопата, написавъ свою статію о гомеоп. лѣченю дифтерита спеціяльно для нашои часописи. Мѣстимо єи съ подякою Вп. авторови на пожитокъ нашихъ прихильникôвъ гомеопатіи. *Ред.*

нема кому голосно и безперерывно упоминатись, — бо навѣть на интернеляцію здобутись годѣ! А народъ упадае, а пень нашои интелигенціи, духовеньство, анѣ разъ не може дождатись славно звѣстного урегулёваня дотаціи!

Хороша рѣчь автономія! Але о се лишь ходитъ, кто нею опѣкуѣсь, кто ѣи контролюе, кто и якъ выконуе обовязуючи уставы. Поляки намагаются розширяти автономію, — а навѣть чуемо, що якись-тамъ сферы на серіо дискутуютъ можливость цѣлковитого „усамовольненя“ Галичины, надаючи ѣй становище Хорватіи!.. Наколибъ мы мали забезпечене хочь яке-таке пошанованье нашихъ правъ зъ стороны нашихъ кликъ та шовинистовъ, мы безперечно дуже радо виталибы всяке розширенье автономіи. Ѣслибъ однакожь не видно було нѣякои поправы въ нашихъ отношеняхъ, — то тогды и мы мусѣлибъ подумати о рѣшучой зарадѣ. Мы хочемо жити въ мирѣ съ Ляхами, але не позволимо собѣ давати нѣякихъ принисовъ, анѣ наукъ, — анѣ въ справахъ политики, анѣ совѣсти. Такъ якъ теперь рѣчи стоятъ, значилобъ для насъ „усамовольненье“ Галичины — цѣлковите переданье насъ на ласку нашои автономіи. Яка-жь може бути наша отповѣдь на такій смѣливій проекты?!.. Добре, усамовольняйте насъ, але подѣлѣтъ же заразомъ Галичину на двѣ природнѣ половины, руску и польску. Тогды будемъ знати, що въ рускій части и церковь наша буде самостойна, и языкъ нашъ буде обовязувати, — и при конскрипціяхъ чиселъ не будутъ натягати. Се все еще лишь только проекты..., але — або мирѣмся, або дѣлѣмся. Мы Ляхамъ не хочемъ свого языка накидувати, — рускій мужики не берутся кандидувати въ куріяхъ бо́льшихъ посѣлостей, Русины не пхаются (самі) на Мазуры. Але терпеливость маѣ границѣ. Подѣлъ Галичины — може — въ данóмъ случаю — статись послѣднымъ словомъ нашои національно-политичнои програмы...

Зъѣздъ делегатовъ рускихъ
окружныхъ комитетовъ

выборчихъ отбувся въ четверъ сего тыждня въ сали „Народного Дому“ во Львовѣ. Около 40 округовъ прислало по одному або и по двохъ делегатовъ. Делегатами були священики, свѣтскій интелигентнѣ люде и селяне; кождый делегатъ выказувавъ передвыборчу ситуацію въ своемъ округѣ и въ имени уповномочившого его комитету предкладавъ кандидата. Зъ численныхъ промовъ делегатовъ объявлялося довѣріе комитетотъ окружныхъ до центрального комитету, зложеного зъ представителѣвъ обохъ партій; съ великимъ натискомъ подношено приняту передъ сими выборами засаду — не накидати округамъ зъ горы кандидатовъ, якъ се бувало дѣялось съ шкодою для нашои справы, але вволити волю комитетовъ окружныхъ и затверджувати имъ того кандидата, котрого они предложатъ, с. е. котрого кождый округъ собѣ бажае. Не сумнѣваемось, що центральный комитетъ, приступаючи небавомъ до ставленя кандидатуръ, переведе вповнѣ тую єдину розумну и спасительну засаду и тымъ чиномъ уможливитъ бажаный успѣхъ.

Мы вже неразъ представляли нашимъ Родимцямъ величезну важность предстоячихъ выборовъ; мы представляли, межи кимъ и о якій та чіи интересы сточится за недовгій часъ борба выборча... Буде се борба кандидатовъ Русиновъ, правдивыхъ пріятелѣвъ народа, его добробыту и просвѣты, пріятелѣвъ рускаго духовеньства — съ кандидатами центрального комитету — жидовско-шляхоцкого!...

Зрозумѣймо отже, всѣ Русины, важность теперѣшнои хвилѣ для нашои народнои справы и ужіймо всѣхъ нашихъ силъ, щобы побѣда була по нашой сторонѣ, щобы въ нашомъ рускомъ краю здобути собѣ „свою правду и силу и волю“!...

Выборы до сойму.

Центральна клика... pardon! — центральный „Комитетъ“ выборчій „затвердивъ“ дальше слѣдуючій кандидатуры для рускихъ округовъ: 1) на округъ *Рудки-Комарно* — Генриха Янка; 2) на о. *Рогатынъ-Буристынъ* — Мечислава Онишкевича. — Номинувавъ же сей комитетъ на подставѣ „nadesłanych sprawozdań“ слѣдуючихъ кандидатовъ: 1) на о. выб. мѣста *Самбора* — маршалка дра Николу Зыбликевича; 2) на о. выб. мѣста *Ярослава* — гр. Владислава Баденёго.

Симъ разомъ не находимъ нѣякого „Rusina — od parady“.

Позавчорашный „Czas“ крѣпко собѣ не сподобавъ статію „Дѣла“ п. з. „Факты дефравдацій“... Що Länderbank-овикамъ et Comp. дуже немила всяка контроля, а особливо контроля добре въ польскій школѣ провченыхъ Русиновъ, — о томъ мы нѣколи не сумнѣвались. Дивуся „Часъ“, якъ можна зачинаючи отъ (такихъ разячихъ) дефравдацій — кончити на польскомъ комитетѣ выборчомъ!.. Здаѣся намъ, що мы доволѣ умотивували, чому именно уважаемъ выборъ численныхъ Русиновъ конечнымъ для успѣшнои контролѣ всеи краевои господарки, — и про що мы такій противній згубній акціи „центральнои“ клики. — Каже далѣше „Часъ“, що все се пишеся въ „Дѣлѣ“ для того, щобы „вмовити“ въ Русиновъ, що центральный Комитетъ нѣякъ не хоче допустити до сойму Русиновъ. „Часъ“ не ошибаѣся, — о се именно ходитъ намъ. А чи по нашій сторонѣ правда, чи нѣ — о томъ могли всѣ переконатись съ послѣдніи нашои статіи о выборахъ; самъ комитетъ центральный найлѣпше схарактеризувавъ и оцѣнивъ свои цѣли, „затверджуючи“ на двадцять кольока кандидатуръ для рускихъ округовъ — ажь двохъ — „Rusinów“, nota bene od parady. Чижь посмѣе ту може „Часъ“ сказати, що въ „затвердженю“ сихъ двохъ кандидатуръ манифестуеся яка-небудь справедливость супротивъ Русиновъ?. Ба, „Часъ“ замѣчае при конци своеи филипики противъ „Дѣла“, (котрого, мимоходомъ скажемъ, польскій часописи дуже а дуже стравити не можутъ!), — що мы тымъ больше провинились, „gdy powszechnie wiadomo, że polski komitet może aż nadto (!) troszczy się o powiększenie liczby posłów ruskich“... Перо выпадае зъ рукъ: чижь сказавъ кто коли таку... смѣлу, свѣдому неправду?!.. Двохъ Rusinów od parady — и се вже — aż nadto?!.. Та правда, не можемо дивуватись „мужамъ стану“, котрій поважились прилюдно заявити, що найуспѣшнѣйшимъ средствомъ на Русиновъ суть — państwo i kościół! — котрій отверто признались, що Русинамъ не больно мати своеи совѣсти, своихъ политичныхъ поглядовъ, если не хотятъ бути „szkodliwymi“. А треба знати, що все тое говоритъ „Часъ“ вповнѣ свѣдомо, въ почутю власти, — що супротивъ „działania takich potężnych czynników, jak państwo i kościół“ калованіитъ и иронизуе всякій „неполитичній“ польскій отзывы, взываючій самыхъ-же Поляковъ, щобы поправились, щобы були хочь троха справедливѣйшими супротивъ Русиновъ...

Справы краевій.

(*Субскрипція на пожичку краеву*) выпала дуже добре, якъ судити можна въ загальнои субскрибованои сумы. Самій львовскій финансіеры покрыли заразъ першого дня майже цѣлу пожичку, такъ що дальша субскрипція выказала значну надвышку. За для того послѣдуе теперь розмѣрна редукція субскрибованыхъ сумъ, почавши отъ сихъ, котрій переходятъ высоту 1000 зр. — Зъ такихъ успѣшныхъ результатовъ субскрипціи выходитъ попередъ всего, що край нашъ посѣдае значній капиталы, и що про те не потребуе конче при финансовыхъ операціяхъ давати заробляти чужимъ банкирамъ, котрій вже длятого, що ризикуютъ свои грошѣ въ менше имъ звѣстномъ и приступномъ краю, мусятъ ставляючи условія, старатись о значнѣйшій користи. Впрочемъ не була загальна сума пожички надто велика. — Що до будучои дѣяльности банку краевого, то о скольо зъ дотеперь прилюдно звѣстныхъ данныхъ судити можна, — дѣяльность ся не булабы безъ користей для краю; щожь, коли при переведеню и найлѣпшои думки у насъ — якъ се учитъ довголѣтный досвѣдъ — вконецъ переважаютъ интересы поодинокихъ верствъ, а навѣть поодинокихъ особъ, або кликами протегованыхъ институцій... Дуже бы се хорошо було, наколибъ банкъ краевый старався дѣйстно увзглядняти въ рóвнóй мѣрѣ интересы всѣхъ краевыхъ верствъ, наколибъ дѣйстно причинився до подвигненя нашого подъупавшого краю... Щожь, коли доси все ведесь такъ якось по за плечима краю, що если кто хоче хочь гдещо о сѣмъ банку довѣдатись, то мусить спускатись або на недокладній чутки, або на такожь недокладній информаціи львовскихъ кореспондентовъ „Czas-у“ и „Reform-ы.“ — Одною зъ безперечно найважнѣйшихъ вѣстей, котрій о новомъ банку ходятъ, есть ся, що маѣ онъ переймити отъ славнозвѣстного банку рустикального, — сего опиря, що все кровь нашого селяньства, — всѣ интересы дотычачій грунтовъ селяньскихъ. Ѣслибъ при томъ дѣйстно ходило о вызволенье хоть части нашихъ селянъ зъ желѣзныхъ когтей упривилеёванои лихвы и о уможливленье — такожь хоть въ части — ратунку систематично нищеныхъ довжниковъ, — то мы дуже радо привиталибы сей проектъ, котрый свѣдчивбы бодай о доброй волі его иниціяторовъ... Щожь, коли заходитъ пытанье, чи банкъ рустикальный уможливитъ своими условіями дѣйстнѣ користи въ такого перенесеня довгóвъ?.. Що гденкій графъ готовъ и сорочку въ нашого мужика зняти. — о томъ мѣтъ кождый зъ „обороны“ згаданого банку въ соймѣ переконатись... Дуже добре булобы, наколибъ такъ Выдѣлъ краевый подававъ частѣйше — хочьбы въ „Gaz. Lw.“ — правильнѣ, автентичнѣ информаціи о новомъ банку до прилюдноі вѣдомости, щобы именно повѣдомлявъ край о всѣхъ намѣреныхъ операціяхъ финансовыхъ, о способѣ ихъ переведеня, о гваранціяхъ, якій служатъ подставою для сихъ операцій, бо только тогды може позыскати банкъ краевый загальне довѣріе въ краю, а тымъ самымъ статись головнымъ и пожиточнымъ жереломъ краевого кредиту.

Заявленье въ справѣ Словаря малоруско-нѣмецкого.

Словаря мого выйшовъ теперь вже четвертый выпускъ (въ 43 ч. „Дѣла“ хибно надруковано „третій“), котрый обнимае 5 аркушовъ (11 а до 15 b.) *Громобій* до *Загрозити*. Розсылка того выпуска Вп. Предплатникамъ вже укончена, а всѣхъ Львовскихъ Вп. Предплатниковъ упрашаю такъ якъ вперед, щобы зволили отобрати собѣ той выпускъ въ друкарни тов. им. Шевченка (ул. Академична ч. 8.), где могутъ складати и дальшу свою предплату на руки управителя друкарнѣ. Пятый выпускъ друкуеся дальше и буде обнимати 2½ аркуша съ цѣною 50 кр. Осмѣляюся знову просити всѣхъ Вп. Родимцевъ, щобы якъ найскорѣйше доповняли дальше свои предплаты, та єднали бóльше предплатниковъ, позаякъ средства грошевій, узбираній дотеперѣшною предплатою, вычерпалися вже зовсѣмъ на выдрукованье першихъ 15-ти аркушовъ, та на дорогу розсылку почтову. Знаю, що многій Вп. Родимцѣ заявляютъ намѣренье купити мій Словарь, коли буде вже зовсѣмъ укончený, — алежь самe при невеликомъ числѣ дотеперѣшныхъ точныхъ предплатниковъ, та при недостатку всякои подмоги матеріальнои отъ публичныхъ институцій и репрезентацій, не буду могъ нѣякъ того важного а коштовного дѣла безъ щедрои предплаты до конца довести. Головну силу предплатниковъ мого Словаря зъ Галичины становлятъ свѣтскій Русины та молодшій священики: оо. сотрудники, завѣдателѣ приходовъ, а маленько есть старшихъ священиковъ. Украина и Россія взяли дотеперь лишь 40 примѣрниковъ; по 1 прим. взяли предплатники зъ Упсалѣ, Штокгольма, Штрасбурга, Цириха, Женевы, Гайдельберга (единый предплатникъ Полякъ, звѣстный ученый Янъ Карловичъ), по 2—3 примѣрники идутъ до австрійскихъ университетовъ, до Чехъ, до Угоръ и на Буковину. — Отъ навѣть зъ Америки допытанося за Словаремъ малорускимъ, а мѣркуючи, що Вп. Читателямъ „Дѣла“ и монмъ Вп. всѣмъ прихильникамъ подамъ милу новину — примѣръ всеобіймаючого гуманизму — умѣщаю оба листы американьскій тутка: I. листъ: „Aus Nr. 5. des Literarischen Centralblattes (27. Jän. 1883) vernehme ich zu meinem grössten Vergnügen, dass Sie die Herausgabe eines ruthenischen Wörterbuches begonnen haben. Es wird Ihrem verdienstvollen Unternehmen von competenter Seite an Anerkennung nicht fehlen. Ich meinerseits möchte wenigstens dadurch meiner Freude Ausdruck geben, dass ich auf Ihr Werk subscribiere. Melden Sie mir gütigst mit zwei Worten per Postkarte, was der Subscriptionspreis für das ganze Werk beträgt, damit ich Ihnen das Geld übersenden und die bereits erschienenen Lieferungen bald in Empfang nehmen kann. 8. März. — II. листъ: „Ich habe die Ehre, Ihnen anzuzeigen, dass ich gestern Ihre Sendung, Hefte 1—3 Ihres ruthenisch-deutschen Wörterbuches erhalten habe. Uiber das Werk, das auch dem Auslande gegenüber ein schönes Zeichen der Emancipierung der so lange von der Welt vergessenen ruthenischen Sprache ist, freue ich mich sehr,

---

тѣ слѣдуе друге стадіюмъ, въ котромъ вже появляются бѣлявій прищики на мигдалкахъ. Ті прыщики пукаютъ и творятъ солонинасту поволоку, котра ширится на прилягаючій части горла, лыкавки, на покрывку гортанки, на гортанку, дыхавку, навѣть на крыла легкихъ, утрудняе пролыканье, а особенножь отдыханье. Посока, що выдѣлюеся зъ тои солонинастои поволоки, достаеся до обѣгу крови, а оттакъ спроваджуе смерть черезъ удушенье.

Гомеопатія завдае на нежить съ горячкою „Aconitum“ въ 6 розрѣдненю по 3 пигулки 3 разы що годину; а скоро на опухлыхъ, багряно-очервонѣлыхъ мигдалкахъ або на мягкомъ подневѣню, або на задній стѣнѣ горла появятся бѣлявій прыщики, — тогды завдае по выполоканю устъ „Apis“ и „Mercur. solub.“ въ 30, або 12, або въ 6 розрѣдненю на перемѣну що година по 2 ложочки отъ кавы, розчинивши зъ одного и другого въ окремой склянцѣ 15 пигулокъ въ 6 ложкахъ воды; при томъ що годины робится студенй добре выкрученій оклады доокола шіѣ и отъ одного уха до другого. Колибы при неперестаннóмъ полоканю горла лѣтною водою и по взятю тои довы прыщики множилися, а солонинастій верствы ширилися, тогды по выполоканю устъ завдае гомеопатія „Acid. carbolic.“ въ 6 розрѣдненю що годины 3 пигулки сухо на языкъ, а скоро розплынутся, попиваеся одинъ лыкъ подстоялои воды; рóвночасно треба полокати що пóвъ годины карболевою водою, беручи до 10 ложокъ воды 10 гранóвъ 2-го розтертя „Acid. carbolic.“ и робити студенй оклады, якъ показано высше.

Ѣсли по взятю сего лѣку згангренована верства отходитъ платочками при полоканю горла, тогды треба завдавати пигулки що 2 годины, полокати горло карболевою водою що пóвъ годины, робити оклады що 2 годины, поки цѣлкомъ не уступлятъ всѣ слѣды солонинастои верствы, — инакше грозитъ рецидива.

Коли небезпеченьство мине, тогды гомеопатъ, вычекавши 2 дни, завдае черезъ 3 дни по выполоканю устъ рано натще „Belladona“ 3 пигулки сухо на языкъ, скоро розплынутся, лыкъ воды, а передъ спаньемъ „Hepar. sulph. calcar.“ такъ само.

Дѣтямъ при грудяхъ треба чистити горло тонкою шматинкою и въ I стадіюмъ завдавати приписанй лѣки по 2 пигулки на сухо, а въ II стадіюмъ всыкувати до горла карболеву воду кавчуковымъ балоникомъ; потому давати „Acid. carbolicum“ въ 6 розрѣдненю по 2 пигулки на сухо. Матери або мамцѣ, кормячій дитину, треба рано и въ вечеръ давати тій самій лѣки. Кормляча мати або мамка не повинна пити кавы, всякихъ напиткóвъ, квасóвъ, товстыхъ и корѣнныхъ стравъ.

Успѣхъ гомеопатичного лѣченя зависитъ отъ того, чи хороба въ початку не була занедбана, або чи попередъ не була лѣчена героичными средствами; а если индивидуальность хорого есть правильна, то дифтеритъ въ I и II стадіюмъ при помочи высше наведеныхъ средствъ може бути вылѣченый безъ ляписованя, пензлёваня и т. п.

Ѣсли черезъ занедбанье I и II стадіюмъ або мимо звычайного ляписованя, пензлёваня жеручими розчинами въ квасу салитряного, сѣрчаного, салицинового и т. д. дифтеритъ огорнувъ вже всѣ просторы горла, перенѣсеся на гортанку, дыхавку и лыкавку, то тогды приходитъ вже III стадіюмъ съ солонинастою поволокою цѣлого горла, лыкавки и гортанки, при чѣмъ отдыхъ дуже утрудненый, — близько до удушеня. Вылѣченье дифтерита въ такомъ станѣ есть просто неможливе, — але можна пробовати „Mercur. cyanat.“ въ 6 розрѣдненю по 2 каплѣ що годины въ ложочцѣ лѣтепла, полокати горло лѣтепломъ, додавши до него 10 гранóвъ (не грамóвъ) 3-го розтертя розтертого „Mercur. cyanat.“; все те чинити лишь подъ надзоромъ лѣкаря, добре ознакомленого съ гомеопатичною методою лѣченя. За добрій успѣхи однакъ ручити не можна, подóбно якъ при лѣченю поручуваною трахеотомією черезъ алопатію.

Треба еще зазначити, що въ часѣ тои хоробы склянка, ложка, тарѣлка и иншій посуды уживанй хорымъ, не повинній служити иншимъ особамъ; харкотинье треба сейчасъ выносити, посуду треба очищувати розчиномъ зъ „Kali hypermanganicum“ (1/4 лута на литръ воды), тымъ же розчиномъ треба выкаджувати помешканье, щобы прочистити воздухъ, и въ мисочкахъ ставляти той розчинъ по шафахъ; комнату хорого и прилежачу треба що дня бодай три разы черезъ годину провѣтрити, хорого не окрывати надто тепло, температура въ комнатѣ не повинна бути высше 14 або 15°R.

Оттакій способъ гомеопатичного лѣченя дифтерита.

„Przegląd lekarski“ органъ товариства лѣкарѣвъ краковскихъ и галицкихъ, пише въ ч. 10. въ 10 марта 1883 р. на ст. 122 п. н. „Россія“ що слѣдуе: „Дръ Дитманъ, начальный лѣкарь гомеопатичного шпиталю въ Петербургѣ завѣдомивъ зарядъ „Червоного Креста“, котрый своими фондами удержувавъ сей шпиталь, що отъ 15 грудня нѣ одинъ хорый не зголосився до закладу, и длятого сей шпиталь замкнено. Пригадуемъ, що въ томъ шпитали мало бути доказанымъ, що „блониця“ лѣчена гомеопатично, все кончится выздоровленьемъ. Гомеопаты, вѣрній засадѣ „Similia similibus curantur“, почали послугуватись лѣками выготовлеными зъ хоробовыхъ продуктовъ; назвы тыхъ лѣковъ: сифилинъ, гонорринъ, лейкоринъ, антрацинъ и т. д. вказуютъ

und den entfallenden Geldbetrag schliesse ich in Francs bei. Mit vollkommener Hochachtung, *Theodore Vetter*, Dr. phil., Harvard College Library, Cambridge, Massachusset, U. S. America. 16 April 1883. — Всѣхъ предплатниковъ есть дотеперь 310, але 35 такихъ, що доси лишь 1—2 зр. зложили. Вкінци дякую сердечно за присыланье матеріялівъ до мого Словаря Вп. пп. Н. Зворецкому, И. Корыткови (зъ Городла, Люблин. губ.), М. Косови, И. Ляторовскому, В. Цегельскому. —

Станиславівъ 9. мая 1883.

Ев. Желехівскій.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Рада державна.) На послѣднімъ засѣданю рады державнои зъ 7 мая предпринято выборъ членівъ спольныхъ делегацій. Выборъ сей отбувся въ групѣ чеcко-нѣмецкій посередствомъ лосованя, а то зъ тои причины, що нѣмецкій послы откинули предложеный имъ черезъ Чехівъ компромисъ, — а обѣ стороны роспоряжували рівнымъ числомъ голосівъ. Вылосовано въ кінци пять членівъ клюбу чеcкого (именно: гр. Клямъ Мартиница, Жака, кн. Лобковица, Трояна и Матуша), — чотырохъ членівъ сполученои лѣвицѣ (именно: Штера, Клара, Нитше и Шира), и одного зъ т. зв. фракціи дикихъ (Стрерувица). Яко заступники выбрани централистъ Миллеръ и Чехъ Квичала. Зъ Галичины выбрани: Хшановскій, Чайковскій, Евс. Черкавскій, Грохольскій, Гавзнеръ, Яворскій и Смолька, а яко заступники: Мадейскій и гр. Дѣдушицкій. Дальше выбрани зъ Дальмаціи: Кланчь; зъ Буковины: Митрофановичь; зъ Моравіи: Авспицъ, Хлюмецкій, Дубскій, Штурмъ, Промберъ и Шмидъ; зъ Шлезка: Демель и Бесъ; зъ долѣшныхъ Ракузъ: Пфлигль и Брандисъ; зъ Зальцбурга: Линбахеръ; зъ Стиріи: Паеръ и Шпрунгъ; зъ Каринтіи: Нишельвицеръ и Моро; зъ Крайны: Гогенвартъ; зъ Тиролю: Штерибахъ; зъ Форальбергу: Ельцъ и Тургеръ; зъ Истріи: Видуличъ и Францески; зъ Гориціи: Коронини и Паеръ; зъ Трієсту: Вучетичь и Бургштальеръ. По выборѣ членівъ спольныхъ делегацій рѣшила палата въ третімъ читаню додатковый кредитъ для „обороны краевои“ и законъ о желѣзници Стрый-Бескидъ, а опосля закрывъ президентъ Смолька засѣданье, замикаючи разомъ и теперѣшну сесію рады державнои. Сесія тая тревала отъ 5 грудня 1882 до 8 мая 1883; въ томъ протягу часу отбула рада державна 72 засѣдань. Для Русинівъ памятна хиба неувзглядненьемъ петицій рускихъ громадъ, та всѣхъ жалобъ Русинівъ...

(Справа перенесеня зарядівъ желѣзниць до поодинокихъ краївъ коронныхъ) дождесь правдоподобно полагодженя, пожаданого для побиваючихся за децентрализацію желѣзниць сторонництвъ. Єще давнѣйше выслало було „Коло польске“ въ тій справѣ депутацію до министра торговлѣ, котрый освѣдчивъ, що не може самъ рѣшати въ такъ важній справѣ и мусить передъ тымъ єще засягнути рады министрівъ.

Дня 6 с. м. мала отбутись, якъ доноситъ Pokrok, нарада въ тій справѣ межи предсѣдателями клюбівъ правицѣ и цѣлымъ кабинетомъ. Нарада тая скінчилась приреченьемъ правительства, що вже въ падолистѣ с. р. внесе проектъ закона о переносеню дирекцій всѣхъ правительственныхъ желѣзниць до столичныхъ мѣстъ дотычныхъ краевъ коронныхъ. Въ Вѣдни осталабъ отгакъ при министерствѣ торговлѣ лише генеральна инспекція и рада желѣзниць.

(Соймъ чеcкій) має бути вскорѣ розвязаный. Гдеякій дневники доносятъ, що намѣстникъ Чехъ доставъ вже о томъ урядове завѣдомленье, и що патентъ цѣсарскій оголошуючій розвязанье чеcкого сойму має бути вже въ короткімъ часѣ выготовленый. Въ краю чеcкімъ готовится отже нова кампанія выборча. Кампанія тота буде тымъ больше горяча и завзята, позаякъ приступаютъ до неи двѣ сильній и цѣли своеи вповнѣ свѣдомій партіи. Буде то безпощадна боротьба елементу чеcкого, добиваючогося енергично позыскання у себе въ дома правомъ и исторіею усправедливленого становиска, — съ елементомъ нѣмецкимъ, котрый не пожалуе певно всякихъ заходівъ, щобы не дати выдерти собѣ тои власти зъ рукъ, котру еще доси держитъ, а котра малѣги муситъ въ мѣру скрѣпленя автохтонівъ славяньского краю. Коли становиско Чехівъ въ радѣ державнѣй свѣдчитъ о ихъ политичнѣй силѣ и о значеню ихъ межи народами въ Австріи, то констеляція будучого сойму дасть наглядне свѣдоцтво, о скілько скрѣплена у нихъ въ дома сила народна та почутье національне, о скілько поступили они дальше въ своѣй такъ славно подпятій боротьбѣ противъ вѣчно агресивнои германизацій.

(Речинцъ скликаня соймівъ краевыхъ) мають бути вже вызначенй. Соймъ долѣшныхъ Ракузъ має бути скликаный въ другій половинѣ мая, тирольскій и зальцбурскій въ червню, галицкій въ вересню с. р.

(Межинародна конвенція) въ справѣ полученя австрійскихъ желѣзниць съ всходными желѣзницями, уложена конференціею чотырохъ державъ (á quatre), зостала подписана въ имени Австріи 9. с. м. министромъ справъ внѣшныхъ гр. Кальнокимъ и шефомъ секціи п. Шегіени.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Зъ Варшавы пишутъ до „Polit. Corresp.“, що межи студентами универзитету теперь велике зворушенье, а се тымъ больше, що не бракуе елементівъ, котрій хотятъ на томъ универзитетѣ подобній рѣчи выкликати, яки мали мѣсце по иншихъ російскихъ универзитетахъ. Той самъ дневникъ пише, що губернаторъ Альбединскій дѣйстно уступитъ по причинѣ лихого здоровля, а „Гражданинъ“, органъ россійского дворяньства доноситъ, що на мѣсце сего, Полякамъ досыть прихильного намѣстника, буде именованый ген. Дрентельнъ. Въ справѣ бувшихъ забурень на универзитетѣ варшавскімъ докінчивъ сенатъ академичный слѣдство и выдавъ гдеякій постановы, котрій предложено кураторови Апухтинови до потвержденя. Апухтинъ поѣхавъ по инструкцію въ тій справѣ до Петербурга. — „Русскіе Вѣдомости“ доносятъ, що генералъ Шуваловъ має поѣхати до Вѣдня, щобы цѣсаря Францъ Іосифа запросити на коронацію. Зъ Вѣдня отгакъ повезе ген. Шуваловъ запросины королеви Гумберту и папѣ Льву XIII.

Туреччина. Султанъ поминувъ всѣхъ кандидатівъ на губернатора Либанону, котрыхъ номинація була уважаною за певну (якъ князя Мирідитівъ Бибъ-Доду, Италіянца Далежю Даниша и нѣмецкого генерала Стрекера), а именувавъ Вассу-ефенди, родомъ Альбанця, католика, человѣка образованого, и — якъ говорятъ — загально дуже обзнаного съ справами политичными. Вассу-ефенди есть теперь совѣтникомъ при адріянопольскімъ губернаторѣ. Австрія, Нѣмеччина, Италія и Франція згодилися сей часъ на его выборъ, а Англія и Россія слѣдували за ихъ примѣромъ. Номинація ся важна о столько, що есть мѣриломъ вилыву рожныхъ державъ на Турцію, такъ якъ майже всѣ державы европейскій маютъ въ мысль трактатівъ застереженый голосъ въ сій справѣ. Султанъ поминувъ попередныхъ кандидатівъ головно для того, що противилась имъ Россія.

Нѣмеччина. Здавалося, що приняте внесенье посла Рихтера, котрымъ предложенье буджетне на рокъ 1884/85 переслано комисіи буджетній, потрясе такъ сильно правительствомъ нѣмецкимъ, що прійде або до кризы въ министерствѣ, або до розвязаня парляменту. Въ парламентѣ нема теперь большости, на котрій можнабыся оперти и котру можнабы уважати постоянною. Однакожь парляменту не розвязано, такъ якъ конфликтъ парляменту съ правительствомъ доведеный ажь до сеи крайности, бувбы передовсѣмъ на руку скрайній опозиціи, т. е. поступовцямъ. Въ комисіи-жь буджетній такъ поведено справу, що загрожена позиція правительства съ днемъ вчерашнымъ дуже получшилася. Комисія буджетна откинула внесенье Рихтера, щобы съ ухваленьемъ буджету ждати ажь до замкненя рахунківъ зъ попередного року; такъ отже буде буджетъ на рокъ 1884/85 правдоподобно вже въ недовзѣ ухваленый.

Въ Познаню отбулося сими днями велике вѣче людности польскои, въ котрімъ взяло участь звыжь 1000 особъ. Вѣче подписало петицію до министра просвѣты, щобы знесъ рескриптъ познаньскои регенціи, силою котрого має отбуватися наука богочестія по школахъ въ языцѣ нѣмецкімъ. Рівночасно запротестовано противъ згаданому рескриптови.

Франція. До свѣжовыбранои буджетнои комисіи парляментарнои ввійшли переважно Гамбетисты. Сей фактъ уважаеся дуже доброю проявою, котра выйде въ користь теперѣшного кабинету.—Межи министромъ войны а комисіею, котра занимаеся справами рекрутаційными, прійшло до непорозумѣня. Комисія хоче знести институцію одночочныхъ охотниківъ такъ, щобы обовязокъ войсковои служby бувъ для всѣхъ однакій. Министеръ годится на саму засаду, но жадае, щобы для людей науки, професорівъ молодежи посвящуючоися штукамъ задержати однорічну службу.

„Polit. Corresp.“ доноситъ, що Шальмель-лякуръ пояснивъ въ комисіи, котра займасся кредитомъ на выправу до Тонкингъ, политику французского правительства и заявивъ, що Хины годятся на протекторатъ французскій въ Тонкингъ. Правительство французске намѣряе выслати до Тонкингъ генерального цивильного комисаря.

Чорногора. Сими днями має бути выдана — якъ пише „Polit Corresp.“ — проклямація князя до народу чорногорского; князь заявляе, що поѣде до Москвы „репрезентувати Чорногору при коронаціи нашого великого друга и протектора“, и що на часъ своеи неприсутности лишае регенцію княжества въ рукахъ княгинѣ и державнои рады. — До Цетиніи прибувъ болгарскій князь Александеръ. Имовѣрно лучится се съ посѣщеньемъ Чорногоры черезъ болгарского князя, що князь чорногорскій буде запрошеный до потрійного балканьского союза, до котрого крімъ обохъ высше наведеныхъ князівъ належати має и король сербскій.

НОВИНКИ.

— **Пригадуемъ**, що въ понедѣлокъ во Львовѣ поминальне богослуженье за бл. п. Володимира Барвѣньского.

— **Поминальке богослуженье** за упокій бл. п. Володимира Барвѣньского отбудеся въ Коломыѣ, въ понедѣлокъ, дня 2 (14) мая о годинѣ 9 передъ полуднемъ въ мѣсцевій церквѣ парохіяльній.

— **Ц. к. прокураторія** державна сконфискувала найновѣйшу книжочку товариства „Просвѣты“ п. заг. „Оповѣданя К. Михайлишина“, — котрій мы въ попереднімъ числѣ такъ горячо препоручили нашому народови. Перша се „Просвѣтина“ книжка, котру досягла безмилосердна рука высокои ц. к. прокураторіи...

— **„Батьківщины“** ч. 19 сконфискувала ц. к. прокураторія.

— **Повѣты судовій Калушь и Войнилівъ** вынятій зъ обсягу окружного суду въ Самборѣ а прилученій до окружного суду въ Станиславовѣ.

— **Новій читальнѣ** завязалися, якъ доноситъ „Батьківщина“, въ селѣ Поточискахъ, повѣта городеньского, заходомъ тамошного пароха о. М. Балицкого и селянъ, и въ селѣ Подъярковѣ, повѣта бобрецкого.

— **Рускій народный театръ** подъ дирекцією пп. Биберовича не могъ дати въ Залѣщикахъ представленя, бо тамошне аматорске товариство отмовило салѣ. Тожь театръ нашь перенѣсся вже теперь до Стрыя, и вже завтра, въ недѣлю 13 с. м. дасть тамъ одно представленье („Пентелей Трубка“) въ сали „въ Ольшинѣ“.

— **Львовскій процесъ соціялистівъ** вже скінчився; вырокъ выпавъ доволѣ строгій въ порівнаню съ дотеперѣшными такими процесами. Всѣ обжалованій смѣло а гдеякій навѣть провокуючо боронились, и всѣ признались до соціялистичныхъ переcвѣдчень. На 26 обжалованыхъ увольнено лишь двохъ; прочихъ засуджено: двохъ на 8 мѣсяцѣвъ, 2 на 6 м. 1 на 4 м. 3 на 3 м., прочихъ на коротшій арештъ.

— **Зъ Жидачівского** пишутъ намъ: „При доповняючімъ выборѣ трехъ членівъ до рады повѣтовои. (на мѣсце п. Филера, бурмистра въ Роздолѣ, о. Ленкавского, б. приходника въ Жидачевѣ, и одного помершого члена) — выбрано пп. Давидяка, селянина зъ Рудникъ, Серафина, мѣщанина и провизора церковного зъ Жидачева, и одного селянина зъ Журавеньского; всѣ три нововыбрани — честній и добрій газды-Русины. Выборы правыборцівъ вже розпочалися, — а якъ доси видно, можна буде при живімъ співъудѣлѣ интелигенціи безъ трудностей перевести выборъ рускаго кандидата. — Отъ двохъ мѣсяцівъ панує въ нашій окрестности кôръ; Миколаївъ, Розвадівъ, Верень — мабуть вже спокійній; теперь розпочалося въ Крупску и въ Роздолѣ. Лѣкарь повѣтовый не богато що годенъ порадити.“

— **Где найтанша ковбаса?** (Автономична рекляма). До чого то сходитъ наша автономія, най маленькимъ образчикомъ послужитъ фактъ, приключившійся въ Стрыю въ самъ великій четверъ. Въ день той яко въ торговый приспѣло богато селянъ зъ околицѣ до мѣста, щобы покупити гдегодѣ чого кому треба на свята, пр. ковбасъ, солонины и т. п. А що въ Стрыю ковбасниківъ спора купа, и конкуренція межь ними не абы яка, тожь одному зъ нихъ, п. А. Ш., впала до головы гадка достойна и Американця. Ось прибѣгаеся онъ подъ опѣкунчій крыла автономіи, а ей четверогій Аргусъ (vulgo полицай) такъ и пробѣгае отъ рана до вечера на крылахъ Меркуровыхъ по всѣмъ кінцямъ мѣста, бубнитъ, скликуе народъ, прѣе, а голоситъ urbi et orbi, що „ось ту (показуе паличкою отъ бубна на склепъ п-а А. Ш.) найтанша ковбаса!“ Ой ковбасо, ковбасонько, либонь запахла ты такъ сильно передъ выборами великому патріотнику, кандидатови narodowemu и Шомеръ-Израеля, п. бурмистру (дру Фрухтману), що онъ призволивъ на автономичну рекляму въ такъ кошерній справѣ, якъ ты ковбасонько !..

— **Зъ Коломыѣ** пишутъ намъ: Бурмистръ дръ Трахтенбергъ скликавъ въ четверъ передъ Великодными святами выборцівъ мѣста Коломыѣ до салѣ рады громадскои. Хмара жидівскихъ выборцівъ натовпилася до невеличкои салѣ, а лишь четверта часть христіянъ явилася. На тыхъ першихъ зборахъ выбрано комитетъ выборчій зъ 60 членівъ, межи ними больше якъ 10 Русинівъ навѣть противъ ихъ волѣ. Въ середу по Великодныхъ святахъ скликано сей комитетъ, щобъ уконституовався, та щобы обговорити кандидатуры. Прійшло на тій зборы около 40 членівъ комитету и обговорювано кандидатуры. О мандатъ посольскій зголосилися дръ Быкъ, дръ Варшаверъ, дръ Блохъ, рабинъ зъ Флориздорфу, дръ Готлибъ и бар. Ромашканъ. Професоръ Грушкевичь по поданю кандидатівъ чужихъ для мѣстъ Коломыя-Снятынъ-Бучачь зробивъ внесенье, щобы обмежитися на мѣсцевыхъ кандидатівъ, бо только мѣсцевій кандидаты можутъ добре знати отношеня сихъ мѣстъ и потрафятъ боронити интересы ихъ мешканцѣвъ. Доказы, якій бесѣдникъ подавъ, були основній и удостоилися признаня такъ зъ стороны христіянъ якъ и жидівъ. Горячо попирали се внесенье пп. дръ Рознеръ, комисарь Паславскій, проф. дръ Кубишталь и другій, но все таки при кінци по дальшій дебатѣ и славословію на честь Варшавера, выголошенімъ п. Трахтенбергомъ, а по оборонѣ бар. Ромашкана черезъ п. Корженевича, учителя нар. школъ, рѣшено поставити яко головныхъ кандидатівъ Варшавера и бар. Ромашкана и запросити тыхъ панівъ, щобы зложили политичне свое вѣроисповѣданье. Дѣйстно въ нашу провідну недѣлю явилися сі панове передъ выборцями. Сумно выпала ся сповѣдь политична особливо для христіяньского кандидата бар. Ромашкана, котрый анѣ що до вымовы анѣ выголошеня, анѣ що до змѣсту не могъ христіяньскихъ выборцівъ вдоволити, а жидівъ присутныхъ по просту розсмѣшивъ. Дръ Варшаверъ въ своѣй довшій мовѣ послугувався фразами типовыми, голошеными вже неразъ при своѣмъ вѣчі, а все нещасливімъ кандидованю на посла зъ мѣста Кракова. На интерпеляціи ставляній жидами и христіянами отповѣдавъ все выминаючо, с. е. нѣ се, нѣ те. На интерпеляцію п. Мих. Бѣлоуса, чи узнае два народы, чи одинъ въ Галичинѣ, отповѣвъ, що стоитъ на грунтѣ уніи люблинскои, с. е. иншими словами, що тутъ есть лишь одинъ народъ политичный, т. е. историчный польскій. Якійсь тамъ выборець зъ заду закричавъ по тій Русинівъ зовсѣмъ невдоволяючій дискусіи отповѣди п. Варшавера, боячись, щобъ якій другій выборець Русинъ сему непокликаному оборонителю Руси приналежну отправу не давъ, закричавъ на цѣле горло: „zamknąć interpelacyą“. Третій кандидатъ с. е. дръ Блохъ, найважнѣйшій и найпевнѣйшій выбору, не явився и вѣроятно не явится передъ выборцями. Кажемо найпевнѣйшій, бо старовѣрцѣ жиды пійдутъ однодушно за нимъ, та и поступовцѣвъ потягнутъ, а може еще и якій христіянинъ знайдеся. Тожь шкода всякого заходу для пп. Варшавера и Ромашкана. Яке становище Русины займутъ при тыхъ выборахъ, результатъ выборівъ покаже. — Се певно, що тямучій Русины за жадными зъ тыхъ трёхъ голосувати не будутъ, а то по тій простій причинѣ, що всѣ три обѣцяли вступити до „Koła“ польского.

— **Справа Schweiggeld-івъ** все еще не затихла. Подчасъ коли найбольше въ сій справѣ интересованій журналы ховаются по-просту въ дуже политично глубоке мовчанье, або обмежаются на „спростованю“ маловажныхъ, зовсѣмъ несущныхъ дробниць, — взываютъ иншій, неинтересованій, тыхъ своихъ товаришівъ по перу, о котрыхъ досыть голосна фама всякій нехорошій вѣсти розширяе, щобы вже разъ очистилися зъ всѣхъ подозрѣнь, и то очистились такъ, щобы не лягала на нихъ анѣ тѣнь подозрѣня, такъ, якъ се подобае увѣренымъ въ свою честь людямъ... Тымчасомъ сій голосы були доси горохомъ о тверду стѣну, а одинъ недавный судъ „гоноровый“ въ сій справѣ переведено такъ, що цѣла справа вмѣсто выяснитись, прикрылась еще густѣйшою заслоною... Кождый горожанинъ має предсѣ одно дуже безпечне пристановище, въ котрімъ може рѣшучо выступити въ оборонѣ своеи чести противъ всѣхъ клеветниківъ, — есть се именно ц. к. судъ; або потягнути „клеветника“ безвзглядно до якъ найстрожшои отвѣчальности, або резигнувати самовольно на можливу и доступну кождому оборону чести, — иншого выходу нема. Тымчасомъ доси не ставало „оклевечуванымъ“ якось отваги, упомнутись въ судовій дорозѣ за свою сильно подрывану честь... А се говоритъ богато!

— **Зъ Харкова** пишутъ намъ, що отъ свѣтлои недѣлѣ выступае въ тамошнімъ народнімъ театрѣ нашь безперечно найзнаменитшій теперь артистъ, п. Марко Кропивницкій, въ штукахъ (малорускихъ. Характеристично те, що харківска публичность — якъ намъ пишутъ — съ большимъ вдоволеньемъ и одушевленьемъ бачитъ на сценѣ представленя зъ украиньского житя, якъ представленя зъ житя чужонародного...

— **Свѣтозаръ Милетичь**, провідникъ угорск. Сербівъ умирае. Милетичь пересидѣвъ спору часть свого житя въ мадярскихъ тюрмахъ, а дождавшись вконець „уласкавленя“, выйшовъ на волю тяжко недужій — морально и физично; отъ сеи поры станъ его здоровля нѣколи больше не поправився. Милетичь — се одна зъ многихъ жертвъ мадярскои ненависти супротивъ Славянъ...

— **Краківскій професоръ Врублевскій** перемѣнивъ — якъ мы вже доносили — азотъ (nitrogenium) въ плынъ; попередъ вже перемѣнили въ плынъ: Калитé кислородъ, а Пикте водородъ. Доносячи о своѣмъ великімъ успѣху парискій академіи наукъ, донесъ проф. Врубл. заразомъ, що можна сей тисненьемъ и зниженьемъ температуры въ плынъ перемѣненый азотъ — бачити. Анѣ кислороду анѣ водороду не можна буде въ плынномъ станѣ бачити, такъ якъ сі газы сейчасъ по перемѣнѣ парували и перемѣнялись въ маленькій облачокъ; проф. В. добувъ видимый плынный азотъ за помочею гдеякихъ новопридуманыхъ средствъ.

— **Нема лиха безъ добра...** Ся приповѣдка справдилася дуже добре найновѣйшимъ часомъ по нещасливій для Нѣмцівъ ухвалѣ новелѣ школьнои. Звѣстно, що Нѣмцівъ найбольше болѣли §§-фы 21, 48 и 75. Фатальній цифры! — ану поставити ихъ на льотерію! И богато Нѣмцівъ поставили амбо-терно: 21, 48, 75. И отъ щастье: выходитъ амбо: 48 и 75. Булобы и терно, кобы були Нѣм-

---

жерело ихъ походженя и выясняютъ ихъ призначенье.“

Науковый органъ такъ поважнои корпораціи допускаеся въ тій вѣсти по перше неправды говорячи, що шпиталь гомеопатичный въ Петербурзѣ бувъ призначеный до лѣченя „блоницѣ“, бо дръ Дитманъ мавъ въ томъ шпиталю лѣчити только хорыхъ на дифтеритъ, щобы доказати, мовьбы то „Mercur. cyanat.“ бувъ нехибнымъ средствомъ до вылѣченя всякого дифтерита; по друге, „Przegląd lekarski“ голоситъ неправду, мовьбы то гомеопаты вѣрній своѣй засадѣ „Similia similibus curantur“ лѣчили заразливій хоробы лѣками добутыми въ продуктівъ тыхъ хоробъ. Се доказуе великого незнаня засады гомеопатичного способу лѣченя, особенно же, що гомеопатія всѣ лѣки, якъ ростинній такъ и минеральній, пробуе найперше на здоровімъ организмѣ, а опосля на подставѣ физіологичныхъ пробъ зандае тій лѣки посля подобности симптомівъ хорымъ и лѣчитъ въ сей способъ всѣ хоробы, якъ запальній такъ и хроничній далеко скорше, успѣшнѣйше, тревалѣйше и дешевше, безъ ущербу силъ жизненныхъ и не лишаючи зародівъ до дальшихъ хоробъ.

Львовъ дня 2 цвѣтня, 1883.

А. Качковскій,

Дръ всѣхъ наукъ лѣкарскихъ, членъ факультета медичного въ Вѣдни и тов. лѣкарівъ во Львовѣ, лѣкарь-гомеопата.

цѣ замѣсть 21 ставили 18. А якъ легко було прійти на той нумеръ! Звѣстно, що новеля перейшла бôльшостею 3 голосôвъ; було отже ôтъ 21 ôттягнути 3, и ставити 18. Ну, але выйшло бодай амбо, — благо хочь та одробина добра зъ новелѣ шкôльнои для Нѣмцѣвъ...

— **Зъ Долины** доносятъ намъ о превеликôй gorliwości п. старосты Бараньского, кандидата narodowego на соймъ, при укладаню листы правыборцѣвъ зъ селъ. П. староста скликувавъ всѣхъ вôйтôвъ и писарѣвъ и не жалуючи трудôвъ цѣлыми днями укладавъ съ ними тѣ листы, дуже пильно освѣдомляючись о всѣхъ урядникахъ камеральныхъ, о швабахъ та арендаряхъ-жидахъ, котрѣ маютъ право голосованя, та такъ ôтъ нехотя пôдсуваючи гадку, щобъ або ихъ, а що найменше вôйтôвъ выбирати на выборцѣвъ, бо, мовлявъ, священики задля численныхъ занятій при спôзненôмъ веснованю и при парохіи нѣ будутъ могли и не схотятъ бути выборцями. Тожь звертаємъ завчасу бачнôсть нашихъ патріотôвъ на таку агитацію, щобъ не залишили датися выбрати при выборѣ на выборцѣвъ, а противудѣйствували выборови п. старостою кандидованыхъ выборцѣвъ.

— (**Дрôбнѣ вѣсти.**) Кн. Бисмаркъ зновъ досыть сильно занедужавъ. — Зъ Украины доносятъ, що надѣ на сегорôчне жниво не надто добрѣ. —

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Зъ Кіева** пишутъ намъ, що „Кобзарь“ Т. Шевченка, выданый въ Петербурзѣ яко першій томъ повного збôрника творôвъ нашого поета, — знаходитъ дуже великій покупъ. Першій транспортъ до книжного магазину Л. В. Ильницкого въ Кіевѣ розбйшовся за пару днѣвъ. Сей фактъ свѣдчитъ, якъ дуже було потрѣбно нового выдання „Кобзаря“. Въ порôвнаню съ петербурскимъ выданьемъ „Кобзаря“ Кожанчикова въ 1867 р. — ново выданье вызначуєсь бôльше систематичнымъ укладомъ творôвъ въ хронологичнôмъ порядку. Сповнено тôлько двѣ похибки: поезія „Думы мои, думы мои, лихо менѣ съ вами“ написана въ р. 1858, а въ новôмъ выданю положено єи пôдъ р. 1844; „Вечѣръ“ („Садокъ вишневый коло хаты“) написаный въ 1859 р. (якъ свѣдчитъ п. Чалый въ своѣй книзѣ „Жизнь и произведенія Т. Шевченка“), а въ новôмъ выданю ôтнесено єго до р. 1847. Въ се выданье вôйшли слѣдуючій новій поезіи Шевченка, не печатанй въ выданю Кожанчикова зъ 1867 р.: два урывки зъ затраченои поемы „Иванъ Гусъ“, „Н. И. Костомарову“, „Хустина“, „Якъ бы вы знали, паничѣ“, „Ой дôброво, темный гаю!“, „Тече вода въ синье море“, „У Вильнѣ, гôродѣ православнôмъ“, „Ляхамъ“ (конець), „Не журюся я, а не спитоя“. Въ сѣмъ выданю ужито „урядовои“ правописи съ ы (такъ н. пр. пишесь: „жыты“, „ходыты“ и т. д.).

— **Въ I выпуску „Историческихъ дѣятелей** югозападноя Россіи въ біографіяхъ и портретахъ“ (составила проф. В. Б. Антоновичъ и В. А. Бецъ, по коллекціи В. В. Тарновскаго) — знаходимо біографію 9 гетманôвъ Украины, а именно: Петра Сагайдачного, Богдана и Юрія Хмельницкихъ, Ивана Выговского, Павла Тетерѣ, Демяна Многогрѣшного, Ивана Бруховецкого, Михайла Ханенка, Петра Дорошенка и кіевского стольника Савы Туптала. Цѣле выданье дуже коштовне и старанне. Выдавець, проф. анатоміи Бецъ, великій любитель украиньскои минувшости, немало стративъ на се выданье, окрашене портретами гетманôвъ, заховаными въ зборахъ пп. Тарновского и гр. Милорадовичѣвъ. Портретъ Хмельницкого єсть копіею найстаршого єго портрету зъ 1651 р., рытого на мѣди, перехованого въ кракôвскôй библіотецѣ. Біографію Богдана Хмельницкого зладили вкупѣ проф. Вол. Антоновичъ и проф. Иванъ Левицкій (Нечуй).

Господарство и Торговля.

— **Станъ засѣвôвъ въ всходнôй Галичинѣ**, пôсля справозданя товариства господарского, показуеся въ початкахъ мая такимъ: Зъ причины неустаннои непогоды и розмоклои рôлѣ еще и въ першихъ дняхъ мая дуже мало где можна було робити въ поли, и майже зô всѣхъ кôнцѣвъ надходятъ вѣсти, що доси нѣчого не засѣяно и нѣчого не саджено. Зъ Жовквы доносятъ, що ажь єго тыждня, єсли потеплѣє и настане вже певна погода, буде можна въ поли орати и сѣяти. Пôдъ Куликовомъ ажь 2-ого мая можна було вырушити въ поле, тай то лишь на горбкахъ можна було сѣяти; ôтъ 40 лѣтъ люде лишь два разы памятаютъ таку пôзну сѣйбу, т. є. р. 1852 и 1853. Въ Сянôцкôмъ до кôнця цвѣтня нѣчого не посѣяно; коло Бѣрчѣ, Добромиля зачали гдекуда орати, щобы худоба не дармувала. Надъ Днѣстромъ вода позаливала поля на широкихъ просторахъ коло Розвадова. Навѣть по огородахъ доси мало що зроблено.

На сѣножатяхъ трава що ино зачинає зеленѣти, а въ многихъ мѣсцяхъ стоятъ луки еще пôдъ водою або такъ мокрй, що трава не росте. Недостатокъ нашѣ даєся людямъ дуже въ знаки. Худоба майже всюды, а особливо у селянъ, дуже змарнѣла и дуже потанѣла. Гдекуды пробовали худобу гнати до лѣса, але и зъ того мало пожитку, бо лѣсъ еще не розвиненый. Коло Жидачева худоба гинула зъ голоду.

Озимины ранній добрй, пôзній злй; дуже пôзній ажь теперь зачинають сходити. При погодѣ и теплѣ моглибы еще поправитися. На низинахъ богато пшеницѣ выпарило пôдъ снѣгомъ. Въ загалѣ еще не можна нѣчого певного сказати о озимінахъ. Пшениця банатка переважно всюды добра, бѣла мѣрна. Жита такожь богато вымокло по низинахъ. Въ Жовкôвскôмъ, коло Топорова, въ Бережаньскôмъ, коло Бучача раній жита добрй, пôзній злй; добрй жита такожь коло Пôдгаєць, коло Сѣнявы, въ Золочѣвскôмъ, пôдъ Куликовомъ, коло Роздолу, Войнилова, въ Борщѣвскôмъ, на Подôлю коло Копычинець и въ Равскôмъ коло Угнова; лихй жита коло Рогатына, Чорткова, Будзанова и въ Збаражчинѣ. О рѣпаку вѣсти всюды якъ найгôршй. Конюшину ушкодили дуже мыши, особливо коло Рудокъ, Городенки и пôдъ Рогатыномъ; где мыши не выѣли, тамъ добре выглядае, але и о конюшинѣ нѣчого певного не можна сказати. Сады въ загалѣ добре перезимували: зъ пôдъ Галича доносятъ, що богато молодыхъ щепокъ вымерзло, зрештою шкоды мало; противно дерева обѣцюютъ богато цвѣту и єсть надѣя, що садовины сего року буде богато.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ Апархіи Львôвскои.

Канонічну институцію получивъ о. Іоанъ Дудыньскій на Ходачкôвъ великій, декан. тернопôльского.

Въ пропозицію на Глыбоку принятй оо.: 1) Ант. Билинкевичъ; 2) Теоф. Миговичъ.

Душпастырскй посады получили оо.: 1) Емилій Глебовицкій завѣдат. Августôвки; 2) Романъ Крыжановскій завѣдат Дрыщева; 3) Мих. Калинець завѣд. Болехова; 4) Гавр. Ступницкій завѣдат. Сѣлця.

Введенй въ душпастырскй посады оо.: 1) Андрей Грыбъ въ завѣдат. Ракова; 2) Іоахимъ Федюкъ въ сотрудн. въ Миколаевѣ; 3) Игнатій Юхновичъ въ завѣдат. Помонятъ; 4) Іос. Охримовичъ въ сотрудн. въ Новици; 5) Адамъ Витвицкій въ сотрудн. въ Космачи.

Президія намѣстництва годится на каноничну институцію о. Іоана Сологуба на Неслухôвъ.

Презенты получили оо.: 1) Теодозій Авдыковскій на Быткôвъ, дек. надвôрняньского; 2) Іосифъ Домбчевскій на Ясенôвъ, дек. косôвского.

— **На фондъ стипендійный имени Вол. Барвѣньского** зложили дальше: о. Е. Ходоровскій въ Малашôвцяхъ 1 зр., о. Т. Бородайкевичъ въ Городыщу 1 зр., о. В. Сьокало въ Чортковѣ 1 зр., о. К. Бѣлевичъ въ Утѣшковѣ 50 кр. о. Ю. Охримовичъ въ Сенечолѣ 1 зр., Дирекція рускаго театру зъ складки 13 зр. 64 кр.; пп. пôдъофициры полку Нассавъ въ Тернополи, именно: Вас. Бригидеръ 50 кр., Ив. Твардієвичь 50 кр., Я. Голиховскій 20 кр., М. Кавецкій 20 кр.; о. Е. Билиньскій въ Сеньковѣ 5 зр., п. К. Ф. Поповичъ въ Тернополи 2 зр., п. М. Брыковичъ въ Тернополи 1 зр. п. В. Загайкевичъ въ Тернополи 1 зр., о. Ю. Трохимовичъ въ Креховѣ 2 зр., І. Трешкевичъ ôтъ Русинôвъ въ Травнику (Боснія) 12 зр. Зъ аматорского представленя во Львовѣ 4 зр. 79 кр., о. Н. Лукашевичъ въ Вышатичахъ 1 зр.; пп. питомцѣ дух. рускои семинаріи въ Львовѣ 44 зр., 32 кр. (поименный выказъ бувъ умѣщеный въ 45 ч. „Дѣла“; черезъ похибку пропущено датокъ п. Іеронима Кмицикевича 1 зр.); Захаръ Павлюхъ въ Хащовѣ 20 зр.; за „Безтал. Сватанье“ 80 кр. Разомъ съ попередно выказаными **260 зр. 23 кр.**

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** зложили дальше: о. В. Сьокало въ Чортковѣ 1 зр., о. К. Бѣлевичь въ Утѣшковѣ 50 кр., о. Ю. Охримовичъ въ Сенечолѣ 1 зр., о. Е. Омеляньскій въ Пристани 1 зр., Вп. Куненъ, почтмистръ въ Щуровичахъ, зô складки 10 зр., Ф. Свистунъ въ Ряшовѣ 1 зр., о. Е. Лисинецкій въ Василькôвцяхъ 2 зр., К. Соневицкій, ук. бог. 1 зр., п. А. Павлишъ въ Рудкахъ зô складки 8 зр. 80 кр., п. Ник. Карчевскій, аптикарь во Львовѣ 5 зр., за „Скошеный цвѣтъ“ 3 зр. — Разомъ съ попередными **922 зр. 32 кр.**

Подяка.

Смерть неумолима забрала намъ нашихъ найдорожшихъ родичей. Дня 2 марта с. р. упокоилася наша мати Марія зъ Ванчицкихъ Залуцка, а за десять днѣвъ с. є. 12 марта упокоився нашъ дорогій отець Димитрій Залуцкій. Въ тôмъ горю и печали единою для насъ було ôтрадою, що многй нашй други и сусѣды поспѣшили взяти участь въ сумныхъ похоронныхъ обрядахъ. Веденй чувствомъ вдячности не маємъ лучшого способу вынагородити ихъ труды, пріязнь и щире серце къ намъ, якъ тôлько нынѣ заявити имъ прилюдну подяку. Не поминаючи при тôмъ многихъ трудôвъ мѣсцевыхъ душпастырѣвъ въ часѣ болѣзни нашихъ найдорожшихъ родичѣвъ — складаємъ сердечну подяку ВПр. о. Іос. Дудыкевичу, пароху пôдгаецкону и о. Якову Керщцѣ, пароху обр. лат., о. Мих. Соневицкому, кат. гимн. зъ Бережанъ, Володим. Багриновичу зъ Вишнѣвчика, Іоану Дурбаку зъ Увся, Гавр. Медицкому зъ Слободы. Евстахію Цурковскому зъ Настасова, Луцѣ Яримовичу зъ Новосѣлки-Кутъ, Мих. Костецкому зъ Пишковець, Мих. Винницкому сотр. зъ Пôдгаєць, Фил. Хоржемскому. викар. обр. л. зъ Пôдгаєць, Емил. Соневицкому, сотрудн. зъ Барыша и Марк. Соневицкому завѣд. зъ Переволоки, о. дек. Иляр. Стеткевичу зъ Божикова, о. Кир. Левицкому зъ Вербова, Ник. Сѣминовичу зъ Бобулинець, Петру Косовичу зъ Оссовець, и Іоану Кузьмовичу, завѣд. зъ Мужилова. Всѣмъ тымъ ВП. оо., що бламолили взяти участь въ похоронѣ нашихъ найдорожшихъ Родичѣвъ — дякуємъ сердечнымъ „Спаси Бôгъ!“ Въ кôнци не менше сердечно дякуємъ ВП. п. Зборовскому, презесови пôдгаецкому, всѣй интелигенціи мѣсцевôй и замѣсцевôй, всѣмъ товариствамъ и братствамъ церковнымъ и пѣвцямъ высшого хору.

Іоанъ, Теодоръ и Алексей Залуцкй, сыны покôйныхъ; Марія, Анна и Савина, сыновй; Василій, Володимиръ, Ольга, Александра, Антонина, Іоанна, Марія и Евгенія внуки.

Съ симъ числомъ розсылаєся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ 8 и 9 аркушь повѣсти „Мѣщаньске племя“.

Курсъ львôвскій зъ дня 10. л. мая 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	307 —	310 —
„ львôв.-черн.-пс. по 200 р.	169 75	172 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	301 —	306 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 90	98 90
„ „ „ по 4% ав.	89 20	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	97 90	98 90
Банку гип. галиц 6% ав.	101 80	102 80
Листы дов. гал. рустк. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжній за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% досов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 70	99 70
Облигій комунальній Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Ножички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 56	5 66
„ цѣсарскій	5 57	5 67
Наполеондоръ	9 45	9 55
Нôвимперіялъ	9 75	9 85
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ паперовый	1 17	1 19
100 марокъ нѣмецкихъ	58 20	59 —
Серебро	— —	— —

Курсъ вѣденьскій

зъ дня 7 л. мая 1883.

Довгъ державный.

	платятъ	жадаютъ
Довгъ держ. въ банкнот.	78 80	78 95
„ „ „ серебрѣ	79.20	79.35
Лосы зъ р. 1854 по 250 р.	119.50	120.—
„ „ „ 1860 „ 500 р. 5%	133.—	133.50
„ „ „ 1860 „ 100 р. 5%	138.25	139.—
„ „ „ 1864 (съ премією) по 100 р.	170.50	171.—
„ „ „ 1864 „ „ по 50 р.	170.—	171.—

ОПОВѢЩЕНЬЕ.

Застôй торговельный, якій показався въ всѣхъ частяхъ Франціи и Швайцаріи зневолює фабрики

ШВАЙЦАРСКОГО ГОДИННИКАРСКОГО ЗВЯЗКУ

ôтдати свои дуже великій запасы

богато низше цѣны выробу,

щобы лишь не мусѣти ôтправляти своихъ знаменитыхъ робôтникôвъ и мочи сповнити свои грошевй зъобовязаня. — Число маючихъ выпродатись зигаркôвъ єсть обмежене; кто отже за малый грôшь хоче набути дуже добрый годинникъ, зволитъ найскорше удатись до низше поданои адресы. За добрый хôдъ кождого у насъ купленого годинника **гварантуєся на 10 лѣтъ.**

1000 штукъ цилиндрôвъ въ найкрасшôй оправѣ зъ никлевого-срѣбла, гравированй и гильошованй, показуючій минуты и секунды, впередъ 12 зр., — теперь лишь 6 зр.

1000 штукъ кишеневыхъ анкрôвъ, въ оправахъ зъ правдивого никлевого срѣбла, найточнѣйше зрегулёванй, съ подвôйною ковертою, плоскимъ скломъ и емалёованымъ циферблятомъ; незвычайно знаменитый зигарокъ впередъ 24 зр., — теперъ лишь 7 40 зр.

1000 штукъ кишеневыхъ ремонтуарôвъ, натягай въ горѣ безъ ключика, въ найделикатнѣйшихъ подвôйныхъ окладкахъ зъ золота, найточнѣйше зрегулёванй, съ незницимою машинерією зъ никлю,&.&. правдивый родинный зигарокъ, впередъ 24 зр. — теперъ лишь 10·20 зр

1000 штукъ анкрôвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла, выпробованого п. к. урядомъ монетарнымъ, на 16 рубинôвъ, крôмъ того найлучше зрегулёванй. Впередъ коштовали 27 зр., теперь 12.40 зр

1000 штукъ кишеневыхъ ремонтуарôвъ, чудовй, зъ правдивого 13-лутового срѣбла, выпробованого п. к. урядомъ монетарнымъ, съ найлучшою дуже добре зрегулёваною машинерією зъ никлю, съ показникомъ секундъ, съ плоскимъ шкломъ, и съ правдиво позолочеными обручками, впередъ 30 зр., — теперь лишь 16 зр.

2000 штукъ найделикатнѣйшихъ зигаркôвъ будячихъ съ галасуючимъ апаратомъ, разомъ можна ихъ уживати на бюрку до писаня, въ найлучшôй бронзовôй шкатулѣ, зрегулёваный на минуты, перше 12 зр., — теперь лишь 4 50 съ пуделкомъ.

Замовленя, хочбы якъ малй, выповняются швидко и совѣстно.

Яко доказъ, що сей анонсъ — **не яке обманьство**, зъобовязуємось, єсли зигарки не сподобаются, приняти ихъ назадъ, а грошѣ звернути.

Головный складъ: (2—12)

Адреса: **A. FRAISS,**

Rotenthurmstrasse, 39. Wien.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рôкъ,

при участи кружка кіевскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

„МЕРТВÎ ДУШЂ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

ВЪ КНИГАРНИ

ЛУКИ ВАСИЛЄВИЧА ИЛЬНИЦКОГО

ВЪ КІЕВѢ

(4—4) *Крещатикъ, дôмъ дворяньского собранія,*

межи прочими продаются слѣдуючй малоруски книжки:

Кухаренко Я Збôрникъ творôвъ. К. 1880 г. Цѣна 75 к. *Луна*, Украиньскій Альманахъ на 1881 г. Цѣна 50 к. *Левицкій И. С.* Повѣсти. К. 1874 г. Ц 1 р. 50 к., Двѣ Московки. Повѣсть К 1882 г. Ц 40 к, Не можна бабѣ Парасцѣ вдержатись на селѣ. Изд. 3-те. К. 1882 г Ц. 5 к, Благословѣть бабѣ Палажцѣ скоропостижно вмерти. Изд. 3-те К 1882 г. Ц. 5 к. Бурлачка. Пов. Ц 75 к На Кожумякахъ. Комедія. К. 1876 г. Ц 25 к., Першй кіевскій князь. К. 1876 г. Ц. 10 к, Татары и Литва на Украинѣ. К. 1876 г. Ц. 10 к., Унія и Петро Могила. К 1875 г. Ц. 6 к. *Лесченко М.* Опытъ Русско-Украинъского словаря К. 1874 г. Ц. 1 р 30 к. *Лисенко*, Южно-Русскій Орнаментъ. Изд 2-е. К. 1882 г. Ц 2 р. 50 к., съ перес. 2 р. 75 к. *Листы* въ Хутора листъ III. Чого стоитъ Шевченко яко поетъ народный. С-ПБ. 1881 г. Цѣна 5 к, листъ 5-й: Хто такій хуторянинъ. С.-ПБ. 1862 г Ц. 3 к. *Ластôвка*. Ганна. Поема К. 1881 г. Ц. 10 к. *М-ычъ*. Про обкладки, яка се болѣсть и якъ ôтъ неи ратуватись. К. 1881 г Ц. 10 к. *Маляревскій*. Лѣра (сборникъ стихотвореній.) К. 1876 г. Ц 20 к. *Мельникъ*. Подарунокъ (поетъ-самоучка). Од. 1875 г Ц. 25 к *Максимовичъ*. Псалми переложенные на украинскос нарѣчіе. М 1859 г. Цѣна 30 к. *Номисъ*. Украиньскй приказки. С.-ПБ 1864 г. Ц 2 р. *Опатовичъ С.* Оповѣданя зъ святого писаня. К 1874 г. Ц. 10 к. *Основа* Южно-Русскій журналъ за 1861 г. 12 кн. С.-ПБ. 1861 г. Ц. 10 р. *Осташевскій*. Пôдъ сотнѣ казокъ для веселыхъ людей К. 1869 г. Ц. 1 р. 75 к. *Рискуновъ*. Словникъ украиньскои (або Юговои Рускои) мовы. м. 1 р. 50 к., Чайка Украиньскій альбомъ пѣсень, думъ, казокъ, баёкъ и вѣршей. К. 1876 г. Цѣна 30 к., Т. Г. Шевченко, єго жизнь и произведенія. К. 1879 г. Ц. 75 к *Пчылка* О Переклады зъ Гоголя. К. 1881 г Ц. 35 к., Сужена не огужена. Жартъ-водевиль. К. 1881 г. Ц. 50 к., Украиньскимъ дѣтямъ, переклады зъ Лермонтова. К. 1882 г. Ц. 25 к. *Про козакôвъ, татаръ и туркôвъ*. К. 1875 г. Ц. 10 к. *Про жворобы и якъ имъ запомогти*. К. 1874 г. Ц. 6 к. *Про холеру*. К. 1875 г. Ц. 7 к. *Про кары*, до якихъ присуждаютъ мировй судѣ. К. 1876 г. Ц. 12 к. *Правды*. Козакъ и Гайнуся Украиньскій очерки. К. 1862 г. Ц. 60 к. *Поминки Т. Г. Шевченка* въ Одессѣ 25 Февраля 1879 г. Од 1879 г. Ц. 30 к.

Литографіи бл. п. Володимира Барвѣньского мы вже розôслали тымъ, що до сего часу ихъ собѣ були замовили. По причинѣ, що пересылка почтова насъ о много бôльше коштуе, якъ мы надѣялись, змѣняємо цѣну якъ слѣдуе: 1 примѣрникъ безъ пересылки 50 кр., съ пересылкою нефранкованою 62 кр., съ пересылкою франкованою 88 кр. — Просимо о вчасній замовленя, бо обстальовано лишь невеликій накладъ литографій.

Женщина-Русинка

котра розумѣеся на сельскôмъ господарствѣ, глядае помѣщеня на селѣ до завѣдуваня господарства.

Близша вѣдомôсть въ Администраціи „Дѣла“. (1—3)

Солитера съ головою

устороноє въ ½ годины

лѣкарство не маюче зовсѣмъ жадного смаку и могуче бути дуже легке и съ пріятностею уживане.

Цѣна за 1 дозу 6 зр. 50 кр.

Правдиве лѣкарство можна дôстати лишь у **St. Georgs Apotheke, Wien, V. Bez., Wimmergasse 33.** Тамъ належитъ удаватися съ всякими замовленями. (3—4)

Въ администраціи „Дѣла“ можна дôстати слѣдуючй працѣ бл. п.

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100 ЛѢТНЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНÔМЪ ВѢЧУ РУСИНÔВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначуе Родина покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ праць на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (3—?)

„ВЪ ОБОРОНЂ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

Выдавець и редакторъ **Антонъ Горбачевскій.** На часъ єго выѣзду отвѣчае за редакцію **Вол. Пôдляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 49. Львôвъ, Вторникъ 3 (15) мая 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ свят) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямациі належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямациі неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на пôвъ року . . 6 зр. на чверть року . . 3 зр. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на пôвъ року . . 8 зр. на чверть року . . 4 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на пôвъ року . зр. 3·50 на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи на цѣлый рôкъ . . 12 рубл. на пôвъ року . 6 рубл. на чверть рок . . 3 рубл съ дод. Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . 16 рубл. на пôвъ року . . 8 рубл. на четверть року . 4 рубл. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . 5 рубл. на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: 19зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи проснмо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Обовязки репрезентантôвъ народа.

Послѣдный речинець выборôвъ швидко приближаѣсь; правыборы вже въ части переведенй, въ части переводятся. Часъ рѣшитись дотычно осôбъ кандидатôвъ, — часъ, щобы кандидаты порозумѣлись съ выборцями. Не ôтъ рѣчи буде протое застановитись надъ обовязками кандидата, а такожь надъ обовязками, котрй на себе пріймае посолъ.

У насъ, мусимо се съ вдоволеньемъ сконстатувати, вже доволѣ прояснились въ тôмъ взглядѣ думки интелигенціи и народа. Мы мали часъ подумати надъ причинами неуспѣшности дотеперѣшнои нашои акціи, мы зрозумѣли много дѣйстныхъ причинъ сеи неуспѣшности. Загальный голосъ — якъ о тôмъ можна було переконатись хочбы на недавнôмъ зъѣздѣ делегатôвъ — домагаѣсь, щобы кандидаты на послôвъ являлись передъ выборцями, — щобы выбранй послы стояли въ всегданнôмъ контактѣ съ выборцями, — щобы здавали справу зъ свого послованя, а кождый патріотъ-дѣятель муситъ признати справедливôсть сего домаганя.

Нашь выборець-селянинъ ôтдае съ довѣріемъ голосъ на Русина; ôнъ надѣесь ôтъ него поправы своеи долѣ, зменшеня податкôвъ, змѣны гнетучихъ уставъ. Но выборѣ довго, терпеливо выжидае ôнъ сповненя тыхъ своихъ бажань, — и не дôждеся вконець анѣ однои якои пôльги. Чижь знае нашь выборець-селянинъ, чижь розумѣе ôнъ: про що се такъ а не инакше сталось? Нѣ! — Єму треба все тое пояснити, такъ якъ се зробивъ на пр. недавно пос. Антоневичь, стаючи передъ выборцями, щобы зложити свое справозданье, — треба пояснити, що бôльшôсть въ соймѣ чи въ радѣ державнôй була така а така, що раджено надъ тымъ а тымъ, що понехано то а то, що боронено лишь такихъ а такихъ интересôвъ, — треба сказати: о скôлько и якъ самъ посолъ заходився коло сповненя волѣ своихъ выборцѣвъ и про що тй захôды остали безъ успѣха. Тогды буде выборець знати, чому то и податки не зменшились або еще и пôднеслись, буде знати, кто то виненъ єго бѣдѣ, буде знати, що посолъ по выборѣ дѣявъ, — буде довѣрявъ свому послови.

Не иде ту въ першôй линіи о се, щобы складати передъ выборцями свое вѣроисповѣданье политичне, але щобы передовсѣмъ поинформувати выборцѣвъ въ кождôй справѣ, о котру будутъ пытатись, щобы дальше выслухати ихъ всѣ жалобы, щобы выслухати ихъ волю. Єсли где, то именно у насъ пріймае кождый посолъ на себе святый обовязокъ выховувати политично своихъ выборцѣвъ, учити ихъ, розмовитись съ ними — и то хочьбы при случаю найкоротшихъ ферій парляментарныхъ — такъ якъ братъ съ братомъ, громадянинъ съ громадяниномъ. Наша интелигенція знае въ части зъ газетъ, якъ стоятъ рѣчи, — та не знае сего и не може знати, и не обовязаный довѣдуватись выборець-селянинъ. Не выборцѣ до посла маютъ удаватись съ просьбами та за информаціями, хочь и се може ôтъ часу до часу мати мѣсце, але самъ посолъ маѣ обовязокъ передъ ними ставати; впрочѣмъ нѣяка газета не заступитъ живого слова, нѣяка не вычерпае такъ предмету, якъ жива розмова. Се власне була одна зъ найважнѣйшихъ причинъ малого нашого дотеперѣшного успѣха, що выборцѣ выпускались — що такъ скажемъ — зъ рукъ посла, та и що посолъ не все належно дбавъ про порозумѣнье съ выборцями.

Не можна ту робити нѣякои рôжницѣ межи „славнѣйшими“ а менше славными послами. Чого самй не зробимъ, того не зробитъ за насъ нѣкто, — нѣкто не буде за насъ выховувати политично нашихъ мужикôвъ-выборцѣвъ, а то хочьбы и для того, що нѣкто не може бути такъ добре самъ поинформованый, якъ посолъ. Мы маѣмъ безперечно многихъ заслуженыхъ мужѣвъ патріотôвъ, на котрыхъ народъ съ довѣріемъ свои голосы ôтдававъ и ôтдае, — однакожь дуже ошибавбыся той, ктобы думавъ, що се ôтдаванье голосôвъ свѣдчитъ о чѣмсь бôльше, якъ лишь о нескибнôмъ патріотизмѣ самыхъ выборцѣвъ, котрыхъ нѣчо не могло ôтстрашити ôтъ голосованя на Русина. Се просте голосованье замѣнится ажь тогды въ довѣріе выборцѣвъ для посла, коли посолъ стане дѣйстнымъ провôдникомъ-опѣкуномъ своихъ выборцѣвъ.

Впрочѣмъ чуемо часомъ о неодностайнôмъ поступованю нашихъ послôвъ, о рôжницяхъ думокъ межи ними. А ктожь власне найкомпетентнѣйшій розсудити такй рôжницѣ, якъ не выборцѣ? — Отъ на пр. при пôдписуваню интерпеляціи въ справѣ переданя Єзуитамъ Добромиля прійшло до того, що гдеякй послы ôтмовили пôдпису, заслонюючись своимъ становискомъ священикôвъ. Алежь не ôтмовивъ того пôдпису посолъ-священикъ Качала, — а ôтмовивъ многозаслуженый впрочѣмъ посолъ о. Красицкій и др., помимо сего, що конституція наша якъ найвыразнѣйше запоручае нетыкальнôсть посольску, — помимо сего, що въ иншôмъ случаю, коли ходило о попиранье правительства въ радѣ державнôй, то гдеякй нашй послы выступили навѣть противъ выразнои волѣ нашого духовного начальства... Тожь треба въ такихъ случаяхъ пояснити бодай выборцямъ, чому посолъ узнавъ за ôтповѣдне такъ або инакше поступити. Такй мужѣ стану якъ Чехъ Ригеръ, Нѣмець Гербстъ, стаютъ правильно передъ выборцями, хочь ихъ выбирано вже ôтъ давна, хочь на пр. Ригеръ бувъ посломъ вже 1848 року. Треба пригадуватись выборцямъ, загрѣвати ихъ до вытревалости, потѣшити въ бѣдѣ.

Тôлько що до выбраныхъ послôвъ. Ôтъ кандидатôвъ же на послôвъ можутъ выборцѣ зовсѣмъ справедливо домагатись, щобы имъ хочь представились, щобы съ ними хочь въ части порозумѣлись. Предсѣжь годѣ вымагати, щобы нашй выборцѣ вѣчно ôтдавали голосы на людей, котрыхъ ледве зъ имени або зъ лиця знаютъ.

Можутъ зайти зъ разу якйсь трудности при переведеню на дѣлѣ такои безперерывнои звязи кандидатôвъ и послôвъ съ выборцями; але власне ôтъ насъ залежитъ вытворити таку практику, уможливити и найбѣднѣйшому селянинови доступъ до посла, уможливити и найменше образованому мужикови — порозумѣти хочь гдещо зъ того, що и якъ о нѣмъ — а безъ него — рѣшаѣсь.

Не иде ту анѣ о партіи, анѣ о якй небудь взгляды, — але о рѣшучу зараду дотеперѣшнымъ хибамъ, о запевненье успѣху нашôй политичнôй акціи.

Вѣчна провизорія...

Ôтношеня мои родиннй були причиною, що ôтъ кôлькохъ недѣль бавлю межи Бойками коло Турки. Въ соймѣ львôвскôмъ бувъ спôръ межи д-ромъ Антоневичемъ а гр. Круковецкимъ о тое, якъ коректно называти сей повѣтъ, чи турчаньскій чи турецкій. Въ своѣмъ часѣ я державъ съ п. Антоневичемъ, але теперь держу съ гр. Круковецкимъ и заявляю, що зô взгляду на всякй можливй ôтношеня, въ якихъ сей повѣтъ теперь разомъ съ своею резиденцією, мѣсточкомъ Турка, знаходится, далеко ôтповѣднѣйше казати турецкій, türkischer, якъ турчаньскій. А що по моѣй сторонѣ и по сторонѣ графа правда, тое докажу якъ найяснѣйше; а стôлько доказôвъ стало менѣ передъ очима, що не знаю котрый лучшій, бо всѣ знаменитй. Розумѣесь, я предполагаю, що П. Т. читатель знае, що єсли годжуся на назву гр. Круковецкого, то мушу щось дуже оригинального знати о Турцѣ и о тутешнôмъ повѣтѣ и то щось такого, до чого мы въ Австріи въ иншихъ повѣтахъ и краяхъ не навыкли, чого требабы глядати ажь въ Турціи. И справдѣ, ту такъ богато оригинального, такъ незвыклого, що лучшои назвы годѣ вынайти якъ „турецке“. Послухайте. Въ Турцѣ все, що тхне автономіею або съ институціею автономичною маѣ дѣло, есть „оригинально провизоричне“. И такъ межь иншими 1. Рада повѣтова оригинально провизорична. 2. Рада громадска провизорична. 3. Рада шкôльна мѣсцева провизорична. 4. Касино провизоричне, и все проче провизоричне.

Рада повѣтова въ Турцѣ есть провизорична и то подвôйно. — выбрана бо еще 1874 р. урядувала до 1877 р. пôсля закона стало; ôтъ 1877 до 1880 р. урядувала першій разъ поединчо провизорично, а ôтъ 1880 до теперь ниже подвôйно провизорично. Скôлько тй бѣднй Русиниска не наторопились, — нѣ и нѣ, замѣсть сталои рады повѣтовои маютъ стало провизоричну и тое здаеся буде вже во вѣки вѣковъ; бо коли Русинамъ не помогло тое, що робили, щобы провизорію знести, то видко вже нѣчого не поможе. Зробили 20 „представленъ“, и то не абы-якихъ, але мовь якй посланія апостольскй: 1 до п. маршалка Зыбликевича, 3 до ц. к. намѣстництва, 1 до выдѣлу кр., 3 до нам. гр. Потоцкого, 2 до сойму, 2 до „Рускои Рады“, 2 до министра дѣлъ внутрѣшныхъ, 2 до думы державной, 2 до Вп. В. Ковальского, 1 телеграму до гр. Таффе и 1 телеграму до короны. — и все то до днесь дня нѣчого не помогло, стала провизорія рады пов. турчаньскои не змѣнилася! А що тая провизорія нѣколи и не скôнчится, на тое маю еще одинъ доказъ. Якійсь часъ спорятъ межи собою Русины и Поляки черезъ тую раду повѣтову, — отже двѣ стороны спорячй; а ôтъ якогось часу межи самыми Поляками зробилися двѣ партіи, — отже теперь спорятъ три стороны, а то для Русинôвъ еще гôрше. Всюда справджуеся пословиця: „где два бются, тамъ третій зыскае“, а ту выняткова нѣ. Одна сторона польска ѣде до Львова и представляе справу рады повѣтовои на иншій стрôй, а друга на иншій, и такъ теперь не знаютъ, що тамъ робити. Одинъ высоко-поставленый панъ въ забудованя соймового во Львовѣ такъ сказавъ: „Ta bo z wami, Tureckie obywatele, nieporadna godzina! Jeden jeździ i błaga, ażeby już potwierdzić wybór marszałka i wydziału, drugi znowu nie chce. To czysta komedya z tą radą powiatową w Turce! Otóż, ażeby „trzeci“ z waszego sporu nie zyskał, — niech będzie prowizoryą!“ И дѣйстно такъ есть — вѣчна провизорія. Но зъ того, що провизоріи въ радѣ повѣтовôй „турецкôй“ не можна кôнця урвати, видно, що законъ о репрезентаціи повѣтовôй и ординація выборча повѣтова есть неясна и недокладна. а особливо требабы два уступы замѣнити. По перше требабы, щобы рада повѣтова выбирала не одного маршалка, якъ доси, але кôлькохъ або и кôльканайцятёхъ, якъ окажеся потреба. А по друге: требабы конче вже добре выпрактиковану доброту въ Жовквѣ въ законѣ перемѣнити, а то для всѣхъ тыхъ маршалкôвъ и вице-маршалкôвъ посправляти въ фонду повѣтового контушѣ, колпаки, карабелѣ, якъ треба то и чоботы — а тымъ способомъ перестализбы всякй споры якъ въ „турецкôй“ радѣ повѣтовôй, такъ и въ иншихъ повѣтахъ. Бôльшій посѣдателѣ занялибы зъ титулу свои гонораційнй мѣсця, а демократія зъ селъ, то багателя... Єслибы бувъ той проектъ давно въ соймѣ пôднесеный и ôтъ бôльшости принятый, то булибъ мы не мали тои вѣчнои провизоріи въ турецкôмъ повѣтѣ и булобы не було тôлько клопоту въ тôй радѣ повѣтовôй. Отъ послухайте.

Ôтъ року 1874 до 1877 урядувало правно 26 членôвъ въ радѣ повѣтовôй. Опôсля почало по троха головъ убувати, а на мѣсце убувающихъ нѣчо не прибувало. Тягаръ мозковый мѣстившійся давнѣйше въ 26 головахъ зôйшовъ теперь майже на кôлька головъ; а по неже мозкôвницѣ тыхъ кôлькохъ провизорôвъ теперѣшнои рады повѣтовои „турецкои“ и такъ зъ роду маленькй, то годѣ було той розумъ тамъ въ ихъ головахъ сконцентрувати. Коли не було мѣсця на розумъ въ головахъ, то знайшовся где инде — и выйшло зъ того щось оригинального — т. зв. „Spendierhosen“. Но, але знаете, менѣ здавалося до недавна, що якъ кто дôстане „Spendierhosen“, то нема въ тôмъ нѣчо такъ оригинального, и признаюсь, що я люблю навѣть съ такими сердечну пріязнь завязувати, — алежь такого рода „Spendierhosen“, якй дôстала турецка провизорична рада повѣтова я еще не видавъ. Грошѣ въ повѣтовôй касѣ все суть, бо и мусятъ бути, — за тымъ голова радныхъ рады повѣтовои турецкои нѣколи не болитъ, бо турецкій повѣтъ славный зъ строгости въ стяганю податку повѣтового. Отже грошѣ суть, а головъ нема, щобы тй грошѣ отвѣтно помѣстити. Лучится тамъ яке весѣлье якого учителя сѣльского, розумѣесь „патріота“, заразъ 50 зр. на сукню для панѣ молодои; тече на костелѣ въ Турцѣ, паны — безбожники, не хочесь имъ нѣчого ту дати, — рада повѣтова асигнуе 100 зр., щобы костелъ бляхою полатати. Пригоджуесь знôвъ щасливый случай: конѣ почту возятъ, отже выслугуются для добра публичного, а п. почмайстеръ безнастанный радный, а якъ треба, то маршалокъ и вице-маршалокъ вѣчнои рады повѣтовои въ Турцѣ, такожь покладае разомъ съ своими кôньми заслуги для общого добра, шкода отже, щобы далеко до рѣки конѣ ходили пити воду. Рада повѣтова заразъ дае 150 зр. або и бôльше на студню. Тую студню почали на злôмъ мѣсци копати, тай и не докôнчили. Подôбныхъ выдаткôвъ и подôбныхъ дѣръ було и есть повно и все рада повѣтова турчаньска позатыкае, — бо есть чимъ, а грошѣ таки ще суть. Щожь ту робити? Лучаеся знôвъ щаслива пригода. Отъ п. Б., провизоричный директоръ школы турецкои, ѣде гдесь до Львова; такожь симпатична особа рады повѣтовои турецкои, — дôстае зъ тоижь рады повѣтовои 100 зр., такъ нѣ сѣло нѣ пало. Но, але варто, бо панъ провизоричный директоръ, якъ прійшли выборы до рады громадскои въ Турцѣ, то зъ великого патріотизму забувъ на званье, а пильнувавъ выборôвъ. А вѣдома рѣчь, яка то мука передъ выборами, пôдчасъ выборôвъ и по выборахъ, а якъ еще грôмко зачнутъ патріоты интонувати: „Wypił, wypił, nic nie zostawił“, або: „A kto nie wypije, tego we dwa kije“. П. директоръ зъ мѣсця при выборахъ не уступивъ, змучився сердечно, отже для рекреаціи поѣхавъ собѣ 24 сѣчня заразъ по выборахъ до Львова и вернувъ ажь гдесь въ лютôмъ...

Но то все еще фрашка. Въ Турцѣ, въ мѣсточку выключно жидами заселенôмъ, ходитъ рано о $3^1/_2$ годинѣ жидъ и калатае ковтачкою въ дверѣ кождого мешканця жида и тымъ будитъ спячого, щобы ишовъ до школы на молитву. Той жидъ маѣ такожь и тую службу, що кождои пятницѣ зъ полудня иде черезъ рынокъ турецкій и кличе собѣ такъ автономично зъ цѣлого горла: „Gaitz in Bude-ran!“ По тôмъ оригинальнôмъ восклику спѣшатъ жидки до лазнѣ. Дальше той жидъ въ сабашъ иде рано черезъ рынокъ турецкій и кличе велегласно: „Gaitz in Schüle-ran!“ Тому отже заслуженому обывателеви, bratu mojżeszowego wyznania, рада повѣтова турецка дае запомоги 25 зр. а. в.! То може не до увѣреня, але нѣгде правды дѣти, фактъ фактомъ. Але тутешна Бойцня добродушна... Ну, досыть о тôй провизоричнôй турецкôй радѣ повѣтовôй, — досыть вже о тыхъ Spendierhosen-ахъ, — тажь здаеся колись они таки пôдрутся и спадутъ...

Теперь розкажу гдещо о радѣ громадскôй турецкôй, котра ôтъ довшого часу такожь не дѣйстна, а тôлько провизорична. А була тая рада до недавна дѣйстною, — но вже задля гармоніи зо всѣмъ стала такожь провизоричною. Єсть ту въ Турцѣ дуже честна душа п. Емилій Соболевскій, ц. к. нотарь, старенькій, але держится еще добре и ôнъ то занималъ крѣсло бурмистра въ Турцѣ ôтъ довшого часу. Єго честнота, правôсть, старôсть и повôльнôсть не припадали до смаку особливо тому, що почтовыми кôньми орудуе, и брату mojżeszowego wyznania, котрый называся Schächter Moses. Тымъ двомъ панамъ захотѣлося конче, щобы старый бурмистръ сѣдавъ на польского, брыкаючого коня патріотично-польского, а старовина зъ роду Полякъ, але честный, хотѣвъ таки полегки ѣхати на своѣй старо-польскôй шкапѣ. Зъ того повстала сварня тай сварня, ба и комедія и въ кôнци старенького бурмистра засуспендовано. И такъ нѣ сѣло, нѣ пало, зробилась провизорія и зôставъ провизоричнымъ бурмистромъ панъ Schächter Moses; правный заступникъ правного бурмистра мôйшовъ въ кутъ... и такъ буваѣ... О тôмъ всѣмъ не варто тамъ и много споминати, — хочу тôлько П. Т. читателеви представити одинъ фактъ, котрый дѣйстно въ своѣй невинности есть досыть оригинальный и въ миніятурѣ есть ладнымъ образомъ, якъ у насъ колись всюда буде...

Въ Турцѣ ôтбулись выборы до рады громадскои пôдъ проводомъ пана провизоричного бурмистра Schächter-а Moses-а въ сали рады громадскои. Якъ тамъ агитовано, якъ выбирано — о тое байдуже; мы вже всѣ знаемъ, що у насъ при тыхъ выборахъ рѣшаѣ. Якъ перепроваджувано выбôръ зъ третого и другого кола, о тôмъ най собѣ голову выеше клопочутъ, якъ протесты будутъ рѣшати. Менѣ

тѣлько въ голову вбився выбѣръ въ першого кола. Тов, що представляю, то не щобы я чувъ ѣтъ когось, але то видѣвъ я на свои очи, а бесѣды сказанѣ наведу пѣсля стенографичныхъ записокъ.

Звѣстна рѣчь, що пѣсля уставы выборы до рады громадскои розписуе начальникъ громады и предводитъ при тыхъ выборахъ съ дѣбраною комисіею. Въ Турцѣ того року розписавъ выборы провизоричный бурмистръ Schächter Moses. День до выбору въ першого кола призначивъ ѣнъ на 23 л. сѣчня о 10 годинѣ передъ полуднемъ. До першого кола входятъ въ Турцѣ майже всѣ урядники политичнѣ, судовѣ и податковѣ и кѣлькохъ мѣщанъ найбѣльше оподаткованыхъ. Точно въ означеный день о 10 годинѣ передъ полуднемъ прійшли всѣ выборцѣ въ першого кола до салѣ выборчои. Урядники, люде привыклѣ до точности въ часѣ, прибули всѣ а всѣ кромѣ начальника судового. Видко було межь ними п. староству, лысого якъ колѣно, сивенькихъ адъюнктѣвъ политичныхъ, судовыхъ урядникѣвъ, такожь всѣхъ въ уряду податкового. Такъ тая вся интелигенція съ ударомъ 10. годины вступае поважно до салѣ выборчои, — но провизоричного п. бурмистра нема. Всѣ покѣрно чекаютъ. Минае одинъ квандрансъ, два квандрансы, три, ба бьв 11. година. Schächter-a нема. Особливо панамъ урядникамъ якось не въ смакъ, починаесь невеличкій шопѣтъ... Ц. к. староста посылае якогось пѣсланця по п. бурмистра. Пѣсланець пѣшовъ, а вернувши каже: „Прошу пана старосты п. бурмистръ еще не прійшли зъ „школы“, еще пацѣръ не ѣтмовили“. Но годѣ, ту не було що казати, хиба кождый мѣгъ свободно що-любо погадати. Въ кѣнци около 12 годины надходитъ п. Schächter съ двома асесорами такожь жидами и вступивши до салѣ выборчои таки въ капелюсѣ, каже поважно: „Klaniam, meine Purezen, klaniam“. Одинъ зъ урядникѣвъ вытягае зигарокъ и каже: „Panie Schächter, proszę popatrzyć, która godzina!“ На тов Schächter: „Aj waj mir, mego zegarke insze godzinóf pokazuje“. Но садовится по тѣй уваѣ п. Schächfer ва стѣлъ на софу, таки въ капелюсѣ, саджае по правѣй одного жида до комисіи, по лѣвѣй другого, дальше ксѣндза Микуся просить засѣсти до комисіи и п. почмистра. Усадовивши такъ комисію выборчу пытае панъ Schächter: „Dü, Srul, wo ist die Garnez auf die Urne?“ Членъ комисіи Srul: „Die Urne ist auf die Propinazie“. Въ сѣй хвили полетѣвъ ктось на пропинацію и принѣсъ горнець, поставивъ передъ комисію на столѣ и засмѣявся. Панъ провизоричный бурмистръ и предсѣдатель комисіи выборчои вставъ, але таки въ капелюсѣ, закрутивъ собѣ оба пейса, потягнувъ рукою по бородѣ, поправивъ капелюхъ съ ярмуркою на оголенѣй головѣ, и такъ промовивъ до стоячои интелигенціи языкомъ Кохановского и Мицкевича: „Klaniam moi Szaigez! Jako Vorsitzender der Komission chce coś pomówić. Panowie znacie wiele paragrafy, chwalem Bogu, — tu nie ma co wiele schmissen. Wedle paragrafóf nie wolno glosować: kto zlodziej, kto w kryminale, z przeproszeniem, siedzieli, — slowem, kto byli, abo kto jest lajdak. Nu i takegi nie wolno wybierać na radnegi — który jest takiegi Lump-kryminalnik. — — Dü, Srul, nimm же die Zetelech fin die Szeigez ünd wirf in die Urne. Prosze pana staroste swój glos dawać na Zetelech, — Srul kinie w urne, — a wy panowie takiegi samegi będziecie robić“. Коли одинъ панъ за начальника судового въ Турцѣ хотѣвъ посредствомъ повномочія голосувати, — сказало превесъ комисіи: „Co to takiegi, oches mir, pan sendzia nie rozumi peregrafi — wus ist pelnomocnictwo? chce glos dawać — soll er dü kimmen.“ Такъ переведено выборы до рады громадскои въ Турцѣ. Противъ тыхъ выборѣвъ внесено протестъ, котрый хиба за три роки рѣшится.

Въ тѣй Турцѣ — чиста комедія: рада повѣтова провизирична, бурмистръ провизоричный, рады школьнои нема жаднои, директоръ школы провизоричный... Оригинальна та турецка автономія въ нашихъ горахъ. Х.

Выборы до сойму.

Центральный польскій комитетъ выборчій затвердивъ дальше слѣдуючу кандидатуру: на округъ *Борщѣвъ - Мѣльниця* гр. Мечислава Дунина Борковского.

Для илюстраціи правдомовности львѣвского кореспондента „Часу“, — для характеристики центральнои клики, котрои приверженцѣ важутся голосити urbi et orbi, що осьто комитетъ „ажь надто дбае“, щобы Соймови и рускихъ послѣвъ придбати, — важный отъ слѣдуючій фактъ, съ котрымъ нынѣ съ нашими читателями можемъ подѣлитись.

Було то въ канцеляріи ремѣсникѣвъ въ ратуши; були присутнѣ многѣ раднѣ, мѣжь иншими такожь проф. А Вахнянинъ и польскій менеръ Piotr Gross. Сей послѣдный, звѣстно, высока персона межи львѣвскими патріотами, не знавъ лично проф. Вахнянина. Думаючи очевидно, що маѣ передъ собою такогожь менера, якъ ѣнъ самъ, выбравсь ѣнъ съ отъ якими словами до незвѣстного ему чоловѣка: „Jeżeli mam jaką zasługę, to tę, iż udało mi się przesadzić w centralnym komitecie w zasadzie uchwałę, by nie przypuścić do Sejmu żadnego Rusina“. — Ipsissima verba.

Выше наведенѣ слова чувъ такожь п. инжинеръ Геппе, котрый взявъ сейчасъ нефортунного интерлокутора на ѣкъ та пояснивъ ему до кого се ѣнъ съ тыми словами звернувся...

А нынѣ голосятъ nasi najserdeczniejsi, що они радѣбы побачити Русинѣвъ въ Соймѣ!... Еще добре, що хочь рѣвночасно ѣтверто признаются, що замѣсть якъ небудь миритись съ нами, волятъ нашу „поправу“ лишити „państwu i kościołowi“. Та не настрашимось мы анѣ „działania takich potężnych czynników“, анѣ działania — жандармѣвъ та єзуитѣвъ. Добре знати — якъ стоимо....

Неудавшася манифестація.

Вѣдень, 1 (13) мая 1883.

Въ польскихъ газетахъ читаемъ, немовь бы то на ѣтбувшѣмся въ Вѣдни вечерку въ память польскои „Конституціи 3-го мая“ були якѣ небуть сфиціальнѣ представителѣ рускои молодѣжи.... Понеже въ такихъ донесеняхъ польскихъ газетъ добачуемъ потайну тенденцію, — то уважаемъ потрѣбнымъ заявити, що кромѣ одного Русина, не представлявшого официяльно рускои народности, не було нѣякого иншого Русина.

Польске академичне товариство въ Вѣдни „Ognisko“ запрашало вправдѣ письменно и устами свого предсѣдателя товариство „Сѣчь“ на сей вечеръ, и то съ усильною просьбою, щобъ якъ найбѣльшо число членѣвъ „Сѣчи“ явилось на такъ великѣмъ ихъ святѣ. Однакъ анѣ одинъ членъ „Сѣчи“ не явився на се свято, хочь товариство „Сѣчь“ звычайно высылае депутаціи на вечерки устроюванѣ славянскими товариствами. Причиною, що мимо кречнихъ и усильнихъ запрошень Русины не були репрезентованѣ на тѣмъ вечерѣ, було се, що панове Поляки задумали були зробити въ неи велику политичну манифестацію, хотѣли (якъ звычайно, и у насъ во Львовѣ *Ред.*) просту товариску куртоазію выкористати въ той способѣ, щобъ urbi et orbi оказати, що Русины рѣвно съ Поляками обходятъ велике свято „wspólnej ojczyzny“ и що межи обома тыми народами есть гармонія, щире братство и згода! И на доказъ сего мала бути ѣтграна фарса на згаданѣмъ вечерку, на котрѣмъ були присутнѣ многѣ „знаменитости“ польскои и непольскои народности, члены правительства и представителѣ славяньскихъ товариствъ, и о котрѣмъ потѣмъ писали всѣ нѣмецкѣ газеты. Крѣмъ того, що спѣвано на нѣмъ кѣлька рускихъ пѣсень, вечеръ мавъ бути увѣнчаный политичною промовою, котру мавъ выголосити не кто иншій, якъ кн. Юрій Чарторыйскій. Ѣнъ мавъ всесвѣтно сконстатувати политичну єднѣсть Русинѣвъ и Полякѣвъ, и торжественно оголосити згоду обохъ тыхъ народѣвъ, и такъ будьтобы на позѣръ лишь розъєднаныхъ мѣжь собою головно съ причины „niesfornych żywiołów, zakłócających spokój domowy obu synów jednej matki“. Такъ отже князь хотѣвъ доказати свѣтови, що оба „братя“ жіютъ „w gruncie rzeczy“ въ згодѣ, а се, що зачувати про якійсь утискъ, — се нѣчо бѣльше, якъ ложь або пересада. Але якось выжиданѣ съ ненетерпеливостею Русины до послѣднои хвилѣ не явились и промова князя мусѣла ѣтпасти, самъ же ораторъ замельдувався недиспонованымъ. Мусѣло панамъ Полякамъ дуже залежати на тѣй манифестаціи и мусѣло бути велике розчарованье съ причины ей неудачѣ, коли польскѣ газеты прибѣгаютъ ажь до прямои неправды, пишучи, що таки були представителѣ Русинѣвъ на „wspólnem święcie“.

Мы-жь Русины мусимо дивуватись наивности тыхъ Полякѣвъ, що до подѣбныхъ манифестацій хотятъ яко манекинѣвъ ужити „bracі Rusinów“. Треба бути дуже наивнымъ, щобы думати, що Русины дадутъ себе ужити для польскихъ демонстрацій, и мрѣй. Если Полякамъ зачало ходити о „згоду“ — то лучше нехай ей зачинаютъ фактами оказувати въ Галичинѣ. Манифестаціями въ Вѣдни нѣчого не докажутъ, лишь окажутся смѣшными...

Поминальне богослуженье

за упокѣй незабутого бл. п. Володимира Барвѣньского.

На могилѣ колишнѣго провѣдника нашого еще не розцвѣла рута, не постелилася зеленымъ килимомъ травиця. Тринайцятый тыждень минае доперва ѣтъ хвилѣ, въ котрѣй Русь наша передала свого найщирѣйшого Сына сырѣй земли. Вчерашнои днины зѣбралися львѣвскѣ, а почасти и зальвѣвскѣ Русины въ Ставропигійскѣй церквѣ спомянути щирымъ словомъ сердечнои молитвы свого покѣйного брата. Четверта весна доперва настала ѣтъ хвилѣ, якъ за покѣйника словомъ воскресло инше житье въ нашѣй пѣдкарпатскѣй Руси, а вже въ тую четверту весну зѣйшлася Русь поминати єго душу, просити Бога за єго вѣчный упокѣй.

Вся церковь була прибрана жалѣбно. На серединѣ ей застелено стѣлъ бѣлою чистою скатертею, на столѣ стоявъ портретъ покѣйника въ лавровѣмъ вѣнци. Стѣлъ замаеный доокола рѣжнородною зеленею, а мѣжь нею уставлено великѣ свѣчки, прибранѣ въ ленты зъ похоронныхъ вѣнцѣвъ. Съ ударомъ 9 ои годины выйшли служити литургію Впр. крылошанинъ о. Малиновскій въ товариствѣ Впр. оо. Павликова и иншихъ львѣвскихъ священикѣвъ. Дався чути срѣбный голосъ о. Павликова... Сердечно жалѣбнымъ звукомъ зголошене „Христосъ воскресе“ тронуло всѣхъ; публика, що биткомъ наповнила церковь, вразъ съ хоромъ ѣтповѣла такимже жалѣбнымъ „Христосъ воскресе“. Хоромъ зложеным случайно зъ присутныхъ въ церквѣ спѣвочихъ Русинѣвъ управлявъ Вп. проф. Ан. Вахнянинъ. (Комитетъ удався до Преосв. еп. Сильвестра, щобы позволивъ питомцямъ духовнои семинаріи спѣвати на богослуженю, але Преосвященый ѣгмовивъ просьбѣ, бо впередъ вже обѣцявся служити службу божу въ костелѣ сестеръ „de Sacre Coeur“ при сучасти хору питомцѣвъ.)

Не було стану, нѣ чина, котрый не бувбы репрезентованый на тѣмъ богослуженю. Мѣщане и селяне, священики, урядники, професоры, ученики гимназіяльнѣ и студенты университетскѣ; старѣ, молодѣ, богатѣ и убогѣ прійшли поминати „вчасно пѣдкошеный цвѣтъ“. Якъ на єго похоронахъ, такъ и на єго поминальнѣмъ богослуженю мы бачили численныхъ представителѣвъ обохъ нашихъ партій. Радувались очи и серце радувалось бачити, якъ хвиля поминокъ лучитъ всѣхъ дѣтей однои Неньки у одну велику силу!

Жѣночій рускій цвѣтъ явився на тѣмъ богослуженю въ повнѣй силѣ, а мѣжь представительками єго бачили мы наче мѣжь рожами незабудьки — молоденькѣ дѣвчата рускаго воспитализа, прибранѣ у нашѣ народнѣ краски.

Литургія пѣшла своимъ ходомъ. По скѣнченю ей выступивъ на проповѣдницю нашъ славнозвѣстный проповѣдникъ о. Данило Танячкевичъ зъ Закомаря. Гѣдный помянувъ Гѣдного гѣднымъ словомъ.

Взрушаючѣ слова проповѣдника тронули кождого. Зъ неодныхъ жѣночихъ очей поплынули слѣзы. Громада слухала и кормилася живымъ словомъ, такъ наче та земля свята надѣйнымъ весняным дощикомъ. „Такимъ намъ бути, якъ Ѣнъ, а врата адовѣ не одолѣютъ насъ“ — выголосивъ о. Тапячкевичъ. Слова тѣ ѣтбилися ѣтъ зводу храмового и заплыли у серця всѣхъ присутныхъ. По скѣнченю проповѣди ѣтспѣвано парастасъ. Спѣвы „Вѣчная память“ и величаве „Христосъ воскресе“ закѣнчили тое богослуженье, по котрѣмъ присутнѣ подѣлившись коливомъ, пѣшли домѣвъ одушевленѣ тымъ, що такъ свѣтлыми и величавыми поминками почтено память великого сподвижника нашого народного житя.

Въ кѣнци пѣднесимо еще и тое, що на богослуженю зѣбрано 47·52 зр., котрѣ будутъ призначенѣ на стипендію чи памятникъ имени незабутого Володимира.

Коронація царя въ Москвѣ.

Коронація царя ѣтбудеся вже певно 27 л. мая въ Москвѣ. Програма обходу коронаційного вже уложена и оповѣщена. Думаемъ, що нашѣ читателѣ будутъ цѣкавѣ на програму того великого торжества, — тожь подаемъ зъ неи що важнѣйше.

Царь пріѣде вже 22 мая до Москвы и замешкае въ Петровскѣй палатѣ, стоячѣй за мѣстомъ. Въ день въѣзду на знакъ даный зъ Тайницкои вежѣ ѣтозвеся 9 гарматныхъ стрѣлѣвъ, ѣттакъ задзвонятъ дзвоны въ Успеньскѣй престольнѣй церквѣ; поодинокѣ ѣтдѣлы войска займутъ свои мѣсця и утворятъ алею ѣтъ Кремля ажь до Петровскои палаты. Передъ палатою зберутся и уставлятся въ належнѣмъ порядку всѣ участники обходу. Скоро царь всяде на коня, дае министеръ двора знакъ; гарматы стоячѣ при палатѣ выстрѣлятъ три разы; похѣдъ рушитъ зъ мѣсця. Попереду полиція и войско; ѣттакъ ѣторучники зъ азіятскои Россія, всѣхъ войскъ козачихъ, дворянство на коняхъ, члены державнои думы въ величавыхъ повозкахъ и найвысшій маршалокъ двора въ фаетонѣ. Потѣмъ поступати буде ескадрона кавалеріи и звычайнои гвардіи на коняхъ, а ѣттакъ доперва царь на кони; за царемъ буде ѣхати министеръ цѣсарского двора, вѣйны и др., великѣ князѣ и князѣ заграничнѣ, всѣ на коняхъ, ген. адъютанты, и т. д. Ѣттакъ буде ѣхати царева съ дѣтьми: вел. княземъ Михайломъ и вел. княгинею Ксенею въ золотѣй повозцѣ, запряженѣй въ 8 коней; коло кождого коня буде ѣздець. За нею поѣдутъ вел. княгинѣ въ золотыхъ повозкахъ. За ними будутъ ѣхати двѣ ескадроны прибѣчныхъ гвардій царя и царицѣ, двѣрскѣ дамы и панны, а потѣмъ зновъ двѣ ескадроны гвардіи гузарѣвъ и уланѣвъ. Скоро початокъ сего походу вступитъ въ Москву, дадутся чути 71 стрѣлѣвъ зъ Кремлю. Въ воротахъ прійме царя генералъ губернаторъ, котрый ѣттакъ прилучится до походу. По дорозѣ пріймутъ царя: при старѣй тріюмфальнѣй брамѣ голова мѣста съ радными и начальниками ремеселъ и корпорацій, а при Щасновѣмъ монастыри дроряньство московскои губерніи и судовѣ власти. Прибувши до Кремлю, удасться царь съ царевою и почотомъ до Успеньскои престольнои церкви. Ту прійме ихъ св. синодъ крестомъ и свяченою водою. Въ церквѣ ѣтбудеся благодарне богослуженье. Кремльска батерія выстрѣлитъ тогды 81 разѣвъ. Зъ Успеньскои церкви пѣйде царь съ царицею до Архангельскои, а ѣттакъ до Благовѣщеньскои церкви, где высповѣдаются. Червоными сходами вернутъ ѣттакъ зновъ до Кремлю. Ту выждати ихъ буде найвысшій маршалокъ съ комисією обходу коронаційного и повитае ихъ хлѣбомъ и солею. На Кремли дасть батерія 101 стрѣлѣвъ, всѣ дзвоны задзвонятъ и будутъ дзвонити вже черезъ цѣлый день безъперестанку. Вечеромъ вынявши Кремль, цѣле мѣсто буде плюминоване. Дня 26 мая, с. е. днемъ передъ коронацією, при гомонѣ дзвонѣвъ ѣтправлятся молитвы по всѣхъ церквахъ, а вечеромъ служба божа. Въ день коронаціи рано по 21 стрѣлахъ пушковыхъ задзвонятъ зъ Кремлю дзвоны въ катедрѣ Успеньскѣй. Особы, котрѣ маютъ назначеный собѣ чинъ при коронаціи, зберутся о ½8 на означенѣмъ мѣсци. О 8 год. зберутся всѣ належачѣ до двохъ першихъ клясъ ранговыхъ, а о 9 год. заграничнѣ послы съ жѣнками. Всѣ тѣ особы, выказавшись картками вступу, будутъ впущенѣ до церкви. Гренадѣеры утворятъ шпалеръ ѣтъ царскои палаты ажь до Успенского собору и до иншихъ церквей, ѣтъ престола въ Андрѣевскѣй сали ажь до дверей салѣ Александровскои. Иншѣ войска будутъ отвѣтно розставленѣ. Въ Кремли и въ сали царицѣ Катерины будутъ стояти войска съ хоругвами и прапорами. Въ коронаційнѣмъ Успеньскѣмъ соборѣ станутъ 4 офицеры зъ кавалерскои гвардіи рѣвночасно, и такъ 2 старшѣ на 5 тѣмъ степени, а 2 молодшѣ на 7-мѣмъ степени престола, кождый съ вытягненымъ мечемъ и съ шеломомъ въ рукахъ. При пѣвнѣчнѣй и полудневѣй брамѣ до церкви стане по двохъ пѣдъофицирѣвъ съ оружіемъ и съ ѣткрытою головою. Въ престольнѣй церквѣ ѣтправлятся молитвы за благоденствіе Величествъ, ѣттакъ духовеньство въ свѣтлыхъ фелонахъ буде выждати съ свяченою водою и крестомъ престолонаслѣдника, а скоро сей зѣйде зъ „червоныхъ сходѣвъ“, то 32 штабовыхъ официрѣвъ принесутъ балдахинъ и передадутъ єго ген. адъютантамъ. За той часъ окропитъ протопресвитеръ цѣлу путь свяченою, водою, котру несуть за нимъ два діяконы.

Скоро найвысшій маршалокъ заявитъ, що все готове до походу, перейде царска пара зъ своихъ комнатъ до троновои свѣтлицѣ, и ту сяде на хвильку на престолѣ. Зъ терасы, котра веде до Благовѣщеньскои церкви, дадутъ знакъ трубы и походъ рушитъ зъ мѣсця. Попередъ пѣйдутъ представителѣ всѣхъ властей и всѣхъ полкѣвъ, всѣ министры и пр. Царска пара вступитъ ѣтъ червоныхъ сходѣвъ пѣдъ балдахинъ, котрый будутъ нести надъ ними 16 молодшихъ ген.-адъютантѣвъ, а 16 старшихъ будутъ держати шнуры ѣтъ балдахина. За царствомъ поступати буде почотъ царицѣ, ген.-адъютанты, гвардія кавалерска, дворянство, фабриканты, купецтво и зновъ ѣтдѣлъ кавалерскои гвардіи. Скоро тѣлько похѣдъ выйде зъ палаты, ѣтозвутся всѣ дзвоны, заграютъ войковѣ музики, войска презентуютъ оружіе. На встрѣчу царскѣй парѣ выйде духовеньство пѣдъ проводомъ новгородского митрополита, котрый обкаджуе дорогу до церкви тиміямомъ и кропитъ свяченою. При встрѣчи маѣ митрополитъ московскій коротку промову, а митрополитъ новгородскій подае царскѣй парѣ цѣлувати крестъ.

Ввѣйшовши до церкви царска пара приклоняе тричи колѣна, цѣлуе образы, а ѣттакъ засѣдае на двохъ престолахъ царѣвъ Михайла Федоровича и Алексея Михайловича, поставленыхъ середъ церкви. Архіепископы съ духовеньствомъ стаютъ межи „святая святыхъ“ а престолами, хоръ спѣвае царскій псаломъ. Герольды складаютъ передъ царствомъ инсигнія коронній, а дипломаты, генералы и иншѣ достойники уставляются довкола престола пѣсля своихъ рангъ дальше або близше. Царскѣ асистенты и найвысшій майстеръ церемоніи стоятъ найблизше; ген.-губернаторъ и губернаторъ Москвы вразъ съ президентомъ суду держатъ аксамитну и золоту брокату, котру стелятъ доперва въ пригожѣй хвили. Командантъ кавалерскои гвардіи стоитъ съ нагимъ мечемъ за обома престолами, побѣчь него стоятъ два першѣ зъ двѣрскои шаржѣ, а ѣттакъ десять дворянъ, котрѣ маютъ нести або держати кѣнцѣ пурпурныхъ плащѣвъ царскихъ. Чотыри двѣрскѣ дамы асистуютъ царевѣй стоячи побѣчь престола.

Властивый обхѣдъ коронаційный, при котрѣмъ помазуесь царя елеемъ, ѣтбуваеся въ сей способѣ: Митрополитъ новгородскій вступае на найвысшу естраду престола, стае передъ царемъ и жадае ѣтъ него, щобы прилюдно признався до православнои вѣры. Рѣвночасно подае цареви книгу, зъ котрои ѣнъ ѣтчитуе голосно „Исповѣдь вѣры“. Ѣттакъ митрополитъ вертае на своє мѣсце, роспочавши пѣснь „Духъ святый да снійдетъ на тя“. По ѣтчитаню евангеліи вертаютъ на престолъ митрополитъ новгородскій и кіевскій. Царь вкладае на шию свого наслѣдника звычайный ланцухъ Андрѣевского ордера, а здоймивши єго ѣттакъ ѣтдае асистентамъ, котрѣ рѣвножь держатъ царску багряницю. Ланцухъ сей вручае цареви митрополитъ на двохъ золотыхъ подушкахъ. Митрополитъ при тѣмъ интонуе: „Во имя Отца и Сына и св. Духа аминь“. Скоро асистенты убрали царя, тогды ѣнъ згинае голову, а митрополитъ новгородскій благословитъ єго „знаменіемъ св. креста“. Теперь по ѣтчитаню другои молитвы царь жадае короны. Два великѣ достойники пода-

ютъ ему корону и ôнъ вкладае собѣ самъ на голову. Митрополитъ читае зновъ молитву, а царь жадае скиптра и яблока мира. Держачи скиптръ въ правôй, а яблоко въ лѣвôй руцѣ, сѣдае царь на хвильку, но заразъ встае, кличе до себе царицю, котра клякае передъ нимъ на золотôй подушцѣ. Царь вкладае на хвильку свою корону на голову царицѣ, а ôтгакъ знимае ей, кладе зновъ на свою голову, а царицю убирае въ малу царицину корону, въ багряницю и въ ланцухъ св. Андрѣевского ордера. Царица вертае на свое мѣсце, царь бере зновъ въ руки скиптръ и яблоко, дияконъ ôтчитуе всѣ царскй титулы, а хоръ опôсля спѣвае „Многая лѣта“. Въ часѣ того спѣву даются чути всѣ дзвоны, а зъ Кремлю пушки палятъ 101 стрѣлôвъ. Духовеньство и иншй достойники поздоровляютъ царя тричи кланяючися зъ своихъ мѣсць. Царева и члены дому царского поздоровляютъ новокоронованого царя зъ найвысшои естрады царициного престола. Ôттакъ коли вже стихнутъ и спѣвы и дзвоны, царь ôтдавши скиптръ и яблоко асистентови кланяесь и читае молитвы зъ книги, котру ему подае митрополитъ новгородскій. Митрополитъ и всѣ присутнй кланяются и молятся, а царь стоячи слухае тои молитвы. По тôмъ митрополитъ мае благожелаючу промову до царя, а хоръ спѣвае „Тебе Бога хвалимъ“. Царь знимае корону и зновъ вкладае ей ажь по литургіи.

Пôдчасъ литургіи два архіепископы подаютъ царскôй парѣ цѣлювати евангеліе, а тымчасомъ въ царскихъ вратахъ розстелюе московскій ген.-губернаторъ съ помôчниками червонй шовковй покрывала и золоту брокату. По скôнченю литургіи ôтворюются царскй врата; цареви заявляютъ, що наближився часъ помазаня. Царь ôтдае свому асистентови мечь, и иде въ багряници до „царскихъ вратъ“. Передъ царемъ идутъ достойники съ инсигніями: короною, скиптромъ и яблокомъ. За царемъ идутъ министры. Царь стае въ царскихъ вратахъ на брокатѣ, царева лишаеся позаду на ступеняхъ. Почотъ уставляеся въ пôвъокругъ доокола царицѣ. Новгородскій митрополитъ иде ôттакъ съ дорогоцѣннымъ сосудомъ елейнымъ до царя и помазуе ему: голову, очи, ноздрѣ, губи, уши, груди и руки, говорячи: „Печать дара духа святого“. Кіевскій митрополитъ обтирае помазанй члены. По помазаню, въ часѣ котрого всѣ дзвоны голосятъ, а пушки даютъ зновъ 101 стрѣлôвъ, иде царь на праву сторону царскихъ вратъ и жде ту передъ образомъ Спасителя. Мѣсце въ царскихъ вратахъ займае царица. Новгородскій помазуе ей, а московскій обтирае зъ помазаныхъ членôвъ св. елей. Ôттакъ иде царица на лѣву сторону царскихъ вратъ и стае противъ ôбраза Пречистои. Теперь вводитъ митрополитъ лишь царя царскими вратами до престола. Проче духовеньство придержуе цареви кôнцѣ багряницѣ. Ту стае царь на золотôй брокатѣ и причащаеся по царскому звычаю, принимаючи особно тѣло, а особно кровь Христову. По причастію одинъ зъ архіепископôвъ приноситъ царю хлѣбъ и лѣтну воду, другій помагае ему умыти собѣ руки и ноги. Царь вертае на свое попередне мѣсце передъ образъ Спасителя. Тогды наближае ся царица до царскихъ воротъ и причащае ся, якъ звычайно, хлѣбомъ умоченымъ въ винѣ. Царица мые собѣ губы и руки и вертае такожь на свôй престолъ. Протопресвитеръ ôтчитуе благодарнй молитвы. При кôнци литургіи хоръ спѣвае „Многая лѣта“, а царь и царева цѣлуютъ крестъ святый. Царь бере зновъ инсигніа. Всѣ присутнй поклоняются ему. Майстры церемоніи порядкуютъ за той часъ похôдъ до ôтходу, котрый ôтбуваеся въ такôмъ порядку, якъ прихôдъ.

Почотъ престоло наслѣдника иде до салѣ Андрѣевскои до Кремлю и ту жде на родичѣвъ. Тіи выходятъ пôвнôчными дверми церкви и пôдъ балдахиномъ въ повнôмъ царскôмъ одягу идутъ дорогою выстеленою синымъ сукномъ въ товариствѣ митрополита новгородского до Архангельскои церкви. Зновъ 101 стрѣлôвъ, дзвоны дзвонятъ, а войска поздоровляютъ нового царя при звукахъ музики и войсковыхъ сигналôвъ. Дипльоматичне тѣло выходитъ такожь зъ Успеньскои церкви пôвнôчными дверми и пôдъ проводомъ майстрôвъ церемоніи иде червоными сходами до золотои салѣ въ палатѣ. До Архангельскои церкви идутъ съ царствомъ лишь асистенты и особы, котрй помагаютъ нести багряницѣ. Архіепископъ володимирскій съ духовеньствомъ принимае царску пару, даючи имъ цѣлювати крестъ и окропляючи ихъ свяченою. Ôттакъ иде за ними до церкви. Ту царска пара цѣлуе образы святыхъ и святй мощѣ, а опôсля вступае въ гробы предкôвъ, котрй ту спочили, щобы имъ честь ôтдати. Протодіяконъ читае молитву, а хоръ спѣвае „многая лѣта“. Въ такôмъ самôмъ порядку иде царска пара до Благовѣщеньскои церкви, где ихъ зновъ принимае архіепископъ ярославскій. Зъ ôтси вертаютъ царство червоными сходами, где ихъ благословитъ митрополитъ новгородскій въ послѣдне. Пôдъ балдахиномъ вертаютъ до Андрѣевскои салѣ. Зъ терасы показуются народови въ коронахъ. Найвысшій маршалокъ ôтбирае скиптръ и яблоко и кладе тй инсигніа на столѣ побôчь престола. Теперь доперва иде царска пара ôтпочати въ свои комнаты и ту остае до обѣду въ Гранитнôй сали. Съ величавымъ почотомъ, прибрана у всѣ инсигніа, входитъ ôттакъ до тои салѣ. Кавалерска гвардія и палатна жандармерія творятъ шпалеръ. Царь и царица ѣдятъ разомъ на пôдвысшеню пôдъ балдахиномъ; за ними стоятъ асистенты. На приказъ царскій приноситъ министеръ финансôвъ царици монеты памятковй, котрй ôттакъ урядники министерства финансôвъ роздѣлюютъ межи присутныхъ. Члены царского дому и чужй князѣ обѣдаютъ въ тайнôй сали. Скоро принесутъ стравы, царь знимае корону и ôтдае ей съ скиптромъ и яблокомъ одному достойникови. Митрополитъ московскій посвящае обѣдъ и царска пара сѣдае ѣсти; всѣ прочй стоятъ. Коли по першôй стравѣ царь захоче „пити“, тогды и иншй присутнй можутъ усѣсти. Тѣло дипломатичне и тіи, що не берутъ участи въ обѣдѣ, поклонившись церемоніяльно выходятъ ступаючи въ задусть черезъ цѣлу довгу салю ажь до дверей, щобы цареви не показати плечей. Дипломаты ѣдутъ домôвъ, а особы четвертои и третои ранги обѣдаютъ пôдъ наметами въ Кремльскôмъ дворѣ. При столѣ пютъ: 1) за здоровлье и благо царя (61 гарматныхъ стрѣлôвъ). 2) За здоровлье и благо царицѣ (51 гарм. стрѣлôвъ). 3) За благо цѣлого царского дому (31 гарм. стрѣлôвъ). 4) За благо всѣхъ вѣрныхъ пôдданыхъ (21 стрѣлôвъ). При кождôмъ тоастѣ сигналы войсковй. Пôдчасъ обѣду граe музика и спѣвае хоръ. По обѣдѣ иде царска пара въ свои апартаменты. Першй три дни илюминаціи и звуки дзвонôвъ. Въ однôмъ зъ тыхъ трехъ днѣвъ роздѣляютъ въ 20 церквахъ коронаційнй памятнй монеты межь нарôдъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Перенесенье заряду галицкихъ желѣзниць*) до краю, що до котрого запало, якъ мы вже доносили, рѣшенье на радѣ министрôвъ, не обôйшлося безъ многихъ заходôвъ зъ стороны польского „Kola“. Вѣденьскій „Tagblatt“ доноситъ, що презесъ „Кола“, п. Грохольскій, удававсь зразу до п. мин. торговлѣ Пино; п Пино однакожь дававъ або вимиnаючу ôтповѣдь, або що до деякихъ постулятôвъ (такъ на пр. щобы польскій языкъ бувъ урядовымъ въ зарядахъ желѣзниць) робивъ лише незначнй уступства. Колижь ухвалено новелю шкôльну, котра якъ звѣстно поставила польскихъ депутованыхъ въ дуже негарнôмъ свѣтлѣ, то въ заплату за ню стало „Коло“ ще сильнѣйше домагатись сего перенесеня. Однакожь депутаціи „Кола“, котра зъ п. Грохольскимъ на чолѣ у п. Пино явилась, такожь не удалось склонити п. министра до бôльшихъ уступствъ; колижь п. Грохольскій категорично заявивъ, що высказанй депутаціею бажаня conditio sine qua non „Кола“, то п. министеръ троха помякъ и просивъ о 24. годины до намыслу. Депутація склонилась холодно, ôтôйшла — и не вернула. За тое удавсь п. Грохольскій сейчасъ до „екзекутивного комитету“ правицѣ, зложеного зъ предсѣдателѣвъ всѣхъ ей клюбôвъ, — и ту залагодивъ цѣлу справу такъ, що екзекутивный комитетъ удався заразъ другого дня — вже не до п. Пино — але поминаючи министерство торговлѣ впростъ до президента министрôвъ гр. Таффе. И ту залагоджено справу дуже успѣшно, бо гр. Таффе скликавъ сейчасъ раду министрôвъ, котра ухвалила вволити волю „Кола“. Въ сей то способъ показавъ п. Грохольскій, що его вплывъ трохи дальше сягае, якъ вплывъ якого тамъ министра.

(*Патентъ цьсарскій розвязуючій ческій соймъ*) мавъ бути еще 5 с. м. пôдписаный, — а ок. 20. с. м. буде опубликованый. Чехи маютъ теперь въ своемъ соймѣ меншôсть, а ческа ординація выборча такъ уложена, що въ разѣ наколибъ правительство Чехôвъ не попирало, то навѣть не легко моглибъ они добитись коли бôльшости. Теперь однакожь надѣются Чехи, що будутъ мати значну бôльшôсть, а еслибъ ся бôльшôсть дôйшла коли $^2/_3$ голосôвъ, то можна булобы подумати таожь о змѣнѣ выборчои ординаціи. Батькомъ всѣхъ тыхъ крутыхъ ординацій, маючихъ забезпечувати бôльшôсть нѣмецкому елементови, есть б. министеръ, централистъ-германизаторъ Шмерлингъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. Парлямentъ нѣмецкій запереставъ своихъ нарадъ на якійсь часъ. Доперва 22 мая стане ôнъ радити на нозо. Якъ звѣстно буджетна комисія ôткинула внесенье деп. Рихтера котрымъ радивъ ôнъ ôтложити квестію буджетну до осени. Тожь заразъ по 22. мая стане парлямentъ обговорювати поодинокй ôтдѣлы буджетнй и полагодитъ справу найдальше въ трехъ недѣляхъ. — Въ минувшôй сесіи парлямentарнôй ôткинено майже бôльшу часть проектôвъ реформъ суспôльныхъ, котрй предложивъ кн. Бисмаркъ пôдъ протекторатомъ цѣсаря. Яке теперь становище займе канцлеръ въ сѣй справѣ супротивъ парлямentу, не знати. Лишаются двѣ дороги на случай опору: або застôй въ законодательныхъ працяхъ, або розвязанье парляменту. Но се послѣдне не радбы зробити кн. Бисмаркъ. Въ Нѣмеччинѣ знати послѣдными часами далеко бôльшу силу либеральныхъ поглядôвъ на державнй справы; опозиція противъ на пôвъ деспотичного поступованя кн. Бисмарка взмоглася послѣдными часами и въ самôмъ парлямentѣ и поза парлямentомъ досыть сильно. Бôльша часть нѣмецкихъ дневникôвъ выступила съ острою критикою кн. Бисмарка, а задля такого настроeня загалу не далибы новй выборы до парляменту князю Бисмарку поруки на таку бôльшôсть, котра хотѣлабы дѣлати выключно пôсля его волѣ. До того всего канцлеръ вже и не здужае. Послѣдными часами западае ôнъ часто на здоровлю, тожь може и по тôй причинѣ небулобъ у него на стôлько енергіи, щобы такій парлямentъ утворити.

Англія. Англія занята тôлько процесами и процесами. Въ Лондонѣ выставлено рядъ шибеницъ для тыхъ, котрй були участниками убôйства въ парку Фениксъ... А тымчасомъ въ Америцѣ организуеся ирляндскій конвентъ и обраджуются новй пляны. Дневники англійскй звертаютъ увагу правительства на тое, що конвентъ може много лиха заподѣяти Англіи. „Зъорганизована въ Филядельфіи агитація“ — пише одинъ дневникъ англійскій, „може бути причиною великихъ клопотôвъ для неодного англійского министерства. Чи скорше чи пôзнѣйше ожидае Англію або вôйна съ котрою державою, — Россіею, Франціею або съ Сполучеными державами, або повстанье въ Индіи. Коли така лиха година настане, то рухъ революційный въ Ирляндіи може статись дуже небезпечнымъ. 1780 р. въ вôйнѣ съ Сполучеными державами далисьмо Ирляндіи парлямentъ, но ôтобралисьмо его тогды, якъ нашй клопоты перейшли, а намъ Ирляндіи вже не було треба. Здаеся що рôкъ 1780 повторится еще разъ Ирляндіи. Ирлянцѣ жiютъ не тôлько въ Ирляндіѣ но и въ Америцѣ. А тамтй и богатѣйшй ôтъ тутешныхъ и ненавидятъ бôльше Англію чимъ ихъ отцѣ прогнанй зъ ôтчины або вязненй въ наслѣдство наказôвъ англійскихъ. Американьскй Ирляндцѣ ворожй намъ и чувствомъ народнымъ и религійнымъ, и пересвѣдченьемъ политичнымъ, тужатъ за своею „зеленою“ ôтчиною, та и за для того еще бôльше насъ ненавидятъ, що мы на „зеленый островъ“ що разъ то новй муки, новй насильства наводимо.

НОВИНКИ.

— **Вп. ювиляту о Заячкôвскому** выслали рускй народнй товариства слѣдуючу адресу: Высокопова жаному отцю, праведному рускому іереєви-патріярхови, много заслуженому народному дѣятелеви, славному народолюбцеви, ветеранови-патріотови, Іосифу Заячкôвскому, въ пятьдесятьлѣтный ювилей Его священьства и въ день Его золотого весѣля посылаютъ сю китицю щирыхъ, глубокихъ, веселыхъ народныхъ чувствъ рускй народнй товариства. — Дай Вамъ Боже, Отче Добродѣю, прожити метусалѣвъ вѣкъ, дожити всеи утѣхи изъ внукôвъ и правнукôвъ! — Дай Боже побачити своими очима славу „людей своихъ Израиля“, славу и свободу нашои церкви, славу и щасливу долю руского народа.

— **Въ Тернополи** ôтбудеся дня 12 (24) с. м. поминальне богослуженье за бл. п. Володимира Барвѣньского, заходомъ тамошнои филіи „Просвѣты“, тернопôльскихъ Русинôвъ и молодежи.

— **Вѣсти о уступленю намѣстника гр. А. Потоцкого** ôтъ якогось часу не утихаютъ. „N. fr. Presse“ каже собѣ телеграфувати зô Львова, що въ якихсь тамъ сферахъ дискутуесь на серіо можливôсть кандидатуры кн. Адама Сапеги на намѣстника.

— **Поученье о выборахъ** соймового посла зъ сельскихъ громадъ появилось сими днями зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка.

— **Галицко-руска Матиця**. Въ четверъ 10 л. с. м. ôтбулось засѣданье выдѣлу „Галицко-рускои Матицѣ“, пôдъ предсѣдательствомъ ВП. дра А. Яновского. Залагоджено гдеякй чисто-администраційнй справы, а потôмъ рѣшено печатати: 1) „Сводну лѣтопись“ крыл. А. Петрушевича, 2) „Гальку“, твôръ о. И. Гушалевича. Принято до вѣдомости, що печатанье працѣ бл. п. Ант. Добряньского зъ Валявы „О епископахъ перемыскои епархіи“ — приняли на себе его сыны. Установлено цѣну на працю крыл. А. Петрушевича: „Историческіи изслѣдованія“ по 50 кр. за примѣрникъ. Рѣшено высылати власнымъ коштомъ выданя „Матицѣ“ сейчасъ по ихъ появленю, и упôмнути членôвъ о надсыланье членьскихъ доплатъ. Рѣшено подарувати „Господарско-промысловому товариству“ жаданй выданя „Матицѣ“. Принято до вѣдомости письмо сокальскои читальнѣ съ подякою за ôтступленй книжки. „Матици Словѣньскôй“ рѣшено выслати свои выданя въ замѣну за присланй. Принято до вѣдомости, що довгъ „Матицѣ“ выноситъ еще 1500 зр., котрй до 1884 будутъ зовсѣмъ покрытй доходомъ зъ реальности „Матицѣ“.

— **Кляузуровй испыты** кандидатôвъ на учителѣвъ реальныхъ шкôлъ ôтбудутся 1-го и 2-го л. червня во Львовѣ въ салѣхъ политехники.

— **О. Іосифъ Крушиньскій**, парохъ въ Селискахъ, погорѣвъ до тла дня 11 л. мая досвѣта межи 3 а 4 годиною того самого дня, коли повернувъ зô Львова, ѣздивши яко делегатъ яворôвского округа. Огонь пôдложила чiясь злобна рука. Треба знати, що въ цвѣтни минувшого року пôдложеный пожаръ такожь знищивъ тое приходство. О. Крушиньскій удаесь до жертволюбности Родимцѣвъ, щобы помогли ему бодай поставити будынокъ, бо парохіяне стяглися вже зъ послѣдного на ôтбудованье приходства по торôчнôмъ пожарѣ. Адреса: о. Іосифъ Крушиньскій, парохъ въ Селискахъ, п. почта Хоросница.

— **Фондъ пожичковый Теодора Бѣлоуса** при львôвскôй церквѣ св. Параскевіи выноситъ теперь 183 зр. 58 кр.

— **Звертаемъ увагу нашихъ Родимцѣвъ**, що выборы до сойму зъ громадъ сельскихъ ôтбудутся дня 29 лат. мая. Понеже въ той день всѣ Русины маютъ бути занятй дѣломъ выборôвъ, — то не належитъ въ той день ôтправляти нѣякихъ такихъ забавъ, гостинъ або и весѣля, котрйбы ôттягали нашихъ людей ôтъ дѣяльности выборчои. Забавы и гостины можна предсѣ ôтложити на колька днѣвъ пôзнѣйше.

— **До вѣдомости выборцямъ-Русинамъ зъ мѣстъ Бучачь-Коломыя-Снятынъ**. Въ ч. 105 „Gaz. Nar.“ въ дописи зъ Коломыѣ вычитавъ я, що дръ Варшаверъ и бар. Ромашканъ зъ Городенки складали свою политичну сповѣдь яко кандидаты до рады державнои и бар. Ромашканъ представивъ себе яко великого господаря и доброго бурмистра Городенки, где той урядъ повнитъ будьтобы 17 лѣтъ. Хочемъ тую господарку бар. Ромашкана пояснити нашимъ выборцямъ. Чи ôнъ есть добрымъ господаремъ у себе дома, се насъ не обходитъ, але мы подамо одинъ фактъ яко илюстрацію его господарки въ мѣстѣ Городенцѣ. Насампередъ однакъ скажемо, що ôнъ не бурмиструваvъ 17 лѣтъ, але 9 лѣтъ. На початку сего року жадавъ бр. Ромашканъ, яко властитель пропинаціи, ôтъ жидôвъ-шинкарѣвъ, щобы кождый зъобовязався письменно — брати зъ его пропинаціи що тыждня тôлько а тôлько горѣвки. Розумѣесь, що жиды на те не могли згодитись и ôнъ поôтбиравъ всѣмъ шинки. Щожь робитъ п. баронъ, „добродѣй“ мѣста? Ото, запроваджуе на пропинаціи шинкъ, каже продавати горѣвку на келишки, а щобы звабити до пропинаціи любителѣвъ браги, наймае музику и тая черезъ 14 днѣвъ, днемъ и ночею грала на пропинаціи. Треба було на очи бачити, що ту дѣялось. Пропинація повна народа: налоговыхъ піякôвъ и тыхъ, що прійшли послухати музики. Пивъ нарôдъ рускій сивуху, а дальше до гулянки!... Здавалось, що се пекло. Пяныхъ выпроваджували въ бѣлый день по пôдъ руки, мовь молодыхъ до вѣнчаня. И се дѣялось въ мѣстѣ австрійскои державы, где обовязуе устава о піяньствѣ и где бурмиструе черезъ 9 лѣтъ бар. Ромашканъ, кандидатъ до рады державнои зъ мѣстъ Бучачь-Коломыя-Снятынъ!... Соромъ бувбы такихъ людей выбирати въ послы! *Очевидець-правдолюбъ*.

— **Зъ Калуша** пишутъ намъ: Въ ч. 46 „Дѣла“ читаемъ: „Въ Пѣстыню съ 3000 мешканцями вôйтуе „жидъ!“ — а я додамъ: „въ Калуши съ 7—8000 мешканцями вôйтуе жидъ! — Виправдѣ бурмистромъ есть лютеръ „Nicolaus“, — але ôнъ на ласцѣ вицебурмистра, еврея Мойше Маера. Яка тутъ господарка — се покаже вопiюче поступованье передъ правыборами Ôтъ коли листа правыборцѣвъ була въ урядѣ громадскôмъ выставлена — сего нѣкто не знавъ, бо не чувъ. Въ недѣлю (5 л. мая) урядъ бувъ замкненый, бо бурмистръ поѣхавъ на ярмарокъ. Передъ кôлькома днями пôшли мѣщане до уряду громадского переглядати листу — и на чудо-диво побачили, що въ тôй листѣ дуже много першихъ мѣщанъ калускихъ умѣщено на самôмъ остатку, въ тôй третôй части, що ôтпадае при голосованю, а дуже много ремѣсникôвъ и мѣщанъ навѣть нема въ листѣ выборчôй. Колибъ такъ инспекторъ податковый пôсля тои листы оподаткувавъ жидôвъ передъ выборами, то певно лишилабыся лишь 5та часть до голосованя. Мѣщане пересмотривши листу зажадали ôтъ бурмистра, щобы позволивъ имъ ôтписати листу, бо въ нѣй дуже много фалшу, а теперь весна, — то тяжко, щобы кождый приходячи за себе тративъ часъ. Бурмистръ зразу згодився на тое, але якъ прійшовъ вицебурмистръ Мойше Маеръ и асесоръ Финкельштайнъ, то п. бурмистръ пôйшовъ въ кутъ и вже анѣ муръ-муръ, а Мойше М. не позволивъ ôтписати листы. Такъ зводили нашихъ мѣщанъ черезъ 3 днѣ, — ажь коли вже часъ реклямаціи минувъ, тогды Mojsze M. сказавъ: „możecze sobi iszcz do p. starosty i powiedzicz mu, że ja nie pozwolim“ — (Доробилися вы, пп. мѣщане калускй, до самого краю!). И щожь було робити? Идутъ нашй до заступника п. старосты, ком. Беняшевского на скаргу, а той: „Nie można robić żadnych odpisów, a tylko przeglądać i notatki sobie robić“. — „Алежь, пане комисарь, цѣла листа фалшива, цѣлу отже треба переписати!“ — „Ja na to nie poradzę, nie było sobie żydów wybierać do rady!“ Приходитъ конципистъ п. Лемпицкій и каже: „Szkoda waszego czasu, bo termin reklamacyjny minął“, — и теперь дѣй, що хочешь. — Мушу згадати, що въ радѣ громадскôй въ Калуши на 36 радныхъ засѣдае 22 жидôвъ некрещеныхъ, а прочй жиды крещенй... Що ту за господарка, Боже милый! Якъ бы менѣ прійшло лишь переѣздити черезъ Калушь, то я другій разъ певно объѣхавбы тое нехарне, жидôвско-воняче мѣсто. Въ жидôвскй свята лямпы въ Калуши не свѣтятся, и не треба, бо жидамъ ясно въ божници; але на освѣтленье мѣста рахунки суть. Дальше, урядъ — нѣвроке ему — громадскій ухваливъ держати конѣ, и они разъ на тыждень возятъ воду до пропинаціи розпускати горѣвку (пропинація въ власномъ зарядѣ мѣста, а самй жиды господаруютъ). Конѣ тй возятъ и п. бурмистра, якъ ему где треба поѣхати н. пр. до Войнилова на ярмарокъ на Юрія... Комунальный додатокъ, що давнѣйше нѣсъ до касы громадскои до 2000 зр., теперь дае лишь 500 зр... Ажь сумъ побирае — все нагадувати. А теперь ось якъ собѣ поступили съ листою выборчою! Калушь дае 15 выборцѣвъ — а пôсля уложенои листы чи выйде хочь одинъ людскій, а не єврейскій выборецъ!... Чимъ то все скôнчится?!...

— **Зъ Городеньского** пишутъ намъ: Въ нашôмъ округѣ выборчôмъ справа выборча стоитъ такъ дуже сумно, що если якъ найскорше центр. комитетъ рускій не отдасть веденя справы въ чiи певнй руки, то противный кандидатъ, п. Ленартовичь готовъ побѣдити. О. Полевый съ другими гдеякими вплывовыми священиками стоитъ за нотаремъ и маршалкомъ Ленартовичемъ; гдеякй священики зновъ за бар. Ромашканомъ... Дуже сумно!...

= **„Schweiggeld.“** Дальша одна сцена траги-комедіи „Schweiggeld“ ôтоглалась въ суботу вечеромъ, въ сали ратушевôй, во Львовѣ... Якъ звѣстно, въ компромитуючу справу „Schweiggeld-у“ увмѣшаный сильно такожь дръ Филипъ Цукеръ. (Ôнъ мавъ бути посередникомъ межи Länderbank-омъ а польскими газетами.) Понеже ôнъ есть раднымъ мѣста Львова, отже часть членôвъ рады мала осудити его справу. Ось що о тôмъ доноситъ „Kurjer Lwowski“: „Запрошеныхъ було 35 радныхъ, а явилось 23; не явились мѣжь ними: дръ Ал. Огоновскій, дръ Костекъ, дръ

Грызецкій, дръ Радзишевскій; зъ присутныхъ згадаємъ знатныхъ польскихъ менерôвъ: дра Мадейского и проф. (члена палаты панôвъ) Малецкого. Дръ Цукеръ, адвокатъ покутный, посолъ до сойму, одинъ зъ провôдникôвъ „postępowego żydowstwa“, або „polskiej braci mojżeszowego wyznania“, признався въ своêй „оборонноû“ бесѣдѣ, що дôставъ ôтъ „Länderbank-у“ 5.000 зр., але не на перекупства, а тôлько яко „гонораръ“ за рôжнû сему банкови высвѣдченû „прислуги“; дневникôвъ польскихъ не перекуповавъ, — разъ лишь дôставъ телеграму ôтъ „Länderbank у“ до замѣщеня въ дневникахъ львôвскихъ (польскихъ), а дневники сû радо се прошенье сповнили (за дармо? *Ред.*). Щожь до того, що въ книгахъ Länderbank у маê бути записаныхъ крôмъ тыхъ 5000 зр., еще одна сума на 6000 зр. на имя дра Цукра, — то бесѣдникъ зовсѣмъ о тôмъ нѣчого не знае. — На се замѣтивъ одинъ присутный радный, що о сихъ 6000 зр. чувъ щось зъ устъ одного „высокого“ достойника краевого, и поставивъ внесенье, щобы выбрати комисію, котрабы занялась дальшимъ основнымъ розслѣдженьемъ сеи справы. Однакожь се по нашôй думцѣ дуже розумне внесенье задля чогось 12-ма голосами противъ 10-ти голосôвъ упало!... Опôсля дръ Цукеръ ôтдалився и выявзалась дискусія надъ наведеными черезъ него фактами; забирали голосъ и дръ Мадейскій, и проф. Малецкій и другû... Вконець заявили всѣ присутнû одноголосно: що не добачуютъ въ поступованю дра Цукра нѣчого „негонорового“. — Beatus ille... дръ Цукеръ. Зновъ одинъ менеръ очищеный. Але, але... utinam falsi simus vates! — боимось, щобы „Strażnica“ зновъ не заявила зовсѣмъ отверто, що се „очищенье“ не можна назвати вдоволяючимъ, та щобы зновъ гдекто не принявъ такого заявленя преспокôйно „до вѣдомости“. Се теперь въ модѣ выслухати, сховати до кешенѣ и сидѣти тихо.

— **Зъ Перегиньска** доносятъ намъ: „Снѣги въ нашихъ глубокихъ горахъ почали доперва теперь топитись, тожь и Лôмница наша, якъ прибула съ першою весною, такъ еще до теперь не упала. Въ середу свѣтлого тыждня въѣхавъ въ ню жидôвскій фêрманъ съ чотырма жидами (3 жидôвки и 1 жидъ); вода перевернула и розôрвала вôзъ, почѣмъ всѣ вытопились до ноги.“

— **Спростованье**. Въ выказѣ жертвъ на фондъ стипендійный имени Вол. Барвѣньского маê бути: о. Є. Билиньскій зъ Синявы зъ пôдъ Збаража жертвувавъ 5 зр. (а не Е. Билиньскій зъ Сенькова).

— **(Дрôбнû вѣсти.)** Дня 9 л. мая с. р. припадала десята рôчница вѣденьского краху зъ 1873 р.; краковска „Реформа“ скористала зъ сего, щобы дати польскимъ „Länderbank-овикамъ“ кôлька пожиточныхъ наукъ. — На 11,066 мешканцѣвъ Решова не умѣе 5.833 анѣ писати анѣ читати!...

Вѣсти епархіяльнû.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

До кан. институціи завôзванû оо.: 1) Іоанъ Лозиньскій, на Горшинъ, дек. бускоro; 2) Іоанъ Сологубъ на Неслухôвъ, дек. бускоro.

Душпастырскû посады получили оо.: 1) Іоанъ Попель сотрудництво въ Збаражи; 2) Порфирій Ступницкій завѣдательство Куропатникъ, дек. рогатыньского; 3) Антоній Билинкевичь завѣдательство Глыбокои, дек. буковиньского; 4) Романъ Ляндеръ сотрудництво въ Городку, дек. городецкого; 5) Теодоръ Бѣлевичь сотрудництво въ Зарваници.

Въ пропозицію принятû: I. на Ясенôвцѣ, дек. золочѣвского оо.: 1) Іоанъ Жегаловичь зъ Завидча, 2) Валеріанъ Харламповичь зъ Ясеновець, 3) Емилій Дольницкій зъ Рѣпнева. II. на Космачь, дек. богородчаньского: 1) Левъ Струтыньскій зъ Космача, 2) Ник. Грабовичь. III. на Бенкôвцѣ, дек. ходорôвского Володимиръ Филиповскій, тамошный завѣдатель.

Введекû въ душпастырскû посады оо.: 1) Теоф. Кисѣлевскій въ завѣд. Перемышлянъ, дек. бобрецкого; 2) Максим. Артимовичь въ завѣдат. Фалиша; 3) Симеонъ Бурнадзъ въ прив. сотрудництво въ Городенцѣ; 4) Теоф. Кобляньскій въ сотрудництво въ Стрыю.

Митроп. консисторія вставляеся до ц. к. президіи намѣстництва о згоду на институцію о. Вас. Винницкого на парохію Залесцѣ, дек. ходорôвского.

Принятый до семинаріи на 1 рôкъ п. Константинъ Ткачкевичь.

Зъ Епархіи Перемыскои.

На конкурсъ съ речинцемъ до дня 14 (26) липня 1883 выставленû парохіи: 1) Тѣсна, дек. балигородского; 2) Гочевъ; 3) Березка, дек. балигородского; 4) Новиця, дек. бѣцкого; 5) Яблôнка выжна, дек. высочаньского; 6) Радоцина, дек. дукольского; 7) Устрики гôрнû, дек. затварницкого; 8) Немирôвъ, дек. любачѣвского; 9) Горохôвцѣ, дек. нижанкôвского; 10) Гошôвъ, дек. устрицкого; 11) Камѣнка нова, дек. потелицкого; 12) Камѣнка-Старесело, дек. потелицкого; 13) Любинѣ, дек. яворôвского. Капеляніи: Куличкôвъ, дек. белзкого; Рихвальдъ, дек. бѣцкого; Беньова, Прислопъ, Шумячь, дек. высочаньского; Горбачѣ, Порѣче-грунтъ, дек. горожаньского; Грозьова, дек. добромильского; Гирова, Ростайне, дек. дукольского; Воля куниньска, дек. жовкôвского; Липье, Гвоздець, дек. жукотывьского, Смольникъ, Хмѣль, дек. затварницкого; Михалевичѣ, дек. комарняньского; Лещовате, дек. лѣского; Баниця, Войткова, Камянна, Лемехôвъ, Ростока велика, дек. мушиньского; Милькôвъ, дек. олешицкого, Крамарôвка, дек. порохницкого; Токарня, дек. сянôцкого; Биличь гôрный, Волошинова, дек. старо-самбôрского; Лопушанка хомина, Лѣнинка мала, Свѣдникъ, Стрѣлки, дек. старо-самбôрского; Лобôзва, Нанова, дек. устрицкого; Ветлина, Кривe-Раббе, дек. балигородского; Долины, Гладышôвъ, дек. бѣцкого; Днѣстрикъ дубовый, дек. жукотыньского; Явôрникъ, Ясель, дек. яслиского, Чорнорѣки, дек. коросняньского.

Душпастырскû посады одержали новопоставленû презвитеры: 1) Ник. Ясеницкій сотрудництво въ Старôй-соли; 2) Вас. Боровець сотрудн. въ Диковѣ, 3) Іосифъ Пелехъ сотрудництво въ Ярославѣ; 4) Мих. Попель завѣдательство капел. Михалевичѣ, дек. комаряньского; 5) Вас. Яремкевичь завѣдательство капеляніи Лобôзва, дек. устрицкого.

Каноничну институцію одержали оо.: 1) Ант. Шведзицкій, сотрудникъ зъ Лѣтынѣ, на пар. Старе село, дек. олешицкого; 2) Емилій Заремба, завѣдатель Вольки мазовецкои на туюжь капелянію.

Завôзваный до кан. институціи о. Іосифъ Рейнаровичь, капелянъ зъ Болестрашиць, на пар. Манастырь, дек. ярославского.

Деканомъ балигородскимъ именованый о. А. Чайковскій, парохъ Балигорода и дотеперѣшный мѣсто-деканъ.

Сотрудництво въ Лѣтынѣ, дек. мокряньского именованый о. Игнатій Маликъ, завѣдатель пар. Старе-село.

ПОСМЕРТНÛ ВѢСТИ.

✝ **Саломея зъ Бачиньскихъ Ломницка**, жена о. Іосифа Ломницкого зъ Лабовои упокоилася 1 (13) цвѣтня с. р. оставивши четверо дрôбныхъ дѣтей. Вѣчна êй память!

— **На руску Бурсу въ Тернополи** вилынуло въ мѣсяци цвѣтни с. р. 1) Зъ доплатъ за питомцѣвъ-бурсакôвъ 31 зр.; 2) ôтъ о. Ал. Ганкевича зъ Гриналова 2·50 зр.; 3) зъ жертвъ оповѣщеныхъ въ чч. 11, 15, 18, 23, 43, 117 зъ 1882 р. и въ ч. 2 зъ 1883 р. — 9·50 зр. — *Ôтъ Выдѣлу.* — *Дръ Лучковскій.*

Подяка.

Пôдписаный почуваюсь до обовязку зложити найщиршу подяку Всч. Родимцямъ, котрû êго матеріяльно въ êго крайнôй нуждѣ поратували, а именно: Вп. п. ученикамъ VII кл. академ. гимназіи, Впр. о. Колянковскому, пароху въ Хомчинѣ, о. М. Тимкови въ Садагурѣ на Буковинѣ; о. Дмитрови Гузареви, пароху въ Заваловѣ; Вп. п. Викторови Лучаковскому и иншимъ тремъ лицямъ; о. Теоф. Глушкевичу, пароху въ Дидёвôй; п. Емиліяну Гладышовскому, повѣтовому лѣкареви въ Тернополи; о. И. Ляторовскому въ Сапоговѣ; п. Ю. Федусевичу въ Стрыю; о. Димитрію Телесницкому, пароху въ Артасовѣ. Рôвножь всѣмъ тымъ Всч. Панамъ, котрû менѣ безъименно датки понадсылали складаю щиро-руске „Спаси-Бôгъ“! Поручаючись милосердію и жертволюбію моихъ честныхъ любыхъ Родимцѣвъ, маю надѣю, що менѣ въ тôмъ тяжкôмъ горю, нуждѣ, а що найгôрше слабости загинути не дадутъ.

Стефанъ Паславскій, бувшій народный учитель, въ Корытникахъ, почта Красѣчинъ.

Запрошенье до предплаты на

Малоруско-нѣмецкій Словарь

Евгенія Желехôвского,

ц. к. професора гимн. въ Станиславовѣ.

Дѣло отсе появляе ся, яко Словарь малорускоro языка, позаякъ доси лише гдеякû пробы, збôрники матеріялôвъ, вокабулярѣ, показчики и т. п. по бôльшôй части зъ великорускимъ перекладомъ появилися. Спорудникъ старавъ ся вычерпати и лексикально обробити словный скарбъ живого малорускоro языка, котрымъ говоритъ народъ 18-миліоновый (въ Угорщинѣ, Галичинѣ, Буковинѣ, въ захôднôй и полудневôй Россіи), и якъ той языкъ въ етнографичныхъ збôрникахъ устнои словесности та въ литературнôмъ розвою давнѣйшôмъ и теперѣшнôмъ представляе ся. Тымъ дѣломъ сподѣвае ся спорудникъ пôсля своеи найлучшои волѣ и своихъ силъ вдоволити потребѣ загально и глубоко почуванôй, заспокоити нетерпеливе *ожидане* такъ *своихъ* земляковъ, *любячихъ щиро свое рôдне слово*, якъ и мужѣвъ всеславныхъ въ науцѣ такого Шляйхера, Миклосича, Фр. Малиновского, Пыпина, Лескіена, Брикнера и иншихъ, котрû нашъ языкъ высоко оцѣнили и науково надъ нимъ и êго литературою працювали.

Дѣло тое займе около 60 аркушѣвъ друку и буде выходити выпусками такъ споро и такъ объемно, якъ то уможливитъ предплата. Цѣна выпускôвъ буде означена пôсля числа аркушѣвъ друку; аркушь по 20 кр. а. в. Першій выпускъ, обôймаючій 2 аркушѣ, коштуе 40 кр. Накладъ не е великій — 1000 примѣрникôвъ.

Спорудникъ, будучи заразомъ и накладникомъ, проситъ о численну участь въ предплатѣ, а квоту предплатну належить просто до него прислати.

Цѣле дѣло выйде съ кôнцемъ 1883 р., а цѣна êго буде въ продажи книгарскôй значно пôдвысшена. *Евгеній Желехôвскій*, проф. гимн. въ Станиславовѣ, ул. Собѣского, ч. 34.

Редакція литературно-науковои часописи „Зоря“ розписуе

ПРЕДПЛАТУ

на окремый передрукъ историчноu повѣсти Ивана Франка

„Захаръ Беркутъ“,

котра одержала першу премію при розписанôмъ на 1883 р. конкурсѣ и въ липню с. р. появитъ ся осôбною книжкою. Для непренумерантôвъ „Зорѣ“, котрû бажалибы набути тую повѣсть, розписуеъся предплата. Книжка обнимаги буде около 10 листôвъ печати, цѣна предплаты выноситъ 1 зр. Предплату можна присылати на руки редакцій: „Зорѣ“, „Дѣла“ и „Батькôвщины“. За кошта пересылки пренумеранты не доплачуютъ нѣчого.

Курсъ львôвскій зъ дня 14. л. мая 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	307 —	310 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	169 75	172 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	301 —	306 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 90	98 90
„ „ „ по 4% ав.	89 20	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	97 90	98 90
Банку гип. галиц 6% ав.	101 80	102 80
Листы дов. гал. рустик. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнû за 100 р.		
Общ. родк. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 70	99 70
Облиги комунальнû Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 56	5 66
„ цѣсарскій	5 57	5 67
Наполеондоръ	9 45	9 55
Пôвимперіялъ	9 75	9 85
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ „ паперовый	1 17	1 19
100 марокъ вѣмецкихъ	58 20	59 —
Серебро	— —	— —

(Курсъ купна безъ текучого куп. безъ)

ОПОВѢЩЕНЬЕ.

Застôй торговельный, якій показався въ всѣхъ частяхъ Франціи и Швайцаріи зневолюе фабрики

ШВАЙЦАРСКОГО

ГОДИННИКАРСКОГО ЗВЯЗКУ

ôтдати свои дуже великû запасы

богато низше цѣны выробу,

щобы лишь не мусѣти ôтправляти своихъ знаменитыхъ робôтникôвъ и мочи сповнити свои грошевû зъобовязаня. — Число маючихъ выпродатись зигаркôвъ есть обмежене; кто отже за малый грôшь хоче набути дуже добрый годинникъ, зволитъ найскорше удатись до низше поданои адресы. За добрый хôдъ кождого у насъ купленого годинника **гварантуеся на 10 лѣтъ.**

1000 штукъ цилиндрôвъ въ найкрасшôй оправѣ зъ никлевого-срѣбла, гравированû и гильошованû, показуючи минуты и секунды, впередъ 12 зр., — теперь лишь 6 зр.

1000 штукъ кишеневыхъ анкрôвъ, въ оправахъ зъ правдивого никлевого срѣбла, найточнѣйше зрегулѣванû, съ подвôйною ковертою, плоскимъ скломъ и емалiованымъ циферблятомъ; незвычайно знаменитый зигарокъ впередъ 24 зр., — теперъ лишь 7·40 зр.

1000 штукъ кишеневыхъ ремонтуарôвъ, натягани въ горѣ безъ ключика, въ найделикатнѣйшихъ подвôйныхъ окладкахъ зъ волота, найточнѣйше зрегулѣванû, съ незнищимою машинерією зъ никлю,&.&. правдивый родинный зигарокъ, впередъ 24 зр. — теперъ лишъ 10·20 зр

1000 штукъ анкрôвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла, выпробованого ц. к. урядомъ монетарнымъ, на 16 рубинôвъ, крôмъ того найлучше зрегулѣванû. Впередъ коштовали 27 зр., теперь 12.40 зр

1000 штукъ кишеневыхъ ремонтуарôвъ, чудовû, зъ правдивого 13-лутового срѣбла, выпробованого ц. к. урядомъ монетарнымъ, съ найлучшою дуже добре зрегулѣваною машинерією зъ никлю, съ показникомъ секундъ, съ плоскимъ шкломъ, и съ правдиво позолочеными обручками, впередъ 30 зр., — теперь лишь 16 зр.

2000 штукъ найделикатнѣйшихъ зигаркôвъ будячихъ съ галасуючимъ апаратомъ, разомъ можна ихъ уживати на бюрку до писаня, въ найлучшôй бронзовôй шкатулѣ, зрегулѣваный на минуты, перше 12 зр., — теперь лишь 4·50 съ пуделкомъ.

☛ Замовленя, хочбы якъ малû, выповняются швидко и совѣстно.

Яко доказъ, що сей анонсъ — **не яке обманьство**, зъобовязуемось, єсли зигарки не сподобаются, принятû ихъ назадъ, а грошѣ звернути.

Головный складъ: (3—12)

Адреса: **A. FRAISS,**

Rotenthurmstrasse, 39. Wien.

Въ Книжномъ Складѣ при „Публичной библіотекѣ“ А. Н. Гусева и К°, Харьковъ, Московская, 7,

продаеться новая книга:

ВОРСКЛО

ЛІРНА ПОЄЗІЯ, Я. ЩОГОЛЕВА.

Харковъ, 1883 г.,

цѣна 1 р. 30 к., съ перес. 1 р. 55 к.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

ФАБРИКА ДЗВОНÔВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши *(почта и стація желѣзницъ),*

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовû дзвоны** и выробляе якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему,** ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ.*

Впрел. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавû замовленя, котрû выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(14—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рôкъ,

при участи кружка кіевскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

„МЕРТВÎ ДУШЄ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Литографіи бл. п. Володимира Барвѣньского мы вже розôслали тымъ, що до сего часу ихъ собѣ були замовили. По причинѣ, що пересылка почтова насъ о много бôльше коштуе, якъ мы надѣялись, змѣняемо цѣну якъ слѣдуе: 1 примѣрникъ безъ пересылки 50 кр., съ пересылкою нефранкованою 62 кр., съ пересылкою франкованою 88 кр. — Просимо о вчасны замовленя, бо обстальовано лишь невеликій накладъ литографій.

Воду кольоньску

зъ найстаршои дистиляторнѣ

JOH. BAPT. FARINA & Co.

Jülichsplatz Nr. 2 in Köln.

доставця царскихъ дворôвъ, нагороджена многими медалями,

поручае

К. М. Возняк

во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому),“

по цѣнѣ фабричнôй.

1. Фляш. найлучшои воды коль. 1 зр.
1. „ доброй „ „ 60 к.
½ „ найлучшои „ „ 50 к.
½ „ доброи „ „ 35 к.

2—2

Обвѣщенье.

Дѣла гомеопатичнû д-ра А. Качковского для свѣтлои Публики особливо же для властителѣвъ земскихъ можна набути въ перворядныхъ книгариняхъ, въ аптицѣ Миколяша и у автора во Львовѣ; такожь въ книгарни Д Е Фридляйна въ Краковѣ, въ книгарни Гебетнера и Вольфа въ Варшавѣ, Завадского въ Ковнѣ и въ центральнôй гомеопатичнôй аптицѣ Флеминга въ Петербургѣ. **„Наука гомеопатіи“** яко порадникъ долѣченя слабостей людскихъ за помочею гомеопатичныхъ лѣкôвъ, 2 томы съ рисунками анатомичными 8 зр. а в. — **„Порадникъ для матерей“** о плеканю и хованю дѣтей и о лѣченю ихъ слабостей 1 зр. 50 кр. — **„Наука ветеринарiи гомеопатичнои“** або провôдникъ гомеопатичного способу лѣченя всякихъ слабостей звѣрятъ домашныхъ съ 8 деревôрытами — 3 зр.

Брошуры а) „О дiетѣ гомеопатичнôй“; б) „О презервативныхъ средствахъ противъ заразы товару, противъ овечои бôспы и противъ скаженины“; в) „О презервативныхъ средствахъ противъ азіятскои холеры“. (3—6)

Переводы и наслѣдованя

Осипа Шухевича

съ портретомъ и біографією автора.

(Посмертне выданье.)

Львôвъ, 1883.

Можна набути у накладника, проф. Володимира Шухевича (ул. Куркова, ч. 26) або замовити черезъ редакціи рускихъ часописей. Цѣна примѣрника 80 кр., съ пересылкою 85 кр.

Женщина-Русинка

котра розумѣеся на сельскôмъ господарствѣ, глядае помѣщеня на селѣ до завѣдуваня господарства.

Близша вѣдомôсть въ Администраціи „Дѣла“.

Выдавець и редакторъ: **Антонъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 50. Львôвъ, Четверъ 5 (17) мая 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *Для Россіи*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок . . 3 рубл
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50 на пôвъ року . 2 р. 50к.
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ÔТОЗВА ДО РУСКИХЪ ВЫБОРЦѢВЪ.

Выборцѣ!

Важна хвиля надôйшла для насъ, важна для цѣлого краю. Нашъ Найяснѣйшій Монархъ кличе Васъ зновъ — выбрати заступникôвъ своихъ, зновъ хоче довѣдатись о тôмъ: що Васъ болитъ и чого Вамъ треба?

Сѣмнайцятого руского (29-го л.) мая станете до выбору послôвъ на соймъ краєвый.

Соймъ выдає всякй постановы для цѣлого краю и розкладає податки краєвй.

Постановы тй буваютъ — якъ кожде людске дѣло — добрй и плохй, пожиточнй або и не пожиточнй; можутъ бути съ користею для одныхъ, а съ кривдою для другихъ. Такй постановы, що Васъ давлятъ, можна въ соймѣ змѣнити на лѣпшй, а права, що теперь на Вашь хосенъ говорятъ, можутъ бути покасованй.

Новй податки може соймъ наложити, або и не наложити, а всѣ тягарѣ дадутся розложити справедливо, або и несправедливо.

Добрый посолъ стараєся о тое, щобы краєви и тымъ, котрыхъ заступає, було лекше; плохій посолъ дбає лишь о своє добро.

Якй будутъ послы, такій буде и соймъ!

Соймъ складає ся зъ послôвъ селянскихъ, мѣскихъ и панскихъ.

На Васъ припадає выбрати 48 послôвъ, на Мазурôвъ 26 — разомъ селяньскихъ послôвъ 74; тожь якъ всѣ выберете своихъ послôвъ, людей розумныхъ, честныхъ и народови рускому вѣрныхъ, то не буде Вамъ кривды, — а якъ выберете такихъ, котрымъ своє добро на гадцѣ, то и покаетесь скоро... а годѣ буде зарадити.

Чія буде въ соймѣ сила, того буде й правда!

Въ минувшôмъ соймѣ було рускихъ послôвъ тôлько *чотырнайцять!*

Тй рускй послы не мали навѣть права пытати ц. к. комисаря въ соймѣ: для чого правительство се, або то здѣлало? — не могли поставити навѣть интерпеляціи въ справахъ рускихъ, бо до того вымагає законъ пôдпису 15-и послôвъ — а ихъ було тôлько *чотырнайцять!*

И побачили они, що *„не ихъ сила“* и пôйшли въ *„Раду Руску“* и скликали всѣхъ Русинôвъ, що зо Львовѣ, и рекли: „Нема стада безъ пастыря — нема дѣла безъ проводу!... Выберетъ **головный выборчій комитетъ рускій,** нехай ôнъ о то дбає, *щобы нашй рускй мѣсточка и села прійшли до вѣрныхъ заступникôвъ въ соймѣ!*“

И мы ôтповѣли: „„Мы кôсть рускои кости, мы кровь рускои крови. Мы живемъ для руского народа, мы єго и поведемъ. Єго гараздъ, нашь гараздъ — єго кривда, наша кривда!““

И се пôдъ нашимъ проводомъ повставали комитеты выборчй по повѣтахъ рускихъ и нараджувались: щô робити, якъ робити и кого на посла класти.

И выбрали комитеты своихъ ôтпоручникôвъ (делегатôвъ) на зъѣздъ до Львова, щобы тй порадились съ нами въ день 28 руского (10 л.) цвѣтня во Львовѣ въ „Народнôмъ Домѣ“ рускôмъ — та щобы разомъ съ нами поставили — якъ того и самъ Цѣсарь хоче — добрыхъ, смѣлыхъ, розумныхъ, ревныхъ и вѣрныхъ кандидатôвъ на послôвъ до сойму краєвого зъ рускои землѣ.

На тôй радѣ було до 100 мѣщанъ и селянъ, священикôвъ и иншихъ свѣтскихъ Русинôвъ.

Слухайте-жь, що Вамъ скажемъ!

Головный выборчій комитетъ рускій переконався, що той, котрого Вы собѣ кладете посломъ, єстъ чоловѣкъ правый и розумный, — переконався, що ôнъ Вамъ буде послувати ревно, вѣрно и смѣло — для того кличемъ и взываємъ Васъ, въ имя свободы и добра Вашого:

Голосуйте на него, якъ одинъ мужь!

Выборцѣ, панове громадяне рускои землѣ!

Сей соймъ буде ставити нове право о дорогахъ (шарварки), — буде радити надъ тымъ, чи не ôтобрати громадамъ право презентаціи учителя, щобъ надати те право радамъ шкôльнымъ окружнымъ, — буде накладати додатки до податкôвъ краєвыхъ, — буде радивъ надъ многими живо Васъ дотыкаючими установами...

Розважтежь добре и голосуйте на свого, на **Руского Кандидата!**

Не пôддавайтесь пôдшептамъ и солодкимъ намовамъ! Памятайте, що: *„кожда рука къ собѣ крива“* — и голосуйте на свого, на **Руского Кандидата!**

Не дайтесь пôдкупити! Згадайте Юду Искаріотского и памятайте, що *Юдинъ грôшъ купує у Васъ громадску кривду, а Вамъ вѣчну ганьбу,* а може навѣть и проклятье дѣтей Вашихъ! Не дайтесь пôдкупити и голосуйте на свого, на **Руского Кандидата!**

Памятайте, що нѣкто — нѣ высокій панъ, нѣ новѣтовый урядникъ, анѣ навѣть ц. к. урядникъ *не має права накидувати Вамъ когось на посла* — и голосуйте, якъ одинъ мужь, на свого, на **Руского Кандидата!**

То Ваше право, въ тôмъ правѣ доля громадъ Вашихъ. То право дарувавъ Вамъ нашь Найяснѣйшій Монархъ — не запропащайте єго! Не стружѣтъ ярма на дѣти и внуки Вашй! не губѣтъ рускои землѣ! — а голосуйте на свого, на **Руского Кандидата!**

За него мы Вамъ єдино ручимъ, ôнъ єдино буде Вамъ вѣрно служити и старатись облегчити долю Вашу и причинитись до гаразду краю и руского народа.

Во Львовѣ, въ памятный день знесеня панщины, 3. (15) мая 1883.

Головный рускій комитетъ выборчій

Юліянъ Геровскій — *Амвросій Поляньскій*
Антôнъ Горбачевскій — *Юліянъ Романчукъ*
Дръ *Иванъ Добряньскій* — *Александеръ Стефановичъ*
Дръ *Иванъ Литыньскій* — Дръ *Корнило Сушкевичъ*
Іосифъ Марковъ — *Корнило Устіяновичъ*
Дръ *Александеръ Огоновскій* — Дръ *Юліянъ Целевичъ*
Теофилъ Павликовъ — *Яковъ Шведзицкій*
Володимиръ Пôдляшецкій — *Иванъ Явдыкъ.*

Дръ ГОТФРИДЪ КИНКЕЛЬ.

Въ „Дѣлѣ“ зъ минувшого року була згадка о смерти нѣмецкого ученого и публициста Готфрида Кинкля, професора исторіи искутства и археологіи при цирихскôй политехницѣ. Нѣмецкй и другй свѣтовй часописи написались богато въ своемъ часѣ о смерти Кинкля. Одней, котрй були съ тою личностею близше знакомй, величали єго талантъ и чинности, а другй подавали тôлько єго житьепись и вычисляли єго працѣ на поли литературы и политики. Все однако, що приходилось намъ до сего часу о Кинклю читати по єго смерти, кружило бôльшою частею около того, на скôлько Кинкель бувъ чинный на поли розвою нѣмецкои народности. Гдеякй часописи нѣмецкй позволили собѣ высказатися трохи смѣлѣйше о обще-людскихъ думкахъ Кинкля, однакъ мало було такихъ часописей, бо тымъ пригадувалиôъ они 1848 рôкъ, часъ, котрый навѣть теперь єще для нѣмецкои бюрократіи бувôы не дуже пріятною споминкою.

Намъ Славянамъ належитъ згадати хочь кôлькома словами о покôйнику и записати хочь въ кôлькохъ чертахъ єго думки що до славяньского пытаня, щобы тымъ вплести хочь одну незабудьку въ вѣнець славы, якій єму сплели єго земляки. Бувъ то досыть рѣдкій чоловѣкъ межи нѣмецкими ученымй. Нѣмецкй ученй посвячаются бôльшою частею спеціяльнымъ занятямъ и тôлько въ тôмъ спеціяльнôмъ направленю працюютъ; Кинкля, противно, — займало все, своє и чуже, поезія, музика, (хочь не бувъ музикомъ), забава, политика и строга наука; ôнъ являвся всюда, где ходило пôднести голосъ за свободою мысли и слова, — ôнъ съ душою и тѣломъ бувъ при всѣмъ, где попавъ, а своєю импозантною поставою, силою слова, мягкимъ норовомъ всюда позыскавъ собѣ тôлько прихильникôвъ и почитателѣвъ межи всѣми верствами людности; одна лишь бюрократія не могла съ нимъ погодитись. Кто знавъ покôйника близше, той певно згодится съ словами часописи „Basler-Nachrichten“, где сказано: „Коли Кинкель умиравъ, то мôгъ сказати, що въ житю своемъ позыскавъ лишь приятелѣвъ и почитателѣвъ.“

Для близшого познакомленя съ дѣлами покôйника наведемо въ коротцѣ єго житьепись. Іоанъ Готфридъ Кинкель уродився 11 серпня 1815 р. въ Оберкасель коло Бонъ. Учащавъ на теологичный и философичный факультетъ въ Бонъ и Берлинѣ. Будучи студентомъ ôтзначався яко бесѣдникъ и поетъ; при тôмъ бувъ єще правдивый нѣмецкій студентъ, якъ того треба було. Въ 1836 р. габилитувався на университетѣ въ Бонъ для исторіи теологіи и ексегетики, а пôзнѣйше читавъ таюжь лекціи въ исторіи христіянского искуства. Въ 1847 р. именовано єго професоромъ исторіи искуства, литературы и культуры. Звѣстный теперь писатель и професоръ исторіи искуства, Вильгельмъ Либке, бувъ єго ученикомъ. Для молодого професора, подумавôы кто, було доволѣ занятя, щобъ отвѣтити званю и забезпечити собѣ „кусникъ хлѣба“, — на що було єму зачѣпати та дражнити бюрократію? Кинкель однакъ, хотяй чоловѣкъ невáможный и до того єще батько родины, не зважав на тое, що съ нимъ станеся, — иде, куда єго ведутъ чувства и переконаня: ôнъ слѣдитъ за рухавками 1848 року, выступав яко агитаторъ крайнои лѣвицѣ тогдѣшного парляменту нѣмецкого, а на звѣстку, що партія народного повстаня Франкфуртцѣвъ розбита и що вожаки єи безъ формального суду понесли смерть, — Кинкель прощався ночею съ любою женою, цѣлує спячихъ дѣтей маленькихъ и спѣшитъ межь народъ въ лѣсъ, щобы въ трибуны промовити до него и загрѣти єго до борбы противъ старыхъ порядкôвъ и безправя. Ôнъ знавъ силу свого слова и не ошибся, — рухавка розгорѣлась на ново. Кинкель взявъ теперь чинный удѣлъ въ движеню и вступивъ въ ôтдѣлъ Вилиха. Въ 1849 р. ранено и схвачено єго на Баденьскôй територіи и засуджено, якъ каже объявленье ген. Гиршфельда — „замѣсть на смерть — на доживотну вязницю въ крѣпости“. По коротскôмъ однакъ часѣ выдалася тая кара за легкою, и пôдъ позоромъ предложеня сего засуду прускому королеви до помилованя, поставлено вязня єще разъ передъ судъ и теперь засуджено професора исторіи, искуства и культуры на доживотну вязницю въ домѣ робочôмъ, где мавъ займатися до смерти скубаньемъ вовны.

Передъ судомъ боронився Кинкель самъ. Єму говорено о королѣвскôй милости, ôнъ однакъ ôткинувъ всяку „милость“. — „Я переступивъ границѣ зачеркненй вашимъ правомъ, я преступникъ пôсля вашихъ правъ, — „милость“ понижав мене, я жадаю тôлько справедливого суда надо мною, а не милости“ — такй були слова Кинкля выскаванй помежь иншимъ въ оборонѣ. Пôдчасъ розправы вступъ публицѣ бувъ збороненый и строгій бувъ наказъ стерегти, щобы пôдсудный нѣ съ кимъ не розмовлявъ, а особливо съ жѣнкою, хочьбы навѣть и при свѣдкахъ. Яке сильне враженье могли єго слова и постава выкликати въ окружающихъ єго людяхъ, бачимо въ слѣдуючои сцены. Коли выведено єго засудженого въ салѣ въ коридоръ, хотѣла стояча тутъ єго жѣнка пôдойти до него, — але жандармы кинулись, щобъ по волѣ приказу не допустити єи. Кинкель обачивши сю сцену, ставъ якъ левъ, пôднѣсъ руку въ гору и крикнувъ: „Приступи до твого мужа и дай єму може вже послѣдный поцѣлуй! Того нѣкто не смѣе тобѣ зборонити, ты правна моя жена!“ Жандармы остовпѣли и анѣ въ мѣсця не рушились кôлька минутъ, а засудженый поетъ уживъ того часу, щобы попращатися съ вѣрною дружиною. — „Теперь ведѣтъ, куды вамъ приказано,“ — сказавъ Кинкель мягкимъ голосомъ и жандармы опамятались и зачали повнити свою службу.

Але не довго Кинкель скубъ вовну въ Шпандавѣ. Однои темнои ночи 1850 р. при помочи жѣнки и свого щирого ученика Карла Шурца удалось єму утечи въ темнои вязничнои комôрки, котра на те була збудована, щобъ ôтняти Нѣмцямъ и другимъ народамъ мыслителя, чоловѣка працѣ и посвяченя. Въ коротскôмъ часѣ бачимо єго на пароходѣ приплыва-

Справозданье п. Ксен. Охримовича.

Дрогобычь, 3 (15) мая 1883.

Вчера стававъ въ Дрогобычи въ мѣскôй сали гимнастичнôй пос. Охримовичь передъ своими выборцями зъ меншихъ посѣлостей зъ повѣта дрогобыцкого. Явилося высше 100 выборцѣвъ зъ селъ, помимо горячого часу въ поли. Межи ними бачили мы учителѣвъ сельскихъ, Нѣмцѣвъ, Жидôвъ, Полякôвъ, а найбôльше нашихъ рускихъ селянъ. Тôлько священика анѣ одного, хочьбы на показъ, не було, помимо що на торзѣ въ мѣстѣ бачили мы кôлькохъ. Що за политика въ тôмъ нашого духовеньства, — дѣйстно не знаємъ. Чи апатія? чи цѣлковита абдикація? чи немôчь моральна? чи бракъ розумѣня? — Правда, що передъ шести лѣтами священики нашй не голосували на п. Охримовича, — алежь помимо того ôнъ есть такожь ихъ посломъ, бравъ участь въ справахъ такожь ихъ обходячихъ,— тожь треба було пріѣхати, послухати сего справозданя, забирати голосъ, и если п. Охримовичь зле заступавъ справы повѣтовй и народнй, выткнути — а если добре, притакнути, дармá, що на него не голосувалося. Если на справозданя послôвъ не-Русинôвъ, противникôвъ справы рускои якъ н. пр. въ Калуши, священики являлися, то тымъ бôльше повиннй були явитися на справозданю п. Охримовича, котрый есть добрымъ Русиномъ. Неприсутнôсть священикôвъ зробила зле враженье, але на ихъ некористь. Тожь и п. Охримовичь заразъ на вступѣ своеи бесѣды зазначивъ то болесне враженье, яке робитъ цѣлковита неприсутнôсть священикôвъ, такъ на попереднôмъ, якъ и на сѣмъ справозданю. Але пытазмось: до чого така абстиненція провадитъ? Хиба тôлько до того, щобы народъ ôтъ себе ôтопхнути, и весь вплывъ на него утратити. Если священики незадоволенй зъ п. Охримовича, то нехай поставятъ другого кандидата, а если не въ станѣ за собою народа потягнути, то нехай идутъ за народомъ.

Въ справозданю своѣмъ п. Охримовичь складавъ справу зъ дѣяльности своеи въ послѣднôй сесіи соймовôй, и пояснявъ имъ важнѣйшй справы селянъ дотычачй, якъ н. пр. подѣлъ територіяльный, справу индемнизаційну, рыболовство, регуляцію рѣкъ, свойщину, конкуренцію и т. д. Потôмъ предложивъ цѣлый рядъ справъ, въ котрыхъ бравъ живѣйшій удѣлъ и котрй попиравъ, або котрй на его внесенье були ухваленй. А тыми були: справа учителѣвъ шкôлъ народныхъ, руского театру, рускои „Часописи Шкôльнои“, погорѣлцѣвъ Бѣльча, церквей св. Тройцы и св. Юра въ Дрогобычи, зъ котрыхъ перша дôстала 200 зр., друга дôстане 400—500 зр. запомоги на реставрацію церквей въ Оровѣ и Дережичахъ, зъ котрыхъ перша дôстала 100 зр., друга 500 зр. запомоги на будôвлю, — костела въ Дрогобычи, буреъ рускои и польскои въ Дрогобычи, котрй дôстали по 150 зр. запомоги, и на котрй еще межи послами зôбравъ 110 зр. Пôдчасъ послѣднои сесіи соймовои мавъ 21 справозданъ, зъ котрыхъ 19 залагоджено, и то 11 користно, а 8 передано Выдѣлови кр. до залагодженя. Такожь попиравъ ôнъ всѣ справы пôднесенй рускими послами, и такй справы, пôднесенй польскими послами, котрй були справедливй и користнй для меншихъ посѣлостей. Опозиціи для опозиціи не робивъ, бо уважавъ, що наша будучнôсть лежитъ не въ опозиціи, а въ праци и просвѣтѣ.

Потôмъ зазначивъ п. Охримовичь, що складъ сойму нещасливый, бо мѣста и села що до числа послôвъ покривдженй, — але той станъ еще гôршій зъ того взгляду, що мѣста и села выбираютъ собѣ на заступникôвъ бôльшихъ посѣдателѣвъ або урядникôвъ, котрй съ бôльшими посѣдателями идутъ рука въ руку. Замѣчаютъ, що Русины стаютъ на перешкодѣ побôльшеню послôвъ зъ мѣстъ. Але то не правда, бо теперь, коли Русинôвъ въ соймѣ було лишь 14, булибы легко могли и безъ нихъ то зробити, наколибъ хотѣли.

Число Русинôвъ въ соймѣ съ кождымъ рокомъ упадае, и до того дôйшло, що навѣть интерпеляціи не суть въ станѣ поставити, а жаденъ Полякъ, хочь выбраный Русинами, и хочьбы навѣть бачивъ справедливôсть рускои интерпеляціи, — для солидарности не пôдпише ей. Въ радѣ державнôй въ Вѣдни маємъ лишь трехъ послôвъ, а за два лѣта кажутъ, що жадного не буде, и тогды скажутъ: гдежь суть Русины? Нема ихъ. (При тôмъ озвався голосъ зъ посередъ выборцѣвъ, котрый дуже добре зробивъ враженье: „А на лавахъ тутъ кто сидитъ?“) Русина окричуютъ кандидатомъ „антинародовымъ,“ якъ колибъ Русины тутъ завандрували зъ чужины. Русины повиннй старатися выбрати Русина на посла, бо не-Русины выбранй рускими повѣтами такожь говорятъ въ соймѣ, що суть заступниками Русинôвъ, але справы рускои не попираютъ. П. Охр. згадавъ такожь о намаганю абецадло польске впровадити до руского письма, до чого нѣкто не маe права, бо то есть наша власна справа. — Вкôнци спôмнувъ о тôмъ, що посолъ повиненъ передъ выборцями ставати, здавати справу зъ своеи дѣяльности, и ôтъ нихъ засягати рады и направленя. Такожь зъ честею спôмнувъ о Полякахъ послахъ, котрй справы селянъ щиро заступали, якъ н. пр. гр. Круковецкій. (На то озвалися голосы: „Такъ есть, мы то знаємъ зъ газетъ, его повиннй зновъ выбрати на посла!“)

По закôнченю справозданя о. Тороньскій, котрого, помимо що не есть выборцемъ въ куріи сельскôй, зôборъ упросивъ на предсѣдателя, вôзвавъ зôбраныхъ забирати голосъ. Интерпеляцій властивыхъ не було; зôборъ однодушно ухваливъ п. Охримовичу вотумъ довѣрія, и постановивъ зновъ ставити его на кандидата посольского до сойму. Почѣмъ п. Охр. всѣмъ подякувавъ, запевняючи, що и надальше буде щиро трудитися для добра народа, а особливо боронити интересôвъ повѣта.

На вôзванье предсѣдателя пôднесли всѣ однодушно окликъ на честь Є. В. цѣсаря, почѣмъ предсѣдатель замкнувъ засѣданье.

Хотяй властивыхъ интерпеляцій не було, то все таки нашй селяне живо интересувалися справами черезъ посла пôднесеными, ставили пытаня задля лучшого поясненя ихъ и об'являли при нихъ свою думку.

Зъ мѣста такожь було присутныхъ кôльканайцять осôбъ зъ интелигенціи, мѣщаньства, ремѣсництва и передмѣщанъ. Цѣле справозданье зробило на всѣхъ добре враженье.

Выборы до сойму.

Центральный польскій комитетъ затвердивъ дальше слѣдуючй кандидатуры для рускихъ округôвъ: 1) на округъ *Миколаевъ-Журавно* дѣдича дра І. Верницкого; 2) на округъ *Калушъ-Войнилôвъ* дѣдича Фр. Вольфарта; 3) на округъ *Коссôвъ-Куты* Ф. Залеского вице-президента намѣстництва; 4) на окр. *Манастыриска-Бучачь* В. Воляньского; 5) на округъ *Скалатъ-Грималôвъ* дра К. Грохольсково, презеса польского „Koła“; 6) на округъ *Чортковъ-Будзанôвъ-Язловецъ* М. Воляньского; 7) на округъ *Зборôвъ-Залôзцы* судію М. Кашевка (Rusina); 8) на окр. *Станиславôвъ-Галичь* старосту Е. Гурецкого (Rusina).

Вчорашный „Dziennik polski“ доноситъ, що переведенй доси правыборы выпали некористно для „partyi moskalofilskiej“, с. е. для Русинôвъ... Мы сему не вѣримо; але еслибы оно дѣйстно мало такъ бути, — то на се ôтповѣдь не тяжка... Просимо вносити всюды, и то якъ найскорше, фактами попертй протесты противъ неправильно переведеныхъ правыборôвъ. Звертаємъ заразомъ вже теперь увагу, щобы нашй выборцѣ пильно збирали всякй доказы надъужить, щобы потôмъ по выборахъ не ставати „голѣручь“ до вношеня протестôвъ що до цѣлыхъ выборôвъ. До насъ надходятъ такъ численнй и обширнй дописи о всякого рода надъужитяхъ при правыборахъ, що годѣ ихъ всѣхъ навѣть въ вытягу помѣщати. Кровь бурится читаючи, съ якою пристрастною брутальностею выступаютъ при тôмъ всякй, навѣть непокликанй особы, на якй то шиканы и зневаги нараженй нашй правыборцѣ.

Писарѣ громадскй та повыбиранй на начальникôвъ громадъ всякого рода лизуны та и самй вôйтуючй rządcy або naczelniki obszaru dworskiego — захоплюютъ въ свои руки листы выборчй, нѣкто не знае коли ôтбудутся правыборы, то зновъ о котрôй годинѣ пріѣде п. комисарь, то зновъ где, — чи въ канцеляріи громадскôй, чи може въ дворѣ(!) будутъ ôтбуватись правыборы и пр. и пр.: часомъ, пп. комисарѣ, якъ треба, то ôткладаютъ правыборы на иншій часъ... Розумѣемъ, що при такôмъ поступованю та при невеликôмъ еще обôзнаню нашихъ селянъ съ выборчими приписами — знаходятся потôмъ въ спискѣ выборцѣвъ всякй непокликанй люде, або зновъ ненаходятся гдеякй управненй до голосованя. Замѣтне се, що на округи, где нашь народъ менше просвѣщеный, где иде менше рускихъ часописей и т. д. — затверджуе центральный комитетъ „важнѣйшй“ персоны: ексцеленціи, вицепрезидента намѣстництва; где зновъ народъ просвѣщеный, где послували доси рускй послы, тамъ кандидуютъ панове старосты або ихъ свояки. Es hat alles in der Welt einen Sinn... Мы вже доносили въ передпослѣднôмъ ч. „Дѣла“ о „gorliwości“ п. староcты Бараньского въ Долинѣ; подôбно дѣеся и въ иншихъ мѣсцяхъ: пп. старосты ôтбуваютъ конференціи съ вôйтами. Мусимо ту ограничитись на поданю слѣдучихъ подрôбныхъ фактôвъ:

Отъ Гусятына доносятъ намъ, що въ селѣ Василькôвцяхъ нѣкто не знавъ, о котрôмъ часѣ будутъ ôтбуватись правыборы; листы выборцѣвъ такожь нѣкто не бачивъ. Вôйтуючій (мимо всякихъ ремонстрацій громады) п. rządca Morawiecki звѣрився навѣть передъ селяниномъ п. Иваномъ Гр. Ващишиномъ, що радбы перевести правыборы въ присутности кôлькохъ „певныхъ“ людей, такъ щобы другй о тôмъ не знали, — і pokażemy księdzu (ВП. нашому патріотови о. Е. Лисинецкому) figę! Однакожь п. Ващишинъ не дався купити, громада дôзналась о речинци правыборôвъ, вôйшлась и рѣшилась — хочьбы и до вечера — дожидати п. комисаря. По двохъ годинахъ дожиданки пріѣхавъ п. комисарь Хшонщевскій, та и заѣхавъ просто до двора. Змѣркували оба панове, що не добре, бо люде чекаютъ терпеливо коло громадскои канцеляріи — що тудѣяти?! Посылае п. Хш. до канцеляріи по листу выборчу, — але громада не дала, пôдозрѣваючи якійсь пôдступъ и заслонюючись тымъ, що урядовй чинности повиннй ôтбуватись въ урядовыхъ мѣсцяхъ, а не по дворахъ... Розлютились на се и п. rządca и п. комисарь. П. rządca надбѣгъ до канцеляріи и звернувсь до присутного о. Е. Л. съ лайкою: „Ты попе, повиненъ церкви пильнувати и т. д.“... Побачивши однакожь грôзнй лица громадянъ, охолонувъ трохи. Надбѣгъ и п. комисарь, привитався кречно, — але скоро тôлько дôставъ листу выборчу въ свои руки, змѣнивъ мѣну и заявивши, що выборы сего дня не ôтбудутся — забрався. Не обезпечуючись, чи п. комисарь се на правду такъ каже, не розходились люде ажь до пôзного вечера, а на другій день подала громада до президіи староства просьбу, щобы слѣдуючій речинець правыборôвъ прилюдно оголосити, а не передавати громаду на ласку п. rządcy. — Честь и слава васильковецкôй громадѣ! — скажемъ ôтъ себе.

Зъ Городенщины доносятъ намъ, що тамъ всякй лизуны та посѣпаки конче хотятъ перепертн выбôръ „zięcia p. starosty.“ п. маршалка Ленартовича. — Якъ при тôмъ „агитуесь“ (!) бачимо зъ фактôвъ, котрй ôтбулись при переведеню правыборôвъ въ Серафинцяхъ. Листу выборчу тримавъ въ кишени до послѣднои хвили писарь Ганькевичь; и ту не знавъ нѣкто речинця выборôвъ; и ту заѣхавъ п. комисарь Федоровичь просто до двора, до дѣдича-жида. По перекусцѣ пустився п. комисарь до канцеляріи громадскои, — а за нимъ цѣла товпа управленыхъ и неуправленыхъ жидôвъ, котрй вже заздалегôдь знали, коли маютъ ôтбутись правыборы. Однакожь пôдступъ не удався, громада малась на увазѣ, зôйшлась и выбрала своихъ. Цѣкаве еще тое, що на листѣ выборчôй выписанй були на самôмъ початку самй жиды, а на послѣднôмъ мѣсци оба мѣсцевй оо. духовнй.

Зъ пôдъ Тернополя пишутъ намъ: Якъ переводятся правыборы въ нашихъ сторонахъ, нехай свѣдчитъ слѣдуючій фактъ, котрый подаємъ до прилюдноi вѣдомости, щобъ и зъ иншихъ сторôнъ доношено о такихъ надъужитяхъ. Дня 2 (14) мая пріѣхавъ до села Кипички ц. к. адъюнктъ староства Навроцкій и заѣхавъ на нôчь до двора дѣдича, звѣстного читателямъ „Дѣла“ зъ давнѣйшои дописи. На другій день рано скликавъ на 78 податникôвъ ледво 10 заупникôвъ паньскихъ, а не увѣдомивши нѣкого бôльше о выборахъ, приступивъ до выбору выборця, а тымъ выбрано вôйта Данила Суховерха. О 8-ôй год. рано бувъ вже выбôръ скôнченый. Навѣть священика не увѣдомлено о выборахъ, хочь ôнъ платитъ рôчно 100 зр. податку. Священикъ внѣсъ сейчасъ протестъ до президіи ц. к. староства въ Тернополи противъ сего незаконного выбору. Характеристичне еще и то, що тернопôльске староство не ôтсылае картъ легитимаційныхъ до дотычного мѣсця, але взывае выборцѣвъ въ сельскои куріи, щобы зголошувались лично по карты... и по „науку“!

Бачимо зъ того, якъ пильно треба дивитись на пальцѣ рôжнымъ функціонерамъ. Замѣтне се, що где интелигенція наша дбае про народну справу, тамъ пôдступы и надъужитя не все, або хочь не въ такôмъ розмѣрѣ можливй. Мимо всѣхъ надъужить, мимо численнои жидôвнѣ, — мимо крутои ординаціи выборчои, котра надае соткамъ нашихъ мужикôвъ менше голосôвъ, нѣжь гдеякимъ одиницямъ, — мы все таки моглибы поставити значне число послôвъ, наколибъ лишь не пожалували усильнои працѣ.

Имена кандидатôвъ затвержденыхъ рускимъ центральнымъ комитетомъ будутъ небавомъ оголошенй.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна*). Засѣданье палаты панôвъ ôтбулось дня 16 с. м. На порядку дневнôмъ того засѣданя було друге читанье кôлькохъ черезъ палату послôвъ принятыхъ проектôвъ правительства, именно межи иншими законъ о трансверзальнôй ческо-моравскôй желѣзници, закона о евиденціи катастру, податку грунтового и додатковôмъ кредитѣ на будôвлю побôчныхъ галузей галицкои трансверзальнои желѣзницѣ. Ажь по укôнченю засѣдань палаты панôвъ буде цѣла рада державна (т. е. обѣ ей палаты) — ôтрочена.

(*Соймъ краинскій*) зôставъ патентомъ цѣсарскимъ розвязаный. Рôвночасно скликуе патентъ цѣсарскій слѣдуючй соймы: нижно-ракускій на 21 мая с. р., зальбурскій, стирійскій и шлескій на 20 червня; дальматиньскій на 28 червня, а въ кôнци соймы Гориціи, Градиски и Истріи на 16 серпня. Соймы прочихъ краевъ коронныхъ маютъ бути скликанй на першу половину вересня с. р.

(*Министерство скарбу*) намѣряе, якъ доносятъ вѣденьскй дневники приступити до покрытя недобору державного, посередствомъ емисіи австрійскои паперовои ренты на суму около 20 мілiонôвъ зр. Presse уважае тое намѣренье министра скарбу вповнѣ раціональнымъ и при теперѣшнôй ситуаціи легкимъ до переведеня. Спріяючою же есть теперѣшна ситуація для того, позаякъ институціи кредитовй нагромадили въ своихъ конторахъ богато капиталôвъ, а не затемненый боевыми хмарами политичный горизонтъ Австріи скрѣпляе и пôдноситъ довѣріе капиталистôвъ. Цѣла операція ôтбудеся имовѣрно черезъ приняте въ звычай розписанье офертъ, хочь вже и теперь маe зголошуватись богато оферентôвъ съ користными для скарбу державного пропозиціями.

(*Нова процедура цивильна для Босніи и Герцеговины*) затвержденою зôстала найвысш. постановленьемъ зъ дня 14 цвѣтня с. р. и маe обовязувати ôтъ 1-го вересня с. р. Процедура тая есть, якъ доноситъ кореспондентъ N. fr. Presse, творомъ великои юридичноi ваги, а при тôмъ увзглядняе она докладно мѣсцевй потребы и ôтношеня. Законъ сей пріймае устнôсть и явнôсть яко головнй основы поступованя въ всѣхъ инстанціяхъ такъ, що неусправедливлене ухиленье устности або явности дае пôдставу до внесеня зажаленя неважности. Першою инстанцією суть суды повѣтовй, въ объемъ компетенціи котрыхъ входитъ судовництво въ справахъ дрôбныхъ (до 50 зр.), въ спорахъ о грошевй сумы до высоты 300 зр., въ спорахъ выходячихъ зъ нарушеня посѣданя и зъ

ючôмъ въ пристань въ Лондонѣ, где многочисленна публика ожидае его и съ радостею витае. Опôсля переселилась въ Лондонъ и его жена, але небавомъ тяжко заболѣла и умерла. Пôзнѣйше одружився Кинкель съ одною Нѣмкинею, бувшою гувернанткою въ Лондонѣ.

Не легко жилось Кинклеви въ Лондонѣ. Щобъ яко-тако удержатися, мусѣвъ удѣляти приватныхъ лекцій, ба и тыхъ не було богато. Говорятъ, що Кинкель бравъ навѣть роботу въ шовковыхъ фабрикъ до дому, — нанивавъ шовкъ на цѣвки. Зъ Лондона выѣхавъ въ Америку збирати грошѣ на революцію въ Нѣмеччинѣ. Тамъ ему не пощастилось и вернувъ назадъ въ Англію. Тутъ працювавъ сильно въ Кесингтоньскôмъ музею надъ исторіею искуства, а въ 1866 р. покликано его на професора археологіи и исторіи искуства въ Цирихъ, где оставався ажь до смерти.

Певно, що нѣкто зъ нѣмецкихъ емигрантôвъ, — а въ Цириху немало ихъ було, — не дôзнавъ такого поважаня, якъ Кинкель. Ôнъ зъумѣвъ зъєднати собѣ людей всѣхъ верствъ своею сердечностею, простотою, приступностею, своимъ нѣжнымъ и разомъ сильнымъ характеромъ, своимъ сильнымъ словомъ. Где Кинкель публично говоривъ, тамъ певно можна було числити, що за мало буде мѣсця для слухачѣвъ. На лекціи его въ политехницѣ авдиторія була биткомъ повна мущинъ и жѣнокъ. Заразъ при вступѣ на катедру розпôзнавъ ôнъ, съ кимъ дѣло, — тожь все лекціи его були для публики врозумѣлй и нѣколи не наскучали ей. Въ 1875 р. даровано ему горожанство мѣста Цириха и разомъ горожанство цѣлои Швайцаріи. (*Дальше буде.*)

контракту найму и аренды. Другою инстанцією суть суды окружнї, третою высшій судъ краєвый въ Сераєвѣ... Особливои уваги достойнымъ есть поступованье въ справахъ дрôбныхъ, унормоване симъ новымъ закономъ. Для розправъ въ справахъ дрôбныхъ вызначає начальникъ кождого повѣтового суду одинъ день въ кождôмъ тыждни. Яко рѣшаючї судіи засѣдаютъ при сихъ розправахъ: судія повѣтовый въ характерѣ предсѣдателя и двохъ мужѣвъ зъ народа въ характерѣ голосуючихъ. Кожда сторона має право ставитись въ такôмъ дни передъ судъ съ своимъ противникомъ и жадати порѣщеня свого спору, може она такожь свою справу напередъ зголосити и зажадати завôзваня стороны противнои черезъ судову цитацію. Вмѣсто стороны самои можутъ при розправахъ въ справахъ дрôбныхъ ставати єи заступники; ôтъ заступництва такого однакъ выключає законъ выразно адвокатôвъ. — Подôбно и прочї постановленя згаданого закона носятъ на собѣ знамя новѣйшои доктрины процесуальнои, не менше старанно однакъ приноровленї они попри тôмъ до характеру мѣсцевыхъ ôтношень. Замѣтно тôлько, що законъ процесуальный лишає арештъ за довги въ гдеякихъ случаяхъ, выразно тамже выспецификованыхъ.

Рôвночасно затвердивъ монарха новый законъ адвокатскій для Босніи и Герцеговины, а урядова Wiener Ztg. оголосила вже конкурсъ на 4 мѣсця адвокатôвъ въ Сераєвѣ, а по 2 мѣсця въ Мостарѣ, Бѣгачу, Травнику, Банялюцѣ и Тузли. Въ слѣдъ за тыми законами приготовляются и маютъ незадовго одержати найвысшу санкцію и другї законы для Босніи и Герцеговины, а именно законъ торговельный, законъ о поступованю конкурсовôмъ, а въ кôнци и законъ табулярный.

(*Въ Линцу*) ведеся завзята боротьба межи тамошнымъ епископомъ Рудигеромъ, а нѣмецкимъ шкôльнымъ товариствомъ. Противъ сего товариства выступивъ епископъ съ замѣтомъ, що плекає оно тенденцiи противнї католицкôй церквѣ, а на письмо выслане до него симъ товариствомъ ôтповѣвъ пристрастнымъ нападомъ въ своѣмъ органѣ, „Volksblatt-ѣ“, называючи товариство тое розсадникомъ вольномулярства. Боротьба тая стає тымъ бôльше замѣтною, позаякъ мѣсто Линцъ перехиляєсь рѣшучо на сторону сего національного товариства противъ епископа, а въ доказъ своеи симпатiи приготовило оно для делегатôвъ сегожь товариства свѣтлу манифестацію, при случаю ôтбувшихся тамъ власне єго загальныхъ зборôвъ. — Се „шкôльне товариство“ (Schulverein) скрѣпляє и ширитъ усильно где може германьскій елементъ, при чѣмъ однакожь зовсѣмъ не має такъ дуже на думцѣ — офицiяльно въ своихъ справозданяхъ голошену — „нѣмецку культуру“, а за те о много бôльше дбає о просте удержанье рѣшаючого вплыву и власти въ нѣмецкихъ рукахъ супротивъ ненѣмецкихъ народностей. Тожь на пр. правительство угорске не робило собѣ зъ нимъ много заходу, и мимо крокодилевыхъ слезъ Vaterland-у, (котрї знайшли ôтгомôнъ навѣть въ Нѣмеччинѣ), постаралось о значне ограниченье єго скрайно нѣмецкои дѣяльности. Неменше дався въ знаки сей Schulverein и Чехамъ, закладаючи всюда де лише знайшлось дрôбку Нѣмцѣвъ нѣмецкї школы, агитуючи вôе и всюды противъ ческихъ шкôлъ, попираючи упадаючї нѣмецкї школы навѣть тамъ, где майже и слѣду Нѣмцѣвъ не було, розбуджуючи крôмъ всего того загорѣлый нѣмецко-національный фанатизмъ. Гдеякї часописи доносятъ, що сей Schulverein дôстає директиву поступованя зъ Берлину; въ єго выдѣлѣ засѣдає мѣжь иншими такожь голосный Шенереръ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Приготованя до коронацiи поступаютъ дуже скоро. Щоденно майже надходятъ новї вѣсти о тôмъ обходѣ. Органы правительственнї, аристократія, богате мѣщаньство всѣми силами стараются о се, щобы гôдно репрезентувати себе на коронацiи. „Гражданинъ“ обчисливъ, що костюмъ однои дамы буде пересѣчно коштувати 4.000 рублѣвъ. Правительство выасигнувало на обхôдъ коронацiйный $12^1/_2$ милiона рублѣвъ; но тая хочь и якъ велика сума здаєся не выстане, бо обхôдъ буде величавый. Самъ транспортъ войска до Москвы, дiеты генералôвъ и официрôвъ будутъ выносити звыжь 3 милiоны рублѣвъ. На часъ коронацiи получено всѣ важнѣйшї будинки съ Кремлемъ сѣтею телефоничныхъ дротôвъ. Освѣтленье електричне буде уряджене на таку скалю, що на освѣтленье однои дзвôницѣ Ивана Великого спотребовано 170.000 фунтôвъ дроту и 3.500 Едисоньскихъ лямпъ. Фестинъ людовый на ходыньскôмъ поли обчисленый на 400.000 людей. Пива буде 2.500 двацятивѣдровыхъ бочокъ. Служба буде складатися зъ 1700 осôбъ. Билеты на сей фестинъ будутъ роздавати священники по церквахъ. Царскій двôръ приѣде якъ пише „Новое Время“, до Москвы вже 20 мая. Но церемонiяльный въѣздъ ôтбудеся, якъ мы вже донесли доперва 22-го мая. Коронацiя ôтбудеся 27 мая. 28, 29 и 30 буде царь пріймати желаня; 31-ого фестинъ людовый; 2 червня забавы въ Сокольникахъ пôдъ Москвою въ мѣстци всегдашныхъ лѣтныхъ екскурзiй; 5 червня посвященье церкви Спаса, — 10 наконець поворотъ до Петербурга. Зъѣздъ гостей вже розпочався. Буде присутныхъ 18 князѣвъ. Знаменитшї зъ тыхъ гостей будутъ помѣщенї въ царскôмъ двôрѣ. Кореспонденты россiйскихъ и заграничныхъ дневникôвъ будутъ мешкали въ Кремлю. Заграничнї посольства самї стараются о мешканя. Дипломатичный коръ буде числити звыжь 200 осôбъ. На коронацiю приѣде такожь 70 маршалкôвъ шляхты, 250 перворядныхъ дворянъ, 100 репрезентантôвъ земствъ, 100 головъ (начальникôвъ) мѣсъ и 150 репрезентантôвъ купецтва. 1000 осôбъ ôстане позволенье вступу до царского двора. Синодъ выѣхавъ вже до Москвы. Князѣ чорногорскій и болгарскій приѣдутъ до Москвы въ чотѣ царскôмъ, разомъ съ царемъ.

Франя. Министеръ Вальдекъ-Руссо внѣсъ проєктъ законôвъ о публичныхъ манифестацiяхъ. Причину до сего давъ головно звѣстный манифетъ кн. Наполеона, и всякї иншї агитацiи роялистôвъ на провинцiи и въ столици. Доси уважались зборы по улицяхъ за переступства полицiи), Вальдекъ-Руссо жадає острыхъ каръ навѣть на тыхъ, котрї взываютъ до збѣговищь. Въ проєктѣ того министра зазначено дальше, що ниже усторонюванье або ушкоджуванье республиканьскихъ ôтзнакъ, ношенье нерепубликаньскихъ символôвъ и розлѣплюванье ôтозвъ буде такожь важатись карыдостойнымъ. Острый сей проєктъ ани министра не приняла прихильно навѣть республиканьска праса, тожь здаєся, що улягне ôнъ передъ ухваленьемъ радикальнымъ змѣнамъ. — З Парижа доносятъ, що акцiонеры суезского каналу постановили перекопати другiй каналъ для встаючихъ кораблѣвъ. Выдатки обчислень на 15 милiонôвъ франкôвъ.

Италія. Въ парляментѣ точатся обрады надъ интерпеляцiєю Никотеры дотычно заграничнои политики теперешного кабинету. Обрады сѣ менше важнї для того, що иде ту бôльше о опозицію въ личныхъ цѣляхъ; важнї однакожь ôтъ котрѣ слова, котрї высказавъ опозицiонистъ Крисни: „крôмъ оффицияльои „Италiи“, єсть єще и географична Италiя, котрои зъ всесвѣтнои мапы нѣякъ не можь вычеркнути“... Давнѣйше, передъ „сполученьемъ“ Италiи, уживано такожь назвы „географичнои“ Италiи, але для того, щобы черезъ тое выразити думку, що властивои „Италiи“ (яко державы) нѣма, и що лише єсть пôвостровъ „италiйскій“. Нынѣ зовсѣмъ инакше розумѣютъ сю назву италiйскї опозицiонисты; говорячи о „географичнôй“ Италiи, маютъ они на думцѣ землѣ заселенї Италiянцями, котрї доси не належатъ до „сполученої“ италiйскои державы, — землѣ, котрыхъ ôтзыканя бажае власне ирредента.

Англія. „Daily Telegraph“ доноситъ, що полиція вже вила на слѣдъ звѣстного „нумеру першого“. Маєôнъ находитися въ Дублинѣ. — Въ судѣ Дублинскôмъ ведеся теперь слѣдство зъ фабрикантмъ нитроглицерины Уайтогедомъ, котрый заявивъ такъ велику свѣдомôсть въ своѣмъ фаху, щосудъ муситъ ажь знаменитыхъ хемикôвъ спроваджувати, котрї умѣлибы єму завдавати ôтповѣдн пытаня.

Туреччина. Передъ кôлькома тыжднями выдала Порта окружникъ до державъ пôдписавшихъ берлиньскій трактатъ, котрымъ домагаєся интервенцiи европейскихъ державъ дотычно сего, що не всѣ дрôбнѣйшї балканьскї державы выповнили грошевї зобовязаня взглядомъ Порты. Окружникъ замѣчає також, що лишь одна Порта выповнила всѣ точки берлиньского договору. На сей окружникъ ôтповѣвъ амбасадоръ россiйскій Нелидовъ, що Порта доси еще не выплатила 400.000 лирôвъ, котрї приобѣцила выплатити россiйскому правительству за шкоды, нанесенї въ послѣдньôй вôйнѣ россiйскôй торговли; Россія доси не може попирати сего, чого домагаєсь Порта ôтъ Болгарiи, Сербiи и Грецiи, поки Турцiя не сповнитъ своихъ зобовязань. Каса турецка въ такôмъ нужденномъ станѣ, що министеръ финансôвъ не маючи чимъ заспокоювати щоденныхъ потребъ правительства, давъ приказъ обнижити пенсiи цивильныхъ урядникôвъ о 20%.

Телеграмы зъ Царгороду доносятъ, що скôнчився тамъ процесъ 55 членôвъ тайного заговору, увязненыхъ недавно въ Ерзерумъ. Судъ засудивъ виноватыхъ на поселенье въ ôтдаленыхъ провинцiяхъ державы. — Нестрогiй сей засудъ доказує, що Порта не хоче справы Арменьскои доводити до крайности, и що готова въ кôнци пôйти за волею Англiи и надати Арменiи реформы, застережені договоромъ берлиньскимъ.

Сербія. Сими днями має бути скликана велика сербска скупчина, котра має перевести змѣны въ сербскôй конституцiи. — Настоятель россiйского монастыря получивъ ôтъ духовныхъ россiйскихъ властей порученье, щобы не важився въ часѣ богослуженя згадувати имени ново-поставленого патрiярха сербского, котрый есть дуже ворожо успособленый для россiйского правительства. Новый патрiархъ сербскій порозумѣвся довѣдавшися о тôхъ съ правительствомъ, приказавъ сейчасъ замкнути манастырь и ôткликавъ настоятеля.

НОВИНКИ.

— **Рôльничо-кредитове заведенье для Галичины и Буковины** скликуе на 30 л. с. м. зъѣздъ своихъ делегатôвъ до Львова. Делегаты зъ дальшихъ сторôнъ мусятъ очевидно выѣздити дня 29, с. є. въ самъ день выборôвъ. Зъ одного мѣсця именно доносятъ намъ, що одинъ Русинъ, котрыйбы бувъ потрѣбный при выборахъ, ôтмовляє свого заходу въ той важный день, бо мусить выбиратись на зъѣздъ делегатôвъ руского банку. Сподѣваємось, що ся руска институцiя не схоче причинитись до розôрваня нашихъ силъ и зъѣздъ делегатôвъ схоче ôтложити на пôзнѣйше.

— **Рускій народный театръ** пôдъ дирекцiєю пп. Биберовича и Грыневецкого гостить теперь въ Стрыю. Дирекцiя намѣряла зъ Выжницѣ переѣхати на рядъ представлень до Залѣщикъ, але не могла того учинити, бо выдѣлъ залѣщицкого аматорского театру въ послѣдньôй хвили передъ выѣздомъ зъ Выжницѣ ôтмовивъ вынаймити салю. Якъ можна догадуватись, пп. аматоры боялись конкуренцiи доброго театру, — бо дирекцiятеатру згодилась вже була навѣть платити за салю за кождый день представленя 10 зр., — цѣну на провинцiи надто высоку. Черезъ таке ôтмованье въ послѣдньôй хвили театръ нашъ понѣсъ всику страту (бо пôдводы до Залѣщикъ вже були наняті) и мусѣвъ ôтъѣхати до Стрыя, где въ недѣлю давъ 1-ше представленье, котре пôдъ нглядомъ финансовымъ выпало дуже слабо. Диркцiя намѣряє въ Стрыю дати 10 представлень. Репертуаръ на найблизшї представленя слѣдуючiй въ суботу буде ôтограна комед. Мозера „Фiялковый герой“ въ 5 актахъ; въ недѣлю „Бѣдна Мата“, мельодрама Воробкевича; вô второкъ „Выгавъ терно“ комедiя Розена; въ четверъ „Чорноморцѣ“, оперета Лысенка въ 3 актахъ. Абонаментъ на крѣсло на 6 разôвъ коштуе 5 зр.

— **Въ Коломыї** ôтбудеся дня 22 руск. мая (3 л. червня) загальный зборъ членôвъ филiи товариства „Просвѣты“, въ комнатѣ Читальнѣ при улици Надвôрняньскôй. Початокъ збору о год. 4 зъ полудня. Програма збору звыйчайна. По вычерпаню програмы послѣдуе ôтчитъ одного члена филiи. Выдѣлъ запрошуе всѣхъ П. Т. членôвъ и тыхъ Родимцѣвъ, котрї бажалибы вступити въ члены нашои филiи, щобы въ назначеный день зволили якъ найчисленнѣйше явитись на зборѣ. — За выдѣлъ филiи *Н. Лепкій.*

— **Комитетъ занимаючiйся поставленьемъ памятника Володимиру Барвѣньскому** рѣшивъ починати роботы ажь тогды, коли збереся на тую цѣль 1500 зр., бо такои найменше сумы потрѣбно, щобы памятникъ пок. Вол. Барвѣньского вызначався межи окружаючими єго памятниками. Плянъ на памятникъ пôднявся безкористно зробити нашъ архитектъ, п. Василь Нагôрный. Ôтъ жертволюбiя П. Т. Родимцѣвъ, котрї вже доси зложили около 950 зр., буде залежати, якъ швидко могилу нашого назабутого патрiота-дѣятеля украситъ памятникъ, здвигненый зъ любови и признательности — руского народа.

= **„Czas“**, черпаючiй свои информацiи звычайно зъ добрыхъ жерелъ, доноситъ, що всякї вѣсти о уступленю намѣстника гр. А. Потоцкого — неправдивї и безпôставнї. Замѣтно, що доноситъ о тôмъ на першôмъ своѣмъ мѣсци органъ партiи, котру иншї польскї газеты помовляютъ о велику неприхильнôсть для теперѣшного намѣстника Галичины. — Найлюбѣйшимъ для нашихъ шовинистôвъ наслѣдникомъ гр. А. Потоцкого бувбы „либеральный“, скрайно-польскій князь, Адамъ Сапега, звѣстный контр-кандидатъ гр. Крукоэецкого.

— **Гр. Круковецкій** умѣстивъ въ львôвскôмъ „Sztandar-ѣ“ (Ч. 4 зъ 1883) допись п. заг. „Komentarz do szlachetnego obywatelskiego postępowania“, въ котрôмъ подае цѣкавый фактъ зъ поступованя кн. Адама Сапеги. Коли кн. Сапега бувъ презесомъ перемыскои рады повѣтовои, а гр. Круковецкій членомъ выдѣлу, мала бути рѣшена справа „копыткового“. Сапега прирѣкъ Крук—ому, що буде голосувати противъ „копыткового“. Крук—ій спустившись на княже слово не прибувъ на засѣданье рады повѣтовои, бо бувъ занятый важною справою въ соймѣ, — а тымчасомъ на засѣданю рады кн. Сапега разомъ съ своими поплечниками голосувавъ разомъ съ членами зъ мѣстъ за „копытковымъ“ — въ некористь селъ. Небавомъ по тôмъ голосованю ôтвдячилось мѣсто Перемышль кн. Сапезѣ, бо ввôйшло съ нимъ въ угоду нотарiяльну, що до Перемышля черезъ 6 лѣтъ нѣ зъ ôтки не можна ввозити пива, якъ тôлько зъ княжого бровару въ Красѣчинѣ. Черезъ кн. Сапегу отже села черезъ 9 лѣтъ поносятъ тягаръ „копыткового“. Въ тôмъ же числѣ редакцiя „Sztandar-у“ помѣстила довгiй „Ôткрытый листъ до кн. А. Сапеги“, въ котрôмъ безъ милосердiя вычитуе всѣ єго грѣхи. „Князѣ Сапеги ôтъ 1830 р. зôйшли на дорогу „торговельно спекуляцiйну“ (гляди исторiю галицкихъ Офенгайміядъ, Черлянъ и др.) Дальше подыбуемъ такiй закидъ: „Щô князя могло споводувати въ 1863 р., щобы одинъ зъ найхоробрѣйшихъ, найзаслуженнѣйшихъ повстанцѣвъ (Никифоровъ).... згинувъ зъ єго порученя, на „стрычку“? А кто бувъ головною причиною розливу крови въ нещасливôй битвѣ пôдъ Радзивиловомъ?“... Дальше наводитъ „ôткрытый листъ“ господарку князя въ своихъ посѣлостяхъ. Въ однôмъ селѣ люде просили, щобы нагнавъ жида, пявку-корчмаря. Князь обѣцявъ, а потôмъ зновъ давъ корчму въ аренду тôй самôй пявцѣ. Князь нѣбы попирає краєвый промыслъ и ремѣсло, — а сынъ єго реставруючи замокъ по Сѣнявскихъ, спроваджуе Нѣмцѣвъ ремѣсникôвъ зъ Вѣдня, хочь суть и въ краю такї ремѣсники... „Ôткрыте письмо“ наводитъ еще иншї княжї грѣхи, котрыхъ не можемъ задля недостачи мѣсця наводити.

— **Тернопôль**, столиця Подôля, може убѣгатись о першеньство съ кождымъ галицко жидôвскимъ мѣсточкомъ — що до неладу. Єсть тамъ вправдѣ гарный паркъ за мѣстомъ, якiй не має собѣ може рôвного въ котрôмъ небудь зъ бôльшихъ мѣстъ цѣлого краю, такъ щожь, коли бажаючи до него добитись, — до сего „раю Тернопôльского“, треба проходити черезъ „нечистилище“ жидôвского нехлюйства. Та не тôлько на улици ведучôй до сего парку лежитъ ще зимове болото, але й по многихъ иншихъ. Нова рада громадска мабуть поводуесь взглядами ощадности, щобъ за однымъ заходомъ ôттакъ и осѣнне болото вывезти, а треба певно щадити, бо надходячї выборы вымагаютъ чи мало накладу на „ковбасниi снѣди“. Вже завчасу рада громадска выбрала зъ мѣжь себе комитетъ, котрый має стояти на сторожи, щобъ, борони Боже, якiй homo novus не накинувся на заступника мѣста. А щобъ покрыти накладъ выборчiй, ходитъ зъ порученя тоижь рады полицайникъ по хатахъ и выбирає „haracz wyborczy“! Може то тому нема часу подумати о смѣтю та болотѣ, въ котрôмъ мабуть має таке уподобанье тернопôльска рада громадска?!

— **О. кс. Стояловскôмъ**, звѣстнôмъ агитаторѣ, помѣстивъ львôвскій „Sztandar Polski,“ допись зъ пôдъ Куликова, въ котрôй наводитъ дальшихъ кôлька фактôвъ зъ житя того ексъ-єзуита. „Справдѣ треба дивуватись — пише дописователь, — що выс. консисторiя латиньска, котра певно знає о шкôдливôй дѣяльности кс. Стояловского, не лишь для загального добра суспôльности, але и для католицкои церкви, — не ужiє средствъ, щобы вже разъ усмирити того „kaplana,“ дѣлаючого на перекôръ свому званю... и ведучого „wysoce niemoralne życie...“ И человѣкъ, про котрого такї рѣчи пишутся публично въ польскихъ газетахъ, розсылавъ супликы до цѣсаря, пôдшивався пôдъ новагу правительства и Риму и грозивъ, що буде ремонструвати въ Римѣ и въ Вѣдни противъ куренды нашого епископа!...

= **Католицизмъ въ Босніи.** Коли Польща займила въ XIV ст. нашу галицку и волыньску Русь, то перше, нѣмъ подумала замѣнити єи въ просту провинцію польску, нѣмъ затерла послѣдный слѣдъ єи автономичного устрою, — попередъ всего того занялась основаньемъ въ головныхъ нашихъ городахъ латиньскихъ епископiй (въ Галичи, въ Володимирѣ и въ Холмѣ). Що бôльше, прилученье дальшихъ рускихъ земель було еще въ далекôмъ поли, а вже сейчасъ информувались покликанї до сего чинники, чи не можнабы щось подôбного якъ въ трохъ згаданыхъ городахъ, завести такожь и въ Кiєвѣ, Полоцку, Туровѣ.., а вже передъ тымъ усадовились католицкї монахи (бернардины и францѣшкане) на Литвѣ (въ Вильнѣ) и по рускихъ земляхъ. Подôбнї факты достерѣгаємъ теперь на балканьскôмъ пôвъостровѣ. Католицкї монахи позаходили и до Болгарiи, и до Македонiи, и до Босніи та Герцеговины. Що до Босніи, то правительство австрiйске потвердило недавно статуты товариства, стоячого пôдъ протекторатомъ архикн. Альбрехта; цѣль сего товариства, мѣжь котрого членами находимо кн. Юрiя Чарторыйского, кн. А. Лихтенштайна („крестного“ — якъ съ насмѣхомъ кажутъ опозицiйнї часописи — батька звѣстнои шкôльнои новелѣ), графа Пергена и всякї иншї знаменитости, — есть: пôддержувати и скрѣпляти католицкї интересы въ Босніи и Герцеговинѣ и основувати тамже католицкї институцiи. Ходитъ такожь о ширенье, евентуально о скрѣпляванье унiи тамъ, где не булобъ можна вводити католицизму.

— **До звѣстки о поминальнôмъ богослуженю за упокôй бл. п. В. Барвѣньского,** поданôй въ послѣднôмъ числѣ „Дѣла“, додаємъ, що въ тôмъ соборнôмъ богослуженю взявъ участь такожь Вп. крыл. В. Бачиньскій.

— **Урядова „Wiener Ztg.“** помѣстила на чолѣ свого позавчерашного числа вѣдомôсть, що архикн. Стефанiя прибула 12 с. м. вразъ съ мужемъ на лѣто до Лаксенбурга. Архикн. Стефанiя тѣшится повнымъ здоровьемъ, а въ серпню с. р. надѣесь родинъ.

— **Именованя.** Министеръ юстицiи именувавъ совѣтниками краєвого суду заступникôвъ прокуратора Л. Кнота въ Тернополи и Л. Голыньского во Львовѣ, першого въ Золочевѣ, другого во Львовѣ; такожь судiевъ повѣтовыхъ: Шмидта въ Яворовѣ, Стшелецкого въ Добромили, К. Крафта въ Радымнѣ — всѣхъ трехъ въ Золочевѣ; вконець вице секретаря министерства юстицiи дра А. М. Тхуржницкого во Львовѣ. — Цѣсарь надавъ секретареви рады львôвского высшого суду краєвого К. Мисиньскому титулъ и характеръ совѣтника краєвого суду. Совѣтникови суду краєвого во Львовѣ Е. О. Дрдацкому, перенесеному на власну просьбу въ станъ спочинку, надавъ цѣсарь въ узнаню єго заслугъ титулъ и характеръ совѣтника высшого краєвого суду. — Ц. к. намѣстництво именувало инжинира Ю. Хованця въ Залѣщикахъ комисаремъ для надзору паровыхъ кôтлôвъ на повѣты: Борщѣвъ, Городенка и Залѣщики. Ц. к. рада шкôльна именувала дѣйстными учителями шкôлъ етатовыхъ: И. Григоровича въ Гнильчу, Н. Дирова въ Краснôмъ, Т. Горнятковича въ Потыличу, А. Смолуховского въ Бѣльчу, А. Яблоньского въ Мухачу, Т. Космидера въ Старômъ-селѣ дольнôмъ, В. Климчака въ Витковицяхъ, І. Швайковского въ Щирци, И. Винника въ Ясеници сольнôй, Ф. Ручая на передмѣстю въ Самборѣ, И. Карачевского въ Явчу, и А. Соколиньску на передмѣстю въ Самборѣ.

— **Арештованя соцiялистôвъ во Львовѣ.** Ледви закôнчився великiй процесъ 26-ти соцiялистôвъ во Львовѣ, — а вже починаются новї арештованя. Сими днями арештовано столяря Удаловича и еще двохъ челядникôвъ.

— **(Дрôбнї вѣсти.)** Власти войсковї мали не позволити сынови кн. Ад. Сапеги, однорочному охотникови, выступити въ польскôмъ строю на ôтбувшôмся недавно въ Краковѣ слюбѣ єго брата.

Вѣсти епархiяльнї.

Зъ АЕпархiи Львôвскои.

Въ пропозицію принятї: І. на Верынь, дек. роздôльского оо.; 1) Радкевичь Юлiянъ зъ Куликова; 1) Продзевичь Иванъ зъ Волѣ; 3) Сельскій Володиславъ зъ Верыня: II. на Турку, дек. коломыйского оо.; 1) Микецей Димитрій; 2) Витошиньскій Левъ зъ Глубокого; 3) Березовскій Симеонъ зъ Загоречка и 4) Романъ Левицкій зъ Турки.

Каноничнї институцiи получили оо.: 1) Григорій Алискевичь на парохію Перепельники, 2) Iосифъ Кобыляньскій на парохію Пôдгôрки, дек. калуского.

Завѣдательство въ Дмитровичахъ, дек. львôвско-загородского получивъ о. Ив. Билинкевичь.

Подяка.

Складаю съ родиною найсердечнѣйшу подяку Воч. отцямъ за оказанье христіяньско-рускои любови при похоронѣ найдорожшои нашои матери. Передовсѣмъ щиру подяку складаємъ Воч. о. крыл. и катих. Ал. Торонському, и о. Ив. Скобельскому, котрый не щадивъ труда и мимо злои поры и дороги зволивъ прибути зъ села Лѣшнѣ на похоронъ, дальше Воч. оо. Василіянамъ, а передовсѣмъ о. Володим. Будзиловичу, котрый бувъ одинокимъ потѣшителемъ пôдчасъ слабости помершои, Ю. Ралькови, М. Тыбѣнцѣ и И. Коссакови.

Дрогобычь 1 (13) цвѣтня 1883.

Николай Угрынъ, отець; Емиліянъ, Павло и Антоній, сыны.

Редакція литературно-науковои часописи „Зоря“ розписуе

ПРЕДПЛАТУ

на окремый передрукъ историчнои повѣсти Ивана Франка

„Захаръ Беркутъ“,

котра одержала першу премію при розписанôмъ на 1883 р. конкурсѣ и въ лицню с. р. появитъ ся особною книжкою. Для непренумерантôвъ „Зорѣ“, котрй бажалибы набути тую повѣсть, розписуєсь предплата. Книжка обнимати буде около 10 листôвъ печати, цѣна предплаты выноситъ 1 зр. Предплату можна присылати на руки редакцій: „Зорѣ“, „Дѣла“ и „Батькôвщины“. За кошта пересылки пренумеранты не доплачуютъ нѣчого.

УЖОКЪ

Знане мѣсце купелеве,

котре, єдине въ своѣмъ родѣ, всѣ найзнаменитшй лѣкарѣ узнали за найлучше желѣзисте жерело, перейшло теперь въ руки богатого властителя и уряджене зôстало теперь майже цѣлкомъ на ново для найбôльшои выгоды П. Т. Гостей; робится такожь всякй заходы, щобы усунути всѣ дотеперѣшнй недогôдности въ тôмъ закладѣ. Для бôльшои выгоды Высокоповажаныхъ Гостей уряджено дуже добру реставрацію. Просимъ отже о численный зѣздъ.

Зарядъ купелевый въ Ужоку

на граници угорско-галицкôй коло Турки.

(1—2.)

ЗАЯВЛЕНЬЕ.

По причинѣ великого банкрутства

фабрики зигаркôвъ

à la ville de Genève

въ Женевѣ, въ Швайцаріи, єсьмо въ можности давати найлучшй зигарки знанй въ цѣлôмъ свѣтѣ, понизше половины цѣны. Треба користати зъ такъ рѣдкои случайности, щобы прійти до такъ хорошого зигарка. Порука на 10 лѣтъ.

Списъ зигаркôвъ:

5000 цилиндрôвъ, зигаркôвъ кишеневыхъ зъ найлѣпшого срѣбного никлю, регулёванй на минуты, перще 14 зр. теперь лишь 5·25 зр. — дуже елегантна штука. Порука за добрый хôдъ на 10 лѣтъ.

2325 анкерôвъ съ 15 правдивыми рубинами знаменитй, регулёванй на секунды. перше 21 зр., теперь 7·25 зр. Окладина дуже деликатна. Срѣбный никель гравированый. Порука на 10 лѣтъ.

3650 ремонтуарôвъ зъ правдивого двократного золота, накручуваный безъ ключикôвъ, съ дуже деликатною никлевою машинерією, найдешевшй и найлучшй зигаркн въ свѣтѣ, перше 24 зр., теперь лишь 10·25 зр.

1000 анкерôвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла пробованй черезъ ц. к. урядъ монетарный, на 16 рубинôвъ, дуже добре регулёваный. Перше 27 зр., теперь 12·40 зр.

1400 правдивыхъ ремонтуарôвъ зъ прявдивого 13-лутового срѣбла, накручуванй безъ ключика, упривилёвана машинерія зъ правдивого никлю, регулёванй на секунды, по нечуваной єще цѣнѣ, перше 35 зр. теперь 16·50 зр.

4200 французскихъ будячихъ зигаркôвъ столовыхъ, всѣ съ галасуючимъ апаратомъ, перше 12 зр., теперь лишь 4·80 зр., дуже цѣнй для кождои родины, для кождого ремѣсника. (3—?)

Кожде, хотяйбы найменше замовленье залагоджуєся точно въ сей часъ. Треба якъ найскорше замовляти. На доказъ, що сей анонсъ не маѣ на цѣли нѣякого обманьства, обовязуємося, скоро зигарки не сподобаются, приняти ихъ назадъ а грошѣ звернути.

Th. Schmejkal,
Wollzeile 33. Wien

Ц. к. уприв. товариство

Львôвско-Черновецко-Ясскои желѣзницѣ.

Турабскй циф поѣзд. дотычатъ австр. линій.
Нмскй „ „ „ ромун. „

РОЗКЛАДЪ ѢЗДЫ.

Львôвъ-СучаваРоманъ.

Важныйôтъ 1. Червня 1883.

Всѣ поѣзды провадятъ возы съ особами I., II и III клясы.

Кілом.	Стаціи	Посп.	Мѣш. поѣздъ	
		II. 1	II. 3	II. 5
	Берлинъ (Schles. Bahnhof; пôсля часу берлиньск.) ôтх.	11. 9	—	—
—	Вѣдень (пôсля часу праского) „	11 —	8.—	8.30
	Вроцлавъ (пôсля часу праского) via Освѣцимъ „	12.15	—	—
418	Краковъ (пôсля часу пештеньского) „	9.13	10.50	10.48
716	Львôвъ „ „ „ прих.	5.20	11.20	9. 7
		рано	п. пол.	въ н.
—	**Львôвъ** (Реставрація) ôтх.	6 10	11.55	10.50
11	Сѣхôвъ „	—	12.26	11.23
25	Старесело „	—	1.—	11.59
36	Бôбрка*) „	—	1.25	12.25
44	Выбранôвка „	—	1.44	12.46
51	Борынычѣ „	7.26	2.10	1.10
64	Ходорôвъ*) „	—	2.43	1.42
71	Бортники „	—	3. 3	2. 3
78	Новосѣлцѣ „	—	3.21	2.24
88	Букачôвцѣ (Реставрація) „	8 20	3.53	2.55
100	Бурштынъ „	8 39	4 27	3 30
112	Галичъ „	8.57	5. 2	4. 4
126	Єзуполь „	—	5.37	4.38
	прих.	9.36	6.11	5.13
140	**Станиславôвъ** (Реставр.) Разомъ зъ потягомъ до Стрыя	9.59	9.40	—
	„ „ „ зъ „	4.58	5. 8	4.58
	ôтх.	9.41	6.50	5.35
153	Марковцѣ „	—	7.23	6. 8
163	Отынія „	10.14	7.58	6.42
177	Голосковъ „	—	8.11	6.56
180	Коршôвъ „	—	8 48	7.41
188	Турка „	—	9. 9	8. 6
196	**Коломыя** (Реставрація) прих.	11. 3	9.27	8.26
	ôтх.	11. 6	9.40	8.41
204	Матѣевцѣ „	—	9.59	9. 2
215	Заболотôвъ „	11.33	10.28	9 36
222	Вовчковцѣ „	—	—	9.54
231	Снятынъ-Залуче „	11.57	11. 9	10.27
242	Неполоковцѣ „	—	11.38	11.—
252	Лужаны*) „	—	12. 4	11.30
265	Садагура „	—	12.33	12. 2
266	**Черновцѣ** (Реставрація) прих.	12.45	12.38	12. 7
	ôтх.	12.53	1.—	по пол.
272	Фолькегартенъ*) „	—	1.21	разомъ
286	Кучурмаре „	1.27	2. 2	съ по-
300	Глибока „	2.—	2.53	ѣздомъ
307	Черепковцѣ-Серетъ „	2.12	3.12	Н. 1)
318	Руда*) „	—	3.46	
326	Гадикфальва-Радôвцѣ „	2.56	4.11	
332	Истенсегитъ*) „	—	4.26	
338	Милешôвцѣ „	3.18	4.41	
348	Гатна „	3.33	5. 4	
	Сучава (Реставрація) пôсля часу пешт. прих.	3.46	5.22	
		по пол.	рано	
356	Сучава (Ревиз пакун.) пôсля часу букарешт. ôтх.	(П. IV) 5.—	(М. X) 6.54	
4	Бордуєни „	5. 7	7. 4	
	прих.	5.25	7.31	
17	**Верести** (Реставрація) Разомъ до Ботошани	М XIII	М. XI	
	„ зъ „	М XIV	М. XII	
		5.30	7.51	
30	Литени „	5.48	8.21	
42	Долгаска „	6. 9	8.57	
53	Геце-Лесницъ „	6.25	9.23	
	прих.	6.41	9.45	
63	**Паскани** (Реставрація) Разомъ до Яссъ	М. VII	Посп I	
	„ зъ „	Пс. II	М. VIII	
		(Пс. II)	М. VIII	
	ôтх.	6.52	10.31	
84	Галавцести „	7.25	11.16	
89	Мирцести „	7.33	11.29	
103	**Романъ** (Реставрація) прих.	7.53	11.56	
	ôтх.	вечер 8.10	пер. п. 12.10	
237	Галацъ „	6.50	8.—	
467	Букарештъ прих.	6.30	—	
	ôтх.	8.45		
	Варна (Ллойдъ) (въ середу и суботу) „	10.—		
	Константинополь (въ четверъ и недѣлю) прих.	12. 30		

Кілом.	Стаціи	Посп.	Мѣш. поѣздъ	
		II. 2	II. 4	II. 6
	онстантинополь (Lloyd) (вторн. пятн.) ôтх.	3.—		
	Єна (середа и субота) „	8 30		
	Букарештъ (пôсля часу въ Букареш.) прих.	8. 5		
—	ôтх.	10.45	—	
	алацъ „ „ „ „ „	10.10	8.25	
	„ „ „ „ прих.	9.15	4.25	
	„ „ „ „ пер. п.	по пол		
346	**Романъ** (Рест.) (Пос. I)	(М VII)		
	„ „ „ „ ôтх.	9.30	4.47	
16	Мицести „	9.52	5.21	
20	Галицести „	10 —	5.34	
	прих.	10.30	6.16	
	Разомъ съ поѣздомъ до Яссъ	Пос. I	М. VII	
	„ „ „ зъ „	М VIII	Пс. II	
40	**Пасани** (Рест.) (II. III)	(М IX)		
	ôтх.	10.41	7.15	
52	Гей-Лесницъ „	10 58	7.42	
61	Доласка „	11.18	8.15	
73	Литни „	11.35	8.44	
	прих.	11 53	9.12	
85	**Вертути** (Реставрація) Разомъ съ поѣзд. до Ботошани	М. XI	М XIII	
	„ „ „ зъ „	М. XII	М.XIV	
	ôтх.	11.58	9 32	
100	Бордуєни „	12.18	10.—	
	Реставрація пôсля часу въ Букарештѣ прих.	12.23	10. 9	
103	**Сучава** (Пс. 2)	(М. 4)		
	ревизія пак „ „ „ Пештѣ ôтх.	12.29	10.45	
9	Гата „	12.41	11. 5	
18	Мшшовичѣ „	12.55	11.29	
24	Исмсегицъ*) „	—	11.44	
31	Гадкфальва-Радôвцѣ „	1.18	12. 7	
39	Руда*) „	—	12.29	
49	Черпковцѣ-Серетъ „	1.45	12.57	
56	Глвока „	1 57	1.20	
71	Кутрмарс „	2.23	2. 3	(ра-
84	Фолксгартенъ*) „	—	2.39	зомъ съ
90	**Черновцѣ** (Реставрація) прих.	2.54	2.55	поѣ. 2)
	ôтх.	3. 1	3 17	3.15
92	Садгура „	—	3 24	3.22
104	Лужаны*) „	—	3.57	3.54
114	Неполоковцѣ „	—	4.23	4.19
125	Снятынъ-Залуче „	3.51	4.57	4.54
135	Вовковцѣ „	—	—	5.15
141	Заболотôвъ „	4.14	5.41	5 35
153	Матѣевцѣ „	—	6. 8	6. 1
161	**Коломыя** (Реставрація) прих	4.41	6.28	6 20
	ôтх	4.44	6.41	6 33
169	Тука „	—	7. 4	6.55
177	Керпôвъ „	—	7.30	7.18
189	Голсковъ „	—	7.59	7.45
193	Отынія „	5.32	8.17	8. 5
203	Маковцѣ „	—	8.43	8.30
	прих.	6. 3	9.12	8 58
216	**Станиславôвъ** (Рест.) Разомъ съ поѣздомъ зъ Стрыя	5. 8	4.58	5. 8
	„ „ „ до „	9 40	9.59	9.40
	ôтх.	6.13	9 37	9.16
231	Єзуполь „	—	10. 8	9.49
245	Галичъ „	6.54	10 45	10.24
256	Бурштынъ „	7.11	11.13	10.52
268	Букачôвцѣ (Реставрац.) „	7.30	11.50	11.27
279	Новосѣлцѣ „	—	12 11	11.53
286	Борники „	—	12 28	12.12
293	Ходорôвъ*) „	—	12.51	12.30
306	Борынычѣ „	8.25	1 24	1. 4
313	Выбранôвка „	—	1.43	1.22
321	Бôбка*) „	—	2 01	1.42
331	Старесело „	—	2.31	2.11
345	Сѣхôвъ „	—	3. 8	2 49
356	**Львôвъ** (Реставрація) прих.	9.40	3 32	3 15
		въ н.	п. пол.	рано
—	Львôвъ (Часъ будапешт.) ôтх.	10.30	4 49	3 45
342	Краковъ (Часъ праскій) „	6 55	5.40	3.—
	Вроцлавъ (Часъ вроцл.) via Освѣцимъ „	2.29	—	—
760	Вѣдень (Часъ праскій) прих.	4.20	7.18	5.20
	Берлинъ (Часъ берл.) „	8.59	—	—

*) При поѣздахъ Нр. 1 и 2 условный перестанокъ на 1 минуту.

Верести-Ботошаны.

Кілм.	Стаціи	Мѣш. поѣздъ	
		II. XI	II. XIII
	Разомъ съ поѣздомъ до Сучавы	М. X	М. IV
	до Романъ	Пс. I.	М. VII
	до Яссъ .	М.VIII	Пс. II
		по пол.	въ ноч.
—	Верести (Рест.) ôтх.	12. 8	9.47
19	Буцецеа „	1.—	10.39
29	Леверда-Дорогой „	1.31	11.10
45	Ботошаны (Рест.) прих.	2. 3	11.42

Кілм.	Стаціи	Мѣш. поѣздъ	
		II. XII	II. XIV
		рано	по пол.
—	Ботошаны (Рест.) ôтх.	5.21	3.15
16	Леверда-Дорогой „	6. 1	3.55
26	Буцецеа „	6.44	4.38
46	Верести (Рест.) прих.	7.21	5 15
	Разомъ съ поѣздомъ		
	до Сучавы	Пс. I	М. IX
	до Романъ	М. X	Пс. IV
	до Яссъ .	М. X	Пс. IV

Паскани-Яссы.

Кілм.	Стаціи	Посп.	Мѣш
		II. I	II. VII
	Букарештъ ôтх.	10.45	—
	Галацъ „	10.10	8.25
	Романъ (Рест.) прих.	9.15	4.25
	ôтх.	9.30	4.47
	Паскани (Рест.) прих	10.30	6.16
	(Разомъ съ поѣзд. зъ Суч.	М. X	Пс. IV
	Паскани ôтх.	10.51	7. 2
15	Ругиноса „	11.18	7.39
31	Тиргульфрумосъ (Р.) „	11.53	8 24
41	Сарца „	—	8.42
53	Подулъ Илой „	12.31	9.11
76	Яссы (Рест.) прих.	1. 5	9.52
		по пол.	въ ноч.
—	Разомъ съ поѣздомъ до Кишинева и Одессы		

Кілм.	Стаціи	Посп.	Мѣш.
		II. II	II. VIII
—	Разомъ съ поѣздомъ зъ Одессы и Кишинева	пр. пл.	рано
—	Яссы (Реставр.) ôтх.	4. 8	6.52
23	Подулъ Илей „	4 44	7.39
35	Сарца „	—	8. 1
45	Тиргуль-фрумосъ (Р.) „	5.25	8.35
61	Ругиноза „	6. 7	9.30
76	Паскани (Рест.) прих.	6.31	10.—
	(Разомъ съ поѣзд. до Суч.	Пс. III	М. IX
	Паскани ôтх.	6.52	10.31
116	Романъ (Рест.) прих	7.53	11.56
	ôтх.	8.10	12.10
237	Галацъ прих.	6 55	8.—
		рано	вечеръ
467	Букарештъ	6.30	—

Годины нôчнй ôтъ 6 год. вечера до 5 год. 59 минутъ рано суть докола ▭ обведенй.

12 год Буда-пештского часу = 11 год. 42 мин. Праского = 11 год. 50 мин. Вѣденьского = 12 год. 29 минутъ Букарештского часу.

За докладнôсть поѣздôвъ полученыхъ разомъ съ поѣздами чужихъ дорôгъ не ручится.

Передрукъ дозволеный, але не буде плаченый.

Воду кольоньску

зъ найстаршои дистиляторнѣ

JOH. BAPT. FARINA & Co.

Jülichsplatz Nr. 2 in Köln.

доставця царскихъ дворôвъ, нагороженои многими медалями,

поручаѣ 3—2

К. М. Вознякъ

во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому),“

по цѣнѣ фабричнôй.

1. Фляш. найлучшои воды коль. 1 зр.
1. „ доброй „ „ 60 к.
1/2 „ найлучшои „ „ 50 к.
1/2 „ доброи „ „ 35 к.

Переводы и наслѣдованя

Осипа Шухевича

съ портретомъ и біографіею автора.

(Посмертне выданье.)

Львôвъ, 1883.

Можна набути у накладника, проф. Володимира Шухевича (ул. Куркова, ч. 26) або замовити черезъ редакціи рускихъ часописей. Цѣна примѣрника 80 кр., съ пересылкою 85 кр.

„Скошеный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

„МЕРТВЙ ДУШѢ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 51. Львôвъ, Субота 7 (19) мая 1883. Рочникъ IV.

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*: на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на пôвъ року . . 6 зр. на чвертъ року . . 3 зр. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на пôвъ року . . 8 зр. на чвертъ року . . 4 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на пôвъ року , зр. 2·50 на чвертъ року . зр. 1·25

Для Россіи: на цѣлый рôкъ . . 12 рубл. на пôвъ року . 6 рубл. на чвертъ рок . . 3 рубл. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . 16 рубл. на пôвъ року . . 8 рубл. на четвертъ року . 4 рубл. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . 5 рубл. на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи: на цѣлый рôкъ . . . 15 зр. на пôвъ року . . . . 7·50 зр. на чвертъ року . . . . 3·75 зр. съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Братна рада.

Три рôднй браты — а кождый въ иншихъ ôтношеняхъ. Двомъ ведеся меншебôльше однаково зле, а третёму и то наймолодшому — значно лѣпше, можна сказати: дуже добре. Всѣ три маютъ сусѣдôвъ, але така рôжниця въ ôтношеняхъ ихъ сусѣдскихъ, що двохъ старшихъ сусѣды держатъ за лобъ, а наймолодшій зновъ сусѣда... Старшй браты, котрымъ добре донѣкає и знаютъ, щó то значитъ бôль, — кличутъ до наймолодшого: „Дай жити свому сусѣдови, не скорочуй ему того и такъ нужденного существованя! Може прійти тижка хвиля и для тебе, — а ôнъ зможе тобѣ въ пригодѣ стати, — кто то знає, ôнъ може колись намъ всѣмъ помогчи!...“

Оттакъ ôтзываются браты Познаньскй и Варшавскй Поляки до свого наймолодшого, але натеперь щасливого и бутного брата Поляка Галицкого. Що бôльше, старшй браты отъ що єще кажутъ наймолодшому безпамятному гуляцѣ: „Ты, небоже, и намъ шкодишь, пôдкопуешь добру славу нашого роду. Нашй сусѣды можебы намъ и полекшили ярмо неволѣ, але все показуютъ пальцемъ на тебе и цвѣркаютъ намъ въ очи: Глядѣтъ, що вашь любый братчикъ вытворює въ Галичинѣ, якъ крепко держитъ за лобъ сусѣда... Колибъ вамъ попустити, то вы такъ само чинилибы съ нами!...“

Але наймолодшій братчикъ и на гадцѣ не маєслухати просьбъ старшихъ нещасливыхъ братôвъ, и держачись засады: „братъ собѣ радъ“ — выгукує безпамятно: „я въ своёй хатѣ свôй панъ, тай баста!“

И въ мысль тои засады центральный комитетъ польскій мимо безнастанныхъ накликувань розумно-глядячихъ Полякôвъ познаньскихъ и варшавскихъ рѣшивъ таки: не допустити до сойму анѣ одного Русина, бо на всѣ рускй округи выборчй ставитъ самыхъ шляхетско-польскихъ кандидатôвъ и, розумѣєсь, уживає всѣхъ можливыхъ и найнелегальнѣйшихъ средствъ, щобы всюда перефорсувати выбôръ своихъ кандидатôвъ, щобы въ будучôмъ соймѣ навѣть „не пахла кôсть руска“, якъ кажесь въ народнôй казцѣ.

Соймъ галицкій безъ Русина, — хочь въ Галичинѣ жіє три миліоны рускаго народа! Для нашихъ Полякôвъ-шовинистôвъ оно здаєсь чимсь природнымъ, але для цѣлого образованого свѣта оно єсть дуже неприроднымъ и несправедливымъ, а для познаньскихъ и варшавскихъ Полякôвъ маркотнымъ и соромлячимъ...

Не диво отже, що „Kuryer Poznański“ въ послѣднôй хвили (бо въ ч. зъ 16 *л.* мая) єще разъ кличе до галицкихъ своихъ братôвъ: „Спамятайтесь! Для добра цѣлого польского народу спамятайтесь!“ „Kwestya polsko-rusińska ma znaczenie dla wszystkich dzielnic Polski, wszyscy mamy prawo zajmować się nią i wypowiadać o niej nasze zdanie...“ „Вы тамъ во Львовѣ — пише дальше Kur. Pozn. — зъ вродженого налогу, на перекôръ найочевидиѣйшôй дѣйстности кричите, що въ Галичинѣ нема Русинôвъ, або кажете, що Стадіонъ ихъ вынайшовъ, — хочь Русины були тамъ передъ 1000 лѣтъ... Мы зъ далека видимо, що борба польско-руска повинна скôнчитись **миромъ, угодою**... Русины въ соймѣ суть потрѣбнй... Силою физичною, мы нѣколи Русинôвъ не позыскаємо... Нынѣ мы можемъ Русинôвъ собѣ прихилити тôлько **свободами горожаньскими**, якихъ имъ не дає Россія. А свободы тй конечно вымагаютъ репрезентаціи парляментарнои, бо се спôльный внѣшный знакъ европейскои цивилизаціи... Мы знаємъ, що кандидаты польскй при фактичныхъ ôтношеняхъ въ Галичинѣ успѣютъ здобути мандаты въ чисто-рускихъ округахъ. Але чи нашь народный интересъ вымагає такихъ здобычей?.. Мы думаємо, що польскй кандидаты не повиннй дуже сквапно убѣгатися о мандаты посольскй въ округахъ чисто-рускихъ, але противно, належалобы по просту *кôлькадесять*, прим. 30 *округôвъ выборчихъ выразно лишити до диспозиціи Русинамъ*. Всюда, не лишь въ Петербурзѣ, але такожь въ Берлинѣ и въ Вѣдни наводятъ яко стереотипный доказъ „гнету польского“ — выпертье Русинôвъ зъ сойму. Тымъ будучимъ рускимъ кандидатамъ не требабы ставляти *нѣякихъ условій*. Тымъ чиномъ тôлько можнабы дôйти до згоды съ Русинами... Попиранье въ тыхъ округахъ „umiarkowanych Rusinów“ ôтъ разу знищилобы весь ефектъ морального уступства... Въ справахъ политичныхъ ôтносятъ побѣду чины ясній, рѣшучй. Намъ **безъусловно** треба зречися всякого вплыву на выбôръ послôвъ въ кôлькадесять чисто-рускихъ округахъ. Се по нашôй думцѣ, едино успѣшна тактика...“ Вкôнци „Kur. Pozn.“ взываєкомитетъ центральный, щобы поступивъ собѣ такъ — для добра цѣлого польского народа.

Голосъ зъ познаньскои Польщѣ нашй Поляки-шовинисти по просту высмѣяли: — „Nie znacie stosunków! — сидѣтъ тихо, не рыпайтесь!“... Не дивна булабы така ôтповѣдь, колибъ „Kur. Pozn.“ предкладавъ полишити Русинамъ 48 рускихъ округôвъ сельскихъ и округи мѣскй въ рускôй части краю, (до чого мы маємъ право и не зрѣкаємось єго безъ справедливого договору съ Поляками), — а то таку ôтповѣдь дали нашй шовинисты на предложенье: полишити Русинамъ „n. prz. 30 okręgów czysto-rusińskich“... На що давати ажь 30, коли мы, панове шляхта, Schweiggeld-чики и рабины зъ центрального комитету, **хочемо — не дати имъ анѣ одного!**

Рускій народе, миліоновый велите рускій! Кобы Ты почувавъ свою силу, свою всемогучôсть на своёй земли, — Ты не давбы *имъ* „анѣ одного“! А тымъ своимъ геройскимъ подвигомъ Ты не тôлько здобувбы честь и славу для Руси, але и змывбы пляму зъ польского имени, — чого не можутъ доказати своими радами познаньскй и варшавскй патріоты!...

Реформы закона промыслового.

Въ державнôмъ житю достерѣгаємо нескибный законъ, що поодинокй верствы тôлько тогды можутъ добитись якихъ правъ, коли або силою заимпонуютъ, або коли пануючимъ (по-новому сказавши: законодавчимъ) верствамъ станутся про що небудь потрѣбными. Властивои основы сего закона зовсѣмъ не змѣняєфактъ, що — якъ се теперь по части достерѣгаємъ — и наука исторіи не проходитъ безслѣдно, що „законодавцѣ“ числятся нынѣ на пôставѣ довговѣковою всесвѣтною исторіею призбираныхъ досвѣдôвъ — съ дуже далекими консеквенціями розвою державного житя, що завчасу, „добровôльно“ намагаются робити всякй „уступства“.., що такій кн. Биsмаркъ отверто заявляв, що безъ „каплѣ соціялистичного олѣю“ машина державна не зовсѣмъ справно рушаласьбы. Одній се роблятъ зъ простого вырахованя, иншй зновъ выступаютъ такъ въ надѣѣ, що вконець предсѣ удасться дôйти до порѣшуваня жизненныхъ суспôльныхъ квестій въ мирнôй доровѣ компромисôвъ верствъ; одній и другй радибы уникнути кровавыхъ розвязокъ сихъ квестій, т. зв. „революцій“. Пробъ такихъ бачили мы вже доволѣ; всежь попри тôмъ можна було замѣтити, що далеко зще до сего, щобы поодинокй верствы въ добре-понятôмъ власнôмъ интересѣ занялись дѣйстно щиро реформами; все еще бере верхъ або доктрина, накривлена до интересôвъ поодинокихъ верствъ, або замѣсть реформъ бачимо пустй фразы та паліятивы, або — що найгôрше — цѣле се „реформованье“ инсценуесь тôлько для однои остентаціи, для позысканя масъ, а коли ся послѣдна цѣль осягнена, то скоро слѣдує просте вызыскуванье добутои власти, наповнюванье всякихъ либеральныхъ поступовыхъ кишень кривдою обдуреныхъ...

Доси уходили такй остентаціи за привилей „либералôвъ“; въ статіи „Дѣла“ п. заг. „Политика остентацій“ згаданй були остентаційнй „соціяльно-политичнй“ проекты нѣмецкои лѣвицѣ нашои рады державнои. Однакожь „рентовнôсть“ такихъ маневрôвъ не могла уйти ока и февдалôвъ та консерватистôвъ; що бôльше, новѣйшими часами умѣли панове консерватисты повести дѣло такъ, що выйшло: ось-то мы лишь дбаємо о поправу долѣ низшихъ верствъ, а вы нѣ! Пôднялось шуму немало, — органъ нѣмецкихъ клерикалôвъ и консерватистôвъ „Vaterland“ зачавъ „дуже серіозно“ трактувати суспôльно-политичнй реформы, розпочалось „поправлюванье“ законôвъ, розпытувано о раду многихъ робôтничихъ „експертôвъ“ (с. е. знатокôвъ потребъ робôтничого стану). Поправлено законъ шкôльный въ сей способъ, що зменшено часъ науки шкôльнои и скрѣплено (всюды — ино не у насъ) вплывъ духовеньства на школы; поправлено ординацію выборчу мѣстъ, надаючи право

Дръ ГОТФРИДЪ КИНКЕЛЬ.

(Дальше.)

Въ Цириху мавъ Кинкель случайнôсть зноситися съ людьми рôжныхъ поглядôвъ и народностей, а позаякъ бувъ для всѣхъ приступнымъ, — то горнулись до него старшй и молодшй, розправляли съ нимъ то о науцѣ, то о политицѣ. Въ Цириху мавъ найбôльше случайности говорити о славяньскихъ дѣлахъ, бо въ тôмъ мѣстѣ проживає пропорціонально найбôльше заѣзжихъ Славянъ зъ всѣхъ народностей. Першимъ его знакомымъ зъ виднѣйшихъ Славянъ бувъ тутъ Полякъ Духиньскій, бувшій професоръ кіевского университета, емигрантъ. Тое знакомство Кинкля съ Духиньскимъ впадає именно еще въ тй часы, коли то Духиньскій носився съ своими геологичными теоріями, на пôставѣ котрыхъ Азія починалась вже мало-що не ôтъ лѣвого берега Днѣпра и коли все грозивъ, що Россію однымъ почеркомъ пера вычеркне зъ числа европейскихъ державъ. Кинкель, хотяй чоловѣкъ ученый и оглядный, однакъ не займаючись попередно глубше славяньскимъ пытаньемъ, повѣривъ Духиньскому на его теорію и перенявся бувъ досыть глубоко вѣрованями бувшого професора. Пôзнѣйше однакъ вылѣчились зъ того троха якъ Духиньскій, такъ и Кинкель. Духиньскій, якъ въ однои стороны вылѣчився такожь зъ аристократизму и переxиляєся до демократôвъ, такъ въ другои стороны учепився ôтъ кôлькохъ лѣтъ Хинчикôвъ, а Кинкель знакомився дальше съ ходомъ дѣлъ въ славяньскихъ земляхъ. П. Духиньскій ôтъ кôлькохъ лѣтъ признає вже по части славянскôсть Россіи и мирится съ нею въ многôмъ, а послѣднй его литературнй працѣ переповненй упôмненями, щобы не зачѣпати Хинчикôвъ. Съ якимъ Славяниномъ лишь стрѣтится, кождому выкладає сю свою нову теорію и остерѣгає — не зачѣпати Хинчикôвъ. Пôдчасъ мови встрѣчи съ нимъ минувшого року, говоривъ до мене: „Якъ рушится тота маса народу, — то залле цѣлу Европу, а тогды о Польщи нема що й думати. Хинчики, якъ тй мыши або щурѣ, зъѣдятъ все, що тôлько стрѣтятъ по дорозѣ.“

Съ правительствомъ россійскимъ бувъ Кинкель непримиримымъ до смерти. Тую ненависть вынѣсъ ôнъ еще зъ Лондона, где живъ съ россійскими емигрантами, а особливо съ Герценомъ. Опôсля пôддержували въ нѣмъ тую ненависть Духиньскій, Плятеръ и другй польскй емигранты. Ôтвагу и вытревалôсть терористôвъ ôнъ подивлявъ, однакъ не высказувався анѣ за ними, анѣ противъ нихъ.

Що до обще-славяньского пытаня, то Кинкель вѣривъ въ славяньску єдинôсть въ будучности на пôставѣ рôвноуправненя всѣхъ славяньскихъ народностей, ба навѣть вѣривъ въ славяньску републику, котра малабы тогды утворитися, якъ наступитъ всеобще роззброєнье и на мѣсце политики заборôвъ стане нова девиза: праця, справедливôсть и пошанованье правъ однои народности другою. Яко центръ, около котрого малибы Славяне групуватись, — уважавъ Кинкель Сербію, *) позаякъ полудневй Славяне, пôсля его думки, бôльше суть склоннй до свободы особистои, нѣжь пôвночнй и восточнй. Перша славяньска конфедерація малабы зъорганизуватися за Дунаємъ, а опôсля малибъ до неи приступити Русины-Украинцѣ и тымъ способомъ розшириласьбы по сѣй сторонѣ Дунаю.

Роззброєнье европейскихъ державъ вымовлявъ ôнъ при такихъ политичныхъ розговорахъ съ натискомъ, бо по перше, знавъ о тôмъ добре, що Славянщина, яко одна цѣлôсть, моглабы статися при теперѣшныхъ порядкахъ для Нѣмеччины страшною — а по друге, для того клавъ велику вагу на всеобщій миръ, бо знаменемъ культуры XIX. столѣтя уважавъ працю, а не вôйну. „Мы повиннй вже разъ прійти до того пересвѣдченя, що духомъ сего столѣтя повинна бути ривализація працѣ, а не ривализація Крупôвскихъ гарматъ та динамиту. Однакъ нѣмъ до того дôйде, щобъ засіявъ миръ межи народами, зъужився еще много пороху, бо гдекуда положенье бôльшости народныхъ масъ супротивъ положеня меншости єсть неприродне и невыносиме; — а се конечно часъ муситъ усунути“ — говоривъ бувало Кинкель.

Рухавка Славянъ балканьского пôвострова въ 1876—77 рр. противъ Туреччины дала Кинклеви случай публично заявити свою симпатію для Славянъ и доказати, що где ходитъ о правдиву свободу — тамъ не повинно уважатися на рôжницю народности. Пôдчасъ найсильнѣйшого розгару повстаня и страетей борючихся сторôнъ, объявляє Кинкель публичный выкладъ: „О Славянахъ балканьского пôвострова“ и додає, що пôсля лекціи будутъ збиратися грошевй датки для повставшихъ въ имя свободы Славянъ. Въ вечеръ лекціи велика саля „zum Schützenhaus“ близь двôрця въ Цириху була биткомъ наповнена. Сѣдоголовый борець за свободу забравъ слово; описуючи насамперед географичне положенье краю, оповѣвъ въ короткихъ чертахъ исторію повставшихъ народôвъ славяньскихъ противъ турецкого ярма, и такъ поступаючи що-разъ дальше змалювавъ въ уявѣ слухавшои его публики страшнй картины ситуаціи, въ якôй находятся славяньскй народы въ часѣ повстаня. Его ораторскій талантъ, его майстерске представленье страшныхъ картинъ, яко причинъ и наслѣдкôвъ повстаня, привело публику до такого зворушеня, що бôльша часть ей — особливо женщины — залилась слезами. Урочисту сю хвилю трудно забути. Слухачѣ обсыпали оратора несчисленными оплесками, збори грошевй були значнй. На просьбу публики Кинкель повторивъ свôй ôтчитъ въ Веденсвайль, селѣ фабричнôмъ близь Цириха. Сотнѣ робôтникôвъ слухали сего займаючого выкладу и кождый зъ нихъ охотно давъ свою маленьку лепту на запомогу бѣдныхъ славяньскихъ родинъ и на жертвенникъ народного освобожденя. *(Конецъ буде.)*

*) Дръ Іоанъ Шерръ, писатель европейскои славы, профессоръ литературы и исторіи въ политехницѣ цириxскôй въ приватнôй розмовѣ зо мною заявлявъ той самъ поглядъ що до становища Сербіи въ Славянствѣ. *Прим. автора.*

голосованя и тымъ, котрѣ (не 10 зр. якъ доси) 5 зр. безпосередныхъ податкѡвъ оплачуютъ, — замѣсть вже разъ завести загальне голосованье. Поправлено вконець и законъ промысловый, и то поправлено въ мысль бажань выраженыхъ експертами...

Ся послѣдна поправа найинтереснѣйша; бачимо на нѣй, якъ задивляются реформаторы на свои дѣла. Цѣлу працю розложено на 3 части: 1) змѣна принципѡвъ загальныхъ, 2) надзѡръ фабрикъ, 3) робѡтники фабричнѣ и ремѣсничѣ. Найважнѣйша змѣна дотычача 1-шои части есть ся, що знесено повну свободу ремесла; кто схоче заниматись ремесломъ, мусить предложити доказы своеи здѡбности до сего ремесла. Кто на тѡмъ добре выйде, видно вже въ того, що о „здѡбности“ будутъ рѣшати самѣ майстры-ремѣсники, котрѣ пропустятъ, кого самѣ схочутъ. Принесе се може яку користь розвоеви ремеселъ, але чи обезпечує працю численныхъ робѡтникѡвъ, се инше пытанье. Увзгляднено при тѡмъ думки высказанѣ черезъ експертѡвъ майстрѡвъ.

Що до другои части, то введено въ житье институцію существувавшихъ вже передъ тымъ въ Англіи „инспекторѡвъ фабричныхъ“, котрѣ маютъ надзырати фабрики; якъ то неразъ въ тыхъ фабрикахъ водится — то ажь сумъ згадати. Особливожь у насъ на пр. при добуваню нафты и пр., на Украинѣ на пр. въ фабрикахъ цукру, („сахарняхъ“), не були анѣ житье анѣ праця робѡтникѡвъ майже нѣчимъ обезпеченѣ. Теперь — надѣятись — будутъ бодай гдеякѣ приписы закона точнѣйше выповнюванѣ. Сѝ двѣ части вже ухваленѣ.

Въ третѡй части иде головно о означенье числа годинъ дневнои працѣ, и о обмеженье убійчои працѣ дѣтей и женщинъ; порушено такожь справу святкованя святъ и недѣль. Комисія промыслова рады державнои, котра выпрацювала власне проэктъ дотычачій сеи части промысловои новелѣ, выслухала ажь около 130 „експертѡвъ“, и довѣдалась при тѡмъ о дуже интересныхъ, а ще дальше сягаючихъ домаганяхъ робѡтникѡвъ... Домаганя були такъ радикальнѣ, що капиталистична, псевдо-либеральна нѣмецка праса розголосила мирови, що ось-то робѡтникѡвъ „нѣкто нѣколи не вдоволитъ.“ Однакожь, хочь лишь малу часть сихъ домагань увзгляднено, то всежь не можна легковажити змѣнъ, запроэктованыхъ комисіею. Дѣти до 14-и лѣтъ маютъ бути вѡльнѣ ѿтъ працѣ, для вѣку мѣжь 14—16 рокомъ число годинъ працѣ означено на 6, для вѣку мѣжь 16—18 рокомъ (для женщинъ до лѣтъ 21) — на 10 годинъ; мужчины передъ 18, а женщины передъ 20 рокомъ не можутъ бути зовсѣмъ уживанѣ до нѡчнои працѣ, а найбѡльше число годинъ працѣ означено на 60 годинъ тыжднево. Въ недѣлѣ и свята зовсѣмъ не вѡльно працювати по фабрикахъ. Отсе головнѣ точки.

Не можна заперечити, що гдещо все таки здѣлано; особливожь не безкористна для робѡтникѡвъ 2-га и 3-тя часть новелѣ. Однакожь, якъ вже въ першои части бачимо, до основныхъ реформъ, до дѣйстного, повного забезпеченя працѣ робѡтникѡвъ, до сповненя хочь половины всѣхъ черезъ „експертѡвъ“ высказаныхъ бажань — все еще дуже далеко, а стараючись позыскати ѿтъ разу и майстрѡвъ и робѡтникѡвъ мали панове реформаторы въ горы вже по-трохи спутанѣ руки. Часъ не стоитъ, житье державне не стоитъ, — треба гдещо реформувати, щобъ еще отъ на бѣду само не зачало реформуватись; добре при тѡмъ скапитувати кѡлька голосѡвъ... Цѣкаве отъ що: коли розпытувано експертѡвъ, то заявили покликанѣ яко такѝ два впрочѣмъ дуже побожнѣ властителѣ бѡльшихъ фабрикъ въ Чехахъ гр. Гаррахъ и еще одинъ (мабуть князь), що гдеколи таки конче потрѣбно робити и въ недѣлю и въ свята! Такъ то теорія инакше каже, а инакше практика та власна кишеня, а не треба забувати, що експерты-робѡтники досыть рѣшучо освѣдчились за святкованьемъ.

Якѝбы они не були — сѝ реформы, всежь они вже для того важнѣ, що показуютъ, якъ то що-разъ дальше ширится пересвѣдченье, що суспѡльныхъ квестій нѣякъ не можна промовчати, що они разъ-по-разъ самѣ пригадуются. Поки-що, ходитъ головно о фабрики, о т. зв. „четвертый“ станъ (робѡтникѡвъ), — але поволи выплыне на верхъ и не менше пекуча справа реформъ поземельныхъ (аграрныхъ), реформъ, надъ котрыми сушатъ собѣ (пѡдъ пресію Ирляндцѣвъ) голову хитро-мудрѣ англійскѣ льорды, — реформъ, котрѣ и у насъ мусятъ вконець станути на порядку дневнѡмъ. Чи се (поневольный) пролетаріятъ робѡтничій фабрикъ, ремесла, — чи се до-чиста зъ питомои землѣ обдертѣ фермеры (чиншѡвники) ирляндскѣ, засудженѣ на оброблюванье обширныхъ земель льордѡвъ, — се однако. Єсли не обезпечимо основными реформами дрѡбного рѡльництва, то пролетаріятъ „аграрный“ не дасть нѣгде довго на себе ждати. Остентаціи, шумнѣ фразы не много поможутъ.

Кѡнчимо словами предсѣдателя промысловои комисіи австрійскои рады державнои, посла Цалингера, сказаными при замкненю ея засѣдань дня 10 л. мая: „Коли кинемо окомъ на весь матеріялъ достарченый намъ въ часѣ нашихъ засѣдань, то побачимо цѣлу грозу соціяльного пытаня, — зрозумѣемъ, що ту треба скорои зарады... Треба выслухати и увзгляднити справедливѣ домаганя, боронити часть слабшу (робѡтникѡвъ), ратувати ея передъ полишеною ѣй „вольностею“ — голодовои смерти, або нужденнои екзистенціи...“

Послѣднѣ слова Цалингера пародіюютъ псевдо-либералами пѡдношену пѡдъ небо „вольнѡсть“ працѣ. Въ дѣйстности значитъ ся вольнѡсть отъ що: нѣкого не можна силувати до якоинебудь працѣ, але за то не маѥ нѣкто права мѣшатись до условій, якѣ бажаючому працѣ робѡтникови накидае податель працѣ (der Arbeitsgeber). При мнимѡй „вольности“ працѣ, не забули псевдолибералы запевнити собѣ повну „вольнѡсть“ — вызыскуваня потребуючого хлѣба робѡтника...

Выборы до сойму.

Центральный польскій комитетъ выборчій затвердивъ дальшѣ двѣ кандидатуры для сельскихъ рускихъ округѡвъ: 1) на округъ *Коломыя-Печенѣжинъ* старосту Е. Кучковского; 2) на округъ *Золочівъ-Глиняны* дѣдича Б. Августиновича.

Мусимо еще съ притискомъ пѡднести фактъ, що на девятьнайцять *мазурскихъ* сельскихъ округѡвъ вже такожь суть „затвержденѣ“ кандидаты. Отже межи тыми кандидатами, котрѣ маютъ предсѣ заступати интересы меншихъ посѣлостей, знаходимо якъ разъ 7 графѡвъ-дѣдичѣвъ, 1 барона-дѣдича, 7 звычайныхъ дѣдичѣвъ, 1 старосту, 1 члена Выдѣлу краевого, 1 професора крякѡвского университету, а — на показъ — одного о. духовного лат. обряда. Всѣхъ округѡвъ мазурскихъ есть 26. Цѣкаве, що „Samorząd“ узнавъ за потрѣбне и собѣ вѡзвати „выборцѣвъ“, щобы держались тѡлько „народовыхъ“ кандидатѡвъ. Що се за кандидаты, — чи можутъ они претендувати собѣ право заступати интересы мужикѡвъ, — о тѡмъ шкода и говорити. Мы радѝбы знати, чи „Samorząd“ зновъ не зачне потѡмъ, по выборахъ, — если до него, якъ то кажутъ, приступитъ, — доказувати (такъ якъ минувшого року), що ось-то складъ сойму лихій, що засѣдаютъ въ нѣмъ самѣ послы-дѣдичѣ або ихъ поплечники?...

Еще на одинъ важный фактъ хочемо звернути увагу. Недавнѣ выборы въ Тысьменици, во Львовѣ, и позавчерашнѣ въ Коломыѣ и въ Бучачи — доказуютъ, що хочь о успѣсѣ намъ натеперь думати годѣ, але все таки нашѣ кандидаты можутъ похвалитись поважнымъ числомъ голосѡвъ. Отже такъ для того, щобы зазначити выразно ѿтрубне, самостѡйне становиско Русинѡвъ и въ мѣсточкахъ и мѣстахъ, — щобы доказати, що не тѡлько що сихъ мѣсточокъ и мѣстъ не можна уважати „кат' ексохенъ“ польскими, але що навѣть дуже часто елементъ рускій въ нихъ рѣшучо переважае, — якъ и для того, щобы уможливити ту и тамъ якесь порозумѣнье съ добромыслячими Поляками на пѡставѣ поважного числа рускихъ голосѡвъ, — уважаемъ потрѣбнымъ: ставити всюды, въ нашихъ мѣстахъ и мѣсточкахъ руского кандидата. Не лишь число выбраныхъ послѡвъ свѣдчитъ о народности та о политичныхъ змаганяхъ якогось краю, але такожь и число ѿданыхъ голосѡвъ; не лишь бѡльшѡсть, але такожь и меншѡсть ѿданыхъ голосѡвъ маѥ свое значенье. Бѡльшѡсть — се понятье дуже взглядне. Чи то крута ординація выборча, чи то надужитя, чи случайнѣ причины (на пр. жиды галицкѣ) можутъ бути причиною такои бѡльшости. Наколижь выступитъ гденебудь поважна меншѡсть, то ея нѣкто не посмѣе зъигнорувати и сказати, що округъ, въ котрѡмъ перепхався съ бѣдою „narodowy“ кандидатъ, — вже черезъ се польскій, або якій тамъ, — бо кождый буде мѡгъ вказати на численнѣ голосы меншости.

Що до правыборѡвъ то маемо знову многѣ кореспонденціи о надъужитяхъ, якѣ дѣялися при ихъ переводженю. Цѣкава рѣчь, що тамъ, где дѣялись неправильности, а где мимо того остоялись Русины, що тамъ показались пп. старосты такъ чемными, що зволили найласкавѣйше увзгляднити жалобы Русинѡвъ, — „скасували“ одни, а розписали другѣ правыборы. Дуже мудрый се маневръ, але надѣемось, що не много ѡнъ поможе, бо при новыхъ правыборахъ нашѣ люде будутъ еще бѡльше матися на увазѣ. Такъ на пр. сталось въ цѣлѡй Стрыйщинѣ, въ Серафинцяхъ (гл. посл. ч. „Дѣла“) и пр. Въ Перемышли не стоятъ мабуть шансы кн. Сапеги найлѣпше, — а Городенщина держится, якъ доносятъ, дуже добре; добре выпали правыборы въ новѡмъ Мартиновѣ коло Букачовець. Гдекуды, въ „непевныхъ“ для Полякѡвъ округахъ ведутся агитаціи на дуже великѝ розмѣры. — Еще разъ просимо вносити всюды, где лишь треба, фактами попертѝ протесты противъ неправильно переведеныхъ правыборѡвъ, на выбраныхъ-же вже, а не певныхъ выборцѣвъ треба якъ найусерднѣйше вплывати, щобы не дались обаламутити або пѡдкупити. Зъ подрѡбныхъ фактѡвъ пѡдносимъ слѣдуючѝ.

Зъ Делятына пишутъ намъ, що тамъ нѣкто не бувъ завѣдомленый о часѣ, коли мали ѿбутись правыборы. Ажь того дня, коли вже зъѣхавъ п. комисарь надвѡрняньского староства, завѣдомлено тыхъ, кого выпало, що будутъ правыборы, тожь зѡйшлися самѝ жиды и кѡлканайцять селянъ. Панъ комисарь и бурмистръ жидъ агитуютъ отверто за старостою въ Надвѡрны Бушиньскимъ, — а що найгѡрше, то се, що гдеякѝ нашъ панотцѣ духовнѣ або рѡвнодушнѣ або впростъ держатъ съ Лягами (н. пр. оо. Б., Бук...).

Зъ пѡдъ *Миколаева* доносятъ намъ о такихъ разячихъ надъужитяхъ, що мы мусимъ заинтерпелювати ц. к. власти, чи вѣдомо имъ: 1) що въ самѡмъ Миколаевѣ приѣхавшій на правыборы комисарь казавъ выразно выбирати жидѡвъ, а всѣхъ управненыхъ до голосованя жидѡвъ було 3? Коли жидѡвъ не выбирано, то одинъ скрикнувъ: „Nie kończyć wyborów!.. Що дальше, коли выборы таки переведено, самъ п. комисарь написавъ жидамъ протестъ и загрозивъ выборцямъ, що выборы будутъ уневажненѣ?!.. Питаемось, якъ може ц. к. урядникъ такъ надъуживати свого становиска?!.. Въ Пѡдсосновѣ (коло Миколаева) сказавъ выразно п. комисарь голосувати на вѡйта, бо староста сего бажае, а коли выборцѣ голосували на священика, то п. комисарь спытавъ ихъ: „Чи вы не маете жадного интересу до п. старосты?“ Просимъ ц. к. власти о строге слѣдство и о евентуальне каранье пп. комисарѣвъ, нарушуючихъ конституцію запоручене право вольного выбору.

Зъ Снятыньского пишутъ намъ, що въ тѡмъ коренно-рускѡмъ окрузѣ, где при послѣднѡмъ выборѣ противникъ нашого кандидата староста Vitali одержавъ ледво 20 голосѡвъ, — выростаютъ теперь narodow-ѝ кандидаты, мовь грыбы по дощи. Надѣятись, що и п. Rusin адъюнктъ Сѣнгалевичь не успѣе пѡдорвати доброи славы снятыньскихъ выборцѣвъ.

Нашимъ выборцямъ радимо удаватись въ разѣ потребы по всякѝ информаціи впростъ (хочьбы телеграфично) до головного рускаго выборчого комитету во Львовѣ, въ „Народнѡмъ Домѣ“.

Куренда Пр. еп. Іоана Ступницкого
противъ агитацій календарскихъ.

Ч. 1801 (за р. 1883).

Гдекотрѝ Преч. Душпастырѣ донесли сюда, що зъ стороны людей, *неналежачихъ до руско-кат. обряда*, дѣются межи Русинами сеи діецезіи покушеня до зрѡвнаня юліяньского календаря съ григоріяньскимъ; въ сѣмъ намѣреню агитаторы не обмежаются на самѝ устнѝ намовы и представленя, будьтобы то було желаньемъ и волею св. римского Престола и выс. ц. к. Правительства, але такожь розширяютъ до пѡдписуваня Русинами въ рускѡмъ языцѣ печатаный додатокъ до ч. 5 польскои часописи „Pszczółka“, яко прошенье до Найяснѣйшого нашого Цѣсаря, щобы тойже зволивъ знести старый календарь и приказати обходити свята пѡсля одного календаря.

Позаякъ Русины въ Галичинѣ въ загалѣ, а особливо сельскій народъ безъоблудно, щиро и твердо привязанѝ суть до св. римского Престола, ѿличаются непоколебимою вѣрностею къ Августѣйшому Австріи Императору и Найдост. Его Династіи, и всѣмъ ѿтъ обохъ сихъ найвышихъ властей походячимъ повелѣнямъ и постановленямъ звыкли совѣстно пѡддаватись и повинуватися, въ другои же стороны *вжились вже и призвычаились до давного календаря и до времени и порядку святъ* пѡсля него обходити маючихся, — тожь ведля заявленя повыше згаданыхъ Душпастырѣвъ и парохіяне, чуючи въ добрѡй вѣрѣ подѡбного рода намовы и завѡзваня до пѡдписуваня згаданого до Найяснѣйшого Цѣсаря вылагодженого прошеня, **не могучи погодити свои обовязки вѣрности и послушеньства начальнымъ властямъ съ замилованьемъ до юліяньского календаря и съ призвычаѣньемъ до порядку, въ якѡмъ пѡсля него послѣдуютъ свята,** — стали усомнѣватись и непокоитися сказаными забѣгами непокликаныхъ агитаторѡвъ, въ слѣдствіе чого внесено до здѣшнои Епископскои Консисторіи запытаня, якъ въ сѣй справѣ Преч. Духовеньство и прочѝ Вѣрнѝ руско-кат. обряда маютъ собѣ поступати.

Для успокоенья взрушеныхъ умысловъ звѣщаемся, що въ обще змѣна календаря, а съ нею и порядку святъ, **яко справа внутренно-церковна, моглабы наступити не зъ причины внѣшныхъ агитацій лиць** *по за обрубомъ церковно-славяньского обряда стоячихъ*, **але ино за согласіемъ и призволеньемъ тукаевыхъ рускихъ духовныхъ Ординаріятѡвъ, Преч. Духовеньства и Русинѡвъ**, а до такои змѣны на добѣ нема анѣ причины анѣ потребы.

Твердженье агитаторѡвъ, якобы они дѣлали за вѣдомостею и призволеньемъ найвышихъ властей, церковнои и мірскои, есть простымъ обманомъ, чого очевиднымъ доказомъ, що въ слѣдствіе черезъ одного зъ рускихъ послѡвъ въ Думѣ державнѡй въ сѣй справѣ до выс. ц. к. Правительства внесенои интерпеляціи, Его Превосх. ц. к. п. Министеръ просвѣты и культу на 277-ѡмъ засѣданю сеи Думы отвѣтивъ: що жаднои урядовои вѣдомости о календаровыхъ агитаціяхъ не маѥ и що тая справа есть чисто церковною, на котру ѡнъ вліяня мати не може. — По засягненю зъ вѣры-достойного жерела вѣдомости може Епископскій Ординаріятъ запевнити, що въ найвышихъ кругахъ духовныхъ о змѣнѣ руского календаря и гадки нема. *Надѣятися, що по неуспѣшныхъ покушеняхъ зъ стороны нерозважныхъ агитаторѡвъ немила тая справа, яко немаюча и найменшои пѡдставы, сама собою упаде*; еслибы але еще гдекуда пѡдносилася, то въ заходячихъ случаяхъ и где того окажеся потреба, буде довжностею Преч. Душпастырѣвъ по мысли повыше сказаного своихъ парохіянъ (приватно, але не въ церквахъ) о истинѣ рѣчи поучити, напѡмнути ихъ, щобы подѡбного роду агитаціями не далися уводити и ихъ убезпечити и заспокоити, що руско-церковному календарю, а взглядно времени и порядкови рускихъ святъ жадна опасность не грозитъ.

Ѿтъ Епископскои гр. к. Консисторіи.
Перемышль, дня 3 мая 1883.

Іоанъ Епп.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна*). На засѣданю палаты панѡвъ зъ дня 16 с. м. принято безъ дебаты законъ о належностяхъ скарбовыхъ и о чеcко-моравскѡй желѣзници трансверзальнѡй. При дебатѣ надъ закономъ о удержуваню евиденціи въ катастрѣ податку грунтового жалувався гр. Тунъ зъ причины, що палата панѡвъ не маѥ можности докладно прослѣдити всѣ проэкты законѡвъ, позаякъ внесено ихъ надто богато, и значно бѡльше, нѣжь въ попередныхъ часахъ. На жаданье бесѣдника даѥ мин. скарбу деякѝ поясненя що до сего закона, пѡдносячи именно, що законъ сей маѥ на цѣли завести въ найкоротшѡмъ часѣ конечнѝ змѣны въ катастрѣ, удержати взѡрцеву евиденцію, и запевнити народови всякѝ можливѝ пѡльги. (На бажанье гр. Туна, щобы палата панѡвъ могла вести свои працѣ и ѿтбувати засѣданя такожь и по замкненю палаты послѡвъ ѿтповѣдае министеръ, що таке поступованье булобъ неможливе, позаякъ замкненье однои палаты потягае за собою вже въ мысль законѡвъ конституційныхъ замкненье и другои палаты.) При спеціяльнѡй дебатѣ надъ симъ закономъ пѡднѣсъ гр. Тунъ усправедливленый замѣтъ, що обовязокъ властителѣвъ грунтовыхъ до завѣдомленя о каждочасно пѡй предметовѡй або пѡдметовѡй змѣнѣ не дасться нѣколи докладно выконати, и що длятого §. 16 сего закона, котрый говоритъ о тѡмъ обовязку, не може бути нѣякъ строго переведеный. Пѡсля гадки бесѣдника треба довго и тягло поясняти популярно народови тое постановленье, и тымъ способомъ старатись ввести тое, що доси не було еще практиковане и до чого народъ еще не навыкъ. Ѿт-

такъ принято законъ въ цѣлости. Принято такожь законъ о активальныхъ додаткахъ для урядниковъ, призначеныхъ до удержуваня евиденціи катастру; при дебатѣ надъ тымъ закономъ зауважавъ гр. Белькреди, що етатъ ново-системизованыхъ урядниковъ есть надто великій и вымагае надто великихъ коштовъ. Замѣсть 370 урядниковъ, высталобы, пôсля гадки бесѣдника, 150. Въ кôнци приняла палата панôвъ законъ о продовженю провизоричнои торговельнои конвенціи съ Францією.

(Ôтозва лѣвиці.) Заразъ по замкненю засѣдань палаты панôвъ почала лѣвиця ôтбирати зъ всѣхъ сторôнъ привѣтнѣ письма и гратуляційнѣ адресы за бодру защиту интересôвъ свого сторонництва и за усильне попираньe гадокъ и тенденцій поступовыхъ, котрѣ тôлько невеличкою бôльшостею сильнѣйшихъ противниковъ мусѣли упасти. Яко ôтповѣдь на тѣ письма и адресы, замѣстило сторонництво лѣвицѣ въ всѣхъ своихъ органахъ ôтозву, поясняючу загалови теперѣшный станъ и будучій способôвъ поступованя партіи централистôвъ. „Ôтъ кôлькохъ лѣтъ, кажеся въ тôй ôтозвѣ, боремось за найжизненнѣйшѣ цивилизаційнѣ (?) и матеріяльнѣ (?) интересы народôвъ Австріи, пятнуючи при тôмъ досадно въ нашихъ промовахъ намѣры и сущнôсть коалиціи нашихъ противникôвъ. Въ послѣднôй боротьбѣ (при новели шкôльнôй) стали мы за дотеперѣшнымъ закономъ шкôльнымъ, твором найкрасшимъ и найгуманнѣйшимъ нашого сторонництва, котрый хочь бувъ плодомъ нѣмецкои культуры, мавъ однакъ благословенный вплывъ на всѣ народы Австріи. Въ тôй боротбѣ мы упали. Помимо того однакъ кличемо въ тыхъ тяжкихъ часахъ, котрыхъ кôнця не можна предвидѣти: „Боротьба о школу еще не скôнчена!“ Съ неподборимою ôтвагою будемо и дальше выступати въ оборонѣ вôльноі школы, и то всюды, завсѣгды и всѣми правными средствами, а боротьба наша може бути еще тяжшою, позаякъ боятись, треба, що и другѣ либеральнѣ институціи нашои конституціи дôзнаютъ тои судьбы, котра дôткнула теперь школу“. При кôнци взывасъ загалъ, щобы не перестававъ манифестуватись въ направленю стремлень лѣвицѣ и оказувавъ всюды симпатію для еи праць и подвигôвъ.

(*Ческѣ комнаты торговельнѣ.*) Ôтъ кôлькохъ ѣтъ звернено въ Чехахъ бачну увагу на складъ орговельныхъ комнатъ и предпринято всякѣ редства, щобы въ складѣ ихъ позыскати бôльшôсть ческу. Комнатъ торговельныхъ есть въ Чехахъ три: въ Празѣ, Пильзнѣ и Будвайсъ. Мин увшого року переперли Чехи свою бôльшôсть при выборахъ до комнаты торг. въ Пильзнѣ, сего року уживаютъ всѣхъ способôвъ для позысканя бôльшости и въ другôй комнатѣ въ Будвайсъ, а позаякъ при выборахъ рѣшае голосъ жидôвъ, яко переважаючого числомъ всѣ прочѣ народности торговельного елементу, тожь звертаются Чехи теперь до Жидôвъ, взываючи ихъ до солидарнои акціи въ користь ческого народа и ческихъ интересôвъ. Дневники ческѣ пригадуютъ жидамъ, що тôлько ческôй народности маютъ завдячити они той спокôй и тую свободу, съ якою можутъ въ Чехахъ вести свои предпріємства, розвивати торговлю и загортати краевѣ богацтва въ свои конторы и касы; часъ отже показатись вдячными тому народови, середъ котрого мирно и щасливо можутъ проживати, и зôрвати солидарнôсть съ ôтвѣчными противниками Чехôвъ, — Нѣмцями. Ôтзывы Чехôвъ не остаютъ безъ наслѣдкôвъ, бо якъ доносятъ дневники, починаютъ жиды ческѣ справдѣ попирати Чехôвъ и здаесь, що при помочи жидôвъ позыскаютъ Чехи бôльшôсть и въ другôй комнатѣ торговельнôй. Оставалабъ еще трета въ Празѣ, котра доси еще находится въ рукахъ нѣмецкихъ; тую комнату намѣряютъ Чехи здобути черезъ змѣну ординаціи выборчои въ направленю, запевняючôмъ имъ бôльшôсть при выборахъ. Зваживши выказану досвѣдомъ енергію и патріотизмъ Чехôвъ зъ одной, а прихильну имъ теперѣшну политичну констеляцію зъ другои стороны, можна надѣятись, що и сей ихъ подвигъ увѣнчится пожадаными результатами.

(*Третій университетъ угорскій.*) Сими днями скликано въ Пештѣ анкету въ цѣли дебатъ надъ потребою и евентуальнымъ заложеньемъ третого угорского университету. Всѣ майже знатоки-члены анкеты згодились въ тôмъ, що потреба третого угорского университету есть незаперечима, позаякъ два существуючѣ университеты въ Пештѣ и Клявзенбургу ажь надто вже слухачами переповненѣ. (Въ самôмъ Пештѣ було р. 1882—3252 ученикôвъ унив.) При тôмъ однакъ пôднесено и тую замѣтку, що силы науковѣ Угорщины ледви чи суть такъ численнѣ, щобы ними можна заповнити ажь три университеты.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Здвигъ народа на коронацію — своихъ и чужинцѣвъ — сильно взмагаесь. Хочь загально говорятъ, що при коронаціи обôйдесь безъ серіозныхъ непорядкôвъ, то всежь не забуваютъ и на полицію и на войско. — Въ Курляндіи выбухли неспокоѣ межи селянами противъ дѣдичѣвъ. На радѣ державнôй принято по живôй опозиціи „либеральноі“ еи части новый проектъ, вводячій на ново въ низшихъ и высшихъ школахъ скасовану передъ 20-ми лѣтами тѣлесну кару.

Нѣмеччина. Дневники и всѣ круги политичнѣ занялися дуже побытомъ въ Берлинѣ Ваддингтона, французского депутата на коронацію цареску. Сему побытови приписуютъ загально якесь бôльше значенье. Ваддингтонъ принятый зôставъ дуже ласкаво у цѣсаря нѣмецкого, принятымъ зôставъ такожь у кн. Бисмарка, помимо сего, що тойже ôтъ довшого часу лежитъ дуже хорый и задля того не пріймае нѣкого. Дневники нѣмецкѣ отверто заявляютъ, що если справдѣ Ваддингтонъ маe яке порученье ôтъ свого правительства до правительства нѣмецкого, то певно поведеся ему тоежь порученье добре сповнити. Ваддингтонъ есть найôтповѣднѣйшою личностею до переговорôвъ французского правительства съ кн. Бисмаркомъ. Въ часѣ конгресу берлиньского бувъ Ваддингтонъ повномочникомъ Франціи, и тогды вже добувъ собѣ велику симпатію и у дипломатичного тѣла и у князя Бисмарка. Дневники австро-угорскѣ застановляючися надъ тою справою говорятъ, що справы австрійскѣ суть того рода, що якъ найменше непорозумѣнье межи Францією а Нѣмеччиною моглобы Австріи великѣ користи принести.

Италія. Мииувшого тыжня на однôмъ зъ засѣдань италійского парляменту поставивъ посолъ зъ лѣвицѣ Никотера внесенье, щобы правительству не дати вотумъ довѣрія. Ôнъ поставивъ тое внесенье головно за для темного и неясного становища Италіи въ потрôйнôмъ союзѣ. Въ оборонѣ кабинету выступивъ посолъ Мингети. Мингети заявивъ, що правительство выступае енергично противъ сторонництву суспôльного перевороту и стараеся утримати въ краю ладъ и порядокъ. Загальне положенье получшилося цѣлкомъ, тожь нема причины до опозиціи. Треба старатися передовсѣмъ о се, щобы народъ италійскій пôднѣсся морально и взмôгся на силахъ, щобы мôгъ ôттакъ ставити чоло всѣмъ бурямъ въ будучности.

Туреччина. „Polit Corresp.“ доноситъ, що льордъ Дюферинъ прибувши зъ Лондону до Константинополя, мавъ довшу розмову съ султаномъ, въ котрôй заявивъ ему, що переведенѣ въ Египтѣ реформы не лише не принесутъ сему краеви нѣякои шкоды, но противно будутъ дуже користнѣ такожь для самои Турціи и еи интересôвъ. На тôй авдіенціи пригадавъ Дюфферинъ султанови такожь 61-ій параграфъ берлиньского договору, силою котрого Арменія мала получити великій улегченя и многѣ реформы. Султанъ принявъ Дюфферина дуже добре. Заявивъ, що ôнъ вповнѣ задоволеный зъ стану рѣчей въ Египтѣ, а що до Арменіи сказавъ, що ôнъ выдавъ розпорядженье перевести реформы по всѣхъ провинціяхъ. Въ кôнци пращаючись съ султаномъ заявивъ Дюфферинъ желанье удержаня пріязныхъ ôтношень межи Англіею а Туреччиною. Иншѣ дневники доносятъ, що султанъ згодився на супрематію Англіи надъ Египтомъ пôдъ тымъ условіемъ, если особнымъ договоромъ затверджена буде найвысша власть султана надъ сею провинцією. — Въ Парижи выкликала номинація Васса-баши губернаторомъ велике задоволенье. Васса-баша есть зъ роду Альбанцемъ, есть католикомъ и образувався за границею. Въ роцѣ 1848 служивъ въ рядахъ арміи Піемонту, пôзнѣйше вернувъ до Туреччины, где своими здôбностями и характеромъ звернувъ на себе увагу. Васса вже передъ 10 лѣтами бувъ кандидатомъ на губернатора Либанону.

Сербія. Усуненый теперѣшнымъ сербскимъ правительствомъ митрополитъ Михаилъ выѣхавъ недавно зъ Бѣлграду до Константинополя. Передъ выѣздомъ написавъ ôнъ бувъ щось въ родѣ ôтозвы до народа, котра зôстала опубликована ажь въ першій день великодныхъ святъ с. е. тогды, якъ митрополита вже въ Бѣлградѣ не було. Велику часть накладу сего прощального митрополичого слова сконфисковано. Въ сѣмъ письмѣ своѣмъ упевнюе митрополитъ сербскій народъ, що въ скорѣ верне до Сербіи. Не згадуючи нѣ однымъ словомъ о королю Милянѣ, заявляе ôнъ, що правительство поступило съ нимъ незаконно, и що сѝ терпѣня православнои сербскои церкви, якій она теперь поноситъ, закôнчатся вже въ недовгôмъ часѣ. Два иншѣ зложенѣ зъ чина епископы хотѣли такожь выѣхати съ митрополитомъ до Константинополя и тамъ наклонити патріярха, щобы выразивъ нагану теперѣшному сербскому правительству. Министерство однакъ не выдало имъ пашпортôвъ и приказало замкнути обохъ епископôвъ въ монастырь.

Коло теперѣшного правительства сербского групуеся все, що есть тôлько ворожимъ Россіи. Однакожь ся политика сербского кабинету, съ его остентаційною прихильностею Австро-Угорщинѣ, не находитъ спôвчутя въ народѣ. Дивлячись на долю своихъ побратимôвъ пôдъ сусѣднымъ правительствомъ угорскимъ, не смотритъ народъ сербскій радо на тое, що король вразъ съ правительствомъ туда похилюются. На молоду Сербію, котра въ 500 лѣтъ не сповна по битвѣ на Косовôмъ полі (1386) р. добилась народноі самостôйности, готовѣ прійти еще дуже тяжкѣ хвилѣ. Претендентъ Петро Караджорджевичъ не йно що не зрѣкаеся своихъ правъ, до престолу на котрôмъ сидитъ несимпатичный Сербамъ Милянъ, але противно находитъ що разъ бôльше приверженцѣвъ.

Болгарія. Болгарскій князь ôтвѣдавъ недавно короля Греціи и князя Чорногоры. Ся подорожь кн. Александра до Греціи и на двôръ цетиньскій выкликала въ дипломатичныхъ кругахъ тымъ бôльше занепокоенье, що передъ подорожею князя ôтбувалися довгѣ переговоры съ дипломаціею россійскою. Загально говорятъ, що переговоры тѣ не мали цѣлкомъ на увазѣ Туреччины, а бôльше змаганя австрійско-угорскои монархіи до розширеня свого вплыву на балканьскôмъ пôвостровѣ. Ходитъ отже мабуть о заключенье такого союза межи балканьскими державами а Россією, щобы тойже бувъ въ силѣ опертися гдеякимъ дальшимъ консеквенціямъ теперѣшнои авст. орієнтальноі политики. Въ подôбнôмъ змыслѣ мавъ выразитись французскій министеръ Шальмель-лякуръ. О скôлько прійшло до якогось порозумѣня межи кн. болгарскимъ а королемъ греческимъ, не можна напевно знати. Однакожь позаякъ заразъ по выѣздѣ кн. зъ Атинъ правительство болгарске приказало, щобы такъ свѣтскій якъ и духовнѣ власти були вповнѣ справедливыми для Грекôвъ живучихъ въ границяхъ Болгаріи. Въ той спôсôбъ задумало правительство болгарске усунути тѣ непорозумѣня, якѣ ôтъ давныхъ часôвъ заходили межь обома народами зъ причинъ національныхъ и религійныхъ. Говорятъ, що мало такожь прійти до поеднаня не зовсѣмъ доси згôдныхъ іерархій греческои и болгарскои церкви. — О подорожи князя болгарского до Чорногоры пише офиціяльный цетиньскій органъ „Гласъ Чорногорця“: „Єще не все зроблене на балканьскôмъ пôвостровѣ такъ, якбы слѣдувало. Богато еще маємъ сповнити такъ мы, якъ и Болгаре. Намъ треба добре приготовитися ва всякѣ случаѣ, а можемо се тымъ легче зробити, позаякъ вже милiоны вызволеныхъ зъ неволѣ рукъ не чуютъ на собѣ оковъ. Всѣ сѝ силы нынѣ вôльнѣ, и треба ихъ тôлько злучити и справити тою дорогою, котра поведе насъ до ôтдавна бажаемои цѣли“. Легко догадатись, чого дотычатъ послѣднѣ слова. — Князь болгарскій муситъ тымъ бôльше оглядатися за союзниками, котрѣбы его въ данôмъ случаю були въ станѣ поперти, що ворожа Болгаріи Туреччина стоуеся послѣдными часами до волѣ Австріи и поробила ѣй гдеякѣ великѣ уступства, на пр. въ справѣ важныхъ для австрійскои торговлѣ желѣзниць, котрѣ вже небавомъ будутъ досягати егейского моря. Колижь на такъ званôй конференціи à quatre, котра була зложена зъ представителѣвъ Австріи, Сербіи, Туреччины и Болгаріи, ôтпоручникъ болгарскій заявивъ, що его правительсво хотѣлобы закупити желѣзницю зъ Рущука до Варны, а ôттакъ продовжити еи до Систовы и Софіи, — то Порта обѣцяла згодитися на пропозицію Болгаріи лишь пôдъ тымъ условіемъ, если Болгарія сейчасъ знищитъ свои дунайскѣ крѣпости.

Чорногора. Князь Никола задержався въ переѣздѣ на коронацію въ Вѣдни, где зложивъ визиту цѣсарскôй родинѣ и министрамъ. Другого дня бувъ ревизитованый. Князь бувъ всюды дуже добре принятый и мавъ довшій часъ обговорювати съ гр. Кальнокимъ справы австрійско-чорногорскѣ.

НОВИНКИ.

— **Куренда Преосв. еп. Іоана Ступницкого**, котру подаемъ повыше въ цѣлôй еи основѣ, мусѣла зробити на кождôмъ Русинѣ якъ найлучше и найôтраднѣйше враженье. Владыка дбаючій о добро церкви и державы зъ одной стороны, а о добро рускаго народа зъ другои, — промовивъ достойно, смѣло и рѣшучо... Слова его немовь вынятѣ зъ душѣ кождого щирого Русина-патріота.

— **Рускій комитетъ выборчій на округъ (сельскихъ громадъ) Золочевъ-Глиняны** запрошуе П. Т. выборцѣвъ на зôбранье, котре ôтбудеся въ пятницю 13 (25) мая въ Золочевѣ въ мешканю мѣсцевого рускаго пароха о 10 годинѣ рано.

— **Дня 12 (24 л.) мая ôтправится за упокôй бл. п. В. Барвѣньского**, о год. $9^1/_2$ рано поминальне богослуженье въ Тернополи въ серединôй церквѣ, на котре комитетъ именемъ тернопôльскихъ Русинôвъ запрошуе всѣхъ другôвъ, знакомыхъ и поклонникôвъ великого Покôйника. Проповѣдь выголоситъ о. Данило Танячкевичъ зъ Закомаря.

(+) **Выборы до рады державнои зъ Бучача-Коломыѣ-Снятына** ôтбулися въ четверъ, 17 л. мая. Результатъ голосованя такій: въ Бучачи на 743 голосуючихъ дôставъ Блохъ 570, дръ Варшаверъ 114, дръ Климъ Ганкевичъ 59 голосôвъ; въ Коломыѣ на 1241 голосуючихъ: Блохъ 826, Варшаверъ 370, Ганкевичъ 43 гол.; въ Снятынѣ на 721 голосуючихъ: Блохъ 218, Варшаверъ 499 голосôвъ. — На 2700 голосуючихъ дôстали: Блохъ 1614, Варшаверъ 983, Ганкевичъ 102 голосôвъ. Выбраный отже рабинъ зъ Флориздорфу Блохъ. Выбôръ сей маe велике значенье; ôнъ бувъ пробою, на скôлько Поляки маютъ вплывъ на нашихъ жидôвъ, або иншими словами, на скôлько нашѝ жиды даются „uobywatelać“... Мимо найусильнѣйшихъ заходôвъ польского центрального комитету, щобы жиды голосували на краковского „поступового“ жида, польского патріотника дра Варшавера, — жиды голосували таки солидарно на „старовѣра“, рабина Блоха. Показуеся, що нашѝ жиды не такъ то дуже радо гляднтъ на всякѝ комедіи „uobywatelania“ и що „der polnische Jude“, въ мѣстахъ нашихъ лишь о стôлько есть „polnisch“, що маe хорошѝ пейсы,— а de facto есть ôнъ такій „jüdischer Jude“, якъ тôлько можна собѣ подумати. Жидъ все жидомъ. Во Львовѣ есть товариство нѣбы-„поступовыхъ“ жидôвъ, „Machsike-Hadas“, до котрого належатъ жиды-карієровичѣ. Тымъ „Machsike-Hadas“ Поляки величаются, мовь не-знати чимъ, — а тымчасомъ показуеся, що загалъ жидôвъ галицкихъ ненавидитъ и тое цѣле полонофильске „Machsike Hadas“ и кождого его члена-перекинчика. Коли на порученье польского центрального комитету „Machsike Hadas“ выслало одного свого члена до Бучача на агитацію за Варшаверомъ, то жиды бучацкѝ мало не убили агитатора и мало не розвалили гостинницѣ, до котрои заѣхавъ; лишь жандармеріи треба подякувати, що агитаторъ выйшовъ цѣло зъ грôзного небезпеченьства... Такъ то „uobywatelili sіę“ нашѝ жиды! Русины выборцѣ поставили свого кандидата, дра Кл. Ганкевича. Добре зробили. Успѣху Русины запевне не надѣялись при нынѣшныхъ нашихъ тяжкихъ условіяхъ, але бодай зазначили свое становище, що, мовлявъ, не солидаризуемося съ Поляками, анѣ не хочемъ знати жидôвъ... Чи Блохъ, чи Варшаверъ — для Русинôвъ одно лихо; а чи вступитъ Блохъ до „Коła“ польского, нехай собѣ надъ тымъ ломитъ голову гр. Таффе, та дръ Грохольскій...

— **Статуты братства церковного въ Чернôвцяхъ** по довшихъ переспрáвахъ затвердивъ вже львôвскій Ординаріятъ.

— **„Władysław Łoziński**, naczelny redaktor urzędowej „Gazety Lwowskiej“ i kandydat na krzesło poselskie w okręgu wyborczym Turka-Borynia“... Не хорошій-же сей нашъ край, наша богата въ чорну плодовиту землицю, въ чорно-рукихъ хлѣборобôвъ, въ чорняву жидôвску, та въ чорнѣ... фракѣ елегантныхъ кандидатôвъ na krzesło poselskie, — Галичина?!.. Боже, Боже!.. Гдесь въ иншихъ... поганьскихъ земляхъ то таке бувало, що редакторы того фасону газетъ якъ наша найдорожша „Gazeta Lw.“ не дуже смѣли на прилюднѣ мѣсця носа вытыкати... Але — „мы не погане“, скажемо словами Шевченка; мы чейже пошануемъ заслугу, а вжежь еще бôльше — урядовѣ заслуги. Паны зъ центрального комитету знаютъ о сѣй нашôй слабôй сторонѣ... Впрочемъ — що дѣяти! Нема людей!.. А ту еще грозитъ тяженьке небезпеченьство, що черезъ 6 довгихъ, лѣтъ будутъ затроювати спокôй „drogiej ojczyzny“ — численнѣ рускѣ послы. — Co na placu — her damit! — латати чимъ можь, коли годѣ инакше, коли разъ рѣшено: „w zasadzie — żadnego Rusina“!! И зôйшлися менеры и стали радити. Ту ц. к. старосту, ту зятя ц. к. старосты, ту księcia-pana, ту świetne nazwisko, ту екцеленцію, и пр. и пр. Але таки не стало. Пôйшли-жь тогды панове до головы по розумъ, задумались, и — скрикнули зъ радости: „Toć jest jeszcze naczelny redaktor c. k. Gazety Lw.!! — her damit!.. Na ruskie okręgi i taki ujdzie“.. Если на пр. (пôсля слôвъ послѣднои „Gaz Nar.“) противъ жида Блоха „уходивъ“ бар. Ромашканъ, а вже въ куріи бôльшихъ посѣлостей, где такожь кандидуе, не може „уйти“, — то чомужбы противъ рускаго кандидата не мавъ уйти „p. naczelny redaktor и пр.“? Не знати предсѣ, якъ бы такъ рускѣ выборцѣ округа Турка-Борыня подякували (письменно) панамъ зъ комитету за такого доброго narodowego (!!) кандидата и заявили заразомъ, що не хотячи кривдити ласкавого „narodu“ — ôтступаютъ сего доброго кандидата котрôй небудь курiи бôльшихъ посѣдателѣвъ?!... Але жартъ на бôкъ. Ôтъ Турки дôстали мы власне отъ яке письмо. „Вже 3 с. м. приѣхавъ до Турки п. В. Лозиньскій, щобы побачити першій разъ турчаньскѣ горы та показатись выборцямъ, — и загостивъ до п. почтмайстра Брися. Выпочавши, убравшися въ фракъ (чому не въ кунтушь?), съ цвикеромъ на носѣ, пустився нашь narodowy кандидатъ жидôвско-шляхоцкого центрального комитету на мѣсто, щобы „представитись“ выборцямъ. Гдесь иншѝ кандидаты скликуютъ въ такôмъ случаю зборы выборцѣвъ; але чи-то може щобы не понижити свого высокого урядово-редакторского достоинъства, чи може щобы... не перецѣнити chłopskiego wyborczego bydła, узнавъ нашь кандидатъ за ôтповѣдне инакше поступити. Всѣвъ разомъ съ п. Брысемъ до поѣзду, и заѣхавъ просто передъ дôмъ, въ котрôмъ мѣстятся: ц. к. староство, ц. к. судъ повѣтовый и ц. к. урядъ податковый. Если кто, то предсѣ п. урядовый редакторъ мабуть найлѣпше буде знати, до якихъ „рѣшаючихъ сферъ“ повиненъ удаватись кандидатъ на рускаго посла... Выскочивши елегантно зъ поѣзду, зъ пальтомъ на руцѣ, цвикеромъ на носѣ, почавъ нашъ кандидатъ обходити всѣхъ ц. к. урядникôвъ. Чи ôтвѣдавъ такожь кошары ц. к. жандармеріи та ц. к. стражь финансову, — о тôмъ вже напевно не знаемъ... Передъ кождымъ зъ осôбна ц. к. урядникомъ представився п. кандидатъ pleno titulo: Wł. Ł... и пр. (гл. высше), почѣмъ не забувъ додати: „Spodziewam się, iż pan swoim wpływem usilnie poprzesz moją kandydaturę; co się tyczy mego politycznego wyznania, to panu przecież wiadome, i nie potrzebuję o tem wspominać“. Кождый выслухувавъ ненадѣйного кандидата съ отвертымъ ротомъ, але таки знайшовсь одинъ вередикъ, та замѣтивъ, що суть предсѣ якѣсь выборцѣ, „niech się pan im przedstawi, może to co więcej pomoże; cóż my możemy? — Zresztą powiat czysto r u s k i“. Але п. редакторъ не дався збити зъ толку: „На! pierwszy raz tu jestem, — nikogo nie znam i mnie nie znają, — ależ ja już moim stanowiskiem na panów liczę, a sądzę, że i żydzi mnie poprą“. — Ôтъ такъ то „представляются“ панове „народовѣ кандидаты“; ôтъ такъ то они дивлятся на рускихъ выборцѣвъ — „попа и хлопа“. Побачимо, якѣ будутъ ихъ успѣхи“.

— **Зъ Коломыѣ** пишутъ намъ: Въ недѣлю 1 (13) мая ôтбуло „Братство св. Арх. Михаила“ свои рôчнѣ загальнѣ зборы пôдъ проводомъ п. Гр. Кульчицкого въ присутности Впр. о. І. Кобляньского, мѣсцевого рускаго пароха. По предложеню рахункôвъ зъ приходу и розходу братства паномъ предсѣдателемъ, зъ котрого дôзнались мы, що братство посѣдае бôльше якъ 2000 зр. капиталу частею въ цѣнныхъ папераxъ, частею въ щадници, приступлено до выбору нового выдѣлу. Выбрано на слѣдующій рôкъ предсѣдателемъ п. Григорія Кульчицкого, заступникомъ предсѣдателя о. Николая Лепкого, секретаремъ п. Теофиля Грушкевича, касіерами пп. Михаила Бѣлоуса и Стефана Рудницкого, господаремъ церкви п. Петра Левицкого, отцями-надзырателями бурсы п. Ромуальда Перфецкого и о. Володимира Ступницкого. При случаю выбору отцемъ-надзырателемъ бурсы о. Ступницкого выразило братство сему отцю-патріотови найсердечнѣйшу подяку за взôрцеве веденье дѣлъ бурсы въ минувшôмъ роцѣ и за правдиво ôтцѣвску опѣку надъ питомцями сего народно-рускаго института. По залагодженю кôлькохъ административныхъ справъ, п. Грушкевичъ короткою промовою зверненою до членôвъ брат-

ства мѣщанъ запросивъ до громаднои участи въ поминальнôмъ богослуженю за упокôй душѣ бл. п. патріота-писателя, борця загартованого за народно-руску справу, Володимира Барвѣньского. — По зборахъ братства зôйшлися члены братства мѣщане рôльники и мѣщане-ремѣсники въ комнатѣ рускои читальнѣ, щобы нарадитися вразъ съ интелигентными Русинами надъ выборомъ посла до думы державнои. Тутъ слѣдувала сердечна вымѣна гадокъ сеи чисторускои репрезентаціи рускихъ мешканцѣвъ Коломыѣ. Рѣшено голосувати на свого кандидата, на д-ра Клима Ганкевича, секретаря университету въ Червôвцяхъ. По выборѣ комитету пôдъ проводомъ п. Стефана Рудницкого, мѣщанина-рôльника и по подѣленю членôвъ комитетовыхъ на секціи, закôнчено нараду.

Дня 2 (14) мая о 9 год. рано загомонѣли дзвоны въ нашôй парохіяльнôй церквѣ; народъ поспѣшивъ до церкви на поминальне богослуженье за упокôй бл. п. Володимира Барвѣньского. Усыпано заходомъ гимназіяльнои молодежи въ серединѣ церкви могилу покрыту зеленою травою, обставлено на около цвѣтами, въ головахъ поставлено березовый трираменный крестъ, а въ ногахъ помѣщено портретъ покôйника. Могилу украшали два хорошй вѣнцѣ зъ живыхъ цвѣтôвъ: одинъ на крестѣ зъ надписею на синё-жовтыхъ лентахъ: „Общества рускй борцеви за народноруску долю Володимиру Барвѣньскому“, а другій надъ портретомъ съ надписею: „Василеви Барвѣнкови молодѣжь гимназіяльна“. Службу соборну ôтправлявъ Впр. о. Кобляньскій, мѣсцевый парохъ, при асистѣ о. Грабовича, декана пѣстыньского, о. Ленкого, катихита гимназіяльного и двохъ діяконôвъ. Величавôсть ôтправы пôдносивъ хорошій хоръ, зложеный зъ молодежи гимназіяльнои и питомцѣвъ рускои бурсы. По службѣ выголосивъ о. Ступницкій проповѣдь зъ амвоны, представляючи покôйника яко доброго сына гр. кат. церкви, вѣрного пôдданого пануючои династіи и горячого, первого патріота рускаго, щирого сына нашои рôднои неньки Руси, — и загрѣваючи старшу и молодшу братію до наслѣдованя сего великого мужа. По парастасѣ стануло кругомъ могилы поважне число (13) нашихъ священикôвъ и ôтспѣвано наше до слезъ трогаюче: „вѣчная память“. Присутнй були богослуженю такъ свѣтска интелигенція якъ и священики, молодѣжь гимназіяльна, мѣщане ремѣсники и рôльники, досыть численно зôйшлися и нашй интелигентнй Русинки-женщины. Въ загалѣ всѣ верствы нашои суспôльности були заступленй въ сѣмъ народно-рускôмъ торжествѣ.

— **Перенесеня** Министеръ юстиціи позволивъ совѣт. суду краевого П. Симоновичеви въ Золочевѣ, дру Е. Шарфенштайнъ Ценегови въ Коломыѣ и дру Е. Бавхови въ Золочевѣ — перенестись, двомъ першимъ до Львова, третому до Коломыѣ.

— **Банкъ взаимныхъ убезпечень „Славія“** такъ якъ що року въ всѣхъ краяхъ, въ котрыхъ оперуе, жертвуе датки на цѣли доброчинній, именно на цѣли народнои просвѣты, такъ и тутъ въ Галичинѣ жертвувавъ минувшого року 100 зр. на дѣвоче воспиталище во Львовѣ и 25 зр. „Товариству помочи науковои въ Замарстыновѣ“. Того року жертвувавъ: На бурсу Ставроп. Института 50 зр., на бурсу „Народного Дому“ 50 зр., на построенье новои церкви 50 зр., на бурсу св. Николая въ Станиславовѣ 40 зр., на бурсу въ Дрогобычи 40 зр., на бурсу дѣвочу въ Перемышли 20 зр. — А котрй бурсы не могли бути того року увзгляднень, въ слѣдующихъ лѣтахъ зôстанутъ такожь датками обдѣленй.

— **Довѣдуемося зъ достовѣрного жерела**, що редакція Czas-у мала дôстати ôтъ клюбу станчикôвъ 30.000 зр. въ тôй цѣли, щобы старалась переперти при выборахъ до сойму кандидатôвъ належачихъ до тогожь клюбу, и то въ округахъ выборчихъ всходнои Галичины. Самъ графъ Водзицкій, директоръ Länder-банку, мавъ пожертвувати при тôмъ 10.000. Въ захôднôй Галичинѣ акціи станчикôвъ мабуть дуже упали. Противъ нихъ агитуютъ тамъ одномышленники Now. Reform-ы и Gazet-ы Krakowsk oи, „Czas“, одиничный органъ станчикôвского клюбу, маe мати теперь лишь всего на всего 700 пренумерантôвъ.

— **(Дрôбнй вѣсти.)** Станъ здоровля князя Бисмарка значно погôршився. — Знаменитый россійскій новелистъ Иванъ Тургеневъ збожеволѣвъ. — Угорскй власти финансовй стягнули належну оплату зъ сумы выплаченои однôй „за честноту“ премiованôй мадярскôй красавици. — Передъ соймовымъ будынкомъ въ мѣскôмъ огородѣ маe станути фонтана съ обширнымъ басеномъ. — Въ многихъ мѣстахъ высшои Австріи занимаютъ численнй женьскй урядники посады касiерокъ при пасажерскихъ касахъ желѣзниць. — Въ звѣстнôй справѣ Тиса-Еслярскôй ôтрочено зновъ речинець головнои розправы. — Въ Пештѣ 500 робôтникôвъ пекарскихъ зробили змову.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Душпастырскй посады получили оо.: 1) Іоанъ Венгриновичъ завѣдательство Марковои, дек. пôдгаецкого; 2) Ром. Ляндеръ завѣдательство Кутищь, дек. залозецкого; 3) Никита Дякôвъ сотрудництво въ Конюхахъ.

Введеный о. Дорожиньскій въ сотрудництво въ Пониквѣ великôй, дек. бродского.

На конкурсъ розписанй: I. капел. Бзовиця, дек. зборôвского, прив. наданя, и II. капел. Текуча, дек. пѣстыньского, цѣс. наданя. Речинець до 12 липня 1883.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

О. Левъ Людвикъ Малецкій, совѣтникъ консисторскій и рускій парохъ въ Борщовичахъ (коло Львова) умеръ во Львовѣ въ четверъ въ 79 роцѣ житя. Похоронъ ôтбувся нынѣ рано въ Волоскôй церквѣ. По совершеню богослуженя, ôтпроваджено тѣло Покôйного до жовкôвскои рогатки, и ôтправлено до Борщовичь. Вѣчная ему память!

Антоній Гащицъ, дръ медицины и всѣхъ наукъ лѣкарскихъ, обыватель мѣста Перемышля и посѣдатель дôбръ земскихъ Дуньковичокъ, членъ братства св. Николая въ Перемышли, упокоився въ 65 роцѣ житя, дня 10 мая 1883. Похороны ôтбулися въ суботу дня 12 мая спровадженьемъ мощей о 8 годинѣ рано въ катедральну церковь, а по ôтправленôмъ похороннôмъ богослуженю перевезенй зôстали на кладбище въ Дуньковичкахъ. Вѣчна ему память!

Господарство и Торговля.

— **Банкъ взаимныхъ убезпеченій „Славія“.** Дѣятельнôсть и грошева фреквенція за *сѣчень, лютый и марець* 1883. Въ протягу того часу заключено въ всѣхъ секціяхъ обезпеченій (I—IV) житевôй и огневôй новыхъ убезпеченій разомъ 9772 на капиталъ зр. 11,303.824, зъ котрыхъ премія и побôчнй належитости выносятъ зр. 347.061·76. Вынагороджень за шкоды выплачено въ тôмъ часѣ въ всѣхъ секціяхъ зр. 79.426·48. Въ протягу тыхъ трехъ мѣсяцѣвъ вложено до касъ задатковыхъ зр. 220.825·06 и пожичено на ипотеки зр. 634.067·46. Грошева фреквенція въ центральнôй касѣ за той часъ выносила зр. 1,933.183·83.

Пожарными сикавками обдѣлено двѣ громады въ Чехахъ, а двѣ громады въ Уграхъ.

Автономичне стоваришенье для забезпеченя доходôвъ и пенсій для рôльникôвъ, ремѣсникôвъ, урядникôвъ и т. п. тѣшится що-разъ бôльшимъ взятьемъ у публики. До кôнця марця 1883 зголосилося 675 членôвъ, субскрибованй вкладки досягли 125.047 зр. 84 кр., а убезпеченй доходы и пенсіи зр. 503.585 14 кр.

Пенсійный звязокъ заступникôвъ числивъ до 31 марта 1883 4154 участникôвъ и фондъ пенсійный досягнувъ высоты зр. 32.779·09 въ готôвцѣ и ефектахъ.

Въ Галичинѣ помѣстивъ банкъ „Славія“ зъ своихъ доходôвъ зъ краю, до того часу въ товариствахъ заличковыхъ: въ Бирчи, Бохни, Делятынѣ, Дрогобычи, Кольбушовôй, Козовѣ, товариствѣ гал. касы заличковои у Львовѣ, Миколаевѣ, Надвôрнѣ, Радомыслю, Роздолѣ, Рогатынѣ, Заклѣчинѣ надъ Дунайцемъ и въ Збаражи на 5%.

Заявленье.

Зъ причины, що многй мене пôдозрѣваютъ, якобы я покутно агитувавъ за своею кандидатурою на посла соймового, заявляю прилюдно, що ся гадка въ менѣ не повстала, що лишь многй люде зъ тутешного повѣта взывали и заохочували мене до кандидованя, а понеже я кождому безъусловно не мôгъ ôгмовити, то дѣлали за пôдтриманьемъ моеи кандидатуры въ повѣтѣ.

Щобы однакъ не тяжили на менѣ и слѣды пôдозрѣня, що я покутно агитую, немовьбы обавлявся чи соромився отверто выступити, заявляю прилюдно, що дякуючи тымъ панамъ, котрй ставили мене кандидатомъ, за покладене въ мене довѣріе, мандату посольского на сей разъ пріймити не могу, однакъ увевнюю ихъ, що на кождôмъ кроцѣ буду старатися доказати, о скôлько покладене въ мене довѣріе було узасаднене.

Заразомъ прошу всѣхъ о солидарне голосованье за кандидатомъ, котрого поставитъ головный комитетъ рускій.

Снятынъ 5 мая 1883.

Адольфъ Гладыловичь.

(Надôслане.)

I.

Съ кôнцемъ сѣчня с. р. розгостилася на добре епидемія тифусу въ Бортникахъ. Хоробѣ тôй улягли обоe мои дѣти, донька и сынъ, слухатель правъ, молодець въ 20 роцѣ житя. Сильного тѣлозложеня сильно о житье боровся, а коли при надмѣрнôй горячцѣ въ повнôй безпритомности весь организмъ черезъ 48 годинъ съ малыми перервами въ безъустанно конвульсійныхъ бувъ судорогахъ, треба було для пересиленя тяжкои недуги бôльше досвѣдченого лѣкаря, нѣжь такъ званого щастя, — тожь едино тôлько розумнôй ординаціи спеціяліста того рода недуги п. **дра Корнилія Мироновича** зъ Ходорова завдячую вырванье зъ пащи смерти мого сына, — що съ милою пріятностею симъ заявляю.

Антоній Кульчицкій,
парохъ въ Бортникахъ.

II.

Дрови Павлови Сасъ Дубановичу
(во Львовѣ, ул. Сикстуска, ч. 4)

складаe нынѣшнымъ найсердечнѣйшу прилюдну подяку за умѣетне, скоре и цѣлковите вылѣченье зъ тяжкои хоробы

Мих. Подолиньскій.

— **На фондъ стипендійный имени Вол. Барвѣньского** зложили дальше: о. А. Лавровскій въ Одреховѣ 1 зр., Корженко во Львовѣ 5 зр., Вол. Качала въ Кіевѣ 9·60 зр., о. І. Витошиньскій въ Денисовѣ 2 зр., о. І. Балько въ Капустинцяхъ 1 зр., чест. громадяне Капустинець 1 зр. — Разомъ съ попередно выказаными **279 зр. 83 кр.**

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** зложили дальше: Вп. Д. Хоркавый въ Пôдъярковѣ 1·13 зр., Дръ Н. Н. въ Рудкахъ 60 кр., о. В. Яремкевичь въ Лобôзвѣ 1 зр., п-нѣ Т. Балько въ Капустинцяхъ 1 зр., за „Скошеный цвѣтъ“ 2 зр. — Разомъ съ попередными **928 зр. 5 кр.**

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи прислали:** о. А. Саноцкій въ Мацошинѣ 1 зр., о. К. Бѣлевичь въ Утѣшковѣ 2 зр., Вп. В. Гулка въ Утѣшковѣ 1 зр., о. Е. Омеляньскій въ Пристани 2 зр., Вп. І. Трешкевичь въ Травнику 12 зр., Вп. Захаръ Павлюхъ въ Хащовѣ 10 зр., о. Алекс. Темницкій зôбранй пôдъ часъ великого поста зъ акафистôвъ 7 зр. 66 кр.; о. Бѣлиньскій зъ Берездовець черезъ редакцію „Сіона“ 1 зр.; о. Таничкевичь черезъ редакцію „Пролома“ 1 зр. 50 кр. — Въ имени рускои молодѣжи „Спаси-Бôгъ“ Добродѣямъ! — *В. Ильницкій.*

— **На дѣвоче воспиталище** во Львовѣ о. А. Саноцкій въ Мацошинѣ 1 зр.

— **На словарь Е. Желехôвского** о. К. Селецкій въ Жужелю 2 зр., о. Т. Дикій въ Мартиновѣ 2 зр.

— **На стипендію 3 мая** о. І. Витошиньскій въ Денисовѣ зъ складки въ часѣ богослуженя 6 зр.

— **Для учителя п. Паславского** въ Корытняках почта Красѣчинъ, Вп. Борковскій въ Елисаветполи (въ Россіи) 3·50 зр.

— **На церковъ въ Островѣ** пôдъ Перемышлемъ жертвували зъ Архіеп. львôвскои: 1) Воч. о. Софр. Литвиновичь зъ Григорова ôтъ себе и прихожанъ 2·50 зр.; 2) о. Дим. Рубчакъ зъ Сѣхова ôтъ себе 1 зр., ôтъ панѣ Александры Рубчакъ 1 зр.; 3) о. Іоанъ Любовичь зъ Острова 1 зр. Зъ еп. перемыскои: 4) Воч. о. Іоанъ Мерена зъ Дашнова ôтъ себе и прихожанъ 6·20 зр.; 5) о. Ананія Юзычиньскій зъ Громна 4 зр.; 6) о. Модестъ Метеля зъ Цеперова 3 зр. — За тй жертвы складаю въ имени св. церкви щиросердечну подяку и велике „Спаси-Бôгъ“. — *И. Олексинъ*, душпастырь.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. о. Ском. въ Остапю. Дня 12 мая прислали Вы 75 кр., а не написали на що? просимо о поясненье.

Редакція литературно-науковои часописи „Зоря“ розписуe

ПРЕДПЛАТУ

на окремый передрукъ историчнои повѣсти Ивана Франка

„Захаръ Беркутъ“,

котра одержала першу премію при розписанôмъ на 1883 р. конкурсѣ и въ липню с. р. появитъ ся особною книжкою. Для непренумерантôвъ „Зорѣ“, котрй бажалибы набути тую повѣсть, розписуeсь предплата. Книжка обнимати буде около 10 листôвъ печати, цѣна предплаты выноситъ 1 зр. Предплату можна присылати на руки редакцій: „Зорѣ“, „Дѣла“ и „Батькôвщины“. За кошта пересылки пренумеранты не доплачуютъ нѣчого.

ОПОВѢЩЕНЬЕ.

Застôй торговельный, якій показався въ всѣхъ частяхъ Франціи и Швайцаріи зневолюe фабрики

ШВАЙЦАРСКОГО

ГОДИННИКАРСКОГО ЗВЯЗКУ

ôтдати свои дуже великй запасы

богато низше цѣны выробу,

щобы лишь не мусѣти ôтправляти своихъ знаменитыхъ робôтникôвъ и мочи сповнити свои грошевй зъобовязаня. — Число маючихъ выпродатись зигаркôвъ есть обмежене; кто отже за малый грôшь хоче набути дуже добрый годинникъ, зволитъ найскорше удатись до низше поданои адресы. За добрый хôдъ кождого у насъ купленого годинника **гварантуeся на 10 лѣтъ.**

1000 штукъ цилиндрôвъ въ найкрасшôй оправѣ зъ никлевого-срѣбла, гравированй и гильошованй, показуючй минуты и секунды, впередъ 12 зр., — теперь лишь 6 зр.

1000 штукъ кишеневыхъ анкрôвъ, въ оправахъ зъ правдивого никлевого срѣбла, найточнѣйше зрегулёванй, съ подвôйною ковертою, плоскимъ скломъ и емалюванымъ циферблятомъ; незвычайно знаменитый зигарокъ впередъ 24 зр., — теперъ лишь 7·40 зр.

1000 штукъ кишеневыхъ ремонтуарôвъ, натягань въ горѣ безъ ключика, въ найделикатнѣйшихъ подвôйныхъ окладкахъ зъ золота, найточнѣйше зрегулёванй, съ незнищимою машинерiею зъ никлю,&.&. правдивый родинный зигарокъ, впередъ 24 зр. — теперъ лишъ 10·20 зр.

1000 штукъ анкрôвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла, выпробованого ц. к. урядомъ монетарнымъ, на 16 рубинôвъ, крôмъ того найлучше зрегулёванй. Впередъ коштовали 27 зр., теперь 12.40 зр.

1000 штукъ кишеневыхъ ремонтуарôвъ, чудовй, зъ правдивого 13-лутового срѣбла, выпробованого ц. к. урядомъ монетарнымъ, съ найлучшою дуже добре зрегулёваною машинерiею зъ никлю, съ показникомъ секундъ, съ плоскимъ шкломъ, и съ правдиво позолочеными обручками, впередъ 30 зр., — теперь лишь 16 зр.

2000 штукъ найделикатнѣйшихъ зигаркôвъ будячихъ съ галасуючимъ апаратомъ, разомъ можна ихъ уживати на бюрку до писаня, въ найлучшôй бронзовôй шкатулѣ, зрегулёваный на минуты, перше 12 зр., — теперь лишь 4·50 съ пуделкомъ.

☛ Замовленя, хочбы якъ малй, выповняются швидко и совѣстно.

Яко доказъ, що сей анонсъ — **не яке обманьство**, зъобовязуeмось, если зигарки не сподобаются, принятй ихъ назадъ, а грошѣ звернути.

Головный складъ: (4—12)

Адреса: **A. FRAISS,**

Rotenthurmstrasse, 39. Wien.

УЖОКЪ

Знане мѣсце купелеве,

котре, едине въ своемъ родѣ, всѣ найзнаменитшй лѣкарѣ узнали за найлучше желѣзисте жерело, перейшло теперь въ руки богатого властителя и уряджене зôстало теперь майже цѣлкомъ на ново для найбôльшои выгоды П. Т. Гостей; робится такожь всякй заходы, щобы усунути всѣ дотеперѣшнй недогôдности въ тôмъ закладѣ. Для бôльшои выгоды Высокоповажаныхъ Гостей уряджено дуже добру реставрацію. Просимъ отже о численный зъѣздъ.

Зарядъ купелевый въ Ужоку

на граници угорско-галицкôй коло Турки.

(2—2.)

Литографіи бл. п. Володимира Барвѣньского мы вже розôслали тымъ, що до сего часу ихъ собѣ були замовили. По причинѣ, що пересылка почтова насъ о много бôльше коштуe, якъ мы надѣялись, змѣняемо цѣну якъ слѣдуe: 1 примѣрникъ безъ пересылки 50 кр., съ пересылкою нефранкованою 62 кр., съ пересылкою франкованою 88 кр. — Просимо о вчасни замовленя, бо обстальовано лишь невеликій накладъ литографій.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рôкъ,

при участи кружка кіевскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакцiею Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

Воду кольоньску

зъ найстаршои дистиляторнѣ

JOH. BAPT. FARINA & Co.

Jülichsplatz Nr. 2 in Köln.

доставця царскихъ дворôвъ, нагороджеиои многими медалями,

поручаe 4—?

К. М. Возняк

во Львовѣ ул. Орменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому),“

по цѣнѣ фабричнôй.

1.	Фляш.	найлучшои воды коль.	1	зр.
1.	„	доброй „ „	60	к.
1/2	„	найлучшои „ „	50	к.
1/2	„	доброи „ „	35	к.

СКОРОХОДЫ 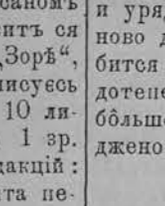 ВЕЛОЦИПЕДЫ

для хлопцѣвъ ôтъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы тй суть съ трема колесами, въ цѣлости желѣзнй, незвычайно тревалй, хорошои и густовнои конструкціи; дадутся ужити такожь въ комнатѣ, якъ такожь на вольнôмъ воздусѣ и для того суть загально уважанй за найпрактичнѣйше средство до выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

ЦѢНА зр. 14, 16 и 18.

При высылцѣ на провинцію дочислюeсь 50 кр. зо опакованье.

Іосифъ Иваницкій

(1—52) механикъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 52. Львôвъ, Вторникъ 10 (22) мая 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло" ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" *для Австріи:* *Для Россіи*
на цѣлый рôкъ . . 12 вр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 вр. на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 вр. на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки": съ дод. „Библіотеки":
на цѣлый рôкъ . . 16 вр. на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 вр. на пôвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 вр. на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . вр. 5·— на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року , вр. 2·50 на пôвъ року . 2 р. 50к.
на чверть року . вр. 1·25
Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 вр.
на пôвъ року . . . . 7·50 вр.
на чверть року . . . . 3·75 вр.
съ дод. „Библіотеки": на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19вр. на цѣлый рôкъ . . 6 вр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Рускй кандидаты.

Рускій центральный комитетъ для переведеня выборôвъ посольскихъ до сойму краевого поставивъ по выслуханю делегатôвъ комитетôвъ окружныхъ слѣдуючй кандидатуры въ округахъ выборчихъ зъ меншихъ посѣлостей и препоручае ихъ горячому и одноду шному попиранію выборцѣвъ и всѣхъ рускихъ патріотôвъ:

1. На округъ выборчій Львôвъ-Винники-Щирець п. **Максима Кинаша**, господаря въ Яструбковѣ.

2. На округъ Городокъ-Янôвъ п. **Ивана Садового**, господаря въ Галичановѣ.

3. На округъ Бôбрка-Ходорôвъ о. **Иполита Штогрина**, совѣтника консисторского и пароха въ Стрѣлкахъ.

4. На округъ Пôдгайцѣ-Козова п. **Анатоля Вахнянина**, професора рускои гимназіи во Львовѣ.

5. На округъ Борщѣвъ-Мѣльница п. **Кароля Шипайла**, ц. к. адъюнкта судового зъ Борщева.

6. На округъ Копычинцѣ-Гусятынъ о. **Николая Сѣчиньского**, приходника зъ Черниховець.

7. На округъ Коломыя-Печенѣжинъ п. **Агопсовича**, властителя Королѣвки въ Коломыйщинѣ.

8. На округъ Коссôвъ-Куты п. **Лазаря Винничука**, господаря зъ Угринова долѣшного, повѣта станиславôвского.

9. На округъ Снятынъ-Заболотôвъ п. **Юліяна Геровского**, ц. к. адъюнкта прокураторіи скарбу во Львовѣ.

10. На округъ Долина-Болехôвъ-Рожнятôвъ п. **дра Александра Огоновского**, професора права цивильного на университетѣ во Львовѣ.

11. На округъ Теребовля-Вишнѣвчикъ п. **дра Дамяна Савчака**, ц. к. адъюнкта судового зъ Гусятына.

12. На округъ Миколаѣвъ-Жидачѣвъ п. **Василія Ковальского**, совѣтника ц. к. высшого суду краєвого во Львовѣ.

13. На округъ Тернопôль-Микулинцѣ-Игровиця о. **Стефана Качалу**, приходника зъ Шельцакъ.

14. На округъ Войнилôвъ-Калушь п. **Юліяна Романчука**, професора рускои гимназіи во Львовѣ.

15. На округъ Золочѣвъ-Глиняны о. **Данила Танячкевича**, священика зъ Закомаря.

16. На округъ Броды-Лопатынъ о. **Ивана Сѣрка**, приходника зъ Гаѣвъ старобродскихъ.

17. На округъ Бускъ-Камѣнка Струмилова п. **Александра Грыневецкого**, ц. к. адъюнкта судового зъ Буска.

18. На округъ Жовкôвь-Куликôвъ п. **Петра Лѣниньского**, ц. к. адъюнкта судового въ Дембици.

19. На округъ Белзъ-Сокаль п. **Лонгина Рожанковского**, совѣтника ц. к. суду окружного въ Золочевѣ.

20. На округъ Любачѣвъ-Цѣшанôвъ о. **Михаила Сембратовича**, пароха зъ Любачева.

21. На округъ Рава-Немирôвъ п. **Дениса Кулачковского**, ц. к. начальника експозитуры прокураторіи скарбу въ Краковѣ.

22. На округъ Збаражь-Новесело о. **Стефана Качалу** зъ Шельпакъ.

23. На округъ Бережаны-Перемышляны п. **Ив. Сойку**, мѣщанина зъ Бережанъ.

24. На округъ Мостиска-Судова Вишня п. **Емиліяна Волощакевича**, начальника суду въ Судовôй Вишни.

25. На округъ Ярославъ-Сѣнява п. **Антона Вербицкого**, мѣщанина въ Ярославѣ.

26. На округъ Самбôръ-Старемѣсто п. **Бережницкого**, совѣтника суду въ Самборѣ.

27. На округъ Турка-Борыня дра **Николая Антоневича**, професора гимназіяльного зъ Перемышля.

28. На округъ Рудки-Комарно п. **Дениса Гарасимовича**, начальника суду въ Рудкахъ.

29. На округъ Дрогобычь-Пôдбужь п. **Ксенофонта Охримовича**, властителя реальности въ Дрогобычи.

30. На округъ Лука-Медыничѣ п. **Михаила Бачиньского**, ц. к. нотаря въ Медыничахъ.

31. На округъ Станиславôвъ-Галичь дра **Ивана Добряньского**, адвоката во Львовѣ.

32. На округъ Сянокъ-Рыманôвъ-Букôвско дра **Александра Искрицкого**, адвоката въ Сяноку.

33. На округъ Бучачь-Монастыриска п. **Климентія Вахнянина**, ц. к. поборця податкового въ Цѣшановѣ.

34. На округъ Надвôрна-Делятынъ о. **Корнила Мандычевского**, пароха въ Надвôрнôй.

35. На округъ Тысьмениця-Товмачь п. **Тита Заячкôвского**, ц. к. адъюнкта судового въ Тысьменици.

Ôтъ центрального комитету выборчого.

Львôвъ дня 7 (19) мая 1883.

Выборы до сойму.

Задля дуже вже недалекого речинця выборôвъ оголосився львôвскій центральный жидôвско-шляхоцкій комитетъ въ перманенціи. Доси затвердивъ ôнъ вже 40 кандидатôвъ на рускй округи, — остався отже еще 8. Якй се кандидаты — о тôмъ мы вже доволѣ писали. Цѣкаве се, що кандидаты на послôвъ въ округôвъ выборчихъ бôльшихъ посѣлостей, се есть тамъ, где Поляки самй у себе въ дома, не „затверджуются". Очевидно! — Надъ „вельможными" не треба опѣки. Що иншого рускй мужики! Rząd moralny musi czuwać nad spokojem kraju. Мѣжь сими 40 затверджеными знаходимо: 1 князя-дѣдича, 8 графôвъ-дѣдичѣвъ, 1 барона-дѣдича, 16 звычайныхъ дѣдичѣвъ, 1 „урядового" редактора, 1 вицепрезидента намѣстництва, а прочй 13 — мѣщанина ц. к. старостôвъ, урядникôвъ судовыхъ, нотарѣвъ и пр. И отсе то маютъ бути заступники „хлопскихъ" интересôвъ... Непопиранье сего дивоглядного, „народового" mixtum compositum — мае бути „zdradą narodowej (!) sprawy". Добру рецепту вынайшли нашй „народовй" панове на хлопску бѣду, — не ма що казати!...

Имена 37-охъ „затвердженыхъ" були вже поданй въ „Дѣлѣ". Слѣдуютъ дальшй 1) на о. *Березôвъ-Дубецко* дѣдича К. Бобчиньского; 2) на о. *Богородчаны Солотвина* старосту А. Лукасевича; 3) на о. *Теребовля-Золотники* дѣдича Б. Розвадовского; 4) на о. *Пôдгайцъ Козова* гр. Альфреда Потоцкого, котрого мы яко намѣстника Галичины дуже шануемо, котрого можемо дуже горячо поручити на посла въ котрои небудь куріи бôльшихъ посѣдателѣвъ, або — нехайбы вже и въ меншихъ посѣдателѣвъ на *Мазурахъ*, але противъ котрого, яко кандидата зъ чисто-рускаго, „хлопскаго" округа мусимо рѣшучо застеречися. — Центр. польскому комитетови було дуже не на-руку, що мы подавали всюды *стан* кандидата, та згадували и сей нещасный додатокъ: „Rusin", — тожь въ опубликованôмъ власне повнôмъ списѣ доси затвердженыхъ кандидатôвъ не находимо нѣгде поданого анѣ стану кандидата, анѣ его (мнимои) народности.

Вже то „народовй" панове дуже... дотепнй. Отъ на пр. треба ad majorem (sprzyjającego) rządu gloriam перепхати кôлькохъ dygnitarzów, котрыхъ не схотѣлибы выбрати вельможнй, — ано дальше! — ставити ихъ на рускй, хлопскй округи!.. Если вже кандидатурою п. урядового редактора, Wł. Łozińsk-ого, польскій комитетъ доволѣ осмѣшився, то осмѣшився еще бôльше, затаюючи при однôмъ своѣмъ кандидатѣ его властивый станъ: ц. к. старосты (п. Кучковскій), а называючи его durch die Blume: „radcą c. k. namiestnictwa"; вправдѣ згаданый п. староста посѣдае (за свои заслуги) и сей другій титулъ, але фактично есть ôнъ передовсѣмъ „старостою".

Съ вдоволеньемъ мусимо записати ту фактъ, що честнѣйша часть польскои прасы годится вповнѣ съ нами въ поглядахъ на цѣлу сю центрально-комитетову комедію. Львôвска гумористична часопись „Szczutek", котру если о що, то о симпатію для рускаго головного выборчого комитету зовсѣмъ посуджувати не можна, высмѣвае центральну котерію, подаючи нѣбы справозданье зъ ей засѣдань; предсѣдатель ѣздитъ за кождымъ „кандитатомъ" пытатись до ц. к. намѣстництва — „czy mile widziany u góry". А якій буде соймъ зложеный зъ такихъ кандидатôвъ, те показуе рисунок Матейка, котрый выдала „Gazeta Narodowa". Видимо на немъ, якъ ведутъ на ярмарокъ на продажу 40 кандидатôвъ, а за ними ступае Поляк-Сарматъ, держачи въ рукахъ ланцухъ, на котрымъ ведутъ кандидатôвъ, и говоритъ: „Ja ich sprzedam, ja ich sprzedam, ja ich sprzedam!"

Дръ ГОТФРИДЪ КИНКЕЛЬ.

(Конецъ.)

Зъ всѣхъ славяньскихъ народностей знавъ Кинкель найбôльше Полякôвъ, бо зносився найбôльше съ польскими емигрантами. Зъ початку занятый бувъ досыть крѣпко польскимъ пытаньемъ: участувавъ въ поминкахъ польскихъ повстань, говоривъ рѣчи на тыхъ поминкахъ и т. п. Его бесѣды однакъ не вдоволяли вкôнци Полякôвъ, исповѣдникôвъ Польщѣ „od morza do morza", бо на прилученье Познаньщины до новои Польщѣ Кинкель не много робивъ надѣй. „Дѣло, — каже бувало Кинкель, — такъ вже уладилось, що сегодня трудно сказати, що Познаньщина польскій край. Германизація охватила сильно тую провинцію, и т. п." Такй рѣчи, розумѣеся, пеували кровь Полякамъ. Кинкель не переставъ бути нѣмецкимъ патріотомъ ажь до смерти, мимо того, що приходилось ему въ Нѣмеччинѣ много терпѣти и мимо того, що бувъ вже швайцарскимъ горожаниномъ. Сполученье нѣмецкихъ малыхъ державъ въ одну тѣшило его, однакъ тôлько на половину. Его болѣло тое, що „нѣмецкій народъ накрыто прускою пикельгавбою" и заведено майже всюда прусскй порядки. Ôнъ все думавъ о тôмъ, якъ бы тую сполучену теперь Нѣмеччину охоронити ôтъ дальшихъ бѣдъ, а особливо, якъ ôтграничити Нѣмеччину ôтъ страшного для неи сусѣда, Россіи. „Der sibirische Nachbar" бувъ для нѣмецкого патріота правдивымъ пугаломъ. На доказъ сказаного наведу слѣдуючу съ нимъ розмову:

Кинкель: „Якъ я радъ, що вы сегодня до мене загостили."

Я: „И я радъ, пане професоръ, що можу Вамъ чимъ не будь служити. Въ чѣмъ дѣло?"

Кинкель: „Бачте, môй друже Славянине, дѣло важне. Тое, що я вамъ хочу сказати, утѣшитъ певно и васъ, — се дѣло славяньске. Щобы довго не говорити, скажу вамъ, що въ интересѣ нашôмъ, т. е. нѣмецкôмъ, есть конечне — поставити на ноги т. е. ôтбудувати Польщу. Такій сусѣдъ якъ Россія, есть для Нѣмеччины дуже невыносимый и небезпечный. Французамъ захочеся реванжу, — а противъ Россіи согрѣшило нѣмецке правительство пôдъ часъ, або лучше сказати, при укôнченю вôйны россійско-турецкои. Ситуація, бачте, дуже прикра. Зô взгляду на тй обставины въ Нѣмеччинѣ панує культъ милитаризму, — жовнѣрь зъѣсть небавкомъ всю Германію, якъ оно такъ довше потреваe. Мы Нѣмцѣ мусимо шукати способôвъ, щобы вылѣзти зъ тои немилои ситуаціи. Съ Францією може справимося, якъ тôлько пикельгавба не буде вже ажь занадто тяжка для нѣмецкого народа; — съ Россією справитись буде вже труднѣйше, а съ обома сусѣдами рôвночасно справитись майже неможливо. Щобы обезпечити нѣмецку теперѣшну територію, треба або перевести загальне розбpоенье, або — що я уважаю за лучше — збудувати Польщу, котра малабы сгановити границю межи Нѣмеччиною а Россією... Выявляю вамъ тое мнѣніе не яко тôлько мое, але его подѣляютъ и надъ тымъ пытаньемъ застановляются нѣмецкй мужѣ стану".

Я: „Га, але тогды будете мусѣли зречися Познаньщины, противъ ôтлученя котрои вы все опирались, — а кромѣ того прійдеся тымъ будôвничимъ вплынути на Австрію и Россію, щобъ они такожь ôтступили землѣ замешканй польскимъ народомъ."

Кинкель: „Що до Австріи и Россіи, то вже дипломат. нашй комбинаціи чей поладятъ дѣло. Познаньщины кавалокъ треба буде ôтдати, настôлько, на кôлько потреба буде до зменшеня границѣ противъ Россіи, а центромъ Польщѣ буде Конгресôвка, правобережна Украина, Галичина, и т. д. на полудне, якъ далеко удасться имъ дôстатись. Я спôмнувъ о Галичинѣ та Украинѣ, и о тôмъ хотѣвъ съ вами поговорити. Мы много вже говорили съ вами перше о Русинахъ и въ тыхъ нашихъ розмовъ вношу, що вамъ звѣстнй ôтносины Русинôвъ до Полякôвъ; будьте ласкавй хочь въ короткихъ словахъ объяснити менѣ ôтносно до высше сказаного вамъ мною погляду и проекту, щобъ я мôгъ дещо о тôмъ написати."

Я: „Пане професоръ, я знакомый съ вами вже лѣтъ кôлько, выробивъ собѣ о васъ таке понятье, що Вы чоловѣкъ для всѣхъ справедливый. Вашй нынѣшнй думки показуютъ противне. Противъ будованя Польщѣ я яко Русинъ нѣчого сказати не можу; кождый народъ маe право до самостôйного быту. Однакъ если хочете будувати Польщу въ интересѣ нѣмецкôмъ, то булобъ зовсѣмъ природно и справедливо, щобы вы будували ей нѣмецкимъ коштомъ и нѣмецкимъ матеріяломъ. Але вы хочете хитро-мудро та не великимъ коштомъ — вы хочете тамъ будувати Польщу, где ей фактично нема. Якимъ правомъ хочете правобережну Украину и всхôдну Галичину, ба навѣть Буковину упхати въ Польщу, коли тамъ жiз народъ не польскій а рускій, — народъ, котрый о Польщи и чути не хоче и нѣколи на тое не позволитъ, щобъ нимъ чужй люде покидались и тымъ его кормили, що ему не мило. Вы, п. професоръ, выступали все яко защитникъ свободы народôвъ; чомужь теперь выявляете такй егоистичнй погляды, — задля Нѣмцѣвъ певно"?

Кинкель: „Вы, правду говорите, що не належитъ силувати народъ въ пôдданьство, але така сама рѣчь, якъ съ Русинами, заходитъ такожь въ Познаньщинѣ съ Нѣмцями. Мы знаемъ, отъ хочьбы въ фактôвъ въ Галичинѣ, що тяжко иншому якому народови жити пôдъ польскимъ правительствомъ; — Нѣмцямъ булобъ ажь занадто тяжко, бо то зовсѣмъ другій народъ, а Славяне повинни, пôсля мого понятя, житися съ собою. Хотѣвши збудувати Польщу тôлько въ ей етнографичныхъ границяхъ, выпалабъ она такъ мала, що нѣкому не придалась бы."

Я: „То правда, що Славяне повинни жити."

нокъ на 4-ôй сторонѣ сеи газеты: послы стоятъ всѣ до Glied-y; въ серединѣ шляхтичѣ, а на передѣ и въ заду рядъ ц. к. старостôвъ; передъ сею фалянгою ступав якійсь ц. к. „комендантъ“ (мабуть въ ц. к. намѣстництва), а на долѣ пôдписано: „Eins, zwei, drei! — naród z nami, my z narodem, lecz starosta zawsze przodem!“ На иншôмъ рисунку (Obrazek przedwyborczy) тримаєсь шляхтичь за пôдъ боки съ imci p. Onufrym; шляхтичь каже: „Tak panie Onufry, i my inteligencję wykluczamy, precz z profesorami, a p. Onufry ôтповѣдае: „Fajno, wielmożny panie, — precz z jentyligentami!“ Отъ такѝ-то тенденціи польского комитету; выключити и польску интелигенцію и Русинôвъ, щобы можна було выгôдно господарити. Такожь „Kuryer Lwowski“ выступивъ дуже рѣшучо противъ центр. польского комитету, взываючи (въ статіи пôдъ заг. „Do buntu“) всѣхъ честныхъ людей, щобы не попирали кандидатôвъ центральнои котеріи. — Що „Dziennik Pol.“ и „Gazeta Nar.“ боронятъ комитету, — се не диво. Тажь ихъ пп. редакторы такожь въ нѣмъ засѣдаютъ. Редакторови-жь Gaz. Lw.-ои призначено одинъ мандатъ, — ну, тожь и ся „kierownica opinii narodowej“ не маѥ потребы бути невдоволеною. Оттакъ то польскій комитетъ старався въ горы застерегчись противъ всякои критики.

А якъ смѣливо розсѣваются всякѝ фальшѣ про Русинôвъ! — Якъ смѣливо робятъ ихъ власне виновниники всеи незгоды... Що „Gaz. Nar.“ въ тымъ замѣтомъ выступае, и твердитъ, що Русины унеможливили всяке порозумѣнье при выборахъ (розумѣєсь! — „порозумѣнье“ таке, щобы польскихъ кандидатôвъ выбирати!), сему не дивуємось. Не дивуємось и „Czas-ови“, квтрый, якъ се теперь показуєсь не 2 и не 3, але 10 тысячь дôставъ ôтъ „Länderbank-y“... Але и краковска „Reforma“ фальшуе правду, та Богъ-вѣсть що плете о рускôмъ выб. комитетѣ. Польскій комитетъ затвердивъ доси 4 Rusinów; тымчасомъ маѥ „Reforma“ смѣлôсть голосити свѣтови, що ôнъ затвердивъ кандидатуры „kilkunastu Rusinów“... Поминаємъ вже, якѝ се „Русины“, — але по що ширити неправду?!... Єще въ одноѝ справѣ мусимо поучити „Reform-y“. Ôтповѣдаючи на звѣстну пропозицію „Kur. pozn.“ (щобы Русинамъ ôтступити 30 округôвъ), каже она, що предсѣ „не лишь Русины суть въ всхôднôй Галичинѣ tubylcami, бо Поляки такожь не можутъ зрѣкатись своихъ правъ we wschodniej części kraju...“ Яка дѣвоча наивнôсть!... Впередъ роздѣлено громаду ôтъ обшару двôрского, утворено осôбнѝ куріи „меншихъ посѣлостей“, — а нынѣ отъ куды закидаютъ!... Вже о тôмъ, кто ту борше бувъ, чи Поляки, чи Русины, не будемъ спорити; якъ ся наша земля стала не наша, — се оповѣсть исторія. Але говорити о якихсь правахъ опѣки надъ Русинами, вдиратись въ округи чисто рускѝ, — се вже переходитъ всяке понятье! Щ› сказалибъ на се Поляки, еслибы Русины накидались на послôвъ зъ бôльшихъ посѣлостей?!.. И въ якихъ то „правъ“ малибы Поляки зрѣкатись? Чи може въ „права“ пресіи на рускихъ мужикôвъ-выборцѣвъ, въ „права“ деморализованя нашого народа? Тажь тутешнѝ Поляки (вынявши горстку паньскихъ дворакôвъ, та трохи польскои интелигенціи по мѣсточкахъ) не маютъ навѣть права голосованя при выборахъ въ курій меншихъ посѣлостей!

Мусимо ту еще згадати гдеякѝ ôтзывы вѣденьскихъ газетъ. Нашѝ шовинисты, звѣстно, всюды, где треба, радѝбы справно пôдставити стôлця Русинамъ. Вмовляючи въ свѣтъ, що Русь — wroga państwu i kościołowi, вмовляютъ въ него заразомъ, що ось то мѣжь нами есть якась прихильна польскимъ шовинистамъ „партія“! Вѣденьскѝ газеты доносятъ Богъ знае що о „Jungruthen-ахъ“, о „St. Georgspartei“, о тôмъ, що Поляки попираютъ якусь партію Русинôвъ, и пр. Нещастье лише, що все се неправда. Єсли що, то власне солидарне поступованье всякихъ шовинистôвъ тамъ, где ходило о вкорочуванье правъ нашого народа, ихъ нетаєна беззвгляднôсть супротивъ Русинôвъ, переконало всѣхъ Русинôвъ о послѣдныхъ цѣляхъ „народовои“ политики, о потребѣ беззвгляднои солидарности супротивъ ворожого напору. Нашѝ найчестнѣйшѝ патріоты жертвувались для идеи „згоды“ съ Ляхами; колижь бо „народовѝ“ панове розумѣютъ згоду такъ: дай, або выдру!.. И довели панове до того, що нынѣ, дивлячись на нужду нашого народа, на политичнѝ швиндлѣ котерій, стае Русь якъ одинъ мужь противъ своихъ гнобителѣвъ. На цѣлôй широкôй Руси не знайдутъ нынѣ панове нѣякои рускои „партіи“, котрабы за яку небудь цѣну продавала интересы свого народа. Впрочѣмъ будемъ такѝ, якѝ хочемъ бути, або зовсѣмъ не будемъ. Рускій мужикъ не буде нѣколи Польщѣ будувати. Смѣшно робится, коли така поважна, пôвъурядова „Presse“ добачуе въ „Rusinach od parady“ — „лучшихъ“ австрійскихъ патріотôвъ... Якого патріотизму домагаются ôтъ насъ шовинисты, се вже повиннибы разъ въ Вѣдни знати.

Где Русинôвъ треба, тамъ очевидно не недостае солодкихъ слôвъ. „Dziennik Pol.“ вычисляе мѣжь причинами польскои неудачѣ въ Коломыѣ (при выборѣ Блоха) и сю, що „bracia Rusini“ не поперли „народового кандидата“. Тажь предсѣ „prawi“ Rusini все попирали и попираютъ Ляхôвъ; о якихъ-же ту „braciach“ бесѣда? — чи о тыхъ, на котрыхъ заразъ на другôй сторонѣ кидаются найтяжшѝ клеветы?!

Правыборы выпали въ многихъ сторонахъ добре. Просимо нашихъ Родимцѣвъ взятись горячо до працѣ, щобы и выборы выпали добре, — и щобы однѝ нашѝ округи не потребували встыдатись передъ другими. Не даймо робити въ нашихъ выборôвъ „народового“ шахрайства, не позволяймо, щобы нами рядили та торгували мовь неживыми, щобы нашѝ мандаты були родомъ... емериτуры!

О надъужитяхъ при правыборахъ дôстали мы зновъ богато дописей. Панове комисарѣ поступаютъ соóѣ гдекуда дуже нелегально. На всякѝ жалобы ôтповѣдаютъ иронично: „Подавайте, протестъ, где хочете“, нѣякихъ увагъ не пріймаютъ, кôнчатъ и зачинаютъ, коли хотятъ. Тымчасомъ §§. 28—29, 37—39, 41, 45 кр. орд. выб. выразно наказуютъ, що комисарь, котрый маѥ переводити правыборы маѥ запевнитись, чи выборцѣ були завôзванѝ, маѥ зарядити правыборы о тôй годинѣ, на котру були призначенѝ, — комисарь не маѥ права выключати кого небудь ôтъ голосованя, хочьбы ôнъ прійшовъ и на самъ конець, — всѣмъ выборцямъ повиненъ бути забезпеченый приступъ, можливôсть ôтданя голосу (§. 39); комисарь маѥ поучити (§. 37) выборцѣвъ о цѣлôй процедурѣ переведеня правыборôвъ.

Зъ *Грушова* пишутъ намъ, що тамъ достохвальна комисія передовсѣмъ заѣхала до корчмы. Попоѣвши и напившися панове комисарѣ заночували, — а на другій день, коли то о призначенôй 9 годинѣ прійшли многѝ выборцѣ на правыборы, завѣдомлено ихъ, що выборы вже замкненѝ; на 140 управненыхъ ôтдало голосы лишь 20, котрыхъ ad hoc прикликано. Выборы переводивъ якійсь лѣкарь повѣтовый (п. Дорожиньскій), а другій комисарь (п. Кришке) ходивъ по дворѣ съ жандармомъ, и не позволявъ анѣ порозумѣватись анѣ скликáти другихъ. — Подôбного маневру ужито въ *Дорогомышли*. П. Кришке пôйшовъ до священика на розмову, приговорюючи все що jeszcze c..as, — а коли священикъ вконець прійшовъ, то выборы були вже „замкненѝ.“ Въ *Будомири* скликали кôлькохъ людей та жидôвъ и выбрали якогось Каличиньского. — Въ *Куликовѣ* страшно сфальшовано листу выборчу, и выбрано жидôвъ та Полякôвъ. Нашѝ люде не умѣютъ въ часъ упôмнутись (реклямувати), а потôмъ наша справа пропадае. По нещасливôмъ выборѣ высылали мабуть мѣщане депутацію до намѣстника. — Въ *Хлопôвцѣ* (староства Гусятыньского) ôтбулись правыборы „на миги“; нѣкто властиво не знавъ, коли зачались, а якъ гдеякѝ выборцѣ самѝ ввôйшли до комнаты, где ôтдавано голосы, то якъ разъ довѣдались, що выборы вже скôнченѝ. — Въ *Перемышли* мавъ п. староста дôстати секретне порученье, щобы за кожду цѣну переперти księcia-pana; поручено мабуть такожь рабинови львôвскому, щобы вплынувъ на перемыскихъ жидôвъ. П. комисарь Ляникевичь напоминае выборцѣвъ, щобы уважали, що п. староста хоче мати посломъ кн. Сапегу. Въ *Нижанковичахъ* скрѣплено жандармерію, выдумавши впередъ байку, що гр. Круков ц-кій прійде на правыборы съ 50 хлопами (битись?!..), а листы выборчои нѣкто не бачивъ. Въ *Волоскôмъ селѣ* (коло Болехова) допустивсь п. комисарь нарушеня личнои свободы вольного горожанина державы, наказавши — безъ причины — замкнути до арешту селянина Юрка Форовича, и выпустивши его ажь по переведеню выборôвъ. Помимо сеи пресіи, выбрали обуренѝ громадяне на выборцѣвъ: самого Форовича и трехъ иншихъ добрыхъ Русинôвъ.

Мы дôстали еще одну допись дотычачу выбору посла до сойму въ мѣста Коломыѣ. Тамъ важатся голосы межи дѣдичемъ въ Загайполя п. Ясиньскимъ, а п. Людв. Верôицкимъ, надъинспекторомъ львôвско-черновцкои желѣзницѣ во Львовѣ. П. Ясиньскій звѣстный зъ своеи скрайно-польскои вагонистости, тожь наколибъ тамошнѝ Русины не мали надѣѣ перевести выбору Русина (въ куріи мѣстъ), то въ такôмъ случаю моглибы съ повнымъ довѣрiемъ ôтдати свои голосы п. Верôицкому. П. Верôицкій ôтзначався справедливостею супротивъ Русинôвъ, а працюючи ôтъ 6-ти лѣтъ въ кураторіи домашного промыслу въ выдѣлѣ краєвôмъ, мавъ часъ основно обзнакомитись съ многими потребами нашого краю. Ôнъ заслуживъ собѣ нашу вдячнôсть за выданье „Взорôвъ промыслу домашного на Руси“ (доси появилось 6 выпускôвъ а послѣдуютъ еще 4). Тымъ выдавництвомъ своимъ зберѣгъ п. Верô. дорогу памятку рускихъ орнаментôвъ народныхъ, котрѝ по части черезъ оподаткованье, по части черезъ наплывъ матерій фабричныхъ помалу затрачуются, и доказавъ того, що и далекій свѣтъ пôзнавъ дорогу скарôницю нашого народного творчества. Заходови п. Верôицкого треба завдячити, що сегодня выробы нашого Гуцула-сницаря Юрка Скрѣôляка въ Яворова подивляются на всѣхъ выставахъ. Зъ иниціативы п. Верôицкого заложено школу ткацку въ Городенцѣ, впроваджено въ школѣ ткацкôй въ Коссовѣ варстаты системы Жакарта, черезъ що робота значно скорше выкôнчуєсь; зъ его иниціативы заложено въ Камѣнцѣ струмиловôй школу стельмахску и начинь боднарскихъ. Такого контръ-кандидата належалобъ мѣщанамъ коломыйскимъ поперти на случай, колибъ бачили, що свôй кандидатъ не зможе удержатись.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) На засѣданю палаты панôвъ зъ дня 18 с. м. принято законъ о краєвôй оборонѣ, о инспекторахъ промысловыхъ, а въ кôнци такожь кôлька додатковыхъ кредитôвъ. Опôсля приступлено до выбору членôвъ спôльныхъ делегацій, котрый выказуе олѣдуючѝ имена: Безецни, Бльоме, Цешѝ, Куденгове, Чарторыйскій, Енгертъ, Фалькенгаймъ, Грине, Гетнеръ, Кифельштайнъ, Лятуръ, Лихновскій, Мозеръ, Розенбергъ, Росбахеръ, Сапега, Шенборнъ, Скринци, Тунъ и Вринтсъ. Заступниками выбранѝ: Макс. Куденгове, Флюкъ, Гагернъ, Гедель, Габетинекъ, Гойосъ, Гофманъ, Травтмандорфъ и Водзицкій, по переведеню тыхъ выборôвъ замкнувъ гр. Таффе офиціяльно сегорôчну сесію парляментарну.

(*Розвязанье крайнского сойму*) зробило велике враженье на партіи нѣмецкихъ централистôвъ, котрѝ пôдняли зъ тои причины заразъ великій крикъ въ своихъ органахъ. Нѣмцямъ не на руку тое, що переведенье новыхъ выборôвъ припаде саме передъ пріѣздомъ цѣсаря до Крайны, божь звѣстно имъ дуже добре, що крайньскѝ Словенцѣ, становлячѝ переважну бôльшôсть краєвого населеня зъумѣютъ перевести теперь выборы по своѣй думцѣ, и що край сей заманифестуєсь пôдчасъ пріѣзду цѣсаря яко край славяньскій, а не нѣмецкій. И дѣйстно, Словенцѣ берутся енергично до дѣла; краєвѝ письма мѣстятъ горячѝ ôтзовы до выборцѣвъ, щобы, полишивши гдеякѝ споры и личнѝ взгляды, спôльными силами старались выперти нѣмецкій елементъ; агитація выборча ширится по всѣхъ закуткахъ краю и вѣщуе якъ найлучшѝ результаты для Словенцѣвъ. Супротивъ сего енергичного и спôльнымъ славяньскимъ интересомъ вповнѣ оправданого поступованя Словенцѣвъ утратили Нѣмцѣ всяку надѣю побѣды, а навѣть ôтважна въ иншихъ случаяхъ „N. fr. Presse“ сумнѣваєсь дуже, чи удасться симъ разомъ устояти партіи вѣрноконституційнôй противъ напору бôльшости краєвого населеня.

(*Ôтношеня Австріи до балканьского пôвострову*) що разъ бôльше проясняются. Подорожь князя чорногорокого и его побытъ у Вѣдни, про котрый на иншôмъ мѣсци згадуємъ, причиняєсь немало до розсвѣченя тыхъ взаєминъ и до утреваленя мирныхъ ôтношень Австріи съ южно-славяньскими краями. Щобы однакъ усунути всякѝ въ тôмъ взглядѣ еще существуючѝ сумнѣвы, удаєсь теперь зъ припорученя министра справъ внѣшныхъ гр. Кальнокого — бар. Тешенбергъ на балканьскій пôвъостровъ въ цѣли докладного розпôзнаня ôтношень всѣхъ урядôвъ конзуляр-

---

тись другъ съ другомъ, — теоретично оно вѣрно, але въ практицѣ покажуеся зовсѣмъ противне, а особливо дасться тое сказати о сусѣдствѣ двохъ славяньскихъ народôвъ, якъ Русины и Поляки. Славяньскѝ народы жывутся разомъ, але тôлько на пôставѣ повноправности и внутреннои независимости одного народа славяньского ôтъ другого. На тыхъ тôлько основахъ може наступити цѣлковите порозумѣнье межи Славянами. Гегемонія одного народа славяньского надъ другимъ може бути тôлько до якогось часу. Славяне можутъ житися съ собою тôлько пôдъ прапоромъ: „рôвный съ рôвнымъ“, а не инакше! Вы, пане професоръ, читали переводы поезій Шевченка, вы читали переводы пѣсень нашихъ народныхъ, отъ хочьбы переводы Боденштедта, вы читали справозданя парляменту вѣденьского и реценэіи справозданъ сойму галицкого — щô вы менѣ опôсля говорили? Вашѝ слова були отъ якѝ: „Das ruthenische Volk ist sozusagen vogelfrei; das ruthenische Volk wird aber nie untergehen, es hat Mark und Bein“, и т. д. Сегодня хочете для милости нѣмецкои политики будувати Польщу на рускôй земли. Я позволю собѣ на пôставѣ досвѣду заявити, що пôдгорненье рускои землѣ пôдъ Польщу булобъ цѣлковитымъ упадкомъ Польщѣ — упадкомъ на завсѣгды. До того довели польскѝ политики. Въ рускихъ земляхъ держалабыся Польща якійсь часъ тôлько тогды, якъ бы вы прикрыли ею прускою пикельгавбою, — тôлько при помочи прускихъ багнетôвъ — и то недовго. Єсли теперь рускій народъ, въ Галичинѣ примѣромъ, зноситъ терпеливо переслѣдованя ôтъ уорганизованои клики польскихъ ультрасôвъ и не ставитъ дѣйстного опору, то дѣеся тое тôлько зô взгляду на Габсбургску у насъ пануючу династію, котрôй завдячуе нашъ народъ увôльненье ôтъ неволѣ и ôтъ тяжкои панщины; тому тôлько терпитъ. Оголосите сегодня на рускôй земли Польщу, — сегодня повстае народъ противъ новои державы... Такѝ обставины у насъ, и кто хоче ихъ пôзнати, муситъ выучувати ихъ на мѣсци, а тогды побачитъ, якъ далеко можнабы потягнути границю новои Польщѣ. Впрочѣмъ культура польска въ Галичинѣ стоитъ такъ низько, що Русинôвъ нею не побѣдишь. Культура крикôвъ и деморализаціи простого народа, примѣромъ при выборахъ до репрезентацій краєвыхъ, — отъ и все, чого можемо научитись ôтъ галицкихъ Полякôвъ. То не тѝ Поляки, щô въ Познаньщинѣ та Конгресôвцѣ, — нѣ. Тамтѝ добачаютъ силу народа въ образованю правдивôмъ, въ розвою промыслу и т. п., а галицкѝ Поляки въ кляшторахъ та пропинаціи. Отъ вамъ культура польска XIX столѣтя въ Галичинѣ!“

Кинкель: „Сумнѝ рѣчи вы менѣ оповѣдаете, — оно такъ и есть, такъ можна и думати читаючи про вашъ край. Зле! Се рѣчи певно немалои ваги и надъ ними треба добре застановитись. Думаете, що рускій народъ есть вже на дорозѣ до самопôзнаня?“

Я: „Безперечно, хочь дѣло пеняво иде, бо стрѣчаємо сильнѝ перепоны, а все таки иде на передъ, наближаєся до лучшого. Наша интелигенція есть чисто народна, она уживае всѣхъ силъ и енергіи, щобы просвѣтити народъ правдивою просвѣтою, — не задля крикôвъ. Впрочѣмъ безнастанна борба съ польскими ультрасами помагае такожь много до скрѣпленя народныхъ силъ. Русины будутъ дальше такъ працювати, а потому покажеся, wer den Kürzeren zieht.“

Кинкель: „У васъ ще и то добре, що аристократіи не ма.“

Я: „Такъ, въ Галичинѣ ви вправдѣ не маємо, але за то не маємо такожь и представителѣвъ въ палатѣ панôвъ, кромѣ митрополита; въ соймѣ такожь не богато, бо народъ бѣдный, навѣть лѣса свого не маѥ; грошей на агитаціи такожь не маємо, а хочьбы и мали, то честь и идея наша не позволилабъ намъ деморализувати народа, котрого норовственнôсть и человѣче достоиньство лежитъ намъ на серци.“

Мы розмовляли дальше съ сѣдоголовымъ старикомъ о агитаціяхъ выборчихъ, о школахъ, о станѣ економичнôмъ нашого краю и т. п. рѣчахъ, котрѝ его дуже интересували.

Пôсля смерти Кинкля лучилось менѣ прочитати въ одноѝ въ газетъ слова кн. Бисмарка, котрыми ôнъ мавъ заявити, що Австрія не богато на тôмъ стратитъ, если зрeчеся Галичины, щобъ за тое дôстати тôлько зносного сусѣда. Слова тѝ желѣзного князя при помочи наведеои розмовы съ Кинклемъ були менѣ зрозумѣлѝ. Що дальше буде, — побачимо.

Одинъ зъ ученикôвъ Кинкля.

ныхъ и провѣреня справъ мѣсцевыхъ. Зложене нимъ справоздане удѣлитъ гр. Кальноки обомъ министрамъ торговлѣ, австрійскому и угорскому, и разомъ съ ними зложитъ плянъ зреформованя отношень конзулярныхъ на балканьскомъ пôвъостровѣ. Все тое мае отбутись еще передъ зобраньемъ спольныхъ делегацій, котрымъ власне мае бути сей плянъ предложеный. Гр. Кальноки буде тутъ мати дуже тяжку задачу, позаякъ на квестію конзулятôвъ на балканьскôмъ пôвостровѣ глядитъ инакше Угорщина, а инакше Передлитавія; треба отже погодити суперечность тыхъ внутрѣшно-державныхъ интересôвъ, щобы можна отакъ хосенно дѣлати на внѣ.

(*Розвязанье ческого сойму*) есть вже рѣчею певною. Патентъ цѣсарскій розвязуючій соймъ мае бути пôсля донесеня „Narodn. Listôвъ“ небавомъ оголошеный, а всякі змаганя дотеперѣшного маршалка соймового кн. Аверсперга, щобы повздержати розвязанье сойму, остало безъ наслѣдкôвъ. „Narodn. Listy“ доносятъ, що маршалкомъ нового сойму именованый буде кн. Кароль Шварценбергъ, той самъ, котрого выбору на маршалка повѣтового кôлька разôвъ свого часу не затверджено. Именованьемъ отже кн. Шварценберга маршалкомъ краевымъ складае правительство новый доказъ, якъ дуже змѣнились послѣдными часами отношеня краевi въ Чехахъ, и якъ сильнымъ есть теперѣшне становище до недавна еще нѣмецкою бôльшостею пригнетеныхъ Чехôвъ.

(*Справа податку грунтового*) мае бути полагоджена и до повного порядку доведена въ мѣсяци червни с. р. Именно обѣцюе министерство скарбу роздѣлити до 1 липня с. р. межи податникôвъ готовi вже аркушѣ грунтовi съ вырахованымъ вже податкомъ, а тымъ способомъ скôнчится пануючій теперь хаосъ по касахъ податковыхъ.

(*Слѣдство въ справѣ дра Каминьского*) застановивъ судія слѣдчій на внесенье державнои прокураторіи, позаякъ слѣдчi доходженя не кинули пôдозрѣня на жадну зъ особъ займаючихъ урядове становище о участь въ тôй справѣ. Зъ тои причины застановлено поступованье карне, котре ведено именно тôлько въ тôмъ направленю.

(*Князь чорногорскій у Вѣдни.*) Побытъ Миколы, князя чорногорского, въ столици Австріи и его ласкавый пріемъ у австрійского монарха кидае новый лучь свѣтла на мирнi отношеня европейскихъ державъ, а передъ всѣмъ на отношеня самои Австріи. Отъ довшого часу взяла собѣ була певна часть нѣмецкои прасы въ Австріи за задачу представляти Чорногору яко край найбôльше непріязный для Австріи, а навѣть дуже небезпечный зô взгляду на интересы австрійскi на балканьскôмъ пôвъостровѣ. Именно по выбуху послѣдныхъ розрухôвъ въ Босніи и Герцеговинѣ почато ширити рôжнородні поголоски, кидаючі не конче добре свѣтло на настрôй Чорногоры взглядомъ австрійскои монархіи, а доходило навѣть и до того, що гдекуда вказувано на Чорногору, яко на мотора тыхъ розрухôвъ. Поголоски тi ширились дальше и по придушеню боснійско-герцеговиньскихъ розрухôвъ; говорено, що Чорногорцѣ конспируютъ съ бѣглецями герцеговиньскими, що бѣглецѣ тi находятъ на чорногорскôй земли заохоту до дальшихъ агресивныхъ крокôвъ супротивъ Австріи. Зъ самого факту, що Петро Караджорджевичь пробувавъ якійсь часъ въ Цетиніи, выводжено дуже далекосяглi консеквенціи, додумуючись, що Караджорджевичь намѣряе яко агентъ Россіи скинути зъ сербского трону пріязного Австріи князя, а отакъ утворити пôдъ егидою Россіи коалицію, складаючуся зъ Сербіи, Чорногоры и Болгаріи, а вымѣрену головно противъ Австріи. Теперѣшный побытъ князя чорногорского у Вѣдни и надзвычайно прихильне принятье его черезъ австрійского цѣсаря есть найлучшимъ dementi тыхъ поголосокъ, а при тôмъ мае онъ еще и друге не менше важне значенье для австрійскои монархіи. Князь чорногорскій ѣде зъ Вѣдня на коронацію до Москвы; отже теперѣшный его побытъ у Вѣдни свѣдчитъ о тôмъ, що пріятель Россіи не конче муситъ бути противникомъ Австріи, а се знов промовляе безперечно въ користь мирныхъ отношень.

ЗАГРАНИЦЯ.

Франція. На выправу до Тонкину (въ Хинахъ) зажадало правительство французке кредиту, котрый ухвалено минувшого тыжня безъ найменшихъ перепонъ. Дискусіи надъ тымъ предметомъ не було. Тôлько мин. Шальмель-Лякуръ заявивъ, що нема причины боятися вôйны съ Хинами, позаякъ не маютъ они силы военнои, а въ найгôршôмъ случаю будутъ могли хиба повстанье тонкиньске вспомагати. Дальше пояснивъ сей-жѣ министеръ, чому правительство отказывало посла зъ Хинъ. Посолъ Буре заключивъ съ Хинами такій договôръ, котрый бувъбы Франціи отобравъ богату провинцію. Франція муситъ боронити своихъ заморскихъ посѣлостей, а заморскихъ другôвъ о скôлько можна вспомагати. Кредитъ ухвалено 358 голосами противъ 50. Зъ того голосованя видно, що Франція бажае розширеня политики колоніяльнои и пильно шукае новыхъ торговельныхъ дорôгъ. Минувшого тыжня радила палата француска такожь надъ новелею до уставы войсковои, дотычачою авансôвъ въ арміи, фортовои артилеріи и шкôлъ для дѣтей жовнярскихъ. Що до авансôвъ, новый проектъ застерѣгае особенно тое, що пôдъофициры будутъ могли тôлько тогды получити степень официрскій, если укôнчатъ войскову школу въ St. Maixent. Вѣкъ буде мавъ мало ваги при авансѣ официрôвъ нисшои ранги, а нѣякои ваги не буде мати почавши отъ ранги майора. Дѣти жовнярскi не можутъ пробувати въ касарняхъ; они будутъ выховуванi въ особныхъ школахъ отъ 12 року житя, — наука мае тревати 5 лѣтъ. Що до артилеріи, домагаесь проектъ такои организаціи, щобы артилерія складалася зъ 16 баталіонôвъ по 6 компаній. Розумѣеся, що той милитарный рухъ не подобався Нѣмеччинѣ. „Post“ пише, що сей живый рухъ, котрый въ Франціи появляесь, цѣлкомъ не отповѣдае мирнôй европейскôй ситуаціи. Помимо того, що армія француска вже нынѣ перевышае числомъ армію нѣмецку, свѣдчитъ новый проектъ министра вôйны о стремленю, щобы армію побôльшити о $46^1/_2$ баталіонôвъ пѣхоты, а 16 ескадронъ кôнницѣ.

Англія. Доносилисьмо вже свого часу, що папа выдавъ окружникъ до ирляндскихъ епископôвъ и до ирляндского духовеньства, поручаючій, щобы духовеньство въ политичнôй акціи противъ Англіи нѣякои участи не брало. Такій окружникъ папы не подобався нѣ партіи скрайнôй, нѣ тому сторонництву, на чолѣ котрого стоитъ Парнель, а котре, о скôлько може, бажае зреализувати девизу свою „вôльнôсть и независимôсть Ирляндіи“ — дорогою права и законôвъ. Въ тôй справѣ отже отбулося дня 16 мая велике народне вѣче, котрому провôдничивъ одномышленникъ Парнеля Биггаръ. По довшôй дискуссіи надъ папскимъ окружникомъ принято вкôнци таку розолюцію: „Народна партія бажае мати религію зъ Риму, але не политику. Папа есть головою католицкои церкви, но Парнель провôдникомъ политичнымъ. Цѣлый народъ пôйде за Парнелемъ и буде слухати слѣпо его приказôвъ, поки Ирляндія не зôстане независимою“. Розумѣеся само собою, що така однодушна отповѣдь патріотôвъ Ирляндскихъ на окружникъ папы мусѣла не подобатися католицкимъ органамъ. Они зазначуютъ, що папа, яко сторожь вѣры и моральности мае право давати рады, щобы интелигентна часть народа не мѣшалася до доведеной до крайности боротьбы. Кромѣ того выступивъ еще противъ Парнеля О' Доннель, котрый такожь належитъ до аграрнои лиги и займавъ въ ней досыть видне становище. О' Доннель, чоловѣкъ дуже амбитный, выдавъ на днахъ брошуру, зъ котрои видно, що авторъ ѣи радбы пôдкопати новагу Парнеля, а отакъ статя провôдникомъ тои партіи, котра доси иде за Парнелемъ. Брошура однакъ не зôстала добре принята. Дня 14 с. м. роздавано въ Дублинѣ въ тысячныхъ примѣрникахъ отозву, въ котрôй були вычисленi тi судіи присяжнi, котрi позасуджували ирляндскихъ революціонерôвъ. Отозва жадае отъ народа, щобы нѣкто не важився входити въ связь съ тыми, котрi сталися здрадниками народнои справы, котрi будутъ мусѣли спокутовати кровь невинныхъ жертвъ. — Другого дня латиньскихъ Зеленыхъ Святъ страчено въ Дублинѣ Брадія, котрый убивъ минувшого року Кевендиша и Буркого. Публика выступила демонстранційно. Все прибрало жалобу, нѣкто не зробивъ собѣ въ часѣ Зеленыхъ Святъ нѣякои пріемности, робôтники отказали собѣ дорôчныхъ екскурзій за мѣсто, не хотячи радуватись тогды, коли каты волѣкли „мученика народнои справы“ на смерть. Ненависть до Англіи дôйшла до того, що всяке убійство сповнене на якôмъ небудь Англичанинѣ уважаеся геройствомъ.

Швеція. Наколи въ середнôй Европѣ всѣ державы стараются о удержанье якъ найбôльшои арміи, — наколи передъ лицемъ потрôйного союза Франція оглядаючись на свои власнi силы, вже нынѣ потрафила такъ зреорганизувати свою армію, що число французкои арміи есть далеко бôльше отъ арміи нѣмецкои, наколи у насъ въ Австріи установлено вже четверту ассентерункову клясу, а Россія и Турція перевели такожь реорганизаціи своихъ войскъ, — то три сѣверныі державы Швеція, Данія и Норвегія задумали выробити собѣ у европейскихъ державъ признанье цѣлковитои неутральности на случай великои будущои европейскои вôйны. Отъ давного часу велася вже агитація въ тôмъ напрямѣ, а недавно тому отбулося велике вѣче въ Штокгольмѣ, въ котрôмъ взяло участь 70 членôвъ шведского парляменту, и котрый зачався цѣлкомъ серіозно предпринятьемъ якихсь мѣръ, щобы тôлько сю справу до кôнця довести. До комитету вôйшли найзнаменитшi мужѣ сихъ трехъ державъ и взяли собѣ за задачу популяризувати тую гадку межи своими земляками. На тôмъ вѣчу поставлено навѣть проектъ, щобы и парляментъ занявся якъ найскорше симъ дѣломъ. Парляментъ отказувъ вправдѣ сей проектъ, яко такій, що еще не конче на часѣ, но агитація не стихла. Тi, що вѣрнi сему плянови, голосятъ и письмами и живымъ словомъ, що на случай неутрализаціи сихъ трехъ краевъ, настанутъ для нихъ дни довгого мира. Не буде потребы боятися тои вôйны, до котрои на кождый способъ прійде чи мѣжь Россіею а Англіею, чи межи Россіею а Нѣмеччиною, а въ котру остаточно и иншi державы бôльше якъ певно вмѣшаются. Всѣ сi три державы зменшатъ у себе отакъ и податки грошевi и податки крови, бо не буде имъ грозити нѣяка вôйна. Появилася однакъ послѣдными часами брошура одного шведского майора, котрый остерѣгае свою отчину передъ неутрализаціею; ѣи авторъ замѣчае, що якъ нѣ Швайцарія, нѣ Бельгія мимо своеи неутрализаціи не знаютъ на певно, чи Франція або Нѣмцѣ пошануютъ ихъ неутрализацію на случай европейскои вôйны, такъ нѣкто знати не може, чи въ такôйже вôйнѣ Нѣмеччина або Россія ушануютъ неутрализацію державъ скандинавскихъ.

ДОПИСЬ.

Отъ Дубецка.

Понеже громадскi касы пожичковi можутъ выдобути селянъ зъ рукъ лихвярскихъ и ихъ экономичный станъ пôднести, то многi громады позапроваджували ихъ у себе, но много есть еще громадъ, котрi потребувалибы касы пожичковои, а ѣи не маютъ задля недостачѣ фондôвъ. Щобы и бѣднi громады заохотити до запровадженя касы пожичковои, подаю въ „Дѣлѣ“ рахунокъ касы пожичковои громады Павлокома, повѣта березôвского, зъ котрого можна пересвѣдчитись, що и съ маленькимъ фондомъ можна запровадити касу пожичкову. Въ Павлокомѣ отворено касу пожичкову 16 цвѣтня 1879 съ кореннымъ фондомъ 34 зр. 20 кр., котрый повставъ зъ доброохотныхъ жертвъ, узбираныхъ въ громадѣ. Зъ касы съ такъ маленькимъ фондомъ, выпожичили селяне до 16 цвѣтня 1883, се есть за 4 роки 4106 зр., а при тôмъ коренный фондъ пôднѣся на 136 зр. 41 кр. а. в. Фондъ близько почетверився, а однакъ довжники платили лишь 6% провизіи, але платили правильно. Зъ тои касы выпожичувано по 10 до 30 зр. въ той способъ, що довжникъ сплачувавъ черезъ 50 недѣль по 2% капиталу, а черезъ 2 недѣлѣ по 3% провизіи, и то: кто пожичивъ 10 зр., то плативъ черезъ 50 недѣль по 20 кр. капиталу, а черезъ 2 недѣлѣ по 30 кр. провизіи, и тымъ способомъ въ роцѣ всѣ сплативъ. Такъ отже довжникъ плативъ 6%, а понеже плативъ правильно, то каса дôстала до 12%, и тымъ способомъ коренный фондъ вырôсъ за 4 роки съ 34 зр. 20 кр. на 136 зр. 41 кр. Дивно може гдекому се выдатися, — але що дѣйстно такъ есть, на тое наводжу слѣдуючій рахунокъ обороту грошевого нашои касы.

	Приходъ зр.	Приходъ кр.	Розходъ зр.	Розходъ кр.
16 цвѣтня 1879 Коренный фондъ	34	20		
„ „ „ урядъ громадскій вложивъ грошѣ карнi яко фондъ убогихъ . . .	35	34		
16 цвѣтня 1879 урядъ громадскій умѣстивъ на 5% капиталъ громады	286	5		
до 31 грудня 1879 жертвы на фондъ коренный . .	3	60		
до 31 грудня 1879 вплынуло до фонду убогихъ . . .	8	65		
до 31 грудня 1879 сплачено провизіи	4	85		
до 31 грудня 1879 сплачено пожичокъ	435	42		
до 31 грудня 1879 пожичено 72 селянамъ	—	—	793	—
до 31 грудня 1879 заплачено провизіи урядови громадскому .	—	—	10	13
Въ р. 1880 Сплачено пожичокъ	703	69		
„ „ „ сплачено провизіи	42	75		
„ „ „ пожичено на 6% отъ селянъ	150	—		
„ р. 1880 вплынуло до фонду убогихъ	7	50		
„ р. 1880 удѣлено пожичокъ 77 селянамъ	—	—	893	—
„ р. 1880 выплачено провизіи	—	—	14	30
„ „ 1881 Сплачено пожичокъ	975	74		
„ „ „ сплачено провизіи .	57	35		
„ „ „ пожичено на 6% отъ селянъ	320	—		
„ р. 1881 вплынуло до фонду уб.	5	30		
„ „ „ удѣлено пожичокъ 84 селянамъ	—	—	1327	
„ р. 1881 выплачено провизіи .	—	—	31	88
„ р. 1882 Сплачено пожичокъ .	1196	42		
„ „ „ сплачено провизіи .	65	92		
„ „ „ вплынуло до фонду убогихъ	7	60		
„ р. 1882 удѣлено пожичокъ 80 селянамъ	—	—	943	
„ р. 1882 отдано зъ умѣщеныхъ на 6% капиталôвъ .	—	—	241	38
„ р. 1882 выплачено провизіи .	—	—	42	58
„ р. 1882 роздано убогимъ .	—	—	44	
До 15 цвѣтня 1883 Сплачено пожичокъ	158	85		
„ „ „ „ сплачено провизіи	33	20		
„ 15 цвѣтня 1883 удѣлено пожичокъ 9 селянамъ . . .	—	—	150	—
„ 15 цвѣтня 1883 отдано капиталôвъ чужихъ . . .	—	—	28	62
„ 15 цвѣтня 1883 выплачено провизіи	—	—	—	13
„ 15 цвѣтня 1883 за Дневникъ касовый, Книгу довжникôвъ 100 Книжочокъ для пожичаючого и 100 скриптôвъ .	—	—	6	84
„ 15 цвѣтня 1883 за спроданi книжочки и скрипта . .	—	40		
„ 15 цвѣтня роздано убогимъ .	—	—	2	65
Разомъ . .	4532	83	4528	51

Остае въ касѣ готôвкою 4 зр. 32 кр.

Станъ касы:

Готôвкою	4 зр.	32 кр.
На довгахъ . . .	635 „	88 „
Разомъ .	640 зр.	20 кр.
И то: Коренный фондъ .	136 зр.	41 кр.
Капиталъ громады .	286 „	5 „
Капиталы селянъ .	200 „	— „
Фондъ убогихъ . .	17 „	74 „
Разомъ	640 зр.	20 кр.

Петро Коштовскій, начальникъ гром.

НОВИНКИ.

— **Нашi братя Украинцѣ зъ Кіева,** почитаючi память нашого пок. редактора Володимира Барвѣньского, зложили и прислали на фондъ стипендійный его имени 75 рублѣвъ, а на памятникъ 40 рублѣвъ, разомъ 115 рублѣвъ.

— **Справозданье посольске дра Ив. Добряньского** отбудеся въ Станиславовѣ въ слѣдуючій четверъ, о 4. год. по пол. въ сали театральнôй. Дръ Добряньскій зложитъ справозданье зъ послѣднои каденціи и представится яко кандидатъ. Запрошуе отже П. Т. выборцѣвъ зъ меншихъ посѣлостей округа выборчого Станиславôвъ-Галичь, щобы якъ найчисленнѣйше зобралися.

— **Совѣтникъ дръ Амвросій Яновскій,** дуже дѣятельный предсѣдатель рускаго товариства педагогичного, вибираючись выѣздити зô Львова на купелѣ, оповѣстивъ выдѣлъ, що провôдъ товариства складае на часъ свого выѣзду въ руки заступника предсѣдателя, дра Фр. Костека, о чѣмъ его окремо завѣдомивъ.

— **Потвержденье конфискаты.** Коломыйскій окружный судъ потвердивъ конфискату брошуры п. Досинчука п. з. „Пильнуймося“.

— **Въ рускôй духовнôй семинаріи во Львовѣ** обходжено роковины снесеня панщины отслуженьемъ литургіи въ церквѣ при замкненыхъ дверехъ. Литургію отспѣвали оо. Дольницкій, Тороньскій, Теоф. Сембратовичь и Городецкій при асистѣ питомцѣвъ и при хоральнôмъ спѣвѣ.

— Въ друкарни товариства имени Шевченка складаеся и сими днями выйде зъ печати праця о. Данила Танячкевича зъ Закомара, пôдъ заголовкомъ „**Якъ заводити Правды на ладъ Закомарскои Правды?**“ Розказавъ Данило Танячкевичь, духовный Закомара, засновательи голова „Закомарскои Правды“. Накладомъ „Батькôвщины“. — Въ „Передньомъ словѣ“ пише о. Танячкевичь: Було се въ мартѣ, коли я писавъ до „Батькôвщины“, що, коли Господь дозволитъ, то коло Великодня выдамъ я книжку, въ котрôй по прирôжныхъ рѣчахъ що до поратôвлѣ бѣдного народу рускаго розкажу и те: що то значити мае така „Правда“, яку я завѣвъ у себе... Рôжнi роботы та труды не дали менѣ довести сю працю въ тôмъ часѣ до кôнця. А она такъ важкопреважко лежитъ менѣ на серцю.. Отже я теперь такъ нагадався. Поки выдамъ ту широку рѣчь за такі справы — зложу на скорѣ отсю маленьку книжечку. Весна и такъ онôзнилася на Божôмъ свѣтѣ и на нашôй рускôй земли. Не можна отволѣкати. Нехай добрi руськi господарѣ кинутъ и се зерно на руску ниву. А оно надѣйне, я знаю, що оно надѣйне... Въ сѣй книжечцѣ я бôльше нѣчого не подаю, якъ взорець статута для такого товариства и коротку пораду, якъ то коло першого заснованя такои „Правды“ заходитися. А вже въ другôй, побôльшôй книжцѣ розкажу: на чѣмъ така „Правда“ заклалася и до чого она придалася, якъ таку рѣчь вести належитъ; подамъ и взоры друкôвъ на книжки, формуляры и все потрѣбне. Где кто тамъ буде заходитися коло першого заснованя такого товариства, а я тымчасомъ выладжу мою книжку. Тай буде добре. А поки що, розбирайте самi, дорогi братя, въ статочныхъ Вашихъ головахъ по тôмъ статутѣ, що то за така та моя „Правда“?

— **Нова читальня народна** закладаеся въ мѣсточку Микулинцяхъ, въ повѣтѣ тернопôльскôмъ. Яко основателѣ ѣи пôдписалися подаючи статутъ до ц. к. намѣстництва мѣщане: Иванъ Ярема, Григ. Цыбульскій, Петро и Стефанъ Абрагамовскій, Ив. Воловчукъ, Ив. Костецкій и Тим. Хаджай. Статутъ внесено до намѣстництва черезъ редакцію „Батькôвщины“.

— **О п. Тадею Федоровичу,** властителю Клебанôвки въ Збаражчинѣ, надôслано „Батькôвщинѣ“ допись, въ котрôй наведено много заслуженыхъ похвалъ для сего рускаго властителя бôльшихъ посѣлостей. П. Тадей Федоровичь отзначаесь великою прихильностею для рускихъ селянъ, все боронитъ ихъ интересôвъ, а селяне Клебанôвки зъ вдячности выбрали его начальникомъ громадскимъ. П. Тадей Федоровичь есть вѣрнымъ сыномъ нашого обряду и нашои церкви, съ людьми все говоритъ по руски, дѣти выховуе по руски. Въ Яцôвцяхъ выгнавъ жида-пявку зъ корчмы, а отдавъ ѣи христіянинови съ якъ найострѣйшими застереженями, такъ що зъ корчмы зробилося селяньско-руске касино. Яко добрый господарь, мае дужѣ хорошій товаръ розплодовый и позволяе такожь селянамъ користати зъ него зовсѣмъ безплатно; коли кто погоритъ, дае ему матеріялъ будôвляный. Его заходомъ устроено минувшого року выставу товару селяньского въ Збаражи и закладаесь школа килимкарска въ Збаражи; онъ такъ любитъ домашный промыслъ народный, що въ его домѣ комнаты поприбиранi въ килимы домашного выробу, а дѣти и жѣнка ходятъ въ мережаныхъ сорочкахъ. П. Тадей Фед. есть членомъ рускои Бурсы въ Тернополи и щедро ѣи спомагае, дуже протегуе спѣвъ нотный, и т. д. — „Пожалься Боже, кôнчитъ дописователь „Батькôвщины“, длячого у насъ такъ

мало такихъ панôвъ Федоровичêвъ, а на ихъ мêсце якесь дивовище гей колонистôвъ, котрымъ старо-шляхецка Польща завернула голову и хотêлибъ ей будувати на Русн!“...

= **Schweiggeld.** „Достойникомъ“ котрый мавъ говорити о тôмъ, що дръ Цукеръ отримавъ 6000 зр. (extra, крôмъ тыхъ 5000, до котрыхъ признався) есть — якъ намъ доносятъ — п. маршалокъ дръ Зыблкевичь. — Послêдна „Strażnica“ зновъ переповнена подрôбностями о всякихъ Schweiggeld-ахъ.

— **Зъ Кôцманя** (на Буковинê) пишутъ намъ: Агитація, ведена кс. Стояловскимъ за скасованьемъ рускихъ святъ, розширилася черезъ тутешныхъ спольщеныхъ римско-католицкихъ ксêндзôвъ и на Буковину. Ото недавно въ Кôцмани, где греко-уніяты ôтправляютъ свои молебнê въ римско-кат. костелê (бо за бêднй, щобы собê церковь побудувати) завзывае костельный Гуменка, старшого брата зъ кôцманецкои греко-уніятскои парохіи, щобы пôдписавъ просьбу за зрôвнаньемъ календарêвъ. Старшій братъ рускій каже на те до костельного: „Дайте менê то письмо; я пôйду до свого панъ-отця порадитися.“ На се справедливе жаданье костельный сховавъ швидко згадане письмо и не взывавъ вже бôльше старшого брата до пôдпису. Чи такими пôдземными темными ходами римско-католицкихъ органôвъ не наловлено тутъ въ Буковинê межи греко-уніятами пôдписôвъ за знесеньемъ рускихъ святъ, — не знаю. То однакъ певно, що если се удалось гдекуда нашимъ противникамъ, — то греко-уніяты зôстали обдурений, не знали, щó пôдписуютъ.

— **Зъ Коссова** пишутъ намъ: Звêстно читателямъ „Дêла“, що передъ пару мêсяцями на ярмарку въ Коссовê побили Гуцулы такъ тяжко жидка-злодêя, що той незабавомъ погибъ. Гуцулы, правду сказати, мали причину бути дуже розъярeными: жидокъ вырвавъ зъ рукъ селянинови стокôлькадесятъ зр. банкнотами, селянинъ пустився за нимъ въ погоню, але другй жиды пôдкладали ему ноги и ôнъ падавъ, наконецъ злапавъ жидка, але той передавъ вже грошê якомусь иншому жидкови — и тяжко, кроваво запрацёвана праця селянина пропала... Гуцулы страшно побили жидка и ôнъ згибъ. Жандармы явилися на мêсци чину и почались арештованя. Жида анê одного не арештовано, але арештовано богато селянъ, на котрыхъ жиды свêдчили. Мêжь иншими арештоваными бувъ такожь одинъ 24-лêтный селянинъ зъ Кобакъ, сынъ чесного газды Данила Острынюка; ôнъ пôдчасъ аферы въ Коссовê стоявъ коло воза и лаявъ жидôвъ, — за те жиды на него показали и жандармы его взяли. И сей молодый Острынюкъ померъ въ великôмъ тыждни въ вязници, не дôждавшись увôльненя. Старый Острынюкъ зруйнувався увязненьемъ сына, продавъ волы и выдававъ грошê на адвокатôвъ, але тй нêчо не могли помогчи; за весь часъ вязницê батько не мôгъ навêть добитись позволеня — побачитись съ сыномъ. Коли сынъ заслабъ, перенесли его до публичного шпиталю и тамъ умеръ. Родичамъ, не заставшимъ сына вже въ живыхъ, кажутъ еще за шпиталь платити. Слêдство противъ другихъ увязненыхъ все еще не скôнчене, всê сидятъ замкненй.

— **Зъ Стрыя** пишутъ намъ: Мабуть неповоротнй то часы, коли сама звêстка, що ось до якогось мêста маê зъêхати театръ рускій, була въ силê зъелектризувати цêлу околицю. Въ день представленя и зъ подальшихъ сторôнъ всêми гостинцями тягнулись у мêсто то вôзками, то найтичанками то и простыми возами сыны Руси съ своими родинами, щобъ налюбуватись рôднымъ словомъ, почути рôдну пêсню, рôдну музику. Ставитись на представленя театру уважалось святымъ обовязкомъ Русина, дêломъ патріотизму. Саля биткомъ наповнена гримêла ôтъ оплескôвъ для сынôвъ Мельпомены. А нынê? Ось у мêсто наше зъêхавъ тыждень тому першій разъ театръ пп. Биберовича и Гриневецкого. Богатый репертуаръ штукъ добôрныхъ, совêстна гра нашихъ артистôвъ, богата гардероба и выстава казалибъ сподêватися, що театръ сей буде повитаный, якъ любый гôсть, знайде добре поводженье, а заходы и труды дирекціи дôзнаютъ заслуженого повною мêрою узнаня! Где тамъ! Саля театральна свêтитъ майже пустками. На крêслахъ побачишъ гдекого зъ Полякôвъ, гдеякого жида, но не побачишъ Русинôвъ. хочь ихъ немало въ мêстê, немало и въ околици. И якажь причина сему, що одна зъ важнêйшихъ народныхъ институцій не знаходитъ у сынôвъ Руси сего щирого и сердечного привêту, на якій заслугуе? Чи вже выгасъ въ серцяхъ нашихъ патріотизмъ, чи може мы вже такъ збêднêли, що не въ станê зложити и малои ленты на жертвенникъ народного дêла, чи може вже насъ всêхъ присêвъ сей грубый матеріялизмъ, що у громадженю гроша бачитъ цêль житя и оказуесь глухимъ, где иде о спромогу пожиточнои институціи. о невинне заманифестованье, що ще у серцяхъ нашихъ не выгасла любовь до всего взнеслого, гарного а передовсêмъ рôдного? — Сподêваемось, що голосъ нашъ дôбьеся до неодного серця, та що слêдуючй представленя згромадятъ численнêйше руску публику, а дирекція не буде змушена, чимъ скорше покидати сй негостинній пороги и перенестись въ стороны, где напевно найшлабы теплêйше принятье зъ стороны Родимцêвъ.

— **П. Аполинарій Гоппенъ**, дêдичь въ Сваричевê намêряе зновъ кандидувати зъ бôльшихъ посêлостей долиньского повêта. Противъ кандидатуры сего пана выступила „Gaz. Nar.“ за те, що ôнъ дôставши въ спадщинê по своêмъ братê два села на Подôлю: Теофилôвку и Викторôвку и кôлькасотъ тысячь готôвкою, продавъ оба села въ 14 днêвъ жидамъ, хочь хотêли ихъ купити Поляки...

— **„Kuryer poznański“** ôтповêдае въ недêльнôмъ числê на замêты, пôднесенй черезъ рôжній польскй газеты на его пропозицію: полишити Русинамъ въ кôлькадесять, примêромъ 30 округахъ повну свободу выборчои акціи. „Kuryer“ каже, що ту не ходитъ о нêяке „зрêканьеся“ правъ, але о — „zupełnie coś innego, czego jaśniej tłumaczyć nie potrzeba, — o niemięszanie się, o zrzeczenie się wpływu na wybory.“ Если Поляки такъ радо все покликуются на унію люблинську, та на слова: wolni z wolnymi, równi z równymi, тожь предсê годê зновъ казати: що мы хочемъ ось такого або такого Русина, — а иншого нê! *Поляки повинній* стеречись „wywierania nacisku“ вже хочьбы для того, щобы дати способнôсть рускимъ посламъ причинитись до выясненя правды. — Не входимо вже въ се, чому „Kuryer“ такъ говоритъ, — чи зъ однои прихильности для Русинôвъ, чи зъ иншои причины, — але констатуемо фактъ, що тôлько нашй заслêпленй шовинисты — плетучи о „згодê“ — можутъ забувати на одну ôтвêчну основу згоды: справедливôсть. Не Русинъ, moskalofil, — але таки Полякъ, выходячій зъ чисто польского становиска журналистъ — дае сй науки нашимъ галицкимъ Полякамъ...

— **Рабинъ Блохъ** зъ Флориндорфу написавъ до львôвскихъ газетъ польскихъ письмо, въ котрôмъ заявляе, що яко „prawy syn ziemi polskiej“ не тôлько приступитъ до польского клюбу, але такожь буде всêми силами попирати „народову политику делегаціи польского народа въ Вêдни“. Буде такожь старатись стêснити звязь межи христіянскими а жидôвскими Поляками, и розширювати якъ найусильнêйше między żydowstwem народову польску идею.

— **Абонаментъ желêзничій** заводитъ у себе — по чавши ôтъ 1-го червня желêзныця Короля-Людвика, однакожь лишь для I и II клясы; абонаментовй билеты управняютъ до êзды по всêхъ линіяхъ, и то поêздами звычайными або посшêшными. Цêна (ôтъ 1 червня до кôнця сего року) выноситъ за I кл. 200, за II кл. 150 зр. Замовляти можна на котрôй небудь стаціи, додаючи фотографію абонента.

— **(Дрôбній вêсти).** Намêстникъ гр. Потоцкій повернувъ вчера вечеромъ, а маршалокъ дръ Зыбликевичь въ недêлю рано зъ Вêдня до Львова. — Въ селê Воли блажôвскій, пов. самбôрокого, селянинъ Лесько Гайдукъ, налоговый піякъ, продавъ свою хатину за 25 зр., а пропивши тй грошê положився на стрыху проданои хаты и пôдпаливъ ей; самъ згорêвъ и пустивъ съ дымомъ обôйстье сусêда.— Въ Празê ôтворена 3-та велика рôльнича выстава. — Роботы около каналу, котрый маe перетяти межиморье Панама, поступаютъ швидко на передъ; каналъ сей будуесь вздовжь желêзницê, и буде широкій 28—50, глубокій 8—9 метрôвъ, а довгій 50 англійскихъ миль.

ПОСМЕРТНЙ ВêСТИ.

✝ **Іоанна Витошиньска**, жена о. Іосифа Витошиньского, пароха зъ Денисôва, упокоилася по довгôй а тяжкôй недузê дня 20 л. мая въ 41 роцê житя. Вêчна ей память!

— **На фондъ стипендійный имени Вол. Барвêньского** зложили на ювилейнôмъ торжестзê 50-лêтного священьства и золотого весêля о. Іосифа Заячкôвского въ Лопянцê: П. Т. о. Іосифъ Заячкôвскій 2 зр., п. Титъ Заячкôвскій 2 зр., п. Атаназій Заячкôвскій 2 зр., п. Олена Заячкôвска 1 зр., дръ Олександеръ Огоновскій 2 зр., о. Иванъ Турчмановичь 1 зр., о. Волод. Яновичь 1 зр., о. Ив. Головкевичь 1 зр.; о. Ив. Попель 2 зр.; п. Ольга Турчмановичь 1 зр., п. Марія Турчмановичь 1 зр., п. Варвара Воеводка 2 зр., п. Левъ Воеводка 40 кр., о. Венедиктъ Ружицкій 40 кр., п-на Михалина Рошкевичь 40 кр., п. Порфиръ Витвицкій 1 зр., п. Кавчиньскій 13 кр., о. Северинъ Турчмановичь 1 зр., п. Н. Г. 40 кр., п. Ярославъ Рошкевичь 50 кр., п. В. Ярошь 1 зр., дрôбній складки 3 зр. — разомъ 26 зр. 23 кр. — Разомъ съ попередно выказаными **306 зр. 6 кр.**

— **Жертвы на руску бурсу въ Коломыї** въ мêсяцяхъ цвêтню и маю 1883 р.: I. Въ грошехъ: 1) складка на празнику въ Пôдгайчикахъ и ôтъ о. Дворянина 3·77 зр.; 2) хв. редакція „Слова“ складку выказану въ чч. 18, 23, 43 и 117 — 6 зр.; 3) складка на празнику въ Жукотынê и ôтъ о. Волошиньского 1·83 зр.; 4) о. Мих. Попель зъ Чернелицê ôтъ себе 5 зр.; 5) доплаты за питомцêвъ за 2-гій курсъ и то 59·50 зр. II. Въ натуралiяхъ: 6) о. крыл. Кобляньскій, пароxъ коломыйскій зъ панахиды въ проводы 20 бох. хлêба; 7) п. Микола Агопсовичь, дêдичь зъ Королêвки, 2 кôрцê картофель: 8) о. І. Кобрыньскій зъ Мышина 18 бох. хлêба, ½ кило солонины и 12 писанокъ. — Складаючи симъ Вп. Добродêямъ прилюдну подяку за ласкавй датки, поручае Зарядъ бурсы сю институцію и на будуще ласкавôй памяти Вп. рускихъ Патріотôвъ.

Для „Академичного Братства“ Вп. Захаръ Павлюхъ въ Хащовê 10 зр.

— **На стипендію Шевченка** Вп. К. Павловскій въ Микуличинê 5 зр.

(Надôслане.)

(За рубр. Над. Ред. не бере на себе отвêчальности.)

Заявляю нынêшнымъ, що Допись „Ôтъ Яворова (Господарство нашой повêтовой рады)“ умêщена въ ч. 28. „Нового Пролома“ зъ 9 (21) цвêтня 1883, съ пôдписомъ „Маляркевичь“ не походитъ ôтъ мене, анê нêкого не уповажнивъ я мене пôдъ нею пôдписувати.

Ал. Маляркевичь,
приходникъ въ Коханôвцê.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Паславскій въ Корытникахъ: Ваша подяка була вже помêщена въ однôмъ зъ попередныхъ чиселъ „Дêла“. Вы запевно ей не доглянули.

Редакція литературно-науковои часописи „Зоря“ розписуе

ПРЕДПЛАТУ

на окремый передрукъ историчнои повêсти Ивана Франка

„Захаръ Беркутъ“,

котра одержала першу премію при розписанôмъ на 1883 р. конкурсê и въ липню с. р. появитъ ся особною книжкою. Для непренумерантôвъ „Зорê“, котрй бажалибы набути тую повêсть, розписуесь предплата. Книжка обнимати буде около 10 листôвъ печати, цêна предплаты выноситъ 1 зр. Предплату можна присылати на руки редакцій: „Зорê“, „Дêла“ и „Батькôвщины“. За кошта пересылки пренумеранты не доплачуютъ нêчого.

Курсъ львôвскій зъ дня 21. л. мая 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желêзн. Кар. Людв. по 200 р.	307 —	310 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	169 75	172 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	301 —	306 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 90	98 90
„ „ „ по 4% ав.	89 20	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	97 90	98 90
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 80	102 80
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжній за 100 р.		
Общ. рольн. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лêтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 70	99 70
Облиги комунальній Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мêста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 56	5 66
„ цêсарскій	5 57	5 67
Наполеондоръ	9 45	9 55
Пôвимперіялъ	9 75	9 85
Рубель россійскій срêбный	1 55	1 65
„ „ паперовый	1 17	1 19
100 марокъ нêмецкихъ	58 20	59 —
Серебро	— —	— —

ОБРАЗКИ
на преміи для дêтей
поручае 5—?
К. М. Вознякъ
во Львовê ул. Ôрменьска ч. 6.
(на противъ „Народного Дому),“
сотка по **60 кр., 1 зр., 1 зр. 60 кр., 2 зр. 50 кр. и 3 зр.**
Такожь
Молитвословы для дêтей по 15 кр. шт., бôльшй 20 кр. шт., для молодежи 30 кр. шт.
Молитвенники народній по 20 кр. штука.
При замовленяхъ образкôвъ высше 10 зр. ôтсылаю франко.
Съ почтенiемъ
К. М. Вознякъ.

„ДЫМЪ“,
повêсть Ив. Тургенева. Цêна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дêла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Въ администраціи „Дêла“ можна дôстати слêдуючй працê бл. п
Володимира Барвêньского:
1. СКОШЕНЫЙ ЦВЪТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цêна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цêна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100-ЛЪТНЙ РОКОВИНЫ ЦЪСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цêна . . . . 25 кр.
4. БЕСЪДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНÔМЪ ВЪЧУ РУСИНÔВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цêна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначуе Родина покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ працъ на стипендію им. Володимира Барвêньского. (2—?)

„МЕРТВЙ ДУШЪ“
гумористична повêсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8 ки).
Цêна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.
Дôстати можна въ администраціи „Дêла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Торговля полотенъ и товарôвъ бавовняныхъ
СТАНИСЛАВА БУШАКА
во Львовê, пляцъ Галицкій ч. 2
поручае по цêнахъ найнизшихъ
правдивй американьскй ручній и нôжній
МАШИНЫ ДО ШИТЯ

въ фабрики Wheeler-a Wilson-a въ Новôмъ Іорку, котрй и на послêднôй выставê въ Парижи преміовано найбôльшою нагородою;
(1—?) такожь
американьскй машины до шитя Howe-го
до ремêсничого ужитку
и **машины до шитя Singer-a**
зъ славнои фабрики саскои Клим. Миллера въ Дрезнê.
Части складовй тыхъ машинъ, якъ такожь **нитки, шовкъ, иглы** и **смаровило** все на складê.
Наука шитя безплатна, геаранція многольтна.
Продажь и на сплату пôсля умовы.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,
ЩОМÊСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ
выходитъ въ Кіевê вже 2-ій рôкъ,
при участи кружка кіевскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакціею Ф. Г. Лебединцева.
Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дêла“. — Предплата за цêлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дêла“ 14 зр. а. в.

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ
для Галичины и Буковины,
зарегистроване общество съ неограниченною порукою,
купуе и продае Листы довговй, точно по дневнôмъ курсê; **есконтуе купоны тыхже листôвъ**, купоны **листôвъ державныхъ** навêть передъ речинцемъ и **векслê**; **удêляе пожички** и **задатки** на гипотеку; **принимае грошевй вкладки:**
а) на **книжки щадничй** по 6%,
б) на **бêжучій рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповêдженьемъ по 6%, 5% и 4%.
Заставниче ôтдêленье того Заведеня **удêляе пожички на заставы**, а именно: цêнній ефекты, дорогоцêнности, выробы фабричнй и ремêсничй и всякй предметы, маючй цêнностъ. (10—24)
Бюро Заведеня въ власнôмъ домê при улицê Ôрменьскôй н-ръ 2, на I-ômъ поверсê.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнй Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 53. Львôвъ, Четверъ 12 (24) мая 1883. Рочникъ IV.

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациn часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ для Австріи:

на цѣлый рôкъ . .	12 зр.
на пôвъ року . .	6 зр.
на чвертъ року . .	3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	16 зр.
на пôвъ року . .	8 зр.
на чвертъ року . .	4 зр.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	зр. 5·—
на пôвъ року ,	зр. 2·50
на чвертъ року .	зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . .	12 рубл
на пôвъ року . .	6 рубл
на чвертъ рок . .	3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ .	16 рубл.
на пôвъ року . .	8 рубл.
на четвертъ року .	4 рубл.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	5 рубл.
на пôвъ року .	2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чвертъ року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ÔТОЗВА

товариства „Руска Рада“.

Братя Выборцѣ!

Вô второкъ маєте выбирати послôвъ до краєвого сойму во Львовѣ. При давнѣйшихъ выборахъ порозумѣвались мы съ людьми кождого округа и указували Вамъ посольскихъ кандидатôвъ, на котрыхъ Вы свои голосы ôтдати маєте. На сей разъ поручили мы осôбпому комитетови, щобы ôнъ выборами занявся и ôнъ назвавъ себе „Головный рускій выборчій Комитетъ“. Въ складѣ того комитету суть члены нашого товариства и члены єго выдѣлу. Ôнъ веде выборчй справы такъ, якъ мы собѣ того желаємъ и якъ вымагае интересъ нашого руского народа и нашихъ рускихъ громадъ.

Для того, Братя Выборцѣ, слухайте того Головного руского Комитету и ôтдавайте Вашй голосы лишь такому кандидатови, котрого Вамъ сей комитетъ препоручитъ.

Сей рускій Головный Комитетъ выборчій порозумѣвся съ людьми, що маютъ въ окрузѣ Вашôмъ довѣріе, зôзвавъ ихъ до Львова, выслухавъ ихъ голосу и представивъ Вамъ на посольскихъ кандидатôвъ людей, о котрыхъ увѣреный, що щиро и ôтважно будутъ рускй и громадскй справы заступати.

Братя Выборцѣ! Голосъ того Головного руского Комитету нехай буде для Васъ голосомъ Божимъ! Не давайтеся нѣкому баламутити и памятайте все на то, що якъ дасте Вашй голосы на свого рускаго кандидата, то покажете свѣту, що Вы о добро своє дбаєте, що Вы достойнй бути рускими выборцями!

Приступайте до голосованя смѣло и неустрашимо, бо лишь тымъ способомъ сповните по совѣсти то право, яке давъ Вамъ нашь Монархъ своими законами.

Не лякайтесь нѣякихъ грозьбъ, бо законъ дає Вамъ право голосувати на того, на кого Вы самй хочете и нѣкому не можна приказувати Вамъ, щобы Вы на сего або на того голосъ свôй давали.

Выскажѣтъ смѣло и ôтважно волю своихъ громадъ и волю всего нашого народа и дайте голосы Вашй лишь на того, кого народъ нашь посломъ мати желає и кого выбирати поручивъ Вамъ нашь Рускій Головный Комитетъ выборчій.

Такъ ôтзываєся до Васъ Выдѣлъ „Рускои Рады“, того всѣмъ Вамъ звѣстного товариства, що має право и обовязокъ стояти на сторожи правъ нашого руского народа и тй права всюда и все боронити.

Послухайте того голосу и голосуйте всѣ якъ одинъ лишь на того посольского кандидата, котрого укаже Вамъ нашь рускій Головный выборчій Комитетъ.

Ваша побѣда буде нашою побѣдою, буде побѣдою всеи нашои Руси и принесе хосенъ якъ Вашимъ громадамъ, такъ и всему нашому народу, бо може причинитися до лучшои єго долѣ.

Ôтъ Выдѣлу Товариства „Руска Рада“.

Во Львовѣ, дня 8 (20) мая 1883.

Яковъ Шведицкій, предсѣдатель.

Дръ Ив. Добряньскій, заступн. предсѣд.

Рускй кандидаты.

Рускій центральный комитетъ для переведеня выборôвъ посольскихъ до сойму краєвого поставивъ по выслуханю делегатôвъ комитетôвъ окружныхъ слѣдуючй кандидатуры въ округахъ выборчихъ зъ меншихъ посѣлостей и препоручає ихъ горячому и однодушному попираню выборцѣвъ и всѣхъ рускихъ патріотôвъ:

36. На округъ Рогатынъ-Бурштынъ дра **Александра Огоновского**, професора университету во Львовѣ.

37. На округъ Залѣщики-Тлусте о. **Александра Кнѣгиницкого**, приходника въ Залѣщикахъ.

38. На округъ Чорткôвъ-Будзанôвъ-Золотый Потôкъ о. **Григорія Боднара**, приходника Золотого Потока.

39. На округъ Городенка-Обертынъ дра **Корнила Сушкевича**, секретаря финансовои прокураторіи во Львовѣ.

40. На округъ Яворôвъ-Краковець о. **Іосифа Крушиньского**, приходника въ Селискахъ.

41. На округъ Стрый-Сколье п. **Василя Ковальского**, совѣтника высшого краєвого суду во Львовѣ.

42. На округъ Скалатъ-Гриналôвъ п. **Василя Кивелюка**, мѣщанина въ Скалатѣ.

43. На округъ Зборôвъ-Залôзцѣ п. **Іосифа Онишкевича**, ц. к. нотаря въ Зборовѣ.

44. На округъ Богородчаны-Солотвина п. **Алексея Барабаша**, господаря зъ Старыхъ Богородчанъ.

Ôтъ центрального комитету выборчого.

Львôвъ дня 10 (22) мая 1883.

Доповненя и поправки попереднього спису кандидатôвъ.

На округъ Коломыя-Печенѣжинъ п. **Александеръ Агопсовичь**, посесоръ Королôвки въ Коломыйщинѣ.

На округъ Ярославъ-Сѣнява п. **Антоній Вербенець** (не Вербицкій, якъ було подано въ послѣднôмъ числѣ), мѣщанинъ въ Ярославѣ.

На округъ Самбôръ-Старе-мѣсто п. **Теофиль Бережницкій**, совѣтникъ окружного суду въ Самборѣ.

Заявленье.

Довѣдавшись, що въ послѣднôмъ часѣ въ окрузѣ выборчôмъ Долина-Болехôвъ появились рôжнй кандидаты, представляючйся навѣть будьто они высланй ôтъ руского центрального комитету во Львовѣ, — заявляємъ рѣшучо, що єдинымъ нашимъ кандидатомъ на згаданый выборчій округъ єсть професоръ львôвского университету, дръ **Александръ Огоновскій**. Остерѣгаємъ отже якъ найусерднѣйше ВП. Выборцѣвъ нашихъ, щобы уважали тôлько єго одного за свого кандидата.

Ôтъ руского центр. выб. Комитету.

Т. Павликовъ, предсѣдатель. *А. Горбачевскій*, секретарь.

Заявленье.

Въ окрузѣ выборчôмъ Стрый-Сколе поставила була поважна часть тамошныхъ патріотôвъ мою кандидатуру. Дякуючи Имъ на сей разъ за положене въ менѣ довѣріе, мушу въ сёй доровѣ прилюдно Имъ заявити, що зъ уваги на грозяче небезпеченьство зъ стороны неперебираючого въ агитаційныхъ средствахъ кандидата польского, уважаю моимъ патріотичнымъ обовязкомъ вречися своеи кандидатуры въ користь кандидата, поставленого рускимъ центральнымъ комитетомъ, щобы задля розстрѣленя рускихъ голосôвъ не выйшовъ побѣдоносно анти-народный кандидатъ.

Василь Нагôрный.

Заявленье.

Будучи представленый гдекотрыми П. Т. родимцями-народолюбцями „Головному комитетови выборчому во Львовѣ“ на посла зъ округа Лиско-Балигородъ-Лютовиска, за що имъ сердечно за довѣріе дякую, маю честь П. Т. Выборцямъ всенародно освѣдчити, що ôтъ сеи чести и обовязку на теперь ôтказуюся, понеже приватнй обстоятельства мене спиняютъ. Въ мѣсце мое на посла въ соймъ препоручаю П. Т. Родимцямъ и Выборцямъ п. дра Діонизія Яминьского, адвоката краєвого въ Львовѣ и руского помѣщика на Журавинѣ.

Заразомъ заявляю, що порозумѣвшися съ выборцями мого политично-судового округа выборчого и будучи самъ выборцемъ въ городка Лютовискъ, лично съ всѣми дня 29 с. м. въ Лиску при выборахъ явлюся и тôлько на п. Яминьского нашй голосы ôтдамо. Упрашаю всѣхъ мене попираючихъ и П. Т. Выборцѣвъ, котрымъ п. Яминьскій лично задля короткого часу представити не мôгся, єго кандидатуру попирати и на него голосувати, заручаючи заразомъ, що тойже ôтповѣсть всѣмъ нашимъ желанямъ и потребамъ народа и краю, якъ се публично намъ ту высказавъ.

Володиславъ Сасъ Лисковацкій, гр. к. парохъ въ Лютовискахъ.

Оповѣщенье.

Рускій окружный комитетъ выборчій на округъ Калушь-Войнилôвъ проситъ всѣхъ П. Т. Выборцѣвъ, щобы въ повнôмъ числѣ прибули на передвыборчій збôръ въ Калуши въ недѣлю, дня 15 руского (27 латиньского) мая, о годинѣ 2½ по полудни, въ домѣ Габера.

Ôтъ Рускаго окружного Комитету на округъ Калушь-Войнилôвъ.

Оповѣщенье.

Выдѣлъ политичного товариства „Народна Рада въ Долинѣ“ подає симъ до прилюдноі вѣдомости, що дня 16 (28) мая с. р. о 3 год. пополудни ôтбудеся загальный збôръ членôвъ тогожь товариства въ локали, якій Выдѣлъ укаже Вп. Членамъ на мѣсци въ Долинѣ.

Порядокъ дневный:

а) Ôткрытье збору.

б) Справозданье зъ дѣяльности товариства и станъ касы.

в) Выбôръ нового Выдѣлу.

г) Внесеня поодинокихъ членôвъ.

Въ виду предстоячихъ выборôвъ посла до сойму краєвого Выдѣлъ въ мысль §. 2. 2) статутôвъ товариства завзыває по закрытю зборôвъ П. Т. рускихъ Выборцѣвъ на приватну нараду въ справѣ выбору посла до сойму.

Зъ уваги на такъ важнй справы Выдѣлъ має надѣю, що якъ П. Т. члены товариства, такъ и патріоты, бажаючй вступити въ члены и П. Т. рускй Выборцѣ являтся громадно, щобы дати доказъ крѣпкои жизни и силы руского народа въ нашôмъ повѣтѣ, боровшôмся до теперь все славно и неустрашимо за правду и идею св. Руси.

Ôтъ Выдѣлу тов. „Народна Рада.“

Долина дня 7 (19) мая 1883.

Іосифъ Заячкôвскій, предсѣдатель.

Т. К. Бѣлецкій, секретарь.

И мы — братя Славяне!..

Славяне мусѣли вже зъ давна-давенъ зносити всякй упокореня та выслугуватись другимъ; имя „Славянинъ“ стало навѣть вконецъ уживатись въ бесѣдѣ нашихъ ôтвѣчныхъ ворогôвъ въ значеню простого невôльника, Sclave... Що гôрше, — бувало и буває часто-густо и таке, що не якій тамъ чужинець, але таки братъ рôдного брата не пожалуе, — або що славяньскй зъ мовы, та неславяньскй духомъ „братя“ завдавали тяжкй раны слабшимъ братамъ...

Однакожь, хоть поволи, дуже поволи, — але все таки замѣтно усуваются ôтъ вѣкôвъ нагромаджень кривды. Тажь се власне найблагороднѣйше змаганье людского серця: нищити всякій тискъ и гнетъ, вымѣрювати справедливôсть, — забезпечувати и найдрôбнѣйшôй екзистенціи права, котрй ѣй приналежатъ. Не дивно проте, що кождый успѣхъ на сёй дорозѣ чисто-людского поступу додає и придавленому злыднями бѣдакови ôтрады и надѣе на лучшу, красшу будучнôсть.

Сими днями сповнились майже незамѣтно два важнй факты, пропамятнй въ исторіи австрійскихъ Славянъ. Два братнй, многонадѣйнй народы славяньскй дôждались по довгихъ трудахъ и заходахъ сповненя одного зъ найголовнѣйшихъ своихъ бажань. Вже передъ кôлькома днями доносили мы о цѣсарскôмъ патентѣ розвязуючôмъ соймъ краиньскій; позавчера, т. є. майже въ тôй самôй хвили, коли императоръ всеи Россіи завитавъ въ торжественно прибранôй престольнôй Москвѣ, — опубликовала урядова „Wiener Zeitung“ цѣсарскій патентъ розвязуючій соймъ ческій. Щобъ оцѣнити значенье згаданыхъ двохъ патентôвъ, выстане знати, що въ обохъ розвязаныхъ соймахъ мали бôльшôсть Нѣмцѣ, — що сего розвязаня такъ Чехи якъ и Словенцѣ ôтъ давна вже усильно домагались, що поставили єго вконецъ яко conditio sine qua non дальшого попираня министерства графа Таффе. А єще и се треба додати, що такъ Чехи, якъ и Словенцѣ добются въ теперѣшныхъ ôтношеняхъ при новыхъ выборахъ въ обохъ згаданыхъ соймахъ дуже значнои бôльшости, — и то безъ найменшого сомнѣня...

Въ Краинѣ перемагае число Словенцѣвъ одинайцять (!) разôвъ число Нѣмцѣвъ, — а мимо сеи величезнои бôльшости нумеричнои Славянъ, умѣли ихъ завзятй противники все таки удержуватись въ легальнôй репрезентаціи краю въ бôльшости!! Нѣмцѣ розпоряджали славяньскимъ гроншемъ, Нѣмцѣ ухвалювали законы, нѣмецкій „Выдѣлъ краєвый“ стоявъ на чолѣ автономичныхъ властей майже чисто-славяньскои Краины. Причиною сего була зъ однои стороны безмѣрна пресія попередного централистично-германизаторского правительства, — а зъ другои крута ординація выборча, хитро придумана въ користь зникаючои нѣмецкои меншости. Небавомъ маѣ цѣсарь ôтвѣдати Краину, — тожь привитаютъ его вже депутаціи словеньского сойму, словеньского выдѣлу краєвого, словеньскй автономичнй власти.

Въ Чехахъ єсть такожь бôльшôсть славяньска, єсть два разы тôлько Чехôвъ, що Нѣмцѣвъ. Однакожь и ту, где такій высоко просвѣченый и политично розвиненый народъ якъ Чехи боронивъ своихъ правъ, — умѣли псевдолиберальнй централисты-германизаторы такъ мудро вызыскувати часъ свого правленя въ Австріи, умѣли придумати таку еластичну ординацію выборчу, що при помочи правительственнои пресіи и всякихъ штучокъ (головно при выборахъ зъ куріи бôльшихъ посѣлостей) удержували Чехôвъ завсегда въ меншости; розумѣесь, що и ту бувъ чисто-нѣмецкій выдѣлъ краєвый. Теперь надѣются Чехи найменше ⅔ бôльшости въ своемъ соймѣ, — надѣются такожь, що удасться имъ змѣнити ординацію выборчу. — Звѣстно, що Сербо-Хорваты добились вже такожь повного рôвноуправленя

такъ въ Передъ- якъ и Залитавіи, вынявши хиба чисто обрядовй споры мѣжь православными Сербами а католиками Хорватами. Добиваются еще рôвноуправненя: Словенцѣ въ Стиріи и Каринтіи, Чехи въ Моравіи, Чехи и Поляки на Шлезку, Словаки на Угорщинѣ, и — Русины въ Галичинѣ, на Буковинѣ и на Угорщинѣ...

Невысловимй чувства будятся въ насъ, коли пишемо сй слова. Рôвночасно съ вѣстями о радôстнôмъ зрушеню мѣжь Чехами и Словенцями, надоспѣваютъ до насъ що-хвиля новй, сумнй вѣсти о безмѣрныхъ, майже неимовѣрныхъ надъужитяхъ, котрй зайшли (а по части — заходятъ еще) при правыборахъ... Наша неясна ординація выборча передає переведенье выборôвъ майже безъусловно въ руки ц. к. староствъ и ихъ функціонерôвъ. При помочи жидôвъ (по мѣсточкахъ, а въ части и по селахъ), при помочи надъужить, переведено правыборы въ многихъ мѣсцяхъ въ такій спосôбъ, що панове „народовй“ кандидаты повиннйбы встыдатись тыхъ голосôвъ, що ихъ черезъ такй правыборы позыскаютъ. Чижь бы дѣйстно мало вже въ „народовôмъ“ польскôмъ таборѣ дôйти до того, що деморализація нашого народа, выдиранье ему силою и нôдступомъ запорученого конституцією права вôльного выбору — стаєсь формальною системою, формальною програмою „народовои“ политичнои акціи?!.. Чижь се такожь ôтповѣдає девизѣ: wolni z wolnymi, równi z równymi?.. Чижь маютъ жиды, котрй неразъ мовь пявки высысаютъ кровь нашого народа, обдираютъ его зъ послѣдного гроша, ставатись дѣйстно орудіями rycerskiej szlachty при обдираню нашого народа зъ политичныхъ правъ?! Чижь братя Поляки, що то такъ гордятся конституцією „3-go Maja“, можутъ холоднокровно на все се дивитись?! Чижь польскй проводирѣ не умѣютъ придумати нѣякихъ благороднѣйшихъ средствъ?! Чи вже „народова“ политика ажь такъ низько упала?! А щожь бы то доперва дѣялось „w dawnych granicach“! Якабы то тогды була доля Русинôвъ, колибы то вже panowie bracia не чули надъ собою нѣякои власти!... Чи такъ то поступає народъ, котрый гордится pokoleniem natchnionych wieszczów, котрый почувався колись до мисіи „освободжуваня“ всѣхъ поневоленыхъ народôвъ?!..

Мы згадали высше кôлька племенъ славяньскихъ добиваючихся своихъ правъ. Зъ помѣжь нихъ однй лишь Русины значно перевышаютъ числомъ щасливѣйшихъ ôтъ себе противникôвъ, Полякôвъ. Въ Моравіи на пр. єсть вже три разы тôлько Нѣмцѣвъ, що Чехôвъ; въ Каринтіи три разы тôлько Нѣмцѣвъ, що Словенцѣвъ, — а въ Стиріи два разы тôлько; на Шлеску єсть бôльше Нѣмцѣвъ нѣжь Чехôвъ и Полякôвъ разомъ; не говоримо вже о Угорщинѣ. Єсли отже въ всѣхъ сихъ краяхъ доминуютъ Нѣмцѣ (взглядно Мадяре), то все-жь се муситъ менше разити. Лишь въ Галичинѣ и на Буковинѣ все еще дожидаєсь руска бôльшôсть фактичного рôвноуправненя. Вôльно спытатись: Якимъ принципомъ руководятся австрійскй политики въ Вѣдни, вводячи въ урядахъ цѣлои Галичины польскій языкъ яко урядовый?! Поки бувъ нѣмецкій, можна було сказати, що домагаєсь сего „интересъ державы“, — але нынѣ? Чомужь въ рускôй части Галичины (хочьбы на разѣ тôлько въ низшихъ урядахъ) не маєбути урядовымъ языкъ рускій?! — Чомужь-то 3-миліоновый рускій народъ має тôлько одну гимназію? — Чи то може австрійскій интересъ наказує вводити въ народныхъ нашихъ школахъ науку польского языка яко обовязкову? Чи австрійскій интересъ наказує черезъ удержуванье „права патронату“ деморализувати въ „народовôмъ“ дусѣ нашь клиръ?... Та певно! насъ вытискаютъ впередъ всѣми способами зъ легальныхъ репрезентацій, а потôмъ голосятъ, що ось то нашь народъ задоволеный теперѣшнымъ своимъ положеньемъ, — що ось то „выбранй“ панове послы — то дѣйстнй заступники руского народа!.. Въ урядовыхъ вѣденьскихъ часописяхъ друкуются фальшѣ про Русинôвъ; „Czas“ робитъ ихъ „небезпечными państwu i kościołowi“... Коли вже такъ, то мы постараємось доказати, кто се такій „небезпечный“, — та якъ то панове послы боронятъ интересôвъ народа... Насъ можна выперти зъ сойму — але тымъ насъ еще нѣкто зъ землѣ не змете, — и поки ôтдыху намъ стане, будемо безпощадно выкривати всякй крутарства и неправды.

Однакожь насуваєсь еще одно важне, дуже важне пытанье... Чимъ таке газдованье скôнчится?! Яка будучнôсть тыхъ горожанъ державы, котрымъ — якъ то поучуютъ надъужитя — немовь нарочно, систематично впоюєся переконанье, що всяка легальна оборона горожаньскихъ правъ — по просту неможлива, що запорученй конституцією права — илюзоричнй?!.. И до кого намъ удатись, — кого благати о помôчь? А надходятъ до насъ дуже непокоячй вѣсти. Народъ порозумѣвъ вже дуже много важныхъ справъ, народъ ясно бачитъ разяче нарушуванье своихъ правъ, народъ бурится... Звертаємъ на се увагу правительства; мы горожане державы, — мы просимо обезпечити намъ нашй права, просимо боронити нашь темный народъ противъ деморализаціи, противъ вызискуваня его темноты, — просимо о справедливе выконуванье обовязуючихъ законôвъ!

Панове „братя“ — Поляки! — а може то въ вашôмъ, може въ тôмъ „народовôмъ“ интересѣ лежитъ деморализувати нашь народъ, вязатись съ жидами до спôльнои акціи въ цѣли выбору „народовыхъ кандидатôвъ“?!.. Чи интересъ касты, звѣстнои зъ своихъ геройскихъ подвигôвъ при переведеню „реформы“ податку грунтового, при введеню въ житье закона дорогового, закона конкуренційного, и пр. и пр. — чи интересъ сеи свою кишеню боронячои горстки, — се дѣйстно народовый польскій интересъ?!... Чи интелигенція польска, котра предсѣ добре знає, що за провины батькôвъ и дѣдôвъ ôтповѣдали и будутъ тяжко ôтповѣдати внуки и правнуки, — що деморализація колись муситъ принести застрашаючй плоды, — чи ся интелигенція не зможе вже здобутись на благороднѣйше поступованье взглядомъ Русинôвъ?! Не въ имя якихъ хвилевыхъ користей, — але въ имя интересôвъ польскихъ, — интересôвъ Славянщины, кличемо: Панове! не допчѣтъ правъ нашого народа, не выкликуйте зъ могилъ гнѣвныхъ тѣней нашихъ народныхъ героѣвъ, що боролись и головы клали за подоптанй права руского люду! не кривдьте насъ, — не ставте условій, котрй мы моглибы хиба тогды пріймити, колибы могли задля интересу политичнои котеріи та задля якихъ хвилевыхъ користей для себе — покинути справу нашого нещасного народа. Не дивуйтесь, що мы завзято боронимось, — алежь бо намъ стає передъ очима цѣла зловѣща теперѣшнôсть и грôзна будучнôсть. Мы бы радй вдержати и васъ, братей Славянъ, на похилôй дорозѣ кривдженя, доводженя до роспуки — братôвъ!..

Богато лиха можна поправити — еще и въ послѣднôй хвили, єсли лишь щиро, спôльными силами займатись схочемъ упадаючимъ, темнымъ народомъ нашимъ, — єсли якъ одинъ мужь станемъ противъ самоволѣ верховодячои котеріи. Подайте намъ руки — кто честно и благородно мыслити умѣє. Прочитайте имена рускихъ кандидатôвъ: не мы, зъ горы, накинули ихъ, — ихъ забажавъ мати заступниками своими самъ народъ; се сины сего народа, многй зъ нихъ терпѣли вже за него, кождый готовъ жертвуватись для него. Послухайте голосу вашихъ закордоньскихъ, тяжко гнетеныхъ, навченыхъ въ недоли братôвъ, — позвольте народови свобôдно высказатись! Причинѣтся до остаточного примиреня братей Русинôвъ съ братьми Поляками. Єсли незгода мѣжь чужими — нещастье, то мѣжь братьми она — проклятье, котре довго, довго на васъ и на насъ, и на дѣтехъ нашихъ тяжити буде!

Выборы до сойму.

У насъ призбиралось тôлько матеріялу дотычно надъужить при правыборахъ, що намъ неможливо его теперь вже хоть въ части выкористати. Панове народовй кандидаты берутъ дуже часто чинну участь въ правыборахъ, ѣздятъ въ тôй цѣли ôтъ села до села, ôтъ мѣсточка до мѣсточка, — такъ що властиво въ многихъ случаяхъ не знати: кто переводитъ правыборы?! Якъ поступаютъ гдекуда пп. комисарѣ — о тôмъ нашй читателѣ вже знаютъ, — а здаєсь и самй мали случайнôсть достаточно переконатись. Чому жиды такъ усильно попираютъ народовыхъ кандидатôвъ, — легко догадатись. Вжежь жиды знаютъ, що панове не забудутъ имъ ихъ щирыхъ прислугъ. Такъ то не ино въ центральнôмъ польскôмъ комитетѣ засѣдаютъ жиды побôчь дѣдичѣвъ, але та сама засада принята и въ кождôмъ поодинокôмъ округѣ выборчôмъ. Отъ-такй то „идеи“ руководятъ народовою выборчою акціею: власна кешеня и хлопека кривда. Яко дуже потѣшаючій объявъ мусимо ту съ притискомъ пôднести, що нашй мѣщане и селяне майже всюды вже провидѣли, що зрозумѣли они вже о що то ходитъ; щожь коли неразъ мимо найлѣпшои волѣ — годѣ остоятись! Просимо тôлько до кôнця вытревати, лише силѣ уступати, — та збирати пильно всякй доказы и факты. Es ist schon vorgesorgt, dass die Bäume nicht in den Himmel wachsen. Єсли лише выступимо съ доказами и фактами, єсли нашй кандидаты змогутъ выказатись поважнымъ числомъ голосôвъ (хочьбы впрочѣмъ остались въ меншости) — то вже мы знайдемъ спосôбъ выяснити правду, выказати цивилизованôй Европѣ якъ съ нами обходятся.

Мы спокôйно дивимось въ будучнôсть. Чи такъ, чи сякъ выпадутъ выборы, фактъ позôстане фактомъ: що нашь народъ пробудився. Якого пива наварятъ панове, — таке будутъ пити. Вытиснутъ нашу интелигенцію зъ легальныхъ репрезентацій краю и державы, — то интелигенція ся пôйде въ народъ, ôтъ хаты до хаты, — и збудимо всѣхъ що еще дрѣмаютъ, и стане цѣлый нашь народъ великою, компактною масою.

ДОПИСЬ.

Зъ Пôдгаєччины.

(*Збôръ выборцювъ въ Заваловѣ*). Вчера, то есть 21. лат. мая с. р. ôтбулось въ Заваловѣ, въ комнатахъ о. Дим. Гузара збôранье выборцювъ округа выборчого Пôдгайцѣ, на котре прибувъ зô Львова запрошеный мѣсцевымъ а препорученый центральнымъ рускимъ комитетомъ выборчимъ кандидатъ на посла п. Анатоль Вахнянинъ, професоръ рускои гимназіи во Львовѣ. Збôралось надъ 80 выборцѣвъ зъ Пôдгаєччины, мѣжь тыми 11 священикôвъ. Межи збôраными зауважали мы оо. Михалевича зъ Товстобабъ, Яновича зъ Горожанки, Дудыкевича зъ Пôдгаєць, декана Стеткевича зъ Божикова, Клосевича зъ Гнильча, — п. Теодора Досинчука, купця зъ Пôдгаєць и др. Збôры отворивъ о. деканъ Стеткевичь довшою промовою, въ котрôй поясниввъ исторію завязаня и дѣяльности окружного комитету для переведеня выборôвъ въ округа Пôдгайцѣ-Козова. По выборѣ о. Стеткевича предсѣдателемъ збôровъ здававъ о. Дим. Гуваръ яко делегатъ окружного комитету справу зъ дѣяльности своеи во Львовѣ на въѣздѣ ôтпоручникôвъ, заявляючи, що головный краєвый комитетъ выборчій рускій поставивъ на крѣсло посольске зъ округа выборчого Пôдгайцѣ-Козова п. Анатоля Вахнянина. По тыхъ промовахъ забравъ голосъ членъ центрального комитету выборчого п. Корнило Устыяновичь и въ имени центрального комитету горячими словами поручавъ збôранымъ выборцямъ присутного п. Ан. Вахнянина на посла до сойму краєвого. Навязуючи до слôвъ передбесѣдника заявивъ о. Стеткевичь, що вправдѣ ôнъ знає, що центральный рускій комитетъ выборчій во Львовѣ препоручивъ на округъ выборчій Пôдгайцѣ-Козова п. Ан. Вахнянина — о чѣмъ одержавъ урядове завѣдомленье ôтъ мѣстопредсѣдателя комитету окружного въ Пôдгайцяхъ п. Теодора Досинчука, — но вчера довѣдався, що мимо порученя центрального комитету выборчого во Львовѣ убѣгаєся о мандатъ посольскій такожь п. Теодоръ Досинчукъ, — до чого навѣть мавъ узыскати на збôраню комитету окружного выборчого въ Пôдгайцяхъ дня 20 л. мая кôлканайцять голосôвъ. Тожь видячи двохъ мужѣвъ, котрй убѣгаются о крѣсло посольске зъ тутешного округа выборчого, удѣляє п. Теодорови Досинчукови голосъ, щобы ôнъ высказавъ прилюдно свои погляды на справы краєвй и поясниввъ евентуальне своє поступованье въ соймѣ. П. Досинчукъ освѣдчивъ, що не думаєдержати мовы кандидатскои, позаякъ повѣтъ тутешный знає его ôтъ давна яко щирого Русина, заявляє, що и въ соймѣ поступавбы яко ревный патріотъ, а на такихъ основахъ выступаєяко кандидатъ на посла зъ тутешного округа выборчого. На тое забравъ голосъ п. Корнило Устыяновичь, выказуючи, що ся програма кандидата єсть въ теперѣшныхъ часахъ недостаточною и що кандидатъ повиненъ высказати свои погляды на кожду важнѣйшу справу, котра входитъ въ компетенцію сойму. Ôттакъ выборцѣ пп. Антôнъ Вергунъ, начальникъ громадскій въ Заваловѣ, и п. Будный зъ Вербова пôдносили потребу єдности въ такихъ важныхъ справахъ, заявляючи, що выборцѣ повинній пôйти за голосомъ центрального комитету выборчого во Львовѣ, бо „предсѣнь когось одного треба доконче слухати“, а не ити рôжными дорогами. Завôзваный еще равъ п. Теодоръ Досинчукъ освѣдчивъ, що мимо того думаєкандидувати и не зрѣкаєся. Середъ такого непотѣшного єтану рѣчей удѣливъ о. предсѣдатель голосъ кандидатови порученому центральнымъ комитетомъ выборчимъ во Львовѣ, п. Анатолеви Вахнянинови. Кандидатъ выступивъ на початку своєи промовы съ заявленьемъ, що прикро приходится ему ставати до бою съ другимъ Русиномъ, — но годѣ инакше зробити, божь бесѣдникъ порученый и поставленый найвышою въ такихъ справахъ инстанцією рускою, а именно головнымъ центральнымъ комитетомъ выборчимъ во Львовѣ. Ôттакъ высказовавъ хибы въ справахъ краєвыхъ и свои погляды, поясниввши впередъ складъ сойму и злй стороны ординаціи выборчои. Розводився широко надъ тымъ, ôтъ чого бѣда нашому народови и що посолъ маєробити въ рôжныхъ справахъ, щобы тую бѣду хочь зменшити, якъ не цѣлкомъ усунути. Представлявъ, яке выходитъ лихо для нашого народа ôтъ лихого урядженя шкôльництва, ôтъ банкôвъ та радъ повѣтовыхъ. Выказувавъ, якй выдатки краєвй теперь цѣлкомъ непотрѣбнй, а бодай за великй, а на якй потребы краєвй, отъ хочьбы на регуляцію рѣкъ, — треба значно бôльше выдавати. Поясниввъ, що потрѣбно завести, щобы поправити лихій станъ господарства рôльного, якъ вкоротити лихву и здирство банкове та зменшити великй додатки краєвй. — Збôръ выслухавъ цѣлои тои 1½ годины треваючои промовы, — котру бесѣдникъ выголосивъ съ звѣстною и ему властивою вервою, ясностею и докладностею, — дуже уважно и съ великымъ зацѣкавленьемъ. На всѣхъ выборцѣвъ зробила промова глубоке и велике враженье, а зацѣкавленй селяне-выборцѣ разомъ съ бесѣдникомъ ишли думками и середъ промовы ставили пытаня, на котрй кандидатъ сейчасъ вычерпуючо ôтповѣдавъ. На лици кождого выборця видно було велике вдоволенье въ того, що Русь маєтакихъ свѣтлыхъ людей. Всѣ були перенятй найгорячѣйшими симпатіями для кандидата. Ходило тôлько о те, щобы допровадити до згоды кандидатôвъ, а взглядно о вплывъ на п. Досинчука, щобы зрѣкся своеи кандидатуры на користь п. Вахнянина. Краснорѣчивый патріотъ нашь о. предсѣдатель Стеткевичь звернувся до кандидатôвъ и вôзвавъ ихъ, щобы для добра руского народа порозумѣлись и одинъ въ нихъ добровôльно уступивъ другому. Очи всѣхъ були звернены на п. Досинчука и мовь взывали его, щобы не ишовъ противъ волѣ центрального комитету выборчого и противъ волѣ выборцѣвъ округа пôдгаєцк. Тожь звѣстный патріотъ п. Досинчукъ не надумуючись анѣ хвилины освѣдчивъ, що при такôмъ складѣ рѣчей ôнъ не думаємѣшати справѣ и охотно зрѣкаєся кандидатуры на рѣчь п. Вахнянина, котрый зъумѣє свѣтло и съ честею заступати нашь народъ въ соймѣ. Освѣдченье таке переняло невысказаною радостею всѣхъ збôраныхъ, посыпались гучнй „славно“, контръ-кандидаты стиснулись сердечно и горячо за руки и поцѣлювались, а патріярхи-ветераны, якъ оо. Михалевичь и Яновичь, стали благословити кандидатôвъ и сердечно стискати.

Радôсть панувала велика; кождый чувся вельми щасливымъ и вповнѣ одушевленымъ. Середъ такого ентузіязму забравъ голосъ о. предсѣдатель Стеткевичь и вôзвавъ выборцѣвъ до солидарного голосованя 29 с. м. тôлько на професора рускои гимназіи п. Анатоля Вахнянина — инакше проклôнъ ôтъ цѣлои Руси дожидаєнечестивыхъ зрадникôвъ. Ôттакъ слѣдували довгй нарады надъ поступованьемъ передъ и въ день выборôвъ 29 с. м., при чѣмъ запали важнй ухвалы, котрй маютъ обезпечити выбôръ кандидата. — *Выборець.*

Зъ Гусятыньского.

(*Правыборы въ Копычинцяхъ.*) Нѣ ухо не чувало, нѣ око не видало такихъ надъужить, такихъ беззаконностей, якй дѣются въ нашôмъ повѣтѣ при правыборахъ по селахъ и мѣсточкахъ. Въ Копычинцяхъ пôдъ окликомъ: „не допустити на выборця анѣ Сѣчиньского, анѣ хлѣбороба, анѣ ремѣсника“ — злучився кагалъ жидôвскій съ латиньскимъ пробоствомъ и школою, до нихъ пристали урядники суду, аптика, почта — и розпочато въ костелѣ, въ мѣстѣ и по хатахъ пекольну агитацію. Въ суботу рабинъ въ божници ôтправивъ молебень, щобы о. Сѣчиньского — „Фараона“ не выбрано посломъ. Нарады ôтбувалися въ пробоствѣ. Але щожь, на 180 непоборимыхъ мѣщанъ коали-

ція въ 128 голосôвъ — то певна програна, особливо коли побачили, що рускй мѣщане ôтъ 7 год. рано въ четверъ (въ день выбору) почали сходитися. Полицай переходивъ улицѣ ôтъ 5 год. рано и бубнивъ, скликаючи мѣщанъ до выбору. О 7½ нехристы кинулись на полицая, побили его и ôтобрали бубенъ. Вѣсть тая рознеслася борзо по мѣстѣ и о год. 8½ рано було вже 186 рус. мѣщанъ. Жиды выслали до о. Сѣчиньского парляментера съ предложеньемъ компромису на 7 христіянъ а 6 жидôвъ, але о. Сѣч., будучи певнымъ побѣды, ôткинувъ. Коалиція взялась тогды на пôдступъ: посылали пôсланця до Майдану, где ночувавъ комисарь, щобы вздержався; и той справдѣ приѣхавъ до Копычинець доперва о 10½ годины. Розпочато выбôръ. Бурмистръ выразно заявивъ, що голосувати можна або картками або устно, якъ кто хоче, бо 13 именъ не кождый зможе собѣ спамятати. Комисарь тое чувъ и рано пріймавъ ôтъ мѣщанъ картки, говорячи пôдъ носомъ: „ustawa wprawdzie nie pozwala, ale ja siłować nie chcę“. О 12 год. перервавъ выбôръ, бо прійшовъ до позиціи, ôтъ котрои почавши наступало кôлькадесять рус. мѣщанъ одинъ по другôмъ. Ôтходячи на обѣдъ, комисарь голосивъ: „не приходѣтъ всѣ, бо васъ всѣхъ не треба“. Жиды кричали, що выбôръ вже скôнченый, другй, що выбôръ розпôчнеся вечеромъ о 7 год. Мимо того мѣщане чекали; тй лишь що мусѣли ити, пôйшли, але обѣцяли, що передъ вечеромъ прійдутъ. Въ полудне жиды внесли скаргу до суду (бо рано и пополудни урядникôвъ въ судѣ не було, агитували), на двохъ мѣщанъ (греч. и лат. обряду), що „пôдбурювали противъ жидôвъ и панôвъ“. О 1-шôй год. крикнувъ жидъ „In Schüle-ran“ и всѣ пôйшли тамъ на раду, а зъ ôттамъ тьмою потягнули до канцелярій. Мѣщане чекали и дерли картки „adjunktôвъ и księży łać.“, що имъ силомôць впихали. О 3-ôй розпочався выбôръ. Першій голосувавъ мѣщанинъ лат. обряду; въ сали дано ёму „жидôвску“ картку, ôнъ роздеръ ёи и кинувъ на землю, а прочитавъ въ „нашои“ всѣхъ кандидатôвъ. Ôтъ 28 выборцѣвъ пріймивъ комисарь картки и значивъ ихъ порядковымъ числомъ и въ протоколѣ вписувавъ: „oddał kartkę“. О 5-тôй же годинѣ комисарь роздеръ першу картку и заявивъ, що картокъ не прійме, бо устава не позволяе. Тогды о. Сѣчиньскій заинтерпелювавъ п. комисаря, чи не маѣ на се якого телеграму вô Львова? Комисарь ôтповѣвъ, що ёсть, ôтъ ц. к. намѣстництва. Телеграмъ той одержавъ рано передъ выборомъ и затаивъ его умысно, баламутячи приниманьемъ картокъ до 5 годины! Наступило замѣшанье, мѣщане зачали кричати; жиды пôдняли гвалтъ, удаючи, що ихъ бютъ. О. Сѣчиньскій ледво утихомиривъ бурю. Комисарь выразно „жидôвску“ листу называвъ „наша (sic!) листа“... Жиды тисмулися до стола и голосували читаючи въ карточокъ, подаваныхъ въ рукъ до рукъ, а котрый не умѣвъ читати, то дававъ картку комисареви (и ôнъ ôтъ жидôвъ пріймавъ!). Не читано навѣть именъ, лишь „dyrektor, kanonik, komisarz“ и т. д., а до протоколу записувано имена. До голосованя допущено марнотравника пôдъ курателю, пôдставленого жидка за „фѣрмана“, котрый выѣхавъ бувъ до Бережанъ, — а за тое ôтогнано ôтъ голосованя кôлькохъ мѣщанъ, бо „pertraktacyi masy jeszcze nie było“, а кôлькохъ знова черезъ то, що мали иншій нумеръ, якъ въ табели. Ôтъ 5 год. мѣщане голосували устно, але жадному не дано и минутки часу до намыслу: „Nie wiesz więcej, to dosyć; wolno ci i na jednego tylko...“ Гдеякй голосували тôлько на одного о. Сѣчиньского, — тогды комисарь пытавъ: „masz kartkę“? и бравъ картку, а голосу на о. Сѣч-ого не записувавъ. Замѣсть Самуеля Вебера голосувавъ Самуель Ткачь. Księża и судовй урядники голосували на жидôвъ. Крôмъ жидôвъ и интелигентнои клики, рускй мѣщане (гр. и лат. обряду) держались до кôнця. Голосованье скôнчилось о 11 год. въ ночи. Комисарь замкнувъ акта и картки и пôйшовъ на вечеру; запрошуючи о. Сѣчиньского и бурмистра до скрутиніи на 12½ въ ночи. О. Сѣч-ій прійшовъ заразъ по 12-ôй, але вже заставъ протоколъ готовый, въ котрôмъ записано ложно: „Wybory rozpoczęto punktualnie o 9 tej (o 10½). Mimo pouczenia i przeczytania telegramu chłopi nie chcieli ustnie głosować!“ О. Сѣч-ій закинувъ сфалшованье протоколу; рано „поученя“ не було жадного, а „телеграмъ“ звѣстно, коли ôтчитано.

Однакъ мимо того „всезлобія“ скрутинія выдала такій результатъ: голосуючихъ 230, абсол. бôльшôсть 116, — а таку маютъ тôлько два зъ противникôвъ, а прочй 11 не маютъ абсол. бôльшости, — значитъ 11-охъ належалобы еще разъ выбирати. О. Сѣчиньскій внѣсъ заразъ протестъ противъ такого беззаконного выбору.

Въ Копычинцяхъ страшне роздражненье; онôгды була на мѣстѣ бôйка межи христіянами и жидами.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*По закрытю рады державнои*). Пôдчасъ коли въ внутрѣшно-державнôй политицѣ Австріи наставъ теперь съ хвилею замкненя обохъ палатъ часъ спочинку, перенѣсся весь рухъ политичный до поодинокихъ краѣвъ коронныхъ, где закипѣвъ живою акціею передвыборчою и приготованьемъ до отвореня соймôвъ краевыхъ. Коли дотеперь полемика сторонництвъ политичныхъ велась на аренѣ парляментарнôй, то теперь розгорѣлась она съ тымъ бôльшимъ завзятьемъ посередъ закуткôвъ краѣвъ и повѣтôвъ; тутъ кипитъ зже боротьба тая не звязана формами парляментаризму, не оглядаючись на осудъ свѣта, тутъ уступаѐ интересъ управненыхъ передъ властею сильныхъ, никне всякій взлядъ на право и справедливôсть, а выступаѐ въ цѣлôй повни засада „сила передъ правомъ“. Повыше сказанй слова усправедливляѐ зовсѣмъ поглядъ на способъ переводженя правыборôвъ въ гдеякихъ краяхъ коронныхъ, а въ першôмъ рядѣ у насъ въ Галичинѣ. Тутъ перестали вже давно оглядатись на яке небудь право, перестали перебирати въ средствахъ, ведучихъ до однои цѣли, до выведеня такои репрезентаціи краевои, котрабы найменше мала право зватись „краевою“. Тожь середъ выглядôвъ на будучу дѣяльнôсть новыхъ соймôвъ краѣвъ коронныхъ Австріи, выгляды нашй на дѣяльнôсть будучого галицкого сойму суть якъ найменше потѣшаючими. Судячи по „цвѣтахъ“, якй будутъ „ягôдки“, мы не можемо надѣятись, щобы будучій соймъ полагодивъ цѣлый рядъ пекучихъ справъ, котрыхъ полагодженя выжидаѐ ôтъ давна нашъ край, мы не можемъ розвивати такихъ пляновъ, якй укладаются политичными сторонництвами въ другихъ краяхъ коронныхъ. А плянôвъ такихъ подыбуємо дѣйстно не мало. И такъ намѣряютъ Чехи, числячи на ôтмѣнный ôтъ дотеперѣшного складъ нового сойму, перевести змѣну ординаціи выборчои, запевнюючои имъ бôльшôсть и перевагу въ краевôй репрезентаціи. Въ соймѣ низшо-ракускôмъ маѐ бути пôднесена при дебатѣ надъ буджетомъ шкôльнымъ квестія шкôльна, памятна за послѣдныхъ дебатъ сегорôчнои сесіи рады державнои. Пôсля донесень дневникôвъ маютъ гдеякй соймы занятись переведеньемъ консеквенцій выборчои реформы для рады державнои, и ввести на порядокъ дневный своихъ дебатъ право выборче т. зв. „Fünfguldenmänner“, чого доказомъ ёсть припорученье, удѣлене еще минувшого року соймомъ моравскимъ и низшо ракускимъ своимъ выдѣламъ краевымъ, щобы застановившись надъ сею справою, внесли ôтповѣдній проекты на порядокъ дневный будучихъ соймôвъ. — Про акцію выборчу въ другихъ краяхъ коронныхъ подаютъ дневники бôльше або менше цѣкавй вѣдомости. Въ Краинѣ, якъ мы вже попереднього разу доносили, маѐ рѣшучу перевагу ёлементъ мѣсцевый, словеньскій; въ Тироли выпали правыборы такъ само, якъ въ минувшихъ рокахъ, въ хосенъ партіи клерикалôвъ, въ сôймахъ Истріи, Горицiи и Градиски не зайдутъ правдоподôбно нѣякй важнѣйшй змѣны.

(*Справозданя посольскй.*) Послы рады державнои, особливо члены сполученои лѣвицѣ скликуютъ теперь численнй зборы своихъ выборцѣвъ въ цѣли зложеня справоздань посольскихъ. На зборахъ тыхъ не обходится, розумѣесь, безъ уряджуваня манифестацій въ дусѣ акціи сполученои лѣвицѣ, именноже справа закона шкôльного служитъ все еще предметомъ численныхъ овацій для нѣмецкого централистичного сторонництва. Пос. Тоннеръ, савôзваный черезъ своихъ выборцѣвъ до зложеня мандату посольского зъ причины голосованя за новелею, скликавъ своихъ выборцѣвъ на 22 с. м. до Мельника, щобы оправдатись передъ ними зъ свого поступованя и выказати, що тôлько конечнôсть спонукала его до сего кроку.

(*Соймъ дольшныхъ Ракусъ*) розпочавъ свои обрады дня 21 с. м. Одною зъ першихъ справъ, стоячихъ на порядку дневнôмъ тогожь сойму, була справа Шенерера, котрый выславъ листъ до маршалка краевого взглядомъ застановленя слѣдства на часъ сесіи соймовои. При дискусіи надъ сею справою пôднѣсъ пос. Фельдеръ, що всякй доходженя повинній бути черезъ протягъ сеи сесіи застановленй, тымъ бôльше, що соймъ о веденю слѣдста не мавъ въ властивôмъ часѣ нѣякои офиціяльнои вѣдомости. По промовахъ пос. Гринича и Копа, ôтославъ соймъ тую справу до комисіи конституційной, котра ôтбула еще того самого дня свое засѣданье, и выбрала Гранича референтомъ, завзываючи разомъ намѣстника Поссингера, щобы прибувъ на засѣданье 25 с. м., пояснивъ справу и предложивъ дотычнй акты.

(*Объ палаты угорского сойму*) роспочали дня 21 с. м. перерванй на часъ зеленыхъ святъ дебаты.

(*Шештеньска академія наукъ*) ôтбула сими днями свое засѣданье, на котрôмъ спôльный министеръ финансôвъ Каллаяй державъ ôтчитъ п. з. „Угры на граници всходу и заходу.“ Прелегентъ старався доказати, що Мадяре маютъ спеціяльну историчну миссію цивилизаційного посередниченя межи Орієнтомъ а заходомъ Европы, позаякъ прибули они власне зъ Орієнту, а присвоили собѣ уже захôдну культуру и цивилизацію. Корона угорска, говоривъ Каллай, складаесь зъ двохъ частей, зъ котрыхъ одна походитъ зъ Византіи, а друга зъ Риму, такъ що лучитъ она въ собѣ духъ всходу и заходу и есть символомъ свѣтлымъ будучности угорского народа.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Царь съ родиною прибувъ дня 20 л. мая о год. 7 вечеромъ до Москвы, а властиво до Петровскои палаты, зъ ôтки доперва вчера мавъ въѣхати въ муры древнои бѣлокаменнои Москвы. Въ день приѣзду царя, вже о 2 годинѣ по полудни, цѣлый дворець желѣзницѣ смоленьскои и просторй его плятформы заняли жандармы, кирасіеры и гвардисты въ новыхъ парадныхъ униформахъ и полиція пôдъ начальствомъ свого директора. На площадь передъ двôрцемъ не позволено ввôйти нѣкому; передъ брамою въѣздовою до двôрця стояла сторожа цивильна зложена изъ тысячи селянъ. О годинѣ 5 приѣхали на дворець всѣ доси наспѣвшй князѣ, чужосторонній посольства и представителѣ мѣскихъ властей. Всѣ приѣхали россійскими 3-кôнными повозками. На зъустрѣчь цареви выѣхавъ до стаціи Валнай московскій губернаторъ кн. Володимиръ Долгоруковъ. Дворець бувъ дуже пышно украшеный, гостей наплывало чимъ разъ бôльше. Но о 6 годинѣ розлилася така велика туча, що всѣ гостѣ мусѣли схоронитися до двôрця. Але туча тревала дуже коротко. Небосклонъ выпогодився, а рôвночасно надоспѣли сигналы, звѣщаючй, що царскій поѣздъ наближаѐся. Поѣздъ складався зъ 17 вагонôвъ. Въ одинайцятôмъ указався царь въ униформѣ фельдмаршалка и царева убрана въ елегантный а простый стрôй подорожный. Сейчасъ по выходѣ зъ вагону царь привитався съ князями, сѣвъ до повозки и ôтъѣхавъ до Петровскои палаты. Побôчь дороги ведучои до тои палаты стоявъ густый шпалеръ зъ жовнярѣвъ, а за нимъ тьма-тьменна народу, витаючого царску пару гучными привѣтами и окликами. Въ день передъ приѣздомъ царя до Москвы ôтбувся великій переглядъ войска на рôвнинахъ за мѣстомъ. Командувавъ великій кн. Володимиръ. Того самого дня, що и царь, приѣхали въ Москву саско-ваймарскій князь Германъ, кн. Кароль баденьскій, князь гесскій и князь Александеръ болгарскій, — всѣ съ численнымъ почотомъ. — Кромѣ сихъ достойникôвъ прибувъ такожь на коронацію Токариззо, шамбелянъ японьского царя Микадо. Токариззо знаѐ основно языкъ россійскій, бо кôнчивъ студія въ Петербурскôмъ университетѣ и якійсь часъ учивъ навѣть японьского языка и письма въ тôмже университетѣ. — О коронныхъ инсигніяхъ царскихъ пише „Новое Время“: „Межи всѣми регаліями царскими, котрй будутъ ужитй при коронаціи, жезлъ и обѣ короны суть дуже дорогцѣннй. Велика царска корона, зроблена за панованя царя Павла, мала тогды вартôсть 4 міліонôвъ рублѣвъ, но теперь, якъ ёи знатоки оцѣняютъ, ёсть она въ двое дорожша. Мала корона, котра давнѣйше стояла 500.000 рублѣвъ, днесь вартуѐ высше міліона. Она ôтзначаѐся майстерскимъ выкôнченьемъ. Жезлъ украшеный однымъ зъ найбôльшихъ свѣтовыхъ діямантôвъ, ваги 1943¼ каратôвъ; величина его рôвнаѐся величинѣ голубячого яйца. Сей діямантъ бувъ колись однымъ зъ очей божища Брамы. Укравъ его одинъ Французъ и спродавъ шахови перскому Надирови. Пôзнѣйше купивъ его ôрменинъ Шафрасъ за 50.000 пястрôвъ, и ôтпродавъ вразъ съ иншими дорогоцѣнностями въ р. 1772 царици Катеринѣ II за 450.000 рублѣвъ. Теперь вартôсть его пôднесена на 1½ міліона рублѣвъ. — „Новости“ доносятъ, що всѣ кореспонденты, присутнй на коронаціи, будутъ мати за ôтзнаку срѣбну позолочену бляшку, широку на одинъ цаль. Въ серединѣ ёи ёсть корона; яблоко, на котрôмъ опираѐся крестъ коронный, вымалюване на сино, корона окружена вѣнцемъ зъ лявровогo и дубового листя; надъ короною ёсть пятикутна звѣзда; доокола звѣзды срѣбна ленточка, звязана въ долинѣ; въ узлѣ мѣстятся два пера на перекрестъ. На лентѣ ёсть напись „Кореспондентъ“ въ двохъ языкахъ россійскôмъ и французскôмъ. Тй ôтзнаки переходятъ на власнôсть кореспондентôвъ на памятку по коронаціи.

Вчера приѣхавъ австрійск. архикн. Кароль-Людвикъ до Москвы съ поважною свитою. Архикнязь буде мешкати въ дѣльници аристократіи мѣсцевои. Посольство австрійске помѣщене въ домѣ кн. Мещерского.

„Русскій Куріеръ“ доноситъ, що одинъ зъ знатнѣйшихъ обывателѣвъ кіевскихъ предложивъ правительству россійскому такій проектъ: „Щобы двигнути купецтво и мѣщаньство и розвинути торговлю россійску, належитъ правительству: 1) прогнати зъ Кіева всѣхъ жидôвъ вынявши купцѣвъ першои гильдіи, ихъ родинъ и слугъ; але у однои такои родины жидôвскои не може бути бôльше слугъ, якъ шѣсть. Такій купець не може мати такожь бôльше помôчникôвъ, якъ пять. 2) Оплаты биржевй для купцѣвъ жидôвскихъ пôднести до высоты 1000 рублѣвъ. 3) Заборонити жидамъ мати въ Кіевѣ якй небудь шинки, трактирѣ, гостинницѣ и ливерунки. 4) Ограничити число жидôвскои молодежи по школахъ до 5%.“

Франція. Французскій кабинетъ занимаѐся дальше политикою кольоніяльною. Палата послôвъ приняла въ суботу законъ, котрый уповажняѐ министра вôйны выдати выправѣ удаючôйся до Конго 100.000 карабинôвъ скалковыхъ и стрѣльбъ до полёваня. Португалія и Англія занепокоенй дуже тою вѣстею, бо они знаютъ, що тое оружье буде розпродане тамошнымъ мешканцямъ, котрыхъ опôсля Французы будутъ могли черезъ добру политику ужити противъ сихъ обохъ державъ.

Нѣмеччина. Парляментъ нѣмецкій ôтворено зновъ вчера. На порядку дневнôмъ поставлено трете читанье закона о касахъ для хорыхъ роботникôвъ, новелѣ до законôвъ промысловыхъ и друге читанье буджету на рôкъ 1884/85. Бисмаркъ не буде присутный въ парляментѣ, бо ôнъ все еще нездоровъ.

Італія. Кабинетъ Депретиса ôтнѣсъ велику побѣду надъ противниками зъ окрайнои лѣвицѣ Никотерою, Кайролимъ и Криспимъ, котрй такъ горячо выступали противъ кабинету, спеціяльно критикуючи такъ политику внѣшну, якъ внутрѣшну, а особенно тое, будьтобы ôнъ стоявъ въ порозумѣню съ скрайною иредентою. По довгихъ дебатахъ палата ухвалила вотумъ повного довѣрія такъ для особы Депретиса, якъ и для его кабинету. Пôвъофиціяльнй органы подаютъ лишь тое, що имовѣрно министеръ правосудія Занарделли и министеръ робôтъ публичныхъ Баккарини будутъ мусѣли податися до димисіи, бо ихъ становище опираѐся бôльше на програмѣ лѣвицѣ.

Туреччина. Порта мусѣла улягчи напорови Англіи и занятися пытаньемъ ôрменьскимъ. Найновѣйшй телеграмы доносятъ, що вже вызначено комисію, котра маѐ выпрацювати реформы для Ôрменіи. До комисіи ввôйшли Саидъ-паша и министры: справъ внутрѣшныхъ, правосудія, торговлѣ и робôтъ публичныхъ. Саидъ-паша ôтбувъ вже конференцію съ патріархомъ ôрменьскимъ и покликавъ губернаторôвъ зъ Ванъ и Марашъ. Комисія займаѐся не тôлько реформами, котрй маютъ бути заведенй въ провинціяхъ ôрменьскихъ, але такожь реформами, котрй маютъ бути заведенй въ иншихъ краяхъ Туреччины.

Чорногора. „Neue fr. Presse“ пише, що одинъ изъ ёи другôвъ бувъ на авдіенціи у кн. Чорногорского пôдчасъ его побыту въ Вѣдни и говоривъ съ княземъ о ôтношеняхъ Чорногоры до Россіи и Австріи. Розмова зачалася ôтъ коронаціи царскои, а князь говоривъ бôльше-менше такъ: „Я маю надѣю, що коронація ôтбудеся щасливо. Численный зъѣздъ князѣвъ заграничныхъ ёсть найлучшимъ доказомъ, що заграница маѐ зновъ довѣріе до ôтношень россійскихъ. Чорногорцѣвъ и Россіянъ, родину царску и родину мою лучатъ дѣйстно дуже сердечнй звязи. Я мушу бути вдячнымъ Россіи, бо она зробила много добра для мого народу и для мене, мôй людъ ёсть своякомъ люду россійского: одинъ и другій славяньскій, одинъ и другій православный. Австрійскій цѣсарь не може менѣ той прихильности въ зло вмѣнити. Австрія, съ котрою лучатъ насъ численнй интересы, буде насъ тымъ бôльше поважати, чимъ вдячнѣйшй будемо для тыхъ, котрымъ мы найбôльшу вдячнôсть виннй. Мôй народъ ёсть народомъ самостôйнымъ, а я самостôйнымъ княземъ того народу; я мушу стояти на сторожи и своихъ и чорногорскихъ интересôвъ. Трудне се становище, — но кн. Микола чорногорскій вытреваѐ на нѣмъ; ôнъ буде достойнымъ довѣрія и россійского царя и вашого цѣсаря. Єслибъ же коли зайшла вôйна межи тыми двома державами, до чого однакъ сподѣваюся за божою помочею не прійде, тогды станувбы я на такôмъ становищи, що одинъ и другій монархъ мусѣвбы признати: „князь чорногорскій ёсть чоловѣкомъ чести“.

НОВИНКИ.

— **Нашихъ прихильникôвъ**, особливо тыхъ, котрй возьмутъ участь въ выборахъ яко выборцѣ, або котрымъ результатъ выборôвъ зъ поодинокихъ округôвъ вже вô Второкъ 29 с. м. буде звѣстный, просимо дуже, щобы зволили ще того самого дня т. ѐ. вô Второкъ 29 с. м. донести намъ телеграфично докладный результатъ голосованя въ поодинокихъ округахъ, позаякъ хочемо еще въ вторниковôмъ числѣ „Дѣла“ подати сй вѣдомости загалови нашихъ читателѣвъ. Рôвножь просимо, доносити намъ докладно о всякихъ надъужитяхъ нашихъ противникôвъ, якихъ они звычайно допускаются на нашу шкоду при выборахъ. Послужитъ се до поясненя и выказаня „чія правда и чія кривда“. — Своею дорогою просимо вносити якъ найчисленнѣйшй, фактами попертй протесты.

— **Въ руско-народнôмъ театрѣ** пп. Биберовича и Грыневецкого въ Стрыю будутъ ôтограй: въ суботу 26 л. мая „Красивый Польо“, комедія въ 6 актахъ; въ недѣлю 27 мая „Ярополкъ I Святославичь“, преміована трагедія Корн. Устыяновича; вô второкъ 29 мая „Бѣдна Марта“, преміована мелодрама въ 4 актахъ Дан. Млаки съ муз. Воробкевича; въ четверъ 31 мая „Великй рыбы“, комедія въ 3 акт. М. Балуцкого; въ суботу 2 червня „Назарь Стодоля“, мелодрама Т. Шевченка, закôнчится ôтспѣваньемъ Шевченкового „Завѣщаня“, муз. Вербицкого; въ недѣлю 3 червня першій разъ „Олеся“, опера въ 4 ôтсонахъ Порфирія Бажаньокого. — Якъ бачимо, репертуаръ нашого театру въ Стрыю дуже добôрный. Сподѣваемось проте, що тамошна руска публичнôсть мѣсцева и окрестна буде численно учащати на всѣ представленя нашои патріотичнои трупы; особливо жь поручаемъ увазѣ стрыйскихъ Русинôвъ: „Ярополка“ и „Олесю“...

— **Нашъ Преосв. б митроп. Іосифъ** выѣхавъ сими днями — мабуть въ спеціяльнôй миссіи — до Палестины.

— Дня 5 (17 л.) мая 1883 упокоився, найстаршій братъ покôйного редактора „Дѣла“ о. **Иполитъ**

Барвѣньскій, капелянъ Нестеровець, дек. залозецкого, въ 52 роцѣ житя а въ 26 роцѣ священьства по довгôй и тяжкôй недузѣ. Се одна зъ тыхъ численныхъ жертвъ, котрй вытончений семинарскимъ побытомъ, затягаютъ невылѣчимй недуги по нужденныхъ приходскихъ хатахъ, а ôттакъ передъ часомъ марнѣютъ и сходятъ зъ сего свѣта. Покôйный бувъ первѣстно завѣдателемъ капеляніи Бѣлковець, где мусѣвъ жити въ тѣсноô, курноô хатѣ и тамъ вже затягнувъ зароды грудноі недуги, котра его загнала въ могилу. Ледви построивъ своимъ заходомъ дôмъ приходскій и довѣвъ пустку Бѣлковецку до ладу, а вже треба було переноситись на друге мѣсце, до Нестеровець. Кто знавъ Нестерôвцѣ передъ его приходомъ на сей приходъ, а побачивъ ихъ теперь, сей мôгъ оцѣнити заходъ и працю покôйника. Давне приходство, котре стояло на выгонѣ пусткою, скрываєсь теперь въ гущавнику деревъ и корчѣвъ, мовь у вѣночку. Простора мурована але пуста церковь — украшена его заходомъ и трудомъ такъ, що нынѣ смѣло можна ей назвати найкрасшою и найбôльше величавою въ цѣлôй окрестности. Вѣсть о ненадѣйноô недузѣ и смерти пок. Володимира повалила бл. п. Иполита на ложе слабости, зъ котрого вже не подвигнувся. Хочь тѣло покôйного було немôчне, однакъ духъ его бувъ бодрый. Майже незвѣстный въ ширшôмъ кругѣ, трудився покôйникъ нишкомъ въ своѣй затишноô хатинѣ, слѣдивъ уважно и критичнымъ окомъ словесный и суспôльно политичный рухъ Русинôвъ, все читавъ такъ сказатибъ съ крейдкою въ рукахъ, чого доказомъ его библіотека съ численными замѣтками на маргинесахъ. Крôмъ того позôставивъ много статей и замѣтокъ въ рукописи, политичного, языкового, историчного и церковного змѣсту, а мѣжь иншими особливо замѣтна „Лѣтопись села Нестеровець“ пôдъ взглядомъ географичнымъ, историчнымъ, етнографичнымъ и економичнымъ, котра може послужити яко взорець монографіи села. Лѣтопись сю переглядавъ въ часѣ каноничноі визиты митр. І. Сембратовичь и выразився съ признаньемъ о нѣй. Наколибъ кождый священикъ провадивъ таку лѣтопись своеі мѣсцевости, то нашй историки, гео- и етнографы малибъ до розпорядимости дуже цѣнный матеріялъ. — Покôйный заслуживъ собѣ у людей, съ котрыми сходився, своимъ крѣпкимъ характеромъ, глубокими научными вѣдомостями, точностею въ своѣмъ заводѣ — до пендантизму, добру славу, котрои выразомъ була краснорѣчива промова похоронна сѣдоголового о. Іоахима Зарицкого зъ Озерноі. Численный здвигъ народа бувъ вымовнымъ доказомъ, що розлучаєсь съ своимъ приходомъ „пастырь добрый“. Похоронъ ôтбувся въ суботу дня 7 (19) мая при участи кондеканального духовеньства, а надъ могилою промовивъ сердечными словами Вп. о. деканъ Ефиновичь.

— **Зъ Вѣдня** пишутъ намъ: Пропозиція на обсадженье львôвскихъ крылошанъ находится уже ôтъ нôвтора тыждня въ министерствѣ. Въ коротцѣ послѣдуютъ именованя.

— **Зборы выборцѣвъ мѣста Львова** ôтбулися власне, одно м. недѣлѣ, друге вô второкъ. На недѣльнôмъ здавали справу зъ своеі посольскоі дѣяльности (въ соймѣ) пп. дръ Смолька и дръ Черкавскій; на вторниковôмъ — пп. дръ Гольдманъ и ред. „Реформы“ п. Романовичь. Всѣ чотыры послы дô стали одноголосно вотумъ довѣрія. Зъ помѣжь многихъ интерпеляцій ставленыхъ посламъ була найцѣкавѣйша инт. п. Дворского въ справѣ ухваленои „Змартвыхвстанцямъ“ субвенціи (въ сумѣ 10.000 зр.) На сю интерпеляцію ôтповѣвъ п. Романовичь, що для того ухвалено сю субвенцію, бо въ комисіи буджетноô представлено цѣлу справу такъ, мовьбы то ходило о попертье „ruskości przeciw moskalofilstwu“. На се замѣтивъ п. Єгерманъ, що послы львôвскй новинній були всѣма силами спротивитись ухваленю сеи субвенціи, такъ якъ она причинилась тôлько до розогненя ôтношень Русинôвъ до Полякôвъ, а институтъ такій (Змартвыхвстанцѣвъ) єсть „пепиньеріею“ (гнѣздомъ) єзуитизму. Сей замѣтъ п. Єгермана принято грôмкими, довготреваючими оплесками... Боимось лишь, щобы будучій соймъ — если выбраный буде по мысли звѣстного центрального польского комитету — не ухваливъ зновъ якихъ... 20.000 для „Змартвыхвстанцѣвъ“...

— **О. А. Бачиньскій**, ректоръ гр. кат. ген. сѣменища, ѣздивъ сими днями до Долины и Болехова, а то въ сѣй цѣли, щобы представитись такъ тамошнымъ нашимъ патріотамъ, якъ и польскому(!) окружному выборч. комитетови — яко кандидатъ на посла... Передъ рускимъ окруж. выборч. комитетомъ выступивъ о. Бачиньскій навѣть яко кандидатъ головного нашого комитету! Тожь до него власне ôтносится умѣщене въ нынѣшнôмъ числѣ „заявленье“.

— **Спѣвъ учениць-Русинокъ женьскои школы въ Перемышли** не ôтъ теперь, а ôтъ давна вже звертае на себе увагу многихъ любовникôвъ спѣву. И справдѣ, єсть чого послухати, єсть що и похвалити! Якъ наближится часъ $8^1/_2$ рано въ недѣлѣ и свята, коли то ученицѣ маютъ свою студентску службу Божу, то чоловѣкъ не годенъ вздержатися, а якъ-бы якоюсь силою пертый иде до церкви катедральноі. И не розчулитижь-ся тутъ, чуючи такъ чаровный спѣвъ учениць? Чудово-гарній ихъ голосы вызначаются надзвычайно-хрустальною чистотою, силою и нѣжностею притомою женщинамъ. Додати до сего точне и зрозумѣле выконанье утворôвъ, а єсть ясна причина, чому такъ спѣвъ сей плѣняе серце слухача. Немало до того причиняются и самі утворы церковній въ бôльшôй части просто-народныхъ напѣвôвъ, котрыхъ ученицѣ-спѣвачки уживаютъ, якъ примѣромъ терцеты: „Непроходимая врата, Христосъ воскресе, Ангедъ вопіяше“; квартеты: „Иже Херувимы, Святъ, Єрусалиме“ и т. д. Такожь доконало выконуютъ ученицѣ квартеты: «Χριστὸς ἀνέστη» и маршове „Христосъ воскресе“! — Тожь слава вамъ, рускй дѣвы-соловѣй, и по-за обрубомъ княжьгорода за те, що такъ разно и смѣло рускимъ словомъ славите Господа, и не побоюетесь обухôвъ, якй на васъ зô всѣхъ сторôнъ наважуются !.. Слава, и то не мала слава п. О. Ц., слава п. Е. Ц. за ихъ превеликй труды, якй безплатно поносятъ около плеканя сего спѣву! — *К.*

— **Ц. к. рада школьна краева** рѣшила роздати безплатно въ роцѣ школьнôмъ 1883/4 ученикамъ народныхъ школъ за 13.747 зр. польскихъ книжокъ.

— **Зъ Поморянъ** пишутъ намъ: Дня 21 л. мая ôтбулися у насъ въ присутности комисаря выборчого зъ Золочева п. Беловского выборы выборцѣвъ, котрй голосувати будутъ въ Бродахъ зъ округôвъ Зборôвъ-Залôзцѣ на посла до сойму краевого. Голосованье ôтбулося поважно въ супокою и легально. Комитетъ мѣсцевый ухваливъ солидарно голосувати на своихъ 9 выборцѣвъ, а пейсатыхъ, котрыхъ у насъ не мало, поминувъ. Всѣ нашй выборцѣ, а именно: о. Михаилъ Рудницкій, парохъ, и мѣщане Іосифъ Макухъ, Теодоръ Павлюкъ, Симеонъ Головацкій, Теодоръ Гринькôвъ Макухъ, Теодоръ Иванôвъ Макухъ, Василь Квѣтъ, Андрей Макухъ и Иванъ Ляховичь одержали абсолютну бôльшôсть голосôвъ. Честь и слава нехай буде нашимъ мѣщанамъ за солидарноôсть, котрою побѣдили пейсатыхъ. Бувало у насъ въ радѣ на 24 радныхъ по 16 євреѣвъ и днесь засѣдае съ заступникомъ начальника еще ихъ 9, а по 5 выбирано на выборцѣвъ соймовыхъ. Першій то разъ удалося намъ переголосувати нехристôвъ. Фактъ сей нехай буде взôрцемъ для другихъ громадъ, а надѣятись можна, що перестанемъ нарѣкати на нашу недолю моральну и матеріяльну. Въ кôнци звертаюсь до Васъ, пп. выборцѣ, въ имени ôтдавшихъ Вамъ голосы, щобысьте всѣ голосували на посла установленого головнымъ рускимъ комитетомъ выборчимъ, бо якъ у насъ, такъ при выборѣ посла, солидарноôсть наша єсть необходима, а ѣдучи до Бродôвъ заспѣвайте:

„Станьмо, братя выборцѣ, въ часъ
Голосуймо всѣ вразъ!
Свôй на свого
Русина бодрóго, —
А побачатъ насъ
Въ соймѣ, въ думѣ, во весь часъ. *М. Ч.*

— (**Дрôбній вѣсти**). Вже ôтъ мѣсяця выкладае польскій поетъ Теофиль Ленартовичь въ Болоніи о „исторіи“ литературъ славяньскихъ. — Звѣстный польскій повѣстеписатель Крашевскій дуже занепавъ на здоровю. — Въ Москвѣ теперь страшна дорожня. — По причинѣ звѣстноі аферы Анухтина выключено зъ варшавского всеучилища 186 студентôвъ.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскоі.

Введенй въ душпастырскй посады оо. 1) Іоанъ Зафіовскій яко сотрудникъ експонованый въ Петликôвцяхъ; 2) Юліянъ Дуткевичь яко завѣдатель въ Покрôвцяхъ, дек. стрыйского.

Презенту получивъ о. Іоанъ Концевичь на капеляню Розгадôвъ, дек. золочѣвского.

Увольненье ôтъ іспыту конкурсового получили оо.: 1) Вячеславъ Хойнацкій зъ Гарасимова; 2) Келестинъ Костецкій зъ Скалы; 3) Кирилъ Букоемскій зъ Шоломыè; 4) Іоанъ Кмицикевичь зъ Банюнина; 5) Яковъ Мандзѣй зъ Яйковець; 6) Валеріянъ Лукавецкій зъ Тройцѣ.

Позволенье до іспыту конкурсового получивъ на найблизшій речинець о. Іоанъ Бирчакъ.

Зъ Епархіи Перемыскоі.

Презенту получивъ о. Іосифъ Гамерскій, самост. сотрудникъ въ Головецку выжнôмъ, на Головецко дольне.

Завѣдательства получили оо.: 1) Іоанъ Ванковичь, парохъ въ Цѣвковѣ, завѣдательство Дикова; 2) Ал. Мицкевичь, зъ Билича гôрного, завѣдательство кап. Яворникъ, дек. яслиского.

Ôтпустку зъ еп. перемыскоі до еп. львôвскоі получивъ укôнч. богословъ п. Вас. Калитовскій.

Сотрудництва получили оо.: 1) новоп. пресв. Вас. Боровець въ Добромили; 2) Мих. Гандякъ, сотр. зъ Добромиля, сотрудництво въ Трôйци, дек. добромильского; 3) Кароль Белкотъ, новопост. пресв., сотрудництво въ Диковѣ.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

✝ **О. Теофиль Созаньскій**, парохъ въ Диковѣ, еп. перемыскои, упокоився дня 10 мая въ 65 роцѣ житя. Вѣчна ему память!

✝ **О. Алексей Весоловскій**, капелянъ въ Схôдници дек. дрогобыцкого, упокоився минувшого тыждня въ 53 роцѣ житя. Вѣчна ему память!

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** зложили дальше: Пчт. громадяне Пужникъ 1 зр., въ Коломыè пôдчасъ помин. богослуженя 4 зр. 50 кр., о. Ф. Кмицикевичь зъ Семаковець 1 зр., Вп. Лазоровичь пѣвець церк. въ Коломыè 20 кр. Украинцѣ въ Кіевѣ 46 зр. 80 (40 рубл.), о. И. Сѣрко въ Гаяхъ старобродскихъ 2 зр. — Разомъ съ попередными **983 зр. 55 кр.**

— **На фондъ стипендійный имени Вол. Барвѣньского** вплынуло: Изъ складки пôдчасъ пом. богосл. въ Коломыè 3 зр., о. В. Балицкій въ Испасѣ 1 зр., о. Л. Балицкій въ Акришорахъ 1 зр., Украинцѣ въ Кіевѣ 87 зр. 75 кр. (75 рубл.) Складка въ часѣ поминального богослуженя во Львовѣ 47 зр. 52 кр. — Разомъ съ попередными **446 зр. 33 кр.**

— **На стипендію 3 мая** Пчт. громадяне Пужникъ пôдчасъ богосл. въ день 3 мая 1 зр.

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи прислали**: о. И. Алексевичь въ Нѣври (зô складки въ день 3 мая) 1 зр. 40 кр.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. В. С. въ Ост. 75 кр. приписано до предплаты.

Курсъ львôвскій зъ дня 22. л. мая 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	299 —	302 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	169 50	172 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	301 —	306 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	98 35	99 35
„ „ „ по 4% ав.	89 40	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	98 35	99 35
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 80	102 80
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 65	99 65
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Ножички кр. въ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 56	5 66
„ цѣсарскій	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 47	9 57
Нôвимперіялъ	9 78	9 88
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ „ паперовый	1 18	1 20
100 марокъ нѣмецкихъ	58 30	59 —
Серебро	— —	— —

(Курсъ текучого куп. безъ купону.)

ЗАВЯЛЕНЬЕ.

По причинѣ великого банкрутства
Фабрики зигаркôвъ
à la ville de Genève
въ Женевѣ, въ Швайцаріи, єсьмо въ можности давати найлучшй зигарки знанй въ цѣлôмъ свѣтѣ, пониже половины цѣны. Треба користати зъ такъ рѣдкои случайности, щобы прійти до такъ хорошого зигарка. Порука на 10 лѣтъ.

Списъ зигаркôвъ:

5000 цилиндрôвъ, зигаркôвъ кишеневыхъ зъ найлѣпшого срѣбного никлю, регулёванй на минуты, перше 14 зр. теперь лишь 5·25 зр. — дуже елегантна штука. Порука за добрый хôдъ на 10 лѣтъ.

2325 анкерôвъ съ 15 правдивыми рубинами знаменитй, регулёванй па секунды. перше 21 зр., теперь 7·25 зр. Окладина дуже деликатна. Срѣбный никель гравированый. Порука на 10 лѣтъ.

3650 ремонтуарôвъ зъ правдивого двократного золота, накручуваный безъ ключикôвъ, съ дуже деликатною никлевою машинерією, найдешевшй и найлучшй зигарки въ свѣтѣ, перше 24 зр., теперь лишь 10·25 зр.

1000 анкерôвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла пробованй черезъ ц. к. урядъ монетарный, на 16 рубинôвъ, дуже добре регулёваный. Перше 27 зр., теперь 12·40 зр.

1400 правдивыхъ ремонтуарôвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла, накручуванй безъ ключика, упривилеёвана машинерія зъ правдивого никлю, регулёванй на секунды, по нечуваноô еще цѣнѣ, перше 35 зр. теперь 16·50 зр.

4200 французскихъ будячихъ зигаркôвъ столовыхъ, всѣ съ галасуючимъ апаратомъ, перше 12 зр., теперь лишь 4·80 зр., дуже цѣнній для кождои родины, для кождого ремѣсника. (4—?)

Кожде, хотяйбы найменше замовленье залагоджуеся точно въ сей часъ. Треба якъ найскорше замовляти. На доказъ, що сей анонсъ не маé на цѣли нѣякого обманьства, обовязуемося, скоро зигарки не сподобаются, приняти ихъ назадъ а грошѣ звернути.

Th. Schmejkal,
Wollzeile 33. Wien

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп. фонет.)

ФАВСТЪ

трагедія І. В. Гете

Часть перша.

Зъ нѣмецкого переклавъ и пояснивъ

Иванъ Франко.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курницка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. resp. 15 кр. за реценисомъ).

Переводы и наслѣдованя

Осипа Шухевича

съ портретомъ и біографіею автора.

(Посмертне выданье.)

Львôвъ, 1883.

Можна набути у накладника, проф. Володимира Шухевича (ул. Куркова, ч. 26) або замовити черезъ редакціи рускихъ часописей. Цѣна примѣрника 80 кр., съ пересылкою 85 кр.

ОБРАЗКИ

на преміи для дѣтей

поручає

К. М. Возняк

во Львовѣ ул. Ормеńська ч. 6.

(на противъ „Народного Дому),“

сотка по **60 кр., 1 зр., 1 зр. 60 кр., 2 зр. 50 кр. и 3 зр.**

(6—?) Такожь

МОЛИТВОСЛОВЫ **для дѣтей** по 15 кр. ш.
„ „ бôльшй 20 кр. ш.
„ „ молодежи 30 кр. шт.

Молитвенники народній по 20 кр. штука.

При замовленяхъ образкôвъ высше 10 зр. ôтсылаю франко.

Съ почтеніемъ
К. М. Возняк.

ФАБРИКА ДЗВОНÔВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши *(почта и стація желѣзницъ)*,

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыè (якъ се поовѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовй дзвоны** и вырабляе якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему**, ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармоній ный звукъ*.

Вирен. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавй замовленя, котрй выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(15—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

Литографіи бл. п. Володимира Барвѣньского мы вже розôслали тымъ, що до сего часу ихъ собѣ були замовили. По причинѣ, що пересылка почтова насъ о много бôльше коштуе, якъ мы надѣялись, змѣняемо цѣну якъ слѣдуе: 1 примѣрникъ безъ пересылки 50 кр., съ пересылкою нефранкованою 62 кр., съ пересылкою франкованою 88 кр. — Просимо о вчасній замовленя, бо обстальовано лишь невеликій накладъ литографій.

„МЕРТВЙ ДУШЄ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рôкъ,

при участи кружка кіевскихъ профессорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Въ администраціи „Дѣла“ можна дôстати слѣдуючй працѣ бл. п

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНôМЪ ВѢЧУ РУСИНôВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначуе Родина покôйника на памитникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ праць на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (4—

Выдавець и редакторъ **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнй Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 54. Львôвъ, Субота 14 (26) мая 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. посѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улица Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноко число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. бôдъ одного строчки печатной.

Реклямаціи неопечатаній вôльній бôдъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ перекажомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ для Австріи:

на цѣлый рôкъ . .	12 зр.
на пôвъ року . .	6 зр.
на чверть року . .	3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	16 зр.
на пôвъ року . .	8 зр.
на чверть року . .	4 зр.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	5 зр.
на пôвъ року .	зр. 2·50
на чверть року .	зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . .	12 рубл
на пôвъ року . .	6 рубл
на чверть ро . .	3 рубл
съ дод. Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ .	16 рубл.
на пôвъ року . .	8 рубл.
на четверть року .	4 рубл.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	5 рубл.
на пôвъ року .	2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . .	15 зр.
на пôвъ року . . .	7·50 зр.
на чверть року . . .	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр.	на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ÔТОЗВА ДО РУСКИХЪ ВЫБОРЦѢВЪ.

Выборцѣ!

Важна хвиля надôйшла для насъ, важна для цѣлого краю. Нашъ Найяснѣйшій Монархъ кличе Васъ знôвъ — выбрати заступникôвъ своихъ, знôвъ хоче довѣдатись о тôмъ: щô Васъ болитъ и чого Вамъ треба?

Сѣмнайцятого руского (29-ого л.) мая станете до выбору послôвъ на соймъ краєвый.

Соймъ выдае всякій постановы для цѣлого краю и розкладае податки краєвій.

Постановы тій буваютъ — якъ кожде людске дѣло — добрій и плохій, пожиточній або и не пожиточній; можутъ бути зъ користею для одныхъ, а зъ кривдою для другихъ. Такій постановы, щô Васъ давлятъ, можна въ соймѣ змѣнити на лѣпшій, а права, щô теперь на Вашь хосенъ говорятъ, можутъ бути покасованій.

Новій податки може соймъ наложити, або и не наложити, а всѣ тягарѣ дадутся розложити справедливо, або и несправедливо.

Добрый посолъ старается о тое, щобы краєви и тымъ, котрыхъ заступае, було лекше; плохій посолъ дбае лишь о своє добро.

Якій будутъ послы, такій буде и соймъ!

Соймъ складается зъ послôвъ селяньскихъ, мѣскихъ и паньскихъ.

На Васъ припадае выбрати 48 послôвъ, на Мазурôвъ 26, — разомъ селянскихъ послôвъ 74; тожь якъ всѣ выберете своихъ послôвъ, людей розумныхъ, честныхъ и народови рускому вѣрныхъ, то не буде Вамъ кривды, — а якъ выберете такихъ, котрымъ своє добро на гадцѣ, то и покаетесь скоро — а годѣ буде зарадити.

Чія буде въ соймѣ сила, того буде й правда!

Въ минувшôмъ соймѣ було рускихъ послôвъ тôлько *чотырнайцять!*

Тій рускій послы не мали навѣть права пытати ц. к. комисаря въ соймѣ: для чого правительство се, або то здѣлало? — не могли поставити навѣть интерпеляціи въ справахъ рускихъ, бо до того вымагае законъ пôднису 15-и послôвъ, — а ихъ було тôлько *чотырнайцять!*

И побачили они, що „не ихъ сила“, и пôйшли въ „Раду Руску“ и склыкали всѣхъ Русинôвъ, щô во Львовѣ, и рекли: „Нема стада безъ пастыря, — нема дѣла безъ проводу!... Выберѣть головный выборчій комитетъ рускій, нехай вопъ о тое дбае, *щобы нашій рускій мѣсточка и села прійшли до вѣрныхъ заступникôвъ въ соймѣ!*

И мы ôтповѣли: „Мы кôсть рускои кости, мы кровь рускои крови. Мы живемъ для руского народа, мы єго и поведемъ. Єго гараздъ, — нашъ гараздъ, єго кривда — наша кривда!“

И се пôдъ нашимъ проводомъ повставали комитеты выборчій по повѣтахъ рускихъ и параджувались: щô робити, якъ робити и кого на посла класти.

И выбрали комитеты своихъ ôтпоручникôвъ (делегатôвъ) на зъѣздъ до Львова, щобы тій порадились зъ нами въ день 28 руского (10 л.) Цвѣтня во Львовѣ въ „Народнôмъ Домѣ“ рускôмъ, — та щобы разомъ зъ нами поставили — якъ того и самъ цѣсарь хоче — добрыхъ, смѣлыхъ, розумныхъ, ревныхъ и вѣрныхъ кандидатôвъ на послôвъ до сойму краєвого зъ рускои землѣ.

На тôй радѣ було до 100 мѣщанъ и селянъ, священикôвъ и иншихъ свѣтскихъ Русинôвъ.

Слухайте жь, щô Вамъ скажемъ!

Головный выборчій комитетъ рускій переконався, що той, котрого мы, за Вашою волею, кладемо Вамъ посломъ, есть чоловѣкъ правый и розумный; переконався, що онъ Вамъ буде послувати ревно, вѣрно и смѣло; — для того кличемъ и взываємо Васъ, въ имя свободы и добра Вашого:

Голосуйте на него, якъ одинъ мужь!

Выборцѣ, панове громадяне рускои землѣ!

Сей соймъ буде ставити нове право о дорогахъ (шарварки), — буде радити надъ тымъ, чи не ôтобрати громадамъ право презентаціи учителя, щобъ надати те право радамъ школьнымъ окружнымъ, буде накладати додатки до податкôвъ краєвыхъ, буде радивъ надъ многими живо Васъ дотыкающими установами...

Розважтежь добре и голосуйте на свого, на **руского кандидата!**

Не пôддавайтесь пôдшептамъ и солодкимъ намовамъ! Памятайте, що: *„кожда рука къ собѣ крива“* — и голосуйте на свого, на **руского кандидата!**

Не дайтесь пôдкупити! Згадайте Юду Искаріотского и памятайте, що *Юдинъ грôшъ купуе у Васъ громадску кривду, а Вамъ вѣчну ганьбу,* а може навѣть и проклятье дѣтей Вашихъ! Не дайтесь пôдкупити и голосуйте на свого, на **руского кандидата!**

Памятайте, що нѣкто — нѣ высокій панъ, нѣ повѣтовый урядникъ, анѣ навѣть цѣсарскій урядникъ — *не маe права накидувати Вамъ когось на посла* — и голосуйте, якъ одинъ мужь, на свого, на **руского кандидата!**

То Ваше право, въ тôмъ правѣ доля громадъ Вашихъ. То право дарувавъ Вамъ нашъ Найяснѣйшій Монархъ — не запропащайте єго! Не стружетъ ярма на дѣти и внуки Вашій! не губетъ рускои землѣ! а голосуйте на свого, на **руского кандидата!**

За него єдино мы Вамъ ручимъ, бôнъ єдино буде Вамъ вѣрно служити и старатись облегчити долю Вашу и причинитися до гаразду краю и руского народа.

Во Львовѣ, въ памятный день знесеня панщины 3 (15) мая 1883.

Головный рускій комитетъ выборчій

Юліянъ Геровскій	*Амвросій Поляньскій*
Антôнъ Горбачевскій	*Юліянъ Романчукъ*
Дръ *Иванъ Добряньскій*	*Александеръ Стефановичъ*
Дръ *Иванъ Литыньскій*	Дръ *Корнило Сушкевичъ*
Іосифъ Марковъ	*Корнило Устіяновичъ*
Дръ *Александеръ Огоновскій*	Дръ *Юліянъ Целевичъ*
Теофиль Павликовъ	*Яковъ Шведицкій*
Володимиръ Пôдляшецкій	*Иванъ Явдыкъ.*

Въ справѣ нашои церкви.

Подаемо нашимъ читателямъ дословный переклад письма, пересланого н. дат. 21 жовтня 1882 р. нашими сеймовыми послами на руки святѣйшого Отця. Не могучи высказатись въ соймѣ, не могучи навѣть запитерпелювати правительства пôдчасъ переводженя всякихъ далекосягаючихъ „реформъ“, — выбрали законній заступники нашого руского народа єдину доступну имъ дорогу, щобы высказати свои думки, розкрыти всякій ложи и клеветы, пояснити ситуацію, ôткликатись впростъ до свят. Отця съ усильною просьбою о скору зараду.

Beatissime Pater!

Пôднесено окликъ: Унія упадае, унію ратувати потреба; однакожь ледви кто застановився, чому унія слаба и якбы ей скрѣпляти належало.

По тôй причинѣ, где такъ въ Вѣдни якъ въ Римѣ тôлько партія противна въ нашу шкоду трудится, а Русины нѣякои обороны не маютъ: Мы рускій послы гр. к. обряда зôбранй при соймѣ во Львовѣ, щиро преданй такъ св. католическôй церквѣ, якъ и царствующôй Вседостойнѣйшôй Династіи, — осмѣляемося пôднести нашъ голосъ именемъ галицко-руского народа, въ надѣѣ, що пôсля засады: „Audiatur et altera pars“ той нашъ голосъ выслуханый буде, и то не тôлько въ интересѣ уніи, але такожь въ интересѣ католическои церкви.

Задля тыхъ причинъ уважаемо за потрѣбне дати выразъ нашому переконаню и представити хоть въ коротцѣ поглядъ на исторію уніи и на теперѣшне наше положенье, съ котрого окажеся, чому унія слаба и якбы ей скрѣпляти належало.

Русь пріймила вѣру Христову ôтъ Грекôвъ за Володимира, князя руского. Тогды небуло роздвоєня церковъ, були два обряды, а одинъ католицизмъ. Обрядъ греческій католицизмови не перешкоджавъ.

Колижь послѣдувала шизма, то Русины не були противній соединеню церквей, — осôбливо Русь литовска єго шукала; такъ на пр. князь Острожскій входивъ въ переговоры съ столицею апостольскою о унію. Но князь Острожскій хотѣвъ, щобы соединенье ростягалося на цѣлу восточну церковь. Соединенье мало лучити церкви греческу и римску — пôдъ одною головою папы римского, при рôвнôмъ пошановану *обохъ обрядôвъ*. Иншого значеня тогды унія не мала.

Така унія церковна могла мати спасительній наслѣдства не тôлько для Руси и Польщѣ, але и для цѣлого всходу. Однакожь примѣшуванье политики, нерозумъ шляхты польскои, тѣсній погляды єзуитôвъ скривили и выпихнули призначенье того соединеня. Богату въ наслѣдства мысль стиснено до малыхъ розмѣрôвъ; хотѣли тôлько належачу до Польщѣ часть Руси ôторвати ôдъ решты належачихъ до церкви восточнои Славянъ, зôлижити и привязати єй до народности польскои, щобы потôмъ тую часть вынародовити.

Унію октроіовано въ Берестю Литовскôмъ. Вмѣсто ширеня уніи лагôдностею, наукою, вплываючи на перекоианье, — ширено тую пристрасть, котра вже въ початку робила унію ненавистною, и пріймали єй въ великôй части тôлько тіи, котрій мусѣли.

Не хочемо вычисляти тыхъ насилій, котрій въ Римѣ безъ сомнѣня суть звѣстній, чи то съ писемъ епископôвъ унитôвъ, чи въ „Annales ecclesiae Ruthenae Michaelis Harasiewicz“ (Leopoli, 1862) або хочбы въ „Истории уніи ks. Edwarda Likowsk-ого“ (Poznań, 1875.) Єли о тыхъ насиліяхъ згадуемо, то тôлько даятого, понеже они выйшли на некористь такъ римскои церкви, якъ и уніи. Показалося, що: Nimius zelus etiam est nocivus.

Вже въ р. 1616 остерѣгавъ передъ насиліями Гербурть, староста добромильскій, пишучи до Риму: „Vis excitat tumultus, tumultus periculosissimos.“ Подôбно выражався другій католикъ Левъ Санѣга, канцлеръ литовскій, въ письмѣ до АЕпископа полоцкого, святого Іосафата Кунцевича (р. 1622):

„Нѣколи менѣ се на мысль не приходило“, писавъ Санѣга, „щобы Ваша Милôсть такимъ насильнымъ поступованьемъ людей до уніи приводити мали, на сумлѣня людей наступали, церкви замыкали... щобы люде безъ набоженьства, безъ крещенія, безъ сакраментôвъ, наче погане оставали... Суровостею зъ овець поробилисьте козлôвъ... а на Рѣчь посполиту спровадилисьте небезпеченьство... Не дай Боже Рѣчь посполиту згубити... тогды унія ваша не знаю де буде.“ Санѣга звертавъ увагу на наслѣдства, такъ якъ Русины освѣдчаютъ, що волатъ пôддатись Туркови, поганинови, нѣжь такій гнетъ (oppresio) на сумлѣню своѣмъ терпѣти... „Nowogród wielki, Pskow, Czerniechów... i wiele innych zamków unia także nam oderwała, — i teraz ta unia wielką (jest) przyczyną do odtrącenia narodu moskiewskiego od królewicza Jmci...“ Такъ Гербуртъ якъ и Санѣга предвиджували небезпеченьства грозячій Польщи и уніи.

Єзуитамъ однакожь и ихъ ученикамъ здавалося инакше, — они тыхъ голосôвъ не слухали, тревали въ своѣй неумѣренности дальше и проготовляли роспаденье Польщѣ, зневолюючи Русинôвъ оглядатись за помочею по за границями Польщѣ.

Вже того самого року (1622) посылавъ сѣверскій православный митрополитъ Исайя Копиньскій попа Гедеона до Путивля, до воеводôвъ царства россійского зъ доносомъ, що Христіянъ полуднево-руского краю гнетутъ Поляки и звѣдувавъ: „чи не позволивбы царь перенестись черцямъ сѣверскои землѣ до свого царства, щô вирочѣмъ всѣ православній братя и запорожскій козаки учинити готовій.“ Тое само чинивъ сегожь часу Ісакій Борисковичъ, не допущеный до своеи посады владыка луцкій и острожскій.

Що бôльше, гнетъ выкликавъ повстаня козацкій, котрій потряели пôдвалинами Польщѣ, довели до ôтпаденя напередъ заднѣпряньскои Украины, а дальше и до розбôраня Польщѣ.

Словомъ борба съ „диссидентами“, до котрыхъ переважно Русинôвъ числено, не устала, спроваджувала небезпеченьства на Польщу, и довела вконецъ до того стану, якого обавлялся Левъ Санѣга, коли писавъ: Не дай Боже Рѣчь посполиту згубити, то не знаю, де буде ваша унія?

(Дальше буде.)

Рускі кандидаты.

Рускій центральный комитетъ выборчій поставивъ по порозумѣню съ комитетомъ окружнымъ дальше слѣдуючу кандидатуру:

45. На округъ Лиско-Балигородъ-Лютовиска дра **Александра Искрицкого**, адвоката краєвого въ Сяноку.

Отъ центрального комитету выборчого.

Львовъ дня 12 (24) мая 1883.

Замѣтка. Дотычно умѣщеного въ попереднѣмъ числѣ „Заявленя“ мусимо ту замѣтити, що довѣрія ВП. о. Лисковацкого надуживъ чоловѣкъ, котрый зразу удавався до польского центрального комитету, просячи о поставленье его кандидатуры, — а доперва отримавши въ польскѣмъ комитетѣ отмовну отповѣдь, зъумѣвъ склонити о. Лисковацкого, щобы зрѣкся въ его користь. Во виду сего зреченяся, поставивъ головный рускій комитетъ выборчій — по порозумѣню съ комитетомъ окружнымъ — кандидатуру дра А. Искрицкого. Надѣємось, що нашій выборцѣ не дадутъ ввестись въ ошибку черезъ самозваного кандидата, котрый такъ мало перебирає въ средствахъ, щобы добитись мандату.

Доповненье. Для уникненя всякихъ непорозумѣнь додаємо, що рускій кандидатъ на округъ Ярославъ-Сѣнява п. Антоній Вербенець, мѣщанинъ въ Ярославѣ, есть заразомъ членомъ рады повѣтовои.

Оповѣщенье.

Будучи поставленый рѣшеньемъ центрального рускаго комитету кандидатомъ на посла до сойму въ округа *Коссовъ-Куты*, запрошую Вп. пп. Выборцѣвъ **на передвыборчій збори, въ недѣлю 15 (27) мая 1883 о 4 годинѣ пополудни** въ салѣ театральнѣй въ Коссовѣ.

Лазарь Винничукъ,
господарь въ Угринова долѣшного.

Оповѣщенье.

Загально звѣстно, що я о мандатъ посольскій зголошався не убивався. Коли однакожь П. Т. Центральный Комитетъ выборчій узнавъ за отповѣдне, поставити мене кандидатомъ на округъ *Яворовъ Краковець*, хочь виджу дуже великій трудности, виджу и чую власными очима и ушима, що въ округъ мене дѣвся, — въ имя нашого святого народного дѣла повинуюся тому рѣшеню.

Заявляю, що съ пожертвованьемъ всякого мого добра, навѣть житя мого, готовъ я трудитись для мого народа и для добра сельскихъ и маломѣйскихъ громадъ, съ котрыхъ добромъ чи лихомъ тѣсно звязане и моє добро и лихо.

Хотячи представитись Вп. выборцямъ, маю честь запросити ихъ **на передвыборчій збори, въ понедѣлокъ, 15 (28) мая 1883 о 4 г. пополудни,** на рускомъ приходствѣ въ Яворовѣ.

Селиска, дня 12 (24) мая 1883.

Іосифъ Крушиньскій,
приходникъ въ Селискахъ.

Отkрытe письмо

до Его Ексцеленціи гр. А. Потоцкого, намѣстника Галичины.

Чи вѣдомо Вашой Ексцеленціи, що повѣтовый комитетъ выборчій (польскій) для округа *Подгайцъ-Козова* посредствомъ Хаимка Т., фактора въ Подгайцяхъ, при помочи грошей (500+1500 зр.) — купує для Вашои Ексцеленціи голосы поодинокихъ выборцѣвъ, и що Dobrzański, rządca Бережаньщины, въ той самой цѣли обѣцює выборцямъ Козовщины... коровы?!

Выборцѣ обохъ округовъ.

Въ рѣшучій хвили.

Зъ цѣлои нашои землѣ доходятъ до насъ вѣсти о сильно розвиненій агитаціи выборчій. Русины и Поляки приготовляются усильно до завзятои, рѣшаючои боротьбы.

Мы старались за цѣлый часъ приготовань до выборовъ ясно выказати, якими интересами руководятся нашій противники, — яка доля ожидає нашь нещасный народъ въ разѣ побѣды сихъ противниковъ; мы звернули увагу, що самій честнійи Поляки бачутъ властивій цѣли заходовъ котерии, котра все дбала и готова дбати про свои интересы, але котра нѣколи не мала милосердія для сельского люду... Мы поднесли важный фактъ, що до боротьбы съ Русинами выступаютъ кромъ народовои котерии, — такожь *жиды*; вже тое одно може отворити очи нашимъ селянамъ и мѣщанамъ. Мы старались подати нашимъ родимцямъ до рукъ ясній доказы, съ котрымибы могли выступити передъ рускими выборцями, щобы здемаскувати облестныхъ народовыхъ агитаторовъ. Мы старались указати грозній наслѣдства — ad absurdum доведеного народового псевдопатріотизму. Иде ту не о хвилеву побѣду сеи або другои политичнои партіи, але и о систематичне деморализованье нашого народа, о обираньe его — подступомъ и силою — зъ запорученыхъ конституцією политичныхъ правъ. Въ змаганяхъ нашихъ поперла насъ такожь честнѣйша часть польскои прасы.

Нынѣ мусимо еще звернутись до всѣхъ нашихъ патріотовъ на провинціи, особливожь до нашого патріотичного духовеньства. Всечестній отцѣ! — поучѣть народъ, старайтесь о сколько силъ вашихъ выяснити ему правдивый станъ рѣчи, боронѣть его — теплыми, сердечными словами — противъ ворожого подступу, противъ облестнои неправды. Вы дотеперь зложили численній доказы, що хочете и умѣете якъ родній батьки опѣкуватись народомъ; не опускайтежь его и теперъ — въ рѣшучій хвили. Ваша доля звязана предсѣ тѣсно зъ долею сего нещастного рускаго люду... Отберутъ ему поволи всѣ его права, — то певно не поминутъ и Васъ. Буде добре дѣятись народови, буде добре и Вамъ. Нашь народъ умѣє бути вдячнымъ своимъ щирымъ добродѣямъ. — Поддержѣть смѣлыхъ, поучѣть темныхъ, скрѣпѣть отвагу вагаючихся, напоминайте непевныхъ. Зложѣть передъ всѣмъ свѣтомъ блискучій доказъ, що Русь маєдѣйстно демократичне духовеньство, — що се духовеньство — „єдина плоть“ съ народомъ, — що вы ангелы-хранителѣ нашого люду.

Станьмо всѣ якъ одинъ мужь. Забудьмо всѣ хвилевій споры и рожницѣ. Всѣ якъ одинъ — горячо попираймо выборъ нашихъ рускихъ кандидатовъ. Лише въ тѣсномъ полученю, въ повной єдности запорука нашои побѣды.

[illegible] попрутъ многій честно и здорово мыслячій Поляки нашій заходы. Тажь мы — братя Славяне. Звертаємся до всѣхъ честныхъ людей, чи они Поляки — чи Русины, и просимо: не дайте пропасти народови! — братя Поляки! дайте доказы, що умѣете еще благородно мыслити, що умѣете бути справедливыми для покривженыхъ!...

29 май скаже Русинамъ, чого маютъ надѣятись, якъ маютъ поступати, — скаже, чи голошена словами „згода“ маєяке значенье въ дѣйстности. Мы почислимо пильно всѣ голосы рускій и неруский, сопоставимо факты, — подумаємъ, якихъ намъ средствъ на будуче йматись...

Выборы до сойму.

Доносятъ намъ, що въ многихъ сторонахъ обѣцяютъ польскій агитаторы золотій горы нашимъ выборцямъ, поминувши вже се, що дуже часто торгуютъ по просту рускими голосами. — *Мазурскій* селяне такожь дуже незадоволенй заходами дѣдичѣвъ, а где суть рускій села, тамъ навѣть радѣбы порозумѣтись съ рускими селянами або священиками; щожь коли, если где, то власне въ Мазурщинѣ взяли народовій панове свой людъ добре въ кортѣ. И то ще якихъ кандидатовъ ставлятъ тій польскій центральній комитеты: гр. Стадницкій доси не очистився зъ докору, що бравъ грошѣ зъ лендербанку, барышовного въ нечистой справѣ съ трансверзальною желѣзницею; п. Людвикъ Водзицкій вмотаный такожь въ подобній нечистій справы, — за кн. Сапегу мы вже писали; инший польскій кандидаты радѣбы по просту добитись мандату, щобы потомъ всякими способами его выкористувати та подпомочи свои плохій маєтковій интересы, — а всѣ они, безъ выемки, вяжутся противъ Русиновъ съ жидами.

О надъужитяхъ достали мы обширній дописи зъ *Гуцульщины*, зъ *Кутъ*, зъ *Долиньского*, отъ *Судовои Вишнѣ*, зъ *Роздолу*, колька зъ *Калуша*, отъ *Турки*, зъ *Самборщины*; гдекуды выпали правыборы дуже добре. Гдекуды твердятъ пп. комисарѣ, що выборцемъ може бути лише той, кто має 30 лѣтъ; тымчасомъ выборцемъ може бути кождый повнолѣтный, а лише посломъ сей, кто вже має 30 лѣтъ. Въ Роздолѣ п. комисарь выразно признався, що для того перетягавъ правыборы (до 2 год. въ ночи; мали зачатись рано, а зачались ажь ок. 6-ои вечеромъ, — бо жиды були на ярмарки порозъѣздились), бо боявся побѣды Русиновъ. Коло Судовои Вишнѣ голосятъ жандармы, що цѣсарь (!) прислав листъ за гр. Стадницкимъ. Въ Велдѣжи казавъ п. комисарь Телих., на кого „треба голосувати“; инодѣ пытаются по просту правыборцѣвъ, чи „пристаютъ“ на отчитаныхъ имъ кандидатовъ. Въ Кутахъ бравъ живый удѣлъ въ польскій агитаціи учитель п. Сташиньскій (перше Сташишинъ!), вмѣсто учити въ школѣ; попавъ навѣть въ конци (въ шинку) въ руки жандармамъ... Суть тамъ еще гдеякій иншій хорошій пупилѣ звѣстного коломыйского п. инспектора. — Допись зъ Гуцульщины подамо въ слѣд. числѣ до вѣдомости ц. к. державнои прокураторіи. — Въ Калускомъ мавъ одинъ достойникъ голосити, що если буде выбраный п. Вольфартъ, то буде можь за дармо пасти худобу въ камеральныхъ лѣсахъ; перше обѣцювли за дармо сыровицю... П. Вольфартъ въ загалѣ не жалує грошей, — щось кажутъ о 8.000 зр., — та о томъ, що есть вже 46 выборцѣвъ „закупленыхъ.“

Просимо нашихъ выборцѣвъ ставитися въ день выборовъ вчасно на мѣсци, не датись збаламутити що до часу и мѣсця выборовъ, не давати зъ рукъ картъ легитимаційныхъ, выголошувати выразно имя кандидата, стерегчись розстрѣленя голосовъ; въ кождій важній справѣ знайдутъ на мѣсци пораду у нашои интелигенціи.

ДОПИСЬ.

Зъ Станиславова.

(*Рускій кандидатъ на округъ Станиславовъ-Галичь дръ Иванъ Добряньскій передъ своими выборцями въ Станиславовѣ.*) Запрошеный окружнымъ комитетомъ станувъ дръ Иванъ Добряньскій, дотеперѣшный посолъ зъ нашого округа, памятный нашимъ господарямъ-патріотамъ и зъ своихъ промовы кандидатскои и зъ [illegible] ими выборцями. Салю театральну наповнило вже о 4 г. надъ 160 выборцѣвъ, господарѣвъ-патріотовъ, священиковъ и много мирскои интелигенціи. Зборы отворивъ неутомимый нашь патріотъ о. Кирилъ Церкевичь зъ Опришовець горячою свѣтлою промовою, що то тымъ больше загрѣвае, що въ устъ старця походитъ, — подносячи еще разъ важность и необходимость заступниковъ рускаго народу въ соймѣ, где зъ волѣ Найяснѣйшого Монарха самій о лучшій доли для насъ радити можемо, оповѣвъ дотеперѣшну дѣяльность окружного комитету выборчого, оповѣвъ що дѣялось на зъѣздѣ делегатовъ рускихъ комитетовъ выборчихъ во Львовѣ, повитавъ прибувшого дотеперѣшного посла и кандидата дра Ивана Добряньского сердечными словами (при чѣмъ выборцѣ голосными оплесками и свою прихильность и привязанье заявили), и запросивъ его, щобы выповѣвъ, якъ буде дальше въ соймѣ поступати. Мѣсце секретаря збору занявъ дръ М. Бучиньскій, заст. предсѣд. окружного комитету. Забравъ голосъ дръ Иванъ Добряньскій. Згадавъ всѣ важнѣйшій справы зъ послѣднои сесіи сойму, — справу дорогову, якъ она отъ р. 1868 до теперь розвивалась и справу индемнизаційну, выказуючи, яку некористну для краю угоду большость соймова зъ министерствомъ заключила и якъ рускій послы опираючись на патентѣ цѣсарскомъ той угодѣ противились. Дальше зложивъ мандатъ дотеперѣшный въ руки выборцѣвъ, — и подякувавъ за честь и довѣріе ему дотеперь удѣлене и приступивъ до програмы на будуче. Зазначивъ, якъ то прикро пріймати мандатъ посла, если знаєся, що противъ большости нѣчого вдѣяти не можна, такъ якъ тогды не сила аргументовъ рѣшає и переконує, але воля и интересы большости; однакожь пріймаєся, такъ якъ кождый Русинъ повиненъ прійматися всѣхъ обовязковъ, що другій Русины на него вкладаютъ. Буде въ соймѣ всего того боронити, за всѣмъ тымъ вступатися, що кождый щирый Русинъ; а боронити треба добра народного, тыхъ грошей, що народъ такъ тяжко на нихъ працює, бо большость роздає грошѣ легкодушно; на запомогу польскихъ повстанцѣвъ зъ 1831 р. призначено 2000 зр., коли тымчасомъ тов. имени Качковского нѣякои подмоги не достало, а бурсѣ св. о. Николая въ Станиславовѣ и 150 зр. удѣлити не хотѣли. Бесѣдникъ корится передъ тыми, що борются за свободу кождого народу, однакожь найбы на нихъ складались богатій Поляки, мѣсто брати грошѣ зъ касы краєвои. На польскій театры у Львовѣ и Краковѣ даютъ на рокъ 42 тысячѣ, а на рускій лише 4 тысячѣ, и навѣть пятого на науку спѣву додати не хотѣли. Додатки до податковъ на потребы „краєвій“ выносятъ больше, якъ 2 милioны на рокъ, а тыми грошми орудує Выдѣлъ краєвый такъ, що звычайно въ касѣ краєвій грошій нема и треба пожичати, а самій проценты отъ тыхъ пожичокъ выносятъ больше якъ 80 тысячь зр. на рокъ; соймъ знає о той злой господарцѣ въ Выдѣлѣ краєвомъ, однакожь большость дивится на все сквозь черезъ пальцѣ. Въ всѣхъ сихъ справахъ и всѣхъ прочихъ кандидатъ буде боронити правды и справедливости, буде старатися, щобы селяне мали якъ найменшій тягарѣ, а якъ вже якій грошѣ будутъ стягненій, щобы ихъ на правдивый хосенъ селамъ и мѣстамъ уживано. Чи кандидатъ маєохоту смѣло въ тыхъ всѣхъ справахъ выступати и чи успѣє, переконалися пп. выборцѣ зъ его дотеперѣшнои дѣяльности, — що може вчинити, то бачатъ самій, — бо займає становиско независиме, не маєнадъ собою нѣякого пана анѣ начальника, може выступати такъ, якъ му совѣсть наказуз, — для того проситъ пп. выборцѣвъ его и на дальше своимъ довѣріємъ почтити. — Голосній оплески и голосы „слухайте“ отзывались неразъ при той промовѣ; при концы посыпались такожь гучній оплески и оклики подяки. Забравъ зновъ голосъ предсѣдатель комитету выборчого и збору о. К. Церкевичъ и подяковавши кандидатови завозвавъ выборцѣвъ сильнымъ рѣшительнымъ голосомъ, щобы высказали свою гадку; — нехай отверто выйдутъ тій, що зъ симъ кандидатомъ не годятся; а коли нѣкто не выступавъ, — завозвавъ до голосованя, и всѣ одноголосно приняли кандидатуру дра Ивана Добряньского на посла при теперѣшныхъ выборахъ въ сельского округа Станиславовъ-Галичь и рѣшили всѣми силами старатися, щобы онъ бувъ выбраный. Забравъ еще разъ голосъ дръ Иванъ Добряньскій, подякувавъ за довѣріе и таку сердечну прихильность для [illegible] и заявивъ, що хотьбы и не удалося его па посла выбрати, то онъ все буде старатися всѣми своими силами въ чѣмъ зможе селянамъ и мѣщанамъ сего повѣта служити, и проситъ, щобы его задержали въ ласкавій памяти. И зновъ краснорѣчивыми, горячими словами загрѣвавъ о. Церкевичъ зобраныхъ до постоянности и неустрашимости, а вконець попращавъ кандидата, котрый поздоровлюваный сердечно и щиро отъ селянъ опустивъ салю. — Потомъ отбулася нарада надъ успѣшнымъ переведеньемъ выборовъ, почомъ предсѣдатель розпрощавшись по братньому зъ выборцями закрывъ зборы о год. 7 вечеромъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Вѣденьска газета урядова) зъ 23 с. м. оголошує цѣс. патентъ розвязуючій соймъ ческій и скликуючій новый соймъ на день 5 липня с. р.

(Противъ децентрализаціи желѣзниць) подноситъ голосъ выходячій въ Грацу органъ князя Лихтенштайна въ артикулѣ написаномъ, якъ догадуюсь „N. fr. Presse“, черезъ самогожь князя Литхенштайна. Авторъ сего артикулу узнає оборъ министерства войны противъ перенесеня зарядовъ желѣзниць до поодинокихъ краєвъ коронныхъ вповнѣ оправданымъ, позаякъ зарядъ сей належитъ уважати ключемъ цѣлои ситуаціи подчасъ войны або внутрѣшныхъ забурень. Особливо небезпечнымъ уважає онъ отданье заряду галицкихъ желѣзниць въ руки Полякovъ, котрыхъ сепаратистичній забаги моглибы въ даномъ случаю статись грозными для цѣлости монархіи.

(Князь Виндишгрецъ), членъ палаты панovъ, зоставъ именованый членомъ трибуналу державного.

(Рухъ выборчій въ Краинѣ.) Якъ мы вже давнѣйше доносили, ведеся въ Краинѣ жива агитація выборча, котра вѣщує велику побѣду Словенцямъ. Именно зъумѣли Словенцѣ опанувати и для себе позыскати всѣ сельскій округи, що въ прочѣмъ представляєсь рѣчею зовсѣмъ природною, позаякъ округи тій заселенй власне майже выключно народностею словеньскою. Тымчасомъ однакъ не поперестали патріотичній Словенцѣ на позысканю для себе сельскихъ округовъ, они стараются теперъ переперти выборъ народныхъ кандидатовъ и зъ большихъ посѣлостей, зъ отки доси выходили выключно майже нѣмецкій послы. Крикливій органы централистичнои прасы подимаютъ зъ тои причины великій ропотъ, бо стративши вже дазно надѣю на сельскій округи въ Краинѣ, бачутся теперъ загрожеными въ певныхъ

доселѣ для себе позиціяхъ. Краинцѣ ведутъ однакъ мимо того енергично дальшу агитацію, въ котрôй имъ помагае дуже богато патріотичне краиньске духовеньство. Дякуючи сему патріотизмови и тôй енергіи отрясеся зновъ одинъ славиньскій край ôтъ давлячои єго переваги германизму.

(*Розмова пос. Ригера съ вѣденьскимъ кореспондентомъ „Kraj·y“*). Tagblatt подае интересну розмову ческого пос. Ригера съ вѣденьскимъ кореспондентомъ петербурскои польскои газеты „Край“, котра кидае ярке свѣтло на внутрѣшнй и внѣшнй политичнй ôтношеня Австріи. На питанье кореспонд. „Краю“ що до тревалости теперѣшного правительства гр. Таффе, ôтповѣвъ Ригеръ, що въ Австріи не можна ручити за тревалôсть нѣякого правительства, за постôйнôсть нѣякого кабинету. Австрія єсть державою неправдоподôбностей, державою, где можливымъ єсть все тое, що въ другихъ державахъ выдалобыся неправдоподôбнымъ. Кромѣ того стоятъ ôтношеня внутрѣшнои политики австр. пôдъ подвôйнымъ вплывомъ: Нѣмеччины и Угорщины. Вправдѣ симпатія, якою тѣшится гр. Таффе на Угорщинѣ не дае теперъ нѣякои причины надѣятись скорого упадку теперѣшного правительства, однакъ мимо того тяжко робити въ Австріи выгляды на довголѣтну тревалôсть такои або другои политичнои системы. — Нѣмецко-австрійскій аліянсъ не вплывае пôсля слôвъ пос. Ригера шкôдливо на ôтношеня австрійскихъ Славянъ, противно дае ôнъ имъ поруку, що ера рôвноуправненя Славянъ въ Австріи остане незагроженою, позаякъ Бисмаркъ добачае въ заспокоеню жадань австрійскихъ Славянъ обеспеку противъ панславизмови, котрого надъ все боится, и для того попирає ôнъ кабинетъ гр. Таффе, остаючи глухимъ на крики вышертыхъ зъ доминуючого доси становиска австрійскихъ либеральныхъ Нѣмцѣвъ. На замѣтъ кореспондента „Краю“, що австрійскй Славяне маютъ обовязокъ вступитись за пригнетеными на Угорщинѣ Словаками, ôтповѣвъ пос. Ригеръ, що передлитавскй Славяне не можутъ много мѣшатись въ внутрѣшнй ôтношеня Угорщины. — Ôттакъ звернувъ кореспон. „Краю“ бесѣду на поле партійныхъ ôтношень въ австр. парляментѣ, пытаючись пос. Ригера, чи часть правицѣ не моглабы сполучитись съ „либеральною“ партіею нѣмецкою, а ôткинути союзъ съ февдалами и клерикалами, котрй неразъ намагаются до реакціи. На тое ôтповѣвъ Ригеръ, що союзъ съ нѣмецкими либералами єсть для правицѣ неможливый, позаякъ они не вдоволяются рôвноуправненьемъ, а стремлятъ завсѣгды до позыскання власти и панованя. На доказъ сего навѣвъ пос. Ригеръ свою приватну бесѣду съ пос. Пленеромъ, котрого уважае ôнъ найспособôнѣйшимъ чоловѣкомъ зъ „лѣвицѣ“; Пленеръ выразно сказавъ, що рôвноуправненье Нѣмцямъ выстарчити не може (!). — Ческо-польскй ôтношеня назвавъ пос. Ригеръ дуже пріязными; Чехôвъ вяжутъ съ Поляками историчнй спомины и племѣнна блискôсть; обѣ народности роблятъ собѣ взаимно уступства, щобы въ незаколоченôй згодѣ добиватись спôльныхъ великихъ цѣлей. Вкôнци заявивъ такожь пос. Ригеръ, що Австрія хоче остати въ мирныхъ ôтношеняхъ съ Росіею, и що министеръ Кальноки усильно працюе въ тôмъ направленю. — „Politik“ подае такожь, за „Tagblatt-омъ“, сю розмову Ригера, котра мала пôсля неи мати мѣсце въ якôйсь кофейни; ôтъ себе не дае ческій органъ майже нѣякихъ замѣтокъ. Розмова ся дуже характеристична. Въ нашихъ недавныхъ статяхъ о политицѣ Бисмарка, дôткнулись мы многихъ важныхъ Австріи дотычачихъ квестій. По нашôй думцѣ — наведена розмова се такожь (посередно) стверджае — радбы Бисмаркъ впередъ „стравити“ о скôлько можь ненѣмецкй племена, пôдданй судьбою нѣмецкому пановню, — однакожь обезпечуесь заразомъ и аліянсами противъ двохъ головныхъ вороговъ Нѣмеччины: Россіи и Франціи. Чи на теперь думае дѣйстно тôлько о дефензивѣ — тяжко сказати. Щобы бути певнымъ Австріи, — щобы племена славиньскй въ Австріи не вызырали помочи зъ Россіи, попирає ôнъ дуже выразно теперѣшну внутрѣшну политику Австріи, котра стараесь тревало позыскати для державы Чехôвъ, Словѣнцѣвъ, Хорватôвъ и Полякôвъ. Инше пытанье, якбы уложились политичнй ôтношеня тогды, якбы Нѣмеччинѣ удалось — хочьбы и по кровавôй вôйнѣ — зробити Россію та Францію бодай на довшій часъ безсильными... „Одескій Вѣстникъ“ замѣчае, що Бисмаркъ для того не противный теперѣшнôй внутрѣшнôй политицѣ Австріи, щобы потôмъ мôгъ „вступитись“... за покривдженымъ „Vaterland-омъ“. Характеристичнй въ тôмъ взглядѣ такожь звѣстнй выступленя и агитаціи такихъ Шенерерôвъ, Штурмôвъ и пр. Що а що, — але се певне; що польскй „ideały“ останутъ для Бисмарка завсегда „старезною“ (Velleitäten), що сякъ чи такъ, але — на Польщу w dawnych granicach Бисмаркъ нѣколи не схоче пристати; хиба — на родъ Wächterhaus-у противъ Россіи, але анѣ зъ Познаньщины, анѣ зъ Галичины.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Дня 23. с. м. переѣхавъ царь съ царевою и съ цѣлымъ почотомъ зъ Петровскои въ Кремль. Вздовжь цѣлои дороги ведучои въ Кремль уставилося войско довгими и широкими шпалѣрами, въ хвили, якъ 10 пушокъ дало 10 сигналовыхъ выстрѣлôвъ. Улиця тверска, котрою власно ступавъ похôдъ, була прибрана якъ тôлько можь було найкрасше. Що 20 крокôвъ повѣвали величезнй флаги и фаны о краскахъ и знакахъ державы и провинцій. Зъ Кремлю повѣвае великій прапорь державный, ушитый зъ шовковои жовтои парчи, лента єго сина шовкова, а на нѣй по однôмъ боцѣ напись: „Съ нами Богъ,“ а по другôмъ историчнй даты: р. 862 (основаня державы); 988 (заведеня христіяньства); 1497 (упадку державы византійскои), и 1721 (принятье тытулу царского). — Почотъ царскій выѣхавъ зъ Петровскои палаты — мимо легонького дощику о годинѣ 6-тôй вечеромъ, въ порядку програмовôмъ. Найбôшьу увагу звертали на себе депутаціи народôвъ азіятскихъ. За достойниками ѣдучими въ повозкахъ и на коняхъ и за гвардіею ѣхавъ царь на бѣлôмъ арабскôмъ кони, котрого прислявъ царю въ дарунку шахъ перскій Насръеддинъ. Досыть велика просторонь межи почотомъ передъ царемъ а почотомъ за царемъ позволяла народу, котрый зôбрався тьменными масами въ ôкнахъ, на балконахъ, по дахахъ и по за войскомъ — бачити добре свого монарха. Царь бувъ одѣтый въ новый генеральскій мундиръ, дорогу шапку, темнозеленый кафтанъ, широкй шаравары и высокй чоботы, и выглядавъ дуже добре. На ентузіястичнй оклыки люду ôтповѣдавъ кланяючись поважно и спокôйно. Ôттакъ ѣхала въ повозцѣ колишна принцесса даньска, „красна Дагмара“. Єи осмилѣтна донька Ксеня посылала стоячи въ повозцѣ на обѣ стороны цѣлунки для розрадуваного до крайности народу. Коло брамы церкви, куда переѣзджавъ царь, стояло духовеньство благославляючи єго. При въѣздѣ до мѣста повитали царя ген. губернаторъ, начальникъ мѣста, маршалокъ дворяньства и цивильный губернаторъ. Въѣхавши до Кремлю вступили царство на хвилинку до каплицѣ, а коли зновъ вказалися народови, проводжавъ ôнъ ихъ доси привѣтливыми окликами, поки не зникли въ александровскôй палатѣ (въ Кремлю). Доперва 22. с. м. позволено вступити до Кремлю кореспондентамъ дневникарскимъ. Князѣ чужосторонй помѣщенй не въ Кремлю, але по иншихъ палатахъ приватныхъ. Тôлько королева греческа Ольга, швагеръ царя князь Єдинбурскій и братъ царевои кн. дуньскій Вальдемаръ заняли апартаменты при царскôмъ дворѣ. Архикнязь Кароль Людвикъ вразъ съ цѣлымъ почотомъ буде мешкати въ палатѣ Коншина. Князѣ и депутаціи музулманьскй, котрымъ приписы не позволяютъ здоймати турбанôвъ зъ головы въ часѣ богослуженя, не будутъ присутнй въ церквѣ; для нихъ приготовлено осôбну двоповерхову трибуну на площади передъ соборомъ.

Франція. Позаякъ телеграмы рознесли вѣсть, що графъ Шамборъ мавъ бути дуже хорый, то бôльша часть загранична и французкои прасы застановляеся, якій оборотъ взялибы дѣла въ Франціи на случай, єслибы графъ Шамборъ зôйшовъ зъ свѣта. Безперечно, що смерть єго булабы причиною великихъ перемѣнъ въ таборѣ французскихъ роялистôвъ, котрый однакожь ледви чи еще коли станеся дуже небезпечнымъ для республики французкои. Графови Шамборъ [illegible] листôвъ консерватистôвъ и роялистôвъ либералôвъ. Но чи тіи обѣ партіи булибы и дальше въ згодѣ по смерти ихъ начальника, се друге пытанье. Здаеся однакъ, що либералы-роялисты такой ôтлучилибися ôтъ либералôвъ консерватистôвъ, и то єсли вже не за для иншихъ причинъ, то бодай задля тои, що межи самыми республиканцями єсть богато такихъ, котрй волѣлибы въ мѣсто теперѣшного правительства бачити на чолѣ своєи ôтчины таку монархію конституційну, якою єсть н. пр. Англія. „Köln. Ztg,“ застановляесь надъ рôжными голосами въ справѣ французскихъ роялистôвъ и приходитъ до такого заключеня, що вже теперѣшный кабинетъ Ферри приготовляе основы для будучои конституційнои монархіи. Дѣла теперѣшного кабинету пригадуютъ девизу колишного министра Гизô: „Все для народа, нѣчо черезъ народъ“. Министеръ Вальдекъ Руссо, высказуючи свои понятія о „сильнôмъ правительствѣ“ на торжествѣ гимнастичныхъ товариствъ въ Ангулѣмъ, заявивъ, що кабинетъ пôсля єго мнѣнія, не повиненъ зносити нѣякои опозиціи. — Опинія публична въ Франціи занепокоена дуже тымъ, що сими днями ген. Мольтке объѣздивъ пôвнôчно захôдні Альпы, стоячй на граници межи Франціею, Нѣмеччиною и Італіею. Праса нагадуе собѣ рôкъ 1869, въ котрôмъ тойже славный прускій фельдмаршалокъ объѣздивъ провинціи надреньскй и звѣдувавъ горы Вогезы. Въ рôкъ пôзнѣйше прійшло до звѣстнои вôйны, а полководцѣ нѣмецкй були тогды на мѣсци бою (надъ Реномъ и въ Вогезахъ) — наче въ дома.

Ромунія. Недавнй выборы до парляменту ôтбулися спокôйно. 22 мая ôтворено парляментъ бесѣдою троновою. Король говоривъ въ нѣй о тôмъ, що правительство за минувшои парляментарнои сесіи сповнило свою задачу, не занедбуючи нѣчого здѣлати, що тôлько зôстало застережене въ договорахъ съ иншими державами. Король говорывъ дальше, що маe надѣю, що Европа не буде нарушувати правъ Ромуніи и що палата въ новôй сесіи залагодитъ реформу выборчу въ сей спосôбъ, що справы загалу будутъ мали въ нѣй добру поруку, а голосованье опреся на пôдставахъ що разъ то бôльшои независимости и моральности.

Сербія. Новоименованый митрополитъ сербскій Теодозій выдавъ до сербского духовеньства окружникъ, въ котрôмъ покликуе ôнъ цѣле духовеньство до безусловного послушеньства собѣ и властямъ краєвымъ, а непослушнымъ грозитъ карами. Прихильна Теодозію часть духовеньства ôтписала на се, що она буде послушна єго воли, друга-жъ часть духовеньства выслала письма до бувшого митрополита Михаила до Царгороду; въ тôмъ письмѣ узнае єго головою сербскои церкви. Митр. Михаилъ ôтповѣвъ на се, препоручаючи духовеньству перестерѣгати репрезентованыхъ черезъ себе засадъ и жалуючись на теперѣшный станъ сербскои православнои церкви. Правительство сконфисковало сей листъ, а заразомъ заряджило ревизію въ редакціи дневника „Народна Свобода“, зъ ôтки головно розходилася агитація противъ митрополита Теодозія. Духовеньство отже подѣлене въ Сербіи на два таборы. За Теодозіемъ стоитъ меншôсть, а народъ сербскій, вѣрный своимъ традиціямъ не може нѣякъ освоитись съ кабинетомъ Пирочаница и єго заушникомъ митрополитомъ Теодозіемъ.

НОВИНКИ.

— **Съ нынѣшнымъ числомъ** розсылаеся Вп. предплатникамъ „Библ. пов.“ (10 и 11 аркушь повѣсти „Мѣщаньске племя“).

— **Зъ Тысьменицѣ** пишутъ намъ: „Дня 20. мая с. р. розсталисѣмося зъ нашимъ сотрудникомъ о. Омеляномъ Глѣбовицкимъ, котрый выѣхавъ на своє нове душпастирске мѣсце въ Августôвцѣ. Мужъ той хоть коротко у насъ перебувавъ (бо тôлько черезъ 8 мѣсяцѣвъ), однакожь лишивъ по собѣ у всѣхъ сердечну, довголѣтну и вдячну память. Навѣтъ противники не могли єму ôтказати великого поважаня за єго благородный характеръ, за єго безграничну любовь до народа и готовôсть до пожертвованя, помимо того, що обставины тутешнй притискали єго матеріяльно, що черезъ бôльшій часъ свого пробуваня зносивъ тяжку хоробу жены, а потôмъ понесъ смерть свого одинака сына. Тожъ не дивно, єсли при єго выѣздѣ численный народъ съ слезами прощавъ свого добродѣя. Читальня тутешна стратила въ о. Глѣбовицкôмъ щирого покровителя и порадника, а парохія свого правдивого отця. Мѣщане вручили єму при ôтъѣздѣ стихъ прощальный. — Дай Боже щастя на новôй посадѣ.“

Вѣсть, будьтобы п Гньевошь, ред. „Стражницѣ“, кандидувавъ въ львôвскôмъ окрузѣ (меншихъ посѣлостей) на посла, єсть зовсѣмъ ложною. П. Гн. выдавъ власне ôтозву до выборцѣвъ, въ котрôй рѣшучо поручае п. Максима Кинаша, кандидата головного рускаго выб. комитету.

— Дня 8 л. с. м. умеръ въ Целѣевѣ, у учителя тамошнои народнои школы **Левъ Василовичь**, звѣстный въ литературныхъ нашихъ кружкахъ пôдъ именемъ Льва Сапогôвского. Покôйный не зазнавъ въ житю своѣмъ нѣ талану нѣ долѣ. Зъ малку лишившися круглымъ сиротою, а борючись тяжко съ бѣдою, добивсь въ кôнци скромного становиска народного учителя и терпѣвъ много за для свого патріотизму... До того всего прійшла еще и тяжка недуга, покôйный вылежавъ довгй дни въ львôвскôмъ шпитали, а выйшовши зъ него бувъ такъ ослабленый, що не могучи повнити обовязкôвъ свого званя подякувавъ за мѣсце. Проживавъ якійсь часъ во Львовѣ, працювавъ скôлько мôгъ, а немогучи утриматись выѣхавъ на село, до Целѣева, и тамъ померъ на запалєзеты школьнои“, „Зорѣ“ и „Шкôльнои часописи“. Написавъ кôлька коротенькихъ но повныхъ свѣжости, хорошою рускою мовою писаныхъ повѣстокъ. Особливо двѣ зъ нихъ: „Марійка“ и „Безвинній“, друкованй въ однôмъ зъ минувшихъ рочникôвъ „Зорѣ“, звернули на него увагу рускихъ читателѣвъ. Подавъ въ нихъ двѣ вѣрнй картины зъ житя сельского люду. Не судилось єму навѣть двайцятьпятои весны свого житя довершити. Будь єму земля перомъ!..

— **Єзуиты** дуже радй були осѣсти въ Станиславовѣ... Не маючи мабуть охоты много трудитись та заходитись, хотѣли хитро-мудро втиснутись до помешканя — ôрменьского пароха, и зъумѣли роздобути собѣ вже на се навѣть позволенье ôтъ ôрменьского епископа Исаковича. Розумѣесь, що булибъ такожь зачали уживати и ôрменьскій костелъ, — а где разъ Єзуиты влѣзутъ, то — звѣстно — не скоро ихъ проженешь. Але теперѣшный пароxъ Ромашканъ рѣшучо оперся, не хотѣвъ вступитись зъ красного, обширного партерового помешканя — до невеличкои комнатки, що знаходится надъ закристіею. Цѣкава предсѣ рѣчь, чому-то самъ епис. Исаковичь, поки бувъ еще пароxомъ въ Станиславовѣ, не скоставъ зъ способности и не уступився Єзуитамъ ?...

— **„Kuryer Lwowski“** выступивъ вже кôлька разы дуже рѣшучо въ оборонѣ Русинôвъ. Мы згадували вже статю „Куріера“ п. з. „До бунту“; въ иншôй статіи п. з. „Ze szczytu dziejów“, напоминае авторъ Полякôвъ до справедливости взглядомъ Русинôвъ, щобы колись будучй поколѣня не проклияли своихъ батькôвъ и дѣдôвъ, котрй могли поєднатись съ Русинами, а не хотѣли. — Въ статѣ „Prezenty“ выступае сильно противъ теперѣшного права патронату, называючи єго звѣтрѣлымъ привилеємъ; „въ Мазурщинѣ“, каже, „не маe се право нѣякого значеня; на Руси — полиційне; ... въ священникахъ будитъ оно всегда чувство польскои несправедливости“. Признаємось, що першій разъ чуємо — зъ польскои стороны — такій рѣшучій осудъ права патронату; по нашôй думцѣ можна лише самымъ громадамъ признати право презентаціи. — Зъ послѣднои вступнои статѣ „Дѣла“ подавъ „Куріеръ“ обширный вытягъ.

— **Зборы выборцѣвъ м. Львова**, третй зъ ряду, ôтбулись въ четверъ, 24 с. м., для выслуханя зголошуючихся кандидатôвъ. Зголосились пп. дръ Смолька, дръ Е. Черкавскій, дръ Гольдманъ и п. Романовичь, т. е. всѣ дотеперѣшнй послы. Остаточнй ухвалы ôтложено до дальшихъ зборôвъ выборцѣвъ. — Мусимо ту звернутись до однои интерпеляціи, поставленои дрови Черкавскому, а властиво до ôтповѣди интерпельованого кандидата. П. Гньевошь запытався дра Черкавского, що думае о незгодѣ межи Русинами а Поляками и якбы єѣ усунути. Звѣстный и рускôй публицѣ п. кандидатъ ôтповѣвъ, що єсть зъ роду и пôсля обряду Русиномъ (!), и не позволивбы на се, щобы єго уважати за гôршого Русина якъ другихъ; мальконтенты (!!) жалятся на непошанованье свого языка въ школахъ и въ судахъ, — але безъ пôдставы; о языцѣ выкладовôмъ въ школахъ рѣшае громада(!), а въ судахъ суть оба краєвй языки „рôвноуправненй“... Отже пôсля слôвъ дра Черкавского, суть лише якійсь „мальконтенты“, до котрыхъ — очевидно! — самъ п. кандидатъ на посла и... на шефа секціи въ министерсвѣ просвѣты зовсѣмъ не числится. Що сей честный посолъ-педагогъ єсть зъ роду и пôсля обряду Русиномъ, се мы знаемъ, а предсѣ цѣкаво булобы знати, чи сей „Русинъ“ — умѣе еще хочь трохи по руски, та чи мае хочь яке таке понятье на пр. о рускôй литературѣ, або о рускôй исторіи ?!.. Чи може сей ученый Русинъ бравъ коли яку участь чи то въ науково-литературнôй чи въ политичнôй праци своихъ земляковъ ? — чи сказавъ въ своѣмъ житю (на пр. въ соймѣ) хочь кôлька слôвъ прилюдно по руски?!.. Чи може положивъ якй безмѣрнй заслуги около морального и матеріяльного пôднесеня „свого“ нужденного народа ?! Може у себе въ дома говоритъ по руски?.. Що иншого участь — и то жива участь — въ дѣяльности „народово“-политичного швиндлю. Мы нѣкому не завидуемъ здобутыхъ на тôмъ поприщу лаврôвъ; — не завидуемъ и сеи... смѣливости. Звернемъ ту тôлько увагу п. професора университету, що на львôвскôмъ университетѣ катедры философіи мовьбы не було; намъ здаеся, що основне наукове выховуванье молодои генераціи о много важнѣйше, нѣжь народова политика та выслуги жидôвско-шляхоцкôй котеріи.

— **Якй то нашй гдеякй вôйты!** Переѣзджаючи въ самъ памятный для кождого щирого Русина день, т. е. 3-го мая черезъ село Вербовець, коло Будзанова, зачувъ я, що дзвонятъ въ церквѣ мѣсцевôй; вступивъ отже до церкви, щобы побачити, якъ то на Подôлю обходятъ свято свободы. Не мале однакъ було моє здивованье, коли я побачивъ въ церквѣ ледво двохъ господарѣвъ та кôлька женщинъ. Погадавъ я собѣ: „ото свобода! видко що забули на минувшй лѣта, на недолю передъ 48 рокомъ“. Выйшовши зъ церкви, опытався я одного господаря, длячого-то такъ мало людей було днесь въ церквѣ? Честный господарь ôтповѣвъ тяжко зôтхнувши: „Насъ булобыся бôльше зôбрало, єслибы не шарварокъ, та нашъ — звѣстный вже въ свѣтѣ — вôйтъ Сень, котрый на нынѣ сей шарварокъ наказавъ, щобы не стратити ласки, ордеру, та мѣсця w radzie powiatowej“... *Перетъзджаючій.*

— **„Czas“** дуже жалится, що гдеякимъ знатнѣйшимъ польскимъ менерамъ (на пр. п. Д. Абрагомовичови) грозитъ се тяжке небезпеченьство, що не будутъ вже выбранй на послôвъ!.. натомѣсть хотя навѣть „затверджуются“ центральнымъ польскимъ комитетомъ... Бачимо, що число незадоволеныхъ зъ дѣяльности „центральнои“ котеріи що разъ-то збôльшаесь. Якъ намъ доносятъ, мавъ польскій центр. комитетъ для всходнои Галичины для того ухвалити w zasadzie: „żadnego Rusina“, щобы дати можность тяжко въ захôднôй Галичинѣ загроженымъ станчикамъ „пôдреперуватись“ на Руси! Що до звѣстныхъ 30.000, то маe се бути постягана зъ рôжныхъ сторонъ субвенція для станчикôвского органу, щобы тойже по силамъ ратувавъ загроженый таборъ; въ грошехъ тыхъ партиципуютъ всякй банки и пр.

— **„Teka Nieczuji“**, пôдъ тымъ заголовкомъ появився недавно въ Парижи, въ польскôмъ языцѣ, збôрникъ сатиръ, котрого авторъ — въ формѣ розмовъ давно помершихъ ученыхъ и политикôвъ польскихъ (очевидно, на тамтôмъ свѣтѣ) — дуже сильно и не безъ дотепу выступае противъ всѣй теперѣшнôй польскôй политицѣ въ загалѣ, а передовсѣмъ противъ верховодячои партіи „станчикôвъ“. Весь „народовый“ швиндель польскихъ аристократôвъ, шляхтичѣвъ, клерикалôвъ и псевдолиберalôвъ напятнованый вельми крѣпкими словами... „Ой такъ“, каже историкъ Лелевель, „коли лише шляхта польска въ политичнôмъ житю верховодила, то все скôнчилось се обдуреньемъ народа и... ордерами та титулами“. А Игнатій Потоцкій ôтзываесь: „Або той п. Гаузнеръ.... Батько єго бувъ еще Нѣмчикомъ; ôнъ самъ прогайнувавъ найкрасшу часть свого житя безъ участи въ справахъ краєвыхъ; тамъ где другй трудились, терпѣли, майно и житье за Польщу ôтдавали, — тамъ єго нѣкто не бачивъ; вконець выбрали єго бродскй жиды посломъ... Сорокъ лѣтъ пересувавсь ôнъ черезъ салоны, ôтъ часу до часу — зъ нудоты — читавъ, але безъ ладу, цѣли, методы. Призбиравъ дрôбку всякихъ вѣдомостей, але безъ нѣякои звязи, нѣякои провôдноі думки, нѣякихъ принципôвъ. Но свѣдомый, що маe до дѣла съ немудрою шляхтою, съ енциклопедіею пôдъ пахою выбравсь ôнъ смѣло зъ галицкого Єрусалима спасати ojczyznę... Колись нѣбы „либеральный“ противникъ станчикôвъ, побивъ вконець — налякавшись неласки польского Коła — въ кôлькохъ послѣдныхъ промовахъ — свои попередні бесѣды. Нѣмцѣ посмѣхались, Колo простило упокореному грѣшникови. Зачала ходити чутка, що п. Гаузнеръ бувбы добрый на министра. Але — для якого портфеля? Ба, — торговлѣ, финансôвъ, — рыболовства... Може бути, що п. Гавзнеръ буде колись гофратомъ безъ теки. Та ледви чи зъ єго статистично-философичного тѣста буде коли польскій хлѣбъ. Guarda e passa.“ Авторъ пытаесь, чи п. Грохольскій „въ кунтуши и въ цилиндрѣ“, та нѣмецко-польскій п. Гаузнеръ — дѣйстно заступаютъ правдивй интересы Галичины ? !...

— **Надзвыч. професоромъ нѣмецкого языка** и литературы при львôвскôмъ всеучилищи именованый приватный доцентъ дръ Р. М. Вернеръ.

— **Для бѣдныхъ учениковъ рускои гимназіи** приславъ о. Яремкевичь зъ Волицѣ на руки дирекціи грошеву пôдмогу, а то ôтъ брацтва церковного Зубкôвъ 2 зр., ôтъ брацтва церковного Переспа 2 зр., ôтъ брацтва церковного Волиця-Комарева 2 зр. Єсть то доказомъ не першимъ уже, що селяне рускій пôзнали вагу шкôлъ рускихъ и руского образованя, и що пôсля можности пôдпомагаютъ датками учащуся бѣдну молодѣжь, — за що заявляємо имъ щиро-сердечне Спаси-бôгъ. *В. И.*

— (**Дрôбнй вѣсти**). Шпонга, звѣстный убійця гр. Майлята, вже признався. — Число людей служачихъ въ всѣхъ арміяхъ европейскихъ выноситъ разомъ 9,557.000. — Дра Блоха, звѣстного prawego syna ziemi polskiej, обжалували власне два жиды флориздорфскій о образу чести; вывязався зъ того дуже цѣкавый спôръ: чи выбраному послови — нѣмъ зложитъ привреченье посольске — може бути безъ призволу рады державнои выточене слѣдство, — чи нѣ?!.. — Въ Краковѣ найдено при розкопуваню фундаментôвъ однои каменицѣ — трупа съ штилетомъ въ грудехъ; слѣдство выточене. — 20 и 21 с. м. упали въ многихъ сторонахъ Босніи великій снѣги. — Найневнѣйшимъ средствомъ противъ скаженины маетъ бути чосникъ; раны треба вымыти студеною водою и натерти потовченымъ чосникомъ, а хорому даєся пити слѣдуючій вываръ: головка чоснику варится въ 720 грамахъ воды поти, поки не лишится лишь 500 гр. воды; крôмъ того маетъ хорый ѣсти кождого рана 2 головки, а такожь и при зближаючôмся нападѣ жувати чосникъ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— „**Одескій Вѣстникъ**“ подаетъ обширнѣйшу, дуже прихильну рецензію выйшовшого недавно зборника „Рада“. Пôдноситъ (звѣстну у насъ) повѣсть И. Нечуя п. з. „Микола Джеря“ и романъ Мирного: „Повѣя“, — называючи сихъ обохъ авторôвъ „найталантливѣйшими представителями реального романа въ (мало-) рускôй литературѣ.“ Зъ поезій пôдноситъ Ратая — „Поетъ“, Старицкого — „Дочь Іефая“, „Море“ и „Потайнй ученики“, — звертаетъ дальше увагу на чистôсть языка и вызначаючійся реализмъ въ поезіяхъ Щоголева, и на прехорошій, поетичный языкъ поезій Гринченка. О поетичнôмъ творѣ Садовского — „Шибка“ и о драмѣ Старицкого — „Не судилось“ выражаєсь такожь прихильно; однымъ „Волыньскимъ Спогодамъ“ не признаєе великои вартости. — Вконець замѣчаєе авторъ рецензіи, що съ нетерпеливостю выжидаєе обѣцянои въ передмовѣ II-оп части „Рады“.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ Архіепархіи Львôвскои.

Презенту получили: Антôнъ Билинкевичь на Куропатники; Юстинъ Дворянинъ на парохію Дубôвцѣ, дек. галицкого.

Введенй въ завѣд. оо.: Евг. Павлусевичь въ завѣд. Борусова; Мих. Калинець въ завѣд. Болехова; Гр. Концевичь въ завѣд. Завою; Ерастъ Перфецкій въ завѣд. Жишкôвцѣ, дек. залозецкого.

Рада школьна краєва затвердила Мих. Валницкого на провизорычного катихита въ Станиславовѣ при реальнôй школѣ. — Декретъ на посаду катихита при школахъ народ. въ Стрыю получивъ о. Т. Кобляньскій, сотрудникъ въ Стрыю.

Объжникъ ч. 3759 зъ 24 мая 1883: Къ испыту конкурсовому подаватись признаєся терминъ на 14 и 15 червня н. ст. 1883. — Понеже съ кôнцемъ червня 1883 власть комисіи просинодальнои при испытахъ конкурсовыхъ и иншихъ устала, а ординаріятъ ôтнѣсся до престола римского о нову власть на дальшій лѣта, зъ того поводу опредѣливъ терминъ надзвычайный до испыту конкурсового на 14 л. червня 1883.

Упокоився о. Левъ Малецкій, пар. въ Пикулôвцяхъ, дек. львôвско-загородского 17 мая 1883.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всѣхъ пп. дописователѣвъ просимо дуже о терпеливôсть, такъ якъ матеріялôвъ у насъ такъ много, що ледве зъоріентуватись можемъ.

Литографіи бл. п. Володимира Барвѣньского мы вже розôслали тымъ, що до сего часу ихъ собѣ були замовили. По причинѣ, що пересылка почтова насъ о много бôльше коштуе, якъ мы надѣялись, змѣняемо цѣну якъ слѣдуе: 1 примѣрникъ безъ пересылки 50 кр., съ пересылкою нефранкованою 62 кр., съ пересылкою франкованою 88 кр. — Просимо о вчасній замовленя, бо обстальовано лишь невеликій накладъ литографій.

Курсъ львôвскій зъ дня 24. м. мая 1883.

	купуютъ безъ текучого куп.	платятъ	жадаютъ
		австр. валютою	
		р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.			
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р		301 —	304 —
„ львôв.-черн.-пол. по 200 р.		169 25	172 25
Банку гип. галиц. по 200 р		301 —	306 —
2. Листы заст. за 100 р.			
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.		98 35	99 35
„ „ „ по 4% ав.		89 40	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.		98 35	99 35
Банку гип. галиц 6% ав.		101 80	102 80
Листы дов. гал. рустык. банку п. 6%		101 —	102 50
3. Листы довжній за 100 р.			
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ		— —	— —
4. Облиги за 100 р.			
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.		98 65	99 65
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%		95 —	98 —
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%		101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова		18 —	20 —
„ „ Станиславова		22 —	24 —
6. Монеты.			
Дукатъ голендерскій		5 55	5 65
„ цѣсарскій		5 57	5 57
Наполеондоръ		9 46	5 67
Ибвимперіялъ		9 78	9 52
Рубель россійскій срѣбный		1 55	9 88
„ паперовый		1 18	1 65
100 „ марокъ нѣмецкихъ		58 30	58 —
Серебро		— —	— —

Редакція литературно-науковои часописи „Зоря“ розписуе

ПРЕДПЛАТУ

на окремый передрукъ историчнои повѣсти Ивана Франка

„Захаръ Беркутъ“,

котра одержала першу премію при розписанôмъ на 1883 р. конкурсѣ и въ липню с. р. появитъ ся особною книжкою. Для непренумерантôвъ „Зорѣ“, котрй бажалибы набути тую повѣсть, розписуєсь предлата. Книжка обнимаги буде около 10 листôвъ печати, цѣна предлаты выноситъ 1 зр. Предлату можна присылати на руки редакцій: „Зорѣ“, „Дѣла“ и „Батькôвщины“. За кошта не ресылки пренумеранты не доплачуютъ нѣчого.

ОПОВѢЩЕНЬЕ.

Застôй торговельный, якій показався въ всѣхъ частяхъ Франціи и Швайцаріи зневолюе фабрики

ШВАЙЦАРСКОГО

ГОДИННИКАРСКОГО ЗВЯЗКУ

ôтдати свои дуже великій запасы

богато низше цѣны выробу,

щобы лишь не мусѣти ôтправляти своихъ знаменитыхъ робôтникôвъ и мочи сповнити свои грошевй зъобовязаня. — Число маючихъ выпродатись зигаркôвъ сеть обмежене; кто отже за малый грôшь хоче набути дуже добрый годинникъ, зволитъ найскорше удатись до низше поданои адресы. За добрый хôдъ кождого у насъ купленого годинника **гварантуеся на 10 лѣтъ.**

1000 штукъ цилиндрôвъ въ найкрасшôй оправѣ зъ никлевого-срѣбла, гравированй и гильошованй, показуючій минуты и секунды, впередъ 12 зр., — теперь лишь 6 зр.

1000 штукъ кишеневыхъ анкрôвъ, въ оправахъ зъ правдивого никлевого срѣбла, найточнѣйше зрегулёваний, съ подвôйною ковертою, плоскимъ склôмъ и емалюванымъ циферблятомъ; незвычайно знаменитый зигарокъ впередъ 24 зр., — теперъ лишь 7·40 зр.

1000 штукъ кишеневыхъ ремонтуарôвъ, натягай въ горѣ безъ ключика, въ найделикатнѣйшихъ подвôйныхъ окладкахъ зъ золота, найточнѣйше зрегулёваний, съ незницимою машинерією зъ никлю, &.&. правдивый родинный зигарокъ, впередъ 24 зр. — теперъ лишь 10·20 зр

1000 штукъ анкрôвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла, выпробованого ц. к. урядомъ монетарнымъ, на 16 рубинôвъ, крôмъ того найлучше зрегулёваний. Впередъ коштовали 27 зр., теперь 12.40 зр

1000 штукъ кишеневыхъ ремонтуарôвъ, чудовй, зъ правдивого 13-лутового срѣбла, выпробованого ц. к. урядомъ монетарнымъ, съ найлучшою дуже добре зрегулёваною машинерією зъ никлю, съ показникомъ секундъ, съ плоскимъ шкломъ, и съ правдиво позолоченымъ обручками, впередъ 30 зр., — теперъ лишь 16 зр.

2000 штукъ найделикатнѣйшихъ зигаркôвъ будячихъ съ галасуючимъ апаратомъ, разомъ можна ихъ уживати на бюрку до писаня, въ найлучшôй бронзовôй шкатулѣ, зрегулёваный за минуты, перше 12 зр., — теперь лишь 4·50 съ пуделкомъ.

☞ Замовленя, хочбы якъ малй, выповняются швидко и совѣстно.

Яко доказъ, що сей анонсъ — **не яке обманьство**, зъобовязуємось, если зигарки не сподобаются, принять ихъ назадъ, а грошѣ звернути.

Головный складъ: (5—12)

Адреса: **A. FRAISS,**

Rotenthurmstrasse, 39 Wien.

Испытованый учитель

народныхъ шкôлъ

пошукуе приватнои лекціи у священика, або въ иншôмъ рускôмъ домѣ, для дѣтей такъ шкôлъ початковыхъ якъ и выдѣловыхъ, за умовленою платою. Речинець до серпня 1883. — Адресъ черезъ редакцію „Дѣла“.

ОБРАЗКИ

на преміи для дѣтей

К. М. Возняк

во Львовѣ ул. Орменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому),“

сотка по **60 кр., 1 зр., 1 зр. 60 кр., 2 зр. 50 кр. и 3 зр.**

(7—?) Такожь

МОЛИТВОСЛОВЫ для дѣтей по 15 кр. ш.

„ „ бôльшій 20 кр. ш.

„ „ молодежи 30 кр. шт.

Молитвенники народній

по 20 кр. штука.

При замовленяхъ образкôвъ высше 10 зр. ôтсылаю франко.

Съ почтеніемъ

К. М. Возняк.

Женщина-Русинка

котра розумѣеся на сельскôмъ господарствѣ, глядае помѣщеня на селѣ до завѣдуваня господарства. Близша вѣдомôсть въ Администраціи „Дѣла“. (3—3)

„МЕРТВЙ ДУШЕ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рôкъ,

при участи кружка кіевскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ ДО РОБЛЕНЯ ДЕРОКЪ выробляе на годину 60 брокъ.

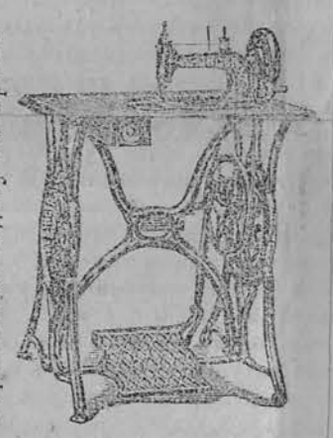

Найновѣйшій и поправленй

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

съ гваранцією 5 лѣтъ.

Тыждневй раты 1 зр.

або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае рôкъ рôчно до мене Н. Т. Публика для замѣны на машины практичнй и поправнй.

Шумнй анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрй крутятся по краю, зводятъ **неостережныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальнй“, хоть така машина зôпсуеся — нѣмъ сѣ еще й спазатится (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (2—52)

СКОРОХОДЫ

(Велоципеды)

для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сй суть съ трема колесами, цѣлй желѣзнй, дуже тревалй, хорошй и густовнй; можна ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користнй для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовй, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

ДИРЕКЦІЯ

Товарыства взаимныхъ убезпеченя

ВЪ КРАКОВѢ

подае до загальнои вѣдомости, по мысли §. 11 радового статута:

Выказъ найвысшихъ цѣнъ,

по котрымъ земнй продукты въ 1883 р. убезпечений бути можутъ.

Родъ земныхъ продуктôвъ.	въ повѣтахъ А.	Б.	Ц.	Богородчаны,	Богородчанъ,	7	6	6	6	9	8	6	6	5	6	6	6	7	6	8	8	17	6	25	58	65	12	10	9	18	9	26	9	125	28	20	20	24	1·20
				Боберка,	Боберки,																																				
				Борщѣвъ,	Борщева,																																				
				Броды,	Бродовъ,																																				
				Бережаны,	Бережанъ,																																				
				Бучачъ,	Бучача,																																				
				Чортковъ,	Чортковъ,																																				
				Городенка,	Городенки,																																				
				Гусятынъ,	Гусятина,																																				
				Каменка струм.	Каменки струм.																																				
				Коломыя,	Коломыи,																																				
				Косовъ,	Косова,																																				
				Надворна,	Надворны,																																				
				Підгайцѣ,	Підгайцевъ,																																				
				Перемышляны,	Перемышлянъ,																																				
				Рогатынъ,	Рогатына,																																				
				Скалатъ,	Скалата,																																				
				Снятынъ,	Снятына,																																				
				Сокаль,	Сокаля,																																				
				Станиславôвъ,	Станиславова,																																				
				Тернопôль,	Тернополя,																																				
				Товмачъ,	Товмача,																																				
				Теребовля,	Теребовли,																																				
				Залѣщики,	Залѣщикъ,																																				
				Збаражъ,	Збаража,																																				
				Золочѣвъ,	Золочева,																																				
				Буковина.	Буковины,																																				
1 Жито зимове		Березовъ,				7																																	
2 „ яре		Бохня,				7																																	
3 Пшениця зимова		Бжеско,				10																																	
4 „ яра		Хшановъ,				9																																	
5 Ячмѣнь		Домброва,				7																																	
6 Оркишъ		Горлицѣ,				8																																	
7 Овесъ		Горлицъ,				6																																	
8 Гречка		Грибовъ,				7																																	
9 Кукуруза		Ясловъ,				7																																	
10 Просо		Яско,				6																																	
11 Горохъ		Кольбушова,				8																																	
12 Бôбъ		Краковъ,				7																																	
13 Фасоля		Димянова,				10																																	
14 а) Сочевица		Мыслениць,				9																																	
14 б) „ шелюгова		Мѣлецъ,				17																																	
15 Вика		Новый Сончъ,				7																																	
16 Тимотка		Новый Торгъ,				30																																	
17 Конюшина червон.		Ниско,				60																																	
18 „ бѣла		Пильзно,				70																																	
19 Рѣпакъ зимовый		Ропчицѣ,				13																																	
20 „ лѣтній		Тарнôвъ,				12																																	
21 Льянка		Тарнобережъ,				10																																	
22 Конопликъ прид.		Вадовицѣ,				22																																	
23 Сѣмя конопельне		Вѣличка,				11																																	
24 Денъ прид.		Живецъ,				30																																	
25 Сѣмя льняне						13																																	
26 Хмѣль						130																																	
27 Макъ						32																																	
28 Кминъ						25																																	
29 Анижъ рускій						25																																	
30 „ плоскій						30																																	
31 Картофлѣ (корець)						2																																	

(Перепечатанье не буде платитись.) 1—1

Г. Водзицкій. — *М. Лемковскій* — *Г. Квятковскій.*

Выдавець и редакторъ **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 55. Львôвъ, Вторникъ 17 (29) мая 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл
на пôвъ року . 6 рубл
на чверть рок . . 3 рубл
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:“ на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ъ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Выборы до сойму.

Въ хвили, въ котрôй слова сй дôйдутъ до нашихъ читателѣвъ, буде боротьба выборча майже всюды порѣшена. Безперечно прійдесь намъ въ неодномъ окрузѣ потерпѣти неудачу, въ кôлькохъ прійде може до поновного выбору. Мы пильно слѣдили нашу организацію выборчу, и думаємъ, що призбиранй пôдчасъ послѣдныхъ сихъ выборôвъ замѣтки повиннй намъ на будуче послужити заохотою, перестрогою або и — докоромъ. Въ загалѣ була наша организація выборча симъ разомъ о много лучша, нѣжь за попередныхъ лѣтъ; головный комитетъ нашь не приспавъ справы, дѣлавъ, що мôгъ, а гдеякй комитеты окружнй можутъ що до свози добôрнои организаціи послужити такожь взôрцемъ на будуче. Интелигенція наша держалась въ загалѣ добре, — всякй рôжницѣ уступали на другій планъ, або рѣшались скоро, мирно, дѣйстно патріотичнымъ способомъ; гдекуды посунена була усердность нашихъ патріотôвъ на провинціи до правдивого самопожертвованя. Однакожь зъ другои стороны треба и сю жалку обставину пôднести, що въ многихъ округахъ не було або нѣякои организаціи, або лишь дуже слаба, невдоволяюча. Головный нашь комитетъ писавъ, высылавъ ôтпоручникôвъ, информувавсь, якъ мôгъ, старався розбудити и оживити нашихъ людей, — але не все съ достаточнымъ успѣхомъ. По части безрадность, недостача иніціятивы въ стороны мужей довѣрія, по части незрозумѣнье власного (неôтлучного ôтъ нашого народа) интересу, а по части навѣть — що найгôрше — умысне стороненье ôтъ патріотичнои дѣятельности, „за великй взгляды на всякй взгляды“ були причиною сеи сумнои проявы. Тожь и неудачѣ будемо мусѣли въ далеко переважнôй части самымъ собѣ приписати. Поки часъ, ратуймо що можна, — подаваймо протесты, але численнй, попертй многими фактами. Конечнымъ однакожь выдаєся намъ, для утреваленя и о скôлько можна найдальшого розширеня сеи тѣснои патріотичнои солидарности, котра переважну часть нашои интелигенціи одушевляла, — щобы неуставати въ розпочатôй живôй дѣяльности, организуватись дальше, завязувати по провинціи товариства, взглядно филіи, информувати пильно и усильно народъ въ всѣхъ справахъ. Знайдесь такожь у загалу нашои интелигенціи на стôлько морального вплыву, щобы рѣдкй въ помежи насъ вынятки або такожь до загальнои патріотичнои дѣятельности притягнути, або... въ далека ôтъ себе тримати.

Лишаются еще до переведеня выборы зъ мѣстъ и въ бôльшихъ посѣлостей; при послѣдныхъ годѣ намъ о якôмъ небудь вплывѣ думати. Однакожь що до выборôвъ въ мѣстъ, то мы вже пôднесли, що уважаємо за дуже потрѣбне и на часѣ, ставити — въ принципѣ — всюды рускихъ кандидатôвъ, головно длятого, щобы мы могли докладно обчислити нашй власнй силы по мѣстахъ. Остаточно ясно, що при теперѣшнôмъ станѣ рѣчей для насъ выбору нема; треба реорганизуватись in capite et membris, зачинаючи ôтъ селъ, мѣсточокъ, — радъ громадскихъ, радъ повѣтовыхъ, а кôнчачи на мѣстахъ, на выборахъ до сойму и до рады державнои. Треба разъ докладно обчислитись. Не выключена однакожь можливôсть (на пр. въ Станиславовѣ, въ Коломыѣ, Дрогобычи), що поважне число рускихъ голосôвъ може довести до „розстрѣленя“, а взглядно до переперть сего польского кандидата, котрый заявитъ, що буде всегда выступати въ оборонѣ нашихъ справедливыхъ змагань и нашихъ нарушованыхъ правъ. Именно-жь въ Дрогобычи заходитъ дуже интересна проява. Мы получили вчера телеграму ôтъ одного зъ завязавшихся тамъ выб. комитетôвъ (одинъ комитетъ есть за, другій противъ министра Земяковского), а именно ôтъ противного кандидатурѣ министра. Комитетъ сей жалится передовсѣмъ на злишну и не зовсѣмъ бездоганну агитацію оо. духовныхъ, завзяте ширянье жидôвъ и ихъ рабина, агитацію комуны и ц. к. староства, — и пропонує лѣкаря дра Виктора Леховского. Не знаємо близше тамошныхъ обстановъ, але принципіяльно — зъ рускаго становиска, а навѣть зъ становиска краєвого — мусимо освѣдчитись противъ того фасону министеріяльныхъ кандидатуръ. Дръ Земяковскій нѣколи не показавсь прихильнымъ Русинамъ, а и краєви за надто не заслужився. Хочь має — яко министеръ для Галичины — дуже великій, часто рѣшаючій вплывъ на справы краєвй, мимо того рѣшались сй справы въ послѣднôмъ часѣ майже выключно — односторонно, по воли польского Коła. Що до становиска п. министра мусимо при случаю замѣтити, що министеръ для Галичины має въ кождôй нашого краю дотычачôй справѣ, якогобъ она министерства не дотычила, право заложеня свого veto. Если таке veto заложитъ, въ такôмъ случаю мусить ити цѣла справа на раду министрôвъ, и ажь тамъ, бôльшостею голосôвъ, рѣшаєсь. И такъ не дуже давно заложене було таке veto противъ номинаціи одного презеса суду окружного, котрый мавъ се щастье чи нещастье — бути Русиномъ. Доперва рада министрôвъ рѣшила сю справу въ некористь п. министра для Галичины.

Нашй najserdeczniejsi не засыпляютъ справы, — але приладились на всякій случай. „Dziennik Pol.“ и не заикнувся: для него рускй кандидаты — moskalofile, и вже „Gaz. Narod.“ за те дотепнѣйша; розголосивши, що Русины впростъ унеможливили всяке порозумѣнье съ Поляками и що Русины самй собѣ будутъ мусѣли приписати неудачѣ, голосить дальше, що хочь... остаточно мѣжь Русинами суть рѣдонькй не-москалофильскй вынятки, то всежь сй, котрй будутъ правдоподôбно выбранй(!), будуть на-певно moskalofilsk-й voll-blut-ы... Отже выходитъ такъ, що — по выборахъ — не буде въ цѣлôй Галичинѣ зновъ нѣякихъ Rusinów (очевидно крôмъ Rusinów od parady), ино moskalofile.

О надъужитяхъ при правыборахъ годѣ властиво вже теперь говорити, — хиба щобы гдещо цѣкавѣйшого та драстичного про вѣчну память записати. Єдина рада на такй надъужитя — протесты; але кто-жь о нихъ рѣшає? — Политичнй власти..., котрй и при найлучшôй воли не можутъ надъ цѣлою масою фактôвъ — въ короткôмъ ôтносно часѣ — обширно розводитись. А противъ остаточныхъ рѣшень политичныхъ властей — где апеляція?.. За те настигнутъ сими днями новй вѣсти о иншихъ надъужитяхъ, при выборахъ... Треба всюда въ такихъ случаяхъ вносити протесты.

Въ *Снятыни* була народова побѣда неможлива, такъ якъ дуже многй жиды, котрымъ надоѣла вже була паньско-польска господарка, — а впрочѣмъ и для згоды съ сильно переважаючимъ рускимъ населеньемъ, — постановили голосувати съ Русинами. Отжежь народовй панове выправили негôдну фарсу: листу выборчу ôтчитувано навмысно такъ скоро, що нѣмъ кто небудь черезъ фалянгу народовыхъ агитаторôвъ перепхався, вже чути було имя другого, третого, десятого; тымъ, що потôмъ допхались, говорено, що вже за пôзно, а о ½12 замкнено дверѣ, оголосивши що выборы скôнченй. Поминаємъ ту вже агитаціи ц. к. урядникôвъ староства и уряду податкового, учителѣвъ и пр., але подаючи сю до крайности негôдну фарсу до вѣдомости ц. к. правительства, просимо о енергичне слѣдство и строге укараньe урядникôвъ, котрй при тôмъ провинились. При правыборахъ нѣкто не приходитъ „за пôзно“, поки голосы ôтдаются, а предсѣ въ Роздолѣ ôтчитувано листу умысно пятнайвять разôвъ, щобы могли всѣ жиды зъ ярмаркôвъ позъѣздитися, и закôнчено задля того правыборы ажь пôзно въ ночи... О правыборахъ въ *Шешорахъ* подаємо обширнѣйшу допись. Въ *Мѣзунки* про щось то не выбирано якъ перше 5 але лишь 4, а въ *Илемю* вм. 2—1-ого выборця; може се скорше дуже зрозумѣле, если замѣтимо, що Мизунь и Илемье давали доси завсегда рускихъ выборцѣвъ. Зъ пôдъ *Ярычова* пишутъ намъ, що тамъ купувавъ голосы для гр. Дѣдушицкого якійсь писарь ôтъ банку кредитового. Ôтъ *Дубецка* доносятъ намъ интересный фактъ, що тамошна повѣтова клика була такъ... смѣливою, пересылати до рускихъ священикôвъ письменне завѣдомленье о „затвержденôй“ кандидатурѣ п. К. Бобчиньского; письмо се (литогр.) кôнчится словами: **po dowiedzionym patryotyzmie W. ks. proboszcza dobr. mam prawo spodziewać się, że poddasz się uchwale centr. komitetu** и пр.

Мусимъ ту еще пôднести гдеякй ôтзывы позальбôвскихъ польскихъ газетъ. Выходячій въ Петербурзѣ „Kraj“ замѣчає, що хорошй польскй фразы зрозумѣлй що ино ажь „**w związku ze świeżo ogłoszonym faktem, że komitet przedwyborczy lwowski na liście kandydatów do sejmu nie pomieścił ani jednego Rusina! Do czego doprowadzi taka polityka**“, котра дає „**wszystkie pozory prześladowania**“. Отже не лишь Русины, але и Поляки знаютъ добре, що маютъ думати о центрально-комитетовыхъ Rusinach — od parady. За те „Kur. pozn.“ дôставъ кореспонденцію зô Львова, котрои авторъ твердитъ за „Gaz. Nar.“, що при теперѣшныхъ выборахъ неможливымъ було порозумѣтись съ Русинами. При случаю замѣчає сейже кореспондентъ, що ôтъ смерти бл. п. В. Барвѣньского „Diło“ **zmieniło zupełnie kierunek, a żywioły świętojurskie coraz większą biorą przewagę w stronnictwie ukraińskiem**“. Що до першого, то пригадаємъ ту тôлько честному кореспондентови, щô-то писала свого часу Gaz.

Въ справѣ нашои церкви.

(Дальше.)

Такъ то єзуиты и насилія при ширеню уніи побудили православныхъ до борôбы съ унією, вытрутили Владиславови въ рукъ корону царску, заперли для Риму дорогу на сѣверъ, зневолили православныхъ съ Польщѣ шукати помочи у Великорусôвъ, черезъ що Русь приспособили до ôтпаденя ôтъ Польщѣ и полученя съ царствомъ россійскимъ. Всежь попри тôмъ запримѣтити належитъ, що не такъ противъ уніи выступали Русины, якъ противъ способови ей переведеня и ширеня. Єзуиты могли гдеинде важнй услуги робити римскôй церквѣ, но що ту ѣй не прислужилися, се — по нашому переконаню — не пôдлежитъ сомнѣню.

Але и униты въ Польщѣ, котрымъ зразу схлѣбльовано, були по ослабленю шизмы не о много лучше трактованй ôтъ православныхъ. Уницке духовеньство пôдпадало явному пониженю.

Епископы латиньскй не допускали унитôвъ митрополитôвъ до сенату, а тымъ менше иншихъ епископôвъ рускихъ, котрыхъ съ погордою называно владыками. Найнизшій що до власти и становиска епископъ латиньскій т. в. суфраганъ, не хотѣвъ дати першеньства передъ собою першимъ достойникамъ рускои церкви. Въ загалѣ всегда оказувано погорду зъ стороны духовеньства латиньского обрядови и духовеньству рускому. Клиръ лат. выбиравъ десятину не тôлько ôтъ парохіянъ рускихъ, але и ôтъ клиру уницкого зъ рôль, котрй той-же управлявъ власнымъ трудомъ. Клиръ рускій потягано передъ суды свѣтскй, коли тымчасомъ латиньскій мавъ суды духовнй.

Рôвнôсть обрядôвъ стояла вправдѣ на паперѣ, але въ практицѣ було инакше. Приверненыхъ католицизмови Русинôвъ не называно навѣть католиками, а тôлько унитами. Католиками мали они статися що ино по переходѣ на обрядъ латиньскій; тверджено: Ruthenos debere fieri prius Polonos, ut sint dein boni catholici. Шляхта руска була такожь упослѣджена пôдъ взглядомъ горожаньскихъ правъ и привилеѣвъ, доки тревала въ обрядѣ грецескôмъ. Участницею правъ и привилеѣвъ ставалась она тôлько тогды, если переходила на обрядъ латиньскій.

Великимъ лихомъ було тое, що унію надъуживано за средство политичне. Поляки не занедбували свого звычаю перетягати унитôвъ на обрядъ латиньскій, щобы тымъ способомъ Русинôвъ вынародовляти; бо кто пріймивъ обрядъ лат., звано его заразъ Полякомъ, що було причиною до частыхъ жалобъ зъ стороны епископôвъ рускихъ. Такъ митрополитъ Руцкій, найревнѣйшій уніятъ, пише 1615 р. до Риму: „Народъ рускій жалуєсь и нарѣкає, що унія церковна служитъ тôлько за средство до лекшого перетяганя на обрядъ латиньскій и вынародовлюваня Русинôвъ“. Въ р. 1624 пише тойже митр. до Congreg. de propag. fide: „Перетяганье Русинôвъ на обрядъ лат. найбôльше перешкаджає ширеню уніи. Quod vero maximum unitis praejudicium ac damnum inferebat, erat pertractio nobilitatis ruthenae ad ritum latinum. Dum enim unio, iniretur nobilissimi ac potentissimi magnates ac proceres Rutheni sequebantur ritum graecum. Unde factum est, quod non uniti unitis Ruthenis objiciebant, unionem cum ecclesia Romana praetextum dumtaxat esse ritum graecum extirpandi“. Епископы рускй неразъ жалувались, робили представленя, такъ у королѣвъ, якъ и въ Римѣ, що „переходомъ шляхты рускои на обрядъ лат. есть сама унія загрожена, бо самъ простый людъ ей не утримає.“ Однакожь єзуиты и ихъ ученики були всегда иншои думки, они провадили дальше политику вынародовлюваня и пôдкопували поволи унію.

Але позбавити унитôвъ шляхты, значило въ тогдашнôй Польщѣ обдерти ихъ зъ просвѣты, засудити на темноту, убожество и пониженье, на обрядъ „гмину“, наколи обрядъ латиньскій мавъ бути для шляхты. Убожество, до якого зôстали доведенй униты, сталося причиною до наруги надъ унією зъ стороны православныхъ; впрочѣмъ и Поляки брали унію на посмѣховиско. И до теперь еще неразъ дается чути: „руска вѣра — хлопска вѣра“, або „попа для хлопа, плебана для пана“.

Правда, що столиця Апостольска брала ôтъ часу до часу унитôвъ въ оборону, але хотяй Римъ повторявъ, що не хоче, щобы всѣ були латинниками, а хоче, щобы всѣ були католиками, то однакожь се не помагало. Правительство польске, ôтъ часôвъ Жигмонта III, не уважало за потрѣбне, слухати декретôвъ куріи римскои, если тіи незгоджувалися зъ его политикою; перетягано дальше, такъ що майже вся руска шляхта и що було образованого межи Русинами съ часомъ знайшлося въ обрядѣ латиньскôмъ. И не дивно, вжежбо рускй церкви называно синагогами, а Русинôвъ поганами, для котрыхъ, православныхъ чи унитôвъ, достоиньства и уряды були недоступнй.

„Etiamsi rescripta Sedis Apostolicae et regum Poloniae declararunt coequationem Ruthenorum, qui unioni cum S. Sede Romana accesserunt, cum Romano-Catholicis, et in specie cum Catholicis Polonis, respectu ecclesiastico et civili: verum tamen Poloni reflexe abstinebant Ruthenos unitos nominare catholicos, ne eos sibi aequales agnoscerent; imo Rutheni tractabantur qua semicatholici et semi-schismatici, semper eis proclivitas ad schisma orientale impingebatur. Praecipue episcopos polonicos non curasse decreta S.

Narod. о поглядахъ нашого незабутного шеф-редактора на Полякôвъ и на згоду съ верховодячою у нихъ шляхотскою котерією; другій замѣтъ свѣдчитъ безперечно о незвычайнôй мудрости стану и быстроокости его автора. — Нынѣшна „Реформа“ розжалобилась надъ Русинами; повтаряє впрочѣмъ такожь доказану неправду, що центр. (польскій) комитетъ нѣякъ не мôгъ думати о порозумѣню съ Русинами. Не знаємо навѣть, якъ назвати се вѣчне повторюванье неправды, коли предсѣ мôгъ — если лишь хотѣвъ — довôдно переконатись о интенціяхъ центрально-комитетовои котеріи вже въ самыхъ слôвъ Piotra Grossa, котрй мы свого часу подали до прилюднои вѣдомости, а котрй — пôдносимо се въ натискомъ — анѣ не були запереченй, анѣ змодифікованй; значитъ, що центр. польскій комитетъ дѣйстно ухваливъ: „w zasadzie żadnego Rusina“. Въ прочихъ солодкихъ словахъ нынѣшнои статіи „Реформы“ не можемо бачити щось бôльше, якъ лишь выкрутъ, если пригадаємъ собѣ недавнй ои накликуваня до „obywatelskiej“ солидарности противъ Русинôвъ.

ДОПИСЬ.

Зъ Гуцульщины.

(*До вѣдомости ц. к. державнои Прокуратôріи.*) Свѣтле ц. к. Староство въ Косовѣ увѣдомило письменно начальника громады Шешоры, що въ Шешорахъôтбудутся 16 мая 1883 о 3 год. по полудни въ канцелярiи громадскôй правыборы, и приказало ему, щобы всѣхъ до голосованя управненыхъ завôзвавъ явитися въ означенôмъ дни и часѣ въ канцелярiи громадскôй до голосованя, и щобы въ тôй канцелярiи громадскôй списы управненыхъ до голосованя ôтпорученому ц. к. урядникови вручивъ. Начальникъ громадскій оповѣстивъ все тоє громадѣ и завôзвавъ на призначеный часъ до голосованя. Вже около 10 год. рано почалися люде збирати по улицяхъ, а понеже громадска канцелярія маленька и коло неи нема подвôря, гдебы можна посѣдати: то люде збиралися при забудованю шкôльнôмъ въ городѣ, посѣдали на муравѣ и ждали, щобы, якъ ôтпорученый ц. к. урядникъ прибуде, чи то въ порожнôй школѣ, чи въ канцелярiи громадскôй голосувати; доси у насъ завсегда всякй выборы перепроваджалися лише въ забудованю шкôльнôмъ. Але вже два дни передъ выборами полетѣвъ до ц. к. староства жидъ шешорскій Лейзоръ Файгеръ и тамъ такъ обрадилися, щобы правыборы шешорскй не ôтбувалися въ канцелярiи громадскôй середъ села, але въ хатѣ коваля Николая Урбаньского, котра стоитъ о 2 километры ôтъ канцелярiи громадскои, майже на граници Пѣстыня. Вертаючи зъ Косова до Шешоръ Лейзоръ Файгеръ подыбує Кирила Гушмана, господаря шешорского и повѣдає до него, що ураджено, щобы правыборы ôтбулися у Николая Урбаньского и щобы ся не „тренѣцькали“, бо рускій кандидатъ не перейде. Причина-жь сего перенесеня мѣстця лежала въ тôмъ, щобы при горячôй веснянôй роботѣ шешорскй господарѣ мали дальшу и утяжлившу дорогу, такъ якъ въ тôмъ случаю треба було майже $1\frac{1}{2}$ милѣ до мѣстця правыборôвъ зробити, що для старыхъ не було можливе; за тоє осмеро жидôвъ и завѣдатель дôборъ камеральныхъ п. Петро Гиршь мали дуже близенько а додавши и побережника камерального Василя Федорiйчука, мали запевненыхъ 10 голосôвъ, котрй мали упасти на ц. к. завѣдателя Петра Гирша и гдеякй другй особы. Такъ бодай оповѣвъ Лейзоръ Файгеръ, а вскорѣ розôйшлось се дальше въ село — по цѣлôй громадѣ, що „жидъ перекрутивъ на некористь громады мѣстце правыборôвъ“. Зôбранй люде, съ начальникомъ громадскимъ Федоромъ Ткачукомъ и писаремъ громадскимъ, ждали до $\frac{1}{2}$2 год. коло школы, другй въ помешканю шкôльнôмъ. Около 2 год. прибувъ такожь п. Петро Гиршь, завѣдатель дôборъ камеральныхъ до школы. — прійшовъ и мѣсцевый священикъ. Сонце грѣло дуже жарко. Наразъ приходитъ пôсланець Павло Юрiйчукъ и повѣдає, що жандармъ его прислявъ, щобы всѣ ишли на правыборы до Н. Урбаньского. Люде и начальникъ громады ôтповѣли на се, що они маютъ ôтъ п. староты наказъ ждати на комисаря въ канцеляріи громадскôй, а не у Н. Урбаньского. Около $\frac{1}{2}$3 являєся самъ жандармъ и взывае начальника громады Федора Ткачука и писаря громадского Хаузра и людей, щобы ишли на правыборы до Николая Урбаньского. Начальникъ и люде ôтповѣли такожь жандармови, що они маютъ дожидати комисаря въ канцеляріи громадскôй. О 3 год. вертає жандармъ и каже до начальника громадского и писаря, що п. комисарь Винярскій приказавъ имъ ити заразъ до Николая Урбаньского до правыборôвъ, бо инакше буде начальника арештовати. Тогды пôднялись всѣ люде и вразъ съ начальникомъ громадскимъ пôйшли таки до канцеляріи громадскои, сказавши жандармови еще разъ, що на п. комисаря маютъ въ канцеляріи дожидати. Тымъ часомъ написавъ п. завѣдатель кам. дôборъ Петро Гиршь картку до п. комисаря съ запросинами, щобы прибувъ до збраныхъ людей, а самъ взявъ мѣстцевого священика съ собою и пôшли пану комисареви Винярскому на встрѣчу. Коло канцеляріи громадскои здибуютъ его страшенно розъяреного. Станувши тамъ приказавъ ити всѣмъ до голосованя управненымъ до Николая Урбаньского, бо инакше кождого черезъ жандарма арештовати буде. Взявъ съ собою на вôзъ пана Петра Гирша и мѣстцевого священика и ôтъѣхавъ. Прибувши тамъ запытавъ вернувшого жандарма. где начальникъ громадскій? Жандармъ сказавъ, що начальникъ и люде ждутъ въ канцеляріи и не хотятъ ити. Тогды приказавъ п. комисарь жандармови начальника громадского арештовати и оковати... Жандармъ ôтôйшовъ. П. Гиршь запытавъ п. Винярского, чи не можнабы предсѣ той розказъ змѣнити? П. комисарь схаменувся и кликнувъ, щобы начальника не ковавъ, але ино арештовавъ. Тогды мѣсцевый священикъ попросивъ п. комисаря, щобы начальника громады не арештовати, а ôнъ хоче ужити свого вліяня на мирну розвязку цѣлои справы и ажь на се представленье прикликавъ п. В. жандарма назадъ до себе. Потôмъ удався священикъ фѣрою до людей, и спонукавъ ихъ, що безъ дальшого опору сповнили комисарску волю. Коли-жь теперь панъ комисарь побачивъ начальника, розпустивсь до него: для чогосьте не прійшли сюда до голосованя? Ф. Ткачукъ ôтповѣвъ супокôйно: бо я маю ôгъ п. староты на письмѣ наказъ, що правыборы маютъ ôтбутись въ канцеляріи громадскôй. На тоє п. комисарь: вы маєте тамъ (?!) ити голосовати, где я кажу. За тоє будете сидѣти въ арештѣ 14 дней безъ рекурсу (!) Ôтсунувъ начальника Ткачука ôтъ комисiи, покликавши на его мѣсце заступника Андрея Олексюка, перепровадивъ правыборы трете черезъ десяте, и казавъ жандармови ôтставити арештованого начальника громадского Федора Ткачука впростъ до Косова, где тойже въ арештѣ переночувавъ и черезъ самого старосту Сабата, котрому еще 16 мая вечеромъ п. комисарь о арештованю и замкненю начальника давъ знати, 17 мая рано увôльненый зôставъ. Панъ комисарь Винярскій назвавъ Федора Ткачука пянымъ. Но то зовсѣмъ не правда; ôтъ 10 год. рано бувъ Т. въ школѣ до 3 год. по полудни; до школы самъ прійшовъ розговорювавъ съ господарями на шкôльнôмъ подвôрю, чого пяный не потрафитъ, и ажь около 4-ои год. зôйшовся съ паномъ комисаремъ. Ôгъ 10 год. рано до 4 год. по полудню, хотьбы бувъ и выпивъ що, мавъ досыть часу вытверезитись. Съ п. комисаремъ лишь тôлько говоривъ. що подавъ причину, чому въ канцеляріи громадскôй съ людьми ждавъ, а по арештованю поцѣловавъ навѣть пана комисаря 3 разы въ руку, просячи о помилованье, а коли то не помогло, просивъ, щобы ему вôльно було завтра самому до арешту ставитись. Але дармо. — Мы описали рѣчь объективно, нѣчо не додаючи, анѣ не пересаджуючи. Такъ начальникъ громадскій Федоръ Ткачукъ якъ и управненй до голосованя опирались на цѣсарскôмъ правѣ, такъ якъ въ мысль закона, выборы маютъ ôтбутись тамъ, где наказало ц. к. староство. Чи змѣна мѣстця правыборôвъ наступила, о тôмъ староство нѣкого письменно не увѣдомило, а котрый нибудь п. комисарь не має права змѣняти самовôльно наказы ц. к. высшои власти. Впрочѣмъ треба мати для певности щось на письмѣ. — чи той, кто зарядивъ змѣну мѣсця правыборôвъ, до тои змѣны управненый. А того панъ комисарь Винярскій не учинивъ. А однако брався карати арештованьемъ и казавъ сейчасъ ôтставляти до Косова чоловѣка поважного, заможного, котрого цѣле село шануе, котрого жѣнка смертельно хора, — и то за се, що сей чоловѣкъ слухавъ по-просту розказу пана старосты! А длячого всѣ тй гнѣвы и фохи? Бо голосуючй не выбрали п. Петра Гирша и другихъ, котрй мали дати голосы на JWiel. вицепрезидента Залескаго. Люде повѣдаютъ: мы пана Залескаго не знаємъ и его за посла маги не хочемо! Та ба, панъ комисарь каже, що вже теперь есть 80 голосôвъ „певныхъ“, що отже JW. кандидатъ такой посломъ буде! Найжежь собѣ послуе... Але по щожь арештовати безъ причины людей? Чижь комисарѣ съ жандармами на тое до выборôвъ ѣдутъ, щобы честныхъ людей чѣпатись?... О що сей п. комисарь, то ôнъ дуже ôтважный и грôзный. На другій день, ѣдучи на правыборы до Прокуравы, подыбуе на дорозѣ Михайла Соколюка, господаря поважного, радного громадского, властителя млына въ Шешорахъ и кричитъ (по дорозѣ!) на десятника Тараса Шкромюка: zaprowadź tego do aresztu do Kosowa! Бере десятникъ Михайла Соколюка и веде до Косова до арешту и ажь передъ Косовомъ подыбуютъ вертаючого зъ арешту Федора Ткачука; почалися радити, що робити, чи ити до арешту, чи нѣ. Урадили такъ, що Михайло Соколюкъ вернувъ до себе и же, що зъ того дальше буде. Ѣдучи дальше, подыбавъ панъ комисарь Винярскій Кирила Гушмана, чоловѣка честного, бувшого тымчасовымъ учителемъ, господаря радного. Гушманъ здоймивъ шапку для ознаки ушанованя. Панъ комисарь зачинае на дорозѣ на него кричати (въ присутности пана Кирхембергера и одного господаря), що ôнъ „бунтовавъ“ начальника. Тогды Гушманъ насадивъ на голову шапку, а панъ комисарь: zdjąć czapkę przed panem komisarzem! (A to na podstawie jakiego § u, п. комисарю?...) Бѣдолаха мужикъ наякавсь, зновъ обнаживъ голову и стоитъ покôрно, а панъ комисарь свое рѣже, — dla (комисарскои) parady, щобы выкричатись. Такъ то уживав панъ комисарь Винярскій своеи власти въ конституційнôй Австріи! Але чейже у насъ знайдутся и на комисарѣвъ комисарѣ... Чей же JW. п. вицепрезидентъ Залескій собѣ не бажав, щобы его штуками та муками арештаньскими на крѣсло посольске пересадити. Кто може знати, чого паньскій „гоноръ“ вымагае!.. Просимо ц. к. властей, справу розслѣдити, винныхъ укарати, а всякихъ прискорыхъ пп. комисарѣвъ — присмирити.

Sedis Romanae, circa ritum graeco-catholicum Ruthenorum data, imo ne Roma Ruthenos defendat, atrocissima crimina Ruthenis appinxerunt, quasi videlicet essent rebelles, proditores patriae et Sedis Apostolicae.“

Такъ оно дѣялося завсегда; чернено Русинôвъ, щобы ихъ никто не бравъ въ оборону, щобы ихъ лекше винародовляти. Такъ оно дѣеся и нынѣ.

По тôй причинѣ писавъ вже Іосифъ Веляминъ Руцкій до св. Отця межи иншими: „De omnibus his miseriis siluimus huc usque, sed praecipuis amisis per transitum ad latinos, exspoliati omnibus ornamentis, coepimus advertere omni humano auxilio destituti, radices malorum pullulare et incrementum in dies accipere, unde velut e somno expergefacti, sentimus unde excidimus, et praeteritum statum, cum praesenti conditione comparando, recordatione ipsa afligimur.“

Такй то добра принесла Русинамъ унiя, а того всего причиною єзуиты и ихъ ученики. Тое пониженье греческого обряда и народности рускои, темноту и убожество свое Русины маютъ передовсѣмъ приписати єзуитамъ. Єзуитôвъ уважае Русь своими найбôльшими ворогами.

(*Дальше буде.*)

Зъ судовои салѣ.

Важкихъ хвиль прійшлось дожити галицкôй суспôльности польскôй. Саме въ пору найгорячѣйшого выступленя ои верховителѣвъ противъ правъ рускаго народа, въ пору безпамятнои агитацiи и надъужить противъ „anty-narodowych“ кандидатôвъ, въ хвилю, коли справедливй змаганя братного народа стараются затьмити блескомъ „plejady świetnych nazwisk“, въ ту саму хвилю ôткрываются глубокй раны на тѣлѣ тонжь самои суспôльности, що гордячись своею высшостею, своею культурою, накидуєсь непрошеным онѣкуномъ рускому народови. Нашимъ читателямъ доволѣ звѣстною буде сумна исторiя „Schweigeld-ôвъ“, кидаюча ярке свѣтло на поступованье деякихъ представителѣвъ верховодячои „opinii publicznej“. До сеи исторiи прибуває теперь еще друга не менше сумна и понижаюча, такъ якъ остає она въ звязи съ патрiотичнымъ рухомъ польскимъ, съ повстаньемъ зъ р. 1863. Яскравою илюстрацiею сего патрiотичного руху есть справа, котра була предметомъ судовои розправы на днях 23, 25 и 26 с. м. въ сали краевого суду карного передъ трибуналомъ апеляційнымъ, зложенымъ зъ сов. Левицкого яко предсѣдателя, сов. Бушака, Голиньского и адъюнк. Литвиновича яко вотантôвъ, и протоколянта п. Олесницкого. Предметомъ розправы бувъ ôткликъ проф. львôвскои политехники Єгермана противъ засуду суду повѣтового у Львовѣ, силою котрого ôнъ зôставъ засудженый за проступокъ образы чести мѣщанина львôвского и бувшого кравця Петра Вайды (§§. 487 и 491 з. к.) на кару 10 днѣвъ арешту, перемѣнену разомъ на кару грошеву 100 зр. П. Вайда обжалувавъ проф. Єгермана за тоє, що тойже на мѣсцiхъ публичныхъ, с. є. въ реставрацiи и на засѣданю рады мѣскои выразився прилюдно, що Вайда, будучи пôдчасъ повстаня р. 1863 доставцемъ мундурôвъ для повстанцѣвъ, и беручи яко членъ организацiи повстаня участь въ тогдышнôмъ руху, спроневѣривъ грошѣ, зложенй на цѣли повстаня и всякими нечестными способами добився великого маєтку. Позаякъ однакъ проф. Єгерманъ при розправѣ въ першôй инстанцiи не поставивъ позитивныхъ доказôвъ на певнй означенй факты згаданои дефравдацiи, а оперся тôлько на голосѣ публичнои опинiи, помовляючои Вайду ôтъ многихъ лѣтъ о подôбнй факты, а такожь на ôтзывахъ публичнои прасы, котра еще передъ роками подôбнй замѣты противъ Вайды пôдносила, тожь судiя першои инстанцiи узнавъ доказы обжалованого недостаточными и засудивъ его на повысшу кару. Проф. Єгерманъ пôднявся вести передъ трибуналомъ апеляційнымъ доказъ правды, и въ тôй цѣли переслухано надъ 30 свѣдкôвъ, зъ котрыхъ гдеякй були членами „Rządu narodowego“, а гдеякй зôзнавали пôдъ присягою тое, що чули ôтъ людей, бравшихъ безпосередну участь въ справахъ повстаня зъ р. 1863. Зôзнаня всѣхъ тыхъ свѣдкôвъ представляютъ одну дуже интересну цѣлôсть, выказуютъ они, що патрiотичный рухъ Полякôвъ въ р. 1863 давъ дѣйстно способность гдеякимъ людямъ збогатитись, що грôшь громадженый посредствомъ складокъ на „cele narodowe“ плывъ не рѣдко въ приватнй кишенѣ людей, займаючихся справою повстаня. И такъ зôзнавъ одинъ свѣдокъ пôдъ присягою, що помершій вже майоръ Мельемъ, бувшій комендантъ у Львовѣ въ р. 1863, говоривъ часто вже по повстаню, що многй патрiотичнй доставцѣ, котрй мали доставляти мундуры, оружie и др. для повстанцѣвъ, розумѣесь за доброю заплатою ôтъ „Rządu narodowego“, денунцiювали передъ властямн самй свои доставы, а коли органы властей переловили и ôтворили паки, знайшли тамъ замѣсть мундурôвъ смѣтье або камѣнье. Хочь майоръ Мельемъ бувъ чужинцемъ и мусѣвъ зъ уряду выступати противъ повстаня, однакъ обурювався ôнъ на такъ нечестне поступованье и выражався часто, що въ р. 1863 бôльше було „патрiотниковъ“, якъ „патрiотôвъ“, другй жертвували вправдѣ кровь и грошѣ, першй за тое брали грошѣ и дôйшли тымъ способомъ до великихъ маєткôвъ. Проф. Єгерманъ пôднѣсъ кôлька такихъ фактôвъ дотычно особы Вайды, котрого маєтокъ дѣйстно по повстаню дуже збôльшився, такъ що нынѣ есть ôнъ властителемъ кôлькохъ камяниць и однымъ зъ найбогатшихъ горожанъ Львова. Переведенье доказу правды пôсля вымогъ закона карного на факты, котрй мали мѣсце передъ 20 роками, було дуже тяжкимъ, позаякъ очевидцѣ, котрй могливы були посвѣдчити, по бôльшôй части вже вымерли, а въ памяти еще живучихъ могли затертися дробницѣ фактôвъ, такъ важнй въ поступованю доказовôмъ.

Помимо того зôзнаня свѣдкôвъ були для Вайды не дуже користнй. Свѣдокъ Фляшь, кравець львôвскій, бравшій живу участь въ справахъ повстаня, зôзнавъ пôдъ присягою, що въ р. 1863 въ мѣсяци серпню або вересню прійшовъ бувъ до него членъ „Rządu narodowego“ теперь вже не жiючій Станиславъ Подлѣвскій и замовивъ у него 60 мундурôвъ для повстанцѣвъ, говорячи при тôмъ, що заразъ має прислати тутъ Вайда замовленыхъ у него 40 мундурôвъ, котрй Фляшь разомъ съ своими 60-ма ôтошле до одного ôтдѣлу на провинцiи. Дѣйстно въ пôвъ годины може опôсля принесено до Фляша 4 пачки, въ котрыхъ мало бути по 10 мундурôвъ; пачки тй выдались однакъ дочцѣ Фляша, котра займалася пакованьемъ, надто малыми и легкими; въ присутности Подлѣвского отворено отже присланй пачки и пересвѣдченося, що було тамъ тôлько по 6 мундурôвъ и то лихо зробленыхъ. Зôзнанье тое потвердили пôдъ присягою свѣдки Фр. Фляшь и Ванда Фляшь яко очевидцѣ, а кромѣ того многй иншй свѣдки, котрй знали о тôмъ зъ послуху. Що поступованье того рода не було рѣдкимъ случаемъ въ р. 1863, свѣдчитъ зôзнанье свѣдка Холевы, котрый бувъ повстанцемъ въ ôтдѣлѣ сотника Коморовского. „Довгій часъ“, говоривъ свѣдокъ, „ждали мы на провинцiи мундурôвъ, котрй мали прiйти зô Львова, въ кôнци одержали мы пожадану посылку въ формѣ великои паки, по отвореню котрои знайшли мы трохи окравкôвъ сукна, богато смѣтя и другои драни“. — А посылки подôбнй були все зъ горы плачений и то добре плачений „groszem narodowym“, якъ свѣдчитъ зôзнанье св. Дворского. Кромѣ сего одного факту, закинено п. Вайдѣ многй иншй рôвно „горновй“ поступки. Однымъ зъ найбôльше обтяжючихъ зôзнань, було свѣдоцтво Б. Мразка, сына помершого тыми днями пекаря Луки Мразка, одного зъ найдѣяльнѣйшихъ организаторôвъ зъ 1863 р. Б. Мразекъ чувъ ôтъ померши передъ кôлькома роками сестры Гешепфовои и ôтъ свого батька, що перебуваючій короткій часъ во Львовѣ въ р. 1863 якiйсь незнакомый емигрантъ повстанець, зложивъ за порадою Гешепфовои въ депозитъ Вайды суму 60—80.000 зр., що сама Гешепфова завела его въ тôй цѣли до дому Вайды, и що опôсля сей емигрантъ опустивши Львôвъ, пропавъ безслѣдно и якъ говорила опôсля свѣдкови его сестра, зôставъ за границею зловленый и повѣшеный. Грошѣ его мали остатись при Вайдѣ, въ наслѣдокъ чого мавъ такъ значно збôльшитись его маєтокъ. Такъ сего якъ и богато другихъ дробнйхъ вправдѣ фактôвъ, однакъ кидаючихъ на п. Вайду дуже некористне свѣтло, не змôгъ п. Єгерманъ доказати очевидцями, а хочь заприсяженй свѣдки стверджували ихъ майже одноголосно въ некористь Вайды, то свѣдоцтва ихъ ôтносились переважно до того, що чули, а не до того, що бачили. Вайда покликався на ореченье двохъ судôвъ горновыхъ, узнаючихъ его невиннымъ и чистымъ, а надто зложивъ до актôвъ свои приватнй рахунки веденй ôтъ р. 1858, котрй мали послужити доказомъ, що ôнъ прійшовъ до маєтку дорогою честною. Зô взгляду однакъ, що бувъ се процесъ апеляційный, при котрôмъ обовязокъ доказу тяжитъ на обжалованôмъ, а не на обвинителю, не ôтчитано при розправѣ тыхъ рахункôвъ. По переведеню поступованя доказового и по довшихъ бесѣдахъ заступника Вайды, адв. дра Горецкого и оборонця обжалованого дра Готлиба, оголосивъ предсѣдатель трибуналу засудъ, затверджуючій засудъ першои инстанцiи и засуджуючій надто проф. Єгермана на заплату коштôвъ поступованя апеляційного. Трибуналъ оперъ свôй засудъ на тôй пôдставѣ, що обжалованый не поставивъ позитивного доказу на конкретнй факты зробленыхъ Вайдѣ закидôвъ, якого вымагае въ такôмъ случаю нашъ законъ карный.

Процесъ сей бувъ веденый явно въ сали переповненôй численною переважно польскою публикою. Враженье его було дуже депримуюче для Полякôвъ, особливо для тыхъ, що щиро и безъинтересовно ôтдаются своимъ справамъ народнымъ, бо ôтхиливъ ôнъ заслону, що окрывала доси дѣланя патрiотôвъ зъ р. 1863, затемнивъ авреолю, котра окружала въ очахъ польскои суспôльности тую епоку „патрiотичныхъ подвигôвъ“, и выказуе, що и тогдышный рухъ патрiотичный бувъ вôльный ôтъ многихъ проявъ дуже непатрiотичного швиндлю.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Австрія а Нѣмеччина.) Майже рѳвночасно съ словами пос. Ригера, констатуючого, що Австрія стоитъ пѳдъ взглядомъ такъ внутрѣшнои якъ и внѣшнои политики пѳдъ вплывомъ нѣмецкого союза, появилася въ журналѣ „Русская Мысль“ статя, обговорюючa справу австрійско-россійскихъ ѳтношень, и вызначаючa Австріи нову политичну мисію. „Русская Мысль“ уважае австрійско-россійскій союзъ для Австріи єдино спасительнымъ, а при тѳмъ єдино користнымъ для интересу загально европейского мира. Задача Австріи лежитъ, пѳсля слѳвъ „Р. Мысли“ не въ стремленяхъ на всхѳдъ, а въ обезпеченю и розширеню свого вплыву на захѳднѣ нѣмецкѣ краѣ. Австрія не потребуе выступати ворожо супротивъ Нѣмцѣвъ, але хиба лишь супротивъ Прусъ и дому Гогенцолернъ, а въ боротьбѣ тѳй буде Россія єѣ природнымъ и щирымъ союзникомъ. Задачею Австріи єсть не аспирація на якѣ небудь анексіи на балканьскѳтъ пѳвъостровѣ, не на полудни лежитъ єи сила; Австрія мае задачею вытворити въ серединѣ Европы сильну, на рѳвноуправненю всѣхъ въ складъ єи входячихъ народѳвъ оперту федеративну державу, а задачу тую переведе она тѳлько въ высше поданый способъ. — Ся статя „Русскои Мысли“ заслугуе пѳдъ кождымъ взглядомъ на увагу. Мы зазначили уже, въ статѣ „Drang nach Osten“, що теперѣшна загранична политика Австріи рѳвнозначуча съ повною упокоряючою абдикацiею на заходѣ (въ Нѣмеччинѣ) и съ зовсѣмъ безкористнымъ ангажованьемъ себе на всходѣ, — одно и друге єдино для милости и користи можныхъ Гогенцолернѳвъ и ихъ прислужника Бисмарка. „Р. Мысль“ предкладае Австріи вмѣсто ворожои Россіи, а безкористнои для Австріи акціи на балканьскѳмъ пѳвъостровѣ, тревалый, на природныхъ интересахъ опертый союзъ съ можнымъ славяньскимъ сусѣдомъ, для спѳльнои обороны противъ всякихъ Бисмаркѳвъ та... Шенерерѳвъ, а евентуально навѣть для ѳтзысканя належного ѣй становиска въ Нѣмеччинѣ. Щожь до австрійскихъ Славянъ, котрѣ маютъ бути власне австр. нѣмецкимъ союзомъ вырванѣ зъ обнять панславизму, то се лишь говорится або ad usum Delphini, або зъ потайною мыслею, що колись буде... инакше; поминувши, що одно и друге ображае почутье Славянъ, въ котрыхъ бачутъ щось нѣбы malum necessarium, — замѣтили мы вже, що Россія нѣколи не буде небеспечною Австріи задля сѣ Славянъ, єсли лишь тѣ Славяне будутъ рѳвноуправненѣ. Недорѣчнѳсть австро италійского союза мы вже такожь передъ тымъ зазначили.

(*Дальматиньскѣ послы*) Кляичь, Булатъ, Рендичь и Надичь мали двѣ авдіенціи у гр. Таффе въ часѣ послѣдного побыту въ Вѣдни генер. Іовановича, котрый приѣхавъ, щобы зложити справозданье о ѳтношеняхъ политичныхъ и о настрою народа передъ соймовыми выборами. Позаякъ грозитъ небезпеченьство, що вѣрно конституційнѣ Италіяне разомъ съ Сербами можутъ одержати бѳльшѳсть, тожь просили они гр. Таффого о попертье, прирѣкаючи при тѳмъ задержати пріязнѣ ѳтношеня съ италійскими автономистами и стояти въ соймѣ за направленьемъ, котре попираe нынѣшный кабинетъ.

(*Передвыборчій рухъ и змаганя Славянъ въ Чехахъ и Краинѣ*) до осягненя переваги въ репрезентаціяхъ краєвыхъ набавивъ немало страху угорску и нѣмецку прасу. Звѣстнѣ зъ своеи неприхильности для Славянъ органы, мадярскій Pester Lloyd и пангерманьска Köln. Ztg., пѳдняли зъ тои причины великій крикъ, що ось прійдеся не задовго всѣмъ не славяньскимъ народамъ Австріи загинути пѳдъ пресiею славяньскои агитаціи. Pester Lloyd пише именно: „Характеръ бѳльшости въ соймахъ Передлитавіи не може бути для насъ рѳвнодушнымъ. Коли парляментъ вже попираe своею бѳльшостею славяньскѣ тенденціи, то перевага Славянъ въ краєвыхъ репрезентаціяхъ може довести до розкладу одноцѣльнои Австріи на федералистичнѣ парцелѣ. Супротивъ такого стану рѣчей станеся съ часомъ системъ дуалистичный въ Австріи неможливымъ“. Köln. Ztg. плаче гѳркими слезами надъ приближаючимся упадкомъ послѣдныхъ пѳдставъ централистичнонѣмецкои бѳльшости въ Австріи, якій наступитъ нехибно при выборахъ до соймѳвъ ческого и краиньского, и потѣшаeсь тою тѳлько надѣею, що теперѣшна система политична Австріи не зможе довго устоятись. Не такъ горячо задивляются на рѣчи другѣ бѳльше умѣренѣ нѣмецкѣ органы. Стара Presse толкуе Pest. Lloyd-ови, що навѣть при повнѳй бѳльшости Славянъ въ соймахъ Передлитавіи не може бути бесѣды о якѳмъ небудь розкладѣ цѣлости монархіи або о федерализмѣ. Побѣда Славянъ есть зовсѣмъ природною консеквенцiею розвою политичныхъ ѳтносинъ Передлитавіи, где не борются съ собою народности съ высшою и низшою цивилизацiею, а силы рѳвно интелигентнѣ и рѳвно способнѣ, — тожь есть зовсѣмъ природною рѣчею, що и Нѣмцѣ мусятъ уступити тамъ, где суть въ меншости. Ческа Politik пригадуe Pest. Lloyd-ови, що не конець еще на соймахъ Чехъ и Краины, бо еще и Моравія маe повне право до бѳльшости славяньскои въ своѣмъ соймѣ, такъ якъ число Славянъ перевышае тамъ о одинъ милiонъ число Нѣмцѣвъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Дня 24 с. м. герольды царскѣ розпочали голосити манифестъ коронаційный. Той манифестъ они голосили по всѣхъ важнѣйшихъ мѣсцяхъ мѣста Москвы ажь до дня самои коронаціи три разы въ день. Манифестъ сей оповѣщае, що царь Александеръ III, самодержецъ всеи Россіи, вступае на престолъ своихъ дѣдѳвъ и прадѣдѳвъ и завзываe всѣхъ своихъ пѳданыхъ, щобы они щиро и горячо молилися за „благоденствіе“ такъ державы, якъ и єи высочайшого управителя. Осѳбнымъ указомъ подякувавъ царь великому князю Володимирови, вождови гвардіи, за взѳрцевый выглядъ войска, а кн. Долгорукову за порядокъ при въѣздѣ до Москвы. Дня 24 мая ѳтбулося такожь въ церквѣ католицкѳй богослуженье, на котрѳмъ бувъ присутный австрійскій архкн. Кароль Людвикъ съ женою и съ цѣлымъ почотомъ. Достойныхъ гостей повитавъ въ притворѣ архіепископъ и завѣвъ ажь до великого престола. — Дня 25 мая пріймавъ царь пруского кн. Альбрехта и надзвычайне пруске посольство. Повитанье було дуже сердечне. Дипломатичне тѣло запрошено на понедѣлокъ на царскій баль, на второкъ на баль до губернатора Москвы, а на четверъ на баль дворяньскій. — Дня 23 с. м. выдали нигилисты манифестъ, въ котрѳмъ заклинали кождого, кому житье миле, щобы не наближався до церкви въ день коронаціи. Манифестъ сей не зробивъ враженя; и справдѣ, коронація ѳтбулась въ спокою и порядку безъ жадного выпадку. — Закордоновѣ Поляки выдали протестъ противъ коронаціи. Протестъ сей пѳдписало 13.000 осѳбъ. Головна гадка того протесту: Царь самодержецъ не достойный коронуватись на короля польского короною Ягайлонѳвъ и Баторого. Позаякъ въ царскѳмъ указѣ, жадаючѳмъ ѳтъ Полякѳвъ депутаціи на обхѳдъ коронаційный, не стояло, що жадаeся депутаціи ѳтъ королевства польского, але ѳтъ „привисляньскаго края“, то марграфъ Вельопольскій, котрый поѣхавъ яко делегатъ въ Москву, заявивъ, що ѳнъ зъ причины пониженя его краю, ѣде тамъ тѳлько „по указу“.

Найновѣшѣ телеграмы доносятъ. О годинѣ 7-ѳй рано стрѣлы артилеріи и дзвоненье у всѣхъ церквахъ звѣстили мѣсту обхѳдъ коронаційный. Довкола Кремлю збирався численный нарѳдъ. Погода була гарна. О годинѣ 8 зѳбралися надзвычайнѣ амбасадоры и дипломатичный коръ у нѣмецкого амбасадора и разомъ удалися на коронаційну церемонію. До середины церкви мали вступъ тѳлько шефы заграничныхъ депутацій и войсковѣ attachés; иншѣ члены дипломатичного кору заняли мѣсця на трибунѣ передъ церквою. Дипломатичный коръ прибувъ до Кремлю о год. 9; недовго опѳсля вступила въ церковь царска родина и князѣ пануючихъ домѳвъ. Царскій почотъ уставився на даный знакъ, за тымъ гомонѣли зновъ всѣ дзвоны и оркестры. Войско презентувало оружіе. Нарѳдъ витавъ царску родину громкими окликами. Коронація тревала ѳтъ годины 10—12¾. Коли царь кланчуи молився за людъ, то розплакався ѳнъ такъ голосно, що и многѣ присутнѣ стали плакати. Ѳтакъ митротолитъ новгородскій и всѣ присутнѣ молились за царя, а царь слухавъ сеи молитвы стоячи. По скѳнченю коронаціи, царство пѳйшли до церкви Благовѣщеньскои и Архангельскои, ту ѳтмовивши короткѣ молитвы, указалися людови на замковѳй тарасѣ ѳтъ стороны рѣки Москвы, поклоняючись трикратно. Порядокъ бувъ взорцевый. Вечеромъ о г. 6 появився манифестъ коронаційный въ форматѣ великого пѳвъаркуша о 12 шпальтахъ. Манифестъ оповѣщае опустъ всѣхъ податковыхъ залеглостей ажь до дня 1 сѣчня 1883, залеглости податку поголовного, податкѳвъ посередныхъ и безпосередныхъ. Дальше лагодитъ кару въ справахъ, въ котрыхъ засуды не стались еще правосильными, а такожь и кары, котрѣ маютъ бути выконанѣ. Зноситъ надзѳръ полиційный надъ особами зѳслаными въ дорозѣ администраційнѳй, позволяе емигрантамъ вернути до краю. Манифестъ позволяе вернути такожь повстанцямъ польскимъ, єсли присягнутъ вѣрнѳсть цареви. Кромѣ того оголошуе манифестъ частну амнестiю для гдеякого числа поповненыхъ злочиньствъ; зъ пѳдъ амнестiи вынятѣ суть убiйцѣ, розбѳйники и пѳджалячѣ. Царь написавъ кромѣ того ѳтручне письмо до Гирса и надавъ много ордерѳвъ.

Швеція и Норвегія. Важнѣ справы теперь на порядку дневнѳмъ на пѳвъостровѣ скандинавскѳмъ. Кромѣ квестіи неутрализаціи силъ краѣвъ, о котрѳй мы вже давнѣйше писали, загалъ займаeся теперь такожь великимъ процесомъ, котрый выточивъ всѣмъ королевскимъ министрамъ парляментъ норвегскій. Не ѳтъ рѣчи буде пѳзнати, о що ходитъ. Коли въ 1814 Норвегія приступила до уніи съ Швецiею, то конституцію єи выпрацѣвану черезъ нотаблѣвъ пѳсля взѳрця французскои и испаньскои конституціи заприсягъ шведскій король Христіянъ Фридрихъ, а затвердивъ наслѣдникъ Кароль XIII. Въ конституціи тѳй не говорится о тѳмъ, чи въ питанняхъ, въ котрыхъ ходитъ о змѣну конституціи, прислугуе королеви право сказати „veto“. Позаякъ недавно тому зажадала дѣйстно Норвегія змѣны конституціи, а король сказавъ „не позволяю“, то радикалисты, котрѣ теперь суть представителями норвегского парляменту, сказали, що король не маe права заперечувати волѣ народу, и тойже парляментъ положивъ въ першѳй линіи отвѣчальными за се непризволенье всѣхъ дорадникѳвъ короля — министрѳвъ. Мимо того, що справдѣ въ документахъ конституціи норвегскои нема застереженого права „veto“, то король и министры его уважаютъ, що монарсѣ, котрый, закимъ надавъ конституцію, бувъ абсолютнымъ „властелиномъ“, прислугуютъ всѣ тіи права, котрыхъ собѣ конституція не застерегла. Парляментъ супротивляючись тому выбравъ зъ себе бѳльшостею 53 противъ 32 голосѳвъ четверту часть мужѣвъ, котрѣ при помочи 9 членѳвъ найвысшого суду маютъ судити президента министрѳвъ и его 9 помѳчникѳвъ за королевске „veto“. Актъ обжалованя обѳймае три точки. Одна зъ нихъ закидае министрамъ (радѣ стану), чому не хотѣли они брати участи въ нарадахъ норвегского парляменту; друга обжаловуe министрѳвъ за те, що не дали запомоги товариству стрѣлецкому, котре зъорганизувалося въ такъ звane „войско парляментарно“; трета точка ѳтносится до того, чому рада министрѳвъ не выконала ухвалъ норвегского парляменту въ справѣ центрального заряду желѣзниць. Гдекотрѣ члены парляменту, а такожь и гдеякѣ иншѣ вплывовѣ люде старалися поєднати парляментъ съ короною. Но раликалы не пристали на тое; они голосятъ, що єсли король бажае згоды, то нехай першій дасть початокъ, нехай ѳтсуне ѳтъ себе теперѣшныхъ министрѳвъ, а на ихъ мѣсце покличе людей маючихъ повне довѣрiе у бѳльшости парляменту. Що зъ того всего выйде, и якъ выпаде процесъ, не знати. Швеція боится, щобы не прійшло до вѳйны межи сими двома давнѣйше въ щирѳй уніи живучими краями. Обжалователѣ министрѳвъ суть разомъ ихъ судіями, а хочь обжалованѣ маютъ право зъ того суду усунути 13, то все таки бѳльшѳсть (15) буде противъ нихъ, єслибы и всѣ члены найвысшого суду тримали сторону правительства.

Ирляндія. Мы доносили вже о окружнику папы до духовеньства ирляндского и о ѳтповѣди тогожь духовеньства на папскій окружникъ. На тѳй ѳтповѣди однакъ не скѳнчилося. Архіепископъ зъ Cashel въ Ирляндіи, дръ Crooke, ѣздивъ въ тѳй справѣ до папы. Коли обговорювано на авдіенціи справы ирляндскѣ, а папа высказувавъ свои погляды на справы ѳтчины архіепископа въ дусѣ свого окружника, то архіепископъ ставъ такъ горячо ѳтповѣдати, що папа мусѣвъ ажь двохъ клерикѳвъ стоячихъ въ переднокою, закликати до салѣ авдіенцiйнои, щобы ихъ присутнѳсть усмирила архіепископа. Коли ѳттакъ архіепископъ вернувъ назадъ до Ирляндіи, а по дорозѣ задержався въ Парижи, то оказавъ ѳнъ тутъ въ компетентныхъ кругахъ такъ: „Я вертаю зъ Риму съ тымъ, съ чимъ ѣздивъ туда. У мене лишилося те саме пересвѣдченье, що курія римска не повинна мѣшатися въ свѣтскѣ справы Ирляндцѣвъ“. Духовеньство ирляндске симъ подвѳйнымъ выступленьемъ противъ курiи римскои заявило, що оно въ справахъ свѣтскихъ политичныхъ хоче ити свобѳдно пѳсля свого власного переконаня. — Ирляндія такъ само, якъ наша Русь, не маe свого дворяньства, с. є. высшого стану. Ирляндскѣ льорды суть безъ вынятку протестантами, приклонниками англійскои политики, англійскои мовы и англійского народу. Духовеньство ирляндске однакъ зѳстало вѣрне свому народови и въ тяжкихъ хвиляхъ не опускае его. Духовеньство ирляндске зрозумѣло свое положенье, спѳзнало, що екзистенція его звязана съ добробытомъ люду ирляндского. Дня 18 мая страчено въ Дублинѣ другого борця за ирляндску справу Курлея. До вязницѣ не пущено такъ само нѣкого, якъ першого разу передъ екзекуцiею на Бредимъ. Нарѳдъ однакъ зѳбрався численною товпою передъ мурами вязницѣ. А зѳйшовся ѳнъ тутъ не задля простои цѣкавости, але на те, щобы заманифестувати и дати доказъ, що ѳнъ величае честь вѣшаного убiйця. Курлей, гарный 30-лѣтный мужчина, лишивъ молоду жѣнку и четверо дрѳбныхъ дѣтей. Коли прочитали ему засудъ смерти, въ котрѳмъ прокураторъ называe его першимъ министромъ „непоборимыхъ“, ѳнъ еще разъ заявивъ и заклявся, що не бувъ 6 мая въ парку Фениксъ, що не бравъ безпосереднои участи въ убійствѣ, и що Керей и Шмитъ свѣдчили ложно. „Революціонеромъ и ворогомъ Англіи — сказавъ ѳнъ — бувъ я цѣле житье и буду нимъ до послѣднои хвилѣ житя, але убiйцею не бувъ я; а говорю се не зъ ляку передъ смертею, котра менѣ стократъ милѣйшою, нѣжь здрада, що дарувала житье Керeєви и его спѳльникамъ.“ Цѣле мѣсто въ день страченя Курлея було въ жалобѣ. Въ мѣстѣ панувала гробова тишина. Склены були позамыканѣ. По костелахъ ѳтправляно жалѳбнѣ заупокойнѣ службы. О 8-ѳй годинѣ рано страчено Курлея въ подвѳрю вязницѣ.

НОВИНКИ.

— **Ѳтъ о. Д. Танячкевича** отримали мы 15 (27) с. м. заявленье, що ѳтступивъ ѳтъ своеи кандидатуры на рѣчь сов. Л. Рожанковского.

— **Ѳтъ о. В. С. Лисковацкого** отримали мы 15 (27) с. м. заявленье, що зовсѣмъ годится съ поставленою черезъ головный нашъ комитетъ кандидатурою дра А. Искрицкого.

— **Зъ Стрыя** пишутъ намъ: Передвыборче зѳбранье, зложене выключно зъ мѣщанъ, якъ Русинѳвъ такъ и Полякѳвъ, поставило одноголосно на посла до сойму зъ мѣста Стрыя о. дек. Льва Шанковского зъ Дулибъ и ухвалило попирати его кандидатуру всѣми силами противъ п. Фрухтмана, дотеперѣшного посла, попираного черезъ жидову. Симпатія, якою тѣшится о. Шанковскій, каже сподѣватись, що и значна часть интелигенціи польскои, котра, чуючись безсильною противъ переваги жидѳвскои, постановила вздержатись ѳтъ голосованя, пѳйде солидарно съ мѣщаньствомъ, ѳтдаючи свои голосы на ихъ кандидата, причинится до переведеня его выбору.

— **Въ процесѣ противъ о. Михаила Венгриновича**, пароха зъ Улазова, ѳтбулася вчера головна розправа въ краєвѳмъ судѣ карнѳмъ передъ судіями присяжными. Прокураторія закинула о. Венгриновичу злочиньство надъужитя урядовои власти, сповнене тымъ, що въ свѣдоцтвѣ выставленѳмъ попысовому нарубкови для реклямаціи замовчавъ, що мати паробка выйшла другій разъ за-мужь, и черезъ тоє впровадивъ въ блудъ власти, увѳльнившій паробка ѳтъ службы войсковои. О. Венгриновичь толкувався тымъ, що се сталось черезъ ошибку, бо прійшовши до парохіи заставъ книги парохіяльнѣ въ неладѣ, а въ „status animarum“ не було записано, щобы мати паробка другій разъ выйшла за-мужь. Разомъ съ о. Венгриновичемъ бувъ обжалованый и вѳйтъ Иванъ Ѳльховый, котрый потвердивъ свѣдоцтво реклямаційне. Судъ присяжныхъ оправдавъ одноголосно пѳдсудимыхъ.

— **О. А. Бачиньскій** простуе одну часть єго дотычачои, въ попереднѳмъ ч. „Дѣла“ помѣщеноi новинки о тѳлько, що признае вправдѣ, що мавъ охоту кандидувати въ окрузѣ выборчѳмъ Долина-Болехѳвъ, и що ѣздивъ въ тѳй цѣли до Долины и до Болехова и пр., — твердитъ однакожъ що не представився тамошному рускому комитетови яко кандидатъ головного нашого комитету, але замѣтивъ тѳлько, що „завѣдомивъ“ о кандидатурѣ своѣй головный комитетъ; твердитъ также о. ректоръ, що бувъ „завѳзваный поставити свою кандидатуру“.

— **Галицка ц. кр. рада шкѳльна кр.** розѳслала недавно Окѳlnik do wszystkich c. k. Rad szkolnych okręgowych i ck. seminaryów nauczycielskich, котрымъ захвалюе выданя Macierzy polskiej и поручае на закупно до библіотекъ шкѳльныхъ и на преміи для молодежи шкѳльнои. О скѳлько намъ звѣстно, не выдала Рада шк. кр. подѳбного окѳlnik-а въ справѣ рускихъ книжочокъ напечатаныхъ коштокъ „Просвѣты“, хочь многѣ зъ нихъ признала таяжь Рада пригѳдными для библіотекъ и на преміи. Коли отже рускимъ книжочкамъ тов. „Просвѣты“ даеся такій урядовый призволъ тѳлько нишкомъ, а публикуеся хиба въ Gaz. Lw., то за выданями Macierzy пускаеся окѳlniki. На тѳй пѳдставѣ маемо право домагатися, щобъ Рада шк. кр. выдала подѳбный окѳlnik про книжочки „Просвѣты“, призволенѣ для библіотекъ шкѳльныхъ и на преміи, бо дуже часто случаeся, що пп. инспекторы окружнѣ выступаютъ противъ рускимъ книжочкамъ, хочь навѣть дозволенымъ Радою шк. кр. и наговорюютъ учителямъ, що niema żadnych ruskich książek poleconych na nagrody и т. и. При сѣй нагодѣ звертаемо такожь бачнѳсть товариства „Просвѣта“, щобъ постаралась у Рады шк. кр. о выданье такого окѳlnika ще передъ часомъ испытѳвъ въ школахъ народныхъ.

— **Рада повѣтова въ Перемышлянахъ** ухвалила дня 26 мая 1883 на памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского 25 зр. в. а., на внесенье п. Павла Олѣйника зъ Вишнѣвчика и о. Симеона Кононки зъ Волкова.

— **Въ селѣ Ступници** въ Самбѳрскѳмъ ухвалили громадяне дня 12 мая заложити читальню. Справою сею займився самъ начальникъ громады п. Павло Волошиньскій, „щобы люде у себе учились и забавлялись, а не въ жидѳвскихъ домахъ“. Статута высылаются сими днями до ц. к. намѣстництва. Рѳвночасно громада выстаралася вже о матеріялъ на „радный дѳмъ“, въ котрѳмъ буде мѣститись читальня и шпихлѣръ громадскій. Читальня въ Ступници єсть доперва друга зъ ряду въ Самбѳрщинѣ. За хорошѣ порядки и за народне самопѳзнанье въ тѳй громадѣ належится такожь признанье тамошному приходникови, о. Дашкевичеви. Кобы то за Ступницею пѳйшли и другѣ громады Самбѳрщины!

— **Зъ Станиславова** пишутъ намъ, що тамъ на посла зъ мѣста кандидуютъ звѣстный п. Брыкчиньскій, затвердженый польскимъ центральнымъ комитетомъ, и дръ Иги. Каминьскій. Сей послѣдный кандидатъ поступавъ все, ту и въ соймѣ, справедливо супротивъ Русинѳвъ и бувъ всегдашнымъ щирымъ речникомъ за утвореньемъ рускаго епископства въ Станиславовѣ, — длятого Русины станиславѳвскѣ рѣшили попирати дра Каминьского супротивъ центрально-котерійного кандидата.

— **Ѳтношеня санитарнѣ** по нашихъ селахъ и мѣсточкахъ представляются дуже сумно. Одинъ нашъ Вп. Дописуватель застановляючись надъ причинами такого сумного стану бачитъ велике лихо въ освѣтлюваню убогихъ тѣсныхъ хатъ пѳдлою, нечистою нафтою зъ лихихъ лямпъ и каганцѣвъ. Така нафта такъ затроюе нечистый, стухлый воздухъ въ убогихъ хатахъ, що рѣчи, находячѣся въ хатѣ, якъ бѣлье, одежа окончуются и переходятъ нафтянымъ сопухомъ, а люде жалуются на бѳль головы, задуръ, и душнѳсть въ грудяхъ. Длятого належалобы заказати продавати нафту нечищену або недостаточно чищену, а для здоровля людского такъ дуже шкѳдливу.

— **Въ Краковѣ** заложено въ суботу камѣнь угольный пѳдъ новый будынокъ Ягайлоньского всеучилища. Сѣ закладины ѳтбулись съ великимъ торжествомъ, при спѳвъучасти краковскѳго епископа Дунаєвского, министрѳвъ Земяковского, Конрада и Дунаєвского, намѣстника гр. Потоцкого, дра Ф. Смольки, сенату академичного и представителѣвъ властей правительственныхъ, политичныхъ, войсковыхъ и автономичныхъ.

— **Зъ Калуша** дѳстали мы слѣдующу допись: „По моѣмъ голосованю при правыборахъ д. 22 л. мая, коли я выходивъ зъ салѣ уряду громадского, напавъ на мене жидъ Янкель Лейзеръ Ротбартъ, прозываючи и пускаючись до бѳйки; зъ боку стоявъ жандармъ Войнаръ и преспокѳйно дивився на сю жидѳвску напасть. Иншій жидъ, Мошко Маеръ, грозивъ въ моѣй неприсутности, що мене „за одинъ день знищитъ“ (?!) — Що до правыборѳвъ, то листы выборчѣ разъ по-разъ змѣнялись, такъ що властиво не можна було знати, противъ котрои вносити рекурсъ, а на нашѣ закиды ѳтповѣдали намъ жидки, що мы самѣ собѣ виннѣ, бо намъ захотѣлось якогось cudzego Romańczuka, вмѣсто выбрати „swego“ т. є. Вольфарта, bo to i swój i pieniądze ma... Звѣстна рѣчь, що кто а кто, але жидки добре на народовыхъ

кандидатахъ выходятъ. Впрочѣмъ поволи пôдберутъ жидки и Вольфартôвъ и мѣщанъ и мужикôвъ, а якъ буде вже все въ рукахъ жидôвскихъ, тогды очевидно хиба жидки ôтъ жидкôвъ будутъ голосы куповати. Одному выборцеви дали 10 зр., одному на Загôрю 3 зр. (решту здаєся сховавъ жидокъ собѣ за свою фатигу); по селахъ вештаєсь цѣла тьма агитаторôвъ. *А. Теницкій:*

— **Полонизація.** На почтѣ въ Коршовѣ все еще нема рускихъ друксортôвъ. — Въ бюрѣ мельдунковôмъ ц. к. полиціи замѣтивъ вчера якійсь п. комисарь, побачивши на картцѣ мельдунковôй руске письмо, що „dla przyjemności“ одного интересента не буде учитись по руски. Але тымъ разомъ дуже зле трафивъ, — бо згаданымъ интересентомъ бувъ власне слуга нашои редакціи. Просимо ц. к. дирекцію полиція, поучити основно гдеякихъ урядникôвъ полиційныхъ, що языкъ рускій єсть еще — поки що — рôвноуправненымъ. Єсть еще...

— **Teka Nieczui.** Рѣчь дѣсь въ небѣ. Историкъ Лелевель говоритъ о станьчикахъ, т. є. о верховодячôй теперь въ „народовôмъ таборѣ“ партіи: „Матеріялисты найнужденнѣйшого, але заразомъ найзухвальшого гатунку; вяжутся они съ собою, и бывѣшуютъ знамена голосныхъ, дуже часто навѣть побожнымъ покостомъ облѣпленыхъ теорій, але лишь длятого, щобы приспати публичну совѣсть, опанувати керму правленя, пôдшитись достоинствами и титулами, выловити для себе интратнй уряды и синекуры и выпастися товстымъ хлѣбомъ безъ взгляду на се, що єго зголоднѣлый край оплачуе остатнымъ грошемъ. Прибираючи поставу мужѣвъ стану и народныхъ мудрецѣвъ, суть то въ грунтѣ рѣчи люде ôторванй ôтъ пня суспôльности, безъ нѣякихъ основъ и пересвѣдчень, побожнй въ словахъ, але не побожнй въ дѣлахъ, утримуючйся при вилывахъ не пошановаьемъ прилюднымъ, але интригами и тероризмомъ, прихвостнѣ можныхъ, посѣпаки губернаторôвъ, выслужники пануючихъ, въ иншихъ краяхъ тôлько хищнй звѣрѣ, у насъ — гіены, що кормятся мерцями на народнôмъ кладбыщи“...

— **Именованя.** Ц. к. рада шкôльна краева именувала дѣйстными учителями шкôлъ етатовыхъ: Антона Шведа въ Воли угорскôй, Т. Фютовского въ Олешицяхъ старыхъ, Василя Черепашиньского въ Загвоздю, Іосифа Рогозиньского въ Дубнѣ, Ивана Нитку въ Клызовѣ, Франца Кволика въ Трибухôвцяхъ, Павла Ващука въ Хлибовичахъ великихъ, Ивана Кашицкого въ Микушовичахъ, Никодима Бояковского въ Лукахъ.

— **(Дрôбнй вѣсти.)** Въ Парижи умеръ славный французскій ученый юристъ-писатель и сенаторъ Едвардъ Лябульей въ 72 р. житя. — Въ селѣ Павловѣ, пов. каменецкого, лучилося сими днями замордованье жѣнки-вдовицѣ Параньки Вель. Паранька повдовѣвши взяла собѣ зъ сусѣдного села супругôвъ Илька и Анну Иванôвъ и дарувала имъ цѣле господарство пôдъ условіемъ, щобы ей удержували до смерти. Зъ вдячности за те прійимичѣ замордували свою добродѣтельку. При ревизіи знайдено на стрыху закровавлену сокиру. Илька и єго жѣнку увязнено. — Маршалокъ дръ Зыбликевичь має бути именованый тайнымъ совѣтникомъ.

Вѣсти впархіяльнй.

Зъ Архіи Львôвскои.

Душпастырскй посады получили оо.: 1) Александеръ Старкевичь приватне сотрудництво въ Зарваници, дек. теребовельского; 2) Теодоръ Дронъ завѣд. въ Высôчцѣ, дек. кудринецкого; 3) Іоанъ Рудницкій завѣдат. въ Делявѣ, дек. товмацкого; 4) Порфирій Ступницкій завѣдат. въ Глибокôй на Буковинѣ; 5) Андрей Завадскій завѣдательство въ Кимполюнгу на Буковинѣ.

Презенту получили оо.: 1) Михаиль Олексѣй на Грабôвку; 2) Іоанъ Щуровскій на Илемьє, дек. перегиньского.

Соймовй послы.

Жовкôзъ, 29 мая, 3 година: Рускій кандидатъ Петро Лѣниньскій, адъюнктъ судовый въ Дембици (першій судія рускій перенесеный на Мазуры), выбраный посломъ 119 голосами. Контръ-кандидатъ адъюнктъ Жарскій (зять старосты) дôставъ 72 голосôвъ.

Надвôрна, 29 мая, 2½ годины: Рускій кандидатъ о. Корнило Мандичевскій выбраный посломъ.

Тернопôль, 29 мая, 3 година: Посломъ выбраный „антинародовый“ кандидатъ Корытовскій, 115 голосами противъ 44, котрй упали на о. Стеф. Качалу.

Перемышль. Выбрано кн. Адама Сапегу; гр. Круковецкій одержавъ лишь 10 голосôвъ.

Рава. Нашь кандидатъ Кулачковскій упавъ, одержавши лишь 34 голосôвъ; польскій кандидатъ Билиньскій одержавъ 70 голосôвъ.

Снятынъ. Выбраный польскій кандидатъ адъюнктъ Сѣнгалевичь 89 голосами противъ 51 голосôвъ, котрй одержавъ о. Коржиньскій.

Добромиль. Выбраный 157 голосами Ант. Тышковскій противъ 14 голосôвъ, котрй дôставъ о. Лукашевичь.

Ярославъ. На 201 голосуючихъ одержавъ 186 голосôвъ гр. Стефанъ Замойскій.

Бôбрка-Ходорôвъ. Выбраный 96 голосами Север. Генцель; о. Штогринъ одержавъ 41 голосôвъ.

Бережаны. Гр. Романъ Потоцкій одержавъ 125 голосôвъ; Иванъ Сойка 20 голосôвъ.

Пôдгайцѣ, 3½ годины: Намѣстникъ гр. Потоцкій одержавъ 92 голосôвъ; проф. Вахнянинъ 55 голосôвъ.

Залôзцѣ, 29 мая, 2 година: Посломъ выбраный судія Кашевко; кандидатъ рускій нотарь Онишкевичь упавъ.

Стрый, 29 мая, 12 година: Выбôръ вже скôнченый. Сов. Василь Ковальскій одержавъ 105 голосôвъ, а контръ-кандидатъ бар. Ромашканъ 25 голосôвъ.

Дрогобычь, 29 мая, 10½ годины: Рускій кандидатъ Ксенофонтъ Охримовичь выбраный посломъ одноголосно.

Коссôвъ, 29 мая, 12 година: Голосуючихъ було 135. Вицепрезидентъ намѣстництва Филипъ Залескій одержавъ 117, а Василь Кіящукъ (?) 18 голосôвъ.

Городокъ, 29 мая, 12 година: Иванъ Садовый дôставъ 41 голосôвъ, Вайсманъ 80 голосôвъ.

Львôвъ. Голосувало 192. Зъ тыхъ одержавъ Теоф. Меруновичь 113, Максимъ Кинашь 77, Давидъ Абрагамовичь 2 голосы. Вину за неудачу треба приписати таки рускому священьству. Многй священики дали себе выбрати за выборцѣвъ и не явилися, а ихъ спôвыборцѣ голосували за Меруновичемъ; одинъ священикъ давъ голосъ на Меруновича; одинъ, якъ намъ розказували выборцѣ, въ церквѣ намовлявъ голосувати за Меруновичемъ, а вже, що найсумнѣйше, одинъ молодый священикъ, І. Ц. зъ Б. пріѣхавъ до Львова и хочь не выборець, завзято агитувавъ на мѣсци выбору за Меруновичемъ. Сумъ ажь стискавъ серце, коли щирй рускй выборцѣ палицями гнали одного отця духовного, якъ казали, „адъютанта“ Меруновича...

Броды, 29 мая, 12½ годины: Нашь кандидатъ о. Сѣрко упавъ, одержавши лишь 62 голосôвъ; кандидатъ польскій перейшовъ бôльшостею.

Калушь, 29 мая, 12½ годины: Посломъ выбраный рускій кандидатъ проф. Юліянъ Романчукъ. Голосуючихъ було 139. Проф. Романчукъ одержавъ 78, „антинародовый“ Франц. Вольфартъ 57 голосôвъ.

Залѣщики, 3½ годины: Староста Хамецъ выбраный 98 голосами; Иванъ Угринюкъ дôставъ 39 голосôвъ.

Скалатъ. Выбраный гр. Каз. Грохольскій.

Коломыя. Выбраный староста Кучковскій 102 голосами; Александеръ Агопсовичь 79 голосôвъ.

Лука-Мединичѣ. Выбраный гр. Тарновскій 84 голосами; Бачиньскій одержавъ 26 голосôвъ.

Яворôвъ. Гр. Янъ Шептицкій выбраный посломъ.

Золочѣвъ. На 184 голосуючихъ одержавъ дѣдичь Августиновичь 97 голосôвъ, а сов. Рожанковскій 87 голосôвъ.

Рудки. Выбраный Генрикъ Янко 82 голосами противъ 41 голосôвъ судіи Гарасимовича.

Станиславôвъ. Выбраный староста Гурецкій 76 голосами противъ 65 голосôвъ на дра Ив. Добряньского.

Мостиска. Выбраный гр. Стан. Стадницкій противъ нашого кандидата судіи Волощакевича.

Тысьменица. Выбраный кс. Сава противъ адъюнкта Заячкôвского.

Збаражь, 2 година: О. Стефанъ Качала выбраный посломъ, одержавши 70 голосôвъ; контръ-кандидатъ одержавъ 61 голосôвъ.

Чорткôвъ. Выбраный 116 голосами Воляньскій; рускій кандидатъ одержавъ 75 голосôвъ.

Гусятынъ. Выбраный о. Николай Сѣчиньскій 85 голосами на 162 голосуючихъ.

Бучачь. Выбраный Володиславъ Воляньскій 112 голосами противъ 32 голосôвъ на Клим. Вахнянина.

Самбôръ. Рускій кандидатъ одержавъ 99 голосôвъ, польскій канд. Попель 90 голосôвъ; бôльшôсть абсолютна 100 голосôвъ, — заряджено отже тѣснѣйшій выбôръ.

Сокаль. Выбраный Станиславъ Поляновскій 122 голосами; сов. Рожанковскій одержавъ 102 голосôвъ.

Жидачѣвъ. Выбраный Іосифъ Верницкій 72 голосами; сов. Ковальскій упавъ меншостею 9 голосôвъ.

Цѣшанôвъ. Буде выбôръ тѣснѣйшій. Кн. Влад. Сапега одержавъ 66, Туряньскій 44 голосôвъ; решта розстрѣлений.

Сянôкъ. Выбраный Зенонъ Слонецкій 172 голосами противъ 68 голосôвъ на адв. Алекс. Искрицкого.

Городенка. Выбраный польскій кандидатъ Мих. Ленартовичь.

Турка. Выбраный редакторъ урядовои „Gaz. Lw.“ Владиславъ Лозиньскій; дръ Антоневичь упавъ.

Богородчаны. Выбраный староста Лукасевичь 72 голосами; Олекса Барабашь одержавъ 33 голосы.

Борщѣвъ. Выбраный гр. Меч. Борковскій 102 голосами; адъюнктъ Шипайло одержавъ 62 голосы.

Турка, 4 година: Мы пропали, але внесемъ протестъ, бо выборы рôвнались нечуванôй бурдѣ.

Долина. Має ôтôутись тѣснѣйшій выбôръ межи старостою Бараньскимъ, (котрый въ послѣднôй хвили выступивъ противъ дра Яновича и дôставъ 91 голосôвъ), а дромъ Александромъ Огоновскимъ (63 голосы)

Теребовля. Выбраный 83 голосами Болесл. Розвадовскій противъ Дамяна Савчака, котрый мавъ 35 голосôвъ.

Камѣнка струмилова. Выбраный гр. Тад. Дѣдушицкій 118 голосами противъ 84 голосôвъ, котрй дôставъ адъюнктъ Гриневецкій.

Самбôръ о 6 веч. При тѣснѣйшôмъ выборѣ побѣдивъ рускій кандидатъ сов. Бережницкій (112 голосôвъ); Попель 74.

Долина. Выбраный староста.

Копечинцѣ год. 8. веч. Сѣчиньскій выбраный бôльшостію 10 голосôвъ.

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** зложили дальше: Василь Степанôвъ во Львовѣ 1 зр., о. М. Чайковскій въ Колтовѣ 1 зр, складка въ часѣ пом. богослуженя въ Снятынѣ 10 зр., въ часѣ пом. богослуженя въ Тернополи 22 зр. 18 кр., за „Скошеный Цвѣтъ“ 1 зр. — Разомъ съ попередными **1018 зр. 73 кр.**

— **На фондъ стипендійный имени Вол. Барвѣньского** зложили: Василь Степанôвъ во Львовѣ 1 зр., о. М. Чайковскій въ Колтовѣ 1 зр., Г. Семенюкъ адъюн. суд. въ Градисцѣ 3 зр., въ часѣ пом. бог. въ Снятынѣ 13·50 зр., въ часѣ пом. бог. въ Тернополи 22·18 зр., п-нѣ Марія въ Судовôй Вишни 1 зр. — Разомъ съ попередными **488 зр. 1 кр.**

— **На дѣвоче воспиталище** во Львовѣ Вп. Василь Степанôвъ во Львовѣ 1 зр.

— **На стипендію Шевченка** панѣ Марія въ Судовои Вишни 1 зр.

— **Для погорѣвшого о. Крушиньского** зъ Селискъ: о. М. Гулла въ Борщовѣ 2 зр., о. П. Лобода въ Глубочку 2 зр.

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи прислали:** о. М. Соневицкій зъ Волковець 10 зр.

Подяка.

Выдѣлъ филіи товариства „Просвѣта“ складае прилюдну подяку всѣмъ Вп. Родимцямъ, котрй взяли участь въ устроєню поминального богослуженя за основателя тогожь товариства бл. п. Володимира Барвѣньского д. 12 (24) мая с. р. въ Тернополи, именноже Вп. оо. Алексевичу зъ Зарудя, Билиньскому зъ Чернихова, Варапучиньскому зъ Прошовы, Герасимовичу зъ Зарубинець, Игнатію Левицкому и Ив. Навроцкому сотрудникамъ мѣсцевымъ, Сев. Навроцкому зъ Шляхтинець, Стаднику зъ Сущина, Студиньскому зъ Кипячки, Томашевскому зъ Мышковичь, Ходоровскому зъ Малашовець, Чемериньскому зъ Воробіевки, Гр. Чубатому зъ Ступокъ и Ю. Чубатому зъ Острова за ôтправу пом. богослуженя, а о. Данилови Танячкевичу зъ Закомаря за краснорѣчиву проповѣдь. Не менше дякуе за участь въ ôтправѣ хорови гимн. молодежи и єго управителю Вп. п. Левицкому, и патріотичнôй молодежи рускôй за украшенье церкви на день богослуженя, наконець Хв. Брацтву и всѣмъ, що приспѣли зъ мѣста и околицѣ почтити память єго неутомимого труженника на нивѣ народнои просвѣты.

Въ Тернополи 13 (25) мая 1883.

Ôтъ Выдѣлу филіи товариства „Просвѣты“.

Подяка.

Ще не вкрылась могила нашого найдорожшого покôйника Володимира зеленою рутою, а вже неумолима смерть вырвала зъ посередъ нашои родины нову жертву. Дня 5 (17) мая упокоився братъ нашь найстаршій Иполитъ, капелянъ Нестеровець. Єдиною ôтрадою въ тôмъ тяжкôмъ горю була для насъ та жива и сердечна участь другôвъ и сусѣдôвъ, съ якою они мимо трудноі дороги поспѣшили ôтдати Покôйникови послѣдну прислугу. Тожь перенятй чувствомъ щирои вдячности, заявляємъ прилюдну подяку передовсѣмъ Вп. оо. Бородайкевичу зъ Городищь, Билиньскому зъ Чернихова, Держкови зъ Озерянки, Журавскому зъ Озернои, Монцибовичу зъ Вертелки, Садовскому зъ Высыновець, Терешкевичу зъ Загôря, Фôльваркову зъ Батькова, Хромовскому зъ Осташовець, Чемериньскому зъ Воробіевки за ихъ участь въ похоронахъ, — особливожь Впр. о. Іоахиму Зарицкому зъ Озернои и Впр. о. декану залозецкому Ефиновичу за ихъ краснорѣчивй промовы въ церквѣ и на кладбищи. Въ кôнци не менше сердечне Спаси-бôгъ складаємо Вп. пп. обывателямъ А. Мазаракому за єго щиру розраду, Соболевскому зъ Кокутковець и Ст. Гаранину зъ Нетрипинець якъ и прочôй интелигенціи мѣсцевôй и замѣсцевôй, братствамъ церковнымъ, пѣвцямъ и прихожанамъ мѣсцевымъ и сусѣднымъ.

Мальвина зъ Струминьскихъ Барвѣньска — жена; Іоанъ, Іосифъ и Олександеръ — братя; Юлія зъ Барвѣньскихъ Любовичева, Іоанна зъ Барвѣньскихъ Струминьска — сестры.

Курсъ львôвскій зъ дня 26. л. мая 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	296 —	299 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	169 25	172 25
Банку гип. галиц. по 200 р.	301 —	306 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 35	99 35
„ „ „ по 4% ав.	89 30	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	98 35	99 35
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 80	102 80
Листы дов. гал. рует. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизація галиц. 5% м. к.	98 65	99 65
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 56	5 66
„ цѣсарскій	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 46	5 56
Пôвимперіялъ	9 78	9 88
Рубель россійскій срѣбный	1 55	9 65
„ „ паперовый	1 18	1 20
100 марокъ нѣмецкихъ	58 30	59 —
Серебро	— —	— —

(Безъ текучого куп. безъ куповну)

Редакція литературно-науковои часописи „Зоря“ розписуе

ПРЕДПЛАТУ

на окремый передрукъ историчнои повѣсти Ивана Франка

„Захаръ Беркутъ“,

котра одержала першу премію при розписанôмъ на 1883 р. конкурсѣ и въ липню с. р. появитъ ся особною книжкою. Для непренумерантôвъ „Зорѣ“, котрй бажалибы набути тую повѣсть, розписуєсь предплата. Книжка обнимаги буде около 10 листôвъ печати, цѣна предплаты выноситъ 1 зр. Предплату можна присылати на руки редакцій: „Зорѣ“, „Дѣла“ и „Батькôвщины“. За кошта пересылки пренумеранты не доплачуютъ нѣчого.

Испытованый учитель
народныхъ шкôлъ
пошукуе приватнои лекціи у священика, або въ иншôмъ рускôмъ домѣ, для дѣтей такъ шкôлъ початковыхъ якъ и выдѣловыхъ, за умовленою платою. Речинець до серпня 1883. — Адресъ черезъ редакцію „Дѣла“.

ОБРАЗКИ
на преміи для дѣтей
поручае
К. М. Возняк
во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.
(на противъ „Народного Дому),“
сотка по **60 кр., 1 зр., 1 зр. 60 кр., 2 зр. 50 кр. и 3 зр.**
(7—?) Такожь
МОЛИТВОСЛОВЫ **для дѣтей** по 15 кр. ш.
„ „ бôльшй 20 кр. ш.
„ „ молодежи 30 кр. шт.
Молитвенники народнй
по 20 кр. штука.
При замовленяхъ образкôвъ выеше 10 зр. ôтсылаю франко.
Съ почтеніемъ
К. М. Возняк.

Торговля полотенъ и товарôвъ бавовняныхъ

СТАНИСЛАВА БУШАКА
во Львовѣ, пляцъ Галицкій ч. 2
поручае по цѣнахъ найниашихъ
правдивй американьскй ручнй и нôжнй
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
зъ фабрики Wheeler-a Wilson-a въ Новôмъ Іорку, котрй и на послѣднôй выставѣ въ Парижи преміовано найбôльшою нагородою;
(2—?) такожь
американьскй машины до шитя Howe-го
до ремѣсничого ужитку
и **машины до шитя Singer-a**
зъ славнои фабрики саскои Клим. Миллера въ Древнѣ.
Части складовй тыхъ машинъ, якъ такожь **нитки, шовкъ, иглы** и **смаровило** все на складѣ.
Наука шитя безплатна, гваранція многолѣтна.
Продажь и на сплату пôсля умовы.

Выдавець и редактôръ: Антонъ Гербачевскій.

Зъ друкарнй Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 56. Львôвъ, Четверъ 19 (31) мая 1883. Рочникъ IV.

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ . .	12 зр.
на пôвъ року . .	6 зр.
на чверть року . .	3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	16 зр.
на пôвъ року . .	8 зр.
на чверть року . .	4 зр.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	зр. 5·—
на пôвъ року .	зр. 2·50
на чвертъ року .	зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . .	12 рубл
на пôвъ року . .	6 рубл
на чверть рок . .	3 рубл
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ .	16 рубл.
на пôвъ року . .	8 рубл.
на четверть року .	4 рубл.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	5 рубл.
на пôвъ року .	2 р. 50 к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр.	на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ъ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

По выборахъ.

Борба выборча скôнчилась — для насъ не щасливо. Девять лишь нашихъ кандидатôвъ удержалось въ завзятôй боротьбѣ съ противникомъ, не перебираючимъ въ оружію. Мы, очевидно, смутимось, а нашь ôтвѣчный противникъ — тѣшится и смѣеся. Мы съ болемъ серця глядимо на єго утѣху, але и съ сожалѣньемъ на єго смѣхъ.

Дуже доброго успѣху зъ теперѣшныхъ выборôвъ мы — признаємось — въ теперѣшныхъ нашихъ ôтношеняхъ не могли надѣятись, — але все таки передъ переведеньемъ правыборôвъ мы мали право сподѣватись лучшого результату. Ся наша надѣя основувалась не на якôй небудь правительственнôй помочи, не на великодушности або ласцѣ нашого противника, котрый намъ нѣколи нѣчого доброго не зробивъ и не мавъ охоты зробити, але на нашôй власнôй тяжкôй праци. Такъ, мы въ послѣдныхъ часахъ доволѣ працювали — и думали, що плодôвъ нашои працѣ нѣкто намъ не потрафитъ заграбити. Тымчасомъ сталось инакше.

Сконфисковано.

Але все еще до послѣднои хвилѣ мы мали право надѣятись, що бодай мале число дотеперѣшныхъ нашихъ послôвъ не зменшится... Тымчасомъ сталося инакше.

Пôдкупства и урядова „помôчь“ въ ширшôмъ сего слова значеню, ôтнесли надъ нами побѣду. „Kurjer Lwowski“ зовсѣмъ выразно высказуе, длячого такъ „świetnie nad wszelkie oczekiwania“ выпали выборы для нашого противника: „Wśród ciemnych mas chłopskich odniosło zwycięztwo złoto i presya z góry... Swiergocą o tem wróble na dachach, ile kosztował mandat w każdym okręgu wyborczym...“ Се говоритъ польска газета, котра ôтъ разу не солидаризувалась съ польскимъ жидôвско-шляхотскимъ центр. комитетомъ и котра результатъ выборôвъ справедливо называе — нещасливымъ. Мы єго назвемъ навѣть дуже нещасливымъ, и то не лишь зъ становища рускаго, — але и зъ становища загально-краєвого, — а зъ обохъ тыхъ становищь мы маємъ право и мусимъ судити и выдавати вырокъ.

Дуже нещасливымъ мусимъ назвати результатъ выборôвъ зъ становища рускаго, бо зъ 48 рускихъ округôвъ выборчихъ удалось Русинамъ перевести ледви 9 своихъ послôвъ, о 5 менше, якъ пôдчасъ попередныхъ выборôвъ. *На 151 послôвъ — 9 Русинôвъ въ галицкôмъ соймѣ!* Рускй послы не зможутъ анѣ интерпеляціи внести, анѣ якого небудь свого внесеня поставити, бо до того треба найменше 15 послôвъ. **Три-міліоновый рускій народъ буде мати черезъ 6 лѣтъ замкненй на колодку уста!**

Поляки-послы: дѣдичѣ, старосты та такй Rusini-Kaszewki готовй казати, що они суть заступниками и речниками рускаго народу. „Czas“ вже навѣть пише въ нынѣшнôмъ числѣ: „Włościanie dali dowód swej *ufności* do obywatelstwa lub do rządu, szukając we dworze lub w starostwie (sic!) swego reprezentanta“! Противъ такого понижуваня и оскорблюваня цѣлого рускаго народа въ загалѣ, а рускаго селяньства и мѣщаньства въ особенности, мы все протестували, теперь протестуємъ и не перестанемъ протестувати, — бо Поляки-послы выйшли въ рускихъ округахъ не зъ вольнои волѣ выборцѣвъ, — и ôтъ коли соймъ существуе, не дали доказу доброи волѣ и щирости въ справахъ дотычачихъ рускои народности. Божь справдѣ, яке довѣріе могли и можутъ мати н. пр. рускй селяне округа турчаньского, выбираючи посломъ п. Лозиньского, редактора ц. к. „Gazet-ы Lwowsk-ои“? Чи хочь бачили они єго шановну персону, чи хочь чули що коли про яку небудь єго заслугу для свого округа або для краю? Мы кажемъ рѣшучо: нѣ! А п. Лозиньскій готовъ казати, що ôнъ выбраный „довѣріемъ“ рускаго народа въ турчаньскôмъ округѣ!... Або п. староста Валерій Бараньскій въ Долинѣ и многй иншй старосты, — они готовй також казати, що выбранй „довѣріемъ“ рускаго народа! А предсѣ сама „Reforma“, котра невдоволена зъ выбору такъ многихъ поставленыхъ и самозванцѣвъ ц. к. старостôвъ, запытуе: „Czy starostowie myślą, że wybór ich jest istotnym wyrazem woli wyborców i ich zaufania? Czyż nie wiedzą, że gdy p. starosta objawi, iż chciałby być wybranym, gdy p. komisarz stoi przy akcie wyborczym i kontroluje, jak kto głosował, to jest to dla włościańskich wyborców rozkazem?!“ — То само треба сказати и о „довѣрію“ рускаго селяньства до всякихъ князѣвъ, графôвъ та дѣдичѣвъ. Се також посвѣдчатъ самй ôтзывы польскихъ газетъ: „Czas“ каже: „Włościanie umieją być powolni, gdy nimi dobrze pokierować“, — а „Gazeta Krakowska“, невдоволена, що „falanga kandydatów Rady Ruskiej“ за мало еще упала и каже: „mogła była upaść jeszcze bardziej, bo wszędzie we wszystkich okręgach jesteśmy gospodarzami“. И въ виду такого признаня самыхъ польскихъ газетъ — где ту може бути мова о якôмъ небудь „довѣрію“ рускаго селяньства до всѣхъ загаломъ кандидатôвъ польскихъ?!

Заступниками и речниками цѣлого галицко-рускаго народа есть тыхъ девять выбраныхъ Русинôвъ, препорученыхъ головнымъ рускимъ комитетомъ. Ихъ голосъ нехай буде голосомъ цѣлого народа. Мы на тôмъ стоимо и мы увѣренй, що такъ думае и такъ хоче весь рускій нарôдъ. Директиву же тôй горстцѣ нашихъ заступникôвъ, щó маютъ чинити: чи и коли зробити сецесію, чи остати въ соймѣ, — нехай дасть всенародне вѣче, котре небавомъ маe ôтбутися во Львовѣ. До того часу въ часописяхъ може справа толкуватися и розъяснюватися.

Выборы до сойму.

Выборы скôнченй и выпали — дуже, дуже добре. Лѣпше могли выпасти хиба... на Пограничу войсковôмъ. Якъ звѣстно, не мало се Пограниче войскове еще до недавна всякихъ конституційныхъ порядкôвъ, котрй существовали вже всюды въ иншихъ провинціяхъ нашои державы. Тожь коли остаточно сповнено волю Хорватôвъ, домагаючихся вытревало и усильно прилученя Погранича до Хорватіи, бѣднй Пограничане нѣякъ не могли собѣ дати рады съ дорогою нашою конституцією. Не знали анѣ що то рада державна, анѣ що то соймъ, анѣ о радахъ повѣтовыхъ нѣчого и пр. и пр., а коли прійшло до выборôвъ, то благали Вп. пп. ц. к. старостôвъ, щобы зволили ихъ ласкаво поучити, на кого-то голосувати „треба“... Не знаємо, кôлько тамъ тогды ц. к. политичныхъ урядникôвъ выбрано послами,— але здаeся, що бôльше якъ у насъ — нѣ.

И чомужбы мали выборы зле выпасти? Хлопскихъ интересôвъ рускаго и польскаго народа, интересôвъ краю, интересôвъ нашои церкви, будутъ „боронити“ въ соймѣ: 1 ц. к. намѣстникъ, 1 ц. к. заступникъ намѣстника, 1 б. министеръ и теперѣш. prezes Koła (Грохольскій), 2 члены палаты панôвъ (кн. Сапега и Поляновскій), 1 директоръ Länderbank-у гр. Водзицкій, 1 ц. к. сов. намѣстництва, 1 urzędowy redaktor, 7 ц. к. старостôвъ, 19 князѣвъ и графôвъ, около 30 звычайныхъ шляхты-дѣдичѣвъ, кôлька фигурантôвъ, 4 Rusinów od parady, 3 священикôвъ rit. lat. (одинъ зъ всходнои Галичины), — анѣ одинъ селянинъ. Фигуранты, Rusini od parady, священики лат. обр. и рускй послы—отсе ще еднй можливй заступники интересôвъ простого люду, котрыхъ интересы не стоятъ безпосередно въ суперечности съ интересами селянъ; рускихъ послôвъ маємо въ новôмъ соймѣ 9, лат. священникôвъ и Rusinów od parady 8, фигурантôвъ шкода числити. Дѣдичѣвъ и пр. разомъ 48, (42 властивыхъ), урядникôвъ политичныхъ 11, урядникôвъ судовыхъ 5 (зъ тыхъ 2 R. od parady), священикôвъ 6 (3 рускй), 1 проф. вселучилища, 1 проф. гимназіяльный, 1 властитель малои реальности, 1 адвокатъ, — разомъ 74 заступникôвъ меншихъ посѣлостей, т. е. хлопôвъ-хлѣборобôвъ.

Въ справѣ нашои церкви.

(Дальше.)

На якй дороги сходжено для осягненя своеи цѣли, т. е. лекшого вынародовлюваня Русинôвъ, можна видѣти зъ слѣдуючого письма:

Jacobus Susza, episcopus chełmensis unitorum, anno 1664 scripsit: „Conqueruntur reverendissimi Eppi uniti coram Deo, coram Ssmo Domino et S. Romana Ecclesia. conqueruntur, inquam, admirabundi, passim spargi in nostra patria, nonnulos dominos spirituales latinos procurare apud S. Sedem, ut nos episcopi uniti tollamur, bona nostra episcopis latinis incorporentur; maneant religiosi et praesbiteri saeculares, sed subsint eorum jurisdictioni...“ А дальше каже: „Унія давно тріюмфовалабы надъ шизмою, колибъ не перешкоды зъ стороны Полякôвъ, такъ духовныхъ, якъ свѣтскихъ, котрй повѣдаютъ: „Унитъ чи шизматикъ — то одинъ чортъ... Епископôвъ рускихъ въ урядованю непокоятъ, священикôвъ унитôвъ рôжными тягарами и роботами окладаютъ. Коли униты удаются до судôвъ, то ихъ утискаютъ“. — Що то не були поодинокй факты, але плынули зъ систематичного поступованя, свѣдчатъ слова проектôвъ на вынищенье Руси, якъ зъ р. 1717, 1752, 1786.

„На правду трудно ôтмовити подиву и почести тымъ богатырамъ вѣры (воскликае Edward Likowski, Historia unii, ст. 132) коли розважится, що зôстаючи унитами, нѣчого не выскали, але противно, на найтернистшôй поступаютъ дорозѣ“.

Отъ где причины слабости уніи. Не тому отже дивуватись, если унія въ Галичинѣ малабы бути слаба, але подивляти належитъ, що ви Русины твердо тримаются.

Унія въ Галичинѣ пôзнѣйше зôстала заведена на слѣдуючихъ условіяхъ:

а) греческій обрядъ Русинôвъ маe на завсѣгды позôстати ненарушенымъ;

б) униты маютъ уживати рôвныхъ правъ съ Поляками...

Чи условія тіи були додержанй?

Зубрицкій въ кроницѣ мѣста Львова (стор. 465) пише: „Коли Русины пôддалися св. Столици и домагалися свобôдъ, якихъ иншй вспôвъобывателѣ уживали и якй имъ спеціяльною деклярацією правительства були запевненй, то не тôлько що ихъ Поляки за рôвныхъ собѣ почитати не хотѣли, але не залишили ихъ еще сильнѣйше податками и данинами обтяжати.

Не переставано також Русинôвъ-унитôвъ называти „шизматиками“, якъ свѣдчитъ Левъ Шептицкій, унитскій епископъ львôвскій, котрый зôйшовшись въ Варшавѣ съ православнымъ епископомъ Конискимъ, выражаeся о поступованю Полякôвъ съ унитами: „Такъ якъ васъ православныхъ называютъ шизматиками, такъ и насъ, помимо уніи, зовутъ шизматиками и не вагаются намъ робити всякй прикрости“.

Такъ оно бôльше-менше було за Польщѣ; не много лучше дѣялось по ея упадку.

По розбраню Польщѣ Галичина прійшла до Австріи. Ту вправдѣ обряды греческій и римскій зôстали зрôвнанй, народность руска дôзнавала бôльшои опѣки и тенденціи вынародовлюваня часами притихали, але тенденційнй пôдозрѣваня на Русинôвъ о склоннôсть до шизмы и Москвы не переставали нѣколи.

Вже Venceslaus Sierakowski AEp. Leopoliensis r. l. anno 1774 Imperatrici Mariae Theresiae substernebat litteras, in quibus saecularis clerus ruthenus atris depingebatur coloribus. Ruthenos scripsit suspectos esse de sinceritate unionis cum sacra Ecclesia Romana, et de fide erga principes, atque deducere conabatur, optimum fore, si ritus graecus Ruthenorum in Galicia exterminaretur, et salummodo latinus vigeret.

Idem AEp. anno 1775 iter suscepit Viennam, et denigrando Ruthenos, acsi ad schizma et russicum imperium transire vellent, petebat, ut Ruthenis graeco-catholicis in Galicia liber reliquatur transitus ad ritum latinum“.

Отже видимо, що не ôтъ нынѣ пôдозрѣваютъ Русинôвъ о склоннôсть до шизмы и Москвы. Чернено Русинôвъ за митрополитôвъ Левицкого и Яхимовича... хотяй унія существувала въ спокою и нѣкому не приходило на мысль ôтпадати ôтъ Риму. Можнажь дивуватися, що и нынѣ не лучше дѣeся?

Все, що творится зъ стороны Полякôвъ противъ Русинôвъ, творится въ цѣляхъ политичныхъ. Пляны Полякôвъ выступаютъ що разъ смѣлѣйше. Вже ôтъ бôльше лѣтъ читаемо въ „Czas-ѣ“ краковскôмъ, якъ и въ иншихъ газетахъ польскихъ выводы на слѣдуючй або подôбнй темы:

„Если Галичина — пишутъ они — маe освободити решту частей Польщѣ, и ôтбудувати Польщу въ давныхъ границяхъ, повинна она мати передовсѣмъ одного рода мешканцѣвъ оживленыхъ для польского дѣла. Понеже однакъ Русины ôтносятся до польскои справы рôвнодушно, а навѣть ворожо, треба ихъ учинити безсильными. Самъ обрядъ роздѣляe мешканцѣвъ краю. Що поможе польонизація въ школахъ и урядахъ, если церковь стояти буде на перешкодѣ идеи Польщѣ?“

„Кромѣ того, цѣла дѣяльнôсть народна руска опираeся на духовеньствѣ рускôмъ, котре достарчае значный контингентъ интелигенціи свѣтскои. Если пôдорвеся унія, т. е. перемѣнится обрядъ греческій на латиньскій, попы упадутъ, а Русь перестане существовати. Для того прочь съ унією, прочь съ обрядомъ греческимъ и его попами. Всегда въ рускôй Галичинѣ повиненъ бути обрядъ одинъ — латиньскій.“

Зъ того видимо, що не о унію ходитъ, але о польонизацію, о вынародовленье Русинôвъ. Кто не ôтданый польскому дѣлу и упоминаeся о права рускои народности, того окликуютъ „панславистомъ“, „москалофиломъ“, „ворогомъ краю и державы“, „ворогомъ католицкои церкви“. Всѣ нашй дѣла попадаютъ въ пôдозрѣнье, а виною нашою есть, що радй мы зôстати Русинами, и не хочемо статися Поляками.

Очерненя тй и перетяганя на обрядъ латиньскій не уставали и не устануть въ надѣѣ

Пп. ц. к. старосты закпили собѣ въ 4 случаяхъ въ центральныхъ комитетôвъ и дали себе повыбирати. Интересный сей фактъ илюструе наглядно якъ и moralny wpływ obywatelstwa, такъ и иншій „рѣшаючій вплывы“. Въ 5 случаяхъ самій панове шляхта або польскій интелигенты закпили собѣ въ „народовои“ солидарности, а мѣжь тыми пропавъ бѣдный Rusin od parady p. Turzański противъ księcia pana B. Сапѣги.

Swietnych nazwisk есть въ соймѣ — цѣла „плеяда“. Фамилія графôвъ Потоцкихъ заступлена найчисленнѣйше, бо 3 фамиліянтами, а въ тыхъ 1 (на Мазурахъ) jednogłośnie; кн. Сапѣги здобули ôтъ разу 2 мѣсця въ соймѣ, гр. Тарновскій також 2, гр. Стадницкій 2, а Борковскій, Бадени, Замойскій, Дѣдушицкій, Шептицкій, Мѣрошевскій, Рей, Водзицкій, Тышкевичь и Сципіо по одному; гр. Янъ Стадницкій побивъ канд. польского центр. комитету лат. свящ. Китриса.

Нѣгде не ôбôйшлось безъ контркандидатôвъ, — хочь предсѣ на Мазурахъ не мав wroga państwu i kościołowi agitacya нѣякои, найменшои силы. Такъ щожь, — мазурскій селяне ратувались якъ могли; ба, въ послѣднôй хвили завôзвавъ ихъ до бунту противъ жидôвско-шляхотскои котеріи не кто иншій, а самъ ks. Stojałowski въ своѣмъ Вьеньцу. Причиною сего рѣшучого звороту о. пралата були розпучливій листы мазурскихъ селянъ, котрі въ крайнôй своѣй темнотѣ звернулись до єдиного порадника, якого знали. Гдекуды поставили самі мазурскій селяне своихъ кандидатôвъ, на котрыхъ упало по кôльканайцять голосôвъ; гдекуды дерлись самі панове bracia о хлопскій мандаты. — Рускій меншости всюды дуже значній. Найменшій въ окр. Коссôвъ-Куты (18 гол.), Скалатъ-Грималôвъ (18 гол.), Бережаны-Перемышляны (20 гол.), Цѣшанôвъ-Любачѣвъ (11 гол.), Ярославъ-Сѣнява (15 гол.), Городенка-Обертынъ (23 гол.). О „одинъ волосъ“ ходило въ окр. Рогатынъ-Бурштынъ, (причину неудачѣ знайдутъ нашій читателѣ въ дотычнôй новинцѣ), — о мало що въ окр. Жидачѣвъ-Миколаѣвъ-Журавно, Станиславôвъ-Галичь, Золочѣвъ-Глиняны, Камѣнка-Бускъ-Олеско; сюды також мусимо почислити округъ Пôдгайцѣ-Козова, хочь ту ляцка бôльшôсть выносила ажь 33 голосы. Вже то если въ Коссовѣ, Скалатѣ, Бережанахъ, Цѣшановѣ, Перемышли можутъ świetne nazwiska усправедливити и учинити зрозумѣлымъ невелике число рускихъ голосôвъ, — божь тамъ ставали до борбы oświeconości и Ексцеленціи, — то въ Пôдгайцяхъ стануло 55 рускихъ геройвъ смѣло при рускôмъ кандидатѣ; бувъ тамъ також цугъ уланôвъ. При случаю додамо, що до Дрогобыча, где ходитъ власне о выбôръ Ексц. министра Земялковского, зареквировано на нынѣ також 2 комп. войска и поставлено ихъ коло ратуша, въ серединѣ мѣста, а въ ратуши затягнено варту. Велике признанье належится тымъ, що хоть дрôбными числами смѣло заманифестували протестъ Руси противъ swietnych ляцкихъ кандидатôвъ. Всѣхъ голосôвъ ôтданыхъ на рускихъ кандидатôвъ було 2789; на польскихъ 4105, — не числячи Перемышля, Добромиля и Березова. Отже на 45 округôвъ припадае пересѣчно: $64^1/_5$ рускихъ, а $91^1/_6$ ляцкихъ голосôвъ. Если розважимо всѣ обставины, то непотѣшаючимъ сего результату назвати не можемъ. Сй 64 голосы — то самій выпробованій, твердій рускій патріоты; а генезу тыхъ ляцкихъ 91 голосôвъ читателѣ нашій ажь надто добре знаютъ. Цѣкавымъ булобы хиба еще знати, кôлько то коштувавъ Полякôвъ кождый въ тыхъ 91 голосôвъ, — а въ другои стороны можбы також досыть вѣрно обчислити, кôлько то еще прійдесь заплатити за сй ляцкимъ кандидатамъ поданій голосы нашому нещасному, темному народови!.. За дурно... ему за сй его голосы чейже не платили.—Здобули Русины 4 новій, а стратили 9 давныхъ округôвъ; показуе се, яка то хитка и непевна та ляцка „бôльшôсть“.

осягненя своеи цѣли. Давнѣйше перетягнено шляхту, дальше мѣщанъ, нынѣ non obstante concordia перетягався селянъ и кого можна. И тое зновъ робить клиръ латиньскій, у котрого политика на першôмъ мѣсци. Новѣйшими часами лучалося, що для тягарôвъ конкуренційныхъ або недогôдностей по поводу прилученя до иншои парохіи, униты переходили цѣлыми громадами на обрядъ латиньскій, а навѣть на протестантизмъ. Першихъ хвалено, о другихъ мовчано. Видно, що не ходитъ о унію, а о що инше. Коли однакожь зъ тыхъ самыхъ причинъ Гнилички, щобы дôйти до самостôйности свого прихода, чого осягнути не могли, освѣдчилися за переходомъ на православіе, котре утрудняе вынародовленье, пôдхвачено той фактъ и выкористано его злобно въ своѣй цѣли. Пôднесено сильный крикъ: „Всѣ Русины склонній до шизмы и до Москвы!“ Такъ одинъ согрѣшивъ, а всѣ виноватій.

Що Русинамъ служило ôтрадою — то було се, що давнѣйшими часами Апост. Столиця брала Русинôвъ въ оборону. Нынѣ инакше; нынѣ очерненя на Русинôвъ знайшли и тамъ приклонне ухо. Вправдѣ и нынѣ говорится о великôй милости для Русинôвъ, але коли оглянемося за фактами, — то насъ ôтдаеся, якобы для нашого добра, въ руки Єзуитамъ, ворогамъ народности рускои и обряду греческого.

Мы вѣруємъ, що и нынѣ любовь Вашои Святѣйшости для рускаго народа не оскудѣла; но яко вѣрній сыны католицкои церкви уважаємъ обовязкомъ нашимъ съ всею откровенностею заявити, що средства, самымъ новѣйшимъ часомъ безсомнѣнно на тенденційныхъ информаціяхъ для скрѣпленя уніи заряджені, не лишь въ найменшôй части не скрѣплятъ уніи, но противно, въ народѣ рускôмъ вже теперь зробили невдоволенье и занепокоили въ высокôй степени умы, дотычно своеи народности и церкви.

(*Дальше буде.*)

Повный результатъ выборôвъ

въ повѣтахъ всходнои Галичины.

1. Бôбрка-Ходорôвъ. Выбраный дѣдичь Север. Генцель 96 голосами на 137 голосуючихъ. О. Ипол. Штогринъ мавъ 41 голос.

2. Богородчаны-Солотвина. Выбраный староста Алекс. Лукасевичь 72 голосами на 108 голосуючихъ. Олекса Барабашь мавъ 33 голосы.

3. Борщѣвъ-Мѣльница. Выбраный гр. Меч. Борковскій 103 голосами на 165 голосуючихъ. Адъюнктъ Кар. Шипайло 62 гол.

4. Броды-Лопатынъ-Радехôвъ. Выбраный гр. Стан. Баденѣ 183 гол. на 236 голосуючихъ. О. Ив. Сѣрко 52 голосы.

5. Залôщѣ-Зборôвъ. Выбраный судія Мацей Кашевко 93 гол. на 158 голосуючихъ. Нотарь Іосифъ Онишкевичь 62 голосы.

6. Бережаны-Перемышляны. Выбраный гр. Романъ Потоцкій 125 гол. на 145 голосуючихъ. Ив. Сойка 20 голосôвъ.

7. Бучачь-Монастириска. Выбраный Владисл. Воляньскій 112 голосами на 144 голосуючихъ. Климъ Вахнянинъ 32 голосы.

8. Цѣшанôвъ-Любачѣвъ. Выбраный кн. Владиславъ Сапега 73 голосами; Альбинъ Туряньскій 53, о. Мих. Сембратовичь 11 гол.

9. Чорткôвъ-Язловець. Выбраный Ник. Воляньскій 106 гол. на 191 голосуючихъ. Петро Тыльный 75 голосôвъ.

10. Добромиль-Устрики-Бирча. Выбраный Ант. Тышковскій 158 гол. на 172 голосуючихъ. Яковъ Рукаржевичь 14 голосôвъ.

11. Долина-Болехôвъ-Рожнятôвъ. Выбраный староста Валерій Бараньскій 103 гол. на 179 голосуючихъ. Др. Алексан. Огоновскій 72 голосы.

12. Дрогобычь-Пôдбужь. Выбраный **Ксенофонъ Охримовичь** одноголосно.

13. Городокъ-Янôвъ. Выбраный Едвардъ Вайсманъ 80 голосами. Иванъ Садовый 41 голосôвъ.

14. Городенка-Обертынъ. Выбраный 126 голосами на 149 голосуючихъ Мих. Ленартовичь. Дръ Сушкевичь 23 голосôвъ.

15. Гусятынъ-Копычинцѣ. Выбраный **о. Николай Сѣчиньскій** 85 голос. на 162 голосуючихъ. Еразмъ Воляньскій 75 голосôвъ.

16. Ярославъ-Сѣнява. Выбраный гр. Стеф. Замойскій 186 гол. на 201 голосуючихъ.

17. Яворôвъ-Краковець. Выбраный гр. Янъ Шептицкій 120 гол. на 154 голосуючихъ. Іосифъ Муринъ 33 голосы.

18. Калушь-Войнилôвъ. Выбраный **Юліанъ Романчукъ** 78 голосами на 138 голосуючихъ. Фр. Вольфартъ 58 гол.

19. Камѣнка-Бускъ-Олесько. Выбраный гр. Тадей Дѣдушицкій 118 гол. на 202 голосуючихъ. Адъюнктъ Алекс. Гриневецкій 84 голосы.

20. Коломыя-Гвоздецъ. Выбраный староста Евгеній Кучковскій 102 гол. на 170 голосуючихъ. Алекс. Агопсовичь 65 голосôвъ.

21. Коссôвъ-Куты. Выбраный вице-прев. намѣст. Филипъ Залескій 117 гол. на 135 голосуючихъ. Вас. Кіящукъ 18 голосôвъ.

22. Лиско-Балигородъ-Лютовиска. Выбраный адв. дръ **Александеръ Искрицкій** 88 голосами на 174 голосуючихъ. Теоф. Журовскій 86 голосôвъ.

23. Львôвъ-Винники-Щирець. Выбраный Теофиль Меруновичь 113 гол. на 192 голосуючихъ. Максимъ Кинашь 77 голосôвъ.

24. Мостиска-Судова Вишня. Выбраный гр. Стан. Стадницкій 91 гол. на 142 голосуючихъ. Судія Емил. Волощакевичь 51 голосôвъ.

25. Надвôрна-Делятынъ. Выбраный о. **Корнилій Мандичевскій** одноголосно.

26. Пôдгайцѣ-Козова. Выбраный гр. Альфредъ Потоцкій 93 гол. на 148 голосуючихъ. Проф. Анатоль Вахнянинъ 54 голосы.

27. Перемышль-Нижанковичѣ. Выбраный кн. Ад. Сапѣга 121 гол. на 131. Гр. Круковецкій 10 голосôвъ.

28. Рава-Немирôвъ. Выбраный Феликсъ Билиньскій 70 гол. на 108. Денисъ Кулачковскій 34 голосы.

29. Рогатынъ-Бурштынъ. Выбраный 95 гол. на 188 Меч. Онишкевичь. Дръ Алекс. Огоновскій 93 голосы.

30. Рудки-Комарно. Выбраный 82 гол. на 123 Генрикъ Янко. Денисъ Гарасимовинь 41 голосôвъ.

31. Самбôръ-Старе мѣсто-Стара сôль. Выбраный сов. **Теофиль Бережницкій** 110 гол. на 186. Мих. Попель 76 голосôвъ.

32. Лука Мединичѣ. Выбраный гр. Стан. Тарновскій 85 гол. на 112. Мих. Бачиньскій 27 гол.

33. Сянокъ-Рыманôвъ-Букôвско. Выбраный Зенонъ Слонецкій 172 гол. на 240. Дръ Ал. Искрицкій 68 гол.

34. Скалатъ-Грималôвъ. Выбраный 109 гол. на 137 гр. Каз. Грохольскій.

35. Снятынъ-Заболотôвъ. Выбраный адъюнктъ Титъ Сѣнгалевичь 90 гол. на 141. О. Мих. Коржиньскій 51 гол.

36. Сокаль-Белзъ-Угнôвъ. Выбраный Стан. Поляновскій 122 гол. на 220. Сов. Лонг. Рожанковскій 87 гол.

37. Станиславôвъ-Галичь. Выбраный староста Едв. Горецкій 76 гол. на 141. Дръ Ив. Добряньскій 65 гол.

38. Стрый-Сколе. Выбраный сов. **Вас. Ковальскій** 105 гол. на 129. Бар. Ромашканъ 24 гол.

39. Тернопôль-Игровичѣ-Микулинцѣ. Выбраный Юл. Корытовскій 115 гол. на 159. О. Качала 44 гол.

40. Товмачь-Тысьменица. Выбраный кс. Фр. Сава 114 гол. на 155. Т. Заячкôвскій 41 гол.

41. Теребовля-Золотники. Выбраный Болесл. Розвадовскій 86 гол. на 118. Дамянъ Савчакъ 34 гол.

42. Турка-Борыня. Выбраный Владис. Лозиньскій 86 гол. на 122. Дръ Ник. Антоневичь 30 гол.

43. Залѣщики-Тлусте. Выбраный староста Ант. Хамецъ 98 гол. на 143. Ив. Угринюкъ 43 гол.

44. Зôаражь-Медынь. Выбраный о. **Стефанъ Качала** 70 гол. на 131. Леоп. Кукавскій 61 гол.

45. Золочѣвъ-Глиняны. Выбраный Бол. Августиновичь 97 гол. на 187. Сов. Лонг. Рожанковскій 87 гол.

46. Жовкôвь-Куликôвъ-Мосты великій. Выбраный **Петро Лининьскій** 119 гол. на 193. Б. Жарскій 72 гол.

47. Жидачѣвъ-Миколаѣвъ-Журавно. Выбраный дръ Іос. Верницкій 72 гол. на 135. Сов. Ковальскій 63 гол.

48. Березôвъ. Выбраный Константинъ Бобчиньскій.

Велика „хлопска кривда“.

Отъ Коломыѣ.

Мимо загального нарѣканя на вадливôсть уставы дороговои, мимо навѣть въ соймѣ пôднесеныхъ и сконстатованыхъ фактôвъ обтяженя людности сельскои престаціями дороговыми, не видимо, щобы котра небудь зъ существуючихъ властей тягаръ той, въ многихъ сторонахъ навѣть невыносимый, хотяй по части старалася улекшити сельскôй людности. Тягаръ престацій дороговыхъ стався для христіяньскои людности особливо въ многихъ мѣсточкахъ дуже дôткливымъ, бо въ нихъ зъ причины, що не заведенй табелѣ шарварковій и нема якои небудь евиденціи выповненыхъ дороговыхъ престацій, христіяньскій члены громады по 6 днѣвъ и навѣть бôльше мусятъ съ шкодою для своихъ господарскихъ занятій сповняти престаціи дороговій, коли тымчасомъ жиды тій престаціи сповняютъ лишь въ малôй части або и цѣлкомъ не сповняютъ. Станъ той обтяженя престаціями дороговыми христіяньску людность, рôдъ новои панщины, существуе ôтъ довшого часу въ мѣсточку Печенѣжинѣ, староства коломыйского; особливожь въ послѣдныхъ двохъ лѣтахъ по ôткрытю нафтовыхъ копалень въ Слободѣ Рунгурскôй стався той тягаръ повненя престацій дороговыхъ для людности христіяньскои въ Печенѣжинѣ невыносимымъ. Дорога ведуча черезъ Печенѣжинъ просторомъ $1^1/_4$-милевымъ есть трактомъ, лучачимъ значну часть Пôдгôря Коломыйского якъ: Текучу, Баню Березôвску, Березôвъ выжный и нижный, Слободу Рунгурску, Бѣлій Ославы, Чорный Потôкъ, Рунгуры, Маркôвку, Молодятынъ съ Коломыею; тымъ трактомъ не тôлько Коломыя, але також повѣтъ Городеньскій и значна часть Покутя заосмотрюеся въ продукты лѣсній, якъ: тертицѣ, гонты, матеріялъ будôвляный и въ дерево опалове зъ лѣсôвъ камеральныхъ, знаходячихся въ высше названыхъ мѣсцевостяхъ. Въ роцѣ 1881 кромѣ подрôбнои спродажи вывезено зъ лѣсôвъ камеральныхъ въ Рунгурахъ, Маркôвцѣ, Молодятынѣ, Печенѣжинѣ 10.000 куб. метрôвъ самого дерева опалового до Коломыѣ.

Съ ôткрытьемъ обильныхъ жерелъ нафты въ Слободѣ Рунгурскôй при кôнци року 1880 рухъ торговельный на трактѣ Печенѣжинъ-Коломыя надзвычайно побôльшився, понеже дорогою ведучою черезъ Печенѣжинъ сотки фѣръ провадятъ щоденно не лишь сыру и рафиновану нафту, кôтлы, локомобилѣ, бочки до двохъ дистилярней въ Печенѣжинѣ, але також всякій потрѣбній машины, кôтлы, матеріялъ рôжного рода для многихъ предпріємцѣвъ нафтовыхъ въ Слободѣ Рунгурскôй, живнôсть и т. д. для робôтникôвъ занятыхъ при копальняхъ, сотки тысячѣвъ сотнарôвъ нафты сырои для дистилярень въ Соловѣ и Коломыѣ и до дальшого транспорту до стацій желѣзницѣ. Въ мѣсяцю падолистѣ 1882 р. вывезено лишь зъ двохъ дистилярень въ Печенѣжинѣ 293.813 килограмôвъ рафинованои нафты до Коломыѣ, за котру ц. к. скарôъ побравъ 18.890 зр. 15 кр. податку.

Даятого рѣчь ясна, що дорога, на котрôй панує такъ великій рухъ торговельный, котрою такъ великій и частій тягары проводятся, потребуе численныхъ рукъ робочихъ, котрібы тую дорогу удержували въ добрôмъ станѣ; потребуе частѣйшого навоженя шутромъ, потребуе значныхъ выдаткôвъ на утриманье въ добрôмъ станѣ знаходячихся на тôй престорони мостôвъ. И щожь? Цѣлый тягаръ удержаня тои $1^1/_4$ милѣ просторони обнимаючои и не мѣсцевыми мешканцями, ино торговельниками дерева и предпріємцями нафтовыми зъ цѣлого свѣта выкористуваной и псованои дороги, вложено на барки христіяньскои людности въ Печенѣжинѣ, такъ що людность христіяньска въ Печенѣжинѣ съ шкодою для свого господарства, котре становитъ цѣле ей удержанье, черезъ цѣлый рôкъ 1882 була зинята направою тои дороги; — на початку р. 1882 въ зимѣ вывозила зъ камеральныхъ лѣсôвъ матеріялъ на мосты, весною оправляла той матеріялъ и возила шутеръ на дорогу, въ лѣтѣ и въ осени була занята при будованю мостôвъ и поновнôмъ воженю и розкиданю шутру.

Понеже удержуванье дороги ведучои черезъ Печенѣжинъ и Солôвъ до Коломыѣ, служачои значнôй части коломыйского Пôдгôря головнымъ пунктомъ руху торговельного и промыслового съ Коломыею и цѣлымъ Покутьемъ, не повинно обтяжати поединчу громаду престаціями дороговымн, понеже удержуванье тои дороги въ добрôмъ станѣ дѣеся съ великимъ ущербкомъ для господарѣвъ христіяньскихъ мешканцѣвъ въ Печенѣжинѣ и съ великою шкодою для громадскихъ дорôгъ въ Печенѣжинѣ, котрій зъ причины занятя людности христіяньскои черезъ цѣлый рôкъ при направленю дороги публичнои, оставленй безъ всякои направы, такъ що трудно тыми дорогами громадскими худобу любомъ перегнати, — зъ тыхъ причинъ внесли минувшои осени громады Печенѣжинъ и Солôвъ посредствомъ Выдѣлу повѣтового въ Коломыѣ прошенье до Сойму, щобы дорога ведуча черезъ Печенѣжинъ и Солôвъ до Коломыѣ була узнана дорогою повѣтовою, тымъ бôльше, що она не потребуе жадной реконструкціи, а при такъ великôмъ руху торговельнôмъ продуктами лѣсными, нафтою сырою и рафинованою, кошты удержуваня тои дороги побираньемъ мыта не тôлько зôсталибы покрытыми, але моглибы принести и надвыжку. Тое справедливе прошенье не тôлько не сповнено и тягаръ невыносимый не улекшено, але еще навѣть не зважаючи, що зъ причины неустаннои слоты въ мѣсяци цвѣтни 1883 р. всюда не тôлько по краєвыхъ, але и ераріяльныхъ дорогахъ комунікація була неможлива а для спôзненои весны ледво по Великодныхъ святахъ христіяньскій члены громады въ Печенѣжинѣ могли занятися оброблепьемъ поля, котре становитъ ихъ цѣле удержанье, — наложило ц. к. Староство въ Коломыѣ за престаціи дороговій маючій сповнитися въ р. 1883, а котрій всюды звычайно доперва въ мѣсяцю червни по весняныхъ засѣвахъ сповняются, хотяй нѣкто до сповненя престацій дороговыхъ за р. 1883 не бувъ вôзваный, на христіяньскихъ членôвъ громады въ Печенѣжинѣ екзекуцію, въ силу котрои христіяне Печенѣжина, повинній ôтъ 2-го мая 1883 платити двомъ людямъ денно по 40 кр. и милѣвого по 2 зр. 46 кр.; заразомъ прислано до зверхности громадскои въ Печенѣжинѣ выказъ

христіяньскихъ членôвъ громады не сповнившихъ престацій дороговыхъ за р. 1882 для стягненя належачихся за несповненй престаціи дороговй квотъ грошевыхъ, — — а все то для того, щобы транспорты сырои и рафинованои нафты предпріемцѣвъ нафтовыхъ, до котрыхъ належитъ такожь спôлка ц. к. урядникôвъ староства въ Коломыѣ, нѣчого не потерпѣли черезъ попсовану дорогу.

Понеже наложенье екзекуціи за престаціи дороговй маючй сповнитися въ р. 1883, до когрыхъ сповненя зъ причины слоты въ цвѣтни 1883 р. нѣкто не бувъ вôзваный, не маютъ жадноі законноі пôдставы, дальше понеже выказъ несповненыхъ престацій дороговыхъ за р. 1882 не уложеный на табели шарварковôй, т. є. табели сповненыхъ престацій дороговыхъ и не бувъ справдженый радою громадскою въ Печенѣжинѣ, котра не маѳ евиденціи, кто и кôлько днѣвъ престацій дороговыхъ сповнивъ, або кôлько грошей на выкупно ôтъ тыхъ престацій зложивъ, наконецъ понеже въ тôмъ выказѣ умѣщенй тôлько христіяньскй члены громады, а не жидôвскй, котрй въ р. 1882 жадныхъ престацій дороговыхъ не сповняли, — то звертаємъ увагу Выс. ц. к. правительственныхъ и автономичныхъ властей на тй зъ уставами незгôднй розпоряджженя и упрашаємъ о якъ найскорше ихъ усуненье, якъ такожь упрашаємъ, щобы не тôлько христіяньскй громадяне въ Печенѣжинѣ, але и тй, котрй для своєи користи тои дороги уживаютъ и єи рôжными тягаровыми транспортами псуютъ, були потягненй до удержуваня тои дороги въ добрôмъ станѣ. *І. І. Й.*

ДОПИСЬ.

Зъ Черновець.

(*Складка на руску гимназію въ Кôцманю, а взглядно на Народный Дôмъ въ Чернôвцяхъ.*) Минувшого року, коли министерство просвѣты рѣшилося основати низшу гимназію въ Кôцманю пôдъ условіємъ выбудованя будынку на гимназію, завязався бувъ въ Чернôвцяхъ комитетъ въ Русинôвъ: бл. п. проф. Онишкевича, Добряньского, Тыминьского, Харжевского, Поверловича, Михаляка, Поповича, Пигуляка, Сигерича и Браника, котрый старався, щобы придбати матеріяльнй средства для построєня шкôльного будынку. Въ тôй цѣли зааранжувавъ комитетъ фестинъ огородовый и одно аматорске театральне представленье въ мѣскôмъ театрѣ въ Чернôвцихъ, а одно театральне представленье въ Кôцманю. Дотычнй рахунки доходôвъ зъ сихъ забавъ и представлень здававъ бл. п. И. Онишкевичъ въ своѣмъ часѣ комитетови, котрый сй всѣ рахунки ôтобравъ. Коли проф. Онишкевичъ лѣчився въ Вѣдни, появилася була статія въ „Словѣ“ съ запытаньемъ, що сталося съ зôбраным на гимназію грошемъ народнымъ.

Длятого подаѳ пôдписаный комитетъ дописователю „Слова“ и цѣлому загалови Русинôвъ до вѣдомости, що комитетъ заразъ по своѣмъ завязаню въ 1882 родѣ рѣшивъ:

1. Придбати грошѣ на будынокъ кôцманьскои гимназіи; а єслибы гимназія въ Кôцманю не заложилася, то переходятъ тіи грошѣ на построєньє Народного Дому въ Чернôвцяхъ.

2. По наступившôй смерти неôтжалованого И. Онишкевича пп. Тыминьскій, Коралевичъ, Лукашевичъ, Добряньскій и Харжевскій пересмотрили на просьбу панѣ Онишкевичевои всѣ рахунки зъ доходôвъ на згадану гимназію, а взглядно на Народный Дôмъ и знайшли всѣ рахунки въ найôбльшôмъ порядку.

3. П. Тыминьскій и Коралевичъ перебрали ôтъ панѣ Онишкевичевои книжку щадничу на 250 зр., готôвки 5 зр. 2 кр. и одинъ дукатъ, дальше перебрано одинъ вексель на 86 зр., котрого належитôсть комитетъ маѳ стягнути. Окрôмъ того суть ѳще гдеякй довги, котрй комитетъ обовязаный стягнути. Книжка щаднича ѳсть въ той способôъ завинкульована, що грошѣ зъ щадницѣ можутъ бути вынятй лишь въ присутности о. Андрѣйчука зъ Дорошовець, п. Тыминьского, финанс. концип., и п. Коралевича, авскультанта судового. — Книжка щаднича и вексель переховуются у п. проф. Браника, и єсли, якъ сподѣваємось, товариство „Народный Дôмъ“ незадовго заснуѳся, то передастся сей капиталъ сему товариству.

Чернôвцѣ 8 (20) мая 1883. *Комитетъ.*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Справа розвязаня ческого сойму*) не сходитъ еще доси зъ порядку дневного дневникарскои дебаты и становитъ посередъ загальноі тишины въ внутрѣшно-державнôй политицѣ головный предметъ увагъ и замѣтôвъ, особливо зъ стороны нѣмецко-либеральноі прасы. Гдеякй органа тоижъ прасы уважаютъ розвязанье сойму ческого яко ôтплату зъ стороны правительства за попертье шкôльноі новелѣ, яко консеквенцію засады „do ut des“; другѣ добачаютъ въ тôмъ зновъ побѣду Чехôвъ надъ системою гр. Таффого, котрый дальше вже не мôгъ супротивъ Чехôвъ устоятись. Монахійска Allg. Ztg. застановляѳсь надъ складомъ будучого ческого сойму и надъ єго будучимъ поступованьемъ. Allg. Ztg. не сумнѣваѳсь, що бôльшôсть соймова припаде Чехамъ, однакъ бôльшôсть тая носити буде характеръ февдально-консервативный, позаякъ переважати буде въ нѣй репрезентація бôльшихъ посѣлостій.

Що до будучого поступованя сойму ческого, то надѣѳсь Allg. Ztg., що перша сесія обôйдеся еще безъ оживленыхъ сценъ, однакъ на слѣдующихъ сесіяхъ закипитъ напевно горяча боротьба, особливо тогды, коли Чехи приступлятъ до змѣны ординаціи выборчои, котра маѳ на все утревалити ихъ соймову перевагу. Allg. Ztg. надѣѳсь, що нѣмецка меншôсть буде доволѣ сильною, щобы не допустити до змѣны ординаціи выборчои, до котрои потреба присутности $^3/_4$ послôвъ, задачою меншости буде отже не допустити зôбраняся $^3/_4$ послôвъ на дотычнй засѣданя. Пôдъ взглядомъ будучои политичноі, економичноі и культурноі дѣяльности ческого сойму, замѣчаѳ Allg. Ztg., що досвѣдъ зробленый на праскôй радѣ мѣскôй зложенôй зъ ческои бôльшости не вѣщуѳ будучому соймови блескучихъ успѣхôвъ. — Дотеперѣшный маршалокъ ческого сойму, князь Кароль Аверспергъ уступивъ вже зъ своєи посады. Уступаючи прощався князь маршалокъ съ членами выдѣлу краєвого письменно, заявляючи въ прощальнôмъ письмѣ, що згадка о дѣяльности дотеперѣшного краєвого выдѣлу буде для него одна зъ найкрасшихъ згадокъ єго политичного житя.

(*Соймы зальцбурскій и стирійскій*) розпочали свои наради дня 28 с. м.

(*Краинскй выборцы*) готовлятся теперь до выборôвъ соймовыхъ. По краю ôтбуваются численй зборы передвыборчй. На одныхъ зъ такихъ зборôвъ, скликаныхъ въ Адельсбергу, промовляли звѣстнй словеньскй послы дръ Зарникъ и дръ Воснякъ, выступаючи противъ германизаціи словеньскихъ шкôлъ и пôдносячи потребу змѣны ординаціи выборчои, котра упевнилабы Словенцямъ разъ на все перевагу въ соймѣ. Супротивъ дуже сильноі позиціи Словенцѣвъ рѣшили краиньскй Нѣмцѣ повздержатись зовсѣмъ ôтъ участи въ выборахъ, котрй мусѣлибы въ кождый способôъ некористно для нихъ выпасти.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Дня 28 мая пріймавъ царь о 11 годинѣ рано въ троновôй сали Кремлю Северапашу, японьске и перске посольство, ôттакъ складали свои желаня маршалки духовеньства, депутаціи Финляндіи, козакôвъ и азіятскихъ народôвъ, несучи хлѣбъ и сôль. Козаки станули съ образами святыхъ. Принятье ôтбулося при асистенціи всѣхъ великихъ князѣвъ и вел. квягинь, а такожь и княгинѣ единбурскои. Царь бесѣдувавъ съ кождымъ депутованымъ. О першôй годинѣ по полудни складало грагуляціи дипломатичне тѣло, надзвычайнй репрезентанты державъ, духовеньство и члены державноі думы. Тогожь дня всѣ монархи европейскй прислали гратуляційнй телеграмы. Особенно же сердечно звучитъ телеграма нѣмецкого цѣсаря, котрому царь подякувавъ телеграфично, пôдносячи давнѣйшй сердечнй ôтношеня. 29 мая ôтбувся дворскій баль и выпавъ свѣтло. Царство прибули о $9^1/_2$ и забавили до 11. Царь съ царевою розпочавъ баль польонесомъ, ôттакъ танцювавъ съ королевою греческою, съ панями Ваддингтонъ и Жоре. Царева танцювала съ п. Швейницомъ, Ваддингтономъ и Жоре. Въ сали Кремлю выставлено кôлькасотъ подарункôвъ зложеныхъ царству. Суть се предметы высокои вартости артистичноі и дуже гарнй. Кремль кождого дня чародѣйно осьвѣтленый.—Телеграмы доносятъ, що въ Кіевѣ и въ Харковѣ бье зновъ народъ жидôвъ и що емигранты россійскй, перебуваючй въ Женевѣ, ухвалили ôткинути политичну царску амнестію. — Nordd. Allg. Ztg., органъ Бисмарка, такъ пише о становиску Болгаріи: Вѣсти доходячй зъ Болгаріи не позволяютъ сумнѣватися, що князь Александеръ, користаючи зъ побыту въ Москвѣ, постараѳся о звôльненье себе ôтъ верховодства ген. Соболева и Кауль барса. Положенье князя Александра въ ôтношеню до сихъ двохъ министрôвъ сталося такъ невыносиме, що вже и такъ шляхотный мужь, якъ князь болгарскій, не може своихъ пересвѣдчень погодити съ засадами теперѣшныхъ министрôвъ, що ôнъ буде мусѣвъ порозумѣтися съ своими освободителями и що въ сей способôъ справы болгарскй иншій оборотъ мусятъ взяти“.

Франція. Франція розпочала вôйну съ Анамомъ о Тонкинъ. Ухвалено буджетъ, выслано на тую выправу войско. Та вже перша встрѣча фрнцуского войска съ непріятелемъ выйшла нещастно для французкои справы. Головно доводячій французкій командантъ Ривіеръ зôставъ побитый и самъ упавъ на поли битвы. Франція довѣдалася о тôй побѣдѣ хиньскихъ войскъ зъ Сайгонъ 25 с. м. Вождъ морскои французкои дивизіи на водахъ хиньскихъ донѣсъ о тôмъ Франціи. Битва зайшла 20 с. м., але и Хины не хотятъ зречися въ користь Французôвъ претендованого права до гегемоніи надъ Тонкиномъ. Погибшій командантъ Гейнрихъ Ривіеръ бувъ здôбнымъ офицеромъ маринарки, звѣстный бувъ такожь яко добрый и талантливый писатель. Повѣсти єго и новелѣ були дуже цѣненй. — Република выслала въ сей часъ на помôчь войско зъ Рошфоръ и Тулонъ. А тымчасомъ ген. Буѳ, котрый ставъ на чолѣ недобиткôвъ Ривіера, получивъ на помôчь 1200 жовнярôвъ зъ Кохинхины. Зъ симъ войскомъ маѳ надѣю утриматись ажь до 10 липня. Того дня сподѣѳся французкои помочи.

Сими днями выдавъ „народный союзъ роялистичный“ програму, котра такъ звучитъ: „французка монархія сполучитъ въ собѣ два принципы: сильне правительство и розумну свободу, с. є. буде правительствомъ репрезентаційнымъ о великôй жизненнôй силѣ, и дѣлаючимъ вспôльно съ обома палатами, зъ котрыхъ одну выбирати буде пануючій зъ гдеякихъ означеныхъ категорій, а другу выбирати буде народъ силою загального и честно переводженого права голосованя; выдаткôвъ публичныхъ стеречи буде велика контроля, а кождый буде мавъ вôльный приступъ до всѣхъ урядôвъ и гôдностей; свобода религійва, свобода горожаньска и свобода научаня буде вповиѣ признана, сильне рамя правительства буде стеречи передъ якою небудь напастею. Тягарѣ будутъ зменшенй; союзъ робôтникôвъ стане противъ промышленникôвъ надѣленыхъ великими привилегіями, рôльництво, торговля и промыслъ будутъ попиранй въ всякій способôъ противъ заграничнôй конкуренціи. Такои поруки удѣлитъ намъ правдива традиційна монархія, котра своєю позиціею и своими звязями забезпечитъ Франціи спокôй и верне ѣй утрачену цѣлôсть безъ розливу крови. Монархія така буде вôльна ôтъ всякого егоизму, она увôльнитъ насъ ôтъ тыхъ безсильныхъ, котрй взываючи до себе людъ манятъ єго одными пôдхлѣбствами“.

Англія. Въ Англіи стоитъ на порядку дневнôмъ теперь квестія выборчои реформы. Якъ всѣ предвиджуютъ, справа тая буде причиною великои полемики межи бôльшими мѣстами а провинціями. Якъ свѣжо появившася статистика парляментарна подаѳ, маѳ бути ся квестія одною зъ найбôльше замотаныхъ справъ, а перевести єѣ не буде такъ легко. Въ порôвнаню съ сельскими выборчими округами маютъ мѣста дуже численну репрезентацію, хотяй почасти имъ се належится, позаякъ мѣста суть огнищами интелигенціи и промыслу. Зъ другои стороны пôдноситъ статистика парляментарна, що менший чисто англійскй мѣста заховуются въ часѣ выборôвъ апатично, позаякъ зôстаютъ они або пôдъ вплывомъ аристократіи, або маютъ цѣлкомъ неôтповѣдне число репрезентантôвъ въ порôвнаню съ иншими мѣстами. Въ многихъ округахъ переховуются середновѣчнй традиціи подôбнѣйшй бôльше до жартôвъ чимъ до дѣйстности въ такъ цивилизованôй державѣ якъ Англія. Єсть много такихъ мѣстъ, котрй взросли доперва въ послѣдныхъ часахъ. Въ порôвнаню съ континентомъ була Англія колись переважно рôльничою державою, мѣста єи були слабо залюдненй, теперь однакожь по селахъ дуже мало людности, бо вся она горнеся до мѣстъ. Тожь Англія маѳ въ порôвнаню съ Европою о много бôльше мѣстъ. Такъ н. пр. Лондонъ, котрый такъ взрôсъ въ часахъ найновѣйшихъ, маючи звышь три милioны мешканцѣвъ, повиненъ выбирати 60—70 послôвъ; тымчасомъ выбираѳ ôнъ якъ давнѣше лишь 25. Шотляндія, котрои людноôсть такъ велика якъ людноôсть Лондону посылаѳ 60 депутованыхъ. Правительство отже постановило реформу выборчу такъ перевести, щобы бодай Англія выбирала тôлько послôвъ, кôлько єй дѣйстно выбирати належится.

Данія. Межи нисшою палатою а теперѣшнымъ кабинетомъ точится вже ôтъ довшого часу завзятый спôръ. Противники теперѣшного кабинету зарядили теперь велике вѣче, на котрôмъ постановлено выслати до короля депутацію съ прошеньемъ, щобы король давъ димисію теперѣшному кабинетови. Король принявъ депутацію, но заявивъ єй отъ-що: „Принявъ ємъ васъ панове, щобы вамъ лично сказати, що право выступованя въ имени народу маѳ тôлько репрезентація зложена зъ представителѣвъ обохъ палатъ. Но позаякъ межи вами виджу тôлько представителѣвъ палаты нисшои, тожь резолюціи такои я приняти не можу, бо не уважаю єи за домаганя загалу. Я шаную право народа мого зазначене конституцією, но застерѣгаю для себе право выбору моихъ министрôвъ“. Дуньска корона отже не думаѳ уступити. Впрочѣмъ и въ иншихъ державахъ скандинавскихъ нема теперь спокою. Доносилисьмо вже о процесѣ министрôвъ въ Швеціи. Доносилисьмо такожь свого часу о агитаціяхъ въ користь неуграліазаціи сихъ трехъ краѣвъ. Все тое не даѳ доброи поруки за розвôй внутрѣшныхъ ôтношень скандинавскихъ, а обезсилюѳ тôлько ихъ оборону передъ заграничными небезпеченьствами.

Ромунія. Въ своѣй бесѣдѣ троновôй давъ король дуже ясно порозумѣти, що не думаѳ звѣстного лондоньского дунайского трактату уважати обовязуючимъ и що не припускаѳ, щобы Европа мала силувати Ромунію до приниманя некористныхъ для неи постановъ сего трактату. Въ лондоньскôмъ трактатѣ зменшаѳсь значно дотеперѣшный вплывъ Ромуніи на справы дотычачій Дуная на користь Австріи и Россіи. Ромунія ôтразу — якъ мы вже о тôмъ доносили — застерѣгалась противъ сего трактату, однакожь можна було пропускати, що вліяню державъ удасться сей опôръ зломити. Въ виду енергичного застереженя высказаного передъ кôлькома днями въ троновôй промовѣ, радитъ вѣденьска пôвъофиціяльна праса Австріи держатись супротивъ Ромуніи лагôдно и уступчиво, старатись залагодити цѣлу справу порозумѣвшись безпосередно съ Ромунією, а уложившись въ сей способôъ позыскати собѣ тревалого и важного союзника на случай потребы въ Орієнтѣ.

НОВИНКИ.

= **При нынѣшнôмъ выборѣ** 4-ехъ послôвъ мѣста Львова може легко прійти до розстрѣленя голосôвъ. Жиды-старовѣрцѣ сильно агитуютъ противъ дотеперѣшного посла дра Гольдмана, — а часть Полякôвъ дуже невдоволена Поляко-Русиномъ дромъ Черкавскимъ, головно за се, що выступаючи все и всюды яко Полякъ, осмѣлився попри тôмъ назвати себе Русиномъ — ôтъ якого лучшого нема, та що здаючи справозданье зъ своєи дѣяльности въ радѣ державнôй, представивъ невѣрно значенье новелѣ шкôльноі, на котрôй нѣ край, нѣ Поляки добре не выйшли. Многй голосы такъ зъ стороны Русинôвъ якъ и Полякôвъ отримаѳ проф. А. Вахнянинъ, котрый такъ славно держався при выборѣ зъ округа меншихъ посѣлостей Пôдгайцѣ-Козова — 55 ма голосами противъ 93-ехъ dotychczasowego posła Екоцеленціи ц. к. намѣстника, милiонового графа А. Потоцкого. Львôвскй мѣщане-Поляки голосуютъ вм. на дрôвъ Черкавского и Гольдмана на дра Т. Цесельского и проф. Вахнянина. Выбôръ дра Смольки и Т. Романовича запевненый.

— **Зъ Коссова** пишутъ намъ: Громадка нашихъ була маленька числомъ, але велика и непоколебима характеромъ, — 6 священикôвъ, а 12 селянъ. Лазарь Плавлюкъ и Дмитро Секретарь, выборцѣ зъ мѣста Кутъ, здрадили Русь.

— **Зъ Рогатына** доносятъ намъ, що оо. Филяретъ Недельскій, Модестъ Зарицкій и быв. депутованый Маковичь не прибули до голосованя. А ходило о два голосы!!..

— **П. Лазарь Винничукъ**, рускій кандидатъ на о. Коссôвъ-Куты, упавъ при своѣмъ ôтъѣздѣ на передвыборчй зборы до Коссова пôдъ конѣ, и лежитъ теперь тяжко недужій въ постели. Зъ того взялось, що рускй голосы въ Коссовѣ упали на иншого кандидата.

— **Зъ Золочева** доносятъ намъ, що тамъ по рускôй сторонѣ организація выборча була пôдъ всею критикою, тожь и не дивно, що Золочôвщина дала тôлько ок. 15 голосôвъ на руского кандидата, а и за се належится подяка тôлько патріотичнымъ заходамъ о. М. — За тое Глиняньскй выборцѣ, котрй голосуютъ такожь въ Золочевѣ, станули пôдъ проводомъ *Вп.* патріота о. Решитыловича всѣ якъ одинъ мужь за рускимъ кандидатомъ; правда, знайшовсь одинъ здрадникъ, але потôмъ ледве вырвавсь зъ рукъ розъяреныхъ патріотôвъ селянъ. — Отъ такй то причины нашихъ неудачъ!..

— **Зъ Тернополя.** День 12 (24) мая бувъ для Тернопôльщины справдешнымъ празникомъ народнымъ. Вже въ передодню коло середноі церкви замѣтный бувъ живый рухъ; — се наша сердечна патріотична молодѣжь гимназіяльна и семинаріи учительскои съ муравлиною пильностею поралась, щобъ украсити и пристроити храмъ до поминального богослуженя за бл. п. Володимира Барвѣньского, котрый тутъ провѣвъ весну свого житя и насталивъ свои сйлы до всенароднои працѣ. Середъ церкви выложено зъ зеленыхъ дернюкъ могилу, на котрôй взносився чорный тритраменный крестъ, прикрашеный вѣнцемъ и лентою, а понадъ тымъ жива плакуча береза. У пôднôжа креста на могилѣ умѣщено портретъ покôйника съ вѣнцемъ зъ живыхъ цвѣтôвъ, рочники „Дѣла“, „Скошеный цвѣтъ“ и и. въ чорнôй крепѣ. Могилу окружали штахетки зъ бѣлои березы, а на стовпахъ нарожныхъ находились такожь вѣнцѣ и ленты похоронній. На могилѣ зложила молодѣжь руска два вѣнцѣ съ лентами, одна съ написомъ „Керманичеви народному — Русины учительскои семинаріи“, друга — „Найлучшому сынови ôтчины — ученики гимназіяльнй“. Въ день поминокъ ôтъ досвѣтку читали приѣзжй священики службы, а коло 9-ои годины наповнилась биткомъ середна церковь рускою интелигенцією, мѣщанами и селянами, що прибули численно и зъ подальшихъ селъ. О $9^1/_2$ розпочавъ о. Гр. Чубатый службу съ діяконами, а коли по евангелію вступивъ на амвонъ славно-звѣстный нашъ золотоустый о. Данило Танячкевичь, запанувала въ церквѣ глубока тишина. Краснорѣчивою промовою запаливъ ôнъ серця молодежи до працѣ для добра народу, занявъ зъ глубока и тронувъ до слѣзъ руске жѣноцтво, додавъ смѣлости и вытревалости старшимъ дѣятелямъ, а мѣщане и селяне не могли налюбуватись сею гарною рѣчею, якои тутъ еще не чували. По скôнченôй службѣ, на котрôй спѣвавъ хоръ нашои щирои молодежи пôдъ проводомъ свого учителя, п. Левицкого, выступило 15 священикôвъ до парастасу. По скôнченôмъ парастасѣ довго ще стояли згромадженй почитателѣ нашого покôйника въ округъ єго могилы, неначебъ черпали одушевленье и крѣпились лицарскимъ духомъ пок. Володимира, котрый въ ихъ мысли въ ту пору витавъ въ тôмъ храмѣ. Всѣ розôйшлися домôвь съ тою ôтрадною думкою, що самосвѣдомôсть народна, для котрои розбудженя трудився и голову положивъ пок. Володимиръ, проникла вже въ масы народу и що хвиля вже не далека, коли усмѣхнеся заплакана Русь-мати. Одно лишь немило вразило такъ интелигенцію, якъ и нашихъ мѣщанъ, що мѣсцевый парохъ остентаційно выѣхавъ на часъ богослуженя за патріота, котрого заслугамъ ôтдаѳ приналежну честь вся руска интелигенція безъ рôжницѣ партій, Русины австрійскй и украиньскй, весь рускій людъ, а навѣть нашй завзятй противники. Кто не съ народомъ, той противъ народа — а не дуже завидна роля стати „вождомъ безъ войска!“

По полудни о год. 3-ôй ôтбулися VIII збôры филіи „Просвѣты“, на котрй прибуло значне число селянъ и мѣщанъ. Зъ ôтчитаного справозданя дôзнались зôбранй, що филія въ сѣмъ роцѣ красно розвивалась, бо коли въ роцѣ минувшôмъ числила 72 членôвъ, то сего року мала ихъ 114, а зъ вкладокъ вплынуло 190 зр. $42^1/_2$ кр.

Опôсля приступлено до выбору нового выдѣлу и выбрано Ол. Барвѣньского головою, Льва Шеховича заступникомъ, дра Вол. Зарицкого секретаремъ и касіеромъ, Петра Левицкого контролоромъ и дра Вол. Лучаковского. Яко заступники выбраній: Юрій Гецѣвъ и Романъ Бачиньскій. Поки переведено скрутинію, мавъ ôтчитъ проф. П. Левицкій, въ котрôмъ на примѣрахъ взятыхъ зъ житя европейскихъ культурныхъ народôвъ выснувавъ науку, якою дорогою намъ простувати треба, щобъ насъ не стерли зъ лица землѣ. Згадавши про бл. п. Володимира Барвѣньского, єго працю для просвѣты и гаразду нашого люду, заохотивъ наконецъ згромадженыхъ, щобы вступаючи въ єго слѣды трудились невсыпучо для народнои идеѣ. Ôттакъ проф. Ол. Барвѣньскій представивъ историчный образъ внутрѣшныхъ ôтносинъ нашои Галицкои Руси пôсля прилученя єи до Польщѣ, и менно же выказавъ причины затраты руского боярства, упадокъ свобôдного стану бортникôвъ и духовеньства, а наконецъ сумну долю селяньства, закрѣпощеного шляхетчиною. Всѣ присутній выслухали сй ôтчиты съ великою увагою и нагородили прелегентôвъ грôмкими оплесками. Пôсля ôтчитôвъ оголошено повысше поданый результатъ выборôвъ нового выдѣлу и абсолюторію давному выдѣлови, ôттакъ вписалось ще 12 новыхъ членôвъ-селянъ, а позаякъ вычерпано порядокъ дневный, замкнувъ дръ Лучаковскій засѣданье о год. 6-ôй вечеромъ.

= **Wybory szlacheckie.** Пôдъ симъ заголовкомъ умѣстивъ „Kurjer Lwowski“ гарну сатиру на нашй галицкй выборы. Авторъ ѣде съ знакомымъ шляхтичемъ до п. prezesa „на передвыборчй“ зборы; по дорозѣ пытаесь о „партіи“ въ повѣтѣ. „Partje? — a różnie. Jak się da... Prezes trzyma się stale wista, hrabia preferansa, inni na wszystko zgodliwi,—ja także. Алежь нѣ, ôтзываесь той, — пытаюсь о партіи политичній. O stronnictwa! — съ квасомъ ôтповѣвъ товарищъ, а якй-жь у насъ можутъ бути сторонництва? Wszyscy ziemianie, sąsiedzi... На добрôмъ обѣдѣ говорено о тôмъ и о сѣмъ, лишь о выборахъ нѣ слова. По обѣдѣ засѣли при зеленыхъ столикахъ. П. презесъ съ талісю картъ въ руцѣ „zagaił“: не тратьмо дорогого часу, — рѣшаймось, кого выбирати. А сóż to, pan Hipolit (дотеперѣшный посолъ) umarł? — вырвавсь якійсь шляхтичина. Всѣ засмѣялись; предсѣ не умеръ, але нова „каденція“... Ктось пропонуе поминути дотеперѣшного ледачого п. Ипполита. Ôтзываесь зъ кута грôмкій шляхотскій басъ: Ależ to byłoby, panie, nie po sąsiedzku! Всѣ загомонѣли: Hipolita, Hipolita! П. презесъ закôнчивъ: Dziś jeszcze zawiadomię o tem komitet centralny. И сѣли до картъ.

— **Архидіякономъ-инфулатомъ** именованый о. Юл. Пелешь, не хоче однакожь приняти и завѣдомивъ о тôмъ вже Преосв. еп. Сильвестра; крылошанами именованй оо. Бѣлевичь, Фаціевичь и Бѣлецкій. Такъ доноситъ „Dz. p.“

— **Вѣсть о потвержденю статутôвъ Братства церковного въ Чернôвцяхъ** львôвскимъ ординаріятомъ оказалась, на жаль, **неправдивою**.

— **Преосв. еп. Сильвестеръ** выдавъ дня 14 мая куренду, котрою взываe руске духовеньство, щобы спомагало „Kółka rolnicze“.

— **Въ „Рускôмъ Сіонѣ“** (ч. 9) читаемъ: „Папа Левъ XIII, дбаючій о чистоту греческого обряду, установивъ въ Римѣ комисію пôдъ предсѣдательствомъ Впр. архіеп. Іосифа Сембратовича для ревизіи литургійныхъ нашихъ книгъ. Дня 15 с. м. кардиналъ Симеони, префектъ св. конгрегаціи пропаганды, инавгуровавъ на великôй сали сеи конгрегаціи засѣданя тожь комисіи. — На тôмъ засѣданю бувъ присутный Впр. Іосифъ Сембратовичь, о. Мартиновъ, єзуитъ и два каноники илирійскй. Пр. еп. Сильвестеръ просивъ, щобы св. престолъ позволивъ подôбну комисію и у насъ въ Галичинѣ зложити. Кардиналъ Симеони письмомъ зъ дня 20 марта с. р. заявивъ, що св. отець згодився на тоe, и на тôй пôдставѣ еп. Сильвестеръ установивъ комисію, котрои задачею буде: книги церковній переглянути, всякй зайшлй змѣны и блуды справити, докладный и ясный типикъ уложити и тымъ способомъ однообразность въ нашôмъ богослуженю впровадити. Въ складъ тои комисіи входятъ: еп. Сильвестеръ яко предсѣдатель; дальше оо. крыл. Владиславъ Бачиньскій яко мѣстопредсѣдатель, крыл. Іоанъ Величко, ректоръ Александеръ Бачиньскій, духовникъ семинаріи Изидоръ Дольницкій, дръ Теофиль Сембратовичь, катихитъ Онуфрій Лешкій; дальше зъ за-львôвскихъ оо. Игнатій Галька зъ Дубковець, Порфирій Бажаньскій зъ Сорокъ, Онуфрій Зацерковный зъ Скнилова. — Декреты для тыхъ членôвъ розôшлются сими днями. Вже въ мѣсяцю червню буде мати та комисія перше свое засѣданье.“

— **Зъ Турчаньского** пишутъ намъ: До недавна еще лежавъ снѣгъ у насъ, засвѣтило потому сонечко, на дворѣ потеплѣло, люде взялиси до орання, були навѣть дни горячй, а ôтъ 18 лат. мая такъ постуденѣло, що годѣ було худобину пустити въ поле пасти, а ту сухои пашѣ не було у нѣкого, бо довга зима все зъѣла. Длятого и орати не було при чѣмъ. Мѣсцями по селахъ худоба выгинула зъ голоду еще передъ весною, особливо коровы и молодникъ. Гдекотрй господарѣ лишились безъ молока, на пôстнôмъ чирѣ съ маленькими дѣтьми. Радо повѣтова! Ту маешь поле до дѣланя! И чомужь нѣчого не радишь надъ тымъ, коли зовешься радою! Однакъ не тôлько сельскимъ газдамъ погинуло много худобы зъ причины браку пашѣ; то само сталося и на обшарахъ двôрскихъ. Въ самôй Боберцѣ, въ дворѣ у князя Свидригайлы Свидерского выгибло до теперь надъ 50 штукъ худобы рогатои. А маете знати, що тогды, коли передъ 8 роками бувъ властителемъ Боберки п. Пилятовскій, то мавъ ôнъ найкрасшу худобу на цѣлй горы, бо сѣявъ для худобы конюшину и розмаитй травы, а теперь на тôмъ самôмъ ланѣ двôрскôмъ менша худоба гине зъ голоду! Паша, паша! — то пôдпора цѣлого господарства. Того не розумѣе теперѣшный властитель Боберки, а еще не такъ ôнъ, якъ єго pan rządca Андрей Осуховскій, котрый по ôтъѣздѣ князя Свидригайла до Италіи въ осени минувшого року самъ господаривъ въ Боберцѣ на свою руку. Той pan rządca бувъ колись самъ дѣдичемъ кôлькохъ селъ, а теперь розмарнувавъ все и зôйшовъ на простого „rządc-y“. Але гоноръ шляхетскій въ нѣмъ не замеръ; минувшого року кандидувавъ на маршалка рады повѣтовои въ Турцѣ. А були въ тутешнôмъ повѣтѣ такй люде наивнй, котрй єго кандидатуру попирали. Чижь не „турецкій“ повѣтъ? — Въ нашй горы пхаются теперь Нѣмцѣ, а навѣть и краковяки. Закупуютъ то самй лѣсы, то цѣлй села и гадаютъ закладати розмаитй фабрики. Но намъ здаеся, що и въ Парижи не зроблятъ зъ ôвса рижу.

— **О. Ф. Медведскій** зъ Янова (коло Теребовлѣ), простуе вѣсть, будьтобы ôнъ коли небудь пôдписавъ яку петицію за скасованьемъ рускихъ святъ.

— **Жандармерію въ Галичинѣ** збôльшено 27 постерунковыми комендантами и 30 жандармами. На тую цѣль призволила рада державна на послѣдньй сесіи додатковый кредитъ 40.000 зр.

= **Въ Вѣличцѣ** *завязався* 30 м. м. комитетъ для устроеня рôльничо-промысловои выставы; комитетъ выдавъ ôтозву, въ котрôй проситъ пп. рôльникôвъ и господарôвъ, щобы численными оказами сю выставу обôслали. Выстава ôтбудеся 25, 26 и 27 серпня с. р.

— **Градъ и буря** наробили великои шкоды въ засѣвахъ и огородахъ слѣдуючихъ селъ бережаньского повѣта: въ Козовôй, Литятынѣ, Базникôвцѣ, Комарôвцѣ, Дубрщи, Кривôмъ, Козôвцѣ, Конюхахъ, Выбудовѣ, Геленковѣ, Теофилôвцѣ, Викторôвцѣ, Ценевôй и Слободѣ.

— **Нову бурсу** для убогихъ ученикôвъ школъ нормальныхъ и гимназіяльныхъ заложено въ Бучачи. Бурса отворена буде съ днемъ 1-го л. вересня с. р. и дасть помѣщенье початково тôлько 4 ученикамъ. Стараючйся о принятье маютъ вносити поданя, выказавшися добрымъ здоровльемъ, вѣкомъ ôтъ 9—13 лѣтъ, вѣроисповѣданьемъ гр. к. або римск. кат. обряда и добрымъ поступомъ въ наукахъ, на руки дра Едварда Крижановского въ Бучачи, найдальше до 15 л. серпня с. р.

— **Въ Краковѣ приарештовано,** пôсля донесеня „Czasu“, одного молодого человѣка, котрый розлѣплювавъ въ ночи по улицяхъ мѣста ôтозву польскихъ соціялистôвъ захôдноп Галичины, выдану въ Краковѣ въ маю с. р. При зробленôй въ мешканю арештованого ревизіи знайдено черенки, котрыми выдрукованй були ôтозвы; кромѣ сего знайдено еще другй друкарскй приборы, а такожь одну велику петарду. Противъ арештованому заряджено судово-карне слѣдство.

= **Цѣкавый поединокъ** ôтбувся сими днями въ Вѣдни мѣжь двома официрами, пенсіонованымъ надпоручникомъ Больгаромъ а пôдполковникомъ, професоромъ въ войсковôй школѣ для штабовцѣвъ, Шляєромъ; послѣдного поцѣлила кулька противника въ саму середину чола и убила сейчасъ на смерть. Причиною дуелю було се, що Больгаръ, будучи редакторомъ „Militärzeitung“, обговорювавъ въ кôлькохъ статіяхъ дѣяльнôсть и способности Шляєра досыть неприхильно (хочь приличнô), выступаючи головно (не называючи имени) противъ проектованого именованя Шляєра шефомъ маючого формуватись войскового желѣзничого ôтдѣлу. Шляєръ бувъ дуже нервовымъ и горячковымъ человѣкомъ, тожь сильно розъярився и пôславъ до Больгара секундантôвъ. Больгаръ обходивсь пôдчасъ цѣлои сеи аферы дуже холоднокровно и тактовно, стараючись мирно залагодити цѣлу непріятну справу-вже для того, що не бачивъ въ своѣй умѣрено написанôй критицѣ нѣякои образы. Однакожь Шляєръ не даваvъ навѣть говорити о згодѣ, и вже по вызовѣ не мôгъ повздержатись на стôлько, щобы не образити еще въ послѣдньй хвили — и то зовсѣмъ безъ причины—свого противника и єго секундантôвъ. Се вразило очевидно Больгара до живого, — особливо, що ôнъ бувъ дуже любленый во всѣхъ кругахъ и уникавъ всякого злишного конфликту. Замѣтити еще треба, що Больгаръ уживае 4 ого числа окулярôвъ и власне за для своихъ слабыхъ очей мусѣвъ ити на пенсію; однакожь помимо сего уходивъ за доброго стрѣлка. Стрѣляно зъ гладкихъ пистолетôвъ (*негвинтованыхъ*), зъ котрыхъ кождый стрѣлъ зъ горы дуже непевный. Мимо того, чи то съ намѣромъ чи случайно, на-певно годѣ сказати, убивъ Больгаръ Шляєра, вычекавши впередъ на выстрѣлъ противника. Убійця арештованый и переданый карному судови. — Яко редакторъ станувъ Больгаръ до дуелю въ цивильнôй одежи; колибъ такъ бувъ ôнъ погибъ, то єго въ активнôй службѣ зôстаючого противника, булибъ могли лишь войсковй суды потягати до отвѣчальности, а якъ звѣстно, дивлятся сй суды на такй аферы зъ зовсѣмъ ôтмѣнного становиска. Єслибъ Больгаръ бувъ бився въ войсковôй одежи, не моглибы були такожь цивильнй суды потягати єго до отвѣчальности.

— (**Дрôбній вѣсти.**) Въ Петербурзѣ прійшло недавно до дуелю межи батькомъ а сыномъ; — причиною було, що любились — въ однôй. — Краковскій проф. операторъ дръ Микуличь выконавъ сими днями дуже щасливо небезпечну операцію вытинаня рака въ горлѣ. — Въ провинціи Нью-Джерсей, въ пôвнôчнôй Америцѣ, заказано продавати тютюнъ для неповнолѣтныхъ. — Позавчера розкинено въ Вѣдни много соціялистичныхъ ôтозвъ и писемъ. — Въ Кишиневѣ обôкрали невыслѣджени доси злодѣѣ полицію, а именно розбили касу; арештовано кôлькохъ людей, однакожь всѣхъ выпущено, бо показались безвинными. — Въ Женевѣ убила сама себе нигилистка Бардина, попавши по довголѣтнôмъ побытѣ въ Сибирѣ — въ меланхолію.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ Аепархіи Львôвскои.

Испыты конкурсовй для духовеньства ôтрочено зъ причины святъ Сош. св. Духа на 12 и 13 червня (замѣсть на 14 и 15 якъ було обвѣщено).

Завѣдательство въ Нестеровцяхъ по смерти о. Иполита Барвѣньского дано ex currendo о. Михаилу Садовскому, душпастырю въ Высынôвцяхъ, дек. тернопôльского, зô взгляду на вдовицю и заслуги пок. Барвѣньского.

Ôтпустку получили, щобы удатися до водныхъ купелѣвъ оо.: 1) Володимиръ Билиньскій, сотр. въ Соколовѣ, дек. бучацкого, на 4 недѣлѣ; 2) Левъ Лагодиньскій, капел. въ Тростянци, дек. золочѣвского, на 6 недѣль; 3) Кароль Турчиньскій, кап. зъ Кутъ, дек. олеського, на 6 недѣль; 4) Іоанъ Моцѣбовичь, кап. зъ Суходола, дек. бродского на 6 недѣль; 5) Константинъ Когуцкій, кап. въ Кадлубискахъ на 6 недѣль; 6) Дезидерій Щуровскій, кап. въ Боковѣ, дек. пôдгаецкого на 8 недѣль.

Презенту получивъ на капелянію Лоня дек. унѣвского о. Фавстъ Гавришо, завѣдатель Лонѣ; 2) на парохію Мизунь, дек. перегиньского, получивъ презенту о. Мих. Кульматицкій парохъ зъ Повѣтна, дек. городецкого.

— **На церковъ въ Островѣ** (пôдъ Перемышлемъ) жертвували зъ Аеп. львôвскои: 1) о. Іоанъ Реваковичь зъ Волосянки ôтъ себе и прихожанъ 5 зр., 2) о. Теофиль Телиховскій зъ Колоколина на руки п. проф. Царевича 1 зр. Зъ епархіи перемыскои: 3) о. Конст. Чеховичь зъ Девятера ôтъ себе и прихожанъ 7 зр., 4) о. Юліянъ Алексевичь зъ Доброгостова 1 зр., 5) о. Іоанъ Лазоръ зъ Любичи княжои 2 зр., 6) о. Андрей Чарнецкій зъ Нисмичи 4 зр., 7) о. Іосифъ Федоновичь зъ Крущя ôтъ себе и прихожанъ 3 зр. 17 кр. За тй жертвы складаю въ имени святои церкви щиро-сердечну подяку и велике „Спаси-Бôгъ“.
И. Олексинъ, душпастырь.

(Надôслане.)

(За рубр. Над. Ред. не бере на себе отвѣчальности.)

Выборы скôнченй; перейшовъ польскій кандидатъ. Помимо того почуваюся до обовязку зложити всѣмъ моимъ прихильникамъ щиросердечну подяку за ихъ горячй и щирй заходы. — При сей способности дякую такожь Вп. о. Цегельскому, за се, що богослуженье передъ выборами не ôтбулось въ старôй, опарканеной церквѣ, где можна було на замкненôмъ цмынтари кôлька ôтповѣдныхъ слôвъ до зôбраныхъ выборцѣвъ сказати, — але въ новôй, до котрои вôльный зъ всѣхъ сторонъ доступъ, котра окружена жидôвскими домами, котру пильнували жандармы, и передъ котрою — на вôльнôмъ мѣсци — не вôльно було безъ спеціяльного призволу властей съ прилюдною промовою выступити. Дякую такожь сердечно Вп. о. І. Красицкому за „отвѣгну“ промову, въ котрôй згадавъ **свои** заслуги, сказавъ, що „посивѣвъ зъ працѣ для державы, церкви и народа“, закôнчивъ „и симъ Васъ пращаю“, и въ сей горячо патріотичный способъ поперъ **нового** кандидата... Спаси-Бôгъ! — Дякую такожь всѣмъ симъ, що то ажь до 29-ого увѣряли мене о своѣй прихильности и пр., а 29-ого всѣ о тôмъ позабули.

Александеръ Гриневецкій, адъюнктъ судовый въ Буску.

Курсъ львôвскій зъ дня 29. л. мая 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	295 50	299 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	169 —	172 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	301 —	306 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 50	99 50
„ „ „ по 4% ав.	89 30	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	98 50	99 50
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 80	102 80
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 50	99 50
Облиги комунальй Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 65
„ цѣсарскій	5 57	5 67
Наполеондоръ	9 45	9 55
Пôвимперіялъ	9 77	9 87
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ „ паперовый	1 18	1 20
100 марокъ нѣмецкихъ	58 25	59 —
Серебро	— —	— —

безъ текучого куп. безъ купону

ЗАЯВЛЕНЬЕ.

По причинѣ великого банкрутств

Фабрики зигаркôвъ

à la villé de Genève

въ Женевѣ, въ Швайцаріи, єсьмо въ можности давати найлучшй зигарки знанй въ цѣлôмъ свѣтѣ, пониже половины цѣны. Треба користати зъ такъ рѣдкои случайности, щобы прійти до такъ хорошого зигарка. Порука на 10 лѣтъ.

Списъ зигаркôвъ:

5000 цилиндрôвъ, зигаркôвъ кишеневыхъ зъ найлѣпшого срѣбного никлю, регулёваній на минуты, перще 14 зр. теперь лишь 5·25 зр. — дуже елегантна штука. Порука за добрый хôдъ на 10 лѣтъ.

2325 анкерôвъ съ 15 правдивыми рубинами знаменитй, регулёваній на секунды. перше 21 зр., теперь 7 25 зр. Окладина дуже деликатна. Срѣбный никель гравированый. Порука на 10 лѣтъ.

3650 ремонтуарôвъ зъ правдивого двократного золота, накручуваный безъ ключикôвъ, съ дуже деликатною никлевою машинерією, найдешевшй и найлучшй зигарки въ свѣтѣ, перше 24 зр., теперь лишь 10 25 зр.

1000 анкерôвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла пробованй черезъ ц. к. урядъ монетарный, на 16 рубинôвъ, дуже добре регулёваный. Перше 27 зр, теперь 12·40 зр.

1400 правдивыхъ ремонтуарôвъ зъ прявдивого 13-лутового срѣбла, накручуваній безъ ключика, упривилеёвана машинерія зъ правдивого никлю, регулёваній на секунды, по нечуваной еще цѣнѣ, перше 35 зр. теперь 16·50 зр.

4200 французскихъ будячихъ зигаркôвъ столовыхъ, всѣ съ галасуючимъ апаратомъ, перше 12 зр., теперь лишь 4·80 зр., дуже цѣнній для кождои родины, для кождого ремѣсника. (5—?)

Кожде, хотяйбы найменше замовленье залагоджуеся точно въ сей часъ. Треба якъ найскорше замовляти. На доказъ, що сей анонсъ не маe на цѣли нѣякого обманьства, обовязуемося, скоро зигарки не сподобаются, приняти ихъ назадъ а грошѣ звернути.

Th. Schmejkal,
Wollzeile 33. Wien

„МЕРТВЙ ДУШЪ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Литографіи бл. п. Володимира Барвѣньского мы вже розôслали тымъ, що до сего часу ихъ собѣ були замовили. По причинѣ, що пересылка почтова насъ о много бôльше коштуе, якъ мы надѣялись, змѣняемо цѣну якъ слѣдуе: 1 примѣрникъ безъ пересылки 50 кр., съ пересылкою **нефранкованою** 62 кр., съ пересылкою **франкованою** 88 кр. — Просимо о вчасній замовленя, бо обстальовано лишь невеликій накладъ литографій.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рôкъ,

при участи кружка кіевскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

ОБРАЗКИ

на преміи для дѣтей

поручаe

К. М. Вознякъ

во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому),“

сотка по **60 кр., 1 зр., 1 зр. 60 кр., 2 зр. 50 кр. и 3 зр.**

(8—?)

Такожь

Молитвословы для дѣтей по 15 кр. ш.
„ „ бôльшй 20 кр. ш.
„ „ молодежи 30 кр. шт.

Молитвословы для молодежи оправнй въ полотно съ вытискомъ „Нагорода пильности“ по 35 кр.

Молитвенники народній по 20 кр. штука.

При замовленяхъ образкôвъ высше 10 зр. ôтсылаю франко.

Съ почтенiемъ

К. М. Вознякъ.

Испытованый учитель

народныхъ школъ

пошукуе приватнои лекціи у священика, або въ иншôмъ рускôмъ домѣ, для дѣтей такъ школъ початковыхъ якъ и выдѣловыхъ, за умовленою платою. Речинець до серпня 1883. — Адресъ черезъ редакцію „Дѣла“.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнй Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Еедиарского.

Ч. 57. Львôвъ, Субота 21 мая (2 червпя) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крóмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часопися „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл
на пôвъ року . . 6 рубл
на чверть рок . . 3 рубл
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть року . 4 рубл
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

По выборахъ.

II.

Въ послѣднôмъ числѣ „Дѣла“ высказали мы нашь поглядъ на результатъ выборôвъ зъ становища рускаго, нынѣ выскажемось зъ становища загально-краєвого. И отъ, мусимъ рѣшучо заявити наше глубоке пересвѣдченье, що якъ Русины въ особенности, такъ и цѣлый край въ загалѣ не може бути вдоволеный зъ результату выборôвъ зъ сельскихъ курій. Се наше пересвѣдченье потверджуютъ и гдеякí польскí газеты, — не кажемъ вже „Kurjer Lwowski“, але и „Reforma“ та „Dziennik Polski“. Всѣ тí дневники констатуютъ, що при выборахъ выйшло „занадто богато консервативного елементу“ и „за богато ц. к. старостôвъ“. „Czas“ очевидно тріюмфуе, а „Gazet-ы Narodowa и Krakowska“ вторуютъ.. Розумѣесь, що на польскôй части прасы, невдоволенôй зъ выборôвъ, оправдалась добре звѣстна, свято-правдива пословиця „Mądry Polak po szkodzie“. Мы еще далеко передъ выборами остерѣгали суспôльнôсть польску передъ небезпеченьствомъ тыхъ кандидатуръ, якí поставивъ жидôвско-шляхетскій самозванчій комитетъ. Але, якъ звычайно, шовинизмъ „народовый“ ошоломивъ бувъ всѣхъ Полякôвъ, такъ що до ихъ умôвъ не мôгъ пробити собѣ доступу нѣякій здоровый голосъ. Ажь нынѣ, по довершенôмъ фактѣ, зрозумѣли гдеякí Поляки справедливôсть пророцтвъ рускои Кассандры; ажь нынѣ — хочь за пôзно — порозумѣли они, що таки лучшимъ набыткомъ для краєвого сойму бувбы прим. проф. Александеръ Огоновскій, якъ ц. к. староста Баранъскій, або котрый другій его товаришь по титулѣ. Мы, очевидно, мали право и обовязокъ розбирати и критикувати польскихъ кандидатôвъ на рускí округи выборчí, бо мы предвиджували, що при нынѣшныхъ нашихъ суспôльныхъ и политичныхъ ôтношеняхъ и при способѣ агитацій противникôвъ прійдесь намъ въ многихъ нашихъ округахъ упасти, — отже мы бажали, щобы, якъ має вже выйти посолъ-Полякъ, выйшовъ хочь якій гôдный чоловѣкъ, котрыйбы знавъ потребы и нужду нашого народа, самъ ôтчувавъ єи и мавъ добру и щиру волю выступати въ соймѣ противъ всякои нарôдъ нашь тяжко гнетучои несправедливости и кривды. Се рѣчь вповнѣ ясна и зрозумѣла. Намъ не все одно, чи въ рускôмъ округѣ выйде гр. Круковецкій, чи кн. Сапѣга, котрый на передвыборчôмъ зборѣ выразно сказавъ, що „чорта варто, чи хлопъ має кôлька крейцарôвъ въ кишени, чи нѣ, если не має чогось иншого, розумѣесь, „narodowego ducha“. Можнабы предсѣ всѣ рускí округи подѣлити на злôсть Русинамъ мѣжь аристократôвъ „końskiego kasyna“, а що лишилосьбы, заповнити ц. к. старостами... Для польского центрального комитету се може и здавалобыся чимсь зовсѣмъ природнымъ, але для Русинôвъ нѣ. Русины мусятъ робити рôжницю мѣжь польскими послами, бо остаточно польскí послы становлятъ величезну бôльшôсть въ соймѣ и въ рукахъ польскихъ послôвъ соймовои бôльшости спочиває доля краю. Въ безпосереднôмъ интересѣ Русинôвъ лежитъ, щобы мѣжь польскими послами була поважна партія — що такъ скажемъ — демократôвъ-„народолюбцевъ“, съ котрыми бодай въ принципіяльныхъ економичныхъ питаняхъ рускí послы-демократы-народолюбцѣ могли спôльно поступати въ жизненныхъ справахъ народныхъ. И ось въ тôмъ спочиває ядро питаня, чи може бути цѣлый край, — якъ рускí такъ и польскí масы народнí, — вдоволеный результатомъ выборôвъ.

Правду сказати, въ попереднôмъ соймѣ була еще хочь дрôбна фракційка такихъ послôвъ-Полякôвъ, котрí часомъ моглибы разомъ съ рускими послами пôднести руку, — бувъ остаточно такій Круковецкій, котрый при всякôй добрôй случайности надставлявъ зеркало вельможнôй совѣсти, щобы приглянулась собѣ, якъ она вызирає... Нынѣ, пожалься Боже, мѣжь именами польскихъ послôвъ зъ сельскихъ округôвъ не бачимъ именъ, котрíбы могли творити таку фракцію и здаєсь не буде другого Круковецкого... Шляхта и ц. к. старосты! — они будутъ становити непобориму, всерѣшаючу бôльшôсть нового сойму. Съ кимъ ту рускимъ посламъ, такôй мало-численнôй отже и слабо-сильнôй фракціи опозиційнôй лучитися? — Нема съ кимъ!

Неôтрадна для нашихъ послôвъ, єдиноправдивыхъ и щиро-прихильныхъ заступникôвъ рускаго народа — перспектива! Интересы заступованого ними народа, а интересы шляхты противорѣчатъ собѣ въ всѣхъ принципіяльныхъ справахъ, въ справахъ политичныхъ, соціяльныхъ, економичныхъ, просвѣтныхъ и церковныхъ. Инакше и не може бути — „кожда рука собѣ крива“. Возьмѣмъ лишь для примѣру гнетучо-несправедливу для громадъ уставу дорогову. Мы не сумнѣваємось, що рускí послы, если лишь нагодилабыся случайнôсть, съ цѣлымъ натискомъ пôднеслибы сю „хлопску кривду“, — але чи можна сподѣватися, що ихъ голосъ знайде послухъ у интересованои шляхты, соймовои бôльшости, — чи можна того сподѣватись, коли мы дуже добре собѣ пригадуємъ, що коли минувшого року гр. Круковецкій пробовкнувъ лишь щось троха о несправедливости уставы дороговои и о потребѣ єи реформы, то въ цѣлôмъ соймѣ ажь зароилось, мовь въ муравельнику, коли встромити въ него дручокъ, — и шляхтичѣ заглушили смѣльчака фарисейскимъ аргументомъ, що „двôръ поноситъ навѣть бôльшій тягарѣ, якъ громада?“... Чи можна сподѣватися, що бôльшôсть сойму призволитъ на справедливѣйшій розкладъ на двôръ и громаду тягарôвъ на удержанье школы? Возьмѣмъ примѣры иншого крою: чи можна надѣятись, що голосъ рускихъ послôвъ за ощадностею краєвого гроша буде выслуханый, коли два роки тому бôльшôсть соймова выслухавши таку важку въ аргументы бесѣду нашого достойного и поважного посла о. Качалы противъ удѣленя 10.000 зр. запомоги для ксёндзôвъ Змартвыхвстанцевъ, съ легкимъ серцемъ ухвалила черезъ аклямацію тыхъ 10.000 зр.?... Чи можна сподѣватись, що голосъ рускихъ послôвъ буде выслуханый, коли на Бога молити будутъ, щобы зъ уваги на матеріяльный станъ краю не выдавати миліонôвъ на такí непродуктивнí а лишь блыскотливí рѣчи, якъ реставрація королѣвского замку на Вавелю? Чи можутъ рускí послы мати надѣю, що ихъ голосъ въ справахъ дотычачихъ автономіи нашои церкви и обряду въ справахъ національного выховуваня и образованя рускои молодѣжи въ школахъ, и пр. и пр. — знайде послухъ и увагу?

На послôвъ зъ мѣстъ Русины такожь не можутъ мати нѣякои надѣѣ. Досвѣдъ поучивъ насъ, що послы зъ мѣстъ, псевдолибералы польскí и жидôвскí, въ всѣхъ важныхъ справахъ идутъ рука въ руку съ шляхтою. Мѣжь обома тыми сторонами существуе мовчалива угода, основана на принципѣ „do, ut des“. Послы зъ мѣстъ попираютъ шляхту, а шляхта однодушна безъ розбору ухвалюе всякí „копытковí“ такъ утяжливí для сельскихъ громадъ. Чи можутъ отже рускí послы надѣятись, що може послы зъ мѣстъ будутъ ихъ попирати?

Все се питаня такí, на котрí вже наперед можна дати ôтповѣдь, бо колибъ ось въ сѣй хвили спытавъ о те нынѣшну бôльшôсть соймову, она ôтрубалабы „Non possumus“, — и остаточно насъ така ôтповѣдь и не повинна здивувати, бо сказано — „кожда рука собѣ крива“,... самозаховавчій змыслъ диктуе кождôй верствѣ, кождôй кастѣ суспôльнôй дбати о свôй власный розвôй, якъ найширше розпускати парости, а якъ найглубше корѣнь.

Мы не легковѣрнí идеалисты; мы очитались въ своѣй исторіи и перебули добру школу досвѣду, — мы мусѣли научитись глядѣти на фактичный станъ реальнымъ поглядомъ, мы вже, хвала Богу, розумѣемъ „свѣтови ладъ“. Мы порозумѣли и ось-яку найновѣйшу хитрôсть паньску.

Неразъ читаємъ въ криминалистичныхъ справозданяхъ, що злочинець, сповнивши лихôдѣйство, самъ въ першôй хвилѣ злякаесь свого страшного чину и шукае оправдань та выкрутôвъ для власнои своеи совѣсти. Таке психологичне явище обсервуемъ мы теперь на однôй части львôвскои польскои прасы, обговорюючои результатъ выборôвъ. — Лишь 9 рускихъ послôвъ на три миліоны народа! — въ першôй хвили якось маркотно стае грѣшнôй совѣсти и шукае выкруту. — „Колибъ „ukrainofile“ — пише „Gaz. Nar.“ були порозумѣлися съ центр. польскимъ комитетомъ, булибы дôстали 15—20 крѣселъ; а то они *получились съ „moskalofilami“* и Поляки дали имъ „argumentum ad hominem“. Спаси-Бôгъ за „ласку“! Въ борбѣ о спôльнí всѣмъ Ру-

Въ справѣ нашои церкви.

(Конецъ.)

Русины пріймили унію salvo ritu graeco, котрый незмѣнно заховати приречено. Мимо того вже давнѣйше не противленося значнымъ перемѣнамъ въ хосенъ обряду латиньского; по нынѣ дѣются радикальнí змѣны. Нынѣ будьто для скрѣпленя уніи заводятся Змартвыхвстанцѣ, а якъ сказано, для пôднесеня чина Василіянъ новиціятъ ихъ съ маѣткомъ Добромиль, ôтдаеся въ руки єзуитамъ, якъ колибъ вже вдôбныхъ Русинôвъ къ тому не було. Будутъ же то Василіане, котрыхъ выховаютъ Єзуиты? Нѣ, то будутъ Єзуиты. Обрядъ греческій однакъ Змартвыхвстанцевъ анѣ Єзуитôвъ до теперь не знавъ. Значитъ же то заховувати обрядъ греческій?

По поводу заявленя Гниличокъ митрополитъ усуваеся, консисторія маѣ бути пурификована... Єсли болестно Русинамъ въ той спосôбъ розставатися съ своимъ отцемъ-владыкою, то тымъ бôльше они, наученí исторіею, не можутъ глядѣти рôвнодушно на наслѣдникôвъ: Чи будутъ то Русины, котрí заховалибы обрядъ греческій, не пôдкопували народности рускои?

Дальше, якъ проповѣдаютъ дневники польскí, звычайно добре поинформованí, и сѣменище гр. к. маѣ перейти пôдъ зарядъ Єзуитôвъ, чи иншихъ духовныхъ лат. обряда и польского духа. Ту знôвъ запытати мусимо, будежь то клиръ рускій, котрый выховаютъ латинники?

До теперь стояла церковь унитска на взаимнôмъ довѣрію и любови народа рускаго до своихъ народныхъ душпастырѣвъ. Ту пробиваеся не иншій замѣръ, якъ розôрвати звязь межи церквою и народомъ, щобы єго лекше вынародовити.

Може бути, що пôдъ нового рода руководствомъ выховаются гдеякí священики, котрí може и задержатъ внѣшнí формы греческого обряда: но того рода священики, котрыхъ духъ напоѣный идеями несвоєнародными, котрыхъ серце накормлене чувствомъ не на тлѣ свого народа прозябшимъ, прійдутъ конечно лицемъ къ своѣй паствѣ въ тое трудне положенье, що обѣ стороны станутъ собѣ чужими, и въ консеквенціи конечно послѣдуе то, що анѣ слѣду не буде того взаимного довѣрія и тои теплои любови, якí божественне евангеліе кладе въ основу христіяньскои церкви.

Колибы ходило о католицизмъ, то стараньемъ Полякôвъ передовсѣмъ повиннобы бути: навертати своихъ родакôвъ-лютеранъ, жидôвъ, магомеданъ... Тымчасомъ тыхъ лишаеся безъ уваги, а тôлько униты Русины, столѣтіями не можутъ дôждатись святого спокою.

Маѣжь таке поступованье съ Русинами унію скрѣпити? Нѣ, вже длятого, бо Русины, поученí сумною исторіею, ненавидятъ Єзуитôвъ. Най намъ не говорятъ, що Русинамъ не станеся кривды, що Єзуитамъ заказано посягати на обрядъ греческій, пôдкопувати народнôсть руску; заказано оно було и давно, — ба, Єзуиты самí повторяли, що поважаютъ обрядъ греческій и шануютъ народнôсть руску, однакъ выхована въ ихъ школахъ молодѣжь була такъ пôдготовлена, що потому громадно опускала обрядъ греческій и народнôсть руску.

Одинъ єзуитско-польскій духъ, Сарницкій, родомъ Полякъ, днесь у народа крайно презрѣнный, вступившій въ чинъ Василіянъскій, стався причиною ôтобраня ôтъ Русинôвъ Добромиля, — а що буде, коли выховаеся того рода людей десяткаи або сотками? Чи не пропадутъ для Русинôвъ решта дотацій церквей, якí имъ по тяжкихъ часахъ позôстали? Що не ôтобрала унія давнѣйше, кого не вынародовила до теперь, — маѣ она выдерти и вынародовити нынѣ.

Уважаемъ нашимъ обовязкомъ пôднести до вѣдомости Вашои Святости, що въ наслѣдство заведеныхъ и, по слухамъ, завестися маючихъ реформъ овладѣло рускимъ народомъ тов, — дай Боже, щобъ показалось неправдивымъ — пересвѣдченье, що маѣтки рускихъ фундацій оконечно для рускихъ церквей пропадутъ, и що вѣра и народнôсть предкôвъ єго призначенí на загладу. И не диво, бо средства видитъ ôнъ тіи самí, якими Русь въубожено и вынародовлено. Въ виду отже тои сумнои перспективы належитъ обавлятися, щобы деперація не выробила гадки въ народѣ уникати высше сказаного зла, въ якійбы то не було способѣ.

Папа Урбанъ VIII вырѣкъ: „O vos mei Rutheni, per vos ego Orientem spero convertendum!“ Нынѣ противно поступаеся такъ, якъ бы хотѣли цѣлый Всхôдъ ôтъ соединеня съ Римомъ ôтстрашити.

Для того мы, рускí послы обряду греческо-католицкого при Соймѣ, преданнí кат. церквѣ, пôдносимо нашь голосъ именемъ народа рускаго, якъ въ интересѣ катол. церкви, такъ въ интересѣ уніи; бо ктожь схоче пріймити унію, коли увидитъ, що сталося съ Русиниами, котрí унію пріймили и въ нѣй хотѣли вытревати? На тлѣ исторіи и на досвѣдѣ зъ теперѣшныхъ часôвъ мали мы честь по щирому нашому пересвѣдченю отверто представити Вашôй Святости сумне положенье галицко-рускаго народа, якъ пôдъ взглядомъ єго церкви, такъ и єго народности. Мы, бачится намъ, доказали ложнôсть и тенденційнôсть всѣхъ тыхъ клеветъ, якí такъ до стôпъ Вашои Святости, якъ и до трону Єго Имп. Величества на Русинôвъ повалилися. Мы, думаемъ, сконстатували, що якъ було за часôвъ польскои републики, такъ и нынѣ есть у Полякôвъ, котрымъ въ тôй мѣрѣ латиньске духовеньство всею интензивностею помагае, непоколебиме намѣренье рускій нашъ нарôдъ, посредствомъ латиньского обряда, въ якійбы то не було способѣ, спольщити и въ той спосôбъ свою велико-державну идею осуществити. Зъ того всего видно, що цѣла ихъ акція не есть вымѣрена на скрѣпленье уніи, але на реставрацію Польщѣ, — а що Русины о нѣй и чути не хочутъ — inde irae! Колибъ нашь смиренный голосъ удостоився послуху, где мы отверто высказали, що уживанí средства будутъ помагати тôлько полонизаціи, а не скрѣ-

синамъ права народнѣ въ Галичинѣ мѣжь Русинами нема „ukrainofil-ôвъ“ або „moskalofil-ôвъ“, — всѣ „єдино суть“. Коли мы бажаємъ мати въ соймѣ мандаты, — то не хочемъ мати ихъ зъ „ласки“ за то, щобъ кто зъ насъ мавъ стати „Kaszewk-ами“, але хочемъ собѣ ихъ выбороти самопôзнаньемъ и довѣрiемъ народа. Не смѣйтеся панове! Въ окрузѣ Гусятынъ-Копычинцѣ — коли ктось спытавъ зôбраныхъ рускихъ выборцѣвъ, чи чуются въ силѣ выдержати до послѣдноi хвилѣ за о. Сѣчиньскимъ, — то всѣ въ одинъ голосъ закричали: „*А щобы и громы въ насъ лупкали!*“ — „Dziennik polski“ зновъ почувши, що въ рускôй прасѣ проговорюютъ щось о „сецесiи“ рускихъ послôвъ, — прибравъ подобу непорочного голуба и медоточивыми усточками радитъ рускимъ посламъ лишитись въ соймѣ, бо пôсля єго информацiй, якiйсь посолъ має поставити въ соймѣ якûсь далеко-идучѣ внесеня для урегулёваня справы „польско-рускоi“. Мы просто недоумѣваємъ, — шляхта и ц. к. староства маютъ урегулювати справу польско-руску! „Музика тай годѣ!“ — скажемо хиба словами Шевченка. Намъ бодай здаєся, що тая регуляцiя, колибъ справдѣ була пôднята въ соймѣ, выйшлабы такою, якъ тѣ „епопеѣ мышамъ на снѣданье“, або отъ „ut quid factum esse videatur“... При такôй бесѣдѣ все намъ налазитъ на умъ байка „Ведмежiй судъ“ Гребёнки, где то при подѣлѣ вола мѣжь звѣрôвъ лисичка выйшла дуже добре, бо дôстала „ратицѣ“. Панове шляхта, закимъ зачнете радити надъ регуляцiею польско-рускоi справы, то зауважте, що „мы, Русины, таки простѣ, чорнѣ хлопы!“ — все одно чи въ сурдутѣ, чи въ рясѣ, чи въ сукманѣ, чи въ сѣраку!

Що нашимъ 9 посламъ при такôмъ складѣ сойму чинити, чи вступати до него и по геройски, але безъуспѣшно, боронити интересôвъ народныхъ, чи лишити панамъ-шляхтѣ вольну волю, щобы „догосподарувалась до самого краю“, — се пытанье на теперь єще не выяснене и не рѣшене. „И сюда горячо и туда болячо“ – якъ каже народна пословица. Мы на разѣ зъ своєи стороны не кажемъ анѣ сякъ, анѣ такъ, бо по перше, мы радѣ, щобы всѣ нашѣ патрiоты самѣ надъ тымъ передумали не оглядаючись на гадку чужу, а по друге, сказано: „одинъ умъ добре, але два лучше“, а мы додамо: а найлучше такъ, якъ порѣшатъ тысячѣ умôвъ народного вѣча.

Выборы до сойму.

Мы обчислили вже загальне число голосôвъ, котрѣ упали на рускихъ кандидатôнъ. Всѣхъ голосôвъ ôтданыхъ въ 45-и округахъ выборчихъ всходнои Галичины, т. є. въ тыхъ округахъ, въ котрыхъ нашъ головный комитетъ выборчiй поставивъ рускихъ кандидатôвъ, — було 6894; мусимо однакожь зазначити, що много выборцѣвъ встрималось ôтъ голосованя, а наколибъ всѣ були ôтдали свои голосы, то загальне число, сихъ голосôвъ булобы значно бôльше. А предсѣ сихъ неôтданыхъ въ рускихъ округахъ 703 (!) голосôвъ (9·2% всѣхъ) нѣкто чейже не почислитъ въ користь польскихъ кандидатôвъ; лише рускѣ кандидаты здавна мали и маютъ сей сумный привилей, що кто лише для względów, або страха ради не смѣє (хоть радбы) на свого кандидата голосувати, сей попросту вдержуєсь ôтъ голосованя... Поминаємо ту вже фабрикацiю листъ выборчихъ, весь способôъ переведеня правыборôвъ, выбиранье вôйтôвъ на выборцѣвъ, пресiю свыше при самыхъ выборахъ, котра на пр. въ Долинѣ дôйшла до того, що (якъ пише кореспондентъ „Реформы“) грожено одному противникови п. стáросты арештомъ (!), а пôдъ конець выбору накликувано выборцѣвъ словами: jeszcze trzy, dwa... głosy brakują p. staroście; поминаємъ такожь аргументы въ грошехъ, ѣдлѣ, напитку, — обѣцянкахъ, выглядахъ на дрôбку дровъ зъ лѣса, або кусникъ пасовиска, — поминаємъ такожь жидôвску помôчь для народовыхъ кандидатôвъ. Мы числимо лишь дѣйстно ôтданѣ голосы, безъ взгляду на ихъ внутрѣшну цѣну. Сѣ 6894 голосы репрезентуютъ 45 чисто-рускихъ выборчихъ округôвъ, божь предсѣ мѣста и бôльшѣ посѣлости голосуютъ осôбно. Не увзглядняймо вже, якихъ то штукъ уживаютъ nasi najserdeczniejsi при конскрипцiи, — але числѣмъ загальне число Русинôвъ замешкуючихъ сихъ 45 округôвъ кругло на 2,300.000.

Пересѣчне число припадаючихъ на кождый въ тыхъ округôвъ голосôвъ выноситъ 153; абсолютна бôльшôсть 77; на руского кандидата припадає пересѣчно 64 (40·5% всѣхъ), на польского 91 голосôвъ (59·5%). Подѣливши розмѣрно загальне число Русинôвъ, выйде въ результатѣ, що голосы, упавшѣ на нашихъ кандидатôвъ, репрезентуютъ кругло 1,000.000 Русинôвъ, и то такихъ Русинôвъ, котрѣ о польскихъ кандидатахъ нѣчого чути не хотятъ, до тыхъ чужихъ кандидатôвъ нѣякого довѣрiя не маютъ, котрѣ вже досыть просвѣченѣ, щобы порозумѣти свои правдивѣ интересы и не страхатися пресiи и пр., та щобы станути ôтверто и смѣло при своємъ. И колькома-жь то голосами роспоряджає сей мiлiонъ досыть вже просвѣченого рускоi народа?!... Девятьма. — Пôдчасъ коли на прочѣ 1,300.000 темного, деморализованого и теризованого народа припадає 39 послôвъ-Полякôвъ, бачимо мѣжь выбраными лише 9 послôвъ Русинôвъ. Роздѣливши пôсля повысшого обчисленя число послôвъ, припадалобы на Русинôвъ найменше (въ 48 всѣхъ) 18—20 послôвъ! — а маємо лишь девять! 1,000.000 Русинôвъ репрезентує вмѣсто 18 — тôлько 9 рускихъ послôвъ. И ту можь говорити о свободѣ выбору, о „репрезентацiи“ народностей, краю! Чижь то можна назвати природнымъ, здоровымъ объявомъ, если 1,000.000 Русинôвъ, котрѣ выразно заявили себе Русинами, отверто станули при кандидатахъ поставленыхъ головнымъ нашимъ комитетомъ,— змогли здобутись лише на 9 мандатôвъ?!... А може послы Поляки посмѣютъ выступити въ соймѣ такожь въ имени сего мiлiона?!... А може скажутъ, що сей мiлiонъ не мавъ довѣрiя до головного рускоi выб. комитету?! А не забуваймо, що сѣ народовѣ панове, котрѣ передъ тымъ всегда такъ поквапно покликувались на „партiи“ мѣжь Русинами, мусятъ теперь числитись съ цѣлымъ загаломъ Русинôвъ, — божь сѣ звѣстнѣ Rusini od parady о стôлько хиба Русины, що певно кождый на Руси замешкалый шляхтичь польскiй лучше по руски умѣє и бôльше Русинъ нѣжь они,— хоть не называєсь Rusin-омъ. И сего не забуваймо, що Русины здобули 4 новѣ округи, що отже се „довѣрiе“ нашихъ селянъ до dworu и rządu якесь дуже непевне. Наведенѣ повысше числа повинны загрѣти насъ до єще усильнѣйшои дальшои працѣ надъ просвѣтою народа, до працѣ около лучшои организацiи нашихъ народныхъ силъ.

Якимъ-же причинамъ приписати сей пôдъ кождымъ взглядомъ неприродный и нездоровый розультатъ?!

Въ першôмъ рядѣ мусимъ очевидно причину нашои неудачѣ приписати нелегальнымъ агитацiямъ въ стороны нашого противника. Се рѣчь ясна, и о нѣй хиба не ма що довше розводитись, впрочѣмъ и не можемо, бо за се сконфискувала намъ ц. к. прокураторiя послѣдне число „Дѣла“. Однакожь, жаль сказати, гдекуда и мы самѣ не безъ вины. Польска организацiя выборча давно вже була готова, польскѣ кандидаты давно вже були поставленѣ, (если не офицiяльно, то фактично), польскѣ агитаторы давно вже були приготовили теренъ, — коли у насъ тымчасомъ все ишло вяло и поволи, особливо на провинцiи. Властивыхъ комитетôвъ выборчихъ окружныхъ у насъ на дѣлѣ було лишь кôлька, а впрочѣмъ цѣла акцiя почивала въ рукахъ 2—3 людей, та и ôтъ нихъ годѣ було неразъ дôждатись ôтповѣди; въ кôлькохъ округахъ выборчихъ мусѣвъ головный комитетъ поставити кандидатôвъ тôлько на здогадъ, бо комитетôвъ окружныхъ або зовсѣмъ не було, або не давали о собѣ чути. Дуже характеристично для сеи организацiи се, що въ кôлькохъ округахъ упали рускѣ голосы на зовсѣмъ иншихъ кандидатôвъ, нѣжь поставивъ головный комитетъ. Въ Золочовѣ зрѣкся въ послѣднôй хвили о. Танячкевичь, въ Яворовѣ о. Крушиньскiй въ користь кандидатôвъ, котрыхъ шансы були трохи лучшѣ; але въ послѣднôй хвили!.. Головный комитетъ во Львовѣ не мôгъ предсѣ знати, где кто якѣ має шансы... Въ окр. *Чортковъ-Язловець* упало 75 (!— противъ 106) голосôвъ на зовсѣмъ иншого рускоого кандидата; чомужь нѣкто въ часъ не пояснивъ властивого стану рѣчи нашому комитетови?! Въ окр. *Снятынъ-Заболотовъ* ходило зразу о двохъ кандидатôвъ; головный комитетъ поставивъ кого иншого. Одинъ зъ попередныхъ (п. Гладиловичь) врѣкся вже передъ тымъ кандидатуры (въ „Дѣлѣ“); другiй поминувъ волю головного комитету и выступивъ на власну руку (о. Коржиньскiй). Причиною неудачѣ въ окр. *Жидачевъ-Миколаевъ-Журавно* було се, що поставленый на сей окр. кандидатъ — мимо усильныхъ просьбъ тамошныхъ патрiотôвъ — не зволивъ представитись выборцямъ; а тымъ то власне противники головно агитували при выборѣ! Така сама мабуть причина неудачѣ и въ иншихъ гдеякихъ округахъ. Дарма! — выборцѣ до кандидата не прiйдутъ, а маютъ предсѣ неоспориме право бодай подивитись на того, кому съ довѣрiемъ голосы ôтдати маютъ.

Наколи иде о такъ важнѣ справы, то всѣ личнѣ взгляды мусятъ уступати на другiй планъ. Черезъ тое нѣкто еще не понижится, если представится выборцямъ, — такъ само якъ и черезъ тое нѣ, если уступитъ мѣсця кандидатови, котрый мавъ лучшѣ выгляды на выборъ. А вжежь не знати, якъ се назвати, если гдеякѣ „нашѣ“ люде даютъ себе выбирати выборцями, а потомъ лишаются преспокôйно въ дома, опускаючи въ критичнôй хвили народну спрану. Бувало такожь и таке, що самѣ „нашѣ“ люде агитували противъ рускихъ кандидатôвъ, та не уважаючи анѣ на свою повагу, анѣ на присутныхъ патрiотôвъ селянъ, понижувались до сеи степени, що намовляли выборцѣвъ выбирати Ляхôвъ (н. пр. о. Варивода въ Долинѣ, о. Цѣпановскiй во Львовѣ). Наколи спогадаємъ на всѣ повысше наведенѣ причины, то серце стискаєсь: кôлько то працѣ щирыхъ людей пôйшло марно, для того, що не було помочи ôтъ мнимыхъ нашихъ „патрiотôвъ“. Чи-жь се може заохотити другихъ до вытревалости, чижь таке поступованье причинится до збôльшеня поваги тыхъ политикôвъ та перевертнѣвъ у выборцѣвъ-селянъ? Велике число неôтданыхъ голосôвъ дуже ярке кидає свѣтло на причину неудачѣ въ многихъ округахъ.

Дуже важною причиною есть такожь темнота та непорадность нашого народа. Много рускихъ голосôвъ пропадає задля неправильного выголошеня имени кандидата; много для того, що селяне выбираютъ выборцями вôйтôвъ, котрѣ боятся наразити собѣ ц. к. старостôвъ. Се-жь повиненъ бути святый обовязокъ кождого члена нашои интелигенцiи поучати при кождôй случайности народъ; тогды не послухає ôнъ анѣ пôдшептôвъ, анѣ погрозъ, выбере выборцями розумныхъ, смѣлыхъ, независимыхъ людей, — тогды не будутъ рускѣ голосы десятками пропадати задля неправильного выголошеня имени кандидата, — тогды порозумѣє кождый выборець, що то о єго власнѣ интересы ходитъ при выборѣ. Якъ въ однои стороны велике признанье належится всѣмъ тымъ въ нашои интелигенцiи, котрѣ свôй обовязокъ сповнили, такъ въ другои стороны, повинны мы безвзглядно, все и всюды пятнувати и ôтпихати ôтъ себе тыхъ, котрѣ — безъ наглячихъ причинъ — занедбали свои обовязки, або по-просту здрадили свôй народъ. Лишь въ сей способъ зможемо перевести у себе принципъ безвзгляднои солидарности, унеможливимъ горстцѣ жидôвскихъ и ляцкихъ агитаторôвъ покидуватись нами та нашимъ народомъ.

Незадовго ôтбудутся выборы до рады державноi. Приготовѣмся завчасу и добре, не вычѣкуймо новъ послѣднои хвилѣ. Поки еще всѣмъ намъ въ памяти недавнѣ агитацiи выборчѣ, — организуймо постôйнѣ комитеты або политичнѣ товариства; скликуймо численнѣ зборы выборцѣвъ, идѣмъ мѣжь народъ и обговорюймо съ нимъ всѣ важнѣйшѣ факты зъ нашого политичного житя. Скликуймо вѣча на провинцiи, — скличмо чимъ скорше (мабуть найлучше ок. 25 червня) наше всенародне вѣче. Кандидатôвъ нехай собѣ ставитъ самъ народъ, але зъ другои стороны нехай тѣ кандидаты и послы не посмѣютъ гордити народомъ, нехай стоятъ съ нимъ въ безперерывнôй звязи.

Позавчера ôтбулись выборы зъ мѣстъ. Въ Станиславовѣ перейшовъ при помочи рускихъ голосôвъ дръ Каминьскiй, въ Коломыѣ (майже одноголосно) п. Вербицкiй. Впрочѣмъ сѣ 23 послы зъ мѣстъ, се репрезентанты интересôвъ не стоячихъ въ близшôй звязи съ интересами нашого народа. Що 44 репрезентанты бôльшихъ посѣлостей, котрѣ въ недовзѣ будутъ выбранѣ, такожь анѣ не схотятъ, анѣ не будутъ боронити интересôвъ хлѣборобôвъ-селянъ — се само собою розумѣється. *К—о.*

пленю унiи, — осмѣляємося заявити наше переконанье, якъ належалобы скрѣпити унiю.

И такъ належалобы:

а) усунути вплывъ латино-польского духовеньства на дѣла рускои церкви;

б) реформы, якѣ въ дусѣ греческого обряду оказалибыся потрѣбными, повѣряти лицямъ греческого обряду и рускои народности;

в) и реформу Василiянъ, если вже ви потребу узнано, а тымъ самымъ и новициятъ поручити ôтповѣднымъ до того лицямъ рускои народности и руского духа, а мавтокъ повôставити въ рукахъ властителѣвъ Василiянъ и ихъ въобовязати — поносити кошта новицияту;

г) належалобы на конець не тôлько дальшѣ змѣны, всякѣ дальшѣ инновацiи, чужѣ нашому обрядови, повстримати, але еще усунути змѣны, якѣ вкрались противъ духа греческого обряда и въ суперечность декретôвъ введеня унiи.

Въ той тôлько способъ умы мешканцѣвъ Руси, коли увидятъ, що анѣ обрядъ, анѣ народность не суть загроженѣ, успокоятся въ благо католицкои церкви и унiи.

Се высказавши, остаємъ вѣрными сынами св. кат. церкви и просимо покôрно о апостольске благословенье всему галицко-рускому нами репрезентованому народови.

Во Львовѣ, дня 21 жовтня 1882.

Слѣдуютъ пôдписы 13 рускихъ послôвъ.

Справозданя зъ выборôвъ до Сойму.

Выбôръ въ Пôдгайцяхъ. Тихо, спокôйно сходилися выборцѣ рускѣ 28-го мая вечеромъ до замовленои для нихъ господы въ Пôдгайцяхъ. Мовчки сѣдали за столы и покрѣплялись скромною вечерею; всѣ знали добре, якого имъ посла треба и всѣ мали одного чоловѣка на гадцѣ, а чоловѣкомъ тымъ бувъ Наталь Вахнянинъ. Межи выборцями сидѣло кôлькохъ просвѣченыхъ селянъ, показувались и гдекотрѣ народолюбивѣ священики, а звѣстнѣ патрiоты Фiялковскiй, Досинчукъ и иншѣ скрѣпляли надѣю въ серцяхъ зôбраныхъ, що правда наша не пропаде, що выйде зъ урны Наталь Вахнянинъ. Не помогли нѣ проośбы, нѣ представленя, нѣ грошѣ, котрыми гойно сыпали противники нашого кандидата; правыборы навѣть поновленѣ (беззаконно) въ послѣднихъ дняхъ, не приспорили имъ уклôнныхъ; навѣть Козôвщина, надъ котрою наче яка змора тяготѣє „ржондца“ Добжаньскiй, где священики рускѣ, съ малыми вынятками, холоднокровно придивлювались махинацiямъ противникôвъ нашихъ, навѣть тая сторона прислала намъ 23 людей, що обѣцювали вѣрно стояти за народъ рускiй и не датись нѣ загрозити, нѣ пôдкупити. Мы порахували голосы, — показалось 14 голосôвъ бôльше для Вахнянина, нѣжь для Потоцкого, и мы уклалися спати съ безпечною надѣею, що побѣдимо, що выйде нашъ посолъ, що побѣдитъ наша правда и наша тверда воля. Поляки самѣ рахували вечеромъ 8 голосôвъ для нашого кандидата бôльше, якъ для Потоцкого, а одинъ зъ нихъ хотѣвъ зъ Добжаньскимъ о высоку суму закладатися, що Потоцкiй упаде. Инакше склалося. Пôдъ чорною котарою ночи совершивъ Юдинъ грôшь чорне дѣло. Найшлися здрадники, найшлися и трусы. Грошей давали агитаторы по 40—50—100 зр., а въ послѣднôй хвили гдеякимъ (прим. госп. Б. зъ В.) хотѣли дати 500 зр.!

На другiй день хибло много выборцѣвъ при службѣ божôй ôтправленôй о. Гузаромъ, до котрои спѣвавъ прекрасно хоръ дѣятельныхъ Русинôвъ, спѣвакôвъ зъ Пôдгаєць. Надъѣхавъ цугъ уланôвъ, чейже для убезпеченя спокôйного выбору... „Ржондца“ Добжаньскiй ставъ походжувати пôдъ ескортою жандармерiи по мѣстѣ (чисту мавъ совѣсть и ôтважну душу)... Деканъ зъ Конюхъ о. Онишкевичь и кôлькохъ селянъ ôтказалось ôтъ голосованя — и мы усомнились.

Передъ вступомъ до салѣ выборôвъ зôбрались середъ мѣста выборцѣ, а агитаторы противникôвъ нашого кандидата попирали голосно кандидатуру гр. Потоцкого тымъ, що „ц. к. судъ признавъ хлопа, котрый убивъ жида, невиннымъ“. Добру ôтправу дававъ тымъ крамольникамъ ревный и безстрашный выборець рускiй, мѣщанинъ Ороновскiй, ôтзначавшiйся, якъ и многѣ селяне, н. пр. Будный, Медицкiй и иншѣ щирымъ патрiотизмомъ.

Въ сали выбору запропонувавъ староста комисiю, а коли Русины мавшѣ приготовленѣ картки съ своими членами комисiи, — выборови en bloc противились, — то староста сконстатувавъ безъ констатованя бôльшôсть за пропованою собою листою и розпочались выборы. „Ржондца“ Добжаньскiй помѣстився близь комисiи на крѣслѣ и по

при ню провадивъ також выбôръ, упереджуючи презеса комисіи въ выкликуваню мѣсцевостей и выборцѣвъ и грôзно споглядавъ на зачарованѝ нимъ душѣ. Козôвщину пущено (що перше нѣколи не було) на передъ, а коли она свои голосы ôтдала, Добжаньскій вставъ и сказавъ ôтходячи: „Ja tu już nie mam co robić; powiedziałem, że wybiorę Potockiego i wybrałem“.

По тôмъ наступило голосованье Пôдгаєччины; однакъ не въ альфабетичнôмъ порядку, а на вырывки такъ, що голосуючихъ на Вахнянина поставлено при кôнци. Неодинъ селянинъ, идучій звычайно за силою, побачивъ, що єго кандидатъ перепадае, ôтдававъ голосъ на гр. Потоцкого, або уходивъ зъ салѣ и такъ вчинилося, що Потоцкій дôставъ 92, а Вахнянинъ 55 голосôвъ. Якъ на намѣстника, се бôльшôсть не велика; а єсли розважимо, що голосуючѝ за нимъ були паны, урядники, жиды и обезволенѝ селяне, где противно, за нашимъ кандидатомъ ôтдавали голосы священики, мѣщане и селяне рускѝ съ повною свѣдомостею дѣла, а навѣть съ пожертвованьемъ, — то сею бôльшостею и сею побѣдою не великій гоноръ учинили гр. Потоцкому антерпренеры єго выбору въ Пôдгаєччинѣ.

Результатъ выборôвъ

въ сельскихъ округ. захôднои Галичины.

49) въ Бѣлôй-Кентахъ-Освѣнцимѣ староста Янъ Гильдъ; 50) въ Бохни-Неполомицяхъ-Висничу дръ Францѣшокъ Гошардъ, 51) въ Бжеску-Радловѣ-Войничу дѣдичь гр. Янъ Стадницкій, 52) въ Хшановѣ Яворжнѣ-Крешовичахъ дѣдичь гр. Артуръ Потоцкій, 53) въ Домбровôй-Жабнѣ дѣдичь Іосифъ Менцѣньскій, 54) въ Горлицяхъ-Бѣчу дѣдичь Адамъ Скшиньскій, 55) въ Ясльѣ-Бжосткуфриштаку ксёндзъ Феликсъ Бухвальдъ (противъ старосты Бесядецкого), 56) въ Краковѣ-Могилѣ-Лишкахъ-Скавинѣ дѣдичь гр. Станиславъ Мѣрошевскій, 57) въ Кроснѣ-Дукли-Змигородѣ дѣдичь Станиславъ Старовейскій (168 голосами противъ Русина Антона Горбалевича, котрый дôставъ 53 голосôвъ), 58) въ Ланцутѣ-Пшеворску дѣдичь гр. Кароль Сцинio, 59) въ Лежайску-Соколовѣ-Уляновѣ дѣдичь Станиславъ Єнджеёвичь, 60) въ Лѣмановôй-Скшидльнѣ дѣдичь Струшкевичь, 61) въ Мельцу-Зассовѣ дѣдичь гр. Мечиславъ Рей, 62) въ Мысленичахъ-Іордановѣ Маковѣ дѣдичь Чеславъ Лясоцкій, 63) въ Новôмъ Санчи-Грибовѣ-Тяжковичахъ дѣдичь Владиславъ Жукъ-Скаршевскій, 64) въ Старôмъ Санчи-Крыници староста Александеръ Зборовскій, 65) въ Новôмъ-таргу-Кросценку дѣдичь Феликсъ Плавицкій, 66) въ Пильзнѣ-Дембици дѣдичь Янъ Кохановскій, 67) въ Ропчицяхъ-Кольбушовôй дѣдичь гр. Здзѣславъ Тышкевичь, 68) въ Решовѣ-Глоговѣ дѣдичь Адамъ Єнджеёвичь, 69) въ Тычинѣ-Сташижовѣ дѣдичь, бувшій маршалокъ сойму, а теперѣшный губернаторъ лендербанку Людвикъ Водзицкій, 70) въ Тарнобжегу-Розвадовѣ-Нѣску дѣдичь гр. Янъ Тарновскій, 71) въ Тарновѣ-Туховѣ ксёндзъ Конецѣньскій, 72) въ Вадовицяхъ-Кальваріи-Андриховѣ професоръ дръ Фридерикъ Цоль, 73) въ Вѣличцѣ-Подгуржу-Добчицяхъ староста Плазѣньскій, 74) въ Живцу-Слѣменю Милѣвцѣ Іосифъ Лазарскій.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Засѣданье рады державнои) має пôсля информацій вѣденьскихъ газетъ ôткрытись въ жовтню с. р., — а рôвночасно мають бути скликанѝ до Вѣдня вспôльнѝ делегаціи. — Соймъ угорскій, котрого сесія осѣнна розпôчнеся въ вересню, буде радивъ до половины жовтня.

(Дохôдъ зъ штемплѣвъ) выносивъ въ Австріи въ 1882 р., пôсля оголошеныхъ министерствомъ скарбу выказôвъ въ загальнôй сумѣ 16,685.067 зр. а. в. — Въ порôвнаню зъ минувшимъ рокомъ зменшився той дохôдъ о 481.505 зр. Зъ належитостей штемплёвыхъ за друки заграничнѝ, котрѝ ôтбиралися посередствомъ книгарнь, вплынуло до скарбу державного 5069 зр., а за друки доручованѝ черезъ почты 26.641 зр.

(Монополь тютюну) принёсъ въ 1882 роцѣ въ порôвнаню съ 1881 р. 3,994.936 зр. бôльше доходу brutto, и выказуе загальну суму припадаючу на цѣлу Австрію 68.143.936 зр. — Въ Чехахъ пôднѣся дохôдъ зъ тютюну въ остатнôмъ роцѣ о оденъ миліонъ. — Такій самый прирôсть выказуе також Австрія высша. — За тыми краями слѣдуе Галичина съ приростомъ доходу 0.55 миліона. Въ прочихъ краяхъ бувъ прирôсть доходу не значный, а въ Буковинѣ и Сальцбургу дохôдъ зъ тютюну зменшився.

(Wiener Ztg.) публикуе законъ обôймаючій постановы карнѝ противъ довжникôвъ, котрѝ пôдступомъ ударемняютъ поступованье екзекуційне и законъ о суспензіи судôвъ присяжныхъ въ окрузѣ котарскôмъ (въ Дальмаціи).

(Министеръ Каляй) выѣздитъ слѣдуючого тыждня въ дорогу инспекційну до Боснiи.

(Выборы до соймôвъ краєвыхъ.) Въ теперѣшнôй добѣ звернена увага всѣхъ на выборы до соймôвъ, бо ихъ результатъ рѣшати буде о направленю працѣ краєвыхъ репрезентацій. Особливожъ интересовалися широкѝ круги акціею выборчою въ Тироли. Пôсля донесень „N. fr. Presse“ складъ сойму краєвого въ Тироли не дуже буде ôтмѣнный ôтъ уступившои репрезентаціи. Зъ сельскихъ округôвъ выборчихъ, где дотеперь мала бôльшôсть партія консервативно-клерикальна, выйшли и симъ разомъ такѝ самѝ послы, мѣста же повыбирали либералôвъ. До послѣднои хвилѣ удержувалася поголоска о компромисѣ межи народно-либеральными властителями бôльшои посѣлости въ полудневôмъ Тироли, а партіею клерикальною; показалося однакожъ, що компромисъ розбився о партію клерикальну. Результатъ выборôвъ зъ бôльшои посѣлости выказуе 10 мандатôвъ либеральныхъ, котрѝ на случай удержанія компромису булибъ подѣленѝ межи обѣ партіи.

(Зъ причины заснованя ческои школы въ Травтенавѣ) пôдняли були централисты нечувану бурю. Мимо замѣтôвъ зъ стороны нѣмецкои громады довела „Matice školska“ до того, що школу людову ческу ôткрыто також съ початкомъ бѣжучого року, а Нѣмцѣ мусѣли числитися съ доконанымъ фактомъ. Та сама школа сталася знôвъ причиною межинародного розъяреня. Провокація выйшла и симъ разомъ ôтъ Нѣмцѣвъ. На домѣ, где мѣстится ческа народна школа, прибито ческій написъ. Написъ сей замащено чорною фарбою.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. Въ першихъ початкахъ мая выдавъ повномочникъ прускій Шлецеръ ноту до кардинала Якобинёго. Въ тôй нотѣ правительство пруске годится на ревизію маєвыхъ законôвъ пôдъ тымъ условіемъ, єсли курія призволитъ лишити одну точку зъ тыхъ законôвъ маєвыхъ с. є. такъ зване Anzeigerflicht. Пôсля тои точки обовязанѝ суть епископы выказувати правительству тыхъ духовныхъ, котрыми думаютъ обсадити вôльнѝ посады. Правительство пруске обѣцюе отже пôдъ симъ условіемъ залишити Kulturkampf. Однакъ противъ сего жаданя выступаютъ якъ найгорячѣйше Поляки, котрѝ суть пôдъ прускимъ заборомъ. Они доказуютъ, що головна цѣль кн. Бисмарка, розпочавшого Kulturkampf, була и менно тая, щобы знищити всякѝ рôжницѣ межи мешканцями нового нѣмецкого цѣсарства. Ходило передъ всѣмъ о те, щобы утворити такъ званый цезаропапизмъ нѣмецкій, въ котрôмъ затерлибыся всѣ рôжницѣ вѣроисповѣдань, а въ дальшôмъ плянѣ о те, щобы затерти всѣ рôжницѣ народнѝ черезъ безвзглядну и безпощадну германизацію. Розумѣеся само собою, що скоро другою засадою „Kulturkampf-y“ було знищенье рôжниць народныхъ, то Kulturkampf мусѣвъ передовсѣмъ звернутися противъ земель славяньскихъ, а именно противъ Полякôвъ. Перша цѣль, то єсть знищенье рôжниць вѣроисповѣдань, не повелася. Нѣмцѣ-католики перенесли всѣ можливѝ шиканы тогдашного министра вѣроисповѣдань Фалька; Фалькъ мусѣвъ уступити, получивши димисію ôтъ канцлера; канцлеръ отже понехавъ замыслъ — зробити всѣхъ Нѣмцѣвъ протестантами, но не ôтцурався другои цѣли — вынародовлюваня посредствомъ Kulturkampf-y. Такъ отже и треба розумѣти те жаданье написане въ нотѣ Шлецера. На случай, єсли папа сповнитъ се условіе, священики католики-Нѣмцѣ пôйдутъ цѣлою юрбою въ польскѝ провинціи, а тогды розпôчнеся германизація доперва на велику скалю. Поки ходило еще о першу сторону Kulturkampf-y, то и нѣмецке католицке духовеньство попирало Полякôвъ, и нѣмецкѝ католицкѝ послы стояли вразъ съ Поляками въ опозиціи до правительства кн. Бисмарка. Нынѣ, коли князю Бисмаркови не иде вже о квестію религійну але о національну, то и Нѣмцѣ готовѝ станути противъ Полякôвъ въ надѣѣ на добрѝ и богатѝ бэнефиціи въ забраныхъ провинціяхъ. Поляки видятъ тое и розумѣютъ, о що то ходитъ, а праса ихъ завôзвала резигнаційно курію, щобы она не выдавала ихъ на жертву внутрѣшнои политики кн. Бисмарка. Недовго опôсля прійшла справдѣ ôтповѣдь курiи, що всѣ мотивы поданѝ въ нотѣ Шлецера суть недостаточнѝ, для того она не може порозумѣтися въ справѣ нѣмецкихъ католикôвъ съ нѣмецкимъ правительствомъ на тôй пôдставѣ. Берлиньскѝ круги уважаютъ, що нота Шлецера єсть на теперь послѣднымъ актомъ въ переговорахъ межи правительствомъ прускимъ а курією. Соймъ прускій и парляментъ нѣмецкій радятъ дальше надъ буджетомъ на р. 1884/85. Парляментъ нѣмецкій закôнчитъ свои нарады съ кôнцемъ червня. Въ першихъ дняхъ червня прійдутъ на порядокъ дневный: торговельный трактатъ съ Италіею и литературна конвенція съ Францією. — Въ Гастейнъ має ôтбутися зъѣздъ монархôвъ: нѣмецкого, австрійского и италійского. Князь Бисмаркъ все хорый и то дуже. Ôнъ змарнѣвъ, высохъ и дуже посивѣвъ; цѣсарь Вильгельмъ боится о житье свого канцлера.

Франція. Въ минувшôмъ числѣ доносили мы о тôмъ, що Франція веде вôйну съ Тонкиномъ. Згадали мы такожъ, що першѝ почины въ тôй вôйнѣ выпали для Франціи нещасливо. Не ôтъ рѣчи однакъ буде поинформувати нашихъ читателѣвъ, о що властиво Франціи ходитъ въ тôй справѣ. Року 1874 Франція заключила договôръ съ цѣсаремъ анамскимъ. Силою того договору получила она протекторатъ надъ Анамомъ, а особливо надъ пôвнôчною провинцією Анаму, Тонкиномъ. Незадовго кôнчится сей договôръ, Франція отже забажала заневнити собѣ на дальше протекторатъ, тымъ бôльше, що Анамиты не конче перестерѣгали условій попереднього договору. На водахъ хиньскихъ, а особливо при лиманѣ Червонои рѣки, куда иде торговля съ полудневыми Хинами, есть много хиньскихъ морскихъ розбôйникôвъ звѣстныхъ пôдъ назвою „чорнои и жовтои банъдеры“. Однымъ отже зъ найважнѣйшихъ условій минувшого договору було те, що цѣсарь анамскій має зломати силу розбôйникôвъ, а за те, рôвножь якъ и за занятье Французами Тонкину получивъ ôнъ 5 паровыхъ кораблѣвъ, 100 пушокъ, 1000 карабинôвъ и 100.000 набоѣвъ. Такъ щожь? Анамиты намовленѝ черезъ Англійцѣвъ и Хинчикôвъ вôйшли въ змову съ розбôйниками, а оружіе, котре получили ôтъ Франціи звернули противъ французского войска. Франція не могла дивитися на се рôвнодушно. По довшихъ переговорахъ съ цѣсаремъ анамскимъ она пôслала до столицѣ Анаму мѣста Гуе посла, котрый пôдъ загроженьемъ вôйны предложивъ цѣсарю анамскому слѣдуючій договôръ: Франція позôстае и дальше въ Тонкинѣ и задержуе протекторатъ надъ цѣлымъ Анамомъ, а за те уступитъ она трету часть зъ доходôвъ ôтъ цла и ôтъ податкôвъ збираныхъ въ Тонкинѣ. Ся трета часть выносила кругленькихъ 10 миліонôвъ. Но цѣсарь анамскій не принявъ тои пропозиціи, маючи надѣю на пôдмогу Хинъ, котрѝ неохотно смотрятъ на те, що европейскѝ державы такъ на вкруги нихъ розпаношуются, и дуже зраженѝ тымъ, що Франція не приняла пропозиціи хиньского цѣсаря, щобы утворити межи Тонкиномъ а Хинами неутральну полосу. Франціи грозитъ отже небезпеченьство. Хины особливо можутъ ѣй богато шкодити, бо они не забули еще тои хвилѣ, якъ то Французы були свого часу здобули Пекинъ. Хины, що маютъ днесь войско уоружене въ карабины и пушки, можутъ вразъ съ Анамитами вмотати Францію въ довгу и прикру вôйну. — Республика французска высылае съ якъ найбôльшимъ поспѣхомъ войска на помôчь недобиткамъ зъ пôдъ Ганоа. Боятся загально, щобы за той часъ, нѣмъ помôчь надôйде, не прійшло войско хиньске и не розбило лишившихся недобиткôвъ и сеи помочи, котрои наслѣдникъ Ривіера зажадавъ зъ Кохинхины. Доходятъ до Парижа вѣсти, що першій вождъ хиньскій Ли-Гунгъ-Хангъ дôставъ вже порученье зломати всѣ пляны Французôвъ въ Тонкинѣ.

Сими днями заявивъ мин. Ферри на интерпеляцію одного сенатора въ справѣ пôдручникôвъ для науки свѣтскои моральности, що борба противъ пôдручникôвъ есть бôльше политичнои, якъ религійнои або педагогичнои натуры. Противъ сихъ пôдручникôвъ выступила тôлько конгрегація римска, котра не ôтнеслася въ тôй справѣ до французского посла въ Римѣ, але до ового нунція въ Парижи, черезъ котрого тіи пôдручники стараеся усунути. Франція хоче бути въ добрыхъ ôтношеняхъ съ Римомъ, она бореся тôлько противъ ворогôвъ конкордату. Въ кôнци заявивъ министеръ, що ôнъ казавъ собѣ всѣ пôдручники шкôльнѝ передати до пересмотреня и що ôнъ съ певностею не пуститъ того, що буде уважати въ нихъ злымъ и неôтповѣднымъ.

Испанія. Дня 27 мая розпочався въ Мадритѣ процесъ противъ членôвъ „Чорнои руки“. Прокураторъ жадае кары смерти для 38 обжалованыхъ за участь въ семи убійствахъ, дальше жадае кары тяжкихъ робôтъ для 63 обжалованыхъ о перестуства аграрнѝ и атентаты на личности и чужу власнôсть. Король испаньскій, якъ пише Fremdenblatt, поѣде въ вересни на Парижъ до Англіи, а ôттакъ прiѣде до Вѣдня.

Италія. Наколи въ иншихъ конституційныхъ державахъ европейскихъ парляменты розбиваются на численнѝ партіи и фракціи, наколи въ сей способôъ поодинокѝ партіи мусятъ съ кождымъ поодинокимъ кабинетомъ зводити формальнѝ борбы, то теперь въ Италіи того нема. Италія здобулася на великаньску бôльшôсть парляментарну, котра есть въ силѣ належно пôдперти сей кабинетъ, котрый утворився зъ членôвъ теперѣшного парляменту. Кабинетъ италійскій вразъ съ парляментомъ суть въ силѣ пôднятися найбôльшихъ задачъ игалійского народу и державы. Кабинетъ Депретиса получивъ, якъ мы вже доносили, вотумъ довѣрія абсолютною бôльшостею 348 голосôвъ супротивъ 29. Всѣ партіи получилися отже въ одно тѣло. Либеральна правиця, вѣрна династіи сабаудскôй и либеральна лѣвиця, що заслужилася передъ всѣмъ на поли сполученя Италіи и рôжныхъ реформъ суспôльныхъ, економичныхъ и просвѣтныхъ ôтношень, — злучилися въ одинъ сильный парляментъ по довгихъ лѣтахъ спорôвъ и борбъ. Фактъ сей доказуе, що Италія готовится на великѝ историчнѝ дѣла, що она маe до того передъ собою ясну цѣль, отверту дорогу и добрѝ средства. Жадна держава може не доказала тôлько въ протягу двохъ столѣть, що Италія въ протягу половины одного столѣтя. — Сотки людей теперѣшного парляменту, котрѝ еще недавно тому ôтзначувалися хочь такою самою любовію до своеи ôтчины, но рôжными дорогами стремѣли до скрѣпленя Италіи, нынѣ утворили одно велике тѣло, на чолѣ котрого стоитъ розумне и енергичне правительство. Давна правиця, стремляча до пôднесеня значеня монархіи и силы войсковои сполучилася наконець съ вôльнодумною но господарною лѣвицею.

НОВИНКИ.

— **Послѣдне ч. „Дѣла“** (56) сконфискувала ц. к. прокураторія такъ пôзно, що мы не могли вже того самого дня выслати нового накладу нашимъ ВП. предплатникамъ.

— **Преосв. епископъ Сильвестеръ** намѣряе предприняти с. р. каноничный осмотръ въ деканатахъ кудринецкôмъ и устецкôмъ и удався вже до президіи ц. к. намѣстництва о удѣленье подорожнои субвенціи для предпринятя осмотра архіерейского въ тыхъ деканатахъ.

— **Засѣданье Выдѣлу Товариства „Просвѣта“** ôтбулося 25 с. м. пôдъ проводомъ головы дра Ом. Огоновского. На засѣданю тôмъ рѣшено мѣжь иншимъ: 1) не приняти засуду ц. к. суду краевого, затверджаючого конфискату книжочки выданои Товариствомъ п. з. „Оповѣданя Михайлишина“, позаякъ засудъ сей написаный латиньскими буквами, а просити о выставленье засуду рускими буквами; 2) выразити секретареви п. Волод. Левицкому, котрый выступае зъ Выдѣлу по причинѣ перенесеня на провинцію, подяку за точне веденье канцелярійныхъ дѣлъ, а заразомъ запросити на єго мѣстце зъ помѣжь заступникôвъ дра Ом. Калитовского; 3) принято до вѣдомости, що 3 лат. червня ôтбудутся загальнѝ зборы коломыйскои филіи „Просвѣты“ и рѣшено выслати на той день до Коломыѣ делегата; 4) ухвалено ôтдати до друку, на мѣсце сконфискованои книжочки, повѣсть „Кривоприсяга“; 5) просити проф. Вахнянина, щобъ занявся выготовленьемъ карты Руси; 6) выслати даромъ книжочки свого накладу читальнямъ въ Збоискахъ и Чертежи и учителеви въ Bacs Kerestur на Уграхъ А. Кузмякови; 7) звернути авторови працю п. з. „Ратунокъ народу“, позаякъ не есть се оригинальна праця, але чистый перекладъ книжочки „Maciejzy“: „Lekarstwa na biedę“; 8) установлено цѣну на новѝ друки, именно: „Контрактъ купна и продажи“ либра по 30 кр., „Позовъ въ справахъ дрôбныхъ“ либра по 25 кр.; 9) принято 8 новыхъ членôвъ.

— **Послѣдный выбôръ въ Долинѣ** кинувъ дуже интересне свѣтло на тамошного ц. к. старосту п. Бараньского и въ загалѣ на нашѝ галицкѝ ôтношеня. Сей Вп. начальникъ найвысшои долиньскои политичнои власти зложивъ бувъ на завôзванье польского центрального комитету письменне освѣдченье, що зовсѣмъ не кандидуе, а навѣть въ разѣ выбору мандату **не прiйме**. Вже передъ самымъ выборомъ повторивъ п. староста се запевненье устно, коли єго — въ виду великои прессіи зъ стороны урядникôвъ — въ сѣй рѣчи одинъ членъ комисіи заинтерпелювавъ, и поручивъ се свое запевненье навѣть słowem szlacheckiem !.. Тымчасомъ въ кôлька минутъ потôмъ заявивъ о. Варивода передъ выборцями, що п. староста выбôръ прiйме. Хоть зовсѣмъ на бôйку не заносилось, ôтбувсь весь сей пропамятный выбôръ при присутности численныхъ жандармскихъ багнетôвъ !.. Очевидно, що польскій кандидатъ мусѣвъ вконець зречись, а побѣду п. старосты треба приписати голосамъ вôйтôвъ, котрѝ вправдѣ при другôмъ, тѣснѣйшôмъ голосованю радѝ були абсентуватись, щожь, коли формально тасканѝ були назадъ, щобы конче „на когось“ ôтдати голосъ. Кракôвска „Реформа“ домагаeсь, щобы всѣ сѝ обставины увзгляднено при — верификаціи выборôвъ.

— **„Gazeta Narodowa“** зъ д. 1 л. червня розводится съ великою емфазою надъ успѣхомъ выборчои кампаніи зъ сельскои куріи и приберае мину „szlacheckiego oburzenia“ на пôдношенѝ зъ рускои стороны замѣты о перекупствахъ при выборахъ, внѣвняючи, що тôлько члены центр. комитету скинулись по кôлька гульденôвъ на кошта выборчѝ. Яка наивна народова бабуня, думаючи, що чейже найдутся на провинціи люде, котрѝ повѣрятъ въ то, въ що она сама не вѣритъ! Мабуть переслѣпила, або забула нашу недавну вѣстку, сердешна, що мѣжь иншими въ Тернополи полицейникъ ходивъ ôтъ хаты до хаты, выбераючи въ имени окружного комитету haracz wyborczy. А теперь еще для єи вѣдомости додамо, що Тернопôльскій реставраторъ Bier подавъ зъ бенкету ôтбувшогося для выборцѣвъ-селянъ пôсля выбору Корытовского **до рады повѣтовои** (се просимо добре затямити!) рахунокъ на 362 зр. 75 кр. ав. а крôмъ того ще претенсію за 1400 цигарôвъ! Кто крôмъ сего бачивъ цѣлу товпу факторôвъ, арендарѣвъ писарѣвъ и тымъ подôбнои сволочи, котра числомъ доровнувала выборцямъ та обробляла ихъ передъ радою повѣтовою и въ сали, где ôтбувались выборы, той въ найлучшôмъ случаю хиба здвигне плечима на таку безличнôсть народовои бабунѣ. Пôсля єи слôвъ, селяне-выборцѣ z przekonania голосували przeciw kandydatom świętojurskim (до якихъ, мимоходомъ сказавши, н. пр. Dzien. pol. зачисливъ товариша и друга пок. Вол. Барвѣньского п. П. Лѣниньского!). Gaz. Nar. пускае такого тумана людямъ, придержуючись приповѣдки „на село дурити“, але въ такѝ нѣсенѣтницѣ не повѣрятъ навѣть єи обожателѣ, котрѝ самѝ здоровѝ знаютъ, що правда ихъ „пяна спитъ“ !

— **Выборы 4 послôвъ м. Львова** выпали якъ слѣдуе: дръ Смолька 2287, Романовичь 2178, дръ Черкавскій 2084, дръ Гольдманъ 1725 голосôвъ на 2322 голосуючихъ; сѝ чотиры получили абсолютну бôльшôсть и выбранѝ послами. Дръ Цѣсельскій получивъ 563, проф. Вахнянинъ 185, а дръ Грызецкій 100 голосôвъ. Мѣсто Кракôвъ выбрало дра Вайгля, дра Маєра и Хшановского, Новый Санчь министра Дунаєвского, Перемышль дра Вайгарта, Решôвъ дра Рыбицкого, Тарнôвъ през. суду окружного Завадского, Бяла дра Рознера, Ярославъ гр. Баденього, Станиславôвъ дра Каминьского, Тернопôль дра Макса, Коломыя надъинсп. Вербицкого, Самбôръ дра Зыбликевича, Броды І. Симона (звѣстный дръ Цукеръ, дотепер. посолъ упавъ), Дрогобычь мин. дра Земялковского, Стрый дра Фрухтмана (о. Шанковскій получивъ 111 голосôвъ; многѝ Поляки вздержались ôтъ голосованя). Рускѝ кандидаты выступили во Львовѣ, Стрыю и Тернополи, и получили разомъ звыжь 300 голосôвъ; впрочѣмъ рѣшаютъ въ нашихъ мѣстахъ при выборахъ — жиды.

— **Ôтъ Збаража** пишутъ намъ: Результатъ выборôвъ въ нашôмъ повѣтѣ звѣстный. Мы побѣдили мимо всякихъ заходôвъ польско-жидôвского табору, а побѣда тымъ для насъ славнѣйша, чимъ менше бракувало нашимъ противникамъ до пере-

ваги. Голосуючихъ було 131; 12 не голосувало. Зъ тыхъ 70 голосôвъ упало на о. Качалу, а 61 на п. Кукавского. О цѣлôмъ перебѣгу выборôвъ донесу якъ найскорше. На сѣмъ мѣсци хочу лишь прилюдно ôтдати честь многимъ громадамъ нашого повѣту, котрѝ взнеслися на такъ сильный степень моральности, що не тôлько всякимъ намовамъ жидôвъ и мѣщанъ остоялися, але еще и слабшихъ ôтъ себе загрѣвали до постоянности. Тутъ належатъ громады: Розношинцѣ, Красносѣлцѣ, Капустинцѣ, Сенягôвка, Шилы, Шельпаки, Сухôвцѣ, Гнилицѣ, Гнилички, Кошляки, Медынь, Токи, Климкôвцѣ, Богданôнка, Терпилôвка, Ободôвка, Стрыѣвка, Охримôвцѣ, Киданцѣ, Чернихôвцѣ, Лубяники высшѝ и низшѝ и иншѝ. На ôтворотъ не обôйшлося и у насъ безъ здрадникôвъ, а до першихъ належали збараскѝ мѣщане-Русины. Два були и оба перекинулися, а що бôльше старались навѣть и другихъ селянъ ôтклонити ôтъ о. Качалы. Соромъ и ганьба, панове мѣщане, вы, котрѝ взоромъ для прочихъ Русинôвъ повинны бути, ховаетеся въ кутъ або впростъ противъ Русинôвъ идете. Часъ бы опамятатись и взяти собѣ примѣръ зъ селянъ, котрымъ еще разъ честь и слава!

— **При выборѣ въ Станиславовѣ** голосувавъ одинъ господарь зъ Дорогова не-выборець на п. старосту, на пôдставѣ выставленои на иншe имя карты легитимаційнои. До вѣдомости — кому треба.

— **Зъ Богородчанъ** пишутъ намъ: Мы боролись до крайности, але побѣдили лишь морально; темнота, корупція, тероризмъ и всякѝ пôдступы нашихъ противникôвъ взяли верхъ. Сѝ 33 голосы, котрѝ одержавъ нашъ кандидатъ, то голосы твердыхъ рускихъ патріотôвъ, правдивыхъ сынôвъ матери Руси.

— **Комнаты торговельнѝ** выбрали слѣдуючихъ послôвъ: львôвска п. Ед. Симона, краковска п. Рапапорта (звѣстного зъ справы трансверзальнои желѣзницѣ), бродска п. Гавзнера.

— **Кн Альбединьскій**, варшавскій генералъ-губернаторъ, звѣстный зъ своеи тактовности, умѣренности и прихильности для Полякôвъ, умеръ 31 мая.

— **Кс. А. Фелиньскій**, б. архіепископъ варшавскій, великій польскій священикъ-патріотъ, высланый въ Сибиръ, затримався власне переѣзджаючи до Риму на кôлька днѣвъ во Львовѣ. Курія римска пристала лишь пôдъ тымъ условіемъ на обсадженье на-ново архіепископства варшавского, єсли кс. Фелиньскому буде вôльно выѣхати за границю. Львôвскѝ Поляки, безъ рôжницѣ переконань, дуже свѣтло принимаютъ свого достойного гостя.

△ **Мадяризація.** Минувшого року, якъ доноситъ „Карпатъ“, выдало угорске министерство внутрѣшныхъ дѣлъ 1065 позволень на перемѣну фамилійного прôзвища на мадярске. Межи тыми було 784 нѣмецкихъ а 197 славяньскихъ именъ. Найсильнѣйше опираются мадяризаціи православнѝ, бо въ загальнôмъ числѣ петентôвъ о перемѣну именъ на мадярскѝ було тôлько 2 православныхъ.

— **(Дрôбнѝ вѣсти.)** Въ Язлôвци, пов. бучацкого обôкрадено церковь. — В. Домбровскій, президентъ м. Львова, зôставъ затвердженый на сѣмъ становиску цѣсаремъ. — 50 „польскихъ“ жидôвъ удавалось сими днями въ Парижи до Ротшильда о запомогу; дôставши ôтмовну ôтповѣдь, повыбивали Ротшильдови ôкна. — Цѣла коронація царска коштувала ок. 30 милiонôвъ рублѣвъ. — Нынѣ въ ночи згорѣла часть львôвского млына парового п. Домса; огонь бувъ досыть сильный.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ пропозицію на Бакôвцѣ, дек. бобрецкого, принятѝ со.: 1) Александеръ Мудрыкъ, 2) Александеръ Батôгъ.

Введенѝ въ душпастырскѝ посады: 1) Павло Чмола въ сотрудн. въ Курянахъ, дек. наранѣвского; 2) Теоф. Яворовскій въ сотрудн. въ Бурштынѣ.

Презенту получивъ о. Романъ Левицкій на пар. Турка, дек. коломыйского.

✝ **О. Михаилъ Гадзиньскій**, парохъ Тростянця, упокоився дня 1 л. червня по довшôй недузѣ въ 71 роцѣ житя свого. Похороны ôтбудутся въ понедѣлокъ дня 4 л. червня о 8 годинѣ рано. Вѣчна Покôйному память!

Оповѣщенье.

На Вознесенье (с. е. 26 л. мая), яко въ день празника моеи церкви, ôтбудеся у мене мисія съ здвигненьемъ св. Креста, памятника тверезости. Прошу Преч. отцѣвъ такъ зъ окрестности якъ и честнѝ околичнѝ громады, щобы зволили ласкаво принятѝ участь въ сѣмъ торжествѣ.

Закомарь дня 31 л. мая 1883.

Д. Танячкевичъ, душпастырь.

Курсъ львôвскій зъ дня 1. л. червня 1883.

	платятъ		жадаютъ	
	австр. валютою			
	р.	кр.	р.	кр.
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	307	25	310	25
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	168	50	174	50
Банку гип. галиц. по 200 р.	301	—	308	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97	85	98	85
„ „ „ по 4% ав.	89	20	90	50
„ „ „ по 5% ав. період.	97	85	98	85
Банку гип. галиц. 6% ав.	101	80	102	80
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101	—	102	50
3. Листы довжнѝ за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	—	—	—	—
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99	—	100	—
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	95	—	98	—
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101	—	103	—
5. Льосы мѣста Кракова	18	—	20	—
„ „ Станиславова	22	—	24	—
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	56	5	66
„ цѣсарскій	5	57	5	67
Наполеондоръ	9	46	9	56
Пôвимперіялъ	9	75	9	85
Рубель роcсійскій срѣбный	1	55	1	65
„ „ паперовый	1	17	1	19
100 марокъ нѣмецкихъ	58	25	59	—
Серебро	—	—	—	—

(Курсъ безъ текущого куп. безъ куплону)

Курсъ збôжа

зъ дня 29 л. мая 1883.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	зр	кр.	зр	кр
Пшениця червона	8	75	9	85
Жито	6	40	6	80
Ячмѣнь	6	30	6	90
Овесъ	6	25	6	80
Гречка	7	70	8	15
Кокорудза стара	5	75	6	75
„ нова	—	—	—	—
Просо	7	—	8	—
Горохъ до варки	7	50	10	—
„ паст.	6	—	7	—
Сочевиця			—	—
Фасоля	8	—	16	—
Бôбъ	—	—	—	—
Выка	6	—	7	50
Конюшина (передна)	60	—	105	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	—	—	—	—
Кминъ	—	—	—	—
Рѣпакъ зимовый	—	—	—	—
„ лѣтный	—	—	—	—
Ржѝ (Льнянка)	—	—	—	—
Насѣнье льняне	—	—	—	—
Насѣнье конопляне	—	—	—	—
Хмѣль за 100 кил.	175	—	240	—

„МЕРТВќ ДУШѢ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рôкъ,

при участи кружка кіевскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

ОПОВѢЩЕНЬЕ.

Застôй торговельный, якій показався въ всѣхъ частяхъ Франціи и Швайцаріи зневолює фабрики

ШВАЙЦАРСКОГО ГОДИННИКАРСКОГО ЗВЯЗКУ

ôтдати свои дуже великѝ запасы **богато низше цѣны выробу,** щобы лишь не мусѣти ôтправляти своихъ знаменитыхъ роботниковъ и мочи сповнити свои грошевѝ зъобовязаня. — Число маючихъ выпродатись зигаркôвъ єсть обмежене; кто отже за малый грôшь хоче набути дуже добрый годинникъ, зволитъ найскорше удатись до низше поданои адресы. За добрый хôдъ кождого у насъ купленого годинника **гварантуєся на 10 лѣтъ.**

1000 штукъ цилиндрôвъ въ найкрасшôй оправѣ зъ никлевого-срѣбла, гравированѝ и рильшованѝ, показуючѝ минуты и секунды, впередъ 12 зр., — теперь лишь 6 зр.

1000 штукъ кишеневыхъ анкрôвъ, въ оправахъ зъ правдивого никлевого срѣбла, найточнѣйше зрегулѣванѝ, съ подвôйною ковертою, плоскимъ єкломъ и емаліованымъ циферблятомъ; незвычайно знаменитый зигарокъ впередъ 24 зр., — теперъ лишь 7·40 зр.

1000 штукъ кишеневыхъ ремонтуарôвъ, натягани въ горѣ безъ ключика, въ найделикатнѣйшихъ подвôйныхъ окладкахъ зъ золота, найточнѣйше зрегулѣванѝ, съ незнищимою машинерією зъ никлю,&.&. правдивый родинный зигарокъ, впередъ 24 зр. — теперъ лишъ 10·20 зр.

1000 штукъ анкрôвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла, выпробованого ц. к. урядомъ монетарнымъ, на 16 рубинôвъ, крôмъ того найлучше зрегулѣванѝ. Впередъ коштовали 27 зр., теперь 12.40 зр.

1000 штукъ кишеневыхъ ремонтуарôвъ, чудовѝ, зъ правдивого 13-лутового срѣбла, выпробованого ц. к. урядомъ монетарнымъ, съ найлучшою дуже добре зрегулѣваною машинерією зъ никлю, съ показникомъ секундъ, съ плоскимъ шкломъ, и съ правдиво позолочеными обручками, впередъ 30 зр., — теперь лишь 16 зр.

2000 штукъ найделикатнѣйшихъ зигаркôвъ будячихъ съ галасуючимъ апаратомъ, разомъ можна ихъ уживати на бюрку до писаня, въ найлучшôй бронзовôй шкатулѣ, зрегулѣваный на минуты, перше 12 зр., — теперь лишь 4·50 съ пуделкомъ.

☛ Замовленя, хочбы якъ малѝ, выповняются швидко и совѣстно.

Яко доказъ, що сей анонсъ — **не яке обманьство**, зъобовязуємось, єсли зигарки не сподобаются, приняти ихъ назадъ, а грошѣ звернути.

Головный складъ: (5—12)

Адреса: **A. FRAISS,**

Rotenthurmstrasse, 39. Wien.

Найновѣйшѝ и поправленѝ

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

съ гваранцією 5 лѣтъ.

Тыждневѝ раты 1 зр.,

або пôсля умовы.

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ **ДО РОБЛЕНЯ ДЫРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ** выробляє на годину 60 дырокъ.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылає рôкъ-рôчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнѝ и поправнѝ.

Шумнѝ анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрѝ крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальнѝ“, хоть така машина зôпсуєсь — нѣмъ єѣ еще й сплатитеся (ратами), шиє тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (2—52)

СКОРОХОДЫ

(Велоципеды)

для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сѝ суть съ трема колесами, цѣлѝ желѣзнѝ, дуже тревалѝ, хорошѝ и густовнѝ; можъ ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користнѝ для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовѝ, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

зарегистроване общество съ неограниченою порукою.

Билянсъ за рôкъ 1883.

Актива:			авст. в. зр.	кр	Пассива:	авст. в. зр.	кр
Каса {	центральна	зр. 20640·30			Основательный фондъ	150000	—
	филіяльна	„ 24177·74	44818	04	Резервовый фондъ	54494	70
Ипотекарнѝ пожички			860799	69	Пенсійный фондъ	5396	19
Задатки			213499	93	Удѣлы членôвъ	60970	—
Векслѣ			502437	11	Довговѝ листы въ обѣгу	203900	—
Полицѣ			2038	02	Довговѝ листы вылосованѝ	25900	—
Дôмъ			91868	10	Довгъ дома	28279	86
Мобиліи			6510	43	Купоны	5037	—
Основательнѝ выдатки			1138	43	Ôтсотки удѣловѝ	816	41
Довжники			673493	68	Фондъ на сомнительнѝ векслѣ	3843	—
					Щадничѝ вкладки	1025634	66
					Вкладки на конто-корренте	716457	43
					Вѣрителѣ	107857	80
					Взыскъ	8016	40
			2396603	45		2396603	45

Конто взысковъ и стратъ.

Страты:	авст. в. зр.	кр	Взыски:	авст. в. зр.	кр
Жалованя	19425	12	Ôтсотки векслевѝ	31630	90
Наемъ	3757	65	Ôтсотки задатковѝ	19208	54
Податки	1697	83	Ôтсотки ипотекарныхъ пожичокъ	46198	90
Стемлѣ и порторія	725	40	Ôтсотки розличнѝ	59808	93
Выдатки подорожи	844	86			
Друки и выдатки канцеляріи	2007	11			
Ремунерація	11058	73			
Пренумераты и инсараты	726	22			
Выдатки ôтдѣла заставничого	543	88			
Ôтписъ зъ выдатковъ основательн.	1138	—			
Ôтписъ зъ мобилій	113	73			
Ôтсотки щадничѝ	56237	39			
Ôтсотки конто-корренткѝ	50554	95			
Взыскъ	8016	40			
	156847	27		156847	27

Солитера съ головою

устороню̀є **въ ½ годины**

лѣкарство не маюче зовсѣмъ жадного смаку и могуче бути дуже легке и съ пріятностею уживане.

Цѣна за 1 дозу 6 зр. 50 кр.

Правдиве лѣкарство можна дôстати лишь у **St.-Georgs Apotheke, Wien, V. Bez., Wimmergasse 33.** Тамъ належитъ удаватися съ всякими замовленями. (3—4)

Пошукуєся до заряду домомъ и господарствомъ

Женщины-Русинки

Близша вѣдомôсть пôдъ адресою „В. Х., парохъ въ Гарасимовѣ почта Незвиска“.

Въ администраціи „Дѣла“ можна дôстати слѣдуючѝ працѣ бл. п

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНќ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНôМЪ ВѢЧУ РУСИНôВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначуе Родина покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ праць на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (4—?)

ОБРАЗКИ

на преміи для дѣтей

поручае

К. М. Вознякъ

во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому),“

сотка по **60 кр., 1 зр., 1 зр. 60 кр., 2 зр. 50 кр. и 3 зр.**

(8—?) Такожъ

МОЛИТВОСЛОВЫ для дѣтей по 15 кр. ш.
„ „ бôльшѝ 20 кр. ш.
„ „ молодежи 30 кр. шт.

Молитвословы для молодежи оправнѝ въ полотно съ вытискомъ „Нагорода пильности“ по 35 кр.

Молитвенники народнѝ по 20 кр. штука.

При замовленяхъ образкôвъ высше 10 зр. ôтсылаю франко.

Съ почтеніемъ

К. М. Вознякъ.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѝ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 58. Львôвъ, Вторникъ 24 мая (5 червпя) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрацiи часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*: на цѣлый рôкъ . . 12 вр. на пôвъ року . . 6 вр. на чверть року . . 3 вр. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 16 вр. на пôвъ року . . 8 вр. на чверть року . . 4 вр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . вр. 5·— на пôвъ року . вр. 2·50 на чверть року . вр. 1·25

Для Россіи: на цѣлый рôкъ . . . 12 рубл на пôвъ року . . 6 рубл на чверть рок . . . 3 рубл съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . 16 рубл. на пôвъ року . . 8 рубл. на четверть року . 4 рубл на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . 5 рубл. на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи: на цѣлый рôкъ . . . . 15 вр. на пôвъ року . . . . 7·50 вр. на чверть року . . . . 3·75 вр. съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . 19 вр. на цѣлый рôкъ . 6 вр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

По выборахъ.

III.

Въ попередныхъ статіяхъ оцѣнили мы результатъ послѣдныхъ выборôвъ до сойму зъ становища руского и загально-краєвого и дôйшли до того заключеня, що новый соймъ выйшовъ въ загалѣ єще гôршимъ, якъ бувъ попередный, и що положенье дрôбнои громадки рускихъ послôвъ буде въ тôмъ новôмъ соймѣ дуже прикре, можна сказати, прикре до ôтчаяня.

Ôтчаянье выродило середъ Русинôвъ першій разъ думку о „сецесіи“ рускихъ послôвъ зъ сойму. Одна часть рускои прасы ôтъ разу аподиктично высказалась за сецесією, и то не розбираючи мотивôвъ pro и contra. Мы згадали о выродившôйся думцѣ о „сецесіи“, бо очевидно, єсть се обовязкомъ кождого совѣстного органу региструвати кождый объявъ думокъ и стремлень середъ своєи суспôльности, бо звѣстно, що всяке стремленье муситъ мати якусь меньше чи бôльше оправдану причину въ фактичныхъ ôтношеняхъ. Але мы высказались о „сецесіи“ съ повною резервою, понимаючи велику єи доносимôсть на случай, колибъ она справдѣ осуществилась. Се справа занадто сущно-важна, щобы въ нѣй можна ôтъ разу „подиктувати“, поводуючись лишь „першимъ враженьемъ“, а не розôбравши „холоднымъ умомъ“ всѣ єи и найдальше идучй консеквенціи. Въ послѣднôмъ числѣ пашои часописи мы заявили, що на разѣ не хочемъ въ тôй справѣ казати рѣшаючого слова, не хочемъ „диктуючо“ вплывати на нашу суспôльнôсть, але ѣй самôй даємъ право рѣшеня. Ôтъ тои поставленои нами засады мы не ôтступаємо, — и власне длятого уважаємъ своимъ обовязкомъ представити нашимъ читателямъ значенье „сецесіи“ и єи консеквенціи, а они нехай на тôй пôдставѣ выроблюютъ собѣ свôй судъ и свою думку.

Сецесія — маѣ значенье протесту, посуненого до найвысшои степени, — а пôдносятъ такій протестъ народы *сильно покривдженй*, а почуваючй въ собѣ *велику жизненну силу*. Такои сецесіи вхопились були Чехи, коли черезъ централистично-швиндлерску ординацію выборчу и черезъ гнетъ пануючои, ворожои Славянамъ системы, не могли добитись ôтповѣдного числа своихъ послôвъ. Чехи сказали: „Въ сѣй хвили головою стѣны не проломимо; гôрше, якъ єсть, бути намъ не може, бо тй мандаты, що мы маємо, Нѣмцѣ не дôстанутъ, нарôдъ ческій имъ ихъ не дасть, — а мы тымчасомъ працюймо у себе „зъ долу“ замѣсть „зъ горы“, пôдготовляймо єще бôльше нарôдъ до національного самопôзнаня, — а коли того довершимо, коли станемо фактичною „великою силою“, тогды зробимо, якъ схочемо“. И Чехамъ сецесія справдѣ выйшла на добро.

Такъ, а не инакше, мусѣлибъ и мы мотивувати сецесію нашихъ послôвъ. Мусимъ однакъ пôднести гдеякй рôжницѣ мѣжь Чехами а Русинами. Правда, що мы рôвно „дуже покривдженй“, якъ Чехи, — але чи мы можемъ нынѣ почувати въ собѣ таку „жизненну силу“, яку почували Чехи въ хвили сецесіи, — чи показали се послѣднй выборы? Жаль сказати, що — нѣ. Чехи не тратили мандатôвъ черезъ „байдужнôсть“, „боязливôсть“, а навѣть „здраду“ самыхъ интелигентныхъ одиниць ческого народа, але черезъ кривдячу ординацію выборчу. А щожь супротивъ того выказали нашй послѣднй выборы? Не годится обманювати самыхъ себе и шовковою одежею хоробливои поблажливости закривати тяжку рану на нашôмъ народнôмъ тѣлѣ. До насъ дôйшли вже справозданя выборчй зъ дуже многихъ округôвъ: въ гдеякихъ округахъ удалось нашимъ патріотамъ побѣдити, хочь були и нашй власнй „байдужнй“ и „здрадники“; въ гдеякихъ не можна було при всѣй енергіи побороти натиску противника; але въ многихъ округахъ самй нашй интелигентнй люде були причиною упадку нашого кандидата! Шожь доперва говорити о нашôмъ простолюдинѣ, котрый въ значнôй части не понимаѣ значеня выборôвъ въ посереднôй консеквенціи для себе самого? У Чехôвъ же не то що не потреба було ставити питаня: „Quis custodiet ipsos custodes?“ — але и простолюдинъ бувъ политично образованый до тои степени, що не лишь понимавъ значенье выборôвъ, але и вагу „сецесіи“. И ось ставимъ мы пôдъ розвагу нашихъ патріотôвъ: чи буде кому всюда поучити народъ о значеню „сецесіи“ и чи ôнъ на стôлько политично образованый, щобы єи порозумѣвъ?

Се питанье безконечно важне. Допустѣмъ, що всѣ нашй послы (— чи всѣ, се велике питанье) згодятся солидарно зложити свои мандаты. Чи можна заручити, що при новыхъ выборахъ народъ зновъ и зновъ ôтдасть свои голосы на руского кандидата и не выбере Полякôвъ, а що для насъ булобы гôрше, „Rusinów od parady“, котрй удавалибы въ соймѣ „jedynych prawdziwych“ речникôвъ руского народа? Що поновнй выборы моглибы такъ скôнчитися, уважаємъ рѣчею зовсѣмъ можливою, коли возьмемъ на увагу, що народъ може не порозумѣти значеня сецесіи, а дальше що нашй противники при всякихъ выборахъ въ загалѣ деморализуютъ нарôдъ, а чимъ частѣйше булибъ выборы, тымъ бôльше деморализуючо моглибы на него вплывати. Треба єще и тоє взяти на увагу, що незадовго будутъ ôтбуватися выборы до рады державнои. Нашй противники несомнѣнно кинулибъ тогды мѣжь нарôдъ паролю: „Не выбирайте кандидатôвъ руского комитету, бо даремна ваша робота; — они зречутся и вы на ново будете мусѣли тратити часъ на выборы; выберѣтъ лучше тыхъ Русинôвъ (розумѣєсь „od parady“), котрыхъ кладе вамъ нашь комитетъ!...“ И тутъ треба добре зважити, чи будемъ мы въ силѣ переконати нарôдъ на свою сторону.

Кромѣ сихъ можливыхъ консеквенцій сецесіи — бôльше зô взгляду на выборцѣвъ, — мусимъ пôддати пôдъ розвагу єще одну єи консеквенцію, важну для цѣлого народа въ повнôмъ значеню слова. Тутъ позволимъ собѣ звернути увагу на тую обставину, що по выборахъ до минувшои каденціи сойму и до теперѣшнои каденціи рады державнои було бôльше причины якъ теперь, вступити нашимъ посламъ на дорогу сецесіи, бо въ першôмъ случаю число послôвъ упало ажь зъ 32 на 14, а въ другôмъ зъ 16 на 3, — а задля чогожь тымъ посламъ, въ далеко бôльшôй пропорціи упавшимъ, якъ теперь, не приходило на думку складати мандаты? Длятого, бо якъ сказано, хочьбы лишь одинъ посолъ репрезентувавъ рускій нарôдъ, то той одинъ буде своими устами высказувати кривды миліонôвъ народа. Сей поглядъ бувъ доси у насъ пануючій. И не диво. Тоє, що посолъ може сказати въ радѣ державнôй чи въ соймѣ пôдъ охороною права нетыкальности, того неразъ не можна сказати народови, анѣ на зборищахъ, анѣ въ часописяхъ та брошурахъ. Живый народъ на кожду важнѣйшу хвилю потребує смѣлого оклику, — а вже ôтъ енергіи и розуму послôвъ зависитъ змѣркувати догôднôсть хвилѣ и якôсть оклику, щобы ôнъ не пролетѣвъ марно и безслѣдно, якъ той вѣтеръ на степу, але щобы порушивъ масы. Закимъ нашй патріоты приступлятъ до сякого чи такого рѣшеня, — нехай добре розважутъ, чи въ теперѣшнôй хвили великои анеміи нашои, выразно выказавшоися при выборахъ, не потрѣбно нѣякого такого оклику, котрый електризувавбы масы, а котрый мôгбы выходити єдино або найлекше зъ парляментарнои трибуны; а дальше нехай розважутъ, чи въ малôй громадцѣ рускихъ послôвъ нема людей, котрй булибы въ силѣ пôднятися такои великои службы для пôддержуваня, оживлюваня и воскрешуваня нашого духа народного, нашои народности?

Все се питаня, на котрй всѣ нашй патріоты повиннй собѣ всесторонно ôтповѣсти и доперва тогды рѣшати. Мы, для еще лучшого поясненя, можемо сформуловати наше питанье ось якъ: Правда, послѣднй выборы вже мусѣли кождого зъ насъ оконечно поучити, що парляментарна арена, — то не головне поле дѣланя для Русинôвъ; головне поле нашого дѣланя — то наше кожде село и мѣсточко, а въ селѣ и мѣсточку кожда хата, — иншими словами: мы мусимъ „ити въ народъ“ и вести нашу роботу „зъ долу“, — — але чи порадно булобы намъ нынѣ зъ горы зрѣкатися побôчного, пôдрядного поля дѣланя, котре хочь безпосередно не принесе намъ плодôвъ, то бодай посередно моглобы намъ дуже улекшити и приспѣшити нашу головну дѣяльнôсть?

Пôдъ конець мусимо еще сказати, що сецесія малабы лишь тогды значенье, колибъ всѣ до одного рускй послы солидарно зложили мандаты, — а чи всѣ схотятъ, мы вже повысше позволили собѣ запытатись. Сецесія отже въ першôй линіи зависитъ ôтъ нашихъ послôвъ; въ другôй линіи ôтъ выборцѣвъ и патріотôвъ тыхъ округôвъ, котрй ихъ выбрали, — посолъ муситъ бути послушный воли выборцѣвъ. Въ третôй же линіи всенародне вѣче, яко найвысша у насъ въ народныхъ дѣлахъ высказуючася власть, маѣ немовь усанкціоновати рѣшенье послôвъ и ихъ выборчихъ округôвъ, а евентуально прилюдно заявити, що заступниками цѣлого галицко-руского народу уважаѣ єдино тыхъ девять послôвъ-Русинôвъ, котрй выйшли на препорученье руского комитету зъ вольного выбору девяти нашихъ округôвъ выборчихъ.

Справозданье посольске

п. Ксенофонта Охримовича въ Пôдбужи.

Для догôдности выборцѣвъ пôдбужского округа, котрй не могли бути за для великого ôтдаленя на справозданю посольскôмъ въ Дрогобычи дня 14-го л. мая, здававъ п. Охримовичь дня 27 л. мая въ Пôдбужи другій разъ справу зъ своеи дѣяльности соймовои. Явилось 40 селянъ выборцѣвъ 7-охъ священикôвъ и кôлькохъ жидôвъ пôдбужскихъ. Гдеякй селяне прійшли зъ подальшихъ селъ, о 2 и 3 милѣ, якъ зъ Сходницѣ, Кропивника нового, старого и друг. Видно съ того, що нашй селяне не суть рôвнодушнй на справы публичнй и идутъ радо за чоловѣкомъ, котрый, якъ п. Охримовичь зъумѣвъ собѣ черезъ популярнôсть и учинnôсть придбати довѣріе въ цѣлôмъ округѣ Дрогобыцкôмъ. По выбраню предсѣдателемъ о. И. Грушкевича зъ Опавы, забравъ голосъ п. Кс. Охримовичь и въ довшôй промовѣ, поясниви найперше складъ сойму и тенденціи бôльшости соймовои, зазначивъ своє ôтрубне становиско, яко посла селянъ и перейшовъ до поодинокихъ справъ ухваленыхъ въ соймѣ, якъ справы индемнизаціи, запомоги для интернату Змартвыхвстанцѣвъ, будовы будынку соймового, — справъ, въ котрыхъ оказуєсь якъ найдосаднѣйше легке шафованье грошемъ бѣдного люду и маловаженье его пекучихъ потребъ. Дуже здивувало всѣхъ селянъ, коли п. Охримовичь представивъ имъ, якъ взростаѣ рôкъ-рôчно буджетъ краєвый, а съ нимъ и дефицитъ и нужда краю. На все се не мôгъ справоздавець враз съ иншими рускими послами нѣякого вплыву мати, бо всѣхъ рускихъ послôвъ було въ соймѣ за мало, а хоть и гдеякй Поляки промовляли за ощадностею, то все таки переперла бôльшôсть своє. Дальше говоривъ п. Охримовичь о законѣ свойщины, о податку спадковôмъ, а въ кôнци о тыхъ справахъ, котрй або самъ порушивъ, або котрй за его стараньемъ були въ соймѣ принятй, — якъ пôдвысшенье запомоги на рускій театръ, запомога на бурсу въ Дрогобычи и Станиславовѣ и о гдеякихъ справахъ локальнои натуры, чимъ закôнчивъ своє справоздане.—Треба признати, що п. Охримовичь стараєсь такъ яко посолъ, якъ и яко членъ выдѣлу повѣтового всюды о розбудженье народа, тожь спôдѣваємось, що и на другій разъ, коли стане яко посолъ передъ своими выборцями, постаравсь ихъ еще бôльше одушевити и заинтересувати, такъ, щобы по правдѣ мôгъ покликатись на думки свѣдомого своихъ правъ народа. По закôнченю справозданя посла Охримовича забравъ голосъ одинъ зъ присутныхъ священикôвъ, (о. Чапельскій зъ Кропивника старого). Въ своѣй промовѣ пôднѣсъ ôнъ, що хотя всѣхъ Полякôвъ (яко народа) не можна винити за лиху господарку въ краю и за всю нужду нашого народа, на котру вже такъ многй жалуются, то всежь Поляки посередно, а верховодячй у нихъ котеріи безпосередно чинятъ — черезъ недопущуванье Русинôвъ до законныхъ репрезентацій и пôддержуванье національнои невгоды, всяку поправу экономичного положеня народа неможливою. Не буде добра для 3-миліонового руского народа, если тому народови не вôльно рѣшати въ своихъ справахъ, а зъ другои стороны затемнюютъ національнй споры здоровый поглядъ на всякй жизненнй справы. Проте єсть се дуже важнымъ, если посолъ, стаючи передъ своими выборцями, пояснює имъ своє поступованье; черезъ тоє доказує, що не забуваѣ на свои обовязки яко слуга народа, и що опираючись на реальнôй пôдставѣ народныхъ интересôвъ не хоче провадити политики на власну руку, а ставсь правдивымъ заступникомъ выборцѣвъ. Утверджуєсь обопôльна звязь, а нарôдъ приходитъ до щораз бôльшого самопôзнаня. По тôй причинѣ, що п. Охрим. стоявъ за интересами селянъ, хотяй при некористнôмъ складѣ сойму не мôгъ богато зробити, якъ и длятого, що не поминувъ обовязку посла, повѣдомляти о своѣй дѣяльности выборцѣвъ, — належится єму признанье довѣрія. По тôй промовѣ признано п. Охримовичови одноголосно вотумъ довѣрія. На тоє освѣдчивъ п. Охримовичь, що ôнъ и теперь хоче кандидовати на посла зъ куріи сельскои округа дрогобыцкого и просивъ о попертье, на що всѣ зобранй заявили, що ôтдадутъ єму свои голосы. П. Охримовичь прирѣкъ свято, що всегда буде стояти въ оборонѣ интересôвъ меншихъ посѣлостей, въ оборонѣ народу руского и его церкви. Послѣдувавшій 29-ого л. мая одноголосный выборъ п. О. на посла, потвердивъ тôлько выражене єму такъ въ Дрогобычи, якъ и въ Пôдбужи довѣріе выборцѣвъ.

Справозданя зъ выборôвъ до Сойму.

Выборъ въ Борщевѣ. При выборахъ посла до сойму насъ побѣдили, бо на 165 голосуючихъ одержавъ нашъ кандидатъ п. Кароль Шинайло 62, а польскій кандидатъ гр. Борковскій зъ Мѣльницѣ 103 голосы. До нашого упадку, — болестно признати, — причинилося головно само наше духовеньство кудринецкого деканата. Вправдѣ, якъ все и всюда, такъ и ту розвинули Поляки дуже сильну агитацію, въ котрôй брали удѣлъ урядники староства, навѣть повѣтовый фельдфебель, ветеринарь повѣтовый Герасимовичь, зъ роду Русинъ, сынъ покôйного руского священика зъ пôдъ Збаража,—дальше писарѣ, пропинаторы и офиціялисты пана графа; однакъ єслибы духовеньство деканата кудринецкого, котрый цѣлый належитъ до староства борщевского, було бодай трохи занялося выборцями, булибы выборы вышли для насъ користно. Похвальный вынятокъ становили тôлько чотыри лица, именно мѣсто-де-

канъ и приходникъ зъ Борщева о. Гулла, о. Алексевичъ зъ Нѣвры и два сотрудники, оо. Ляторовскій зъ Сапогова и Крыжановскій зъ Худыковець, котрій все выступаютъ яко правдивій провôдники свого народа, длятого и выборцѣ зъ паствы тыхъ почитаня достойныхъ отцѣвъ не тôлько самій стояли якъ муръ твердо при выборахъ, але старалися обамалученыхъ, опущеныхъ своими пастырями, а навѣть въ бôльшôй части просто здеморализованыхъ на праву дорогу напровадити. О. Лушпиньскій зъ Филипковець не успѣвъ вправдѣ выборцѣвъ зъ свого прихода за собою потягнути, однакожь появившся самъ и свôй голосъ ôтдавъ на нашого кандидата. Прочій отцѣ, разомъ съ своимъ деканомъ и 2-гимъ мѣсто-деканомъ оказали не тôлько рôвнодушнôсть и на выборы не прибули, але гдекотрій зъ нихъ, якъ о. Соневицкій зъ Волковець, оказалися ревными агитаторами пана графа. О. Соневицкій достарчивъ зъ свого прихода разомъ съ филіями п. графови 7 голосôвъ; самъ ôнъ тыхъ выборцѣвъ привѣзъ до Борщева, угощавъ ихъ въ шинку, а потôмъ разомъ съ ними вôйшовъ до салѣ выборчои, пильнуючи, щобы кто зъ селянъ патріотôвъ не навернувъ єго прихожанъ-выборцѣзъ, и ôтдавъ съ ними свôй голосъ на пана графа! Сумно дуже, тымъ бôльше, що о. Соневицкій єсть безперечно найбогатшій священикъ на обѣ епархіи. Я зазначивъ вже повысше двохъ Русинôвъ, с. е. п. ветеринаря Герасимовича и о. Соневицкого, котрій выступали яко дуже ревній агитаторы польского посла, однакожь мали они єще при собѣ третого Русина яко тріюмвира, а бувъ нимъ п. Павло Горбачевскій, сынъ рускаго священика зъ Кудринець, димисіонованый учитель тогожь городка и властитель реальности. Той панъ въ щоденнôмъ житю грае ролю Русина, а при всѣхъ выборахъ выступае яко ревный и въ средствахъ неперебираючій агитаторъ табора польского! Вже днемъ напередъ появився ôнъ въ Борщевѣ и розвинувъ при помочи Площаньского, бувшого дяка въ Устю епископскôмъ и ветеринаря Герасимовича таку сильну агитацію межи рускими выборцями, що тій здивованій говорили имъ: „Скажѣтъ, кôлько то грошей вы дôстали ôтъ пана графа, що такъ сильно горлуете за нимъ, — бо не дивуємося Полякамъ, але що вы, Русины, за нимъ такъ агитуєте, то мусите бути єго запроданцями!“

Якъ съ болестею приходило намъ говорити доси о народныхъ апостатахъ, такъ зъ другои стороны съ утѣхою пôдносимъ заслуги пп.: Сидоровича, конципіента нотаріяльного и Дроздовского, заступника бурмистра въ Борщевѣ, Овадюка, бурмистра м. Скалы, Николая Лотоцкого, властителя реальности и секретаря тоже въ Скалѣ. Тѣ панове показалися щирыми патріотами, хочь не выступали они съ клеветами на гр. Борковского, якъ то чинили агитаторы польскій супротивъ рускаго кандидата; они лишь переконували, що рускій выборцѣ тôлько Русина повинній выбирати на свого посла. — Панове Дроздовскій и Овадюкъ, хотяй тôлько просвѣченій мѣщане, завстыдали своимъ патріотизмомъ цѣлый ликъ рускои духовнои интелигенціи деканата кудринецкого и кôлькохъ священикôвъ деканата скальского, котрій належатъ съ своими приходами до староства въ Борщевѣ. Выняткомъ межи тыми послѣдными були оо.: Нападіевичъ зъ Лаховець (самъ и 5 прихожанъ), Церкевичъ зъ Волковець малыхъ (самъ и 3 выборцѣ), Костецкій зъ Скалы (самъ и 7 выборцѣвъ), котрій ôтдали свои голосы на рускаго кандидата и оо.: Брылиньскій зъ Бурдяковець и Михалевичъ зъ Иванкова, котрій хотяй самій задля недуги не могли брати удѣлу въ выборахъ, але за тоє доставили честныхъ парохіянъ на выборцѣвъ нашому кандидатови.

По оголошеню сумного для насъ результату выборôвъ, котрый оголосивъ п. „ржондца“ графа-посла, выбраный комисіею выборчою на предсѣдателя, появився и п. графъ, подякувавъ выборцямъ за выбôръ и запросивъ на снѣданье всѣхъ, навѣть тыхъ, котрій на него не голосовали; але рускій выборцѣ крикнули: „най тамъ идутъ „Микиты Хрунѣ“ заѣдати ковбасы и пити горѣвку, мы не маємъ причины запивати нашу совѣсть горѣвкою!“ П. графъ и не знавъ, що люде, до котрыхъ ôнъ говоривъ, то не були єго выборцѣ; тій, ôтдавши свôй голосъ, съ соромомъ чимъ скорше утѣкали и ховалися по жидôвскихъ заѣздахъ, бо не мали лица стояти передъ староствомъ, где по ôтданю голосу задержалися лишь выборцѣ-патріоты, щобы разомъ ожидати кôнця и бути въ данôмъ разѣ готовыми єще разъ до выбору станути.

Потому удався п. графъ до дому нашого кандидата, а не заставши єго дома, лишивъ свôй билетъ и пôйшовъ до дому мѣсто-декана и пароха борщѣвского, о. Гуллы, где заставъ цѣлу руску интелигенцію и нашого кандидата. Тутъ заявивъ п. графъ дуже чемными словами, що шануе нашій патріотичній пересвѣдченя, котрій намъ єго на нашого посла выбрати не позволяли, и приобѣцявъ въ соймѣ правъ нашого народа и народности разомъ съ рускими послами боронити. Побачимо, чи гр. Мечиславъ Борковскій зъ Мѣльницѣ, зôставши рускимъ посломъ, хотяй мимоволѣ руского народа, даного слова не зломитъ и чи солидарно съ рускими послами буде боронити правъ нашого народа. Вправдѣ п. графъ єще тыждень передъ выборами просивъ лично о. Гуллу зъ Борщева и о. Костецкого зъ Скалы, щобы єго своими вплывами при выборѣ поперли, щобы мôгъ бути выбраный одноголосно, а за тоє обѣцювавъ въ соймѣ попирати рускій справы, но понеже не хотѣвъ зъобовязатися словомъ чести, що „въ всѣхъ справахъ индивидуально руско-народныхъ“ солидарно съ рускимъ клюбомъ буде голосувати, то и не могло прійти до близшого порозумѣня. Будучнôсть покаже намъ, чи указана добра воля графа була тôлько куртоазійною политикою, чи щирымъ намѣреньемъ!

Священикъ-выборецъ.

Выбôръ зъ Зборова-Залозець. Не мы винній, що выбôръ посла зъ нашого округа не выпавъ въ нашу користь. Вину поноситъ на передъ нашь центральный комитетъ выборчій, що доперва на кôлька днѣвъ передъ выборами затвердивъ кандидатуру п. Іосифа Онишкевича, такъ що той не мавъ на стôлько часу, щобы порозумѣтися близше съ своими выборцями, а не знаючи, чи буде черезъ комитетъ яко кандидатъ затвержденымъ, не хотѣвъ передъ тымъ выступати передъ выборцями. Въ послѣднôй хвили, бо на 27 л. мая на 4 год. пополудни, запросивъ о. Зарицкій, предсѣдатель нашого округа, выборцѣвъ до Зборова и завôзвавъ п. Онишкевича, щобы высказавъ имъ свои погляды на ôтношеня соціяльній и политичній краю. П. Онишкевичъ пôднѣсъ въ довшôй промовѣ всѣ додатній и уемній стороны дѣяльности нашихъ попередныхъ соймôвъ, выказавъ потребу, щобы интересы всѣхъ клясъ нашои суспôльности були въ соймѣ зарôвно справедливо заступленій, — и якъ мало до теперь селяне мали заступникôвъ своихъ интересôвъ, выбираючи на послôвъ самыхъ великихъ панôвъ та старостôвъ, черезъ що сталося, що много установъ ухвалено въ некористь селянъ. Пôднѣсъ дальше легкодушну господарку грошемъ краєвымъ черезъ соймъ и выдѣлъ краєвый и прирѣкъ, що буде въ соймѣ все того боронити и за тымъ вступатися, щобы селяне мали якъ найменшій тягарѣ, щобы мало по малу запроваджувано ощадности въ выдаткахъ краєвыхъ, щобы проваджено совѣстну контролю надъ грошемъ публичнымъ и щобы грошѣ выдавано лишь на продуктивній цѣли, зъ котрыхъ малибы села и мѣста правдивый хосенъ. Въ всѣхъ тыхъ справахъ и прочихъ буде кандидатъ боронити правды и справедливости, а займаючи становище независиме, може выступати такъ, якъ ему совѣсть наказуе. Але щожь, тая кандидатска промова не могла принести пожаданого успѣху, бо нашихъ выборцѣвъ явилося дуже мало. Гдеякій зъ нашихъ выборцѣвъ не отримали запрошеня, а гдеякихъ зновъ впровадили въ блудъ нашій противники и не допустили явитись на зôбраню. Розсѣвали рôжній неправдивій вѣсти и посунули свою злôсть до тои степени, що не устрашились навѣть денунціювати нашого кандидата до ц. к. староства въ Золочевѣ, що скликуе загальне зôбранье народне до Зборова и буде держати мову пôдъ голымъ небомъ, и старалися узыскати заказъ збору выборцѣвъ. Ц. к. староство прислало справдѣ свого ôтпоручника въ особѣ комисаря п. Сладека, але той переконавшися, що денунціація не має нѣякои пôдставы, не тôлько що не выдавъ заказу збору, але и отворивъ заслѣпленымъ очи, що такій зборы суть уставою дозволенй и що о зборѣ выборцѣвъ ц. к. староство не потребуе навѣть бути завѣдомлюване.

Такъ то сталось, що мы не мали часу отворити очей всѣмъ нашимъ выборцямъ и прибулисьмо до Бродôвъ (где ôтбувався выбôръ посла зъ нашого округа) неприготованій до борбы выборчои супротивъ противника, маючого до своєи диспозиціи цѣлый засôбъ судіевъ, комисарѣвъ, жандармôвъ, полицаѣвъ, панôвъ, жидôвъ, и найуспѣшнѣйше въ такихъ случаяхъ оружіе — грошѣ. До Бродôвъ зъѣхавъ цѣлый комитетъ польскій in corpore и прибравши до комплету рôжныхъ людей, розпочавъ вже въ понедѣлокъ велику агитацію противъ нашого кандидата, послугуючись до своєи цѣли нелегальными, а навѣть негôдными и нечестными средствами. Сумно було слухати, якій нечестній пресіи чинивъ скарбъ Поморянъ на выборцѣвъ поморяньскихъ и на п. Ивана Боднара, бувшого посла до сойму и до ради державнои, щобы не ôтдали своихъ голосôвъ на нашого кандидата. Но честь и слава мѣщанамъ поморяньскимъ, честь и слава п. Иванови Боднарови, честь и слава всѣмъ выборцямъ, котрій не дали застрашитися грозьбамъ п. Добжаньского „ржондцы“ зъ Поморянъ, и намовамъ одного начальника судового, котрый съ нараженьемъ своеи поваги судейскои публично частувавъ выборцѣвъ цигарами и много имъ розправлявъ о близькôй связи и о потребахъ ихъ до суду...

На 158 голосуючихъ одержавъ нашь кандидатъ зъ округа зборôвского 54 голосôвъ, а зъ округа залозецкого тôлько 8 (?) голосôвъ, разомъ 62 голосôвъ. Мы хочь упали, то бодай ôтнесли на стôлько побѣду моральну, що число 62 дуже поважне, єсли увзгляднитоя, що се голосы мѣщанъ и поважныхъ, просвѣченѣйшихъ селянъ, у котрыхъ ковбасами и цигарами нѣчого не можна зробити. Зъ того поважного числа голосôвъ най панове Поляки провидятъ, що у насъ єсть сила, и не довго они, а взглядно ихъ шляхтичѣ, будутъ надъ нами пановати, — тôлько до часу збанокъ воду носитъ.

Одинъ зъ выборцѣвъ.

Выбôръ въ Рогатынѣ. Коли Русины выборчого округа Рогатынъ-Бурштынъ въ день 29 мая сего року нѣчого не навчилися, то вѣдай вже нѣколи не навчатся. Выбôръ того дня въ Рогатынѣ, — то була школа, где за превелику цѣну, бо за утрату мѣсця посольского, довѣдався кождый про нашу стару хоробу: байдужнôсть. Черезъ стереотипне „безъ мене одного обôйдеся“ мы програли. Вже темный селянинъ зъ тои хоробливои фразы вылѣчився, бо хочь за фѣру ломакъ, а таки ишовъ и ставъ до чола, — а видячій всю шкôдливôсть тои поговôрки, образованый, чи пастырь, чи якій иншій Русинъ — не явився до голосованя, хочь нѣчого не дôставъ. То вже бôльше якъ байдужнôсть, то вже грѣхъ, то здрада народа. Доказомъ того нашь выбôръ. Кôлька голосôвъ — и мы булибы горою. П. Онишкевичъ дôставъ 95 голосôвъ, а дръ Огоновскій 93 голосы. Тай дивно зложилась та бôльшôсть для п. Онишкевича! На ню зложилися выборцѣ съ вирильными голосами зъ села Жовчева, (власности п. Онишкевича), котрій передъ хвилею при голосованю були неприсутній, а наразъ передъ замкненьемъ голосованя на паролю, що „голосы рôвноважутоя“, мовьбы зъ якои фабрики посыпались. Одній съ пленипотенціями (черезъ пленипотенціи при выборахъ зъ округôвъ сельскихъ голосувати не вôльно — *Ред.*), малолѣтній съ опѣкунами, хорій здоровыми, а иншій за 5 минутъ прибѣгали (?) зъ самого Жовчева, о 2 милѣ (!) ôтдаленого ôтъ Рогатына, щобы при помочи писарѣвъ, польскихъ пробощѣвъ и всякихъ панкôвъ, стоячихъ за плечима комисіи, выголосити „Uniśkiewycz“. Въ хвили, якъ доля наша рѣшалася, гдекотрый священикъ, выславши лизунôвъ паньскихъ до выбору, самъ волѣвъ въ дома конципутувати до „Gaz. Narodow-ои“ „Podziękowanie dziedzicowi Dobrodziejowi“ за кавалокъ облога, ôтступленого ему на пасовиско, якъ журитись будучою долею того хлопа, котрый всѣхъ годуе остатнымъ кусникôмъ хлѣба; иншій священикъ-выборецъ таки не явився, бо сказавъ: „безъ мене обôйдеся“.

Правду сказати, справа наша лучше стоялабы теперь и все, колибъ такихъ псевдо-пастырѣвъ на тыхъ кôлькохъ мѣсцяхъ цѣлкомъ не було. Мы бо бачили на выборахъ зовсѣмъ потѣшный объявъ. Горѣвка, пятки, ковбаса и всякій обѣцянки, помимо найбôльшого накидуваня, не мали найменшого повабу у нашихъ выборцѣвъ. То заѣдали лишь выборцѣ зъ Жовчева, кôлькохъ Мазурôвъ и кôлькохъ „Микитôвъ-Хрунѣвъ“ зъ Конюшокъ, Юнашкова, Заланова, Высны, — а всѣ прочій выборцѣ съ цѣлою свѣдомостею свого права и достоиньства, смѣло и выразно выголошували „Огоновскій Александеръ, професоръ правъ зô Львова“, особливо люде зъ Мечищева, Сернокъ горѣшныхъ и прочій. Они ажь задивляли панôвъ добитностею выголошуваня, — за що имъ и всѣмъ честнымъ выборцямъ прочихъ селъ най буде честь и слава! Мы не загибнемо, коли маємъ такихъ борцѣвъ, якъ п. Данилюкъ зъ Бабинець, умѣвшій передъ выборами смѣло и розумно загрѣти до борбы. Мы бачили и другихъ свѣдомыхъ цѣлои справы, котрій писарчукамъ, á la Ст....му, давали добру ôтправу. Въ загалѣ можна сказати, що съ народомъ нашимъ богато доброго далобыся зробити, — кобы лишь всюда були гôдній пастырѣ!

Священикъ-очевидецъ.

Выбôръ въ Яворовѣ. Понеже выборы ôтбувалися дня 29 л. мая, а я мавъ одну рату оплаты ôтъ контракту купна платити 1-ого червня, то була для мене добра случайнôсть сѣсти разомъ съ нашими выборцями до Яворова. Сюда приѣхали мы еще въ часъ передъ розпочатьемъ выборôвъ, а коли п. Кришка, секретарь рады повѣтовои, увидѣвъ нашихъ выборцѣвъ, запинивъ нашій фѣры и казавъ выборцямъ позсѣдати и до себе прійти. Я, видячи въ тôмъ щось пôдозрѣного, говоривъ моимъ выборцямъ, що еще часъ до выбору, а сходитися съ секретаремъ нема нѣякои потребы. Коли секретарь учувъ мои слова, прискочивъ до мене съ галасомъ, выганяючи мене зъ Яворова, мовячи: „Znam was dobrze, wy rejenty z H., przyszliście tu agitować; my takich agitatorów nie potrzebujemy, a jak się nie wyniesiecie, to was do kozy zamkniemy!“ Я на тое сказавъ п. секретареви, що я въ Яворовѣ не жадный реентый; я приѣхавъ яко господарь зъ Г. не яко агитаторъ, и якъ добрый Русинъ обстаю за своимъ правомъ конституційнымъ. На тій слова ôтступився секретарь ôтъ мене, а я пôйшовъ кôлька крокôвъ на передъ, довѣдуватись, на кого рускій выборцѣ будутъ голосувати. Въ тôмъ приходитъ до мене одинъ жидъ и проситъ, щобы я прилучився до него и однаково съ нимъ агитувавъ за гр. Шептыцкимъ, а ôнъ менѣ заплатитъ тôлько, кôлько я самъ схочу и заплатитъ выборцямъ зъ нашого села. На такій слова менѣ учинилося дуже встыдно. Жидюга побачивши, що я съ нимъ не хочу говорити, ôтступився ôтъ мене и просто пôйшовъ до п. Крышки мене оскаржити, що я всѣхъ выборцѣвъ намовляю за рускимъ кандидатомъ и агитую; а то менѣ предсѣ вôльно. П. Кришка не прійшовъ вже самъ до мене, але збѣглася гурма жидôвъ-факторôвъ, кинулася на мене и нужь мене ганьбити неслыхаными словами. Я якъ мôгъ такъ ôтгрызався; кажу имъ: „Чи конституція на тое позваляе?“ Съ тяжкою неволею, що ôтченилися. Я пôйшовъ дальше, и старався яко Русинъ и господарь утримати при голосованю на посла руского кандидата. Зъ початку ишло дуже добре, бо якъ я самъ числивъ, нашь кандидатъ Іосифъ Муринъ мôгъ вже мати до 75 голосôвъ. Але коли нашій противники увидѣли, що голосъ паде на нашого кандидата, въ однôй минутѣ кинулася така хмара жидôвъ-факторôвъ, що наразъ всѣхъ выборцѣвъ не що инше, тôлько перекупили и ôтъ тои минуты все змѣнилося, бо жаденъ выборецъ вже до мене не хотѣвъ говорити, тôлько не чекаючи вже на мѣстѣ, кождый спѣшивъ голосувати за гр. Шептыцкимъ. Кождого выборця, котрый голосувавъ за гр. Шептыцкимъ, можна було пôзнати, бо выходячи ôтъ голосованя, вже бувъ пôдпилый и мавъ кубаноса въ поганôмъ ротѣ. А піятика ôтбувалася въ тôмъ самôмъ забудованю, где ôтбувалося голосованье, с. е. въ радѣ повѣтовôй, бо я самъ видѣвъ, якъ горѣвку бутлями зносили до забудованя рады повѣтовои. Коли вже зближалася 12-та година, всѣ выборцѣ ждали оголошеня выбору, але на дармо, бо п. ц. к. староста выйшовъ зъ забудованя и просто пôйшовъ до дому, а п. секретарь рады повѣтовои оголосивъ, що выборы вже замкненій; здаесь, о щось имъ розходится, бо, якъ я довѣдався при кôнци голосованя выборцѣ при комисіи голосували „Іосифъ Муринъ“, а комисія притакуючи тымже выборцямъ говорила: „a, a, a, Jan Szeptycki, dobrze, dobrze“, а одного выборця за тое, що єго вôйтъ взявъ ему легитимаційну карту, а ôнъ упоминався за нею и голосивъ на голосъ, що буде голосувати на Іосифа Мурина, п. секретарь казавъ жандармови запровадити до арешту(!). Кôнчу на тôмъ, що нашь кандидатъ упавъ, а въ забудованю рады повѣтовои наступила велика піятика и музика, на що я въ голосъ сказавъ, що не красно, щобы тамъ, где ôтбуваеся урядъ, выправляли шинкъ и музику. А противники не маючи иншого способу мене оклеветати, занесли скаргу до секретаря, що я говоривъ съ перепрошеньемъ: „Урядъ . . . . .“, за що рада повѣтова мала мене заскаржити.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(По поводу подорожи цѣсаря до Стиріи) рѣшилися консерватисты стирійскій заманифестувати свою преданнôсть до трону врученьемъ особнои адресы. Въ тôй цѣли порозсылано до громадъ сельскихъ высшои и середнои Стиріи завôзваня, пôдписанй членами „партіи права“ въ стирійскôмъ соймѣ и редакторомъ газеты „Grazer Volksbote“, Ив. Карлономъ, до збираня пôдписôвъ на адресу. Фактъ сей выкликавъ въ стирійскôмъ соймѣ интерпеляцію зъ стороны либералôвъ, котрымъ того рода манифестація дуже не на руку. Интерпелянтъ дръ Вурмбрандъ звертаючись до правительства съ запытаньемъ чи ему вѣдомо о агитаціяхъ за пôдписами на адресу пôднятыми клюбомъ „права“ въ высшôй и середнôй Стиріи, старався выказати нелегальнôсть кроку консерватистôвъ и пôднѣсъ въ своѣй интерпеляціи, що така

политична демонстрація моглабы вызвати пôдозрѣнье, будьтобы ниcша Стирія не подѣляла съ прочими частями краю выразу лояльныхъ чувствъ супротивъ Монарха. Въ ôтповѣди на повысшу интерпеляцію заявивъ намѣстникъ бар. Кибекъ, що якъ небудь въ поступку послôвъ „права“ видитъ тôлько лояльнѝ замѣры, то все таки лише соймъ краєвый яко цѣлôсть муситъ уважатися консеквентнымъ до выраженя монарсѣ преданности всѣхъ верствъ людности. Що до адресъ, ухваленыхъ поодинокими громадами, заявивъ намѣстникъ, що они при случайности повитаня цѣсаря будутъ ему предложенѝ.

Недавно оголошено *ôтозву консервативного ческого комитету выборчого* зъ куріи бôльшои посѣлости. Авторы ôтозвы пôдносятъ важнôсть выборôвъ до сойму и маркуючи въ особенности становище нового сойму, котрый покликано до житя передъ скôнченьемъ періода розвязанои репрезентаціи краєвои, взываютъ выборцѣвъ, щобы единодушно взяли участь въ борбѣ выборчôй. „Коли всѣ прихильники станутъ крѣпко побôчь себе, — говоритъ ôтозва, — тогды можна надѣятися побѣды. До того треба ревнои соучасти всѣхъ“. Зъ ôтозвы, котра, кажучи мимоходомъ, пôдъ взглядомъ програмовымъ не мѣститъ въ собѣ нѣчого замѣтного, можна посередно заключати, що вѣсти кольпортованѝ гдекотрыми газетами о заключеню компромису були безъосновнѝ, хочь зъ другои стороны справа компромису здаєся була порушена. Єслижъ партія консервативна, котра розпоряджає бôльшостею голосôвъ, не поставила угодового внесеня, то дасться се оправдати становищемъ, яке заняла сторона противна. Сторонництво консервативне, якъ замѣчає „Politik“, дôйшло вже на тôй дорозѣ (с. є. уступствъ) до границь можливыхъ. — Оно не далося звести зъ шляху поновнымъ ôтказомъ стороны противнои и мимо своєи очевиднои бôльшости при выборахъ доповняючихъ до рады державнои робило завсѣгды угодовѝ предложеня. — Виправдѣ не дасться *подумати, щобы всѣ* централистичнѝ выборцѣ признали справедливôсть ôтмовного становища, котре зайнявъ въ тôй справѣ ихъ головный комитетъ выборчій, але вкôнци показався тероризмъ факційнои прасы далеко сильнѣйшимъ ôтъ интересу станового и користи, котра наказувала приняти компромисъ. По такихъ досвѣдахъ було консервативнôй партіи дуже тяжко єще разъ съ предложеньемъ угодовымъ выступати. — Що до програмы будучого ческого сойму не дасться теперь такожъ ще нѣчо позитивного сказати. — Въ таборѣ ческо-національнôмъ выступаютъ два противоположнѝ стремленя: съ однои стороны бажалибы консерватисты лишитися при дотеперѣшнôмъ станѣ и зазначити, що ôтъ новои репрезентаціи не можна выжидати радикальныхъ змѣнъ законôвъ, — зъ другоижъ стороны партія молодо-Чехôвъ выступає въ органѣ своѣмъ „Narodni Listy“ енергично за высланьемъ до сойму людей, котрѝ пригадали бы, що народъ ческій не єсть задоволеный зъ реформы выборчои, змѣняючи дотеперѣшну систему выборôвъ тôлько въ бôльшôй посѣлости и жадаютъ признаня въ мѣстахъ права выбору т. з. Fünfguldenmänner-амъ (оплачуючимъ 5 зр. безпос. податку). Крôмъ того належитъ домагатись радикальнои змѣны въ подѣлѣ округôвъ выборчихъ мѣскихъ и сельскихъ, а до сойму повинніи вôйти лишь такій люде, котрѝ заявлятъ готовôсть попирати таку радикальну змѣну и даютъ поруку, що не уступлятъ передъ нѣякими трудностями, а не вдоволяются половичными уступствами.

(*Депутація регніколярна*) розбирала въ Пештѣ на засѣданю зъ дня 2 червня с. р. пытанье приналежности Фіюмы. Пôсля заявленя депутаціи хорвацкои стоитъ она на основѣ декларациі зъ 25-ого мая с. р. и уважає Фіюму за часть складову Дальматіи, Хорватіи и Славоніи и застерѣгаєся противъ одностороннои змѣны провизоріи, оповодованои по порозумѣню межи угорскимъ а хорвацкимъ правительствомъ. Депутація угорска, котрои заявленье опôсля ôтчитано, признає вправдѣ депутаціи хорвацкôй право свобôдного высказаня своихъ думокъ въ границяхъ ея мисіи, зазначує однакожъ, що мисія може въ мысль закона и дотычнои ухвалы соймовои заключатись лишь въ тôмъ, щобы по порозумѣню съ угорскою и фіюмскою депутацією полагодити непорѣшенѝ пытаня. — Єслиже таке порозумѣнье не дасться осягнути, тогды функція депутаціи має уважатися укôнченою, а угорска депутація не може признати хорвацкôй права выдавати суду въ справахъ, котрѝ належатъ до компетенціи угорского парляменту. Угорска депутація пріймає въ тôмъ взглядѣ тѝ погляды, котрыхъ боронивъ угорскій президентъ министрôвъ на засѣданю палаты послôвъ зъ дня 16 марта 1869, с. є. що остаточне порѣшенье пытаня безъ ухвалы сойму хорвацкого не єсть можливе.

(*„Tribüne“*) довѣдуєся зъ добре поінформованого жерела, що министерство торговлѣ рѣшило на ново завести продажъ соли для худобы, — чого то именно нашъ п. Озаркевичъ ôтдавна домагався. Комисія министеріяльна, котра въ тôй для нашихъ хлѣборобôвъ такъ важнôй справѣ вже ôтдавна нараджуєся, має теперь тôлько придумати способъ выконаня свого предложеня, котре вже затвердивъ министеръ. — Найбôльшій трудности представляла дотеперь квестія денатуралізаціи соли. — Министерство давно вже вызначило высокѝ нагороды за вынайденье найлучшои и найпрактичнѣйшои методы денатуралізаціи, а наслѣдства розписаного конкурсу були такѝ, що знаменитѝ хемики представили свои предложеня, котрѝ теперь суть предметомъ дискусіи. Правительство угорске получає завѣдомленя о поступѣ праць комисіи, бо всякѝ змѣны въ выконуваню монополю соли мусятъ дѣятись въ порозумѣню съ правительствомъ угорскимъ. Пôсля наспѣвшихъ ôтповѣдей заведутъ Угры такожъ сôль для худобы. Що до краѣвъ репрезентованыхъ въ радѣ державнôй, то остаточне порѣшенье сеи справы застережене законови державному, котрого проектъ має бути внесеный на найблисшôмъ засѣданю.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Коронація ôтбулася цѣлкомъ щасливо. Въ Москвѣ всѣ дни, ôтъ коли царство тамъ перебуваютъ, були днями святочными. На провинціи, а именно въ всѣхъ мѣстахъ и мѣсточкахъ въ цѣлôй Россіи, ôтбулися рôжнѝ свѣтлѝ торжества. Иллюминаціи, богослуженя, перегляды войскъ, забавы и фестины заряженѝ по провинціи выпали дуже красно. Найкрасше мало выпасти таке святкованье дня коронаціи въ Одессѣ. — Въ однôмъ Петербурзѣ зайшли якѝсь непорядки, но о нихъ годѣ доси щось позитивного довѣдатися. „Tagblatt“ подає, що 29 мая, дуже ранною годиною приказала полиція петербурска поздоймати фляги, хоругвы и декораціи зъ домôвъ. Коли загалъ дуже симъ занепокоився, то пущено поголоску о жалôбныхъ вѣстяхъ зъ Берлина, начебъ то цѣсарь Вильгельмъ бувъ дуже хорый. Сотки людей бѣгли до амбасады нѣмецкои, щобы довѣдатися, чи се правда. Но амбасада успокоила народъ вывѣшеньемъ свѣтлои фляги. Ôгтакъ розôйшлася була инша сумна вѣсть. Сказано, що царя хотѣли въ Москвѣ строити. Телеграфична ôтповѣдь зъ Москвы заперечила тымъ вѣстямъ. Народъ однакъ бувъ вже неспокôйный. Доперва надъ вечеромъ ставъ загалъ межи собою говорити, що причиною приказу полиційного було се, що попереднього дня пôдпитый людъ допускався рôжныхъ ексцесôвъ, тожъ щобы имъ конецъ положити, приказала полиція поздоймати прикрашеня и фляги. Непорядки изъ стороны нисшихъ верствъ стали вже 27-ого проявлятися. Цѣлѝ товпы неповнолѣткôвъ волочилися улицями спѣваючи народнѝ пѣсни и приказуючи всѣмъ проходячимъ ôткрывати головы. Дôйшло по тôй причинѣ гдеколи и до бôйки. Полиція дивилась на се „гуляньe“ и на сѝ непорядки, но чулася обезсиленою. Тожъ не скôнчилося на тôмъ. Пяни стали нападати перекупнѣвъ розносячихъ „морожене“ и иншѝ холодники, и розбивати имъ ихъ ящики и бляшанки. Такъ було 27, 28 и 29 вечеромъ. Полиція не завзывала войска, а товпа робила, що хотѣла. — Въ кôнци стала навѣть бити невинныхъ полиціянтôвъ, встримувати повѣзды, людей, а кôлькохъ официрôвъ такъ побито, що ледво втѣкли съ житьемъ.—Въ Москвѣ иде обхôдъ звычайнымъ церемоніяльнымъ способомъ. Царство занятѝ приниманьемъ депутаціи и дарункôвъ. Що дня величнѝ обѣды, въ котрыхъ бере участь по кôлькасотъ гостей. Вечерами балѣ и забавы. Илюминаціи величавѝ. Вчера с. є. 1 л. червня выдано галѣвый обѣдъ въ гранитнôй и въ золотôй сали кремлиньскои палаты. Розôслано 500 запрошень до православныхъ, лютерскихъ, католицкихъ и ôрменьскихъ духовныхъ. Цѣсарска пара була на обѣдѣ въ сали гранитовôй, урядники пирували въ золотôй сали. Особливо удаются балѣ россійского дворяньства. Бояринѣ выступаютъ въ нечувано богатыхъ сукняхъ, прикрашеныхъ самоцвѣтами (дорогими камѣнями).

Въ Варшавѣ умеръ ген. губернаторъ Альбединьскій. „Kuryer Warszawski“ пише о нѣмъ. „Днесь рано передъ 8 годиною закôнчивъ житье по довгихъ болѣзняхъ и мукахъ генералъ-губернаторъ и намѣстникъ варшавскій, генералъ оружія Петро Альбединьскій. Покôйный бувъ черезъ три роки начальникомъ нашого краю. За сей часъ приєднавъ собѣ розумнымъ поступованьемъ и розумною оцѣнкою ôтношень загальне поважанье у цѣлои суспôльности Конгресôвки. Ôнъ бувъ надзвычайно справедливымъ и надзвычайно прихильнымъ для сихъ, що були пôдъ єго безпосереднымъ наглядомъ. Покôйникъ дуже старався о получшенье средствъ економичныхъ и о пôднесенье матеріяльного краєвого добробыту. Цѣла Варшава и цѣлый народъ въ Конгресôвцѣ жалує єго дуже“.

Царь написавъ по коронаціи листъ до мин. Гирса и въ тôмъ листѣ заявивъ, що Россія не може теперь бажати новыхъ добычей, але муситъ занятися своимъ внутрѣшнымъ розвоємъ; политика правительства россійского буде мирна и о скôлько лишь на се позволятъ ôтношеня, не нарушаюча нѣ правъ нѣ гôдности россійского народу. Берлиньскій пôвъофиціяльный „Post“ каже коментуючи те письмо царске бôльше менше такъ о нѣмъ: „Загалъ россійского народа може бути найспокôйнѣйшимъ на свѣтѣ народомъ. Но сама держава занадто велика, щобы могла посвятитися сцеціяльно лишь внутрѣшному розвоєви. Не можемъ ôттакъ вѣрити въ повный розвôй внутрѣшный Россіи якъ и Англіи, одна и друга держава за простора, за велика. Впрочѣмъ либонь годѣ булобы Россіи зречися ривализаціи бодай съ Англією прямувати на далекій всхôдъ. Россія моглабы тогды о внутрѣшнôмъ розвою подумати, наколибъ и Англія заперестала политики заборчои. Но Англія не думає цѣлкомъ нѣ плянôвъ нѣ цѣлей своихъ зречися, а чимъ бôльше иншѝ державы встримуются ôтъ политики пôдбоѣвъ, тымъ бôльше Англія ѣй служитъ. Недалека будучнôсть выкаже такій факта, котрѝ будутъ консеквенціями теперѣшнои ситуаціи.“ — Такъ отже берлиньскій дневникъ вѣщує навѣть вôйну зъ письма царского. Prager Abendblatt доноситъ, що архикнязь Кароль Людвикъ вручивъ цареви письмо ôтъ цѣсаря Франца Іосифа. Царь принявъ се письмо съ великою вдячностею и заявивъ при тôмъ, що хоть въ поодинокихъ квестіяхъ розходятся интересы держанній, то знайдеся певно способъ розвязаня сихъ квестій, єсли оба дворы будутъ лагодити тѣ рôжницѣ. Поворотъ царя до Петербурга ôтбудеся тихо, безъ нѣякихъ овацій.

Нѣмеччина. Посолъ Шлецеръ, амбасадоръ прускій при Ватиканѣ, має бути ôткликаный, а въ сей способъ всѣ дальшѝ переговоры съ куріею зôрвутся. Зъ Берлина доносятъ, що дѣйстно прійде до такои ревизіи законôвъ маєвыхъ, яку заповѣвъ Шлецеръ въ нотѣ до куріи. Для полагодженя тои справы ôтбулася вже дотычна нарада кабинету, но на порядокъ дневный въ парляментѣ она либонь въ тôй сесіи вже не прійде, бо парляментъ кôнчитъ свои нарады, вже 10 с. м. а квестія буджету на 1884/5 рôкъ еще не полагоджена.

Франція. Правительство французске радобы полагодити справу тонкиньску по можности въ способѣ мировый. Шальмель-Лякуръ зажадавъ телеграфично ôтъ хиньского правительства, щобы оно тымчасомъ приняло до Пекину нового посла французского Трику, котрый має вже спеціяльнѝ порученя до переведеня договору. Имовѣрно и Франція и Хины обôймутъ протекторатъ надъ Тонкиномъ.

Италія. Парляментъ италійскій, якъ пишутъ до Polit Corresp., закôнчитъ свою сесію съ кôнцемъ сего мѣсяця. Дня 4 червня ухвалила палата милiонъ франкôвъ на поставленье памятника Гарибальдому. Днемъ передъ тымъ зробило товариство демократичне демонстрацію, въ честь памяти Гарибальдого. Кôлька тысячѣвъ народа пôшло съ хоругвами и музикою на Капитолю. Ту ôткрыто бюстъ Гарибальдого кôлькохъ бесѣдникôвъ въ промовахъ горячо выступали противъ правительста съ закидами, що оно донче свободу и права люду.

Египетъ. Якъ телеграфуютъ до Лондону, ôтновляєсь въ Египтѣ рухъ народный, котрый дуже пригадуе повстанье за часôвъ Араби-паши. Агитаторы роздаютъ по краю, а особливо въ Каирѣ ôтозву, котра выступає горячо противъ всѣхъ чужосторонцѣвъ и згадуе о такъ званôмъ союзѣ патріôтичнôмъ, котрый має на думцѣ велику демонстрацію въ рôчницю збомбардованя Александріи. Хотяй гдеякѣ дневники англійскѝ стараются дементувати тіи вѣсти и въ сей способѣ поправити хочь троха теперѣшный станъ европейскои биржи, то однакъ на нѣчо се не придалося. На европейскихъ биржахъ панує такъ велика стагнація, що навѣть найбôльшѝ финансовѝ потентаты не суть въ силѣ пôднести єи. Справа французско-тонкиньска, потрôйный союзъ, подорожь Мольткого по Франціи и Италіи, непевне становище Англіи и Нѣмеччины — все тое до тои степени непокоитъ умы, що навѣть и меншѝ державы, лякаючись будущихъ великихъ фактôвъ стараются на всякій случай забезпечити. Ромунія концентруе войска. Пôвнôчно-европейскѝ державы Швеція, Норвегія и Данія стараются о неутралізацію, а Ишанія и Португалія имовѣрно заключатъ союзъ. 30-го мая мавъ король Альфонсъ при отвореню выставы минералогичнои въ Мадритѣ бесѣду, въ котрôй выразивъ надѣю, що на случай небезпеченьства и Ишанія и Португалія пôйдутъ рука въ руку. Обѣ державы можутъ соперничати съ собою на поли рôжныхъ галузей промыслу, но въ справахъ политичныхъ повинніи ити разомъ, бо се предсѣ два браты. Бесѣду короля приняла публика ентузіястичными окликами: „Най жіе Португалія“.

НОВИНКИ.

†

Неумолима смерть выдерла зновъ зъ посередъ насъ одного зъ найлучшихъ сынôвъ Руси, неустрашимого борця за правду Христову и за волю народну, за добробытъ, просвѣту и уморальненье селянъ, середъ котрыхъ судилось єму свôй недовгі, але важкій въ спасенній труды, вѣкъ прожити; — не стало

О. ИГНАТА РОЖАНЬСКОГО.

Въ повнôй мужескôй силѣ вѣку наглою смертею (умеръ на возѣ середъ дороги вертаючи зъ Перегиньска до своєи парохіи, Хотѣня пôдъ Калушемъ) — розпрощався сей найщирѣйшій пріятель и провôдникъ народа, покровитель рускои письменности, взорець патріота священника-дѣятеля. Жизнь свою, убогу въ выгоды, але богату въ дѣла, закôнчивъ въ кôлька днѣвъ по довершеню славного свого подвигу при организаціи руху выборчого въ округѣ калускôмъ. Кидаючи грудку землѣ въ єго могилу, взносимъ зъ щирои груди жалôстный окликъ: „Вѣчна Тобѣ, отче Игнате, память мѣжь нами!“

— **Слѣдуюче число „Дѣла“** выйде по причинѣ припадаючого въ Четверъ свята Вознесеня доперва въ Суботу, 9 л. мая.

— **О. Іоанъ Гробельскій**, докторандъ теологіи въ Вѣдни (зъ епархіи перемыскои), именованый префектомъ въ львôвскôй духовнôй семинаріи.

— **Испыты конкурсовѝ въ перемыскôй епархіи** призначенѝ на днѣ 26, 27 и 28 л. червня с. р.

— **У ц. к. намѣстника** представлявся позавчера новозатвержденый бурмистръ м. Львова съ депутаціею мѣскои рады. Въ розмовѣ порушено многѝ мѣскѝ справы, а такожъ дуже важну для Львова справу перенесеня до Галичины зарядôвъ галицкихъ желѣзныяць. Намѣстникъ заявивъ, що зарядъ правит. желѣз. буде перенесеный до краю; тôлько центральне бюро остане въ Вѣдни. Пôдъ конець авдіенціи заявивъ п. намѣстникъ депутаціи, що належалобы вже разъ покôнчити справу заложеня во Львовѣ народнои школы съ рускимъ языкомъ выкладовымъ.

— **Два пп. старосты** мали дôстати — якъ намъ доносятъ — ôтъ высшихъ властей аподиктичный наказъ, щобы зложили свои въ чисто-рускихъ округахъ здобутѝ мандаты.

— **До дописи „Зъ Гуцульщины“**, помѣщеной въ 55-ômъ ч. „Дѣла“, робитъ одинъ нашъ дописователь дуже вѣрну замѣтку, що нѣколи не повинно кôнчитись на однôмъ описаню факту въ дописи. Треба всегда вносити, где належитъ, зажаленя до властей, опираючись на фактахъ и свѣдкахъ. На такѝ жалобы можна потôмъ кождого часу покликатись, щобы выказати, о скôлько нашѝ жалобы увзглядняются.

— **Въ Чернôвцяхъ** ôтограе рускій аматорскій театръ въ понедѣлокъ 11 л. червня въ мѣскôмъ театрѣ комедію Квѣтки „Шельменко наймитъ“ на дохôдъ товариства академичного „Союзъ“.

— **На дохôдъ рускои Бурсы въ Стрыю** ôтбуде ся представленье театральне въ сей четверъ, на котре маємъ честь запросити В. П. Родимцѣвъ. Ôтограні будутъ „Шельменко наймитъ“ Квѣтки Основяненка и „Яношъ Истенгази“, комична оперетка въ 1. актѣ Воробкевича. — *Ôтъ Выдѣлу рус. Бурсы стрыйскои.*

— **„Академичне Братство“** устроює въ Четверъ, о год. 2 сполудня товариску „маѣвку“, на котру всѣхъ своихъ прихильникôвъ и б. членôвъ запрашає. Мѣсце збору локаль товариства, ул. театральна, ч. 2, I поверхъ.

— **О. Т. Ковальского** зъ Спасова хотятъ — якъ доноситъ „Dz. p.“ — выборцѣ бôльшихъ посѣлостей въ Жовкôвскôмъ выбрати посломъ на соймъ краєвый.

(+) **Выбôръ дра Игнатія Каминьского** на посла до сойму зъ мѣста Станиславова має велике значенье зъ уваги на особу посла, — тожъ не диво, що о тôмъ выборѣ много толкуєся не лишь въ краєвôй польскôй прасѣ, але и въ вѣденьскихъ дневникахъ. Черезъ выбôръ дра Каминьского зрегабилитовано єго зъ докорôвъ учиненыхъ єму Коł-омъ польскимъ въ Вѣдни. Се и не диво, коли добре зважити исторію „провизіи“ въ цѣлôмъ єи ходѣ ôтъ почину ажь до нынѣ. Въ першôй хвили, коли выринула на свѣтло денне справа „провизіи“, — цѣлый свѣтъ, въ тôмъ числѣ и Русины, обурився бувъ на поступованье посла, котрый, якъ говорено, надъуживає мандату для личныхъ користей. Але съ часомъ почало розъяснюватись, що Каминьскій, хочь виненъ, то найменше виненъ, що бувъ примушеный выступити съ скаргою противъ Шварца, бо на него напирали єго спôльники, а ônъ не мавъ чимъ ихъ заспокоити,— що остаточно бодай заслуживъ своими працями и заходами на „провизію“... А тымчасомъ другѝ, котрѝ зовсѣмъ нѣчимъ не заслужили, забрали єго грошѣ — и остали чистыми, якъ голубы, не потребували окладати мандатôвъ, анѣ пôддаватись якому небудь слѣдотву. А Каминьскій пôддався подвôйному слѣдству: парляментарнои комисіи и суду карного — и оба слѣдства не выказали нѣчого незаконного въ єго дѣланю. Пôзнѣше выплыли на верхъ „Schweiggeld-ы“, котрѝ еще бôльше ôтхилили заслону зъ цѣлои справы и показали, що Каминьскій стався „козломъ жертвеннымъ“ за тыхъ, котрѝ бôльше ôтъ него согрѣшили... Се пôзнавъ и предсѣдатель палаты послôвъ, дръ Смолька, и въ кôлькохъ листахъ до „kochanego Ignacego“, свого товариша по тюрмѣ зъ р. 1848, потѣшавъ єго, пôддержувавъ на дусѣ, а тымъ самымъ и пôдготовлювавъ почву до єго регабилитаціи... При выборѣ посла зъ мѣста Станиславова дръ Каминьскій, мимо того, що не агитувавъ за собою, и не ônъ бувъ поставленый центр. польскимъ комитетомъ на кандидата, але „вѣчный а нещасливый“ кандидатъ Ст. Брыкчиньскій, — мимо того и мимо сильнои агитаціи противъ Каминьского, — єго таки выбрано посломъ. До єго выбору и єго регабилитаціи причинилися и станиславôвскѝ Русины, а мали на увазѣ кривду учинену „найменше виновному“ Каминьскому и єго прихильнôсть для Русинôвъ, котру показавъ свого часу, поставивши въ соймѣ внесенье, щобы урегулювати на справедливôй основѣ ôтношеня Русинôвъ въ краю. Супротивъ поставленои польскимъ комитетомъ кандидатуры неприхильного Русинамъ Ст. Брыкчиньского, Русины не могли анѣ хвилѣ надумуватись, кому ôтдати свои голосы.

— **Ôтъ Радехова** пишутъ намъ: До немногихъ выборцѣвъ, котрѝ не запродали своєи громады и свого народа за Юдиный грôшь належатъ: Иванъ Федорусь, Антонъ Парѣй и Стахъ Мусѣй, господарѣ зъ Дмитрова. Они мимо просьбъ и грозьбъ неустрашимѝ, ôтдали свои голосы на рускаго кандидата, о. Ивана Сѣрка. Честь имъ!

— **Зъ Тернополя** пишутъ намъ: Русины тернопôльскѝ поставили собѣ кандидатомъ на посла зъ мѣста адъюнкта п. Льва Шеховича и патріотична часть рускои интелигенціи и рускихъ мѣщанъ ôтдала на него свои голосы. По выборѣ дра Макса, котрый то выбôръ коштувавъ немало, устроили жиды и Поляки вечеромъ похôдъ зъ похôднями, котрый выпавъ досыть неочестно. Соромъ згадувати, а таки треба згадати, що гдеякѝ безпамятнѝ Русины-мѣщане брали участь въ тôмъ походѣ, а навѣть несли факлѣ, н. пр. мѣщанинъ Павло Чубатый и другѝ. Гей, панове мѣщане, чому вы всѣ не идете въ слѣды такихъ честныхъ мѣщанъ. якъ Сатурскій, Ткачукъ, Слюсарь, Чумакъ, Левандовскій, Вацыкъ, Мартинюкъ, Солтыцкій, Быкисевичъ и иншѝ, котрѝ муромъ оперлись польско-жидôвскому кандидатови? — Пора всѣмъ горожанамъ мѣста Тернополя ступити на дорогу праву...

— **Зъ Тернополя** звѣщаютъ намъ: Щобы еще на-

гляднѣйше доказати „ufność włościan do obywatelstwa“ и зложити еще одинъ примѣръ правдомовности „Gazet-ы Narodow-ои“, начебъ то селяне выборцѣ tylko z przekonania, а не за грубу мамону голосувáли на панôвъ, а ставали противъ „kandydatów świętojurskich“, рѣшився теперь еще добиватись мандату посольского гр. К. зъ Г. Зъ єго кружка родинного доходятъ насъ вѣсти, що графъ забажавъ и своє „świetne nazwisko“ умѣстити середъ „plejad sejmowych“. Але що вже тамъ всюда позасѣдали князѣ, графы, шляхта и староcты, отже треба мандатъ одного кандидата „świętojurskiego“, именно Впр. о. Качалы выбраного въ Збаражи уневажнити и тамъ ставити вже не п. Кукавского, котрый мавъ бути лишь тараномъ для особы „świetnego nazwiska“, але гр. К. Щобы розбудити у тамошныхъ селянъ „ufność do obywatelstwa“ готовъ графъ, якъ намъ зъ певного жерела доносятъ, пожертвувати кôлька тысячокъ Розумѣєсь, що и тогды Czas, Gaz. Nar. або Dzien. pol. не покраснѣвши будутъ голосити urbi et orbi о „ufności włościan do obywatelstwa“!

— **Выборчй образки**: І. Въ Станиславовѣ агитаторъ-жидъ выдеръ селянинови-выборцеви легитимаційну карту. Селянинъ злапавъ жида за довгу бороду и цупко тягне до землѣ. П. староста побачивъ муку жидôвску тай кричитъ до селянина: „Пусти!“ — „Не пущу жидюгу, най ôтдасть карту!“ — и не пустивъ. ІІ Во Львовѣ при выборѣ посла сидѣвъ въ сали выборчôй дуже запеклый агитаторъ и кождому выборцеви шептавъ до уха „Теофиль Меруновичъ“. Одинъ селянинъ хотѣвъ голосувати на Максима Кинаша и вже сказавъ: „Максимъ — —“, але агитаторъ шепче єму: „Теофиль“ — и бѣдный селянинъ такъ збаламутився, що ôтдавъ голосъ на имя: „Максимъ Пантофель“.

— **Поправка.** Въ умѣщенôмъ въ попереднôмъ ч. анонсѣ „рôльничо-кред. Заведенй“ треба читати вмѣсто „Билянсъ за 1883 р.“ — за 1882 рôкъ.

— **Obywatelska solidarność.** Вже то где иде о власну скôру, то нашй панове-bracia всегда дуже справедливй. Теперь на пр. всѣ bracia дуже обуренй на гр. Яна Стадницкого, котрый перефорсувавъ свою кандидатуру (въ окр. Бжеско) супротивъ кандидата, затвердженого центральнымъ польскимъ комитетомъ. Часописи польскй розводятся широко о всякихъ штучкахъ, перекупствахъ и т. д., котрыми перефорсовано выбôръ рыцарского графа, и взываютъ по просту — кого треба — щобы сей выбôръ уневажнити. — Mutatis mutandis...

(+) **„Петрôвъ грôшь“**, котрый католики складаютъ нашѣ, зменшився значно въ послѣдныхъ мѣсяцяхъ, — якъ доносятъ зъ Риму до англійскихъ дневникôвъ. Въ Ватиканѣ маѣ выготовитись ôтозва до всѣхъ христіяньскихъ епископôвъ, щобы збирали „Петрôвъ грôшь“.

— **Архіеп. Фелиньскій** выѣхавъ вже зô Львова въ дальшу дорогу, черезъ Крακôвъ до Риму. Перебуваючи во Львовѣ просивъ понехати всѣ публичнй манифестаціи. Въ приватнôмъ розговорѣ дôткнувъ мѣжь иншими и нашого нещасного польско-руского спору и заявивъ, що Поляки повиннй всѣми силами змагати до залагодженя сего злощастного спору. — Кажутъ, що причиною скорого выѣзду достойного гостя Полякôвъ бувъ — Wink von Oben. Гдеякй сферы боялись, щобы не прійшло до прилюдныхъ демонстрацій противъ Россіи, где власне пôдчасъ коронаціи такъ радо принимано архикн. Кароля Людвика.

— **Голова м. Москвы, б. проф. Чичеринъ**, мавъ, промовляючи сими днями на чолѣ депутаціи до царя, отверто просити о удѣленье для Россіи конституційного устрою. Журналамъ россійскимъ наказано о тôмъ нѣчого не згадувати. Гдеякй часописи доносятъ, що Чичерина укарано за смѣливу промову „сосланьемъ“ (въ административнôй дорозѣ).

(+) **Рухъ антисемитскій въ Франціи** починаѣ що разъ бôльше показуватися. Антисемиты парискй оповѣстили плякатами, що дня 22 цвѣтня ôтбудеся народный митингъ антисемитскій. На плякатахъ стояло: „Французы! Нужда народна що разъ збôльшаеся. Одна зъ причинъ того — ненаситима зажерливôсть жидôвъ, котрй зжерли наше народне богатство. Збираймося и раду радьмо, якъ на жидôвъ стати!“ Въ Парижи почала выходити газета „L' Antisemique“, до котрои дописуютъ найзнаменитшй французскй антисемиты. Мѣжь тыми займаѣ одно зъ найповажнѣйшихъ мѣсць аббатъ Шаботи, капитульный крылошанинъ зъ Ангулемъ и Поатіе. Ôнъ выдавъ книгу „Les Juifs, nos maîtres“ (Жиды нашими панами). Тамъ читаємъ: „Жиды — зручнй, хитрй и жаднй панованя — помалу опанували всѣ шляхи до богацтва, почестей, достоинствъ и власти. Ихъ духъ поволи втисся въ новочасну цивилизацію. Они маютъ въ своихъ рукахъ биржу, прасу, театръ, литературу, комуникацію и т. п.“ О „талмудѣ“ пише крылош. Шаботи: „Законъ, даный жидамъ Мойсеемъ, розплывся въ коментарахъ, такъ що теперь ôнъ лишь здаеся существувати. Найбôльшу повагу маѣ талмудъ, котрый складаѣсь зъ тексту (Mischna) и коментара (Ghemara). Талмудъ особливо вавилоньокій задушивъ Мойсеѣвъ законъ и пророкôвъ и ôнъ обовязуѣ жидôвъ. Ghemara ставитъ засаду: „Жиды мусятъ ненавидѣти всѣхъ людей, що не належатъ до избранного народа.“ Наведемъ гдеякй цитаты зъ талмуда, щобы мати понятье, якй проклятй понятя ôнъ впоюѣ въ жидôвъ. Рабби Симеонъ каже: „Убій найлучшого христіянина и роздопчи голову найлучшôй зъ гадюкъ.“ — „Христіянинъ нехай буде обдуреный и ошуканый, — се не грѣхъ.“ — „Котрый жидъ не хоче бути обовязаный додержати слова, потребуѣ лишь на Новый рôкъ заявити, що всѣ присяги єго въ роцѣ будутъ неважнй.“ — „Кождый жидъ муситъ прокляти христіяньскій народъ тричи на день; тричи на день муситъ просити Бога, щобы Богъ истребивъ той народъ вразъ съ єго королями и князями.“ — — Послѣднымъ разомъ мы коротко згадали, що „polnische Juden“ (такъ называе Европа типъ нашого „пейсатого“ въ халатѣ) выбили Ротшильдови въ Парижи ôкна. Ся афера пôшла зъ того. Тамтого року по жидôвскихъ погромахъ на Украинѣ въ Царствѣ Польскôмъ, богато жидôвъ емигрувало черезъ нашь край на коштъ такихъ милiонерôвъ Ротшильдôвъ, Гиршôвъ, Ефруссôвъ, Гинцбургôвъ и др. въ рôжнй стороны свѣта. Тй жиды, що сидѣли у насъ, або були переѣхали до Америки, — по бôльшôй части повернули, по уступленю гр. Игнатьева зъ министра внутрѣшныхъ дѣлъ, назадъ на Украину и до Царства Польского, бо у насъ своихъ жидôвъ богато, въ Америцѣ зновъ треба було робити, — а на Украинѣ святе житье для дѣтей Израиля. Найдовше, бо ажь до теперь, жиды-емигранты остаютъ провизорично въ Парижи, бо тамъ на мѣсци маютъ Ротшильдôвъ, и цѣлу „Alliance Israélite“. Тôлькожь жиды, умѣщенй на улицяхъ передмѣстя „Montmartre“, не вдоволялись запомогами Ротшильда, але еще жебрали и крали, такъ що сталися правдивою язвою для жителѣвъ тои дѣльницѣ; а до роботы нѣякои не хотѣлися брати. Наразъ ось Ротшильдъ не хотѣвъ дати жидамъ запомоги; парляментеры ихъ почали Ротшильда лаяти, а ôнъ казавъ полицаямъ выкинути ихъ за дверѣ. Зъ ôтси пôшла цѣла афера, и здаесь, полиція париска вывезе жидôвъ за границю.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

На конкурсъ розписанй: І. пар. Чехи, дек. олеського, наданя приватного, розписана на конкурсъ другій разъ съ речинцемъ до 26 л. липня 1883. Кандидаты, котрй вже подалися, маютъ надôслати консисторіи лишь новй свѣдоцтва поведеня ôтъ урядôвъ деканальныхъ; новй кандидаты маютъ поступити, якъ звычайно. ІІ. Бояны (съ 5 прилученими церквами), дек. буковиньского, наданя цѣсарского, речинець до 26 л. липня с. р. ІІІ. Жукôвъ (съ прилуч. Кропивна и Вѣцинь), дек. золочѣвского, наданя гр. к. ординаріята митр., речинець до 26 липня.

Ôтпустку получили для поратованя здоровля оо.: 1) Іос. Тиховичъ, пар. зъ Хлѣбичина лѣсного, на 2 мѣсяцѣ; 2) Хризантъ Колянковскій пар. зъ Велдѣжа, на 6 недѣль; 3) Іоанъ Ганкевичъ, пар. зъ Буцыкъ, на 6 нед.; 4) Ник. Дебельскій, пар. зъ Ключева, на 20 днѣвъ.

До испыту конкурсового допущенй оо. 1) Юл. Сыроичковскій зъ Бышокъ; 2) І. Безушко зъ Рокитна; 3) Пав. Козюкъ зъ Дмитрова; 4) Ем. Андроховичъ сотр. зъ Старыхъ Богородчанъ; 5) І. Степанôвъ зав Жукова; Мелет. Недельскій, сотр. зъ Братишева; 7) Савинъ Григоровичъ кап. зъ Садагуры; 8) Анат. Мойсеовичъ, сотр. зъ Надвôрнои; 9) І. Гургаль, сотр. зъ Золочева; 10) Мих. Соловка, зав. Качанôвки.

Въ пропозицію на Поршну, дек. щирецкого, принятй оо.: 1) Іоанъ Федюкъ и 2) Діониз. Еліясевичъ.

Душпастырскй посады получили оо.: 1) Юл. Дорожиньскій завѣдательство Пикуловичъ, дек. львôвско-загородского; 2) Іос. Волошиньскій сотрудництво въ Тисовѣ, дек. болехôвского; 3) Адамъ Ватвицкій сотрудництво въ Лубянкахъ, дек. збараского.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Именованя: 1) о. Іоанъ Дуркотъ, парохъ Новои веси, именованый ординаріятскимъ комисаремъ въ школахъ народныхъ дек. мушиньского, и мѣстодеканомъ тогожь деканата; 2) о. Теодоръ Карпякъ, завѣдатель деканата устрицкого и парохъ въ Устрикахъ, именованый ординаріятскимъ комисаремъ для надзору шкôлъ народныхъ въ тôмъ же деканатѣ.

Каноничнй институціи получили оо. Анатоль Сѣнкевичъ, самостôйный сотрудникъ зъ Цвѣржи, на пароха въ Стубнѣ, дек. перемыского; 2) Іосифъ Рейнаровичъ, капелянъ въ Болестрашичахъ, на пароха въ Манастыри, дек. ярославского.

Душпастырскй посады получили оо.: 1) Ростиславъ Вишневскій завѣдательство капелянія Болестрашичѣ; 2) Мих. Бодиаръ, самост. сотрудництво въ Цвѣржи, дек. мостиского; 3) Григорій Савицкій завѣдательство парохіи Дикôвъ, дек. олешицкого.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

✝ **О. Игнатій Дзеровичъ**, парохъ въ Товмачи, деканъ товмацкій, совѣтникъ консисторскій, ординаріятскій комисарь шкôльный, членъ рускихъ товариствъ и институцій, упокоився 19 руск. мая (31 л. червня) въ 56 роцѣ дѣяльного житя, а въ 33 роцѣ священьства. Вѣчна покôйникови память!

Просьба.

Братя во Христѣ! Ратуйте такъ нещасливого чоловѣка, бувшого народного учителя, Стефана Паславского, котрый ѣсть дуже слабый на груди, и не може собѣ самъ на кусокъ хлѣба заробити, бо тяжко ослабленый на силахъ. Прото удаѣ ся до Васъ, Братя, и проситъ Васъ на милôсть Бога не опустѣтъ бѣдака, але поратуйте, а Богъ за тое Вамъ надгородитъ, а и я буду Бога просити за ваше здоровлье.

Стефанъ Паславскій, въ Корытникахъ, почта Красѣчинъ.

ВСѢХЪ НАУКЪ ЛѢКАРСКИХЪ

Дръ Миронъ Яюсъ

бувшій лѣкарь войсковый

ОСѢВЪ СЪ ДНЕМЪ 1 Л. ЧЕРВНЯ

въ Сокали.

Курсъ львôвскій зъ дня 2. л. червня 1883.

	безъ текучого куп. безъ купону	платятъ австр. валютою р. кр.	жадаютъ австр. валютою р. кр.
1. Акціи за штуку.			
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.		295 50	299 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.		167 50	171 —
Банку гип. галиц. по 200 р.		301 —	306 —
2. Листы заст. за 100 р.			
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.		98 60	99 60
„ „ „ по 4% ав.		89 30	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.		98 60	99 60
Банку гип. галиц. 6% ав.		101 80	102 80
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%		101 —	102 50
3. Листы довжнй за 100 р.			
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ		— —	— —
4. Облиги за 100 р.			
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.		98 50	99 50
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%		95 —	98 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%		101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова		18 —	20 —
„ „ Станиславова		22 —	24 —
6. Монеты.			
Дукатъ голендерскій		5 56	5 66
„ цѣсарскій		5 58	5 68
Наполеондоръ		9 47	9 57
Пôвимперіялъ		9 77	9 87
Рубель россійскій срѣбный		1 55	1 65
„ „ паперовый		1 17½	1 19½
100 марокъ нѣмецкихъ		58 25	59 —
Серебро		— —	— —

☛ **Просимо ПТ. предплатниковъ, котрй залягаютъ съ предплатою, о выровнанье рестанцій.**

Товариство „Просвѣта“

при зближаючихся испытахъ въ школахъ народныхъ, подаѣ до вѣдомости Радъ школьныхъ, священикôвъ, катихитôвъ, учителѣвъ и родичѣвъ, що книжки зъ накладу товариства, призволенй Радою школьною **на преміи** для ученикôвъ, **красно оправленй**, можна набути *въ канцеляріи товариства, улиця скарбкôвска ч. 2.* по слѣдующôй цѣнѣ:

Перекотиполе	20 кр.
Ластôвка	22 „
Добре роби добре буде	19 „
Розказы про силы природы	22 „
Оповѣданя о житю св. Бориса и Глѣба	22 „
Повѣстки для дѣтей	27 „
Сестра	17 „
Байки	24 „
У пропасть дорога ховзка	30 „
Зоря	24 „
Молитвенникъ народный	20 „
Исторія Руси Ч. І.	27 „
Исторія Руси Ч. ІІ.	25 „
Исторія Руси Ч. ІІІ.	30 „
Паша, душа въ господарствѣ	37 „
О користнôмъ ужитю неужитковъ	24 „
Де-що про здоровле	22 „
Житє св. Кирила и Методія	24 „

☛ **Всякй замовленя высылаютъ ся скоро и точно.**

ФАБРИКА ДЗВОНÔВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши *(почта и стація желѣзницъ)*,

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдаѣ на складѣ **готовй дзвоны** и вырабляѣ якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему,** ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ.*

Впреп. и Всеч. оо. приходниковъ упрашаютъ о ласкавй замовленя, котрй выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(16—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рôкъ,

при участи кружка кіевскихъ профессорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

„МЕРТВЙ ДУШЂ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

ВЪ КНИГАРНИ:

ЛУКИ ВАСИЛЄВИЧА ЦЫЊИЦКОГО

ВЪ КІЕВѢ

(4—4) *Крещатикъ, дôмъ дворяньского собранія,*

межи прочими продаются слѣдующй малорускй книжки:

Андерсенъ: Казкы, переклавъ Стариченко. К. 1873 г, Цѣна 1 р. 25 к. *Антоновичъ В.*: Историч. пѣсни малорусскаго народа т 1-й К. 1874 г. Цѣна 1 р. 50 к., т. 2-й, в. 1-й К. 1875 г. Ц. 80 к. *Александровъ*: Малорускй спѣванки. Х. 1880 г. Цѣна 15 коп. *Бѣлецкій-Носенко*: Приказки въ чотырехъ частяхъ. К. 1871 г. Ц. 2 р. 50 к.; Гостинець землякамъ. Казки слѣпого Бандуриста чи спѣвы объ рôзныхъ рѣчахъ. К. 1871 г. Цѣна 1 р; Горпинида, чи вхопленная Прозерпина, жартливая поема въ 3-хъ пѣсняхъ. К. 1871 г. Цѣна 30 к. *Бабусл* зъ того свѣту, оповѣдання про помершй душѣ К. 1883 г. Ц. 5 к. *Вовчокъ Марко* Народнй оповѣдання т. 2-й Спб 1876 г. Цѣна 50 к. *Галка* Іеремія (Костомаровъ). Збôрникъ творôвъ. Од 1875 г Ц. 1 р. 75 к. *Гатцукъ*: Абетка. Ц. 50 к. *Гребинка Е.* Пырятиньска ластôвка. К. 1878 г. Цѣна 75 к. *Гулакъ-Артемовскій*: Кобзарь К. 1878 г. Цѣна 20 к. *Глѣбовъ Л.*: Байки Изд. 3-е. К. 1882 г. Цѣна 20 к. *Гоголь*: Простакъ. Ком. Изд. 2-е. К 1882 г. Ц. 15 к. *За Крашанку-Писанка.* П. Ол. Кулѣшевн, написавъ Данило Слѣпченко-Мордовець. С.-ПБ. 1882 г. Цѣна 50 к. Де що про свѣтъ Божій. Изд. 4-е. К. 1882 г. Ц. 20 к. Дѣтскй пѣсенѣ, казки и загадки. К. 1876 г. Цѣна 15 к. *Евгеньева* Крестьянина, Розмовы. К. 1872 г. Цѣна 30 к. *Ивановъ*: Ровмова про небо та землю зъ додатками та ôтмѣнами, переклавъ М Комаровъ. К. 1874 г. Ц 8 к.; Розмова про земнй силы зъ додатками та ôтмѣнами, переклавъ М. Комаровъ 1875 г. Ц 10 к. *Казюка Р.*: Двѣ казки І. Пôвпѣвника, Ишпаньска казочка П. Цыганъ Кулѣша. К. 1883 г. Цѣна 5 к. *Кобзарь*: Сборникъ Малорусскихъ пѣсень. Цѣна 50 к. *Котляревскій И.*: Собранье сочиненій на малороссійскôмъ языцѣ. К. 1875 г. Цѣна 2 р.; Собранье сочиненій К. 1878 г. Цѣна 75 к.; Наталка-Полтавка. К 1878 г. Цѣна 25 к.; Москаль-Чарôвникъ К. 1878 г. Цѣна 25 к. *Кулишъ П.*: Записки о южной Руси. т. 1-й. Цѣна 1 р. 50 к.; Досвѣтки. Думы и поемы К. 1876 г. Цѣна 80 к.; Дѣвоче серце. Идилія. К. 1876 г. Цѣна 20 к.; Орися. К 1882 г. Цѣна 5 к.

ОБРАЗКИ

на преміи для дѣтей

поручае

К. М. Возняк

во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому),“

сотка по **60 кр., 1 зр., 1 зр. 60 кр., 2 зр. 50 кр. и 3 зр.**

(10—?) Такожь

МОЛИТВОСЛОВЫ для дѣтей по 15 кр ш.

„ „ бôльшй 20 кр. ш.

„ „ молодежи 30 кр. шт.

Молитвословы для молодежи оправнй въ полотно съ вытискомъ „Нагорода пильности“ по 35 кр.

Молитвенники народній по 20 кр. штука.

При замовленяхъ образкôвъ высше 10 зр. ôтсылаю франко.

Съ почтенiемъ

К. М. Возняк.

Въ администраціи „Дѣла“ можна дôстати слѣдующй працѣ бл. п.

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (вымокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНôМЪ вѣчу РУСИНôВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначуе Родина покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ праць на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (5—?)

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ

во Львовѣ, при ул. Коперника ч. 5.

маѣ честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Вч. Духовеньству свою

РОБôТНЮ

МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

пôсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарôвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи яко Русинъ о ласкавй взгляды Вич. П. Т. Публики и Вч. Духовеньства, поручаѣся ласкавому покровительству.

☛ Всѣ ласкавй замовленя выконуются въ найкоротшôмъ часѣ. (6—12)

Выдавець и редакторъ: **Антонъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 59. Львôвъ, Субота 28 мая (9 червня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . 6 зр.
на чверть рок . . 3 рубл
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть року . 4 рубл
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“: *на самъ додатокъ:*
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи *просимо мати на ўвазѣ, що въ вымовѣ ѣ=***ji**, *ô,* *û=***i**, *и* (*въ серединѣ и на кôнци слôвъ*)=**ы**, *и* (*на початку слôвъ и по самогласныхъ*) = **і**, *ô* (*на початку слôвъ*) = **ві**.

☞ **Просимо ПТ. предплатниковъ, котрй залягаютъ съ предплатою, о выpôвнанье рестанцій.**

По выборахъ.

IV.

Двѣ були причины нашого упадку при послѣднихъ выборахъ до сойму: въ гдеякихъ округахъ „байдужнôсть“, а часто-густо и „здрада“ нашихъ „интелигентныхъ“ одиниць, а въ многихъ округахъ зновъ яскравй нелегальности, рôвнй хиба нелегальностямъ, якй свого часу дѣялись при выборѣ до рады державной кн. Пузины въ Товмачи.

До сего часу звѣстнй намъ *въ повнôй основѣ* нелегальности при выборахъ въ Пôдгайцяхъ, въ Станиславовѣ и въ Рогатынѣ, а загально лишь звѣстнй намъ нелегальности въ Долинѣ и въ Турцѣ. Понизше подаємъ внесенй протесты рускихъ выборцѣвъ зъ двохъ першихъ округôвъ выборчихъ. Зъ нихъ читателѣ довѣдаются, якими то способами и средствами выйшли побѣдоносно(!) кандидаты центрального комитету польского: въ Пôдгайцяхъ намѣстникъ гр. Альфредъ Потоцкій супротивъ проф. Анат. Вахнянина, а въ Станиславовѣ ц. к. староста Едвардъ Горецкій супротивъ дра Ивана Добряньского. Внесенй протесты домагаются уневажненя довершеныхъ выборôвъ, а розписаня новыхъ.

Зъ самыхъ вже наведеныхъ именъ округôвъ, въ котрыхъ выборы ôтбулись нелегально и зъ котрыхъ Русины внесли протестъ, — бачимъ, що се суть именно такй округи, въ котрыхъ рускій духъ народный бôльше розбудженый и въ котрыхъ выбôръ симпатичного руского кандидата можна було уважати певнымъ. Въ тыхъ округахъ треба було польскому центр. комитетови ставити кандидатôвъ могучихъ своимъ урядовымъ становищемъ и розвинути цѣлу форсу всякихъ нелегальныхъ средствъ и способôвъ, якъ при правыборахъ, такъ и при самыхъ выборахъ.

Не диво, що именно въ однôмъ зъ такихъ округôвъ поставивъ польскій центр. комитетъ кандидатуру намѣстника гр. Альфреда Потоцкого и перефорсувавъ его выбôръ способами и средствами, наведеными въ протестѣ. Дуже нерыцарску и немилу прислугу учинивъ польскій центр. комитетъ и екзекуторы его наказу — гр. Альфредови Потоцкому. Мы пересвѣдченй, що гр. Потоцкій певно не бажавъ такого выбору себе на посла! Занадто добре звѣстный намъ характеръ нашого намѣстника, щобы мы могли приписувати ему вѣдомôсть того, що дѣялось передъ его выборомъ и при выборѣ. Мы сожалѣемъ лишь надъ польскимъ центр. комитетомъ, котрый навѣть не уважавъ потрѣбнымъ пошанувати особу найвысшого достойника въ краю и при его выборѣ не уживати такихъ мѣръ, якъ при выборѣ першого-лучшого старосты або редактора „Gazety-Lwowsk-oи“.

Зъ такого, а не зъ иншого становища треба судити протестъ пôдгаецкій, внесеный и на руки намѣстника гр. Потоцкого противъ выбору его на посла,—и длятого мы уважаємъ тенденційно-ложнымъ толкованье въ краковскôй „Reform-ѣ“, будьтобы протестъ пôдгаецкій мавъ значити — невдячнôсть Русинôвъ для намѣстника гр. Потоцкого. Мы пересвѣдченй, що самъ гр. Потоцкій, перечитавши протестъ, зовсѣмъ инакше зрозумѣвъ его значенье, якъ тая польска газета, котра попирала жидôвско-шляхетскій комитетъ, а тымъ самымъ и взяла на себе часть вины за причиненье непріятности нашому достойному намѣстникови. Конецькôнцемъ, Русины поступили собѣ супротивъ намѣстника, яко такого, и супротивъ его особы зовсѣмъ лояльно, — и ôнъ може бути имъ лишь вдячный. На стôлько мы можемо мати довѣрія до гр. Альфреда Потоцкого...

Дуже характеристичнй нелегальности дѣялись при выборѣ посла въ Рогатынѣ. Якъ *„гонорово“ тамъ побѣдивъ (!) польскій центр.* комитетъ и его кандидатъ дѣдичъ зъ Жовчева, Онишкевичъ (95 гол.) руского кандидата дра Ал. Огоновского (93 гол.), — нехай свѣдчатъ факты, котрй чей вже кождого, навѣть найзавзятѣйшого ворога „wrogiego państwu i kościołowi elementu“ потрафлятъ переконати, що таки „sprawa polsko-ruska“ въ Галичинѣ рѣшаєся занадто вже безцеремоннымъ „argumentum ad hominem“. Слухайте народы!

1. Дмитро Яцкôвъ зъ Жовчева, повѣсився 4 жовтня 1881 а при выборѣ 29 л. мая 1883 давъ свôй голосъ на п. Онишкевича.

2. Никола Петришинъ зъ Жовчева померъ 25 цвѣтня 1877 р. — а давъ свôй голосъ на п. Онишкевича.

3. Семко Падучакъ зъ Жовчева бувъ 29 мая с. р. ôтъ рана до ночи въ Сернкахъ на весѣлю, а давъ голосъ на п. Онишкевича.

4. Василь Падучакъ зъ Жовчева бувъ въ Бурштынѣ на ярмарку и продавъ тамъ волы, а давъ голосъ на п. Онишкевича.

5. Иванъ Бурка, ткачь зъ Жовчева зôзнавъ передъ 4 свѣдками, що цѣлый день сидѣвъ за варстатомъ, а давъ голосъ на п. Онишкевича.

6. Луць Магдѣй зъ Сернокъ долѣшныхъ не бувъ навѣть въ Рогатынѣ, а за него давъ голосъ вôйтъ Михайло Солодкій на п. Онишкевича, — и т. д.

Покривженй выборцѣ выбрали депутацію зъ 3 членôвъ (сов. конс. и высл. дек. о. Ант. Медвецкого, дек. о. Іос. Макогоньского и сов. конс. о. Володим. Чировского) до намѣстника гр. Потоцкого. Депутація предложила Є. Ексц. намѣстникови на письмѣ всѣ нелегальности и просила, щобы цертификатъ на посла до сойму бувъ выданый не п. Онишкевичеви, але дру Ал. Огоновскому, получившому легальныхъ 93 голосôвъ. (Подôбный случай стався бувъ разъ за намѣстника гр. Голуховского, котрый выдавъ цертификатъ посольскій не выбраному нелегально Лукашевичеви, але крыл. Павликову.) Его Ексц. намѣстникъ принявъ депутацію дуже привѣтно, здивувався немало оповѣдаными и списаными фактами и приобѣцявъ рѣшити тую справу въ границяхъ закона.

Съ великою нетерпеливостею выжидає цѣлый рускій нарôдъ рѣшеня всѣхъ нашихъ протестôвъ. Яка нѣ буде доля тыхъ протестôвъ, фактъ все остане фактомъ, що правда по нашôй сторонѣ и що одною зъ рѣшаючихъ причинъ нашого упадку були — вопіючй нелегальности и надъужитя зъ стороны нашихъ противниковъ. „Правда въ свѣтѣ нѣвечится — а все таки вызначится.“ Нѣвечутъ нашй противники правду на всѣ боки, толкуючи, що „chłopek z ufnością szukał swego reprezentanta w dworze i c. k. starostwie“ — а правда все таки вызначуєсь и вызначуєсь...

Банкъ краєвый.

Исторія нашихъ рôльничихъ банкôвъ — се дѣйстна мартирологія нашого селяньства. Коли спогадаємъ, съ якою то реклямою кождый такій банкъ закладався, коли спогадаємъ, якъ то облестно выглядали и выглядаютъ на першій позôръ условія всякихъ такихъ банкôвъ, коли спогадаємъ, якими то средствами стараются агенты всякихъ банкôвъ спонукати легковѣрныхъ селянъ до затяганя пожичокъ, коли спогадаємъ, якъ представляєся сей голосный „таный кредитъ“ въ дѣйстности, — то ажь надто добре зрозумѣємъ, чому то — где якъ где — але въ рубрицѣ едиктôвъ урядовои газеты нѣколи не буде за много вôльного мѣсця.

Що зле єсть, се всѣ знаютъ, — на се всѣ годятся. Якй причины зла, се — кто лише схоче, певно добачитъ. А мимо того, всѣ сй „добромыслячй“ людо-любцѣ немовьбы заплющивши очи и затуливши уха, игнорують немовь нарочно властивй причины лиха. А предсѣ и не-лѣкарь знає, що поки причины болѣзни не тôлько що существуютъ, але еще глубше вкореняются и ширше розростаются, поти о успѣшнôмъ, тревалôмъ усуненю хоробы нѣякъ мовы бути не може. Та людо-любцѣвъ и голова о тов не заболитъ! — лѣкарство у нихъ готове, а що найцѣкавѣйше, лѣкарство се — на всякй навѣть болѣзни — все однаке... Упадає бôльше рôльництво, — лѣкъ: таный кредитъ; упадає дрôбне рôльництво, — лѣкъ: таный кредитъ; упадаютъ ремесла, промыслъ, — лѣкъ: таный кредитъ. Нема зовсѣмъ еще розвиненя якоись галузи промыслу, — и на се єсть лѣкъ: таный кредитъ. Чи условія розвою такй чи такй, чи потребы потребуючихъ такй чи иншй, — заступники „краю“ маютъ въ кишени готову рецепту: клинъ клиномъ выбивати, на заплаченье старыхъ довгôвъ — давати новй пожички; „до чого стрыкъ навыкъ“, сказалибъ мы варіюючи звѣстну приповѣдку, грошевитй бачатъ все — лише въ грошехъ.

А якъ деликатно обминаются властивй причины... Розумѣємъ, що передовсѣмъ належитъ впоювати въ масы народу, що теперѣшный станъ рѣчей (котрый, такъ якъ кождочасный иншій станъ, єсть лишь историчною провизорією) — то щось, що бути муситъ, що має вѣчно и ненарушимо тревати; „Macierz“ предсѣ спеціяльно розписувала конкурсъ „na odpowiednie książeczki dla ludu“. А выходячи разъ въ сего едино-правного ладу суспôльности, голосятся потôмъ pro foro externo фразы о всякихъ основно-передуманыхъ „зарадахъ“; о тôмъ, що треба конче ратувати загрожене руиною дрôбне рôльництво, — очевидно, о скôлько се не стоитъ въ суперечности съ интересами „краю“, съ интересами иншихъ верствъ; впрочѣмъ о тôмъ, що — якъ сказавъ недавно п. Гольдманъ — ekonomicznie umarłych ратувати годѣ, — що улекшити належитъ кредитъ тôлько тымъ, котрй bądź mieniem bądź pracą na to zasługują, бо по-за сею границею, otwiera się pole darów i jałmużny, — и „домôвъ убогихъ“ додалибъ мы. — Не знаємъ, що сказалибы на се гдеякй людолюбцѣ, єслибъ такъ кто радивъ ратувати потопаючого — закинувши на шию петлю; можебъ его — єслибъ мотузъ не урвався — и вытягнули, але бувбы се цѣкавый и дуже рѣдкій выпадокъ, єслибъ такъ енергично ратованый не удушився. Ось такъ то ратуєся задовженыхъ довгами...

Що грозитъ нашому дрôбному рôльництву, снмъ покладинамъ нашои краевои суспôльности, безъ рôжницѣ народности, о тôмъ вже неразъ говорилося; мы вказуємъ тôлько на вельми поучаючій примѣръ Ирляндіи. Причины лиха всѣмъ звѣстнй; найлучше мабуть самымъ мужикамъ-хлѣборобамъ. Въ нашôй статіи „Гадки о нашôй политичнôй програмѣ“ указали мы рôжницѣ межи бôльшимъ а дрôбнымъ рôльництвомъ нашого краю, указали мы великй завады, котрй спиняютъ подвигненье дрôбного рôльництва. Щобы розповѣсти цѣлу сумну исторію долѣ нашихъ мужикôвъ-хлѣборобôвъ — требабы зачати ôтъ внесеня панщины та ôтъ початку славно-звѣстнои регуляціи т. зв. сервитутôвъ. Безъ лѣса, безъ пасовиска, безъ сѣножатей, розôрване на дрôбнй, розкиненй парцелѣ, обложене нерозмѣрнымъ, непрогресивнымъ, тяжко гнетучимъ грунтовымъ податкомъ, пôдтяте въ самôмъ корени, — мусѣло и муситъ рôльництво нидѣти и пропадати; камѣнчикъ за камѣнчикомъ, поволи але постôйно лупится, крышится, ôтпадає, розсыпуєсь... А тымчасомъ гайнуєсь часъ на крикливыхъ выборахъ, поборюваню „антинародовыхъ кандидатôвъ“ (за кожду цѣну, якимъ бы то не було кандидатомъ), на штудерныхъ банкахъ, грôмкихъ та гарно- и ласкаво-звучачихъ фразахъ, на „основныхъ“ доктринахъ. Wozu denn in der Ferne schweifen, панове, wenn das Gute liegt so nah?!...

Не хочемо мы ту нѣкому закидати анѣ неправды, анѣ недобросовѣстности; мы вѣримъ, що иниціяторы „банку краєвого“ радйбы дѣйстно свѣтъ весь, не лишь ôтъ нашъ край — спасти. Щожь, коли помимо того, при найлѣпшôй воли, не змогли мы пересвѣдчитись о тôмъ, щобы сей банкъ краєвый мôгъ успѣшно и тревало спинити руину дрôбного рôльництва. Дарма, поки существуютъ причины, поти о радикальнôмъ вылѣченю годѣ думати. Мы припускаємъ навѣть, що ся нова институція финансова буде хорошо розвиватись, процвитати, — що валеры єи будутъ добре платитись и пр., — але на чіюжь то користь будутъ ити зыски сего банку? — Краю?!.. А ктожь се той „край“?... Тяжкій нашъ досвѣдъ доволѣ поучивъ насъ, що се таке и найлѣпшй банки, — кто се такій пôдшиваєсь всегда — краємъ.

Мы навѣть жичливй новому банкови. Розглянувшись въ его статутахъ, въ програмѣ его дѣяльности, бачимо, що банкъ сей пôдъ взглядомъ условій для довжника досыть користно рôжнится ôтъ такихъ пявокъ, якъ банкъ рустикальный, — що банкъ частинѣ нашихъ рôльниковъ-селянъ може бути дуже догôднымъ жереломъ кредиту. Хочь не оправдуєсь вѣсть о (що правда, ризиковнôмъ) перенятю на банкъ краєвый всѣхъ селяньскихъ довжникôвъ банку рустикального, такъ якъ довжники сего банку мабуть вже такъ перетяженй и выссанй, що черезъ таке перенятье пôдратувалибыся хиба загроженй властителѣ паперôвъ рустикального банку, але не его нещастнй довжники*), то всежь може новый банкъ много селянъ пôдратувати. Тôлько-жь що якъ намъ здаєся, если теперѣшнй ôтношеня будутъ безъ нѣякои змѣны тревати, то черезъ се упадокъ селяньства лишь опôзнится, звôльнится, але рѣшучои и тревалои поправы не дôждемося. Впрочѣмъ и самй добросовѣстнй иниціяторы и завѣдателѣ банку отверто признаются, що банкъ мае бути тôлько bodźcem, а самъ добробытъ — все и всюды — był i jest nagrodą oszczędności i pracy jednostek. Оттаке то... Конець-кôнцѣвъ мужики нашй, если пропадаютъ, то зъ власнои вины! — Пютъ, не щадятъ, не дбаютъ, не працюютъ,.. не розумѣются на благотворительнôй дѣяльности институцій кредитовыхъ, — то нехай-же добро собѣ затямятъ, що тому всему нѣкто иншій, лишь они самй винній...

Для поинформованя нашихъ читателѣвъ, оповѣмо гдещо зъ исторіи банку краєвого и о его програмѣ.

Очевидный прогресивный упадокъ рôльництва здавна вже наводивъ на думку наглячу потребу якои небудь зарады, хочьбы отворення жерела таного кредиту. Щобы запобѣгчи руинѣ бôльшихъ рôльникôвъ заложено „галицке товариство кредитове земске“, съ широкимъ кругомъ дѣяльности, съ великими привилеями. Однакожь въ послѣдныхъ рокахъ 70-ыхъ лѣтъ почали въ краю и въ соймѣ щоразъ сильнѣйше ôтзыватись голосы о потребѣ ратованя такожь селяньства, а головно лихва и господарка банку рустикального, яко дуже дотыкальнй, а въ нѣчѣмъ интересамъ бôльшихъ посѣдателѣвъ рôлѣ не суперечнй причины упадку сего селяньства, стягнули на себе головну увагу. Тожь и противъ сихъ двохъ причинъ пôднялась шумна — хочь дешева — опозиція; наслѣдкомъ єи бувъ законъ противъ лихвы и всякй соймови предкладанй проекты Выдѣлу краєвого, въ цѣли достарченя селянамъ запомогъ або таныхъ пожичокъ. Розумѣєся, що всякй... дорожшй реформы, реформы дотыкаючй интересôвъ здавна въ соймѣ верховодячихъ бôльшихъ посѣдателѣвъ рôлѣ, по-

---

*) 1 сѣчня с. р. були виннй селяне рустикальному банкови титуломъ залеглыхъ ратъ 1,467.874·50 кр., а зъ спроданыхъ доси дорогою лицитаціи 2.941 газдôвствъ селянь., мусѣвъ самъ банкъ закупити майже ⅔ загального числа, бо 1.691 сихъ знищеныхъ газдôвствъ (для недостачѣ покупу).

лишено зовсѣмъ на боцѣ. Що бôльше: на заступникôвъ интересôвъ народа, на послôвъ Русинôвъ и послôвъ мазурскихъ селянъ, боронячихъ своихъ жизненныхъ интересôвъ, кинено постôйну, вѣчно-повторювану клевету, будьто они, упоминаючись о права покривдженыхъ — хочь и увôльненыхъ ôтъ панщины — селянъ, стремлятъ тôлько до ширеня ненависти и зависти одныхъ суспôльныхъ верствъ до другихъ; будьто они въ сѣй цѣли воюютъ такими „комунистичными“ окликами, якъ—заступи Боже—„лѣсы и пасовиска“. Такъ то, закимъ еще противники нашй здобулись на клеветы на загалъ Русинôвъ о головну здраду, постарались они вже завчасу — вже ôтъ самого 1848-ого р. — о инше оружіе противъ Русинôвъ, о клеветы суспôльно-политичнй.

Досыть, що 1878 р. предложивъ Выдѣлъ краевый соймови першій проектъ, щобы ухвалити 10-ти милiонову пожичку въ части на ратованье селянъ попавшихъ въ нужду по причинѣ лихвы, а въ части на улекшенье мелiорацій грунтовыхъ. Ходило при тôмъ єдино и выключно о селянъ. Однакожь соймъ не апробувавъ сего проекту, бо комисія соймова добачала въ нѣмъ вмѣсто єдино-спасаемого таного кредиту — pole darów i jałmużny; ôтъ себе предложила комисія соймови внесенье затягненя пôвъ-милiоновои пожички, въ цѣли споможеня потрѣбными фондами товариствъ задатковыхъ (заличковыхъ), повѣтовыхъ щадниць и повѣтовыхъ касъ пожичковыхъ. Внесенье комисіи ухвалено, однакожь сеи пôвъ-милiоновои пожички не реализовано, мабуть для того, що крôмъ згаданого внесеня предложила комисія соймови резолюціи, (котрй такожь ухвалено), въ котрыхъ поручалось Выдѣлови краевому обдумати способôъ, якимъ можнабы прійти въ помôчь тымъ селянамъ, котрй упадаютъ пôдъ тягаромъ лихварскихъ довгôвъ,— а дальше застановитись надъ тымъ, чи не булобы на часѣ, по случаю заведеня книгъ гипотечныхъ, ôткрыти закладъ кредитовый для селянъ. Опираючись на сихъ резолюціяхъ, скликавъ Выдѣлъ краевый анкету; по довшихъ нарадахъ предложила ся анкета Выдѣлови статутъ нового банку кредитового. Статутъ сей прійшовъ пôдъ обрады сойму 1880, потерпѣвъ однакожь рѣшуче фіяско; майже нѣкто, нѣяка партія не боронила его, а причиною сего було се дивне явище, що сей статутъ институціи, котрои цѣлею було ратованье селянъ, выключавъ по-просту селянъ ôтъ кредитовои помочи, назначуючи (въ §. 4) найменшу вартôсть гипотеки на 1000 зр., вартôсть — якои лишь незначна часть селяньскихъ господарствъ доходитъ. Єсть се блискучій примѣръ, якъ дивлятся на реформу ôтношень селяньства и его „ратованье“ люде, котрй потребы и нужду селянъ знаютъ лише зъ-верху, а котрй передовсѣмъ грошевый Geschäft маютъ на оцѣ. Въ 1881 р. предложивъ Выдѣлъ краевый соймови вже не статутъ, але лише самъ загально держаный проектъ; проектъ сей передано комисіи банковôй, а ся послѣдна предложила 17 жовтня повному соймови цѣлый елаборатъ нормуючій подрôбнй постановы дотычно дѣяльности сеи новои кредитовои институціи, котра мала назватись: „Банкъ краевый королевства Галичины и Володимиріи съ великимъ княжествомъ краковскимъ“.

(*Дальше буде.*)

Справозданя зъ выборôвъ до Сойму.

Протестъ выборцѣвъ округа Станиславôвъ-Галичь, противъ выбору ц. к. старосты Едв. Горецкого.

Высокій Сойме! Заповѣвши до протоколу выборôвъ протестъ противъ выборови ВПана Едварда Горецкого, ц. к. старосты въ Станиславовѣ, на посла до сойму галицкого зъ куріи меншихъ посѣлостей, дня 29 мая 1883 въ Станиславовѣ незаконно переведеному, вносимо въ часѣ правнôмъ тойже протестъ вразъ съ выводомъ неважности выбору, якъ слѣдуе:

I. За свѣдоцтвомъ акту выборчого провадивъ яко заступникъ ц. к. власти, выбôръ посла дня 29 л. мая 1883 въ Станиславовѣ, въ сали рады повѣтовои, не кто иншій, якъ п. Едвардъ Горецкій, ц. к. староста, въ власнôй особѣ и въ повнôмъ униформѣ. Отже зважывши, що кандидатура посольска тогожь п. Едварда Горецкого, ц. к. старосты въ Станиславовѣ, була наперед всѣми часописями оголошена; зважывши, що въ навечерiе выборôвъ ажь до пôзнои ночи гощено въ Станиславовѣ въ сали театральнôй многихъ выборцѣвъ, наклонюючи ихъ, щобы свои голосы ôтдали на п. Едварда Горецкого, ц. к. старосту, — протестуемо противъ законности и важности акту выбору посла, переведеного особисто черезъ п. Едварда Горецкого, ноторичного кандидата на посла, въ его власнôй справѣ.

II. За доводомъ актôвъ правыборчихъ, п. кандидатови на посла, а заразомъ ц. к. старостѣ и ведучому актъ выбору, зъ горы добре звѣстныхъ, — не могло до выбору явитись выборцѣвъ мойсеевои вѣры бôльше, якъ кôлькана йцять, включно съ вирильными голосами. А понеже п. ц. к. староста мимо усильного наставаня нашого не выдаливъ зъ салѣ товпы кôлькадесять и жидôвъ-невыборцѣвъ, котрй на выборцѣвъ руки наложили и ôтъ нихъ карты легитимаційнй повыдирали, — а навѣть на члена комисіи выборчои, о. Илію Мардаровича кинулись съ кулаками, и въ пôвъ тѣла его пôрвавши на землю кидали, — то протестуемо противъ выборови зъ дня 29 л. мая 1883 переведеному пôдъ безпосереднымъ удѣломъ кôлькадесяти чужихъ, до вступу на салю неуправненыхъ напастникôвъ, — отже переведеному съ выключеньемъ свободы голосу.

III. До комисіи выборчои однодушнымъ покликомъ выборцѣвъ зôставъ покликаный „о. Ткачкевичъ“, пароxъ и выборець зъ Хомякова; однакожь въ комисіи засѣвъ передъ нимъ — завôзваный черезъ п. ц. к. старосту „Мацкевичъ“, вôйтъ зъ Єзуполя, яко четвертый, незаконно черезъ ц. к. власть покликаный членъ комисіи. А що за помочею того четвертого голосу получивъ п. ц. к. староста яко кандидатъ бôльшôсть въ комисіи и рѣшаючій вплывъ на актъ выбору, то протестуемо противъ тôй незаконности въ зложеню комисіи выборчои.

IV. Згадана въ точцѣ II-ôй товпа напастникôвъ повырывала розбоемъ въ сали выборôвъ карты легитимаційнй зъ рукъ выборцѣвъ: 1. Петра Плугаторя зъ Ôльшаницѣ и 2. Дмитра Винничука зъ Угрынова долѣшного. Помимо що акта правыборôвъ легитимуютъ ихъ яко выборцѣвъ, не допустила бôльшôсть незаконно зложеной комисіи тыхъ двохъ правовитыхъ выборцѣвъ до голосованя. Завважаемо тутъ, що тая сама товпа напастникôвъ повырывала карты легитимаційнй такожь у выборцѣвъ: Юрія Демянчука зъ Княгинина, Василя Зубяка и Василя Савчака зъ Ямницѣ. Тй факты потвердятъ въ разѣ потребы повысшй выборцѣ и очевидцѣ: Гнатъ Олѣйникъ зъ Сѣлця, Антôнъ Драганчукъ зъ Загвôздя, Василь Гринишинъ зъ Бовшева и Иванъ Образюкъ зъ Вихторова.

V. Не допущено дальше до голосованя: 3. Константина Васильчука зъ Темеровець, якобы длятого, що его легитимація гласила на „Костя“ Васильчука, помимо що явившійся Константинъ Васильчукъ бувъ правовито выбраный выборцемъ.

VI. Не допущено до голосованя и не доручено картъ легитимаційныхъ выборцямъ: 4. о. Михаилу Мыдловскому и 5. Николѣ Тарафанови, господареви зъ Креховець, помимо що пôсля протесту ихъ до ц. к. староства въ Станиславовѣ и ц. к. намѣстництва во Львовѣ вчасно внесеного, оба они були правовито выбранй выборцями пôдъ проводомъ ц. к. староства. Такъ само сталося съ выборцями зъ Залуквы, где рôвножь неважно поновило ц. к. староство правыборы, и выбрало иншихъ, ôтдавшихъ голосъ на п. ц. к. старосту.

VII. Ведля протоколу голосованя, допустила бôльшôсть комисіи выборчои до голосованя на п. ц. к. старосту и кандидата п. Едварда Горецкого: 1. Якова Коровая властиво Коровайчука, вôйта зъ Креховець, 2. Зелига Бергнера, посесора обшару двôрского тамже, 3. мнимого Лейбля Вольфа, повиомочника, 4. мнимого Николу Михальского зъ Колодѣева, 5. Ивана Линецкого, вôйта зъ Сапогова.

Отже що до голосу 1-го Якова Коровайчука, закинено въ згаданôмъ протестѣ Креховецкôмъ и при голосованю: а) що ранше и правосильно були тамъ выбранй о. М. Мыдловскій и Никола Тарафанъ выборцями, б) що при неважнôмъ пôзнѣйшôмъ выборѣ голосували неуправненй; в) що Якôвъ Коровайчукъ есть правосильнымъ актомъ оскарженя ц. к. прокураторіи въ Станиславовѣ de praes. 24 лютого 1883 ч. 1401 оскарженый о злочиньство забійства, и що противъ нему головна розправа передъ трибуналомъ карнымъ ц. к. суду окружного въ Станиславовѣ есть вже на 8 л. червня 1883 назначена. — При спорѣ надъ допущеньемъ голосу Якова Коровайчука забравъ п. кандидатъ голосъ и яко ведучій выбôръ заявивъ, що голосъ той узнае яко важный. Отже такожь противъ тому порѣшеню п. ц. к. старосты, въ его власнôй справѣ выданому, протестуемо.

Що до голосу 2 го Зелига Бергнера зъ Креховець, закинено тое саме, що взглядомъ попереднього въ уступахъ а) и б) сказано; а надто в) що тойже, яко *не належачій до сельскои* громады Крехôвцѣ, тымъ самымъ противзаконно зôставъ будьтобы выбраный выборцемъ.

Що до голосу 3-го мнимого Лейбля Вольфа, котрый явився до голосованя лишь яко повномочникъ иншого голосуючого, котрый не явився, закинули пôдписанй и обстаютъ при закидѣ неважности сего голосу, ôтъ повномочника принятого.

Що до голосу 4 го, якобы Николы Михальского зъ Колодѣева, закидаемо, що выборець Никола Михальскій день той провѣвъ въ Бурштынѣ на ярмарку, а въ Станиславовѣ съ его легитимацiею явився и голосъ на п. ц. к. старосту Едварда Горецкого ôтдавъ пôдступомъ Онôферъ Косякъ, не-выборець зъ Колодѣева, — що въ разѣ потребы потвердятъ очевидцѣ: Олекса Головчакъ зъ Суботова, Матей Трачь зъ Нѣмшина, Юрій Млѣчковскій и Петро Федишинъ, выборцѣ зъ Дорогова.

Що до голосу 5-го Ивана Линецкого, вôйта зъ Сапогова, закидаемо, що тойже неважно ставъ выборцемъ. Бо коли до выбору выборця управненй въ значнôмъ числѣ у вôйта въ Сапоговѣ ждали выбору, явився ц. к. комисарь староства и заявивъ имъ, що тымъ часомъ въ хатѣ у вôйта давъ Н. Кондрацкій голосъ Иванови Линецкому, и що тойже ставъ выборцемъ.

Пôдписанй застерѣгаютъ собѣ право доповнити сей протестъ дальшими фактами и доводами на ажь надто ноторичнй противзаконности при переведеню такъ выбору самого якъ и правыборôвъ доконанй. Однакожь

VIII. Нынѣ наведенй закиды въ повнѣ выстарчаютъ, щобы противзаконный выбôръ п. Едварда Горецкого уневажнити.

Бо зваживши, що черезъ противзаконности въ точцѣ IV до VII выказанй не допущено явившихся съ легитимаціями выборцѣвъ: 1. Петра Плугатора, 2. Дмитра Винничука и 3. Константина Васильчука до голосованя (не беручи въ рахубу: 4. о. Мих. Мыдловского и 5. Н. К. Тарафана, за котрыхъ голосовали неважно Якôвъ Коровайчукъ и Зелигъ Бергнеръ) оказуеся, що до голосованя явилось легитимаціями и актами выказаныхъ — не 141, але 144 выборцѣвъ.

Зъ того числа получивъ вправдѣ п. Едвардъ Горецкій 76 голосôвъ, — однакожь зъ уваги, що въ тôмъ числѣ, якъ протоколъ свѣдчитъ, упало на него 5 голосôвъ, въ точцѣ VII-ôй яко неважнй выказаныхъ, — оказуеся, що п. Едвардъ Горецкій получивъ тôлько 71 голосôвъ, до теперь неоспореныхъ. — Тожь зъ уваги, що абсолютна бôльшôсть ôтъ 144 есть 73, — оказуесь, що п. Едвардъ Горецкій въ жаднôмъ разѣ не осягнувъ абсолютнои бôльшости голосôвъ и не есть посломъ выбраный; за-для чого актъ его мнимого выбору въ Станиславовѣ, дня 29 л. мая 1883, противзаконно веденый и оголошеный, — яко неважный узнаный бути муситъ.

Станиславôвъ, 2 л. червня 1882.

(Слѣдуютъ власноручнй пôдписы 3 членôвъ выборчои комисіи и 65 выборцѣвъ).

Протестъ выборцѣвъ округа Пôдгайцѣ-Козова противъ выбору гр. Альфр. Потоцкого.

Выборцѣ округа Пôдгайцѣ-Козова внесли до ц. к. староства въ Пôдгайцяхъ, а рôвночасно переслали въ копіи и п. намѣстникови, протестъ противъ выбору гр. Альфр. Потоцкого, опертый на слѣдующихъ точкахъ:

1. Выборцями въ кôлькохъ громадахъ були выбранй люде, котрй въ громадахъ не замешкуютъ, до звязи тыхъ громадъ не належатъ и права выбору рады громадскои въ тыхъ мѣсцевостяхъ не маютъ, якъ н. пр. п. Бродзицкій, ц. к. концепістъ староства, ѣздившій яко комисарь выборчій и трактувавшій селянъ выборцѣвъ, свобôдныхъ горожанъ державы, такими словами, якъ: stul pysk, stul mordę, milcz durniu, nie masz pyska, nie możesz pyska otworzyć? и. пр. — якъ то дѣялося пôдъ часъ выбору въ Гнильчи и Заваловѣ — бувъ выбраный выборцемъ въ селѣ Завадôвка; ц. к. староста п. Попель въ селѣ Коржовѣ; касіеръ податковый п. Вишнёвскій въ Загайцяхъ, а п. Максимиліянъ Добжаньскій, „ржондца“ добръ бережаньскихъ, замешкалый въ Раю, где есть и начальникомъ громады, бувъ выбраный въ Конюхахъ. — Тй пп. на основѣ §. 6 закона громадского зъ 12 серпня 1866, §. 1 ординаціи выборчои громадскои, дальше §§. 11, 12, 13 и 15 ординаціи выборчои краевои, не могли бути выбранй выборцями въ тыхъ громадахъ, бо они не належали до нихъ нѣ зъ титулу оплачуваного тамъ податку, нѣ зъ титулу приналежности, нѣ зъ якого небудь другого правного титулу.

2. Въ селѣ Мужиловѣ выбрано дня 16 мая выборцями трехъ селянъ: Ивана Медыцкого, Павла Куйбѣду и Покотила, и доручено имъ карты легитимаційнй. Дня 26 мая ôтняло ц. к. староство черезъ мужилôвского начальника громады Покотилѣ карту легитимаційну — и надало ей *безъ поновного выбору* Костеви Шумному, котрый, розумѣеся, голосуе на противну сторону.

3. По переведенôмъ легальнôмъ выборѣ въ Заваловѣ дня 15 мая и по доручею выборцямъ картъ легитимаційныхъ преморучило ц. к. староство перевести новый выбôръ дня 26 мая, завѣдомивши гром. начальника дня 24 мая, а заразомъ приказало вписати до листы выборчои жида Германа Перля, що супротивляеся §. 16 ординаціи выборчои, где стоитъ, що въ послѣднôмъ тыждни передъ выборами посла всякй поправки и доповненя въ листахъ выборчихъ не дозволенй и противузаконнй.

4. Кс. пралатъ Яковъ Кершка прикликавъ посредствомъ своихъ намъ добре звѣстныхъ факторôвъ, якъ Гуглича, выборцѣвъ зъ Сельця Ивана Барана и Стаха Чупровского, обѣцюючи имъ за голосъ по 50 и 100 зр., щобы лишь голосували на гр. Альфреда Потоцкого. Можемо се доказати свѣдками.

5. Въ селѣ Гниловодахъ оголошено плякатами и гром. начальникомъ, що выбôръ выборцѣвъ ôтбудеся въ громадскôй канцеляріи; п. комисарь заѣхавъ однако ажь до двора и тамъ переводивъ выбôръ выборцѣвъ и вибрано п. Микулого, до котрого належитъ двôръ.

6. Агентъ польского выборчого комитету, звѣстный жидъ Хаимко Травнеръ, ѣздивъ по селахъ съ грôшми и дававъ выборцямъ за голосы на графа Альфреда Потоцкого грошѣ. — О тôмъ голосно всѣ говорятъ и на се можемъ поставити свѣдкôвъ.

7. Той самъ Травнеръ въ день выбору посла въ Пôдгайцяхъ, въ сали выбору,—хочь самъ не бувъ выборцемъ — спокôйно и ôткрыто агитувавъ за гр. Потоцкимъ.

8. Въ день выборôвъ купивъ Шмерль Цимеръ ôтъ выборцѣвъ зъ Швейкова Ивана Слугоцкого и Ивана Максимова голосы за 25 зр., давши одному 15, а другому 10 зр. и поручивши, щобы або встримались ôтъ голосованя або голосували на гр. Потоцкого. На се можемъ поставити свѣдкôвъ.

9. Выборцѣ зъ Носова Петро Чорный и Василь Зазулька зôзнаютъ, що Єло Гангъ, пропинаторъ зъ Рудникъ, и Мортко Л. зъ Носова приходили до нихъ три разы и купували голосы ôтъ нихъ для графа Альфреда Потоцкого, даючи имъ по 25 зр., 30 зр. и 10 фѣръ дровъ зъ панъского лѣса.

10. Выборець зъ Вербова Василь Будный, зôзнае, що въ день выбору одинъ жидъ дававъ ему на руку 500 зр. за его и его товарища голосъ, щобы голосували лишь на гр. Потоцкого.

11. Петро Цеве зъ Бекерсдорфа, ѣздивъ до Увся и купувавъ ôтъ выборцѣвъ Вицка Бернатовича и Лавра Билеца голосы для гр. Альфреда Потоцкого. То ствердимо свѣдками.

12. Хаимъ Ицикъ Охро, арендарь изъ Вербова, мавъ пôдкупити выборця изъ Голгочь Ивана Кащія, давши ему 40 зр. за се, щобы або давъ голосъ на гр. Потоцкого або усунувся ôтъ голосованя.

13. Выборець зъ Яблонôвки Стахъ Репецкій зôзнавъ, що одинъ жидъ Л. В. дававъ ему значну суму, щобы голосувавъ на гр. Потоцкого.

14. Голосно говорятъ о тôмъ, що выборцѣ зъ Марковы, зъ Мозолôвки и зъ Соснова (где священникомъ есть о. Сабатъ), зъ Товстобабъ и зъ Затурина, взяли грошѣ и противъ волѣ громады голосували на гр. Потоцкого.

15. Иванъ Богданъ зъ Новосѣлки свѣдчитъ въ присутности Ивана Медыцкого и Павла Куйбѣды зъ Мужилова, що выборцѣ зъ Бѣлокерницѣ: Панько Прачукъ, Ваврикъ вôйтъ и звѣстный Иванъ Вовчукъ, вôйтъ зъ Старого мѣста жалувались и мали спорити съ кс. пралатомъ Кершкою, що имъ обѣцявъ передъ выборами по 50 зр. за голосъ, а по выборѣ давъ лишь по 25 зр.

16. Чотырехъ членôвъ выб. комисіи выбрано меншостею голосôвъ, хочь очевидно бôльшôсть выборцѣвъ була имъ противна, а на замѣтъ выборця о. Левицкого зъ Плавучи, що очевидна бôльшôсть симъ членамъ противна и на внесенье, щобы выбрати комисію картками, заявивъ ц. к. староста, що ôнъ одинъ маѣ право констатувати бôльшôсть, и не хотѣвъ переконатися, що въ сали було много невыборцѣвъ — на що поставити можемъ свѣдкôвъ, котрй и по двѣ руки до голосованя пôдносили. И такъ выб. комисія була выбрана меншостею зôбраныхъ выборцѣвъ.

17. Листа выборча до голосованя на посла була тенденційно и безъ всякого порядку сопоставлена, а то въ сей способъ, що выкликувано найперше выборцѣвъ округа Козôвского, а зъ

Пôдгаєччины выкликувано впередъ тѝ села, въ котрыхъ выборцѣ были позысканѝ и обезпеченѝ для гр. Потоцкого.

18. Комисія принимала ошибочне выголошенье имени графа Потоцкого (якъ Фердко, Фрайтеръ, Фердинандъ, — а Войцьехъ Соколовскій зъ Козлова выголосивъ Гальперна Потоцкій) и вписувала тѝ голосы на гр. Альфреда Потоцкого, що супротивляеся §. 40 ординаціи выборчои.

19. День передъ и въ самъ день выборôвъ посла пôдгаєцка полиція съ ревизоромъ Фальберомъ на чолѣ силою змушувала прiѣзжаючихъ выборцѣвъ тамъ заѣзжати, где остановився п. Добжаньскій, розганяла и не давала нашимъ выборцямъ радитись въ рынку.

Чижь при такôй незаконнôй и сильнôй агитаціи и при грошевыхъ пôдкупствахъ мôгъ выбôръ посла ôтбутися свобôдно и легально?

По причинахъ такихъ вносятъ тутъ низше пôдписанѝ до выс. ц. к. намѣстництва протестъ и просятъ выбôръ сей въ цѣлôй основѣ уневажнити и розписати новый выбôръ за округъ сельскій Пôдгайцѣ-Козова.

Пôдгайцѣ 3 червня 1883.

Слѣдуютъ пôдписы выборцѣвъ.

Выбôръ въ Стрыю. Не безъ причины переслали мы до васъ алярмуючѝ вѣсти передъ выборами, бо бувъ часъ, що округъ стрыйскій належавъ до одного зъ досыть сильно загроженыхъ. Кандидатъ жидôвско-шляхетского комитету, п. Ромашканъ, корыставъ зô всѣхъ можливыхъ средствъ, щобы выбôръ свôй въ тôмъ округѣ запевнити. Вже способъ переведеня правыборôвъ вказувавъ, що конституцiйнѝ нашѝ уставы, запевняючѝ свободу выбору, призначенѝ хиба на се, щобъ ихъ, где лишь дасться, нарушувати. Панове комисарѣ не то, що не побоялися вилывати особисто на волю правыборцѣвъ, но гдекотрѝ зъ нихъ поважились ѣздити по селахъ въ товариствѣ явныхъ агентôвъ и поплечникôвъ п. Ромашкана, уживати ихъ яко протоколлитôвъ при списуваню протоколôвъ выборчихъ и надати въ сей способъ въ ихъ присутности агитаціямъ урядовый характеръ. П. Ромашканъ съ цѣлою фалянгою собѣ пôдвладныхъ урядникôвъ пустився вже на 3 тыждня передъ выборами на объѣздку въ цѣлый повѣтъ, звиджуваvъ майже кожде село, вступавъ яко гôсть до кождого майже выборця, приобѣцюючи то цѣлымъ громадамъ, то поодинокимъ выборцямъ рôжнѝ улегшеня въ справахъ податковыхъ, дороговыхъ, и др. Маючи докладнѝ вѣстки про агитаціи п. маршалка, съ бючимъ серцемъ выжидали мы дня выборôвъ. Дня 28 стали пôдъ вечѣръ прибувати выборцѣ зъ подальшихъ сторôнъ. Громадками вештались они по мѣстѣ а помѣжь ними увивались якѝсь въ Стрыю невиданѝ лица, гестикулюючи живо языкомъ и руками. Лячно робилось дивлячись на се, а еще лячнѣйше ставало коло серця, коли помѣжь агитаторами побачили мы секретаря тутешного староства п. Вол., родомъ Русина, котрый яскравыми аргументами старався переконати выборцѣвъ, щобъ голосували за п. Ромашканомъ!

Но правда поборола. Мы побѣдили. Заледви 25 выборцѣвъ пôшли за голосомъ п. Ромашкана. Прочѝ мовь одинъ мужь ôтдали свои голосы на п. Ковальского. Побѣду сю належитъ головно приписати добрôй организаціи тутешного комитету, патріотичному почутю нашого селяньства и по части великôй непопулярности кандидата антинародового.

Справы краєвѝ.

(= *Пожичка краєва.*) Якъ мы вже попередно доносили, принесла розписана въ дняхъ 9, 10 и 11-ого мая субскрипція на пожичку краєву значну надвышку, такъ що оказувалась конечнôсть редукціи всѣхъ сумъ переносячихъ 1000 зр. Додати еще мусимъ, що головною причиною сеи надвышки було нераціональне поступованье Выдѣлу краєвого. Позаякъ многѝ лякалися, щобы субскрипція не выпала некористно, т. в. щобы субскрибованѝ сумы не показались невыстарчаючими для покрытя цѣлои сумы, котру субскрибуючѝ мали краєви пожичити, — то постановивъ Выдѣлъ краєвый субскрибувати зъ своихъ фондôвъ значнѣйшу суму; не можнабы сему нѣчого закинути, тôлькожь треба було, щобы Выдѣлъ краєвый вычекавъ бувъ бодай на початокъ субскрипціи, або хочьбы и до третого дня. Тымчасомъ сталося такъ, що задля за-великои осторожности субскрибувавъ Выдѣлъ заразъ першого дня около 1,200.000 зр. т. в. около трету часть цѣлои пожички (3,800.000). Доперва потôмъ показалась цѣла нераціональнôсть сего поступку, коли [illegible] субскрибованѝ иншими институціями въ свои[illegible] загалѣ въ краю, перенесли самѝ про себе (безъ Выдѣлу кр.) загальну суму пожички. Тожь требабы було приступати до редукціи. Однакожь усильнымъ заходамъ Выдѣлу удалось склонити многихъ бôльшихъ капиталистôвъ-субскрибентôвъ до ôтступленя, а понеже Выдѣлъ и сю суму, котру самъ субскрибувавъ — о скôлько се лишь далось безъ нарушеня єго жизненныхъ интересôвъ — обкроивъ, то можна буде теперь зовсѣмъ обдйтися безъ редукціи. Головно ходило при тôмъ о се, щобы дати всѣмъ дрôбнѣйшимъ субскрибентамъ зъ провинціи можнôсть участвованя въ краєвôй пожичцѣ. — Условія субскрипціи були свого часу обширно поданѝ въ всѣхъ часописяхъ. Для интересованыхъ згадаємъ ту лише, що кто сплачуе субскрибованѝ сумы ратами, дôстае облигаціи пожички краєвои безъ купону, але за те отримае ôтповѣдный, стисло (pro rata temporis) обчисленый % ôтъ сплаченыхъ сумъ. Терминъ сплаченя 1-ои раты припадае на 4-ого липня, другои (и послѣдноі) на 15-ого жовтня 1883. Недодержуючѝ речинця оплачуютъ 4 ½ % ôтъ залеглости, а по 6-и мѣсяцяхъ тратятъ право ôтобраня облигаціи. Загальна сума субскрибована дрôбнѣйшими субскрибентаии (за посередництвомъ радъ повѣтовыхъ) не о много перевышае суму ½ миліона зр.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Католицка пропаганда межи полудневыми Славянами.*) Монахійска „Allgemeine Ztg.“ (передъ тымъ „Augsburger Allgemeine Ztg.“), вызначаючася межи органами заграничнои прасы добрыми информаціями и здоровымъ суломъ о дѣлахъ австр. монархіи, помѣстила передъ кôлькома днями пôдъ повышшимъ заголовкомъ обширнѣйшу статію, въ котрôй зъ становища историчного критикуе тое направленье политики австрійскои, котрого окликомъ була латинизація, а котрои найновѣйшимъ плодомъ есть „австрійске товариство помочи для Босніи и Герцеговины“, — вытычивше собѣ мету: навертати исповѣдникôвъ православнои церкви до католицизму. „Вѣсть о товариствѣ помочи для Босніи и Герцеговины выкликала — пише „Allgem. Ztg.“ — загальну сензацію. Сензація оправдуеся не тôлько неохотою, котру нынѣ кождый образованый въ загалѣ мусить мати противъ систематичного душехватства (planmässige Seelenfängerei) задля конфесійнои пропаганды, але тая ненависть расова основуеся на тыхъ численныхъ сумныхъ фактахъ, котрѝ исторія противъ реформаціи маe записати въ нашôй монархіи. Се найтемнѣйшѝ точки въ минувшости Австріи, и дуже много нещастя и политичныхъ суспôльныхъ и моральныхъ невзгодинъ маютъ свôй починъ въ тôмъ жерелѣ фанатизму и пристрасти навертаня. Зъ ôтси потекли рѣки крови въ довголѣтныхъ домашныхъ вôйнахъ, а культура Австріи маe тôй католизаційнôй пропагандѣ завдячити неодну глубоку рану. Спогадаймо тôлько кровавѝ вôйны противъ гуситизму и протестантства въ Чехахъ м Моравіи, въ краяхъ альпейскихъ въ Высшôй Угорщинѣ и т. и. А прогнанье роботящихъ зальцбурскихъ протестантôвъ въ першôй половинѣ минувшого вѣку, та заходы коло уніи межи „шизматицкими“ Русинами, Ромунами и Сербами въ Всходнôй Угорщинѣ, Семигородѣ, Хорватіи, Славоніи и Пограничу идутъ за тамтыми давнѣйшими противъ-реформаторскими насиліями ажь въ наше столѣтье.“ Нашъ часъ пôсля думки автора цитованои повысше статіи не маe вже змыслу для того рода пôловокъ душъ и томуто стрѣчаются стремленя туда направленѝ у ширшои публики по части съ рѣшучимъ ôтказомъ, по части же глядится на нихъ съ маловаженьемъ и рôвнодушностею и видится въ людяхъ стоячихъ за такою пропагандою що найбôльше сожалѣня достойныхъ фантастôвъ. — Авторъ не вѣритъ такожь въ можливôсть ôтновленя насильныхъ навертань и рекатолизацій; не маловажитъ однакожъ небезпечнои въ кождôмъ случаю доносимости, котру такѝ стремленя можутъ мати. Именножь можутъ такѝ пропагаторскѝ заходы церковныхъ душехватцѣвъ выкликати незвычайнѝ наслѣдки у народôвъ менше образованыхъ, котрыхъ почутье вѣроисповѣдне и національне сильно розвите. Такого рода есть населенье въ Босніи и Герцеговинѣ, межи котрымъ австрійске товариство вспомагаюче маe закинути свои сѣти, щобы именно „шизматицкôй“ церквѣ выловити якъ найбôльше вѣрныхъ. Религійнѝ борбы въ окупованыхъ краяхъ якъ и въ сусѣднôй имъ Дальмаціи мали ôтъ давна остро маркованый пристрастный характеръ, а въ тôмъ направленю еще и нынѣ не видно значнои змѣны. Три панующѝ вѣроисповѣданя: римско-католицке, грекоправославне и магомеданьске стоятъ супротивъ себе недовѣрчиво: треба тôлько найменшого поводу, а непріязнь, съ трудомъ повздержувана, выбухне явно. Благорозумне правительство повинно про тое ужити всякихъ трудôвъ, щобы тому конфесійному фанатизмови не дати товчка до выбуху. Тымъ менше можна розумѣти позволенье до основаня нового „австрійского товариства помочи“, наколибъ оно мало мати на дѣлѣ тую клерикалами намарковану тенденцію. Поглядъ на исторію католицкои пропаганды межи полудневыми Славянами повиненъ бы кождому политикови и державному дѣятелеви послужити пересторогою. Ôттакъ переходитъ авторъ исторію католицкои пропаганды межи полудневыми Славянами почавши ôтъ ôтзысканя Дальмаціи черезъ австрійске правительство, и выказуе на многихъ примѣрахъ, якъ всѣ змаганя рôжнородныхъ латиньскихъ монахôвъ-прозелитôвъ, почавши ôтъ Францѣшканôвъ а скôнчивши на патрахъ Єзуитахъ, не могли осягнути намѣреныхъ результатôвъ. Послѣдныхъ попиравъ особливо епископъ зъ Рагузы Єдерличъ, но дѣло наверненя православныхъ въ Герцеговинѣ не удалось зовсѣмъ, а по смерти Едерлинича затерся навѣть слѣдъ єзуитскихъ заходôвъ инвазійныхъ. Теперѣшна доба малабы бути для Єзуитôвъ щасливѣйшою, бо новозаименованый архіепископъ въ Сераєвѣ Штадлеръ, пôдъ котрого протекторатомъ стоитъ нове товариство, звѣстный загально яко особливший прихильникъ Єзуитôвъ. Въ католизаціи Всходу лежитъ велика идея, котра однакожь пôсля судôвъ людскихъ не маe выглядôвъ, а зъ политичнои точки видженя есть способна дати повôдъ до серіозныхъ конфликтôвъ. Пятьсотъ лѣтъ турецкого панованя не могло наклонити православныхъ зречися своеи вѣры, кличе Allg. Ztg., а теперь, где они зновъ стоятъ пôдъ христіяньскимъ управительствомъ, малабы бути надѣя присилувати ихъ до ôтступства?“

(*Справа децентрализаціи желѣзниць*), що становитъ теперь предметъ горячои дискусіи такъ централистичныхъ якъ автономистичныхъ газетъ здаеся входити въ стадіюмъ, котре вѣщуе наконечне єи полагодженье. — Найважнѣйшою причиною, задля котрои правительство не хотѣло згодитися на перенесенье зарядôвъ желѣзныхъ дорôгъ зъ Вѣдня до краю були взгляды стратегичнѝ, котрѝ здаеся и теперь повліяютъ, що принципъ децентрализаціи не буде переведеный съ цѣлою консеквенціею. — Въ користь перенесеня дирекцій желѣзниць до Галичины интервеніювавъ межи иншими такожь намѣстникъ гр. Потоцкій, котрый сю справу представитя мавъ яко „питанье хлѣба“ краєвыхъ техникôвъ и ремѣсникôвъ. — Пôсля заявленя гр. Потоцкого на реценціи рады громадскои мѣста Львова мала справа тота знайти увзглядненье въ рѣшаючихъ сферахъ, хочь зъ другои стороны приносятъ найновѣйшѝ телеграмы вѣденьскѝ вѣсти, котрѝ не позволяютъ надѣятися скорого наконечного рѣшеня. — Гр. Таффе ôтповѣдаючи онога на интерпеляцію вѣденьского бурмистра Уля, котрый въ силу ухвалы вѣденьскои рады громадскои мавъ засягнути информацій що до перенесеня зарядôвъ желѣзниць зъ Вѣдня на провинцію, — заявивъ єму, що о формальнôй ухвалѣ въ тôмъ предметѣ нема ще мовы. — Рѣшенье таке не наступитъ передъ рокомъ, бо обрады знаходятся доперва въ першôмъ стадіюмъ. Правительство не думае вилывати за децентрализацію на желѣзницѣ приватнѝ, а що до державныхъ буде правительство боронити сего становища, щобы заряды центральнѝ лишилися въ Вѣдни, хочь узнае потребу утвореня филіяльныхъ дирекцій въ другихъ мѣсцяхъ.

(*Зъ Сераєва*) доносятъ, що небавомъ будутъ оголошенѝ важнѝ законы судейскѝ для Босніи. Дотеперь укôнчено вже модификацію закона векслёвого, закона торговельного и ординаціи конкурсовои. — Окрôмъ того приготовляеся розпорядженье, котре маe провизорично унормовати справы книгъ грунтовыхъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Въ Москвѣ все треваютъ забавы, обѣды и балѣ. Царска пара принимае все новѝ дарунки ôтъ рôжныхъ гостей. Послѣдными днями зложили ѣй богатѝ дарунки кн. болгарскій и кн. чорногорскій. — Дня 5 червня въ часѣ обходу гвардійскихъ полкôвъ повитавъ царя голова Москвы професоръ Чичеринъ; бесѣда єго ôтзначувалася на скрôзь либерализмомъ. Лояльными словами зажадавъ Чичеринъ въ имени россійского народа конституціи. Царь принявъ Чичерина дуже неласкаво; майже ôтвернувся ôтъ него тогды, коли ôнъ говоривъ. Ôттакъ царь вôйшовъ на естраду, где заставлено столы для войска и наче въ ôтповѣдь на слова Чичерина выпивъ чашу вина за здоровлье гвардіи. Бесѣда Чичерина въ кругахъ найбôльше царю прихильныхъ зробила дуже зле враженье, — не такъ у ширшои интелигенціи. Въ слѣдъ за тымъ появилася зновъ статя въ „Руси“ Аксакова, жадаюча передъ всѣмъ усуненя всѣхъ неправильностей и своеволѣ зъ сферъ бюрократіи. Ôттакъ появилася дуже интересна програма широкого товариства въ Южнôй Россіи, „Земского Союза“. Програма тая жадае: 1) Самоуправы, запевняючои права людскѝ и горожанскѝ кождôй одиници въ царствѣ. 2) Самоуправы, полягаючои на зрôвнаню законôвъ и обовязкôвъ суспôльныхъ, на внутрѣшнôй независимости. Самоуправа тая маe бути загварантована: а) черезъ знесенье каръ понижаючихъ гôднôсть людску; б) черезъ нетыкальнôсть домашного огнища; в) черезъ свободу слова, зборôвъ и товариствъ; г) черезъ свободу совѣсти, публичнои службы божои и религійныхъ обрядôвъ, о скôлько они не деморализуютъ народу; д) черезъ право опору незаконнôй дѣятельности и розпорядженямъ представителѣвъ правительства и власти; е) черезъ право приватного обжалованя чиновникôвъ и незаконно поступаючихъ институцій; ж) черезъ опѣку надъ повысше высказаными правами.

„Новости“ подаютъ такій описъ антижидôвскихъ розрухôвъ въ мѣстѣ Ростовѣ. „Вечеромъ дня 21 мая прійшовъ до одного шинку на „Великôмъ Проспектѣ“ зарôбникъ съ жѣнкою и тамъ заночувавъ. Другои днины раненько вставши спостерѣгъ, що єму украли всѣ грошѣ, якѝ мавъ при собѣ. Завôзвавъ отже жида, властителя гостиницѣ, щобы єму ôтдавъ. Зъ того прійшло до колотнѣ, а ôттакъ до бôйки; жиды убили зарôбника и хотѣли єго спрятати, але ктось пôдглядѣвъ и убійство швидко стало звѣстнымъ въ мѣстѣ. Вже о 5 годинѣ рано велика товпа народу зôбралась передъ шинкомъ, щобы пôместитися за смерть убитого. Жидови удалось утечи, а товпа збурила дôмъ єго до тла. О годинѣ 9-ôй кинувся народъ съ окрикомъ „Гурра на евреѣвъ! Убили русского!“ найперше на дôмъ якогось кравця-жида. Въ однôй хвили знищено єго цѣлкомъ. Мущины валили дôмъ и выкидали зъ середины посуду, а жѣнки єи нищили. Надбѣгъ директоръ полиціи и почавъ просити народъ, щобы розôйшовся. Але той и не хотѣвъ чути, пустився на улицю Садову и ту ставъ дальше розбивати домы и лавки жидôвскѝ. О 12-тôй годинѣ выйшли роботники зъ фабрикъ и прилучились до товпъ народа. Всѣ двигнулися до божницѣ. Жиды убили другого христіянина-купчика. Тогды народъ олютився до крайности. Войско дало кôлька стрѣлôвъ зъ слѣпыхъ набоѣвъ, — та се еще бôльше розъярило народъ; ôнъ кинувся на дôмъ богатого купця жида Елизора и въ однôй хвили знищивъ єго зъ верху; до середины не пустило народъ войско. Надбѣгъ зновъ директоръ полиціи и ставъ зновъ взывати народъ, щобы розôйшовся домôвь. Але народъ зажадавъ ôтъ него, щобы за те выпустивъ арештованыхъ и выдавъ имъ въ руки того жида, властителя гостинницѣ, що то убивъ зарôбника. Директоръ полиціи не хотѣвъ на тое пристати. Людъ кинувся на Новый Базаръ и за цѣлу нôчь поробивъ таку руину, що до 4 годины рано не стало вже анѣ однои цѣлои жидôвскои лавки. Доперва другого дня надоспѣло войско зъ Таганрогу. По кôлькохъ сильныхъ нападахъ войска товпа розбилася на части, лишивши 15 особъ зъ помежи себе убитыхъ и знищивши 130 домôвъ жидôвскихъ. Въ першôй хвили арештовали власти 30 особъ.“

Справѣ Арменьскôй посвячуе дневникъ „Italie“ довгу статію. „Єсли Россія, — пише сей дневникъ — противъ берлиньского трактату займе Арменію, — то она буде управнена до сего поступованьемъ Англіи въ Египтѣ. Ôтъ хвилѣ, въ котрôй цѣлôсть державы оттоманьскои нарушена зôстала надъ берегами Ниля черезъ державу, котра повинна була стереги берлиньского трактату, то не знати, чомубы и Россія не мала свободы дѣланя въ Азіи. Россія тôлько зъ мусу и зъ конечности пôдписала трактатъ берлиньскій, хотяй ôнъ бувъ перешкодою въ єи вѣковôй политицѣ. Англія перша розбила сей трактатъ. Єсли Россія пôйде за єи прикладомъ, то се буде лишь овочемъ того, що Англія засѣяла. Легко теперь додуматися, що Англія розумѣючи свое фалшиве положенье и не могучи вже запобѣчи наслѣдствамъ злого примѣру, думае теперь тôлько, якъ бы охоронити свою гôднôсть и звôльнитися ôтъ всякихъ обовязкôвъ. То, що льордъ Дифферинъ будьтобы завзывавъ Порту до того, щобы она надала Арменіи реформы, — се бувъ тôлько обманъ. Англія знае, що Порта вже не въ силѣ перевести реформъ, а впрочѣмъ она мало журится реформами Арменцѣвъ. Она буде мати лишь средство, котрымъ буде могла выкрутитися въ хвили, коли Россія вытягне руку по Арменію. Ѣй легко буде заслонитися передъ Европою тымъ, що предсѣжь она предостерѣгала Туреччину и завзывала єи до сповненя дотычнои точки трактату берлиньского“.

Въ послѣдній хвили довѣдуемося зъ „Русского Куріера“ и зъ „Кіевлянина“, що проф. Чичеринъ получивъ димисію и выѣхавъ зъ Москвы въ губернію тамбовску, где маe великій маетокъ. „Русскій Куріеръ“ доноситъ такожь о тôмъ, що въ уѣздѣ бобровскôмъ воронежскои губерніи були на дняхъ розрухи селяньскѝ, бôльше соціялистичнои натуры. Селяне Бутурлиновскои Слободы (есть ихъ 25.000) звернулися найперше противъ графа Бутурлина, жадаючи ôтъ него, щобы роздѣливъ межи нихъ свôй маетокъ. Службу двôрску частею розôгнано, а частею повбивано. Графъ утѣкъ съ родиною до Воронежа, зъ ôтки прійшли жандармы и полиція. Но ся сила була за мала. Селяне ôтобрали жандармамъ оружіе, всадили ихъ въ тюрму, а „полицейского чиновника“ дуже побили. Ôттакъ пріѣхавъ самъ губернаторъ съ баталіономъ войска, но и се не помогло, бо вже и сусѣднѝ села повстали противъ дворяньства и властителѣвъ бôльшои посѣлости, котрыхъ народъ позамыкавъ такожь въ тюрму. Губернаторъ телеграфувавъ до министра Толстоя, що єму съ тою справою робити.

НОВИНКИ.

— **Руске народне вѣче**, котрого такъ нетерпеливо выжидаютъ нашѝ патріоты, ôтбудеся во Львовѣ *дня 17 (29) червня*. — Передъ вѣчемъ ôтправится въ Успеньскôй (волоскôй) церквѣ поминальне богослуженье за *Григорія Яхимовича*, вечеромъ же по вѣчу ôтбудеся музикально-декляматорскій вечеръ въ честь *Маркіяна Шашкевича*, котрого устроєньемъ займутся академичнѝ рускѝ товариства „Акад. Братство“ и „Академ. Кружокъ“. — Програму народного вѣча, котра обôймати буде всѣ найважнѣйшѝ пытаня теперѣшнои добы нашого народного житя, оголоситъ комитетъ пôзнѣйше. Пôсля вѣстей, якѝ доходятъ насъ зъ рôжныхъ сторôнъ нашого краю, участь нашихъ патріотôвъ въ народнôмъ вѣчу буде дуже жива, що оправдуеся не тôлько свѣтлою традиціею першого народного вѣча зъ року 1880, але такожь станомъ народныхъ дѣлъ, котрѝ ôтъ того часу не змѣнились на лучше и вымагаютъ, щобы весь народъ высказавъ великою громадою свои думки.

— **До Преосвящ. еп. Ступницкого** удавався Centralny Zarząd Kółek rolniczych съ просьбою, щобы тойже вôзвавъ курендою клиръ своеи діецезіи вступати въ члены сихъ „Кулекъ“ и ихъ ширити, якъ се учинивъ еп. Сильвестеръ. Однакожь нашъ еп. Ступницкій ôтмовивъ сему бажаню по тôй причинѣ, що переходитъ се компетенцію консистора, такъ якъ не ходитъ ту о справы духовнѝ. — Мусимъ се поступованье признати вповнѣ оправданымъ, такъ якъ остаточно моглибъ польскѝ агитаторы еще вконець домагатись ôтъ нашихъ архіереѣвъ, щобы „завзывали“ руске духовеньство до спôвъудѣлу на пр. въ дѣяльности

rządu narodowego, до побору податкôвъ narodowych (à la въ р. 1863) и пр. Однымъ зъ филярôвъ згаданыхъ „Кулекъ“ есть звѣстный пристрастный русоѣдъ-фанатикъ кс. Стояловскій, а якъ маѣсь розумѣти вычислене въ статутахъ помѣжь цѣлями „Кулекъ“ — umoralnienie ludu, о тôмъ читателямъ нашимъ не треба й говорити. На Мазурахъ — помагай-Бôгъ! — але на Руси намъ нѣякихъ „Кулекъ“ не треба, особливо, если головною цѣлею ихъ есть противудѣйство (въ рôжнôй формѣ) патріотичнôй праци Русинôвъ, неутралізованье дѣяльности нашого „товариства госп.-промыслового“, вдираньеся що разъ глубше въ нашъ народъ.

— **Б. А. Дѣдицкій**, ВП. галицко-рускій патріотъ ветеранъ, высказався въ листѣ до нашои редакціи рѣшучо **противъ секесіи** нашихъ послôвъ зъ соймy. Не дивуємось; кто такъ твердо постановивъ собѣ до послѣдного ôтдыху працювати на нивѣ народнôй, сей нѣякъ не може погодитись съ думкою бездѣльности — абстиненціи; а що при добрôй воли успѣхъ нашои справы неминучій, найлѣпшій примѣръ сего жовкôвска рада повѣтова, въ котрôй здобули для себе бôльшôсть Русины — головно нôдъ проводомъ такихъ тамошныхъ патріотôвъ, якъ Б. А. Дѣдицкій.

— **„Рада народна“ въ Долинѣ** выслала въ понедѣлокъ до президіи ц. к. намѣстництва протестъ противъ нелегально переведеныхъ выборôвъ.

— **О. Титъ Ковальскій** зъ Спасова выбраный — рѣчь небувала! — посломъ до соймy зъ бôльшихъ посѣлостей округа жовкôвского.

— **Непошанованье рускихъ святъ** — до вѣдомости нашои консисторіи и обохъ нашихъ капелянôвъ войсковыхъ: Въ четверъ, въ день Вознесенія муштрувались майже всѣ новопокликани резервисты-Русины (а есть ихъ на тысячѣ теперь во Львовѣ) цѣлый день, не тôлько по подвôряхъ касарнь, але и по за мѣстомъ. Нехай бы такъ на „Boże ciało“...

— **Въ имени Є. Вел. цѣсаря!** Ц. к. судъ кр. для справъ карныхъ во Львовѣ рѣшивъ на пôдставѣ §§. 489 и 493 п. к. и §. 37 з. прас., що основа статіи, умѣщеион въ ч. 56 „Дѣла“ зъ дня 19 (31) мая 1883 нôдъ написомъ „По выборахъ“ въ уступѣ ôтъ слôвъ „Вже пôдчасъ правыборôвъ“ до слôвъ „правительственнои помочи“ мѣститъ въ собѣ знамена провины зъ §. 300 з. к., що протоє есть усправедливлена конфіската сего числа. Вслѣдъ сего рѣшеня зборонене дальше ширенье сеи статіи, а забраный накладъ маѣ бути знищеный. Поводы. Въ инкриминованôй статіи авторъ выступаѣ противъ урядовымъ властямъ, що становитъ знамена провины зъ §. 300 з. к. — Львôвъ дня 4 червня 1883. *Дилль.*

— **Въ Сокали** дня 7 (19) червня 1883 о год. 3 по полудни ôтбудеся въ сали радноі загальный збôръ П. Т. членôвъ сокальскои филіи общ. им. Михаила Качковского, а передъ тымъ о год. 9½ передъ полуднемъ въ [illegible] гр. кат. церквѣ св. о. Николая ôтслужена буде литургія съ параставомъ за упокôй бл. п. Мих. Качковского и умершихъ членôвъ нашои филіи, на котру литургію и збôръ пôдписаный выдѣлъ маѣ честь всѣхъ П. Т. членôвъ сокальскои филіи, якъ и желаючихъ вступити въ ей члены умильно просити. Порядокъ дневный збору буде: 1) Ôткрытье збору и выбôръ предсѣдателя и двохъ секретарѣвъ для збору. 2) Ôтчитанье протокола послѣдного загального збору въ дни 5 лат. червня 1882. 3) Справозданье зъ дѣяльности уступаючого выдѣлу ôтъ послѣдного загального збору. 4) Выбôръ комисіи для розсмотру приходôвъ и розходôвъ канцеляріи ôтъ послѣдного загального збору. 5) Внесеня уступаючого выдѣлу. 6) Выбôръ предсѣдателя и членôвъ филіи на слѣдуючій рôкъ. 7) Внесеня поодинокихъ членôвъ. Выдѣлъ филіи общества имени Мих. Качковского, въ Сокали 4 лат. червня 1883. *Дръ Грицикевичъ*, предсѣдатель; *З. Насальскій*, секретарь.

— **Яку любовь и яке поважанье** мавъ покôйный о. Игнатъ Рожаньскій у нашого народа, середъ котрого живъ и дѣлавъ, докаже слѣдуюче надôслане намъ до умѣщеня письмо калускихъ мѣщанъ, присвячене памяти покôйного. „На могилу пок. о. Игната Рожаньского. Дорогій нашь Отче! Чи видишь Ты, чи чуешь, якъ Твои други жалуютъ и плачутъ надъ Твоею могилою! И чомужь мы плачемъ? Ахъ, мы чувствуемъ, що мы стратили бôльше, якъ найдорожшого брата... Калушь и цѣла Русь утратила въ Тобѣ найлѣпшого Сына, що неустрашимо стававъ въ ихъ оборонѣ, що насъ до купки скликавъ и взывавъ до взаимнои любови и працѣ, щобы мы крѣпились и умѣли боротись за святѣ права нашѣ, за нашу честь и славу. — Не стало Тебе, а вороны чорнѣ вются, крачутъ и тѣшатся зъ Твоеи смерти, бо не буде кому насъ повести на дорогу славы! Друже нашь найлѣпшій, Твоє велике серце пукло зъ жалю, видячи, що ôтчина наша такъ мало маѣ такихъ, якъ Ты, борцѣвъ, що не удалось (при послѣдныхъ выборахъ) всѣмъ такъ якъ Тобѣ честь нашого бѣдного народу спасти. Бѣднѣ мы, утративши такъ дбалого вожда, бо ктожь насъ дальше до самопôзнаня поведе? Вы, отцѣ духовнѣ, не цурайтесь нами темнѣйшими братами, приближѣтся къ намъ, якъ сей погибшій отець и братъ нашь, а мы пôйдемъ за Вами и привернемъ славу ôтчины нашои, за котру покôйный душу положивъ. — Спи соколе сномъ праведнымъ, а духъ Твôй най жіе мѣжь нами, — Тебе бо мы нѣколи не забудемъ!

Спôчни же по трудахъ, нашь отче миленькій,
Спôчни нашь Краяне, брате нашь, въ могилѣ
По трудахъ великихъ, тамъ свѣтъ веселенькій,
Тамъ неба тя певно вже надгородили.

Мѣщане Калуша.

— **Зъ пôдъ Долины** доносятъ намъ: Дня 22 цвѣтня с. р. въ недѣлю цвѣтоносну ôтбулося ôткрытье читальнѣ въ селѣ Мѣзуни въ слѣдуючій спôсôбъ: По вечѣрни згромадилося около 100 громадянъ, членôвъ читальнѣ, до хаты церковного пѣвця, а около 4 год. вечеромъ по вступнôмъ прехорошôмъ словѣ о. Ивана Шпытка, приступлено до выбору выдѣлу, котрый въ той спосôбъ уконституовався: головою выбрано о. Ивана Шпытка, мѣсцевого завѣдателя; заступникомъ Николая Кобынця; касіéромъ Ивана Выгодованця, будовничого; библіотекаромъ Николая Костева, пѣвця церковного; секретаремъ Ивана Галева. По выборѣ выдѣлу наступили внесеня гдеякихъ членôвъ потôмъ о. Шпытко читавъ въ голосъ гдеякій уступы зъ газетъ, а народъ съ великою цѣкавостею прислухувався. Читальня заснована трудами и заходомъ о. Ивана Шпытка, котрый зближався до народа, приступивши до него теплыми словами, якъ правдивый священикъ-учитель, а народъ пôйшовъ за голосомъ свого пастыря, такъ, що самі люде почали просити, щобы якъ найскорше отворити читальню. Дивуе насъ, чому отцѣ-сусѣды не були ласкавѣ прибути на торжество въ Мѣзуни?

— **П. Стасишинъ**, учитель въ Кутахъ твердитъ въ пересланôмъ намъ „спростованю“, що се нѣкого не обходитъ, о скôлько ôнъ бравъ участь въ выборчôй агитаціи; твердитъ также, що его жандармы въ шинку не арештували. — Намъ оно, правду скажемъ, дѣйстно ôтъ разу трохи дивно було, щобы польского агитатора смѣвъ кто арештувати...

— **Зъ Тернополя** пишутъ намъ, що тамошна молодѣжь гимназіяльна послѣдными часами сильно занедбала плеканье хорального спѣву церковного, такъ що ученики семинаріи педагогичнои ей выпередили. До якои степени упало у молодежи тернопôльскои гимназіи почутье морального обовязку плекати традиційно переказаный ей хоральный спѣвъ церковный, видко зъ того, що ôтъ Великодня не чули мы доси анѣ въ недѣлѣ анѣ свята спѣву гимназіястôвъ на студентскôй службѣ божôй... Дуже сумно...

— **П. Мечиславъ Онишкевичь**, выбраный нелегально въ Рогатынѣ посломъ до сойму, выдавъ бувъ передъ выборами ôтозву до рускихъ селянъ въ нѣбырускôмъ языцѣ, латиньскими буквами. Мѣжь иншимъ хотѣвъ п. Онишкевичь сказати селянамъ-выборцямъ, що въ соймѣ стоявъ за *полегшеньемъ* ихъ долѣ, а написавъ, що стоявъ за *„polychszeniem“* ихъ долѣ. Нехотячи, сказавъ правду...

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ пропозицію I на Ракôвъ, дек. перегиньского принятѣ оо.: 1) Петро Войнаровскій, парохъ Ляцкого и деканъ; 2) Алексей Зарицкій, парохъ Зарудя, деканъ; 3) Іоанъ Гургула, капелянъ въ Путятинцяхъ, дек. рогатыньского. II. на Дроговыже, дек. роздôльского: 1) Ил. Пачовскій, капел. въ Наваріи; 2) Петро Сеникъ, капел. въ Иванôвцяхъ; 3) Алекс. Батôгъ, завѣдатель въ Устю.

До испыту конкурсового допущенѣ оо.: 1) Петро Чикалюкъ, сотрудникъ въ Зборѣ; 2) Емилій Левицкій, завѣд. въ Пѣстыни; 2) Георгій Чубатый, сотрудникъ въ Рожновѣ; 4) Іоанъ Гегейчукъ, сотрудникъ въ Турôвцѣ; 5) Леонъ Луцкій, сотрудн. при церквѣ Петра и Павла во Львовѣ; 6) Леонтій Лужницкій, капелянъ въ Пенякахъ; 7) Викторъ Гарухъ капел. въ Грабовôй; 8) Валеріянъ Ганкевичь въ Бѣлкôвцяхъ; 9) Юстинъ Пôдлѣсецкій въ Маріямполи; 10) Александеръ Данiловичь, сотрудникъ въ Олеську.

Каноничну институцію получивъ о. Іоанъ Соллогубъ на капелянію Неслухôвъ, дек. буского.

Презенту получили оо.: 1) Константинъ Манастырскій на парохію Петликôвцѣ, дек. чорткôвского; 2) Николай Яновичь на парохію Кальне, дек. лолочѣвского.

Въ сотрудництво въ Товщовѣ, дек. щирецкого введевый о. Орестъ Коновалець.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

О. Іоанъ Даниловичь, приходникъ въ Новосѣлкахъ Загальчиныхъ, унѣвского деканату упокоився въ 60-ômъ роцѣ житя а 33-ômъ священьства. Вѣчна ему память!

О. Левъ Туряньскій, приходникъ въ Горошевѣ, деканату кудринецкого, упокоився въ 37-мъ роцѣ житя, а 10-мъ священьства. Вѣчна ему память!

(Надôслане.)

Звертаѣся увагу П. Т. Читателѣвъ на нынѣшный инсератъ п. М. Лойовского, властителя Закладу лѣчничого кумысомъ натуральнымъ въ Ярославѣ.

Подяку

щиро-сердечну и глубоку заявляемъ Преосв. Еп. Іоану де Сатурнусъ Ступницкому и Преосв. Еп. Игнатію Лобосу, якъ тоже и всѣмъ Впр. крылошанамъ обохъ капитулъ, именноже Впр. о. Юл. Куйловскому за трогаюче слово надъ домовиною въ церквѣ выголошене, — не менше и Пр. Духовеньству обохъ обрядôвъ за добровôльну участь въ чинѣ похорону нашого дорогого бл. п. ôтця др а Антона Гащица. Складаемъ подяку и Всч. о. Іоану Яблоновскому, професору катихитики и викарію кат., котрый не тôлько що удѣлявъ Покôйнику въ послѣдныхъ хвиляхъ св. Тайны, але и насъ покрѣплявъ пôзнѣйше потѣхою и радою по стратѣ такъ тяжкôй, яко другъ и пріятель жичливый; — такъ само и Преп. Духовеньству, котре сопровело похôдъ похоронный до Дунькôвичокъ, а и Преп. о. Іоану Ивасѣвцѣ, душп. Малковичь и Дуньковичь, за чувствительну проповѣдь надъ гробомъ выголошену. Наконецъ дякуємо всѣмъ Вп. колегамъ покôйного и П. Т. Публицѣ, котра память Єго почтила численнымъ спôвъудѣломъ въ похоронѣ.

Перемышль въ маю 1883.

Родина Покôйника.

ОПОВѢЩЕНЬЕ.

Застôй торговельный, якій показався въ всѣхъ частяхъ Франціи и Швайцаріи зневолює фабрики

ШВАЙЦАРСКОГО

ГОДИННИКАРСКОГО ЗВЯЗКУ

ôтдати свои дуже великій запасы

богато низше цѣны выробу,

щобы лишь не муѣти ôтправляти своихъ знаменитыхъ роботникôвъ и мочи сповнити свои грошевѣ зъобовязаня. — Число маючихъ выпродатись зигаркôвъ есть обмежене; кто отже за малый грôшъ хоче набути дуже добрый годинникъ, зволитъ найскорше удатись до низше поданои адресы. За добрый хôдъ кождого у насъ купленого годинника **гварантуеся на 10 лѣтъ.**

1000 штукъ цилиндрôвъ въ найкрасшôй оправѣ зъ никлевого-срѣбла, гравированій и гильошованій, показуючій минуты и секунды, впередъ 12 зр., — теперь лишь 6 зр.

1000 штукъ кишеневыхъ анкрôвъ, въ оправахъ зъ правдивого никлевого срѣбла, найточнѣйше зрегулѣваній, съ подвôйною ковертою, плоскимъ скломъ и емаліованымъ циферблятомъ; незвычайно знаменитый зигарокъ впередъ 24 зр., — теперъ лишь 7·40 зр.

1000 штукъ кишеневыхъ ремонтуарôвъ, натягавій въ горѣ безъ ключика, въ найделикатнѣйшихъ подвôйныхъ окладкахъ зъ золота, найточнѣйше зрегулѣваній, съ незнищимою машинерією зъ никлю,&.&. правдивый родинный зигарокъ, впередъ 24 зр. — теперъ лишъ 10·20 зр.

1000 штукъ анкрôвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла, выпробованого ц. к. урядомъ монетарнымъ, на 16 рубинôвъ, крôмъ того найлучшe зрегулѣваній. Впередъ коштовали 27 зр., теперь 12.40 зр

1000 штукъ кишеневыхъ ремонтуарôвъ, чудовій, зъ правдивого 13-лутового срѣбла, выпробованого ц. к. урядомъ монетарнымъ, съ найлучшою дуже добре зрегулѣваною машинерією зъ никлю, съ показникомъ секундъ, съ плоскимъ шкломъ, и съ правдиво позолочеными обручками, впередъ 30 зр., — теперь лишь 16 зр.

2000 штукъ найделикатнѣйшихъ зигаркôвъ будячихъ съ галасуючимъ апаратомъ, разомъ можна ихъ уживати на бюрку до писаня, въ найлучшôй бронзовôй шкатулѣ, зрегулѣваный на минуты, перше 12 зр., — теперь лишь 4·50 съ пуделкомъ.

☞ Замовленя, хочбы якъ малѣ, выповняются швидко и совѣстно.

Яко доказъ, що сей анонсъ — **не яке обманьство**, зъобовязуємось, если зигарки не сподобаются, приняти ихъ назадъ, а грошѣ звернути.

Головный складъ: (6—12)

Адреса: **A. FRAISS,**

Rotenthurmstrasse, 39. Wien.

ВЪ СЕЛѢ ЛУЦѢ

коло Устя Зеленого, двѣ милѣ ôтъ желѣзничои стаціи въ Єзуполи

єсть до вынаняття

Добрый грунтъ

складаючійся зъ около 33 моргôвъ поля, ôрного и сѣножати, съ забудованями. Наймаеся ôдъ осени.

О адресѣ властителя можна довѣдатись въ Администраціи „Дѣла“. (1—3)

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

ОБРАЗКИ

на преміи для дѣтей

поручаѣ

К. М. Возникъ

во Львовѣ ул. Орменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому),“

сотка по **60 кр., 1 зр., 1 зр. 60 кр., 2 зр. 50 кр. и 3 зр.**

(11—?) Такожь

МОЛИТВОСЛОВЫ для дѣтей по 15 кр. ш.
„ „ бôльшій 20 кр. ш.
„ „ молодежи 30 кр. шт.

Молитвословы для молодежи оправнѣ въ полотно съ вытискомъ „Нагорода пильности“ по 35 кр.

Молитвенники народнѣ по 20 кр. штука.

При замовленяхъ образкôвъ выеше 10 зр. ôтсылаю франко.

Съ почтеніемъ

К. М. Возникъ.

Першій въ краю черезъ цѣс. кор. Намѣстництво концесіонованый и черезъ Высоку Раду лѣкарску науково справдженый

ЗАКЛАДЪ ЛѢЧНИЧІЙ

КУМЫСОМЪ НАТУРАЛЬНЫМЪ

въ Ярославѣ, въ Галичинѣ

зôставъ вже отвореный для ужитку П. Т. Публичности!

Кумысъ натуральный ôтъ непамятныхъ лѣтъ черезъ Татаръ ажъ доси приспособлюваный, выроблюеся пôдъ окомъ обзнакомленого **спеціялиста-Татарина** такожь зъ чистого кобылячого молока, безъ нѣякихъ домѣшокъ рôжныхъ ингреденцій, — есть отже незрôвнано **скуточнѣйшимъ** ôтъ кумысу штучного.

Кумысъ натуральный буваѣ поручуваный черезъ всѣ выдѣлы медичнѣ, яко єдино радикальне лѣчниче средство противъ СУХОТЪ ЛЕГКИХЪ; надто лѣчитъ недокровностъ, безсонность, роздражненя нервовъ, вынищенье силъ, кашель, хрыпку, очищуе кровь и ôтживляе цѣлый организмъ.

Зô взглядôвъ гигіеничныхъ ôтъ давныхъ лѣтъ звѣстна тая мѣсцевôсть яко прибѣжище передъ хоробами епидомичными.

Въ мѣстѣ есть постоянный театръ аматорскій, читальня, музика добра реставрація, биляръ, лодки, екwипажѣ, зимнѣ купелѣ въ Сянѣ и т. д., надто дешевѣ и выгôдни мешканя приватнѣ и **6 лѣкарôвъ ординуючихъ.**

Головный складъ кумысу знаходится въ аптицѣ ВП. Рома въ Ярославѣ.

☞ Сезонъ отвореный **до 15 вересня**. Часъ лѣченя есть 6 тыждневъ. (1—12)

Брошурки, цѣнникъ и всякій поясненя высылаются на жаданье gratis. Поручаѣся ласкаво замовлювати експедицію кумысу и мешканя.

М. Лойовскій,

властитель закладу лѣчничого кумысомъ натуральнымъ въ Ярославѣ.

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ
ДО РОБЛЕНЯ ДѢРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ
выроблює на годину 60 дѣрокъ.

Найновѣйшій и поправленій

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

съ гварантіею 5 лѣтъ.

Тыждневі раты 1 зр.,

або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылаѣ рôкъ-рôчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнѣ и поправнѣ.

Шумнѣ анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрѣ крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальнѣ“, хоть така машина зôнеусь — нѣмъ еѣ еще й сплатится (ратами), шиѣ тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (3—52)

СКОРОХОДЫ

(Велоципеды)

для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сѣ суть съ трема колесами, цѣлѣ желѣзнѣ, дуже тревалѣ, хорошѣ и густовнѣ; можна ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користнѣ для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовѣ, голки, оливу до машинъ поручаѣ

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

ПОХôДЪ СОБѢСКОГО

пôдъ Вѣдень р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цѣна 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

Литографіи бл. п. Володимира Барвѣньского мы вже розôслали тымъ, що до сего часу ихъ собѣ були замовили. По причинѣ, що пересылка почтова и [illegible] о много бôльше коштуе, якъ мы надѣялись, змѣняемо цѣну я[illegible]браныхъ: 1 примѣрникъ безъ пересылки 50 кр., съ пересылкою [illegible]ю 62 кр., съ пересылкою франкованою 88 [illegible] о вчасній замовленя, бо обстальовано лишь невели[illegible] литографій.

Выдавець и редакторъ Антôнъ Горбачевскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 60. Львôвъ, Вторникъ 31 мая (12 червня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл
на пôвъ року . . 6 рубл
на четверть рок . . 3 рубл
съ дод. Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть року . 4 рубл
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ÔТОЗВА
ЛЬВÔВСКИХЪ РУСИНÔВЪ
до Русинôвъ всеи Галичины.
Братя!

Выборы скôнченй. Власть, хитрôсть и Юдинъ грôшь противникôвъ нашихъ перемогли насъ.

На 142 послôвъ буде лишь 9 Русинôвъ въ соймѣ.

Не буде въ нѣмъ нашои силы, не буде и нашои правды.

Русины не будутъ могли тамъ анѣ внесеня свого поставити, анѣ интерпеляціи. Соймъ буде радити *о насъ*, хочь и *безъ насъ*, — длятого на соймъ спускатися годѣ.

Намъ треба самымъ про себе дбати. Намъ треба зôйтися, намъ треба порадитись, *намъ треба ратувати народнôсть руску ôтъ очевиднои заглады.*

Земля наша богата, а мы убожѣемъ. Церковь наша запоручена законами и булями, а на єи маєтокъ, на обрядъ єи, на крестъ и на свята пôдносятъ злобнй люде святотатнй руки. Рôвноправнôсть признана намъ конституцією, а якъ часто встрѣчаємъ покривдженье найсвятѣйшихъ народныхъ правъ нашихъ! Поносимо великй тягарѣ на рады повѣтовй и на школы, а якій зъ нихъ пожитокъ, — самй знаєте. Маємъ вольную волю выбирати своихъ послôвъ, а число правдивыхъ заступникôвъ народа руского зменшуєся съ кождою каденцією. Становище народности рускои звужуєся чимъ разъ бôльше и положенье наше може вскорѣ зробитись безвыхôднымъ, — а такій станъ рѣчей шкодитъ краєви и шкодитъ державѣ.

Все то кличе насъ, братя, радити собѣ поза соймомъ.

Монарха дарувавъ намъ право всенародныхъ зборôвъ. Ôнъ позволивъ намъ сходитись на „*Вѣче*“, щобы мы тамъ голосно могли высказувати нашй кривды и ставити жаданя нашй до правительства.

Користати зъ того права — єсть святымъ народнымъ обовязкомъ. Не користати — булобы грѣхомъ, грѣхомъ рôвнымъ самоубійству.

И для того **запрошуємъ Васъ братя на 17-го руск. (29 л.) червня до Львова на народне „Вѣче“ въ Народный Дôмъ нашь, на нараду.**

Тамъ зôйдемось, тамъ порадимось, тамъ повстановимо, якъ поступати посламъ нашимъ, тамъ уложимо нашй просьбы и выскажемъ жаданя нашй, тамъ постановимо, куды ихъ высылати.

Братя! Русины всеи Галичины!

И Вы не зляшенй останки знатныхъ рускихъ родôвъ! И Вы пастырѣ люду, що дбаєте ревно о єго добро!... Рускй мѣщане, рускй селяне, урядники, учителѣ и промысловцѣ! — всѣ, а всѣ обывателѣ рускои землѣ, бажаючй добра своѣй народности, спѣшѣтъ! — покиньте на хвилю Вашь щоденный трудъ, — спѣшѣтъ! Васъ кличе добро ôтчины, Васъ кличе Русь, — спѣшѣтъ

На Вѣче до Львова!

Памятайте, що хвиля се важна — не заспѣтъ єи!...

Памятайте, що кто не дбає о своє право, — не достойный права!...

Памятайте, що кто не упôмнеся, тому не даютъ — и спѣшѣтъ на Вѣче!

Памятаймо, що тôлько розумною радою и єдинодушною працею ôтвернемъ лихо ôтъ насъ и добудемъ лучшу долю для руского люду. Памятайте се и спѣшѣтъ на Вѣче! Мы Васъ взываємъ! Мы ждемъ Васъ!....

Во Львовѣ, дня 31 мая (12 л. червня) 1883.

За комитетъ вѣчевый:

Дръ Иванъ Добряньскій; проф. Юл. Романчукъ; Анатоль Вахянинъ; Дръ Иванъ Литиньскій; Василь Нагôрный; Дръ Емил. Савицкій; Корнило Устіяновичъ; Антôнъ Горбачевскій; Дръ Левъ Павенцкій; Осипъ Марькôвъ; Володимиръ Пôдлящецкій; Иванъ Явдыкъ.

Банкъ краєвый.

(Дальше.)

Въ дискусіи загальнôй надъ елаборатомъ комисіи банковои забирало голосъ 12 бесѣдникôвъ; нѣкто зъ тыхъ, що боронили банку, не чинивъ сего съ твердою вѣрою въ великй успѣхи дѣяльности банку, — а 3 бесѣдники (Е. Воляньскій, Ив. Добряньскій и Журовскій) выступили рѣшучо *противъ* нового банку. Пос. Воляньскій замѣтивъ, що рôльникъ маєвже подостаткомъ жерелъ для кредиту, а впрочѣмъ кождый банкъ стаєся вконецъ для селянъ руиною; банкъ краєвый буде мусѣвъ такъ само лицитувати грунта селяньскй, якъ банкъ рустикальный; тй, котрыхъ банкъ маєратувати (пôсля предложеня комисіи) удѣляньемъ пожичокъ до $^2/_3$ вартости маєтку, не дадутся вже уратовати, *бо* фактомъ єсть, що власнôсть обтяжена до сеи высоты перестаєвже бути власностею; дальше спротивився бесѣдникъ, щобы край дававъ гарантію за банкъ, бо контроля сойму надъ такимъ банкомъ неможлива; досвѣдъ поучивъ, що мимо щорôчныхъ комисій люстраційныхъ, выдѣлъ краєвый укрывавъ (!) черезъ кôлька лѣтъ краєвый дефицитъ; вконецъ внѣсъ п. Воляньскій, щобы надъ предложеньемъ выдѣлу кр. и комисіи перейшовъ до порядку дневного и щобы натомѣсть соймъ ухваливъ затягнути 1,000.000 пожички на пôдпомаганье 4%-выми пожичками щадниць и касъ пожичковыхъ — громадскихъ и повѣтовыхъ, товариствъ задатковыхъ, кругôвъ кредитовыхъ, спôлокъ рôльничихъ и добрыхъ предпринятій промысловыхъ та торговельныхъ, такъ якъ при тôмъ нема нѣякого ризика, а зъ процентôвъ и оплатъ сеи пожички утворится съ часомъ желѣзный фондъ краєвый. — П. Журовскій выступивъ противъ банкови для того, такъ якъ годѣ повѣрити, щобы сей банкъ мôгъ дати дѣйстно таный кредитъ, бо-жь администрація такихъ банкôвъ дуже дорога, особливо если иде о малй пожички*); кошта малои пожички будутъ такъ великй, що мала пожичка не оплатится, а и (признана банкови) политична еквекуція довгôвъ и процентôвъ буде дуже коштовна. — Въ имени рускихъ послôвъ промовивъ дръ Добряньскій.

*) Комисія пропонувала 100 зр. яко найменшу пожичку, а п. Ж. покликався на банкъ рустикальный, котрый дававъ по 300 зр. пожички, а мимо того выдававъ дуже много на саму администрацію. Чимъ менше minimum пожички, тымъ бôльше клієнтôвъ убѣгаєсь.

Представивши нераціональнôсть ратованя селянъ банками съ такими условіями, якъ пропонованый „банкъ краєвый“, опираючись при тôмъ головно на наведеныхъ вже мотивахъ, закинувъ бесѣдникъ выдѣлови кр. и комисіи, що за мало увзгляднили обставины житя и потребы нашого селяньства; нѣмъ селянинъ нашь роздобуде зъ банку малу пожичку на свои дрôбнѣйшй — хочь и конечнй — выдатки, нѣмъ постаравсь о всѣ паперы и пр., то звычайно ся пожичка єму вже злишна; а если єи таки затягає, то хиба для того, що даютъ; селяне съ ратами опôзняются або и зовсѣмъ не платятъ, тожь залеглости и лицитаціи неминучй; далеко користнѣйшй такъ для подвигненя селяньства якъ и промыслу — численнй товариства задатковй; що до гарантіи краю, то замѣтивъ дуже добре бесѣдникъ, що єсть лишь одна альтернатива: або банкъ буде добре стояти, то така гарантія злишна, — а если збанкрутує, то буде мусѣвъ „край“ (с. е. головно мужики) платити, и то ще за такій банкъ, котрый имъ дуже небогато бувъ потрѣбный. Дръ Добряньскій прихилився до внесеня п. Воляньского, щобы перейти до порядку дневного надъ цѣлымъ проєктомъ, а наколибъ се внесенье не устоялось, щобы переказати проєктъ выдѣлови кр. съ тымъ, щобы тойже выпрацювавъ статутъ съ увзгляднѣньемъ передовсѣмъ селяньского стану. (Комисія не предкладала готового, въ §§-ы унятого статута, а тôлько подрôбнй нормы дѣяльности банку). — Зъ бесѣдъ защитникôвъ банку, дуже мало можна що навести; була се головно полемика съ замѣтами противникôвъ, а фактичнй замѣты дотыкали такъ въ загальнôй якъ и спеціяльнôй дебатѣ не такъ цѣлости, якъ поодинокихъ точокъ предложеного проєкту; два засѣданя сойму выстарчили до обговореня и удѣленя соймовои апробаты для лѣкарства на хлопску бѣду, прозваного „банкомъ народовымъ“... чи тамъ „краєвымъ“. Контръ-внесень навѣть не дискутовано.—Внесенье переходу до порядку дневного упало; minimum пожички установлено на 100 зр., ухвалено удѣляти пожички лишь до $^1/_2$ вартости гипотеки. Цѣкаве се, що гр. Генр. Водзицкій внѣсъ бувъ (хочь безъ успѣху), щобы на гипотеки понизше 1000 зр. вартости не давати пожичокъ; дуже се характеристичне для цѣлей банку, божь супротивъ такого внесеня п. графа вôльно поспытатись, для кого властиво и по що закладати банкъ, котрого головною цѣлею маєбути предсѣ ратованье селянъ?!.. Противъ гарантіи

Организація
суспôльноипрацѣ Русинôвъ.

(*Присвячено другому вѣчу народному.*)

Зъ причинъ ôтъ насъ независимыхъ мусѣли мы перервати оглядъ словеснои и суспôльнои працѣ Русинôвъ.*) До дальшои роботы въ тôмъ направленю покликує насъ результатъ послѣдныхъ выборôвъ соймовыхъ, въ многихъ взглядахъ поучаючій.

Въ попередныхъ статіяхъ звертали мы бачнôсть нашихъ родимцѣвъ на потребу сполученя всѣхъ силъ и переведеня користнѣйшого подѣлу суспôльнои працѣ Русинôвъ, домагались розвою живѣйшои дѣяльности, указували на потребу якъ найчастѣйшого контакту съ масою народу нашои интелигенціи въ загалѣ, а особливо нашихъ народныхъ институцій и товариствъ. Послѣдна акція выборча выказує наглядно, що Русины осягнули доси на поли суспôльнои працѣ, а що належалобъ ще зробити, тому бажаємо покористуватись въ нашихъ выводахъ зôбранымъ на тôмъ поли досвѣдомъ. Не маємо вправдѣ ще повного справозданя выборчои акціи во всѣхъ округахъ рускихъ, однакъ зъ дотеперь оголошеного матеріялу можна вже зложити образъ нашихъ успѣхôвъ и нашихъ хибъ та недостачь.

Вже та одна обставина, що замѣсть „Рады Рускои“ взявъ въ свои руки справу выборôвъ комитетъ, зложеный зъ заступникôвъ обохъ рускихъ сторонництвъ, єсть важнымъ успѣхомъ, крокомъ впередъ въ нашôй политицѣ. Акцію выборчу въ поодинокихъ округахъ вели окружнй комитеты (замѣсть давнѣйшои методы, котрою поручувано цѣлу акцію въ руки деканôвъ), зложенй въ гдеякихъ округахъ такожь и зъ селянъ, а за голосомъ окружныхъ комитетôвъ назначавъ центральный комитетъ кандидата. Такимъ способомъ и тутъ мы поступили впередъ, бо замѣсть давнѣйшого накидуваня кандидата зъ горы (часто на пропозицію одного чоловѣка зъ провинціи, або навѣть противъ волѣ округа выборчого) теперѣшный комитетъ рускій зважавъ на vox populi. Такъ въ комитетѣ центральнôмъ, якъ и въ окружныхъ бачимо лучшу организацію и дисциплину въ порôвнаню съ минувшостею, а выбôръ кандидатôвъ свѣдчитъ о тôмъ, що комитетъ зрѣло застановлявся надъ трудною задачею, яка теперь дожидає рускихъ послôвъ. Наконецъ и се мусимо пôднести яко поступъ впередъ, що многй кандидаты скликували передвыборчй зборы и тамъ представляли выборцямъ свои политично-суспôльнй погляды на справы руско-народнй и поясняли, якъ будутъ ихъ боронити въ соймѣ. Таке поступованье немало причинилось до розбудженя бôльшого интересу выборцѣвъ и до выробленя самосвѣдомости въ народныхъ масахъ.

Однакожь выказавши успѣхи, годѣ намъ затаити и хибы, котрыхъ, жаль сказати, було ще дуже много. „Пригода — до мудрости дорога“, каже народна пословица, а друга єи доповняє: „Пригоды навчатъ згоды“. Отже маючи на тямцѣ тую завѣтну правду народну, бажаємо доторкнутись и тыхъ хибъ нашихъ, а укажемо на нихъ въ тôй цѣли, щобъ на будуще можна ихъ обминути и поправити.

Ôтъ центрального комитету выборчого бажалибъ мы *бôльшои рѣшимости и скоршого установленя кандидатôвъ*, бо черезъ то въ многихъ округахъ спинялась або застоювалась акція выборча, а черезъ оголошенье кандидатôвъ, або змѣнъ и уступокъ въ послѣдноѣ доперва хвили въ користь иншихъ кандидатôвъ, нашй противники поôтносили побѣды въ гдеякихъ округахъ. Вправдѣ тяжитъ въ тôмъ взглядѣ вина въ значнôй части на гдеякихъ комитетахъ окружныхъ, котрй або не уконституовалися, або лишь на самôмъ уконституованю скôнчили свою роботу, або вели єи вяло и нерѣшучо, несвѣдомо. Такъ н. пр. предсѣдатель тернопôльского комитету, о. Фортуна, выѣхавъ на той день, коли скликавъ до себе комитетъ, коли выборцѣ того округа були покликанй до старостваля доручення картъ легитимаційныхъ, коли съ ними выпадалобы було конче порозумѣтися и пояснити имъ справу выбору посла, — грали свою ролю амбиціи личнй, котрй довели до того, що примѣромъ въ Снятынѣ высунувся на свою руку кандидатъ — о. Коржиньскій. Выявилося ще не въ однôмъ мѣсци, що не умѣємъ справъ личныхъ пожертвувати для добра загально-народного. Выявилось и те, що въ многихъ округахъ не було потрѣбнои дисциплины и не тôлько селяне, але навѣть священики-выборцѣ або ôттягнулися ôтъ выбору, або явно голосували, а навѣть агитували за польскимъ кандидатомъ. Выявилось наконецъ и те, що селяне-выборцѣ домагаются конечно пôзнати свого кандидата, а занедбанье сего народного обовязку зъ сторôны рускихъ кандидатôвъ принесло въ гдеякихъ округахъ сумный наслѣдокъ для рускои справы.

Якъ небудь выбôръ девяти послôвъ яко заступникôвъ трехъ милiон. Русинôвъ гал. може намъ выдатись въ порôвнаню съ минувшостею тяжкимъ пораженьемъ, доводячимъ въ першôй хвили до розпуки, — то всежь таки розваживши всѣ обставины, якй складались на теперѣшнй выборы, не можемо такъ песимистично глядѣти на результатъ выборôвъ. Мусимо именно зважити, що Русинамъ теперь, коли то „rząd sprzyja *krajowi*“, треба було, такъ сказати бъ, противъ воды плысти. Треба памятати, що верховодячй шовинисты переважно наслѣдкомъ дотеперѣшнои нашои бездѣльности и байдужности захопили всѣ можливй средства противъ насъ въ свои руки и дали собѣ hasło: ani jednego Rusina! — высказане звѣстнымъ P. Gross-омъ. Годѣ и того промовчати, що теперѣшнй выборы се були першй пробы нашои реальнои працѣ, розпочатои доперва ôтъ трехъ лѣтъ, се були першй кроки рускаго народу, того немовляти-велитня, заколысуваного доси всякими няньками. Чижь дивиця, що сей велитень-немовля ще въ ходѣ своѣмъ спотыкаєся, що не все и всюда ступає певною, смѣлою и нестрашимою ходôю, що дався неразъ потрутити свому вельможному противникови?! Чижь розумно булобъ сказати: не треба єму ще ходити, бо ще не умѣє, не пускаймо єго до ходу, бо ще не научився! Се выйшлобъ на одно, що бажати ôтъ когось, щобъ навчився плывати, не лѣзши въ воду.

Отже такъ намъ представляєся покликъ пôднесеный одною рускою газетою, а для бôльшого ефекту кôлькома наворотами подаваный

*) Гл. ЧЧ. 1, 2, 4, 5, 7, 8 и 11 „Дѣла“ зъ 1883 р.

краю пôднеслись тôлько рускí послы; та певно! банкъ дуже добрый и пр. и пр., но — але если банкъ таки збанкрутує, то ты рускій (и мазурскій) хлопе ручи своимъ потомъ и своею працею за се, щобы капиталистъ бувъ забезпеченый, щобы властителѣ валерôвъ банку могли спокôйно спати, — das ist des langen Reden kurzer Sinn.

По ухваленю проекту банку займився выдѣлъ краєвый статутами, котрí вконець, по довшôй пересправѣ съ правительствомъ, одержали правит. апробату, — а на засѣданю сойму 19 жовтня слѣдуючого року (1882) доконано выбору 9 членôвъ и 4 заступникôвъ надзыраючои рады банку краєвого.

Позаякъ мотивы, котрыми выдѣлъ краєвый старався доказати потребу банку, складали всю вину сумного стану нашого селяньства и маломѣщаньства на недостачу кредиту та на лихву, тожь въ §. 1-ômъ статутôвъ банку читаємо, що цѣлею его есть „пôднесенье добробыту въ краю, а особливо попиранье розвою рôльництва, промыслу и торговлѣ“. Банкъ называєсь „краєвымъ“, — а вже въ 2-ômъ §-ѣ бачимо ясно, якъ то нашí братя Поляки розумѣютъ слово „краєвый“; въ сѣмъ 2-ômъ §-ѣ подана фирма банку, ажь въ трехъ языкахъ (въ польскôмъ, нѣмецкôмъ и французскôмъ),— лишь въ рускôмъ нѣ!! Пытаємось, якимъ се правомъ смѣє краєва институція покидуватись въ такій разячій способ рôвноуправненымъ рускимъ языкомъ?! Звертаємось впростъ до автономичного начальника нашого краю, до маршалка дра Зыбликевича, и пытаємось, чи думає дивитись холоднокровно на се понижуванье и игнорованье бесѣды его-жь власнои рôднѣ?! — предсѣ дръ Зыбликевичь якійсь Русинъ зъ роду... Мусимо сю дрôбницю пôднести съ тымъ бôльшимъ натискомъ, що она дуже вѣрно а яскраво илюструє правдомовнôсть польскихъ клеветникôвъ, будьто Русины вѣчно безъ пôдставы нарѣкаютъ, хочь впрочѣмъ и на се мы приготованí, що реклямація наша, такъ якъ и иншí реклямації рускí, буде „голосомъ во пустыни“.

Банкъ складаєсь зъ двохъ ôтдѣлôвъ, гипотечного и банкового. Гипотечный обôймає удѣлованье гипотечныхъ пожичокъ — платныхъ ратами, въ листахъ заставныхъ, съ гарантією краю дотычно выповненя зъобовязань зъ ихъ емисіи выплываючихъ. Ôтдѣлъ банковый занимаєсь: набуваньемъ вѣрительностей и стяганьемъ ихъ; ся точка уможливляє на пр. довжникамъ рустикального банку конверзію ихъ довгôвъ на довги въ банку краєвôмъ; дальше (крôмъ менше важныхъ точокъ): удѣлованье пожичокъ громадамъ и повѣтамъ, щадницямъ, касамъ пожичковымъ громадскимъ и повѣтовымъ, товариствамъ задатковымъ и кругамъ кредитовымъ — на скрипта нотаріяльнí; удѣлованье задаткôвъ (заличокъ) на плоды рôльничí, гôрничí и промысловí на пôдставѣ листôвъ складовыхъ (Warrants), выставленыхъ черезъ заряды публичныхъ институцій; посередниченье въ закладаню и проваженю предпринять рôльничихъ, промысловыхъ и торговельныхъ, и удѣлованье имъ пожичокъ; удѣлованье пожичокъ на предпринятя меліораційнí, улекшуванье закладаня спôлокъ меліораційныхъ, а взглядно выконуванье робôтъ меліораційныхъ на рахунокъ третихъ осôбъ. — Що до пожичокъ гипотечныхъ, то выносятъ они найменше 100 зр., але впрочѣмъ ограниченí лишь о стôлько, що на пожички на добра — если переносять 50,000, и на домы мурованí (записанí въ книгахъ гипотечныхъ) — если переносять 25,000, потрѣбне призволенье надзыраючои рады. Бачимо, що банкъ сей думає о пожичкахъ на велику скалю, а пожички селянамъ ôтгрываютъ у него досыть пôдрядну ролю; а предсѣжь для braci szlachty существує вже товариство кредитове земске. Ôтсотки пожичокъ въ статутахъ не означенí; о всѣхъ иншихъ условіяхъ пожички може кождый интересованый легко довѣдатись, чи то за посередництвомъ радъ повѣтовыхъ, чи въ выдѣлѣ краєвôмъ. Ту скажемъ лише, що тягарѣ, котрí новый банкъ — мимо всеи „доброи волѣ“ — накладає на довжникôвъ, не дуже богато рôжнятся ôтъ условій иншихъ банкôвъ, а законъ державный зъ 27 червня 1882 застерѣгає для него право „примусового стяганя въ дорозѣ администраційнôй“ (безъ позву) гипотечныхъ вѣрительностей банку. Стопа процентова листôвъ заставныхъ мусить бути завсѣгды рôвна стопѣ процентовôй пожичокъ, тôлькожь що довжникъ крôмъ ôтсотокъ и ратъ амортизаційныхъ (на сплаченье довгу) платить еще за кошта администраційнí. — Крôмъ листôвъ заставныхъ може банкъ выдавати облигаціи комунальнí, на пôдставѣ удѣленыхъ громадамъ, повѣтамъ и пр. пожичокъ (на скрипты нотаріяльнí) — до высокости сихъ пожичокъ; за сплату ôтсотокъ и капиталу сихъ облигацій ручитъ край о стôлько, що весь банкъ стоитъ пôдъ надзоромъ и зарядомъ сойму, а взглядно выдѣлу краєвого, и може пôсля ухвалы сойму бути розвязанымъ, або змѣнити свои статуты. Участь банку въ предпринятяхъ рôльничихъ, промысловыхъ и меліораційныхъ докладно не означена, и залежитъ ôтъ „powziętej od wypadku do wypadku“ ухвалы надзыраючои, т. е. вповнѣ ôтъ волѣ и охоты банку. Надвышка приходôвъ банку обертаєсь 1) 70% на помноженье закладового капиталу, поки сей не дôйде до высоты 2,000,000 зр.; 2) 30% на утворенье резервового фонду; коли капиталъ закладовый дôйде до высоты 2,000,000 зр., то дальшí щорôчнí надвышки будутъ переданí до диспозиціи соймови. Ся точка важна (§. 63); мы вже высше згадали, кто то у насъ пôдшиваєсь „соймомъ“, „краємъ“, — а кôлько-то Русинôвъ радíбы Поляки видѣти въ соймѣ, — се мы знаємъ. Точку сю пригадаємъ еще понизше. Отсе важнѣйшí постановы статутôвъ.

Якъ довѣдуємось зъ оголошеноі недавно въ польскихъ часописяхъ „програмы“ банку, будутъ ôтсотки пожичокъ гипотечныхъ выносити 5%; зъ того числитись буде 4 ½ % яко властивй ôтсотки ôтъ довгу, ¼ % яко рата амортизаційна, а ¼ % яко оплата за кошта администраціи. Есть се едина важнѣйша пôльга признана довжникамъ; такъ низькихъ ôтсотокъ доси нѣякій банкъ не домагався, — хочь що до раты амортизаційноі, то задля ей низькости протягнесь повне сплаченье довгу майже на двѣ генераціи. Банкъ полишає впрочѣмъ довжникови волю скоршои сплаты довгу.

Позаякъ сума, котру соймъ призначивъ на кошта уряджения и локацію банку (1,025.000 зр.) вже зреализована (въ дорозѣ пожички краєвои), а такожь и иншí працѣ, дотычачí активованя банку, вже на укôнченю, то мабуть вже незадовго розпôчне банкъ краєвый свою дѣяльнôсть. Каса банку умѣщена буде провизорично въ локалí касы краєвои, а касіеръ и контролоръ выдѣлу краєвого маютъ заразомъ повнити тí самí функціи въ банку краєвôмъ. „Мѣродательнí“ автономичнí сферы стремятъ мабуть до повного полученя касы банковои съ касою краєвою, такъ, щобы Выдѣлъ краєвый яко администраторъ краєвыхъ фондôвъ стався наче великимъ клієнтомъ банку краєвого, и добачуютъ въ тôмъ великí користи такъ для банку, якъ и для администраціи фондôвъ краєвыхъ. Але для подрôбного обробленя пляну такого полученя треба много часу, а крôмъ того потребувабы такій планъ отримати апробату сойму. Такъ зъ сего замѣру, якъ и зъ гдеякихъ наведеныхъ высше точокъ статутôвъ выходитъ, що зô взгляду на тѣсне полученье „краю“ съ банкомъ, ставбыся сей нашъ край самъ — банкиромъ на досыть велику скалю. Чи порадне се супротивъ великого ризика всякихъ банковыхъ интересôвъ супротивъ сумныхъ досвѣдôвъ на „краєвôй“ господарцѣ — се инше пытанье. Але о всѣмъ тôмъ рѣшаютъ теперь тôлько нашí „старшí“ браты, а рускій народъ, поки що, дивится, „ручитъ“, платитъ...

(Конець буде.)

Справоздання зъ выборôвъ до Сойму.

Выборъ въ Жовквѣ. Мы побѣдили. Нашъ кандидатъ Петро Линиńський перейшовъ значною бôльшостею голосôвъ, бо одержавъ 119 противъ 72 голосôвъ польского кандидата. Коли порôвнати всѣхъ 9 повѣтôвъ, где перейшли рускí кандидаты выбранí одноголосно, бо польскій комитетъ тамъ Полякôвъ не ставивъ, то нашъ повѣтъ занимає що до числа голосôвъ, упавшихъ на рускаго кандидата, заразъ друге мѣсце по Стрыю, где сов. Ковальскій получивъ 105 гол. на 130 голосуючихъ. Беручи однакъ на вагу кромѣ абсолютного числа голосôвъ, якí нашí послы получили, такожь и особы нашихъ контръ-кандидатôвъ, можемо смѣло сказати, що побѣда наша въ Жовквѣ есть зô всѣхъ 9 повѣтôвъ найразительнѣйша. Где бо противникомъ рускаго кандидата есть зять мѣсцевого старосты, а при тôмъ адъюнктъ мѣсцевого суду, котрого агитаторы не перебираютъ въ страшеню нашого мужика чи то староствомъ, чи судомъ, тамъ певно борба не легка, а побѣда тымъ донослѣйша. Но предсѣ мимо того всего ôтнесли мы побѣду, а завдячити тое маємъ нѣчому иншому, якъ тôлько нашôй передвыборчôй организаціи и гдеякимъ еще другимъ моментамъ, котрí тутъ вспôмнути хочу, щобы и другí повѣты, бодай на будуще заохотити до подôбного поступованя.

Вже минули часы, коли то ставлялися кандидаты по повѣтахъ зъ за зеленого львôвского столика, коли кандидаты навѣть не думали представлятися своимъ выборцямъ або имъ справозданя складати, а мимо того переходило нашихъ 32 послôвъ до сойму цѣлкомъ легко, бо и противники менше важили на выборы зъ сельскихъ курій и власти правительственнí если насъ, не попирали, то бодай и не смѣли выступати противъ насъ. Нынѣ настала инша пора; нынѣ всѣ Русины, чи молодí чи старí, чи мирскí чи духовнí, повинní выборами якъ найщирше заниматися и интересовати. Вправдѣ *центральный комитетъ* нашъ добре понявъ тую ситуацію и положивъ въ всѣхъ повѣтахъ основу до выборчои акціи, поручаючи завязувати по повѣтахъ комитеты повѣтовí, котрí въ першôй линіи съ народомъ мали порозумѣтися, щобы выбрати собѣ кандидата, а потôмъ о его пересадженье старатися. Но щожь, коли нашí люде на провинціи дуже оспало тымъ занималися. Лишь мале число повѣтôвъ поступило тою дорогою и позавязувало собѣ комитеты, въ другихъ повѣтахъ спорилися патріоты, кто зъ нихъ першій и кого и где має завôзвати, отже складали одинъ на другого, священики дѣлали собѣ, а миряне собѣ, а були еще и такí повѣты, где ôтозву центрального комитету кинулося до коша, а самому ѣхалося на зъѣздъ делегатôвъ рускихъ до Львова, щобы голосити urbi et orbi, що ось то: „въ нашôмъ повѣтѣ такожь завязався комитетъ, котрый выбравъ предсѣдателемъ мене, делегатомъ на зъѣздъ до Львова мене, а кандидатомъ на посла поставивъ такожь мене!“ Чижь дивниця потому, що выборы намъ не удаются, що противники перемагаютъ? У нихъ уряды, грошѣ и хороша организація, а у насъ шкаралупники, ôтступники и байдужнí!

Но, славити Бога, нашъ жовкôвскій повѣтъ не належавъ до тыхъ повѣтôвъ, где такí Universal-„мы“ граютъ ролю. Еще передъ полученьемъ завôзваня центрального комитету завязались мы въ кружокъ повѣтовый и спросили на перше его засѣданье 67 селянъ, а 9 зъ интелигенціи, духовныхъ и мирскихъ. Ажь серце радувалось, коли нашí селяне, порозумѣвши ôтъ насъ о значеню сойму и задачѣ рускихъ послôвъ, самí собѣ вынайшли кандидата въ особѣ п. Петра Линиńского, адъюнкта судового въ Дембици, котрого всѣ знали и почитали, якъ еще передъ рокомъ бувъ адъюнктомъ въ Мостахъ. Они настôйчиво жадали лишь его кандидатуры и умысно въ тôй цѣли ѣздили до Львова. Тогды було еще передъ выборами выборцѣвъ, отже бувъ еще часъ поучити нашихъ людей, щобы стереглися пôдчасъ тыхъ выборôвъ. Въ тôй цѣли выдали мы другомъ „Поученье о выборахъ“, котре центр. комитетъ потому (жаль, що троха за пôзно) розôславъ по всѣхъ повѣтахъ.

Тое завязанье нашого повѣтового комитету и тая значна участь селянъ додала духа всѣмъ нашимъ слабодухамъ. Выборы выборцѣвъ выпали для насъ, мимо сильноі пресіи комисарѣвъ, котрí звычайно въ товариствѣ мѣсцевого дѣдича выборы по селахъ ôтбували, досыть добре, а пôдчасъ коли перше священики ôтъ выбору усувалися, стануло теперь 11 священикôвъ-выборцѣвъ, а кромѣ тыхъ около 10 честныхъ вôйтôвъ, котрí не не чули потребы зô взгляду на п. старосту усуватися ôтъ выборôвъ, бо мовляли они, „за нами стане въ оборонѣ велика сила, 76 членôвъ рускаго повѣтового комитету!“

Но всежь таки найголовнѣйшимъ факторомъ есть появленье кандидата передъ выборцями. Тое поняли мы передовсѣмъ и для того умовилися съ нашимъ кандидатомъ Петромъ Линиńскимъ, щобы представився выборцямъ. Понеже тяжко було спрошувати всѣхъ выборцѣвъ зъ далекихъ сторôнъ до Жовквы, для того подѣлили мы ихъ такъ, що кандидатскí бесѣды ôтбувалися особно въ Куликовѣ, въ Жовквѣ и Мостахъ, всюды въ домахъ мѣсцевыхъ приходникôвъ, и всюды спросили мы поблизькихъ выборцѣвъ. — „Я выйшовъ зъ народу“ — мовивъ тамъ нашъ кандидатъ — „я Вамъ кажу отверто, що народъ мôй и его интересôвъ буду боронити. Я Вамъ не накидувався; Вы самí мене вышукали и хочете посломъ обрати, — тожь я приѣхавъ до Васъ, щобъ и тí, котрí мене еще не знаютъ, мене пôзнали, а якъ Вамъ Богъ дономоже, що я зôстану выбраный, то кождого року по соймѣ тутъ до Васъ пріѣду;

до N. fr. Presse, щобъ рускí послы, выбранí пôдчасъ послѣдныхъ выборôвъ зложили свои мандаты. На першôмъ засѣданю соймовôмъ внести колективне заявленье, а ôттакъ зложити свои мандаты, — се выдаєсь на першій позôръ дѣломъ рѣшучимъ, мовьбы героичнымъ и смѣлымъ; але чи розумнымъ и политичнымъ, се инша рѣчь. Мы дуже часто любимо поклыкуватись на примѣръ Чехôвъ, однакъ хапаємось дуже часто такихъ дѣлъ, котрí у Чехôвъ послѣдували по довголѣтнôй систематичнôй працѣ народнôй. Чехи починали свою працю народну зъ долу, почали ôтъ „альфы“ и ишли постепенно и обережно, поки могли рѣшитись на таку декларацію. У насъ ишло все доси на ôтворотъ. Мы вправдѣ спершу такожь зачинали мовьбы ôтъ „альфы“, але ôттакъ зновъ задрѣмавши не вели дѣла розбудженя и освѣдомленя масъ народныхъ систематично, а ôттакъ ледво прочумавшись зъ нового просоня, ледво потрудившись три-чотыри роки на ширшій розмѣръ (и то не у всѣхъ сторонахъ краю) для народу черезъ часописи, читальнѣ и товариства просвѣтнí, кличемо наразъ „омега“! Такъ то выдаєсь намъ покликъ до сецесіи рускихъ послôвъ соймовыхъ. Справу ту треба оцѣнювати съ оглядомъ на историчный хôдъ нашого народного розвою. Мы мали вправдѣ въ першôмъ соймѣ 47 послôвъ, але не забуваймо, що правительство нахилило було вáжку на нашу сторону. Зъ того часу число рускихъ послôвъ що разъ малѣло, бо опôсля подувъ намъ вѣтеръ въ очи, а мы зъ своеи стороны майже нѣчого не робили, щобъ власными силами утворити собѣ якій захистъ ôтъ того непріязного вѣтру, покласти незрушимí пôдвалины до народного ôтродженя. Въ послѣднôмъ соймѣ зменшилась репрезентація руска до такого числа, що не могла внести анѣ интерпеляціи, анѣ выступити съ нѣякимъ внесеньемъ. А мимо того нѣкому не впадала така думка на голову домагатись сецесіи послôвъ, хочь сецесія 14-тёхъ вжежь булаб троха ефектовнѣйша, якъ 9-тёхъ послôвъ. Теперъ мусимо и се зважити, що выборъ 9 послôвъ не може бути мѣриломъ нашого поступованя, а порôвнанье сего числа съ числомъ передпослѣдныхъ соймовыхъ выборôвъ не може бути неôтрадне. Окрôмъ бо тыхъ 9 округôвъ, въ котрыхъ побѣдили рускí кандидаты, не можемо спускати зъ ока 4 округи, въ котрыхъ Русинамъ не доставало лишь по кôлька голосôвъ до побѣды (Рогатынъ-Бурштынъ, Станиславôвъ-Галичъ, Жидачѣвъ-Журавно, Золочѣвъ-Глиняны), а 5 такихъ округôвъ, где Русины здобули дуже поважну цифру меншости. Наспѣваючí справозданя выборчí розвязуютъ загадку, для чого тамъ рускí кандидаты перепали, а подаютъ намъ заразомъ науку, якъ треба дѣло повести, щобъ при слѣдуючихъ выборахъ не тôлько тí округи могли намъ запевнити побѣду, але щобъ и тí, въ котрыхъ ще выйшли непоказнí цифры, здобулись на лучшій успѣхъ. Се есть лишь строге для насъ memento, щобъ мы розпочату „зъ долу“ працю освѣдомленя и ôтродженя народу рускаго вели дальше ще енергичнѣйше, якъ доси, пôсля улучшеноі на основѣ зôбраного досвѣду системы, щобъ мы не забували на завѣтнí слова нашого народного поета Шевченка:

„Борѣтеся — поборете!
Вамъ Богъ помагае.“

Та мѣжь тымъ, коли буде у насъ дальше вестися суспôльна праця народна, годѣ намъ зрѣкатись навѣть сихъ на позôръ дрôбныхъ успѣхôвъ, на якí може здобутись наша руска репрезентація соймова. Не забуваймо о тôмъ, що та мала громадка числить людей, котрымъ навѣть нашí противники признали незвычайный талантъ, що тí нашí заступники належито користуючись парляментарною свободою слова, вспѣютъ собѣ здобути приналежный респектъ у соймовои бôльшости, а контролюючи ей на кождôмъ кроку, зможутъ, коли вже не повздержати шкôдливу господарку краєву, то бодай розкрыти очи ширшому свѣтови „чія правда, чія кривда“, а ôттакъ въ щорôчныхъ справозданяхъ на вѣчахъ выборцѣвъ освѣдомити народъ нашъ съ ходомъ справъ краєвыхъ. Розумно ведена дефензива покладе дорогу до офензивы. Геройска оборона нашои репрезентаціи буде додавати ôтрады и заохоты до працѣ суспôльнои мѣжь масою народу; грôмке слово высказане нашою репрезентацією стане искрою електричною, котра запалитъ въ цѣлôй масѣ самосвѣдомôсть народну. Тожь замѣсть марнувати часъ на дискусію сеи невчасно зродженои гадки сецесійнои, накликуймо нашихъ родимцѣвъ до дѣла! Подвоити, потроити треба намъ нашí дотеперѣшнí змаганя на нивѣ суспôльнои працѣ, завести въ тôй працѣ лучшу систему, користнѣйшій подѣлъ. Друге народне вѣче повинно дати директиву проводникамъ и заступникамъ рускихъ институцій, якъ и що належалоб ще поладити, але щобъ зъ такого вѣча бувъ якій хосенъ, належалоб поступати тутъ за проводомъ першого вѣча народного. Добре булоб, колиб нововыбранí послы рускí явились на вѣчу народнôмъ, тамъ выложили програму и становище, яке заняти думаютъ въ соймѣ, а вѣче одобривши се, узналоб ихъ едиными заступниками народу рускаго въ краєвôй репрезентаціи. Справы, якí маютъ бути предложенí народному вѣчу, треба передовсѣмъ зрѣло розважитм, розъяснити, придѣлити спеціяльнымъ референтамъ, котрí зъумѣлибы станути на становище интересôвъ цѣлого загалу Русинôвъ, — то и успѣхъ буде певный.

(Дальше буде.)

Олегъ.

здамъ справу, що я робивъ и якъ робивъ, а коли Вамъ моя робота не сподобаєсь, можете мене ôтдалити.“ Тая потягаюча, зрозумѣла и дуже симпатично выголошена бесѣда припала нашимъ выборцямъ дуже до серця и они одноголосно высказували своє довѣріе кандидатови, дякуючи заразомъ нашому комитетови, що предсѣ разъ ôтворивъ имъ очи и повѣвъ ихъ правою дорогою. Такимъ способомъ надалася всѣмъ майже выборцямъ случайнôсть бачити свого кандидата, они чули єго имя, и солидарно звязалися до акціи за спôльнѣ интересы. Где нарôдъ съ такою свѣдомостею рѣчи и съ такимъ одушевленьемъ береся за обще добро до дѣла, тамъ агитація противника мало що зможе зробити. Мы не потребували за нашихъ выборцѣвъ боятися; десятки агитаторôвъ польскихъ розосланѣ по селахъ вертали разомъ зъ грôшми безъуспѣшно до дому — вѣщуючи недобрый наслѣдокъ.—Не удалося заманити нашихъ выборцѣвъ обѣцянками, грôшми та страхами, треба взятися на пôдступъ, треба ихъ розбити. Ото въ послѣднôй хвили розкинули по селахъ литографоване письмо рускими буквами съ пôдписомъ честного господаря и вôйта зъ Кошелева, Басиля Бойка, члена рады повѣтовои жовкôвскои, въ котрôмъ нѣбы говоритъ тойже п. Бойко: „понеже паны и священики людямъ нѣчого доброго не зробили, замышляю я кандидувати и прошу, абы Вы всѣ на мене якъ одинъ мужь ôтдали голосы.“ Щастье, що тоє письмо завчасу єще попалося до рукъ нашихъ, и що той ч. Василь Бойко мôгъ єго прилюдно ôткликати. — Коли отже и тая штука не удалася, треба було всежь таки до кôнця „съ гоноромъ“ вытревати.

День выбору, то бувъ кульминаційный пунктъ ворожои агитаціи. Вже ôтъ 5-ои годины рано увивалися платнѣ агенты зъ староства, суду и магистрату по мѣстѣ, обсѣдаючи приѣзджаючихъ выборцѣвъ и тягаючися съ ними. До тыхъ агитаторôвъ зачали помалу прибувати агитаторы въ селъ въ лицяхъ економôвъ, лѣсничихъ, подорожникôвъ, писарѣвъ громадскихъ и провентовыхъ, межи котрыми брилювали Русины: вôйтъ Дыновскій и свинарь Породко зъ Куликова, а дальше мовь гадина вертѣвся межи выборцями старый сивый Занько, мѣщанинъ зъ Мостôвъ великихъ. Вкôнци взяля на себе тую почестну ролю самѣ панове дѣдичѣ, котрѣ майже въ комплетѣ явилися, щобъ въ салѣ выбору за плечима комисіи рядомъ уставитись и „miłem wejrzeniem“ тероризувати приступаючого до голосованя мужика, а потôмъ по „świetnem zwycięztwie“ заинтонувати грôмке Vivat, niech żyje Polska, якъ тоє дѣялось по выборѣ Гулимки. Противно, съ нашои стороны заховалися такъ священики, якъ и селяне якъ найтактовнѣйше, що и сама Gaz. Nar. признала въ кореспонденціи зъ Жовквы. Всѣ инший держалися купки и збиралися всѣ до церкви Василіянськои, где на 8-му год. рано було заповѣджене богослуженье. На богослуженю бувъ тоже и нашъ кандидатъ Петро Линиńський. Зъ церкви пôшли всѣ выборцѣ съ своими священиками на чолѣ до салѣ выборчои, перебиваючись черезъ пестрый шпалеръ агитаторôвъ, котрѣ нашу такъ велику фалянгу навѣть зачѣпити боялися. Въ сали выборчôй поставали по переду священики, а дальше селяне. Комисію выбрали мы свою, а предсѣдателемъ о. декана Брылиńського зъ Жовтанець. Вже цѣлый апаратъ агитаційный бувъ въ сали згромадженый: передъ очима выборцѣвъ пановѣ дѣдичѣ, а за плечима офиціялисты, возьнѣ и другѣ наймиты вже хотѣли начинати свое, коли тымъ часомъ поважный голосъ нашого предсѣдателя велѣвъ выпросити зъ салѣ выборчои всѣхъ, що не маютъ картъ легитимаційныхъ, — и блудний ôвцѣ розлетѣлись по сусѣдныхъ комнатахъ.

Нашѣ выборцѣ якъ одинъ мужь смѣло и неустрашимо ставали до голосу. Правда, и тутъ не обôйшлося безъ здрадникôвъ, однакожь тѣ заразъ по ôтданю голосу на польского кандидата съ спущеными очима уходили зъ салѣ, встыдаючись передъ своими собратями. Мы не дивуемось выборцямъ Полякамъ, або Нѣмцямъ и Жидамъ, бо тѣ нѣколи съ нами не голосуютъ, але мусимо прилюдно напятнувати тыхъ здрадникôвъ Русинôвъ, котрѣ за рускимъ кандидатомъ обѣцяли голосувати въ присутности другихъ селянъ, а потôмъ злакомились на паньскѣ ковбасы. Ось они: Василь Херовинъ вôйтъ зъ Глиньска, 3 выборцѣ зъ Яструбичь, Дыновскій вôйтъ зъ Куликова, Федь Рудникъ зъ Линины, Иванъ Процайло зъ Майдану, Иванъ Породко зъ Надыча, Иванъ Скôра зъ Полянъ, Иванъ Здрѣль зъ Радванець, Павло Волошка зъ Угнова, Пилипъ Макогôнъ и Андрухъ Ничь зъ Вядовои, Василь Когутъ зъ Кулявы, Михайлъ Ясиневичь вôйтъ зъ Волѣ высоцкои, Андрущакъ и Бойчукъ зъ Волсвина и 3 господарѣ-здрадники зъ Деревнѣ: Ивась Соболь, Стефанъ Бехъ и Ивась Когутъ.

По скôнченю выборôвъ, коли предсѣдатель о. Брылиńскій оголосивъ, що нашъ кандидатъ п. Линиńскій перейшовъ бôльшостею 47 голосôвъ, удалися всѣ нашѣ выборцѣ съ веселымъ лицемъ, однакъ спокôйно безъ крику къ церквѣ Василіянъ, где въ товариствѣ рускои интелигенціи выжидавъ ихъ ново-выбраный посолъ. Окруженый сто-кôлькадесять выборцями щиро и дружно подякувавъ имъ за вытревалôсть и довѣріе. Селяне съ слезами въ очахъ прислуховались красноôй бесѣдѣ, а „Слава“ и „Многая лѣта“ не брали кôнця. Въ конець середъ спѣву пôднесли самѣ селяне свого посла на руки и тойже отвѣтивъ имъ ще разъ: „Дякую, до свиданя за рôкъ!“

Вкôнци мушу упômнути єще и за одного мученика нашои справы. Михайлъ Степанъ, честный выборець зъ Сулимова, придивляючись, якъ агитаторы хотѣли людямъ легитимаціи зъ рукъ выдирати, унявся за тыми людьми. Тогды то жандармъ Biernat зъ Деревнѣ хативъ єго за горло и попровадивъ въ арештъ. Бувбы сидѣвъ неборакъ ажьбы скôнчилось голосованье, однакъ случайно прійшовшій на то мѣсце п. Петро Линиńскій унявся за невиннымъ, а той мавъ єще часъ ôтдати голосъ на свого избавителя.

Такъ скôнчився у насъ выбôръ въ честь Руси и по воли народа.

Ôтъ Редакціи. По одержаню повысшого справозданя о выборѣ въ Жовквѣ дôйшла до насъ друга допись о тамошнôмъ выборѣ, въ котрôй выбôръ въ основѣ такъ само представленый. Потверджуе она патріотизмъ и одушевленье мѣщанъ и селянъ выборцѣвъ, загальне патріотичне и достойне выступленье священикôвъ (съ виняткомъ одного о. П—ого, а зъ мирскои интелигенціи пôдноситъ особенно заслуги патріотôвъ: Богдана Дѣдицкого и дра Дрималика. Въ тôйже другôй дописи подано, що за голосы платили польскѣ агитаторы ôтъ 5 до 25 зр. Кромѣ гостины, дѣдичѣ ôтъ себе обѣцювали выборцямъ всякѣ нагороды: одинъ дѣдичь обѣцявъ выборцямъ зъ свого села давати черезъ 10 лѣтъ дрова, а другій дѣдичь дававъ одинъ шнуръ сѣна. Выборцѣ съ великимъ холодомъ пріймали всякѣ „покусы“; — звычайно казавъ кождый: „Я не выборець, я вôзникъ громадскій“, або „я пріѣхавъ на торгъ“.

Выбôръ въ Лиску. Повернувъ я по дводнevнôй борбѣ о выборы въ семейство, — повернувъ я ущасливленый, бо въ Лиску рускій кандидатъ дръ Александеръ Искрицкій, выбраный посломъ, мимо того, що нашѣ Поляки и помѣщики сказали: „niebo i ziemię poruszymy“, — добре, що єще и не „piekło!“ — „koszulę ostatnią stracimy, a na posła wybrać go nie pozwolimy“! Але що за недоля! Все тоє порушували, послѣдный грôшь выдали, — а Искрицкій выбраный! Цѣкаво знати, якимъ дѣломъ се сталось, та ще въ Лиску, где агитаторы гр. Красицкого и кандидата п. Журовского, „cieszącego się popularnością u ludu górskiego“, такъ сильно то грозьбою, то грошемъ, водкою та цигарами выборцѣвъ-селянъ перетягали и вже ôтъ понедѣлка рана до вторка 10-ои год. намовляли та гостили! Гдеякѣ нашѣ, придивляючися симъ агитаціямъ, вже казали: „пропало, пропало, наша програна!“ и усомнѣвалися. Тымчасомъ вже въ понедѣлокъ зъѣхавъ на ринокъ въ Лиску о. Володиславъ Лисковацкій, поставленый передъ тымъ кандидатомъ зъ нашого округа. Поляки, а найголоснѣйше п. Свейковскій, дѣдичь зъ Угерець повитавъ єго: „Jak się macie najsławniejszy agitatorze dyecezyi!“ Въ короткôмъ часѣ много селянъ-выборцѣвъ обступили о. Лисковацкого. Ôнъ ôтчитавъ имъ кôлька листôвъ и телеграмъ п. Яминьского, адвоката зô Львова, въ котрыхъ тойже поставленый о. Лисковацкимъ на єго мѣсце кандидатомъ, зрѣкаеся кандидатуры и проситъ попирати тôлько кандидатуру п. Искрицкого, бо ôнъ яко Русинъ не може съ Русиномъ спорити о мандатъ супротивъ противника-Поляка. П. Яминьскій, якъ бачимъ, поступивъ собѣ честно, и въ загалѣ мушу яко добре поинформованый, сказати, що всякѣ пôдозрѣня и закиды, починенѣ п. Яминьскому въ рускôй прасѣ, суть неоправданѣ; п. Яминьскій поступавъ цѣлый часъ лояльно и честно.

По ôтчитаню писемъ дра Яминьского почалася сильна напастлива агитація зъ стороны Полякôвъ. О. Лисковацкій завôзвавъ рускихъ выборцѣвъ: „Утѣкайте зъ мною за мѣсто, бо насъ позабиваютъ!“ Селяне почувши той покликъ пôгнали за о. Лисковацкимъ за мѣсто на вечерю, где агитаторы не могли вже вôйти, бо кождый выборець мавъ палицю и всѣ громадно ожидали противника. Змѣркували тоє Поляки и жиды и усунулися зъ поля битвы, кажучи: „Straciliśmy wszystko, obóz wskrzepia się!“ — а то за хвильку надъѣхали фѣрами 36 выборцѣвъ зъ Лютовискъ пôдъ проводомъ дяка лютовискаго. И такъ за мѣстомъ на „Glinnem“ въ гостинници було вже 69 выборцѣвъ, виталися и складали собѣ желяня побѣды.

Рано 29 мая допервa около $9^1/_2$ годины вернули въ мѣсто, где въ нанятыхъ комнатахъ засѣли, затворивши за собою дверѣ на ключь, щобы котрый зъ нихъ не „вôйшовъ въ искушеніе“. Надъѣхало, жаль сказати, зъ 62 священикôвъ въ выборчôмъ округѣ тôлько 7, а одинъ съ вирильнымъ голосомъ.. О 10 годинѣ заповнилася саля выборча, комисія выбрана, о. Лисковацкій предсѣдателемъ, голосуютъ. 20 ки, 30-ки, 50-ки вказуются, — покуса легка, око тягне, — совѣсть звязана, душа старша! Искрицкій выбраный на посла! Мы побѣдили! Честь Вамъ съ о. Лисковацкимъ честнѣ селяне-выборцѣ! Лиско маѣ рускаго посла!

По оголошеню выборцямъ результату, забравъ голосъ о. Лисковацкій и въ промовѣ до правительств. комисаря сказавъ въ имени трехъ членôвъ комисіи, выбранои рускими выборцями, мѣжь иншими такѣ слова: „Нынѣ мы побѣдили; за двайцять кôлька лѣтъ маємъ посла Русина! Намъ препоручили 88 выборцѣвъ заявити Вамъ тутъ публично въ присутности нашихъ противникôвъ, що мы якъ всегда вѣрно, такъ нынѣ ще бôльше будемъ стояти при тронѣ Є. В. нашого цѣсаря. Донесѣтъ се ласкаво до Єго престола!“ Рускѣ выборцѣ ôтспѣвали монархови „Многая лѣта“. Правит. комисарь заявивъ, що подяку монархови муситъ занести черезъ высшѣ власти. (Мы цѣкавѣ, чи они занесли?) — Опôсля розôйшлися нашѣ честнѣ выборцѣ зъ салѣ и небавомъ грôмкими окликами повитали надъѣхавшого зъ Сянока дра Искрицкого, котрый въ короткôй бесѣдѣ прирѣкъ щиро, право и непоколебимо боронити и заступати насъ и нашихъ святощей, а закôнчивъ рѣчь словами: „Того, що я сказавъ, додержу, — на то моя присяга“. Хвачено п. Искрицкого на руки и зъ ринку внесено на рукахъ въ гостинницю. Пôдовшôмъ розговорѣ попращався посолъ съ одушевлеными выборцями.

Выбôръ въ Чортковѣ. Дякуючи звычайнôй форсѣ грошевôй, вплывови политичнои власти и великому числу „Polaków mojżeszowego wyznania“, выбраныхъ на выборцѣвъ, выбрано у насъ и на дальше посломъ шамбеляна Воляньского. Нашъ кандидатъ, Петро Тыльный, мавъ досыть поважне число голосôвъ, бо на 191 голосуючихъ дôставъ 75 голосôвъ. П. Воляньскій бувъ на сей разъ въ великôй обавѣ, щобы не перепавъ, бо зъ самого початку нашъ кандидатъ мавъ 35 голосôвъ, а п. Воляньскій 18. Тогды стягано зъ закутковъ Чорткова рôжнородныхъ выборцѣвъ, котрѣ для добрыхъ интересôвъ лишалися на остатокъ и такъ за дорогѣ грошѣ давали свои голосы мимо свого внутрѣшного пересвѣдченя на польского кандидата. А треба знати, що сего року у насъ бѣда, голодъ; градъ минувшого року знищивъ плоды, а сего щезла озимина, длятого лакôмство велике, бодайбы на 10, або на 20 чи 30 зр. А грошѣ въ свѣтѣ все побѣдятъ; побѣдили и нашихъ гдеякихъ выборцѣвъ, особливо такихъ, що то вже кôлька разôвъ засмакували того интересу, будучи выборцями. Здрадили руску справу выборцѣ зъ Павшôвки, Базаря, Криволуки, Язлôвця, Броварôвъ, Новосѣлки, Лятача, Джурина, Свидовои, Ягольницѣ и Будзанова; одинъ зъ Беремянъ, два зъ Трибуховець, два зъ Половець; Мих. Вербицкій зъ Броварôвъ, зъ Лятача вôйтъ, бурмистръ и старшій братъ, зъ Новосѣлки бувшій начальникъ Блахъ, зъ Свидовы Никола Гегейчукъ, котрый навѣть сына маѣ рускимъ священикомъ, — и той на старôсть здрадивъ справу руску на соромъ и ганьбу передъ свѣтомъ и людьми. — Съ честею явилися на выборы священики оо.: деканъ Борисѣкевичь, А. Воляньскій, Сѣменовичь, Лотоцкій и др. Честь громадамъ: Антонôвцѣ и єи ч. выборцеви Григорію Когутови, Бѣлобожници, Старôй Ягольници, Дзвинячу, Бѣлому, Коссови, Бобулинцямъ, Буракôвцѣ, Попôвцямъ, Садкамъ, Слобôдцѣ Кошиловецкôй, Цапôвцямъ и двомъ выборцямъ зъ Половець, бо два здрадили.

І. Св., радный и господарь.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Пôдъ проводомъ цѣсаря) ôтбулася 5 л. червня конференція министрôвъ, въ котрôй взяли участь министры: Таффе, Дунаєвскій, Пино, Тиса, Сапари и Кемени, а опôсля нараджувалися члены обохъ министерствъ пôдъ предсѣдательствомъ гр. Кальнокого. Пôсля информаціи „Pester Lloyd-a“ предметомъ нарадъ мала бути будова желѣзницѣ въ Стрыя до Мункача. Спôльный буджетъ маѣ бути уложеный допервa по поворотѣ гр. Сапарого зъ Босніи. Пôсля проекту министерства вôйны, затвердженого цѣсаремъ, не ôтбудутся сего року великѣ маневры войсковѣ, а кошта на нихъ призначенѣ маютъ бути ужитѣ на переведенье реорганизаціи арміи и утворенье новыхъ кадрôвъ кавалеріи.

(*Вѣстникъ законôвъ державныхъ*) оголошуе слѣдуючѣ законы: законъ о евиденціи катастру и стоячій съ нимъ въ звязи законъ о змѣнѣ кôлькохъ параграфôвъ закона ипотичного, якъ такожь законъ о додаткахъ активальныхъ урядникôвъ для веденя евиденціи катастру, о кредитѣ додатковôмъ споводованôмъ веденьемъ евиденціи, дальше новый законъ о оборонѣ краєвôй и кредитѣ додатковôмъ для утвореня кадрôвъ кавалеріи въ ляндверѣ.

(*Рухъ національный межи Словенцями въ Австріи*) заманифестовався народнымъ вѣчемъ, котре скликано на день 3 лат. червня до Брестовицѣ. Незвычайна участь народа зôбравшогося на вѣчу въ числѣ кôлькохъ тысячей якъ и ухваленѣ вѣчемъ резолюціи свѣдчатъ, що масы народнѣ интересуются публичнымъ житьемъ и протестуютъ противъ негаціи своихъ національныхъ правъ. Зъ помѣжь резолюцій, котрѣ ухвалило словеньске вѣче пôдъ проводомъ посла Наберчоя, замѣтна особливо резолюція взываюча всѣ громады, щобы въ зношеняхъ съ властями правительства уживали языка словеньского. Далеко сягаючого значеня есть такожь резолюція, домагаючася заведеня шкôлъ въ всѣхъ громадахъ, где есть найменше 25 дѣтей въ вѣцѣ обовязку шкôльного, и петиція до правительства, щобы постаралося о вандруючихъ учителѣвъ-Словенцѣвъ для науки господарства.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Зъ послѣдного акту царскои коронаціи маємъ занотовати єще тоє, що царь надавъ звышь 10.000 ордерôвъ рôжнородныхъ, бувъ присутнымъ кôлькомъ переглядамъ войсковымъ и при посвященю церкви Спасителя. Въ минувшу суботу выѣхала царска пара до Петербурга и пріѣхала до новои столицѣ въ недѣлю зъ полудня. На двôрци повитали царя начальники властей, генералиція, компанія почетна гвардіи, репрезентація мѣста, дворяньство съ своимъ маршалкомъ и голова Петербурга. Двѣ послѣднѣ депутаціи привитали царя хлѣбомъ и солею и вручили ему ключѣ. Зъ двôрця ôтъѣхавъ царь въ ôткрытôй повозцѣ до казаньского собору. Въ воротахъ церкви повитавъ єго митрополитъ Изидоръ промовою. Вечеромъ мѣсто було илюминоване.

Нигилисты выдали сими днями довгій манифестъ въ послѣднôмъ числѣ „Народнои Волѣ“. Въ тôмъ манифестѣ заявили революціонеры, що они длятого заховалися спокôйно въ часъ коронаціи, щобы нарôдъ самъ пересвѣдчився, що всѣ єго надѣѣ на якѣ реформы були безпôдставнѣ, и що ôнъ не маѣ ôтъ царского престола нѣчого бôльше надѣятися, якъ „status quo“.

Нѣмеччина. Дня 4 с. м. ôтбулася дискусія въ соймѣ прускôмъ надъ интерпеляціею польского клюбу въ справѣ наказу регенціи познаньскои, щобы въ польскихъ школахъ учити религіи по нѣмецки. Поляки ôтнесли побѣду; бо министеръ просвѣты заявивъ, що давъ регенціи наказъ ôткликати своє розпорядженье.

Франція. Внутрѣшнѣ справы французкѣ идутъ своимъ ходомъ. Франція заангажована тôлько великою политикою колоніяльною, зъ котрои выйшло те, що она теперь веде вôйну въ Тонкинѣ, Мадагаскарѣ и Сенегалю.

Испанія. Въ процесѣ „Чорнои Руки“, о котрôмъ мы свого часу доносили, засуджено вже доси 30 лиць на смерть. Однакъ процесъ иде своимъ ходомъ и здаеся неодного еще зъ обжалованыхъ выжидае та сама доля. — Правительство испаньске скористало зъ того процесу еще тоє, що богато рѣчей зъ него ôткрылося, та що оно поинформувалося о тôмъ страшнôмъ заговорѣ.

Сербія. Елена Марковичка, що стрѣляла до короля Миляна и зôстала засуджена на смерть, а ôттакъ уласкавлена на кару вѣчнои вязницѣ, умерла кôлька днѣвъ тому въ казаматахъ, имовѣрно на слабôсть серця, котру вже ôтъ довшого часу терпѣла.

НОВИНКИ.

— **Въ справѣ „сецесіи“ нашихъ послôвъ** розглянулись мы въ кôлькохъ нашихъ статяхъ, подаючи мотивы pro и contra: мы вказали зъ однои стороны, що положенье нашои меншости въ соймѣ булобъ дуже незавидне, а єи дѣятельнôсть малоуспѣшна, — дальше, що сецесія моглабы мати значенье сильного протесту противъ систематичного негованя правъ нашои народности, и то тымъ бôльше, що всякѣ иншѣ, легальнѣ, средства у насъ майже вычерпанѣ. Мы высказали не бажанье однои або другои личности, або партіи, але принципіяльнѣ причины промовляючѣ за сецесією. Однакожь уваги нашои не могли уйти и многѣ важнѣ взгляды промовляючѣ рѣшучо противъ сецесіи, — бодай на теперь; мы поспытались, чи дозрѣли мы вже досыть политично, чи нашѣ до недавна розстрѣленѣ силы теперь вже досыть зъорганизованѣ, щобы съ успѣхомъ перетревати тяжку пробу сецесіи; лѣкъ може бути дуже добрый, але сли єго не въ пору ужити, то сей лѣкъ може убити вмѣсто помочи. Мы поспытались дальше, чи на сецесію згодятся послы и ихъ выборцѣ, чи згодится одноду шно вѣче;

чи рѣшаючись на сецесію не выкинемъ мы самовôльно зъ рукъ дуже пригôдного, агитаційного оружія? — Въ передпосл. ч. „Дѣла“ донесли мы, що нашъ ВП. патріотъ-ветеранъ Б. А. Дѣдицкій освѣдчився противъ сецесіи, — а близшій причины сего рѣшеня найшли мы власне въ 59-ômъ ч. „Слова“, въ пересланôй до сеи часописи кореспонденціи сего патріота. Авторъ годится вповнѣ съ нами, що передовсѣмъ нашій послы маютъ ту право рѣшати; вказуе дальше, що сущнои рôжницѣ межи меншостею а меншостею нема, все одно чи выноситъ она 9, чи 14, чи 32, або и 48 голосôвъ, бо ординація выб. зъ горы забезпечае Полякамъ значно переважаючу бôльшôсть; що заступники нашого народа въ легальныхъ репрезентаціяхъ краю и державы такъ очевидно потрѣбнй, що попередными лѣтами нѣкому и на гадку не приходило радити сецесію; що меншôсть може неразъ съ успѣхомъ забирати голосъ, а навѣть переконати и за собою потягнути хочь частину бôльшости, згадуе вконецъ и се, що Русины доси всегда були въ меншости (въ послѣднôмъ варшавскôмъ соймѣ за Польщѣ бувъ лишь одинъ Русинъ), а не уступали, ино смѣло все забирали голосъ въ оборонѣ правъ Руси. — Блисшй мотивы обѣцюе п. Дѣдицкій высказати на вѣчу.

— **Похоронъ пок. о. Игната Рожаньского** въ Хотѣни пôдъ Калушемъ ôтбувся дуже величаво. О. Игнатъ умеръ въ суботу о 9 год. вечеромъ. Въ недѣлю рано рознесли скорбячй парохіяне сумну вѣсть по цѣлôй окрестности, що ихъ панъ-отця, того неутомимого труженника и неустрашимого патріота, вже не стало мѣжь живыми... Вже въ недѣлю зъ полудня почали прибувати почитателѣ покôйника навѣть зъ подальшихъ сторôнъ и разомъ съ Хотѣнцями оплакували дорогу страту. Въ понедѣлокъ рано ôтслужили 12 священикôвъ „заупокôйну“ и ôтпровадили домовину до церкви. Вô второкъ ôтъ 5 год. рано розпочались похоронній службы при гармонійнôмъ мужескôмъ хорѣ; о. Бирчакъ выголосивъ по евангелію проповѣдь, въ котрôй представивъ дѣяльнôсть покôйного яко священика, громадянина и патріота. Коли наступило „послѣдне цѣлованье“, — щирый плачь розлягався по церквѣ и цвинтари. Уложився похоронный похôдъ: напередъ ступали братства мужескй и жѣночй зъ Калуша, Хотѣня и Загôря съ всѣми знаменами, за ними проф. Верхратскій зъ Станиславова нѣсъ вѣнокъ львôвскихъ Русинôвъ съ написею: „Неустрашимому патріотови — львôвскй Русины“; дальше три члены калускои читальнѣ несли вѣнокъ, на котрого лентахъ вышита була отвѣтна напись синимъ шовкомъ (вышивала п-ѣ Козакова, жена священика); дальше начальникъ хотѣньскои громады и мѣщане калускй несли еще 7 вѣнцѣвъ. За вѣнценосцями поступало 25 священикôвъ пôдъ проводôмъ о. дек. Губчака, а громадяне калускй и хотѣньскй несли домовину. За домовиною по родинѣ (покôйный лишивъ вдову и шестеро дѣточокъ) поступала несчислима маса народу, много интелигенціи зъ Калуша и коляторка гр. Лосёва. Надъ могилою промовивъ о. Данило Танячкевичь зъ Закомара, щирый другъ и товаришъ покôйного. Сердечне и порываюче слово выголошене нашимъ знаменитымъ проповѣдникомъ тронуло всѣхъ до глубины душѣ. „Найкрасше кадило сеи землѣ забираешь, Боже, до себе“ — выголосивъ о. Танячкевичь въ найвысшôй екстазѣ и почавъ чертами и фактами зъ житя покôйника оправдувати свое вырeченье. Прекраснои и патріотичнои проповѣди народъ выслухавъ то заливаючись слезами, то западаючи въ глубоку задуму. Потôмъ попрощавъ горячо покôйника въ имени молодежи п. Антôнъ Глодиньскій, студентъ Дубляньскои школы. Опôсля о. Танячкевичь ôтчитавъ телеграмы, наспѣвшй на похоронъ: ôтъ о. Ал. Стефановича зô Львова, ôтъ калускаго посла, проф. Юл. Романчука, ôтъ товариства „Просвѣты“ и ôтъ редакцій „Батькôвщины“ и „Дѣла“. — Такъ величаво хоронено хороброго борця за рускій народъ. Живый мы народъ, коли всякимъ заслугамъ умѣемъ сплѣтати живый вдячности и признаня вѣнець.

— **Маршалкомъ сойму** именувавъ цѣсарь на наступаючу шестилѣтну каденцію дотеперѣшного маршалка дра Зыбликевича, а вицемаршалкомъ вже не епископа Ступницкого, але еп. Сильвестра Сембратовича. — Всякй поголоски о именованю маршалкомъ кн. Сапеги не оправдались, хочь не можна сумнѣватись, що гдеякимъ панамъ шляхтичамъ зъ сойму бôльше импонувавбы маршалокъ съ „княжою митрою“, якъ безъ неи.

— **Въ селѣ Строняынѣ** пôдъ Куликовомъ ôткрыто въ суботу торжественно народну читальню. Окрôмъ членôвъ-селянъ мѣсцевыхъ явились депутаціи зъ 13 сусѣдныхъ селъ и мѣщане куликôвскй. О. Чернецкій ôткрывъ збôръ хорошою рѣчею, а ôттакъ запросивъ проф. Вахнянина зô Львова до выкладу. Проф. Вахн., звѣстный зъ своеи порываючои вымовы, пояснивъ думу Шевченка „Гамалѣю“ и розвѣвъ при тôмъ рѣчь о козаччинѣ, еи борбѣ съ невѣрными, о походахъ на Кримъ и въ далеку Туреччину, именно въ часъ гетьманованя Сагайдачного, ôттакъ о вôйнахъ козацкихъ въ оборонѣ свободы личнои и вѣры. — Потôмъ проф. Курыловичь зô Львова, непорôвнаный популяризаторъ-физикъ, показавъ кôлька експериментôвъ зъ електричности и микроскопу. Нарôдъ бувъ одушевленый. Въ ôтступахъ хоръ зъ 12 селянъ ôтспѣвавъ хорошо зъ нотъ, пôдъ проводôмъ учителя п. Домбровского, кôлька пѣсень Вербицкого и Воробкевича. При спôльнôй вечери селянъ съ интелигенцiею выпито кôлька тоастôвъ: въ честь Є. В. цѣсаря, на розвôй читальнѣ, за здоровье прелегентôвъ и др. На вечерку бувъ и п. Гневошь и въ имени добромыслячихъ Полякôвъ пожелавъ читальни скорого зросту и загрѣвавъ сусѣднй села до такоижь працѣ. Селяне забирали зъ часта голосъ, а зъ ихъ розумныхъ бесѣдъ видко було самосвѣломôсть народну, — видко, що о. Чернецкій за 16 лѣтъ свого душпастырства сѣявъ добре, здорове зерно... Душа радувалась, чуючи патріотичнй, одушевленй промовы селянъ... Кождый думавъ: „кобы хочь троха бôльше заходôвъ около просвѣты народа — а славна наша будучнôсть!“ Гдеякй господарѣ маютъ вже свои библіотечки и читаютъ пильно руску исторію. До библіотеки читальнѣ подарила „Просвѣта“ всѣ свои выданя, а проф. Вахнянинъ вручивъ ѣй такожь щедрый гостинець зъ книжокъ, дарованыхъ читальни проф. Партыцкимъ. Небавомъ ôткрыются читальнѣ и въ сусѣдныхъ селахъ. Велике значенье маютъ ôтчиты въ читальняхъ; славна тая и гôдна труду праця дуже надаеся для нашихъ пп. академикôвъ. Тутъ поле попису для нашои академичнои молодежи...

— **Електричну лямпу, т. зв. Glühlichtlampe, дра Пулюя,** нашого земляка, доцента въ вѣденьскôмъ университетѣ, удалось приспособити до освѣтлюваня обертаючихся панцирныхъ вежь (Panzerdrehtürme) надъ чимъ ôтъдавна дармо трудились многй знаменитй техники. Вѣсть сю подае войскова газета „Vedette“.

— **Дръ Бльохъ**, рабинъ зъ Флориздорфу, недавно выбраный посолъ до рады держ. зъ округа Бучачь-Коломыя-Снятынъ, представлявся дня 30 л. мая своимъ выборцямъ въ Снятынѣ. „Выступъ его — пишутъ намъ зъ ôттамъ — здѣлавъ въ загалѣ не зле враженье. — Мущина въ 33 роцѣ житя, съ пріятнымъ и выробленымъ голосомъ, низького росту, съ чорнымъ довгимъ волосьемъ и чорною бородою, одѣтый въ сутанну и плащь докторскій, въ биретѣ, подобае скорше на лютеранського пастора, якъ на рабина. О 6 год. по пол. выступивъ въ такô званôй лѣтнôй синагозѣ. Бесѣду свою розпочавъ представленьемъ себе, яко „польского жида“, котрый въ 7 роцѣ житя покинувъ край родинный и доборовшися за границею становиска и поважаня, все съ тугою нагадувавъ ôтчину, и теперь, покликаный черезъ своихъ краянъ до репрезентаціи державнои гордо сказати може, що все лишився такимъ „польскимъ жидомъ“, якимъ уродився. Засады, котрыми хоче руководитися въ радѣ державнôй, высказавъ слѣдуючй: I) Въ національно-религійнôмъ взглядѣ: зъ уваги, що есть жидомъ, уродженымъ на обшарѣ давнои Польщѣ, к-тра въ часѣ скитальщины жидôвъ дала имъ безпечный притулокъ и сталася имъ другою ôтчиною, вѣрнôсть и преданнôсть вѣроисповѣданю жидôвскому и народови польскому, съ повною толеранцiею всѣхъ прочихъ вѣроисповѣдань и народôвъ, именно съ повнымъ признаньемъ правъ вѣроисповѣдныхъ и національныхъ Русинôвъ. II) Въ политичнôмъ взглядѣ: вѣрнôсть и преданнôсть панующôй династіи. III) Въ соціяльно економичнôмъ взглядѣ: оборона роботникôвъ и рôльникôвъ противъ капиталистôвъ, додаючи, що хочь ся засада не одному може не буде подобатися, ôнъ инакше поступати не смѣе, бо вже св. письмо ст. завѣта противне лихвѣ и для обороны рôльникôвъ запровадило рôкъ сабашовый. При тôмъ уживъ порôвнаня, що такъ якъ человѣкъ здôбный и здоровый нѣчого не вдѣе, если буде спаралижованый на рукахъ и ногахъ, такъ само и держава буде безсильна, если по при найздôбнѣйшихъ мужахъ стану и найтовстѣйшахъ капиталистахъ не буде мати здоровыхъ и сильныхъ роботникôвъ. Освѣдчився протое за удѣломъ роботника въ зыску, за обмеженьемъ часу робочого и обмеженьемъ фабричнои працѣ жѣнокъ и дѣтей. — Якъ бачимо, засады высказанй Бльохомъ — а принятй грôмкими оплесками, — суть того рода, що бодай впростъ намъ не ворожй; недалека же будучнôсть покаже, о скôлько посолъ буде пôсля тои бесѣды поступати. Додаю, що дръ Бльохъ анѣ словомъ не спôмнувъ, що намѣряе вступати до „Kola“ польского“.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Душпастырскй посады получили оо.: 1) Порф. Ступницкій завѣдательство Товмача; 2) Іоанъ Попель завѣд. Глибокои на Буковинѣ; 3) Лука Бобровичь сотрудництво при парохіи митр. св. Гоoргія во Львовѣ.

Презенту получивъ о. Іоанъ Бродзевичь на парохію Верынь, дек. роздôльского.

Ôтпустку получили оо.: 1) Сим. Заяць, капелянъ зъ Богутына, на 4 тыжднѣ; 2) Мих. Весоловскій, архикатедр. сотрудникъ на часъ слабости.

Именованье: Дръ Теофиль Сембратовичь, префектъ ген. семинарiи, именованый помôчникомъ при рефератахъ митр. консисторiи.

Президія намѣстництва годится на каноничну институцію для о. Евстахія Цурковского на парохію Настасôвъ.

Митрополича консисторія вставляеся до намѣстництва о згоду на презентованье священикôвъ: 1) Юстина Дворянина на парохію Дубôвцѣ, дек. галицкого; 2) Александра Мудрыка на парохію Бакôвцѣ; 3) Романа Левицкого на парохію Турка, дек. коломыйского.

На конкурсъ розписанй: I кап. Качанôвка, дек. скалатского, над. прив. до 2 серпня; 2) пар. Августôвка, дек. бережаньского над. прив., до 2 серпня; 3) пар. Демня, дек. роздôльского, над. прив. до 2 серпня с. р.

Въ пропозицію на Рѣшнѣвъ принятй оо.: 1) Григ. Гойвановичь; 2) І. Голинатый; 3) Іос. Цегельскій; — въ списѣ: Ем. Дольницкій.

До испыту конкурсового допущенй оо.: Клим. Матковскій, Юл. Дуткевичь, Вас. Каргутъ, Іос. Гулла, Володим. Микитка, І. Величко, Теод. Леонтовичь.

Испытователь конкурсовй дня 12 и 13 червня: Предсѣдатель Преосв. еп. Сильвестеръ; заступникъ предс., о. крыл. А. Петрушевичь, пытае зъ св. письма; зъ догматики дръ І. Левицкій, зъ моральнои дръ Г. Крижановскій, зъ права каноничного крыл. В. Бачиньскій, зъ пасторальнои дръ Ф. Костекъ, а въ заступствѣ дръ І. Левицкій, зъ катихитики крыл. І. Величко.

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** прислали дальше: Вп. панѣ Марія Рудницка въ Высѣчцѣ 2 зр., панна Ольга Кадайска въ Грушцѣ 1 зр., панѣ Гонората Максимовичь въ Сокали 1 зр., п. Ив. Волосяньскій во Львовѣ 50 кр. — разомъ съ попередными **1023 зр. 23 кр.**

— **На фондъ стипендійный имени Вол. Барвѣньского** прислали: панѣ М. Рудницка въ Высѣчцѣ 1 зр., панна Ольга Кадайска въ Грушцѣ 1 зр., п. И. Волосяньскій во Львовѣ 50 кр., Украинцѣ въ Кіевѣ (другимъ вже разомъ) 8 рубл. (9 зр. 28 кр.), — Разомъ съ попередными **499 зр. 79 кр.**

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. о. Нег. въ Кам. Въ слѣдуючôмъ числѣ, бо до сего було за пôзно.

Съ симъ числомъ розсылаеся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ конецъ повѣсти „Мѣщаньске племя“ (арк. 12, 13, 14 и окладинку).

Просимо ПТ. предплатникôвъ, котрй залягаютъ съ предплатою, о выpôвнанье рестанцій.

ВСѢХЪ НАУКЪ ЛѢКАРСКИХЪ

Дръ Миронъ Яюсъ

бувшій лѣкарь войсковый

ОСѢВЪ СЪ ДНЕМЪ 1 Л. ЧЕРВНЯ

въ Сокали.

Просьба о помôчь!

Бувшій народный учитель Стефанъ Паславскій, усуненый зъ посады учительскои зъ причины своеи недуги, якъ и неприхильности надзырателя школьного, не одержавши по 12 лѣтахъ службы нѣякого заосмотреня, находится теперь съ женою и дѣтьми въ найбôльшôй нуждѣ! Будучи при тôмъ еще ховый, бв лежавъ въ перемыскôй больници три мѣсяцѣ, проситъ той нещастный отець и мужь милостивыхъ людей о матеріяльну помôчь. — Ласкавй датки зволятъ П. Т. Дателѣ присылати впростъ до Стефана Паславского въ *Коритникахъ, почта Красичинъ.*

Товариство „Просвѣта“

при зближаючихся испытахъ въ школахъ народныхъ, подае до вѣдомости Радъ школьныхъ, священикôвъ, катихитôвъ, учителѣвъ и родичѣвъ, що книжки зъ накладу товариства, призволенй Радою школьною **на преміи** для ученикôвъ, **ирасно оправленй**, можна набути *въ канцеляріи товариства, улиця скарбкôвска ч. 2.* по слѣдуючôй цѣнѣ:

Перекотиполе	20 кр.
Ластôвка	22 „
Добре роби добре буде	19 „
Розказы про силы природы	22 „
Оповѣданя о житю св. Бориса и Глѣба	22 „
Повѣстки для дѣтей	27 „
Сестра	17 „
Байки	24 „
У пропасть дорога ховзка	30 „
Зоря	24 „
Молитвенникъ народный	20 „
Исторія Руси Ч. I.	27 „
Исторія Руси Ч. II.	25 „
Исторія Руси Ч. III.	30 „
Паша, душа въ госполарствѣ	37 „
О користнôмъ ужитю неужиткôвъ	24 „
Де-що про здоровле	22 „
Житє св. Кирила и Методія.	24 „

Всякй замовленя высылаютъ ся скоро и точно.

ОБРАЗКИ

на преміи для дѣтей

поручае

К. М. Возняк

во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому),“

сотка по **60 кр., 1 зр., 1 зр. 60 кр., 2 зр. 50 кр. и 3 зр.**

(12—?) Такожь

МОЛИТВОСЛОВЫ для дѣтей по 15 кр. ш.
„ „ бôльшй 20 кр. ш.
„ „ молодежи 30 кр. шт.

Молитвословы для молодежи

оправнй въ полотно съ вытискомъ „Нагорода пильности“ по 35 кр.

Молитвенники народнй

по 20 кр. штука.

При замовленяхъ образкôвъ высше 10 зр. ôтсылаю франко.

Съ почтенiемъ

К. М. Возняк.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Першій въ краю черезъ цѣс. кор. Намѣстництво концесіонованый и черезъ Высоку Раду лѣкарску науково справдженый

ЗАКЛАДЪ ЛѢЧНИЧІЙ КУМЫСОМЪ НАТУРАЛЬНЫМЪ въ Ярославѣ, въ Галичинѣ

зôставъ вже отвореный для ужитку П. Т. Публичности!

Кумысъ натуральный ôтъ непамятныхъ лѣтъ черезъ Татаръ ажъ доси приспособлюваный, выроблюеся пôдъ окомъ обзнакомленого **енеціялиста-Татарина** такожъ зъ чистого кобылячого молока, безъ нѣякихъ домѣшокъ рôжныхъ ингреденцій, — есть отже незрôвнано **скуточнѣйшимъ** ôтъ кумысу штучного.

Кумысъ натуральный буває поручуваный черезъ всѣ выдѣлы медичнй, яко єдино радикальне лѣчниче средство противъ СУХОТЪ ЛЕГКИХЪ; надто лѣчитъ недокровность, безсонность, роздражденя нервовй, вынидѣнье силъ, кашель, хрыпку, очищуе кровь и ôтживляе цѣлый организмъ.

Зô взглядôвъ гигіеничныхъ ôтъ давныхъ лѣтъ звѣстна тая мѣсцевôсть яко прибѣжище передъ хоробами епидемичными.

Въ мѣстѣ есть постоянный театръ аматорскій, читальня, музика, добра реставрація, биляръ, лодки, еквипажѣ, зимнй купелѣ въ Сянѣ и т. д., надто дешевй и выгôдний мешканя приватнй и **6 лѣкарôвъ ординуючихъ.**

Головный складъ кумысу знаходится въ аптицѣ ВП. Рома въ Ярославѣ.

Сезонъ отвореный **до 15 вересня.** Часъ лѣченя есть 6 тыжднѣвъ. (2—12)

Брошурки, цѣнникъ и всякй поясненя высылаются на жаданье gratis. Поручаеся ласкаво замовлювати експедицію кумысу и мешканя.

М. Лойовскій,

властитель закладу лѣчничого кумысомъ натуральнымъ въ Ярославѣ.

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

зарегистроване общество съ неограниченою порукою.

купуе и продае Листы довговй, точно по дневнôмъ курсѣ; **есконтуе купоны тыхже листôвъ**, купоны **листôвъ державныхъ** навѣть передъ речницемъ и **векслѣ**; **удѣляе пожички** и **задатки** на гипотеку; **принимае грошевй вкладки:**

а) на **книжки щадничй** по 6%,

б) на **бѣжучій рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.

Заставниче ôтдѣленье того Заведеня **удѣляе пожички на заставы**, а именно: цѣнй ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнй и ремѣсничй и всякй предметы, маючй цѣнôсть. (11—24)

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на I-ômъ поверсѣ.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 61. Львôвъ, Четверъ 2 (14) червня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы рôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ кБиблiотека найзнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло" ул. Галицка, Ч 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ	12 зр.	на цѣлый рôкъ	2 рубл.
на пôвъ року	6 зр.	на пôвъ року	6 рубл.
на чверть року	3 зр.	на чверть року	3 рубл.
съ дод. „Библіотеки":		съ дод. Библіо и"	рубл.
на цѣлый рôкъ	16 зр.	на цѣлый рôкъ	6 рубл.
на пôвъ року	8 зр.	на пôвъ року	8 рубл.
на чверть року	4 зр.	на четверть ро	4 рубл.
на самъ додатокъ:		на самъ токъ:	
на цѣлый рôкъ	зр. 5·—	на цѣлый рôкъ	5 рубл.
на пôвъ року	зр. 2·50	на пôвъ року	2 р. 50к.
на чверть року	зр. 1·25		

Для Заграницы, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.

съ дод. „Библіотеки:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ	19зр.	на цѣлый рôкъ	6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на ỹвазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Просимо ПТ. предплатникôвъ, котрй залягаютъ съ предплатою, о выpôвнанье рестанцій.

Зъ 1848 року.

(Давнй матеріялы до оцѣненя новыхъ заходôвъ около польско-рускои угоды.)

По „щасливôмъ" переведеню выборôвъ до сойму краевого шляхта польска въ Галичинѣ приготовуеся до дальшого и запевно еще „успѣшнѣйшого" нѣжь доси веденя нашои господарки краевои черезъ слѣдуючихъ шѣсть лѣтъ. Многй „пекучй" пытаня маютъ бути въ тôмъ часѣ полагоджены, а передовсѣмъ проклятуще „пытанье руске". Газеты польскй ôтъ давна вже поговорюютъ о тôмъ и зовсѣмъ недвозначно ставлятъ одною въ першихъ задачь нового сойму „переведенье угоды мѣжь Поляками а Русинами въ Галичинѣ". Що пытанье се справдѣ дуже пекуче, о тôмъ запевно нѣкто не сумнѣвается; такъ само Русины не сумнѣваются о тôмъ, що мѣжь Поляками, особливо въ „немѣродайныхъ сферахъ", находится богато и зароджуесь чимъ разъ бôльше людей, котрй бажалибы те пытанье полагодити на пôдставѣ строгои справедливости, т. е. на пôдставѣ повнои самостôйности и рôвноправности обохъ спорячихъ сторôнъ; але „мѣродайнй сферы" польскй своимъ поступованьемъ и своими голосно выказуваными поглядами наповняютъ Русинôвъ не надѣею и не вѣрою въ лѣпшу будучнôсть, а тôлько чимъ разъ бôльшою тревогою. Бо — припускаючи. що погонôрки польскои прасы о польско-рускôй угодѣ маютъ основу въ якихсь серіозныхъ заходахъ и намѣрахъ, — спытаймо себе самй: яка може бути та угода, до котрои заключеня шляхта польска съ такою завзятостею, съ такими грошевыми выдатками и съ такимъ явнымъ нарушеньемъ правъ конституційныхъ постаралася: не допустити якъ разъ тыхъ, о котрыхъ въ цѣлôмъ дѣлѣ найбôльше ходитъ — Русинôвъ? О кôлько сягаютъ нашй информаціи въ звязи съ гдеякими высказами польскихъ газетъ и брошуръ, Поляки хотѣлибы збути „руске пытанье" хитро-мудро, а не великимъ коштомъ и за цѣну звѣстного ôтъ давна „zrzeczenia się cyrylicy i juliańskiego kalendarza" ущасливити насъ гдеякими бôльше блискотливыми нѣжь реальными, бôльше обѣцяными нѣжь щиро подаными уступками.

Розумѣеся, що мы зъ горы уважаемо всѣ паньскй забѣги до заключеня такои „угоды Полякôвъ съ Русинами", при котрôй властиво Русинôвъ не буде, — пустою и безцѣльною забавкою. Угода може заключатись тôлько мѣжь рôвноправными, а не мѣжь повалены мъ на землю зъ однои, а сидячимъ ему на грудехъ зъ другои стороны. Вже зъ тои самои очевиднои правды выплывае, що результатомъ такои угоды не можутъ бути якй небудь бôлыше або дальше сягаючй уступки та ласкавй датки, але признанье повнои рôвноправности обохъ народôвъ въ школѣ, урядѣ и парляментѣ — тай то не признанье на папери, але запорученье ей на дѣлѣ. Доперва на тôй необходимôй пôдставѣ можутъ показатися овочѣ угоды — згôдне дѣланье обохъ народôвъ въ справахъ дотыкаючихъ обопôльныхъ интересôвъ, въ справахъ економичныхъ, политичныхъ и культурныхъ. Доки Поляки вповнѣ и отверто не станутъ на тôй пôдставѣ, доти — сежь предсѣ для кождого ясне и конечне — Русины не можутъ успокоитися, мусятъ уважати себе покривджеными и упослѣджеными.

Дивна рѣчь! Бувъ часъ, коли и Полякамъ — особливо передовымъ и щиро мыслячимъ, — зачинало свитати въ головѣ, коли они понимали справедливôсть жадань Русинôвъ, и хочь съ невеликою охотою, а все таки приставали на тй жаданя. Мы подаемо нашимъ читателямъ два дуже цѣкавй и важнй документы зъ 1848 року, котрй, кидаючи свѣтло на працѣ и змаганя славяньского зъѣзду въ Празѣ, еще цѣкавѣйше свѣтло кидаютъ на мало высвѣченй доси ôтношеня мѣжь рускими и польскими членами праского зъѣзду. Мѣжь тымъ, коли въ Галичинѣ, а особливо во Львовѣ, пôдъ проводомъ головно бувшихъ демократôвъ-конспираторôпъ та емигрантôвъ зъ 1832—1846 рр. чимъ разъ дужша и пагубнѣйша розгарялася братня ненависть и незгода мѣжь Поляками а Русинами, — въ Празѣ, на неутральнôмъ поли, середъ загального ентузіязму и середъ того высокого настрою духового, якій породила у всѣхъ свѣжо надана свобода и першій живый выбухъ почутя широкого славяньского братерства, велися оживленй, але щирй, дружнй и щиро-славяньскимъ та демократичнымъ духомъ навѣяны переговоры о уладженю всякихъ межиплеменныхъ усобиць.

Правда, переговоры тй не довели до пожаданои цѣли. Зъѣздъ праскій, не докôнчивши своихъ нарадъ и не затвердивши печатныхъ низше точокъ угоды Полякôвъ съ Русинами, вôставъ розôгнаный княземъ Виндишгрецомъ по збомбардованю Праги. Але „точки" самй, дохованй до нашого часу въ рукописи, остаются все таки цѣнною памяткою змагань и поглядôвъ тогдѣшныхъ дѣячѣвъ, якъ Русинôвъ (Гинилевича, Борысѣкевича и др.), такъ и Полякôвъ (Юрія Любомирского и кн. Льва Сапеги).

Жаль сказати, нынѣ кождый безсторонный муситъ признати правду того суду, котрый выдавъ о галицкихъ Полякахъ варшавскій ученый Володимиръ Спасовичъ: „Кровава рѣзанина не такъ въ рускихъ округахъ, якъ въ Тарнôвскôмъ, замешканôмъ выключно польскимъ людомъ, була грôзною, хочь зовсѣмъ безхосенною пересторогою для интелигенціи польскои. свѣдчачою, що она пôшла на манôвцѣ. Не на хосенъ тôй интелигенціи выйшли й загально-европейскй розрухи 1848 року: обѣ тй страшнй науки нѣкого не спинили и нѣчого не навчили".*) Атжежь нынѣ — смѣхъ сказати! — навѣть найлиберальнѣйшй мѣжь Поляками (якъ н. пр. дръ Червиньскій, авторъ брошуры „Polityka nerwów", по майстерски розбранои минувшого року пок. Вол. Барвѣньскимъ въ статяхъ п. н. „Политика шовинизму"), коли заговорятъ о руско-польскôй згодѣ, въступняются на такихъ рѣчахъ, якъ календарь и азбука, до котрыхъ щиро мыслячй сусѣды, яко до нашихъ чисто домашныхъ справъ — и зовсѣмъ не повиннйôъ мѣшатися! А щожь сказати о множествѣ тыхъ низшихъ, слѣпѣйшихъ, „пресмыкающихся" представителяхъ польскои опиніи публичнои, котрй навѣть за такй далеко нерадикальнй и Русинôвъ невдоволяючй уступки, якъ були пропонованй д-ромъ Червиньскимъ, уважаютъ себе въ правѣ и обовязку — зрывати съ нимъ всякй зношеня и контракты, навѣть съ его кривдою! Сумно стае намъ, коли перечитуемо тй памятки зъ 1848 року и порôвнуемо ихъ съ нынѣшною хвилею! Кôлько то горя моглось бы було обминути, кôлько то дорогихъ потраченыхъ силъ ощадити и на красшй дѣла повернути, кôлько стародавныхъ, вѣковѣчныхъ ранъ загоити, колибъ Поляки галицкй пôшли були за слѣдомъ и за думками праского рускопольского комитету! Та мабуть не судилося!

Уваги тй насунули намъ слѣдуючй два документы зъ 1848 р., присланй до ужитку нашои редакціи Впов. ветераномъ нашого литературного ôтродженя, о. Іосифомъ Лозиньскимъ зъ Яворова вразъ съ слѣдуючимъ его листомъ:

„Посылаю Вп. Редакціи письмо б. п. Григорія Гинилевича, бувшого схоластика и совѣтника консисторіи перемыскои и пр., писаный зъ Праги 9 червня 1848 р. (где ôнъ бувъ на славяньскôмъ зборѣ) до Рады руско-народнои яворôвскои, а адресованый на имя Всч. о. Стефана Добряньского, тогдѣшного сотрудника въ Яворовѣ, а нынѣшного приходника въ Рогизнѣ.... Понеже содержанье сеи грамоты есть дуже важне для нашои исторіи и цѣкаве для кождого Русина, то треба еи печатею обнародовити. До того листу була прилучена такожь карточка въ польскôмъ языцѣ, заключаюча въ собѣ точки тогдѣшнои угоды заключеной межи Русинами и Поляками, котру такожь посылаю. Отже просивбымъ, щобы Вп. Редакція обѣ тй грамоты въ „Дѣлѣ" выпечатала, по чѣмъ прошу, оба подлинники доручити библіотецѣ „Народного Дому" для захованя. Письмо се диктувавъ дръ Гинилевичь, а писавъ вѣденьскій академикъ Попель; однакъ пôдписавъ его власноручно дръ Гинилевичь и такожь дописавъ еще власноручный додатокъ". — *Лозиньскій.*

Письмо Григорія Гинилевича*):

Честнй Братя!

Хотяй выпадалобы передъ Вами вытолкуватися, що я не устоявся въ словѣ що до мого писаня до Васъ; однакожь вôставляючи тое до устнои бесѣды, поспѣшаю Вамъ донести о найважнѣйшôй рѣчи, якую власне нынѣ съ великою трудностею до скутку припровадилисьмо. Ото завязалисьмо съ Поляками найстисльйшую федерацію на засадѣ наступуючихъ пунктôвъ залученыхъ:

Układy Rusinów z Polakami.

(*Kopia.*)

§. 1. Stosownie do większości ludności Polskiej lub Ruskiej w każdym obwodzie ma być mowa Polska albo Ruska mową urzędową; zastrzega się zaś dla wszystkich urzędów gminnych i miejskich używanie języka miejscowego przeważającej ludności, ale każdemu krajowcowi zastrzega się wolność używania języka Polskiego lub Ruskiego w każdej

*) Wł. Spasowicz, „Dzieje literatury polskiej". Warszawa 1882, стор. 547.

*) Письмо Григ. Гинилевича наводимъ дословно, змѣняючи лишь правопись и гдеякй разячй полонизмы. *Ред.*

Организація суспôльнои працѣ Русинôвъ.

(*Присвячено другому вѣчу народному.*)

(Дальше.)

Найважнѣйшою справою, яку малобы поладити друге вѣче народне, булобы переведенье лучшои организаціи нашихъ институцій и товариствъ, оживленье дѣяльности и ôтповѣднѣйшій подѣлъ мѣжь ними працѣ суспôльнои. Справа та була вже пôднята на першôмъ вѣчу, жаль однакъ, що вѣче вдоволилось—„нехай буде, якъ бувало".

Гдеякимъ въ нашихъ родимцѣвъ выдалась та справа маловажною, або не на часѣ, однакъ послѣднй выборы поучили насъ наглядно, що се найжизненнѣйша справа, — та праця нашихъ институцій и товариствъ, праця „зъ долу", — що се пôдвалина нашого быту. Томуто рѣшились мы пôднести се прилюдно въ „Дѣлѣ". Въ Чч. 1 и 2 выказали мы, що австрійскй Русины зробили въ послѣднôмъ роцѣ на поли литературнôмъ, въ 7, 8 и 11 обговорили мы дѣяльнôсть нашихъ передовыхъ институцій Ставропигіи и Народного Дому, а заразомъ указали на недостачѣ, якй ще належалобы поповнити, а теперь хочемъ обговорити иншй рускй институты и товариства и ихъ суспôльну працю.

Давнѣйша практика выборча въ загалѣ, а особливо досвѣдъ при послѣдныхъ выборахъ поучае насъ наглядно, що окрôмъ центрального товариства политичного потреба такихъ въ кождôмъ округѣ выборчôмъ. Симъ разомъ показалось, що верховодяча въ краю клика шовинистична хочь на позôръ игноруе Русинôвъ, однакъ дуже тревожилась сполученьемъ обохъ рускихъ сторонництвъ до однодушнои акціи, такъ во Львовѣ, якъ и на провинціи. Нехай же се сполученье ad hoc тôлько переведене — стане тревалымъ; нехай злучатся силы всѣхъ живыхъ Русинôвъ для самообороны правъ рускаго народу, а крôмъ того повиннй и замѣсть окружныхъ комитетôвъ повстати такй „Народнй Рады", якихъ одинокимъ на провинціи взôрцемъ (хочь доси слабо оживленымъ) есть „Рада Народна" въ Долинѣ. Такй „Народнй Рады" однакъ доперва тогды сповнятъ свою цѣль, если почасто будутъ попри вѣча всенароднй скликувати вѣча окружнй, на котрыхъ народъ обзнакомлявбыся съ правами и повинностями въ громадѣ, повѣтѣ, краю и державѣ, и такъ образувався политично, приходивъ до самопôзнаня и почутя, учився боронити законно прислугуючихъ ему правъ.

Годѣ тутъ не натыкнути и про „Руску Раду" въ Чернôвцяхъ, котра дуже зрозумѣла свое призначенье и немало причинилась до розбудженя свѣдомости народнои мѣжь Русинами буковиньскими. Жаль тôлько, що по смерти найдѣяльнѣйшого члена свого бл. п. И. Онишкевича не дае признакъ житя. Не сумнѣваемось, що найдутся мѣжь членами сего товариства люде, котрй дальше будутъ вести дѣло такъ гарно розпочате пок. Онишкевичемъ и на вѣчахъ народныхъ та черезъ читальнѣ розбудятъ Русь буковиньску до повнои свѣдомости своихъ правъ.

Дуже ôтраднымъ объявомъ розбуджуючоися свѣдомости нашого народа суть численнй читальнѣ, якй повстали по селахъ та мѣсточкахъ. О скôлько мы могли прослѣдити зъ оповѣстокъ въ часописяхъ, завязалось въ Галичинѣ въ 1882 р. 46 читалень, а на Буковинѣ 8. Наколибъ щорôчно лишь таке число новыхъ читалень прибувало, то праця надъ суспôльнымъ подвигненьемъ нашого простого народа поступилабъ за кôлька лѣтъ великанскимъ крокомъ впередъ. Сей ôтрадный похопъ до закладаня читалень проявився доперва ôтъ трехъ лѣтъ, коли „Просвѣта" выпечатала начеркъ статута и подала тымъ инструкцію, якъ закладати читальнѣ; доси бо нашй люде, хочь радй були заводити у себе читальнѣ, однакъ не знали, якъ до сего взятися. Але и на тôмъ поли не бачимо певнои вытревалости, добре обдуманого пляну и системы. Звычайно случався, що пôсля заложеня и обвѣщеня о тôмъ въ часописяхъ, тратимо зовсѣмъ въ очей таку нову читальню, не находимо о нѣй слѣду, чи она существуе, або якъ розвивався. Булобъ се дуже интересно, колибъ выдѣловй подавали щорôчно бодай кôлькома стрôчками вѣсть о станѣ своеи читальнѣ, хочьбы и не могли повеличатись такими хорошими успѣхами якъ н. пр. читальнѣ въ Гаяхъ старобрôдскихъ, Калуши, Серафинцяхъ, Торкахъ и и. Многй читальнѣ вписуются вправдѣ въ члены тов. „Просвѣта" (такъ въ 1882 р. вступило 39) и тымъ даютъ знакъ житя и можливôсть контролѣ ихъ существованя. А всежь булобъ дуже порадно, колибъ во Львовѣ утворився якійсь центральный осередокъ, котрый удержувабы всѣ читальнѣ въ звязи, провадивъ въ евиденціи ихъ статистику, пріймавъ справозданя щорôчнй зъ дѣяльности ихъ, а на случай потребы дававъ правну пôдмогу и пораду. Часто бо приключаесь, що нашй читальнѣ зъ несвѣдомости законôвъ о товариствахъ не доповняютъ дрôбныхъ формальностей, а власти выхôснуютъ се, щобъ сейчасъ ихъ розвязати. Така мабуть доля постигла розвязанй читальнѣ въ Пôдберѣзцяхъ, въ Черхавѣ и ще однôй мѣсцевости.

Чимъ суть читальнѣ для освѣдомленя нашого люду, тымъ суть Бесѣды рускй чи касина для розбудженя и оживленя интелигенціи мѣскои. Туть однакожь доси не богато зроблено, бо на цѣлу Галичину и Буковину есть всего 7 такихъ товариствъ, а именно: во Львовѣ 2 (Руска Бесѣда и Руске Касино), по одному въ Коломыѣ, Перемышли, Самборѣ, Стрыю и въ Чернôвцяхъ. Важною перепоною въ закладаню рускихъ Бесѣдъ есть трудноôть удержаня, бо звычайно по меншихъ мѣстахъ нема стôлько интелигенціи рускои, щобъ могла зложити потрѣбный на се накладъ, а интелигенція зъ околицѣ не мае великого интересу вступати въ члены такого товариства. Отже щобъ такй товариства могли и по меншихъ мѣстахъ повстати, требабъ и околичну публику руску притягнути до спôвъучасти, а далобы ся се осягнути двоякимъ способомъ. Коли бы такй Бесѣды устроювали кôлька разъ до року вечерницѣ музикально-деклямаційнй и литературнй, або н. пр. вечерницѣ съ танцями въ мясницѣ, а крôмъ того такъ уладились, щобъ при Бесѣдѣ була такожь гостинница для приѣзжихъ зъ околицѣ, то замѣсцева публика охотнѣйше присталабъ до такого товариства, котре такимъ способомъ сталобъ осередкомъ не тôлько мѣсцевыхъ, але й околичныхъ Русинôвъ.

styczności z władzą, która w tymże samym języku odpowiedzie udzielać będzie. Każdy krajowiec bez różnicy narodowości ma prawo do Urzędu; domagamy się jednak stosunkowego uwzględnienia narodowości przy obsadzeniu urzędów nie przez lud obieranych. W okolicach mięszanej narodowości urzędnik posiadać ma biegłość w obu językach.

§. 2. W gminach szkółki parafialne, trywialne i normalne w języku przewyższającej ludności; miejszości atoli zostawia się prawo mieć szkoły dla swojej narodowości. W całym kraju w trzeciej klasie normalnej ma być wykładany język polski w szkołach ruskich, język ruski w szkołach polskich. Gymnazya będą dla narodowości ruskiej i polskiej osobne. Tworzenie ich i liczba zależyć będzie od potrzeby zgłaszającej się do nauk młodzieży jednej lub drugiej narodowości. W każdym Gymnazyum Literatura obydwu języków wykładaną będzie. Na Lyceach i Wszechnicach dozwolony wykład w każdym języku.

§. 3. Gwardya narodowa Galicyjska w tych miejscach, gdzie będzie organizowaną, tak jak większością głosów obiera swoich naczelników, równie stanowić będzie o używaniu komędy ruskiej lub polskiej. Jako oznakę nosić będzie herby obu narodowości obok siebie.

§. 4. Cały kraj ma wspólną centralną władzę, która to z władzami Ruskiemi po rusku, z Polskiemi zaś po polsku korespondować będzie. Sejm wspólny złożony z posłów wybranych według zasady, jaka ustanowiona będzie. Na Sejmie zastrzega się wolność używania języka ruskiego lub polskiego. Uchwały Sejmowe i rozporządzenia rządowe wydawane będą w obu językach.

§. 5. Zrównanie wszystkich obrządków w kraju co do praw tudzież ich duchowięstwa tak co do godności jak i kongruy.

§. 6. Konstytucya orzec ma jak najwyraźniej zupełną między Polakami i Rusinami równość wszystkich uprawnień humanitarnych, politycznych i wyznawczych, jaką za sobą pociąga świętość i nietykalność każdej z narodowości w Galicyi reprezentowanych.

§. 7. Uznanie potrzeby i czasu podziału Galicyi na dwa osobne okręgi administracyjne, jest rzeczą Sejmu ustawodawczego.

W Pradze dnia 7 Czerwca 1848.

Leon Sapieha. — Григорій Гнѣлевѣч. — Іван Борисѣкіевич. — Antoni Zygmunt Helcel. — X. Szczęsny Buchwald. — Józef Midowicz. — Karol Malisz. — Zakliński Aleksy. — Zenon Pogłodowski. — Ludwik Stecki. — Maurycy Kraiński.

Jerzy Lubomirski, jako przewodniczący komisyi.

Увѣдомивши Васъ о тôмъ, що насъ найбôльше обходитъ, мушу Вамъ въ короткости вспôмнути о натурѣ тутешного славяньского Збору.

Намѣреньемъ его есть: Загварантувавши собѣ обопôльно народовôсть, получитися въ союзъ ôтпорный и зачѣпный. По друге: получитися до утриманя державы ракускои. По трете: уложити засады стосунку, въ якôмъ маємо мы Славяне такъ до иншихъ народôвъ ракускихъ, якъ до заграничныхъ Славянъ стояти.

Цѣлый зôборъ подѣлився на три секціи: Першую становлятъ Русины и Поляки; другую: Словенцѣ, Хорваты, Серôы и Дальматы; третюю: Чехи, Моравцѣ, Шлезаки и Словаки. Кожда въ тыхъ секцій выбирає до такъ званого „збору великого“ 16 членôвъ, котрѣ то нараджатися маютъ надъ справами ôтносячимися въ огульности до Славянъ. Опрôчь того належатъ до того „великого збору“ три урядники кождои секціи, такъ що „великій зôборъ“ складаєся въ 57 членôвъ опрôчь старосты и двохъ секретарѣвъ.

Що до нашои секціи, тая складаєся въ 63 членôвъ: въ тыхъ 20 Русинôвъ, 20 заграничныхъ Полякôвъ, одинъ Россіянинъ (Бакунинъ — *Ред.*), а одинъ прускій Шлезакъ, решта Поляки въ нашого краю. Президентомъ: докторъ Либельтъ въ Пôзнаня, вицепрезидентомъ я, секретаремъ Залескій (заразъ опôсля губернаторъ Галичины — *Ред.*) першимъ, а другимъ Свиньскій, пôдсекретаремъ Заклиньскій.

Секція тая наша подѣлилися на двѣ комисіи: руску и польскую. До комисіи рускои належатъ: Борисѣкевичь, Дзѣдушицкій, Гинилевичь, Стецкій, Сапѣга и Заклиньскій; до комисіи польскои: Бухвальдъ, Гельцель, Краиньскій, Любомирскій Юрій, Малишь и Мидовичь.

Въ тыхъ комисіяхъ пертрактуются рѣчи кождои народовости, а такъ розбираній въ поєдинчихъ комисіяхъ приходятъ до комисіи такъ званои „галицкои“, складаючоися въ членôвъ комисій польскои и рускои.

Опрôчь тыхъ двохъ комисій есть ще трета въ нашôй секціи, складаючаяся также въ 6 членôвъ, найбôльше заграничныхъ, а тіи всѣ три комисіи разомъ становятъ одну комисію для квестій загально славяньскихъ.

Такій въ загальности есть складъ тутешного славяньского Збору. Що поєдинчіи комисіи обрадятъ, приходитъ доперва на секцію, где новая дискусія бувае. Тымъ способомъ прійдутъ и наши уклады съ Поляками до обрадъ секціи руско-польскои, где не обôйдеся безъ многоговореня. Немало маємо тутъ трудôвъ съ Поляками, особливо съ познаньскими, и съ кôлькома такъ зваными „Rusynamy“, якъ на прикладъ съ Cięglewyczom и съ Puzynow, котрого остатного однакъ не хочемо за Русина узнавати, бо на Русинôвъ, якъ найбôльшій врагъ повстає. Найумѣрковаиьшимъ въ тыхъ, котрѣ теперь признаются за Русинôвъ, здає ми ся бути князь Сапѣга. Однакъ кромѣ него и всѣ решта Русины власну носимо кокарду, то есть „золоте на синѣмъ поли“, крôмъ того славяньскую три-колёрову: синю, червону и бѣлу. Ведля укладу нашого будеся на будуще кокарда руска и польска носити, якъ такую вже теперь графъ Стецкій, Поглодовскій, Малишь, кн. Любомирскій и т. п. носятъ.“

(*Дальше буде.*)

Банкъ краєвый.

(*Дальше.*)

Мусимо еще звернути увагу на оголошену сими днями въ польскихъ часописяхъ „програму“ банку, выготовлену и пôдписану головнымъ его директоромъ п. Антономъ Вротновскимъ. П. Вротновскій не тукраєвець, однакожь въ елаборату его можемъ переконатись, що старався основнѣйше познакомитись съ краєвыми економичными и финансовыми обставинами, що не жалувавъ заходôвъ около банку, и що має фаховій вѣдомости. Фактъ, що для веденя такои „важнои“ народовои... чи тамъ краєвои институціи Поляки не знайшли ôтповѣднои фаховои силы въ краю и ажь въ Варшавы мусѣли собѣ ви записувати, пригадуе подôбну процедуру на пр. при обсадѣ катедръ университету львôвского, а илюструе попри тôмъ яскраво интелектуальну нужду галицкои Полоніи; если не стає ренегатôвъ, всякихъ Черкавскихъ, Зыбликевичѣвъ, Савчиньскихъ et cons., — треба удаватись do innej dzielnicy „Polski“. А предсѣ въ Галичинѣ Полякамъ воля-рай, — a inne dzielnice стогнутъ pod wrogim uciskiem...

„Програма“ (унята въ форму — предложеного Выдѣлови краєвому — меморіялу) складаєсь въ VI точокъ. „Рôльництво“, каже авторъ въ I-ôй точцѣ, „есть въ нашôмъ краю(!) головною пôдставою bogactwa narodowego (!) и найважнѣйшимъ чинникомъ, условляючимъ загальный добробытъ цѣлои краєвои суспôльности“. Для того то, каже дальше, поставивъ банкъ краєвый спомаганье рôльництва на першôмъ мѣсци. Нѣяка институція не може надати рôльництву розвою безпосередного; посередно-жь можна на сей розвôй вплынути черезъ полѣпшуванье условій працѣ. — Именно, именно скажемо мы; тôлькожь п. директоръ не бачитъ иншихъ „условій“, крôмъ звѣстныхъ шляхотско-капиталистичныхъ окликôвъ: taniość kredytu — и „меліораціи“ т. є. побôльшенье продуктивности земль, а якъ пониже побачимъ, ôтсылає всѣхъ, шукаючихъ пôльги не тамъ, где ôнъ, — w dziedzinę frazesów i złudzeń. — Дальше оповѣдає авторъ о своихъ заходахъ въ цѣли уможливленя якъ найтаншого кредиту, ôткликаючись при тôмъ на ôтношеня нашого краю. Въ Франціи на пр. уважаютъ всѣ верствы суспôльнѣ книгу довгу краєвого найбезпечнѣйшимъ помѣщеньемъ заощадженыхъ грошей и убѣгаются о набутье порученои державою ренты, а удѣлъ ширшои публики робитъ публичный кредитъ значно таншимъ. У насъ инакше: у насъ публика не зрозумѣла еще вповнѣ безпечности листôвъ заставныхъ, порученыхъ такъ гипотекою вѣрителѣвъ, якъ и гарантією цѣлого краю; тожь и новый банкъ не много мôгъ числити на великій удѣлъ широкои публики. Крôмъ того не може новый банкъ — бодай на теперь — надѣятись на численныхъ ôтбирателѣвъ, до прійманя листôвъ заставныхъ (пôсля курсу) зъобовязаныхъ, якъ се на пр. має мѣсце (въ мысль обовязуючихъ законôвъ) въ Прусахъ и въ царствѣ Польскôмъ. Не можучи числити на оба згаданѣ улекшеня, мусѣвъ банкъ оглядатись за иншими, котрѣ хочь въ части уможливлялибъ таншій кредитъ. Въ точцѣ II-ôй оповѣдає п. Вротновскій свои заходы, щобы листы заставнѣ банку могли бути полученѣ съ преміями лотерійными, позаякъ такій листы знаходятъ бôльше купцѣвъ, а значно причиняются до зниженя высоты ôтсотокъ (ôтъ нихъ), бо посѣдателѣ надѣются на выгранье премій.*) Однакожь министеръ-(„rodak“) финансôвъ не хотѣвъ згодитись на признанье сеи користи краєвôй институціи... Помимо всѣхъ сихъ трудностей уважався банкъ зъобовязанымъ старатись о пôльгу для рôльникôвъ черезъ обниженье ратъ амортизаційныхъ, котрыхъ дотеперѣшна (въ иншихъ банкахъ) высота грозитъ многимъ меншимъ посѣдателямъ повнымъ вывлащеньемъ; шукати пôльги гденебудь инде, значилобъ кидати „рôльничому загалови“ пусту фразу;.. отжежь въ сѣй цѣли установлено ôтсотки ôтъ листôвъ заставныхъ банку краєвого на $4^1/_2$ %; еще низше опущенье ôтсотокъ зависитъ ôтъ полѣпшеня грошевого торгу въ цѣлôй Европѣ. Крôмъ того доплачуе довжникъ $^1/_4$% яко рату амортизаційну, а $^1/_4$ на кошта, такъ що цѣлый % ôтъ пожичокъ выносити буде 5 ôтъ 100. Еще користнѣйшій для довжникôвъ условія не далибъ погодитись съ безпеченьствомъ самого банку. Въ точцѣ III-ôй указуе авторъ на рôжницю межи бôльшою, середною и меншою власностею поземельною; перший двѣ можутъ користуватись кредитомъ въ банку безпосередно. Щобы однакожь съ безпеченьствомъ банку, а съ користю для пожичаючихъ, допустити такожь и дрôбну власнôсть поземельну до сего кредиту, треба шукати посередника, впрочѣмъ такожь вже и длятого, що въ противнôмъ разѣ мусѣлибы безмѣрно взрости кошта администрациі. Такъ на пр. выдавъ банкъ рустикальный на администрацію въ однôмъ (1882) роцѣ звыжь 3% загальнои сумы, яку мавъ съ кôнцемъ того року на пожичкахъ. Тымъ „посередникомъ“ будутъ повѣтовій власти автономичній, а властиво утворенѣ пôдъ контролею сихъ властей локальнѣ финансовѣ мнституціи (въ родѣ касъ повѣтовыхъ), и то такъ при удѣлюваню, якъ и стяганю пожичокъ. — Въ IV-ôй точцѣ бесѣда о пôдвышеню продукціи рôльничои, о меліораціяхъ. Въ цѣли улекшеня меліорацій пропонуе авторъ выдавати облигаціи меліораційнѣ, яко пожички, призначенѣ на кошта меліораційнѣ; не поясняе однакожь близше принципôвъ, котрыми бы при тôмъ

*) И такъ три %-овій листы заставнѣ австрійского банку: Bodencredit, платятся дуже добре, бо полученѣ съ преміями лотерійными; паперы безъ премій даютъ высшій %, але за те ихъ властителѣ не можутъ числити на выгранье преміи.

Дуже много можутъ причинитися до розбудженя народнои свѣдомости и морального подвигненя рускаго народа литературно просвѣтнѣ товариства, а тыхъ есть 4 во Львовѣ: Галицко-руска Матиця, Просвѣта (съ 5 филіями на провинціи), Общество им. М. Качковского (съ кôлькома филіями), товариство им. Т. Шевченка съ друкарнею и 1 въ Коломыѣ товариство литературно-драматичне.

Першимъ, найдавнѣйшимъ товариствомъ литературно-просвѣтнымъ австрійскихъ Русинôвъ есть Галицко-руска Матиця, основана 1 червня 1848 р. для пôднесеня образованя въ рускôмъ народѣ черезъ выдаванье дешевыхъ книжокъ, передовсѣмъ въ рускôмъ языцѣ, котрѣ послужилибъ до розповсюдненя хосенныхъ вѣдомостей, укрѣпленя вѣры и моральности и для пôднесеня промыслу и рôльництва. Статуты товариства затвердило правительство 8 лютого 1851, а цѣсарь одобривъ ихъ доперва 18 серпня 1861, а та проволока въ потвержденю спиняла Матицю немало въ розвою ей дѣяльности. Кождочасный гр. к. митрополитъ львôвскій або законный администраторъ митрополіи есть пôсля §. 19 покровителемъ Матицѣ, и має право надзырати дѣланье Матицѣ, задержати собѣ одобренье всѣхъ товариствомъ выдаваныхъ книжокъ религійного змѣсту и предсѣдательство на загальныхъ зборахъ и засѣданяхъ выдѣлу. Членомъ основателемъ може бути кождый Русинъ, що зложитъ 50 зр. вкладки наразъ або въ 10 ратахъ рôчныхъ, за що дôстане даромъ всѣ выданя товариства. — Выдѣлъ складаєсь съ 15 членôвъ и 4 заступникôвъ выбраныхъ на 5 лѣтъ, а по тôмъ часѣ на ново може бути выбраный. На случай розвязаня товариства, рѣшає загальный зôборъ (§. 39), якъ ужити майно Матицѣ. Єслижь таке означенье не послѣдуе, або Матиця булабы правительствомъ розвязана, тогды означає гр. кат. митроп. львôвскій соборъ крылошанъ ужитокъ Матичного майна на цѣли образованя рускои молодѣжи.

Зъ послѣдного справозданя, яке для насъ було доступне, напечатаного въ „Науковôмъ Зборнику“ въ 1871 р., дôзнаємось, що Матиця ôтъ заснованя 1848 р. до кôнця 1871 выдала 21 школьныхъ, переважно елементарныхъ книжокъ, 7 религійныхъ (майже самій молитовники), 17 науковыхъ (мѣжь тыми 4 рочники Наукового а 2 Литературного Зборника съ цѣнными матеріялами историчными, етнографичными, литературными и языковыми), 6 популярныхъ (однакъ для простого народа переважно непонятныхъ книжокъ) и 2 господарскій книжки. Школьнѣ учебники Матичного выданя выйшли вже въ уживаня и заступленѣ иншими ôтповѣднѣйшими (окрôмъ „Зоологіи“ Покорного-Поляньского, „книжки вправъ для грецкого языка“ Шенкля-Лепкого, та подекуда уживанои „Рускои Читанки“ А. Торонь-ского). Зъ иншихъ выдань лишь матеріялы языковѣ, литературнѣ, етнографичнѣ и историчнѣ, печатанѣ въ Гал. Историчнôмъ, Науковôмъ та въ Литературнôмъ Зборнику маютъ свою вартôсть.

Въ тôмъ справозданю не выказане число членôвъ, а лишь зъ выказу въ Наук. Зборнику 1865 р. дôзнаємся, що було членôвъ зложившихъ повну вкладку а) поодинокихъ людей 31, б) корпорацій 14, а членôвъ съ недоповненою вкладкою в) поодинокихъ людей 144, г) корпорацій 50. На скôлько членôвъ нынѣ має Матиця, або скôлько осталось ще зъ повыше выказаныхъ, годѣ на певно сказати. На скôлько наша тямка сягає, то зъ наведеныхъ пôдъ а) вже половина, а пôдъ в) що найменше четвертина членôвъ вмерла. На всякій случай число членôвъ не збôльшилося, а имовѣрно зменшилось, бо Матиця ôтъ 1864 року (коли ôтбулись другій загальнѣ зборы) не скликувала зборôвъ, а дѣяльнôсть выдѣлу зовсѣмъ була завмерла и доперва на поклики пôдношенѣ во всѣхъ часописяхъ рускихъ дала знакъ житя, выдавши при кôнци 1882 р. по довголѣтнôмъ мовчаню монографію Впр. А. Петрушевича „О введеніи Христіянства въ Предкарпатскихъ странахъ во время св. Кирилла и Меѳодія“. Зъ касового справозданя дôзнаємось, що Матиця мала съ кôнцемъ 1871 р. цѣнными паперами 11.880 зр., а 420 зр. 27 кр. готôвкою, разомъ 12.300 зр. 27 кр. Опôсля звернуло товариство всю свою дѣяльнôсть на закупно и сплату каменицѣ при церквѣ св. Николая на жовкôвскôмъ передмѣстю. Позôстаючій ще довгъ 1500 зр. має бути до 1884 р. сплаченый зъ доходôвъ каменицѣ.

Мы навмысне навели гдеякій постановы статутôвъ Матицѣ, мало приступныхъ для ширшои публики, и подали короткій переглядъ дѣяльности и стану товариства, на скôлько могли се прослѣдити зъ доступныхъ намъ жерелъ, щобъ ôттакъ до того навязати нашій замѣтки и звернути на те бачнôсть такъ самого товариства, якъ и всѣхъ нашихъ родимцѣвъ.

Розглянувшись уважно въ „Историчнôмъ очерку основаня Гал. рус. Матицѣ“ и справозданю першого собору ученыхъ и любителѣвъ народнои просвѣты*), бачимо, якимъ высокимъ духомъ дыхала та перша руска громада, що зôбралась на покликъ Головнои Рады рускои. Гадку до того зъѣзду подавъ сѣдоголовый Несторъ нашои краснои литературы о. Н. Устыановичь, пôднявъ на ново и перевѣвъ въ житье загально звѣстный ветеранъ-патріотъ Иванъ Борисѣкевичь. Зъѣздъ сей мавъ установити для языка рускаго однакій формы и найôтповѣднѣйшу правопись, выяснити рôжницю нашого языка ôтъ старословеньского, россійского и польского, згромадити и пôзнати силы ученыхъ, зъорганизувати и подѣлити працѣ литературнѣ, а получившися безъ рôжницѣ политичного пересвѣдченя и исповѣданя въ товариство народне „Галицко-руску Матицю“ на взôръ „Матицѣ Ческои“, працювати для добра 15-міліонового народу рускаго. Зôборъ сей рускихъ ученыхъ, на котрый прибуло 99 Русинôвъ зъ рôжныхъ сторôнъ галицко-рускои землѣ, розпочавъ свои нарады 19 жовтня 1848 р. въ семинаріи духовнôй, а не безъ интересу буде для нынѣшного поколѣня замѣтити, що кôлька першихъ засѣдань ôтбулось пôдъ охороною одного баталіону полку Пармы, бо тогдашнѣ ворохобники польскѣ грозили збройнымъ нападомъ и насильнымъ розгнаньемъ зъѣзду рускихъ ученыхъ. Окрôмъ чотырехъ нарадъ пленарныхъ ôтбувалися засѣданя выдѣловъ, на якій подѣлились рускій ученій, а именно: 1) богословского, 2) правничого, 3) философичного и природничого, 4) исторично-географичного, 5) школьного, 6) господарского, 7) языкового и литературного. (*Дальше буде.*)

Олегъ.

*) Цѣнна ся книжка, яко исторія духового ôтродженя Русинôвъ галицкихъ, выйшла накладомъ Матицѣ у Львовѣ 1850 р.

треба руководитись. Въ V-ôй точцѣ говоритъ авторъ о облигаціяхъ комунальныхъ, котрѝ можутъ достарчити громадамъ и повѣтамъ фондôвъ на будôвлю новыхъ дорôгъ, шкôлъ, шпиталѣвъ, касарнь, на регуляцію рѣкъ, — достарчити кредиту спôлкамъ воднымъ и предпріемствамъ меліораційнымъ, — на всякѝ выдатки мѣйскѝ и повѣтовѝ. Дальше уможливляютъ сѝ облигаціи громадамъ и повѣтамъ займитись звôльненьемъ зъ довгôвъ перетяженыхъ вже довгами поодинокихъ селяньскихъ господарствъ, взглядно-жь ôткупленьемъ спроданыхъ вже въ дорозѣ екзекуційнôй. Що до сего, то мусимо ту замѣтити, що дуже користно занимались симъ и можутъ на дальше заниматись касы громадскѝ. О „иншихъ атрибуціяхъ“ банку краевого авторъ лишь двома словами згадує. Въ точцѣ VI-ôй констатує, що задачею банку не есть займатись безпосередно продукцією, але тôлько удѣлювати кредиту, розбуджувати приватну ініціятиву, — а сама ініціятива приватна повинна бути обовязкомъ кождого, кто не рôвнодушный na przyszłe losy „Ojczyzny“. Добробытъ бувъ и есть нагородою працѣ одиниць. Пропадай хлопе безъ лѣсôвъ и пасовискъ, сиди тихо и не упоминайся, учись пильно польского языка, — молись и трудись, — а банкъ тобѣ поможе. *(Конець буде.)*

Справозданя зъ выборôвъ до Сойму.

Выбôръ въ Залѣщикахъ. Гарно списались Русины залѣщицкого округа при выборѣ посла! Найгарнѣйше може на цѣлу Галичину! Послухайте лишь, чи не гарно. Рускій центральный комитетъ поручивъ бувъ мужамъ довѣрія тамошного округа зложити комитетъ и предложити кандидата; такими мужами довѣрія и творцями руского окружного комитету були мѣжь иншими: деканъ залѣщицкій о. Іосифъ Гаваньскій и парохъ Залѣщикъ, о. Книгиницкій. Той комитетъ окружный не предложивъ центральному комитетови нѣякого кандидата, бо и на що? Центр. комитетъ не знавъ, що дѣяти, кого ставити, — наконець поставивъ о. Книгиницкого, а при выборѣ гдеякѝ голосы упали на господаря Угринюка. Два дни передъ выборами польскій кандидатъ, пенс. староста Хамецъ, стававъ передъ выборцями въ сали повѣтовои ралы. Мужь довѣрія и членъ руского окружного комитету, дек. о. Іос. Гаваньскій поставивъ на ново кандидатуру п. Хамца. Чи не гарно?! Въ день выборôвъ тойже мужь довѣрія и членъ руского комитету давъ свôй голосъ на п. Хамца (чи не гарно?!), а п. староста залѣщицкій заразъ ôтозвався до выборцѣвъ: „Widzicie, i ks. dziekan daje swój głos na p. Chamca!“ Розумѣесь, що много выборцѣвъ пôшло за примѣромъ мужа довѣрія и члена руского комитету. За п. Хамцомъ голосували такожь священики о. Угрыновскій и о. Стеблецкій, (три священики не явились до голосованя, а на селянина Угринюка голосували оо. Пôдляшецкій и Гоцкій).

По выборѣ п. Хамца рада громадска, въ котрôй есть одинокій членъ-Русинъ о. Книгиницкій, ухвалила надати п. Хамцови „почетне горожаньство“. Мужь довѣрія, членъ руского комитету выборчого и рускій кандидатъ на посла, о. Книгиницкій державъ до п. Хамца „похвальну“ промову. Чи не гарно?! Говоривъ о „чувствахъ благодарности“ за „неутомимое стараніе Ваше (Хамца) около блага города сего (Залѣщикъ)“... (Въ дописи до ч. 60 „Слова“ о. Книгиницкій поясняє, що тѝ „чувства благодарности“ для Хамца вызвавъ въ нѣмъ „мôстъ“ въ Залѣщикахъ на Днѣстрѣ.) — „Тѣмъ чувствомъ ведены — промовлявъ дальше о. Книгиницкій — надали мы (ôнъ одинъ Русинъ въ радѣ!) Вамъ почетное гражданство, тожъ и я... *вижусь счастливымъ* нѣсколько словъ по руски промовити...“ И почавъ о. Книгиницкій промовляти до п. Хамца яко до нововыбраного посла, сподѣваючись (sic!) по нѣмъ, що ôнъ „рожденный на Украинѣ и выколысаный пѣснями и думами рускими, позналъ тотъ нашъ благородный (за надто навѣть!) рускій народъ и возлюбилъ его цѣлымъ сердцемъ, народъ, который вѣками разомъ и за Поляковъ кровь свою дома и въ далекôй чужинѣ проливалъ...“ О. Книгиницкій забувъ въ запалѣ ораторскôмъ о тôмъ, що украинськѝ нарôдъ бôльше крови пролявъ въ вôйнахъ противъ самыхъ Полякôвъ... Але то марница, — о. Книгиницкій спѣшивъ до кôнця, щобы взнести для п. Хамца окликъ: „Да сотворитъ Вамъ Богъ многая лѣта!“ Чи не гарно?! — Все було дуже „гарне“ — и „гарный“ выйшовъ результатъ!..

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Мокархія.

(*Соймъ хранньскій*) скликаный цѣс. патентомъ зъ дня 4 с. м. на 25 червня. — Выборы до сойму зъ меншихъ посѣлостей въ Краинѣ скôнчилися симъ разомъ совершенною побѣдою Словенцѣвъ. — Мимо завзятои агитаціи зъ стороны Нѣмцѣвъ зъумѣли словеньскѝ патріоты невсыпною працею и солидарностею доказати того, що репрезентація краєва буде въ переважнôй бôльшости словеньска, такъ якъ выбôръ зъ меншихъ посѣлостей выпавъ вповнѣ въ користь Словенцѣвъ. Ôтозва центрального комитету выборчого вказує на задачѣ будущого сойму и дожидає ôтъ него направы лиха, заподѣяного послѣдными часами народови. „Нашимъ хлѣборобамъ обнижено вправдѣ податокъ грунтовый — сказано въ ôтозвѣ — а черезъ те положенье ихъ троха полекшало; але належитъ такожь старатися, щобы рôльництво черезъ науку и другѣ установы загаломъ могло пôднестися. — Першою задачею нового сойму буде основанье господарскои школы и заводженье по всѣхъ школахъ, где тôлько можна, наукъ господарскихъ. Єго стараньемъ буде поправити скотоводство, огородництво и лѣсництво, а передовсѣмъ постаратися о засѣянье лѣсомъ Карсту. Промысловцѣ и ремѣсники маютъ право жадати ôтъ сойму шкôлъ промысловыхъ. — Новый соймъ постараєся такожь о выхованье народныхъ учителѣвъ, котрыхъ задачею буде защѣплювати въ молодѣ серця благородни чувства: почутье справедливости и горячу любовь до народности и ôтчины.

(*Выборы до ческого сойму*) становлятъ все тему журналистичнои дискусіи. — Вѣрноконстиуційна бôльша посѣлôсть оголосила насупротивъ листы кандидатôвъ проклямованои консерватистами — своихъ кандидатôвъ на крѣсла посольскѝ. — Межи именами кандидатôвъ либеральныхъ знаходимо Адольфа и Кароля Аверспергôвъ, гр. Октавіяна Киньского и другѝ голосни межи аристокрацією имена. — Въ групѣ бôльшои посѣлости замѣтне велике роздвоєнье, котре найлучше илюструє фактъ, що 4 членôвъ фамиліи Тунъ (Владиславъ, Леопольдъ, Освальдъ и Гвидо) належатъ до либерального сторонництва, а 3 (Леонъ, Францъ и Зденко) до консервативного. — Зъ Киньскихъ есть одинъ консерватистомъ, а одинъ либеральный. — Такъ само подѣленѝ межи два сторонництва фамиліи Сальмъ и Надгерни. — Оголошена недавно ôтозва партіи либеральнои пôдноситъ се, що єи заступники въ часѣ двохъ каденцій брали живый удѣлъ въ працяхъ парляментарныхъ и що законы, якѝ въ тыхъ періодахъ ухвалено, проникнутѝ такимъ духомъ, котрый ôтповѣдає здоровому розвоєви въ границяхъ конституціи. — Либеральна бôльша посѣлôсть не мала на оцѣ интересôвъ партійныхъ, а плоды єи дѣяльности обѣ народности добре оцѣнили.

(*Новеля до закона шкôльного*), котра вызвала була свого часу численнѝ петиціи зъ стороны Русинôвъ, дискутуєся майже непериывно въ кружкахъ нѣмецкихъ, котрѝ задля реакційного єѣ характера була ôтъ самого початку єѣ противнѝ. — Надъ вліяньемъ новелѣ шкôльнои на промысловѝ школы приготовляючѝ и фаховѝ застановлялася недавно въ Вѣдни спеціяльна комисія, котра прійшла до заключеня, що черезъ введенье новелѣ шкôльнои фаховѝ школы промысловѝ дуже утерплятъ. — На пôдставѣ реферату дра Люсткандля внесла комисія до п-а выдѣлу краевого петицію, предложену выдѣломъ соймовымъ, въ котрôй жадаеся ограниченя круга дѣланя нового закона и взываєся выдѣлъ, щобы ôтнѣсся до начальнои власти шкôльнои съ ôтповѣднымъ представленьемъ. — Власть шкôльна повинна увзглядниги при выдаваню розпоряджень выконуючихъ ôтмѣннѝ ôтношеня мѣстъ а именно Вѣдня и гадку закона, що загальнѝ улекшеня що до посѣщаня школы, котрѝ можутъ бути пригожѝ для селъ, въ мѣстѣ не повинны обовязувати, строго перевести.

(*Соймъ тирольскій*) зачавъ свои нарады дня 4 л. червня. — Загальна физіогномія новои репрезентаціи краевои, котрôй проводитъ дръ Рапъ, майже незмѣнилася въ порôвнаню съ складомъ давнѣйшого сойму. — Самъ актъ урочистого ôткрытя парляментарнои сесіи не представлявъ такожь ничого цѣкавого и бувъ хиба замѣтный тымъ, що такъ рѣчь маршалка якъ и репрезентанта правительства були дуже сухѝ и безбарвнѝ.

(*Будова желѣзницъ Мункачь - Стрый*) немає перспективы скоро зачатися. — Предложеня для Рады державнои и сойму угорского ще не готовѝ, бо мала оказатися потреба вытичити нову трасу, а роботы въ тôмъ направленю ще не готовѝ.

(*Справа урегулѣваня желѣзныхъ воротъ*) на Дунаю, котрою на пôдставѣ трактату берлиньского мала занятися монархія австрійско-угорска, наткнулася була на трудности формальнои компетенціи межи Австрією а Угорщиною. Якъ запевняютъ инспированѝ газеты, трудности тотѝ зôстали вже усуненѝ и на послѣднôй вспôльнôй радѣ министрôвъ прійшло до совершенного порозумѣня межи обома правительствами.

(*Въ справѣ системизованя суплентôвъ въ Долитавіи*) внесено до правительства петицію, заосмотрену пôдписами 740 суплентôвъ шкôлъ середныхъ зъ всѣхъ краѣвъ. Петенты жадаютъ выданя закона, котрыйбы зачисливъ суплентôвъ до певнои клясы ранги, если зложатъ учительскій испытъ и маютъ якійсь часъ службы. — Петиція жадає крôмъ того, щобы право установлюваня суплентôвъ прислуговало не дирекціямъ, анѣ краевымъ властямъ въ загалѣ, але министерству просвѣты. — Петицію, котру конкомитовало дуже много властей шкôльныхъ, вручивъ министрови одинъ суплентъ. Бр. Конрадъ мавъ делегата приняти дуже привѣтно, хочь вказавъ на гдеякѝ трудности, стоячѝ на перешкодѣ зреализованю жадань петиціи. — Справа, порушена въ петиціи суплентôвъ, має прійти пôдъ обрады рады державнои, а посолъ Линбахеръ, до котрого депутація удавалась, приобѣцявъ пôднести єи въ палатѣ послôвъ и сподѣваєся, що знайде досыть послôвъ, котрѝ єго будутъ попирали.

(*Регуляція границъ*) межи Угорщиною а Хорватією взглядно межи комитатами Заля Варасдинъ и Керашъ має пôсля информаціи вѣденьскихъ газетъ рѣшитися небавомъ наконечно. — Переговоры въ тôй справѣ межи угорскимъ правительствомъ а Хорватією вже укôнчень, а обѣ стороны поробили вже навѣть приготовленя, щобы взятися до дефинитивнои регуляціи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. Палата пруска розпочала вже нарады надъ предложеньемъ церковнымъ. Министеръ для справъ вѣроисповѣдань заявивъ, що правительство вносячи сей проектъ, думає о тревалôмъ полагодженю незгоды межи державою а церквою. — Партія нѣмецкихъ либералôвъ цѣлкомъ розъєднана. Провôдникъ єи, пос. Беннингзенъ по довшôй конференціи съ кн. Бисмаркомъ уважавъ за ôтповѣдне зложити мандатъ посольскій и ухилитися цѣлкомъ ôтъ публичного житя. Нема такожь згоды въ партіи що до того, яке становище маютъ либералы заняти въ справѣ проекту церковного и администраційнои уставы.

Франція. Министерство майже що дня ôтбуває нарады надъ справою тонкиньскою. На послѣднôй нарадѣ зъ дня 8 червня заявивъ министеръ справъ заграничныхъ, що губернаторъ Кохинхины выславъ въ помôчь Французамъ до Ганоа компанію пѣхоты, маринарки и одну гôрску батерію. Сила французского войска въ Ганоа выноситъ теперь 1500 людей. Силами анамскими доводитъ князь Свангъ, братъ цѣсаря анамского. Яке становище Хины займаютъ въ тôй справѣ, чи збройятся, чи нѣ, сего не мôгъ министеръ сказати на певно; зъ однои стороны донесли єму, що въ лиманѣ Червонои рѣки регулярнѝ войска хиньскѝ ожидаютъ пригôднои хвилѣ до нападу, а конзуль французскій зъ Кантону телеграфує, що Хинцѣ не готовлятся до вôйны.

Туреччина. Комисія реформъ выпрацювала вже рефератъ, котрый має бути предложеный до санкціи султанови. Она пропонує реформы въ дусѣ администраційнои децентрализаціи. Въ Арменіи людноôсть мѣсцева має бути припущена до участи въ правительствѣ. На пôвъостровѣ балканьскôмъ розгорѣла нова вôйна. Альбанцѣ бются съ Турками. Гôрняки розбили кôлька ôтдѣлôвъ турецкихъ, котрѝ шли до Альбаніи, щобы скрѣпити войска, що стоятъ по альбаньскихъ крѣпостяхъ. Правительство турецке довѣдавшись о тôмъ, пôслало значну силу пôдъ проводомъ Мустафы-паши. Мустафа стрѣтивъ однакъ великій опôръ гôрнякôвъ. Причиною ихъ повстаня має бути лиха господарка турецка и та постанова берлиньского трактату, котрою прилучаеся часть Альбаніи противъ волѣ тамошныхъ племенъ до Чорногоры. Альбанцѣ говорятъ явно: „Альбанія для Альбаніи“. Турки однакъ не числятся съ тыми голосами и поступаютъ собѣ дальше въ спосôбъ тероризуючій, такъ, що зъ того готово выйти велике лихо.

НОВИНКИ.

= **Децентрализація желѣзниць.** Въ львôвскôмъ телеграмѣ зъ 10 с. м. вѣденьскои газеты „Neue freie Presse“ читаємъ, що „газеты рускѝ заховуютъ въ справѣ децентрализаціи галицкихъ желѣзниць консеквентно мовчанье“. Донесенье о стôлько не вѣрне, що мы кôлька разôвъ згадували о децентрализаціи (на пр. въ передпослѣднôмъ ч. „Дѣла“), а вже въ 43-ôмъ ч. нашои часописи (въ вступнôй статіи) мы рѣшучо за децентрализаціею освѣдчилися. Мы розумѣемъ дуже добре всѣ користи чи то розширюваня автономіи краєвои въ загалѣ, чи децентрализаціи заряду правительственныхъ желѣзниць; мы съ вдоволеньемъ занотували (въ 58-ôмъ ч.) заявленье п. намѣстника, що децентрализація станесь небавомъ фактомъ. Щожь, коли намъ мимоволѣ терпне серце, згадуючи о справахъ краєвыхъ... Мы-жь ôтъ давна привыкли, що голосъ нашои часописи, голосы рускои прасы, о стôлько увзглядняются, о скôлько можна ихъ вызыскати противъ Русинôвъ... „Za naszą i waszą autonomię“ выразилась недавно одна польска часопись; що-жь, коли мы вже зробили ажь надто сумный досвѣдъ отъ иншимъ окликомъ Полякôвъ — „za naszą i waszą wolność“. Предсѣ-жь Русинôвъ все и всюды систематично усуваютъ ôтъ спôвъудѣлу въ рѣшеню всѣхъ важнѣйшихъ справъ, а крôмъ того бачимо неразъ, що „користею краю“ покрываются зовсѣмъ некраєвѝ „гешефты“. Користи децентрализаціи такъ очевиднѝ, що о нихъ и говорити годѣ. Але ктожь се у насъ тягне всѣ користи зъ автономіи, зъ побôльшуваня самостôйности нашого краю, — кто надъуживає всегда сеи автономіи въ нашу некористь?!...

— **О о. Титѣ Ковальскôмъ**, выбранôмъ посломъ до сойму зъ бôльшихъ посѣлостей въ жовкôвскôмъ, доносятъ польскѝ часописи, що ôнъ довго не хотѣвъ згодитись на поставленье своеи кандидатуры. Колижь вконець згодився, то застерѣгся при тôмъ выразно, що не думає уважатись яко посолъ зъ бôльшихъ посѣлостей, але буде уважати свôй выбôръ яко змаганье поправленя въ части кривды, заподѣяноi Русинамъ при выборѣ зъ меншихъ посѣлостей, и що где лишь буде сего вымагати интересъ меншихъ посѣдателѣвъ або Русинôвъ, буде выступати противъ польскои бôльшости соймовои; лишь пôдъ тыми условіями прійме мандатъ.

— **Зъ Стрыя** пишутъ намъ: Представлена ту вчера руско-народнымъ театромъ першій разъ опера „Олеся“ дôзнала великого поводженя. Присутного на представленю автора либрета и музики, о. Порфирія Бажаньского, выкликувано по кождôмъ актѣ, а п-ню Попелеву обсыпано цвѣтами. Сегодня вечеромъ въ рускôмъ касинѣ ôтбудеся пиръ въ честь о. Бажаньского. Загалъ Русинôвъ дуже зъентузіязмованый. Въ суботу „Олеся“ буде представлена по разъ другій.

— **Загальный збôръ членôвъ Читальнѣ въ Калуши** ôтбудеся дня 18 л. с. м., на котрый Выдѣлъ запрошує всѣхъ членôвъ Читальнѣ.

— **При выборѣ послôвъ зъ мѣста Львова** до сойму голосувавъ дръ Смолька на проф. Вахнянина.

— **Gazeta Narodowa**, звѣстна зъ своеи клеветливости посуненои до денунціяторства, напала безпамятно въ вчерашнôмъ числѣ на Русинôвъ, выдавшихъ зазывъ Русинôвъ на народне вѣче во Львовѣ. Особливо не може Gaz. Nar. дарувати Русинамъ, що они кажутъ: „намъ на соймъ спускатись не можна; треба намъ радити собѣ поза соймомъ“. — To bunt! — декретує Gaz. Narodowa, — и удержує, що противъ парляменту не повинна бути нѣколи нѣяка агитація. Тая нѣсенѣтница Gazet-ы Nar. знайшла вже ôтправу въ нынѣшнôмъ „Kurjer-ѣ Lw.“, котрый такъ єи въ тôмъ взглядѣ поучає: „Не будемо наводити фактôвъ зъ исторіи Англіи, Франціи, Италіи, Нѣмеччины и т. д., свѣдчачихъ о агитаціяхъ противъ парляменту, але запытуємо „Gazet-y Nar.“, чи взялабы за зло Полякамъ познаньскимъ, колибъ они мимо сойму пруского и поза соймомъ прускимъ скликували вѣча для працѣ надъ своею долею? Якои мѣры хочешь для себе, такою мѣрь другимъ, — каже конституція, высша понадъ всѣ „грундрехты и патенты“.

— **„Czas“**, оговорюючи въ вступнôй статіи номинацію дра Зыбликевича маршалкомъ галицкого сойму, говоритъ о выраженôй черезъ сю номинацію прихильности монарха для якогось польского краю, польского народа... Мы вже такъ привыкли до вытертого чола сеи честнои газеты, що не можемъ навѣть сердитись за се. Констатуємъ лишь сей дуже характеристичный фактъ.

— **Архикн. Кароль Людвикъ** мавъ вступити, повертаючи зъ Москвы зъ коронаціи, до Кракова. Поляки приладились були вже приймити его дуже торжественно, на противъ него выѣхали: п. намѣстникова, маршалокъ и пр. — Тажь въ польскихъ кружкахъ доси ще на серіо дискутуєсь звѣстна мрѣя о „секундогенитурѣ“... Тымчасомъ повѣявъ вѣтеръ, — а архкн. Кароль Людвикъ поѣхавъ впростъ до Вѣдня.

— **Выдѣлъ краевый** давъ вже комитетови для обходу ювилею Собѣского 1000 зр. завдатку. Провинціялъ оо. Василіянъ, о. Сарницкій, завѣдомивъ комитетъ, що всѣ монастырѣ василіяньскѝ въ Галичинѣ будутъ обходити ювилей Собѣского. Комитетъ — якъ доносятъ до „Reform-ы“ — принявъ тое заявленье о. Сарницкого съ ентузіязмомъ до вѣдомости.

— **Сокальскій Выдѣлъ филіи товарист. им. Качковского** доноситъ намъ, що сума зôбрана доси на осôбный дôмъ, въ котрôмъ бы мѣститись могла канцелярія филіи, саля на загальни зборы, ôтчиты, вечерки, читальня, крамниця, — дôйшла вже до высоты 700 зр. Мимо всякихъ трудностей (ц. к. намѣстництво ôтмовило призволу на збиранье складокъ и пр.), заходився згаданый Выдѣлъ усильно около сеи справы, порученои єму съ ухвалою минувшорôчныхъ загальныхъ зборôвъ (на внесенье п. Семена Ващука).—Предкладаючи поименный списъ жертводателѣвъ (зъ послѣдного року), має честь згаданый Выдѣлъ зложити всѣмъ имъ прилюдне спаси Бôгъ, а такожь подати до вѣдомости ВП. нашои публики, що кожда и найменша на повысшу цѣль удѣлена жертва, буде для вдячнои памяти потомности записана въ осôбнôй книзѣ. Давбы Бôгъ, щобы вже небавомъ въ кождôмъ нашôмъ повѣтѣ були рускѝ товариства и мали власне помѣщенье, щобы по всѣхъ рускихъ повѣтахъ пôднялись такѝ твердинѣ морального и матеріяльного добробыту нашого народа.—Выказъ жертвъ: о. Е. Левицкій зъ Тартакова 57 зр.; п. О. Гериновичъ зъ Сокаля 25 зр.; п. Д. Барышъ зъ Конотопъ 1 зр.; Н. Н. зъ Сокаля 6 зр.; Н. Н. зъ Угринова 3 зр. 84 кр.; Н. Н. зъ Конотопъ 6 зр. 60 кр.; о. Е. Гриневецкій зъ Куликова 5 зр.; о. М. Миколаєвичъ зъ Скоморохъ 10 зр.; п. З. Климочко зъ Корчина 2 зр.; п. А. Малюца зъ Осердова 10 зр.; п. С. Ващукъ зъ Нисмичъ 10 зр.; п. И. Тивонюкъ зъ Нисмичъ 1 зр.; п. Д. Пирôгъ зъ Нисмичъ 5 зр.; п. Г. Ярмола зъ Тартакова 5 зр.; п. І. Калишъ зъ Боратина 10 зр.; п. И. Павлюкъ зъ Розджалова 5 зр.; о. Л. Яремкевичъ зъ Волицѣ комаревои 5 зр.; п. Д. Лозиньскій зъ Вол. ком. 5 зр.; о. Я. Корчиньскій зъ Торокъ 10 зр.; о. деканъ І. Яюсъ зъ Стенятына 5 зр.; п. Петро Гудько зъ Завишня 1 зр.; п. Р. Лоза зъ Завишнѣ 1 зр.; п. Т. Теренько зъ Острова 11 зр. — Разомъ 200 зр. 44 кр.

— **Въ Гнильчи**, коло Завалова, завязалася дня 20 цвѣтня читальня. На прошенье выдѣлу читальнѣ подарувало товариство „Просвѣта“ читальни 63 книжочокъ свого выданя. Рôвножь причинились до побôльшеня библіотеки читальнѣ о. Іоанъ Клосевичъ и писарь п. Стефанъ Калакура. Читальня не числитъ вправдѣ богато членôвъ, але всѣ, що вписалися, ходятъ охотно що недѣлѣ и свята, читаютъ газеты и выпожичаютъ собѣ до дому книжки.

— **Зъ Бôбрки** пишутъ намъ: Яко маленьку илюстрацію до нашихъ порядкôвъ доносимъ ось-якій нещастный выпадокъ: Въ понедѣлокъ 4 л. червня надбѣгла до Бôбрки собака въ найвысшôмъ сте-

пени скажена, перебѣгши села Товщѣвъ, Будькôвъ и Пôдманастырь. Въ Бôбрцѣ покалѣчила 15 людей и кôльканайцять собакъ и побѣгла до колоніи Ернсдорфъ, где тоже покусала кôлькоро людей. Зъ ôтси вернула черезъ Бôбрку до Стрѣлокъ, кидаючись на всѣхъ по дорозѣ, а другого дня знôвъ знайшлася въ Бôбрцѣ и покусала еще двоє дѣтей... Супротивъ такого нещастя пытаємъ ц. к. власть, где подѣлися численнѝ жандармы и стражь скарбова, що дали такъ довго бушувати злощастному гостеви?

— **ОО. Цегельскій зъ Камѣнки струм. и Красицкій зъ Дернова** надôслали намъ спростованье замѣтôвъ п. Ал. Грыневецкого, адъюнкта суд. въ Буску и кандидата на посла, учиненыхъ черезъ него обомъ симъ Всеч. отцямъ въ статіи „Надôслане“ въ ч. 56 нашои часописи. Замѣтимо напередъ ôтъ себе, що мы ôтъ разу застереглися передъ содержаньемъ дописи п. Грыневецкого, додаючи ôтъ себе замѣтку, що за содержанье ей не беремъ на себе нѣякои отвѣчальности, — а умѣстити ей уважали мы потрѣбнымъ зъ уваги на особу дописувателя — рускаго кандидата на посла — и на важнôсть справы, будучи того пересвѣдченя, що зробимо лишь прислугу якъ для обохъ спорячихъ сторôнъ, такъ и для загальнои справы народнои, єсли дамо случайнôсть обомъ сторонамъ высказатись о такъ важнôй рѣчи, якъ упадокъ рускаго кандидата. Теперь съ охотою даємъ голосъ другôй сторонѣ. О. Цегельскій замѣчає, що ôнъ „нарочно для того зарядивъ ôтправу богослуженя въ день выбору въ новôй мѣскôй церквѣ и завôзвавъ спѣваковъ зôбрати по можности всѣхъ выборцѣвъ, — щобы повліяти на нихъ внѣшнымъ блескомъ торжественного богослуженя. И справдѣ, кто бувъ на службѣ божôй, муситъ признати, що майже всѣ выборцѣ явилися и вынесли зъ богослуженя найкрасше враженье. Противножь, зъ досвѣду знаю, що въ старôй, передмѣскôй, заслоненôй церквѣ при давнѣйшихъ выборахъ являлася при богослуженю ледво десята часть выборцѣвъ, — прочѝ ишли до костела, яко до близшого мѣсця, або оставали въ мѣстѣ. Но допустѣмъ, що лучше булобы для выбору ôтправити богослуженье въ старôй церквѣ зъ причины, що п. Грын. *хотѣвъ* промовити. То пытаю, кто мôгъ ôтгадати, що п. Грын. доперва пôвъ годины передъ выборомъ схоче промовляти? Нехайбы бувъ лично зо мною порозумѣвся або билетикъ написавъ: „зарядѣтъ богослуженье въ старôй церквѣ, бо я хочу промовити до выборцѣвъ“. Ôнъ того не учинивъ. Вину за свôй упадокъ нехай п. Грын. припише самому собѣ и своимъ товаришамъ зъ свѣтскои интелигенціи. Чому п. кандидатъ не представився выборцямъ въ Олеську и Каменцѣ и не заявивъ имъ свого политичного вѣроисповѣданя, якъ се учинили пп. Романчукъ, Линиńський, Вахнянинъ, и др. Чому заступникъ презеса каменецкои рады повѣтовои, великій прихильникъ п. Грын—ого, не зволивъ и однымъ словомъ загрѣти выборцѣвъ и чому выбраный старостою до комисіи выборчои, не двився? Заслуга за тыхъ 84 голосôвъ, якѝ получивъ п. Грын., належится патріотичному нашому духовенству, котре лично при выборахъ явилося и своимъ вплывомъ ихъ позыскало. Нехай бы була и свѣтска интелигенція дѣлала, не закладала рукъ, а потôмъ звалювала все на наше священьство...“ — О. Красицкій*) ôтповѣдає: „Пише п. Грын., будьтобы я въ церквѣ пôднôсивъ с в о и заслуги для державы, церкви и народа. П. Грын. моєи промовы въ церквѣ або не понявъ, або нарочно сказавъ неправду, бо я о моихъ заслугахъ не спôмнувъ нѣ словомъ, бо нѣякихъ заслугъ собѣ не приписую и самъ себе въ той спôсôбъ на смѣхъ я не выставлявбы. Я сказавъ, що знаю народъ, єго нужду не зъ конверзаціи въ салонахъ, не зъ самыхъ книжокъ, але зъ практики щоденного довголѣтного житя; а сказавъ я то обдумано на тоє, щобы тымъ задокументувати, що кандидатуру п. Грын—ого уважавъ отвѣтною для народа, — и тымъ рôвно якъ и моимъ голосомъ данымъ на него, я за него въ певнôй мѣрѣ запоручився. За п. Грын—имъ въ тôмъ самôмъ змыслѣ я промовлявъ и на ринку передъ ц. к. староствомъ. Нѣкто, думаю, а тымъ менше п. Грын—ій не мôгъ мати претенсій, щобы я, не наражаючись на безсомнѣнну колизію съ законами, державъ чисто-политичну рѣчь и указувавъ на п. Грын—ого яко на кандидата — въ церквѣ. Поняли хорошо мою рѣчь нашѝ противники, заявляючи по выборахъ, що „i przemówienie ks. Krasickiego nie pomogło“. Но и трудно було помогчи, коли зъ самого Буска, мѣсця пробуваня кандидата, впало на него — якъ менѣ здаєсь — всего лишь 2 голосы“. [*) О. Красицкій въ своѣмъ спростованю боронитъ такожь ôтъ себе о. Цегельского. Понеже однакъ самъ о. Цег. прислався намъ своє основне спростованье, — то очевидно булобы злишнымъ мѣстити тую саму рѣчь два разы. *Ред.*]

— **Выстава образôвъ.** Въ сали Frohsinn въ готелю Жоржа выставленѝ ôтъ тыждня три образы молодого кракôвского маляря, ученика Матейкового, Яцка Мальчевского: „Смерть выгнанки“, „Ôтпочинокъ каторжныхъ“ и „Ангелли“. Всѣ три образы пôдъ взглядомъ композиціи, выкôнченя и красокъ представляются дуже хорошо и вражуютъ обсерватора великою природностею. Побôчь картинъ Мальчевского выставленѝ еще два удачнѝ портреты Грабовского и одна акварея Коссака.

— **Стрейкъ голодовый въ вязници.** Соціялисты, засудженѝ въ недавнôмъ процесѣ и ôтсиджуючѝ кару въ арештахъ суду повѣтового, запротестували противъ дуже лихого та нездорового корму и вохкихъ келій, а коли ихъ протесту не выслухано, рѣшилися не пріймати корму. Ôтъ кôлькохъ днѣвъ нѣчого не ѣли. Якъ полагодивъ тую справу президентъ суду краєвого, — о тôмъ не находимъ доси нѣгде звѣстки.

— **Погорѣлцямъ Рускаго-села** въ повѣтѣ березôвскôмъ удѣливъ цѣсарь 400 зр. запомоги. Дня 4 червня по ôтправленôмъ богослуженю за довге панованье для нашого монарха роздѣлено тѝ грошѣ въ присутности гр. к. уряду парохіяльного, громадского и школьного межи 15 погорѣлцѣвъ по квотѣ ôтъ 37—15 зр. (Надôсланого намъ поименного выказу не можемъ задля недостачѣ мѣсця мѣстити, констатуємъ лишь, що всѣ 400 зр., зôстали отвѣтно роздѣленѝ.) Погорѣлцѣ складаютъ за такъ щедрій даръ Є. Вел. цѣсареви найширѣйшу подяку.

— **Выдѣлъ „Кружка правникôвъ“** (при „Акад. Братствѣ“) взыває всѣхъ товаришѣвъ, котрѝ выжичили зъ библіотеки кружка книжки, щобы ихъ звернули найдальше до 1 липня — пôдъ загрозою ôтказаня имъ видиматы черезъ декана правничого факультету. За выдѣлъ: *Конст. Левицкій*, голова; В. *Зубрицкій*, библіотекарь.

— **(Дрôбнѝ вѣсти.)** П-нѣ Амелія Каминьска, дочка станиславôвского посла, выступила передъ тыжднемъ съ концертомъ въ Букарештѣ и удостоилася якъ найкрасшого принятя ôтъ Ромунôвъ. — Ганделесы львôвскѝ подали до намѣстництва рекурсъ противъ рѣшеню рады мѣста Львова, щобы кождый ганделесъ постарався о книжку лиценційну и все єи мавъ при собѣ.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Именованя: 1) Мѣстодеканомъ калускимъ именованый о. Іосифъ Кобляньскій парохъ въ Пôдгôркахъ; 2) мѣстодеканомъ товмацкимъ именованый о. Іоанъ Партыцкій, парохъ въ Торговици.

Ôтпустку для поратованя здоровля получили оо.: 1) І. Юзычиньскій зъ Боринича на 2 мѣсяцѣ; 2) І. Билиньскій зъ Баворова на 3 нед.; 3) Филипъ Голинатый зъ Коцюбинець на 1 мѣс.

Декретъ на сотрудника въ Юнашковѣ съ правомъ управленя получивъ о. Іос. Цегельскій.

Введеный въ завѣдательство Дрыщева о. Ром. Крыжановскій.

Президія намѣстництва годится на каноничну институцію о. Вас. Винницкого на пароха въ Залесцяхъ.

Митрополича консисторія вставляєся о згоду на кан. институцію оо. 1) Конст. Манастырского на пароха въ Петликôвцяхъ и 2) Ник. Яновича на пароха въ Кальнôмъ.

ПОСМЕРТНќ ВѢСТИ.

✝ **Лука Пришлякевичь,** учитель и директоръ школы въ Городку умеръ въ 76 р. житя, а въ 55 учительства. Бувъ се щирый, твердый Русинъ, правдивый добродѣй убогихъ, а особливо молодѣжи. Зъ невеличкого свого маєтку записавъ 1000 зр. на стипендію свого имени. Глубокій загальный жаль лишивъ по собѣ. Вѣчна єму память!

Господарство и Торговля.

— **Станъ засѣвôвъ въ всходнôй Галичинѣ.** (Пôсля справозданя товариства господарского.) Дощѣ, студенѝ зливы при змѣннôмъ вѣтрѣ тревали до 24 ѣ. мая; потôмъ наступила посуха и зле вплынула гдекуды на ярину. Дня 16 мая упавъ градъ въ Борщѣвскôмъ, а 21 мая коло Березова, але ту и тамъ нешкôдный. Озимину особливо въ Перемыскôмъ, Жовкôвскôмъ, Збараскôмъ и на Подôлю переорювали. Пшениця поправляєся и при погодѣ може бути добра на зерно; жито зрѣдло и мабуть не поправится. П ш е н и ц я ранна хороша въ окол. Сѣнявы, Бирчѣ, Хирова, Роздолу, Галича и въ Коломыйскôмъ; — впрочѣмъ середна. Зовсѣмъ лиха въ Збараскôмъ, коло Куликова, Бучача, Будзанова, Чорткова и Городенки. Жито добре, лишь дуже рано сѣяне; пôзне або цѣлкомъ зле або переоране на ячмѣнь и гречку; на низинахъ вымокло. Р ѣ п а к ъ всюда злый, лишь мѣсцями на Покутю уйде. Я р и н ы дуже спôзнилися; вчасни не зле выглядаютъ и єсть надѣя на урожай. Я ч м ѣ н ь всюда гарный, а бодай середный. О в е с ъ выглядає не зле. В ы к а добре посходила. Бараболю и кокорудзу доперва посаджено. К о н ю ш и н а въ многихъ мѣсцяхъ вымерзла и выгинула, прим. въ Збараскôмъ; хороша въ Сяноцкôмъ коло Дубецка, Бирчи, въ Золочѣвскôмъ, на Покутю коло Ланчина, Надвôрнои и Делятына; впрочѣмъ середна або зла, а на Подôлю дуже зла. Л е н ъ и коноплѣ сходятъ гарно. Хмѣль вѣщує добрый урожай. С а д ы цвили дуже щедро и мимо богато хрущѣвъ можна сподѣватись богатого урожаю. Р о б ô т н и к ъ всюда дорожшій, якъ тамтыхъ рокôвъ; найдешевшій коло Судовои Вишнѣ.

— **На могилу Т. Шевченка** прислали: панѣ Гонората Максимовичь въ Сокали 50 кр., п. И. Волосяньскій во Львовѣ 50 кр.

— **На стипендію им. Шевченка** п. Ив. Волосяньскій во Львовѣ 50 кр.

— **На словарь Е. Желехôвского** прислався п. І. Ганинчакъ, инжиниръ желѣзницѣ въ Живци 3 зр.

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** прислався о. Барусевичь 15 зр., узбираныхъ въ празникъ перенесеня мощей св. Николая въ монастырѣ крехôвскôмъ, а о. Бѣлиньскій зъ Борокъ 1 зр. — Дякуємо щиро за щирѝ дары. — *В. И.*

— **На церковь въ Островѣ** (пôдъ Перемышлемъ) жертвували: зъ архіеп. львôвскои: 1) о. Іос. Ганкевичь зъ Пнôвя 3 зр. 40 кр., 2) о. Тома Ступницкій зъ Туглука 3 зр., 3) о. Мих. Балкевичь зъ Баличь подорожныхъ 1 зр., ôтъ прихожанъ 2 зр., 4) Братство тверезости зъ Карлова 2 зр. Зъ еп. перемыскои: 1) о. Мих. Ковшевичь, сотр. зъ Ульвôвка, ôтъ себе и прихожанъ 6 зр., 2) о. Инок. Козаневичь зъ Валявы 6 зр. 70 кр., 3) о. Филим. Подолиньскій зъ Высоцка 4 зр., 4) о. Ант. Мокрицкій зъ Плазова 2 зр. 70 кр. — За тѝ жертвы складаю въ имени св. церкви щиросердечну подяку и велике Спаси-Бôгъ! — *Илія Олексинъ*, душпастырь въ Островѣ, послѣдна почта Перемышль.

Подяка

сердечнымъ моимъ братямъ Тысьменичанамъ!

Занятье переносинами, а ще бôльше сумнѝ домашнѝ мои ôтношеня не позволили менѣ, сердечнѝ братя выпередити Васъ въ щирôмъ прощальнôмъ словѣ. Не Вы менѣ, но я Вамъ винень зъ глубины вдячного серця подяку! Кажете: я заслужився коло Васъ. Чимъ? спытаюся. Чи може тымъ, що робивъ то, що наказує кождому Русинови честь и совѣсти обовязокъ. Нѣ, братя, не вчивъ я Васъ Русь любити, бо та любовь мѣжь Вами якъ скарбъ свѣтлои минувшости, якъ заповѣтъ щасливои долѣ та передовсѣмъ якъ провôдна зôрка до осягненя гаразду въ будучности, все Вамъ любовь ся була дорога! Но теперь, послухайте братя мои, думкою и духомъ рôднѝ, для чого и за що я Вамъ йму дяковати! Передовсѣмъ „Спаси-Бôгъ“ Вамъ за тую любовь Вашу до мене, за вѣру, котрою Вы мѣрили мои намѣры, котрымъ єй Богу, не збувало на добрôй воли! Спаси-Бôгъ за то спôвчутье, котрымъ улегшили менѣ хвилѣ гôркого горя! До Васъ, братя сердечнѝ позвольте що ôтозвусь словами давнои пѣснѣ:

„Благо намъ буде все споминати,
Якъ єсьмо разомъ съ собою жили“!

Така моя Вамъ подяка; бôльше сказати я не въ силѣ. Всевышный, що въ серцю читає думки тамъ чувствомъ вдяки вписанѝ, выслухає молитвы щирои и пôшле Вамъ все добро. Прощайте — щирый Вамъ до скону

Ом. Глѣбовицкій.

ВСѢХЪ НАУКЪ ЛѢКАРСКИХЪ

Дръ Миронъ Яюсъ

бувшій лѣкарь войсковый

ОСѢВЪ СЪ ДНЕМЪ 1 Л. ЧЕРВНЯ

въ Сокали.

ЗАЯВЛЕНЬЕ.

По причинѣ великого банкрутства

фабрики зигаркôвъ

à la ville de Genève

въ Женевѣ, въ Швайцаріи, єсьмо въ можности давати найлучшѝ зигарки знанѝ въ цѣлôмъ свѣтѣ, понизше половины цѣны. Треба користати зъ такъ рѣдкои случайности, щобы прійти до такъ хорошого зигарка. Порука на 10 лѣтъ.

Списъ зигаркôвъ:

5000 цилиндрôвъ, зигаркôвъ кишеневыхъ зъ найлѣпшого срѣбного никлю, регулѣваня на минуты, перше 14 зр. теперь лишь 5·25 зр. — дуже елегантна штука. Порука за добрый хôдъ на 10 лѣтъ.

2325 анкерôвъ съ 15 правдивыми рубинами знаменитѝ, регулѣваня на секунды. перше 21 зр., теперь 7·25 зр. Окладна дуже деликатна. Срѣбный никель гравированый. Порука на 10 лѣтъ.

3650 ремонтуарôвъ зъ правдивого двократного золота, накручуваный безъ ключикôвъ, съ дуже деликатною никлевою машинерією, найдешевшѝ и найлучшѝ зигарки въ свѣтѣ, перше 24 зр., теперь лишь 10·25 зр.

1000 анкерôвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла пробованѝ черезъ ц. к. урядъ монетарный, на 16 рубинôвъ, дуже добре регулѣваный. Перше 27 зр, теперь 12·40 зр.

1400 правдивыхъ ремонтуарôвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла, накручуваня безъ ключика, управилеѣвана машинерія зъ правдивого никлю, регулѣваня на секунды, по нечуваной еще цѣнѣ, перше 35 зр. теперь 16·50 зр.

4200 французскихъ будячихъ зигаркôвъ столовыхъ, всѣ съ галасуючимъ апаратомъ, перше 12 зр., теперь лишь 4·80 зр., дуже цѣнѝ для кождои родины, для кождого ремѣсника. (6—?)

Кожде, хотяйбы найменше замовленье залагоджуєся точно въ сей часъ. Треба якъ найскорше замовляти. На доказъ, що сей анонсъ не має на цѣли нѣякого обманьства, обовязуємося, скоро зигарки не сподобаются, принятѝ ихъ назадъ а грошѣ звернути.

Th. Schmejkal,
Wollzeile 33. Wien

„МЕРТВќ ДУШѢ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Першій въ краю черезъ цѣс. кор. Намѣстництво концесіонованый и черезъ Высоку Раду лѣкарску науково справдженый

ЗАКЛАДЪ ЛѢЧНИЧІЙ

КУМЫСОМЪ НАТУРАЛЬНЫМЪ

въ Ярославѣ, въ Галичинѣ

зôставъ вже отвореный для ужитку П. Т. Публичности!

Кумысъ натуральный ôтъ ненамятныхъ лѣтъ черезъ Татаръ ажь доси приспособлюваный, выроблюєся пôдъ окомъ обзнакомленого **спеціялиста-Татарина** такожь зъ чистого кобылячого молока, безъ нѣякихъ домѣшокъ рôжныхъ ингредиенній, — єсть отже незрôвнано **скуточнѣйшимъ** ôтъ кумысу штучного.

Кумысъ натуральный буває поручуваный черезъ всѣ выдѣлы медичнѝ, яко єдино радикальне лѣчниче средство противъ СУХОТѢ ЛЕГКИХЪ; надто лѣчитъ недокровнôсть, безсоннôсть, роздражненя нервовъ, вынидѣнье силъ, кашель, хрыпку, очищує кровь и ôтживляє цѣлый организмъ.

Зô взглядôвъ гигіеничныхъ ôтъ давныхъ лѣтъ звѣстна тая мѣсцевôсть яко прибѣжище передъ хоробами епидемичными.

Въ мѣстѣ єсть постоянный театръ аматорскій, читальня, музика, добра реставрація, биляръ, лодки, еквипажѣ, зимнѝ купелѣ въ Сянѣ и т. д., надто дешевѝ и выгôднѝ мешканя приватнѝ и **6 лѣкарôвъ ординуючихъ.**

Головный складъ кумысу знаходится въ аптицѣ ВП. Рома въ Ярославѣ.

☛ Сезонъ отвореный **до 15 вересня.** Часъ лѣченя єсть 6 тыжднѣвъ. (3—12)

Брошурки, цѣникъ и всякѝ поясненя высылаются на жаданье gratis. Поручаєся ласкаво замовлювати експедицію кумысу и мешканя.

М. Лойовскій,
властитель закладу лѣчничого кумысомъ натуральнымъ въ Ярославѣ.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рôкъ,

при участи кружка кіевскихъ профессорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

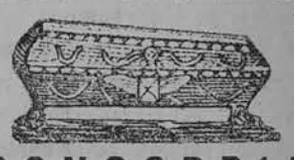

„CONCORDIA“

Першій львôвскій

закладъ похоронный

Ф. ОПУХЛЯКА

при пляцу Капитульнôмъ, ч 3.

Устроює похороны, почавши ôтъ найскромнѣйшихъ ажь до найвеличнѣйшихъ для всѣхъ становъ, а выконуючи съ звѣстною совѣстею якъ найширшѝ порученя, ôтхиляє всякѝ труды оставшôй роднѣ.

Всякѝ прибôры п о х о р о н н ѝ суть завсѣгды въ якъ найбôльшôмъ выборѣ на складѣ.

Головный складъ домовинъ металевыхъ герметичныхъ, що до якости и тревалости незрôвнаныхъ.

Домовины деревянѝ дубовѝ, политерованѝ, имитаціи металевыхъ, оббитѝ аксамитомъ и атласомъ.

С к л а д ъ к о м и с о в ы й н а г р о б н ы х ъ в ѣ н ц ѣ в ъ, зъ сухихъ и робленыхъ цвѣтôвъ въ богатôмъ выборѣ, зарôвно шарфы и бинды до вѣнцѣвъ, шовковѝ, атласовѝ и моровѝ, съ написями и безъ написей.

Вѣнцѣ зъ живыхъ цвѣтôвъ выконує безъ рôжницѣ поры року якъ найспѣшнѣйше.

Складъ похоронный **„Concordia“** устроює такожь комплетнѝ похороны на провинціи. — Всякѝ замовленя зъ провинціи безъ рôжницѣ часу (въ день чи въ ночи) выконує безъ проволоки. (1—?)

„CONCORDIA“

ОБРАЗКИ

на преміи для дѣтей

поручає

К. М. Возняк

во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому),“

сотка по **60 кр., 1 зр., 1 зр. 60 кр., 2 зр. 50 кр. и 3 зр.**

(13—?) Такожь

МОЛИТВОСЛОВЫ для дѣтей по 15 кр. ш.
„ „ бôльшѝ 20 кр. ш.
„ „ молодежи 30 кр. шт.

Молитвословы для молодежи

оправнѝ въ полотно съ вытискомъ „Нагорода пильности“ по 35 кр.

Молитвенники народнѝ

по 20 кр. штука.

При замовленяхъ образковъ вы[illegible] зр. ôтсылаю франко. почтенѣмъ

М. Возняк.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѝ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 62. Львôвъ, Субота 4 (16) червня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы рôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ кБиблiотека найзнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. Галицка

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатай вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрацiи часописи „Дѣло" ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" для Австрiи: Для Россiи
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библiотеки": съ дод. Библiотеки":
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . 15 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на четверть року 4 рубл
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50 на пôвъ року . 2 р. 50к.
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницѣ, окрôмъ Россiи:
на цѣлый рôкъ . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библiотеки": на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россiи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ ъ=**ji**, ô, û=**i**, и (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, ѝ (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, ô (на початку слôвъ) = **вi**.

☞ Просимо ПТ. предплатникôвъ, котрй залягаютъ съ предплатою, о выpôвнанье рестанцiй.

Karność musi być, panowie!

Мѣжь надъужитями, якихъ допускалися панове Поляки при послѣдныхъ выборахъ до сойму, першу ролю грали пôдкупства, — якъ се бачимъ майже зъ кождого справозданя выбору. Зъ ôткижь бралися тй, въ гдеякихъ повѣтахъ навѣть дуже великй сумы грошей на пôдкупства та на запоюванье темныхъ выборцѣвъ-селянъ? О скôлько намъ звѣстно, грошѣ тй плыли зъ рôжныхъ жерелъ: по перше, зъ всякого рода фондôвъ диспозиційныхъ, по друге ôтъ самыхъ кандидатôвъ, если тй кандидаты були богатй, а по трете, — и се було головне жерело доходôвъ — зъ додатку до податкôвъ, накладаного на дѣдичѣвъ.

Що такй додатки до податкôвъ накладалися, — на те маємо въ рукахъ автентичный доказъ. Маємъ именно передъ собою литографовану ôтозву маршалка рады повѣтовои въ Станиславовѣ, п. С. Брыкчиньского, запечатану величезною печаткою: „Wydział powiatowy Stanisławowski", и выслану безъ оплаты почтовои, бо на адресѣ стоитъ бѣжуче число урядового дѣловодства и написъ „Urzędowo — sprawa publiczna".

Наводимъ текстъ ôтозвы п. маршалка Брыкчиньского.

Адреса:

L..... Do Przełożeństwa Obszaru dworskiego, na ręce WPana ..... w..... *Urzędowo* (!) *Sprawa publiczna* (!!)

Въ серединѣ:

Wielmożny Panie!

Na odezwę komitetu przedwyborczego z dnia 11 maja b. r. do właścicieli większych posiadłości powiatu Stanisławowskiego wystosowaną, — którą upraszani byli na koszta przy wyborach posła do Sejmu z mniejszych posiadłości konieczne potrzeby przyczynić się pewnym, — **według bezpośrednich podatków obliczonym** datkiem, — uczyniło tej do 43 obywateli powiatu z *całym zaufaniem* (!) przesłanej odezwie — tylko 13-tu właścicieli dóbr ziemskich zadość; — gdy atoli koszta, o których mowa, stosunkowo do agitacyi przez stronę przeciwną nadzwyczaj silnie rozwiniętej, — bardzo mierne, datkami od kilkunastu Panów pokryte być nie mogły, i pożyczką przez komitet zaciągniętą uzupełnione być musiały, — przeto udaje się komitet powtórnie również z całym zaufaniem do tych właścicieli dóbr w powiecie, którzy jeszcze z datkami zalegają, lecz na których gotowość do ofiarności w sprawach krajowych liczyć może, — ażeby do zaspokojenia zaciągniętej w kwocie .... złr. pożyczki przyczynić się raczyli.

W tym celu uprasza komitet uprzejmie W-o pana o nadesłanie na ręce podpisanego przewodniczącego komitetu, kwotę... złotych

S. Brykczyński.

Wielmożny Pan ..... właściciel dóbr w .....

Якъ бачимъ, п. маршалокъ Станиславôвскои рады повѣтовои накладаєна 43 властителѣвъ великихъ посѣлостей додатокъ до безпосереднього податку на цѣли агитацiйнй при выборѣ зъ малыхъ посѣлостей. Той додатокъ выекзеквувавъ п. Брыкчиньскiй ôтъ 13 дѣдичѣвъ, — 30 же дѣдичѣвъ очевидно не признали компетенціи п. маршалка накладати податокъ и его не заплатили. П. маршалокъ затягаєпожичку и другимъ разомъ вже розсилаєургенсъ до дѣдичѣвъ непокôрныхъ и непослушныхъ Его маршалкôвскôй Милости.

Съ великимъ смуткомъ констатуємъ сей сумный фактъ непокôрности и непослушенъства звышь двохъ третинъ дѣдичѣвъ округа „Rządu moralnego" Станиславôвъ-Галичь — видимôй головѣ того Rządu, п. маршалкови Брыкчиньскому. Бо пригляньмось тôлько близше цѣлôй справѣ, а побачимо, що хотяй пôсля законôвъ державныхъ и краєвыхъ п. маршалокъ Брыкчиньскiй не маєправа накладаня податкôвъ, — однакъ пôсля законôвъ „Rząd-y moraln-ого" таке право вповнѣ посѣдає, — тымъ бôльше, що документъ выданый имъ въ формѣ зовсѣмъ легальнôй, — отже и повиненъ кождого дѣдича обовязувати, якъ примѣромъ обовязувавъ въ роцѣ славнои „karności narodowej" — въ 1863-ômъ! Що повысшiй документъ выданый въ формѣ урядово-легальнôй, о тôмъ нема що и говорити: запечатаный величезною урядовою печаткою выдѣлу повѣтового на адресѣ подана „Liczba" и выразно написано: „Urzędowo — Sprawa publiczna". Можливй замѣты непослушныхъ, що се не-урядовый актъ выдѣлу повѣтового, бо § 32 уставы зъ 12 серпня 1866 р. приписує, що всѣ документы репрезентаціи повѣтовои повинни бути пôдписанй еще черезъ двохъ членôвъ выдѣлу повѣтового, бо §. 47 постановляє, що выдѣлови повѣтовому вôльно выдавати ôтозвы тôлько въ справахъ адміністраційныхъ до его обсягу дѣланя належачихъ, а въ §. 23 нема згадки о додаткахъ „на выборы зъ малыхъ посѣлостей", — — всѣ тй можливй замѣты непослушныхъ дѣдичѣвъ не можутъ мати въ нынѣшнôмъ случаю пôдставы, бо предсѣ жаденъ зъ нихъ не схоче поставити п. маршалка Брыкчиньского въ нехорошe и непріятне положенье супротивъ ц. к. уряду почтового, котрый, на случай, еслибъ п. маршалокъ Брыкчиньскiй розсылавъ ôтозву якомаршалокъ окружного комитету выборчого, мавбы до п. Брыкчиньского якусь претенсію о обманьство ц. к. почты, позаякъ посылки комитету выборчого, хочьбы его предсѣдателемъ бувъ и маршалокъ повѣтовый, не суть узнанй за акта урядовй, отже и не мають права ходити ц. к. почтою ex offo; — не на велику вправдѣ суму мавбы ц. к. урядъ почтовый претенсію до Брыкчиньского, а все таки здаєсь на 10 зр. 95 кр. (43 + 30 листôвъ рекомандованыхъ). Такъ отже наведеныхъ повысше замѣтôвъ пп. непослушнй дѣдичѣ не повиннй п. маршалкови чинити, але повиннй узнати ôтозву его документомъ — пôсля законôвъ державныхъ и краєвыхъ вправдѣ нечувано-беззаконнымъ, — за котрый высшй власти можутъ потягнути п. маршалка повѣтового до строгои отвѣчальности, — але пôсля законôвъ „Rząd-y moraln-ого" вповнѣ законнымъ, и повиннй зложити вызначену на нихъ суму до рукъ п. Брыкчиньскогого, щобы заспокоивъ пожичку; — тымъ бôльше повиннй се учинити, що предсѣ въ Станиславовѣ не выбраный посломъ любимый народомъ „антинародовый" дръ Ив. Добряньскiй, але нѣбывыбраный ц. к. староста! Въ виду такого „пекного" — якъ каже Gaz. Nar. — результату, не выпадаєпредсѣ робити п. маршалкови Брыкчиньскому непріятности!...

Нехай пп. непослушнй дѣдичѣ, — дуже сумно, що на 43 есть ихъ ажь 30! — не чинятъ п. маршалкови замѣту, що ôнъ въ мысль § 17. зак. о репрезентаціи повѣтовôй складаєе въ руки намѣстника або его делегата приреченье, що не буде надъуживати законôвъ, а лишь сповняти совѣстно свои обовязки, — бо п. маршалокъ Брыкчиньскiй уважаєсебе — и такъ повинно бути — подвôйнымъ маршалкомъ въ однôй особѣ: маршалкомъ рады повѣтовои и маршалкомъ повѣтового „Rząd-y moraln-ого"; — яко маршалокъ „Rząd-y moraln-ого" накладаєна дѣдичѣвъ додатокъ до податкôвъ, а яко маршалокъ повѣтовый уживаєурядовои печатки выдѣлу повѣтового и користаєзъ добродѣйствъ ц. к. почты...

Karność musi być, panowie, станиславôвскй дѣдичѣ! — *особливо* въ такихъ дѣлахъ, якь выборы зъ малыхъ посѣлостей. „Wyłamywanie się z pod karności obywatelskiej" нѣколи не выходитъ на добре. Отъ колибъ вы всѣ були заразъ на першу ôтозву свого маршалка прислали наложеный на кождого зъ васъ додатокъ до податку, бувбы п. маршалокъ не потребувавъ powtórnie выдавати ôтозвы, — а тымъ самымъ и не булибы мы нынѣ въ можности ставляти „pod pręgierz opinii publicznej" вашу наганы достойну нерадивôсть „w sprawie narodowej". Що бôльше, на вашу нерадивôсть, а на „nadmiar gorliwości" п. маршалка повѣтового запевно зверне теперь увагу и ц. к. Намѣстництво и, кто знає, може васъ дуже покарати тымъ, що по просту скаже вамъ: „Wy, obywatele stanisławowscy, nie warci marszałka nadmiernie gorliwego w używaniu powiatowej pieczątki i wysyłania ex offo *urzędowo-moralnych* dokumentów" — и возьме ôтъ васъ вашого знаменитого маршалка п. Брыкчиньского!... Ось до чого може довести „brak karności w obozie narodowym"!...

Зъ 1848 року.

(Давнй матерiялы до оцѣненя новыхъ заходôвъ около польско-рускои угоды.)

(Дальше.)

„Чехи здаются досыть нашôй справѣ прихильнй бути, якъ емь тое мôгъ повзяти зъ устъ Паляцкого, Шафарика и инныхъ знакомитшихъ мужѣвъ того народу; также и зъ того, що на обѣдъ, якій давъ тутешный губернаторъ, гр. Тунъ (Thun), для Славянъ, мемыслове товариство" въ Станиславовѣ основалося въ цѣли пôднесеня промыслу и земледѣльства, — повинна и задача Матицѣ (§. 2 а.) змѣнитися. Если вылучимо працю, яку приняли на себе три молодшй товариства, то останесь лишь праця наукова для Матицѣ — поле широке и у насъ ще мало управлене. Кому звѣстнй хочь троха трудности накладовй науковыхъ выдань, той не подивуе, що доси у насъ мало на тôмъ поли зроблено. Звычайно такъ буває, що авторъ не тôлько не маєнѣякого доходу зъ свого выданя, але навѣть муситъ понести значный накладъ матеріяльный, котрого нѣколи не ôтбере. Чижь не тутъ причина, що у насъ науковй выданя суть рѣдкостею? У иншихъ народôвъ суть товариства науковй и литературнй, академіи наукъ, котрй розписуютъ нагороды за працѣ науковй и литературнй и выдаютъ ихъ своимъ накладомъ. Мы не маємъ академіи наукъ, не мали еи до недавна и Поляки, не маютъ еи доси Чехи. Отже глядѣмъ, щобъ у насъ Матиця стала такимъ товариствомъ, якъ то були польскй towarzystwo przyjaciół nauk, або ческе королѣвске товариство любителѣвъ наукъ. Въ 1848 р., коли то Русины галицкй мали такъ небогато людей ученыхъ, повстало на I. зъѣздѣ рускихъ ученыхъ 8 ôтдѣлôвъ для рôжныхъ галузей наукъ. Не легко то було въ тыхъ часахъ перевести таку великаньску працю, до якои съ такою ревностею бралися нашй патріоты. Нынѣ однакъ далосьбы дуже много осягнути, колибъ науковй силы Русинôвъ зъорганизувались и получились такъ до научнои працѣ. Теологичный ôтдѣлъ мавбы нынѣ дуже важну задачу удержати въ чистотѣ и поправности нашь обрядъ, нашй церковнй книги и беречи ихъ передъ примѣшками неный языкъ, стала тымъ самымъ безплодною, безхосенною для простого народа, для котрого утворили еи патріоты нашй 40-выхъ рокôвъ. ôттрутила молодшй силы, якй теперь выступали на поли рускои словесности, а утративши многихъ зъ давнѣйшихъ дѣяльныхъ членôвъ, то черезъ смерть, то черезъ выѣздъ за границю, мимохôть стала заумирати. На доказъ того наведемъ найважнѣйшй справы пôднесенй на зборахъ 1864 р., котрыхъ доси Матиця не поладила, а колибъ не змаганя и пожертвованье поодинокихъ нашихъ патріотôвъ и писателѣвъ. народъ ждавбы на те до нынѣ. Такъ мѣжь иншими внесено:

1. розписати преміи на популярну исторію „Галицкого княжества и королевства" [1]), а п. Рачиньскiй призначивъ на се 100 червôнцѣвъ, (про котрй мы нѣгде не находили опôсля згадки);

2. выдати учебникъ для науки спѣву для шкôлъ народныхъ [2]);

3. збирати пѣснѣ народнй съ напѣвами [3]);

4. выдавати популярну часопись для народа и постаратися о розширенье еи на Украинѣ [4]);

5. выдати збôрникъ лучшихъ поезій и повѣстей рускихъ для молодежи [5]);

6. выдати книжку популярну о садôвництвѣ и пчôльництвѣ [6]);

7. занятись выданьемъ рускаго словаря [7]).

Дôйшло до того, що не тôлько не скликувано опôсля загальныхъ зборôвъ, але не було чутки и про засѣданя выдѣлу, не оголошувано справоздань зъ его дѣяльности и понехано всякй выданя. Допервa дво- чи три-лѣтне наклыкуванье въ рôжныхъ часописяхъ, якъ вже мы замѣтили, пробудили нашу стару институцію зъ тяжкого просоня. Допускаємо, що Матиця маетеперь якъ найлучшй замѣры и бажаєсторицею вынагородити занедбанье; однакъ думаємо, що теперь вже не пора ити давною дорогою. Нынѣ треба числитися съ тымъ, що въ часѣ сну Матицѣ повстали новй товариства съ подбôною цѣлею, хочь бôльше спеціяльною, якъ тов. „Просвѣта", „им. М. Качковского" и „Господарско-промыслове въ Станиславовѣ". Належалобъ отже застановитись надъ реформою и такою змѣною статутôвъ, щобы праця литературно-просвѣтна була користнѣйше мѣжь тй товариства роздѣлена, а такожь звернути бачнôсть на гдеякй хибы, якйбы конче треба усунути.

Зъ огляду на те, що тов. „Просвѣтѣ", и „им. М. Качковского" займаются выдаваньемъ популярныхъ книжокъ для народу и мѣжь тыми выдаютъ такожь чимало житій святыхъ и и. книжокъ, котрй причиняются до укрѣпленя вѣры и моральности, „Господарско-про-

---

[1]) Симъ занялася теперь „Просвѣта" и выдала вже 4 части. [2]) Учебникъ такій выдавъ о. И. Шушковскій и п. Кипріянъ, а спѣванники: Юр. Федьковичь, И Воробкевичь и проф. Вахнянинъ (накладомъ „Газеты Шкôльнои"). [3]) Заходомъ пп. Бучиньского, Стефановича, В. Навроцкого, М. Царя, Ив. Франка и и. зôбрано много матеріялôвъ печатаныхъ въ часописяхъ и особныхъ збôрникахъ. [4]) Наука, Руска Рада, Письмо зъ Просвѣты, Батькôвщина — выручили Матицю.

[5]) Дружный Лихварь выдавъ Руску Антологію, а пок. Онишкевичь ставъ выдавати Руску Библiотеку. [6]) „Просвѣта" выдала кôлька книжокъ о господарствѣ. [7]) Словарь нѣмецко-рускій выдавъ Ом. Партыцкій, а руско-нѣмецкій на бôльшій розмѣръ выдаєпроф. Ев. Желехôвскій.

Организація суспôльнои працѣ Русинôвъ.

(Присвячено другому вѣчу народному.)

(Дальше.)

Переведенье въ житье постановъ сего зъѣзду приняла на себе ново-утворена Галицко-руска Матиця. Зъ повысше наведеного подѣлу на выдѣлы видно, якъ широкій зачеркъ дѣяльности вытычено сему литературно-просвѣтному товариству, а треба признати, що якъ на той часъ першого просоня галицкихъ Русинôвъ нашй ученй и любитель рускои просвѣты бралися до дѣла съ великою свѣдомостею нашои народнои самостôйности литературнои и етнографичнои на пôдставѣ живого языка народного рускаго. Розумѣется, що силы були заслабй, за мало було рукъ ще, щобъ одолѣти таку великаньску працю, бо тутъ треба було все ôтъ самого почину зачинати, въ рôжнородныхъ дѣлахъ науки наразъ працювати. А всежь булаôъ Матиця хочь помалу добилась вытыченой цѣли. Змѣнились приязнй Русинамъ часы, товариство спинилось въ своѣй дѣяльности черезъ проволоку въ потвердженю статутôвъ, а до того ще почалась та литературно-языкова блуканина, котра збила Матицю на манôвцѣ. Дня 7, 8 и 9 р. липня 1864 р. ôтбулися другй (а взглядно першй пôсля затвердженя статутôвъ) зборы членôвъ Галицко-рускои Матицѣ, на котрыхъ дармо промовляли пп. Искрицкiй, Осадця, Тороньскiй и и., щобы Матиця въ своихъ выданяхъ держалась народного языка; на дармо пôдносивъ тую саму справу прилюдно въ часописи „Мета" 1865 р. нашь патріотъ Впр. о. Ст. Качала. Матиця понехавши народ-

жи 20 гостями, котріи властивымъ билетомъ запрошенй були, въ нашои секціи тôлько чтырехъ запрошеныхъ було, то есть: одинъ Полякъ зъ Галичины, Валевскій; одинъ Полякъ зъ Пôзнаньского, Цибульскій, литератъ; а насъ двохъ: я и Борысѣкевичь.

Довго въ насъ чекати треба, абы ся розвинувъ такъ якъ ту народовый патріотизмъ. Гвардистôвъ вже коло десять тысячь, пѣснѣ патріотичнй въ устахъ навѣть дѣтей. Гвардисты, особливо студенты, машеруючи, опрôчь музики спѣваютъ хоромъ. Рада народова, котрои предсѣдателемъ самъ губернаторъ Тунъ, нараджуеся надъ важнѣйшими речами краю; а що Чехи по ôтдаленюся цѣсаря зъ Вѣдня до Инсбрука цѣлкомъ зôрвали комуникацію съ министерствомъ вѣденьскимъ, — отожь въ рады обираютъ секціи для справъ такихъ, котріи властиво до рôжныхъ министрôвъ належатъ. Бюрократія тутъ зôвсѣмъ знесена. На Нѣмцѣвъ поукладали найзабавнѣйшй пѣснѣ. Словомъ, Чехи зовсѣмъ ся зачали самй рядити, и тôлько тримаючися династіи Габсбурскои, цѣсаря Фердинанда за крôля свого узнаютъ.

Насъ всѣхъ досыть гречно прияли, а такъ намъ, якъ и академикамъ нашимъ, котріи зъ Вѣдня тутъ попріѣзджали, а котрыхъ 'сьмо для нашои помочи въ Правѣ затримали, повызначали мешканье по приватныхъ домахъ. Я однакже и Борысѣкевичь зôстались-смо таки въ гостиннôмъ домѣ „zum schwarzen Ross“, а то найбôльше для того, що и самымъ сходитися часто выпадае до обрадженя и близько намъ есть до Музеумъ, где ся секціи Збору ôтбуваютъ; але праця такъ велика, що мало коли передъ другови годиновь идеся спати. Доказательствомъ того есть, що першій листъ доперва ôтъ мене читаете, и то, якъ видите, за писаря просивемъ си академика нашого Попеля.

Теперь укладаемо разомъ съ Поляками петицію до Монархи, где межи иншими просимо, ащобы якъ найборше бувъ скликаный соймъ во Львовѣ, складаючійся зъ пôсланникôвъ выбраныхъ черезъ нашь людъ на засадѣ найлиберальнѣйшôй. Въ Вѣдни трудно, щобы передъ нашимъ соймомъ прійшовъ вальный соймъ (Reichslandtag) до скутку, бо и Чехи не мыслятъ передъ своимъ соймомъ посылати депутатôвъ на соймъ вальный до Вѣдня, еслибы въ самôй рѣчи бувъ такій тамъ скликаный. На выпадокъ однакже, еслибы въ нашôмъ краю депутатôвъ на такій вальный соймъ обирали, завше мыслю выступити яко кандидатъ на выборця и на депутата; въ тôй цѣли поручаюся Вамъ, честнй Братя! — Якъ довго ще тутка забавимо, залежитъ ôтъ залагодженя спôльныхъ нашихъ славяньскихъ интересôвъ. Сербы и Кроаты вже на другій тыждень хочутъ до своеи землѣ вертати, бо ся боятъ, чи и такъ вже Мадяры не почали вôйны съ ними; бо Сербы ôторвалися зовсѣмъ ôтъ Мадярôвъ, установили собѣ войводу и патріярху, и власне маe за пару днѣвъ ôтти выйти депутація до Инсбрука до Монархи, съ котровь ся и наша получитъ, абы ся домагати ôтъ найяснѣйшого Пана затвердженя войводы, а решта народôвъ, межи котрыми и мы, правдивои свободы.

Не выставите собѣ, якъ ту въ Правѣ всё пстро и малёвничо выглядае. Опрôчь рôжныхъ унифôрмôвъ гвардій тутешныхъ додайте народовй уборы рôжныхъ Славянъ: Серôбôвъ, Кроатôвъ, Дальматôвъ, Словенцѣвъ, Моравцѣвъ, Полякôвъ — яко Русинъ въ уборѣ Сарматскôмъ выступивъ гр. Стецкій, — а будете мати образъ славяньского колёриту. Кождый Славянинъ одинъ до другого въ своемъ языцѣ промовляе и якось ся розумѣемъ; а най но рôкъ, два, а въ зрозумлѣню одного Славянина съ другимъ здае ми ся не буде вже жаднои трудности. На секціи якъ и въ иншихъ нашихъ бесѣдахъ, такъ съ собовь якъ и съ инными Славянами навѣть и съ Поляками говоримо по руски, якожь и нашіи новіи чи повернені Русины, яко то: Дзѣдушицкій, Стецкій, Поглодовскій съ нами принаймѣ тôлько бесѣдуютъ по руски. На запровадженье Збору, що ся съ великою торжественностею учинило, кождый зо щепôвъ славяньскихъ въ власнôмъ языцѣ мавъ мову. Въ нашôй руско-польскôй секціи выбранй були на мовцѣвъ съ стороны Полякôвъ князь Любомирскій, съ стороны нашои я; але що въ день запровадженя 2-го червенця — запевне що-мь цѣлу нôчь не спавъ — раптомъ емь заслабъ, промовивъ за мене коротко Борысѣкевичь.

Дякувати то Богу, що-сьмо тутъ приѣхали, бо доперва теперь неяко пôзнали своихъ братей-Русинôвъ Славяне и чей борше буде и свѣтъ о насъ знати. Для того тежь, хоть бысьмо нѣчо навѣть бôльше тутъ не зыскали, то вже той великій для насъ пожитокъ, що сталисьмо яко нарôдъ самоистный.

Много намъ однакже ще потреба працювати, абы нашая милая руская народовость такъ ся розвинула и вздвигла, якъ ту ческая. Тому прошу и взываю Васъ, вправляйтеся, кôлько лишь можете, въ рускôмъ; бесѣдуйте межи собовь по руски, призвычайте дѣти Вашй до такъ милого и ôтъ Славянъ улюбленого языка; таже то не тôлько вымагае ôтъ насъ милость до народовости, але и власный пожитокъ, бо якъ видите въ укладôвъ нашихъ, урядники мусятъ по руски говорити и писати, але тежь и повное для Вашихъ дѣтей отворилося поле, где намъ вже не будутъ на завадѣ чужіи насланники. Я тутъ черезъ короткій часъ такъ емь привыкъ до нашои миленькои мовы, що коли де приходитъ часомъ по польски говорити — рускй ми ся слова мѣшаютъ, и въ самôй рѣчи встыдатися мусимо, и съ трудностею приходило намъ ôтповѣдати, коли намъ нашіи противники закидали, що якъ мы можемо признаватися до рускои народовости, коли навѣть власного языка не вмѣемо и въ власныхъ домахъ, особливо у священикôвъ, по польски говорити звыклисьмо. Длятого еще разъ взываю Васъ и заклинаю на Бога, покиньте той звычай такъ для нашои народовости згубный и для нашого власного добра шкодливый и най въ Вашихъ домахъ иншая мова не постане, якъ нашая руска, най Вашіи дѣти съ матернымъ молокомъ высисаютъ замилованье до любои нашои народовости и нашого надъ всѣ славяньскй краснѣйшого языка. Не выставите собѣ, що насъ ту працѣ коштуе въ бороненю народности. Взбудилисьмо ю тутка зо сну пятьсотлѣтного, найже она ся съ силовь взмагае, живѣть и управляйте ею усуваючи хотьбы съ трудностею приходило, завады и перешкоды, котріи на дорозѣ народовости нашои стоятъ. Най жаденъ день не мине, въ котрôмъ бы Вашй дѣти поступку въ языцѣ рускôмъ не учинили; не говорѣтъ инакше до нихъ, якъ лише по руски, абы ся до того языка призвычаили; прецѣнь и на наученье ся инныхъ языкôвъ досыть имъ ще часу зôстане. Не тôлько Поляки намъ закидали, але и Чехи ся намъ дивуютъ, що такъ нашь языкъ занедбалисьмо. Жичивбымь собѣ, щобы всѣ нашй, особливо священики, въ Правѣ були, абы ся навчили шанувати и любити свою народовôсть, якъ ту кождый зъ славяньскихъ народôвъ, хоть анѣ такъ историчныхъ анѣ такъ великихъ — пятьнайцять миліонôвъ — свою народовôсть любитъ. Серôъ, Кроатъ, Словачикъ и т. п. не питае, чи го Чехъ або Русинъ розумѣе, ôнъ тôлько своимъ языкомъ мовитъ, хоть маe способнôсть и иншимъ языкомъ съ другимъ ся порозумѣти. Длячогожь тôлько нашй Русины не тôлько съ Полякомъ, але навѣть самй съ собовь по польски або по нѣмецки бесѣдуютъ?

На Зеленй свята мыслимо нашу службу Божу целебрувати въ старожитнôй ческôй церквѣ Кирила и Метода. Академики (рускй зъ Вѣдня *Ред.*) приготовуются со спѣвомъ и Чехи ся самй тѣшатъ, що по славяньски по кôлькасотъ лѣтъ зновъ чути будутъ литургію.

Я хоть недавно ôтдаленый ôтъ Васъ, чую великую тугу за краемъ нашимъ, и щобы Богъ давъ, абы якъ найборше нашй тутъ интереса залагодити и ôтси выѣхати; до того такъ ту дорого, що ся мôцно обавляю, абы мои запасы ще на мѣсци не вычерпалися. Що тежь тамъ моe Шкло[1]) робитъ; що тамъ наша „Рада Народова“ Яворôвска? Бôйтеся Бога, утримуйте ею, нѣжь самъ приѣду, що сподѣваюся за сѣмь, ôсѣмь днѣвъ наступити повинно. Сподѣваюся также ще до Васъ хоть оденъ листъ написати. Еслибы Вы хтѣли ми ôтплатити ветъ-за-ветъ, то пишѣтъ пôдъ адресовь: „Gasthaus zum schwarzen Ross“. До боршого взбудженя патріотизму рускаго залучаю Вамъ пару пѣсень ческихъ.[2])

Але, але, еслибы тамъ зачали формувати гвардію, уважайте, прошу Васъ, щобы тая була чисто руска; коменду руску маe уложити Стецкій, давный полковникъ козацкій. Дзѣдушицкій повѣдае, що якъ тôлько пріѣде до дому, запровадитъ заразъ у себе гвардію рускую, козацкую.

Кôнчу мôй листъ, бо такъ менѣ, якъ мому академикови вже ся хоче спати, бо то вже трета година по опôвночи, а вчора и оногда также ся борше не пôшло спати.

Честный Стефане! Той листъ перечитавши ва Радѣ, если ще екзистуe, также иншимъ священикамъ, а именно брату мому, ôтошлѣть умысным чоловѣкомъ до Старичь або до Курникъ до кс. Кечуры.

Поздравляючи Васъ найсердечнѣй поручаюся Вашôй памяти и Вашôй молитвѣ — Вашь щирый пріятель *Гр. Г.* — Прага 9-го Червеньця 1848. (Пôдписъ и дата власноручнй).

P. S. (*написане власноручно*): „Нашихъ професорôвъ[3]) взываю, абы всёи силы приложили до научення ся языка нашого, бо по вакаціяхъ запевне наступитъ вже регуляминъ на засадѣ нашихъ обопôльныхъ укладôвъ що до шкôлъ. Нѣмчизна запевне возьме въ лобъ, и тôлько буде для тыхъ, котрй хочутся языка того вчити; за тое кôлько ся лишь дасть, будутся запроваджувати науки языкôвъ славяньскихъ, розумѣеся, при языкахъ нашихъ головныхъ: рускôмъ и польскôмъ. Заразъ по моемъ поворотѣ до нашого краю запроектую во Львовѣ комисію до организованя шкôлъ народныхъ и до уложеня книжокъ въ народовôмъ языцѣ.

Мы теперь власне радимо, якій бы способъ найлекшій бувъ, абы усунути вплывъ бюрократіи на выборы нашіи до сойму въ Львовѣ, о котрый, якъ емь высше сказавъ, маемо Монарху нашого якъ въ найкоротшôмъ часѣ скликати (? *Ред.*), а котрого заданьемъ буде уложити право выборове. Добре бы було, мои любиміи Братя, абысьте вже теперь остерѣгали людей ôтъ бюрократôвъ, — бо вѣдомо Вамъ, якъ дуже нашь людъ по селахъ звыкъ вѣрити урядникамъ циркуловымъ. Боже заховай, абы людъ ся бунтувавъ, але абы ся освѣтивъ, якъ дѣлати маe, абы наша народовôсть ся взнесла и абы нашіи колись були щасливіи. — Еще разъ, будьте правдивыми Русинами! *Гр. Г.*

(*Конець буде.*)

покликаныхъ або влои волѣ людей, а навѣть взятися за выдаванье часописи церковнои. Ôтдѣлъ правничій мôгбы занятись не тôлько выданьемъ и обясненьемъ давныхъ памятникôвъ руского праводавства, але й нынѣшныхъ законôвъ державныхъ и краевыхъ, тай уложеньемъ терминологіи правничои и въ тôй цѣли вôйти въ порозумѣнье съ „Кружкомъ Правникôвъ“ и притягнути численныхъ рускихъ юристôвъ, адвокатôвъ и професорôвъ права. Ôтдѣлъ философіи и наукъ природныхъ найшовбы нынѣ такожь добрй силы, котрй моглибъ съ хôсномъ трудитись для науки рускои, розслѣдити на основѣ приповѣдокъ, казокъ, пѣсень и и. свѣтоглядъ руского народу, выслѣдити край нашь пôдъ взглядомъ плодôвъ и геологичнымъ, занятись збираньемъ матеріялôвъ дотычныхъ и постаратись о научнй дѣла о тыхъ предметахъ въ языцѣ рускôмъ. Дуже важный бувбы ôтдѣлъ исторично-географичный. Доси не маемо нѣ исторіи, представляючои цѣлый образъ рускои минувшости, нѣ географіи, нѣ етнографіи, нѣ статистики руского краю; многй матеріялы историчнй, лѣтописи, записки и т. и. ще не выданй, богато треба бы ще зôбрати, выслѣдити, описати. Силы единиць до такои працѣ за слабй,— бо тутъ треба засобôвъ грошевыхъ и сполученя цѣлои громады фаховыхъ людей. Утворилось передъ двома роками руске археологичне товариство у Львовѣ, але мы не подыбали нѣгде справозданя о его дѣяльности и успѣхахъ. Ще на I взѣздѣ рускихъ ученыхъ предкладавъ крыл. А. Петрушевичь утворити руске историчне товариство и археографичну комисію. Думаемъ однакъ, що нема потребы роздробляти силъ нашихъ на закладанье що разъ новыхъ товариствъ, а теперь коли ôтъ Матицѣ переняли значну часть роботы згаданй вже три новй товариства, моглабъ она принятись за таку задачу. Належало бь тôлько притягнути новй свѣжй силы фаховй, а коли суть историки рускй, котрй можуть трудитись для кракôвскои академіи наукъ, то моглибъ найтись и люде готовй до такои працѣ въ исторично-географичнôмъ ôтдѣлѣ Матицѣ. (*Дальше буде.*)

Олегъ.

---

[1]) Въ Шклѣ пôдъ Яворовомъ Гр. Гинилевичь бувъ тогды приходникомъ.

[2]) Тй пѣснѣ гдесь загинули.

[3]) Мова ту о професорахъ головнои 4-клясноi школы (Hauptschule) въ Яворовѣ, где тогды съ выняткомъ директора Скурского, всѣ прочй учителѣ були Русины (Красицкій, Муссаковскій и Лещиньскій).

Банкъ краевый.

(*Конець.*)

Реасумуючи се, що мы повысше навели, хочемо сказати ще кôлька слôвъ о значеню банку краевого для „краю“ въ загалѣ, — а для нашого народа, нашихъ мужикôвъ-хлѣборобôвъ въ особенности. Мусимо супротивъ сего банку тымъ бôльше станути на становиску нашого селяньства, позаякъ зъ однои стороны самй его иниціяторы на першôмъ мѣсци помѣжь цѣлями банку ставлятъ подвигненье рôльництва краевого, а зъ другои стороны селяньство наше становитъ головну, велику верству нашого народа.

Для кого заложеный сей банкъ, по що его закладаютъ? — Судячи зъ исторіи его закладинъ, ходило и повинноbы було ту ходити передовсѣмъ о упадаюче дрôбне рôльництво; вказавъ на се вже дръ Добряньскій въ своѣй бесѣдѣ. Тымчасомъ зъ статутôвъ банку бачимо, що пожички гипотечнй, котрй ôнъ буде давати, будутъ переносити неразъ суму 50.000 зр., що отже такій банкъ не дуже радо схоче удѣлювати дрôбнѣйшй пожички, и въ найлѣпшôмъ разѣ лишь небогато озыратися буде на малй пожички. Дальше читаемъ въ III-ôй точцѣ звѣстного меморіялу п. Вротновского, що дрôбна власнôсть буде допущена до кредиту лишь черезъ посередництво локальныхъ финансовыхъ институцій громадъ и повѣтôвъ, — а выдаванье облигацій комунальныхъ вказуе намъ также дуже выразно, що банкъ далеко радше волитъ мати дѣло съ громадами и повѣтами, яко такими, нѣжь впростъ съ дрôбными клiентами. Поминаемъ вже высше наведене, характеристичне внесенье гр. Ген. Водзицкого. Що банкъ сей, подôбно якъ иншй, озырався на свое безпеченьство, що числится докладно съ обставинами, сего бы ему не можна за зле брати; банкъ банкомъ, а яко такій муситъ уникати стратъ, муситъ дивитись за певною гипотекою и оглядатись за користными (для себе) условіями, за всякими привилеями (якъ на пр. стяганье довгôвъ безъ позву). Тôлькожь такъ зъ повысше наведеныхъ точокъ, якъ и зъ дуже обширнои програмы ôтдѣлу чисто-банкового (о котрôй въ мемор. п. Вротн., крôмъ о облиг. комунальныхъ, нѣчого близшого не находимъ, а котра въ статутахъ обôймае 12 точокъ) бачимо, що банкъ сей дуже много займатись буде операціями, при котрыхъ ходитъ або выключно або далеко-переважно о спорый зыскъ, менша вже о те, чи рôльництво при тôмъ споможеся, чи нѣ. Зыскъ такій запевнюе банкови такожь майже неограничена порука (гарантія) краю, порука, будь що будь, дуже ризиковна, але для банку дуже користна.

Чи „край“ на тôмъ банку добре выйде чи нѣ, се буде залежати въ части ôтъ случаю, въ части ôтъ доброго и справного веденя дѣлъ банку. Але що певно, то се, що новый банкъ можe принести лишь дуже небогато користи дрôбнымъ рôльникамъ и то если схоче.

Однôй, невеликôй частинѣ мужикôвъ, гдеякимъ повѣтамъ и громадамъ, буде банкъ безпереченно користный. Але чи зможе ôнъ, при звѣстныхъ ôтношеняхъ нашого краю, статись дѣйстно такою всѣхъ розбуджаючою принукою, bodźcem, якъ се теперь говорится? Дуже справедливо замѣтивъ бувъ дръ Добряньскій въ своѣй бесѣдѣ, що проектъ банковои комисіи майже зовсѣмъ не увзглядняе ôтношень селяньства; дуже справедливо вказавъ ôнъ на велику хосеннôсть товариствъ задатковыхъ для промыслу, а касъ пожичковыхъ громадскихъ при выкупнѣ обтяженыхъ грунтôвъ селяньскихъ, пôдносячи яко блискучій примѣръ сеи хосенности дѣяльнôсть касы громадскои въ Пôдберѣзцяхъ коло Львова*). Правда, скажутъ намъ, що банкъ може улекшити и прискорити дѣяльнôсть громадскихъ касъ, спомагаючи ихъ фондами, але намъ здаeсь, що се буде и може мати мѣсце лишь въ выняткovыхъ, рѣдкихъ случаяхъ.

Вмѣсто тратити часъ на операціяхъ на велику скалю, далеко лѣпше булобъ займитись урядженьемъ всюды касъ громадскихъ и повѣтовыхъ. Школа и каса громадска повиннôбъ всюды закладатися, нѣмъ прійде часъ на иншй дальше сягаючй реформы, нѣмъ прійде часъ для дѣйстно користнои, обширнои дѣяльности великихъ банкôвъ. Пригадаймо собѣ лишь, якй сй нашй краевй ôтношеня?.. Добре то говорити, що банкъ розбудитъ иниціятиву приватну, добре то говорити о посередництвѣ повѣтôвъ. Що се таке сй нашй повѣты, цѣла наша автономія? По повѣтахъ господаруе шляхта; громады нашй упадаютъ пôдъ тягарами; начальство громадске деморализуеся, вôйты уважаются неразъ орудіями або агентами rządu moralnego, на пр. при выборахъ; шкôлъ або нема, а тй, що суть, дуже часто

*) Каса ся выкупила всѣ грунты, котрй були задовженй, а навѣть выставленй на лицитацію банкомъ рустикальнымъ; грунты сй администрувала потôмъ громада такъ довго, поки не ôтобрала довгу, почѣмъ звертала ихъ властителеви.

надъуживаются на филіи oświaty „narodowej“, вмѣсто бути розсадниками правдивои просвѣты; всюды бачимо одну полонизаційну змагання, покрыту недостаточно лишь пустыми фразами. А „край“ тымчасомъ бересь закладати великій банкъ!.. Чижь можна ту повѣрити, щобы банкъ сей мôгъ — если навѣть схоче — розвинути хосенну дѣяльнôсть?.. Чижь при звѣстнôй господарцѣ повѣтовôй, при звѣстнôмъ стремленю, влазити всюды, де сего найменше треба, съ intencyami narodowemi, можна повѣрити въ „розбудженье иниціятивы приватнои“, „подвигненье краєвого рôльництва“?.. Поминаємъ вже се, що поки не уможливится селянамъ нашимъ яка-така людска екзистенція, поти закладины банкôвъ будутъ выглядати впростъ на иронизованье тяжкого упадку нашихъ селянъ...

Мы не запôзнаємъ хосенности доброго банку. Мы можемо навѣть смѣло поручити нашимъ селянамъ, задовженымъ въ банку рустикальнôмъ, конверзію ихъ довгôвъ на довги въ банку краєвôмъ, вже хочь бы зô взгляду на дуже низькій процентъ, — очевидно, если тôлько при тôмъ самъ банкъ краєвый не схоче робити трудностей. Краєвй капиталисты будутъ могли дуже користно и безпечно льокувати свои капиталы въ листахъ заставныхъ банку краєвого. Тôлькожь все те не управняє еще представляти банку, яко всѣхъ и вся спасаєму институцію „краєву“, не звôльняє еще ôтъ иншихъ, о много хосеннѣйшихъ заходôвъ около пôднесеня селяньства. Просвѣта, усуненье съ порядку дневного всякихъ непотрѣбныхъ, зовсѣмъ не-краєвыхъ intencyj narodowych, строга контроля господарки повѣтовои и краєвои, — выстарчаюча помôчь краєва, тамъ где она дѣйстно потрѣбна, якъ на пр. запомоги въ часѣ неурожаѣвъ, регуляція рѣкъ и пр., — ôтповѣдне и справедливе переведенье комасаціи грунтôвъ, ревизія сервитутôвъ, асекураціи противъ елементарныхъ шкôдъ, сгисле выконуванье законôвъ. поправа законôвъ несправедливыхъ, — hic Rhodus, hic salta, — тымъ передовсѣмъ панове займѣтся, а тогды буде користь и зъ банку. Маємо право домагатись ôтъ васъ сего, робити васъ за все лихо отвѣчальными, — тымъ бôльше, що всюды самй пхаетесь, всюды насъ вытискаете. Усуньте дѣйстнй причины лиха, займѣтся щиро народомъ, вмѣсто туманити poczciwy ludek и свѣтъ свѣдомо пустыми фразами, обѣцювати єму золотй горы, кривдячи єго въ дѣйстности безъ милосердія.

Якъ бачимо, годѣ доглядѣтись въ новôмъ банку якихъ бôльшихъ користей для нашого селяньства и маломѣщаньства. Станъ фактичный на довго еще мабуть остане той самый. Поки-що треба у насъ усилити дѣяльнôсть по повѣтахъ и громадахъ, слѣдуючи примѣрови гдеякихъ дальше поступившихъ громадъ. Интелигенція наша може при тôмъ знайти широке поле до попису, — а спеціяльно що до духовеньства, то не зашкодитъ ту пригадати еще разъ примѣръ Ирляндіи, где именно духовеньство сталось дѣйстною єдиною опорою вповнѣ вывлащеного селяньства, — просвѣчає єго, терпитъ и працює съ нимъ разомъ... Великй банковй институцій намъ покищо злишнй.

Але чимъ оправдати цѣлу сю велику реклямy, съ котрою банкъ краєвый закладаєсь?.. По що-жь то представляются закладины сего банку въ всѣхъ польскихъ часописяхъ яко фактъ надъзвычайно важный? — Чижь всѣ тй, що такъ о тôмъ банку выражаются, що добачаютъ въ нѣмъ навѣть заповѣтъ якоись новои, щасливои еры, — дѣйстно переконанй о всѣмъ тôмъ, що кажутъ, а головно о тôмъ, що банкъ дуже много причинится до економичного пôднесеня „краю“ т. є. значилобы: всѣхъ єго верствъ?.. Зъ ôтки ся згода мѣжь польскими органами, безъ рôжницѣ партій?

Fecit — cui prodest, каже приповѣдка. Треба факты брати въ звязи съ иншими фактами. — §. 63-ій статутôвъ банку призначує доходы банку (по якôмсь часѣ) до розпорядимости sejmowi krajowemu. Меморіялъ п. Вротновского говоритъ мѣжь иншимъ о bogactwie narodowem, о przy[illegible]zaoch[illegible]losach Ojczyzny. Пригадуєсь намъ мимо[illegible]ои лит[illegible]даючи дрови Добрянскому, заикнувся щловѣкольвôвскій посолъ заразъ на початку о тôмъ, що нашъ бесѣдникъ не выступивъ противъ банку за для тыхъ причинъ, на котрй покликався, але зъ политичного взгляду, бо анѣ ôнъ (дръ Д.), анѣ єго товаришѣ небудутъ мати вплыву на сей банкъ... Яке наивне признанье! Отжежь Русины зъ горы ôтъ вплыву — и нагляду — на банкъ выключаются! — Читаючи панегирики польскихъ газетъ, напотыкаємось (на пр. въ такôмъ на позôръ echt-лояльнôмъ „Часѣ“) за кождымъ словомъ такожь на bogactwo narodowe, interesa narodowe, Ojczyznę... Наведенй подрôбности поясняютъ намъ трохи властиве значенье банку, поясняютъ всю сю голосну реклямy. Отъ на пр. въ 1863-ômъ р., — яку бы то були мали народовй панове выгоду, єслибъ такъ були мали народовый... чи тамъ „краєвый“ банкъ. А якъ розумѣти въ фирмѣ банку слово „краєвый“, на се выстане собѣ пригадати наведеный высше §. 2-ій.

Банкъ буде оперувати на велику скалю, буде тягнути великй зыски, — рускій (и мазурскій) мужикъ ручитъ за благоденствіе банку... Выдѣлъ краєвый укрывавъ свого часу досыть довго дефицитъ, мимо всѣхъ люстраційныхъ комисій... Признаємось, що дуже интересни думки переходятъ черезъ умъ, пригадуючи собѣ всякй такй и подôбнй подрôбности. Мимоволѣ пригадуются намъ и — gwardja narodowa, и секундогенитура, и kółka rolnicze, и Macierz, и komytet narodnoho wydawnyctwa, — sejm krajowy, rady powiatowe, Länderbank... Мимоволѣ пригадуєсь намъ горяча оборона Länderbank-у въ „Czas-ѣ“ противъ „Reform-ы“, держана въ тôмъ дусѣ, що для przyszłości Ojczyzny конче треба, щобы Поляки мали грошѣ.

Русинôвъ въ соймѣ вже такъ якъ нема, все въ польскихъ рукахъ — банкъ народовый готовъ. Теперь прійдесь Полякамъ (въ дальшôмъ розвою pracy organicznej w galicyjskiej „Polsce“) подумати хиба о пôднесеныхъ вже минувшого року и въ „Gaz. Narod.“ и въ сôймовôмъ польскôмъ „Колѣ“ идеяхъ дра Ясеньского, à la „pal mn w łeb maczugą“, або: „gazety ruskie należy konfiskować 25 razy, raz po raz, a potem da capo al fine“. Не наша воля. Нашъ мужикъ муситъ на все се дивитись, „ручити“, платити.

Отсе властиве, що такъ скажемъ, ядро значеня банку. Яко найновѣйшу вѣдомôсть нотуємо еще, що дня 2 липня с. р. отворюєсь банковый ôтдѣлъ краєвого банку.

Оповѣстка.

Выдѣлъ краєвый королевства Галичины и Володимиріи съ великимъ княжествомъ Краковскимъ подаєсимъ до загальнои вѣдомости, що д. 2 липня с. р. зôстає отвореный Банкъ краєвый, именно ôтдѣлъ банковый, вказаный въ §. 2 буква B. статута. Близшй подрôбности въ тôмъ взглядѣ подадутъ осôбнй оголошеня Дирекціи Банку краєвого.

Во Львовѣ д. 15 червня 1883.

Маршалокъ краєвый:
Дръ Николай Зыблікевичь в. р.
Членъ Выдѣлу краєвого:
Дръ Іосифъ Верещиньскій в. р

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*На послѣднôмъ сегорбчнôмъ засѣданю трибуналу администраційного*) запало рѣшенье, котре може послужити цѣкавымъ объясненьемъ громадскои ординаціи выборчои въ Галичинѣ. Основуючися на §. 14 ординаціи выборчои для громадъ, котрый признаєсвященикамъ, урядникамъ, учителямъ и т. п. право голосованя въ першôмъ колѣ, безъ взгляду на то, чи и якій тй особы вплачуютъ податокъ, прійнявся майже въ всѣхъ галицкихъ громадахъ звычай, що въ списѣ выборцѣвъ при именахъ тыхъ осôбъ не выражаєся приписаного имъ въ громадѣ податку и не лочисляєся єго до загальнои сумы податку, на основѣ котрои переводится подѣлъ выборцѣвъ на 3 кружки. Одинъ зъ выборцѣвъ пôднесъ зъ того поводу при послѣднôмъ выборѣ въ Дрогобычи замѣтъ, що таке поступованье єсть нелегальне и що черезъ тую манипуляцію складъ всѣхъ кружкôвъ выборчихъ муситъ выпасти инакше, наколибъ кождому выборцеви приписувано оплачуваный въ громадѣ податокъ, бо въ такôмъ случаю многй особы, що входятъ до першого кружка мусѣлибы зайняти мѣсце въ другôмъ кружку выборчôмъ. — Трибуналъ администраційный выслухавши дня 31 мая с. р. заступника выборця, що внѣсъ жалобу, рѣшивъ, що дотеперѣшна практика єсть нелегальна и що аналогично процедурѣ, яка має мѣсце въ другихъ провинціяхъ Австріи, повиннося кождому выборцеви дописувати оплачувану въ громадѣ суму податкôвъ.

(*Польпшенье дотаціи дефицієнтôвъ*), котре було предметомъ резолюціи, внесеной передъ самымъ закрытьемъ рады державной, поступило вже одинъ крокъ напередъ. — Отвѣтво резолюціи, котра домагаєся, щобы правительство еще передъ наконечнымъ полагодженьемъ справы конгруы духовеньства, прійнялося за провизоричне получшенье дотаціи дефицієнтôвъ, выдало министерство вѣроисповѣдань въ порозумѣню съ министерствомъ финансôвъ препорученье до намѣстництва и управительствъ краєвыхъ, щобы въ всѣхъ увзгляднення достойныхъ случаяхъ признавано полѣпшенье пенсій дефицієнтôвъ, — взглядно ставляно ôтповѣднй внесеня министерству. — Министерство зарядило именно вже давнѣйше, що намѣстництва можутъ призволяти на пôдвышшеня тôлько до высоты 315 зр. а. в., а рѣшенье що до пôдвышшень до 420 зр. застерегло собѣ министерство. Щобы тій провизоричнй пенсій священичй ефектуовати, ôткрыто кредитъ додатковый на 2-е пôврôче 1833 р. до высоты 35—38 тысячѣвъ зр., — бо пôдвышшеня пенсій въ загалѣ тôлько за 2-ій пôврôкъ будутъ признаватися. — Заразомъ заявило министерство, що буде старатися найлихше дотованымъ приходникамъ, о скôлько се лишь буде можливымъ, давати сего року бôльшй запомоги.

(*Законъ о регуляціи гôрскихъ рѣкъ*), котрого проектъ выжидае поки що въ архивахъ рады державнои ухвалы парляментарного тѣла, а вѣроятно въ найблизшôй сесіи палаты послôвъ прійде на порядокъ дневный, маєособливо зô взгляду на гористй краѣ монархіи велику досяглôсть економичну. — Пôдъ взглядомъ юридичнымъ становитъ сей законъ якъ и всѣ другй законы административной натуры розширенье принципу вывлащеня, бо признаєвластителеви грунту взглядно предприемству интересованому правильнымъ ôтплывомъ воды право, и *на сусѣдныхъ грунтахъ* ставляти будôвлѣ и загаломъ предприймати мѣры, щобы уможливити правильнôсть ôтплыву гôрскои воды. — Слабою стороною проекту єсть то, що ôнъ *не высказуе обовязку* предприймати роботы потрѣбнй до переведеня регуляціи, — бо въ браку примусу не кождый буде користався зъ добродѣйствъ закона, но пожитокъ єго не дасться заперечити, если зважится, що заможнй особы поодинокй, чи товарыства будутъ мали можнôсть переводити регуляцію. — Що правительство въ предложенôмъ проектѣ не высказало засады примусу, котра въ нынѣшныхъ часахъ выглядалабы може драконьскою, дасться легко зрозумѣти, коли зважимо загальный економичный станъ, котрый зъ однои стороны не дае можности кождому поодинокому властителеви взятися за регуляцію гôрскихъ рѣкъ, зъ другоиже стороны и держава сама не розпоряжаєфондами, котрй бы позволили єй сповнити мисію субсидіярнои помочи.—Наше правительство не могло въ тôй справѣ зайняти такого становища якъ пр. французке, котре выступаєяко предпринимець и на цѣли переведеня регуляціи маєдо диспозиціи фондъ 220 мілiонôвъ франкôвъ. — У насъ матеріяльна спôвучасть державы може бути дуже маленька, бо обмежалабыся на суму 500.000 зр. рôчнои допомоги и тôлько на случай, колибъ законъ о фондѣ меліораційнôмъ, котрого проектъ ôтъ 2 лѣтъ залягаєвъ палатѣ послôвъ, бувъ наконечно ухваленый.

(*Робôтникъ фабричнй*) въ Фльоріндорфѣ въ числѣ 805 запереставали по донесенямъ газетъ робити, подаючи за причину обстоятельство, що мусятъ працювати бôльше якъ 12 годинъ.—Въ Вѣдни ведеся сильна агитація за стрейкомъ межи помôчниками пекарскими, котрй на недавно ôтбутôмъ згромадженю, що числило близько 2000 участникôвъ, съ ентузіязмомъ принимали завôзваня до ôтказаня въ роботѣ.

(*На покрытье коштôвъ коронаційнои мисіи въ Москвѣ*) має правительство зажадати ôтъ спôльныхъ делегацій, котрй зберутся въ жовтню до Вѣдня, додаткового кредиту. Кошта посольства выносятъ пôсля информацій N. fr. Presse, за котрою сю вѣсть подаємъ, 60.000 — 70.000 зр.

(*Сôймъ шлескій*), котрый зачавъ нарады дня 28 мая, скôнчивъ дня 12 червня майже зовсѣмъ незамѣтно свои засѣданя. — Загальный спокôй сеи сесіи перервала тôлько дискусія надъ новелею шкôльною. — Соймъ препоручивъ выдѣлови краєвому, щобы застановився надъ вліяньемъ шкôльнои новелѣ и въ слѣдующôй сесіи здавъ зъ того справу.

(*Розпорядженье выконуюче до новель шкôльнои*) саме що явилось зъ печати и становитъ предметъ живои дискусіи въ газетахъ, котрй ôтповѣдно свому становищу видятъ въ нѣмъ то добрй то лихй стороны. — Близше оцѣненье сего розпорядженя подамо для браку мѣсця пôзнѣйше.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. Дневники берлиньскй широко розписуются о новôмъ правительственнôмъ проектѣ церковнôмъ. Дневники либеральнй то выступаютъ противъ проекту, то знова мовчатъ дипльоматично. „Nat. Ztg.“ пише, що правительство пруске зложило оружіе передъ папою, а „Germania“ жадае радикальнои ревизіи законôвъ маєвыхъ. Комисія прускаго сойму до новель церковно-политичнои ôтбула вже перше свое засѣданье, на котрôмъ министеръ горячо боронивъ новель, а послы зъ центрумъ застереглися, що новеля все таки ихъ не вдоволяє и що цѣль ихъ заходôвъ и на дальше буде — органична ревизія всѣхъ „уставъ маєвыхъ.“

Причиною, для чого Беннингзенъ, знаный провôдникъ либералôвъ нѣмецкихъ зложивъ онога оба свои мандаты: до рады державнои и до сойму прускаго, має бути не справа церковно-политичнои угоды, на котру Беннингзенъ буцѣмъ то згоджуєсь въ суперечности до цѣлои своеи партіи, але — якъ доноситъ „Frankfurter Ztg.“ справа буджетова. Якъ звѣстно, кн. Бисмаркъ зажадавъ ôтъ рады державнои, щобъ закинула дотеперѣшный звычай ухвалюваня буджету державного що року, але щобъ сейчасъ теперь ухвалила буджетъ на два роки, 1884 и 1885. Розумѣєся, що поступовцѣ и либералы побачили въ тôмъ домаганю зовсѣмъ недвозначный намѣръ кн. Бисмарка — пôдкопати и такъ уже не велике значене парляменту въ Нѣмеччинѣ. Провôдникъ поступовцѣвъ, посолъ Рихтеръ, хотѣвъ передъ другимъ читаньемъ правительственного предложеня заложити бодай енергичный протестъ противъ такого поступованя. Натомѣсть Беннингзенъ бувъ переконаный, (а може тôлько дався переконати), що кн. Бисмаркъ въ послѣднôй хвили самъ ôткличе свое предложенье и для того уговоривъ Рихтера, щобъ ôнъ не вносивъ свого протесту. Рихтеръ послухавъ Беннингзена — предложенье правительственне зôстало приняте въ другôмъ читаню. Очевидна рѣчь, що по такôй помилцѣ не оставало и Беннингзенови нѣчого, якъ выступити зъ парляменту.

Сербія. Зъ Бѣлгороду доходятъ глухй вѣсти о розрухахъ въ полудневôй части Сербіи. Народъ повставъ противъ органôвъ правительственныхъ; окружный начальникъ змушеный бувъ утѣкати и зареквирувавъ ôтъ министра войскову помôчь.

Альбанія. Порта мала выдати наказъ своимъ генераламъ, высланымъ для усмиреня повстаня альбаньского, щобъ не тратили часу на укладахъ съ Альбанцями, але якъ найскорше старалися оружіемъ придавити повстанье. Головный начальникъ турецкій Гафизъ-баша, котрый спѣшивъ съ сильнымъ ôтдѣломъ до Тузи для высвобожденя иншого турецкого ôтдѣлу, обскоченого повстанцями, попався и самъ въ лапку и середъ гôръ зôставъ обляженый повстаньскими масами.

НОВИНКИ.

— **Справоздань зъ послѣдныхъ выборôвъ** одержали мы вже доси значне число. Многй зъ нихъ мы вже помѣстили, прочй мы будемо мѣстити такъ скоро, на скôлько лишь стане вôльного мѣсця. Справозданя зъ выборôвъ маютъ не лишь хвилеву вартôсть, але — смѣло се кажемъ — историчну. Для найблизшои будучности суть они тымъ важнй для загальнои справы, що зъ нихъ дасться вывести наука на поступованье рускихъ комитетôвъ выборчихъ при будучихъ выборахъ, показуючи, яку слабу сторону мавъ кождый округъ выборчій, — а крôмъ того, подаютъ они нашимъ посламъ важный матеріялъ, котрымъ можутъ при догôднôй случайности покористуватись въ соймѣ.

— **„Заря“ и „Одесскій Вѣстникъ“** обговорюютъ въ вступныхъ статіяхъ сумный результатъ галицкихъ выборôвъ до сойму, прихиляючись впрочѣмъ зовсѣмъ до поглядôвъ „Дѣла“. „Не уступати свого, не посягати на чуже — симъ побѣдиши“, каже „Заря“ и взываєнашу интелигенцію до тымъ тѣснѣйшого полученя и енергичнѣйшои дѣяльности.

— **Зеркала ч. II** сконфискувала ц. к. прокураторія.

— **„Кружокъ правникôвъ во Львовѣ“** при „Ак. Братствѣ“, о котрого дуже хосенной и надѣйной дѣяльности мы вже неразъ згадували, уложивъ на прошенье нашого „господарско-промыслового товариства“ проектъ статута для товариствъ ремѣсникôвъ; сей проектъ, вразъ съ объясненями „Кружка“ печатаєвласне часопись „Господ. и Промышленникъ“.

— **Ôтъ Куликова** пишутъ до „Батькôвщины“: Честна громада Дорогошова малого въ окрузѣ жовкôвскôмъ, где єсть душпастыремъ рускій патріотъ, о. Воляньскій, выставила у себе на мурованôмъ фундаментѣ нову красну церковь о трехъ баняхъ, и покрыла єи бляхою. Дня 28-го мая мая ôтбулося посвяченье сеи церкви, на котре торжество явилися процесіи зъ сусѣдныхъ сѣлъ Кошелева и Нового села, 8 рускихъ душпастырѣвъ и богато людей зъ близшихъ и дальшихъ сторôнъ. По посвященю ôтправивъ першу литургію о. Р. Ковшевичь, деканъ куликôвскій, въ соборѣ клира и діяконôвъ, а о. В. Чернецкій зъ Стронятына промовлявъ до народа. Честь и слава честнôй громалѣ Дорогошова малого, що добровôльными датками довершила таке велике дѣло, честь и славы и старенькому душпастырю, котрый своѣй громадѣ и радою и датками допомагавъ. *B.*

— **„Кобзарь“** Шевченка, котрый — якъ мы вже доносили — появився недавно въ Петербурзѣ (въ 6 тысячахъ примѣрникôвъ), росходится въ Кіевѣ, якъ пише „Заря“, такъ скоро, що ледви настигне зъ Петербурга одинъ транспортъ, то єго вже въ протягу одного дня розкуповуютъ. Нове се выданье творôвъ Шевченка презентуєсь дуже хорошо, а примѣрники печатанй на велиновôмъ папирѣ, ôтзначаются прегарнымъ переплетомъ.

— **О будучôмъ рускôмъ епископствѣ въ Станиславовѣ** ходятъ, якъ доноситъ „Слово“, вѣсти, що справа ся трактуєсь рôвночасно съ справою замѣщеня опорожненои львôвскои митрополіи; ходитъ при тôмъ мабуть такожь о переведенье роздѣлу митроличихъ дôбръ, зъ котрыхъ частина припалабы станиславôвскому епископству. Близше о тôмъ годѣ чогось довѣдатись, крôмъ сего, що обѣ справы будутъ трактуватись поспѣшно.

— **Коло Кучурмаре**, на Буковинѣ, недалеко насыпу черновецкои желѣзницѣ, попукала и поусувалась на просторони кôлькохъ сотъ сяжнѣвъ земля такъ сильно, що кôльканайцять сусѣдныхъ домôвъ зовсѣмъ знищила. Потворились глубокй пропасти, а грозитъ небезпеченьство, що катастрофа еще дальше розширится.

— **Рускій народный театръ** давъ 7-ого с. м. одно представленье въ користь рускои бурсы въ Стрыю. Згадане вже въ „Дѣлѣ“ представленье оперы „Олеся“ дане було на дохôдъ п-ѣ Биберовичевои. На пирѣ въ честь о. Бажаньского (въ четверъ, вечеромъ) присутнй були священики, богато зъ мирскои интелигенціи, а мѣжь тыми многй мѣщане,

Пиръ выпавъ дуже поважно. Завтра, с. е. въ недѣлю, буде дана въ-друге „Олеся“ на дохо̂дъ будовы передмѣскои церкви „на Ланахъ“. По послѣдно̂мъ представленю въ понедѣлокъ, на дохо̂дъ пп. Попелѣвъ, выѣде трупа до Дрогобыча, и дасть тамъ перше представленье 21 л. с. м. („Пентелей Трубка“), 23-ого „Зъ ступня на ступень“, а 24-ого „Капраль Тимко“. Позаякъ нашому театрови въ Стрыю не поводилось добре, тожь поручаємъ его тымъ бо̂льшо̂й увазѣ патріотичныхъ дрогобыцкихъ Русино̂въ.

— **„Угро-руске“ куріозумъ.** Послѣдне (22-е) число унгварскои „общественной, церковной и литературной“ газеты „Карпатъ“ — цѣле, до послѣдного слова, мадярске!.. Лишь цѣны пренумераты и имя типографіи выписанѣ по руски. Eljen Magyar-Orszag! — Справа руска на Угорщинѣ сильно поступае на... „передъ“. Замѣтне се, що тая одробина, котра часомъ печатаесь по руски, написана „язычіемъ“, котре мало що понятнѣйше о̂тъ мадярского. Чижь дивуватись „успѣхамъ“ сего „органу“?..

— **Др. Анто̂нъ Калина**, знаменитый польскій ученый-лингвистъ, доцентъ льво̂вского всеучилища, выѣхавъ недавно до Болгаріи, щобы на мѣсци розрѣшити многѣ важнѣ питаня, о̂тносячйся до старословеньского, а взглядно староболгарского языка. Дръ Калина звѣстный въ кружкахъ рускихъ академико̂въ зъ своеи прихильности для Русино̂въ.

— **Зъ Стрыя** пишутъ намъ: Завтра въ недѣлю три товарыства стрыйскѣ, именно: товарыство мѣщаньске „Звѣзда“, музичне „Гармонія“ и „Любителѣвъ спѣву народного“ удаются окремымъ поѣздомъ на екскурзію до Моршина, где о̂тбудеся забава съ танцями при двохъ музикахъ, штучныхъ огняхъ, пусканю балоно̂въ и при хорально̂мъ спѣвѣ. Брама входова до Моршина буде пристроена въ двѣ фаны одну съ рускою а другу съ польскою барвою и съ такимижъ написями. Вступъ и оплата желѣзницѣ до Моршина стоитъ 1 зр. о̂тъ особы, а 2 зр. о̂тъ родины. О̂тъѣздъ о год. 2 пополудни, а пріѣздъ о 10 год. вечеромъ.

Іоанъ Гуркевичь, учитель народнои школы въ Залесцяхъ, пов. бобрецкого, упокоився въ 47 роцѣ житя, а 23 роцѣ учительства. Вѣчна ему память!

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Якъ заводити Правды на ладъ Закомарскои Правды?**— Розказавъ *Данило Танячкевичь*, духовный Закомаря, засновникъ и голова Закомарскои Правды.“ — По̂дъ такимъ заголовкомъ выйшла накладомъ „Батько̂вщины“ зъ друкарнѣ товарыства имени Шевченка давнѣйше вже нами заповѣджена брошура о. Танячкевича. Брошура обнимае 16 сторо̂нъ великои со̂смки и коштуе 10 кр.

Загальный Збо̂ръ

членôвъ Общого ро̂льн. - кредитн. Заведеня,

зъ ряду 9-тый, о̂тбувся въ середу 18-го (30 го) мая, по̂дъ предсѣдательствомъ Впр. крыл. Гр. Шашкевича, въ присутности прав. комисаря п. Пивернеца, ц. к. нотаря п. Шемеловского и 11 делегато̂въ. По звычайно̂мъ о̂ткрытю зо̂браня, директоръ Заведеня, адвокатъ дръ Ив. А. Добрянськiй, прочитавъ слѣдуюче *справозданье о дѣяльности сего Института* въ минувшо̂мъ роцѣ:

„Мм. пп.! Зо̂бралися Вы ту на нынѣшно̂мъ дни, щобы выслухати справозданя о дѣяльности нашого Заведеня въ предъидучо̂мъ роцѣ и приняти до вѣдомости ѣи результаты. Якъ зъ предлежачого биланса Вы узнати можете, всеобщій результатъ 1882 року въ поро̂внаню съ предидучымъ рокомъ менше вдоволяючій. Причины уменшеня нашихъ доходо̂въ суть розличнѣ. Передовсѣмъ зазначити належитъ исключительнѣ мѣстнѣ о̂тношеня, требуючѣ при веденю дѣлъ особеннои оглядности, а частею и повздержимости; кромѣ того въ поро̂внаню высокѣ о̂тсотки, котрѣ мы зберегаючымъ у насъ оплачуемъ, якъ то Вы зъ конта зыску и страты въ позиціяхъ страты о̂тсотко̂въ о̂тъ зберегаемого и куррентного конта о̂тсотко̂въ узнати зволите, значительнѣ вклады въ новѣ о̂трасли, такъ именно въ нашу филію въ Тернополи, где закуплено и построено обширнѣ магазины на склады збо̂жа, о̂тдѣлъ заставничій, котрого введенье въ житье требувало бо̂льшого капиталу, а наконець значне по̂двысшенье жалованя, яке мы чиновникамъ Заведеня соотвѣтно увеличиваючо̂йся цѣнѣ теперѣшного часу удѣлили, якъ и принятье новыхъ чиновнико̂въ и слугъ, условлене о̂ткрытьемъ Заставничого О̂тдѣлу.

Оборотъ въ поодинокихъ о̂тросляхъ дѣловодства, хотя и есть совершенно вдоволяючій, не достигае высокости предъидучого року, такъ якъ мы поводувалися бо̂льшою осторожностею.

Основана въ 1881 роцѣ филія въ Тернополи, маюча задачею комисійне дѣловодство збо̂жеве, выказуе въ загалѣ зовсѣмъ вдоволяючѣ результаты, котрѣ мы однако въ теперѣшно̂мъ роцѣ не зачислили, намѣряючи тамже мати якусь резерву.

Съ ко̂нцемъ 1882 року получили мы концесію на о̂ткрытье Заставничого О̂тдѣлу, котрый мы съ 1-мъ груднемъ 1882 р. и о̂ткрыли, а котрый такъ успѣвае, що можемъ на будучно̂сть на безпечнѣ и значнѣ приходы числити. Такъ якъ часъ веденя того дѣловодства бувъ дуже короткій, перенесли мы приходы зъ сеи о̂трасли на будучій ро̂къ. Хоть справозданье, що до тои о̂трасли належати буде на ро̂къ слѣдуючій, подаемъ тутъ мимоходомъ, для поясненя си жизненности, где-котрѣ цифры. До вчерашного дня включно принято заставо̂въ 23.432, на то выплачено 121.577 зр. 50 кр., а звернено вже 50.337·36, выкуплено заставо̂въ 12.364. Если розважится, що о̂тдѣлъ еще половины року не существуе, належитъ признати, що о̂трасль тая принесе намъ значнѣ зыски.

Якъ мы Вамъ вже въ послѣдно̂мъ справозданю свого часу докладали, закрыли мы въ мартѣ мѣсяцѣ 1882 р. существовавшій лавочный о̂тдѣлъ, о̂тдавши его новоосновавшомуся товариству и не потерпѣвши при то̂мъ нѣякои страты въ капиталахъ, въ ту о̂трасль вложеныхъ.

Ипотечно-пожичковый о̂тдѣлъ.

Такъ якъ намъ до нынѣшного дня, не смотрячи на своечасне письменне обѣцянье выс. ц. к. Министерства, не повелося получити позволеня на емисію заставныхъ листо̂въ, вслѣдствіе чого не було по̂дставы для веденя тои о̂трасли дѣловодства, то не удѣляли мы въ 1882 р. ипотечныхъ пожичокъ и сальдо тыхже, вслѣдствіе зворотныхъ платежѣй, уменшилось.

Дуже вдоволяючимъ есть покрытье выказаного въ билянсѣ сальда 860.799.69 по то̂й именно причинѣ, що оно полягае на 34.267 моргахъ 135 квадр. сяжняхъ земли, котрѣ по мысли статутарного оцѣненя репрезентуютъ стоимо̂сть 2,058.987 зр., не вчисляючи въ то стоимости репрезентуемои находячимися на нихъ господарскими будынками въ приближно̂й цѣнѣ 1,000.000 зр.

Зачетный о̂тдѣлъ.

О̂трасль того дѣловодства, на котру звертаемъ всю нашу увагу, а котра оказуеся жизненною и здоровою, такъ якъ она обезпечена табулярно, выказуе въ поро̂внаню съ предъидучымъ рокомъ совершенно вдоволяючѣ результаты.

Съ ко̂нцемъ 1881 р. остало	180.921·09
Въ теченю 1882 р. выплачено	178.467·80
Разомъ	359.288·89
Стягнено въ 1882 р.	145.788·94
Остае съ ко̂нцемъ 1882 р.	213.499·95

Есконтъ векслѣвъ.

Въ то̂мъ направленю видѣлись мы (по поводу численныхъ кридъ въ мѣстѣ) принужденными, предприняти бо̂льшѣ обмеженя кредита и ограничити дѣловодство, щобы тымъ способомъ обезпечитись передъ значнѣйшими стратами, по котро̂й то причинѣ дѣловодство въ то̂й о̂трасли въ зро̂внаню съ предъидучымъ рокомъ оказуеся бо̂льше обмеженымъ.

Съ ко̂нцемъ 1881 р. остало	419.268·33
Есконтовано въ 1882 р.	1288.537·86
Разомъ	1707.806·19
Реесконтовано и стягнено	1205.369·08
Остае	502.437·11

Щадничій вкладки.

Взро̂стъ вкладаемыхъ въ нашо̂мъ Заведеню на щадничѣ книжки капитало̂въ увеличаеся постоянно, а сальдо того конта по̂днеслось, въ зро̂внаню съ минувшимъ рокомъ, о 210.395·06 зр.

Съ ко̂нцемъ 1881 р. остало	815.239·60
Вложено въ 1882 р.	570.185·95
Разомъ	1.385.325·55
Выплачено въ 1882 р.	359.750·89
Остае	1.025.634·66

Вкладки на текучій рахунокъ.

Сума тыхъ вкладокъ уменшилась троха въ зро̂внаню съ минувшимъ рокомъ, що однакъ, зо̂ взгляду на взро̂стъ щадничихъ вкладокъ, не мае бо̂льшого значеня.

Зъ 1881 р. остало	752.500·77
Въ 1882 р. вложено	153.703·51
Разомъ	906.204·28
Выплачено въ 1882 р.	189.746·85
Остае	716.457·43

У д ѣ л ы.

Число нашихъ членôвъ увеличилось въ минувшо̂мъ роцѣ о 232 лиць, вслѣдствіе чого сума удѣло̂въ въ зро̂внаню съ 1881 р. взросла о 2320 зр.

Всѣ тѣ цифры указуютъ на утѣшительне успѣванье нашого Заведеня, а если розважимъ, що фондъ резервовый въ минувшо̂мъ роцѣ о 10.000 зр. убо̂льшився, то откровенно заявляемъ, що споко̂йно въ будучно̂сть смотрѣти можемъ и въ виду тыхъ результато̂въ просимъ, щобы Вы зволили улѣлити намъ абсолюторію.

Вслѣдъ за тымъ ревизоры предложили справозданье о станѣ рахунко̂въ Заведеня и внесли, щобы зо̂бранье дало управительству абсолюторію. Дальше рѣшено: 20% зъ чистого зыску опредѣлити на резервовый фондъ и на мѣсце уступившого члена управляючого Совѣта крыл. дра Дельквевича выбрано о. Алекс. Виханьского. На то̂мъ ско̂нчились нарады и зо̂бранье було закрыто.

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** прислали дальше: Вп. судія М. Михалякъ въ Путиловѣ (о̂тъ одного православного священика) 5 зр.; о. И. Жарскій въ Селискахъ 1 зр.; п. Бордунъ во Львовѣ 1 зр.; о. И. Лотоцкій въ Половцяхъ 1 зр. 50 кр.; о. И. Руденьскій въ Побережу (зо̂ складки) 2 зр. 30 кр., за „Скошеный цвѣтъ“ 1 зр., — разомъ съ попередными **1035 зр. 03 кр.**

— **На фондъ стипендійный имени Вол. Барвѣньского** вилынуло зъ розпродажи „Безталанного Сватаня“, „О̂тчиту“ и „Бесѣды“ 3 зр. 40 кр. — Разомъ съ попередными **503 зр. 19 кр.**

Заявленье.

Позаякъ гдеякѣ паны и по̂дпанки въ Яворовѣ по̂дозрѣваютъ мене, будьтобы я бувъ автором тыхъ дописей до „Нового Пролома“, що въ нихъ говорится про господарку яворо̂вскои рады повѣтовои и яворо̂вского староства, то для ихъ чи мало заворушеного спокою заявляю прилюдно, що сихъ дописей я анѣ не писавъ, анѣ ихъ редакціи „Нового Пролома“ не передававъ.

Во Львовѣ дня 3 (15) червня 1883.

В. И. Масляхъ.

Просьба.

Братя во Христѣ! Ратуйте такъ нещасливого чоловѣка, бувшого народного учителя, Стефана Паславского, котрый есть дуже слабый на груди, и не може собѣ самъ на кусокъ хлѣба заробити, бо тяжко ослабленый на силахъ. Прото удае ся до Васъ, Братя, и просить Васъ на милость Бога не опустѣтъ бѣдака, але поратуйте, а Богъ за тое Вамъ надгородитъ, а и я буду Бога просити за ваше здоровье.

Стефанъ Паславскій, въ Корытникахъ, почта Красѣчинъ.

ОПОВѢЩЕНЬЕ.

Зато̂й торговельный, якій показався въ всѣхъ частяхъ Франціи и Швайцаріи зневолюе фабрики

ШВАЙЦАРСКОГО

ГОДИННИКАРСКОГО ЗВЯЗКУ

о̂тдати свои дуже великій запасы

богато низше цѣны выробу,

щобы лишь не мусѣти о̂тправляти своихъ знаменитыхъ робо̂тникôвъ и мочи сповнити свои грошевѣ зъобовязаня. — Число маючихъ выпродатись зигарко̂въ есть обмежене; кто отже за малый гро̂шъ хоче набути дуже добрый годинникъ, зволитъ найскорше удатись до низше поданои адресы. За добрый хо̂дъ кождого у насъ купленого годинника **гварантуеся на 10 лѣтъ.**

1000 штукъ цилиндро̂въ въ найкрасшо̂й оправѣ зъ никлевого-срѣбла, гравированѣ и гильошованѣ, показуючѣ минуты и секунды, впередъ 12 зр., — теперь лишь 6 зр.

1000 штукъ кишеневыхъ анкро̂въ, въ оправахъ зъ правдивого никлевого срѣбла, найточнѣйше зрегулѣванѣ, съ подво̂йною ковертою, плоскимъ скломъ и емаліованымъ цыферблятомъ; незвычайно знаменитый зигарокъ впередъ 24 зр., — теперъ лишь 7·40 зр.

1000 штукъ кишеневыхъ ремонтуаро̂въ, натягани въ горѣ безъ ключика, въ найделикатнѣйшихъ подво̂йныхъ окладкахъ зъ золота, найточнѣйше зрегулѣванѣ, съ незницимою машинерією зъ никлю,&.&. правдивый родинный зигарокъ, впередъ 24 зр. — теперъ лишъ 10·20 зр.

1000 штукъ анкро̂въ зъ правдивого 13-лутового срѣбла, выпробованого ц. к. урядомъ монетарнымъ, на 16 рубино̂въ, к̀то̂мъ того найлучшо̂ зрегулѣванѣ. Впередъ коштовали 27 зр., теперь 12.40 зр.

1000 штукъ кишеневыхъ ремонтуаро̂въ, чудовѣ, зъ правдивого 13-лутового срѣбла, выпробованого ц. к. урядомъ монетарнымъ, съ найлучшою дуже добре зрегулѣваною машинерією зъ никлю, съ показникомъ секундъ, съ плоскимъ шкломъ, и съ правдиво позолочеными обручками, впередъ 30 зр., — теперь лишь 16 зр.

2000 штукъ найделикатнѣйшихъ зигарко̂въ будячихъ съ галасуючымъ апаратомъ, разомъ можна ихъ уживати на бюрку до писаня, въ найлучшо̂й бронзово̂й шкатулѣ, зрегулѣваный на минуты, перше 12 зр., — теперь лишь 4·50 съ пуделкомъ.

Замовленя, хочбы якъ малѣ, выповняются швидко и совѣстно.

Яко доказъ, що сей анонсъ — **не яке обманьство**, зъ обовязуемось, если зигарки не сподобаются, приняти ихъ назадъ, а грошѣ звернути.

Головный складъ: (6—12)

Адреса: **A. FRAISS,**

Rotenthurmstrasse, 39. Wien.

Першій въ краю черезъ цѣс. кор. Намѣстництво концесіонованый и черезъ Высоку Раду лѣкарску науково справдженый

ЗАКЛАДЪ ЛѢЧНИЧІЙ

КУМЫСОМЪ НАТУРАЛЬНЫМЪ

въ Ярославѣ, въ Галичинѣ

зо̂ставъ вже отвореный для ужитку П. Т. Публичности!

Кумысъ натуральный о̂тъ непамятныхъ лѣтъ черезъ Татаръ аж доси приспособлюваный, выроблюеся по̂дъ окомъ обзнакомленого **спеціялиста-Татарина** такожъ зъ чистого кобылячого молока, безъ нѣякихъ домѣшокъ ро̂жныхъ ингреденій, — есть отже незро̂внано **скуточнѣйшимъ** о̂тъ кумысу штучного.

Кумысъ натуральный буваѣ поручуваный черезъ всѣ выдѣлы медичнѣ, яко єдино радикальне лѣчниче средство противъ СУХОТЪ ЛЕГКИХЪ; надто лѣчитъ недокровность, безсонно̂сть, роздражненя нервовѣ, вынидѣнье силъ, кашель, хрыпку, очищуе кровь и о̂тживляе цѣлый организмъ.

Зо̂ взглядо̂въ гигіеничныхъ о̂тъ давныхъ лѣтъ звѣстна тая мѣсцево̂сть яко прибѣжище передъ хоробами епидемичными.

Въ мѣстѣ есть постоянный театръ аматорскій, читальня, музика, добра реставрація, биляръ, лодки, екипажѣ, зимнѣ купелѣ въ Сянѣ и т. д., надто дешевѣ и выго̂днѣ мешканя приватнѣ и **6 лѣкаро̂въ ординуючихъ.**

Головный складъ кумысу знаходится въ аптицѣ ВП. Рома въ Ярославѣ.

Сезонъ отвореный **до 15 вересня**. Часъ лѣченя есть 6 тыжднѣвъ. (4—12)

Брошурки, цѣнникъ и всякѣ поясненя высылаются на жаданье gratis. Поручаеся ласкаво замовлювати експедицію кумысу и мешканя.

М. Лойовскій,

властитель закладу лѣчничого кумысомъ натуральнымъ въ Ярославѣ.

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ ДО РОБЛЕНЯ ДѢРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ

выроблює на годину 60 дѣрокъ.

Найновѣйшій и поправленій

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

съ гваранцією 5 лѣтъ.

Тыдневі раты 1 зр.,

або по̂сля умовы.

Ко̂лька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае ро̂къ-ро̂чно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнѣ и поправнѣ.

Шумнѣ анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агенто̂въ, котрѣ крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами по̂дъ назвою „Оригинальній“, хоть така машина зо̂псуесь — нѣмъ сѣ еще й сплатится (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (4—52)

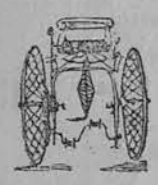

СКОРОХОДЫ

(Велоципеды)

для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сѣ суть съ трема колесами, цѣлѣ желѣзнѣ, дуже тревалѣ, хорошѣ и густовнѣ; можь ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користнѣ для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системо̂въ, човенця, части складовѣ, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

До̂стати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійско̂й.

ОБРАЗКИ

на преміи для дѣтей

поручае

К. М. Возняк

во Львовѣ ул. О̂рменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому),“

сотка по **60 кр., 1 зр., 1 зр. 60 кр., 2 зр. 50 кр. и 3 зр.**

(14—?) Такожъ

МОЛИТВОСЛОВЫ для дѣтей по 15 кр. ш.
„ „ бо̂льшій 20 кр. ш.
„ „ молодежи 30 кр. шт.

Молитвословы для молодежи

оправнѣ въ полотно съ вытискомъ „Нагорода скильности“ по 35 кр.

Молит[illegible] оруднаки народнѣ

на пр. [illegible] кр. штука.

що суть [illegible]яхъ образко̂въ [illegible] о̂тсылаю франко.

[illegible]почтеніемъ

К. Возняк.

ПОХО̂ДЪ СОБѢСКОГО

по̂дъ Вѣдень р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цѣна 20 кр.

До̂стати можна въ администраціи Дѣла.

Литографіи бл. п. Володимира Барвѣньского мы вже розо̂слали тымъ, що до сего часу ихъ собѣ були замовили. По причинѣ, що пересылка почтова насъ о много бо̂льше коштуе, якъ мы надѣялись, змѣняемо цѣну якъ слѣдуе: 1 примѣрникъ безъ пересылки 50 кр., съ пересылкою нефранкованою 62 кр., съ пересылкою франкованою 88 кр. — Просимо о вчасни замовленя, бо обстальовано лишь невеликій накладъ литографій.

Выдавець и редакторъ: **Анто̂нъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка по̂дъ зар. К. Беднарского.

Ч. 63. Львôвъ, Вторникъ 7 (19) червня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы „рôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ к**Библіотека найзнам. повѣстей**“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ пороказомъ) до: Администрациn часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чвертъ року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чвертъ року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чвертъ року . зр. 1·25

Для Россіи:
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чвертъ рок . . 3 рубл
съ дод. Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 15 рубл
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четвертъ ро 4 рубл
на самъ токъ:
на цѣлый рôкъ 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . 7·50 зр.
на чвертъ року . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Просимо ПТ. предплатникôвъ, котрй залягаютъ съ предплатою, о вырôвнанье рестанцій.

Зъ 1848 року.

(Давнй матеріялы до оцѣненя новыхъ заходôвъ около польско-рускои угоды.)

(Конецъ.)

„Завязалисьмо съ Поляками найстисльйшу федерацію на пôдставѣ рôвноправности рускои мовы съ польскою въ урядѣ (§ 1), школѣ (§ 2), въ гвардіи народнôй (§ 3), на пôдставѣ цѣлковитои рôвности обохъ обрядôвъ и рôвного упосаженя духовенъства (§ 5) и лишаючи до рѣшеня будущому соймови, чи и коли треба буде подѣлити Галичину на два окремй округи администраційнй (§ 7)“. О всѣхъ тыхъ рѣчахъ писавъ въ 1848 роцѣ пок. Гинилевичь, якъ о фактѣ доконанôмъ, запевно не прочуваючи, що и по 35 лѣтахъ всѣ тй точки якъ були такъ и будутъ цѣлею домаганя Русинôвъ, але що по 35 лѣтахъ не найдеся вже такихъ Юріѣвъ Любомирскихъ анѣ Львôвъ Сапѣгôвъ, котрй моглибы допуститися подôбного „нетакту политичного“, щобы пôдписати подôбну угоду. Не знавъ пок. Гинилевичь, пишучи свое письмо до своихъ братôвъ, що може въ тôй хвили, коли братя его будутъ читати те письмо, погаснутъ вже зорѣ Любомирскихъ и всѣхъ тыхъ „умѣркованыхъ, котрй до Русинôвъ признаются“, а пôднесутся въ гору зорѣ панôвъ-шляхтичѣвъ въ родѣ Пузины, „котрого мы не хочемо за Русина узнавати“ и панôвъ-демократôвъ въ родѣ Ценглевича, котрй бажаючи ущасливити народъ своимъ демократизмомъ, рôвночасно бажаютъ видѣти его щасливымъ тôлько пôдъ дахомъ историчнои и нероздѣльнои Польщѣ, а въ кождôй рѣшучôй хвили готовй выкинути за плôтъ демократизмъ, коли имъ съ нимъ пôдъ тымъ дахомъ невыгôдно.

Правда, и угодовôсть панôвъ Любомирскихъ и Сапѣгôвъ, такъ якъ она показуесь въ высше замѣщеныхъ точкъ, не була надто *великою и надто щирою.* Они не давали Русинамъ нѣчого позитивного; що найбôльше, допускали имъ тôлько свобôду дѣлання, не замыкаючи для себе або для якихъ небудь ворожихъ Русинамъ елементôвъ свободы противдѣланя, т. е. не даючи Русинамъ нѣякихъ гварантій, що свобода тая справдѣ розростесь въ пышне и здорове дерево самоуправы громадскои, повѣтовои и народнои. Нехай нѣкто не закидае намъ на те, що тй щиромыслячй Поляки не предвиджували будущихъ трудностей, выплываючихъ зъ широкого и неясного понятя свободы; высше наведенй точки угодовй свѣдчатъ ясно, що они коли й не зовсѣмъ предвиджували, то дуже добре прочували „wo der Hund begraben liegt“. Они такъ радо и охочо дарували Русинамъ такй блискучй а пустй невидальця, якъ „позволенье носити кокарды въ народно-рускихъ барвахъ“ (позволенье, котре Русины впрочѣмъ и безъ нихъ, силою наданои въ мартѣ конституціи мали), але за то едину позитивну уступку, котра моглабъ була загварантувати Русинамъ всѣ вольности — подѣлъ Галичины на двѣ окремй части пôсля народности, при чѣмъ соймъ всхôднои части мусѣвъ бы мати руску бôльшôсть и рускій зарядъ, — тую позитивну уступку таки не рѣшилися зробити Русинамъ, але ôткладаючи ей ажь до рѣшеня будущого, зъ цѣлои Галичины разомъ зôбраного сойму (въ котрôмъ зъ горы можна було надѣятися паньско-польскои бôльшости) зробили сему точку праского укладу илюзоричною.

Швидко затымъ по розôгнаню праского зъѣзду пôзнали й Русины добре, що слова „wolność, równość, braterstwo“, котрыми такъ щедро сыпали тогдѣшнй Поляки, маютъ въ ихъ устахъ дуже взглядне значенье, и для того въ своихъ меморандахъ до правительства и *до нѣмецкого народа**), а опôсля въ розговорахъ съ послами-Поляками въ конституційнôмъ соймѣ вѣденьскôмъ рѣшучо налягали на запорученье имъ гварантіи конституційныхъ свобôдъ черезъ роздѣлъ Галичины на окремй административнй части — польску и руску. Вже выборы до того сойму (въ червни 1848 р.) переконали Русинôвъ о щирости польскихъ демократôвъ: съ безпамятною завзятостею кидались тй панове на рускихъ кандидатôвъ, чорнили людей интелигентныхъ, теоризували, пôдкуплювали и деморализували селянъ, а рускихъ послôвъ-селянъ, засѣдаючихъ въ вѣденьскôмъ соймѣ, силувались заганяти пôдъ свôй прапоръ такъ якъ худобу. Русины могли вже й давнѣйше переконатися, а теперь переконалися тымъ паче, що Поляки пôдъ рôвноправностею Русинôвъ розумѣютъ не ихъ національну и громадску самоуправу, але службу интересамъ Польщѣ. А коли Русины — якъ мужики такъ и интелигентнй — ôтвернулися ôтъ такои карієры и звернули свои силы на працю, хочь и тяжку та довголѣтну — для свого власного народа, тогдѣ Поляки кинулись на нихъ, прозываючи ихъ „Swiętojurcami“, а то и „Piekło-jurcami“*), выставляючи ихъ на наругу всему свѣтови, яко купленыхъ слугъ уряду, бюрократіи, яко знарядъ реакціи.

Ôтъ того часу розбйшлись дороги Русинôвъ и Полякôвъ въ Галичинѣ. Соймъ конституційный, не ухваливши нѣчого позитивного, зôставъ 1849 р. розôгнаный, — правительство само накинуло (октроювало) конституцію, основану на досыть *обширнôй* (обширнѣйшôй ôтъ теперѣшнои) автономіи громадскôй. Але по переломаню угорского бунту и тая конституція зôстала знесена, — абсолютне правленье вернулося. Рôвно Поляки якъ и Русины терпѣли пôдъ его гнетомъ, — споры затихли, хочь не замерли польскй аспираціи до овладненя Русинами. При кôнци 50-тыхъ рокôвъ розпочинався памятный спôръ о руску азбуку, спôръ зô стороны Полякôвъ зовсѣмъ не въ пору выкликаный, немовьбы навмысно для роздражненя Русинôвъ, — и завважте, выкликаный такожь пôдъ окликомъ „згоды“! Мы не будемо говорити о тôмъ, якъ богато шкоды принѣсъ и намъ и цѣлому краеви той спôръ, *особливо* черезъ те, що розбентеживши мысли и наметности нашои интелигенціи въ самъ початокъ конституційного житя, ôтвернувъ ихъ ôтъ працѣ надъ питанями бôльше серіозными и практично важными и давъ Полякамъ вôльну руку, порядкувати по своѣй уподобѣ нашй громадскй и економичнй обставины. Пуджаючи нашу интелигенцію пустыми прозвищами въ родѣ „москалефилôвъ“, „панеславистôвъ“, „комунистôвъ“ (въ часѣ народныхъ розрухôвъ за лѣсы и пасовиска), польскй шляхтичѣ завсѣгды такимъ дешевымъ способомъ умѣли ôтвернути ей увагу ôтъ насущныхъ интересôвъ народа, а кидаючи мѣжь Русинôвъ чимъ разъ новй камѣнцѣ пôдъ девизою „згоды“, они зъумѣли чимъ разъ бôльше розъярувати ихъ одныхъ на противъ другихъ, розъеднувати — и ослабляти ихъ силы, щобъ тымъ лекше могли самй притискати и вызыскувати для себе и интелигенцію и народъ. Чижь диво, що видячи цѣлу сумну исторію тои польско-рускои згоды въ Галичинѣ, до котрои Поляки приступали безъ щирости, Русины безъ довѣрія, а обѣ стороны безъ ясныхъ демократичныхъ принципôвъ и безъ докладного знаня народныхъ потребъ и интересôвъ, — що видячи всѣ тй довголѣтнй маневры, котрй въ здобуткахъ своихъ не принесли зовсѣмъ нѣчого, Русины и симъ разомъ не можутъ привязувати серіознои ваги до польскихъ угодовыхъ замысловъ?

Та тôлькожь довголѣтне маневрованье угодове не осталось такъ зовсѣмъ безхосенне для Русинôвъ. Оно навчило ихъ разъ на завсѣгды, що опоры для себе треба имъ шукати не въ польско-рускôй угодѣ, заключенôй парляментарно, списанôй и припечатанôй, а хочь бы й заприсяженôй, — але тôлько въ собѣ самыхъ, въ своѣмъ власнôмъ народѣ, въ его розвою и пôднесеню. Русины пôзнали, що маючи народъ по своѣй сторонѣ, они не будутъ потребували давати руку Полякамъ до нѣякихъ фантастичныхъ експериментôвъ, ба навѣть не будутъ потребували слухати, що тамъ якй небудь панове-шляхтичѣ гербовй й негербовй балакаютъ имъ о згодѣ. Тогдѣ они, обминаючи зовсѣмъ тыхъ фалшивыхъ пророкôвъ будутъ могли прямо звернутися до польского люду, до польского мужицтва, и въ имя спôльныхъ, ясно понятыхъ интересôвъ подати ему руку до спôльнои національнои и культурнои працѣ. Се буде така польско-руска згода, котру не легко яка „рука-интрига“ здужае розôрвати, — и мы чуемо вже ей недалеке приближенье. А панове аристократы и панове демократы и всякй другй панове, котрй пôдъ окликомъ тои згоды експериментуютъ съ нами ôтъ 1848 року до теперь, останутся тогдѣ зовсѣмъ на боцѣ, якъ всохлый конарь и самй собѣ припишутъ вину, що не умѣли повести дѣла по щирости, на користь обохъ народôвъ, а затымъ и на свою власну.

*) 1) Denkschrift der ruthenischen Nation in Galizien zur Aufklärung ihrer Verhältnisse; 2) Darstellung der gegenwärtigen Zustände in Galizien, и 3) ôтозва Deutsche Brüder! всѣ три выданй головною Радою Рускою во Львовѣ въ липню и серпню 1848 р.

*) Гл. часопись „Urzędnik prywatny“, Lwów 1848, Nr. 4 z d. 7 września пôдъ епиграфомъ „Wolność, Równość, Braterstwo“.

Справозданя зъ выборôвъ до Сойму.

Выбôръ въ Сокали. День 17 (29) мая с. р. становити буде одну картину бôльше въ мартирологіи галицко-рускаго народа. Того бо дня звели борбу безнамятна сила, злоба, неправда и пôдступъ

Организація
суспôльнои працѣ Русинôвъ.

(Присвячено другому вѣчу народному.)

(Дальше.)

Ôтдѣлъ шкôльный, утвореный на I съѣздѣ ученыхъ, бувбы злишный въ Матицѣ, позанкъ повстало спеціяльно для справъ шкôльныхъ основане руске товариство педагогичне, о котрôмъ ще пôзнѣйше поговоримо. Осôбна комисія шкôльна займавсь выдаваньемъ учебникôвъ рускихъ для шкôлъ середныхъ, а Ставропигійскій Институтъ для шкôлъ народныхъ. Осталобъ для Матицѣ хиба выдаванье рускихъ учебникôвъ для университету, а товариству педагогичному, котре не мае нѣякого майна, моглабъ Матиця поки що тымъ помочи, що далабъ накладъ на першй его выданя для образованя рускои молодѣжи.

Такъ само ôтпавбы ôтдѣлъ господарско-промысловый, бо до того маемо такожь осôбне товариство въ Станиславовѣ.

Дуже важный бувбы ôтдѣлъ для руского языка и литературы. Нива ся доси такожь у насъ мало управлена, а робôтникôвъ найшлосьбы; треба тôлько заохотити, згромадити, сполучити. Не маемо хочьбы невеликого пôдручника исторіи рускои литературы, словарь рускій такъ необходимый выходитъ трудомъ и коштомъ одного чоловѣка, такъ само стала выходити библіотека рускихъ писателѣвъ, пôдорвавши выдавця матеріяльно. Нѣхто у насъ не думае о уложеню старорускаго словаря, хочь н. пр. о. Лепкій, проф. Верхратскій и и. жертвували свои услуги академіи краковскій для пôдготовленя матеріялôвъ до словаря старопольского. Матеріялы устнои словесности рускои зôбранй трудомъ многихъ молодыхъ народовцѣвъ треба було высылати до Кіева, щобъ тамъ побачили свѣтъ. Наконець и справа правописна доведена у насъ и на Украинѣ до справдешного хаосу повиннабъ бути предметомъ працѣ ôтдѣлу языкового, але трактована безсторонно людьми фаховыми, а не такъ, якъ то було на зборахъ Матицѣ 1864, коли то и члены не умѣвшй розрôжнити языка рускаго ôтъ старословеньского, брались судити о языцѣ и правописи.

Такій менше-бôльше бувбы объемъ дѣяльности Матицѣ ôтповѣдно нынѣшнымъ обставинамъ, а ôтповѣдно до того належалобъ такожь змѣнити статутъ. Однакъ найлучшій плянъ нѣчого не поможе, если товариство не придбае новыхъ силъ до его переведеня. Тутъ може въ значнôй части зарадити добра воля самогожь товариства, а взглядно теперѣшного выдѣлу и будущихъ зборôвъ легальныхъ. Увзгляднюючи бо, що теперь крôмъ Матицѣ маемо багато иншихъ товариствъ рускихъ, до котрыхъ кождый щирый народолюбець радбы належати, повиннабъ Матиця обнижити вкладку членьску, а тымъ способомъ моглабъ притягнути бôльше число членôвъ и такъ съ надвышкою вынагородилабъ собѣ мнимый убытокъ матеріяльный, споводованый обниженьемъ вкладки, а до того ще придбалабъ новй духовй силы. Дальше належалобъ отрястися зъ того китайского консерватизму, якого доси товариство держалося. Пôсля статутôвъ выбирався выдѣлъ на 5 лѣтъ, але въ практицѣ урядъ выдѣловыхъ бувъ майже досмертнымъ, а до того ще майже всѣ выдѣловй Матицѣ були членами выдѣлу Народного Дому, а многй зъ нихъ выдѣловыми Ставропигійского Института. Чижь можна тутъ вымагати або надѣятися, щобъ люде, маючй свои заводовй занятя, могли дати раду и енергично та успѣшно вести справы трехъ такихъ кольосальныхъ институцій, если ще увзгляднимо, що многй зъ нихъ були старцями майже 70-лѣтными? Тутъ отже розвязка загадки, чому нашй народнй товариства и институціи такъ мало успѣваютъ, такъ слабу розвиваютъ дѣяльнôсть, тутъ отже треба въ тôмъ взглядѣ реформы. Передовсѣмъ повиненъ выдѣлъ выбиратись щорôчно, такъ якъ и зборы загальнй повиннй пôсля статутôвъ щорôчно бути скликуванй (§. 33), тымъ способомъ мôгбы регенеруватись, а щорôчно скликуванй зборы будилибъ интересъ у загалу Русинôвъ. Ôттакъ належалобъ при выборѣ выдѣлу на те зважати, щобъ входили до него люде дѣяльнй, котрымъ не забираютъ часу обовязки для иншихъ товариствъ, отже о скôлько можна свѣжй, живй силы. Нынѣ и мѣжь укôнчеными академиками можнабъ подыбати много дуже цѣнныхъ силъ. Въ загалѣ мусимо пôднести сей закидъ не тôлько противъ старшихъ, але й противъ новѣйшихъ нашихъ институцій и товариствъ, якъ то опôсля выкажемо, що майже тй самй люде засѣдаютъ въ выдѣлахъ кôлькохъ товариствъ наразъ, а силы молодшй, хочьбы якъ способнй и придатнй игноруются въ авторитетоманіи.

Звертаемо такожь бачнôсть на непрактичну постанову §. 19, наведену попередно, що до протекторату надъ Матицею. Постанова та уложена въ часахъ, коли були рускими владиками Яхимовичѣ и т. и., але тымъ, що статутъ укладали и ухваляли, мабуть и черезъ думку не перейшло, що tempora mutantur, хочь исторія наша церковна и тутъ наказувала осторожнôсть. Подумаймо собѣ, що на митрополіи засѣвбы якій Малчиньскій або кс. Калинка. Oesterreich ist das Reich der Unwahrscheinlichkeiten! Пощожь тутъ маемо самй лѣзти въ ярмо, накидати собѣ якусь контролю и цензуру, безъ якои н. пр. и „Просвѣта“ и тов. им. Качковского выдавало и выдае религійно-моральнй книжки!

А наконець що за далекогляднôсть въ §. 39, въ постановѣ о розвязаню Матицѣ. Допустѣмъ дуже можливый въ нынѣшныхъ часахъ случай насильного розвязаня товариства черезъ правительство, або що загальный зборъ не рѣшить о ужитку майна Матичного. Якъ може рѣшити ту справу соборъ львôвскихъ крилошанъ, котрый маетакй гарнй выгляды бути доповненымъ многонадбйными пралатами, такъ ревными въ opiece nad unitami. Ôнъ рѣшае „о употребленію майна общества на цѣли образованя руской молодежи“. А чижь не опѣкувсь образованьемъ рускои молодежи кс. Калинка? А якбы то придалось такъ скапитализоване майно матичне интернатови Змартвыхвстанцѣвъ?!

Ось такй то думки, такй погляды насуваются розглянувшись въ справозданяхъ и выданяхъ Гал. рускои Матицѣ, а наше вѣче народне нехай розважитъ нашй замѣтки и дасть директиву до хосенного поладженя сеи многоважнои справы. (*Дальше буде.*)

Олегъ.

противъ непорочнои правды, — и тымъ разомъ побѣдили. Вже передвыборчй подѣ въ Сокальщинѣ могли кождого увѣрити, що збираєся на велику заверуху въ нашôмъ повѣтѣ. Все, що дѣялось по другихъ повѣтахъ нашого краю, найшлося вповнѣ и у насъ. День самого выбору, котрый мавъ уявнити, кто мы есьмо, доказавъ, що нашй противники-шовинисты, коли ходитъ о подоптанье насъ, зовсѣмъ не перебираютъ въ средствахъ, особенно коли розходилося о переведенье выбору такъ „славного“ и всѣмъ звѣстного кандидата, якимъ бувъ въ нашихъ сторонахъ по всѣ часы своеи жизни п. Станиславъ Поляновскій. Вже на кôлька недѣль передъ выборами весь апаратъ агитаційный пущено въ рухъ, але цѣле дѣло осягнуло пунктъ кульминаційный въ день самыхъ выборôвъ. Лишь ôтъ чого ту зачати, щобъ начеркнути, хочь въ непоказныхъ контурахъ, образъ всего того, що въ сѣмъ дни въ домѣ сокальскои рады повѣтовои и доокола сего дому дѣялося? Ту вже ôтъ досвѣта товпилиcь выборцѣ, а мѣжь ними снувалися то ц. к. жандармы, то жидики, то зновъ писарчуки, котрй то словомъ, то дѣломъ заохочували людей до апостазіи, до голосованя на п. Поляновского. Гдекуда видко було нашихъ панъ-отцѣвъ, котрй упоминали нарôдъ, щобы не дався зъ розуму звести. Котрый выборець давъ послухъ поученямъ жидикôвъ и всякого рода талалайства, того сейчасъ ведено въ трiюмфѣ по нôдъ боки до рады повѣтовои; тамъ построена була кантина, въ котрôй запороданцѣ доволѣ ѣдломъ и напиткомъ всякимъ могли наслаждатися. Наближилась година девята. Панъ староста явився, щобы дѣло выборôвъ розпочати. Агитація нѣ на хвилю не уставала. Мѣжь агитаторами бачили мы такожь паню Шимановску зъ Спасова, рôдну сестру п. Поляновского. Єще не начались выборы, якъ лучився епизодъ, котрый мôгъ бувъ дуже сумно скôнчитися, а котрый выразно упôмнувъ нашихъ шовинистôвъ: „осторожно съ огнемъ, панове!“

Въ сали, где мала засѣдати комисія и въ притикаючôй, где збирались выборцѣ, снувалося тамъ и назадъ кôлькохъ помѣщикôвъ и одинъ отець духовный. Въ сѣнехъ роздався крикъ, — за лоскотомъ ôтчинилися дверѣ до салѣ комисійнои, а черезъ нихъ влетѣвъ жидюкъ, зачинивъ ихъ и придержувавъ що-силы клямку, не впускаючи у внутръ нѣкого. Паны, мовбы не бачучи нѣчого, полишили тихцемъ салю. Лишь звернуло се увагу находячогося тамъ панъ-отця. По довгôй хвили ôтскочивъ жидикъ ôтъ дверей и черезъ салю выборчу вылетѣвъ до сѣней. Нашъ панъ-отець полишивъ ролю рôвнодушного обсерватора, выбѣгъ до сѣней и кликнувъ на жандарма, щобы придержавъ утѣкача, котрый имовѣрно допустився крадежи. Жидъ скрывся до кухнѣ и тамъ пôймавъ єго жандармъ. Стався великій заколотъ, надбѣгъ п. Шимановскій и кликнувъ на жандарма, що жидъ не виненъ, що ôнъ схоронився лишь передъ хлопомъ, котрый намѣривъ єго убити. Пущено жида на волю и все притихомирено. Справа ся пôзнѣйше въ той спосôбъ пояснилася. Ото жидъ бувъ пôдставленый, щобы тымъ выборцямъ, що стоятъ твердо при своѣмъ и не хотятъ дати голосу на п. Поляновского, выкрадавъ карты легитимаційнй. За кожду карту Угнôвця мавъ ôнъ дôстати 25 зр., за кожду карту не-Угнôвця 15 зр. И отъ пшовъ собѣ сумирно выборець зъ Сокальщины и державъ карту въ рукахъ; жидикъ пôдсунувся и выдеръ єму карту. Селянинъ мовь левъ розлюченый кинувся на безвстыдного рабôвника, и наколибъ жидъ не бувъ вскочивъ до прилежачои салѣ комисійнои, булобы съ нимъ дуже трагично скôнчилося. — Въ часѣ выборôвъ утворено межи товпою выборцѣвъ шпалеръ, черезъ котрый голосуючй мусѣли до комисіи переходити, щобы ôтдати голосъ. Ту станули по одной и по другôй сторонѣ жидики и накликували на выборцѣвъ: „Панъ Станиславъ Поляновскій“, такъ що не одинъ бѣдолаха збаламутився и або голосувавъ на Поляновского, або перекрутивъ имена: „Понгинъ Рожанковскій“, а такъ голосъ для Рожанковского оставъ утраченый. Голосуючого на Поляновского ведено сейчасъ на трактаментъ до кантины, устроєнои, якъ сказано высше, нарокомъ въ радѣ повѣтовôй. Зъ неголосуючого руганося. О. Корытиньскій зъ Варяжа, коли давъ голосъ на Станислава Поляновского, сказавъ въ слухъ всѣмъ: „Распни! распни єго“; публика зареготалася. Отцѣ духовнй зъ холмскои епархіи голосували такожь на Поляновского. — Зъ Угнôвского впало на Рожанковского 55 голосôвъ, зъ Сокальского 41, зъ Белзкого 6, тожь явно, що въ почутю народнôмъ Белзке стоитъ найнизше. Чому оо. Пелеховичъ зъ Ванёва и о. Новосядловскій зъ Жабча, будучи выборцями, не явилися при выборахъ? Тажь они уходили колисьто за твердо-рускихъ людей! При сѣй нагодѣ мы мусимъ примѣтити, що для отверезеня народа въ нашôй окрестности майже нѣчого не здѣлано; еще и теперь существуе поганый сей звычай, (якій въ львôвскôй епархіи зъ стороны власти духовнои устоpонено), що при обрядахъ церковныхъ зносятъ горѣвку на приходство, — а коли вже приходства такъ любуются въ горѣвцѣ, що парохъ безъ неи функціи церковнои не совершитъ, длячогожь и прихожане не маютъ собѣ въ нѣй любувати? Где нема тверезости, тамъ нема нѣ розуму, нѣ чести, тамъ крайна деморализація, — якъ се показалося при сегорôчныхъ выборахъ.

Выбôръ въ Гусятынѣ. Мы побѣдили! — и то противъ великихъ усилій самыхъ органôвъ политичныхъ, дальше дѣдичѣвъ, „ржондцѣвъ“, жидôвъ, лат. священства и пр. и пр., котрй не занехували нѣякихъ средствъ для нашои неудачѣ. При правыборахъ дѣялися надъужитя прим. въ Копычинцяхъ, въ Чабарôвцѣ, въ Васильковцяхъ, въ Товстенькôмъ, въ Перемиловѣ, въ Кривенькôмъ и въ др. Въ Чабарôвцѣ выдано карту легитимаційну замѣсть Гринькови Шпитцѣ — Петрови Грохольскому (шляхтичеви). Про надъужитя въ Васильковцяхъ було вже въ „Дѣлѣ“. Теперь скажемъ лишь то, що громадяне не убоялися пострахôвъ, що староство пришле войско, и таки выбрали свого священика и 3 твердыхъ людей, котрй ще другихъ заохочували. Въ Товстенькôмъ поступила собѣ громада такъ, що може бути взôрцемъ для другихъ громадъ. Тамъ пріѣхавъ на правыборы самъ п. староста и хотѣвъ, щобы громадяне конче выбрали вôйта — Wójt musi być! — уживавъ рôжныхъ средствъ: пôддававъ имя вôйта, кпивъ собѣ зъ громадянъ, вмовлявъ въ „латинникôвъ“, що они Поляки, и т. д. — але нѣчо не помогло: рецитували ôтважно свого кандидата и таки єго выбрали. — — Мимо всеи пресіи при правыборахъ и при выборахъ вышовъ таки побѣдоносно нашъ кандидатъ. Въ Гусятынѣ жиды звивалися съ грôшми, якъ шершенѣ; выборцѣ гнали „покусу“ ôтъ себе. Господа заставлена ковбасами, гижками и т. д., стояла отворомъ, а зъ нашихъ выборцѣвъ нѣкто навѣть не вступавъ. Наша побѣда тымъ краснѣйша, тымъ торжественнѣйша, що въ нашôмъ таборѣ бувъ самъ цвѣтъ нашого руского селянства, честнй, поважнй громадяне, непродайнй, твердй, якъ желѣзо, котрй гордили навѣть такими дарунками, якъ 60 зр. на корову. Въ противнôмъ же таборѣ бачили мы товпу жидôвъ (до 30 голосôвъ), урядникôвъ политичныхъ съ старостою на чолѣ, судъ копычинецкій и часть гусятыньского, майже всѣхъ латиньскихъ священикôвъ, а зъ селянъ найбôльше перемытникôвъ зъ надъ Збруча. Якъ нашй люде були зъ цѣлои душѣ радй выборови о. Сѣчиньского, видко зъ того, що многй громады, выпроваджуючи выборцѣвъ зъ села, „заклинали“ ихъ, щобы на нѣкого голосу не давали, тôлько на о. Сѣчиньского. Якій запалъ бувъ мѣжь людьми, видко такожь зъ того факту, що на 19 выборцѣвъ-вôйтôвъ — 16 голосувало на о. Сѣчиньского. Латинники голосували въ переважнôй части такожь на него.

По выборѣ о. Ник. Сѣчиньского нарôдъ бувъ дуже одушевленый. До присутного въ Гусятынѣ о. Сѣчиньского приступивъ господарь Мошалюкъ зъ Постолôвки и промовивъ до него тыми словами: „Отче! Я Мошалюкъ голосувавъ за Вами; я и другимъ радивъ на Васъ голосувати, — але знайте, що я нѣколи анѣ на пана анѣ на попа не голосувавъ. Мене знаютъ всѣ и памятаютъ, якъ я що-разъ кричавъ бувало: „не выбирайте попôвъ“. Отче, я довѣдувався за Васъ мѣжь Вашими людьми и я чувъ ôтъ нихъ и сусѣдôвъ, що Вы душа, якои я давно шукавъ. Вы мессія нашъ, — боронѣтъ же насъ, бо жити намъ не даютъ чужй и — свои. Отче, мѣжь ксёндзами є такй, що гôршь мандаторôвъ далися намъ въ знаки и они то виннй, що мы своихъ ôтцѣвъ покинули, а чѣпалися паньского хвоста. Накажѣтъ имъ, щобы порозумѣли, що мы фундаментъ, а якъ той фундаментъ крѣпко стоитъ, то и дахъ въ вазѣ стоитъ и коминъ въ горѣ не похитнеся. Насъ пôдорвутъ — и вы упадете; насъ не стане — и вамъ на нѣчѣмъ стояти. Памятайте! остатный разъ Вы насъ зôбрали, остатный разъ и задурите. Будете нашимъ заступникомъ и татомъ, мы Васъ не покинемо. Всѣ чорты насъ не переможутъ, якъ возьмемося за руки. Я знаю, що одна душа не година всѣхъ перемогчи, то бодай словомъ щиро обстаньте за нами; намъ ôтъ того вже буде полекша. Але, але! памятайте! — остатный разъ Вы насъ задурили, коли хотѣли задурити!...“ По тôй промовѣ зъ великого зрушеня обцѣлювавъ Мошалюкъ рôвно зрушеного посла. О перекусцѣ выборцѣ навѣть не думали. — „Мы розумомъ и серцемъ шукали серця“, — говорили выборцѣ, — „най паны та жиды трактуются, мы при постѣ выбираемъ посла...“ Руске священьство держалось твердо и солидарно. Радôсть була одна у всѣхъ: „убогій сотрудникъ перемôгъ богатого дѣдича“.

О. Сѣчиньского витали селяне по дорозѣ до Копычинець въ кождôмъ селѣ. А коли въ вечеръ прибувъ до Копычинець, стрѣтила єго свѣтла овація. Надъ 600 людей селянъ и мѣщанъ обохъ обрядôвъ устроили для него похôдъ съ цеховою фаною, съ портретомъ цѣсаря и свѣтломъ цеховымъ зъ костела (140 свѣчокъ), съ факлями, колёровыми лямпами, баняками съ горючою нафтою и догтемъ, при неустаючихъ выстрѣлахъ зъ пистолетôвъ, при спѣвѣ имну народного, пѣсень: „Миръ Вамъ братя“, „Где є руска ôтчина“ и „Многая лѣта“. Горюча луна перейшла два разы черезъ мѣсто. Передъ хатою о. Сѣчиньского промовивъ до него выборець зъ Котôвки, а ôттакъ одинъ копычинецкій ремѣсникъ Полякъ, котрый зазначивъ, що радôсть зъ єго выбору почуваютъ всѣ мѣщане безъ рôжницѣ. На обѣ промовы о. Сѣчиньскій ôтповѣвъ.

На другій день досвѣта жиды зателеграфували до староства, що 1000 людей цѣлу нôчь ходили съ свѣтломъ, стрѣляли, що жидамъ повыбивали шибы, двохъ жидôвъ побито и т. д. Староста прислалъ заразъ 8 жандармôвъ и заказавъ всякй сходины на улици. Онôсля зъѣхавъ самъ староста и державъ конференцію съ судією и жандармами и давъ завôзваня 22 людямъ. Треба знати, що въ день правыборôвъ такій самый похôдъ съ факлями паньско-жидôвска клика була зробила противникамъ о. Сѣчиньского и начальникови суду...

Выбôръ о. Ник. Сѣчиньского въ Гусятынѣ маѣ велике значенье: доказуе ôнъ именно, що нарôдъ нашъ умѣе вывдячувати щиру працю для него... Дуже поучаючою въ тôмъ взглядѣ выдаеся намъ бесѣда честного Мошалюка. Дай то Боже, щобы звязь мѣжь народомъ и священьствомъ нашимъ крѣпла съ кождымъ днемъ, — а тогды, „и всѣ чорты насъ не переможутъ“, — якъ сказавъ Мошалюкъ.

Выбôръ въ Жидачевѣ. Три були причины упадку нашого кандидата, сов. Вас. Ковальского, котрый одержавъ о 9 голосôвъ менше (63) супротивъ выбраного контръ-кандидата, Верницкого (72). Перша причина — великй агитаціи противникôвъ; друга — байдужнôсть многихъ священикôвъ и дуже мала дѣяльнôсть комитету центрального; трета, — що кандидатъ сов. Ковальскій не уважавъ потрѣбнымъ явитися передъ выборцями.

I. Агитація зъ стороны противникôвъ, якъ сказано, була дуже велика и то при правыборахъ якъ и при самôмъ выборѣ. Свого часу було писано въ „Дѣлѣ“ о надъужитяхъ при правыборахъ въ Роздолѣ; протесты тамошныхъ Русинôвъ нѣчого не помогли. Треба знати, що въ повѣтѣ жидачѣвскôмъ мѣсточка якъ Роздôлъ, Миколаѣвъ, Жидачѣвъ, Журавно и еще одно даютъ 26 выборцѣвъ, а решту села; польскій кандидатъ отже, колибъ хотѣвъ убезпечитись лишь на выборцяхъ зъ мѣсточокъ, — то не богато позыскавбы, муситъ отже доконче розтягнути свою агитацію и на села. Въ Крупску пôдъ Роздоломъ громада була выбрала выборцемъ твердого Русина Сеня Корецкого и другого честного господаря; тамъ комисарь перевѣвъ другій разъ правыборы, але штука не удалася. При самôмъ выборѣ въ Жидачевѣ агитували шляхтичѣ, цѣсарскй и автономичнй урядники и жиды пôдъ охороною жандармôвъ зъ Николаева, Роздолу, Жидачева и Журавна, — ба навѣть ц. к. инспекторъ шкôльный зъ Стрыя явився при выборѣ. П. инспекторъ выѣхавъ передъ выборами въ жидачѣвскій повѣтъ на визитацію шкôлъ, а въ самъ день выбору на визитацію школы въ Жидачевѣ. О 11 год. перервавъ визитацію и зъявився середъ агитаторôвъ.— Довго точилася борба агитаційна, довше, якъ самъ выбôръ. П. Верницкій привѣзъ на побоевище два печенй пацюки, множество гусей, курей та индикôвъ и богато бочокъ пива, горѣвки та араку на почестунокъ выборцѣвъ. Почестунокъ той ôтбувся въ забудованю школы жидачѣвскои за позволеньемъ п. инспектора, до котрого п. Верницкій, секретарь рады повѣтовои и предсѣдатель мѣсцевои рады шкôльнои, пôславъ бувъ жида Самсона Готлиба, просити о ôтступленье однои комнаты шкôльнои на почестунокъ! Звезено до школы бочки съ напоями, розставлено ковбасы, дреглѣ и цигара. Выборцѣ позапивавшися почали гукати; однй „Христосъ воскресе“, другй „Многая лѣта“, а иншй „Вѣчная память“ рускому кандидатови. Около 3 годины дѣти зôйшлися на науку — и застали добру науку! — будутъ памятати цѣле житье! До комисіи выборчои п. староста не принявъ анѣ одного нашого члена; крикъ бувъ незвычайный: комисарь податковый зъ Журавна и жиды выставляли по двѣ руки. Въ прилежачôй комнатѣ стоявъ п. Верницкій и люструвавъ выборцѣвъ...

II. Велика часть вины за нашу неудачу тяжитъ такожь на нашôмъ выборчôмъ комитетѣ окружнôмъ и на байдужности нашихъ священикôвъ. Предсѣдатель окр. комитету, о. деканъ роздôльскій, для чогось не порозумѣвся съ священствомъ и не зъорганизувавъ єго передъ правыборами, — и на выборцѣвъ повыходили по селахъ люде продажнй. Священьство доокола Николаева не повліяло на правыборы, черезъ що села коло Николаева дали переважаючу часть зрадникôвъ; такими були: 2 выборцѣ зъ Розвадова, 2 зъ Дроговыжа, 3 зъ Демнѣ, 1 зъ Тростянця, 1 зъ Волѣ, 1 зъ Устя, 1 зъ Верпня, по 1 зъ Пѣсочнои и Черницѣ. Зъ того кута найлучше держалися ч. начальникъ розвадôвскій и Романъ Сколоздра зъ Дроговыжа. Дальше зъ деканата роздôльского здрадили выборцѣ зъ Межарѣчь, Гнѣздичева, Бережницѣ, Заболотовець, Рогôзна, Пчанъ и Березины, — такъ що на 46 выборцѣвъ було 21 здрадникôвъ зъ селъ! Где священики дѣятельнй, зъ ôттамъ выйшли и честнй выборцѣ; гдеякй священики и лично ставилися съ своими выборцями, якъ оо. Строцкій зъ Рудника, Дорожиньскій зъ Волцнева, Сеникъ зъ Ивановець, Прокоповичъ зъ Цуцуловець; було такожь 5 священикôвъ зъ Журавенщины. Хвала имъ!

III. Дуже велика шкода, що сов. Ковальскій не представився выборцямъ передъ выборомъ; выборцѣ выразно того домагалися. Противники нашй найбôльше тымъ агитували: „А вы раніе wójcie або раніе gospodarzu видѣли п. Ковальского? А вы знаете, кто ôнъ є? — и т. д.“ Отсе були причины нашого упадку. Наука на будуще. Противъ першои причины мы не порадимо, але двѣ другй при добрôй нашôй воли чей зможемо устоpонити.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*По поводу министеріяльного розпоряджена въ користь ческои школы въ Вѣдни*) зложили були делегаты выдѣлу краевого, засѣдаючй въ низшо-австрійскôй радѣ шкôльнôй, свои мандаты. Зô взгляду на становище, яке займали ôтпоручники выдѣлу кр. въ радѣ шкôльнôй, узнано сей крокъ ихъ хибнымъ и выражено желанье, щобы они вступили назадъ до рады шкôльнои, — хочь зъ другои стороны не було якъ покрыти сего ôтвороту. Въ тôй справѣ вела отже нарады шкôльна комисія низшо-австр. сойму, а результатомъ ихъ есть заявленье, котре маѣ предложитися соймови до ухвалы. — Пôсля сего заявленя одобряе соймъ поступокъ делегатôвъ выдѣлу краевого, зô взгляду однакожь на важнôсть репрезентаціи краю въ радѣ шкôльнôй уважае ôтповѣднымъ, щобы дотеперѣшнй делегаты вступили назадъ до рады. Коли делегаты тй маютъ на ново вступити, се лишено имъ до волѣ, на кождый случай однакожь повинній они собѣ застерегчи, що всѣ уряженя школы маютъ ôтповѣдати законамъ шкôльнымъ, обовязуючимъ въ низшôй Австріи.

(*На конференціи директорôвъ желѣзниць*) розбиралися недавно гдеякй точки зъ требованъ пôднесеныхъ анкетою для тарифъ перевозовыхъ. Дотеперѣшный хôдъ конференціи не высказуе ще жадного результату бôльшои досяглости, бо желѣзницѣ дуже нерадо дотыкаютъ пытань принціяльныхъ, а „студіи“ найважнѣйшихъ справъ не знаходятся ще навѣть въ стадіюмъ приготовляючôмъ. Пленарна конференція, що ôтбулася въ Виллахъ згодилася тôлько на гдеякй змѣны въ класификаціи товарôвъ, але се есть тôлько дрôбною частиною требованъ анкеты, котра домагалася головно, щобы тарифы були одностайнѣйшй и дешевшй. — Чи и коли желѣзницѣ вдоволятъ тй справедливй жаданя, годѣ ôтповѣсти, бо черезъ те немало заангажуются ихъ интересы.

(*Золота рента*), котрои емисію призволила рада державна для покрытя недобору, не маѣ бути пôсля донесень инспированыхъ газетъ въ всѣмъ роцѣ ужитою. Зъ сего стараются оптимисты вывести внесенье, що финансы державнй въ Австріи дуже полѣпшились, що господарка дра Дунаевского приведе державу до рôвноваги финансовои. Поминувши однакожь вже то обстоятельство, що користный станъ касы державнои въ теперѣшнôй добѣ есть тôлько хвилевый и не можна ще заключати о станѣ господарства державного въ найблизшихъ рокахъ, где одинъ надзвычайный выдатокъ може спровадити звихненье рôвноваги, — не належитъ такожь забувати, що система „реформъ податковыхъ“, введеныхъ п. Дунаевскимъ, не тôлько що пôднесла жертвы обывателѣвъ въ податкахъ до maximum, але обняла вже майже всѣ жерела доходôвъ державныхъ, знаныхъ наукѣ скарбознавства, такъ що на случай сильнѣйшого потрясеня финансового не можнабы вже знайти способу ратованя державы ôтъ банкрутства.

(*Въ пильзненскôй комнатѣ торговельнôй*) прійшло при выборѣ члена на мѣсце умершого Унгера до аферы, котра прибрала характеръ политичного факту. На опорожнене мѣсце було

двохъ кандидатôвъ: Нѣмець Ляндперъ и Чехъ Лянгъ, котрй при голосованю получили рôвность голосôвъ. Супротивъ заявленя Ляндперa, що ôнъ не хоче вступити на мѣсце Унгера, покликавъ президентъ комнаты Шибль Лянга до комнаты торговельнои, а позаякъ черезъ те Чехи узыскали перевагу, старалися Нѣмцѣ актъ сей представити нелегальнымъ и жадали рѣшеня выбору посредствомъ лосованя. Ческй члены комнаты спротивилися сему требованю, а въ наслѣдокъ того выйшли Нѣмцѣ зъ салѣ и внесли до министерства протестъ.

(*Въ цѣли переведеня закона о реорганизаціи австрійскои обороны краєвои* (*ляндверы*) выдати маѣ министерство обороны кр. розпорядженье, котре по части дотычитъ кадрôвъ инфантеріи и стрѣльцѣвъ, частею же мѣститъ постановы що до кадрôвъ кавалеріи. — Кадры баталіонôвъ инфантеріи и стрѣльцѣвъ въ загалѣ, що до складу свого не змѣнятся, а станъ презенційный (Präsenzstand) буде збôльшуватися черезъ покликанье рекрутôвъ и резервистôвъ. — На случай вôйны буде могла Австрія поставити бôльше якъ 100 баталіонôвъ. — Кадры кавалеріи будутся складали зъ 12 ескадронъ драгонôвъ, а 12 уланьскихъ. Сего року будутъ утворенй тôлько 3 половичнй кадры полковй и здаѣся, що выставленье всѣхъ кадрôвъ не доконаѣся передъ рокомъ 1886. — Начальными инспекторами кавалерійныхъ кадрôвъ будутъ 2 штабовй офицыры, зъ котрыхъ одинъ буде мешкавъ въ Вѣдни, а другій во Львовѣ. — Цѣкавй дуже постановы що до коней кавалерійскихъ. Скарбъ войсковый буде закуповувати молодй конѣ, котрй на рôкъ два разы будутъ змѣнятися, а то въ той способôбъ, що кождый кôнь буде на прокормленю скарбовôмъ тôлько черезъ 6 мѣсяцѣвъ. Въ тôмъ часѣ будутъ конѣ черезъ 5 мѣсяцѣвъ уѣзджуванй, а въ 6-ômъ будутъ уживанй до войсковыхъ вправъ, почôмъ перейдутъ въ руки приватныхъ „предприемцѣвъ“. — Такій станъ тревати буде черезъ 6 лѣтъ. Особы приватнй, котрй за пôдписаньемъ реверсу пріймутъ конѣ ераріяльнй въ ограничену власнôсть, зъобовязуются супротивъ державы, що будутъ ихъ добре удержувати, а до щорôчныхъ вправъ войсковыхъ якъ и на случай мобилизаціи ôтдадутъ ихъ дотычнымъ ескадронамъ.— По шести рокахъ переходятъ конѣ на неограничену власнôсть предприемцѣвъ. — Служба въ ляндверѣ буде теперъ строгша, — бо кромѣ першои 8-недѣльнои науки (Abrichtung) въ кадрахъ инструкційныхъ, будутъ ляндверисты на будуще обовязанй ôтбути въ часѣ своеи 12-лѣтнои службы 6 вправъ войсковыхъ найбôльше 4-недѣльныхъ. Рекруты кôнныхъ стрѣльцѣвъ и кавалеріи будутся инструовати черезъ 3 мѣсяцѣ, а перший вправы войск. можутъ послѣдувати безпосередно по выобразованю рекрутôвъ. Такимъ способомъ ѣсть возможне, що ляндверисты въ часѣ першого року служебы зôставати будутъ 3 взглядно 4 мѣсяцѣ въ службѣ презенційнôй.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Мы вже доносили свого часу о однôй важнôй реформѣ внутрѣшныхъ ôтносинъ Россіи, а именно о удѣленôй численнымъ россійскимъ „раскольникамъ“ (по части старовѣрцямъ, по части еретикамъ) свободѣ вѣроисповѣданя, котрои то свободы законы россійскй до недавна не признавали. Показуѣся, що важнй гуманнй реформы мусятъ вконець, мимо всѣхъ антилиберальныхъ и „народническихъ“ крикôвъ, ставатись фактами. Згадана реформа здаѣсь однакожь бути початкомъ цѣлого ряду дальшихъ реформъ. Виравдѣ не будутъ сй реформы надто далеко сягаючыми, не говорячи вже о тôмъ, що о реформахъ въ дусѣ конституційнôмъ зовсѣмъ не чути, — але всежь дотычатъ они гдеякихъ важныхъ сторôнъ внутрѣшныхъ ôтношень россійскои имперіи. Замѣтити такожь треба, що проєкты сихъ реформъ зовсѣмъ не оригинальнй: датуются они еще зъ „еры реформъ“ (60 ыхъ рокôвъ), а первѣстнй ихъ авторы и инициятóры — се тогдашнй россійскй либералы-поступовцѣ, котрй то головно заслужились около освободженя селянъ зъ панщины. Одно лише можна замѣтити: чи будутъ теперѣшнй знатнй россійскй мужѣ стану ôтповѣднй до дѣйстно користного и успѣшного переведеня такихъ реформъ? — Вычисляемо въ короткости головнй точки сихъ реформъ: обовязкове увлащенье селянъ въ чистороссійскихъ губерніяхъ, побôльшенье участкôвъ гдекотрымъ категоріямъ селянъ, знесенье подушного. Щобы однакожь покрыти недобôръ, котрыйбы по переведеню згаданыхъ реформъ оказався, потрѣбна такожь реформа податкôвъ. Крôмъ того говорятъ о законѣ фабричнôмъ и о установленю инспекторôвъ фабричныхъ. Що теперѣшнй администраційнй порядки Россіи такожь, и то наглячо, домагаются якоись рѣшительнѣйшои поправы, на се такожь всѣ вже годятся.

Кіевска „Заря“ жалуѣсь въ 119 ômъ ч., що выборы до радъ мѣскихъ — навѣть въ бôльшихъ мѣстахъ Украины — переводятся въ сей способôбъ, що — при апатіи мѣщанъ—даютъ случай до численныхъ надъужить, головно задля хитрого выдурюваня повномочій до голосованя черезъ спрытныхъ, а енергичныхъ одиничныхъ дѣятелѣвъ. Розумѣеся, що выбрана рада выглядае потôмъ радше на карикатуру, нѣжь на дѣйстну раду „мѣску“, та що одна зъ найважнѣйшихъ користей украиньского историчного, на принципѣ самоуправы уложеного права мѣского, марно пропадае. Яке на Украинѣ съ правомъ мѣскимъ, — таке у насъ съ конституцією; не умѣемо користуватись зъ закупиу... Єдина рада на се: Licht, mehr Licht!

Нѣмеччина. Заходамъ познаньскихъ Полякôвъ удалось склонити пруске министерство просвѣты и вѣроисповѣдань, що ôткликало выдане давнѣйше розпорядженье, дотычаче выкладаня науки религіи въ всѣхъ школахъ Познаньщины въ языцѣ нѣмецкôмъ.

Комисія прускаго сойму скôнчила вже свои обрады надъ правительственнымъ проектомъ церковнымъ; справозданье єи выпаде въ дусѣ консервативно-клерикальнôмъ. Теперь иде лишь еще о се, яке становиско супротивъ сего проекту займе Ватиканъ, и чи згодится на подôбнй компромисы нѣмецкихъ клерикалôвъ и ихъ провôдника Виндгорста съ Бисмаркомъ. Нѣмецкй газеты звертаютъ увагу на се, що желѣзный канцлеръ любитъ швидко зъуживати подаючихся ему людей. Зъуживъ такъ вже Ласкера, Бенигзена, — не пожалуваѣбы и Виндгорста. — Фракція нѣмецкихъ національ-либералôвъ выслала до уступившого Бенигзена адресу кондоленційну, та озираѣсь теперь за новымъ провôдникомъ; буде нимъ або ученый, але — якъ кажутъ — трохи за самостôйный Гнейстъ, або б. министеръ финансôвъ Гобрехтъ.

Франція. Справа Тонкиньска все еще становитъ головный камѣнь, о котрый спотыкаются рôжнй партіи французского парляменту. Очевидна рѣчь, що становище министерства Ферри середъ такихъ спотычокъ дуже трудне. Зъ крайнои лѣвицѣ задумуе интерпелювати правительство пос. Гранъ взглядомъ розмѣру и границь цѣлои выправы тонкиньскои, на що очевидно министерство зъ горы не буде въ станѣ ясно и певно ôтповѣсти. Єще дальше иде сторонництво католицке. Опираючись на тôмъ, що въ Тонкинѣ ѣсть 150.000 католикôвъ въ 500 парохіяхъ, бôльше якъ 80 ксёндзôвъ кат. мѣсцевыхъ и 35 місіонерôвъ, жадаютъ католики французскй отвореня Червонои рѣки для торговлѣ цѣлого свѣта, але пôдъ католицкимъ протекторатомъ Франціи, т. е. очевидно пôдъ такимъ протекторатомъ, що Франція давалабы тôлько свое имя, а власть держалобы въ своихъ рукахъ товариство de propaganda fide. Выправа тонкиньска розбудила и еще одно домаганье, котре чимъ разъ голоснѣйше роздаѣся въ французскихъ газетахъ. Податокъ крови французскои на далекй заморскй походы ôтъ давна вже будитъ глубоке невдоволенье середъ французского народа. Огже теперь пôднесено думку, щобъ на будуще Франція постаралася по примѣру Англіи о заведенье вербованои арміи кольоніяльнои зъ 50.000 людей для обороны заморскихъ посѣлостей Франціи. Тожь и не дивно, що вся Франція теперь зовсѣмъ занята сею выправою тонкиньскою, а пôдчасъ коли военнй приготованя швидко дальше поступаютъ, ведесь мѣжь журналами невчасный спôръ о тôмъ, чому цѣлася афера сталась теперь конечною. Одни твердятъ, що виненъ сему бл. п. Гамбета, другй — що теперѣшный рядъ, а взглядно министеръ справъ заграничныхъ Шальмель Лякуръ. Дальшимъ важнымъ тематомъ дневникарскои дискусіи ѣсть становиско, яке займутъ Хины супротивъ французскои акціи въ Тонкинѣ. Въ розговорѣ съ кореспондентомъ американьскси газеты „Нюіоркъ Геральдъ“ мавъ хиньскій посолъ, маркизъ Ценгъ, заявити, що ôтношеня мѣжь Хинами а Франціею сильно напруженй, хочь не выключена можливôсть полагодженя цѣлои справы, такъ длятого, що такого полагодженя бажаютъ такъ Франція якъ и Хины, якъ и длятого, що Хины не приготованй до вôйны. Ценгъ жалувавсь на далекосягаючй бажаня Франціи, котра хотѣлабъ повернути пôдъ свою власть — взглядно протекторатъ—не лишь Тонкинъ, але и весь Анамъ, забуваючи на всѣ давнѣйшй протесты Хинъ и на се, що Анамъ здавна плативъ гарачь Хинамъ. Тонкинъ муситъ бути незалежнымъ, бо инакше отвориласьбы Франціи дальша дорога въ глубину сусѣдныхъ краѣвъ Сегону и Аниму. Хочь фактична вôйна Франціи съ Хинами неправдонодôбна, то всежь можутъ Хины вже черезъ се одно приспорити Франціи много пригôдности, що будутъ по-просту охотниками и офицырами запомагати Ту-Дюка (властивого теперѣшного соперника Франціи въ Тонкинѣ, начальника Аниму).

Якъ звѣстно, д. 14 липня кождого року обходитъ Франція свято республики, при котрôмъ президентъ удѣляе амнестію гдеякимъ переступникамъ. Отже сего року, не дожидаючи того свята, президентъ Греви удѣливъ часткову амнестію великôй части роботниковъ, засудженыхъ минувшого року въ Монсо ле Минъ за „анархичнй розрухи“. Засудженй на рôкъ и на два роки, котрй ôтсидѣли вже часть кары, зôстаютъ зовсѣмъ увôльненй; засудженй на три роки маютъ ôтсидѣти тôлько рôкъ; до тыхъ, котрй засудженй на пять лѣтъ и высше (а за-тымъ и до кн. Крапоткина) амнестія тая зовсѣмъ не ôтноситоя.

Знаменитый французскій историкъ, сенаторъ Анри Мартенъ, застановляѣсь въ пересланôмъ до газеты „Сіекль“ листѣ надъ звѣстнымъ потрôйнымъ союзомъ. Каже, що бесѣда Манчинього вымѣрена була едино на ефектъ, що запевненю Тисы о безпôдставности пôдсуваня згаданому союзови ворожихъ для Франціи тенденцій можна вповнѣ дати вѣру, и що се лишь „добра воля“ нѣмецкихъ политикôвъ радабы представити сей союзъ яко загрожуючій Францію. Минувшого року удалось — съ частковымъ успѣхомъ — порôжнити Францію съ Англіею, теперь хотѣлибъ єи розъединити съ Италіею. Италіянцѣ зовсѣмъ не симпатизуютъ съ тыми своими политиками, котрй охочо идутъ пôдъ руку нѣмецкому милитарному деспотизмови, тожь противъ сихъ политикôвъ, а не противъ италіяньского народа, треба и Французамъ застеречися. О Франціи ширятся въ Италіи найдивогляднѣйшй вѣсти: наколи одинй голосятъ, що Франція радабъ основати въ Италіи республику, пôдсуваютъ другй Франціи змаганье — порозумѣтись съ папою; иншй говорятъ навѣть о тôмъ, що Франція думае о вôйнѣ съ Италією. — Рôвночасно съ вѣдомостею о сѣмъ листѣ Мартена доносятъ зъ Венеціи и зъ Парижа о демонстраціяхъ въ користь союза Франціи съ Италіею, а то при случаю рôчницѣ смерти Гарибальдіого. Зъ Венеціи переслано телеграму до „друга Италіи и Гарибальдіого“ Виктора Гиго, — а на торжество париске прислали телеграмы Криспи и др. Мѣжь иншими запропоновано поставити на італійско-французскôй граници статую Гарибальдіого, яко видимый знакъ союза.

Англія. Мѣсто Бирмингемъ обходитъ сими днями 25-лѣтный ювилей послованя Джона Брайта (Bright) зъ тогожь мѣста и 40-лѣтный ювилей его публичнои дѣяльности. Обходъ маѣ тревати цѣлый тыждень. Брайтъ довгй часы бувъ провôдникомъ англійскихъ либералôвъ. Ônъ богато причинився до знесеня т. зв. „законôвъ збôжевыхъ“, до узысканя хочь троха либеральнѣйшихъ реформъ для Ирляндіи, а пôсля бомбардованя Александріи выступивъ зъ кабинету Гладстона и хоче теперь зовсѣмъ усунутися ôтъ публичного житя. Въѣздъ Брайта до Бирмингему бувъ немовь въѣздомъ тріюмфатора. — Брайтъ выступивъ при тôмъ случаю съ довшою промовою, въ котрôй назвавъ вôйны: цлову и оружну, найбôльшими нещастями Европы; 4,000.000 людей, котрй теперь служатъ въ арміяхъ и жіютъ зъ пильности и працѣ другихъ, моглибы власною працею причинитись до лѣпшои долѣ для себе и другихъ. По Брайтѣ говоривъ министеръ Чемберленъ, пôднося чи мѣжь иншимъ потребу розширеня права голосованя. — Многимъ журналамъ англійскимъ не сподобався головно той уступъ промовы Брайта, въ котрôмъ ônъ назвавъ противникôвъ полученя Англіи съ Франціею черезъ пôдморскій каналъ, — „дозрѣлыми для дому божевôльныхъ“. — Въ Лондонѣ представлялась передъ тыжднемъ лордови Дифферинови ôрменьска депутація, просячи єго о вставленьеся у высокои Порты. Дифферинъ принявъ єи дуже ласкаво и запевнивъ, що постараѣсь о се, щобы Порта сповнила справедливй домаганя Ôрменцѣвъ, дотычно внутрѣшнои организаціи ихъ краю. Справа ôрменьска о стôлько важна, що такожь Россія дуже нею интересуѣсь и що она може легко статись причиною бôльшого конфликту.

Італія. Зъ Риму доносятъ, що помимо потрôйного союза, мѣродайнй италійскй сферы не бажалибъ на-теперь ôтвѣдинъ въ Римѣ чи то австрійского, чи нѣмецкого цѣсаря; правительство италійске, мимо дуже пріязныхъ ôтношень Италіи до Австріи и Нѣмеччины, поти не моглобы собѣ бажати такихъ ôтвѣдинъ, поки не може бути зовсѣмъ безпечнымъ, чи чужихъ монархôвъ не привитаютъ — чи то въ Римѣ, чи на иншôмъ мѣсци италійскои територіи, — оклики, якъ: Evviva Trieste! Abbasso il Papa!

Ромунія. Заходамъ австрійскои дипломатіи удалось було знеутрализувати на якійсь часъ — въ части — вплывъ Россіи на Ромунію, Сербію та Чорногору. Що однакожь вартуютъ всѣ сй заходы супротивъ дѣйстныхъ, природныхъ интересôвъ, — супротивъ факту, що пôдъ гнетомъ Мадяръ стогне кôлька миліонôвъ Румунôвъ, — бачимо зъ появившоися сими днями въ оффиціяльнôмъ ромуньскôмъ журналѣ Romania Libera статіи, въ котрôй выразно пôдносится, що въ разѣ конфликту Австро-Угорщины съ Россіею, Ромунія мусѣлабъ рѣшучо станути по сторонѣ Россіи. Союзъ съ Австрією не запевняе Ромунiи найменшихъ користей, а въ звѣстнôй справѣ дунайскôй заняла навѣть Австрія дуже непріязне становиско взглядомъ Ромунiи. Такъ отже, окрôмъ италійскои, ѣсть и ромуньска ирредента. „Rom. Lib.“ взываѣ рядъ, щобы занявся усильно организацією доброи интендантуры, котрои еще ромуньскôй арміи недостаѣ, и щобы постарався тмкожь о пляны земель, замешкалыхъ ромуньскими пôддаными Австріи.

НОВИНКИ.

— **Проєктъ абстиненціи рускихъ послôвъ** вже майже зовсѣмъ зôйшовъ зъ порядку дневного. Комитетъ вѣчевый запросивъ бувъ онога на нараду значне число Русинôвъ львôвскихъ и завôзвавъ девять выбраныхъ послôвъ, щобы або лично або письменно заявили свôй поглядъ на сецесію. Ôтъ рѣшеня того ширшого круга Русинôвъ и самыхъ послôвъ залежало пытанье, чи комитетъ вѣчевый маѣ предкладати вѣчеви яке небудь внесенье въ справѣ сецесіи, чи нѣ. Зъ помежи послôвъ заявилися чи то лично чи письменно противъ сецесіи послы: сов. Ковальскій, сов. Бережницкій, проф. Романчукъ, п. Лѣниньскій, дръ Искрицкій и о. Сѣчиньскій; п. Охримовичь заявивъ, що мусѣвбы выслухати выборцѣвъ; ôтъ двохъ послôвъ, оо. Качалы и Мандичевского не було еще ôтповѣди. На засѣданю промовляли основно противъ сецесіи послы сов. Ковальскій, проф. Романчукъ, (оба въ цѣлогодинныхъ бесѣдахъ), дръ Искрицкій и п. Лѣниньскій. Промовы ихъ такъ всесторонно доказали потребу акціи рускихъ послôвъ въ соймѣ и очевидно такъ всѣхъ переконали, що кромѣ одного референта комитету вѣчевого за абстиненцією, (за котрою стояли гдеякй члены комитету), нѣкто бôльше зъ численно зôбраныхъ не промовлявъ за нею. Рѣшено остаточно не выступати на вѣчу съ нѣякимъ внесеньемъ о абстиненціи послôвъ, а натомѣсть предложити вѣчу резолюцію, котрою призналобы рускихъ послôвъ одинокими правдивыми репрезентантами цѣлого галицко-руского народа и заохотило ихъ до вытревалои и неустрашимои обороны правъ руского народа въ соймѣ.

(+) **Ôткрытье: где лежала стародавна руска столиця Галичъ** — належитъ нашому проф. дру Исидору Шараневичу, а розкопка руинъ стародавного Галича належитъ рôвножь ему и другому нашому мужеви, о. Льву Лаврецкому. По вступныхъ и увѣнчаныхъ свѣтлымъ успѣхомъ роботахъ тыхъ двохъ нашихъ людей, комисія археольогична, котра — якъ довѣдуемось — зôстала вызначена для дальшихъ розслѣдôвъ руинъ Галича, буде мати теперь вже богато улекшену роботу. Комисія тая зложена ad hoc зъ дра Шараневича, о. Льва Лаврецкого и зъ ц. к. консерваторôвъ: крыл. Петрушевича, проф. Лепковского, проф. Цвѣклиньского и гр. Войтѣха Дѣдушицкого. Першій зъѣздъ членôвъ комисіи вызначеный на день 10 л. липня с. р. въ Галичи. На той день запросивъ делегатôвъ маршалокъ дръ Зыбликевичь въ имени Выдѣлу краєвого. Комисія маѣ одержати 2000 зр. зъ фондôвъ краєвыхъ на потребы розслѣдôвъ. До комисіи маѣ прилучитися богато аматорôвъ, якъ гр. Каролъ Лянцкороньскій, гр. Жигмонтъ Цешковскій, историкъ Станиславъ Томковичь и др., а такожь кôлькохъ малярѣвъ зô Львова и Кракова. Липска „Illustrirte Zeitung“ маѣ выслати до Галича спеціяльного рысовника. — Сподѣваемось, що и Русины, ученй та любителѣ старинныхъ памятокъ нашихъ, поспѣшатъ численно на часъ зъѣзду археольогичнои комисіи до Галича.

— **Именованя при гр. к. митрополичôй капитулѣ во Львовѣ.** Цѣсарь именувавъ дня 6 л. червня с. р.: 1) дра Юліяна Пелеша, ректора гр. к. семинаріи центральнои, пароха при церквѣ св. Варвары въ Вѣдни и почетного крылошанина гр. к. катедральнои капитулы въ Перемышли, — архидіякономъ и деканомъ капитулы; 2) катедрального канцлера Михаила Сѣнгалевича — схоластикомъ; 3) крылошанина Льва Готеровского — канцлеромъ; 4) декана и пароха въ Утѣшковѣ и совѣтника консисторского, Константина Бѣлевича, администратора въ Зарваницы, Андрея Бѣлецкого и капеляна въ Фразѣ, Василія Фаціевича — крылошанами.

— **Дръ Пелешь** остане — якъ доносятъ зъ Вѣдня до „Dzien. Pol.“ — на посадѣ ректорскôй еще до кôнця сего курсу, а съ кôнцемъ липня переѣде до Львова. Наступникомъ єго въ ректоратѣ вѣденьскои семинаріи буде пôсля всеи вѣроятности о. Богданъ Пюрко, теперѣшный спиритуальный въ тôйже семинаріи.

— **Зъ Вѣдня** пишутъ намъ, що на вѣденьскôмъ университетѣ зложили рôвночасно докторaты оба братя Ярославъ и Теофиль Окуневскй, першій докторатъ медицины, другій докторатъ правъ. Оба були студентами вѣденьского университету и постоянными членами руского вѣденьского товариства „Сѣчь“. При вступленю въ нову активну фазу житя, желаемъ имъ, щиримъ сынамъ Руси, ôтъ повного серця: Щасть Боже!

(+) **Братство церковне св. Андрея** въ Чернôвцяхъ — якъ довѣдуемось зъ вѣры-достойного жерела — получило наконець по довгихъ переспpавахъ черновецкого гр. к. пароха съ митрополичимъ ординаріятомъ во Львовѣ потвердженье своихъ статутôвъ черезъ митроп. ординаріятъ. Подаемъ се съ пріятностею до загальнои вѣдомости — и высказуемъ надѣю, що митроп. ординаріятъ буде старатись чимъ скорше потвердити статуты и иншихъ братствъ, котрй подôбно якъ статуты черновецкого братства лежатъ довшій часъ неполагоджеными, очевидно съ шкодою для церковно-народного розвою нашого мѣщаньства, выставленого на тысячнй покусы латинизаційнй и полонизаційнй.

— **Засѣданье Выдѣлу товариства „Просвѣта“** ôтбулося 13 с. м. пôдъ проводомъ головы дра Ом. Огоновского. На засѣданю тôмъ: 1) прочитано ôтмовну ôтповѣдь ц. к. суду карного у Львовѣ на прошенье Выдѣлу о выставленье засуду конфискаты другои книжочки рускимъ письмомъ — и рѣшено внести рекурсъ зъ зажаленьемъ до ц. к. высшого суду краєвого; 2) поручено п. Василеви Лукичови занятися уложеньемъ Календаря „Просвѣты“ на 1884 р.; 3) принято до вѣдомости, що друкъ третои книжочки за 1883 р. вже укôнченый; 4) рѣшено подякувати о. И. Ляторовскому зъ Саногова за даръ писаныхъ шести томôвъ народныхъ пѣсень и оповѣдань для библіотеки „Просвѣты“; збôрникъ сей передано дру Омеляну Огоновскому до перегляду; 5) рѣшено звернути авторамъ рукописи „Черезъ любовь до щастя“ и „Про щадницѣ почтовй“, яко не придатнй для товариства; 6) принято 15 новыхъ членôвъ и залагоджено ще кôлька дрôбныхъ справъ касовыхъ и администраційныхъ.

— **Ц. к. Намѣстництво** наказало староству въ Пôдгайцяхъ перевести вступне розслѣдженье фактôвъ надъужить, наведеныхъ въ внесенôмъ протестѣ противъ выбору гр. Альфреда Потоцкого. Староство завзываѣ выборцѣвъ и поодиноко ихъ переслухуе. Близшихъ вѣстей о результатахъ того переслухуваня доси не маемо.

— **Одинъ нашь патріотъ зъ провинціи** звернувъ нашу увагу на те, що гдеякй священики суть тои думки, що въ день призначеный на руске вѣче, с. є. 29 л. с. м. припадае поминальне богослуженье за пок. цѣс. Фердинанда. Тая думка ѣсть хибна, бо день поминаня того пок. цѣсаря припадае 28 л. с. м., якъ о тôмъ можна переконатися зъ жерела достовѣрного, „Juristen-Kalender'a“. Нашй священики можутъ отже дня 28 рано ôтправити богослуженье и ѣхати на вѣче.

— **Вчера въ день Пресвятои Тройцѣ** ôтбувся торжественно празникъ въ церквѣ рускои духовнои семинаріи. Службу божу целебрувавъ Преосв. еп. Сильвестеръ при асистѣ крыл. Сѣнгалевича и В. Бачиньского, и при хорошомъ спѣвѣ нашихъ питомцѣвъ. Проповѣдь ôтвѣтну празникови выголосивъ хорошо питомець 4-го року, Кмицикевичь.— Церковь була переповнена вѣрными.

— **Интерпеляція до Его Ексцеленціи п. президента бар. Шенка:** Чи вѣдомо Вашôй Ексцеленціи, що въ Золочевѣ ôтбувались въ дняхъ свѣтлыхъ нашихъ празникôвъ Вознесенія и Зеленыхъ святъ

карнй розправы?.. Правдоподôбно не вѣдомо. Просимо В. Ексцеленцію о енергичне здержуванье всякихъ полонизаційныхъ заходôвъ, о скôлько они дотыкаютъ порученого дозорови В. Ексцеленціи поля правосудія, и о строге — въ мысль обовязуючихъ законôвъ — пошанованье рускихъ святъ.

— **Въ Болшôвцяхъ** буде отворена небавомъ станція телеграфична.

— **Аграрный сôборъ.** Въ селѣ Полоничнôй, въ повѣтѣ каменецкôмъ, пôславъ дѣдичь плуги на поле т. зв. „Лѣсокъ“ за дворомъ, о котре то поле ведеся въ судѣ процесъ съ громадянами. Плуги выславъ дѣдичь пôдъ охороною службы лѣсничои. Громадяне — якъ описуютъ польскй газеты — мали напасти на плугаторôвъ и на ихъ конвой съ друками, и мали плугаторôвъ нагнати, а лѣсничому поломити кости, гайовому руку, а старшого лѣсничого мали добре потурбувати. На другій день зъѣхала зъ Буска судова комисія и арештувала 4 селянъ. Слѣдство ведеся.

— **Игнатій Іосифъ Крашевскій — арештованый!** — таку нечаянну вѣсть рознѣсъ зъ Берлина въ суботу телеграфъ по цѣлôй Европѣ. Нема що и казати, що вѣсть о арештованю Нестора польскои литературы мусѣла цѣлый свѣтъ зачудувати, а глубоко тронути всѣхъ Полякôвъ. Крашевскій выѣхавъ бувъ зъ Дрездена, где проживае въ своѣй вилли, до Pau въ Франціи для поратованя здоровля и власне вертавъ на Парижъ до дому, коли въ понедѣлокъ минувшого тыждняôтбулася въ єго вилли судова ревизія. Строгу ревизію перевели: комисарь криминальный зъ Дрездена и прокураторъ зъ Берлина при помочи жандармôвъ, перетрясли цѣлый дôмъ, забрали множество папєрôвъ и арештували заразъ емигранта Богдановича, бувшого майора въ войску россійскôмъ и двохъ братôвъ Конопацкихъ, зъ котрыхъ одного доси вже выпущено на волю. На другій день старшій прокураторъ дрезденьскій еще разъôтбувъ ревизію въ вилли Крашевского, стереженôй черезъ полицію. Крашевскій, довѣдавшись о ревизіи, спѣшивъ чимъ скорше домôвъ, але вже въ Берлинѣ въ готели єго арештовано. Майже рôвночасно арештовано еще въ мѣстѣ Шенебергъ якогось димисіонованого капитана, а теперь урядника телеграфичного Г. Причина всѣхъ тыхъ арештовань доси вповнѣ не выяснена. Имовѣрно правительство пôдозрѣвае Крашевского и єго товаришôвъ о вывѣдуванье внутрѣшного устройства фортецъ нѣмецкихъ и иншихъ тайнъ войсковыхъ для другои якоись державы. У арештованого въ Шенебергу мали знайти много пôдозрѣныхъ кореспонденцій, рысункôвъ, знимкôвъ зъ фортецъ и рôжнй книги, заосмотренй печатками прускихъ библіотекъ полковыхъ. Слѣдство ведеся при найбôльшôй оглядности и тайнѣ. Кто донѣсъ властямъ на Крашевского, о тôмъ всяко пишутъ самй берлиньскй газеты; одни кажутъ, що якійсь приватный доносчикъ, другй удержуютъ, що нѣмецка амбасада въ Вѣдни.

— **Ювилей заслуженого професора-слависта, Фр. Миклошича,** о котрôмъ мы вже тамтого року обширнѣйше писали, будутъ обходити Словенцѣ торжественно въ осени сего року якъ въ своихъ мѣстахъ, такъ и въ Вѣдни...

— **Выстава образôвъ звѣстного маляря Верещагина,** устроена пôдъ часъ коронаціи въ Москвѣ, числила за короткій свôй часъ надъ 65.000 посѣтителѣвъ. Много зъ своихъ образôвъ продавъ Верещагинъ. Московска публика дуже симпатично приняла великого маляря.

— **Звертаємъ еще разъ увагу всѣхъ нашихъ Вп. Дописователѣвъ,** що, якъ кожда солидна Редакція, такъ и мы бажаємъ ôтъ Вп. Дописователѣвъ, щобы пôдъ кождою, хочьбы найдрôбнѣйшою дописею, пôдписали своє повне имя и прозвище, званье, мѣсце пробуваня и послѣдню почту. Єсли котрый зъ Вп. Дописователѣвъ не бажае выпечатаня свого пôдпису, нехай се заявитъ и станеся по єго воли, — але Редакція на всяку евентуальнôсть муситъ знати, ôтъ кого допись походитъ. Всѣ дописи, въ котрыхъ не буде доповнене повыше поставлене условіе не зможутъ бути умѣщенй въ нашôй часописи.

— **(Дрôбнй вѣсти.)** Маршалокъ дръ Зыбликевичь выѣхавъ до Вѣдня, щобы зложити цѣсареви подяку за именованье єго маршалкомъ. — Въ Краковѣ умеръ 16 с. м. офиціялъ почтовый зô Львова, Иванъ Литвиновичь.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Кривоприсяга“**, повѣсть, написавъ Олександеръ П. Горуцкій, сельскій учитель. Такій єсть заголовокъ 73-ои книжочки (3-тои за 1883 р.) товариства „Просвѣты“. Повѣсть обôймае 63 стороны друку и коштуе 12 кр.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Именованье. О. Іоанъ Партыцкій именованый деканомъ (не мѣсто-деканомъ) товмацкимъ.

Презенту на Веринь получивъ о. Продзевичь (не Бродзевичь, якъ було хибно выпечатане).

Душпастырскй посады получили оо: 1. Симеонъ Павлюкъ завѣдательство Текучои, дек. пѣстыньского; 2) Андрей Завадскій сотрудництво въ Щирци; 3) Несторъ Соневицкій завѣдательство Горошовы, дек. кудринецкого; 4) Алексей Заклиньскій завѣдательство Тростянця, дек. снятыньского; 5) Филипъ Пелехъ сотрудництво въ Курянахъ, дек. нараѣвского; 6) Павло Чмола сотрудництво въ Пониквѣ, дек. бродского.

Каноничну институцію получивъ о. Іоанъ Лозиньскій на капел. Горшинъ, дек. буского.

Введеный въ завѣдательство Сѣлця, дек. галицкого, о. Гаврiилъ Ступницкій.

Допущенй до испыту конкурсового оо: Дезидерій Щуровскій, Іоанъ Завадовскій и Атаназій Юркевичь.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Качоничну институцію получили оо.: 1) Іосифъ Рейнаровичь, капелянъ зъ Болестрашичь, на парохію Манастырь, дек. ярославского; 2) Іосифъ Дубъ, завѣдатель капел. Беньова, дек. высочаньского, на капеляніо Быстрыця, дек. старосамбôрского.

Завѣдательство получили оо.: 1) Ростиславъ Вишневскій, капеляніи Болестрашичь; 2) Григорій Савицкій, капеляніи Схôдница, дек. дрогобыцкого, 3) Игнатій Маликъ, капеляніи Биличь гôрный, дек. старосамбôрского.

Убыгаются І.: о парохію Тыличь, дек. мушиньского оо.: Гинилевичь Іоанъ, сотрудникъ зъ Выскотъ; Шавиньскій Іосифъ, парохъ зъ Коросна; Поляньскій Софронъ парохъ зъ Чорного; Хилякъ Володимиръ, парохъ зъ Бортного; Парыловичь Іоанъ, завѣдатель капел. Ростока велика; Дуркотъ Титъ, парохъ зъ Волѣ цеклиньскои; Обушкевичь Теофанъ, парохъ зъ Ганчовои; Стецѣвъ Мих. капелянъ зъ Березки; П. о парохію Регетôвъ; о. Копыстяньсній Климентій, парохъ зъ Лѣщинъ.

Введенй оо.: 1) Гандякъ Мих. въ сотрудництво въ Тройци, дек. добромильского; 2) Боднаръ Мих. въ самостоят. сотрудн. въ Цвѣржи, дек. мостиского; 3) Сѣнкевичь Анатоль въ душпастырство парохіи Стубно, дек. перемыского.

Завôзваный до каноничнои институціи на парохію Головецко дольне о. Гамерскій Іосифъ, самост. сотр. въ Головецку гôрнôмъ.

Презенту на парохію Краковець, дек. яворôвского, получивъ о. Лисковацкій Володимиръ, парохъ Лютовискъ.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. о. Д. Б. въ Журавнѣ. До 30 вересня належится намъ еще 1 зр. 70 кр. — *П. В. Л. во Львовѣ.* „Покажчикъ новои украиньскои литературы“ Комарова можна набути въ книжнôмъ магазинѣ Луки В. Ильницкого въ Кіевѣ по 50 копѣёкъ за примѣрникъ.

Запрошенье.

Маю честь симъ запросити на Загальный збôръ членôвъ рускои бурсы, дня 22 червня (4 липня) 1883 о 3 годинѣ по полудни въ сали Рады повѣтовои, а на случай, предвидженый въ §. 24, о 4 годинѣ по полудни тогожь дня.

Ôтъ Выдѣлу рускои Бурсы.

Въ Тернополи дня 26 травня 1883.

Дръ Лучаковскій.

ВЪ СЕЛѢ ЛУЦѢ

коло Устя Зеленого, двѣ милѣ ôтъ желѣзничои стации въ Єзуполи

есть до вынаятя

Добрый грунтъ

складаючійся зъ около 33 моргôвъ поля, ôрного и сѣножати, съ забудованими. Наймае ся ôдъ осени.

О адресѣ властителя можна довѣдатись въ Администраціи „Дѣла“. (2—3)

Товариство „Просвѣта“

при зближаючихся испытахъ въ школахъ народныхъ, подае до вѣдомости Радъ школьныхъ, священикôвъ, катихитôвъ, учителѣвъ и родичѣвъ, що книжки зъ накладу товариства, призволенй Радою школьною **на преміи** для ученикôвъ, **красно оправленй**, можна набути *въ канцеляріи товариства, улиця скарбкôвска ч. 2.* по слѣдуючôй цѣнѣ:

Перекотиполе	20 кр.
Ластôвка	22 „
Добре роби добре буде	19 „
Розказы про силы природы	22 „
Оповѣданя о житю св. Бориса и Глѣба	22 „
Повѣстки для дѣтей	27 „
Сестра	17 „
Байки	24 „
У пропасть дорога ховзка	30 „
Зоря	24 „
Молитвенникъ народный	20 „
Исторія Руси Ч. I.	27 „
Исторія Руси Ч. II.	25 „
Исторія Руси Ч. III.	30 „
Паша, душа въ господарствѣ	37 „
О користнôмъ ужитю неужиткôвъ	24 „
Де-що про здоровле	22 „
Житє св. Кирила и Методія.	24 „

Всякй замовленя высылаютъ ся скоро и точно.

Єолибы кто зъ Высокоповажаныхъ П. Т. Родимцѣвъ желавъ собѣ въ мѣстѣ або мѣсточку **засновати хоръ** або заснованый дальше повести, зволитъ ласкаво удатися до пôдписаного, а сей припоручитъ до того учителя, котрый вповнѣ вдоволитъ всѣмъ вымогамъ єму поставленымъ. Заразъ ôтъ 15 липня може обняти науку спѣву.

При сѣй нагодѣ звѣщаю П. Т. моихъ предплатникôвъ, що выдавництво **„Спѣвôвъ набожныхъ“** якъ и **„Учебника початковыхъ вѣдомостей музики и спѣву“** ôтложено на осѣнь по причинѣ ослабленя, яке наважилось на груди пôдписаного.

Иванъ Кипріянъ
слух. IV р. св. Богословія (до 8 чер.) въ Перемышли.

„МЕРТВЙ ДУШЪ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

„Скошеный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Переводы и наслѣдованя

Осипа Шухевича

съ портретомъ и біографіею автора.

(Посмертне выданье.)

Львôвъ, 1883.

Можна набути у накладника, проф. Володимира Шухевича (ул. Куркова, ч. 26) або замовити черезъ редакціи рускихъ часописей. Цѣна примѣрника 80 кр., съ пересылкою 85 кр.

Першій въ краю черезъ цѣс. кор. Намѣстництво концесіонованый и черезъ Высоку Раду лѣкарску науково справдженый

ЗАКЛАДЪ ЛѢЧНИЧІЙ

КУМЫСОМЪ НАТУРАЛЬНЫМЪ

въ Ярославѣ, въ Галичинѣ

зôставъ вже отвореный для ужитку П. Т. Публичности!

Кумысъ натуральный ôтъ ненамятныхъ лѣтъ черезъ Татаръ ажь доси приспособлюваный, выроблюеся пôдъ окомъ обзнакомленого **енеціялиста-Татарина** такожь зъ чистого кобылячого молока, безъ нѣякихъ домѣшокъ рôжныхъ ингреденцій, — єсть отже незрôвнано **скуточнѣйшимъ** ôтъ кумысу штучного.

Кумысъ натуральный буває поручуваный черезъ всѣ выдѣлы медичнй, яко єдино радикальне лѣчниче средство противъ СУХОТЪ ЛЕГКИХЪ; надто лѣчитъ недокровнôсть, безсонйость, роздражненя нервовй, вынидѣнье силъ, кашель, хрыпку, очищуе кровь и ôтживляе цѣлый организмъ.

Зô взглядôвъ гигіеничныхъ ôтъ давныхъ лѣтъ звѣстна тая мѣсцевôсть яко прибѣжище передъ хоробами епидемичными.

Въ мѣстѣ єсть постоянный театръ аматорскій, читальня, музика, добра реставрація, биляръ, лодки, екипажѣ, зимнй купелѣ въ Сянѣ и т. д., надто дешевй и выгôдний мешканя приватнй и **6 лѣкарôвъ ординуючихъ.**

Головный складъ кумысу знаходится въ аптицѣ ВП. Рома въ Ярославѣ.

Сезонъ отвореный **до 15 вересня.** Часъ лѣчени єсть 6 тыжднѣвъ. (5—12)

Брошурки, цѣникъ и всякй поясненя высылаются на жаданье gratis. Поручаєся ласкаво замовлювати експедицію кумысу и мешканя.

М. Лойовскій,
властитель закладу лѣчничого кумысомъ натуральнымъ въ Ярославѣ.

Літографіи бл. п. Володимира Барвѣньского мы вже розôслали тымъ, що до сего часу ихъ собѣ були замовили. По причинѣ, що пересылка почтова насъ о много бôльше коштуе, якъ мы надѣялись, змѣняємо цѣну якъ слѣдуе: 1 примѣрникъ безъ пересылки 50 кр., съ пересылкою нефранкованою 62 кр., съ пересылкою франкованою 88 кр. — Просимо о вчасній замовленя, бо обстальовано лишь невеликій накладъ літографій.

ОБРАЗКИ

на преміи для дѣтей

поручає

К. М. Возникъ

во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому“),

сотка по **60 кр., 1 зр., 1 зр. 60 кр., 2 зр. 50 кр. и 3 зр.**

(15—?) Такожь

МОЛИТВОСЛОВЫ для дѣтей по 15 кр. ш.
„ „ бôльшй 20 кр. ш.
„ „ молодежи 30 кр. шт.

Молитвословы для молодежи

оправнй въ полотно съ вытискомъ „Нагорода пильности“ по 35 кр.

Молитвенники народній

по 20 кр. штука.

При замовленяхъ образкôвъ высше 10 зр. ôтсылаю франко.

Съ почтенiемъ
К. М. Возникъ.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

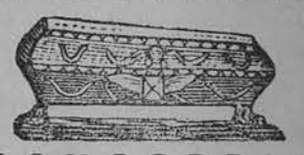

„CONCORDIA“

Першій львôвскій

закладъ похоронный

Ф. ОПУХЛЯКА

при пляцу Капитульнôмъ, ч 3.

Устроюе похороны, почавши ôтъ найскромнѣйшихъ ажь до найвеличнѣйшихъ для всѣхъ станôвъ, а выконуючи съ звѣстною совѣстею якъ найширшй порученя, ôтхиляе всякй труды оставшôй родинѣ.

Всякй приборы похоронній суть завсѣгды въ якъ найбôльшôмъ выборѣ на складѣ.

Головный складъ домовинъ металевыхъ герметичныхъ, що до якости и тревалости незрôвнаныхъ.

Домовины деревянй дубовй, политерованй, имитаціи металевыхъ, оббитй аксамитомъ и атласомъ.

Складъ комисовый нагробныхъ вѣнцѣвъ, зъ сухихъ и робленыхъ цвѣтôвъ въ богатôмъ выборѣ, зарôвно шарфы и бинды до вѣнцѣвъ, шовковй, атласовй и моровй, съ написями и безъ написей.

Вѣнцѣ зъ живыхъ цвѣтôвъ выконуе безъ рôжницѣ поры року якъ найспѣшнѣйше.

Закладъ похоронный **„Concordia“** устроюе такожь комплетнй похороны на провинціи. — Всякй замовленя зъ провинціи безъ рôжницѣ часу (въ день чи въ ночи) выконуе безъ проволоки. (2—?)

„CONCORDIA“

Ц. к. упр. Товариство Львôвско-Черновецко-Ясскои желѣзницѣ.

Ч. 11983/V (1—2)

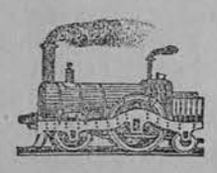

Достава олѣю рѣпакового и нафты.

На часъ ôтъ 1 липня 1883 до кôнца червня 1884 розписуеся за офертами доставу:

Около 180 метричныхъ сотнарôвъ рѣпакового олѣю до освѣтленя;
„ 580 „ „ „ „ до смарованя;
„ 700 „ „ „ нафты.

Оферты опечатанй, остемплёванй и заосмотренй въ напись: „Оферта на доставу олѣевъ“, належитъ внести найдальше до 26-го серпця с. р. год. 11 передъ полуднемъ до головного Заряду въ Вѣдни, комитету зарядчуючого въ Букарештѣ або такожь до Дирекціи руху во Львовѣ або въ Яссахъ, — а рôвночасно (але окремо) належитъ зложити въ касѣ у одного зъ высше поименованыхъ мѣсць вадіюмъ въ высотѣ 5% вартости оферованыхъ матеріялôвъ.

Цѣны маютъ бути поданй съ доставою до однои зъ стацій желѣзницѣ Львôвско-Черновецко-Ясскои, Кароля-Людвика або желѣзницѣ пôвнôчнои.

Разомъ съ офертами належитъ прислати и взôрцѣ оферованыхъ матеріялôвъ.

Условія доставы можна переглянути въ зарядахъ матеріялôвъ въ Вѣдни, Букарештѣ, Львовѣ и Яссахъ.

Вѣдень въ червни 1883 р.

Рада Завѣ [illegible] банкру [illegible]

(За передрукъ не платится.)

Выдавець и редакторъ **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнй Топ. им. Шевченка пôдъ зар. К. Бецнарского.

Ч. 64. Львôвъ, Четверъ 9 (21) червня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы рôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **кБ»ібліотека найзнам. повѣстей"** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло" ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" *для Австріи:* *Для Россіи*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок . . 3 рубл
съ дод. „Библіотеки": съ дод. Библіотека":
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . 16 рубл
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на четверть ро 4 рубл
на самъ додатокъ: на самъ токъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ 5 рубл.
на пôвъ року , зр. 2·50 на пôвъ року . 2 р. 50к.
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Просимо ПТ. предплатникôвъ, котрî залягаютъ съ предплатою, о вырôвнанье рестанцій.

По выборахъ.

V.

Не тяжко догадатись, що справозданя зъ выборôвъ до сойму, мѣщенî въ нашôй часописи, мусятъ будити въ серцяхъ правдивыхъ патріотôвъ-священикôвъ рускихъ чувство глубокои скорби, коли майже въ кождôмъ другôмъ справозданю дочитуются, що одною зъ причинъ упадку сего або того руского кандидата була або загальна байдужнôсть окрестного руского духовенъства, або здрада народнои справы черезъ поодинокихъ священикôвъ, гдекуды здрада навѣть остентаційна. Мы вповнѣ розумѣемъ и спôльно ôтчуваемъ скорбь нашихъ духовныхъ патріотôвъ.

Що справоздателѣ нашî — чи то свѣтскî, чи и духовнî лиця — кладутъ великій натискъ въ своихъ справозданяхъ на поведенье руского священьства при выборахъ, — се не дивниця. Се доказуе, що священьство наше все еще узнаеся у насъ великою, головною силою нашои интелигенціи, що при всенароднôй якôй акціи на него всѣ звертаютъ свои очи и смотрятъ, куда оно само иде и веде за собою народъ... Священьство предсѣ становитъ найчисленнѣйшу складову часть нашои интелигенціи и въ порôвнаню найбôльше еще независиму; оно безпосередно стыкаеся съ народомъ и може мати на него великій вплывъ моральный; оно накопецъ маѣ за собою и хорошу традицію безпосереднього проводу народа въ дѣлахъ загально народныхъ, до якихъ мы въ першôй линіи зачисляемъ всякî выборы. Се значенье нашого священьства пôднесли мы були въ нашôй часописи передъ выборами, намѣряючи тымъ зъ одной стороны пригадати нашимъ священикамъ ихъ покликанье и святый обовязокъ народный, а зъ другои стороны указати народови, що духовенъство руске въ справахъ политично-народныхъ все ишло доси дорогою правою и бажало добра для руского народа и матери-Руси.

Зъ справоздань выборчихъ — якъ сказано — бачимъ, що не всюда и не все священьство наше поступило собѣ такъ, якъ сего домагалось єго пôсланництво и становище середъ народа. Выявились навѣть такî разячî факты, що гдеякî люде, котрî доси все вели передъ мѣжь священьствомъ и народомъ въ окрестности, котрî присвѣчували всѣмъ примѣромъ достоиньства священика-народолюбця, — при сихъ выборахъ наразъ ôтступили ôтъ справы народнои и не то щобы лишь сталися нѣмыми свѣдками нерôвнои въ силы и вплывы борбы выборчои, але — пожалься Боже — ставали навѣть по сторонѣ сильнѣйшого противника противъ своихъ слабосильныхъ братôвъ и — казавши словами Шевченка, „помагали Матѣрь катувати"... Выявились такî случаѣ, що мужѣ посивѣвшî въ праци для церкви и народа и дѣлавшî богато давнѣйше на народнôй нивѣ, — теперь, коли рускій центральный комитетъ съ повнымъ довѣрiемъ именувавъ ихъ своими мужами довѣрія и поручивъ въ ихъ руки веденье дѣла выборôвъ, — они не то що не довершили вложеного на нихъ обовязку, але еще и зрадили народне дѣло. Съ повнымъ правомъ „зрадою" можемъ напятнувати поступокъ мужа довѣрія, котрый задля личныхъ користей чи зъобовязань або попиравъ кандидата жидôвско-польского комитету, або еще и на него голосувавъ, а до послѣднои хвилѣ удержувавъ рускій комитетъ въ тôмъ пересвѣдченю, що ôнъ веде дѣло выборче въ користь руского кандидата. Се вже показуе, що „мы дуже хорî". Зъ тяжкои тои хоробы треба намъ чимъ скорше вылѣчитись.

Не тяжко зробити діягнозу той небезпечнои хоробы. Складаются на ню: *користолюбіе* (презента чи для себе чи для своихъ), *честилюбіе* (карiера и бажанье звязей съ аристократами) и *байдужнôсть для народныхъ справъ*. Всѣ тî симптомы хоробы суть кожда про себе небезпечнî, але *не неулѣчимî*.

Щобы выкоренилось користолюбіе мѣжь нашимъ священьствомъ, — потрѣбно все и всюда *плекати взаимну любовь и братерство*; всѣ нашî священики суть братами по Христѣ и народѣ, и такими повиннî себе почувати. А лихій то „братъ", що за голосованье на польского кандидата самъ або єго рôднî высадятъ „брата" зъ доброго пристанища, а самî єго посядутъ. — Щобы выкоренить честилюбіе, треба намъ все памятати, що мы *пастырѣ народа-хлопа*, и що повиннî бути єго неôтлучною частею, а навѣть єго слугами по науцѣ Христовôй. Аристократія переживаѣ свôй вѣкъ — и мы Русины, правду сказати, хочьбы и хотѣли, не выдержимо ролѣ аристократôвъ; мы вже зъ натуры, хвала Богу, демократы. Чимъ разъ близше той часъ, — мы чуемъ єго хôдъ,—що масы народа, въ тôмъ числѣ и нашъ парôдъ, прійдутъ до належного имъ становища въ рѣшаню о власнôй своѣй доли... Длятого наконецъ наше священьство повинно выкоренити мѣжь собою байдужнôсть для справъ народныхъ. Доля *єго звязана тѣсно съ долею народа*: коли нашому народови буде добре, — буде добре и єго священьству; права, якихъ добьеся нарôдъ, — будутъ и єго правами. Мы бачимо, що нарôдъ нашъ що-разъ бôльше прозрѣваѣ, приходитъ до самопôзнання. Поведенье нашихъ селянъ при выборахъ въ Жовквѣ, Гусятынѣ, Пôдгайцяхъ и еще въ гдеякихъ округахъ показуютъ намъ тое дуже наглядно, — и мы вѣримъ, що незабавомъ въ цѣлôмъ нашôмъ краю такъ буде. Мы бôльше тѣшимось успѣхомъ въ кôлькохъ тыхъ округахъ, где нарôдъ *самосвѣдомо* выбравъ собѣ рускихъ кандидатôвъ, якъ смутимось упадкомъ нашимъ въ численныхъ округахъ задля надъужить противникôвъ. Колижь нарôдъ прозрѣваѣ, то интелигенція наша повинна, єсли вже не вести передъ, то бодай ити разомъ съ народомъ, щобы не лишитися съ часомъ *позаду народа*!... Великій грѣхъ держатись въ справахъ народныхъ засады „по менѣ нехай и трава не росте", — мы всѣ, а въ тôмъ числѣ и наше священьство повиннî працювати для грядущихъ поколѣнь нашихъ и народныхъ, и свято вѣрити въ успѣхъ своѣи працѣ. Инакше не дôйдемо до завѣтнои цѣли!

Справозданя зъ выборôвъ до Сойму.

Выбôръ въ Бродахъ. Заразъ по переведеню правыборôвъ всюда заявлявъ п. комисарь правыборцямъ, щобы дня 23 мая передъ полуднемъ лично явилися въ старостве по легитимаційнî карты. Такъ и сталося. П. староста кликавъ кождого выборця поодиноко и що съ нимъ балакавъ, кождый легко догадаеся. Гдеякимъ неявившимся выборцямъ рознѣсъ карты пôсланець до дому. Тымчасомъ жиды и всякî факторы ходили по селахъ и агитували за гр. Станислав. Баденѣ. — Дня 28 л. мая вже ôтъ полудня по всѣхъ улицяхъ Бродôвъ були розставленî „komitetowcy" и збирали надъѣжаючихъ выборцѣвъ, заводили ихъ до умовленыхъ гостинниць, где выборцѣ наѣвшись и напившись вже и заночували. Рано дѣялось то само; агитаторôвъ и факторôвъ п. графа була цѣла хмара. Навѣть до церкви налѣзли на службу божу, котру ôтслуживъ самъ рускій кандидатъ о. Сѣрко. По службѣ божôй, на котрôй було до 180 выборцѣвъ, розпочалась пекельна агитація жидôвъ и дворакôвъ, — що тамъ „на попôвъ" выговорювано, то не списавбы и на воловôй шкôрѣ. — Зъ разу все однакъ здавалося, що побѣда буде по нашôй сторонѣ.

На подвôрю рады повѣтовои гр. Баденѣ промовивъ до выборцѣвъ и обѣцявъ имъ, що єсли єго выберутъ посломъ, постараеся: 1) о рôвне (?!) розложенье тягарôвъ на дворы и громады; 2) о пôднесенье и розвôй шкôлъ; 3) о зменшенье (!!) податкôвъ, — бо єму лежитъ на серци тôлько добро селянъ, все буде стерегчи ихъ добра и буде боронити языка, розумѣеся, „o ile to będzie w mojej sile". П. графъ говоривъ пôвъ годины, а тôлько слабî „брава" ôтзывались. Выборцѣ озырались, чи не выступитъ съ подôбною промовою и рускій кандидатъ, — але того не було. Кождый съ тяжкимъ серцемъ ступавъ сходами — пôдъ охороною жандармôвъ и полицаѣвъ — до салѣ выборчои. Тутъ вôйшло 235 выборцѣвъ и зо 20 агитаторôвъ безъ картъ легитимаційныхъ. Прійшло до выбору комисіи. Ктось тамъ подиктувавъ, якихъ панамъ було треба, а п. графъ-староста спытавъ: „Czy zgadzacie się panowie?" — кôлькохъ швабôвъ зъ Радехôвщины крикнуло: „Skacamy sie" — и розпочато выборы. (— Чомужь рускî выборцѣ не запротестували противъ такого незаконного выбору комисіи? *Ред.*) Найбôльшій контингентъ до комисіи доставивъ Лопатынъ, бо засѣли въ нѣй мѣжь прочими ажь два Лопатынцѣ, емигрантъ росс. кс. викар. Марковскій и судія. Дивна рѣчь, що давнѣйше, за бл. п. о. Заячкôвского, Лопатынъ — все дававъ твердыхъ патріотôвъ селянъ, а теперь такъ пôдъупавъ, що повѣривъ свое защитництво емигрантови!

Прійшло до голосованя. Цѣла комисія ôтдала свои голосы, якъ одинъ мужь, на гр. Баденѣ. Выкликано выборцѣвъ зъ Барылова. Духъ вступивъ въ рускихъ выборцѣвъ, коли побачили, що выборцемъ зъ того села єсть рускій священикъ, о. *Тарнавскій*. Коли всѣ встромили свôй взôръ на сего руского душпастыря, — ôнъ,

Организація суспôльнои працѣ Русинôвъ.

(*Присвячено другому вѣчу народному.*)

(Дальше.)

Коли Галицко-руска Матиця збилася въ дороги, вытыченои ви I. взѣздомъ рускихъ ученыхъ и понехала выдаванье книжокъ для народу въ рôднôмъ єго языцѣ, вродилась мѣжь рускими академиками во Львовѣ гадка основаня нового товариства, котре взялобыся новыми, свѣжими силами до переведеня задачѣ, яку понехала Матиця. Дня 8 грудня 1868 р. 72 академикôвъ и кôльканайцять старшихъ Русинôвъ завязали товариство „Просвѣта", щобъ выдавати книжки рускî для интелигенціи, учебники рускî для шкôлъ середныхъ, особливо же популярнî книжочки для мѣщанъ и селянъ. Мимо злосливыхъ поговорôвъ лихихъ людей, мимо всякихъ перепонъ, розвивалась „Просвѣта" поволи, та певнымъ ходомъ, и съ кождымъ рокомъ еднала собѣ що-разъ бôльше членôвъ и прихильникôвъ. Ôтъ заснованя ажь до теперь выдала „Просвѣта" 73 книжочокъ для народу, 17 учебникôвъ для шкôлъ и 15 брошуръ та дрôбныхъ письмъ, а черезъ 3 роки выдавала часопись популярну „Письмо зъ Просвѣты". Книжочки популярнî выданî майже въ 300.000 примѣрникахъ, зъ котрыхъ $^2/_3$ розвôйшлося мѣжь народомъ. Крôмъ того ширила „Просвѣта" мѣжь народомъ та интелигенцiею такожь иншî выданя галицкî та украиньскî, котрî або закупила або даромъ дôстала. Коли въ двохъ першихъ лѣтахъ „Просвѣта" мала ледво 160 членôвъ, число ихъ змагалось съ кождымъ рокомъ, такъ що нынѣ числитъ около 1500 членôвъ; маѣ она 5 филій и звышь 60 агентуръ на провинціи, а мѣжь членами числитъ поважне число рускихъ читалень. Тымъ способомъ могла „Просвѣта" значно обнижити вкладку членьску (первѣстно 3 зр. рôчно и 1 зр. вписового; теперь вписове внесено, а вкладка рôчна для интелигенціи засôбнѣйшои 2 зр., для учителѣвъ народныхъ, мѣщанъ, селянъ и читалень 1 зр.), а щорôчно дбае о те, щобы подати членамъ що-разъ бôльше книжочокъ за ту саму цѣну и въ красшôй формѣ. Въ 1875 р. задля напастей Поляновского въ соймѣ, зреклася „Просвѣта" запомоги рôчнои 2000 зр. и перестала займатись выдаваньемъ рускихъ учебникôвъ, а задачу сю обняла осôбна въ тôй цѣли зложена комисія шкôльна. Такимъ *способомъ обмежилась* „Просвѣта" на выдаванье книжокъ популярныхъ для розбудженя и морального та матеріяльного пôднесеня мѣщаньства и селяньства, а хочь въ розвою своѣмъ ступаѣ повôльно, однакъ не упадаѣ, лишь що-разъ взростаѣ. Се именно єсть признакою, що товариство належито зрозумѣло *свою задачу и переводитъ ви ôтповѣдно.* Зъ послѣдного (XIV) справозданя зъ д. 1 сѣчня 1883 выймаемо кôлька цѣкавыхъ даныхъ. Майно товариства выноситъ 38.900·83 зр., мѣжь тымъ маѣ товариство въ книжкахъ 28.536·83 зр., капиталъ дарованый рускимъ меценатомъ Вп. В. Федоровичемъ въ Ôкна 10.000 зр. „Просвѣта" *заряджуе фондомъ* стипендійнымъ Ф. Фронца для ученикôвъ Перемыскои гимназіи 1.716·91 зр. (зъ котрого рôчно надаеся одна стипендія 90 зр.), фондомъ стипенд. Т. Шевченка, выносячимъ доси 156·03 зр., фондомъ стипенд. Елеоноры Витошиньскои (ще неуконституованымъ) и фондомъ на реставрацію могилы Т. Шевченка въ скôлькости 179·36 зр. Мусимо тутъ съ признаньемъ замѣтити, що послѣдне справозданье економа подае намъ не тôлько докладный станъ магазину книжного „Просвѣты", але єсть цѣкавымъ матеріяломъ до статистики покупу рускихъ популярныхъ книжочокъ. Можна лишь бажати, щобъ и иншî рускî товариства подавали такъ докладнî справозданя своѣи дѣяльности и свого майна.

Однакъ бажаючи ще красшого розцвѣту, ще бôльшого успѣху „Просвѣтѣ" мѣжь народомъ рускимъ, хочемо звернути бачнôсть товариства на гдеякî обставины, котрî стаютъ тому перепоною. Одною въ найголовнѣйшихъ перепонъ живѣйщои дѣяльности товариства єсть пôсля нашои думки обтяженье выдѣловыхъ. Се именно выходитъ ôтъ того, що майже тî самî люде, котрî засѣдаютъ у выдѣлѣ „Просвѣты", суть заразомъ и выдѣловыми „Рускои Бесѣды", „Товариства им. Шевченка", „Комисіи для рускихъ учебникôвъ", люде, котрî крôмъ своихъ заводовыхъ занятій маютъ ще й иншî побôчнî працѣ. Въ першихъ лѣтахъ „Просвѣты" выдѣлъ не мавъ тôлько роботы. *якъ теперь, коли вже поладженье самыхъ* администраційныхъ справъ вымагаѣ правильно кождого тыждня кôлько-годинного засѣданя. Давнѣйше кружокъ рускои интелигенціи львôвскои бувъ незначный, такъ що справдѣ одни и тî самî зъ конечности мусѣли входити до выдѣловъ кôлькохъ товариствъ наразъ. Нынѣ однакожь обставины змѣнилися, а єсли не хочемо, щобъ нашî молодшî товариства такъ занидѣли, якъ то мы попередно показали на давнѣйшихъ нашихъ товариствахъ та институтахъ, то треба конечно ôтступити ôтъ тои методы. Чейже найдеся доволѣ молодыхъ силъ межи рускими академиками и молодежею, що покôнчила науки и вступила до публичныхъ заводôвъ. Знаемо лично деякихъ молодыхъ людей, котрî своими здôбностями и наукою можутъ чимало причинитись до успѣшного розвою нашихъ институцій; поручь съ професоромъ може засѣдати и працювати єго слухачь, поручь съ адвокатомъ єго концепіентъ, и т. д. Въ святинѣ народнои працѣ и просвѣты повиннî всѣ спôльно трудитися безъ рôжницѣ на вѣкъ и становище. Придбанье новыхъ, свѣжихъ силъ допоможе выдѣлови завести бôльшу правильнôсть въ выдаваню книжочокъ, бо хочь товариство не обовязане до певныхъ речинцѣвъ, а всежь булобъ хосеннѣйше, колибъ книжочки выходили менше-бôльше що два мѣсяцѣ. Застôй сей, котрому належало бъ зарадити на будуще, проявляся именно, *коли новый выдѣлъ обôйме дѣло въ свои руки.*

Придбанье свѣжихъ молодшихъ силъ позволило бъ товариству уряджувати публичнî ôтчиты, понеханî ôтъ якогось часу. Не будемо тутъ довго розводитись надъ потребою такихъ ôтчитôвъ, бо кождый Русинъ доволѣ оцѣняе велику вагу ихъ. „Просвѣта" именно повиннабъ пôднятись сеи задачѣ, вôйти въ порозумѣнье съ найспособнѣйшими прелегентами рôжныхъ предметôвъ, пригôдныхъ для нашихъ мѣщанъ и селянъ, и уряджувати такî ôтчиты не тôлько у Львовѣ, але бодай по головнѣйшихъ мѣстахъ на провинціи, где за проводомъ рускои интелигенціи моглибъ громадитись мѣщане и околичнî селяне. Се нехай будутъ нашî щиро-народнî школы доповняючî. (*Дальше буде.*)

Олегъ.

не почервонѣвши навѣть, выголосивъ якъ найвыразнѣйше: „Wielmożny Pan hr. Stanisław Badeni!“ Всѣ остовпѣли, лишь вороги вельми возрадувались... За хвильку приступає выборець-селянинъ. Єго обскакують якіісь жиды и посѣпаки передъ самымъ столомъ: одинъ въ одно ухо, другій въ друге, два зъ заду шепчутъ: „Pan hr. Badeni“. П. староста при столѣ въ повнôмъ униформѣ съ шпадою мѣритъ остро ôтъ нôгъ до головы кождого выборця, а выдѣлъ повѣтовый in corpore уставився въ дверехъ прилежачои комнаты и собѣ люструе... Бѣдный выборець мнеся, мовь лопухъ на жарѣ, ажь вконець неневнымъ голосомъ таки повторяе „панъ грабя Баденѣ“... Рускій выборцѣ почали протестувати противъ нôдшептôвъ жидôвъ и просили п старосту, щобы ôтогнавъ жидôвъ ôтъ стола, але п. староста сказавъ: „Każdemu wolno tu stać, kto jest wyborcą!“ — „Най стоятъ, але най не нôдповѣдаютъ!“ — „Cicho!“ крикнувъ староста и все ишло дальше своимъ ходомъ. Выборцѣ другій разъ запротестували, а п. староста зновъ „Cicho!“ Протестъ не умовкавъ, а п. староста задзвонивъ и каже: „Radby ja wiedzieć, który to się ze mną kłóci! Pokażcie go tutaj! Троха притихло и робилося все дальше, якъ перше, съ тою рôжницею, що коли выборець на жидôвскій нôдшептъ повторивъ: Badeni, Badanec, Badyniuk, Budyniak, Badynyszyn, — то п. староста кричавъ на жида „Cicho“,—а жидъ хитро смѣявся. Тверд шихъ Русинôвъ ôтпыхали жиды ôтъ улички, заводячи съ ними голосну колотнечу. Першій села, котрій ôтдали смѣло голосъ на о. Сѣрка, були: Берлинъ (3 выборцѣ), Бѣлявцѣ и Бовдуры; тутъ голосувавъ съ повною повагою на рускаго кандидата съ своими выборцями о. Юліянъ Мандычевскій. По тыхъ селахъ почало вже переплѣтатися. Выборцѣ зъ Лопатынщины съ выняткамі, а зъ Радехôвщины безъ выняткy голосували на гр. Баденѣ; выборцѣ же зъ Бродщины, именно: Фôльварчане, Дыткôвчане, Лешнѣвцѣ, Корсôвцѣ и др. ишли за голосомъ совѣсти и за поученьемъ своихъ душпастырѣвъ. До немногихъ зрадникôвъ повѣта бродского належатъ Язлôвчане, котрій выбрали собѣ выборцемъ кс. викарого зъ Бродôвъ; Конюшчане, не тôлько зрадили, але и осмѣшились, бо вôйтъ конюшкôвскій, приступивши до голосованя не сказавъ имени кандидата, але описавъ его: „Я голосую на того пана, що т. п. староста казали намъ на него голосувати“; дальше Шныровцѣ, и др. При голосованю зъ Лопатынщины и Радехôвщины выявився страшный упадокъ якъ народа, такъ и єго провôдникôвъ. Священики съ малыми выняткамі поховалися; тыхъ, що то славленій буваютъ великими патріотами, не було видно...

По 12 год. обвѣстивъ п. староста, що выбраный посломъ гр. Стан. Баденѣ. Протягнувся страшно переразливый крикъ „wiwajt!“ и до рыку подôбне „Многая лѣта“. Гр. Баденѣ подякувавъ за выбôръ „prawie jednogłośny(?). Mojem staraniem będzie, abym na przyszłość już był jednogłośnie wybrany, a po dwu latach zwołam moich zacnych wyborców i złożę moją działalność sejmową w ich ręce“. Банда, зложена зъ 9 жидôвъ, заграла: „Jeszcze Polska nie zginęła“ — и всѣ „Бадинюки“ (такъ называли честній выборцѣ здрадникôвъ) нôшли до гостинниць. У Гота при львôвскôй улици выдано 300 обѣдôвъ и 19 бочокъ пива, а „Pod białą gwiazdą“ 200 обѣдôвъ и 11 бочокъ пива — по при горѣвку, цигара, и т. п.; кождый ѣвъ и пивъ до несхочу. По обѣдѣ около 50 „Бадинюкôвъ“ вже добре нôдпитыхъ прійшли до готелю обôчь почты подякувати п. графови — и заспѣвали ему „Многая лѣта“, котре було дуже неладне, але за те довге. Потôмъ заграла банда „мазурка“ и почали „wdzięczni Rusini“ пôдскакувати. Честній выборцѣ съ сожалѣньемъ глядѣли на соблазнь и казали: „Скачутъ Бадинюки — якъ быки“. Потôмъ зновъ почали спѣвати „Многая лѣта“, — ажь поки не заграли имъ „Marsz!“ — Въ готелю лишилась на пирѣ сама интелигенція съ графами, старостою и гр. посломъ. Пито „za zdrowie“ нового посла, говорились промовы, кричались брава, — словомъ, святкувалась побѣда Польщѣ надъ Русею нôдъ самою границею Россіи.

Выбôръ въ Турцѣ. При выборѣ посла до сойму за повѣтъ выборчій Турка-Борыня Русинъ упавъ. Зъ урны выборчои не выйшовъ дръ Антоневичъ, але Władysław Łoziński, редакторъ „Gazety Lwowskiej“. Такъ обвѣстили телеграмы и такій результатъ мавбы показатися зъ дотычныхъ актôвъ выборчихъ. Дивна рѣчь! Повѣтъ Турка-Борыня заселеный майже выключно Русинами, бо на 40.000 мешканцѣвъ есть несповна 39.000 Русинôвъ гр. к. обряду, а решта Жиды, Нѣмцѣ и Поляки. Послѣдноп уплынувшои каденціи и сесіи соймовои выбраный бувъ посломъ до сойму краевого зъ тутешного повѣта дръ Антоневичъ. Дѣяльнôсть того посла звѣстна якъ въ загалѣ въ нашôмъ краю, такъ и въ особенности въ нашôмъ повѣтѣ. П. Антоневичъ одинъ горячѣйшій приклонникъ засады, щобы кождый посолъ по кождôй сесіи соймовôй ставився передъ своими выборцями и здавъ справу зъ своеи посольскои дѣяльности, — стававъ на дѣлѣ по скôнченôй сесіи соймовôй передъ своими якъ найчисленнѣйше зôбраными выборцями, здавъ якъ найточнѣйше справозданье зъ своеи посольскои дѣяльности, выяснивъ якъ найкрасше важнôсть выборôвъ до сойму, представивъ вѣрно складъ того сойму и становиско, репрезентоване послами, выбраными зъ сельскои куріи, — все тое представивъ дръ Антоневичъ своимъ выборцямъ якъ найлучше. Выборцѣ въ своѣмъ часѣ выслухали справозданье посольске дра Антоневича дуже цѣкаво, объявили ему вотумъ повного довѣрія и всѣ одноголосно предложили ему мандатъ посольскій до сойму краєвого во Львовѣ за повѣтъ Турка-Борыня въ тôмъ увѣреню, що нѣкто иншій въ соймѣ нашь повѣтъ лучше въ кождôмъ ôтношеню заступати не буде, якъ дръ Антоневичъ. Въ своѣмъ часѣ сталося нôсля волѣ всѣхъ жителѣвъ Русинôвъ повѣту выборчого Турка-Борыня, и центральный комитетъ рускій поставивъ дра Антоневича кандидатомъ. Комитетъ жидôвско шляхоцкій во Львовѣ ставляе зъ своси стороны на кандидата за нашь повѣтъ п. Вл. Лозиньского. Той кандидатъ прiѣздитъ перший разъ въ житю въ нашій горы, где анѣ ôнъ нѣкого не знае, анѣ его нѣкто не видѣвъ и нѣчого о нѣмъ не чувъ, заѣздитъ до п. почтаря Брыся, убираеся елеганцко и представляеся въ забудованю ц. к. староства всѣмъ ц. к. урядникамъ яко кандидатъ, благае ихъ о „poparcie“ — а на заявленье одного зъ ц. к. урядникôвъ, що добребы зробивъ, еслибы представився выборцямъ-селянамъ, ôтповѣдае отверто и лагôдно. „Та ja nikogo a nikogo nie znam — i tylko na poparcie panów liczę“. По тôмъ всѣмъ за кôлька годинъ ôтъѣздитъ п. Лозиньскій до Львова и сидитъ собѣ спокôйно. — Надходитъ день 29 мая, день выбору посла, и о чудо! якъ зъ актôвъ выборчихъ догадатись можна, чи радше догадатись треба, — голосуе 122 выборцѣвъ и зъ тыхъ падае 86 на п. Лозиньского, лишь 30 на дра Антоневича, а 6 голосôвъ маe бути нѣбы неважныхъ. Дѣйстно чудо надъ чудами! То здаeсь, не одинъ зъ П. Т. читателѣвъ, узнавши о результатѣ выбору въ повѣтѣ Турка-Борыня ойкнувъ: „Та що за диво сталось въ тôмъ турчаньскôмъ повѣтѣ? Та що тамъ Русины зробили?“ На тое здивованье, цѣлкомъ оправдане, скажемъ: 29 л. мая въ Турцѣ не бувъ выбôръ посла, а тôлько була неслыхана бурда нôдъ покрываломъ нѣбы якоись акціи выборчои и зъ тои бурды выйшовъ п. Лозиньскій на посла. Но щобы цѣлкомъ безпарціяльно, безъ всякого упередженя судити, треба Вамъ цѣкавій П. Т. читателѣ о всѣмъ подрôбно и вѣрнѣсенько знати, а напередъ заявляю, що єслибы кто доказавъ писателеви сеи дописи, що написавъ щось на крыхту ôтъ правды ôтдаленого, то ôнъ прiймае добровôльно перенести всяку кару.

Интродукція до що ино минувшои комедіи чи трагедіи выборчои, — якъ кому угодно, най такъ называе, — якъ всюды, такъ и въ повѣтѣ Турка-Борыня почалась выборомъ выборцѣвъ Грѣхомъ булобы гвалту кричати, що выборы выборцѣвъ по селахъ въ окрузѣ нашôмъ ôтбулись такъ дуже несправедливо, якъ то було въ иншихъ повѣтахъ. Божь то бѣда и съ гдеякими Русинами, якъ ихъ нападе яка кортячка, якъ имъ забагнеся печеного леду — захочеся нынѣ справедливого и совѣстного переведеня правыборôвъ... Але якъ той латинникъ каже: est modus in rebus. Якъ кто маe пса, що кусае, то якъ его не припне, най заложитъ каганець... Коли прiйшовъ ôтповѣдный часъ, розъѣхались зъ Турки майже всѣ урядники политичній по повѣтѣ для переведеня правыборôвъ, — розумѣеся, пропорціально до позицій. Въ упертій села, где и бесѣды нема о накрученю змыслу политичного хлопского и попôвского на пануючу моду, тамъ поѣхали нѣбы слабшій силы; а противно, въ тіи села, где еще можнабы и где еще удалосьбы до якогось часу въ мутнôй водѣ рыбу ловити, — тамъ поѣхала бôльша шаржа. Много громадъ резервувавъ собѣ самъ п. староста. Въ тыхъ селахъ, где люде чуютъ, щó они — и знаютъ чіи они дѣти, тамъ п. комисарь volens-nolens перевѣвъ выборы цѣлкомъ правно, бо иншого выходу не було. Попоѣвъ съ великою делиціею квасного молока, укусивъ ощипка нашого, обтеръ губу тай поѣхавъ дальше. Где зновъ стадо безъ пастыря, где священикъ таке маe понятье о выборахъ, якъ темный селянинъ, и на оборотъ, где темный селянинъ таки дивится на выборы якъ священикъ съ полудами, тамъ вже спрытъ комисарскій бôльше бувъ продуктивный. Въ загалѣ правыборы по селахъ переведено у насъ не согôрше, якъ то въ нынѣшныхъ часахъ. Одинъ хиба п. староста, якъ то кажутъ, зарезервувавъ собѣ за много „przywileju“. Тамтого року наробила була у насъ вода много шкоды. За ôтшкодованье для потерпѣвшихъ шкоду прiйшло такои безповоротнои запомоги щось кôлька сотъ зр. а. в. Коли тѣ грошѣ прiйшли до ц. к. староства, не знати. Мы тôлько знаемо, що тамтого року въ лѣтѣ вода шкоды наробила. Досыть на тôмъ, що п. староста выбираючись въ повѣтъ яко комисарь до выбору выборцѣвъ держався приповѣдки нѣмецкои: „helfe, was helfen kann“, взявъ до своеи калитки и тыхъ кôлька сотокъ, щобы разомъ при однôмъ заходѣ т. е. при переведеню правыборôвъ и беззворотну запомогу удѣляти. Може п. староста и не знае теперь, якъ въ повѣтѣ люде собѣ говорятъ. Многій кажутъ: та бо десь при тыхъ выборахъ всѣ роздаютъ грошѣ: п. староста, жиды, пôпанки, и вся рка дрань. Такъ давъ п. староста въ Задѣльску 30 зр. запомоги, въ Высоцку выжнôмъ 50 зр., въ Матьковѣ 40 зр. Выборцѣ зъ тыхъ селъ голосували за Лозиньскимъ. А въ Задѣльску при выборахъ выборцѣвъ упереджавъ п. староста п. Исидора Пасѣчиньского такъ щиро по пріятельски: „Ja nie radzę przy wyborach być, bo to będzie niebezpiecznie“. П. староста може и не мавъ злого намѣреня при роздаваню запомоги, хиба добре, бо жалувавъ нôгъ пошкодованыхъ, щобы не трепали за грôшми до Турки. Но добре то каже нѣмота: „das „zu“ ist auch bei ehrlich gefährlich“. Такожь непотрѣбно п. староста по за тѣ грошѣ, що були ôтъ высшихъ властей призначенѣ на запомогу, якъ вже тыхъ не стало, свôй грôшь роздававъ. П. Ис. Пасѣчиньскій знае, кому п. староста вже нѣбы свои власнѣ грошѣ роздававъ. Тажь чуемо неразъ, що платня ц. к. урядникôвъ не есть занадто велика, длятого роздавати хотяйбы по одному риньскому — въ буджетѣ люку робитъ. П. староста роздававъ по одному риньскому може яко милостиню въ намѣреню, щобы собѣ ласку выеднати або у Бога або у грѣшныхъ людей, до котрыхъ мы всѣ съ п. Лозиньскимъ, редакторомъ „Gaz. Lw-ои“, причисляемось. Нашъ Бойко каже, що держатися клямки паньскои хосенъ приноситъ. Може щось и въ тôмъ правда, особливо для певнои категоріи людей.

Еще одно, щобымъ не забувъ нôднести. П. Рамертъ, канцелистъ при ц. к. старостві въ Турцѣ, родомъ зъ Моравы, несогôрша душа, ѣдучи на правыборы черезъ Ильникъ, Багновате, Завадку и дальше, злучився при тôй ѣздѣ съ п Ф. Вонсовичемъ, лѣсничимъ зъ Ильника въ добрахъ бар. Лѣбика, и съ жидомъ Гляйхеромъ — и тѣ панове всѣ три разомъ творили неустаючу комисію выборчу въ высше наведеныхъ и еще иншихъ селахъ. П. Ф. Вонсовичъ о скôлько физично сильный, на стôлько духово нищій и не выллye нѣколи — за ковнѣрь... Отже на тую комисію марикуютъ собѣ многій многій люде. Товарищѣ комисійній ц. к. комисаря Рамерта не то, щобы додали поваги урядовои — но противно въ очехъ людей зробили уйму гонорови комисарскому. У насъ многій ц. к. урядники гадаютъ, що якъ котрый зъ нихъ заложитъ шапочку съ рожею на голову и задѣе униформъ съ звѣздою, то се вже вповнѣ выстане до удержаня поваги урядничои. А оно якъ дотычній урядники не сполучатъ съ ôтзнаками поверховными урядницкими тактовне поведенье и достоиньство, то самій ôтзнаки поверховній много не утороиаютъ. Не досыть на тôмъ всѣмъ. Результатъ правыборôвъ зъ селъ въ загалѣ уйшовъ бувъ, якъ то на днешній часы, а рускій комитетъ выборчій чекавъ спокôйно дня выборôвъ посла, рахуючи на выборцѣвъ зъ селъ.

Дня 25 л. мая мали ôтбутись правыборы зъ мѣста Турки. Тѣ правыборы заманифестувалися вже дуже оригинально. Въ Турцѣ есть три разы бôльше Русинôвъ, якъ Жидôвъ и Полякôвъ разомъ — но щожь, тіи всѣ Русины не доросли еще, щобы могли въ народныхъ и иншихъ нашихъ справахъ выдержати конкуренцію съ Жидами и Поляками, а зъ ласки теперь пануючого направленя въ загалѣ, жидова господаруе въ Турцѣ при помочи щирыхъ патріотôвъ-Полякôвъ и ц. к. властей урядовыхъ. На чолѣ комитету выборчого жидôвско-польского въ Турцѣ стоитъ жидъ Шехтеръ и почтарь Брысь. Пр. о. Прухницкій, рускій парохъ въ Турцѣ, одинъ зъ найревнѣйшихъ патріотôвъ рускихъ, щирый народолюбець, не мôгъ еще за часъ свого короткого перебуваня въ Турцѣ на тôлько въ всѣхъ Русинахъ турчаньскихъ взбудити почутье и самоотверженье народне, щобы на певне въ нынѣшныхъ часахъ устоятись съ своими; отже для ухиленя предвиджуваной деморалізаціи, яка у насъ при такихъ выборахъ дѣесь, удався лично до почтаря Брыся, предлагаючи ему компромисъ. П. Брысь въ своѣй незавидноѣ бутѣ сказавъ до о. Прухницкого: „O kompromisie między nami mowy być nie może. Niech ks. proboszcz spowoduje, ażeby wszyscy Rusini przy wyborze posła głosowali na Łozińskiego, to te pieniądze, które my Polacy na wybór użyć musimy — ofiaruję na cerkiew ks. proboszcza, a dodacie sobie drugie tyle, to będzie murowana cerkiewka.“ — Зъ ôтки тѣ грошѣ на выборы могли ту взятись, того не знаемъ. То тôлько знаемъ, що жиды якъ не возьмутъ, то певне не дадуть, а паны турчаньскій то „hołysze z gruntu“. Щось говорятъ, що зô Львова прiйшло много грошей въ Турку; одній кажуть, що 2000 зр., другій кажуть, що бôльше. Много тыхъ грошей прiйшло na cele agitacyjne, а особливо въ тôй цѣли, щобы выборцѣ имъ незнаного kandydata пôзнали и сердечно до него прилягли, того мы грѣшній теперь еще не знаемъ, для того нѣчо певного и сказати не можемъ. Въ день правыборôвъ въ Турцѣ стояли всѣ а всѣ шинки отворомъ; два днѣ передъ тымъ мôгъ также пити кто хотѣвъ и що хотѣвъ и кôлько хотѣвъ, але то вже тôлько на однôмъ шинку. Коли прiйшла година правыборôвъ, явились и честній Русины Турчане правыборцѣ съ своимъ священикомъ на чолѣ и то въ значнôй бôльшости, якъ жидова съ Поляками и предателями-юдами, котрій межи Русинами въ Турцѣ знайдутся, но жидова, дрянь нѣбы-польска и полицаѣ славній въ Турцѣ, якъ зачали бѣдныхъ людей ганьбити, розбивати, ба и до арешту саджати, такъ цѣлкомъ нѣ сѣло нѣ пало — и то въ притомности ц. к. жандармерія и ц. к. властей — булобы прiйшло до неслыханого кровопролитя, бо вже и Русинамъ селянамъ терпцю не стало — и тôлько благорозумному поступкови о. Прухницкого и его тактови треба завдячити, що предвидѣвши зъ сего дуже сумній наслѣдства, не допустивъ до великихъ розмѣрôвъ сягаючои бійки. Русины честній правыборцѣ услухали, правда, свого душпастыря и держали руки при собѣ, но многій зъ нихъ видѣвши, що бютъ, до голосованя не припускаютъ, ба и забійствомъ грозятъ, поутѣкали зъ страху домôвъ. Честній и ôтважній Русины селяне зъ Турки, котрыхъ невинно бито и до арешту саджано, суть межи иншими: Иванъ Ильницкій, Иванъ Дорожкевичь, Климко Яворскій, Яцко Копытчакъ, Федько Вовчанчинъ и многій другій. Саля, где правыборы въ Турцѣ ôтбувались, була биткомъ наповнена жидами, зъ котрыхъ двѣ третины не мали права голосувати и тѣ жиды передъ комисію того тôлько пустили, кто державъ въ руцѣ листу жидôвско-польскои партіи. О. Прухницкій хотѣвъ въ сѣй хвили телеграфувати о тыхъ неслыханыхъ эксцесахъ до ц. к. Намѣстництва и до ц. к. Министерства, — но на ц. к. почтѣ где есть ц. к. урядъ телеграфичный, а где заразомъ шефомъ того всего есть п. почтарь Брысь, не хотѣли приняти его телеграмъ. Внесено протестъ противъ тому неправному правыборови и скаргу на урядъ телеграфичный, — но щожь, зъ протесту хôсна у насъ нема, а чи буде зъ скарги, побачимъ. Не знаю, якъ где, але мы ту въ турчаньскôмъ повѣтѣ самій невѣрній Томы що до успѣху протестôвъ за неправнѣ поступки дотычныхъ властей. При правыборахъ зъ мѣсточка Турки выйшли такъ jure caduco зъ урны, чи властиво зъ горця пропинаційного, бо той служитъ у насъ за урну, по воли жидôвско польского сторонництва, слѣдуючій выборцѣ: 1) ц. к. староста Моравскій; 2) ц. к. адъюнктъ староства Глязаревичь; 3) ц. к. секретарь староства Маеръ; 4) ц. к. инспекторъ податковый Кротохвиль; 5) ц. к. физикъ повѣтовый Цѣпѣлёвскій; 6) ц. к. начальникъ судовый Михаловскій; 7) ц. к. почтарь Брысь; 8) пров. директоръ школы повѣтовои въ Турцѣ Батыцкій и 9) аптикарь Піонгекъ. Такъ зъ тыхъ правыборôвъ видно було, що представленьеся п. Лозиньского въ забудованю ц. к. староства осягнуло свôй хосенъ въ самôй Турцѣ.

(*Дальше буде.*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Угорске министерство финансôвъ*) задумало въ цѣли переведеня рôвновати межи приходами а выдатками державными завести въ всѣхъ ѣтатахъ великій ощадности. Законъ финансовый маe бути такъ уложеный, щобы въ буджетѣ звычайнôмъ на рôкъ слѣдуючій не було дефициту. Идеею далекосягаючои ощадности перенятій загаломъ всѣ министры, котрій заявили, що будутъ старатися потребы своихъ портфелѣвъ въ такій способъ покрывати, щобы уникнути емисіи паперôвъ державныхъ. Таке консеквентне переведенье принципу ощадности причинится правдѣ немало до упорядкованя угорскихъ финансôвъ, але зъ другои стороны буде мусѣло спинити на якійсь часъ всякій хотьбы продуктивній предпріемства, вымa-

гаючи бôльшого накладу капиталôвъ. — До послѣдныхъ можна зачислити будову желѣзницѣ зъ Стрыя до Мункача, котрои кошта маютъ бути покритѝ частею черезъ скарбъ долитавскій, частею же черезъ касу угорску.

(*Въ справѣ сполученя галицкихъ желѣзницъ съ угорскими*) мало угорске правительство зробити австрійскому предложенье, пôсля котрого зарядъ желѣзницѣ „угорско-галицкои“ мавбы и що до части угорскои перейти въ руки правительства австрійского, котре въ замѣну за то малобы ôтдати цѣлу линію Стрый-Мункачь Угрямъ. — Не знати ще яке становище займе въ тôй справѣ правительство Долитавіи, припускаютъ однакожь, що предложеня не прійме и буде обставати за ôтдѣльными зарядами.

(*Донесеня наший про выборы до сойму крагиньского*), котрого складъ пôсля переведеня выборôвъ зъ куріи сельскои заповѣдався для Словенцѣвъ дуже користно, мусимо доповнити сумною для Словенцѣвъ вѣстею, що зъ куріи бôльшои посѣлости выйшли самѝ Нѣмцѣ-либералы. — Сторонництво Гогенварта, котре мало въ тôй куріи значнѝ шансы за собою, предложило либераламъ компромисъ, либералы однакожь числячи на побѣду, компромису не прійняли и станули до борбы, въ котрôй перепавъ навѣть дотеперѣшный маршалокъ краєвый гр. Турнъ. Противъ выборôвъ внесли Словенцѣ протестъ и позаякъ число голосôвъ, що перехилило важку побѣды въ користь либеральныхъ кандидатôвъ дуже незначне, то сподѣются гдеякѝ выборы уневажнити.

(*Министерство торговлѣ*) выдало недавно розпорядженье выконуюче до закона о екзекуціи на пенсіи урядникôвъ. — Розпорядженье згадане має на цѣли унормованье одностайного поступованя въ застосованю до урядникôвъ почтъ и телеграфôвъ и обôймає тôлько приписы що до манипуляціи и бухгальтеричного трактованя прошень екзекуційныхъ. Загального значеня єсть ту именно постанова, що єсли каса получитъ ухвалы судовѝ съ кондиктами на ту саму пенсію для кôлькохъ осôбъ рôвночасно — то всѣ тотѝ вѣрителѣ маютъ однакове право, и длятого можутъ жадати, щобы претенсія кождого зъ нихъ рôвночасно съ другими була заспокоена. Съ тои рôвнорядности всѣхъ въ однôмъ часѣ до касы наспѣвшихъ претенсій, плыве дальша постанова, що квота грошева, котра маєся ôттягнути зъ пенсіи урядника (Abzugsnote) не дѣлится помежи поодинокихъ вѣрителѣвъ въ рôвныхъ частяхъ, тôлько въ ôтношеню до ихъ претенсій. — Зъ пенсіи стягаются — єсли стороны що иншого собѣ не вымовили — напередъ кошта судовѝ, ôттакъ ôтсотки, а на конецъ приходитъ до заплаты капиталъ. Єсли урядникъ єсть въ чинноѝ службѣ, то може вѣритель провадити екзекуцію лишь на „пенсію“ (Gehalt), а всѣ додатки актибальнѝ и квинквенія не можутъ бути предметомъ екзекуціи.

(*Въ соймѣ низшо-австрійскôмъ*) дала причину до острого выступленя послôвъ противъ правительства дискусія надъ заведеньемъ для примусовыхъ робôтъ, — котре має основатися коштомъ краю. — На послѣднôй сесіи ôтославъ соймъ предложенье внесене въ тôмъ взглядѣ черезъ выдѣлъ краєвый наповоротъ выдѣлови краєвому и препоручивъ томужь, щобы знѣся съ правительствомъ що до вынадгородженя зъ фондôвъ державныхъ коштôвъ удержаня и прокормленя умѣщованыхъ въ заведеню людій, приналежныхъ до иншихъ провинцій. — Министерство финансôвъ заявило въ розпорядженю зъ дня 28 мая 1883, що зô взгляду на станъ финансôвъ не може прихилитися до жаданя сойму. — Правительство єсть готове приготовити предложенье що до вынагородженя коштôвъ удержаня неприналежныхъ, заявило однакожъ, що ограниченье котре мѣстится въ поодинокихъ законахъ о домахъ для примусовои роботы, пôсля котрого тôлько особы приналежнѝ до низшои Австріи можутъ бути ôтданѝ до дому прим. роботы — муситъ бути знесене. — Згадане розпорядженье министра скарбу становило на однôмъ зъ послѣдныхъ засѣдань сойму субстратъ дуже пристрастнои дебаты, въ котрôй намѣстникъ бр. Посингеръ боронивъ правительства противъ инвектôвъ справоздателя Гранича, якъ и другихъ послôвъ. Въ внесеняхъ референта, котрѝ соймъ ухваливъ, пріймає репрезентація краю съ *великимъ сожалѣньемъ* до вѣдомости ôтповѣдь правительства, становитъ що супротивъ ôтмовленя помочи ôтъ правительства муситъ край занехати будовы дому примусовои роботы, препоручає выдѣлови краєвому звиненье съ днемъ 30 червня 1884 р. существуючого заведеня и робитъ правительство за всѣ наслѣдки отвѣчальнымъ. — Резолюція, внесена комисіею административною въ згаданôмъ соймѣ въ справѣ *децентрализаціи* желѣзниць. высказує гадку, що децентрализація становитъ атентатъ на интересы Вѣдня и здраджуе тенденціи, котрѝ можутъ статися небезпечными для державы. — Резолюція кôнчится протестомъ сойму.

(*Narodni Listy*) помѣстили недавно горячу ôтозву до Чехôвъ въ котрôй заклинаютъ народъ, щобы не користав зъ улекшень, якѝ признає новеля школьна. — Органъ молодыхъ Чехôвъ має надѣю, що сельскій народъ не подôйме на ôтчину оружія, котре ему новеля школьна дала въ руки.

(*Въ выконаню закона о инспекторахъ фабричныхъ*), що получивъ санкцію цѣсарску, именовано министеріяльного совѣтника др. Мичерку центральнымъ инспекторомъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Обоє царство маютъ небавомъ ôтвѣдати Лондонъ. Царица остане на якійсь часъ въ Англіи, а царь удастьсѧ до Емсъ, где мабуть побачитоя съ цѣсаремъ нѣмецкимъ. Въ Гаштайнъ послѣдуе потôмъ зъѣздъ обохъ сихъ монархôвъ съ цѣсаремъ австрійскимъ. — Зъ Петербурга доносятъ, що наслѣдникомъ бл. п. Альбединьского, генералъ-губернаторомъ варшавскимъ, має бути именованый дотеперѣшный генералъ-губернаторъ одесскій Гурко, а на мѣсце ген. Гурка має прійти до Одессы ген. Криденеръ.

Франція. Цѣла француска експедиція до Тонкину складаесь зъ 3,500 людей французкои правильнои арміи, 1000 анамитскихъ тиралiерôвъ (стрѣльцѣвъ) и кôлькохъ компаній маринарскои пѣхоты. Експедиція прибуде найдальше за 14 днѣвъ на мѣсце. Тымчасомъ доносятъ, що о зôрваню ôтношень Франціи съ Хинами не може бути на теперь бесѣды, а зъ Тонкину нема нѣякихъ непокоячихъ вѣстей. — На островѣ Мадагаскарѣ (недалеко всхôдного побережа центральнои Африки), береся Франція такожь дуже енергично до дѣла. Вправдѣ не обходится тамъ, такъ само якъ и въ Тонкинѣ, безъ перепонъ зъ стороны завистнои Англіи, котра попирає Говасôвъ Мадагаскарскихъ, але Франція выслала ультиматумъ, а коли се ультиматумъ ôткинено, оголосивъ начальникъ французкои ескадры, адмиралъ Піеръ въ Таматаве, головнôмъ мѣстѣ Гавасôвъ, станъ облоги и збомбардувавъ кôлька мѣстъ.

Италія. „Либеральнѝ“ италійскѝ журналы обговорюютъ парискѝ обходины смерти Гарибальдіого и прихильнѝ для Италіи демонстрацій, котрѝ при сѣй случайности мали мѣсце, по части холодно, а по части навѣть неприхильно и жорстоко. „Opinione“, органъ теперѣшного италійского правительства, котре, якъ звѣстно, узнало за потрѣбне зробити зъ Италіи прихвостень бисмаркôвского „потрôйного“ союза, — констатуе „сумный“ фактъ, що гдеякѝ италійскѝ патріоты лучатся съ французскими „радикалами“; французкій радикализмъ втягне Италію въ неспокоѣ та въ нещастье. Одна кожь успокоюесь правительственный органъ тымъ, що се все лишь дѣло кôлькохъ честилюбивыхъ та легкомысленныхъ сангвиникôвъ, а що прочій весь народъ италіяньскій солидаризуесь съ политикою правительства. Италія, каже дальше, хоче жити въ мирѣ съ Францією, однакожь не може ôтрываться ôтъ державъ середнои Европы, бо черезъ се наразилабъ на небезпеченьство свôй спокôй, а безъ спокою не моглабъ покôнчити съ организацією своеи милитарнои силы; Италія муситъ шанувати трактаты и умовы.

Испанія. Въ Хересъ скôнчився власне процесъ испаньскихъ революціонерôвъ, котрѝ завязали були въ Испаніи звѣстне тайне товариство „Чорноі руки“ (mano negra). Сѣмохъ обжалованыхъ засуджено на смерть, а осьмохъ на дожизненну тюрму.

Туреччина. Въ Альбаніи не можутъ собѣ войска турецкѝ дати рады съ повстанцями; важне се тымъ бôльше, що всѣ племена альбаньскѝ, магамедане, православнѝ и католики лучатся противъ Турціи. Вправдѣ радабы Порта успокоити Европу, що повстанье вже на укôнченю, що ходитъ ту лише о невеликѝ розрухи, але о сѣмъ кôнци доси нѣчого певного не чути. За те чути о побѣдахъ, ôтнесеныхъ повстанцями надъ турецкими войсками та о тôмъ, що Альбанцѣ хотятъ просити Австрію о интервенцію. — Въ Альбаніи и въ Арменіи чуємъ о вѣчныхъ розрухахъ, Болгарія и т. зв. всхôдна Румелія (полуднева Болгарія) вже майже лишь номинально числятся до Турціи, въ Египтѣ розгосподарувалась Англія,— въ финансахъ турецкихъ анѣ слѣду якои небудь поправы, — оттакій станъ теперѣшнои Турціи.— Вѣденьскій „Fremdenblatt“ мѣститъ телеграму зъ Шкодры, съ вчорашною датою, котра твердитъ, що альбаньске повстанье буде можна уважати вскорѣ укôненымъ.

НОВИНКИ.

— **Русины округа выборчого Борщôвъ** внесли вчера протестъ противъ выбору посла до сойму.

(+) **Въ „Одесскôмъ Вѣстнику“** (ч. 123 с. р.) напечатаный пôдъ заг. „Памяти славяньскихъ дѣятелей“ рефератъ проф. П. И. Феерчака въ Одессѣ, прочитаный на загальнôмъ зборѣ славяньского благотворительного общества дня 11 руск. мая 1883. П. Феерчакъ подавъ въ своѣмъ рефератѣ споминки про всѣхъ виднѣйшихъ заслугами и наукою мужѣвъ въ славяньскôмъ мирѣ, упокоившихся ôтъ 11 мая минувшого року, — а мѣжь иншими згадавъ такожь обширнѣйше и дуже симпатично про нашого покôйного редактора, Володимира Барвѣньского. „Вилывъ Вол. Барвѣньского не пропадае и по єго смерти; — такъ кôнчитъ п. Феерчакъ споминку про нашого пок. редактора, — єго имя служитъ за окликъ руху, соединяе партіи, якъ то показалося при солидарнôмъ дѣланю всѣхъ рускихъ партій при послѣдныхъ выборахъ до сойму“.

— **Вчера, с. є. въ середу, ôтбула комисія**, именована въ цѣли направы тексту церковныхъ книгъ и св. обрядôвъ, пôдъ предсѣдательствомъ Преосв. еп. Сильвестра свое перше засѣданье. Мѣстопредсѣдателемъ выбрано крыл. Бачиньского. Якъ зачуваемъ, намѣряе и Преосв. епископъ перемыскій выслати до тои комисіи и своихъ кôлькохъ ôтпоручникôвъ, але тое має наступити ажь тогды, коли львôвска комисія свои головнѝ роботы покôнчитъ. Вчера ухвалено розпочати дѣло ôтъ св. Литургіи. Мы зъ нашои стороны радѣбы, щобы тая комисія взяла скоро пôдъ обрады Чинъ супружества, та направила тое монструмъ, якимъ представляеся присяга слюбна, уложена въ языцѣ, якого уживали Василіяне въ вѣкахъ 17 и 18-ôмъ. Преосв. Сильвестеръ промовлявъ тую роту присяги сеи зимы молодôй парѣ въ Волоскôй церквѣ зъ свого типика въ зовсѣмъ чистôмъ языцѣ, а не було тамъ вже слôвъ *за малжонка* и *за малжонку*, *а ижь* и т. и. Добре бы отже було, колибы начальство духовне тую саму роту казало перепечатати и поручило цѣлому духовеньству, щобы молодымъ промовляло тую роту при слюбахъ, а не давну въ языцѣ макаронистичнôмъ.

— **О арештованю Крашевского** доси нема нѣякихъ дальшихъ позитивныхъ вѣдомостей; фактомъ есть лишь само арештованье, а о причинахъ ходятъ доси тôлько рôжнородни, часто неправдоподôбнѝ чутки. Замѣтне се, що коли гдеякѝ польскѝ часописи здогадувались, що маршалокъ дръ Зыблікевичь, — котрый сими днями ѣздивъ до Вѣдня, щобы подякувати цѣсареви за номинацію, — пôднесе при тôй случайности и арештованье Крашевского, то обѣ головнѝ офиціяльнѝ газеты: „Polit. Correspondenz“ и „Wiener Abendpost“ уважали конечнымъ, сѝ здогады газетнѝ рѣшучо дементувати; можнабъ се пояснити тымъ, що ходитъ лѣйстно о якѝсь важнѣйшѝ справы. Паперôвъ забрано Крашевскому велике множество, а що до сего, що Крашевскій мавъ вывѣдуватись о внутрѣшныхъ ôтношеняхъ Нѣмеччины, то замѣтне се, що Несторъ польскои литературы дѣйстно приготовувавъ (до печати) якусь обширнѣйшу працю о Нѣмеччинѣ. Въ тюрмѣ позволено Крашевскому писати. Арештованя продовжаются.

— **Зъ пôдъ Калуша** доносятъ намъ, що въ селахъ Завадцѣ и Болоховѣ прійшовъ народъ пôдъ свѣтлымъ проводомъ свого отця духовного Скоробогатого до такого самопôзнаня, що переконавшись о згубныхъ наслѣдствахъ пяньства, маже весь (вынявши хиба кôлькохъ жидôвскихъ наймитôвъ) вже отверезився. И такъ на послѣднѝ великоднѝ свята, коли то за давныхъ лѣтъ люде такъ сильно неразъ запивалися, що дороги не можна було перейти не здыбаючись съ пяницями, — сего року продавъ арендарь всего ледви 2 гарцы горѣвки. Не дивно проте, що арендарѣ обохъ селъ, дивлячись на такѝ поступы тверезости мѣжь прихожанами, сильно посоловѣли. Почали они радитись, а порадившись постановили удатись съ жалобою до самого дѣдича, п. Комориицкого, стараючись ему представити всю „згубнôсть“ заходôвъ о. Скоробогатого для ихъ арендарскихъ екзистенцій и вказуючи заразомъ на се, що коли такъ дальше пôйде, то они єго покинутъ; а щожь тогды пôчне панъ дѣдичь безъ жидôвскихъ прихвостнѣвъ? — тажь панъ безъ жидôвъ — то наче голова безъ тѣла. Алежь не на свого трафили. П. Ком. не услухавъ просьбъ, тай не злякався грозьбъ жидôвскихъ, — поучивъ жидôвъ, що обжалованый священикъ лишь се робитъ, що ему законы церковнѝ наказуютъ, — що о ширенье тверезости кождый добрый дѣдичь самъ старатись повиненъ, — а єли жиды хотятъ, то можутъ хочьбы й заразъ выноситись; тяжко задумались жиды слухаючи такѝ незвычайнѝ рѣчи, и забрались. — Мусимо съ великимъ признаньемъ пôднести поступованье такъ о. С., якъ и п. К.

— **Зъ Богородчанъ** доносятъ: „Насъ навѣстилаôспа вже другимъ наворотомъ сего року. Школы замкнено ажь до нового шкôльного року. — Выборы ôтбулися у насъ зовсѣмъ въ такій способ, якъ въ всѣхъ прочихъ округахъ выборчихъ, де противъ нашого кандидата выступавъ kandydat narodowy, т. є. при помочи повагъ урядовыхъ, жандармôвъ, жидôвскихъ факторôвъ, ковбасъ, дреглѣвъ и горѣвки. Пôдчасъ выборôвъ зложивъ одинъ честный выборець зъ Гвоздя на стôлъ передъ комисію 5 зр., котрыми єго пôдкупити условано, а по выборахъ заграла п. послови (старостѣ Лукасевичеви) жидôвска музика, — при чѣмъ, жаль сказати, Хрунѣ пôйшли въ танець.“

— **„Новый Проломъ“** мѣститъ ôтъ часу до часу нѣбы-дотенѝ фейлетоны якогось *Бодака-Музики*, котрый въ небувалый доси мѣжь рускими часописями способъ шкалюе кого попаде, хочьбы и найзазлуженѣйшого Русина. Здаеся, що п. редакторъ „Нов. Пролома“ тôлько на те и дае поважне мѣсце фейлетону Бодакови-Музицѣ, щобы той панъ мавъ где выливати брудъ найоганѣйшого сорта дотенôвъ. Бо якъ инакше пояснити собѣ фейлетонъ Бодака-Музики въ суботнѣшнôмъ числѣ „Нов. Пролома“, въ котрôмъ авторъ въ найогиднѣйшій способъ, въ порôвнаняхъ, якѝ и не въ кождôй коршмѣ моглибы уйти, ошкалювавъ о. Александра Стефановича, катихита въ учительскихъ семинаріяхъ во Львовѣ, заслуженого и поважаного патріота, дѣятельного до самопожертвованя, — се можутъ посвѣдчити поважнѝ люде всѣхъ партій, — а ошкалювавъ єго за тое, що будьтобы о. Стефановичь проступивъ противъ почести для бл. п. митр. Яхимовича. О безъосновности сего закиду рѣшитъ вердиктъ судіѣвъ присяжныхъ, бо якъ довѣдуемось, о. Стефановичь, гордый на свое достоиньство священика-катихита, патріота-Русина и почитателя бл. п. Яхимовича, (онъ же спорôдненый съ бл. п. Яхимовичемъ и працює надъ єго біографіею) — не позволитъ себе огидити по „Проломѣ“ такимъ Бодакамъ Музикамъ, тымъ бôльше, що подôбного способу ошкалёваня въ нѣякôмъ рускôмъ письмѣ мабуть еще не було. Мы жь зъ своеи стороны по дружески радимо „Н. Прол.“, щобы не мѣстивъ такъ радо подôбныхъ огиджень заслуженыхъ людей и не помагавъ розростови т. зв. „публицистичного бандитизму“, якого у насъ, хвала Богу, доси еще не було видно... У насъ все доси полемики велись парляментарною бесѣдою, благопристойно и благоприлично... Нехай же такъ иде и дальше, а певно съ тымъ намъ всѣмъ буде бôльше до лица!

(+) **Нова патріотично-польска „комбинація финансова“.** Поляки уложили собѣ нову „комбинацію финансову“ на закупно для „kraju“ — коштомъ „краю“ послѣдного образа Матейки „Собескій пôдъ Вѣднемъ“, котрый буде коштувати не менше, якъ 50.000 зр.! Цѣлый планъ выкрываe краковскій кореспондентъ до варшавскои „Gazet-ы Polsk-oи“. Кожда рада повѣтова съ выняткомъ тыхъ, где Русины рѣшаютъ — а така єсть лишь одна жовкôвска! — маe дати на тую цѣль по 500 зр.; мѣста Львôвъ и Краковъ по 1000 зр., а 10 меншихъ мѣстъ по 500 зр., и т. д. Якъ бачимъ, рахунокъ дуже легкій и въ такій способъ моглибы польскѝ патріоты накупити Богъ знае кôлько добрá, — тôлькожь въ тôмъ лихо, що такимъ куповаеньемъ знищатъ до решты убогого мужика, якъ руского, такъ и мазурского. Легко то „патріотствуючимъ“ панамъ-магнатамъ наложити на повѣтъ 500 зр. податку на „патріотичный“ образъ, — але тяжко прійде голодному „чорному хлопови“ зложити тыхъ 500 зр., — ôнъ буде мусѣвъ ôторвати собѣ кусникъ хлѣба ôтъ рота. Тай ще кобы хочь ему пригала хвала и вдячнôсть за закупленье образу! — а то, якъ звычайно буваe, повѣты та мѣста образъ закуплятъ, а въ газетахъ будутъ величатися геройскій подвиги „inicjatorôw wniosku księcia N. N. i hrabiego N. N.“, — а нетямучѝ товпы въ Краковѣ чи Львовѣ зроблятъ имъ ще похôдъ съ факлями! — — Мы въ засадѣ не маемъ нѣчо противъ того, щобы Матейкôвъ образъ зôставъ въ краю и не бувъ закупленый якимъ чужоземцемъ, — але о те повиннѝ постаратися польскѝ магнаты на свою кишеню, тымъ бôльше, що для нихъ се рѣчь дуже легка: 50 магнатôвъ нехай зложатъ по 1000 зр. и буде якъ-разъ 50.000. Вправдѣ теперь магнатôвъ пôдорвали выборы „z mniejszych posiadłości“, алежь они можутъ на закупно Матейкового образа затягнути пожичку, якъ се зробивъ маршалокъ станиславôвскій п. Брыкчиньскій на выборы зъ малыхъ посѣлостей. Теперь по самыхъ выборахъ навѣть неполитично для панôвъ накладати на повѣты якійнебудь надзвычайный податокъ на „патріотичнѝ“ цѣли. Народъ — особенно рускій, — котрый пôдъ часъ выборôвъ „z całem zaufaniem szukał sobie reprezentanta we dworze“, — по наложеню на него заразъ по выборахъ якого небудь нового „патріотичного“ податку, мôгбы собѣ тую рѣчь дуже фалшиво толкувати, именно мôгбы казати: „Отъ тобѣ паны одною рукою дали, а другою ôтбираютъ! Ой, святѝ слова рускихъ газетъ и гр. Круковецкого! Христіянина лишь въ дурнѣ пошили!“ — Намъ здаесь, що таке толкованье моглобы мати для панôвъ-патріотôвъ злѝ наслѣдства на будуче, особливо на случай, колибъ вицепрезидентомъ центрального польского комитету не бувъ ц. к. совѣтникъ намѣстництва, Лебель, и колибъ при будучихъ выборахъ мало бути зредуковане число кандидатуръ ц. к. старостôвъ... Пôдъ конецъ мусимъ пôднести еще одну рѣчь для панôвъ-патріотôвъ вправдѣ нѣчо не значущу, але для насъ дуже важну. Якъ звѣстно, минувшого року нашь народъ черезъ выливы рѣкъ потерпѣвъ страшенни шкоды; нужда мѣжь народомъ гдекуда страшенно велика, а и сегорôчна озимина не вѣщуе доброго урожаю. Складокъ на потерпѣвшихъ у насъ такъ якъ бы и не було, а такожь мы не чули про якій небудь щедрый даръ якого польского магната на полекшенье народнои нужды, — якъ се буваe у иншихъ народôвъ. Магнатамъ нашимъ лучилося еще навѣть скористати зъ тои нужды, бо, якъ свѣдчатъ справозданя зъ выборôвъ до сойму, въ округахъ потерпѣвшихъ ôтъ выливу рѣкъ, агитаторы купували голосы далеко дешевѣйше, якъ въ округахъ не потерпѣвшихъ. Зъ субвенціи, удѣленои на поратованье потерпѣвшихъ, повѣты дôстали такъ мало, що мусѣлибы то, що дôстали яко запомогу на нужду, ôтдати съ процентомъ на закупно образа Матейки... Намъ отже здаесь, що несовѣстно булобы накладати на повѣты „патріотичный“ тягаръ; пп. магнаты нехай самѝ зложатъ въ высше показаный способъ потрѣбну суму, єсли хотятъ, щобы дѣло ихъ славного майстра остало въ краю... Отсе наша щира рада.

— **Звѣстный решôвскій процесъ** (Риттерôвъ) о замордованье дѣвчины христіянки, розпôчнесь въ недовзѣ на ново, понеже — якъ звѣстно — трибуналъ касаційный знѣсъ попередный вырокъ, засуджуючій трехъ обжалованыхъ. Акты передано теперь судіи Калитовскому (въ Краковѣ), щобы доповнивъ слѣдство на пôдставѣ ореченя краковского медициньского факультету о причинѣ смерти убитои дѣвчины. Розправа розпôчнесь правдоподôбно въ часѣ найблизшои сесіи судôвъ присяжныхъ.

— **Зъ Sunderland** (въ Англіи) доносятъ о страшенноѝ катастрофѣ. Въ театрѣ устроено для дѣтей магичне представленье, въ котрôмъ взяло участь кôлькасотъ дрôбныхъ недолѣткôвъ, розмѣщеныхъ въ рôжныхъ частяхъ театру. Пôдчасъ представленя почато зъ сцены кидати мѣжь дѣтей на партерѣ рôжнѝ забавки. Коли се дѣти на галерiи побачили, позрывались зъ мѣсць и почали собѣ бѣгчи на дôлъ; кажутъ еще, що ктось мѣжь дѣтей (на галеріи) кликнувъ, що котре збѣжитъ найборше на дôвъ, се дôстане хорошу нагороду. Галерія була биткомъ набита дѣтьми, зъ галеріи провадили на дôлъ обширнѝ и выгôднѝ сходы, а при кôнци сходôвъ стояли отворомъ великѝ дверѣ до сѣней. Ктось — коли и якъ, годѣ довѣдатись — приперъ въ части сѝ дверѣ, або може и случайно примкнулись. На галеріи не було нѣкого старшого для надзору надъ дѣтьми... Коли дѣти посхапувались зъ мѣсць и почали товпитись на сходахъ, — найшли дверѣ на долѣ примкненѝ; двоє дѣтей втиснулись въ невеликій отвôръ мѣжь дверми и заперли дорогу всѣмъ другимъ. Слѣдувало велике замѣшанье, а въ протягу пяти минутъ наповнилось мѣсце передъ дверима — ажь до 5-ого схода масою потолоченыхъ и удушеныхъ дѣтей. Представленье тревало тымчасомъ безъ перервы дальше и ажь по довшôмъ часѣ спостережено цѣлу грôзну катастрофу. Згинуло разомъ 180 дѣтей. Катастрофа була такъ нагла и несподѣвана, що о ратунку зовсѣмъ не можна було мыслити, а тымъ тяжше єи собѣ вы-

толкувати, що — якъ мы вже сказали — сходы були выгôдні и обширні. Переслухано вже множество свѣдкôвъ, але годѣ чогось певного довѣдатись.

— **Ромуньско-православне куріозумъ.** Урядова „Czernowitzer Ztg.“ помѣстила недавно едиктъ судовый, оголошуючій лицитацію господарства сельского, оцѣненого судово на 513 зр. — Лицитація ôтбудесь на рѣчь греко-орієнтального фонду религійного, котрому властитель згаданого господарства не заплативъ довгу въ загальнôй сумѣ: трийцяти и осьми крейцарôвъ... Кошта процесу обчислені на 14 зр. 30 кр. — Fiat justitia, pereat mundus.

— **Замордованье двохъ жидôвъ.** Торговельника зъ Рожнятова, Герша Дайтшера, замордувавъ на дорозѣ до Цѣнявы зарôбникъ Яцко Николюкъ, ударивши єго кôлька разôвъ каменемъ въ голову. — Того самого дня одинъ селянинъ мазуръ зъ повѣта хшанôвского убивъ такожь на дорозѣ ударами желѣза въ голову торговельника зъ Тшебинѣ, Шльому Габермана. Оба убійники суть вже въ рукахъ судôвъ.

— **Тиса-Еслярска справа** о замордованье Естеры Шольмоши Жидами въ цѣляхъ религійныхъ, — справа, котра такъ довго волоклась, має власне теперь скôнчитись розправою передъ судомъ присяжныхъ. Справа ся була причиною найрôжнѣйшихъ поголосокъ, а всякі часописи оброблювали еи пôсля свого становиска, або — що правдоподôбнѣйше — пôсля жидôвскихъ грошей. Рôжні докторѣ, австрійскі и заграничні, забирали въ сѣй справѣ голосъ, а ореченя ихъ неразъ такъ суперечні, що часто зовсѣмъ не знати, що о всѣмъ тôмъ думати. Кôлька разы чути було, що слѣдство не выкрыло нѣчого обтяжаючого та що до росправы не прійде; то зновъ оповѣдали где які часописи, що всѣ обтяжаючій зôзнання вымушено (?!) на свѣдкахъ силою, — тортурами (!). Не обôйшлось и безъ того, що такій газетній выслугачѣ жидôвскій, якъ вѣденьскій „Tagblatt“, называли цѣлу справу антисемитскою „гецою“, выкликаною въ цѣли пôдбурюваня на жидôвъ безъ найменшои фактичнои пôдставы, — твердячи заразомъ, що мордованье христіянъ жидами въ цѣляхъ религійныхъ есть єдино выдумкою злосливыхъ противникôвъ жидôвъ, та що нѣякі приписы жидамъ не наказуютъ бажати христіяньскои крови. Зъ другои стороны однакожь указувано на звѣстный решôвскій процесъ, закôнченый недавно засужденьемъ обжалованыхъ. Тымчасомъ донѣсъ телеграфъ, що слѣдство скôнчено и що послѣдна росправа розпôчнесь 19 с. м., т. є. вчера, а нынѣ маємо уже коротке телеграфичне справозданье зъ початку розправы. До Нійрегіазы, где росправа переводится, наспѣли численні кореспонденты газетъ и многі цѣкавѣ. Всѣхъ обжалованыхъ есть 15, — самі жиды; боронити ихъ буде 6 адвокатôвъ. Свѣдкôвъ має бути переслуханыхъ 138. Доносятъ, що мѣжь людностею замѣтне досыть сильне взбуренье, тожь зареквировано войско и жандармôвъ, а начальникъ мѣста оголосивъ ôтозву до мешканцѣвъ, въ котрôй проситъ спокôйно заховуватись пôдчасъ процесу. Оборонцѣ мали постаратись сими днями о ореченя рôжныхъ медицинальныхъ знаменитостей, котрі выпали въ користнôмъ для обжалованыхъ жидôвъ дусѣ. — По ôтчитаню акту обжалованя и по промовѣ державного прокуратора, переслухано яко першого свѣдка матѣрь Естеры, всѣхъ обжалованыхъ, а вконець головного свѣдка (котрый чèрезъ дѣрку ôтъ ключа въ дверехъ божницѣ бачивъ, якъ мордовано Естеру), 14-лѣтного Морица Шарфа, сына одного зъ головныхъ обжалованыхъ. Всѣ обжалованѣ выперлись; Морица Шарфа переслухувано $^3/_4$ годины. Позаякъ жиды, щобы утримати убійство въ тайнѣ, гдесь заподѣли тѣло убитои Естеры и пôдсунули натомѣсть судови тѣло иншои дѣвчины, прибране въ одѣжь Естеры, — тѣло, котре нарочно зъ гробу выкопали, — тожь окрôмъ процесу о замордованье, буде рôвночасно переводитись процесъ о введенье суду въ ошибку черезъ пôдсуненье труна.

— **Кс. пралатови Стояловскому** дуже не пощастилося съ спростованьемъ, яке сими днями надôславъ польскôй часописи „Strażnica“, зъ котрои мы недавно навели гдякі не надто пôдхлѣбні даты зъ біографіи кс. Стояловского. Однакожь помимо святого заневнюваня кс. пралата въ згаданôмъ „спростованю“, що всѣ на него киданѣ „клеветы“ неправдивѣ, пододавала „Стражница“ до єго спростованя такі примѣтки, що дѣйстно читаючому приходятъ на умъ слова св. письма: послѣдняя горшая первыхъ. При кôнци додає „Стражница“ отъ якій щирій слова: Здаєся, що теперь не позôстає кс. пралатови нѣчого иншого до выбору, якъ выдати намъ процесъ о образу чести, або вынестися чимъ швидше hen daleko, kędy inne rzeki cieką. Показуесь, що правду каже приповѣдка, заказуюча ихати пальцѣ помежи... шпальты „Стражницѣ“, та выкликувати вовка зъ лѣса. — За то не тратитъ кс. пралатъ бодай въ своѣй „Pszczółc-ѣ“ концепту. Въ 12 ôмъ ч. читаємъ, що „господарѣ“ (Мазуры), бажаючій переселитись до всходнои Галичины, нѣмъ найдутъ на закупно землю, можутъ отрымати на одинъ рôкъ по 2 морги землѣ за дармо; где и у кого, скаже кс. Стояловскій въ Куликовѣ. Отже будемо може вже незадовго свѣдками не-абы-якои колонизаційнои акціи въ цѣли заселеня Руси Мазурами... Кобы лишь не тотій слѣдства та доходженя латиньскои консисторіи...

— **Граничну рѣку Попрадъ** (мѣжь Галичиною а Угорщиною) зарыбнено д. 10 мая с. р. нарыбкомъ лосося (13.410 штукъ). Въ день зарыбненя наспѣло 10 телеграмъ зъ цѣлои Австріи, а одна зъ Берлина. Икры удѣлило нѣмецке товариство рыбацке, а самымъ зарыбненьемъ займились краковске и угорске товариства рыбацкі.

Вѣсти епархіяльні

Зъ Архіепархіи Львôвскои.

Декреты увольненя отъ испыту конкурсового получили оо.: Іоанъ Залуцкій, Юл. Рожанковскій зъ Ôльхôвця, Володим. Багриновичъ зъ Вишнѣвчика, Іоанъ Михалевичъ зъ Лѣсовець, Тим. Ивасикъ зъ Семегинова, Леонт. Шеферъ, Мих. Кобляньскій, Гавр. Боднарь, Кир. Лукасевичъ, Меч. Авдыковичъ, Орестъ Держко, Терап. Котовичъ.

Ôтпустку для поратованя здоровля получили оо.: 1) Ант. Хрущевскій зъ Супранôвки на 6 недѣль; 2) І. Чмола зъ Улашковець на 14 днѣвъ; 3) Володим. Голинатый зъ Хоросна на 5 нед.; 4) Кар. Федеровскій зъ Заваля на мѣсяць; 5) Іос. Чемеринъскій зъ Яблонова на 2 мѣс.; 6) Филяр. Недельскій зъ Сернокъ на 6 нед.; 7) Ияр. Валявскій зъ Тейсарова на 6 нед.; 8) Викторъ Чернявскій зъ Пониквы на 8 нед.; 9) Порф. Бажаньскій зъ Сорокъ на 9 недѣль.

Въ пропозицію на Ярославичѣ, дек. зборôвского принятій оо. 1. Іоанъ Ивановичъ зъ Нуща; 2. Діон. Хромовскій зъ Урлева; 3. Діон. Еліясевичъ зъ Гарбузова; послѣ въ списѣ: 4) Корн. Монцѣбовичъ зъ Вертелки; 5. Іос. Сподарикъ зъ Лютовискъ и 6. Іоанъ Жегаловичъ зъ Завидча.

Презенты получили оо.: 1. Алекс. Батогъ на Дроговыже; 2) Ем. Дольницкій на Рѣпневъ; 3) Ант. Билинкевичъ на Глибоку; 4) Володим. Филиповскій на Бенкôвцѣ; 5) Мих. Руденьскій на Баню Березôвску; 6) Корн. Скоморовскій на Сливки.

До кан. институціи завôзваній оо.: 1. Евст. Цурковскій на Настасôвъ, 2. Фавстъ Гавришо на Лоню.

Президія намѣстництва годится на кан. институцію оо. 1. Ром. Левицкого на Турку; 2. Алекс. Мудрыка на Баковцѣ; 3) Іоана Кончевича на Розгадôвъ.

Митрополича консисторія вставляєся до през. намѣстн. о згоду на кан. институцію о. Іоана Продзевича на Веринь.

Душпастырскій посады получили оо: 1. Володим. Карачевскій завѣдательство Миловець, дек. скальского; 2. Іоанъ Павлусевичъ завѣдательство въ Протесахъ; 3. Юл. Твардієвичъ завѣдательство въ Новосѣлкахъ заг.

На конкурсъ розписанѣ: І. пар. Дмитрье, дек. щирецкого, над. прив., речинець до 9 серпня 1883; ІІ. пар. Пикуловичѣ съ прилуч. Борщовицѣ, Прусы, дек. львôвско-загородского, над. прив., речинець до 9 серпня 1883.

Введенѣ въ душпастырскі посады оо.: 1. Мих. Баранъ въ завѣдательство Петликовець; 2. Іоанъ Венгриновичъ въ завѣдат. Марковои.

— **На фондъ стипендійный имени Вол. Барвѣньского** за „Безталанне сватанье“ 2 зр. 56 кр., — разомъ съ попередными **505 зр. 75 кр.**

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** зôбрали пôдчасъ весѣля о. Василя Калитовского съ п. Евгенією Гаморакôвною въ Топорôвцяхъ дружки-дѣвицѣ, Анна Гаморакъ и Михалина Яницка, 23 зр. 25 кр., — разомъ съ попередными **1058 зр. 28 кр.**

— **Жертвы на руску бурсу въ Тернополи** виплынувшій въ мѣсяци маю 1883: 1) Доплаты за питомцѣвъ Бурсы 382 зр. 50 кр.; 2) Пр. о. Іос. Витошиньскій яко членъ 3 зр. 50 кр.; 3) Банкъ рустикальный 60 зр.; 4) п. Павло Петрицкій зôбраныхъ у мѣщанъ копычинецкихъ въ часъ увеселеня 2 зр. 26 кр.; 5) Продано одну брошуру „Провôдні идеѣ Шевченка“ 35 кр.; 6) Вп. дръ Всеволодъ Свистунъ яко членъ 1 зр.; 7) Звернено надлатокъ 13 кр. — Ôтъ выдѣлу Рускои Бурсы въ Тернополи, дня 1 цвѣт. 1883. *Дръ Лучаковскій.*

Товариство „Просвѣта“

при зближаючихся испытахъ въ школахъ народныхъ, подає до вѣдомости Радъ школьныхъ, священикôвъ, катихитôвъ, учителѣвъ и родичѣвъ, що книжки зъ накладу товариства, призволенѣ Радою школьною **на преміи** для ученикôвъ, **красно оправленѣ**, можна набути *въ канцелярії товариства, улиця скарбкôвска ч. 2.* по слѣдующій цѣнѣ:

Перекотиполе	20 кр.
Ластôвка	22 „
Добре роби добре буде	19 „
Розказы про силы природы	22 „
Оновѣданя о житю св. Бориса и Глѣба	22 „
Повѣстки для дѣтей	27 „
Сестра	17 „
Байки	24 „
У пропасть дорога ховзка	30 „
Зоря	24 „
Молитвенникъ народный	20 „
Исторія Руси Ч. І.	27 „
Исторія Руси Ч. ІІ.	25 „
Исторія Руси Ч. ІІІ.	30 „
Паша, душа въ господарствѣ	37 „
О користнôмъ ужитю неужитків	24 „
Де-що про здоровлє	22 „
Житє св. Кирила и Методія.	24 „

Всякі замовленя высылаютъ ся скоро и точно.

ЗАЯВЛЕНЬЕ.

По причинѣ великого банкрутства

фабрики зигаркôвъ

à la ville de Genève

въ Женевѣ, въ Швайцарії, єсьмо въ можности давати найлучшій зигарки знанѣ въ цѣлôмъ свѣтѣ, понизше половины цѣны. Треба користати зъ такъ рѣдкои случайности, щобы прійти до такъ хорошого зигарка. Порука на 10 лѣтъ.

Списъ зигаркôвъ:

5000 цилиндрôвъ, зигаркôвъ кишеневыхъ зъ найлѣпшого срѣбного никлю, регулѣваній на минуты, перще 14 зр. теперь лишь 5·25 зр. — дуже елегантна штука. Порука за добрый хôдъ на 10 лѣтъ.

2325 анкерôвъ съ 15 правдивыми рубинами знаменитій, регулѣваній на секунды. перше 21 зр., теперь 7·25 зр. Окладина дуже деликатна. Срѣбный никль гравированый. Порука на 10 лѣтъ.

3650 ремонтуарôвъ зъ правдивого двократного золота, накручуваный безъ ключикôвъ, съ дуже деликатною никлевою машинерією, найдешевшій и найлучшій зигарки въ свѣтѣ, перше 24 зр., теперь лишь 10·25 зр.

1000 анкерôвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла пробованій черезъ ц. к. урядъ монетарный, на 16 рубинôвъ, дуже добре регулѣваный. Перше 27 зр, теперь 12·40 зр.

1400 правдивыхъ ремонтуарôвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла, накручуваній безъ ключика, упривилеёвана машинерія зъ правдивого никлю, регулѣваній на секунды, по нечуваній еще цѣнѣ, перше 35 зр. теперь 16·50 зр

4200 французскихъ будячихъ зигаркôвъ столовыхъ, всѣ съ галасуючимъ апаратомъ, перше 12 зр., теперь лишь 4·80 зр., дуже цѣнній для кождои родины, для кождого ремѣсника. (7—?)

Кожде, хотяйбы найменше замовленье залагоджуся точно въ сей часъ. Треба якъ найскорше замовляти. На доказъ, що сей анонсъ не має на цѣли нѣякого обманьства, обовязуємося, скоро зигарки не сподобаются, приняти ихъ назадъ а грошѣ звернути.

Th. Schmejkal,
Wollzeile 33. Wien

Першій въ краю черезъ цѣс. кор. Намѣстництво концесіонованый и черезъ Высоку Раду лѣкарску науково справдженый

ЗАКЛАДЪ ЛѢЧНИЧІЙ
КУМЫСОМЪ НАТУРАЛЬНЫМЪ
въ Ярославѣ, въ Галичинѣ

зôставъ вже отвореный для ужитку П. Т. Публичности!

Кумысъ натуральный ôтъ ненамятныхъ лѣтъ черезъ Татаръ аж досы приспособлюваный, выроблюється пôдъ окомъ обзнакомленого **енеціялиста-Татарина** такожь зъ чистого кобылячого молока, безъ нѣякихъ домѣшокъ рôжныхъ ингредиенцій, — есть отже незрôвнано **скуточнѣйшимъ** ôтъ кумысу штучного.

Кумысъ натуральный буває поручуваный черезъ всѣ выдѣлы медичні, яко єдино радикальне лѣчниче средство противъ СУХОТЪ ЛЕГКИХЪ; надто лѣчитъ недокрôвность, безсонность, роздражненя нервовій, вынидѣнье силъ, кашель, хрыпку, очищує кровь и ôтживляє цѣлый организмъ.

Зô взглядôвъ гигієничныхъ ôтъ давныхъ лѣтъ звѣстна тая мѣсцевôсть яко прибѣжище передъ хоробами епидемичными

Въ мѣстѣ есть постоянный театръ аматорскій, читальня, музика, добра реставрація, биляръ, лодки, екипажѣ, зимній купелѣ въ Сянѣ и т. д., надто дешевѣ и выгôдні мешканя приватні и **6 лѣкарôвъ ординуючихъ**.

Головный складъ кумысу знаходится въ аптицѣ ВП. Рома въ Ярославѣ.

Сезонъ отвореный **до 15 вересня**. Часъ лѣченя есть 6 тыждѣвъ. (6—12)

Брошурки, цѣникъ и всякі пояснення высылаются на жаданье gratis. Поручаєся ласкаво замовлювати експедицію кумысу и мешканя.

М. Лойовскій,
властитель закладу лѣчничого кумысомъ натуральнымъ въ Ярославѣ.

ОБРАЗКИ
на преміи для дѣтей
поручає
К. М. Вознякъ
во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.
(на противъ „Народного Дому),“
сотка по **60 кр., 1 зр., 1 зр. 60 кр., 2 зр. 50 кр. и 3 зр.**
(16—?) Такожь
МОЛИТВОСЛОВЫ для дѣтей по 15 кр. ш.
„ „ бôльшій 20 кр. ш.
„ „ молодежи 30 кр. шт.
Молитвословы для молодежи
оправнѣ въ полотно съ вытискомъ „Нагорода пильности“ по 35 кр.
Молитвенники народній
по 20 кр. штука.
При замовленяхъ образкôвъ высше 10 зр. ôтсылаю франко.
Съ почтеніемъ
К. М. Вознякъ.

„ДЫМЪ“,
повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Ц. к. упр. Товариство Львôвско-Черновецко-Ясскои желѣзницѣ.

Ч. 11983/V (2—2)

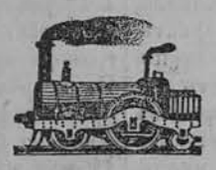

Достава олѣю рѣпакового и нафты.

На часъ ôтъ 1 липня 1883 до кôнца червня 1884 розписуєся за офертами доставу:
Около 180 метричныхъ сотнарôвъ рѣпакового олѣю до освѣтленя;
„ 580 „ „ „ „ до смарованя;
„ 700 „ „ нафты.

Оферты опечатанѣ, остемплёванѣ и заосмотренѣ въ напись: „Оферта на доставу олѣєвъ“, належитъ внести найдальше до 26-го червця с. р. год. 11 передъ полуднемъ до головного Заряду въ Вѣдни, комитету заряджуючого въ Букарештѣ або такожь до Дирекціи руху во Львовѣ або въ Яссахъ, — а рôвночасно (але окремо) належитъ зложити въ касѣ у одного зъ высше поименованыхъ мѣсць вадіюмъ въ высотѣ 5% вартости оферованыхъ матеріялôвъ.

Цѣны маютъ бути поданѣ съ доставою до однои зъ стацій желѣзницѣ Львôвско-Черновецко-Ясскои, Кароля-Людвика або желѣзницѣ пôвпôчнои.

Разомъ съ офертами належитъ прислати и взôрцѣ оферованыхъ матеріялôвъ.

Условія доставы можна переглянути въ зарядахъ матеріялôвъ въ Вѣдни, Букарештѣ, Львовѣ и Яссахъ.

Вѣдень въ червни 1883 р.

Рада Завѣдуюча.

ФАБРИКА ДЗВОНÔВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши *(почта и стація желѣзницъ)*,

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдає на складѣ **готовій дзвоны** и вырабляє якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему**, ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ*.

Впрен. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавѣ замовленя, котрі выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(17—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

ПОХôДЪ СОБѢСКОГО
пôдъ Вѣдень р. 1683.
Написавъ Стефанъ Качала.
Цѣна 20 кр.
Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,
повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

Выдавець и редакторъ: **Антонъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 65. Львôвъ, Субота 11 (23) червня 1883. Рочникъ IV.

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крóмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодинóке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ . .	12 зр.
на пôвъ року . .	6 зр.
на чвертъ року . .	3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	16 зр.
на пôвъ року . .	8 зр.
на чвертъ року . .	4 зр.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	зр. 5·—
на пôвъ року .	зр. 2·50
на чвертъ року .	зр. 1·25

Для Россіи:

на цѣлый рôкъ . .	12 рубл.
на пôвъ року . .	6 рубл.
на чвертъ ро . .	3 рубл.
съ дод. Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ .	10 рубл.
на пôвъ року . .	8 рубл.
на четверть ро	4 рубл
на самъ токъ:	
на цѣлый рôка	5 рубл.
на пôвъ року .	2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрóмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чвертъ року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр.	на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВШ. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Програма „Народного вѣча“

дня 17 (29) червня 1883 ôтбутися маючого.

О $^1/_2$8 годины рано ôтбудеся поминальне Богослуженье за упокôй душѣ незабутого бл. п. митрополита Григорія Яхимовича въ церквѣ Успеньскôй.

О 10 годинѣ розпôчнеся Народне вѣче въ великôй сали Народного Дому.

Предметами парадъ будутъ межи прочими:

1. Положенье економичне краю, а селяньства нашого въ особенности и способы пôднесеня єго быту матеріяльного.

2. Устрôй шкôлъ въ Галичинѣ и потреба реформы тыхже въ користь Русинôвъ.

3. Политичне положенье Русинôвъ въ Галичинѣ.

О 7$^1/_2$ годинѣ вечеромъ ôтбудесь въ тôйже сали музикально-декляматорскій вечеръ, устроєный рускими товариствами академичными въ память бл. п. Маркіяна Шашкевича.

Ôтъ комитету, занимаючогося устроєньемъ Народного вѣча.

Прощальна Ôтозва

руского центрального комитету выборчого до П. Т. Выборцѣвъ.

Выборцѣ!

Выборы заступникôвъ руского народа до сойму краєвого, щó насъ зôзвали до спôльнои працѣ, вже довершенй. Съ ними скôнчилася наша задача. Мы уступаємъ и пращаємся съ Вами.

Ôтзываючись до Васъ першій разъ, мы знали, що борба буде не легка. Мы сподѣвались, що сильный противникъ ударитъ на Васъ цѣлымъ напоромъ и ужіє всёго, щобы переломити Вашй ряды. Якъ велась борба — знаємъ мы и Вы; конець єи вѣдомый Вамъ и намъ.

Не вжежь не знайшовъ голосъ народного дѣла ôтгомону въ серцяхъ сынôвъ Руси? Не вжежь не було борцѣвъ за народну справу тôлько въ 9-ти округахъ?

Нѣ! — На цѣлôй линіи борбы выборчои ставали добрй ратники за святу нашу справу, всюда боролись одиницѣ-выборцѣ съ самоувѣреньемъ, хочь не всюда съ однакимъ успѣхомъ.

Съ жалемъ приходится намъ сказати, що въ многихъ случаяхъ причиною побѣды нашихъ противникôвъ були мы самй. Здрада и ôтступство запроданыхъ, щó за марну користь, за цѣну Юдовыхъ серебреникôвъ занапастили народну долю, — рôвнодушнôсть провôдникôвъ, щó въ рѣшаючôй хвили лишили поле борбы, — недостача вѣры въ себе и бракъ одподушности, — отсе такожь причина неудачѣ святого нашого дѣла.

Но хочь и якъ болючй нашй страты, хочь якъ страшный погромъ, завданый намъ грубою силою — не унивáймо!

Девять рускихъ послôвъ, що мимо напору противникôвъ нашихъ одержали совершенну побѣду, — станутъ єдинодушно за цѣлый рускій народъ, выскажутъ єго кривду и пôдоймутъ высоко хоругвь народну! Ихъ выбôръ — то Ваше дѣло, Вы неустрашимй выборцѣ-ратники зъ Гусятына, Копычинець, зъ Войнилова и Калуша, зъ Жовкви и Мостôвъ, зъ Стрыя и Сколёго, Вы Збаражане и Самбôряне, Вы Надвôрнянцѣ, Дрогобычане и Вы ôтъ Лиска, Балигорода и Лютовискъ! За Вашу щиру и невсыпущу працю, за Ваше пожертвованье для народного дѣла, за Вашу смѣлôсть и ôтвагу, най Вамъ буде честь и слава!

И Вы выборцѣ-патріоты зъ Пôдгаєччины и Вы ôтъ Мостискъ и Судовои-Вишнѣ, ôтъ Буска и Камёники, Вы ôтъ Коломыѣ, ôтъ Сокаля и Угнова, и Вы зъ Рогатынщины и ôтъ Бурштына, Вы ôтъ Станиславова и Галича, Вы ôтъ Глинянъ, ôтъ Борщева и Вы ôтъ Жидачева, — не унивайте! Хочь Вашй змаганя не увѣнчались на теперь успѣхомъ, то тверду вѣру въ святôсть народнои справы, съ якою Вы пшли на стрѣчу преможнымъ противникамъ, и ту постоянностъ, съ якою Вы боролись пôдъ прапоромъ народнымъ, подивляємъ мы и цѣла Русь и навѣть противникъ Вашъ не може ôтказати Вамъ признаня.

Моральна побѣда по нашôй сторонѣ. Она вѣщує Руси лучшу будучнôсть.

Львôвъ, дня 6 червня 1883.

Ôтъ центрального руского комитету выборчого.

Справозданя зъ выборôвъ до Сойму.

Выбôръ въ Турцѣ. (*Дальше.*) Самъ правыбôръ въ Турцѣ, такъ нефортунный для Русинôвъ и въ своёмъ родѣ оригинальный, бо самй ц. к. повыбиранй, — заненокоивъ насъ; способъ переведеня правыбору вѣвъ насъ въ певного рода задумчивôсть, бо Русины увидѣли, що всякй деморализуючй средства: піятика, біятика и гвалтъ суть на дневнôмъ порядку, и то все дѣесь въ притомности ц. к. властей безпеченьства, — и то для чого? — длятого, щобы выборцѣвъ майже самыхъ ц. к. перефорсовати. Тоє серіозне задуманье перейшло поволи въ пôдставну тревогу, коли многй Русины довѣдались зъ достовѣрного жерела, що комитетъ жидôвско польскій намѣривъ всякихъ и найогиднѣйшихъ средствъ ужити, щобы выбôръ п. Лозиньского перефорсувати. И такъ нанято за грошѣ жидôвъ ôтчайдушѣвъ, котрй мали священникôвъ выборцѣвъ на улици або гденебудь бити. Давидъ Лéръ и сынъ єго Саламонъ, що пише у ц. к. нотаря въ Турцѣ, чули, якъ Вонсовичь, о котрôмъ высше була бесѣда, въ притомности єще бôльше людей, здаесь комитетовыхъ, сказавъ до жида Хаскля Биндера: „Що хочешь за тоє, щобысь о. Хлопецкого зъ Завадки выбивъ, що хочешь за кождый ударъ въ лице?“ Хаскель каже: „Якъ дамъ о. Хлопецкому разъ въ лице, то дасте одного гульдена. За кождый ударъ одного гульдена“. — „Ну, то маєшь два зр.,“ — каже п. Вонсовичь, даючи жидови два зр. на завдатокъ, — много разъ ударишь — стôлько зр. тебе жде.“ Тоє оповѣданье Давида Лéра и єго сына Саламона о плянѣ п. Вонсовича чули о. Прухницкій, рускій парохъ въ Турцѣ, п. Жегестовскій, ц. к. адъюнктъ судовый въ Турцѣ, и єще иншй многй. Дальше каже кôлька днёвъ передъ выборами жидъ Хаимъ Гиршь, купець зъ Турки, заховуючійся неутрально при выборахъ, до о. Яворского зъ Лôмнои въ притомности о. Калинича: „Єгомость, добре щомь ся съ Вами здыбавъ; я хотѣвъ до Васъ умысно ити, бо маю Вамъ щось дуже важного повѣсти. Жиды и Поляки разомъ дали вже 5 зр. одному жидови драбови, щобы Васъ ганьбивъ и бивъ, якъ Васъ где подыбле; я васъ шаную, майтеся на осторожности, бо можете въ велику напасть впасти.“ Розказувавъ дальше Хаимъ Гиршь, що кождого священика и всѣхъ селянъ-Русинôвъ, котрй не перейдутъ въ жидôвско-польскій таборъ, будутъ жиды съ великою голотою безпощадно бити.

Дня 16 (28) мая зъ полудня пріѣхало довольне число выборцѣвъ-священикôвъ и селянъ до Турки и зôбралися у о. Прухницкого. Довѣдавшись подрôбно о всякихъ злобныхъ махинаціяхъ и плянахъ жидôвско-польскои клики, и въ якій способъ маютъ сего разу выборы въ Турцѣ перепровадитися, урадили всѣ Русины-выборцѣ, зôбранй у о. Прухницкого, щобы о. Я. зъ Л. удався до ц. к. старосты и представивъ цѣлу ситуацію. О. Я. дѣйстно звернувъ увагу ц. к. старосты на грозяче небезпеченьство для Русинôвъ и просивъ, щобы п. староста своимъ урядовымъ становискомъ запевнивъ личне безпеченьство выборцѣвъ. Дивно звучала увага п. старосты, котрый сказавъ: „Та ja słyszał, że to właśnie Rusini zamyślają burdę przy wyborach rozpocząć“, — на що о. Я. ôтповѣвъ, що межи Русинами нема голоты, щобы спокôй колотити, бо священикъ, селянинъ и урядникъ Русинъ до того неспособнй, а наняти галайстру, такъ якъ противна сторона робитъ, нема за що. Въ кôнци прирѣкъ п. староста ужити цѣлои урядовои енергіи, щобы запобѣгчи всякимъ непорядкамъ.

Вечеромъ (16) 28 мая почали зъѣздитись и сходитись выборцѣ зъ всѣхъ сторôнъ. Жидôвня и всяка христіяньска голота, нанята ôтъ жидôвско польского комитету, посѣдала на возы и розъѣхалась всѣма дорогами поза мѣсто. Якъ тôлько подыбали якого выборця идучого до Турки, заразъ тягнули силою-мôцею на вôзъ и везли до салѣ касиновои въ каменици жида Шехтера. Котрый выборець сильно опирався ихъ насилію, того били и обдирали якъ н. пр. Стефана Ишковича зъ Смерéчки, Кузьмака зъ Завадки, Емиліяна Пунейку зъ Лôмнои, Сенька Боберского зъ Лопушанки, Кречковского зъ Мельничного и многихъ иншихъ. Надъ вечеромъ повстали крики въ мѣстѣ, біятика, — многй выборцѣ-селяне поутѣкали зъ мѣста и ночували таки въ поли. Коли честный господарь Русинъ-выборець Стефанъ Тырикъ зъ Бережка приближався съ о. Калиничемъ зъ Жукотына до помешканя парохіяльного въ Турцѣ, прискочило кôльканайцять жидôвъ и почали Стефана Тырика штуркати и тягнути за собою. О. Калиничь, видячи тоє, каже: „Та люде, що робите, за що чоловѣка за дармо бьете, где єго тягнете?“ Жидова съ всякою дранею прискочила до о. Калинича и почала єго чинно зневажати, бити и штуркати. Ледво удалось имъ двомъ выхопитися зъ рукъ тои галастры и утечи до помешканя парохіяльного. Примѣчаєся тоє, що на чолѣ тои голоты ишовъ п. Вонсовичь и Михневичь, возьный рады повѣтовои. Товпа тои нанятои

Организація суспôльнои працѣ Русинôвъ.

(Присвячено другому вѣчу народному.)

(Дальше.)

Вже товариство „Просвѣта“ здобуло собѣ своими книжочками популярными признанье въ ширшихъ кружкахъ нашои суспôльности, коли о. Наумовичь въ 1873 р. замѣсть оживити заумерлу Галицко-руску Матицю, котрои бувъ членомъ, або разомъ съ иншими рôвномыслячими вступити до „Просвѣты“, выступивъ съ гадкою основаня „Матицѣ люду“ и домагався, щобы въ тôй цѣли розвязалися „Гал.-руска Матиця“ и „Просвѣта“. „Просвѣта“ ôтповѣла, що годѣ руйнувати товариство, котре съ кождымъ рокомъ красше розвивався, а Матиця такожь не думала о розвязаню, отже о. Наумовичь основавъ нове товариство, котрому надавъ имя М. Качковского, мабуть щобъ узыскати якійсь правный титулъ до фундациі на цѣли литературнй, легованои бл. п. Качковскимъ. Нове товариство, котрого цѣль така сама майже якъ тов. „Просвѣта“, ôткрыте съ великою манифестациёю на першихъ зборахъ 1874 р. въ Коломыѣ, вѣщувало гарну будучнôсть. Ще величавѣйше выпали другй зборы въ Галичи 1875, котрй були справдешнымъ вѣчемъ народнымъ, а членôвъ тогды вже выказувало товариство 6000, небувале у насъ доси число, и якихъ 20 филій та множество агенцій по провинціи. Однакъ небавомъ показалося, що те велике число було штучно нагромаджене, не вписалося въ почутя внутрѣшнои потребы, або заманилось тымъ, що товариство давало рôчно 12 книжочокъ за 1 зр. вкладки членскои.*) Сй условія выдавались на першій поглядъ користнѣйшй, якъ въ „Просвѣтѣ“, але вже по двохъ рокахъ члены помѣркували, що друкъ значно грубшій, отже не такій выдатный якъ въ книжочкахъ „Просвѣты“, и папѣръ лихшій, а до того тов. им. Качковского опôсля пôднесло о стôлько вкладку, що завело вписове по 50 кр. Наконець стали члены и на малу вартôсть тыхъ книжочокъ нарѣкати, а що сй нарѣканя не були безъосновнй, показавъ звѣстный писатель популярный Харко Тарганъ, оцѣнивши выданя тов. им. Качковского въ „Правдѣ“ 1876 и 1877. Окрôмъ о. Наумовича, котрый и такъ доволѣ мавъ роботы при выдаваню „Науки“ и „Рады Рускои“, та не мôгъ всѣхъ своихъ силъ пожертвувати новому товариству, выдѣлъ тов. им. Качковского не мôгъ придбати тôлько способныхъ силъ литературныхъ, щобъ ôтповѣсти дѣйстнымъ потребамъ. Зъ тыхъ причинъ стало товариство пôдъупадати; на загальнй зборы прибувало щоразъ менше участникôвъ (на двохъ послѣдныхъ по 100—200), дѣяльнôсть филій затихла зъ выняткомъ пятёхъ, котрй гарно розвиваются, а именно въ Самбôрѣ, Станиславовѣ*), Коломыѣ, Сокали и Бродахъ, а число членôвъ спало до 1500 и то неправильно платячихъ.

Тутъ мусимо замѣтити, що тов. им. Качковского повинно за приводомъ „Просвѣты“ при своихъ книжочкахъ або осôбно подавати докладне щорôчне справозданье зъ дѣяльности выдѣлу, обороту грошевого и книжкового, бо такй справозданя суть заразомъ доказами, о скôлько поступила наша просвѣтна праця, щó зроблено, а що ще и якъ треба зробити. Зъ справозданя, поданого на загальныхъ зборахъ во Львовѣ 19 (31) серпня 1882, выймаємо кôлька даныхъ: Товариство розôслало книжокъ около 40.000 примѣрникôвъ. Доходу мало 2853·18 зр., розходу 2512·18 зр. Довгъ за папѣръ и печатанье 696·10 зр. Магазинъ книжокъ та инвентарь представляютъ вартôсть 5.209·20 зр. Выдѣлъ дбавъ о закладанье сельскихъ крамниць и дôставъ въ тôй цѣли ôть Рôльничо-кред. Заведеня 1000 зр.

Розваживши цѣль, средства и дѣяльнôсть „Просвѣты“ и „тов. им. Качковского“, мимохôть насуваєсь думка: на що у насъ два товариства одного рода? Справдѣ не було потребы основувати нового товариства съ такою самою цѣлею, а лучше було сполучити и скрѣпити силы въ существуючôмъ вже давнѣйшôмъ. Однакъ годѣ нынѣ теряти часъ на таку розправу; мусимо числитись съ довершенымъ фактомъ, а если зважимо, що Поляки основали противъ насъ и товариство Oświaty ludowej и Macierz polską, и выдаютъ польскй и рускй книжочки, то два рускй товариства просвѣтнй на цѣлу Русь австрійску — се зовсѣмъ не бôгато. Можна тôлько щиро бажати, щобъ оба товариства идучи на-взаводы въ своёй просвѣтнôй працѣ, розвивали якъ найживѣйшу дѣяльнôсть, здобували собѣ якъ найбôльше число членôвъ и засыпали нашь край якъ найцѣннѣйшими книжочками. Тутъ однакожь хочемо звернути увагу родимцѣвъ, що постановы §§. 36 и 37-го статутôвъ тов. им. Качковского, щобы дбати о закладанье касъ пожичковыхъ, ссыпôвъ збôжа, товариствъ рукодѣльникôвъ и сельскихъ крамниць ôттягаютъ силы товариства вже на ôтрубне поле. Мы вже попередно сказали, що тогды тôлько кождe зъ нашихъ товариствъ буде могло успѣшно розвиватись, коли буде заведеный ôтповѣдный мѣжь ними подѣлъ працѣ, если кождому буде придѣленый певный обемъ дѣяльности. Здаесь намъ отже, що „Просвѣта“ и „тов. им. Качковского“, повинн бы обмежитись на працю литературно-просвѣтну и тутъ маютъ ще дуже широке поле до оброблення. Иншй же средства на пр. выставы промыслово-господарскй, закладане касъ пожичковыхъ, крамôвъ, ссыпôвъ збôжа, спôлокъ рукодѣльничихъ и т. и. чинностей, котрй вже переходятъ на практичне поле економичне, належалобъ, пôсля нашои думки, полишити товариству спеціяльно въ такôй цѣли заснованому. „Просвѣта“ и „тов. им. Качковского“ повинн своими выданями народъ розбуджувати до свѣдомости, двигати єго морально, подавати ему способы и поучати, якъ може двигнутися матеріяльно.

Однакъ така просвѣтна праця нашихъ товариствъ не сповнитъ ще цѣлои задачѣ суспôльного подвигненя нашого народу. Тутъ ще треба подумати и о працѣ економичнôй, котра выдобулабъ народъ зъ матеріяльнои нужды, обезпечила єго супротивъ експлоатациі жидôв-

*) Кажемо се на основѣ власныхъ помѣчень и кôлькалѣтного досвѣду. Бувало такъ, що при мѣромъ священикъ, щобъ заявити свою ревнôсть для народнои справы, вписувавъ десятки своихъ прихожанъ въ члены, не пôдготовивши ихъ до того належито, не розбудивши въ нихъ попереду охоты до читаня. Зъ того выходило, що такй члены були мертвй, а при першôй лѣпшôй нагодѣ (н. пр. если священикъ перенѣсся на инше мѣсце) ôтпадали ôтъ товариства. Поступованье таке показуеся неôтповѣднымъ и если бажаємъ тревалого зросту нашихъ товариствъ, треба єго понехати.

*) Станиславôвску филію розвязало правительство минувшого року.

дряни переходила всюда и безпокоила и била кождого, кого тôлько подыбала и кто до неи не прилучився. Выборцêвъ Русинôвъ якъ священикôвъ такъ селянъ зôбралося 16 (28) мая вечеромъ 47 въ помешканю парохіяльнôмъ и всê жахались и пытались: где властиво мы жіемъ? где та забезпечена свобода личности? Пытались дальше одинъ другого: где право? где жандармерія? где полиція? Хотêли многи еще разъ таки въ ночи ити до ц. к. старосты, но годê; кождый предвиджувавъ бійку на улици, длятого небезпечно було зъ хаты выйти. Цêлу нôчь сотки тои нанятои галастры що-хвиля приходили и метали якъ градомъ камêньемъ на помещканье парохіяльне, где Русины-выборцê знаходились. Всê майже цêлу нôчь до спочинку не клалися зъ страху, щобы галастра не вдерлась до помешканя. Такъ само нападали въ ночи дôмъ заêздный Мошка Шейна, где такожь нашê выборцê въ ночи покрадки на нôчлêгъ поприходили, и метали неустанно камêньемъ.

На другій день рано 17 (29) мая, всê до крайности огорченê ожидали скоро годины, щобы пôйти до ц. к. старосты и запытатись, що то таке дêсь въ Турцê? Мêжь тымъ пôшло до 30 нашихъ селянъ выборцêвъ на мêсго, — бо одинъ-два боялись ити, — щобы увêдати, где суть другі селяне-выборцê. Якъ тôлько выйшли на ринокъ, заразъ обступило ихъ до 200 всякои нанятои голоты, найбôльше жидôвъ, и почали селянъ зачêпати, ганьбити, штуркати, а одинъ жидъ прискочивъ до Емиліяна Пунêйки, выборця зъ Лôмнои, вхопивъ его несподêвано за ковнêръ сêрака и кинувъ его до землê. Розпочинаєсь битка. Селяне видятъ черезмêрну силу, утêкаютъ, где кто може. Згаданого выборця зъ Лôмнои оббили жиды, обкровавили, здерли зъ него торбу и позабирали зъ неи все, що тамъ було. Съ тымъ збитымъ покровавленымъ чоловêкомъ пôшли многи священики и селяне до ц к. старосты и зажадали настойчиво сатисфакціи. П. староста нêбы дуже заклопотаный, каже: „Та ja widzę, że to kłopot, no, ale cóż ja zrobię, ja nie mogę temu zaradzić, to taka awantura uliczna“. Така була сатисфакція у п. старосты. Селяне огорченê до крайности казали: „Га, кобы були мы предвидêли, що такі выборы будутъ въ Турцê, то бувбы кождый зъ насъ взявъ съ собою зъ свого села якихъ 20 хлопцêвъ до обороны, — а нынê не вдêмъ нêчого, кобы хочь живыми дôстатися домôвъ.“

На 10 годину бувъ вызначеный початокъ выборôвъ. О $9^1/_2$ год. зôбралися рускі выборцê, священики и селяне, (но вже не всê, бо многі поутêкали гетъ) и хотêли вступати до салê рады повêтовои, где выборы малиôтбуватися. При дверехъ, котрі ведутъ до переднокоêвъ салê выборчои стали два жандармы и тî взборонили вступъ до салê заявляючи, що „nikomu a nikomu nie wolno do sali wstępywać, dopóki p. Starosta nie przyjdzie“. Ну годê, коли такій розказъ, треба слухати. Коли такъ выборцê селяне съ священиками стояли на ганку и коло ганку и чекали, доки не прибуде п. староста, дався чути дуже великій крикъ зъ мêста. Не вытревало пять хвиль, надходитъ тьма жиденятъ съ дорослыми жидами, а на передê одинъ жидъ старшій, убраный въ фелонъ и епитрахиль, вылêпленый и ушитый зъ плякатôвъ жовтыхъ и червоныхъ съ написами имени p. Władysława Łozińskiego kandydata na krzesło poselskie, котрî п. Лозиньскій выпечатавъ въ своêй друкарни во Львовê и дуже много ихъ прислався. Тыми плякатами було облêплене и цêле забудованье ц. к. староства. Той отже жидъ убраный въ фелонъ и епитрахиль, съ фаною подôбною до хоругвы въ руцê, ставши, съ тьменною голотою передъ будынкомъ рады повêтовои и где на ганку Русины выборцê стояли, починає интонувати: „Господи помилуй! niech żyje poseł Władysław Łoziński!“ — а жиденята закричали: „wiwajt!“ Коли сей жидъ, убраный въ фелонъ и епитрахиль, зачавъ огидити священикôвъ, а вся зграя реготалася, — селяне выборцê, розъярênі до крайности, хотêли кинутися съ палицями на жидôвъ и ледво удалося присутнымъ священикамъ ихъ вздержати. Всê селяне почали кричати: „То нечуване, щобы жидова такъ зъ нашои вêры насмêвалася! най чортъ бере такі выборы! Мы идемъ домôвъ! Нашъ найяснêйшій Монарха о тôмъ не знає! Мы будемо до Вêдня писати! То вже не можна выдержати!“ Одинъ зъ присутныхъ священикôвъ каже до жандармôвъ, стоячихъ и тому всему съ насмêшкою придивляючихся: „Та, щожь панове, вы не видите що ту дêсь, якъ ту ругаются зъ религіи? Чому не арештуєте жида убраного въ фелонъ, чому не розженете зграю, котра насъ такъ огидно инсультуе?“ На тое представленье ôтповêдає ц. к. жандармъ по простацки: „Co mi tu ksiądz panki dajesz, co ja mam robić? Już ja wiem jak sobie postąpić, proszę cicho być!“ Ситуація була невыносима. Голота жиденята съ жидомъ убранымъ въ фелонъ и епитрахиль накричавшися до волê, вернулися до мêста. По 10 годинê надôйшовъ ц. к. начальникъ судовый п. Михаловскій и êще кôлька панôвъ-выборцêвъ — и тî не потребували чекати на ганку межи хлопами, доки п. староста не прійде, тыхъ жандармъ впустивъ до салê; то тôлько хлопство муситъ строго повинуватись. По довгôмъ выжиданю надходитъ п. староста, а недалеко за нимъ пôдъ ескортою жидôвскою выборцê, котрі були держанî, якъ въ клêщахъ. Якî то выборцê були, нêкто не знає, кромê кôлькохъ селянъ-продайникôвъ, котрыхъ можна було знати, зъ якихъ громадъ походятъ.

Почали впускати до салê выборчои. Жандармы мали наказъ впускати тôлько тыхъ, що выкажутся картами легитимаційными. Якъ тамъ впускано и кого, то вже жандармы самі знаютъ; мы тôлько увидêли повно жидôвнê въ сали и безъ картъ легитимаційныхъ. Заразъ на початку звернувъ одинъ священикъ увагу п. старосты на тî уличні бурды, на выставленье на посмêховиско нашои религіи черезъ жида, убраного въ фелонъ и епитрахиль, на незаконне поведенье ц. к. жандармеріи, на тое, що въ сали знаходится много людей не-выборцêвъ, особливо жидôвъ, на тую инсультацію жидôвъ. П. староста не знавъ бôльше сказати, хиба тое: „Та agitacya dozwolona, a tu czuwa żandarmerya nad porządkiem...“ Не було рады, апеляція до Бога. Въ притомности п. старосты прискочивъ жидъ Шехтеръ до о. Я. съ пястукомъ въ сали и почавъ кричати: „Ty psia krew, cicho!“ П. староста усмêхнувся и гладячи жида по плечехъ, каже: „Uspokój się pan“.

Все доси всякі выборы ôтбувалися въ досыть обширнôй сали въ радê повêтовôй. До тои салê притыкає маленька комнатка, где мêстится регистратура рады повêтовои турчаньскои. Всêхъ насъ дуже здивувало, коли мы вступили до салê, где звычайно стоявъ досыть довгій стôлъ, при котрôмъ выбрана комисія выборча засêдала, а сего року саля була цêлкомъ порожна, а для комисіи заставленый бувъ стôлъ въ прилежачôй маленькôй комнатê. Тая перемêна не була безъ великого значеня, якъ тое дальше увидимъ.

(Конецъ буде.)

Выбôръ въ Мостискахъ. Дня 29 л. мая перейшовъ при выборê гр. Станиславъ Стадницкій 91 голосами. Нашъ кандидатъ судія Волощакевичъ получивъ лишь 51 голосôвъ. Упадокъ нашого кандидата мусимо приписати насамперед самымъ собê, а ôттакъ рôжнымъ штучкамъ противникôвъ. Прикро за то и згадувати, но щожь робити, — годê ховати кôнцê въ воду! — Наша интелигенція поховалася въ мышачі дêры, а нарôдъ, — нещасный, темный, несвêдомый великои ваги выборôвъ — пôйшовъ за силою, горêвкою и деморализацією! Якъ на пр. могли добре выпасти правыборы въ такôмъ селê, где священикъ не знавъ або и не хотêвъ знати, коли у него выборы. Були у насъ и такі священики, що не хотêли навêть чути о выборахъ. Мали мы, соромъ сказати, одинъ примêрникъ и такого священика, котрый бêдачище не знавъ, що сего року выборы до сойму! А щожь споминати о такихъ, котрі съ найбôльшою повагою, съ спокоемъ грецкихъ философôвъ кивнули на все рукою и зъ горы сказали „непорадно єсть мêшатися“ або „то нêчо не поможе“. Не дивно, що селяне выбирали, кого „панъ“ або „комисарь“ казавъ. Мы приступали до выборôвъ безъ найменшого приготовленя, а противники нашi съ досконалою организацією, съ легіонами агитаторôвъ и завзятостею. Но видно, що добра справа сама собою сильна, бо мимо недбалости нашои, выбôръ гр. Стадницкого бувъ дуже проблематичный. Правда, гр. Стадницкій дôставъ ажь 40 голосôвъ бôльше ôтъ нашого кандидата, але треба було на тое добре працювати. Выборцê нашi такъ то поясняютъ:

„Въêзжаючи д. 29 л. мая до Мостискъ, перше, що впало въ око, були фаны на чотырохъ шинкахъ съ написями польскими и рускими: „Głosujcie na kandydata narodowego Stanisława Stadnickiego!“ Чотыри тіи твердинê, а до того численна и добôрна армія, зрекрутована зъ лêсничихъ, економôвъ, лакаêвъ, гуменныхъ, кухтъ и многихъ иншихъ людей зъ „ekonomicznego obowiązku“, разомъ съ ордою жидôвскою, сповнили велику мисію историчну, — уратували „honor kandydata narodowego“. — Славна польска ковбаса не хибила своеи цêли. — Цêлі товпы выборцêвъ потягли за еи чудесною вонею, а горêвка и пиво довершили дêла. Закрутився розумъ, але розвязався языкъ и перечистилось горло и вже легко моглося гербове имя „kandydata narodowego“ перетиснути черезъ мужицку гортанку. Нêкто не увêритъ, якъ съ кождою дальшою склянкою росла и росла „ufność ludku do hr. Stadnickiego!“ Но бêда, що були и такі выборцê, котрі якось не дуже лакомилися на звычайні выборові ласощê. На тыхъ треба було придумати щось нового, що доси въ Мостискахъ не практикувалося.

Иде дорогою черезъ рынокъ п. Пелеховичь, зигармистръ зъ Судовои Вишнê, и то тутъ, то тамъ кине кôлька слôвъ до селянъ-выборцêвъ. Въ тôмъ надбêгає якійсь жидокъ и тручає его. П. Пел. змêркувавъ, що его зачêпаютъ умысно, щобы выкликати бурду и знêсъ то терпеливо. Но хвили надбêгає другій жидокъ и плюе ему въ лице(!). П. Пел. стерпêвъ и тую обиду. Небавкомъ надходитъ съ цигаромъ третій жидъ именемъ Kohl и проситъ огню ôтъ п. Пел—ча. Закуривши цигаро ударяє еврей зъ цêлои силы п. Пел—ча въ лице. Не зашкодитъ додати, що п. Пел. чоловêкъ геркулесовои будовы и въ однôй руцê змяздживбы десять такихъ Kohl-ôвъ... Нехристъ ударивши христіянина въ лице, ставъ кричати. Въ однôй хвили збêгаеся товпа жидôвъ, явився такожь и жандармъ и забравъ невинного п. Пелеховича до „Ивановои хаты“... Ч. Іосифъ Бêлобрамъ зъ Судовои Вишнê бувъ такожь замкненый нêбы для того, що мавъ бити жида, до котрого бувъ плечима оберненый и котрого зъ роду не бачивъ! Ч. Стефанъ Макаруха, мêщанинъ и выборець зъ Судовои Вишнê, Бêлевичь, 70-лêтный старець, вôйтъ и выборець зъ Княжого Мосту, и еще иншихъ 8 выборцêвъ сидêли такожь въ Ивановôй хатê „за піяньство“! Ино то дивно, що всêхъ тыхъ „розбôйникôвъ“, „авантурникôвъ“ и „піякôвъ“ за кôлька годинъ выпустили! Конець-кôнцемъ побêдивъ „kandydat narodowy“, загремêла музика „iskrzystego marsza“, а молоде поколêнье Израиля съ хусточками зъ заду поступаючи за музикою кричало зъ цêлого горла въ высоке fis — „wiwajt kandydet narodowi graf Stadnicki!“

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Министерство вôйны) рêшилося перевести редукцію стану вôйска въ окупованыхъ краяхъ Дальматіи. При тôй случайности зарядило министерство, що официры резервы, котрі ôтбуваютъ тамъ активну службу будутъ перенесенî въ станъ нечинный, въ наслêдство чого будутъ могли официры покликанî въ р. 1882 вернутися до дому.

(Газеты чески) публикуютъ ôтозву комитету мужêвъ довêрія, зредагованy д-ромъ Ригеромъ, котрый пôдписавъ еê яко предсêдатель комитету. Ôтозва держана въ дусê дуже умêренномъ и ôтличаєся спокôйною рефлексією. — „Мы не взываємъ до борбы — сказано въ ôтозвê. — Бажаючи мира, но готовî до конечнои обороны нашихъ справедливыхъ правъ народныхъ, вôйдутъ нашi заступники до сойму не для того, щобы глядêти борбы або зробити кому кривду, але для того, щобы доконати дêла мира.“

(Школа ческа въ Вêдни.) Мы згадували свого часу, що комисія шкôльна низшо-австрійского сойму приготовила резолюцію, похваляючу выступленье делегатôвъ выдêлу краєвого зъ рады шкôльнои, зъ причины розпорядженя министеріяльного въ користь ческои школы на вêденьскôмъ предмêстю Фаворитенъ. Онога прійшло надъ тою резолюцією на повнôмъ засêданю сойму до дебаты. — Соймъ принявъ предложену резолюцію, хочь противъ неи пôднêсся поважный голосъ ректора университету Масена. Въ промовê своêй пôднêсъ Масенъ, що правительство поступило совсêмъ легально, призволюючи на ôткрытье ческои школы и зазначивъ, що недопущенье рôвноправности другихъ народностей проживаючихъ въ Вêдни, може причинитися до „декапитализація“ столицê державы, о чêмъ такъ много говорится въ соймê по поводу замêреного перенесеня зарадôвъ желêзниць. Недопущенье другихъ языкôвъ веде де здеградованя наддунайскои столицê до ряду мêстъ провинціональныхъ. „Мы, що такъ красно умêемъ говорити о свободê и справедливости — говоривъ Масенъ, — не умêемъ дати другимъ народамъ того, що имъ ся правно належитъ.“ За тую бесêду, котра на цêлôмъ соймê низ.-австр. зробила дуже непріятне враженье, нападаютъ на Масена всê нêмецко національні газеты и роблятъ ему межи иншими смêшный замêтъ, що онъ єсть чужоземцемъ. Противъ Масена ведеся теперь агитація въ академичнôмъ сенатê вêденьского университету, а нêмецкі буршê тамошній поквапилися вже зробити заслуженому ученому демонстрацію. Дръ Масенъ не явився однакожь, якъ доносятъ найновêйшi телеграмы, въ сали, где зôбрались були студенты, що задумали противъ него задемонструвати и демонстрація ограничилась тôлько до окликôвъ „Pereat!“

(Соймъ буковиньскій) ôткрыто 20 червня.

(Судъ карный въ Инсбруку), передъ котрымъ велася розправа въ справê Сабальданêго спôльника Оберданка, выдавъ засудъ смерти, представивъ однакожь засудженого до уласкавленя. — Сподêются, що кара смерти буде замêнена дожизненною вязницею.

(Згромадженье клюбу) рады мêскои въ Грацу, котрый въ нарадахъ надъ принятьемъ цêсаря положивъ головный натискъ на то, щобы Грацъ заманифестувався яко мêсто нêмецке, зôстало, якъ доносятъ гдеякі газеты, розвязане черезъ правительственного комисаря.

(Концесія на желъзницю трансверзальну) гасне що до линій Загôрье-Грыбôвъ и Гусятынъ-Станиславôвъ дня 1 сêчня 1884. — Пôсля донесень Fremdenblatt-у мало предпріемство будовы завêдомити генеральну инспекцію, що роботы на линіи Грыбôвъ-Загôрье будутъ ôтданî ще передъ речинцемъ. — Коли однакожь линія згадана буде ôтдана до публичного ужитку, до теперь еще не знати, позаякъ генеральна инспекція не повзяла ще въ тôмъ взглядê жаднои ухвалы. — Ôткрытье

ства, довела его до независимости и добробыту матеріяльного. Ту задачу маютъ сповнити товариства господарско-промысловî и спôлки щадничі та задатковî (Spar- und Vorschuss-Consortien). Поки отже ще приступимъ до обговореня иншихъ литературно-просвêтныхъ товариствъ рускихъ, скажемо напередъ дещо о такихъ рускихъ товариствахъ економичныхъ.

Руске товариство господарско-промысловe маємо вже въ Станиславовê, основане на першихъ зборахъ 23 рус. вересня 1882 въ тôй цêли, щобы розширяти межи рускимъ народомъ въ Австріи вêдомости зъ господарства сельского, домашного промыслу, ремесла и купецтва. До осягненя сеи цêли служатъ выклады, ôтчиты и обговоры тыхъ справъ, выпожичальня книжокъ и часописей господарско-промысловыхъ, посередництво въ закупнê машинъ, насêня и т. и., выставы и школы господарско-промысловî, щадницê, спôлки господарскі, ремêсничі и купецкі, крамницê и лавки купецкі, кружки господарско-промысловî, вандрôвнî учителê господарства и часопись господарско-промыслова. Условія членьскі дуже приступнî. Кождый Русинъ, що вложитъ вписового 50 кр., а щорôчно 1 зр. вкладки, (селяне 25 кр. вступного, а 50 кр. вкладки), може бути членомъ. Де найдеся хочь 15 членôвъ, тамъ може бути основана филія. Органомъ товариства есть двотыжднева часопись „Господарь и Промышленникъ“, котрои рôчна предплата выноситъ 3 зр.

На першій поглядъ може выдатись хибою, що сего товариства не основано въ осередку нашого краю, во Львовê. Однакъ если подумаємъ, що во Львовê есть тôлько вже рускихъ товариствъ, котрі абсорбуютъ майже всê силы тамошныхъ Русинôвъ, то признаємо, що основателê навêть практично собê поступили, бо всежь въ Станиславовê можна найти стôлько силъ, щобъ могли потрудитись для розвою Госп.-промыслового товариства. Заразъ пôсля заснованя, коло котрого дуже заслужився редакторъ „Господаря и Промышленника“ п. Ап. Ничай, розвинуло товариство оживлену дêяльнôсть, о чêмъ можна було въ рôжныхъ сторôнъ краю стрêтити потêшаючі вêсти въ часописяхъ. Можна тôлько бажати, щобъ та ревнôсть не була хвилева, а напротивъ, ще бôльше змагалася. Нашi противники загарбали въ свои руки мêскі щадницê, котрыхъ уживаютъ до неприязныхъ намъ агитацій мêжь мêщаньствомъ, на касы пожичковî громадскі такожь розтягнули свою опêку автономичну, а теперь ще вводятъ банкъ краевый, котрый тожь буде лишь орудіемъ агитаційно-спекуляційнымъ на хлопску шкôру. Крôмъ того заходятся черезъ „Kółka rolnicze“ та агенціи „Oświaty ludowej“ и „Macierzy polskiej“ защêплювати свои мрêчі патріотично-реставраційнî. Не даймося обмотати сею павутиною шовинистичною, а двигаймося и обезпечуймося ôтъ такихъ злощастныхъ вплывôвъ своими власными силами. Нашi патріоты повиннî якъ найбôльше число членôвъ придбати молодому а такъ хосенному товариству Госп.-промысловому. Въ кождôй громадê повиненъ бути кружокъ господарско-промысловый, а по головнêйшихъ мêстахъ и мêсточкахъ филіи. При филіяхъ повиннî уряджуватись ôтчиты, закладати библіотеки, спôлки рукодêльничі и купецкі. Товариство Госп.-промыслове повинно дуже пильно занятись справою крамниць сельскихъ. Се справа незвычайной ваги, бо доперва, якъ розсêются крамы нашi по селахъ и мêсточкахъ, селянинъ нашъ перестане волочитись за дрôбницями по торгахъ, выдобудеся въ сêтей, які на него заставляютъ при такихъ потребахъ арендарê та крамарê жидôвскі, навчится цênити часъ и стане зовсêмъ тверезымъ. Дещо зроблено вже въ тôмъ направленю, отже передовсêмъ требабы сконстатувати, що доси на тôмъ полю, где и якъ у насъ зробилося. Дуже цêкава и важна булабъ рêчь зôбрати статистику о числê и станê существующихъ вже крамниць рускихъ по селахъ и мêсточкахъ. Недавно тому оголосивъ бувъ звêстный нашъ архитектъ п. В. Нагôрный ôтозву, щобъ ему надсылано такі данî, але чи осягнувъ якій успêхъ въ тôй справê — не знаємо. А се єдиный и конечный способъ, если хочемо на тôй дорозê поступати раціонально, если хочемо добитись якогось успêху и выеманциповатися зъ пôдъ переваги и обманьства жидôвского. Въ тôй цêли требабы конче основати торговлю центральну во Львовê, съ котрою стоялибъ въ звязи нашi крамницê провинціональні, ôтъ котрои могли бъ засягнути рады и иншi громады або поодинокі люде, колибъ бажали завести и у себе свою крамницю. (Д. б.)

Олегъ.

руху зависитъ впрочёмъôтъ того, чи будутъ на часъ выкôнченй домы на стацiяхъ и будки для стражникôвъ, а кромё того належитъ перевести ще контролю для поруки публичного безпеченьства.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россiя Яко додатокъ до попередныхъ описôвъ коронацiи царскои додаемо слова, котрй высказавъ царь до депутацiи селянъ. Ôнъ выразивъ имъ своє вдоволенье зъ численнои участи въ обходё коронацiйнôмъ, а ôттакъ додавъ: „поступайте пôсля радъ и всказôвокъ вашихъ маршалкôвъ и шляхты, и не вёрте глупымъ поголоскамъ о подёлё землё, дармо даваныхъ додаткахъ и въ загалё подôбнымъ поголоскамъ. Вёсти тй ширятъ лише вороги нашй“. Слова тй ôтнесли результатъ просто противный намёреню, въ якôмъ були высказанй. Россiйскй селяне, котрй були певний того, що ось тутъ ажь при коронацiи сповнится довго напередъ межи народомъ розсёвана поголоска надёленя селянъ ôтнятыми шляхтё и дворянамъ грунтами, выголкували собё слова царскй по свому, т. є. що царь обёцюе именно надёлити ихъ дворяньскими грунтами. По коронацiи однакъ наступило скоро розчарованье, а наслёдкомъ того було, що въ гдеякихъ селахъ на Подôлю, Украинё, Волыни и Литвё прiйшло до громадныхъ нападôвъ на дворы шляхотскй. Въ Кобрыньскôмъ спалено, якъ доноситъ Dz. Pozn., кôлька селъ. Щобы запобёгчи розрухамъ, рёшено скликувати зôбраня селянъ для вытолкованя и поясненя имъ властивого значеня слôвъ царскихъ, а кромё сего препоручено такожь и священикамъ дёлати въ тôмъ направленю въ проповёдяхъ церковныхъ. — Именованье Гурка генералъ-губернаторомъ Варшавы и головнымъ комендантомъ варшавского военного округа, стало вже фактомъ довершенымъ. Зъ тои причины переповнений майже всё дневники польскй розличными догадами и комбинацiями о будучôмъ поступованю его съ Поляками. — Студента Жуковича, звёстного зъ аферы съ Анухтиномъ, приговоривъ тыми днями варшавскй окружный судъ на кару $1^1/_2$ рôчнои вязницё. — До Петербурга донесено, що въ полудневыхъ губернiяхъ на Украинё появилась саранча. Заряджено безпроволочно всякй средства осторожности для выгубленя еи, такъ що есть певна надёя придушеня въ самôмъ зародё сего страшного гостя. Правительство выслало въ цёли нагляду надъ предпринятыми средствами ген. Шебекова до Воронежа.

Нёмеччина. Бенигзенъ ôтповёвъ депутацiи своихъ сторонникôвъ, котра ему при случаю его уступленя вручила кондоленцiйну адресу, що длягого рёшився усунутись ôтъ парляментарного житя, бо переконався, що теперь не часъ на таку примирительну политику, якои ônъ постановивъ бувъ держатись. Ôтповёдь ся дуже характеристична для теперёшныхъ внутрёшныхъ ôтношень Нёмеччины. Доказуе она, що въ политицё кн. Бисмарка слёдувавъ — бодай хвилевый — але рёшучй зворотъ, а зворотъ сей легко пояснити замётнымъ въ послёдныхъ часахъ зближеньемся Бисмарка до католицкого центрумъ и до римского престола, — зближеньемъ, котрого найблизшимъ наслёдствомъ було предложенье соймови прускому новыхъ церковныхъ законопроєктôвъ. Дивно то якось днесь такъ въ Австрiи, якъ и въ Нёмеччинё сй внутрёшнй ôтношеня укладаются. Въ Австрiи радитъ консервативно-клерикальна бôльшôсть, — въ Нёмеччинё опираесь протестантскй мужь стану, кн. Бисмаркъ, такожь на консервативно клерикальнôй бôльшости, а що еще бôльше впадае въ очи — на католицкôмъ центрумъ. Въ Австрiи ôтгрываютъ Поляки майже найголовнёйшу ролю въ внутрёшнôмъ житю Долитавiи, — а прускй министеръ просвёты и вёроисповёдань видёвсь споводованымъ, безперечно задля союзництва польскихъ послôвъ съ католицкимъ центрумъ, — ôткликати выдане недавно передъ тымъ розпорядженье дотычно преподаваня науки религiи въ Познаньщинё въ языцё нёмецкôмъ. Полякамъ мабуть добре рентуесь теперёшна ихъ политика. Якъ ще довго такъ буде, се иншe питанье. Тôлько Русины все еще переживаютъ часы вынятiй (vide §. 75-ый новелё шкôльнои), а хочь пробували вже тримати съ всякими партiями, все таки вконець ихъ обдурювано. Показуесь, що поки не вытворимо у себе власной силы, опертои на самопôзнаню нашого народа, на добре понятыхъ его интересахъ, поти не поможе намъ нёяке правительство, нёяка партiя, поти нёкому не заимпонуемъ.

Францiя. Поступы французскихъ вôйскъ на островё Мадагаскарё стаютъ що-разъ бôльшй. Французы взяли вже двё головнй стацiи цловй Говасôвъ и обсадили всё дороги, ведучй до ихъ столицё. Дальше не посуваются, дожидаючи тôлько капитуляцiи Говасôвъ, котра здасъ наступитъ вже незабавомъ. — Хины препоручили Ценгови перевести угоду съ Францiею въ справё тонкиньскôй съ тымъ однакъ застереженьемъ, що при Хинахъ остане завсёгды протекторатъ надъ цёлымъ Анамомъ. Ферри мавъ ôтповёсти на те хиньскому дипломатови, що Францiя не хоче оспорювати формальныхъ правъ Хинъ до Анаму, муситъ однакъ обезпечити своє положенье надъ червоною рёкою, а при тôмъ бажае доконче укарати „Чорну бандеру“ за нападъ на ôтдёлъ французкiй и за смерть Ривiера. При случайности ôтвореня палаты балевои въ Версалю, державъ Ферри бесёду, въ котрôй пôднёсъ значенье членôвъ конституанты зъ р. 1789, зазначуючи, що не сила, а право ôтноситъ завсёгды побёду. Дальше запротестувавъ Ферри противъ поголоскъ, начебы въ кабинетё зайшло непорозумёнье пôдъ взглядомъ пересвёдчень поодинокихъ членôвъ; поголоски такй выходятъ тôлько ôтъ противникôвъ теперёшного правительства, котре ôтдаесь выключно повёренымъ собё справамъ. Ферри закôнчивъ покликомъ, щобы всё республиканцё для добра республики подали собё прiязну руку.

Италiя. Вёсти, рознесенй послёдными часами, о мнимыхъ непорозумёняхъ межи королемъ Гумбертомъ а цёсаремъ Австрiи, зъ причины, що послёдный не ревизитувавъ короля Италiи въ Римё, оказуются зовсёмъ безпôдставными. Зъ Риму телеграфуютъ до Presse, що вже тогды, коли король Гумбертъ заявивъ охоту ôтвёдати цёсаря Австрiи, выславъ бувъ сей послёдный одного зъ архикнязёвъ до Монцы, щобы порозумётися що до часу и мёсця зъёзду. На тое ôтповёвъ Гумбертъ черезъ свого амбасадора въ Вёдни, що бажаньемъ его есть, щобы зъёздъ наступивъ въ котрôмъ зъ мёстъ пограничныхъ або въ столици. Въ наслёдство сего цёсарь Австрiи запросивъ короля и королеву до Вёдня, — и справдё послёдувала подорожь короля Италiи до Вёдня и звёстный гостинный прiёмъ его въ столици Австрiи. Опôсля здавалось не пôдлягати сомнёнiю, що ревизита послёдуе въ Римё, однакъ становиско австрiйского цёсаря, яко монарха католицкого, наказувало ему засягнути еще въ тôмъ взглядё опинiи папы. Тутъ однакъ подыбавъ цёсарь на сильный опôръ; Ватиканъ супротивився сильно подорожи цёсаря до Риму и опôръ его не дався переломати нёякими заходами, котрыхъ пôднявся цёсарь Австрiи немало и то зъ власнои инiцiативы, безъ якихъ буль вплывôвъ зъ стороны италiйского правительства, котре умёе такожь числитись съ фактичными обставинами и розумёе дуже добре, що цёсарь Австрiи, яко монархъ католицкiй, не може зрывати съ головою церкви католицкои. — Римскiй кореспондентъ до „Pol. Corr.“ перечитъ поголоскамъ, начебы Италiя пôднялась наклонити Румунiю до пôдданяся постановамъ лондоньскои конференцiи. — Многй епископы iрландскй надôслали освёдченье, що годятся зовсёмъ съ выстосованою до нихъ папскою енцикликою.

Грецiя. Въ Атенахъ проявились слёды анархистичного заговору. Въ послёдныхъ дняхъ сконфисковано тамъ велике число анархистичныхъ ôтозвъ, котрй грозили высадженьемъ въ воздухъ королевскои палаты.

Альбанiя. Вёсти о побитю турецкихъ вôйскъ альбаньскими повстанцями, потверджуются. Найновёйшй вёсти доносятъ, що коло Ст. Марiя стоитъ вже ôтъ кôлькохъ днёвъ шесть ôтдёлôвъ турецкихъ, осадженыхъ зъ всёхъ сторонъ черезъ племя Малисарôвъ, котре муситъ мати великй силы военнй, позаякъ ôтперло и розôгнало чотыры баталiоны вôйска, прибувшого зъ Скодара на помôчь осадженымъ. Одинокимъ выходомъ для Туркôвъ лишаесь перехôдъ рёки Кири. Альбанцё полонили одного турецкого майора и богато зъ низшихъ. — Другiй ôтдёлъ повстанцёвъ вдерся съ силою 1500 людей до Готти.

НОВИНКИ.

— **Поминальне богослуженье въ честь бл. и незабутои памяти митр. Грихорiя Яхимовича** буде торжественно ôтслужене въ пятницю 17 (29) червня с. р. въ городскôй церквё Успенiя Пресв. Богородицё, на котре тов. „Академическй Кружокъ“ запрашае именемъ рускои молодёжи Впр. священьство, почитателёвъ великого покôйника и весь православный миръ. Во Львовё въ червни 1883. — *Габла*, предсёдатель; *Ант. Курбасъ*, секретарь.

— **Загальный Збôръ членôвъ читальнё мёщаньскои въ Калуши** ôтбувся дня 6 (18) червня с. р. въ сали читальнё пôдъ предсёдательствомъ Впр. о. Игнатiя Губчака. По ôтспёваню молитвы „Царю небесный“ отворивъ предсёдатель засёданье короткою но ядерною промовою, въ котрôй выразивъ жаль по причинё смерти бл. п. о. Игнатiя Рожаньского, котрый словомъ и дёломъ причинився до пôднесеня духа мёщаньства и розвою читальнё, ставляючи его яко взôръ наслёдованя достойного мужа працё на полi народнôмъ. Дальше выказавъ зôбранымъ членамъ користи духовй, якй при розвою того товариства дадутся осягнути. По тôмъ приступлено до порядку дневного. 1) По причинё ненадёйнои недуги мёстопредсёдателя, не зложено справы зъ дёяльности выдёлу що до рахункôвъ за рôкъ минувшiй. 2) Выбрано новый выдёлъ, въ котрого складъ входятъ: о. дек. Игнатiй Губчакъ, предсёдатель; п. Петро Боднарчукъ, мёсто-предсёдатель; п. Григорiй Козорёзъ, касiерь; п. Ярославъ Корытовскiй и п. Димитрiй Бёланъ. Заступниками выбранй: п. Мелетiй Теницкiй (котрый по причинё занедужаня ôтказався мёсто-предсёдательства) и Дамянъ Рубчакъ. 3) Ухвалено подякувати п. М. Тенёцкому за дарованье читальни 24 крёселъ въ вартости 40 зр. 4) Ухвалено приняти въ почетныхъ членôвъ читальнё п. Юлiяна Романчука, професора рускои гимназiи во Львовё и посла на соймъ краевый; п. Iосифа Порубальского, властителя реальности въ Новици, п. Николая Кобрыньского, начальника громады въ Новици и п. Василя Петрова, властителя реальности въ Пôдмихайлю. 6) Ухвалено, щобы читальня умёщена була и на дальше въ тôмъ самôмъ домё, позаякъ ônъ, положеный близько церкви, ôтповёдае своёй цёли. 7) Принято 12 новыхъ членôвъ. — На внесенье предсёдателя ôтспёвано многолётствiе Ц. В. Монархови и засёданье закрыто, — по чёмъ присутнй забавлялися до годины 12-ои.

— **Въ селё Бортятынё** мостиского повёта, коло Судовои Вишнё, заложено дня 19 л. червня Читальню. Передъ заложеньемъ читальнё ôтправлено богослуженье, на котре приёхавъ зъ Судовои Вишнё Впр. о. крыл. парохъ Войтовичъ съ сотрудникомъ о. Бачиньскимъ и съ хоромъ. Церковь була переповнена людьми, а хоръ спёвавъ дуже гарно. По богослуженю удалися всё зôбранй въ означене мёсце, где мёсцевый душпастырь, о. Левъ, выголосивъ першу бесёду, а Впр. о. Войтовичь другу, заохочуючи всёхъ до доброго дёла. По скôнченю бесёдъ вписалося 30 членôвъ самыхъ поважнёйшихъ господарёвъ. Цёле тое торжество пôднесло духа селянъ; всё несказано одушевились ôткрытьемъ читальнё — огнища науки.

— **Въ женьскôй школё пôдъ заряд. инокинь ч. св. Василiя** ôтбудеся въ четверъ, 28-ого л. с. м. ôтъ 4 до 6 год. сполудня испытъ молоденькихъ рускихъ школярокъ, по чёмъ будутъ роздаватись свёдоцтва на нарочно въ сёй цёли выпечатаныхъ блянкетахъ. При испытё можутъ бути присутнй родичё и близшй сродний и знакомй. Такъ отже програма обохъ днёвъ: 28 и 29 ого червця такъ богата и рôжнобарвна, що годё и сомнёватись о тôмъ, що въ сихъ дняхъ мёстити буде наше престольне мёсто Львôвъ незвычайне число нашихъ родимцёвъ.

Пп. послы-старосты Бараньскiй (въ Долинё) и Гильдъ (въ Бялôй) мали пôсля Dz. pol. вже остаточно рёшитись поскладати свои штудерно добутй мандаты. Тôлькожь намъ доносятъ, що п. Бараньскiй не перестаё въ Долиньскôмъ агитувати, щобы его — по зложеню мандату — знов выбрано посломъ.

— **Новый соймъ галицкiй** маё бути скликаный, якъ доносятъ гдеякй газеты, около 20 серпня и радити до шесть тыжднёвъ.

— **До 9-ти рускихъ послôвъ** маё майже на певно прибути 10-ый; такъ бодай тверднтъ въ „Dziennik-y Poznańsk-ômъ“ львôвскiй кореспондентъ сеи часописи. Огъ его слова: „Prawdopodobnie przybędzie do nich (ruskich posłów) jeszcze dziesiąty, dr. Aleksander Ogonowski, profesor prawa przy uniwersytecie lwowskim, gdyż nie ulega wątpliwości, iż wybór przeciwnika jego, polskiego kandydata p. Mieczysława Onyszkiewicza będzie unieważniony“.

— **О намёстнику гр. Потоцкôмъ** нотуе кракôвска „Reforma“ знов вёсть, що хоче — зô взгляду на здоровье — уступати, беручи участь въ житю публичнôмъ тôлько яко посолъ до сойму.

— **О Крашевскôмъ** все еще нема доси нёякихъ позитивныхъ вёстей, але такъ всё обставины его арештованя, якъ и довге держанье въ тюрмё такого знаменитого сивоголового писателя-патрiота вказуютъ, що муситъ дёйстно ходити о щось важнёйшого. — Пôвъ-офицiяльна берлиньска газета „Post“, другорядный органъ кн. Бисмарка, заповёдае, що процесъ Крашевского буде процесомъ „въ великôмъ стилю“; смёшностею есть твердженье, будьтобы арештованье такого мужа було споводованe першою лёпшою денунцiяцiею (такъ твердили зразу многй часописи). „Berliner polit. Nachrichten“ твердятъ, що пруске правительство добре перестудiювало многй акты и доказы и довго надумувалось, нёмъ рёшилось вконець на арештованье.—Польскй часописи переповненй всякими здогадами и дрôбными вёстями. Крашевскiй досыть сильно заслабъ въ тюрмё, такъ що треба було прикликувати лёкаря. Иде мабуть въ цёлôй сёй справё о головну здраду, а позаякъ талантливый повёстенписатель тёшится великою симпатiею въ широкихъ кругахъ, тожь годё дивуватись сенсацiи и великôй жалобё, якй вызвало се арештованье мёжь Поляками. Головна здрада! — менше бôльше о тôмъ самôмъ часё зовсёмъ не въ тôмъ тонё писали польскй газеты... о иншôй головнôй здрадё, — котрои мавъ допуститись весь галицко-рускiй народъ! А предсё на щось подôбного не здобулась доси мимо численныхъ арештовань и ревизiй нёяка—навётъ пруска — газета. Prawda, jak to boli, panowe bracia?... Послёдни вёсти доносятъ, що слёдство вже укôнчене, а процесъ буде переводитись въ Липску. Вина гдеякихъ арештованыхъ маe бути вповнё доказана.

— **Зъ Дрогобыча** доносятъ „Kurjer-owi Lwowsk-omy“, що тамъ вже выточено передъ кратками судовыми гдеякй сцены зъ трагедiи выборчои, котрои героемъ бувъ — якъ се всёмъ вёдомо зъ недавно-звёстныхъ дрогобыцкихъ выборôвъ — министеръ Земялковскiй. Якiйсь жидокъ, „кореспондентъ“ якоись вёденьскои газеты, такъ обурився неприхильностею выборцёвъ для згаданого высокодостойного кандидата, що вылёзъ на крёсло и почавъ кричати: „Czicho galganuf, lajdakuf!“ Обуренй выборцё помогли за се дотепному министерiяльному obywatelowi mojżeszowego wyznania — выйти зъ салё, не дотыкаючись ногами сходôвъ... За сю „помôчь“ засудивъ староста двохъ горожанъ на арештъ. Засуженй внесли однакожь противъ сего засуду п. старосты рекурсъ до ц. к. намёстництва съ закидомъ некомпетенцiи п. старосты—судити, а до прокураторiи въ Самборё жалобу о надъужитье власти. Бачится, що ся жалоба була добре умотивована, коли прокураторiя выточила вступне слёдство противъ п. дрогобыцкого старосты, Коляжовского. Цёкава рёчь, якъ оно все се скôнчится.

— **Выдёлъ товариства „Рускихъ Дамъ“** упрашае тыхъ Вп. членôвъ товариства замёсцевыхъ, котрй статутôвъ товариства не получили, щобы зголосилися по тiижь до Выдёлу и подали точну адресу. — *Ôтъ Выдёлу тов. „Рускихъ Дамъ“ во Львовё.*

— **Впр. крыл. о. Григорiй Шашкевичь**, архипресвитеръ въ Перемышли подарувавъ въ користь тов. „Рускихъ Дамъ“ во Львовё 50 зр. За той щедрый даръ складае симъ Выдёлъ товариства Впр. Дателю свою щиру подяку. — *Ôтъ Выдёлу.*

(+) **Зъ Полтавы** пишутъ до „Южного краю“, що до того мёста зъёхала театральна трупа п. Кропивницкого и дасть 3—4 представленя штукъ украиньскихъ. Публика полтавска дуже зъентузiязмована и формально облягаe театръ при закупнё билетôвъ.

— **На засёданю рады мёста Львова** зъ 21 л. червня ухвалено удёлити 4000 зр. на реставрацiю церкви св. Петра и Павла во Львовё и будынкôвъ приходскихъ.

— **Тиса-Еслярска афера.** Зъ дотеперёшного току процесу годё выробити собё якесь яснёйше понятье о цёлôй таемничôй справё замордованя Естеры. Зъ однои стороны есть незаперечимымъ фактъ, що Естера згинула, — дальше, що найдено въ рёцё якесь тёло убране въ одёжь Естеры, хочь лёкарё або впростъ твердили и твердятъ, що се не була Естера, або бодай лишаютъ въ своихъ ореченяхъ квестiю идентичности непорёшеною; щобы Естера сама собё смерть заподёяла, се припускати не ма нё найменшои причины. Хочь обжалованй рёшучо выпираются, то всежь зôзнаня Морица Шарфа такъ рёшучй и, при всёхъ дрôбныхъ неточностяхъ, такъ подрôбнй и въ загалё докладнй, що требабъ хиба сумнёватись о здоровôмъ розумё сего свёдка, або припустити, що есть се безпримёрно безсердечный и зôпсованый хлопчина, еслибъ показалось, що его зôзнаня (на власного батька!) суть выдуманй та на нёчёмъ не опертй. Тымчасомъ молодый Шварцъ говоритъ дуже отверто, не мёшаесь въ ôтповёдяхъ, умёвъ навётъ позыскати для себе въ значнôй мёрё симпатiю присутнои въ судовôй сали публики; батько Морица стверджае, що сынъ провадився ему добре,.. та що не маe причины на него за що нарёкати. Потрясаюча була конфронтацiя батька съ сыномъ: однакожь сынъ безъ ваганя высказавъ все, що знавъ, батькови въ очи. Оборонцямъ удалось выказати гдеякй дрôбнй неточности въ зôзнаняхъ Морица; найважнёйша булабъ ся, що пôдчасъ коли свёдокъ твердитъ, що жиды доконали убiйства передъ полуднемъ, доказуютъ оборонцё, що иншй свёдки бачили Естеру на улици еще о 12 год. (того самого дня). Не треба однакожь забувати, що молодый Моринъ муситъ безъ перервы вытримувати перекрестный огонь всякихъ добре обдуманыхъ, хитрыхъ допросôвъ, — що фактъ убiйства лучився передъ рокомъ, — що 14-лётный свёдокъ свёдчитъ противъ власного батька, а мимо того, вынявши хиба такй пытаня: а чому тамъ ще не глянувъ, чому сего не зробивъ, а якъ еще се дёялось, — даe на все досыть вычерпуючй ôтповёди.

— **О повёнях** (выливахъ рёкъ) надходятъ зъ многихъ сторонъ середнои Европы застрашаючй вёсти. Ôтъ кôлькохъ днёвъ вже замётнй були въ цёлôй середнôй Европё сильне зниженье температуры, хмарне небо и сильнй опады. Тожь наслёдства сеи значнои воздушнои змёны не довго давали на себе чекати. Зъ Чехъ, Моравы, Шлеска (австрiйского и нёмецкого), зъ надъ гôрного Дунаю, доносятъ о сильнôмъ пôдношенюся воды понадъ нормальный стайъ. На Дунай спущено въ Вёдни лодё ратунковй. — Въ Решôвскôмъ лютилась передъ-позавчера страшенна буря съ градомъ, и знищила до чиста збôжа; въ Старомёйщинё и Лиманôвскôмъ такожь, при чёмъ згибъ 12-лётный хлопчина.—Новёйшй спостереженя метеорологичнй вказуютъ на скоре пôднесеньеся температуры и выпогодженье.

— **Полонизацiя** Ц. к. дирекцiя львôвскои полицiи все еще не постаралась о се, щобы вже разъ картки мельдунковй були не тôлько нёмецко-польскй, але и нёмецко-рускй?! — Чи такъ почитаютъ нашй bracia запоручене намъ рôвноуправненье, — и то въ конституцiйнôй державё? Quousque tandem!

— **Въ память царскои коронацiи** будутъ выбитй срёбнй и темно-бронзовй медалё.

— **Ювилей кiевского университету** св. Володимира (50 лётный) буде празнуватись 8-го падолиста 1884.

— **Любляньска „Братня помôчь“**, товариство ученикôвъ высшои школы рôльничои, надôслало намъ свое справозданье за рôкъ административный ôтъ 1 мая 1882 до 1 мая 1883. Справозданье свёдчитъ о многихъ а успёшныхъ заходахъ членôвъ товариства, заложеного съ невеликимъ первёстнымъ фондомъ; теперь доходитъ вже фондъ желёзный сумы 5.000 зр., а о науковôй праци членôвъ користно свёдчитъ 15 вечерковъ музик.-декламаторскихъ съ ôтчитами. Межь членами есть такожь кôлькайпайцять Русинôвъ, а кôлькохъ зъ нихъ брали такожь участь въ ôтчитахъ. Одно лишь замётимо, що зъ ôтчитôвъ сихъ, не ôтбувся доси еще нё одинъ по руски, що предсё не булобъ безъ користи такъ для ученикôвъ Русинôвъ, якъ и для Полякôвъ, божь въ краю нашôмъ обовязуютъ оба языки, а по руски говоритъ 3 милiоны мешканцёвъ.

— **Исторiею Криму** буде заниматись завязавшiйся недавно „кружокъ любителёвъ исторiи и археологiи Крыма“. Головна цёль его познакомитись при помочи музея и библiотеки въ Севастополи (въ Кримё) о скôлько можна докладно съ дуже цёкавою исторiею сего нôвъ-острова. Кто знае, яку важну ролю ôтгрывавъ Кримъ ôтъ найдавнёйшихъ часôвъ такъ въ исторiи чорноморского побережа, якъ и въ загалё исторiи рускôй (такъ на пр. въ исторiи рускои торговлё), сей радо повитае ново заснованый кружокъ. Надёятись, що працё сего кружка ученыхъ выконятъ не одну доси темну квестiю.

— **Скаменёлого кота** найдено сими днями въ Вёдни, на передмёстю „Леопольдштадтъ“, въ мурё фундаментовôмъ при нивельованю якогось будынку. Интересна ся скаменёлôсть находится теперь въ анатомичнôмъ музею.

— **Для бёдныхъ ученикôвъ рускои гимназiи** прислали о. Грыневецкiй зъ Куликова ôтъ о. Дыгдалевича зъ Кузыкова 2·14 зр., ôтъ о. Власевича зъ Звертова 2 зр., — разомъ 4 зр. 14 кр., о. Келостинъ Костец-

кій зъ Скалы 15 зр., жертвованыхъ духовенствомъ скальского деканата на соборѣ въ Лысôвцяхъ; Всч. урядъ деканальный устецкій 2 зр., а именно ôтъ о. Войнаровского 1 зр. и ôтъ о. Ант. Левицкого 1 зр. — Всч. Дателямъ щире спаси-Бôгъ! *Вас. Ильницкій*, директоръ гимназіи.

Вѣсти епархіяльнй

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Испытъ конкурсовый выдержали и свѣдоцтва получатъ слѣдуючй оо.: 1. І. Бирчакъ зъ Пôдмихайля, 2. Викт. Гарухъ зъ Грабовои, 3. Юл. Серончковскій зъ Бышокъ, 4. Викт. Микитка зъ Рожанки, 5. Петро Чикалюкъ зъ Зборы, 6. І. Завадовскій зъ Увиня, 7. Левъ Луцкій, сотрудникъ зô Львова, 8. Клим. Матковскій зъ Зарудець, 9. І. Гургаль зъ Золочева, 10. Алексан. Даниловичь зъ Олеська, 11. Геор. Чубатый зъ Острова, 12. І Гулла зъ Чепѣля, 13. Павло Козюкъ зъ Дмитрова, 14. І. Величковскій зъ Темеровець, 15. Емил. Андроховичь зъ Богородчанъ, 16. Мелет. Недельскій зъ Братишева, 17. Никита Хоркавый зъ Великополя, 18. Дезидерій Щуровскій зъ Бокова, 19. Валер. Ганкевичь зъ Бѣлковець, 20. Атан. Юркевичь зъ Сухорѣчь, 22. Мих. Соловка зъ Качанôвки и 23. Юстинъ Подлѣсецкій зъ Маріямполя, 24 Бас. Каргутъ зъ Чортôвця.

Въ пропозицію А) на Сновидôвъ, дек. бучацкого принятй оо. 1. Нпк. Дрогомирецкій, 2. Емил. Кушикъ, 3. Исид. Лукасевичь; опôсля въ спискѣ: 4. Мих. Баранъ, 5. Мих. Костецкій, 6. Іоах. Федюкъ. Б) на Пѣстынь 1. Софр. Литвиновичь деканъ, 2) Алексей Зарицкій дек.нъ, 3. Ник. Волощиньскій мѣсто деканъ. В) на Старомѣщину: 1. Ил. Лукасевичь, 2. Дамянъ Бачиньскій 3. Дан. Крупка; послѣ въ спискѣ: 4. Ип. Богачевскій, 5. Анг. Алискевичь, 6. Стеф. Кобляньскій, 7. Якокъ Шидловскій, 8. Мих. Ивасечко, 9. Мих. Царь, 10. Ник. Сѣчиньскій, 11. Теод. Строцкій.

Каноничну институцію получили оо.: 1) Алекс. Мудрыкъ на Бакôвцѣ, дек. бобрецкого, 2) Юл. Давидовичь на Чернѣвъ дек. станиславôвского.

Господарство и Торговля.

— **Станъ засѣвôвъ въ всхôдній Галичинѣ** не будитъ въ загалѣ великихъ надѣй. Якъ выказуе справозданье гал. тов. господарского, навѣстила вже въ початкахъ сего мѣсяця численй стороны нашого краю буря съ градомъ, наробивша всюда богато шкоды. До мѣсць найбôльше дôткненыхъ градобитьемъ и бурями належатъ окрестности Угнова, Нароля, Радехова, Топорова и Лопатына. Особливо въ окрестности Угнова знищивъ градъ цѣлковито збôже въ кôлькохъ громадахъ, а буря наробила найбôльше шкоды коло Бирчи и въ гдеякихъ селахъ повѣту бережаньского, особливо въ Выбудовôй и Ценевôй, где вода забрала навѣть кôлька хатъ селяньскихъ. Що до поодинокихъ родôвъ збôжа, то озимина показуе найлучше коло Сѣнявы, Бирчи, Хирова, въ золочѣвскôмъ коло Княжа, пôдъ Бучачомъ, Роздоломъ, Журавномъ; жито хороше такожь коло Галича и Рудокъ. За тое ярй пшеницѣ майже всюды дуже хорошй. Рѣпакъ всюды дуже лихій, въ многихъ сторонахъ попереорувано рѣпачиска и насѣяно другимъ збôжемъ. Зъ яринъ выказуютъ хорошй ячмена повѣты перемыскій и збараскій, а такожь галицкій и городеньскій. Гарнй ячмена подыбуются такожь коло Княжа, Лопатына, Топорова, Угнова, Батятичь, Журавна и Бучача. — Овесъ лѣпшій тамъ, где его сѣяно вчаснѣйше; гарнйôвсы подыбуются въ перемыскôмъ, а дальше коло Збаража, Будзанова, Бучача, Городенки и Галича. Горохъ майже всюды удався кромѣ сторонъ коло Камѣнки, Пôдгаецъ, Калуша и Жидачева. Кукурудза переважно хороша, лѣпша тамъ, где ей сѣяно пôзнѣйше. Конюшины въ загалѣ лихй, въ многихъ сторонахъ попереорувань. Ленъ и коноплѣ въ загалѣ хорошй. Бараболѣ вчасно саджень посходили хорошо, бураки за тое пересѣчно середнй, хмѣль заповѣдае богатый збôръ. Сады на Подôлю не заповѣдаютъ богато овочевъ, особливо мало буде грушокъ и вишень; сливокъ въ загалѣ всюды мало.

— **Платня роботниковъ** зъ причины спôзненои весны, а въ гдеякихъ сторонахъ такожь зъ причины будôвлѣ желѣзниць доволѣ высока. И такъ коло Сокаля и Ярослава день пѣшій платится 30—80 кр., тяглый 3 зр.; коло Красного въ золочѣвскôмъ пѣш. 30—50 кр., тягл. 2 зр.; въ перемыскôмъ п. 20—30 кр., т. 2—3 зр.; въ пôдгаецкôмъ п. 30 до 40 кр., т. 1·20 — 1·50 зр.; въ чортковскôмъ п. 20—40 кр., т. 1 зр., плугъ чотырокôнный 3 зр.; коло Хирова п. 25—30 кр., т. 2 зр.; въ борщѣвскôмъ п. 30—50 кр., т. 3—4 зр.; коло Сѣнявы косареви платится 40—50 кр., день тяглый выноситъ 2 зр.; въ цѣшанôвскôмъ п. 25—40 кр., т. 2—3 зр.; коло Камѣнки платятъ косареви 40 кр., день тягл. выноситъ 1·50 зр.; найтанній еще роботникъ въ самбôрскôмъ коло Устрикъ, где выноситъ день пѣшій 15—25 кр., тягл. 1 зр.

Подяка.

Богу подобалось покликати передъ Свôй престолъ дорогого мого мужа и нашого вуя Добродѣя-Покровителя. Будучи сама зложеною ôтъ довшого часу на ложи болѣзни, не можна менѣ було хорого, якъ пристоитъ печаливôй женѣ, Покôйника доглядати и похоронами занятись. Знайшлись однакъ щирожичливй серця, такъ межи Всч. духовеньствомъ, котрй въ довшôй недузѣ покôйного мужа въ дѣйствахъ духовныхъ щиро и охочо его выручали, якъ и численно на похоронъ зôбрались, якъ тожь и межи честными парохіянами, котрй безъ найменшои нагороды днями и ночами обслугували и въ похоронахъ взяли участь. Сердечну прото подяку складаю Впр. о. мѣсто декану Ал. Глиньскому, товаришу шкôльному и вѣрному другови и Добродѣю нашого тяхого дому, котрый на вѣсть о слабости Покôйника, помимо болотнисто-каменистои дороги поспѣшивъ заосмотрити хорого св. тайнами и св. єлеємъ помазати, якоже влити слова потѣхи цѣлôй опечаленôй родинѣ, дальше за єго щиру участь въ похоронахъ и за выголошене нагробне слово. Не менше сердечну подяку складаю Впр. о. Мих. Коржиньскому, декану сняtыньскому, за єго щире заняться похоронами и опущеною бѣдною, хорою вдовою; дальше Впр. и Всч. отцамъ якъ: совѣтн. кон. Петру Стефановичу, мѣсто-декану Іоану Лукашевичу, Мих. Колянковскому, Діон. Каратницкому, Ем. Дрогомирецкому, Мих. Заревичу, Север. Левицкому, Іоану Сѣнгалевичу, Корн. Дрогомирецкому, Марк. Зинкевичу, Іоану Рогужиньскому, Клим. Глѣбовицкому, Ник. Смальку, Іоану Однорогу и сестрѣнцеви д ру Юл. Никоровичу. Особенно дякую о д-ру Юл. Никоровичу и Всч. Іоан. Сѣнгалевичу за ихъ пращальй хорошй слова, выголошенй першимъ въ церквѣ, другимъ же надъ могилою. Осолодою и потѣхою въ моимъ тяжкôмъ горю були заходы и труды около хорого и при похоронѣ старшихъ братей, пѣвцѣвъ церковныхъ и многихъ честныхъ парохіянъ тростянецкихъ, около ко трыхъ мôй мужъ черезъ 18 лѣтъ щиро трудився. Еще разъ имъ тутъ всенародно дякую. Пріймѣтъ такъ Впр. и Всч. отцѣ, якоже и всѣ Почт. участники въ сумнôмъ обрядѣ мого мужа ôтъ глубины душѣ щиро сердечне спаси-Бôгъ.

Тростянець 11 червня 1883.

Саломея Гадзиньска,
вдова, разомъ съ цѣлою родиною.

Курсъ львôвскій зъ дня 21. *л.* червня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	302 —	305 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	169 —	172 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	302 50	306 50
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	99 40	100 40
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 60
„ „ „ по 5% ав. період.	97 80	98 80
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 70	102 70
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 30	99 30
Облиги комунальный Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	17 50	19 50
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 65
„ цѣсарскій	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 45	9 55
Пôвимперіялъ	9 78	9 88
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ „ паперовый	1 15¾	1 17¾
100 марокъ нѣмецкихъ	58 25	59 —
Срѣбро	— —	— —

(Курсъ текучого куп. безъ купону.)

Оголошенье.

„**Святоє слово**“ всѣмъ вѣрнымъ Христовымъ. Издатель *Миронъ Савицкій*, учитель въ Яблоновѣ. Цѣна съ образками **2 кр.** Пôдъ такимъ заголовкомъ, появилась книжочка малого формата, 15 сторôнъ друку съ 3 образками. Змѣстъ въ сѣй книжочцѣ слѣдуючій: 1) наука: „Що дѣлати, щобы угодити Богу“; 2) „Дорога до щастя небесного“; 3) „Дорога до щастя земного“.—Поручаюсь ласкавôй памяти Впр. оо. просячи о скоре замовленье сеи книжочки въ духовну користь бѣдного рускаго народа. „Святоє Слово“, котре буде выходити що мѣсяця, кождого руск. 12-го, знайде певно мѣсце въ кождôй бѣдноѣ хатинѣ рускаго селянина и загрѣе серця до побожности, взаимнои любови и ощадности.

Кто пришле наказкою почтовою 50 кр., тому вышлеся сейчасъ 25 книжочокъ franco. За 1 зр. 55 книжочокъ franco. За 2 зр. 120 книжочокъ franco.

Всѣ кошта дороги почтовои бере издатель на себе.

Адресувати належитъ: **Миронъ Савицкій**, учитель въ Яблоновѣ, почта Болшôвцѣ.

НЕВѢСТА

(по можности бездѣтна, вдовиця попадя); образована, въ середныхъ лѣтахъ, понимаюча и желаюча радо занятися сельскимъ хозяйствомъ такъ, якъ своимъ власнымъ, — найде сейчасъ постоянный теплый пріютъ въ домѣ вдôвця священика, ôтця кôлькохъ дѣтей, котрымъ и матерне серце заступити треба.

Близшои вѣдомости удѣлитъ Администрація „Дѣла“.

Ôтличный ученикъ

VII клясы латиньскои въ Золочевѣ,

хотячи удатися въ горы на вакаціи, а не маючи до того фондôвъ, шукае тамже лекціи передовсѣмъ въ домѣ рускôмъ, священичôмъ, а если не можливо, то въ якôмъ иншôмъ. Близша вѣдомость у *М. Довганя, ученика VII клясы въ Золочевѣ.*

(1—3)

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ
ДО РОБЛЕНЯ ДѢРОК ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ
выробке на годину 60 дѣрок.

Найновѣйшій и поправленй
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
съ гваранціею 5 лѣтъ.
Тыждневй раты 1 зр.,
або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае рôкъ-рôчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнй и поправнй.

Шумнй анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрй крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальнй“, хоть така машина зôпсуесь — нѣмъ сѣ еще й спиатится (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (5—52)

СКОРОХОДЫ
(Велоциpеды)
для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сй суть съ трема колесами, цѣлй желѣзнй, дуже тровалй, хорошй и густовнй; можъ ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користнй для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовй, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій
механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

ОБРАЗКИ
на преміи для дѣтей
поручае
К. М. Возняк
во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.
(на противъ „Народного Дому),“
сотка по **60 кр., 1 зр., 1 зр. 60 кр., 2 зр. 50 кр. и 3 зр.**
(17—?) Такожь
МОЛИТВОСЛОВЫ для дѣтей по 15 кр. ш.
„ „ бôльшій 20 кр. ш.
„ „ молодежи 30 кр. шт.
Молитвословы для молодежи
оправнй въ полотно съ вытискомъ „Нагорода пильности“ по 35 кр.
Молитвенники народнй
по 20 кр. штука.
При замовленяхъ образкôвъ высше 10 зр. ôтсылаю франко.
Съ почтенiемъ
К. М. Возняк.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,
повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)
Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

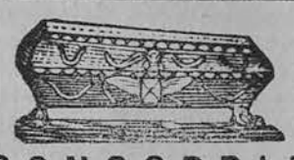

„CONCORDIA“
Першій львôвскій
закладъ похоронный
Ф. ОПУХЛЯКА
при пляцу Капитульнôмъ, ч 3.
Устроюе похороны, почавши ôтъ найскромнѣйшихъ ажь до найвеличнѣйшихъ для всѣхъ станôвъ, а выконуючи съ звѣстною совѣстею якъ найширшй порученя, ôтхиляе всякй труды оставшôй родинѣ.
Всякй приборы похоронний суть завсѣгды въ якъ найбôльшôмъ выборѣ на складѣ.
Головный складъ домовинъ металевыхъ герметичныхъ, що до якости и тревалости незрôвнаныхъ.
Домовины деревянй дубовй, политерованй, имитаціи металевыхъ, оббитй аксамитомъ и атласомъ.
Складъ компсовый нагробныхъ вѣнцѣвъ, зъ сухихъ и робленыхъ цвѣтôвъ въ богатôмъ выборѣ, заровно шарфы и бинды до вѣнцѣвъ, шовковй, атласовй и моровй, съ написями и безъ написей.
Вѣнцѣ зъ живыхъ цвѣтôвъ выконуе безъ рôжницѣ поры року якъ найспѣшнѣйше.
Закладъ похоронный „**Concordia**“ устроюе такожь комплетнй похороны на провинціи. — Всякй замовленя зъ провинціи безъ рôжницѣ часу (въ день чи въ ночи) выконуе безъ проволоки. (3—?)
„CONCORDIA“

ВЪ КНИГАРНИ
ЛУКИ ВАСИЛЄВИЧА ИЛЬНИЦКОГО
ВЪ КІЄВѢ
(4—4) *Крещатикъ, дôмъ дворяньского собранія,*
межи прочими продаются слѣдуючй малорускй книжки:
Кухаренко Я. Збôрникъ творôвъ. К. 1880 г. Цѣна 75 к. *Луна*, Украинъскій Альманахъ на 1881 г. Цѣна 50 к. *Левицкій И. С.* Повѣсти. К. 1874 г. Ц. 1 р. 50 к., Двѣ Московки. Повѣсть. К 1882 г. Ц 40 к., Не можна бабѣ Параскѣ вдержатись на селѣ. Изд. 3-те. К 1882 г Ц. 5 к., Благословѣть бабѣ Палажцѣ скоропостижно вмерти. Изд 3-те. К. 1882г. Ц. 5 к. Бурлачка. Пов. Ц 75 к. На Кожумякахъ. Комедія. К. 1876 г. Ц 25 к., Першій кієвскій князь. К. 1876 г. Ц. 10 к., Татары и Литва на Украинѣ. К. 1876 г. Ц. 10 к., Унія и Петро Могила. К 1875 г. Ц. 6 к. *Левченко М.* Опытъ Русско-Украинъского словаря К. 1874 г. Ц. 1 р. 30 к. *Лисенко*, Южно-Русскій Орнаментъ. Изд. 2-е. К. 1882 г. Ц 2 р. 50 к., съ перес. 2 р. 75 к. *Листы* зъ Хутора листъ III. Чого стоитъ Шевченко яко поетъ народный. С-ПБ 1881 г. Цѣна 5 к, листъ 5-й: Хто такій хуторянинъ. С.-ПБ. 1862 г Ц. 3 к. *Ластôвка.* Ганна. Поема. К. 1881 г. Ц. 10 к. *Мычь.* Про обкладки, яка се болѣсть и якъ ôтъ неи ратуватись. К. 1881 г Ц. 10 к. *Маляревскій.* Лѣра (сборникъ стихотворенiй.) К. 1876 г. Ц. 20 к. *Мельникъ.* Подарунокъ (поетъ-самоучка). Од. 1875 г. Ц. 25 к. *Максимовичъ.* Псалми переложенные на украинское нарѣчіе. М 1859 г. Цѣна 30 к. *Номисъ.* Украинъскій приказки. С.-ПБ 1864 г. Ц 2 р. *Опатовичъ С.* Оповѣданя зъ святого писаня. К 1874 г. Ц. 10 к. *Основа* Южно-Русскій журналъ за 1861 г. 12 кн. С.-ПБ. 1861 г. Ц. 10 р. *Осташевскій* Пôкъ сотнѣ казокъ для веселыхъ людей К. 1869 г. Ц. 1 р. 75 к. *Рискуновъ.* Словница украинъскои (або Юговои Руски) мовы. м. 1 р. 50 к., Чайка Украинъскій альбомъ пѣсень, думъ, казокъ, баѣкъ и вѣршей. К. 1876 г. Цѣна 30 к., Т. Г. Шевченко, его жизнь и произведенія. К. 1879 г. Ц. 75 к *Пчôлка* О Переклады зъ Гоголя. К. 1881 г Ц. 35 к., Сужена не огужена. Жартъ-водевиль. К. 1881 г. Ц. 50 к., Украинъскимъ дѣтямъ, переклады зъ Лермонтова. К. 1882 г. Ц. 25 к. *Про козакôвъ, татаръ и туркôвъ.* К. 1875 г. Ц. 10 к. *Про хвороби и якъ имъ запомогти.* К. 1874 г Ц. 6 к. *Про холеру.* К. 1875 г. Ц. 7 к. *Про кары*, до якихъ присуждаютъ мировй судѣ. К. 1876 г. Ц. 12 к. *Правды.* Козакъ и Ганнуся Украинъскій очерки. К 1862 г. Ц. 60 к. *Поминки Т. Г. Шевченка* въ Одесѣ 25 Февраля 1879 г. Од 1879 г. Ц. 30 к.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,
ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ
выходитъ въ Кієвѣ вже 2-ій рôкъ,
при участи кружка кієвскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.
Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кієвъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

Першій въ краю черезъ цѣс. кор. Намѣстництво концесіонованый и черезъ Высоку Раду лѣкарску науково справдженый
ЗАКЛАДЪ ЛѢЧНИЧІЙ
КУМЫСОМЪ НАТУРАЛЬНЫМЪ
въ Ярославѣ, въ Галичинѣ
зôставъ вже отвореный для ужитку П. Т. Публичности!

Кумысъ натуральный ôтъ непамятныхъ лѣтъ черезъ Татаръ ажь доси приспособлюваный, выроблюеся пôдъ окомъ обзнакомленого **енеціялиста-Татарина** такожь зъ чистого кобылячого молока, безъ нѣякихъ домѣшокъ рôжныхъ ингредиенцій, — есть отже незрôвнано **скуточнѣйшимъ** ôтъ кумысу штучного.

Кумысъ натуральный буваe поручуваный черезъ всѣ выдѣлы медичнй, яко єдино радикальне лѣчниче средство противъ СУХОТЪ ЛЕГКИХЪ; вадто лѣчитъ недокровность, безсонность, роздражения нервовй, вынидѣнье силъ, кашель, хрыпку, очищуе кровь и ôтживляе цѣлый организмъ.

Зô взглядôвъ гигіенычныхъ ôтъ давныхъ лѣтъ звѣстна тая мѣсцевôсть яко прибѣжище передъ хоробами епидемичными.

Въ мѣстѣ есть постоянный театръ аматорскій, читальня, музика, добра реставрація, биляръ, лодки, екипажѣ, зимнй купелѣ въ Сянѣ и т. д., надто дешевй и выгôдний мешканя приватий и **6 лѣкарôвъ ординуючихъ.**

Головный складъ кумысу знаходится въ аптицѣ ВП. Рома въ Ярославѣ.

Сезонъ отвореный **до 15 вересня.** Часъ лѣченя есть 6 тыжднѣвъ. (7—12)

Брошурки, цѣникъ и всякй поясненя высылаются на жаданье gratis. Поручаеся ласкаво замовлювати експедицію кумысу и мешканя.

М. Лойовскій,
властитель закладу лѣчничого кумыс ральнымъ въ Ярославѣ.

Выдавець и редакторъ Антôнъ Горбачевскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 66. Львôвъ, Вторникъ 14 (26) червня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ	12 зр.	на цѣлый рôкъ	12 рубл.
на пôвъ року	6 зр.	на пôвъ року	6 рубл.
на чвертъ року	3 зр.	на чвертъ року	3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:		съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ	16 зр.	на цѣлый рôкъ	10 рубл.
на пôвъ року	8 зр.	на пôвъ року	8 рубл.
на чвертъ року	4 зр.	на четвертъ року	4 рубл.
на самъ додатокъ:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ	зр. 5·—	на цѣлый рôкъ	5 рубл.
на пôвъ року	зр. 2·50	на пôвъ року	2 р. 50 к.
на чвертъ року	зр. 1·25		

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чвертъ року	3·75 зр.

съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 19 зр.	на цѣлый рôкъ 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ **Просимо ПТ. предплатникôвъ, котрй залягаютъ съ предплатою, о выръвнанье рестанцій.**

Ôтозва „Рускои Рады“
до рускоτο народа.

Борба о выборы до сойму прошумѣла у насъ, оставивши, якъ той вихоръ, збитый двома зъ противного боку на себе напираючими вѣтрами, свои некористнй слѣды по мѣстахъ, мѣсточкахъ и селахъ, — у Русинôвъ а навѣть у Полякôвъ. Борба горяча, борба майже о житье и смерть, межи двома вправдѣ братными, але задля несовѣстного поведеня провôдникôвъ сильнѣйшого супротивъ слабшого, якъ огонь и вода противъ себе поставлеными народами — при нынѣшныхъ обстоятельствахъ не могла инакше скôнчитися!

Мы — побѣдженй! Тримиліоновому рускому народови, коренному населеню всхôднои Галичины, „замкнули“ присвоившй собѣ выключно власть — уста на цѣлыхъ 6 лѣтъ! Девять послôвъ — на три миліоны народа, — що за иронія! Они не успѣютъ за-для малого числа нѣ интерпеляціи внести, нѣ уменшити тягарѣ свого народа, облегчити ему гôрку єго долю, а противно, звôнкій ихъ голосъ, якъ голосъ чистого металю, — бо голосъ непобѣдимои правды, – буде заглушеный и высмѣяный якъ стоновый голосъ брутальною силою до землѣ безпощадно придушеного героя.

Гдежь причины такого пораженя? — Єсть ихъ доволѣ въ насъ самыхъ, якъ и немале число по-за нами. Чи руска интелигенція, духовна и свѣтска, сповнила всюда свôй довгъ, якъ въ комитетахъ окружныхъ такъ и при правыборахъ и выборахъ, — о тôмъ вже знаємъ. Кто хоче уважатись вѣрнымъ сыномъ Руси, — а до того свято-обовязаный въ першôй линіи кождый членъ рускои интелигенціи, яко выплеканый и вынесеный на своє становище слезами и кровавымъ потомъ матери-Руси, — той повиненъ якъ неустрашимый борець, вставлятися за єи право не лишь тогды, коли то може ему принести яку користь, но и тогды, колибъ єго чекали непріятности, а навѣть мавъ потерпѣти матеріяльно. Тымъ заслуживбы ôнъ собѣ навѣть у самыхъ ворогôвъ честь. Противножь извергами народа и чоловѣчества знаменуются несповняючй обовязкôвъ вѣрныхъ сынôвъ свого народа. Такихъ извергôвъ, на жаль, дуже много выказали мѣжь нашою интелигенцією послѣднй выборы! Имена ихъ покрытй нынѣ поругою передъ цѣлымъ народомъ и образованымъ свѣтомъ, а совѣсть не дасть имъ супокою и до гробовои дошки.

Вы, давшй звестися зъ правои дороги, змыйте хочь въ части зъ себе ту пляму и вашою рôвнодушностею або навѣть враждою въ народныхъ дѣлахъ не давайте бôльше соблазни необразованому селянинови и пôдростаючимъ вашимъ сынамъ, будучимъ поборникамъ рускои справы, и вашимъ дочкамъ, будучимъ плекательницямъ рускаго духа, бо, якъ знаєте, горе — тутъ и тамъ, — соблазнившому одного зъ меншихъ! Противникъ, котрому вы немалу здѣлали прислугу, може величає васъ ще и нынѣ, але лицемѣрно, для ока або для дальшихъ своихъ цѣлей, но въ дусѣ смѣеся зъ вашого поведеня, а прійде пора, коли васъ, якъ вытиснену цитрину, кине на общу поругу. — Розумѣєсь, що рôвнодушнôсть, ôтступництво а навѣть запроданье въ якôмъ-будь видѣ зъ стороны нашои интелигенціи не въ однôмъ случаю вплынуло рѣшучо на необразованого селянина и сталось причиною взросту числа Юдôвъ-искаріотôвъ, продавшихъ голосы при правыборахъ и выборахъ. За нихъ отвѣчальнй тй лиця рускои интелигенціи, пôдъ котрыхъ безпосереднымъ вплывомъ они стоятъ, отже въ першôй линіи ихъ ôтцѣ духовнй! — — Но досыть сихъ сумныхъ картинъ! Пріймѣтъ сю терпку правду, бо довше мовчати годѣ. Зъ нашои стороны було все по змозѣ здѣлано. Мы зложили центральный комитетъ, сполучили **всѣхъ** львôвскихъ рускихъ патріотôвъ въ одно огнище и такъ дали для цѣлого краю примѣръ самоотверженя. Той комитетъ занимався дѣлами выборôвъ ревно, а длячого они такъ сумно выпали, — выказали мы высше.

И дѣйстно, головна се и рѣшучо головна причина нашихъ неудачь. Где бо **вся** руска интелигенція занялась горячо и щиро выборами выборцѣвъ и послôвъ, тамъ майже всюды повна побѣда по нашôй сторонѣ. Нѣчого не помогли тамъ нѣ пôдкупства, нѣ вплывы, нѣ грозьбы, а кôлькохъ зрадникôвъ не вспѣло выдерти намъ побѣды! Доказомъ того 9, а радше 7 выборчихъ округôвъ, въ котрыхъ выбрано заступникôвъ руского народа, мимо всякихъ незаконныхъ, а навѣть чоловѣче достоиньство понижаючихъ агитацій и средствъ. Не можна сказати, щобъ и въ прочихъ округахъ, въ котрыхъ нашй кандидаты перепали, руска интелигенція въ значнôмъ числѣ не сповнила свого патріотичного довгу, але тамъ було або бôльше Юдôвъ-продателѣвъ, або дѣялись такй незаконности, що здаєсь, щобы и всѣ Русины якъ одинъ мужь були стояли за рускимъ посломъ, то таки бувбы выйшовъ кандидатъ противнои партіи. Укажемъ лишь на выборы въ Станиславовѣ, Рогатынѣ, Жидачевѣ и Долинѣ, Турцѣ и Золочевѣ, Пôдгайцяхъ и въ Сокали. Кôлькожь бôльше голосôвъ получивъ противникъ? Отъ числа: въ Станиславовѣ 11, въ Рогатынѣ 2, въ Жидачевѣ 9, въ Золочевѣ 10, въ Долинѣ получивъ нашъ кандидатъ 80, а противникъ-староста 107, въ Пôдгайцяхъ 54, а намѣстникъ Галичины 87, и т. д. Почислѣмъ ще, кôлько мѣжь голосами на противникôвъ було не рускихъ, а зъ рускихъ, якй они були, — то покажутъ зновъ числа, чи зъ довѣрія руского народа до нашихъ противникôвъ перейшли ихъ кандидаты и чи дѣйстно chłopek z ufnością szukał swego reprezentanta w dworze i c. k. starostwie!

Нема отже причины нашимъ противникамъ тѣшитися зъ тои и такои ще незначнои числовои побѣды, нема причины и намъ отчаяти, бо моральна побѣда по нашôй сторонѣ, а дасть Богъ, дôждемося и повнои побѣды, бо правда непремѣнно побѣдитъ ложь, бо народъ нашъ и мы въ своєй хатѣ.

Однакъ не безъ труду, самоотверженя и жертволюбія доходится до бажанои цѣли. Трудъ коло пôднесеня народа зъ моральнои и матеріяльнои нужды най буде нашимъ знаменемъ на будуще. Нашй противники най послуютъ, а мы идѣмъ въ народъ, будѣмъ въ нѣмъ пôзнанье єго достоиньства, просвѣчаймо єго популярными лекціями, выданями и газетами. Теплымъ и щирымъ словомъ толкуймо ему все и всюда, у кого лишь бье руске серце, наше положенье, а при здѣланыхъ вже до теперь початкахъ приведемъ єго въ короткôмъ часѣ до бажанои цѣли: пôднесемъ єго самопôзнанье и просвѣту, пôднесемъ єго самого зъ матеріяльнои и моральнои нужды. Суть у насъ до того многй способнй люде, а то дѣло не противзаконне, а найзаконнѣйше. Многй люде доси не брали живои участи въ народныхъ дѣлахъ, хочь въ серци сочувствували и сочувствуютъ тому святому дѣлу и єго дотеперѣшнымъ поборникамъ-героямъ. Треба ихъ лишь ôтшукати, загрѣти до активного спôвдѣланя, припукати, а незабавомъ станутъ легіоны неустрашимыхъ борцѣвъ за наше святе народне дѣло.

Мы не намѣряемъ и не маємъ навѣть на умѣ нѣякого противзаконного дѣла, а противно. найзаконнѣйше: **просвѣту народа**, — отже и пôзнанье законôвъ, приведенье єго до пôзнаня чоловѣчого достоиньства и пôднесенье єго зъ моральнои и матеріяльнои нужды. — Очевидно, то може не подобатись тымъ нашимъ противникамъ, котрымъ на руку зовсѣмъ противный станъ нашого народа, якъ той, до котрого мы стремимо; но оно ще тымъ не противзаконне, а може лишь по крайнымъ понятямъ загорѣлыхъ нашихъ противникôвъ-шовинистôвъ бути опозиціею супротивъ тыхъ непрошеныхъ опѣкунôвъ и мнимыхъ просвѣтителѣвъ нашого народа; але не забуваймо, що опозиція не лихе средство. Въ крайнôмъ положеню необходимй — и крайнй, рѣшучй средства. Єслижь гуманитарный трудъ коло пôднесеня нашого народа має вже уважатись опозиціею противъ ворожои намъ клики, то памятаймо такожь, що кожда опозиція повинна бути крѣпка и розумна. Въ крѣпкôй и розумнôй опозиціи родится и проявляєся найбôльшій патріотизмъ, щезає малодушіє и демаскуєсь зрадникôвъ; она пріятна а навѣть и на руку всякому розумному правительству, хочь часово може бути непріятною и не на руку системѣ, котра сегодня существує, а завтра мине, системѣ, опираючôйся не на интересахъ народôвъ, а на интересахъ партій. Опозиція не наноситъ прото пôднимаючимъ єи личнои шкоды, а єсли кто въ опозиціи и потерпѣвъ щось лично, то певно тôлько для того, що єго опозиція була нерѣшуча, слаба, а съ такою нѣкто не числится.

Щобы высше вытычену цѣль нашои политики на будуще тымъ легше достигнути и разъ вже зôйти на єдину въ теперѣшныхъ ôтносинахъ спасительну дорогу, рѣшила „Руска Рада“ вôзвати Васъ, Братя, до щирого а усердного труду на тôй дорозѣ. Чого сотки

Организація
суспôльнои працѣ Русинôвъ.

(*Присвячено другому вѣчу народному.*)

(Дальше.)

Другою важною задачею, за яку вже теперь повинно якъ найпильнѣйше взятись Госп.-промысл. товариство, — се закладанье спôлокъ щадничихъ и задатковыхъ. Бувъ часъ, коли нашй патріоты взялися ревно до засновуваня громадскихъ касъ пожичковыхъ. Певно, що гадка та похвальна, але має и свою некористну сторону. Передовсѣмъ каса громадска стоитъ пôдъ управою зверхности громадскои и доглядомъ рады повѣтовои, а єсли нагадаємо собѣ, якихъ то у насъ звычайно настановляютъ вôйтôвъ, якй у насъ рады повѣтовй, то побачимо, що така институція єсть зависима ôтъ властей нашôй народности часто непріязныхъ, а фондôвъ зложеныхъ рускимъ потомъ уживаєсь неразъ на ворожй намъ цѣли (особливо по мѣстахъ и мѣсточкахъ). Касы пожичковй громадскй не могли розповсюднитись и всюда принятись, бо на то треба довгого часу, щобъ громада прійшла до свѣдомости, що она має справдѣ хосенъ зъ такои касы.

О много практичнѣйше булобъ закладати повысше згаданй спôлки щадничо-задатковй, опертй на удѣлахъ членôвъ такои спôлки. Така спôлка має передовсѣмъ забезпечену независимôсть ôтъ всякихъ властей и свобôдне орудованье своимъ майномъ. Члены маютъ бôльшій интересъ належати до такои спôлки, бо всебôдй маютъ зыскъ зъ удѣлôвъ и вкладокъ щадничихъ, убогй маютъ случайнôсть дешевого кредиту, а при тôмъ мусятъ заразомъ и щадити складаючи дрôбонькими ратами удѣлы. Такй спôлки, розсѣянй по иншихъ краяхъ цивилизованыхъ, принялибся и у насъ и розширилибся дуже скоро, а допомоглибъ выдобутись селянамъ та мѣщанамъ зъ лихвы жидôвскои и банковои, моглибъ допомочи до меліораціи малыхъ господарствъ та подвигненя дрôбного промыслу. Але щобы такй спôлки могли у насъ скоро повстати и розвинутись, повинно Госп.-промысл. товариство постаратись о уложенье ôтповѣдного статута, выданье формулярôвъ и уложенье якъ найпростѣйшого дѣловодства та инструкціи о тôмъ, якъ закладати и вести таку спôлку щадничо-задаткову. Охоты бо у насъ до закладаня такихъ спôлокъ не ôракне, але не всюда знайдутся тямучй люде, щобы съ тымъ дали собѣ раду и завели такій ладъ въ дѣловодствѣ, щобъ зъ того справдѣ бувъ хосенъ. Звѣстный нашъ патріоть о. Данило Танячкевичъ завѣвъ у себе спôлку того рода „Закомарска Правда“, а теперь выдавъ книжочку: „Якъ заводити Правды на ладъ Закомарскои Правды?“ съ статутомъ и инструкцівю. Въ тôй хвилѣ, коли се пишемо, не могли мы ще дôстати въ руки сеи книжочки, щобъ въ нѣй розглянутись, о скôлько она ôтповѣдає потребамъ, а тымъ повиннобы занятись Госп.-промысл. товариство. Тутъ лишь замѣтимо, що булобъ найпрактичнѣйше, щобы всѣ друки и формулярѣ були однаковй и въ организаціи такихъ спôлокъ одностайнôсть, а дѣловодство таке просте и легке, щобъ звычайный письменный чоловѣкъ мôгъ съ тою рахунковостею скоро обзнакомитися. Такй спôлки щадничо-задатковй моглибъ основуватися при кружкахъ и филіяхъ Госп.-промысл. товариства, и при читальняхъ селяньскихъ та мѣщаньскихъ. Цѣла сѣтка кружкôвъ рôльничо-промысловыхъ, спôлокъ щадничо-задатковыхъ, крамôвъ и лавокъ купецкихъ, складôвъ матеріялôвъ ремѣсничихъ и т. и., розкинена по краю пôсля добре обдуманого пляну, переведена съ доброю организацівю, моглабъ двигнути наше селяньство зъ економичнои нужды на степень добробыту и независимости. Задача не легка, але гôдна невсыпучого труду!

Обговорюючи задачу и дѣяльнôсть литературно-просвѣтныхъ товариствъ „Просвѣты“ и „тов. им. Качковского“, мы перейшли ôттакъ до товариствъ економичныхъ и тымъ способомъ мовьбы ôтступили ôтъ властивого предмету. Однакъ мы навмысне звернули до економичнои стороны нашои суспôльнои працѣ, щобы показати, що наша литературно-просвѣтна праця тогды доперва буде раціональна, тогды здобуде собѣ несхитну пôдвалину и здоровый грунтъ, коли поручь съ нею будемо дбати о економичне подвигненье нашого народа, — а задачу сю маютъ сповнити нашй економичнй товариства.

Теперь вертаємъ назадъ до обговореня нашихъ рускихъ товариствъ литературно-просвѣтныхъ, а передовсѣмъ товариства им. Шевченка основаного во Львовѣ съ кôнцемъ року 1873 заходомъ и жертвами 33 Русинôвъ львôвскихъ и въ провинціи, именножь значнѣйшою жертвою Русинôвъ зъ Украины. Товариство поставило своєю задачею выдавати и спомагати книжки и часописи литературно-науковй, скликувати зборы ученыхъ и литератôвъ та устроювати ôтчиты, вечерницѣ литературнй и т. и., а до переведеня сеи задачѣ має служити власна друкарня. Дѣйстнымъ членомъ може бути кождый Русинъ, що зложитъ 100 зр. одноразовои вкладки (або въ 10 рôчныхъ ратахъ), за що дôстане безплатно выданя товариства (вынявши часописи). Справами товариства займаєся выдѣлъ выбираный щорôчно; загальнй зборы ôтбуваются кождого року. Дня 23 мая (4-го червня) 1874 ôтбулись першй загальнй зборы, котрымъ предложено справозданье конституючого комитету. Зъ того справозданя выймаємо кôлька интересныхъ датъ. Дѣйстныхъ членôвъ було 33, зъ котрыхъ лишь 3 зложили повну вкладку. — Приходу до 31 мая 1874 р. було 13.712·26 зр. (мѣжь тымъ 653 зр. зъ вкладокъ членôвъ, а 9625·42 зр. зъ добровôльныхъ дарôвъ), розходу 13.478 93 зр. (мѣжь тымъ на закупно инвентаря для друкарнѣ 9.143 96 зр.) Необтяжена вартôсть майна товариства выносила тогды 9.269·07 зр. Зъ того часу не стрѣчали мы нѣгде такого справозданя про майно и дѣяльнôсть тов. им. Шевченка. Сего року на веснѣ ôтбулись вправдѣ загальнй зборы, однакъ до вѣдомости публичнои дôйшла тôлько звѣстка про выбôръ выдѣлу та принятье двохъ-трехъ новыхъ членôвъ. Звѣстно вправдѣ, що товариство пôдмагало выдавництво литературно-науковои часописи „Правда“, давало кредитъ рускимъ авторамъ и выдавцямъ, напечатало своимъ накладомъ дѣло проф. Ом. Огоновского „Studien auf dem Gebiete der ruthen. Sprache“, однакъ пôсля 9-лѣтного существованя товариства, не знаємо нѣчого, чи оно розвинулось матеріяльно, бо крôмъ высше згаданои пôдмоги постороннихъ выдавництвъ и выданя одного дѣла своимъ накладомъ та участи въ гдеякихъ народныхъ торжествахъ не находимо иншихъ слѣдôвъ єго дѣяльности. Число членôвъ певно такожь не зôбльшилось або дуже незначно.

Мы навели тутъ деякй данй зъ доступныхъ намъ жерелъ въ тôй цѣли, щобъ и тутъ съ цѣлою щиростею для успѣху народнои справы указати на потребу деякихъ змѣнъ.

патріотôвъ не вспѣли до нынѣ оконечно перевести, то вспѣютъ тысячѣ, бо починъ вже здѣлали першій, послѣднымъ же остаєсь лишь дальше дѣло вести и усовершити. До того конечно трѣба постаратись въ першôй линіи о якъ найбôльше число членôвъ для нашихъ, въ тôмъ ôтношеню первостепенныхъ товариствъ: для „Рускои Рады“, „Просвѣты“ и „им. Качковского“, и повести дѣло такъ, *щобы кождый членъ тыхъ товариствъ бувъ взôрцемъ доброго и неустрашимого рускаго патріота.* Одного и другого не вспѣютъ выдѣлы сихъ товариствъ здѣлати самі безъ горячого спôвдѣланя зъ Вашои стороны и для того ôтзываєсь „Руска Рада“ теперь до Васъ, Братя: не ôтказуйте намъ въ сѣмъ такъ важнôмъ дѣлѣ Вашои щирои помочи. Кождый зъ Васъ, у кого руске серце, для кого народне дѣло святымъ, най навѣть хвильки не наумуєсь и чимъ скорше зголоситъ своє приступленье въ наведенй товариства и побуджуе и принукуе другихъ, менше рѣшительныхъ до того. Тримиліонный нашъ народъ не бувъ до нынѣ въ силѣ доставити симъ жизненнымъ нашимъ товариствамъ высше двохъ тысячей дѣйстныхъ членôвъ! То бôльше вже, якъ легкодушіе! Такій маленькій народъ якъ Словенцѣ, умѣвъ доставити свому популярно-литературному товариству св. Могорта зверхъ 10 тыс. членôвъ и хорошо выйшовъ на тôмъ, а мы малибы остати по заду? Нѣ, Братя! Русинъ, хочь пôзно взявся до жнива, но таки не лишь догонивъ прочихъ, выпередившихъ єго женцѣвъ, а и перегнавъ ихъ. Тожь до дѣла, однакъ щиро и съ постоянностею! Мы не залишимо нѣчого, щобы Вамъ въ тôмъ прійти въ помôчь, а коли зросте число нашихъ членôвъ, зôзвемъ Васъ всѣхъ, здамо Вамъ справу зъ нашои дѣяльности, порадимось, що и якъ на будуще чинити, и при Божôй и добрыхъ людей помочи добьємось до нашои цѣли!

Ôтъ нынѣ затымъ най стане нашимъ народнымъ закономъ, що: „*всякій Русинъ, у кого есть яке-таке майно або становище, у кого бье руске серце и кому дорогій рускій народъ, а вже таки безъ вынятку всякій священикъ, урядникъ и учитель — повиненъ бути членомъ передовсѣмъ товариствъ: „Рускои Рады“, „Просвѣты“ и „им. Мих. Качковского“ во Львовѣ.*

Братя! „Руска Рада“, поставлена Вами и своимъ статутомъ на сторожи святыхъ правъ рускаго народа и тѣшившася доси все Вашимъ повнымъ довѣріемъ, надѣєсь, числитъ и жадае ôтъ Васъ въ интересѣ рускаго народа, щобы Вы всѣ, безъ рôжницѣ мнѣній въ нашихъ поменшихъ домашныхъ дѣлахъ, всѣ якъ одинъ мужъ — бо ворогъ не спитъ — не дали довго ждати на переведенье того народного закона!

Ôтъ Выдѣлу „Рускои Рады“.

Во Львовѣ, дня 1 (13) липня 1883.

Справоздання зъ выборôвъ до Сойму.

Выбôръ въ Турцѣ. (*Конецъ.*) Передъ розпочатьемъ выбору посла выступае п. староста въ сали межи выборцями и ôткликуючись тамъ на уставу выборчу выбирае трехъ членôвъ до комисіи, розумѣєсь всѣхъ приклонникôвъ жидôвско-польского табору, — а п. почтарь Брысь, стоячи таки коло старосты, читае зъ картки дальшихъ чотырохъ и пропонуе взяти ихъ до комисіи — розумѣєсь, такихъ, якъ и тамтй три. О. Яворскій, выборець зъ Лôмнои, заявляе, що треба намъ выборцямъ узнати право способу выбору тыхъ чотырехъ членôвъ комисіи и пропонуе дальше, щобы не ôтъ разу всѣхъ чотырехъ выбирати. Но дарма. Повставъ великій галасъ и крики: „Precz z Moskalami! komisya już wybrana!“ О. Чайковскій рефлектуе п. старосту и проситъ єго, щобы зробивъ порядокъ и щобы зарядивъ або формальне голосованье надъ выборомъ кождого поодинокого зъ тыхъ чотырехъ членôвъ комисіи, котрыхъ выборцѣ выбираютъ, або бодай щобы выборцѣ противныхъ мнѣній ставали по однôй и другôй сторонѣ салѣ. И тое представленье нѣчо не помогло; п. староста заявивъ, що комисія вже выбрана, и кличе тыхъ, що самъ выбравъ и тыхъ, що п. Брысь выголосивъ, всѣхъ сѣмь до тои другои маленькои комнатки. Тамъ уконституовалася комисія при неслыханôмъ галасѣ, выбравши собѣ предсѣдателемъ п. Батыцкого, пров. директора школы въ Турцѣ. До тои комнатки, где славетна комисія сидѣла, не мôгъ нѣкто зъ смертельныхъ вступити; на дверехъ ставъ славно-звѣстный п. Вонсовичь, а цѣлый вхôдъ до тои комнатки загачено якими найменше 30 жидами такъ, що если кто бувъ закликаный до голосованя, то предсѣдатель комисіи имя прочитавъ, Вонсовичь стоячи въ дверехъ голосно тое имя и прôзвище повторивъ, а жидки пускали выборця зъ штуханцями або безъ нихъ — пôсля того, якъ видѣли, на кого кто голосуе. Що тамъ при тôй комисіи дѣялось, якъ кто голосувавъ, кто за кого стававъ, якъ имя и прôзвище вымовлявъ и що комисарѣ писали, — того нѣкто знати не може. Комисія выбрана неправно, бо властиво кромѣ п. старосты и п. Брыся нѣкто при тôмъ выборѣ удѣлу не бравъ, не голосовано пôсля жаднои формальности, не выбирано и черезъ аклямацію, — протое комисія выборча була неправна и некомпетентна до переведеня выбору. То одно. А друге, выдаєся намъ цѣлкомъ неправнымъ и дивогляднымъ, щобы комисія выборча могла урядувати въ такôмъ мѣсци, где для выборцѣвъ приступъ або цѣлкомъ неможливый, або зобороненый. Выбôръ посла есть актомъ парляментарнымъ, — а при кождôмъ дѣйствѣ парляментарнôмъ не можутъ бути выключенй ôтъ прятомности тѣ, котрй творятъ тѣло парляментарне. Тѣло цѣлковите при актѣ парляментарнôмъ въ сѣмъ случаю творили всѣ правно-притомнй выборцѣ, комисія черезъ тыхъ выборцѣвъ выбрана мала содѣйствувати выборцямъ зъ стороны формальнои, а ц. к. комисарь правительственный мавъ тôлько удержувати порядокъ и перестерѣгати, щобы зъ формальныхъ взглядôвъ все по можности було заховане. Наколи того разу въ Турцѣ комисія выборча, — припустѣмъ хотяйбы и правно була выбрана, що не есть, — въ такôмъ мѣсци дѣйствувала, с. е. переводила выбôръ, где нѣкто зъ выборцѣвъ, кромѣ Вонсовича и кôлькохъ близше поставленыхъ жидôвъ, участи мати не мôгъ, — то длятого мôгъ той выбôръ бути переведеный неправно, безъ контролѣ тыхъ, котрй мали право посла выбирати. Що ту сказане маѣ свою правну пôдставу, тое дасться дедуковати зъ рôжнородного становиска. Н. пр. теперь въ Турцѣ засѣдала нѣбы-комисія одного политичного крою, а ц. к. комисарь правительственный дувъ въ ихъ трубу, — отже тая комисія могла неодно таке допустити умысно або и неумысно, що́ може уневажнити поодинокій голосъ, и єслибы тое було въ протестѣ пôднесене, то може мати неразъ вплывъ на неважнôсть цѣлого выбору. Но если комисія выборча переводитъ выборы въ той способѣ, що прочй выборцѣ нѣчогôсенько знати не можутъ, — то не можутъ внести и протесту задля несправедливого переведеня выбору черезъ саму комисію, бо не знати противъ чого властиво протестувати, хотяйбы щось комисія и найнесправедливѣйшого поповнила.

Се твердженье найяснѣйше покажесь яко справедливе на однôмъ приключеню, котре сталося власне при нѣбы выборѣ посла въ Турцѣ. Комисія неправно выбрана, засѣвши въ комнатцѣ для нѣкого неприступнôй, якъ сказано, уконституовалась и выбрала собѣ на предсѣдателя п. Батыцкого, а тое вѣдомо намъ зъ того, що п. Батыцкій державъ славну бесѣду инавгураційну передъ выборомъ и густо-часто выбѣгавъ зъ комнатки до салѣ, где выборцѣ стояли, и завзывавъ до порядку особливо того, кто штуханця-бокса дôставъ ôтъ жидôвъ, бо той зъ болю кричавъ и черезъ тое мавъ робити гармидеръ. Такожь и той отримавъ Ordnungsruf, кто давъ голосъ на Антоневича, бо такому жиды ногу пôдставили, а ôнъ упавши — залаявъ. Мы могли такожь домышлятись и узналисьмо тое, що списъ выборцѣвъ не бувъ списаный анѣ альфабетично пôсля назвъ выборцѣвъ, анѣ пôсля назвъ селъ, тôлько пôсля узнання жидôвско польского комитету, котрый знавъ, кто буде голосувати на п. Łozińskiego, — отже тыхъ якось нѣбы наперед кликали. Но, але то менше вже. Якъ кто голосувавъ, того не було чути и нѣкто зъ насъ того не знае, хиба самъ о собѣ. Одно лишь голосованье п. старосты було всѣмъ вѣдоме, бо коли п. староста, фунгуючи яко ц. к. комисарь правительственный и будучи заразомъ выборцемъ, давъ свôй голосъ на п. Łozińskiego, то Вонсовичь, стоячій въ дверехъ, кôлька разôвъ крикнувъ зъ цѣлого горла: „Pan Starosta dał głos na p. Łozińskiego! Памятайте, щобысьте всѣ съ панôмъ старостою держали.“ Тіи выбрыки Вонсовича подобалися дуже ц. к. секретареви староства и ц. к. инспекторови податковому и тіи паны оба въ нѣчѣмъ не хотѣли зôстати позаду Вонсовича. Чи тымъ панамъ було тое все до лица, — то инша рѣчь.

По пôвторагодиннôмъ голосованю, коли вже жидôвско-польска клика узнала, що по ей сторонѣ бôльше число голосôвъ, пôслали заразъ до уряду телеграфичного депешу, щобы во Львовѣ п. Łoziński uznał o swoim tryumfie. Жидова тогды почала троха усуватись, Вонсовичь такожь уступивъ, и вже лекше було приближитися до дверей, ведучихъ до комнатки, увидѣти славетну комисію и придивитись ей окопечному дѣлу. Кôлькохъ священикôвъ стало близше, а на передѣ о. Яворскій зъ Лôмнои. Предсѣдатель комисіи п. Батыцкій кличе: „Jacenty Ilnicki z Jawory“. Надходитъ дѣйстно Яцько Ильницкій зъ Яворы, кланяєсь низько комисіи и подае карту легитимаційну п. предсѣдателеви. П. предсѣдатель: „Na kogo głosujecie?“ Ильницкій: „На кого люде“. Предсѣдатель: „Ta to trzeba wyraźnie powiedzieć imię i nazwisko“. Ильницкій нѣчого не каже, тôлько обзыраєся на всѣ боки, а жидъ, стоячій позаду него, каже голосно: „Łoziński“. П. предсѣдатель Батыцкій: „No, proszę pisać Łoziński Władysław.“ Наколи свѣтла комисія и ц. к. комисарь правительственный не робятъ жаднои уваги, а дотычнй письмоводцѣ завзято пишутъ, ôтзываєся о. Яворскій такъ: „Свѣтла комисіе! Намъ не дозволено було анѣ видѣти, анѣ чути, якъ котрый выборець ту голосувавъ. Смѣю спытатись, чи такъ всѣ селяне голосували, якъ сей честный Ильницкій?“ Всѣ голосы комисіонуючихъ закричали: „A cóż takiego!“ О. Яв. каже: „Ба, та бо сей честный господарь Ильницкій не голосувавъ еще на нѣкого, ôнъ еще жадного имени не выголосивъ, а тое имя Łoziński, котре п. предсѣдатель комисіи казавъ писати, якобы сей газда мавъ вымовити, вымовивъ сей жидъ.“ На тое заявленье розсердилась цѣла комисія и крикнула: „E, co tu ksiądz gadasz, to nieprawda“. О. Яв. каже: „Но то прошу спытати самого ч. Ильницкого.“ Тогды п. предсѣдатель пытае: „A co prawda, że wy głosowali na Łozińskiego?“ Ч. Ильницкій ôтповѣдае: „Нѣ, я на нѣкого не голосувавъ, — то хиба той жидъ якесь имя вповѣвъ.“ На таке dictum вся комисія троха почервонѣла и всѣ кажутъ: „A, to pomyłka“, — а о. Яв. каже: „Здаєсь, та pomyłka повторилася ту днесь не разъ и не два, а не було кому свѣтлу комисію на тіи pomyłk-и увагу звернути; не треба було свѣтлôй комисіи до тои цюпки запиратись, а въ притомности всѣхъ выборцѣвъ выбôръ перепроваджувати.“ Отже то сей наглядный выпадокъ дае найлучшій доказъ на новысше твердженье, що комисія повинна въ притомности всѣхъ выборцѣвъ выбôръ переводити. До протоколу не хотѣла свѣтла комисія при кôнци жадныхъ увагъ выборцѣвъ принимати; всѣ заявили: „wolny protest“. Протестъ буде внесеный и много въ тôмъ протестѣ пôднесено, о чѣмъ ту не споминаемъ, хиба тогды не залишимъ донести, якъ на тое часъ прійде. О финансовôй операціи при выборахъ далобыся много певного сказати, але о тôмъ такожь пôзнѣйше. Досыть сказати на теперь, що бôльше скандалôвъ при выборахъ певне не дѣялось нѣгде, якъ теперь при выборѣ п. Łozińskiego. Якій будутъ зъ того жнива, увидимо.

При закôнченю опису сеи скандаличнои драмы выборчои насуваєся намъ на мысль мѣжь иншими еще одна гадка. Сумно дуже выглядае, если пôдъ плащикомъ патріотизму можна залишати обывателямъ краю свои найсвятѣйшй обовязки, замѣсть для загального добра працювати, хотяйбы вже за той тяженькій крейцарь, котрый бѣдный народъ титуломъ податку муситъ складати. Маємъ ту на гадцѣ многихъ учителѣвъ школъ народныхъ въ Турцѣ и въ турчаньскôмъ повѣтѣ. Въ загалѣ есть ихъ ту мало, но и зъ тыхъ, вынявши кôлькохъ, всѣ прочй убравшися въ плащикъ патріотизму польского въ школѣ мало роблятъ, а за тое коло скла дуже чисто ходятъ. Правда, дуже сумно, але нема где правды дѣти.

Вже при иншихъ товариствахъ констатували мы, що головною причиною слабои ихъ дѣяльности есть перетяженье выдѣловыхъ, котрй займаются справами товариства. Єще разъ повтаряємъ, що и тутъ та сама есть хиба, що выдѣловыми тов. им. Шевченка суть майже тй самі люде, що засѣдаютъ въ выдѣлахъ „Просвѣты“ и „Рускои Бесѣды“. Отже еще разъ кличемо: новыхъ, свѣжихъ силъ намъ треба! Але въ ôтки ихъ взяти, коли цѣле товариство числитъ може 40 членôвъ, мѣжь тыми майже половину замѣсцевыхъ. Найважнѣйшою перепоною, що товариство такъ мало здобуло собѣ членôвъ, есть неперечно высока вкладка 100 зр. Не потребуємо розводитись надъ тымъ, що Русины — народъ бѣдный, отже годѣ богато найти такихъ, котрйбъ могли зложити мимо найгорячѣйшого патріотизму 100 зр. Дрôбными датками здвигнули Русины „Дôмъ Народный“, въ такихъ жертвъ повстали и удержуются нашй бурсы и иншй товариства та институціи, отже и тутъ повинній мы мати на оцѣ ту практику. Лучше булобъ, колибъ тов. им. Шевченка мало 300 членôвъ съ вкладкою 30 зр., якъ 100 членôвъ съ вкладкою 100 зр. Чимъ бôльше членôвъ маѣ товариство, тымъ бôльше не лишь взмагаєсь матеріяльно, але и здобуваѣ бôльшій вплывъ моральный. Булобъ отже практичнѣйше подѣлити членôвъ на такй категоріи, якъ въ тов. „Просвѣта“, а найвысшу вкладку основателя установити на 30 зр., вкладки дѣйстныхъ членôвъ на 3 зр. рôчно. Поручаємъ се зрѣлôй розвазѣ выдѣлу и радимо при найблизшôй нагодѣ перевести змѣну §. 12 статутôвъ. Тымъ способомъ отворитъ товариство приступъ новымъ силамъ молодыхъ незасобôныхъ Русинôвъ и усуне важну перепону дѣяльности.

Наконецъ важною такожь есть обставиною, щобы въ розвою дѣяльности тов. им. Шевченка зважано на ôтповѣдный подѣлъ працѣ. Мы вже повысше вказували на потребу переведеня реформы въ нашихъ товариствахъ въ тôмъ направленю и предложили проектъ зреформованя Гал.-рускои Матицѣ, придѣливши ѣй працѣ и выданя научнй, а задержали для „Просвѣты“ и „тов. им. Качковского“ працю и выдавництва популярно-просвѣтнй. Статутъ тов. им. Шевченка вправдѣ придѣляе ему словесну працю для потребъ рускои интелигенціи, однакъ мы бажалибъ ще докладнѣйше означити сю задачу. Колибъ справдѣ повелось у насъ перевести таку реорганизацію товариствъ литературныхъ пôдъ взглядомъ подѣлу працѣ, а Гал.-руска Матиця переняла на себе роботу научну, то тов. им. Шевченка повиннобъ плекати красну литературу, для котрои розвою Шевченко положивъ безсмертнй заслуги. Тутъ розкрываєся пôсля нашои думки зарôвно вдячне пôдъ взглядомъ суспôльнымъ поле до дѣланя, якъ хосенне пôдъ взглядомъ матеріяльнымъ. Выдаванье творôвъ поетичныхъ, добрыхъ оригинальныхъ повѣстей и взôрцевыхъ перекладôвъ найзнаменитшихъ творôвъ красноі литературы европейскои, выдаванье мѣсячника, котрый мавбы на цѣли пôддержувати литературну звязь съ Русинами украиньскими, преміи и запомоги для рускихъ писателѣвъ — се булабъ задача, за яку повинно взятись всѣми силами тов им. Шевченка. Передовсѣмъ отже належалобъ дальше вести выдаванье „Правды“, яко письма чисто литературно-научного съ выключеньемъ политики.

Въ Коломыѣ основалось минувшого року „Перше руске литературно-драматичне товариство“, котре поставило собѣ задачу, давати аматорскй представленя драматичнй, дбати о розвôй и збогаченье литературы драматичноі рускои и въ тôй цѣли выдавати и преміювати оригинальнй и перекладанй творы драматичнй. Не звѣстно намъ, якими средствами орудуе се нове товариство, та чи Коломыя здобудеся на стôлько силъ, щобъ успѣшно могли трудитись на тôмъ необробленôмъ поли. Зъ засады єсьмо вправдѣ противниками централизаціи и тому похвалялисьмо, що товариство господарско-промыслове выбрало собѣ осередкомъ Станиславôвъ. Тожь и сему товариству литературно-драматичному бажаємо якъ найкрасшого розцвѣту; замѣтимо однакожь, що подôбну задачу сповняе „Руска Бесѣда“ во Львовѣ, а пôдъ ей зарядомъ стоитъ рускій народный театръ пп. Биберовича и Гриневецкого. Задача та не тôлько важна, але и дуже трудна и тому потребуе такожь скупленя и организаціи силъ и певноі системы въ роботѣ. Не можемо тутъ выступити съ певнымъ проектомъ, бо не знаємо фактичного стану тов. литературно-драматичного, а звертаємо лишь на тôмъ мѣсци бачнôсть родимцѣвъ, чи и тутъ не далибся осягнути красшй успѣхи ôтповѣдною организаціею и звязею обохъ згаданыхъ товариствъ. (Д. б.)

Олегъ.

Сконфисковано.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Соймы краєвй) низшо-австрійскій и шлескій вже покôнчили свои обрады. Дня 20 л. червня рôвночасно съ закрытьемъ сойму низшо австрійского, ôткрыто сесію сойму буковиньского, а 24 заинавгуровано соймъ Дальматіи. Нынѣ має зôбратись соймъ краиньскій. Крôмъ тыхъ радятъ ще соймъ стирійскій, сальцбургскій и тирольскій. Въ першôй половинѣ серпня збереся соймъ Гориціи и Истріи, а на початку липня соймъ ческій. (На другу половину серпня и першу половину вересня припадаютъ сесіи всѣхъ прочихъ соймôвъ краевыхъ, межи тыми такожь и сойму галицкого.)

(Въ соймѣ зальцбурскôмъ) внесли недавно консерватисты проектъ реформы выборчои до сойму краєвого, котрый однакожь зôставъ ôткиненый, не позыскавши бôльшости двохъ третинъ. Предложенье, внесене на сегорôчнôй сесіи, було вже разъ предметомъ нарадъ, именно въ минувшôмъ роцѣ, и було такожь ôткинене. Тенденцією проєкту було: змѣнити постановы закона выборчого для бôльшои посѣлости въ тôмъ дусѣ, щобы въ загальнôй сумѣ податкôвъ — 100 зр., котра управняє до выконуваня права выбору въ куріи бôльшои посѣлости, податокъ грунтовый выносивъ що найменше 80 зр. а. в. Дальше жадало предложенье розширеня права выборчого на т. зв. „Fünfgulden-Männer“, т. є. оплачуючихъ безпосередного податку 5 зр. а. в. рôчно, и щобы краєвй додатки до податкôвъ вчислялися до сумы податкôвъ рѣшаючои о правѣ выбору. — Сторонництво либеральне выступило противъ предложеня, мотивуючи опозицію тымъ, що проектъ не дотыкає институцій либеральныхъ, але має на цѣли скрѣпленье елементу консервативного. — Бесѣдникъ партіи либеральнои збиваючи предложенье клерикалôвъ, не обмежився на самôй негативной критицѣ, але покликався на позитивне предложенье свого сторонництва, котре було противуставлене проектови консерватистôвъ на торôчнôй сесіи и заявивъ, що либералы и теперь его удержуютъ. Предложенье либералôвъ мало на цѣли побôльшенье числа послôвъ съ 25 на 27; жадало, щобы въ куріи бôльшои посѣлости мали право выбору найвысше оподаткованій, котрй податкôвъ разомъ съ додатками платятъ рôчно 200 зр.; домагалося знесеня институціи выборцѣвъ и заведеня безпосередныхъ выборôвъ въ сельскихъ громадахъ. Въ виду заостреня ôтношень межи обома сторонництвами нема на теперь надѣѣ на переведенье реформы, котра тôлько черезъ взаимнй уступки моглабъ бути порѣшена.

(Соймъ стирійскій) удѣливъ выдѣлови краєвому вотумъ довѣрія за высланье до рады державнои петиціи противъ новелѣ шкôльнои.

(Законъ о будовѣ желѣзницѣ Стрый-Бескидъ) вже узыскавъ цѣсарску санкцію. На кошта технічныхъ цраць и выробленя планôвъ вызначена сума 100.000 зр., котра має бути ужита въ р. 1883, взглядно 1884. — Право удержаня руху на згаданôй линіи застережене выключно державѣ.

(Конверзія угорскои золотои ренты.) Мы вже мали случайнôсть вказати на заходы угорского правительства, щобы въ господарцѣ державнôй довести до рôвноваги межи приходами и розходами. Програма ощадности выразилась въ нарадахъ министрôвъ, котрй въ виду сумного положеня финансôвъ рѣшилися навѣть найпотрѣбнѣйшй выдатки обмежити до minimum. Найбôльшимъ однакожь и найбôльше утяжливымъ тягаромъ есть довгъ затягненый черезъ емисію облигацій *золотои ренты*, котрый, абсорбуючи щорôчно значнй сумы на оплату самыхъ процентôвъ, не дозволяє правительству перевести съ успѣхомъ задуманыхъ реформъ финансовыхъ. Правительство угорске звернуло отже свою увагу на золоту ренту и завязало съ домами банкирскими переговоры, щобы высоку стопу процентову угорскои ренты золотои перемѣнити на низшу. — Пôсля донесень зъ Пешту мали банкиры, именно груна Ротшильдôвъ, згодитися на конверзію, котра якъ запевняютъ въ кругахъ стоячихъ близько министерства финансôвъ, має бути въ найблизшôмъ часѣ переведена. — Капиталы грошевй, котрыми всѣ предприемства за границею суть насычень, стаются що-разъ дешевшими, а тое обстоятельство вліяє не тôлько на обниженье стопы процентовои ôтъ капиталôвъ, котрыми корыстуются приватнй промысловцѣ и фабриканты, але уможливляє такожь державѣ — котра дає рôвне безпеченьство — черпати зъ дешевшого жерела кредиту. Найважнѣйшимъ моментомъ, котрый рѣшає о способности кредитовôй державы, есть положенье политичне и ôтношеня єи до другихъ державъ. Теперѣшна ситуація политична дає поруку, що миръ европейскій на довшій часъ не буде заколоченый, зъ другои жь стороны есть и загальне економичне положенье Угорщины, котре можнôсть выповненя зъобовязань державы гарантує, користне. Згаданй обстоятельства успособили капиталистôвъ въ користь операцій финансовыхъ въ цѣли конверзіи угорскои золотои ренты. Одинокій моментъ, що вплыває на онôзненье операцій, есть станъ торгу грошевого въ Франціи, котра має головно достарчати грошей для конверзіи давнѣйшои пожички. Зъ однои стороны лишила торôчна криза болючй наслѣдки, зъ другои жь стороны не могло такожь переведенье проектôвъ Фрейсине лишитись безъ вплыву на становище капиталистôвъ французскихъ. На кождый однакожь случай рѣшилася заангажована група капиталистôвъ въ першôй способнôй хвили приступити до укôнченя операцій. Речинця, колибъ справа конверзіи мала остаточно бути полагоджена, теперь не можна ще означити, а такъ само незвѣстнй ще близшй условія дальшого веденя зачатыхъ операцій, хочь въ кругахъ интересованыхъ есть велике до неи довѣріе.

(Реорганизація ляндверы) поступає, якъ доноситъ „Politik“, напередъ. Передовсѣмъ перенесенй будутъ штабы и кадры баталіонôвъ до стацій доповняючихъ дотычныхъ полкôвъ инфантеріи. До гдеякихъ стацій перенесенй будутъ по два кадры ляндверы и два штабы баталіонôвъ. Команду трехъ до четирехъ баталіонôвъ буде мавъ найстаршій по ранзѣ комендантъ баталіону. Съ початкомъ слѣдуючого року будутъ занменованй зъ помежи полковникôвъ ляндверы (котрй при тôй случайности получатъ степень генералôвъ) инспекторы ляндверы. Адъютантами при командахъ ляндверы не будутъ ôтъ теперь полковники, лишь молодшй майоры або старшй капитаны.

(Въ академіи рôльничôй въ Вѣдни) має бути пôсля оголошеня урядовои Wien. Ztg. ôткрытый съ початкомъ 1883/84 шкôльного року особный курсъ спеціяльный для инжинерôвъ культуры лѣсовои. Курсъ має тревати 3 роки, а плянъ науки єго буде оголошеный въ найблизшôмъ програмѣ выкладôвъ академіи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Газеты оголошуютъ текстъ адресы, врученои царевн пôдчасъ коронаціи черезъ депутацію болгарску. Адреса тая розпливаєсь въ словахъ заневненія вѣрно-пôдданчихъ чувствъ болгарского народа для наслѣдника „царя-освободителя“ и въ имнахъ похвальныхъ для „всемогучого протектора“ Болгаріи. Такихъ слôвъ, здаєсь, не довелось царевн почути навѣть ôтъ власныхъ пôдданыхъ, якими заманифестувало болгарске сторонництво державне свои симпатіи для Россіи. „Вѣра въ Бога и преданнôсть для царя Россіи — се одиный катихизмъ кождого Болгарина“—слова тй становлятъ головне содержанье адресы, въ котрôй наконець еще и то характеристичне, що царь величаеся кôлька разôвъ „царемъ Славянъ“ „царемъ всеславяньскимъ“. — Загальный обовязокъ войсковои службы має бути вповнѣ переведеный въ всѣхъ всходныхъ провинціяхъ Россіи, почавши ôтъ Кавказу. Въ Темиръ-Ганъ-Шуръ установлено особну комисію до обдуманя способôвъ мирного и успѣшного переведеня сего обовязку. — Нигилисты выдали нову проклямацію, въ котрôй заявляютъ, що мимо численныхъ стратъ и дальше вести будутъ боротьбу за народъ и волю. Подôбну проклямацію выдали и соціялисты варшавскй, сторонники т. зв. „партіи пролетарію“, въ котрôй завзываютъ своихъ товаришѣвъ до сполученися съ нигилистами россійскими для спôльнои працѣ надъ пôдкопаньемъ державного деспотизму.

Въ Варшавѣ повторились 18 с. м. зновъ розрухи студентскй. Рано тогожь дня студенты, прійшовши на выклады, застали университетъ замкненый, а коли зажадали, щобы ихъ допущено до ректора, налоснѣвъ передъ университетъ оберполицмайстеръ Батурлинъ съ ôтдѣломъ войска и завôзвавъ студентôвъ, щобы розôйшлися. Студенты не послухали росказу и въ наслѣдокъ того кинулось на нихъ войско, при чѣмъ одинъ зъ студентôвъ ударивъ официра жандармôвъ такъ сильно, що тойже упавъ зъ коня и покалѣчився на желѣзныхъ штахетехъ. Виновника арештовано. Студенты почали домагатись выданя арештованого товариша и що разъ сильнѣйше напирати на войско. Доперва по приреченю Батурлина, що справа ся прійде передъ мирового судію, успокоилися студенты и розôйшлися домôвъ.

Нѣмеччина. Комисія соймова скôнчила вже наради надъ проектомъ церковнои новелѣ, котрои референтъ опрацювавъ консерватистъ Андре. Результатъ тыхъ нарадъ выпавъ вдоволяючо для католикôвъ, позаякъ новеля признає значнй пôльги для духовеньства, межи иншими позволяє епископамъ удѣлювати тайны миропомазаня и священьства навѣть въ чужихъ діецезіяхъ. Найбôльше користнымъ для католикôвъ есть ôткиненье комисією 4-го §. новелѣ, котрый признававъ правительству право закладаня свого veto при обсаджуваню парохій. Не улягає нѣякому сомнѣнію, що новеля перейде въ тôмъ видѣ, въ якôмъ выйшла зъ рукъ комисіи, такъ якъ и партія центра освѣдчила, що буде за нею голосувати, а „Nord. Allg. Ztg.“, органъ Бисмарка, попирає новелю, съ введеньемъ котрои надѣєсь довести до супокою и вдоволеня на поли религійномъ въ Нѣмеччинѣ.

Франція. Манифестація французскихъ и італійскихъ радикалôвъ въ зимовôмъ цирку въ Парижи стоитъ все еще на порядку дневнôмъ прасы. Особливо письма радикальнй розвиваютъ поодинокй погляды высказаныхъ при тôй случайности бесѣдъ и стараются надати имъ велике и далекосягле значенье. Съ особливымъ натискомъ пôдносятъ они бесѣду вицепрезидента італійскои палаты Піянчіанёго, котрый зазначивъ, що „Францію лучитъ съ Італією звязь поступу; Італія не забуде нѣколи, якй благодатнй наслѣдки выкликала для неи велика революція француска, а хочь минувшôсть Франціи не все ôтзначувалась симпатією для Италіи, то Італіяне знаютъ добре, що вина за то не паде на французкій народъ, а тôлько на тогдѣшне правительство, котре справедливу за тое понесло кару. Нынѣ не часъ вже ворожо выступати противъ себе двомъ народамъ, маючимъ спôльного ворога въ клерикализмѣ, супротивъ котрому треба звернути спôльну акцію“. Органы консервативнй не приписуютъ партіи, ôтъ котрои выйшла тая проклямація до зближеняся двохъ народôвъ, нѣякого политичного значеня. „Jour. de Deb.“ констатує, що партія тая числитъ въ Италіи дуже мало сторонникôвъ, додає однакъ, що мимо того не належится єи легковажити, и що партія противникôвъ італійско-австрійского союза, хочь нечисленна, ôтповѣдає почутю національному Италійцѣвъ, у котрыхъ всякй дипломатичнй штуки не змогли затерти немилои згадки про пановане Австріи въ краяхъ Италіи.

Армія француска довершила свои подвиги на Мадагаскарѣ занятьемъ Томатавы. По занятю сеи многоважнои точки, предложивъ адмиралъ Піеръ Говасамъ яко ultimatum: узнанье протекторату Франціи надъ пôвнôчнымъ побережемъ, заплаченье $1^1/_2$ миліона фр. индемнизаціи и унормованье права набуваня землѣ черезъ Французôвъ. Якъ доносятъ послѣднй вѣсти, Говасы ôткинули першу точку сего ultimatum, въ наслѣдокъ чого Французы, знищивши еще кôлька становискъ оборонныхъ, оголосили станъ облоги. — Въ Парижи скôнчився процесъ анархистки Людвики Мишель, за котрои инiціятивою роботники парискй пôдчасъ безробôтя кинулись були на склепы пекарскй и забрали зъ нихъ хлѣбъ для своихъ голодныхъ родинъ. Людвику Мишель обжалувано о злочиньство рабунку и по переведенôй розправѣ, при котрôй обжалована боронилась сама, поясняючи, що не ишло ёй о рабунокъ, а тôлько о помôчь для крайною нуждою пригнетеныхъ робôтникôвъ, засуджено ей на кару 6-лѣтнои вязницѣ.

Норвегія. Судъ надъ обжаловаными министрами розпôчнеся дня 7 серпня с. р., а складъ сего суду переведено недавно по довгихъ и утяжливыхъ переспрáвахъ. При розпôзнаваню квалификацій судейскихъ кождого зъ членôвъ сего суду поставивъ членъ найвысшого суду Генгстонъ внесенье, щобы вылучити 24 членôвъ першои палаты т. зв. *лягтину*, що въ своимъ часѣ голосували за тыми постановами, котрымъ ôттакъ обжалованй министры супротивились. Внесенье Генгстона було особливо вымѣрене противъ президента лягтингу Ована, пôдписавшого манифестъ выборчій, мѣстячій въ собѣ слѣдуючй слова: „Коли власть королѣвска не хоче зречися безвзглядного veto, то мы мусимо зречися власти королѣвскои и уніи съ Швеціею“. По довшихъ переспрáвахъ ôткинено однакъ внесенье Генгстона, и передано зложену листу судіевъ обжалованымъ, котрымъ прислугуе право вылученя певного числа тыхже Министеръ Сельмеръ и его товаришѣ вылучили дѣйстно 13 членôвъ суду, котрыхъ заразъ заступлено другими. — Судъ державный складаєсь зъ 26 членôвъ, зъ котрыхъ 17 має належати до партіи радикалôвъ. Засудъ сего суду має бути публикованый, а поступованье судове буде явне и прилюдне.

Греція. Минувшого тыждня прибула до Атенъ депутація Грекôвъ зъ Варны съ жалобою на гнетъ, якого дôзнаютъ пôдданй Греціи ôтъ правительства болгарского. Особливо жалувалась депутація на надъужитя, якихъ допускаются урядники — Россіяне, остаючй въ службѣ болгарского правительства. Правительство грецке обѣцяло запобѣгчи кривдамъ своихъ пôдданыхъ въ Болгаріи, а кабинетъ атеньскій має зробити тую справу предметомъ циркуляря до поодинокихъ державъ.

Сербія. Въ Чайхарѣ розпочався 19 с. м. процесъ противъ участникôвъ розрухôвъ гамзиградскихъ. На лавѣ обжалованыхъ сидитъ 60 селянъ, котрй заперечуютъ имъ утовану имъ участь въ розрухахъ и пôдносятъ однодушно несправедливе и провокуюче поступованье органôвъ власти державнои. Межи обжаловаными головну увагу звертає на себе священикъ Ивковичь, бувшій посолъ, членъ сторонництва радикального. Власти уважаютъ его головнымъ интелектуальнымъ виновникомъ спхъ розрухôвъ.

Ромунія. Лондоньскій кореспондентъ N. fr. Presse заперечуе, мовьбы правительство ромуньске старалося наклонити Бисмарка до интервенціи на рѣчь претенсіи Румунии въ справѣ дунайскôй. Тымчасомъ свѣжй вѣсти зъ Румунія кидаютъ на справу тую инше трохи свѣтло, и доказуютъ, що Румунія не такъ легко зречеся своихъ претенсій въ справѣ дунайскôй, а що бôльше, що носится она съ далекосяглыми аспираціями политичными. Стверджуе се напередъ вѣсть о предпринятыхъ въ Ромуніи фортификаціяхъ, котрй ведутся пôдъ надзоромъ и управою бельгійского генерала Бріяльмонта, одержавшого за вставленьемъ посла румуньского призволенье на тое ôтъ правительства бельгійского. По переведеню робôтъ надграничныхъ має Бріяльмонтъ приступити до фортификаціи самого Букарешту. Правительство румуньске призначило на ой роботы 15 миліонôвъ; сума тая однакъ напевно не буде еще достаточною. Другій еще цѣкавѣйшій а до характеристики политичного настрою Румуніи не маловажный фактъ подае „Roum. Indep.“ Минувшого тыждня обходили Румуны торжество ôткрытя памятника короля Стефана Великого въ Яссахъ. Пôдчасъ сего торжества державъ сенаторъ Градистеану бесѣду до румуньского короля, въ котрôй величаючи теперѣшне ôтродженье Румуніи, сказавъ: „Въ коронѣ Вашôй бракуютъ еще три бисеры, а бисерами тыми суть Буковина, Банатъ и Семигородъ“. Бесѣду тую принято съ великимъ одушевленьемъ, а король устиснувъ руку краснорѣчивого сенатора..

Иверія. Справы политичнй довели до роздѣлу и непорозумѣнь межи духовеньствомъ въ Испаніи. Именно высше духовеньство стоитъ за своими привилеями и длятого вздержуе весь клиръ ôтъ мѣшаняся въ справы политичнй. Тымчасомъ духовеньство низше держитъ сторону карлистôвъ, а свѣжимъ доказомъ сего есть манифестація, выправлена питомцями семинаріи духовнои въ Тарагонѣ съ заявленьемъ симпатіи для карлистôвъ. Наслѣдкомъ сеи манифестаціи було розвязанье духовнои семинаріи въ Тарагонѣ.

НОВИНКИ.

— **На вѣче!** За кôлька днѣвъ вже, въ Пятницю 17 (29) с. м., ôтбудеся въ „Народнôмъ Домѣ“ во Львовѣ Народне вѣче. Взываємъ Вш. Родимцѣвъ всѣхъ станôвъ, щобы якъ найчисленнѣйше явились на тôй всенародній радѣ. Чимъ численнѣйше буде вѣче, тымъ бôльшу вагу будутъ мати его ухвалы въ очехъ нашихъ противникôвъ и правительства. Кто лишь може, нехай спѣшитъ — на вѣче!

— **Комитетъ вѣчевый** завѣдомляє всѣхъ селянъ и мѣщанъ, котрй намѣряютъ взяти участь въ Народнôмъ вѣчу въ пятницю дня 17 (29) с. м., що вже ôтъ полудня въ четверъ 16 (28) члены комитету будутъ ихъ ожидати въ „Народнôмъ Домѣ“ и постараются о ихъ, по можности, найдогôднѣйше умѣщенье.

— **Испытъ доспѣлости въ гимназіи въ Золочевѣ** ôтбувся въ дняхъ 14—21 с. м. пôдъ проводомъ инспектора краєвого п. Солтыкевича. Всѣхъ абитурієнтôвъ було 34 (мѣжь тыми 2 екстерністы). Зъ тыхъ зложили испытъ съ ôтзначеньемъ 3 (всѣ Русины), доспѣлыми узнано 16, позволено поправити одинъ предметъ по вакаціяхъ 7-омъ, репробовано на рôкъ 3, а на пôвъ року 5. Зъ загального числа 13 Русинôвъ зложили испытъ съ ôтзначеньемъ: 1) Тадей Левицкій, 2) Стефанъ Федѣвъ, 3) Никола Лыликъ; съ добрымъ успѣхомъ: 4) Кароль Бардынъ, 5) Михайло Вавликъ, 6) Маркилъ Діяковскій, 7) Юліянъ Луцыкъ и 8) Северинъ Метелля. Три Русины маютъ поправляти одинъ предметъ по вакаціяхъ, а двохъ репробовано на пôвъ року. (Просимъ присылати намъ справозданя зъ испыту доспѣлости зъ другихъ гимназій и шкôлъ реальныхъ съ выразнымъ зазначеньемъ кляспфикаціи студентôвъ Русинôвъ. — *Ред.*)

— **Ректоромъ львôвского всеучилища** выбраный на рôкъ шкôльный 1883/4 проф. права каноничного и посолъ до рады держ. дръ Едвардъ Риттнеръ.

— **Майже безперерывный дощъ** падавъ во Львовѣ мин. недѣлѣ — ажь до понедѣлка рано; въ понедѣлокъ зачало трохи выногоджуватись. О повѣняхъ, зливахъ и градахъ доносятъ зъ Чехъ и зъ Угорщины; — и въ Галичинѣ гдеякй рѣки такъ вôзбрали, що треба лякатися выливôвъ. Найбôльше небезпеченьство грозитъ околицямъ надъ Быстрицею и Лôмницею, а мабуть такожь надъ выжнымъ Сяномъ; такожь въ Вислоку прибуває вода. На Вислѣ и на Днѣстрѣ вода велика, але не грозитъ небезпеченьство выливу.

— **„Sejm krajowy“.** „Зъ многихъ сторôнъ довѣдуємось“, пише Gaz. Narod., „що межи выбраными послами пропагуєсь думка, щобы послы на часъ сесіи соймовои зъѣхали до Львова съ родинами... Думка ся... ôтновилабы традицію давнѣйшихъ соймôвъ польскихъ и пр.“—Мы въ попереднôмъ числѣ згадали новй поголоски о уступленю намѣстника гр. Потоцкоко; тымчасомъ „Kurjer Lwowski“ доноситъ, що мабуть не суть сй вѣсти правдивй вже для того, що головно за инiціятивою панѣ намѣстниковои приготовляются на „sezon“ sejmowy всякй проекты забавъ... О неменше цѣкавыхъ подрôбностяхъ довѣдуємось зъ вѣденьскои гумористичнои часописи „Figaro“. Пôдъ заг. „Галицкій соймъ, телеграмы недалекои будучности“ находимо тамъ слѣдуючй „телеграмы“: „Львôвъ (депеша приватна). Отворенье сойму послѣдуе дня... Польскй шляхоцкй фамиліи роблятъ приготованя на велику скалю, щобы при случаю сесіи соймовои выступити съ найбôльшою помпою и величностею. — Львôвъ (ден. прив.). На будынку соймовôмъ повѣває польска „народова“ фана. Możnowładztwo krajowe зъѣхалось вже майже въ комплетѣ. Фамиліянты вразъ съ политичными сторонниками, двораки, служба, тьма чурôвъ съ багажами розложились за мѣстомъ. Мѣсто наче въ облозѣ. Всѣ заосмотрились на случай потребы зброею и выстарчаючою амуниціею. — Львôвъ (урядово). Маршалокъ отворивъ засѣданя сойму, витаючи сходячу для Полякôвъ ясну зорю ранню; засѣданье треває дальше. — (По мѣсяци). Львôвъ. Поставлене княземъ Х. внесенье принято всѣми — безъ одного — голосами. Лишь графъ У. заложивъ *veto*. Черезъ те муситъ уважатись внесенье яко ôткинене. — Львôвъ. Князь Х. вдерся съ узброєною товпою до мѣста, щобы вымогчи бôльше пошанованье своеи волѣ. Графъ У. доглядѣвъ въ тôмъ образу своихъ славныхъ предкôвъ и выступивъ съ своимъ почотомъ противъ князя Х. Прійшло до кровавои стычки; вмѣшались до борбы всѣ другй родины. Завôзвано на помôчь дальшихъ фамиліянтôвъ зъ краю. Гр. Августъ, швагеръ кн. Х., завôзвавъ на помôчь царя Александра III-ого“. — До поданыхъ высше — для необôзнаныхъ съ нашими краєвыми ôтношенями, безпереčно, трохи... дивныхъ вѣстей, остаєсь намъ хиба додати щиросердечный окликъ: niech żyje rzecz-pospolita in partibus!...

— **Зъ Богородчаньского** пишутъ намъ: Въ 64 ч. „Дѣлѣ“ въ новинцѣ „Нова патріотична польска финансова комбинація“ сказано, що „Русины рѣшаютъ тôлько въ однôй жовкôвскôй радѣ повѣтовôй, маючи тамъ свою бôльшôсть. Съ пріятностею доносимъ, що и богородчаньска рада повѣтова есть такъ щаслива, що рѣшаютъ Русины, а то для того, бо въ радѣ есть 12 Русинôвъ, съ котрыми все солидарно держатъ и голосуютъ два

скарбовій урядники гр. Филипа и Гизелѣ Стадіонôвъ. Русинъ, о. Заклиньскій єсть заступникомъ маршалка, а оо. Пачовскій и Паукъ выдѣловыми, отже и въ выдѣлѣ бôльшôсть руска.

— **Президія ц. к. намѣстництва** заказала рескриптомъ зъ дня 18 с. м. ч. 4506 трафикамъ продажь „Kurjer-a Lwowsk-ого“, Różow-ого Domin-a“, „Strażnic-ы“ и „Sztandar-y“. О скôлько намъ звѣстно, єсть се першій такій заказъ въ Галичинѣ.

— **Нашій жандармы.** Пôдъ заг. „Пошанованье законôвъ основныхъ въ Галичинѣ“ подае Dz. pol. слѣдующу „новинку“, характеризуючу дуже яскраво, якъ-то у насъ органы публичного безпеченьства розумѣютъ и шануютъ свободу личну и свободу пробуваня (на якôмсь мѣсци), — свободы, запоручені всѣмъ горожанамъ державы основными законами. — Дръ Емиль Дуниковскій, геологъ, выбрався сими днями до Мѣльницѣ, въ цѣли геологичныхъ студій. Однакожь заразъ по приѣздѣ приходитъ жандармъ и починае ученого индагувати. Дръ Д.ôтповѣдае, кто ôнъ и по що приѣхавъ. Жандармъ зразу вдоволився симъ, однакожь потôмъ, коли дръ Д. выйшовъ за мѣсто, дôгнавъ єго и зневоливъ сейчасъ вертатись, а то щобы вылегитимуватись. Ученый сповнивъ приказъ жандарма, а повернувши до мѣста, показавъ пашпортъ. Жандармъ замѣтивъ на се, що „идентичнôсть лиця“ уважае за сконстатовану, однакожь що до студій геологичныхъ, то потрѣбно на се особного призволеня, чи тамъ offene Ordre; а позаякъ дръ Д. сего не мае, то муситъ єго ôтставити до староства въ Борщевѣ. Даремній були всѣ представленя ученого; жандармъ не давъ собѣ нѣчого говорити о личнôй свободѣ, о тôмъ, що въ Австріи властиво навѣть пашпортъ злишный... и съ великою бѣдою згодився на высланье телеграмы до борщѣвского староства. Однакожь староству або не було спѣшно съ ôтповѣдею, або може выдалось єму поступованье жандарма оправданымъ. Досыть, що ôтповѣдь не надходила, и дръ Е. Д. почавъ бувъ вже годитись съ думкою о недобровôльнôмъ проходѣ съ жандармомъ до Борщева. На щастье вызволивъ дра Дуниковского зъ рукъ жандарма дѣдичь Мѣльницѣ гр. Борковскій, котрый якъ разъ въ часъ повернувъ бувъ до дому, и котрого интервенція увѣнчалась скорымъ успѣхомъ. Описавши сей характеристичный фактъ додае ôтъ себе дръ Д. замѣтку, що власне передъ кôлькома недѣлями робивъ студія геологичнѣ въ Россіи, а всѣ тамошнѣ власти були для него упереджаючо кречнѣ и помôчнѣ; бувъ впрочемъ такожь и въ Франціи и въ Нѣмеччинѣ и въ Швайцаріи, а предсѣ ино въ Галичинѣ лучився єму такій выпадокъ. Пытаесь дальше, якѣ прецѣ требабы мати въ Галичинѣ документы, щобы нѣкто не боронивъ робити студій геологичныхъ?!... Мы додамо ôтъ себе тôлько се, що наведеный фактъ еще и симъ характеристичный, що ясно показуе, передъ кимъ то ц. к. галицкѣ жандармы маютъ бôльшій респектъ: чи передъ дромъ философіи и ученымъ, чи передъ дѣдичомъ и графомъ...

— **О Крашевскôмъ** заховуютъ всѣ лѣпше поинформованѣ нѣмецкѣ журналы доси все еще глубоке мовчанье. Найважнѣйшою вѣстею, котра ствердзуе высказану нами вже попередно думку, що справа Крашевского буде дѣйстно „въ великôмъ стилю“ — процесомъ о головну здраду (державы и краю), — єсть вѣсть, котру подае кракôвска „Реформа“, що гр. Брохоцкій, котрый удавався телеграфично до пруского министра юстиціи съ запытаньемъ, яка кавція потрѣбнабы була, щобы Крашевского пущено поки що на волю, одержавъ на се свое запытанье слѣдующу ôтповѣдь: „Увôльненье Крашевского за кавцією єсть неможливымъ (Die Entlassung K. aus Haft ist unthunlich).“ Єслибъ ходило о що небудь маловажного, то правительство певно не противилобся такъ рѣшучо выпущеню на волю за кавцією такого Крашевского. Въ виллѣ арештованого найдено мабуть множество шифрованыхъ кореспонденцій, всякѣ мапы (гдеякѣ зъ нихъ мабуть съ печатками нѣмецкого военного штабу), — а помѣжь иншими арештоваными находится такожь кôлька войсковыхъ; одинъ зъ нихъ (телеграфистъ Генчь), мавъ починити важнѣ зôзнаня. Крашевского перевезено пôдъ ескортою зъ Берлина до Дрезна. Кракôвска „Реформа“ якъ разъ звертае (въ посл. числѣ) увагу своихъ читателѣвъ на прилично захованьеся супротивъ цѣлои сеи аферы цѣлои европейскои прасы; „що бôльше“, каже, „навѣть нѣмецко-прускѣ часописи, котрѣ дуже добре знаютъ, якъ задивляесь Краш. на политичну пруску систему, накинену нынѣ цѣлôй Нѣмеччинѣ, заховуются супротивъ сеи справы съ признаня гôдною предметностею, регеструючи тôлько факты“. Ся интересна замѣтка польскои газеты найлѣпше показуе, якъ погано, неразъ безъ найменшого почутя справедливости и чести, — непредметово и неприлично — заховувалась минувшого року майже вся польска праса вже не супротивъ одного або кôлькохъ лиць, але супротивъ цѣлого загалу нашои интелигенціи, а навѣть нашого народа, пôдчасъ звѣстного рускаго процесу о головну здраду; якъ то радо розтрублено по цѣлôмъ божôмъ свѣтѣ, що — Rusini(!) stracili zaufanie u korony... Ба, еще теперь покликуются польскѣ „дѣятелѣ и мужѣ стану“ дуже радо на рускій процесъ, яко на якійсь незвычайно важный фактъ, знаменуючій якусь нову епоху въ поглядахъ мѣродайныхъ сферъ на нашь нарôдъ... Мусимо еще додати, що россійскѣ „Новости“ рѣшучо перечатъ вѣсти, будьтобы при арештованю Крашевского ôтгрывали ролю якійсь „россійскѣ денунціяціи“. И россійска печать дуже симпатично ôтносится до арештованого повѣстеписателя.

— **Тиса-Еслярска афера** — путаесь що разъ бôльше; зôзнаня свѣдкôвъ перечатъ часто одинъ другимъ, такъ що лишь малу часть свѣдкôвъ рѣшено заприсягати. Объективному переводженю процесу стоятъ на перешкодѣ дуже провокуюче становиско, яке заняли оборонцѣ увязненыхъ жидôвъ, и велике взбуренье середъ присутнои въ судовôй сали публики. Одинъ свѣдокъ ствердивъ alibi сего жида, котрый пôсля зôзнаня Морица Шарфа мавъ тримати начинье, въ котре сплывала кровь рѣзанои Естеры, — а другій свѣдокъ твердитъ, що бачивъ Естеру еще о 1-ôй год. сполудня; остаточно докладне означенье часу, теперь, по роцѣ, очевидно майже неможливе. Вѣденьскій жидовскій часописи сильно нападаютъ на предсѣдателя трибуналу, закидуючи єму недостатокъ безсторонности; за те хвалятъ собѣ дуже державного прокуратора, котрый часомъ формально бересь боронити обжалованыхъ.

— **О „Змартвыхвстанцяхъ“** ôтнайшовъ одинъ зъ прихильниковъ нашои часописи въ выходившôй до недавна польскôй часописи „Strzecha“ (зъ 1872-ого року) слѣдующѣ цѣкавѣ замѣтки, написанѣ якимсь польскимъ повстанцемъ, въ статіи п. з. „Pamiętnik włóczęgi“. Основателемъ ихъ (т. е. Змартвыхвстанцѣвъ), каже авторъ, бувъ Мицкевичь; зъ початку назывались они „Zm. polscy“. Мицкевичь думавъ въ религійнôй и патріотичнôй екзальтаціи, — котра въ нѣмъ головно змоглася по тяжкихъ невзгодинахъ постигавшихъ Польщу въ другôй четвертинѣ нашого столѣтя, и котра єго вконець пхнула въ гнетучѣ обôймы психичного збоченя, звѣстного въ польскôй литературѣ пôдъ именемъ Товіянизму, — о ôтрубнôй, хочь пôдданôй впрочемъ римскому престолови, церквѣ польскôй, — о „ôтродженю“ ôтчины въ дорозѣ религійнôй. Товариство Змартвыхвстанцѣвъ заложене було въ цѣляхъ „народовыхъ“; — можнабъ було єго назвати конспираціею религійною полученою съ политичными змаганями. Першими єго членами були повстанцѣ (зъ 1831-ого р.): капитанъ польскои артилеріи Качановскій, Кайсевичь, Єловецкій, — и знаменитый теологъ римскій Семененко. „Регула“ Змартвыхвстанцѣвъ домагаесь ôтъ членôвъ товариства передовсѣмъ — якъ се впрочемъ и въ иншихъ религ. законахъ — послушеньства и пр. Повстанцѣ польскій бажали — позаякъ не могли єи выбороти — Польщу вымолити. Однакожь на якійсь часъ, зъ незвѣстныхъ блисше причинъ, товариство Змартвыхвстанцѣвъ не могло, не умѣло або не хотѣло розвинути практичнои дѣяльности въ цѣляхъ выключно-польскихъ, — або може трималось якогось глубше обдуманого пляну. Авторъ „Pamiętnik-a“ закидуе Змартвыхвстанцямъ, що посвячувались майже зовсѣмъ службѣ для католицизму, замѣчае однакожь по-при тôмъ, що въ цѣляхъ ихъ лежитъ особливо захопити въ свои руки „oświatę krajową“. На довшій часъ выслано ихъ яко мисіонарôвъ до Болгаріи, где доволѣ католицизмови прислужились, навертаючи православныхъ, закладаючи добре веденѣ школы (ок. 1868). Тôлько „Pamiętnik“. Теперь, якъ звѣстно, „зареквировано“ Змартвыхвстанцѣвъ до одного зъ найбôльше „загроженыхъ“ частей ojczyzny; теперь маютъ они навертати вже не православныхъ Болгаръ, але такой католицкихъ Русинôвъ. Теперь не мôгбы вже згаданый авторъ нарѣкати, що Змартвыхвстанцѣ за мало увзглядняютъ narodowe cele.

— **Кіевска мѣска рада (дума).** Мы вже згадували въ однôмъ зъ попередныхъ чиселъ, що задля апатіи мѣщанъ украиньскихъ гôродôвъ та всякихъ штукъ при выборахъ, многѣ користи на самоуправѣ основаного украиньского права мѣского идутъ зовсѣмъ марно, а до городскихъ думъ втискаются непокликанѣ або злишнѣ елементы. И такъ на 72 „радныхъ“ (гласныхъ) кіевскои думы ледво 15 до 20 єсть такихъ, котрыхъ можнабы назвати кіевскими горожанами — пôсля нхъ мѣща уродженя; всѣ прочѣ — люде зайшлѣ, чужинцѣ. переселенцѣ до Кіева зъ другихъ мѣстъ. Крôмъ того треба еще и се пôднести, що зъ тыхъ 72-охъ радныхъ що найменше 22 посередно або безпосередно, задля спорôдненя або задля якои небудь „должности“, зависятъ ôтъ головы и управы гôрода, — а позаякъ на засѣданя думы не являесь (правильно) по бôльше, якъ по 30—35 радныхъ, тожь ясно, що згаданѣ 22 голосы становлятъ правильну „бôльшôсть“ въ радѣ. До сеи бôльшости прилучуются неразъ такожь радніи интересованѣ въ всякихъ ливерункахъ и пр.

— **Самосудъ надъ конокрадомъ.** Въ Шидлôвскôй волости, ковненьскои губерніи убили селяне 10 с. м. одного „знаменитого“ атамана шайки злодѣевъ-конокрадôвъ, звѣстного пôдъ именемъ Шаркуса; имя се було нострахомъ цѣлои окрестности. Многѣ селяне формально оплачувались сему смѣливому розбишацѣ, ажь вконець, не могучи собѣ съ нимъ рады дати, заманили єго на болотище, подальше ôтъ села, впакували єго въ болото и тамъ убили. Убійцѣвъ передано судови.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Завѣдательства получили оо.: 1) Вол. Павликовскій въ Синковѣ, дек. холоѣвского; 2) Іо. Назаревичь въ Путиловѣ; 3) Ант. Левицкій въ Черниховцяхъ дек. збараского; 4) Ем. Проскурницкій въ Джурковѣ, дек. жукôвского. — *Сотрудництво* получивъ о. Вол. Билиньскій въ Тысьменици.

Ôтпустки до купелѣвъ получили оо.: 1) Іоанъ Однорогъ на 6 нед.; 2) Ем. Петровичь на 2 мѣс.; 3) Ник. Бѣлевичь на 2 нед.; 4) Ант. Єзерскій на 6 нед.; 5) Пет. Дольницкій на 4 нед.; 6) Алекс. Корытко на 8 нед.; 7) Иляр. Квасницкій на 6 нед.; 8) Вас. Залозецкій на 20 днѣвъ.

Введенѣ въ душп. посады оо.: 1) Порф. Ступницкій въ завѣдательство Товмача; 2) Ром. Крыжановскій въ завѣд. Дрыщева; 3) Іо. Дудыньскій яко капелянъ Ходачкова, дек. тернопôльского.

Президія намѣстництва годится на институцію оо.: 1) Юст. Дворянина на Дубôвцѣ; 2) Ник. Яновича на Кальне.

Декретъ на заступника катихита при реальнôй школѣ во Львовѣ получивъ на часъ слабости о. Мих. Весоловского о. Лука Бобровичь (зъ холмскои еп.).

На конкурсъ розписанѣ: I. парохія Долина, презентуе мѣсто, речинець до 19 серпня с. р.; II. пар. Копачинцѣ, дек. городеньского, наданя прив.; речинець до 19 серпня с. р.; III. пар. св. Варвары и ректора семинаріи въ Вѣдни; речинець до 22 липня с. р.; IV. посада першого проповѣдника при митр. архикат. церквѣ св. Георгія; речинець до 16 серпня с. р.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Въ пропозицію принятѣ: А) на парохію Тыличь, дек. мушиньского принятѣ оо. 1) Поляньскій Софронъ, парохъ въ Чорнôмъ; 2) Дуркотъ Титъ парохъ въ Волѣ цеклиньскôй; 3) Хилякъ Володимиръ парохъ въ Бортнôмъ. Б) на парохію Регетôвъ, дек. бѣцкого; 1) Клим. Коныстяньскій, парохъ въ Лѣщинахъ; 2) Игн. Маликъ сотрудникъ въ Лѣтынѣ, дек. мокряньского, котрый получивши завѣдательство капеляніи Бѣлича гôрного зрезигнувавъ зъ него и лишився при сотрудництвѣ.

Личный додатокъ 100 зр. на дальшій 3 роки получивъ о. Іоанъ Дуркотъ, парохъ Новои веси.

Еп. консисторія вставляеся до президіи намѣстництва взглядомъ каноничного поставленя о. Волод. Лисковацкого, пароха въ Лютовискахъ, на пароха въ Кракôвци.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

(+) **„Strahlende Elektroden-Materie und der sogenannte vierte Agregat-Zustand“** — Von *Dr. I. Puluj.* Wien 1883. Verlag von Karl Gerolds Sohn. — Пôдъ новысшимъ заголовкомъ выйшла книжка нашого земляка дра Ивана Пулюя, доцента физики въ вѣденьскôмъ университетѣ. Въ нѣй зôбравъ и доповнивъ авторъ свои розправы, умѣщенѣ въ справозданяхъ цѣсарскои академіи вѣденьскои. Въ додатку помѣстивъ авторъ розправу: „Beitrag zur Erklärung des Zöllner'schen Radiometers“. Зъ одного вѣденьского дневника довѣдуемось, що фабрика физичныхъ апаратôвъ фирмы F. O. R. Goetze въ Липску пôднялася спожитковувати вынайденя дра Пулюя для електричного освѣтленя.

— **Словаря нѣмецко-руского, проф. Евг. Желехôвского,** выйшовъ выпускъ 5-тый, ôтъ 241 до 280 стор., обôймае слова ôтъ „Загромадити“ до „Зачепити“ и коштуе 50 кр.

— **На фондъ стипендійный имени Вол. Барвѣньского** прислала п-нѣ Текля Навроцка въ Станиславовѣ 5 зр. (именно ôтъ себе, п. Яцикевича, п-нѣ Яцикевичевои, п-нѣ Л. Коржиньскои, и п. Кочиркевича по 1 зр.) — разомъ **510 зр. 75 кр.**

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** вплынуло за 4 прим. „Скошеный цвѣтъ“ 3 зр. 50 кр. — разомъ **4061 зр. 78 кр.**

Для п. Паславского въ Корытникахъ прислали: Н. Н. 1 зр., Вп. Лисикевичь и о. Гудыкъ въ Трибухôвцяхъ 1·50 зр.

— **Для погорѣвшого о. Крушиньского** въ Селискахъ: Впр. К. Костецкій ôтъ священикôвъ скальского деканата 20 зр., зложеныхъ дня 12 червня на соборчику въ Лисôвцяхъ.

Конкурсъ.

Ч. 244. На поданя желаючихъ бути принятыми въ Руску Бурсу въ Тернополи въ шк. р. 1884, вызначуеся по приписѣ регулямина речинець до 29 липня (10 л. серпня) 1883, съ примѣткою, що послѣ того дня надôйшовшій поданя не будутъ принятѣ пôдъ нараду выдѣлу.

До подань належитъ додати:

1) Свѣдоцтва шкôльнѣ, а приватисты заявленье, котру клясу укôнчили;

2) свѣдоцтво убожества;

3) свѣдоцтво крещеня;

4) заявленье, кôлько можутъ родителѣ або опѣкуны доплачувати за желаючихъ бути принятыми въ Бурсу, чи грôшми, чи хлѣбомъ и въ якихъ речинцяхъ;

5) точне означенье мѣсця и послѣднои почты, куда имъ доставити вѣдомôсть о рѣшеню на ихъ поданя, а желаючѣ получити залучники назадъ, такожь 20 кр. почтовыми марками, прочѣ на карту кореспонденційну. Крôмъ того подаеся до загальнои вѣдомости:

1) що при вступѣ въ Бурсу належитъ зложити доплату за одинъ мѣсяць зъ горы ôтъ доплачуючихъ мѣсячно, за прочихъ же першу рату зъ горы;

2) поданя належитъ прислати оплаченѣ на руки п. Дра Лучаковского.

3) Опорожненѣ будутъ 4 мѣсця за доплатою 35 зр., а прочіи за доплатою 60 зр.

4) Питомцѣ при однакихъ условіяхъ маютъ першенъство.

Ôтъ Выдѣлу Рускои Бурсы.

Въ Тернополи, 11 (23) червня 1883.

Дръ В. Лучакосскій.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Иванъ Горанъ. Зъ Вашои розправы скористаемо. Даруйте, що опôзнилися, алежь справозданя зъ выборôвъ забираютъ намъ богато мѣсця.

Съ симъ числомъ розсылаеся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ 1 и 2 аркушь повѣсти „Зъ великого свѣта“.

Якъ заводити Правды на ладъ закомарскои Правды?

Розказавъ Данило Танячкевичь, духовный Закомаря. Накладомъ „Батькôвщины“. Цѣна 10 кр., а почтою 12 кр. Дôстати можна черезъ редакцію „Батькôвщины“.

Товариство „Просвѣта“

при зближаючихся испытахъ въ школахъ народныхъ, подае до вѣдомости Радъ школьныхъ, священикôвъ, катихитôвъ, учителѣвъ и родичѣвъ, що книжки зъ накладу товариства, призволенѣ Радою школьною **на преміи** для ученикôвъ, **красно оправленѣ**, можна набути *въ канцеляріи товариства, улиця скарбкôвска ч. 2.* по слѣдующôй цѣнѣ:

Перекотиполе	20 кр.
Ластôвка	22 „
Добре роби добре буде	19 „
Розказы про силы природы	22 „
Оповѣданя о житю св. Бориса и Глѣба	22 „
Повѣстки для дѣтей	27 „
Сестра	17 „
Байки	24 „
У пропасть дорога ховзка	30 „
Зоря	24 „
Молитвенникъ народный	20 „
Исторія Руси Ч. I.	27 „
Исторія Руси Ч. II.	25 „
Исторія Руси Ч. III.	30 „
Паша, душа въ господарствѣ	37 „
О користнôмъ ужитю неужитків	24 „
Де-що про здоровле	22 „
Житє св. Кирила и Методія.	24 „

Всякѣ замовленя высылаютъ ся скоро и точно.

Ôтличный ученикъ

VII клясы латиньскои въ Золочевѣ,

хотячи удатися въ горы на вакаціи, а не маючи до того фондôвъ, шукае тамже лекціи передовсѣмъ въ домѣ рускôмъ, священичôмъ, а єсли не можливо, то въ якôмъ иншôмъ. Близша вѣдомôсть у *М. Довганя, ученика VII клясы въ Золочевѣ.*

(2—3)

„МЕРТВІ ДУШЕ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рôкъ,

при участи кружка кіевскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

ОБРАЗКИ

на преміи для дѣтей

поручае

К. М. Возняк

во Львовѣ ул. Орменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому),“

сотка по **60 кр., 1 зр., 1 зр. 60 кр., 2 зр. 50 кр. и 3 зр.**

(18—?) Такожь

МОЛИТВОСЛОВЫ для дѣтей по 15 кр. ш.

„ „ бôльшій 20 кр. ш.

„ „ молодежи 30 кр. шт.

Молитвословы для молодежи

оправнѣ въ полотно съ вытискомъ „Нагорода пильности“ по 35 кр.

Молитвенники народнѣ

по 20 кр. штука.

При замовленяхъ образкôвъ высше 10 зр. ôтсылаю франко.

Съ поважаньемъ

К. М. Возняк.

Выдавець и редакторъ: Антôнъ Горбачевскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. Недзарского.

Ч. 67. Львôвъ, Четверъ 16 (28) червня 1883. Рочникъ IV.

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи наложитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.	*Для Россіи* на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр.	на пôвъ року . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр.	на чверть рок . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	съ дод. Библіотека“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.	на цѣлый рôкъ . 1ъ рубл.
на пôвъ року . . 8 зр	на пôвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр.	на четверть ро 4 рубл
на самъ додатокъ:	на самъ токъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—	на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року , зр. 2·50	на пôвъ року . 2 р. 50к.
на чверть року . зр 1·25	

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.	
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.	
на чверть року . . . . 3·75 зр.	
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр.	на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Просимо ПТ. предплатникôвъ, котрй залягаютъ съ предплатою, о вырôвнанье рестанцій.

Въ передодень Народнаго вѣча.

Задушевне бажанье и знаменита гадка покôйного Володимира Барвѣньского — скликувати всенародне вѣча — завтра вже по разъ другій осуществится у галицко-руского народа. Всѣ интелигентнй Русины столичного города Льва, почуваючи въ собѣ щиру однодушнôсть въ жизненныхъ справахъ народныхъ, повитаютъ завтра теплымъ словомъ численно прибуваючихъ на вѣче рускихъ селянъ и мѣщанъ зъ цѣлого краю. Жива надѣя на красшу будучнôсть народну наповнитъ грудь кождого участника вѣча, — съ твердою вѣрою въ успѣхъ народного дѣла розъѣдутся всѣ участники, кождый въ свою область дѣланя — и съ горячою любовію приступлятъ до неупиннои и неустрашимои щоденнои працѣ на присужденôй кождому нивѣ народного дѣла.

Завтрѣшне вѣче мае велике значенье въ нашôмъ народнôмъ житю. Оно затвердитъ новй дороги стремленъ и дѣяльности руского народа, — оно заинавгуруе нову политику руску. Упавши при послѣднихъ выборахъ до краєвого тѣла законодательного — Русины мусятъ вже наконецъ освоитися съ тымъ поглядомъ, що **не въ соймѣ** головне поле нашого дѣланя, **але поза соймомъ**. Въ соймѣ нечисленнй представителѣ руского народа маютъ лишь по лицарски боронити того, що рускій нарôдъ вже маѣ, — а тое, чого ще не маѣ, муситъ здобувати пядь за пядею въ кождôмъ закутку рускои землѣ Не на пышный будынокъ соймовый во Львовѣ, але на кожду сѣльску лѣпянку та на мѣщаньску хатину мусятъ звертатись очи кождого руского дѣятеля-патріота. Не зъ горы зôйде для насъ наше спасеніе, але зъ долу. Борба народна точится въ кождôмъ селѣ, въ кождôмъ мѣсточку, — намъ отже треба всюда тамъ мати своихъ свѣдомыхъ, хоробрыхъ и ôтважныхъ тирайлерôвъ. Пôдъ тымъ лишь знаменемъ мы побѣдимо.

Мы не революціонеры — за нами нема и передъ нами певно не буде и зерна незаконности. Въ темну хатину селянина и мѣщанина завитаємо мы съ катихизмомъ правъ цѣсарскихъ и запорученыхъ свобôдъ конституційныхъ и присвѣтимо ему каганцемъ правдивои просвѣты, щобы въ темрявѣ мôгъ собѣ самъ тй права ôтчитати и порозумѣти. Мы не кровожадники, не людоѣды — рускій нарôдъ славный на весь свѣтъ своєю завѣтною миролюбивостею. Въ сѣльскôй и мѣщаньскôй хатинѣ мы будемъ проповѣдати любовь, горячу любовь свого питомого, а пошанованье чужого. Русинови селянинови и мѣщанинови мы скажемо: „Дае честь Полякъ тобѣ — дай ты ему“. Що бôльше, мы скажемо Русинови селянинови и мѣщанинови: „Люби Поляка селянина и мѣщанина, подай ему дружню руку и въ добрѣ чи въ бѣдѣ идѣтъ разомъ!“ Мы не бунтôвники — мы все були льояльнй супротивъ пануючои Династіи: останемъ льояльными и на дальше. Права конституційнй, якй припали намъ въ участи побôчь другихъ народôвъ, а зъ котрыхъ и теперь вôльно намъ користати — вывдячили мы кровію на безчисленныхъ побоєвищахъ. Нѣкто не посмѣе закинути намъ яку небудь нельояльнôсть супротивъ Короны, а коли кто такъ чинитъ, то въ лицемѣрствѣ своѣмъ оскорбляе не стôлько насъ, скôлько саму Корону...

Се зазначити уважали мы потрѣбнымъ супротивъ злонамѣреныхъ увагъ о завтрѣшнôмъ нашôмъ вѣчу, якй мы вычитали въ польскôй журналистицѣ. Єи страшно не подобаются новй рускй оклики: „Идѣмъ въ народъ! Зачинаймо роботу зъ долу! Наша роля по за соймомъ!“ Чому для неи сй оклики такъ дуже ненавистнй, — легко змѣркувати. Мы жь, пересвѣдченй о непорочности нашого прапору и опираючись на правахъ и свободахъ конституційныхъ, ступаймо безбоязно и смѣло въ нову, тяжку путь! Завтрѣшне вѣче нехай стане початкомъ новои добы розвою и поступу цѣлого руского народа!

Ôткрыте письмо

до Єго Ексцеленціи Пана

Альфреда гр. Потоцкого,

намѣстника Галичины.

Въ протестѣ противъ выборови п. Едварда Горецкого ц. к. старосты въ Станиславовѣ, на посла до сойму краєвого, de praes. 5 л. червня 1883 внесенôмъ, — выказали протестуючй выборцѣ:

I. що тойже кандидатъ п. Едвардъ Горецкій, актъ свого власного выбору яко ц. к. староста въ власнôй особѣ провадивъ, отже неважно стававъ яко судія въ своѣй власнôй справѣ;

II. що при самôмъ актѣ выбору незаконно многихъ выборцѣвъ правовитыхъ до голосованя не допущено, а натомѣсть ôтъ неправовитыхъ голосы на тогожь пана ц. к. старосту принято, — а заразомъ покликали протестуючй выборцѣ въ тôмъ же своѣмъ протестѣ многихъ свѣдкôвъ и очевидцѣвъ на факты въ тôмъ протестѣ наведенй.

Отже зъ уваги, що въ послѣднихъ дняхъ зачало ц. к. **староство станиславôвске** въ урядовôй дорозѣ вызначати термины, на котрыхъ индагуе свѣдкôвъ въ протестѣ наведеныхъ на повысшй факты, закинений п. ц. к. старостѣ и въ тôй справѣ тогожь п. ц. к. старосты власнôй вже навѣть переслухало: Дмитра Винничука зъ Угринова, Гната Олѣйника зъ Сѣлця и Олексу Головчука зъ Суботова, — то запытуємо:

1. чи звѣстно Вашôй Ексцеленціи, що п. Едвардъ Горецкій ц. к. староста въ Станиславовѣ въ справѣ свого власного выбору урядовй (!) доходженя провадитъ?

2. чи и якй зволитъ Ваша Ексцеленція зарядити мѣры, щобы доходженье важности выбору п. ц. к. старосты Горецкого на посла, въ безсторонній руки ôтдати, такъ якъ очевидною есть рѣчею, що въ краю, где рядятъ уставы, нѣкто въ своѣй власнôй справѣ, якъ п. Горецкій ц. к. староста въ справѣ свого власного выбору, судіею бути и рѣшати не повиненъ?

Станиславôвъ дня 26 червня 1883.

Выборцѣ станиславôвскй.

Справы краєвй.

(Банкъ краєвый). Звертаємо увагу нашихъ читателѣвъ на оголошенй въ нынѣшнôмъ числѣ „Дѣла“ завѣдомленя „Банку краєвого“ (въ инсератахъ). — Якъ вже звѣстно, розпочинае згаданый Банкъ чинnôсть свою — о скôлько она дотычитъ ôтдѣлу „банкового“ — вже 2-ого л. липня 1883. Трохи пôзнѣйше розпôчнесь дѣяльнôсть ôтдѣлу ипотечного. Дотычно сего ôтдѣлу точатся еще мабуть переговоры съ правительствомъ, при чѣмъ головно ходитъ о признанье паперамъ, котрй буде Банкъ краєвый емитувати, пупилярнои безпечности (Pupilarsicherheit), т. є., щобы сй паперы, (не лишь листы заставнй, але и облигаціи комунальнй) могли бути уживанй до локованя въ нихъ всякихъ депозитôвъ, фондôвъ сиротиньск. и пр. Рядъ прихиляєсь до сего, однакожь дотычный законъ може бути выданый що-ино по пôновнôмъ ôткрытю засѣдань рады державнои, отже десь ажь въ осени. Однакожь вже само запевнюванье, що правительство радо прихилится до наведеного бажаня, може дуже користно вплынути на курсъ паперôвъ выдаваныхъ Банкомъ краєвымъ. Речинець для выдаваня листôвъ ипотечныхъ Банку краєвого постановленый мабуть на 1 сѣчня 1883. Тогды очевидно прійде такожь пора на выдаванье пожичокъ ипотечныхъ.

Справозданя зъ выборôвъ до Сойму.

Выбôръ зъ мѣста Дрогобыча. Доси предкладали мы читателямъ нашимъ тôлько справозданя зъ выборôвъ зъ куріи „меншихъ посѣдателѣвъ“, зъ округôвъ выборчихъ „громадъ“, сѣлъ, — нынѣ мѣстимо дуже интересне подрôбности о однôмъ выборѣ зъ — **мѣста**... Мы вже зазначили при обговорюваню выборôвъ зъ округôвъ выборчихъ громадъ, що майже нѣгде не обôйшлось безъ контръ-кандидатôвъ, хочь на пр. на Мазурахъ о wrogiej państwu i kościołowi agitacyi зовсѣмъ не було чути. Именно зъ того самого взгляду цѣкавый выбôръ зъ „мѣста“ Дрогобыча, и се его найважнѣйша, *на пильну увагу заслугуюча сторона.* Чей же нѣкто не припуститъ, що агитаторы выступаючй противъ Є. Ексц. п. министра Флоріяна Земяковского були плачений — рублями; нѣкто не закине, що въ „мѣстѣ“ Дрогобычи, где люднôсть жидôвска — якъ всюды въ Галичинѣ — така численна, где впрочѣмъ самои „высшои“ интелигенціи польскои (урядникôвъ, учителѣвъ, бôльшихъ предприемцѣвъ и въ загалѣ капиталистôвъ) — тьма тьменна, где есть и ц. к. староство на мѣсци, и жандармы, — що въ тôмъ мѣстѣ Дрогобычи суть причиною всего ojczyzn-ѣ заподѣяного клопоту „темнй, пôдбурювань“ chłopi, та воюючй „komunistycznymi hasłami“ popi; що бôльше, мѣсцеве духовенъство — **обохъ обрядôвъ** — стануло дуже рѣшучо якъ-разъ по сторонѣ ojczyzny, по сторонѣ загроженои Ексцеленціи. Щожь се за лихо въѣхало въ сихъ горожанъ дрогобыцкихъ, що они наразъ, нѣ сѣло нѣ пало, вмѣсто такъ якъ отъ на пр. въ Самборѣ выбрати „одноголосно“ таку заслужену и многоважну особу

Организація
суспôльнои працѣ Русинôвъ.

(*Присвячено другому вѣчу народному.*)

(Дальше.)

Найдовше выжидане, а доси ще не введене въ житье „Руске товариство педагогичне“. Потребу заснованя такого товариства щоразъ бôльше почувавъ весь загалъ. Русинôвъ, чимъ бôльше наше шкôльництво стало пôдпадати системѣ полонизаційнôй. Справу ту пôдношено и выяснено мѣжь иншими въ цѣлôй серіи статій п. з. „Гадки Подолянина“ въ І-шôмъ рочнику „Дѣла“, а небавомъ пôсля того зôбрався во Львовѣ кружокъ Русинôвъ та уложивъ статутъ рускаго товариства педагогичного, потвержденый 6-го серпня 1881 р. Дôбати про потребы руского народу на поли **выхованя публичного и домашного на основѣ матерного языка руского**, подавати членамъ пôдмогу моральну (спôльна праця въ дѣлахъ науково-дидактичныхъ) и матеріяльну (запомоги и нагороды) — ось задача сего товариства. Въ тôй цѣли маѣ товариство скликувати конференціи членôвъ въ мѣсцяхъ означеныхъ выдѣломъ центральнымъ або филіями, устроювати ôтчиты и розправы педагогичнй, науковй и загаломъ дотыкаючй шкôльництва, предкладати властямъ меморіялы и петиціи въ справахъ шкôльныхъ и выхованя и выдавати часопись педагогичну та книжки, ôтносячйся до рускаго шкôльництва. Осередкомъ товариства есть Львôвъ, по провинціи можутъ завязуватись филіи. Членомъ звычайнымъ може бути кождый, що интересуеся справою выхованя и просвѣты народнои и вплатитъ 50 кр. вступнои, а 50 кр. щорôчноі вкладки.

Потреба рускаго товариства такъ жизненна, задача его такъ многоважна, условія членьскй такъ приступнй, що нѣ хвилѣ не можна сумнѣватися, що товариство вспѣе скоро розвинутись и скупити въ собѣ якъ найбôльше число членôвъ. Ледво бо правительство потвердило статутъ, а вже зголосилось до 300 членôвъ. Вправдѣ опôсля члены не такъ громадно зголошувались, якъ спершу, однакъ вина въ тôмъ спадае на комитетъ конституючій, котрый въ два роки майже пôсля потвердженя статутôвъ не скликавъ загальныхъ зборôвъ, щобъ товариство могло уконституоватися и розвинути живу дѣяльнôсть. Назначено вправдѣ на 1-го л. лютого с. р. зборы, але ôттакъ зъ незвѣстныхъ намъ причинъ ôткликано. Въ послѣднôмъ ч. „Часописи Школьной“ находимо коротеньку вѣсть, що 29 л. червня маютъ ôтбутись зборы загальнй, однакъ иншй часописи не подаютъ о тôмъ нѣякои вѣдомости, а тамъ такожь не находимо оголошеня порядку дневного, такъ що й теперь не маємъ надѣѣ певнои, щобъ осущилось остаточне введенье въ житье такъ потрѣбного товариства.

Причины такого застою вже въ першихъ починахъ нового товариства не можемо деинде добачити, якъ въ недостачи охочихъ силъ робочихъ, безъ котрыхъ нѣяке товариство розвинутись не зможе. Належалобъ длятого якъ найборше скликати загальнй зборы и выбрати до выдѣлу не тôлько способôныхъ, але и охочихъ та трудящихъ людей, щобъ могли розвинути якъ найживѣйшу дѣяльнôсть. Родимцѣ нашй на провинціи повинній ôттакъ взятись до заснованя якъ найчисленнѣйшихъ филій, щобъ придбати товариству якъ найбôльше членôвъ и помагати центральному выдѣлови перевести трудну задачу, назначену статутомъ. Придбанье громадного числа членôвъ и фондôвъ потрѣбныхъ на педагогично-науковй выданя — се перша задача нового товариства. Не сумнѣваємося, що скоро лишь вôйде въ житье руске товариство, то сейчасъ станутъ громадно вписуватись нашй родимцѣ въ члены. Однакъ вкладка есть такъ низька, що навѣть при значнôмъ числѣ членôвъ годѣ зôбрати якійсь фондъ на выдавництва, а не маємъ меценатôвъ, котрй моглибъ ôтъ разу двигнути наше товариство. Трудѣмся отже о власныхъ силахъ, а коли сполученими силами вспѣлисьмо осягнути не одинъ важный успѣхъ, то и тутъ можемо цѣль осягнути власными, хочь дрôбными силами. Нехай не тôлько выдѣлъ центральный, але и филіи, якй завяжутся въ краю, устроютъ ôтчиты, представленя и т. и., хочьбы за дуже мѣрною оплатою, то выйде зъ того не тôлько хосенъ матеріяльный, але и моральный.

Дуже важна рѣчь, щобъ товариство педагогичне взялося за выдавництво **Библіотеки для молодежи**, бо поле се доси у насъ лежитъ облогомъ. Особливу же бачнôсть повинно товариство звернути на **выховане женьского поколѣня въ національнôмъ дусѣ**. Для молодежи мужескои позакладано у насъ численнй бурсы, основано многй стипендіи и въ загалѣ навѣть незаможнымъ отворено приступъ до высшого образованя. Для женьского же поколѣня мы здобулись ледво теперь на пансіонъ во Львовѣ. а бôльше нѣчого не зроблено. *Забуваємо о тôмъ, що якимъ духомъ будутъ перенятй рускй матери, такимъ буде дыхати будуще поколѣнье.* Отже що доси Русины занедбали, то повинно теперь вынагородити товариство педагогичне ôтчитами для женщинъ, основуваньемъ рускихъ пансіонôвъ, выдаваньемъ рускои библіотеки для молодежи съ особливымъ оглядомъ на поколѣнье женьске. Всякій початокъ трудный, однакъ и тутъ могли бъ нашй грошевитй институты „Дôмъ Народный“. „Матиця“ дати пôдмогу, „Ставропигійскій Институтъ“ и „тов. им. Шевченка“ моглибъ дати довшій кредитъ на печатанье книжочокъ, а послы нашй повинній домагатись пôдмоги въ фондôвъ краєвыхъ, котрыми такъ щедро запомагаютъ всякй выдавництва польскй. Выдѣлъ центральный повиненъ уложити програму такого выдавництва и обнародовити въ часописяхъ съ ôтзывою до рускихъ писателѣвъ, а успѣхъ певно буде добрый, тôлько неутомимо до дѣла!

До образованя нашои молодежи, тыхъ свѣтичѣвъ нашои будучности, причиняются дуже много рускй товариства академичнй, а именно: „Академичне Братство“ (давнѣйше „Дружній Лихварь“) и „Академичный Кружокъ“ во Львовѣ, „Сѣчь“ и „Буковина“ въ Вѣдни и „Союзъ“ въ Чернôвцяхъ. Товариства тй даютъ пôдмогу матеріяльну членамъ, а при тôмъ розвиваютъ они съ похвальною ревностею литературну и научну дѣяльнôсть, образуютъ нашу молодѣжь и плекаютъ въ нѣй національне почутье. Въ тôй цѣли удержуютъ тй товариства библіотеки и читальнѣ (именно дуже цѣнну библіотеку маѣ товар. „Сѣчь“ и „Академичне Братство“), устроюютъ ôтчиты и вечерницѣ литературно-музикальнй, почасти займаются литературными выданями, а для матеріяльнои пôдмоги засновуютъ фонды запомоговй. Особливо дуже вызначилось въ тôмъ взглядѣ „Академичне Братство“, котрого товаришѣ подѣлились на „кружокъ философичный„

кандидатоку, якъ п. Земялковскій, — кинулись всѣ, якъ одинъ, безъ рôжницѣ вѣроисповѣданя и народности, такъ сильно агитувати противъ Ексцеленціи?! Чижь застановились они добре надъ тымъ: чи безъ п. Земялковского моглабы порушатись справно дальше вся машина державна Австріи?.. И щó се спонукало ихъ пôдняти такій ненадѣйный бунтъ? На пр. въ Станиславовѣ ходило такожь о кандидата, котрому центральный комитетъ бувъ противный и сей кандидатъ перепшовъ; але дръ Каминьскій есть популярный въ Станиславовѣ, зъєднавъ собѣ такожь Русинôвъ, и пр. и пр. А ту въ Дрогобычи берутся наразъ якúсь обскурнú противники центр. польского комитету ставити кандидатуру якогось д-ра Леховского, и то противъ самои Ексцеленціи... Дръ Леховскій отримуе 304 голосы; противъ „выбраного“ министра Земялковского вносится протестъ... „Dziennik Pol.“ покивавъ на все се головою и замѣтивъ здивованый, що всего того не розумѣе. „Gaz. Narod.“, котра здавна терпитъ щось до министра rodaka, освѣдчилась на половину за дромъ Земялковскимъ; а може якú личнú причины нею руководили. „Czas“ згôршився. Але „родакъ“ — „выбраный“ — ну, и все благополучно скôнчене. — Гдещо поясняе надôлане намъ справозданье. Выходитъ зъ него дуже выразно, що вже мабуть небавомъ — и въ мѣстахъ и въ селахъ — по вѣкъ-вѣкôвъ мине часъ, коли то уважалось простою неможливостею змаганье опрокиненя гдеякихъ „конечныхъ“ кандидатôвъ. Вправдѣ выходитъ зъ него заразомъ, съ якими то великими перепонами при тôмъ боротись треба, але єсли не маємъ остаточно втерати надѣ въ можнôстъ легального полагодженя политичныхъ и суспôльныхъ квестій, мусимъ вѣрити, що опираючись на запорученыхъ намъ правахъ, мусимъ вконець добитись лучшои, справедлившои долѣ, божь въ противнôмъ случаю прийшлось бы намъ вконець ôткликатись на приповѣдку: голый розбою не боится. Выбôръ въ Дрогобычи показуе, що въ оборонѣ спôльныхъ, а доси систематично и безвзглядно нарушуваныхъ правъ, можутъ станути на случай потребы всѣ, христіяне и не христіяне, Русины и Поляки, — єсли лишь отворимо очи несвѣдомымъ, проломимо дорогу въ що-разъ ширшихъ кругахъ просвѣтѣ и самопôзнаню. Выбôръ сей показуе, шо мимо всѣхъ тяжкихъ ударôвъ и неудачь, сихъ кôлька лѣтъ нашого конституційного житя не пройшло безслѣдно, що незадовго и мѣста и села пôдоймутся до енергичнои самообороны, що праця наша, нашихъ попередникôвъ и наслѣдникôвъ не иде и не пропаде марно. Выбôръ дрогобыцкій — се голосне, выразне memento для гдеякихъ сферъ, а важнѣйше оно тымъ бôльше, що середъ натовпу всякихъ важныхъ и неважныхъ справъ, середъ майже оглушаючого гамору дня, неразъ здаеся, що справы чисто-національнú готовú зовсѣмъ зôпхнути зъ передъ очей нашихъ гдеякú иншú важнú справы, котрú власне моглибъ немало причинитись до поеднаня розъєднаныхъ, усмиреня роздраженыхъ, моглибъ указати намъ важнú спôльнú цѣли.

„Сегорôчна акція выборча при выборѣ посла до сойму зъ мѣста Дрогобыча, — пишутъ намъ, — показала ясно, що мѣжь тутешною працюючою верствою починае будитись самовѣжа и почутье правъ. Доказомъ сего була такожь ôтозва рукодѣльникôвъ и передмѣщанъ, котра була немовь-то початкомъ цѣлои акціи. На ôтозвѣ сей пôдписанú имена 41 особъ. Ôтозва починаесь словами, що найяснѣйшій монархъ надавъ мѣстамъ право выбору не для того, щобы мандатъ дôстався въ руки людей, котрú нѣчого спôльного съ станомъ мѣщаньскимъ не маютъ, не знаютъ его потребъ, не дотыкались его ранъ,... а убѣгались и убѣгаются о мандаты тôлько за про свôй „гонôръ“ або про личнú користи, и самú навѣть неразъ по-при тôмъ давили насъ, ремѣсникôвъ, мѣщанъ, безъ рôжницѣ вѣроисповѣданя... Станъ рѣчей грôзный! Послѣдна пора — поправити лихо... Не вѣрмо гарнымъ словамъ, — выбираймо свого. Порозумѣймося и станьмо всѣ якъ одинъ.“ Не довго по сей ôтозвѣ скликавъ бурмистръ збôръ выборцѣвъ, котрый прибравъ скоро такъ бурный характеръ, що гдеякú „поважнѣйшú“ обывателѣ поутѣкали зъ салѣ ôкномъ. Причиною замѣшаня була ся обставина, що бурмистръ хотѣвъ конче дати „выбратись“ на предсѣдателя збору, хочь бôльшôсть зôбраныхъ на се нѣякъ пристати не хотѣла. Крôмъ того пôдносились мѣжь зôбраными голосы домагаючúся выбору „передвыборчого комитету“, до чого однакожь менеры постановили нѣякъ не допустити, бо и ту булибъ переголосованú. Менеры радú були съ помочею всякихъ замовленыхъ крикунôвъ за кожду цѣну перефорсувати (на зборѣ) кандидатуру п. Земялковского, котру такожь и ц. к. староство жваво попирало. Щожь, коли збôръ не хотѣвъ навѣть слухати справозданя delegata самозванчого передвыборчого комитету (польского). Тогды-то менеры бачучи, що не иде по ихъ думцѣ, дали крикунамъ знакъ — розпочинати бôйку, а самú чимъ борше накивали пятами. На щастье, зôбранú мѣщане и ремѣсники не далися надъужити до бôйки та до ексцесôвъ. Скоро лишь менеры зникли зъ салѣ, розôйшлись поволи и всѣ другú, смѣючись и жартуючи собѣ зъ ôтваги богатыхъ менерôвъ.

Дня 27 мая ôтбувся другій збôръ выборцѣвъ, скликаный вже не богатыми менерами, але ремѣсниками и мѣщанами; на сѣмъ зборѣ не бувбы вже нѣкто на лѣкъ найшовъ нѣякого фабриканта, лихваря або ц. к. урядника. Передъ зôбраными выступивъ съ кандидатскою промовою запрошеный на кандидата, загально любленый лѣкарь дръ Леховскій. Кандидатъ заявивъ, що програмы политичнои розвивати не буде, такъ якъ соймъ фактично на политику майже нѣякого вплыву не маe (але мôгбы мати, и то дуже значный — *Ред.*). Кандидатъ есть Полякомъ, але стоитъ рѣшучо за повною рôвноправностею всѣхъ народностей и вѣръ, и думае, що люде доброи волѣ повиннúбы безъ рôжницѣ народности и вѣры лучитись, тымъ бôльше, що теперь верховодятъ елементы ретроградний и консервативнú. Прійшовъ часъ, щобы вже разъ и пролетаріи упôмнулись за свои права, котрыми доси другú покидуются и выслугуются. Пролетаріатъ жидôвскій есть неменше численный, якъ христіяньскій, а и нужда его неменша. Кандидатъ каже се яко лѣкарь на пôдставѣ свого досвѣду. Лишь темнота и недостача самовѣжи не позволяли доси прозрѣти вызискуванымъ; тожь треба просвѣты, и еще разъ просвѣты. Що до економичнои програмы, то кандидатъ думае, що держава повинна на случай потребы давати и обезпечувати працю. Доси чи то въ фабрикахъ, чи при будовѣ желѣзниць и пр. тягнутъ всѣ користи капиталисты-паны, Сапеги, Вайсы, Шварцы и т. и „Unternehmer-ы“. А роботникъ муситъ брати, що даютъ, бо хочеся ѣсти. Держава повинна спомагати фондами подôбно якъ доси рôльникôвъ (але якъ! *Ред.*), такъ и ремѣсникôвъ, давати пожички, посередничити при закладаню спôлками роботничими фабрикъ, въ котрыхъ самú роботники булибы своими панами, а не вызискуючú капиталисты. Требабы такожь знести „обшары“ двôрскú, такъ якъ черезъ те усунувбыся хочь въ части роздѣлъ людей на клясы и уможлививбыся справедливѣйшій розкладъ тягарôвъ на всѣхъ членôвъ громадъ. А именно о грошѣ при дотеперѣшнôмъ сѣмъ подѣлѣ ходило и ходитъ, якъ и въ всѣхъ иншихъ справахъ „краевыхъ“ та „державныхъ“, хочь при тôмъ все пôдсуваются нѣбы-то иншú „важнú“ причины та тратится богато гарно дôбраныхъ слôвъ. Дальше противится кандидатъ дотеперѣшному способови голосования при выборахъ; такъ на пр. въ мѣстахъ выбираютъ сотки и тысячѣ бѣдныхъ тôлько само радныхъ (або „выборцѣвъ“ по селахъ; *Ред.*), кôлько кôльканацять або кôлькадесять богачѣвъ. Всѣмъ вѣдомо, куды обертаются у насъ людскú грошѣ; тожь конечна стисла контроля господарки громадскои, повѣтовои и краевои. — Що дотычитъ шкôлъ, то передовсѣмъ повинна кожда наука шкôльна бути зовсѣмъ безплатна; держава накладае въ нашихъ часахъ такъ великú податки гроша и крови на горожанъ, що горожане маютъ неоспориме право домагатись бодай просвѣты ôтъ державы. Кандидатъ буде старатись о помноженье числа шкôлъ народныхъ и о заведенье шкôлокъ „Фреблѣвскихъ“. Вконець завôзвавъ кандидатъ держатись разомъ, тѣсно лучитись, бо лишь тогды можна думати о якôй небудь поправѣ лиха.

Яко ôтповѣдь на сю промову кандидатску появилась гнеть потôмъ ôтозва жидôвска, котра въ имени жидôвскихъ ремѣсникôвъ и мѣщанъ горячо поручила выборцямъ п. дра Леховского на посла. Ôтозва ся, интересна своимъ содержаньемъ, показуе, якъ то у насъ щирый, незапроданый кандидатъ або посолъ мôгбы за собою потягнути всѣхъ людей доброи волѣ, єслибъ вмѣсто много та незрозумѣло говорити, хотѣвъ выборцямъ сказати кôлька слôвъ правды, єслибъ зъ промовы его видко було, що знае, що выборцѣвъ болитъ. Много говорится у насъ о uobywateleniu żydów, а тымчасомъ въ дѣйстности ходитъ лишь о втягненье бôльше просвѣченыхъ, а що важнѣйше, богатыхъ жидôвъ до политичного швиндлю котерій. Obywatele собѣ потôмъ спокôйно верховодятъ, а маса бѣдныхъ христіянъ и жидôвъ (сихъ особливо по мѣстахъ) служитъ яко Kanonenfutter. Бѣдаки жиды ратуются — яко зъ роду спрытнѣйшú — дрôбными шахрайствами, лихвою и обираньемъ христіянъ, выкликуючи черезъ те супротивъ себе ненависть христіяньскои людности. Такъ то утримуеся statu quo, т. є. вѣчне вороговане за про дрôбницѣ, а „мѣродайнú“ сферы остаютъ панами ситуаціи. Часъ бувбы звернути у насъ всюды, по всѣхъ мѣстахъ и мѣсточкахъ, увагу жидôвъ на се, що вмѣсто выслугуватись польскимъ котеріямъ, дурити и дерти своихъ нещасныхъ братей-христіянъ, далеко лѣпше для нихъ самыхъ булобъ, лучитись съ гнетеными для тревалои поправы спôльнои долѣ. Початокъ сего бачимо въ Дрогобычи, а що грозитъ жидамъ въ противнôмъ случаю, сего и говорити не треба.

Коли появилась и жидôвска ôтозва, побачили менеры, що се таки не жартъ. Тажь ôтозва выразно завзывала жидôвъ „лучитись съ христіянами“, щобы переперти выбôръ дра Леховского, зазначуючи, що така „згода“ (Schulem) всюды уможливилабъ поправу „спôльнои нещаснои долѣ“... Нужь тогды, коли не можь нѣчо выпросити, — грозити и лякати; нужь цькувати христіянъ на жидôвъ. Ks. kanonik въ костелѣ, а о. ректоръ Василіянъ въ церквѣ на проповѣдяхъ (!) напоминали свои овечки, щобы або зовсѣмъ не мѣшались до выборôвъ або выбирали... такъ, якъ Богъ приказавъ... пана министра. Вконець, спроваджено еще, якъ звѣстно, войско для „поваги“ выборчого акту и для бôльшого осмѣленя бѣдныхъ выборцѣвъ передмѣщанъ та ремѣсникôвъ; войско було навѣть на корытаряхъ магистрату...

Д. 31 мая ôтбулись вольнú выборы. Ремѣсникамъ менеры грозили, що ôтберутъ имъ роботу; грожено и векслями, и арештами, и „ôтправленьемъ зъ фабрикъ; мѣшались и ц. к. урядники и оо. духовнú. Наразъ розôйшлась при выборѣ чутка, що передмѣщане повертались зъ поля и идутъ до выбору. Щожь!.. коли було.. якъ разъ запôзно, бо п. староста замкнувъ голосованье... Дръ Земялковскій „дôставъ“ 550 гол., дръ Леховскій 304. Противники выбору п. министра вносятъ протестъ“.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Програма подорожи цѣсаря до Стиріи и Крайны*) вже остатечно потверджена. Отъѣздъ наступитъ 1 лат. липня о 8 ôй годинѣ рано. — Тогожь дня стане цѣсарь въ Гратвайнъ и удасться черезъ Штифтъ Райнъ, по звидженю фабрики паперу Ляйкамъ-Іозефсталь до Грацу, где прибуде о 4 ôй годинѣ зъ полудня. Въ Грацу забавитъ цѣсарь до 9 л. липня. Зъ ôтси буде робити екскурзіи до поблизькихъ мѣстъ, выставъ фабричныхъ, стацій курацíйныхъ и т. и. До Любляны приѣде 11 липня о 5 ôй годинѣ по полудни, а ôтъѣде дня 16 о 7 год. рано.

(*Въ справѣ перенесеня зарядôвъ желѣзниць до краю*) рѣшила рада громадска мѣста Львова выслати до цѣсаря депутацію. Депутація не могла дотеперь удатися до Вѣдня, позаякъ не бувъ ще означеный день авдіенціи. Недавно завѣдомило намѣстництво президію магистрату, що цѣсарь приклонився приняти депутацію, — въ виду чого буде могла она представити дѣло передъ тронôмъ.

(*По поводу складки въ користь Тирольцывъ*) утерпѣвшихъ ôтъ повѣни, котру зôбрали мешканцѣ Питсбурга въ Пôвнôчнôй Америцѣ и доручили черезъ дипломатичного репрезентанта свого австрійскому правительству, внесено въ часѣ засѣдань низшо австрійского сойму интерпеляцію, чому австр. правительство датку Американцѣвъ не приняло. На интерпеляцію тую не дало правительство офиціяльнои ôтповѣди; „Fremdenblatt“ поясняе однакожь тую справу ось якъ: „Понеже американьскій посолъ даръ той тôлько пôдъ тымъ условіемъ давъ правительству до розпорядимости, щобы его роздѣлити межи такихъ, котрú тогды швидко помочи потребували, то знайшлося правительство въ пріятнôмъ положеню, що тогды дякуючи добродѣтельности монарха и старанямъ державы такихъ нещасливыхъ вже не було, котрú потребовалибы хвилевои помочи въ тôй степени, щобы зъ благородного датку Питбурскихъ жителѣвъ по интенціяхъ дателѣвъ и по мысли доноси американьского посла совѣстно могла користати. Австрійске правительство уважало протое ответнымъ достоинству монархіи, другимъ хвилевои помочи поза границями державы потребуючимъ не робити кривды“.

(*Министеръ рôльництва*) гр. Фалькенгайнъ, що ôтбувавъ довшу подорожь по Франціи въ цѣли студіованя тамошныхъ ôтношень и институцій господарскихъ, повернувъ вже до Вѣдня, а натомѣсть выбираеся въ дорогу до Англіи министеръ торговлѣ бар. Пино для познакомленяся съ ôтношенями роботничими.

(*Борба выборча въ Чехахъ*) теперь въ самôмъ розгарѣ. Всѣ сторонництва выжидаютъ нетерпеливо дня выборôвъ, всѣ хотѣлибы выйти побѣдоносно. Листа кандидатôвъ ческого комитету выборчого, въ котрôмъ верховодятъ Старо Чехи, не вдоволила сторонництва молодо-ческого, позаякъ поминено въ нѣй двохъ кандидатôвъ молодоческихъ, котрú були дотеперь послами. Въ виду того либеральне ческе сторонництво заремонструвало енергично и комитетъ лишивъ децизію въ кôлькохъ округахъ самымъ выборцямъ. Выборы въ куріи селъ ôтбудутся нынѣ.

(*По повобу резигнаціи посла Тонера*) переславъ ему президентъ палаты послôвъ дръ Смолька листъ, въ котрôмъ похваляе зложенье мандату, а то зô взгляду на дане слово выборцямъ; заохочуе однакожь заразомъ Тонера, щобы старався поновно о мандатъ посольскій, бо тôлько поновный выбôръ може ему дати повну сатисфакцію.

(*Моравска рада шкôльна*) зажадала ôтъ окружнои рады шкôльнои въ Бернѣ по причинѣ прошень вношеныхъ многими родичами о ôткрытье третои ческои школы въ Старôмъ Бернѣ (Altbrünn), щобы предложила спеціяльне справозданье. Зъ тои причины шовинисты нѣмецко либеральнú дуже затревоженú и добачаютъ нелегальнôсть вже навѣть въ тôмъ, що рада шкôльна надъ питаньемъ ôткрытя школы ческои зачала застановлятися.

(*Маршалкомъ краевымъ*) въ Краинѣ заименованый гр. Густавъ Турнъ, а его заступникомъ бурмистръ зъ Любляны Петро Гразелли. Крѣсло маршалка въ Дальматіи получивъ Войновичъ, а заступникомъ маршалка именованый Каподичъ. — Першимъ дѣломъ новыхъ соймôвъ буде верификація выборôвъ, а централисты нѣмецкú вже теперь не можутъ укрыти обавы, що результатъ выборôвъ зъ бôльшои посѣлости въ Краинѣ буде „скорегованый“ въ ихъ некористь.

(*Противъ проф. Масена*) пôднято на университетѣ вѣденьскôмъ, якъ то мы вже въ однôмъ зъ попередныхъ чиселъ нашои часописи донесли — по поводу становища, занятого нимъ супротивъ ческои школы на Фаворитенъ и децентрализаціи желѣзниць, завзяту агитацію. Не окôнчилось на студентскихъ демонстраціяхъ; противъ его поглядôвъ заманифестувалися самú професоры университету. Звычайнú професоры свѣтскихъ факультетôвъ вручили ректорови адресу, въ ко-

---

и „кружокъ правничій“ и тамъ трудятся для обопôльного образованя ôтчитами, рефератами и иншими працями науковыми. Товариство се выдало своимъ накладомъ „Руску Антологію“, а теперь веде дальше выдавництво „Рускои Библіотеки“ розпочатои бл. п. Онишкевичемъ, а „Академичный Кружокъ“ выдавъ повѣсти Єронима Анонима. Вѣденьскú товариства „Сѣчь“ и „Буковина“ маютъ тую именно заслугу, що не даютъ пропадати и нидѣти рускôй молодежи на далекôй чужинѣ, а скупляючи ви въ своемъ осередку пôддержуютъ и крѣплятъ въ нѣй народного духа, оберегаючи ви передъ вынародовленьемъ. „Сѣчь“ ôтчитами и розправами науковыми своихъ товаришевъ чимало причиняеся до ихъ образованя. Подôбне призначенье, якъ тú товариства у Вѣдни, маe „Союзъ“ въ Чернôвцяхъ, де молодѣжь руска такожь наражена на вынародовленье въ нѣмецко-ромуньскôй столицѣ.

Велику заслугу зъєднали бы собѣ нашú молодú товариства, наколибъ ихъ члены пôдчасъ ферій святочныхъ и жнивныхъ займались етнографичною працею. Матеріялы етнографичнú выданú давнѣйше Кіевскимъ ôтдѣломъ Географичного Общества моглибъ послужити взôрцемъ такои етнографичнои роботы, до якои конечно треба братися съ певнымъ пôдготовленьемъ и добре обдуманымъ пляномъ. Не сумнѣваемось, що ще передъ выѣздомъ на жнивнú феріи уложатъ собѣ нашú братчики плянъ такого вакаційного труду и вернутъ осенею съ богатыми скарбами до своихъ кружкôвъ.

Съ признаньемъ також пôднести мусимо, що нашú академичнú товариства плекаютъ съ великимъ замилованьемъ спѣвъ хоральный, а именно здобули собѣ вже ширшу славу хоръ „Академичного Братства“ и „Союза“. Всякій муситъ признати, якъ важнымъ средствомъ есть спѣвъ до розбудженя національного почутя. Добачивъ се своимъ быстрымъ поглядомъ пок. Юліянъ Лавровскій и заходився дуже пильно коло того, щобъ основати музичне товариство руске „Торбанъ“. Гадка порушена покôйникомъ и доси не вôйшла въ житье, хочь на поли артистичнôмъ ще найбôльше силъ выдали Русины въ музицѣ. Поки отже возьмеся кто за переведенье сеи высокои гадки, нехай нашú молодú товариства сповняютъ хочь въ части пôсля силъ своихъ тую важну задачу освѣдомленя масъ народныхъ съ пôдмогою спѣву. Дуже велику прислугу народнôй справѣ зробилибъ нашú братчики, єслибъ щорôчно устроювали не тôлько литературно музикальнú вечерницѣ во Львовѣ, але пôднялися проѣздокъ въ такôй цѣли по провинціи. Не сумнѣваемось, що въ кождôмъ мѣстѣ рускои Галичины найшлисьбы люде охочú, котрú пôшлибъ имъ на руку и помогли устроювати такú проѣздки. Проѣздки нѣмецкихъ або ческихъ товариствъ и кружкôвъ спѣвацкихъ та ихъ національнú успѣхи можутъ послужити взôрцемъ и заохотою для рускихъ товариствъ академичныхъ. Звѣстно також, що по многихъ селахъ и мѣсточкахъ нарôдъ прійшовъ до почутя красы и позаводивъ спѣвъ хоральный, а великú заслуги на тôмъ поли положивъ п. Гавр. Горецкій. Нехай же и нашú братчики, вправнú въ науцѣ спѣву, идутъ за проводомъ п. Горецкого (звертаемось съ тоюжь просьбою и до ЧЧ. теологôвъ), та выѣхавши на феріи выучуютъ нашихъ селянъ и мѣщанъ хорального спѣву и организуютъ спѣвацкú товариства. Буде то також важный причинокъ до освѣдомленя народныхъ масъ, а тымъ промостимо дорогу нашôй суспôльнôй працѣ, допомożemo лекше осягнути цѣль морального подвигненя и національного ôтродженя рускаго народа. (*Дальше буде.*)

Олегъ.

трôй узнаютъ вправдѣ „формальне право кождочасного ректора выконувати право вирильного голосу на пôставѣ личного погляду, и то навѣть въ суперечности съ переконаньемъ всѣхъ прочихъ членôвъ корпорації“, — заявили однакожь, що политичныхъ и національныхъ гадокъ, высказаныхъ проф. Масеномъ въ низшо-австрійскôмъ соймѣ, зовсѣмъ не подѣляютъ. Зъ помежи 74 звычайныхъ професорôвъ пôдписало адресу 63. На адресу професорôвъ ôтповѣвъ Масенъ листомъ, въ котрôмъ заявляє, що ôтъ него жадаютъ похваленя поступованя, котре пôсля его переcвѣдченя не було достойне похвалы и узнаня мѣры правительства нелегальною, котра въ его очехъ була законною. „Переcвѣдченя политичнй высказанй въ моёй бесѣдѣ — говоритъ мѣжь иншимъ проф. Масенъ — мавъ я вже въ роцѣ 1851, коли я знайшовъ въ Австрiи нову ôтчину. Они становлятъ часть мого существованя. Я стою и паду съ ними.“

(*Колонизація Босніи и Герцеговины.*) По поводу численныхъ запытань, вношеныхъ до правительства окупованыхъ краёвъ въ справѣ условій колонизації, завѣдомлено черезъ намѣстництво всѣ староства Долитавіи, що бажаючй переселитися до Босніи и Герцеговины, можутъ засягнути близшихъ информацій у дотычныхъ урядôвъ повѣтовыхъ въ самыхъ окупованыхъ краяхъ, котрй дôстали рôвночасно препорученье, щобы на всѣ запытаня якъ найскорше давали ответы. — Въ найблизшôмъ часѣ має правительство занятись розмѣщеньемъ ческихъ и гановерскихъ колонистôвъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Новоименованый генералъ-губернаторъ Варшавы Гурко, не обôйме еще заразъ, якъ доноситъ „Новое Время“, новои посады, а має передъ тымъ взяти участь въ нарадахъ ôтдѣльнои анкеты, скликанои пôдъ проводомъ гр. Толстоя для рѣшеня гдеякихъ справъ, ôтносячихся до поступованя правительства въ Царствѣ Польскôмъ. — „Новости“ доносятъ, що комисія, покликана до зреформованя организаціи громадъ и повѣтôвъ, покôнчила вже пôдъ проводомъ секретаря стану Каханова свои працѣ. Пôсля выготовленого проекту має громада складатись не лише зъ самыхъ селянъ, а зъ всѣхъ рôльникôвъ, на певнôй територіи замешкалыхъ, безъ взгляду на станъ. Повѣтъ дѣлитись має на округи т. зв. станы и громады (волости) яко институціи стисло полиційнй. На чолѣ округа стояти має комисарь полиційный, на чолѣ громады правительствомъ именованый голова; першій має дбати о „безпеченьство полиційне“, другій о „добробытъ полиційный“. Старосты сельскй будутъ пôдвластными головѣ, а комисарѣ полиційнй урядувати будутъ при помочи т. зв. сотникôвъ. — Интересный проектъ подаютъ „Моск. Вѣд.“, заадресованый до Англіи. Органъ Каткова предкладає Англіи стислый союзъ съ Россією для подѣлу Турціи, котрому, пôсля слôвъ его, не стоитъ теперь вже нѣчо на перешкодѣ. Давнѣйше, коли ключемъ до Азіи бувъ все еще тôлько одинъ Царгородъ, могла Англія зъ страху о интересы Индіи спиняти приступъ Россіи до Дарданелѣвъ, нынѣ однакъ ключемъ до Азіи єсть Суецъ и Египетъ, почиваючій зовсѣмъ въ рукахъ Англіи. Подѣловн Турціи не стоитъ отже нѣчо на перешкодѣ, и на тôй пôдставѣ панславистичный журналистъ предкладає Англіи повысшій проєктъ.

Франція. Дня 22 с. м. святкувала Франція торжество отвореня недавно заснованого въ Версалю музея въ память великои революціи. Цѣлый Парижъ разомъ съ представителями найвысшихъ властей, войска и товариствъ вылягъ до Версалю, где обходжено тое торжество съ незвычайнымъ перепыхомъ. Пôдчасъ обходу промовляли: сенаторъ Генри-Мартенъ, подаючи исторію Версалю и змѣны, якй переходивъ ôнъ пôдчасъ великои революціи, а ôттакъ министеръ-президентъ Ферри, пôдносячи великй наслѣдки революціи и святôсть засадъ, якими руководились ей представителѣ. Бесѣдникъ закôнчивъ словами: „Революціонеры зъ р. 1789 запоручили своєю єдностею побѣду своимъ идеямъ. Пôзнѣйшй революціи не удавались головно задля незгоды межи своими провôдниками. Длятого дѣятелѣ зъ 1789 повиннй бути примѣромъ для теперѣшныхъ провôдникôвъ Франціи, котрй для добра републики понехаютъ певно всякй незгоды, пôдкопуючй лишь повагу идеи, за котрою стоятъ.“ — Палата француска выдала законъ о синдикатахъ роботничихъ. Квестію тую порушивъ Ферри такожь въ высше згаданôй бесѣдѣ въ Версалю, запевняючи, що правительство придержуючись засадъ демократичныхъ, зъумѣє безъ помочи державного соціялизму пôднести станъ робôтникôвъ, а суспôльнôсть, котра знесла право сильнѣйшого, потрафитъ узнати право слабшого. — Въ справѣ тонкиньскôй пишутъ французкй газеты успокоюючо. Посолъ хиньскій Ценгъ выѣхавъ зъ Парижа до Лондону, толкуючи передъ Ферримъ свôй ôтъѣздъ обстоятельствами родинными. Уклады межи Хинами и Францією въ справѣ Тонкину ведутся въ Шангаю межи начальнымъ полководцемъ хиньскимъ Ли-Гунгъ-Чангомъ, а французскимъ дипломатомъ Трисонъ. Жаданя обохъ сторôнъ суть слѣдуючй: Франція не признає Хинамъ протектурату надъ Анамомъ, освѣдчаючи, що буде уважати кождый зворотъ хиньскои флоты въ направленю до Анаму яко причину до вôйны съ Хинами, а кождый жовнѣръ хиньскій, подыбаный на територіи Анаму, буде розстрѣленый. Кромѣ того жадає Франція звороту коштôвъ выправы военнои, споводованои вмѣшуваньемся Хинъ въ справу анамску. Супротивъ тыхъ жаданъ Франціи освѣдчивъ Ли-Гунгъ-Чангъ, що уважає протекторатъ Франціи надъ Анамомъ нарушеньемъ правъ Хинъ, котрыхъ Хины нѣколи зречися не можутъ, хочьбы прійшлося имъ за тое пôднятись веденя вôйны, котрои они зовсѣмъ не бажаютъ. Якъ нибудь жаданя обохъ сторонъ моглибы довести дѣйстно до вôйны, дуже немилои и небезпечнои особливо для Франціи, то здаєся однакъ, що справу тую полагодитъ интересованй въ дорозѣ мирного переговору, такъ якъ супокôй для обохъ сторôнъ єсть пожаданый. — Результатъ процесу Людвики Мишель и товаришѣвъ приняла суспôльнôсть париска съ невдоволеньемъ; навѣть найбôльшй консерватисты не можутъ згодитись на такъ незвычайну строгôсть засуду, а прихильники засудженыхъ уряджуютъ демонстраціи и голоснй протесты противъ сему засудови. Для родинъ засудженыхъ оголошено въ Парижи субскрипцію.

Англія. Зъ праць парляменту англійского выймаємо двѣ важнѣйшй постановы. Одна зъ нихъ має значенье стисло юридичне, єсть се именно биль, узнаючій важнôсть всѣхъ на будуче заключатися маючихъ супружествъ повдовѣлого супруга съ рôднею супруга помершого; биль сей не має однакъ силы вспятьдѣлаючои, такъ що не узнає ôнъ дѣтей зъ подôбныхъ супружествъ еще передъ выданьемъ билю зродженыхъ, дѣтьми правыми. — Друга постанова дотычитъ Ирляндіи. Вже зъ давна домагались Ирляндцѣ заведеня улѣшшень въ надморскôмъ рыболовствѣ, становлячôмъ важну точку для економичного пôднесеня прибережныхъ жителѣвъ; тожь сими днями предложено въ низшôй палатѣ парляменту англійского биль о рыболовствѣ въ Ирляндіи и о урядженю въ тôй цѣли кôлькохъ надморскихъ стацій, котрыхъ кошта маютъ бути покрытй зъ надвышки ирляндского фонду церковного. Биль сей подыбавъ въ парляментѣ опозицію зъ стороны гдеякихъ послôвъ англійскихъ; почато именно пôдносити замѣты, що потреба такихъ стацій не єсть сконстатованою, що выкликало зновь велике обуренье межи послами зъ Ирляндіи. По горячôй дискусіи приняла палата биль въ проектованôй формѣ. — На тôмъ самôмъ засѣданю пôднесено зъ стороны англійскои проектъ знесеня посады вицекороля Ирляндіи, и ôтданя найвысшои политичнои власти краєвои въ руки секретаря державного. Внескодавцѣ пôдносили яко мотивъ сего проекту обстоятельство, що дотеперѣшне политичне начальство Ирляндіи не зробило нѣчого для помиреня Ирляндіи съ Англією. Внесенье тое выкликало дуже горячу и пристрастну полемику, котра скôнчилася заявленьемъ державного секретаря Ирляндіи Тревеліяна, що правительство нѣякъ не може згодитись на выданье билю въ дуоѣ повысшого проекту. По тôмъ заявленю упало внесенье, а дебату замкнено.

Данія. Ôтъ давна не було вже въ Даніи такъ сильного руху политичного, съ такою самовѣжею розбудженого житя народного, якимъ кипитъ она теперь; житье тое будятъ и оживляютъ численнй митинги и зборы народнй, маючй за предметъ обрадъ становиско, яке заняти має сторонництво народне супротивъ правительства. Звѣстно бо, що въ Даніи панує вже ôтъ довшого часу мѣжь правительствомъ а репрезентацією державною роздѣлъ и взаимне невдоволенье, народъ и его репрезентанты нарѣкаютъ голосно на министрôвъ, а король зновъ ôтповѣдаючи недавно на адресу репрезентаціи народнои выразивъ надѣю, що при зближаючихся выборахъ народъ выбере иншихъ послôвъ, котрй не станутъ въ суперечности съ правительствомъ. Ôтозва короля не осягнула однакъ нѣякои цѣли. Численнй митинги народнй, котрй ôтбуваются по всѣхъ центрахъ краю, ухвалюютъ резолюціи, высказуючй дотеперѣшнымъ посламъ повне довѣріе и взиваючй выборцѣвъ до поновного выбору тыхъ самыхъ послôвъ. Послѣдный митингъ, ôтбувшійся 17 с. м. въ Вандерборгъ посунувся еще дальше, позаякъ уповажнивъ инициаторôвъ митингу до высказаня королеви повного невдоволеня дуньского народа зъ поступованя министрôвъ.

НОВИНКИ.

— **Преосв. еп. Сильвестеръ** выѣхавъ съ Впр. крыл. Сѣнгалевичемъ на осмотръ дек. кудрынецкого. Высказуванй отже обавы польскихъ дневникôвъ, щобы случайно Преосв. епископъ не появився на вѣчу, — стались теперь, по выѣздѣ его на часъ вѣча зô Львова, зовсѣмъ безпредметовыми.

— **Nowa Reforma** обстає таки при своемъ, що намѣстникъ гр. Потоцкій подався до димисіи; одержала навѣть вчера телеграму зъ Вѣдня, що рада министрôвъ згодилася на его резигнацію а цѣсарь ей небавомъ пріймe. Прочй газеты нѣчого певного о тôмъ не знаютъ. Neue fr. Presse зновъ довѣдуєсь, що гр. Потоцкій прибувъ до Вѣдня за порадою лѣкарскою.

— **Руско-народный театръ** пôдъ дирекцією пп. Биберовича и Грыневецкого дасть въ Дрогобычи сеи недѣлѣ (1 л. липня) оперу „Олеся“ Порф. Бажаньского. Олеся дуже подобалась въ Стрыю, була навѣть повторена; тожь поручаємъ ей особенной увазѣ Русинôвъ Дрогобыцкихъ.

(+) **Кс. ексъ-єзуитъ Стояловскій** осмѣлився въ послѣднôмъ числѣ „Wieńc-a“ ударити безпамятно на Преосв. еп. Іоана Ступницкого за те, чому ôнъ не поручивъ свому Духовеньству полонизаційнй „kółka rolnicze“, котрыхъ головнымъ опѣкуномъ єсть власне самъ кс. Стояловскій. Еп. Ступницкій, якъ звѣстно, въ ôтповѣди зарядови „kółek“ зазначивъ, що поручуванье курендою тыхъ „kółek“ переходитъ компетенцію ординаріята. Отже кс. Стояловскій пытае нашого достойного владыку: „Czyż dla ks. Stupnickiego istnieje jakie osobne, szczególne prawo ograniczające jego kompetencyę, — boć, jak pokazuje się — wydanie kurendy o „kółkach“ nie przechodziło kompetencyi ks. Sylwestra Sembratowicza!“

— **О рускôй школѣ** во Львовѣ, о тôй нещаснôй рускôй школѣ-мученици, буде нынѣ бесѣда на радѣ мѣскôй корол. престоль. мѣста Львова!..

— **О о. Богданѣ Пюрку,** спиритуальнôмъ въ вѣденьскôй духовнôй семинаріи, донѣсъ бувъ мин. тыждня „Dzien. pol.“, що ôнъ принявъ жертвовану ему посаду архидіякона въ капитулѣ въ Крижовачу. Мы навѣть не регистрували тои вѣсти, бо не уважали ей правдивою. И справдѣ, одержали мы зъ Вѣдня телеграму, въ котрôй здементована згадана звѣстка „Dziennik a pol.“. О. Б. Пюрко пробуває теперь на купеляхъ въ Баденъ коло Вѣдня.

— **Испытъ доспѣлости** зложило въ женьскôй учительскôй семинаріи во Львовѣ пять семинаристокъ Русинокъ: панны Емилія Кадайска, Савина Яворовска, Аркадія Порембальска, Емилія Король и Леонтина Назаровичъ. Три зъ нихъ одержали ôтзначенье, а двѣ поступъ задоволяючій. — Сумно описалася одна приватистка Русинка, п. Марія Реваковичъ. Мимо того, що вымоги зъ рускаго языка суть дуже умѣренй, заявила она, що испыту зъ рускаго языка складати не буде „bo ja nie umiem po rusku“. Коли отже Польки, Нѣмкинѣ и Жидôвки учатся рускаго языка, и выказуютъ при испытѣ бôльшй або менший вѣдомости, не хоче его знати руска дѣвчина, роджена и выхована въ рускôмъ селѣ, выгодована рускимъ хлѣбомъ, донька рускаго священика Іосифа Реваковича зъ Гаѣвъ (коло Львова). Не хочемо вже входити, въ тое, де то п. Марія Реваковичъ задумує бути учительскою безъ знаня рускаго языка (на Руси, чи на Мазурахъ), але запытаємо: щó думати о такôй особѣ, котра свого роду запирається, — щó думати о такôмъ рускôмъ священику, котрого дитина свого рôднаго рускаго языка встыдаєся? Соромъ!

(+) **Въ Василіяньскôмъ монастыри св. Онуфрія во Львовѣ** ôтбулося въ недѣлю торжественне храмове богослуженье. Ректоръ рускои дух. семинаріи, о. Александеръ Бачиньскій, правивъ соборну службу, а проповѣдь выголосивъ убраный въ латиньску комжу єзуитъ-патеръ Кароль Ридль. На богослуженю було до 50 вѣрныхъ, селянъ зъ околичныхъ селъ, а зъ интелигенціи було найбôльше сельскихъ учителѣвъ, пріѣхавшихъ до Львова здавати испытъ учительскій. Тыхъ послѣдныхъ особливо дуже зачудувало явище, що на проповѣдницю въ рускôй-василіяньскôй церквѣ выступивъ латиньскій священикъ, єзуитъ, и пытали кôлькохъ присутныхъ Львôвянъ, щó се має значити? Тй пояснили имъ, що во Львовѣ вже такъ заводится... Выголошенье патра Ридля, зъ роду Поляка, непріятно вражає ухо Русина зъ тои причины, що той патеръ калѣчитъ нашъ хорошій и дзвôнкій рускій языкъ, акцентуючи кожде слово на передпослѣднôмъ складѣ, якъ се дѣєсь въ польскôмъ языцѣ. Чи вже во Львовѣ не було нѣякого р у с к о г о священика, котрыйбы бувъ мôгъ и хотѣвъ выголосити проповѣдь на богослуженю въ монастырскôй церквѣ св. Онуфрія?!

— **О. Іоанъ Левицкій зъ Добромирки пôдъ Збаражемъ** надôславъ намъ спростованье клеветливои дописи помѣщеной въ ч. 127 „Gazet-ы Narodow-ои“ зъ 7 л. червня с. р., въ котрôй то дописи несовѣстный дописователь заденунціювавъ о. І. Левицкого, що ôнъ першои недѣлѣ по выборахъ „nadużył konfesjonału i kazalnicy“ выключивши Ивана Бабѣя въ часѣ проповѣди зъ братства за то, що голосувавъ на польского кандидата, — и черезъ те сѣє „ziarno zawiści i niezgody“. О. І. Левицкій довѣдався о тôй дописи въ „Gaz. Nar.-ôй“ доперва 21 л. червня, коли *ц. к. староста въ Збаражи завôзвавъ его до переслуханя въ тôй справѣ!!* О. І. Левицкій простуе донесенье „Gaz. Nar. ои“ въ сей способъ: „Нынѣшнымъ заявляю, що допись тая оперта на зовсѣмъ неточныхъ и съ правдою минаючихся доносахъ, — бо ôтдаленье І. Бабѣя не було местею, але слѣдствомъ его неудольности въ повненю обовязкôвъ братчика церковного, и еще въ часѣ святъ Великодныхъ мавъ тойже братчикъ ôтъ службы церковнои бути увôльненый, що однакъ ажь до того часу протягнулося. Протоє „o grzechu nie do darowania, — że głosował za kandydatem komitetu centralnego“ — навѣть бесѣды бути не може. — Ôтъ давныхъ лѣтъ пріймаю и ôтдаляю братчикôвъ въ церквѣ прилюдно, бо се належитъ выключно до мене. Въ остатныхъ лѣтахъ увôльненй були: Стефанъ Королюкъ, Федько Береза, Никола Блажко и иншй, зачисляючйся такожь до найчеснѣйшихъ господарѣвъ. На моє щастье не припадали на той часъ выборы до сойму, бо може и тогды закинувбы менѣ кто „nadużywanie konfesjonału i kazalnicy“. Що до жалобы „poważniejszej części włościan przed dzierżawcą p. K.“, то можу дописователя упевнити, що неразъ вже жадувалася громада передъ мною на „dzierżawc-у“, — однакожь я — яко священикъ — подôбныхъ жалобъ не ино до часописей не подававъ, а противно, завсѣгды склонявъ громаду до згоды. Несправедливо отже дописуватель защѣпляє „ziarno zawiści i niezgody“ межи дворомъ а мною, и обчернюючи мене прилюдно, стараєся повагу священика пôдкопати. — Добромирка 22 лат. червня 1883. — *Іоанъ Левицкій*, гр. к. приходникъ“.

— **Зъ Черновець** пишутъ намъ: „Донесенье Ваше о потвержденю статутôвъ братства св. Андрея въ Чернôвцяхъ черезъ львôвскій митр. Ординаріятъ — показалося, на жаль, неправдивымъ. Митр. Ординаріятъ въ рѣшеню, присланôмъ недавно въ тôй справѣ на руки буковиньского уряду деканального зновъ поставивъ яко условіе у конституованя Братства п р и н я т ь е м н о г и х ъ п о п р а в о к ъ, — на що Братство згодитись не могло и черезъ що Братство вже ôтъ 17 мѣсяцѣвъ не може уконституовитись. Ось текстъ рѣшеня митр. Ординаріята: „Ч. 908/Орд. Всечест. буков. декан. урядъ. На предложенье Всеч. дек. уряда зъ дня 8 т. м. Ч. 145 заявляєся передъ всѣмъ, що Митр. Ординаріятъ принявъ до весьма пріятнои вѣдомости донесенье, що члены братства св. Тадея въ Чернôвцяхъ, вразумѣвшися духомъ христіяньскои кротости помирилися, — якъ то повинно бути — съ своимъ Всч. парохомъ, и порозумѣлися съ тымже въ цѣли одномыслного дѣйствованя въ славу Бога и для утвержденя и розширеня св. кат. вѣры въ тамошнôмъ мѣстѣ. Не усомнѣваючися теперь анѣ хвилѣ, що возстановлене согласіе за помочею Господа Бога, котрый „нѣсть Бога нестроенія, но мира“ (1 Кор. 14. 33) постоянно вже лучити буде пароха яко отця духовного съ парохіянами, а въ першôмъ рядѣ съ чест. членами Братства церковного въ одну духовну родину. Митр. Ордин. хоче надѣятися, що Братство церковне розвинеся успѣшно и принесе желательнй плоды въ користь тамошнои парохіяльнои громады. Теперь вже нема нѣякои перепоны до уконституованяся Братства на п ô д с т а в ѣ дотычныхъ статутôвъ затвержденыхъ черезъ Митр. Ординаріятъ *съ здѣлаными добронамѣренными пръмѣчаніями*, котрыхъ совѣстне перестереганье необходимо ôтъ всѣхъ членôвъ Братства вымагаєся. — Львôвъ дня 14 червня 1883. — *Сильвестеръ*, Епископъ Юліоп., Ад. Ап. — Замѣтимо, що митр. Ординаріятъ не увѣдомивъ анѣ Братства анѣ ц. к. правительства о позволеню уконституованя. Такъ отже справа нашого Братства не поступила анѣ кроку на передъ — и мы стоимо тамъ, где були передъ 17 мѣсяцями. Увѣдомляючи Васъ о тôмъ, просимо спростувати свое донесенье и порушити еще разъ нашу справу, на котрои залагодженье цѣла гр. кат. громада такъ довго чекае“.

— **Польска самохвальба.** Недавно помѣстили польскй газеты (прим. „Dziennik pol.“ ч. 130) справозданье „Maciérzy pol.“ и мѣжь иншими рѣчами було тамъ написано, що рада Maciérzy именувала „комисію для сконтролёваня рускои просвѣтнои литературы зъ послѣдного десятилѣтя“. Въ складъ тои комисіи входили: Анатоль Левицкій, Теофиль Меруновичъ и Іосифъ Третякъ и выготовили „дуже цѣкавый и поучаючій меморіялъ о naturze dotychczasowych wydawnictw ruskiej Proświty i towarzystwa im. Kaczkowskiego.“ Дальше читаємъ въ тôмъ справозданю: „Завязано „пôзнѣйше“ такужь комисію такожь для розслѣдженя народнои литературы въ языцѣ польскôмъ, але тая комисія ще не выготовила нѣякого справозданя, бо має матеріялъ „n i e r ó w n i e r o z l e g l e j s z y“. Очевидно, єсть се „народова бляга“, що Поляки маютъ „nierównie rozleglejsz-y“ литературу просвѣтну. Поляки лишились далеко по заду Русинôвъ що до народнои просвѣты, а найлучшимъ сего доказомъ єсть та обставина, що до теперь не мали нѣякого товариства просвѣтного въ Галичинѣ. И такъ проф. Татомиръ въ своемъ дѣлѣ „Geografia Galicyi, wydanie drugie, we Lwowie 1876“ на ст. 130., вычисляючи „literackie stowarzyszenia“, (mające na celu szerzenie oświaty pomiędzy ludem), вычисливъ лише рускй товариства: „Галицко-руску Матицю“, „Просвѣту“ и „им. Качковского“, а польского анѣ одного не назвавъ, бо Поляки нѣякого товариства просвѣтного не мали. Русины въ тôмъ взглядѣ далеко выпередили Полякôвъ, а и теперѣшна Oświata ludowa не годна нѣчого написати безъ Русинôвъ, á la Ив. Ем. Левицкій, Покутякъ, и др.

— **Будôвля желѣзницѣ трансверзальнои** єсть въ повнôмъ току. Линія Грибôвъ-Загôрье скôнчена буде въ осени с. р. — Будôвля желѣзницѣ Я р о с л а в с к о с о к а л ь с к о и опôзнилась зъ причины пôзнои весны, такъ що докôнченье ей наступитъ ажь въ будучôмъ роцѣ; довшого часу именно буде вымагати поставленье будынкôвъ.

— **Школа гончарска** въ Коломыѣ перейде съ рокомъ шкôльнымъ 1883/4 пôдъ зарядъ выдѣлу краєвого; министерство має полишити школѣ коломыйскôй цѣлый теперѣшный инвентаръ.

— **Школа нафтова** має бути заложена въ найблизшôмъ часѣ въ Горлицяхъ або въ Дрогобычи для образованя робôтникôвъ такъ, щобы опôсля могли наглядати надъ роботами въ копальняхъ. Кошта удержаня сеи школы обчислено на 3.500 зр.

— **Почтовй касы щадничй** въ Галичинѣ пôдносятся що разъ бôльше. Въ маю вплыло 17.613 зр.; загальна сума ôтъ сѣчня выноситъ 82.433 зр.; выцофано доси каниталъ 16.061 зр.

— **Въ кіевскихъ городскихъ народныхъ школахъ** замкнено рôкъ шкôльный м. суботы, 23 с. м. „актомъ школьнымъ“, ôтбувшимся въ обширнôй сали рады мѣскои, въ присутности катедрального архипресвитера П. Г. Лебединцева и инспектора кіевскихъ мѣскихъ шкôлъ Д. Т. Синицкого. О 12-ôй год. ôтслужено „молебенъ“, почѣмъ було ôтчитане справозданье о станѣ мѣскихъ народныхъ шкôлъ въ шк. роцѣ 1882/3. Выймаємъ зъ него гдеякй цѣкавй подрôбности. Передъ бôльше якъ 70-ми лѣтами ôткрыто въ Кіевѣ першій народній школы; 1809 зроблено початокъ съ 4-ма „приходскими училищами“, котрй еще и до нынѣ удержались; до 1840 р. не було бôльше народныхъ шкôлъ. Въ 1840, 1851, 1864, 1865 рр. ôткрыто чотыри новй народній школы, а почавши ôтъ 1871 р. число сихъ шкôлъ почало такъ прудко змагатись, що до 1882 було вже разомъ 23 народныхъ шкôлъ въ однôмъ Кіевѣ. 1882 р. ôткрыто зновъ 4 школы, тожь разомъ єсть теперь въ Кіевѣ 27 мѣскихъ „приходскихъ училищъ“, зъ тыхъ 10 мужескихъ, 8 женьскихъ, а 9 мѣшаныхъ; крôмъ того суть еще 2 иншій народній школы. Майже всѣ сй школы заведенй и удержуются коштомъ и заходомъ мѣста. Въ згаданыхъ 27-охъ прих. школахъ учатъ 53 учителѣ и учительки; — учатъ мѣжь иншими: спѣву, ручныхъ роботъ и т. и. Всѣхъ ученикôвъ и учениць було разомъ

1845 (1010 хлопцѣвъ, 835 дѣвчатъ); зголошувалось много бôльше, однакожь задля недостатку мѣсця не можь було ихъ принати. При кождôй зъ сихъ шкôлъ находится библіотека съ книгами такъ для учителѣвъ якъ и для ученикôвъ. — По ôтчитаню справозданя роздавались нагороды. Дуже хорошо выпали послѣдувавшій потôмъ деклямаціи и спѣвы, выконанї такими малолѣтками, що побачивши ихъ на улици годѣбы навѣть подумати, що се вже школярѣ. Видко, що учителѣ кіевскихъ народныхъ шкôлъ серіозно дивлятся на свою задачу. Присутна публика придивлялася такожь гарно выкôненымъ ручнымъ роботамъ; жаль тôлько, що за мало увзгляднились доси прегарнї взôрцѣ нашои народнои орнаментики, щó впрочѣмъ и о галицкихъ народныхъ школахъ можнабы сказати. Кіевска „Заря“, зъ котрои мы почерпнули повысшї подрôбности, замѣчае съ жалемъ, що публики було досыть немного, а зъ „школьныхъ властей“ лишь одинъ п. Синицкій; не було такожь нѣкого и зъ иншихъ властей. „Бѣдна народна школа“, кôнчитъ, — „а може се знакъ часу?“ — О скôлько зъ поданыхъ въ „Зарѣ“ подрôбностей можна пôзнати, дадутся „приходскї училища“ найлекше порôвнати съ школами звѣстными у насъ пôдъ именемъ „тривіяльныхъ“. Впадае въ очи такъ число сихъ шкôлъ, якъ и се, що заложенї они и удержуются переважно коштомъ мѣста; крôмъ того не треба забувати тамошныхъ обставинъ.

— **Єзуиты въ Египтѣ** — закупили, якъ доносятъ египскї газеты, недалеко головного мѣста обширный кусень землѣ около мѣсця, на котрôмъ росте (еще теперь) т. прозв. „дерево святои Дѣвы“; пôдъ симъ деревомъ мала пресв. Дѣва — такъ твердитъ побожный переказъ — вразъ съ родиною ôтпочивати въ часѣ своєи утечѣ до Египту. Єзуиты хотятъ мабуть на закупленôй землѣ выбудувати монастырь и выховавчій институтъ. „Святе дерево“ буде находитись въ садѣ будучого института.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Дирекція касъ щадничихъ въ Вѣдни прислала на нашї руки Aviso до ôтобраня 4 зр. зъ почтовои щадницѣ на имя Іоана Волияньского зъ Микулинець. Мы грошѣ ôтобрали, але не знаємо на що призначенї, — просимо отже Вп. І. Волияньского о поясненье. — *Вп. К. въ Калуши.* Порушена Вами чисто обрядова справа не надаєся до часописи; скорше выпадае удатись съ зажаленьемъ просто до лат. консисторіи. — *Впр. о. Т. Шанк. въ Станиславовѣ.* Даруйте, що справозданьэ рахункове Буры мусимъ задля недостачѣ мѣсця ôтложити на близьку будучность. — *Вп. С. Правдолюбъ.* На вопіюче надъужитье постенфирера-жандарма зъ Г. треба конче подати жалобу до ц. к. коменды жандармеріи во Львовѣ, тôлькожь треба убезпечитись свѣдками. Само оголошенье въ рускôй газетѣ — (впрочѣмъ ц. к. прокураторія сконфискувалабы, якъ сконфискувала за те уступъ дописи зъ Турки) — нѣчого не поможе, єсли не внесесь жалобы. Не конче Вы самї мусите вносити жалобу, се може учинити — зôбравши певнї доказы — самъ выбраный нашъ посолъ. — *Вп. І. К.* Порушенье въ „Дѣлѣ“ описанои Вами справы, єсли нѣчого не зашкодитъ о. Г-му, то и не поможе. Впрочѣмъ съ тымъ треба ôтнестись тамъ, где въ такихъ справахъ рѣшаютъ.

ÔТОЗВА.

„Соединеными силами!“

П. Т.! Въ теперѣшнôй критичнôй хвили, коли то заходитъ пытанье о моральнôмъ существованю Русинôвъ, — въ часъ, коли навѣть поменшї народы лучшій бытъ начинаютъ, мы же зъ дня на день все бôльше тратимъ, все меншою горсткою стаємъ, напротивъ же, нашї змѣнники побôльшаютъ ворожї намъ таборы, — рѣшило товариство „Руска Бесѣда“ выповнити задачу начату нимъ за лучшихъ часôвъ, т. є. збудованье **Народного Дому** въ Чернôвцяхъ. Зôбрана на ою цѣль сума, дальше фондъ товариства „Руска Бесѣда“ и надѣя на сильну моральну и матеріяльну помôчь зъ стороны нашихъ Родимцѣвъ заневнятъ осягненье сеи труду достойнои цѣли, допоможутъ намъ придбати прибѣжище для всѣхъ товариствъ нашихъ и для кождого Русина зъ осôбна; єсли жь не придбаємъ пріюта для спôльнои вымѣны мыслей и одномышленного поступованя — розпадутся останки нашихъ товариствъ, перестанемъ духово жити.

Звертаємося прото съ просьбою до Всѣхъ, въ чіёй груди тлѣе искра любови до свого питомого, рôдного, не оставити справы жизненнои для Русинôвъ на Буковинѣ, а вступити въ ряды членôвъ сего товариства, складаючи ленту 2 зр. яко вступну таксу и приспѣти на

Головный Зборъ,

котрый для нарады надъ статутами ôтбудеся въ пятницю дня 1 (13 лат.) липня о 2 годинѣ пополудни въ комнатахъ тов. „Руска Бесѣда“ (улиця Спленого, ч. 7).

Комитетъ занимаючійся основаньемъ товариства „Дôмъ Народный“.

Чернôвцѣ, 6 червня 1883.

Пигулякъ Іеротей, предсѣдатель; *Е. А. Поповичь*, секретарь.

Подяка.

Вп. Дирекція Банку „Славія“ надѣлила тутешну Бурсу Братства св. о. Николая одноразовою запомогою 50 зр. За той великодушный даръ складаємъ Вп. Дирекціи згаданого Банку щиру подяку.

Ôтъ Выдѣлу Братства св. о. Николая.
Въ Станиславовѣ дня 8 червня 1883.
Теодоръ Шанковскій, предс. Бурсы.

Подяка.

Вп. зарядъ „Галицкои касы щадничои во Львовѣ“ надѣливъ товариство „Шкôльна Помôчь“ одноразовою запомогою въ квотѣ 50 зр. За сей щедрый и великодушный даръ Выдѣлъ того товариства именемъ бѣднои, до школы вправъ съ рускимъ выкладовымъ языкомъ учащаючои молодѣжи, складае Вп. Зарядови Гал. касы щадничои щиру подяку рускимъ словомъ „Спаси-Бôгъ!“.

Львôвъ дня 14 (26) цвѣтня 1883.

Ôтъ Выдѣлу тов. „Шкôльна Помôчь“
Дръ Теоф. Сембратовичь, предсѣдатель; *С. Ф. Киркира*, секретарь.

Подяка.

Выдѣлъ Читальнѣ въ Ришковôй Воли дякуе тов. „Просвѣтѣ“ во Львовѣ за обдарованье Читальнѣ 71 книжочками якъ давнѣйшихъ, такъ и новѣйшихъ выдань.

Ришкова Воля дня 20 червня 1883.

Теод. Паньковскій, голова; *Мих. Ходань*, секретарь Выдѣлу Читальнѣ.

Учителя для ученикôвъ шкôлъ людовыхъ можна одержати на часъ вакацій зъ посередъ ученикôвъ мужескои учительскои семинаріи у Львовѣ. Надгорода мѣрна; за поведенье ручится. Интересованї родичѣ зволятъ ôтносится до о. Стефановича, катихита при учит. семинаріяхъ, подаючи заразомъ, якій повинности буде мати учитель до сповненя, и яку надгороду зможутъ єму дати. Адреса о. Стефановича: у Львовѣ, ул. Руска, ч. 3.

Просьба.

Братя во Христѣ! Ратуйте такъ нещаслившого чоловѣка, бувшого народного учителя, Стефана Паславского, котрый есть дуже слабый на груди, и не може собѣ самъ на кусокъ хлѣба заробити, бо тяжко ослабленый на силахъ. Прото удае ся до Васъ, Братя, и проситъ Васъ на милôсть Бога не опустѣтъ бѣдака, але ратуйте, а Богъ за тое Вамъ надгородитъ, а и я буду Бога просити за ваше здоровлье.

Стефанъ Паславскій, въ Корытникахъ, почта Красѣчинъ.

ВЪ СЕЛѢ ЛУЦѢ

коло Устя Зеленого, двѣ милѣ ôтъ желѣзничои стации въ Єзуполи

есть до вынаятя

Добрый грунтъ

складаючійся зъ около 33 моргôвъ поля, ôрного и сѣножати, съ забудованями. Наймае ся ôдъ осени.

О адресѣ властителя можна довѣдатись въ Администраціи „Дѣла“. (3—3)

Ôтличный ученикъ

VII клясы латиньскои въ Золочевѣ,

хотячи удатися въ горы на вакаціи, а не маючи до того фондôвъ, шукае тамже лекціи передовсѣмъ въ домѣ рускôмъ, священичôмъ, а єсли не можливо, то въ якôмъ иншôмъ. Близша вѣдомôсть у *М. Довганя, ученика VII клясы въ Золочевѣ.* (3—3)

ЗАЯВЛЕНЬЕ.

По причинѣ великого банкрутства

фабрики зигаркôвъ

à la ville de Genève

въ Женевѣ, въ Швайцаріи, єсьмо въ можности давати найлучшій зигарки знаній въ цѣлôмъ свѣтѣ, понизше половины цѣны. Треба користати зъ такъ рѣдкои случайности, щобы прійти до такъ хорошого зигарка.

Порука на 10 лѣтъ.

Списъ зигаркôвъ:

5000 цилиндрôвъ, зигаркôвъ кишеневыхъ зъ найлѣпшого срѣбного никлю, регулёваній на минуты, перще 14 зр. теперь лишь 5·25 зр. — дуже елегантна штука. Порука за добрый хôдъ на 10 лѣтъ.

2325 анкерôвъ съ 15 правдивыми рубинами знаменитй, регулёваній на секунды, перше 21 зр., теперь 7·25 зр. Окладина дуже деликатна. Срѣбный никель гравированый. Порука на 10 лѣтъ.

3650 ремонтуарôвъ зъ правдивого двократного золота, накручуваный безъ ключикôвъ, съ дуже деликатною никлевою машинерією, найдешевшій и найлучшій зигарки въ свѣтѣ, перше 24 зр., теперь лишь 10·25 зр.

1000 анкерôвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла пробованй черезъ ц. к. урядъ монетарный, на 16 рубинôвъ, дуже добре регулёваный. Перше 27 зр, теперь 12·40 зр.

1400 правдивыхъ ремонтуарôвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла, накручуваній безъ ключика, упривилёвана машинерія зъ правдивого никлю, регулёваній на секунды, по нечуваной еще цѣнѣ, перше 35 зр. теперь 16·50 зр.

4200 французскихъ будячихъ зигаркôвъ столовыхъ, всѣ съ галасуючимъ апаратомъ, перше 12 зр., теперь лишь 4·80 зр., дуже цѣнній для кождои родины, для кождого ремѣсника. (8—?)

Кожде, хотяйбы найменше замовленье залагоджуеся точно въ сей часъ. Треба якъ найскорше замовляти. На доказъ, що сей анонсъ не маѣ на цѣли нѣякого обмавьства, обовязуемоея, скоро зигарки не сподобаются, приняти ихъ назадъ а грошѣ звернути.

Th. Schmejkal,
Wollzeile 33. Wien

Курсъ збôжа

зъ дня 25 л. червня 1883.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	зр	кр.	зр	кр
Пшениця червона	9	60	10	—
Жито	9	40	9	85
Ячмѣнь	5	80	6	30
Овесъ	8	—	—	—
Гречка	—	—	—	—
Кокорудза стара	6	—	6	80
„ нова	—	—	—	—
Просо	—	—	—	—
Горохъ до варки	6	75	10	—
„ паст.	—	—	—	—
Сочевиця	—	—	—	—
Фасоля	—	—	—	—
Бôбъ	8	—	15	—
Выка	6	45	7	15
Конюшина (передиа)	90	—	110	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	—	—	—	—
Кминъ	—	—	—	—
Рѣпакъ зимовый	13	25	14	—
„ лѣтный	—	—	—	—
Ржѣй (Льняика)	14	—	16	—
Насѣнье льняно	—	—	—	—
Насѣнье конопляне	—	—	—	—
Хмѣль за 100 кил.	—	—	—	—

Въ администраціи „Дѣла“ можна дôстати слѣдуючій працѣ бл. п. **Володимира Барвѣньского:**

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100 ЛѢТНЇЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНôМЪ ВѢЧУ РУСИНôВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначуе Родина покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ праць на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (5—?)

ПОХÔДЪ СОБЄСКОГО

пôдъ Вѣдень р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цѣна 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

ОБРАЗКИ

на преміи для дѣтей

поручае

К. М. Возняк

во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому),“

сотка по **60 кр., 1 зр., 1 зр. 60 кр., 2 зр. 50 кр. и 3 зр.**

(19—?) Такожь

МОЛИТВОСЛОВЫ для дѣтей по 15 кр. ш.
„ „ бôльшій 20 кр. ш.
„ „ молодежи 30 кр. шт.

Молитвословы для молодежи оправнї въ полотно съ вытиском „Нагорода пильности“ по 35 кр.

Молитвенники народнї по 20 кр. штука.

При замовленяхъ образкôвъ высше 10 зр. ôтсылаю франко.

Съ почтеніемъ
К. М. Возняк.

Банкъ краєвый

КОРОЛЕВСТВА ГАЛИЧИНЫ И ВОЛОДИМИРІИ СЪ ВЕЛ. КНЯЖЕСТБОМЪ КРАКÔВСКИМЪ,

подае до вѣдомости, що повѣтъ або громада, памѣряюча затягнути пожичку въ облигаціяхъ комунальныхъ Банку краєвого, отримае на кождоразове бажанье ôтъ Дирекціи сего Банку друкованй формулярѣ, пôсля котрыхъ поданя о пожичку, ухвала, акты пожичковй и иншй документы уложенї бути маютъ.

Выдѣлъ повѣтовый або Зарядъ громадскій зволитъ проте упередити о намѣреню своѣмъ затягненя згаданои пожички передовсѣмъ Дирекцію Банку краєвого, а наведенй формулярѣ будутъ безъ проволоки сею-жь Дирекцією почтою высланй.

Банкъ краєвый

КОРОЛЕВСТВА ГАЛИЧИНЫ И ВОЛОДИМИРІИ СЪ ВЕЛ. КНЯЖЕСТВОМЪ КРАКÔВСКИМЪ,

ôткликуючись на оголошеня Выдѣлу краєвого зъ дня 15 ого с. м., замѣщенї въ письмахъ публичныхъ, подае до прилюдноі вѣдомости, що зачинаючи ôтъ дня 2-ого липня с. р., щоденно съ выняткомъ святъ, буде залагоджувати слѣдуючї чинности:

1° скупъ векслѣвъ;

2° удѣлюванье пожичокъ речинцевыхъ на заставъ паперôвъ публичныхъ;

3° удѣлюванье пожичокъ зъ ôткрытого кредиту обезпеченого публичными паперами;

4° приниманье паперôвъ публичныхъ и вартостей до перехованя;

5° приниманье готôвки на рахунки переказовй, выплатимй Банкомъ за „чеками“ на бажанье або за 10 ти дневнымъ выповѣдженьемъ;

6° приниманье готôвки на локацію ôтсоткову;

7° удѣлюванье пожичокъ въ облигаціяхъ комунальныхъ повѣтамъ и громадамъ (а такожь — за солидарнымъ поручуваньемъ повѣтôвъ або громадъ — корпораціямъ и институтамъ опертымъ на законѣ зъ дня 9 цвѣтня 1873);

8° есконтъ паперôвъ публичныхъ вылосованыхъ и купонôвъ незапавшихъ.

Ôтдѣлъ ипотечный Банку краєвого буде отвореный сейчасъ по выданю зъ стороны Выдѣлу краєвого приписôвъ о удѣлюваню пожичокъ ипотечныхъ въ листахъ заставныхъ, що въ властивôмъ часѣ буде оголошене.

Бюра Банку будутъ отворенї для публики ôтъ годины 9-ои рано до 2-ои сполудня.

(Передрукъ не буде платитись.)

Литографіи бл. п. Володимира Барвѣньского мы вже розôслали тымъ, що до сего часу ихъ собѣ були замовили. По причинѣ, що пересылка почтова насъ о много бôльше коштуе, якъ мы надѣялись, змѣняємо цѣну якъ слѣдуе: 1 примѣрникъ безъ пересылки 50 кр., съ пересылкою нефранкованою 62 кр., съ пересылкою франкованою 88 кр. — Просимо о вчаснї замовленя, бо обстальовано лишь невеликій накладъ литографій.

„МЕРТВÎ ДУШѢ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

зарегистроване общество съ неограниченою порукою.

купуе и продае Листы довговй, точно по дневнôмъ курсѣ; **есконтуе купоны тыхже листôвъ**, купоны **листôвъ державныхъ** навѣть передъ речинцемъ и **векслѣ**; **удѣляе пожички** и **задатки** на гипотеку; **принимае грошевй вкладки:**

а) на **книжки щадничй** по 6%,

б) на **бѣжучій рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.

Заставнпче ôтдѣленье того Заведеня **удѣляе пожички на заставы**, а именно: цѣнній ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричній и ремесничй и всякй предметы, маючй цѣнноôсть. (12—24)

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на I-ôмъ поверсѣ.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнї Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 68. Львôвъ, Субота 18 (30) червня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кожлого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція нôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *Для Россіи*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.	на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр.	на пôвъ року . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр.	на чверть рок . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	съ дод. Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.	на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр.	на пôвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр.	на четверть ро . 4 рубл
на самъ додатокъ:	на самъ — токъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—	на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50	на пôвъ року . 2 р. 50к.
на чверть року . зр. 1·25	

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Просимо ПТ. предплатникôвъ, котрй залягаютъ съ предплатою, о выровнанье рестанцій.

Въ великôй хвили.

Великй объявы житя народного тое маютъ до себе, що не тôлько порываютъ за собою менше живыхъ, менше ентузіястичныхъ людей, але побôльшуютъ суму жизненности въ цѣлыхъ масахъ народныхъ, стаются не тôлько електричнымъ токомъ, будячимъ рухъ и житье тамъ, где оно доси тлѣло слабо и скрыто, але новымъ жереломъ житя. Они розбуджуютъ запалъ, тую велику силу, котра родится въ почутя єдности и згôдности въ спôльныхъ змаганяхъ, а безъ котрои не дѣялись и не дѣются нѣякй великй и тревалй дѣла историчнй.

Особливо у народôвъ политично и суспôльно упослѣдженыхъ, кривдженыхъ, вывискуваныхъ, такй объявы масового розбудженя духового суть нехибными вѣщунами красшои будущины, суть тымъ всемогущимъ **Memento vivere**, котрымъ исторія здвигае въ гору пониженыхъ и умôцнне безсильныхъ. Божь они самй суть вже знакомъ силы, хочь и родятъ въ себе новй силы. Они суть першимъ здобуткомъ культурнои працѣ надъ народомъ, непреложнымъ свѣдоцтвомъ того, що животворна мысль пускае корѣнье въ серця масъ, не дбаючи на границѣ и ограниченя, що

„Голосъ духа чути скрôзь!
„По курныхъ хатахъ мужицкихъ,
„По варстатахъ ремѣсницкихъ,
„По мѣсцяхъ недолѣ й слѣзъ!“

Пишучи тй слова тремтячою ôтъ надмѣру великихъ вражень рукою, мы чувмо серцемъ, що вчера пережили мы одинъ въ найкрашихъ днѣвъ свого житя, одинъ въ тыхъ днѣвъ, коли всякй буденнй, дрôбнй журбы и змаганя щезаютъ въ передъ нашого ока, остаются позадъ насъ мракою закрытй, коли духъ въ пôдъ хмарного, слотливого небозводу щоденныхъ старань выплываe

„На ясній зорѣ,
„На тихй воды,
„У край веселый,
„Мѣжь миръ крещеный“, —

коли чутье наше пôдносится до такои высоты и силы, до якои мы въ звычайныхъ хвиляхъ не способнй, а духъ въ поза гомону и окрикôвъ и грому чуе могучй кроки напередъ поступаючои исторіи.

Рѣдкй се хвилѣ въ нашôмъ бѣднôмъ, сумрачнôмъ, партикулярнôмъ житю, роздѣленôмъ мѣжь боротьбою о хлѣбъ насущный а боротьбою о першй и неôтлучнй права человѣка, громадянина и народности. Але тымъ бôльша цѣна такихъ хвиль, тымъ голоснѣйше свѣдчатъ они о тôмъ, що дрôбна, буденна боротьба таки ще не заѣла, не заснѣтила насъ, не выстудила нашихъ серць, не роздробила нашихъ силъ.

Вчера мы пережили одну въ такихъ хвиль. Друге народне вѣче Русинôвъ було великою манифестациею духового розбудженя и житя нашого народа. Всѣ верствы, всѣ стороны, всѣ повѣты нашои австрійскои Руси були на нѣмъ заступленй. Знышь 6000 людей, переважно селянъ и мѣщанъ, такожь священикôвъ и свѣтскихъ интелигентныхъ людей згромадилося, щобы дружно якъ одинъ мужь, поважно и всесторонно, якъ пристоитъ великому и до почутя своеи гôдности дозрѣлому народови, заявити передъ цѣлымъ свѣтомъ свои права и свои потребы. Нѣяке перо не годно описати того запалу, съ якимъ приступлено до нарадъ, анѣ того напруженя, съ якимъ выслухувано поодинокихъ бесѣдъ, анѣ тои однодушности, съ якою принимано предложенй резолюціи, анѣ тои щирости та сердечности, съ якою витались, братались и обнимались всѣ верствы, всѣ сусѣды близькй и далекй, всѣ убогй и незаможнй, всѣ оживленй одными думками, одною вѣрою, одными бажаннями, всѣ дѣти однои матери-Руси. Львôвъ не тямитъ еще въ своихъ мурахъ такого згромадженя, такого численного въѣзду рускихъ селянъ въ найдальшихъ закуткôвъ нашого краю: ôтъ Бродôвъ, Сокаля и Косова, ôтъ Стрыя, Дрогобыча и Самбора, ôтъ Калуша и Перемышля, ôтъ Сянока, Ярослава и Лежайска, въ буковиньскихъ и въ мазурскихъ окраинъ нашои земль. А всѣ пронятй однымъ духомъ, свѣдомй однои меты!

Мы читали про людовй згромадженя польскй на Шлеску, про людовй згромадженя нѣмецкй (Bauernversammlungen) въ Моравіи и въ Ракусахъ. Богато було о нихъ хвалы — и справедливо. Ту зôйшлося 1000, ту 2000, ту 3000 люда; ту пôсля офиціяльныхъ рефератôвъ, выголошеныхъ людьми интелигентными и вчеными промовлявъ одинъ хлопъ, ту два хлопы, ту три хлопы, звычайно такожь интелигентнй и вченй. А коли тою самою мѣрою мѣрити наше вѣче народне, то якажь колосальна выйде рôжница! Що тамъ було демонстрациею однои части або однои верствы населеня, тымъ, що Нѣмцѣ называютъ „Parteitag“, то у насъ було дѣломъ громадскимъ, було объявомъ движеня всенародного, обнимаючого всѣ верствы и всѣ части нашого народа и нашого краю. Ôтъ нынѣ мы смѣло и справедливо можемо сказати: **Русины въ Галичинѣ не партія, а громада!**

Правда, и у насъ люде вченй и интелигентнй були моторами вѣча, представляли резолюціи и мотивували ихъ въ обширныхъ бесѣдахъ. Але кто тй вченй люде? Сыны мужицкй та священицкй, выйшовшй въ пôдъ тыхъ самыхъ соломяныхъ стрѣхъ, що й весь згромадженый народъ, живучй житьемъ и духомъ того народа, почуваючй кождый его бôль, кожду его потребу. Але ихъ резолюціи и бесѣды становили тôлько половину вѣча. Другу половину рôвно важну и дуже характеристичну, становили бесѣды и внесеня самыхъ селянъ и мѣщанъ, „политикôвъ и экономистôвъ въ пôдъ соломянои стрѣхи, ôтъ плуга и гибля“, але навченыхъ тяжкими досвѣдами житя, выробленыхъ власною працею. Кто чувъ ихъ бесѣды, звычайно здержанй, опертй на фактахъ и логичнй якъ факты, але розжаренй внутрѣшнымъ огнемъ глубокого и могучого чутя, не позбавленй оригинального патосу и неразъ порываючои образовости въ выраженю, — той певно нѣколи не забуде вынесеного въ нихъ враженя. И се мали бути тй „bezwiedne ofiary“, котрй, по увѣреню ворожихъ намъ газетъ мала „Rada russka przywlec na wiec“; се мали бути тй „ciemne masy“, котрымъ дати въ руки свободу суджения и рѣшеня о своихъ власныхъ справахъ „byłoby niesłychanem barbarzyństwem“! Нѣ, тй селяне и мѣщане бесѣдники ôтъ Косова и ôтъ Турки, ôтъ Карлова и въ Пôдмихайля, въ Коломыйщины и въ Лемкôвщины, ôтъ Станислава и ôтъ Ярослава були справдешными репрезентантами рускаго народа, выступали и говорили не якъ „ofiary“, не якъ „ciemne masy“, а якъ горожане свобôднои державы, свѣдомй своихъ правъ и своихъ обовязкôвъ. Они не выступали шумно и бундючно, не кидали широкихъ а пустыхъ фразъ, въ родѣ фразы „za naszą i waszą wolność“, котру сусѣды и браты нашй маютъ на устахъ якъ-разъ въ той часъ, коли заходятся нашу, не ними дану свободу укорочувати! Нѣ, нашй бесѣдники въ пôдъ соломяныхъ стрѣхъ такъ само якъ и бесѣдники въ интелигенціи домагалися тôлько рôвного права и рôвныхъ обовязкôвъ для всѣхъ, домагалися повнои свободы въ порядкованю своихъ власныхъ дѣлъ, ясно почуваючи те, що где кôнчится наша свобода, тамъ повинна починатися свобода нашого брата и сусѣда.

Резолюціи
Рускаго Всенародного Вѣча,

котре стараньемъ львôвскихъ Русинôвъ ôтбулося въ „Домѣ Народнôмъ“ дня 17 (29) червня 1883 р.

Резолюція въ справѣ экономичнôй.

Зъ уваги, що экономичнй ôтношеня нашого народа, тая головна пôдстава здорового національного и громадского розвою, не тôлько надаремно дожидаютъ поправы, але противно чимъ дальше все погôршаются —

Зъ уваги, що *господарка державна*, неровмѣрна до экономичного стану нашого краю, выродила хроничный дефицитъ въ державныхъ финансахъ, а его уморенье потягло за собою пôдвышенье многихъ безпосередныхъ, якъ такожь заведенье новыхъ посередныхъ податкôвъ державныхъ, мѣжь котрыми особливо регуляцію податку грунтового и домово-клясового, а такожь заведенье нового податку ôтъ нафты мусимо уважати особливо для *нашого* краю и для *нашого* народа дуже утяжливыми и кривдячими —

Зъ уваги, що *господарка краева* особливо черезъ переведенье утяжливои для народа угоды индемнизаційнои, черезъ неекономичне шафованье грошемъ краевымъ, черезъ доси обовязуючу уставу дорогову, черезъ щодре ухвалованье для мѣстъ шкôдливыхъ для селъ копытковыхъ и иншихъ мытъ, черезъ занедбанье выдаткôвъ на цѣли продукційнй, якими суть регуляціи рѣкъ, залѣсненье пѣсковыхъ пустарôвъ и др.; черезъ недостаточну контролю надъ цѣлою господаркою краевою, повѣтовою и громадскою наноситъ цѣлому краеви великй шкоды и не дозволяе ему успѣшно поступати по дорозѣ экономичного розвою —

Зъ уваги, що середъ такъ тяжкихъ ôтношень *приватне господарство* нашихъ селянъ и мѣщанъ не може розвиватися, що упривилеёвана лихва банкова помимо закона о лихвѣ не перестае руйнувати нашого народа, якъ о тôмъ свѣдчатъ численнй щорôчнй лицитациі грунтôвъ селяньскихъ и мѣщаньскихъ; що величезна бôльшôсть селяньскихъ грунтôвъ черезъ дозволеный подѣлъ дôйшла до такого роздробленя, при якôмъ раціональна господарка сталась неможливою; що при недостаточнôй державнôй охоронѣ загранична конкуренція не тôлько высысае нашь край, але и убивае нашй власнй ремесла и торговлю —

Зъ уваги, що дотеперѣшна дѣяльнôсть автономичныхъ властей для пôддвигненя дрôбныхъ посѣлостей була дуже невелика и зовсѣмъ безхосенна, и що особливо ино-що заложеный банкъ краевый вже по своимъ статутамъ не допускае надѣи на якунибудь помôчь для нашихъ дрôбныхъ господарствъ селяньскихъ и маломѣщаньскихъ, а прочй заведеня кредитовй потребамъ ихъ зовсѣмъ не ôтвѣчаютъ —

Постановляе народне Вѣче Русинôвъ:

1. Домагатися въ скарбу державного побôльшеия выдаткôвъ на цѣли продуктивнй, именно господарчй, при чѣмъ Галичина, доси въ тôмъ взглядѣ дуже упослѣджена, повинна особливо дôзнати бôльшого або хотяй до поношеныхъ тягарôвъ сорозмѣрного увзглядненя.

2. Домагатися въ господарцѣ краевôй якъ найбôльшои редукціи выдаткôвъ на удержанье автономичныхъ урядникôвъ и въ загалѣ на администрацію, а натомѣсть побôльшеня выдаткôвъ на цѣли продуктивнй и на несенье помочи дрôбнымъ господарствамъ селяньскимъ и мѣщаньскимъ.

3. Домагатися найтѣснѣйшои контролѣ надъ господаркою Выдѣлу краевого и всѣхъ властей автономичныхъ, котра запобѣглабы розтратѣ народного гроша на цѣли непродуктивнй и фантастичнй.

4. Домагатися, щобы заложеный краевымъ грошемъ банкъ краевый служивъ на користь не тôлько бôльшихъ посѣдателѣвъ и капиталистôвъ, але передовсѣмъ на користь дрôбныхъ рôльникôвъ и ремѣсникôвъ, котрй становлятъ головну основу краевого богацтва.

5. Домагатися, щобы держава и край бôльше якъ доси старалися о регуляцію рѣкъ, меліорацію грунтôвъ и залѣсенье пустарôвъ, увзглядняючи при тôмъ потребы не тôлько захôднои, але и всхôднои Галичины; рôвножь домагатися, щобы выс. правительство спинило некультурне нищенье лѣсôвъ, котре стався причиною щоразъ тяжшихъ елементарныхъ нещасть для цѣлого краю.

6. Домагатися, щобы розкладъ тягарôвъ краевыхъ, повѣтовыхъ и громадскихъ, унормованый нынѣ уставами конкуренційными краевыми, бувъ *пропорціонально* розложеный до оплачуваныхъ податкôвъ; а при ухвалюваню конкуренцій на будынки парохіяльнй, школы и церкви число голосôвъ кождои ухваляючои групы було такожь пропорціональне до поношеныхъ выдаткôвъ.

Кромѣ того, узнаючи велику хосенность и потребу рускихъ товариствъ господарско-промысловыхъ, завзывае народне Вѣче всѣхъ добромыслячихъ Русинôвъ, щобы они всѣми силами пôддержували *товариство господарско-промыслове въ Станиславовѣ*, и вкладае на рускихъ послôвъ обовязокъ постаратись для сего товариства краевои субвенціи въ цѣли закладаня агентуръ, уряджованя выставъ господарско-промысловыхъ и засновуваня взорцевыхъ господарствъ рôльничихъ и промысловыхъ въ краю.

Народне Вѣче похваляе мысль заснованя *рускаго торговельного товариства* и завзывае всѣхъ Русинôвъ до участи въ тôмъ предпринятю, щобы тымъ способомъ вырвати торговлю нашихъ продуктôвъ зъ рукъ чужихъ, вызискуючихъ нашь край.

3. Народне Вѣче завзывае всѣхъ селянъ и мѣщанъ, щобы остерегались затяганя пожичокъ банковыхъ и лихварскихъ, а натомѣсть докладали всѣхъ силъ до заснованя въ кождôй громадѣ *касъ пожичковыхъ и збôжевыхъ ссыпôвъ*.

Резолюція въ справахъ шкôльныхъ.

Галичина есть краемъ рôльничимъ съ народонаселеньемъ переважно рускимъ. Школы ей повинній проте ôтповѣдати потребамъ экономичнымъ краю и потребамъ народности рускои.

Зважывши однакожь, що въ школахъ народныхъ Галичины наука господарства и домового промыслу мало увзгляднена и длятого тй школы практичнои користи для краю не приносятъ —

Зважывши, що и въ семинаріяхъ учительскихъ Галичины на згаданй науки доси не звернено достаточнои уваги —

Зважывши дальше, що въ народныхъ школахъ многихъ селъ и мѣсточокъ, съ народонаселеньемъ переважно або и зовсѣмъ рускимъ, *заведено выкладовый языкъ польскій*, а въ другихъ съ выкладовымъ языкомъ рускимъ на пôдставѣ соймовои уставы въ дня 22 червня 1867 р. заведено примусову науку языка польского —

Зважывши, що окружными инспекторами сихъ школъ поставлено людей, непосѣдаючихъ испыта въ рускаго языка, а дуже часто и безъ знання тогожь —

Зважывши, що на цѣле тримиліонне народонаселенье руске въ Галичинѣ и на 1500 школъ съ языкомъ выкладовымъ рускимъ не ма нѣ однои учительскои семинаріи съ такимъ-же языкомъ выкладовымъ, такъ якъ въ трехъ семинаріяхъ учительскихъ будьто утраквистичныхъ мужескихъ выклады въ рускôмъ языцѣ дуже недостаточно, а въ двохъ семинаріяхъ учительскихъ будьто утраквистичныхъ женьскихъ зовсѣмъ не ôтбуваются —

Зважывши, що доси не выйшло навѣть розпорядженье рады школьнои краевои, котребы утраквистичнй выклады въ высше згаданыхъ семинаріяхъ учительскихъ нормовало —

Зважывши, що въ сихъ семинаріяхъ науку языка рускаго яко предмету дуже ограничено —

Зважывши, що черезъ таке неувзгляднênье науки языка рускаго въ сихъ заведеняхъ испытованй учителѣ, призначенй для школъ народныхъ рускихъ, не маютъ дуже часто достаточного, а учительки майже нѣякого знання языка рускаго —

Зважывши дальше, що на дотримиліонне народонаселенье руске въ Галичинѣ Соймъ краевый ôткрывъ доси одну-одиноку гимназію съ выкладовымъ языкомъ рускимъ, а въ справѣ закладаня паралельныхъ клясъ съ такимъ-же выкладовымъ языкомъ не выйшло доси навѣть ôтповѣдне розпорядженье рады школьнои краевои до дирекцій гимназіяльныхъ —

Зважывши, що розпорядженьемъ рады школьнои краевои въ дня 5 листопада 1868 р. до ч. 888 въ всѣхъ школахъ всхôднои части Галичины въ внутреннôмъ дѣловодствѣ заведено урядовый языкъ польскій —

Зважывши, що статутъ, выданый соймомъ галицкимъ пôдъ днемъ 25 червня 1867 р., нормуючій складъ рады школьнои краевои, не давъ Русинамъ ôтповѣднои репрезентациі своеи народности въ тôмъ же тѣлѣ —

Зваживши, що устава соймова зъ дня 22 червня 1867 р. артикулъ V о языцѣ выкладовôмъ въ школахъ середныхъ, а артикулъ III о примусовôй науцѣ языка польского въ школахъ народныхъ рускихъ противится XIX артикулови основныхъ законôвъ державныхъ зъ дня 21 грудня 1867 р., а той выразно каже, що въ краяхъ заселеныхъ кôлькома народностями публичнѝ школы такъ маютъ бути уряджены, щобы *безъ примусу до науки другого языка краевого* кожда зъ тыхъ народностей одержала *достаточнѝ средства* въ питомôмъ своѣмъ языцѣ образоватись —

Зваживши, що сей артикулъ основныхъ державныхъ законôвъ всѣмъ народностямъ австрійскои державы признае *повне рôвноуправненье* и надае кождôй зъ нихъ *неоспориме право стеречи и плекати свою народность и языкъ свôй*, що отже сей артикулъ взываe насъ самъ до *обороны* нашихъ правъ народныхъ —

Зваживши въ кôнци, що въ всѣхъ тыхъ у насъ существующихъ порядкахъ належитъ глядати причины справедливого жалю народу рускаго до суспôльности польскои въ всхôднôй части Галичины —

Мы, галицкѝ Русины, *ссылаючись на програму нынѣшнего ц. к. центрального правительства*, котре поставило собѣ задачу *усмирити вражду межи народами австрійскои державы* вымѣреньемъ *повнои справедливости* для кождои въ нихъ въ мысль основныхъ законôвъ державныхъ, домагаемось —

1) *Реорганизациu системы научнои* въ школахъ народныхъ и учительскихъ семинаріяхъ Галичины въ дусѣ,ôтповѣдаючôмъ потребамъ рôльничимъ и промысловымъ народа.

2) *Знесеня выкладового языка польского* въ школахъ народныхъ, въ котрыхъ число рускои молодежи переважае, якъ и знесеня *примусовои науки языка польского* въ народныхъ школахъ съ языкомъ выкладовымъ рускимъ.

3) Ôткликаня тыхъ *инспекторôвъ окружныхъ* въ всхôднôй части Галичины, котрѝ не маютъ квалификациu въ языка рускаго.

4) Точного переведеня розпорядженя министерiяльного въ 1870 р. о *утраквистичныхъ семинаріяхъ учительскихъ* такъ мужескихъ якъ и женьскихъ и заведеня при нихъ *школъ вправъ* съ языкомъ выкладовымъ рускимъ.

5) Внесеня правительственного до галицкого сойму краевого на *ревизію и реорганизацію уставы соймовои зъ дня 22 червня 1867 р.* въ мысль XIX арт. основныхъ державныхъ законôвъ, якъ и на *ревизію и реорганизацію статута для ц. к. рады школьнои краевои* зъ дня 25 червня 1867 р. въ дусѣ народного рôвноуправненя.

6) Знесеня розпорядженя ц. к. краевои рады школьнои зъ дня 5 листопада 1868 р. до ч. 888 о *языцѣ урядовôмъ польскôмъ* въ школахъ рускихъ.

Резолюція въ справѣ Добромильскôй.

Дня 3 (15) червня 1882 р. ôтдано гр. к. монастырь оо. Василiянъ въ Добромили съ принадлежачимъ до него фундацийнымъ маетkомъ и темпораліями въ управленье членôвъ римско-кат. ордена езуитôвъ, поручивши имъ кромѣ того воспитанье гр. кат. молодежи, приготовляючоися для жизни монашескои по чину и уставамъ св. Василiя Великого.

1. Зваживши однако, що передача та противится рѣшучо воли и застереженямъ основателѣвъ и ктиторôвъ сего монастыря, выраженымъ якъ найяснѣйше въ ôтноснôй фундацийнôй грамотѣ зъ дня 23 серпня 1613 р., въ котрôй съ цѣлою положительностею и въ спосôбъ не допускаючiй нѣякои другои интерпретациu заявлено, що тôлько однѝ и выключно тôлько однѝ члены василiяньского ордена суть и могутъ бути правно-неоспоримыми властителями и роспорядителями тыхъ великодушными ктиторами дарованыхъ земель и имѣній, и въ котрôй для тымъ вѣрнѣйшого обезпеченя тыхъ посѣлостей и религійнои свободы за оо. Василiянами находится крôмъ того застереженье, що кождый, ктобы поважився занепокоити ихъ будь въ реальныхъ правахъ будь въ выповненю ихъ *пластарыхъ обрядôвъ по уставамъ греческои церкви, долженъ буде уплатити имъ 10000 дукатôвъ золотомъ.*

2. Зваживши, що правосильность тои фундациjнои грамоты въ цѣлôмъ объемѣ ей узнана австрійскиимъ правительствомъ, о чѣмъ свѣдчитъ клявзуля ц. к. краевои табулѣ зъ дня 1 мая 1784 р., и що опредѣленя наведеноi грамоты не стратили и не могли стратити своеи обовязуючои силы —

3. Зваживши, що ôтнятье згаданого монастыря и принадлежачихъ до него имѣній дотеперѣшнымъ легальнымъ ихъ властителямъ и передача тыхъ же въ руки такѝ, котрѝ не маютъ до того не тôлько нѣякого права, но навѣть и найменшого титулу къ таковому, противится не тôлько постановленямъ кодексу цивильного, але и артикулу XV основныхъ державныхъ законôвъ зъ дня 21 грудня 1867 р. котрымъ запоручаeся всѣмъ обществамъ церковнымъ право власности и посѣданя маетку и фондôвъ, призначеныхъ на цѣли религійнѝ або учебнѝ —

4. Зваживши, що передача та довершилась не тôлько безъ попереднього засягненя опиніи и согласія правнои репрезентациu ордена оо. Василiянъ, но такожь и противъ его волѣ, заманифестованои въ численныхъ протестахъ, внесеныхъ такъ до папского престола, якъ и до ц. к. центрального правительства —

5. Зваживши, що управленье згаданого гр. к. монастыря въ Добромили и его дотациu дôсталось именно въ руки оо. езуитôвъ т. е. ордена, дѣятельнôсть котрого врѣзалась якъ найпечальнѣйшими слѣдами въ исторiи рускои народности и рускои церкви —

6. Зваживши, що противозаконне водворенье для рускаго народа и церкви непрiязно розположеного ордена езуитôвъ въ монастырѣ гр. к. обряда, именно же порученье ему выхованя рускои молодежи уважаeся цѣлымъ жительствомъ нашого краю причиною розличного рода вредныхъ агитациu и непотрѣбного тревоженя умôвъ, а що нѣякъ въ интересѣ краю, а тымъ менше въ интересѣ державы лежати не може —

7. Зваживши, що дотеперѣшна дѣятельнôсть оо. езуитôвъ въ Добромильскôмъ монастырѣ, ôтнятôмъ оо. Василiянамъ, зачалась ôтъ такихъ нововведенiй, котрѝ носятъ неоспоримѝ знамена стремленя до его латинизациu, въ слѣдствiе чого существуюче затревоженье умôвъ посередъ вѣрными рускаго обряда, такъ межи клиромъ якъ и мирянами, прибирае въ дня на день чимъ разъ ширшѝ розмѣры —

8) Зваживши, що водворенѝ въ Добромильскôмъ монастырѣ езуиты начинаютъ посягати уже такожь и за другими василiяньскими монастырями въ Галичинѣ, щобы тыми же въ тыхъ самыхъ рускому народу и рускому обряду враждебныхъ цѣляхъ овладѣти, котре то обстоятельство угрожае еще бôльшими стѣсненями и оскорбленями правъ и свобôдъ рускои церкви и обряда, не смотрячи на запорученя папскихъ буль и державныхъ законôвъ, а въ мѣру того и чимъ разъ серiознѣйшимъ загальнымъ занепокоeньемъ и негодованьемъ рускаго народа —

Зваживши, що пôсля закона зъ д. 7 мая 1874 р. до ч. 16 В. з. д. обовязкомъ державы есть стерегчи и хоронити цѣлости и управленя церковныхъ имѣній, а тымъ самымъ не допускати нѣякихъ постороннихъ вмѣшательствъ —

Зваживши въ кôнци слова Его Превосход. министра вѣроисповѣданiй, заявившого рускимъ посламъ въ думѣ державнôй д. 21 лютого (5 марця) с. р., що выс. правительство на впроваженье езуитôвъ въ Добромильскiй монастырь згодилось тôлько условно и що оно въ тôмъ ôтношеню маe совсѣмъ свобôдну руку т. е., що если тôлько интересъ державы и краю того требовати будутъ оно може въ кождôй минутѣ выдалити езуитôвъ и вернути монастырь въ Добромили его первобытнымъ властителямъ и управителямъ —

Домагаeся Вѣче Галицкихъ Русинôвъ въ виду наведеныхъ мотивôвъ, а именно зъ взгляду на внутренный миръ краю, а тымъ самымъ и на интересъ державы:

I) Безпроволочного ôтобраня въ 1882 р. во власть езуитôвъ переданого гр. к. монастыря въ Добромили съ принадлежачими до него имѣніями и введеня оо. Василiянъ яко легальныхъ властителѣвъ фундациjныхъ назадъ въ ихъ права на основѣ дотациjного акту зъ дня 23 серпня 1813 р. и

II) Строгого примѣненя закона о вѣроисповѣданяхъ зъ д. 21 грудня 1867 р., щобы дѣла, пôдлежачѝ выключно автономiи рускои церкви лишь ей духовными властями безъ всякого постороннего вмѣшательства властей другои церкви або обряда рѣшались.

Резолюція въ справахъ правнополитичныхъ.

Мы, Русины, первѣстнѝ жителѣ галицко-володомирского королевства, заснованого королемъ нашимъ Даниломъ Романовичемъ въ р. 1225, по першôмъ розборѣ републики польскои манифестомъ Цѣсаревои Марiи Терезы зъ дня 13 сѣчня 1773 р. прилученѝ до державы австрійскои яко воеводство руске, посѣдаюче свою самоуправу провинцiональну и окрему станову репрезентацию —

Мы, Русины галицкѝ, котрыхъ Цѣсарь Iосифъ II. черезъ весь часъ панованя свого удостоявъ надзвычайною своею благосклонностею и опѣкою на поли духового розвою —

котрымъ, яко окремôй народности, Цѣсарь Фердинандъ I. Добротливый, по оголошеню конституциu зъ дня 15 марця 1848 р., найвысшу свою ласку и опѣку ласкаво зволивъ запоручити —

котрымъ тронова рѣчь, выголошена на першôмъ соймѣ державнôмъ въ Вѣдни на дни 22 червня 1848 р., якъ и пôзнѣйша зъ дня 15 падолиста тогожь року на соймѣ кремзирскôмъ признала повне национально-политичне рôвноуправненье —

котрыхъ Его Величество наймилостивѣйше пануючiй Цѣсарь Францисокъ Iосифъ I. жовтневымъ дипльомомъ зъ 1860 р. зволивъ надѣлити свободами конституцiйными, и котрымъ яко окремому народови зволивъ запоручити повну участь въ законодательсавѣ и повне рôвноуправненье —

котрыхъ манифестъ Его Величества Цѣсаря Франциска Iосифа I. зъ дня 20 вересня 1865 р. завôзвавъ до гармонiйного устроeня конституцiйнои будовы въ всѣхъ коронныхъ краяхъ, а тымъ самымъ и до свобôдного объявленя всѣхъ своихъ народно-политичныхъ потребъ —

котрымъ остаточно державнѝ основнѝ законы зъ дня 21 грудня 1867 р. признали повне и нѣкимъ неоспориме право до розвою народности на кождôмъ поли народно-политичного житя —

Мы, Русины галицко-володимирского королевства, вѣрно преданѝ сыны Августѣйшого престола Габсбургского, бажаючи щиро скрѣпленя державы австрійскои и добра нашого краю, покликуючись на нашѝ исторично-народнѝ права и на всѣ конституцiю намъ признанѝ свободы, зôбравшись на дни 17 (29) червня с. р. на всенародне Вѣче руске во Львовѣ, и оживленѝ якъ найлѣпшими намѣренями, заявляемо прилюдно:

I. Що по причинѣ сполученя нашого рускаго королества Галичины и Володимирiи съ великимъ княжествомъ кракôвскимъ и выробленого на тôй основѣ статута краевого и ординациu выборчои для Галицкого Сойму краевого зъ дня 26 лютого 1861 р., всьмо на вѣчнѝ часы засуженѝ на майоризацiю черезъ польскiй елементъ въ всѣхъ справахъ, дотыкаючихъ нашихъ жизненныхъ национальныхъ и экономичныхъ интересôвъ.

II. Що при тôмъ складѣ рѣчей мы мимо найусильнѣйшихъ старань не всьмо въ силѣ въ дорозѣ законодательнôй присвоити и запоручити собѣ права, потрѣбнѝ до розвою нашои народности.

III. Що черезъ тую статутомъ краевымъ авторизовану майоризацiю мы, зданѝ на ласку бôльшости Галицкого Сойму краевого, ôтъ кôлькананайцяти лѣтъ не тôлько подармо ждемо на уставы, запоручаючѝ намъ конституциями признаный розвôй национальный, але въ мѣру того, якъ провôдъ въ тôмъ-же Соймѣ краевôмъ по незвѣстнымъ причинамъ въ найновѣйшихъ часахъ перейшовъ въ руки неприклонного намъ сторонництва, мусимо съ жалемъ дивитись, якъ для насъ, а безъ насъ выдаются уставы не совсѣмъ схожѝ съ интересами и потребами нашои народности, уставы, котрѝ будятъ въ всѣхъ насъ оправдану обаву постепенного обезсиленя рускаго народа въ Галичинѣ.

IV. Що мы въ загалѣ сказавши, сталися нынѣ лишь дуже малыми участниками тыхъ правъ и свобôдъ конституцiйныхъ, котрыми другѝ народы австро-угорскои державы ôтъ давна вже утѣшаются.

По при тôмъ сумнôмъ и неôтраднôмъ положеню нашôмъ правно-политичнôмъ мусимо дальше заявити:

V. Що бôльша часть такъ Найвысшихъ постановленъ цѣсарскихъ, якъ и розпоряджень в. ц. к. центрального правительства, выдаваныхъ ôтъ 1848 р. по найновѣйшѝ часы, а дотыкающихъ именно уживаня языка рускаго въ судахъ и урядахъ въ рускôй части Королества Галичины и Володимирiи, якъ и въ школахъ народныхъ або совсѣмъ не выконуeся, або лишь дуже половично.

До сихъ Найвысшихъ постановленъ и розпоряджень в. ц. к. центрального правительства мусимо зачислити:

А) На поли политичнôмъ.

1) Найвыше постановленье Цѣсаря Фердинанда I., въ котрôмъ Его Величество, прiймаючи до вѣдомости вѣрну преданность Галицкихъ Русинôвъ для престола, велѣвъ розпорядженьемъ министерства зъ дня 9 мая 1848 р. розказати, щобы всѣ въ рускôй части Галичины поставляемѝ ц. к. *урядники выказались повнымъ знаньемъ языка рускаго.*

2) Розпорядженье министерства справедливости зъ дня 3 сѣчня 1849 р. до ч. 167, котре на всѣхъ ц. к. урядникôвъ въ рускôй части Галичины кладе обовязокъ, въ якъ найкоротшôмъ часѣ *присвоити собѣ повне знанье языка рускаго* пôдъ грозою утраты становиска.

3) Найвыше постановленье Е. В. Цѣсаря Франциска Iосифа I, дане въ Шенбрунѣ дня 20 жовтня 1852 р., и розпорядженье министерства внутренныхъ дѣлъ зъ дня 22 жовтня 1852 р. до ч. 16571, котрыми *языкъ рускiй урôвноправнено* въ ц. к. *судахъ* всхôднои Галичины, такъ при лагодженю справъ цивильныхъ якъ и карныхъ, и котрыми наказано ц. к. властямъ *всякѝ розпорядженя, призначенѝ для рускихъ сторôнъ, выдавати лишь въ материнôмъ ихъ языцѣ*, навѣть и на случай, еслибы тѝ стороны пôдъ симъ взглядомъ попередно не объявили своеи волѣ.

4) Розпорядженя министерства справедливости зъ дня 24 марця, 8 червня и 9 липня 1860 р. до чч. 4.244 и 10.340, котрыми у другe *языкъ рускiй* въ всхôднôй части Галичины *узнано языкомъ краевымъ*, а кардинальною и ненарушимою засадою постановлено, *що сторонамъ рускимъ всякѝ найрôжнороднѣйшѝ справы вôльно вносити до ц. к. судôвъ въ материнôмъ своѣмъ языцѣ* и що *всѣ ц. к. власти судейскѝ* въ всякôмъ зношеню съ рускими сторонами лишь материного ихъ языка уживати маютъ.

Симъ якъ и давнѣйшимъ министерiяльнымъ розпорядженьемъ зъ 22 жовтня 1852 р. вложено на всѣ ц. к. суды, належачѝ до округа высшого суду краевого львôвского, обовязокъ:

а) Всякѝ зôзнаня сторôнъ рускихъ чи то устнѝ чи письменнѝ въ материнôмъ ихъ языцѣ прiйматя.

б) Протоколы съ свѣдками и експертами (знатоками) списувати лишь въ языцѣ интересованои стороны.

в) Всю розправу вести въ материнôмъ языцѣ обжалованого.

г) Всякѝ резолюциu, засуды вразъ съ мотивами, якъ и всѣ письма, именно рѣшеня, повѣдомленя, розпорядженя, завôзваня, наказы и др. выставляти лишь въ материнôмъ языцѣ интересованыхъ сторôнъ.

5) Розпорядженье министерства справедливости зъ дня 9 липня 1860 р. до ч. 10.340, наказуюче выразно:

а) Щобы *высшѝ инстанциu судейскѝ* свои рѣшеня и засуды вразъ съ мотивами выдавали въ тôмъ языцѣ, въ якôмъ велась розправа въ инстанциu першôй.

б) Щобы поодинокѝ *громады уважано приватными сторонами* и щобы въ слѣдствiе того ц. к. власти въ сношеню зъ ними лишь ихъ языка уживали.

в) Щобы до сего розпорядженя окрôмъ ц. к. властей судейскихъ застосовались всѣ *адвокаты и нотарѣ* всхôднои части Галичины и щобы се розпорядженье не тôлько точно сповняли, але и не давали поводу до жалобъ о его невыконаню.

6) Розпорядженье министерства справедливости зъ дня 7 серпня 1860 р. до ч. 11.947, котрымъ заостренo давнѣйше розпорядженье зъ дня 9 липня 1860 року до ч. 10.340 именно що до поведеня себе высшихъ судейскихъ инстанцiй у всхôднôй части Галичины.

7) Розпорядженье, выдане министерствомъ справедливости вже по оголошеню жовтневого дипльому пôдъ д. 28 жовт. 1860 р до чч. 13.987 и 1425, котрымъ *удержано въ силѣ давнѣйшѝ розпорядженя* центрального правительства зъ дня 24 марця 1860 р. до ч. 4244 и зъ 8 червня 1860 до ч. 8640 въ справѣ уживаня рускаго языка при остаточныхъ розправахъ, якъ и розпорядженье зъ дня 9 липня 1860 р. до ч. 10.340 що до уживаня языка рускаго въ ц. к. судахъ всхôднои части Галичины при лагодженю справъ цивильныхъ и карныхъ.

8) Найвыше постановленье Е. В. Цѣсаря Франциска Iосифа I зъ дня 10 цвѣтня 1861 р. и розпорядженье министерства справедливости зъ дня 21 цвѣтня 1861 р. до ч. 3297, котрыми унормовано:

а) Що всѣ ц. к. власти и уряды, неменше и уряды громадскѝ и магистраты всхôднои части Галичины суть обовязанѝ *рускѝ по-*

дання, писанѝ рускими буквами *пріймати* и ихъ *правному урядованю* свому пôддавати.

б) Що тіимь власти, уряды и магистраты при списованю протоколôвъ розправъ и при лагодженю урядовыхъ справъ въ языцѣ рускôмъ могутъ такожь *рускихъ буквъ уживати*.

9) Розпорядженье министерства справедливости въ 23 листопада 1861 р. до ч. 1124, котрымъ для упрощеня дѣловодства наказано:

а) Щобы *высшій судъ* краевый львôвскій въ справахъ цивильныхъ и карныхъ всѣ свои письма, рѣшеня и засуды вразъ съ мотивами выдававъ *въ языцѣ интересованои стороны*.

б) Щобы *референты* сего суду вытяги въ актôвъ, внесеня свои и мотивы предкладали въ языцѣ, въ якôмъ вôйшло поданье.

в) Щобы и *розправы* въ тôмъ же судѣ по можности велись въ языцѣ вносячои стороны, а тымъ самымъ и по руски.

10) Розпорядженье министерства справедливости въ дня 5 червня 1869 р. до ч. 2354 въ справѣ заведеня урядового языка въ Галичинѣ, и друге таке, выдане пôдъ днемъ 11 серпня 1869 р. до ч. 9973, котрыми розказано:

а) Щобы *написи на будынкахъ судовыхъ* и въ внутрѣ ихъ надъ поодинокими секціями въ рускôй части Галичины були умѣщенѝ такожь и въ языцѣ рускôмъ.

б) Щобы всѣ суды, належачѝ до округа высшого суду краевого львôвского, всѣ *устнѝ и письменнѝ поданя*ôтъ сторôнъ рускихъ пріймали въ ихъ материнôмъ языцѣ.

в) Щобы въ *колегіяльныхъ судахъ* всхôднои Галичины нарады надъ предметомъ велись по можности въ языцѣ вносячои стороны, отже евентуально и въ языцѣ рускôмъ.

г) Щобы рѣшеня въ *справахъ табулярныхъ* выдавались въ языцѣ вносячои стороны и щобы въ тôмъ языцѣ тѝ рѣшеня вписовано до книгъ грунтовыхъ и табулѣ краевои и въ тôмъ же языцѣ контестовано грамоты.

д) Щобы *едикты* судôвъ всхôднои части Галичины оповѣщано въ *урядовôй часописи* краевôй рôвножь въ материнôмъ языцѣ вносячои стороны.

е) Щобы и въ *справахъ неспорныхъ* всякѝ наказы, завôзваня и декреты выставляно въ материнôмъ языцѣ сторôнъ.

ж) Щобы въ *справахъ карныхъ* такъ обжалованого, якъ и пошкодованого, свѣдкôвъ и знатокôвъ пытано въ ихъ материнôмъ языцѣ.

з) Щобы *остаточнѝ розправы* велися безвыимково въ материнôмъ языцѣ обжалованого и въ тôмъ же языцѣ выдавалися засуды вразъ съ мотивами.

Б. На поли школьнôмъ:

11) Розпорядженье министерства просвѣты въ 1870 р. въ справѣ заведеня *мужескихъ утраквистичныхъ семинарій* въ Львовѣ, Тернополи и Станиславовѣ, и *такихъ же семинарій женьскихъ* въ Львовѣ и Перемышли, котру справу поясняе близше прилучена резолюція школьна нынѣшного Вѣча.

Русины Галицкѝ, ôтступивши въ своѣмъ часѣ ôтъ жаданого етнографичного подѣлу Галичины и надѣленя рускои части окремымъ законодательнымъ тѣломъ, якъ и не протестуючи противъ статута краевого и ординаціи выборчои Сойму Галицкого, для нихъ такъ дуже невыгôдныхъ, старалися въ цѣли мирного розвою справъ краевыхъ и забезпеченя національныхъ своихъ правъ вынайти въ дорозѣ порозумѣня якій-то *modus vivendi* межи народомъ рускимъ въ однои, а польскими жителями всхôднои части Галичины въ другои стороны и въ тôмъ благороднôмъ намѣреню своѣмъ постарались о те:

1) Що бл. п. посолъ и вицемаршалокъ Сойму краевого Юліянъ Лавровскій и трійцять рускихъ послôвъ поставили на дни 22 жовтня 1869 р. внесенье о унормованье взаимного ôтношеня межи народами рускимъ и польскимъ.

2) Що въ роцѣ 1872 бл. п. посолъ Кшечуновичь поставивъ друге внесенье въ Соймѣ краевôмъ Галицкôмъ, стремляче до заведеня обовязковои науки языка руского въ всѣхъ школахъ середныхъ всхôднои части Галичины.

3) Що въ роцѣ 1875 посолъ Камѣньскій поставивъ трете внесенье на мирне полагодженье справедливыхъ домагань Русинôвъ Галицкихъ въ дорозѣ законодательнôй.

Благороднѝ и щирѝ намѣреня такъ рускихъ послôвъ, якъ и дéякихъ польскихъ, котрѝ въ числѣ 12 пôдписали внесенье посла Камѣньского, не увѣнчались однакожь нѣякимъ успѣхомъ. Перше внесенье мимо того, що окрема „угодова анкета“ его скодификовала, узнавъ Выдѣлъ краевый Галицкого Сойму безпредметовымъ; друге упало по категоричнôмъ заявленю правительственного комисаря, що оно противится XIX артикулови основныхъ державныхъ законôвъ; а трете не припустила бôльшôсть соймова навѣть до першого читаня.

На сѣмъ мѣстци мусимо також замѣтити, що въ р. 1869 подбôнои долѣ дôждалось и правительственне внесенье, стремляче до внесеня уставы соймовои въ дня 22 червня 1867 р., котрымъ *въ всѣхъ народныхъ школахъ* рускои части Галичины, мимо XIX артикулу грудневыхъ основныхъ законôвъ державныхъ, заведено обовязкову науку языка польского.

Зъ уваги проте, що Русины Королества Галичины и Володимиріи маютъ нѣкимъ неоспориме историчне право до якъ найширшого розвою своеи народности.

Зъ уваги, що те право признаютъ имъ всѣ конституціи австрійскѝ.

Зъ уваги, що найвысшѝ постановленя цѣсарскѝ стремѣли завдно до рôвноуправненя Галицкихъ Русинôвъ.

Зъ уваги, що и розпорядженя в. ц. к. центрального правительства, именно до р. 1870, мали завдно на оцѣ розвôй народности рускои:

домагаются Русины Королества Галичины и Володимиріи повного для себе рôвноуправненя, а именно жадае руске Вѣче народне, зôбране у Львовѣ на дни 17 (29) червня 1883 р.:

Высоке ц. к. центральне правительство зволитъ въ ôтповѣднôй дорозѣ постаратись о выданье уставы, котрабы Галицкимъ Русинамъ, зôстаючимъ въ меншости въ репрезентаціи краевôй, запоручила повне рôвноуправненье въ ихъ народно-политичнôмъ житю и котрабы на будуще творила составну часть статута краевого.

Въ подрôбности же домагаются Русины Галицкѝ:

1. Щобы в. ц. к. центральне правительство зволило пригадати всѣмъ властямъ рускои части Галичины высше наведенѝ найвысшѝ постановленя и розпорядженя министеріяльнѝ въ справѣ уживаня языка руского въ ихъ урядованю и зношеню съ сторонами, тымъ бôльше, що всѣ тѝ постановленя и розпорядженя до сего часу не були нѣколи ôткликанѝ, а тымъ самымъ *остались правосильными по нынѣ для* всеи рускои Галичины.

2. Щобы ц. к. центр. правительство зволило зажадати ôтъ всѣхъ ц к. урядникôвъ поодинокихъ дикастерій въ всхôднôй части Галичины точного знаня, або якъ найскорщого присвоеня собѣ языка руского не лишь дятого, що сего требуютъ высше згаданѝ постановленя и достоиньство народу руского, але и по тôй дуже важнôй причинѣ, що незнанье языка руского именно черезъ судіевъ ôтбирае обжалованому можнôсть обороны, а въ народѣ въ загалѣ ослабляе почутье права.

3. Щобы в. ц. к. центр. правительство при оголошуваню конкурсôвъ на всѣ ц. к. уряды въ всхôднôй части Галичины за условіе до ихъ одержаня зволило поставити точне знанье языка руского.

4. Щобы в. ц. к. центр. правительство зволило внести розпорядженье Намѣстництва Галицкого въ р. 1873 въ справѣ неуживаня рускихъ буквъ при выставляню рускихъ писемъ черезъ правительственнѝ органы, а то на пôдставѣ рѣшеня найвысшого суду державного въ дня 25 цвѣтня 1882 р.

5. Щобы в. ц. к. центр. правительство зволило выдати всѣ ц. к. власти всхôднои Галичины обовязуюче розпорядженье, на будуще при выставляню рускихъ писемъ въ загалѣ уживати лишь рускихъ буквъ.

Руске Вѣче народне зазывае кромѣ того всѣхъ Русинôвъ Галицкихъ:

1. Щобы для легальнои обороны своихъ правъ народныхъ засновували въ краю повѣтовѝ рады политичнѝ, и

2. Щобы такъ громады рускѝ якъ и поодинокѝ обывателѣ, котрымъ розвôй и добро народу руского лежатъ дѣйстно на сердцю, опираючись на правосильныхъ высше згаданыхъ найвысшихъ постановленяхъ и розпорядженяхъ въ справѣ уживаня языка руского въ публичнôмъ житю, въ зношеню съ ц. к. и автономичными властями користали въ нихъ въ якъ найширшôмъ объемѣ.

Руске Вѣче завзывае въ кôнци и послôвъ рускихъ, щобы они, выйшовши съ волѣ рускихъ повѣтовыхъ комитетôвъ и центрального комитету руского выборчого, *яко одинокѝ легальнѝ заступники* пôвтретямиліонового руского народу въ Соймѣ, выслухавши голосъ нынѣшного народного Вѣча и нимъ принятѝ резолюціи, *не лишь о ихъ скоре выконанье* въ ôтповѣднôй дорозѣ усильно старались, але и на найблизшôмъ зôбраню Галицкого Сойму ôтповѣднѝ внесеня до уставы въ дусѣ згаданыхъ резолюцій поставили.

При сѣмъ заявляе руске Вѣче откровенно, що на случай, если бы бôльшôсть теперѣшного Сойму Галицкого поладженю справы рôвноуправненя руского народа въ Галичинѣ показалася неприклонною и наколибъ насупротивъ справедливыхъ нашихъ жадань поставилась якъ бувало въ рокахъ 1871, 1872 и 1875 на становиску традиційнои негаціи — на сей неôтрадный случай зазываемо всѣхъ нашихъ послôвъ до солидарного зложеня своихъ мандатôвъ и до захованя политики абстиненційнои.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(На въсть о депутаціи) львôвскои рады громадскои въ справѣ децентрализаціи желѣзниць, ухвалила рада громадска мѣста Вѣдня выслати адресу до цѣсаря, щобы взявъ въ опѣку загроженѝ интересы Вѣдня. Адреса мае бути вручена предсѣдательствомъ Рады. Поля найновѣйшихъ донесень мало министерство вôйны згодитися въ принципѣ на перенесенье центральныхъ зарядôвъ желѣзниць галицкихъ до краю, застерегло собѣ однакожь означити мѣсце, где маютъ бути перенесенѝ сѝ дирекціи. Думаютъ, що выбôръ мае упасти на Перемышль, позаякъ се мѣсто лежитъ въ серединѣ краю, есть уфортификоване и найлучше ôтповѣдае стратегичнымъ вымогамъ. Во Львовѣ, Краковѣ и Чернôвцяхъ маютъ бути урядженѝ лишь филіи, пôдлягаючѝ перемыскôй дирекціи.

(*При выборахъ до сойму ческого*) зъ сельскихъ громадъ выбрано 48 ческихъ, 30 нѣмецкихъ послôвъ. Выборы сѝ не суть нѣякою несподѣванкою, такъ якъ вже и доси такъ само выборы зъ меншихъ посѣлостей выпадали. Анѣ Чехи, анѣ Нѣмцѣ не старались вцрочѣмъ навѣть здобути новѝ округи выборчѝ. Замѣтне се, що въ многихъ нѣмецкихъ округахъ ставали противъ ультра-нѣмецкихъ кандидатôвъ — умѣреннѝ нѣмецкѝ кандидаты. До властивои борбы прійде ажь при выборахъ зъ мѣстъ и зъ бôльшихъ посѣлостей; именно ту надѣются Чехи дуже много мандатôвъ здобути.

(*Сесія сойму хорватского*) ôтрочена пôсля найновѣйшихъ вѣстей зъ Загреба на початокъ вересня. Причиною ôтроченя есть уложенье буджету цивильного и буджету „граничного“, на котрыхъ пôдставѣ маe бути предложеный соймови проектъ организаційный.

(*Соймъ краиньскій*) ôткрыто якъ мы вже доносили дня 25. червня. — Начальникъ правительства краевого зазначивъ въ своѣй промовѣ, що правительство стоитъ завсегда при точцѣ примиреня народностей и выразивъ надѣю, що и соймъ свою задачу зъ того становища буде сповняти. — Ôттакъ ухваливъ соймъ по поводу подорожи цѣсаря до Краины, вручити монарсѣ адресу лояльности. — До комисіи адресовои, щó маe на слѣдуючôмъ засѣданю предложити проектъ адресы, выбрано: Гутмансталя, Швегеля, Светеца, Бляйвайса, Восняка, Сукле и Гразелли. — До выдѣлу краевого выбраный зъ куріи сельскои дръ Восняк, а его заступникомъ дръ Доленцъ; зъ куріи мѣстъ и мѣсточокъ Мурникъ, а его заступникомъ проф. Сукле. Всѣ члены выдѣлу кромѣ Дешмана и (заступника) Шрея (зъ куріи бôльшои посѣлости) — самѝ Словенцѣ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Роспочатѝ еще въ р. 1879 переговоры съ курією римскою покôнчено теперъ, якъ подаютъ урядовѝ вѣдомости зъ Петербурга, вже рѣшучо и дефинитивно. Головнѝ точки наступившого порозумѣня суть слѣдуючѝ: Организація дієцезій буде управильнена; правительство застерѣгае собѣ надзôръ надъ семинаріями и право контролѣ науки исторіи и литературы, котрѝ будутъ выкладатись въ языцѣ россійскôмъ, а такожь и именованье учителевъ потребувати буде затвердженя зъ стороны правительства. Права епископôвъ пôдъ взглядомъ наукъ каноничныхъ остаютъ незмѣненѝ. Правительство обѣцюе усунути выданѝ по р. 1863 т. зв. выняткôвѝ постановы, и вже теперъ ôтняло оно силу обовязуючу постановѣ патенту декабрового 1864 р., котра обмежувала власть епископску пôдъ взглядомъ усуваня священикôвъ зъ уряду духовного. Правительство прирекло ревизію т. зв. параграфôвъ додатковыхъ зъ р. 1866, и обѣцяло руководитись засадою повнои свободы гіерархіи въ рѣчахъ вѣры и религіи, не дозволяючи однакъ при тôмъ вмѣшуваняся гіерархіи въ справы власти свѣтскои.

Франція. Пôсля донесеня „Daily News“ Ценгъ мавъ по своимъ приѣздѣ до Лондону заперечити голошенѝ вѣсти, начебы Хины порозумѣлись вже съ Францією въ справѣ анамскôй; противно Хины не можутъ и не думаютъ зречися протекторату надъ Анамомъ, не жадаютъ однакъ при тôмъ урядового узнаня сего протекторату зъ стороны Франціи. Тая сама часопись доноситъ, що ôтношеня, француско-англійскѝ стаютъ що разъ стисльйшими и що Англія не намѣряе ставити якѝ небудь перешкоды въ политицѣ колоніяльнôй Франціи. Инакше судитъ однакъ голосъ опиніи публичнои въ Англіи; тамъ выкликуе поводженье Франціи въ Африцѣ, именно на Мадагаскарѣ, велике негодованье, и симпатія загалу стоитъ рѣшучо по сторонѣ Говасôвъ. Помимо сего однакъ правительство англійске не думае зовсѣмъ приступати до якои то интервенціи въ справѣ Говасôвъ, такъ що надѣѣ деякихъ загорѣлыхъ дневникôвъ англійскихъ останутъ напевно безпредметовыми.

Альбанія. Polit. Corr. одержуе зъ Царгороду вѣдомôсть, що турецкій полководець Гафизъ-паша маe на пôдставѣ удѣленои ему инструкціи упевнити Альбанцевъ, що Турція готова удѣлити имъ загальну амнестію. Рôвночасно однакъ поручено ему поробити кроки до рѣшучого переведеня чорногорско-альбаньскои границѣ въ мысль постановъ комисіи делиминаційнои, принятыхъ правительствомъ турецкимъ. Порта заперечуе при тôмъ, начебы Гафизъ-паша спаливъ всѣ села, котрѝ пôднялись були супротивъ вôйскъ турецкихъ; збурено одинъ тôлько будынокъ головнодоведячого Кастріотôвъ, и спалено кôлька стодôлъ для обезпеченя позиціи Гафиза-паши на горахъ Кастратскихъ.

Египетъ. Въ Египтѣ выбухла холера. Вину сего приписуютъ Англіи, котра не перешкодила перевезеню сеи пошести зъ Индіи до Египту, а именно не перестерегала належно средствъ осторожности при транспортахъ перевоженыхъ зъ Индіи до Египту, нехотячи черезъ тое наражувати интересôвъ гандлю индійского.

НОВИНКИ.

— **Вчерашне народне вѣче** було такою величавою, импонуючою манифестаціею народною, якои певно послѣдними часами не видано нѣгде въ цѣлôй Австріи. На иншôмъ мѣсци характеризуемъ значенье вѣча. Тутъ хочь коротеньке — задля недостачѣ мѣсця — подамо начеркъ головныхъ моментôвъ вчерашного великого дня. Въ Успеньскôй церквѣ ôтбулося рано богослуженье за упокôй бл. п. митр. Яхимовича. Народъ, не могучи помѣститись въ церквѣ, хмарою залягъ улицѣ и площадь передъ и побôчь церкви. О 10 год. почалося вѣче. Саля „Народного Дому“ яка велика, — а требабы було три разы такои, щобы выгôдно розмѣстити весь народъ, котрый залягъ всѣ коритарѣ, сходы, подвôрье „Народного Дому“. Въ сали и на галеріяхъ була незвычайна глота. Вѣче ôткрывъ дръ Добрянскій хорошою привѣтною промовою. Єго выбрано однодушно предсѣдателемъ збору, а мѣстопредсѣдателемъ — по зреченюся о. Качалы — дра Антоневича; секретарями выбрано нотарѣвъ пп. Онишкевича и Бачиньского. Дръ Антоневичь рôвно повитавъ щиро зôбранье и заявивъ, що еп. Іоанъ Ступницкій пересылае черезъ него вѣчеви свое архіерейске благословеніе (пôзнѣйше вѣче ухвалило телеграфично подякувати епископови). Наступили рефераты. П. Василь Нагôрный реферувавъ о економичнôмъ положеню нашого народу, п. Корнило Устіяновичь о школьныхъ дѣлахъ, п. Орестъ Авдыковскій о Добромили и п. Наталь Вахнянинъ о правно-политичнôмъ положеню Русинôвъ. Всѣ референты ставили напечатанѝ въ нынѣшнôмъ „Дѣлѣ“ резолюціи, котрѝ вѣче принимало однодушно и съ незвычайнымъ одушевленьемъ. Опôсли выступали еще внескодателѣ священики и селяне. Бесѣды и внесеня селянъ принимало вѣче съ ентузіязмомъ. Знаменитѝ промовы всѣхъ чотырохъ референтôвъ и другихъ внескодателевъ подамо въ слѣдуючихъ числахъ. Вѣче скôнчилося о 5 год. вечеромъ. О 7 годинѣ народный фестинъ на Стрѣльници. Въ однôй сторонѣ огорода бувъ концертъ въ честь памяти Маркіяна Шашкевича, въ другôй грала войскова банда народнѝ рускѝ танцѣ. Цѣлый обширный огородъ ровноя селянами, мѣщанами и рускою интелигенцією, головно священьствомъ. Женщинъ Русинокъ зô Львова и зъ провинціи було дуже богато, якъ и на вѣчу на сали и на галеріяхъ. По цѣлôмъ огородѣ лунала дзвôнка хороша руска мова наша. Всѣ говорили лишь о рускôй справѣ и о трiюмфѣ дня. Перомъ не списати того до глубины душѣ зрушаючого враженя. Кождого уста казали: „Мы сила, велика, величезна сила! Нынѣшный день — найлучше сего свѣдоцтво!“

— **О рускôй школѣ во Львовѣ** була — якъ мы заповѣли — дѣйстно бесѣда на позавчорашнôмъ засѣданю львôвскои рады мѣйскои. Рада мѣйска ухвалила не закладати особнои рускои школы, але утворювати всюды при вже существуючихъ львôвскихъ народныхъ школахъ „паралельки“ съ языкомъ выкладовымъ рускимъ, если до однои клясы впишесь 40 дѣтей рускои народности... Просимо не забувати, що неразъ число всѣхъ до однои клясы записаныхъ школярѣвъ не о много перевысшае число 40. Впрочѣмъ Русины не домагались и не домагаются нѣчого иншого, якъ тôлько своего права, сповненя рѣшеня найвысшого трибуналу, котре предсѣ не о паралелькахъ, але о школѣ рускôй выразно говоритъ. А зновъ потôмъ не разъ, не два, прійдесь намъ чути, що Русины нарѣкаютъ „безъ причины“... Въ дискусіи забиравъ голосъ радный дръ Олександеръ Огоновскій. О тôмъ другимъ разомъ.

— **Ruskie nadużycia.** „Gaz. Narod.“ выступила съ оригинальною думкою, за котру ѣй наше повне признанье выразити мусимо... Єслибъ треба було доказôвъ, що Русины при выборахъ послугувались лишь честными средствами, то до-

казы сѝ не моглибъ бути яснѣйшѝ ѳтъ сихъ, котрѝ опубликувала сими днями „Gaz. Narodowa.“ Сей достойный органъ „народовои опинии“ кинувсь наразъ збирати доказы о рускихъ (!) надъужитяхъ при выборахъ..., и що показалось?!.. Показалось якъ найвыразнѣйше, що о рускихъ надъужитяхъ при выборахъ нѣчо нѣгде не знаютъ! За то выловивъ достойный сей органъ кѝлька „кореспонденцій“, котрѝ обширно оповѣдаютъ о тѝмъ, якъ то духовнѝ рускѝ мстятся на сихъ выборцяхъ, котрѝ голосували за народовыми кандидатами! Поминаємъ вже, що зъ тыхъ 3—4 случаѣвъ, наведеныхъ въ „Gaz. Nar.“, напевно нѣ одинъ не есть вповнѣ правдивый; поминаємъ и се, що достойный сей органъ зъигнорувавъ надѳслане ему спростованье ложно зачѣпленого о. И. Левицкого зъ Добромирки (пор. передпосл. ч. „Дѣла“). Берѣмъ все, що „Gaz. Narod.“ подае яко щиру золото-правду. И щожь тамъ такого показуєсь?! — Ото, що гдеякѝ священики — по выборахъ — узнали за ѳтповѣдне поучити гдеякихъ спродайныхъ або темныхъ селянъ-выборцѣвъ, котрѝ за своєю власною кривдою голосували, поучити о злѳмъ, котрого допустились, або (навѣть!) устно за се... наказати; єслибъ и се правда було, що кѝлькохъ такихъ селянъ стратило чинъ „старшого брата“ або дяка, тожь и се поступованье можна назвати вповнѣ оправданымъ. Якѝ-то громы метаютъ народовѝ панове на всякихъ zdrajców!... а рускій священикъ має право добирати собѣ честныхъ и незапроданыхъ громадянъ на дякѳвъ и старшихъ братѳвъ, вмѣсто спродайныхъ пяниць та паньскихъ выслугачѣвъ. Що одинъ честный рускій приходникъ погнѣвався на одного здрадника выборця, тожь сему такожь „Gaz. Narod.“ дуже дивуватись не потребує... А щожь впрочѣмъ ще мѳгбы рускій священикъ — при найгѳршѳй своѣй воли — заподѣяти кому небудь?! Ба, — комусь-тамъ слюбу не давъ! „Gaz. Narod.“ може бути переконана, що єсли щось подѳбного сталось, то мусѣла бути до сего законна причина; нѣякій священикъ безъ причины слюбу не ѳтмовитъ. Отъ и всѣ страшенныѝ „надъужитя“ рускихъ священникѳвъ, и то — просимо уважати — по выборахъ!.. Еще разъ дуже дякуємо „Gaz. Narod.“, що выкрываючи сѝ надъужитя такъ знаменито причинилась до поясненя правды. Тѳлькожь чи народовымъ панамъ дѣйстно ходило о рускѝ надъужитя?! Мы не такѝ наивнѝ, щобъ сему вѣрити. Ходило и ходитъ по просту о се, щобы кѝлькомъ рускимъ священникамъ-патріотамъ по можности „приставити стѳльця“. Отъ и цѣла тайна. А якъ высоко ставятъ нашѝ ц. к. власты такѝ доносы, бачимо зъ сего, що сейчасъ выточуютъ слѣдства! Нехай рускѝ газеты, що хотятъ друкуютъ, то все холоднокровно поминаєсь и промовчуєсь. Але правда, що ту ходитъ о разячѝ беззаконности, о нарушенье свободы выбору, о надъужитя ц. к. властей, о перекупства, — а не о першу лѣпшу народову денунціяцію на рускихъ попѳвъ!.. Также хотѣлибъ рускѝ газеты, щобъ чого небудь, що они до прилюднои вѣдомости подаютъ, зъ уряду доходжено...

— **Въ справѣ Крашевского** слѣдство все еще не скѳнчене. Офиціяльнѝ нѣмецкѝ газеты згадуютъ, тѳлько зновъ, що иде ту о важнѣйшѝ якѝсь справы, котрѝ початкомъ своимъ сягаютъ досыть далеко въ минувшѳсть. — Рѳвночасно ведеся слѣдство противъ другихъ увязненыхъ лиць; великихъ провинъ мавъ допуститись передовсѣмъ б. капитанъ Генчь, и ѳнъ буде правдоподѳбно головнымъ обжалованымъ. Въ листѣ, котрый мавъ Крашевскій написати зъ тюрмы до своихъ знакомыхъ, заневнюе ѳнъ, що зовсѣмъ до нѣчого не почуваєсь. Съ Генчомъ зносився Кр. — такъ твердятъ знакомѝ его — тѳлько въ справахъ литературныхъ. Крашевскій маєся теперь яко тако, и хоть въ тюрмѣ, усердно (по 16 годинъ що-день) и спокѳйно дальше перомъ працюе.

— **Холера въ Египтѣ**!.. Недавно рознеслась була по Европѣ вѣсть, що въ Даміеттѣ, портовѳмъ мѣстѣ Египту, выбухла холера; — однакожь гнеть потѳмъ телеграфъ поспѣшно заперечивъ сѣй вѣсти. Тымчасомъ недовго треба було дожидати на запепокоюючe потвердженье сеи-жь вѣсти. Холера дѣйстно выбухла, — не лишь въ Даміеттѣ, але и въ иншихъ мѣстахъ коло дельты Нилю. Тожь и не дивно, що вѣденьскій „Tagblatt“ рѣшучо завѳзвавъ правительство зарядити средства осторожности передъ лихимъ симъ гостемъ зъ Азіи, та що правительство сими днями дѣйстно вже выдало ѳтповѣднѝ розпорядженя дотычно приплываючихъ до австрійскихъ портѳвъ зъ Египту кораблѣвъ. Подѳбно поступили и другѝ европейскѝ державы. Послѣднѝ телеграмы доносятъ, що поки-що великого небезпеченьства нема; ту и тамъ заходятъ вправдѣ поодинокѝ выпадки холеры (въ Египтѣ), але выпадки сѝ розмѣрно дуже рѣдкѝ и зовсѣмъ не выключена можливѳсть, що холера навѣть въ самѳмъ Египтѣ не выступитъ съ такою грозою, якъ се неразъ доси бувало. До Египту заволоклась холера зъ Индіи.

— **Деканами факультетѳвъ** львѳвского всеучилища на рѳкъ школьный 1883/4 выбранѝ: о. дръ Клеменсъ Сарницкій, богословского; дръ Леонардъ Пентакъ, правничого; дръ Людвикъ Цвиклиньскій философичного.

— **Новый судъ повѣтовый**, въ Мшанѣ дольнѳй, розпѳчне свою дѣяльнѳсть 1-ого л. жовтня с. р.

— **Телефоны во Львовѣ** — розпѳчнутъ функціонувати ѳтъ 1 липня с. р.

— **Тиса-Еслярска афера**. Для характеристики пана державного прокуратора Szeiffert-a, котрый въ переводженѳмъ власне въ Ньиредьгазѣ противъ жидѳвъ процесѣ яко урядовый обжалуватель выступае, интересне письмо, выслане сими днями до угорского министра правосудія 12-ми ньиредьгазскими адвокатами. Въ письмѣ сѣмъ зазначуютъ пп. адвокаты, що въ звѣстнѳмъ процесѣ — рѣчь доси не бувала! — нема властиво державного прокуратора; п. Szeiffert, котрого святымъ обовязкомъ повинноб бути стояти на сторожи права и збирати доказы противъ обжалованыхъ, на дѣлѣ збираєдоказы въ користь обжалованыхъ и повнитъ добровѳльно функцію адвоката-защитника жидѳвъ. — Якѝ ложнѝ вѣсти розсѣваются по свѣтѣ жидѳвскими журналистами-наймитами, найлучше бачимо зъ сего, що передъ кѝлькома днями уважали защитники обжалованыхъ за потрѣбне заявити въ судѣ прилюдно, що маютъ вповнѣ довѣріе до президента судового трибуналу Корниша, и що всѣ вѣсти, будьтобы сей президентъ не поводувався при розправѣ цѣлковитою безсторонностею, не маютъ найменшои пѳдставы. — Щожь до самои справы, то ясно, що при такѳмъ поступованю державного прокуратора, якъ и задля сего, що процесъ переводится ажь по роцѣ, що въ сѣмъ процесѣ выступае бѳльша половина жидѳвскихъ свѣдкѳвъ, — ледви чи можна буде доказати жидамъ вину, та довѣдатись правды. Многѝ свѣдки твердятъ и доказуютъ, що жиды невиннѝ; Моріцъ Шарфъ однакожь обстае доси твердо при своѣмъ; а конець кѳнцѣвъ Естеры якъ не було, такъ и нема. Гдеякѝ свѣдки твердятъ, що Естера сего дня, коли щезла, була сумна, що отже могла сама собѣ житье ѳтобрати. Доси процесъ властиво нѣчого не выяснивъ; цѣла справа страшно попутана, — кѳнцѣ погубились.

— **Дощѣ** настали; небезпеченьство выливу галицкихъ рѣкъ щасливо минуло. Головна ватага хмаръ перемчала понадъ нашими головами дальше, а теперь еще лишь тягнутся за нею поменшѝ дощевѝ хмары. Якъ метеорологичнѝ спостереженя вказували, маємо вже ѳтъ кѝлькохъ день досыть хорошу погоду, при середнѳй лѣтнѳй температурѣ.

— **Ѳтъ архипресвитера крыл. о. Григорія Шашкевича зъ Перемышля** получили мы слѣдуюче поясненье на умѣщенѝ въ ч. 45 „Дѣла“ пытаня въ справѣ стипендій студенстких ѳпдъ зарядомъ собора крылошанъ перемыскихъ: „Три суть фундаціи стипендій школярскихъ, котрыхъ завѣдованье фундаторами призначено соборови клироса перемыского: 1. *фундація б. п. еп. Снѣгурского* для 15 ученикѳвъ школы (давнѣйше головнои) чотыреклясовои народнои въ Перемышли въ рѳчнѳй загальнѳй квотѣ 200 зр. м. к. = 210 зр. в. а., отже на одного стипендиста по 14 зр. в. а. рѳчно. Фундаторъ положивъ однакъ условіе, що ученикъ, хотячій получити тую стипендію, повиненъ учитись высшого музикального спѣву церковного, преподаваного въ „Заведеню пѣвческѳмъ“ фундаціи тогожь б. п. еп. Снѣгурского съ вдоволяючимъ успѣхомъ, котрый дававбы повну надѣю, що стипендистъ буде мѳгъ спѣвати въ высшѳмъ хорѣ въ соборнѳмъ храмѣ. Само собою розумѣеся, що щобы той успѣхъ мѳгъ бути осягненый, муситъ ученикъ мати ѳтвѣтный голосъ и музикальный слухъ. 2. *фундація б. п. крылош. І. Могильницкого* для 15 ученикѳвъ гимназіи перемыскои, сыновъ священикѳвъ епархіи перемыскои, въ рѳчнѳй загальнѳй квотѣ 200 зол. м. к. = 210 зр. а. в., отже на одного стипендиста такожь по 14 зр. в. а. рѳчно. Выключенѝ однакъ суть ѳтъ тои стипендіи тѝ, котрыхъ сродники суть въ тѳмъ часѣ членами собора клироса перемыского. 3. *фундація б. п. Матея Добряньского* для 10 ученикѳвъ гимназіи перемыскои, зъ котрыхъ пять маютъ бути сироты по священикахъ (не маючѝ родителѣвъ), пять же сыны дякѳвскѝ, въ загальной квотѣ рѳчныхъ 400 зол. м. к. = 420 зр. в. а. отже на одного стипендиста по 42 зр. в. в. рѳчно. Опредѣливъ однакъ при тѳмъ фундаторъ, що тѝ стипендіи маютъ даватися лишь двомъ стипендистамъ въ одной клясѣ, а то одному сиротѣ священика и одному сынови дякѳвскому. — Стипендіи Снѣгурского и Могильницкого, понеже ѳтноснѝ фундаційнѝ капиталы суть запевненѝ и ихъ наросты плавкѝ, роздавалися безперывно все и роздаются безперепонно що року успособленымъ до побираня ихъ ученикамъ съ захованьемъ существуючихъ законныхъ приписѳвъ общихъ для стипендій школярскихъ и особенныхъ условій становленыхъ фундаторами, въ пѳврѳчныхъ рѳвныхъ ратахъ зъ долу. Роздаванье же стипендій Добряньского есть вже ѳтъ р. 1873 застановлене, понеже довжникъ ипотекарный вже въ р. 1866 застановивъ бувъ платити наросты ѳтъ выпожиченого капиталу, призначенѝ на тѝ стипендіи. Справа о тое точилася въ судѣ черезъ 6 лѣтъ, а черезъ той часъ соборъ клироса таки роздававъ тѝ стидендіи, пожичаючи съ иншихъ фондѳвъ въ надѣѣ звороту зъ маючихъ сплатитися черезъ довжника наростѳвъ по укѳнченѳмъ процесѣ. Коли довжникъ зневоленый въ дорозѣ права до сплаченя капиталу фундаційного съ наростами, тѝ грошѣ р. 1872 по приказу ц. к. намѣстництва въ гол. краєвѳй касѣ зложивъ, — зайшла мѣжь тымъ зъ причины многихъ съ часомъ повставшихъ правныхъ сомнѣній що до сповнимости поодинокихъ постановъ фундатора потреба, управильнити пѳсля существующихъ приписѳвъ тую фундацію, и тая справа предложена зѳстала ц. к. намѣстництву еще р. 1872, но до нынѣ ще выжидаєся оконечного ея рѣшеня. Капиталъ фундаційный ипотекарно плодоносно намѣщеный, но наросты его соборъ клироса по приказу ц. к. намѣстництва вилачує до ц. к. уряду податкового, якъ и наросты, зложенѝ довжникомъ 1872 р. въ гал. краєвѳй касѣ, тамъ остаютъ. Такъ отже роздаванье стипендій Добряньского часово застановлено, но не зъ вины собора, котрый зъ завѣдованя тыми трема фундаціями складае що року справозданье ц. к. намѣстництву. Такъ отже высказаный въ запытаню поглядъ, якобы соборъ клироса гдеякѝ въ его управѣ стоячѝ фундаціи стипендійнѝ „покасовавъ“, есть безпѳдставный. — Чи яка фундація стипендійна имени Пожаковского существуе, соборови не звѣстно. На всякій случай не есть она въ управѣ собора клироса перемыского. *Гр. Шашкевичъ*, архипресвитеръ.

— **Испытъ зрѣлости въ Тернополи** въ семинаріи учит. ѳтбувся 25—28 л. червня пѳдъ проводомъ П. Мандыбура. До испыту зголосилось 23 (мѣжь тыми 3 екстернысты). Съ ѳтзначеньемъ зробило 4, (мѣжь тыми 2 Русинѳвъ, Рудавскій Александеръ и Николай), съ добрымъ успѣхомъ 14 (4 Русины, 10 Полякѳвъ), поправку одержало зъ одного предмету 3 (Русины), ѳтпали на одинъ рѳкъ 2 (1 Русинъ и 1 Полякъ, оба екстернысты).

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ Архіепархіи Львѳвскои.

Именованя. 1) Деканомъ холоѣвскимъ именованый о. Іоанъ Сохацкій зъ Стоянова на мѣсце о. Юл. Давидовича, перейшовшого до Чернѣева, дек. станиславского; 2) о. Іоанъ Партыцкій зъ Торговицѣ именов. комисаремъ школьнымъ въ товмацкѳмъ дек.

Въ пропозицію на Шманкѳвцѣ, дек. скальского принятѝ оо. 1) Іоанъ Могильницкій зъ Шманковець, 2) Мих. Скородиньскій зъ Малехова, 3) Іоанъ Гордѣевскій, сотр. архикатедр. зѳ Львова.

Испытъ конкурсовый выдержавъ о. Савинъ Грегоровичъ зъ Садагуры. Свѣдоцтва конкурсовѝ получитъ кождый испитованый, приславши на руки канцлера або протоколиста марку стемплеву на 50 кр.

Завѳзванѝ до кан. институціи оо. 1) Ром. Левицкій на Турку; 2) Іоанъ Концевичъ на Розгадѳвъ, 3) Мих. Руденьскій на Баню березѳвску, 4) Корн. Скоморовскій на Сливки.

Ѳгъ кѝлканайцять лѣтъ хорошо реномованe

Переплетниче Заведенье

Михаила Сембратовича

во Львовѣ, при ул. Краковскѝй ч. 19

поручаєся для переплету книгъ церковныхъ, а именно: **Евангелій, Литургиконѳвъ, Молитвословѳвъ** и т. п.

Кромѣ того переплѣтае, по дуже умѣренныхъ цѣнахъ, такъ книги, якъ и другѝ въ кругъ сего заводу входячѝ роботы.

Удержуе складъ прехорошо переплетеныхъ книгъ **для вписѳвъ въ братство тверезости** ѳтъ 3 зр. до 10 зр. в. а.

Замовленя зъ провинціи выповняе якъ найточнѣйше и въ короткѳмъ часѣ. (1—9)

Учителя для ученикѳвъ школъ людовыхъ

можна одержати на часъ вакацій зъ посередъ ученикѳвъ мужескои учительскои семинаріи у Львовѣ. Надгорода мѣрна; за поведенье ручится. Интересованѝ родичѣ зволятъ ѳтносится до о. Стефановича, катихита при учит. семинаріяхъ, подаючи заразомъ, якѝ повинности буде мата учитель до сповненя, и яку надгороду зможутъ ему дати. Адреса о. Стефановича: у Львовѣ, ул. Руська, ч. 3.

„МЕРТВѝ ДУШѢ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ѳтъ Выдавництва“ (278 сторѳнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дѳстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскѳй.

ФАБРИКА ДЗВОНѲВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши *(почта и стація желѣзницъ)*,

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рѳльничѳй, якъ также признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовѝ дзвоны** и выробляе якъ найскорше пѳдъ приступными условіями **дзвоны всѣякои ваги и объему**, ручаючи за *тревалѳсть матеріялу и гармонійный звукъ*.

Вирен. и Всеч. оо. приходникѳвъ упрашаютъ о ласкавѝ замовленя, котрѝ выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(18—36) *Иванъ и сынъ Антонѝй Серафинъ.*

Литографіи бл. п. Володимира Барвѣньского мы вже розѳслали тымъ, що до сего часу ихъ собѣ були замовили. По причинѣ, що пересылка почтова насъ о много бѳльше коштуе, якъ мы надѣялись, змѣняємо цѣну якъ слѣдуе: 1 примѣрникъ безъ пересылки 50 кр., съ пересылкою нефранкованою 62 кр., съ пересылкою франкованою 88 кр. — Просимо о вчасни замовленя, бо обстальовано лишь невеликій накладъ литографій.

Муштарда - Естрагонъ

въ патентованѳмъ опакованю.

Викторъ Шмидтъ и Сыны

Вѣденьска спеціяльнѳсть

найлѣпша тутешна марка 1/8, 1/4, 1/2 кильовѝ слоики правдивѝ лишь съ фирмою и охоронною маркою можь дѳстати въ всѣхъ склепахъ, торговляхъ корѣнными товарами и деликатесами.

ОБРАЗКИ

на премін для дѣтей

поручає

К. М. Возняк

во Львовѣ ул. Орменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому),“

сотка по **60 кр., 1 зр., 1 зр. 60 кр., 2 зр. 50 кр. и 3 зр.**

(20—?) Такожь

Молитвословы для дѣтей по 15 кр. ш.

„ „ бѳльшѝ 20 кр. ш.

„ „ молодежи 30 кр. шт.

Молитвословы для молодежи

оправнѝ въ полотно съ вытискомъ „Нагорода пильности“ по 35 кр.

Молитвенники народнѝ

по 20 кр. штука.

При замовленяхъ образкѳвъ высше 10 зр. ѳтсылаю франко.

Съ почтеніемъ

К. М. Возняк.

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ

ДО РОБЛЕНЯ ДѢРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ

выроблює на годину 60 дѣрокъ.

Найновѣйшѝ и поправленѝ

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

съ гваранцією 5 лѣтъ.

Тыжневѝ раты 1 зр.,

або пѳсля умовы.

Кѳлька сотъ где инде куплевмыхъ машинъ пересылае рѳкъ-рѳчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнѝ и поправнѝ.

Шумнѝ анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентѳвъ, котрѝ крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пѳдъ назвою „Оригинальнѝ“, хоть така машина зѳ-пеуеєсь — нѣмъ сѣ еще й сплатится (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (6—52)

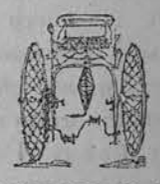

СКОРОХОДЫ

(Велоципеды)

для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сѝ суть съ трема колесами, цѣлѝ желѣзнѝ, дуже тревалѝ, хорошѝ и густовнѝ; можь ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користнѝ для выроблення силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опаковане.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системѳвъ, човенця, части складовѝ, голки, оливу до машинъ поручає

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Выдавець и редакторъ **Антѳнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѝ Тов. им. Шевченка пѳдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 69. Львôвъ, Вторникъ 21 червня (3 липня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* / *Для Россіи*

на цѣлый рôкъ . .	12 зр.	на цѣлый рôкъ . .	12 рубл.
на пôвъ року . .	6 зр.	на пôвъ року . .	6 рубл.
на чверть року . .	3 зр.	на чверть року . .	3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:		съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	16 зр.	на цѣлый рôкъ . .	16 рубл.
на пôвъ року . .	8 зр.	на пôвъ року . .	8 рубл.
на чверть року . .	4 зр.	на четверть року . .	4 рубл.
на самъ додатокъ:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	зр. 5·—	на цѣлый рôкъ .	5 рубл.
на пôвъ року .	зр. 2·50	на пôвъ року .	2 р. 50к.
на чверть року .	зр. 1·25		

Для Заграницы, скрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . .	15 зр.
на пôвъ року . . .	7·50 зр.
на чверть року . . .	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр.	на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ји**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Съ днемъ I (13) липня розпочинаєся III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои передплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ ПП., котрымъ предплата вже скôнчилася давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашй выдатки платити готôвкою.

Ново приступаючй П. Т. Предплатники **„Библіотеки найзнам. повѣстей“** дôстанутъ даромъ початковй аркушѣ розпочатои повѣсти „Зъ великого свѣта“.

☞ Просимо П. Т. предплатникôвъ, щобы при змѣнѣ мѣсця зволили завсѣгды подавати и давнѣйшу свою адресу, бо инакше тратимо богато часу, а всѣ адресы годѣ въ памяти задержати.

Бесѣда Василя Нагôрного,

выголошена на другôмъ Народнôмъ Вѣчу Русинôвъ дня 17 (29) червня 1883 для умотивованя першои резолюціи о економичныхъ справахъ краю.)*

Свѣтлый Зборе!

Маючи свѣтлому Вѣчу представити нашй господарскй потребы и жаданя, мушу насамперед заявити, що пытанье економичне, а по нашому господарске, есть такъ обширне и рôжнородне, що хотѣвши обговорити его хоть троха докладно, не высталобы и мѣсяця, не то одного дня, а тымъ менше однои годины, котра для сего предмету призначена. Зъ уваги отже на часъ и зъ уваги на иншй ще пытаня, якй тутъ маютъ бути порушенй, буду старатися наведенй въ резолюціи точки тôлько въ короткости обговорювати. О исторіи нашого убожества не буду споминати, бо се розказавъ намъ на першôмъ народнôмъ вѣчу бл. п. Володимиръ Барвѣньскій. Зачну ôтъ теперѣшности и буду опиратись въ бôльшôй части на цифрахъ, зъ котрыхъ хоть въ приближеню будемо могли побачити станъ нашои господарки.

Въ кождôмъ порядномъ господарствѣ есть звычай, що господарь по якôмсь часѣ обчислюе свои выдатки и доходы, свои зыски и страты, свôй инвентарь и свои довги, щобы переконатись, чи его господарство ще добре, чи зле, якій интересъ оплачуеся, якій вымагае бôльшого накладу, лѣпшого дозору, а якій требабы зовсѣмъ закинути. Якъ въ господарствѣ приватнôмъ, такъ и въ господарствѣ цѣлого народа такй обрахунки суть дуже пожиточнй и пожаданй, бо они показуютъ намъ: ôтки походитъ наша нужда и нашь добробытъ и якъ треба поступати, щобы нуждѣ зарадити, а добра не змарнувати. Зробѣмъ отже такій обрахунокъ, щобы такимъ способомъ лекше розпôзнати, що маемо, а чого намъ не стае и чого можемо справедливо жадати.

Господарскій станъ и розвôй нашого руского народа въ Галичинѣ залежитъ ôтъ трехъ силъ, съ котрыми мусимо числитися, т. е. держава, край и наша домашна господарка.

Пригляньмося насамперед господарцѣ **державнôй**. Мы платимо державѣ податки безпосередній и посереднй, даемо ѣй нашихъ найздоровѣйшихъ роботниковъ до войсковои службы, — въ замѣну за то одержуемо ôтъ неи суды и сторожу безпеченьства, зарядъ политичный и зарядъ скарбовый, гдеякй (особливо высшй) школы и иншй дрôбнѣйшй запомоги, котрй идутъ на хосенъ цѣлому краеви. Очевидна рѣчь отже, що держава маe великій вплывъ на господарство кождого человѣка, бѣдного чи богатого. Щобы Вамъ дати мѣру того вплыву, досыть буде навести, що на рôкъ 1882 вызначена була сума доходôвъ 448,155.793 зр., а сума выдаткôвъ 485,720.951 зр.[1]); а на 1883 рôкъ сума доходôвъ маe выносити 460,218.810 зр. а сума выдаткôвъ 491,881.000 зр.[2]) Въ тôй сумѣ державныхъ доходôвъ есть податкôвъ безпосередныхъ 92,808.000 зр., а податкôвъ посередныхъ 245,142.500 зр.[3]), — се значитъ, що въ грунтôвъ, домôвъ, зарôбку и другихъ доходôвъ, а такожь за стемплѣ, сôль, нафту, мясо, горѣвку и всякй другй потребы складае весь народъ въ Австріи сего року до скарбу державного 337,950.500 зр. Коли зважимо, що всѣхъ людей въ Австріи числится 22,150.000[4]) душь, то побачимо, що на кожду живу людину въ Австріи выпадае за сей рôкъ 15 зр. 26 кр., або на одну родину въ пяти душь 76 зр. 30 кр. посередныхъ и безпосередныхъ податкôвъ державныхъ. Найбôльша часть тыхъ грошей иде на войско и на сплату довгôвъ державныхъ. И такъ въ р. 1882 було выдатку на войско 96,821.195 зр.[5]), — се значитъ: на кожду родину припадало заплатити 21 зр. 85 кр. на удержанье войска. Довгу державного, що позатягано ще въ давныхъ часахъ, коли Австрія мусѣла провадити великй и довголѣтнй вôйны, нагромадилося до теперь на 3.227,673.000 зр.[6]) въ банковыхъ и иншихъ паперахъ. Якъ бы тую суму розрахувати на всѣхъ людей въ Австріи, то выпадалобы на кожду душу 145 зр. 75 кр., або на кожду родину 728 зр. 75 кр. довгу державного. Самй проценты ôтъ того довгу въ р. 1883 вынесутъ бôльше нѣжь четверту часть всѣхъ доходôвъ державныхъ, бо 127,533.313 зр.[7]) — Вже въ того коротенького рахунку видите, яка то важна сила — держава, и якъ богато вплывае она на станъ и розвôй нашого господарства. Ще лучше будете могли се видѣти, коли приглянетесь, скôлько грошей платитъ державѣ нашь край, Галичина. На 1883 рôкъ маe Галичина до скарбу державного заплатити 44,099.427 зр., с. е. майже десяту часть цѣлои сумы податковои. Зъ того есть 10,662.000 зр. податкôвъ безпосередныхъ а 28.370.971 зр. податкôвъ посередныхъ. Безпосереднй податки суть ось якй: грунтового 4,331.000 зр., домового 3,670.000 зр., доходового 2,380.000 зр., а заробкового 745.000 зр., до чого додати ще треба 136.000 екзекуціи податковои.[8]) Хоть и якій-то тяжкій тягаръ, особливо для нашого бѣдного краю, а все таки треба Вамъ знати, що ôнъ рôкъ ôтъ року збôльшуеся. И такъ возьмѣмъ самй безпосереднй податки. Въ р. 1877 платила ихъ Галичина 10,046.078 зр., въ р. 1878 о 30.000 зр. бôльше, въ р. 1879 вже о 395.054 зр. бôльше нѣжь въ р. 1878, въ роцѣ 1880 о 180.972 зр. бôльше нѣжь въ р. 1879, а на 1883 вызначено майже о 10.000 бôльше нѣжь було въ 1880 р.[9]) То значитъ, що въ послѣдныхъ семи лѣтахъ сума самыхъ безпосередныхъ податкôвъ въ Галичинѣ выросла о 616.000 зр., с. е. на кождыхъ 100 зр., якй мы платили передъ семи лѣтами, приросло намъ теперь ще новыхъ 6 зр. 13 кр. Мимо тыхъ величезныхъ сумъ, котрй що року вплываютъ до касы державнои, ôтъ довшихъ вже лѣтъ доходы не покрываютъ выдаткôвъ державныхъ и въ щорôчныхъ рахункахъ показуются великй и то рôкъ ôтъ року бôльшй недобоpы. Въ 1882 р. выносивъ недобôръ 37,565.158 зр.[10]), а на сей рôкъ ôнъ такожь не меншій. Пожички, котрй рôкъ-рôчно затягаются на покрытье недобору, причиняются до збôльшеня довгу державного, — а побôльшенье довгу державного потягае за собою бôльшй проценты. И такъ н. пр. въ шести рокахъ, ôтъ 1876 до 1882 р. самй проценты ôтъ довгôвъ державныхъ побôльшилися о 20 мілiонôвъ зр.[11])

Щобы по можности зрôвнати доходы державнй съ выдатками, приходилося австрійскимъ министрамъ скарбовымъ шукати рôжныхъ способôвъ. Розумѣеся, що выдаткôвъ на сплату довгôвъ державныхъ, на пенсіи низшихъ урядникôвъ и на зарядъ финансовый годѣ було поменшити; такъ само не можна було поменшити выдаткôвъ на войско, особливо въ послѣдныхъ рокахъ, коли то, якъ знаете, край нашь ажь два разы провадивъ вôйну въ ново-набутыхъ краяхъ, Босніи и Герцеговинѣ. Приходилося зменшати выдатки на школы та на иншй такй рѣчи, на котрй повиннôбы именно бути побôльшенй выдатки державнй. Але и на

*) Польскй газеты, обговорюючи наше вѣче и представленй та мотивованй на нѣмъ резолюціи, особливо накинулись на рефератъ економичный. Очевидно не подобаeсь нашимъ пріятелямъ и братямъ, що референтъ выступивъ передъ „ciemne masy“ съ цифрами и выволôкъ такй справы, котрй по ихъ думцѣ самымъ Богомъ призначенй до тихои дискусіи въ кабинетахъ политикôвъ та при редакторскихъ столикахъ. Способъ, въ якій они обговорюютъ нашу велику манифестацію народну, самъ собою вже становитъ цѣкаву картинку славяньскои патольогіи, котру я надѣюсь при достаточнôмъ нагромадженю матеріялу въ повнôй ей красѣ розвернути передъ очима читателѣвъ „Дѣла“. Ту тôлько запримѣчу, що похапавши зъ слуху, неразъ и зовсѣмъ хибно, деякй цифры зъ мого реферату, нашй любезнй братя однымъ замахомъ пера ôтсудили референта не тôлько ôтъ чести и политичного такту (се прецѣнь звычайне и все консеквентно практиковане оружіе нашихъ дорогихъ bracі), але такожь ôтъ всякого, хочь бы й найменшого розумѣня справъ економичныхъ въ загалѣ. Розумѣеся, такій засудъ, выданый передъ напечатаньемъ реферату, дуже улекшуe дискусію надъ самымъ рефератомъ, бо панове газетярѣ не будутъ потребували розгрызати кождои цифры, але по просту перейдутъ надъ ними до порядку дневного, чи властиво до своеи звычайнои „kołowaciznу umysłowej“. Та нехай собѣ! А впрочемъ кто ще знае, — може найдеся мѣжь ними одинъ або другій, що схоче контролювати нашй цифры — а отже нынѣшный „Dziennik polski“ вже „критикуе“ ихъ, не бачивши на очи. Такъ щобъ такимъ добродѣямъ улекшити ихъ невдячну а досыть томлячу роботу, я подаю до кождои цифры жерело, ôтки она взята. А вже що до оперованя цифрами, такъ тутъ, добродѣе, простѣтъ неукови: ich hätte vielleicht anders gesungen, wenn mir der Schnabel anders gewachsen wäre. Референтъ.

Организація
суспôльнои працѣ Русинôвъ.

(*Присвячено другому вѣчу народному.*)

(Дальше.)

Лихій станъ матеріяльный Русинôвъ австрійскихъ, загальна ихъ бѣднôсть, звернули вже вчасно бачнôсть рускихъ патріотôвъ на потребу закладаня товариствъ та институтôвъ, котрй давалибъ нашôй молодежи матеріяльну пôдмогу, ôтворяли ѣй приступъ до просвѣты и образованя. Такъ почали заводитись у насъ бурсы для рускои молодежи школьнои. Справу бурсъ обговорено у насъ такъ всесторонно, особливо же въ I. рочнику „Дѣла“, що зличнымъ булобъ теряти на те бôльше слôвъ. Мѣжь иншими и въ статіи „Гадки Подолянина“ объяснена та справа въ чч. 52—54 такъ, що нынѣ годѣ щось нового на ту тему сказати, хиба тôлько съ щирою радостею запишемо гдеякй успѣхи на тôмъ поли нашои суспôльнои працѣ, сконстатуемо переведенье въ житье гдеякихъ гадокъ тамъ пôднесеныхъ.

Передовсѣмъ радѣемо, що число рускихъ бурсъ въ того часу, коли „Дѣло“ такъ всесторонно обговорило сю справу, помножилось и мы съ кождымъ рокомъ поступаемо впередъ. Коли бо въ р. 1880 було тôлько 5 бурсъ (во Львовѣ (двѣ), въ Тернополи, Станиславовѣ и Коломыѣ), теперь ще основались бурсы въ Бережанахъ, Дрогобычи и Стрыю, котрй вже небавомъ будутъ могли дати такожь примѣщенье для ученикôвъ, скоро лишь на те позволятъ ихъ засобы матеріяльнй. Съ жалемъ тутъ згадати мусимо про двѣ бурсы золочѣвскй (бурсу Филіи „Просвѣты“, котра удержувала 1881 р. двохъ ученикôвъ, и бурсу брацтва св. Николая). Есть то наглядный доказъ, до чого доводитъ у насъ непотрѣбне розстрѣлюванье слабыхъ силъ. Золочѣвъ ажь надто малый та убогій съ цѣлою своею околицею, щобъ мôгъ удержати ажь двѣ бурсы. Еслижь вже существувала бурса золочѣвскои Филіи „Просвѣты“, то всѣ добромыслячй Русины, безъ огляду на свои политичнй переконаня або личнй амбиціи, повиннй були пôддержувати основану вже бурсу, а не закладати другои. Тымъ бо способомъ доведено до того, що нынѣ нема жаднои. Надѣемось, що бодай сей сумный досвѣдъ научитъ насъ розуму, и що понехавши личнй амбиціи, допоможемо воскресити бурсу Филіи „Просвѣты“, котра вже удержувала ученикôвъ а теперь въ фонду свого надѣляе бѣдныхъ ученикôвъ одноразовыми запомогами.

Окрôмъ згаданыхъ бурсъ есть ще бурса въ Угновѣ им. Жуковскихъ, для удержаня ученикôвъ школъ народныхъ. О Бродскôй бурсѣ не маемо певнѣйшихъ даныхъ, чи она есть мѣшаною (для Русинôвъ и Полякôвъ), чи чисто-рускою и булибъ вдячнй, колибъ кто зъ тамошныхъ Русинôвъ подавъ о нѣй хочьбы коротку вѣстку въ „Дѣлѣ“. Потребабы ще бурсы для молодежи въ загроженыхъ захôдныхъ сторонахъ рускои Галичины, н. пр. въ Перемышли або Решовѣ, а такожь нашй буковиньскй братя повиннй подумати о основаню бурсъ, щобъ бѣдна руска молодѣжь не туманѣла безъ науки задля недостатку матеріяльного або добившись до школы не потопала въ ромуньско-нѣмецкôй суспôльности. Надѣемось, що Русь буковиньска здобудеся на стôлько, щобъ перевести въ житье давно обдуманый планъ основаня „Народного Дому“ въ Чернôвцяхъ, где малибъ пристановокъ всѣ тамошнй рускй товариства и руска бурса. Чимало моглобъ причинитись до переведеня тои послѣднои цѣли брацтво св. Тадея, тому нетерпеливо выжидаемъ, щобъ львôвска консисторія приспѣшила пересправы съ основателями брацтва и допомогла ему скоро уконституоватись.

Число удержуваныхъ въ бурсахъ питомцѣвъ росте майже съ кождымъ рокомъ, мимо бôльшого числа бурсъ въ прикладѣ до лѣтъ давнѣйшихъ. Такъ въ 1882 р. давала бурса „Народного Дому“ хату и харчь (а въ части лишь харчь) для 30, бурса „Ставропигійского Института для 30, коломыйска для 15 (въ 1883 для 16), Станиславôвска для 30 (въ 1883 для 33), тернопôльска для 9, Угновска (если не помыляемось) для 12 питомцѣвъ удержанье. Колибъ ще и три основанй вже „товариства бурсы рускои“ въ Стрыю, Дрогобычи и Бережанахъ отворили притулокъ для бѣднои молодежи, а крôмъ того ôтжила золочѣвска бурса Филіи „Просвѣты“, то моглобъ бодай 150 молодцѣвъ щорôчно мати удержанье и приступъ до образованя.

Зъ давнѣйшихъ дуже гарно розвинулася бурса въ Станиславовѣ и забезпечила свое существованье закупномъ камяницѣ, а такожь тернопôльска бурса закуповуе просторый дôмъ съ городомъ, въ котрôмъ буде могла удержувати значнѣйше число питомцѣвъ. Замѣчаемъ, що заряды бурсъ рускихъ звернули такожь бôльшу бачнôсть на національне выхованье своихъ питомцѣвъ, а хочь ще въ тôмъ взглядѣ зроблено подекуды лишь початокъ, то всежь таки поступаемо до лучшого. Такъ съ пріятностею констатуемо, що бурсы Ставропигійска и Угновска плекаютъ хоральный спѣвъ и удержуютъ до того особных учителѣвъ, а крôмъ того не занедбуютъ спѣву и иншй бурсы. Поза закладано такожь библіотечки рускй для бурсакôвъ и звернено бачнôсть и на потребу науки рускои исторіи и географіи, однакъ наука та, скôлько намъ звѣстно, не введена, хочь постановлено ей учити на пр. въ бурсѣ Народного Дому и Тернопôльскôй. Тому ще разъ пôдносимо ту справу и поручаемо всѣмъ зарядамъ бурсъ дбати о се якъ найпильнѣйше, позаякъ дотычнй выданя тов. „Просвѣта“ нынѣ вже значно улекшаютъ ту науку. Крôмъ того требабы конечно уряджувати що два-три мѣсяцѣ пôдъ доглядомъ выдѣлу вечерницѣ деклямаційно-музикальнй съ ôтчитами для бурсакôвъ, а се чимало причинилобся до національного выхованя бурсакôвъ, такъ що они по выходѣ зъ пôдъ опѣки бурсы не давалибся ловити въ сѣти заставлюванй нашими противниками, а число рускихъ ренегатôвъ, выкормленыхъ рускимъ хлѣбомъ, выпленаныхъ рускимъ трудовымъ потомъ що разъ меншалобъ. Та реформа нашихъ бурсъ въ національнôмъ дусѣ не вымагае нѣякихъ накладôвъ матеріяльныхъ, а дасться легко перевести заходомъ щирыхъ для народнои справы людей, тожь не сумнѣваемось, що заряды бурсъ постараются вже съ слѣдуючимъ рокомъ школьнымъ о такй змѣны. Замѣтно такожь, що бурса Ставропигійска крôмъ ученикôвъ школъ середныхъ удержуе 5 ученикôвъ заводу ремѣшничого. Справу ту пôдношено такожь въ „Гадкахъ Подолянина“, можнабъ лишь щиро бажати, щобъ Ставропигія и Дôмъ Народный давали якъ найбôльше мѣсця въ своихъ бурсахъ молодцямъ, котрй приспособляются до ремесла, купецтва и иншихъ реальныхъ заводôвъ, позаякъ во Львовѣ найбôльше случайности есть въ тôмъ направленю образувати руску молодѣжь. Думаемъ однакъ, що й иншй бурсы рускй повиннй на

тыхъ выдаткахъ годѣ бу́ло бо́гато заощадити такъ, що державѣ осталася одна тѣ́лько дорога — побо́льшити податки безпосередні и позапроваджувати деякі нові податки посередні. И такъ побо́льшено намъ о́тъ 1882 р. податокъ грунтовый, той податокъ, котрый найбо́льшимъ тягаромъ спадае особливо на сельскихъ господарѣвъ-хлѣборобо́въ; дальше побо́льшено податокъ домовый и заробковый, позапроваджувано нові оплаты о́тъ нафты, о́тъ кавы и другихъ товаро́въ заграничныхъ. Чи все тое вплыне на полѣпшенье финансо́въ державныхъ и зможе усунути щоро́чні недоборы, сего мы ще не знаемо, доси такого полѣпшеня не видно; то тѣ́лько знаемо на певно, що все тое теперь вже дуже обтяжуе нашь бѣдный наро́дъ и доводитъ его до великихъ стратъ. Сама регуляція податку грунтового въ 1881 и 1882 рр. вразъ съ реклямаціями противъ ошацованя грунто́въ и съ реклямаціями противъ вымѣру належитости податковои коштувала нашь бѣдный край около 5 міліоно́въ зр., — а мы всѣ знаемо, якъ недбало и несправедливо для дро́бныхъ посѣдателѣвъ зо́стала переведена тая регуляція.

Друга важна сила, котра вплывае на ро́звій нашого господарства народного, есть **край**. Устава конституційна дала краеви нашому автономію т. е. во́льно́сть радити самому о своихъ домашныхъ дѣлахъ: школахъ низшихъ, шпиталяхъ, дорогахъ и мостахъ, сельско́й и мѣско́й полиціи и другихъ подо́бныхъ справахъ. Въ тѣ́й цѣли край выбирае своихъ заступнико́въ до сойму во Львовѣ, соймъ выбирае въ помѣжь себе выдѣлъ краевый для веденя заряду грошей краевыхъ, кожда громада выбирае для себе раду громадску а кождый повѣтъ раду повѣтову, по́длягаючу надзорови выдѣлу краевого. Кро́мъ тыхъ выборныхъ автономичныхъ урядо́въ маемо ще въ Галичинѣ уряды цѣсарскі, намѣстництво и староства по повѣтахъ, котрі маютъ такожь по́дъ собою деякі краеві справы, такъ що на пр. автономичні власти громадскі бо́льше по́длягаютъ неавтономичнымъ староствамъ, нѣжъ автономичнымъ радамъ повѣтовымъ.

Выдатки на потребы краевi покрываются головно въ додатко́въ до безпосередныхъ податко́въ державныхъ, а такожь зъ мыта доро́гъ краевыхъ и иншихъ доходо́въ поменшихъ. Въ р. 1881 платили мы додатко́въ краевыхъ 37 кр. о́тъ кождого риньского податко́въ державныхъ. Дохо́дъ краевый выносивъ всего 2,863.204 зр. Въ тѣ́й сумѣ бу́ло 2,569.000 зр. зо́брано зъ додатко́въ а 205.500 зр. зъ доро́гъ краевыхъ. Зъ тои сумы выдано: на соймъ краевый 63.800 зр., на членóвъ выдѣлу краевого 37.000 зр. (маршалокъ 10.000, шѣсть членóвъ выдѣлу краевого по 4000 — чинить зновъ 24.000 а заступцѣ 3.000 зр.), на урядніко́въ при выдѣлѣ краево́мъ 215.956; на лѣченье у́богихъ 500.000; для лѣкарѣвъ и шпиталѣвъ 80.482 зр.; для заклadóвъ науковыхъ 573.171 зр.: на кватиры жандармеріи, котра впрочѣмъ зовсѣмъ не по́длягае властямъ автономичнымъ, 72.110 зр.; на дороги краевi 782.542 зр.; на шупасництво 26.500 зр.; на регуляцію рѣкъ 25.786 зр.; на проценты о́тъ довго́въ краевыхъ 85.321 зр.; на дотацію деякихъ краевыхъ заклadóвъ и шпиталѣвъ 211.236 и на всякі иншi выдатки 38.002 зр.[12]) На ро́къ 1883 доходо́въ краевыхъ мае бути 3,345.781 зр., а выдатко́въ 3,346.281 зр., котрі маютъ бути покрытi додатками по 27 кр. о́тъ кождого риньского державныхъ податко́въ.[13])

Выдатки повѣтовi выносятъ у насъ, якъ знаемо, 12 до 15 кр. о́тъ риньского податко́въ безпосередныхъ, то значитъ, що повѣты коштуютъ насъ 1—1½ міліона зр.

Коли вже оба тi додатки разомъ, краевый и повѣтовый, становлятъ *майже половину* безпосередныхъ податко́въ державныхъ и великій тягаръ вкладаютъ на плечѣ особливо селянъ-хлѣборобо́въ и мѣщанъ-ремѣсникóвъ, то ще другій такій самый тягаръ вкладае на нихъ сплата т. зв. индемнизаціи. О тѣ́й индемнизаціи говорено у насъ минувшого року по газетахъ[14]), тожь я скажу лишь короткій ей обрахунокъ. Индемнизація есть то сплата панамъ за панщину, скасовану 1848 року. Правительство признало панамъ за панщиняну роботу вынагороду 79,140.225 зр., котра имъ мала бути выплачена ратами съ складанымъ процентомъ. Выплата однако проволоклася о цѣлыхъ 10 лѣтъ; за той часъ паны бо́льшу часть облигацій попродали жидамъ и самi проценты наросли на суму 17 819 485 зр. Коли въ 1858 роцѣ зачалася плата ратъ, треба було тi проценты дорахувати до головнои сумы и такимъ способомъ въ 79 зробилося 97 міліоно́въ. А позаякъ цѣла сума окро́мъ выплачуваныхъ що року ратъ все мусѣла процентуватися, то не диво, що край нашь и держава, платячи по половинѣ ажь по ро́къ 1882 ро́чно по бо́льше якъ 5 міліоно́въ, не тѣ́лько що доси ей не сплатили, але ледви чи сплатятъ и за слѣдуючихъ ще 15 лѣтъ. Доси заплатила держава на нашу индемнизацію о́тъ 1853 до 1882 р. круглымъ числомъ 77 міліоно́въ зр., а край о́тъ 1858 до 1881 заплативъ 72,772.000 зр., т. е. разомъ коштуе галицка индемнизація за панщину вже доси звышь 150 міліоно́въ зр. Минувшого року заключивъ соймъ краевый съ державою таку угоду що до индемнизаціи, що держава о́тъ теперь (с. е. о́тъ 1883 до 1898 р.) платити буде не такъ якъ доси по 2,650.000 зр., але лишь по 2,100.000 зр. ро́чно, — т. е. въ тыхъ 15 лѣтахъ заплатитъ еще 31,500.000 зр. Решту бу́де мусѣвъ заплатити край, а тая решта буде выносити не менше якъ 60 міліоно́въ зр. Цѣла индемнизація коштувати насъ буде 110 мил. зр. выдатко́въ державныхъ, а около 133 мил. зр. выдатко́въ краевыхъ, отже разомъ 243 міліоны, (зъ початку було тѣ́лько 79 міліоно́въ). То значитъ, що въ тыхъ рокахъ (о́тъ 1858 до 1898) кожда хотьбы и найбѣднѣйша родина въ Галичинѣ муситъ за свое увольненье о́тъ панщины выплатити пересѣчно 113 зр., т. е. муситъ платити що року кро́мъ всѣхъ прочихъ податко́въ державныхъ и додатко́въ краевыхъ еще 2 зр. 80 кр. податку панщиняного. И справдѣ такъ оно и дѣеся, бо на индемнизацію побираеся у насъ 50 кр. о́тъ кождого риньского безпосередныхъ податко́въ.[15]) Бачите отже, що хоть и якъ тяжкі для насъ выдатки на державу, то все таки они становлятъ лишь меншу половину нашого тягару, бо выдатки краевi выносятъ еще бо́льше, — на 100 зр. податку державного майже 105 зр. податко́въ краевыхъ.

Мы сказали попередно, що на выдатки краевi за р. 1883 прелиминовано 3,346.281 зр. Пригляньмося теперь, куда идутъ тi тяжкимъ потомъ запрацёваній грошѣ краевi? Якъ господарує ними власть автономична и чи бо́гато зъ нихъ повертаеся на хосенъ цѣлому краеви? Про индемнизаційні выдатки нема що и говорити, бо они плывутъ теперь майже выключно въ кишенѣ жидо́въ та чужоземцѣвъ, котрi ще передъ 1858 р. позакуповали у нашихъ пано́въ тi облигаціи. Перегляньмо лишь тi выдатки, якi ухваливъ минувшій соймъ на ро́къ 1883 И такъ соймъ краевый коштуе насъ сего року 63.623 зр., а завѣдателѣ выдѣлу краевого берутъ такъ само якъ и 1881 р., с. е. 37.000 зр. За тое на урядніко́въ выдѣлу краевого даемо сего року 221.623 зр., с. е. о 6.485 зр. бо́льше, нѣжь въ р. 1881. Вже на першо́мъ народно́мъ вѣчу пок. Володимиръ Барвѣньскій досыть докладно показавъ, якій то той зарядъ выдѣлу краевого; я скажу тѣ́лько коротко, що выдѣлъ краевый удержуе краевыми гро́шми около 170 ро́жного рода урядніко́въ, писарѣвъ, сторожѣвъ, — число, якимъ заледви яке министерство у Вѣдни повеличатися може.

Выдѣлъ краевый дѣлится на 7 о́тдѣло́въ: 1) концептовый съ 17 урядниками побираючими 36.320 зр. (2 совѣтники берутъ по 3.280 зр., 7 секретарѣвъ по 2360, 7 концепистóвъ по 1.540, 2 адъюнкты по 1.200, 2 асистенты по 800 зр.); 2) о́тдѣлъ рахунковый съ 30 урядниками побираючими 38.390 зр. (директоръ 3000, заступець 2360, 17 адъюнкто́въ по 1440, 10 асистенто́въ по 800 и возьный 550 зр.); 3) о́тдѣлъ касовый съ 7 урядниками побираючими 10.670 зр.; 4) о́тдѣлъ техничный съ 5 урядниками побираючими 10.960 зр.; 5) о́тдѣлъ санитарный зложеный *въ одного инспектора* шпиталѣвъ, котрый побирае 2.300 зр. и въ додатку 400 зр. *на кошта подорожи*; 6) о́тдѣлъ статистичный съ 2 урядниками и не знати съ ко́лько писарями, беручими разомъ 5000 зр. и въ ко́нци 7) о́тдѣлъ манипуляційный съ 20 урядниками, беручими разомъ 17.860 зр.[16]) Того всего однакъ ще за мало; нашь выдѣлъ краевый есть паньскій, а паны звычайно не зовсѣмъ то охочі до працѣ, тожь для сповнюваня щоденныхъ праць тi урядники и заступники принимаютъ собѣ еще вице-заступнико́въ, писарѣвъ, дiюрнисто́въ и платятъ имъ, розумѣеся зъ краевыхъ грошей, невеличку суму 40.965 зр.[17]), до котрыхъ треба ще дорахувати 7000 на кошта подорожи для тыхъ же урядн.[18]), 10.811 на ро́жні дро́бні выдатки для тыхъ же урядн. и 1000 на ще дро́бнѣйшi выдатки.[19]) Зрахувавши все до купы, що беруть урядники выдѣлу краевого, побачимо, що найвыша власть: маршалокъ, завѣдателѣ и заступники (8 людей) беруть 37.000 т. е. пересѣчно по 4.625 зр.; директоры, заступники, секретарѣ и конциписты (27 люда) беруть 58.900, т. е. пересѣчно 2.182 зр.; адъюнкты, асистенты и канцелисты (47 люда) беруть 56.470 т. е. пересѣчно по 1.202 зр. на особу. Всѣхъ высшихъ урядніко́въ отже есть 82 особы, котрi разомъ побираютъ 152.370 зр., т. е. пересѣчно по 1858 зр. На дiюристóвъ, возьныхъ, придверныхъ, сторожо́въ, и прочу прислугу платитъ край, якъ сказано выше, 60.826 зр.[20]); на кошта подорожи для уряд. 7000, на адвоката 1.500 и *переводчика краевои мовы рускои* (бо мова наша руска въ выдѣлѣ краево́мъ, треба Вамъ знати, мимо того, що рускій наро́дъ тѣ́лько грошей на удержанье тыхъ пано́въ платитъ, *не есть* обовязкова, але стоитъ на ро́внѣ съ китайскою та японьскою) 300 зр., на выдатки канцелярійні 14.450 зр. Зрахувавши все тое до купы, побачимо, що само дѣловодство выдѣлу краевого коштуе насъ 237.578 зр.[21]), с. е. *звышь дванайцяту часть всѣхъ краевыхъ доходо́въ.*[22]) Мимоволѣ пригадуеся намъ давный поганьскій звычай, коли-то кождый обовязаный бувъ давати десятину всѣхъ своихъ доходо́въ жрецямъ. Якъ бачите, звычай той у насъ не загинувъ, але держится въ нашо́й господарцѣ краево́й, бо мы тою десятиною годуемо нашь выдѣлъ краевый.

Перейдѣмъ теперь до выдатко́въ на шпиталѣ, лѣки для хорыхъ, щепленье о́спы и въ загалѣ до старань о здоровье публичне. На все те выдае нашь край сего року 565.732 зр., с. е. несповна шесту часть всѣхъ краевыхъ доходо́въ. Въ 1881, хоть буджетъ краевый бувъ о 5 тысячь меншій, на шпиталѣ и хорыхъ выдавано 616.482 зр. О́тъ того часу выдатки на иншi, звычайно непожиточні цѣли, значно побо́льшилися, а за то, якъ бачимо, о 50.000 зменшено выдатки на шпиталѣ и лѣченье хорыхъ. Вы чули певно о тѣ́мъ нелюдско́мъ приписѣ, выдано́мъ нашими автономичными властями, щобы бѣдныхъ а хорыхъ на таку слабо́сть, котрои вылѣчити не можна, для ощадности выкидати зъ шпиталѣвъ; вы чули, що деякі зъ тыхъ нещасливыхъ въ найтяжшихъ передсмертныхъ болѣхъ выкинені зъ шпиталѣвъ удержуваныхъ краевымъ грошемъ, гибли по улицяхъ, по́дъ плотами. Ось такъ выглядае у насъ ощадно́сть! Щобъ по́двысшити пенсію ро́жнымъ урядникамъ, або притулити ко́лькохъ емигранто́въ, щобъ выкинути (якъ побачимо дальше) бо́льше краевого гроша на цѣли ще менше потрѣбні, урвано невылѣчимо хорымъ та умираючимъ хоть ко́лька ложокъ теплои стравы, хоть ко́лька днѣвъ притулку по́дъ шпитальнымъ дахомъ и выкинено ихъ умирати по́дъ плотомъ.

Дальше идутъ выдатки на цѣли освѣтні и науковi. Дѣлъ сей безмѣрно важный, такъ само якъ и попередный, бо щожь може бути важнѣйше для власти дбаючои о добро краю, якъ старанье о здоровье и о просвѣту мешканцѣвъ? Выдатко́въ тыхъ въ р. 1881 було 485.453 зр. а на ро́къ 1883 ухвалено ихъ 522.000, с. е. о 37.453 зр. бо́льше. Можнаби то назвати потѣшаючимъ объявомъ, колибъ ро́вночасно иншi безхосенні выдатки не побо́льшились далеко скорѣйше, и колибъ при тыхъ выдаткахъ соймъ краевый, а властиво бо́льшо́сть его, поступала справедливѣйше, с. е. роздѣляла краевый гро́шь по ро́вно́й мѣрѣ на потребы народности такъ польскои якъ и рускои. На нещастье такъ оно не дѣеся.

Хочь Русины складаютъ певно половину, коли и не бо́льшу половину всего краевого доходу, то на ихъ освѣту повертаеся тѣ́лько дуже маленька частина ихъ власныхъ грошей. Въ р. 1881 ухваливъ бувь соймъ краевый на освѣтні цѣли Русино́въ (театръ, выдавництво шко́льныхъ книжокъ и т. д.) всего 7300 зр., але и въ тои сумы выдѣлъ краевый ущипнувъ 500 зр., ухваленыхъ на запомогу „Шко́льнои Часописи“, щобъ опо́сля выкинути тi грошѣ на запомогу шахрайско́й газетѣ „Switło“, що зачала була выходити въ Коломыѣ. И такъ Русины въ 1881 р. до́стали лишь 6800 зр. на свою питому просвѣту, с. е. всего лишь осьму частинку того, що по́шло на по́днесенье выключно польскои народности въ краю[23]), а лишь пяту часть того, що по́шло н. пр. на одні польскі театры. Въ 1882 р. братя нашi Поляки поправились троха, бо ухвалили намъ на сей ро́къ 11.800 зр., але що „Часописи Шко́льно́й“ выдѣлъ краевый субенціи запевно и сего року не дасть, а 4000 зр. ухваленi для дѣвочого воспиталища по́дъ зарядомъ Василіянокъ во Львовѣ останутся запевно тѣ́лько одноразовою запомогою, то можемо сказати на певно, що дѣло съ выдаткомъ краевымъ на нашу просвѣту не тѣ́лько що не поступило наперед, але противно, *любенько стоитъ* собѣ на тѣ́мъ самóмъ мѣсци, а въ о́тношеню до театро́въ польскихъ по́шло навѣть назадъ, бо *на польскі театры* выдае край нашь руками сойму *шесть разъ бо́льше*[24]), *нiжь на всю освѣту Русино́въ!*

Найбо́льшу рубрику въ буджетѣ краево́мъ, бо майже трету часть всѣхъ выдатко́въ становлятъ выдатки на дороги краевi. Въ нашо́мъ краю суть четверояки дороги: рядовi, краевi, повѣтовi и громадскі. — Придивѣмся насамперед дорогамъ краевымъ. На доро́ги тi плативъ край нашь 1881 р. 782.542 зр., на 1883 ухвалено 905.129 зр., с. е. о 122.587 зр. бо́льше.[25]) Але той выдатокъ на дороги тѣ́лько на око выдаеся такъ великій, — взявши на правду, о́нъ выйде значно меншій, бо и ту вѣчна недуга нашои автономіи. Надто коштовный зарядъ пожирае величезні суммы грошей, бо на 1881 р. 107.591 зр., а на 1883 р. 111 тысячь, с. е. осьму часть всѣхъ выдатко́въ. Самi инжинеры и ро́жні делегаты взяли звышь пяту часть тои сумы, бо 21.376 зр. На будову новыхъ доро́гъ и мосто́въ краевыхъ въ р. 1883 выдаемо 190.000 зр., а на удержанье старыхъ 457.000 зр. Позаякъ доро́гъ краевыхъ въ 1883 р. маемо 224 милѣ, то на удержанье кождои милѣ выпаде 2040 зр., не числячи въ то инжинеро́въ, дорожнико́въ, анѣ въ загалѣ нѣякои прислуги. А коли дочислимо тi выдатки на надзо́ръ и зарядъ, то одержимо на милю дороги звышь 2.535 зр., сума, котру якось тяжко навѣть въ мысли погодити съ нужденнымъ станомъ нашихъ доро́гъ краевыхъ.

Кро́мъ того дае край що року нѣбы-то запомогу поодинокимъ повѣтамъ на будову и удержанье доро́гъ повѣтовыхъ, звычайно въ сумѣ 70.000 зр,; тѣ́лько на 1882 зр. зъ причины великихъ торо́чныхъ повѣней урвано 60.000 зр. зъ рубрики будовы доро́гъ краевыхъ и ухвалено дати для доро́гъ повѣтовыхъ 130.000 зр. Коли зважимо, що дороги пов. и гром. суть у насъ все таки найважнѣйшi и найбо́льше обнимаютъ простору, коли зважимо дальше, що будова и удержанье тыхъ доро́гъ и мосто́въ спадае на громады. а устава дорогова увольняе великихъ посѣдателѣвъ майже о́тъ всякого тягару, бо каже имъ давати тѣ́лько дерево на мосты, за що громада муситъ давати и робо́тника и другi матеріялы: шутеръ, глину, вовы и т. д., черезъ що повѣтовi дороги суть однымъ зъ найбо́льшихъ тягаро́въ наложеныхъ на найбѣднѣйшихъ селянъ, хочь паны-дѣдичѣ користаютъ зъ нихъ не менше, але певно далеко бо́льше нѣжь котрый поодинокій громадянинъ, — то ажь тогды переконаемося, що тая запомога краю для повѣтовыхъ и громадскихъ доро́гъ (сума ихъ выносить 4002 милѣ) въ поро́внаню до платнѣ урядніко́въ краевыхъ доро́гъ — есть зовсѣмъ дро́бненька, бо ледви вынесе 17 зр. на одну милю.[26]) Зъ уваги отже на сумы, якi выдаютъ автономичні власти на урядніко́въ и зо́ взгляду на несправедливый подѣлъ тягаро́въ дорожныхъ мѣжь селянъ хлѣборобо́въ а пано́въ великихъ посѣдателѣвъ,

---

се звернути бачно́сть. До сего рода товариствъ треба зачислити такожь товариство „Шко́льна Помо́чь“ во Львовѣ, котре поставило собѣ задачею давати матеріяльну по́дмогу бѣдно́й молодежи, що ходитъ до рускои школы вправъ при семинаріи учительско́й. Если розважимо, що руска людно́сть жидо́вско-польского Львова зачисляеся переважно до дуже убогои клясы, то треба признати велику заслугу товариству „Шко́льна Помо́чь“. Потреба сего товариства стане ще нагляднѣйша, кругъ его дѣланя ще бо́льше розширится, а задача стане ще труднѣйша, скоро во́йде въ житье школа народна руска, признана трибуналомъ державнымъ. Дотеперѣшный досвѣдъ поучае, що звычайно лишь крайне убожество не позваляе рускимъ родичамъ посылати дѣтей до школы, где треба выслати дитину въ яко́й-тако́й одежинѣ та чобо́ткахъ, а кро́мъ того тягнутись на книжки и иншi потребы шко́льні. Тому звертаемо тымъ пильнѣйшу бачно́сть нашихъ родимцѣвъ на се товариство, котрого членомъ може бути кождый Русинъ, що вплатитъ ро́чно 50 кр. а. в. Такій дро́бный дато́къ! а колибъ хочь кождый троха заможнѣйшій Русинъ ставъ его членомъ, ко́лько то бѣдныхъ дѣтей рускихъ у Львовѣ спаслобся о́тъ загибели моральнои, ко́лько то довелобся до свѣдомости народнои и просвѣты, а тогды не моглибъ намъ Поляки торочити, що въ столицѣ рускои Галичины нема Русино́въ z wyjątkiem garstki wichrzycieli, тѣ́лько самi Polacy obrządku grecko-katolickiego! Тутъ такожь жде насъ трудна але вдячна праця, щобъ не дати пропасти въ чужо́й пучинѣ останкамъ рускаго мѣщаньства нашои столицѣ, а легко можна се осягнути „соединеными силами“! (*Конецъ буде.*)

Олегъ.

предкладаємо свѣтлому Вѣчу резолюцію, въ котрій жадаємо, щобы несправедлива устава дорогова була змѣнена, а тягарѣ пôсля податкôвъ роздѣлено, и щобы край бôльшими сумами причинявся на будову повѣтовыхъ и громадскихъ дорôгъ, а натомѣсть менший сумы выкидавъ на рôжныхъ урядникôвъ и комисарѣвъ.

Межи дальшими выдатками выдѣлу краевого дуже цѣкава рубрика выдаткôвъ на регуляцію рѣкъ и въ загалѣ на будовы водній. Всѣ мы знаємо, якъ величезній и необчислимій шкоды роблятъ намъ що року выливы рѣкъ. Особливо минувшого року значнѣйшихъ выливôвъ въ самôй всхôднôй Галичинѣ було 8, а половина ихъ припала въ самъ часъ полевои роботы. Знана то рѣчь, що повени, грады и другій такій нещастя природній стоятъ въ тѣснôй звязи съ вынищуваньемъ лѣсôвъ. Але колибы рѣки нашій, особливо бôльшій, були упорядкованій, закруты поперекопуванй и по берегахъ понасыпуванй сильній тамы, та де треба повыкопуванй побôчній каналы для ôтпроваджуваня надто великои воды, то все таки повенѣ не робилибы такои величезнои шкоды, не вищилибы краю. Вже ôтъ многихъ лѣтъ говорится у насъ о тôй регуляціи, — декуда она вже и розпочалась. Грошѣ на регуляцію дає по части держава, по части край, а по части люде приватній, паны и громады живучій надъ рѣками. На сей рôкъ дав на тов держава 85 тысячь, зъ котрыхъ тôлько невеличка частина иде на рѣки Всхôднои Галичины, а на Вислу, Сянъ (долѣшный), Вислоку и Дунавць 54 тысячѣ. Край на тов безмѣрно для всѣхъ насъ важне дѣло дав ще менше, бо лишь 31.943 зр., а и зъ тыхъ грошей всего 800 зр. на одну метеорологичну стацію надъ Днѣстромъ, — решта грошей на регуляцію рѣкъ въ Захôднôй Галичинѣ и то головно яко запомогу спôлкамъ дѣдичѣвъ, сидячихъ надъ тыми рѣками.[27])

Тѣ спôлки позавязувалися вже досыть давно, але хôсна зъ ихъ роботы якось не видно, хоть берутъ рôвно половину всѣхъ выдаткôвъ на регуляцію рѣкъ призначеныхъ.

(Конець буде.)

Народне Вѣче Русинôвъ

зъ дня 17 (29) червня 1883.

Здвигъ народа руского, щó прибувъ на Вѣче, бувъ такъ великій, такъ импонуючій, що и найзавзятѣйшій противники Руси не заперечатъ ему значеня. Помимо всякихъ трудностей, можливыхъ тôлько при такихъ обставинахъ политичныхъ, въ якихъ мы тяжке „нынѣ“ проживаємъ, зъѣздится — на ôтозву, пôдписану кôлькома именами львôвскихъ Русинôвъ — звышь 6.000 народа руского, всѣхъ словѣвъ, зъ всѣхъ кôнцевъ рускои Галичины, а зъѣздится не — якъ то любятъ говорити вороги нашій — ciemna masa djaków i furmanów, zbałamuconych moskalofilami księżami, — зъѣздится цвѣтъ, прекрасный цвѣтъ народа руского. Ôтъ Карпатъ до пôвнôчного кордону, зъ пôдъ Крыницѣ и Решова ажь по Гусятынъ и Выжницю, вся а вся руска земля выслала намъ на раду, щó мала найрозумнѣйшого и найчестнѣйшого. Не бувъ то збôръ купленыхъ при выборахъ шумовинъ народа и интелигенціи нашои, анѣ то була зôгнана товпа прагнучихъ чужого заворушникôвъ, а були то люде зрѣлій, свѣдомій своеи народности и правъ еи, були честній обыватель, допоминаючійся о свои конституційній права, були то воины народности рускои, знаючій добре, що имъ явитися треба, коли ихъ кличутъ въ имя ихъ добра, во имя Руси. Два днѣ напередъ они вже зъѣздилися до Львова такъ численно, що въ четверъ въ полудне господы для нихъ нанятій були вже переповненій. Не одинъ зъ нихъ побачивъ по разъ першій своихъ краянъ всѣхъ сторôнъ и всѣхъ нарѣчій рускихъ Галичины и неодинъ, першій разъ побачивши ихъ и поговоривши съ ними, переконався о тôмъ, о чѣмъ доси лишь читавъ, переконався о спôльности рускои справы, переконався и о силѣ нашôй... а були навѣть и такій, щó на сѣмъ дни повѣрили въ будучнôсть руского народа! Львôвскій Русины, а надовсе академики рускій не жалували нѣ труда нѣ выдаткôвъ, щобы всѣхъ гостей помѣстити и пріймити. Веселымъ спѣвомъ витали они многихъ на двôрци желѣзницѣ Короля-Людвика и разомъ съ ними спѣваючи прибули въ четверъ вечеромъ до „Народного Дому“ и до „Рускои Бесѣды“. Тамъ уклались — котрыхъ не можна було помѣстити де инде по причинѣ, що навѣть самъ комитетъ не надѣявся такого здвигу, — а въ пятницю рано о 7½ годинѣ поспѣшивъ народъ хмарою до Успеньскои церкви на поминальне богослуженье за упокôй бл. п. Григорія Яхимовича. Литургію служили Впр. крыл. Малиновскій, Петрушевичь, Величко, Добряньскій зъ Сливницѣ, Котлярчукъ зъ Кривенького, Крушиньскій зъ Селискъ и др. Церковь була пристроєна чорною крепою, а тетраподъ портретомъ многозаслуженого покôйника, цвѣтами и величавою синё-жовточервоною лентою, на котрôй стояла напись: „*Митрополиту Григорію — Руска молодѣжь.*“ Церковь, подвôрье и улиця були переповненій вѣрными, а порядокъ, такъ трудный при такихъ случаяхъ, вела образцево молодѣжь академична.

Зъ церкви пôйшовъ весь народъ до „Народного Дому“ на „Вѣче“. Ôткрывъ его промовою дръ Иванъ Добряньскій, предсѣдатель вѣчевого комитету. „Витаю Васъ и поздоровляю въ имени львôвскихъ Русинôвъ и дякую Вамъ за несподѣвано численну участь. Мы зôвзали Васъ, щобы застановитись надъ нашими потребами, надъ тымъ, що насъ болитъ. Болѣ нашій великій и намъ треба глядати лѣкаря, щобы ихъ вылѣчивъ. Правда, у насъ есть конституція, запоручаюча намъ выбôръ заступникôвъ до сойму, рады державнои и пр.. але съ жалемъ мушу сказати, що въ соймѣ на 150 послôвъ есть нашихъ заступникôвъ лишь 9, а въ радѣ держ. на 353 послôвъ лишь 3! Якимъ способомъ се сталося, Вы знаєте лучше, якъ мы, бо Вы були свѣдками-очевидцями тыхъ „вольныхъ“ выборôвъ. Мы лишь подивляємъ тую постоянность нашихъ выборцѣвъ, успѣвшихъ выбрати еще 9 послôвъ, не менше же дивуємось тому, якъ подôбній факты можутъ дѣятись въ державѣ конституційнôй. Будучи вытисненными зъ парляменту и не маючи тамъ голосу, мы мусимъ посредствомъ зборôвъ давати знакъ, що живемъ и що у насъ суть жаданя до правительства. Не можемъ бо нѣякъ мовчати, если нашій права ногами допчутся, если посягаютъ на нашу церковь и обрядъ, а навѣть на св. крестъ; если власти не повинуются найвышшому державному судови и противъ его рѣшеня уживаютъ въ рускихъ перепискахъ съ нами латиньскихъ буквъ и если настаютъ навѣть на тій буквы. Въ виду такихъ фактôвъ мы мусимъ пôднести грôмкій голосъ до всѣхъ факторôвъ, котрій маютъ чувство справедливости, а передовсѣмъ до министерства, до того министерства, котре на своемъ прапорѣ выписало „рôвноуправненье“ всѣхъ народностей, щобы оно и весь свѣтъ довѣдалися, якъ далеко та програма супротивъ насъ ще не сповнена. Дальше мусимо мы застановитись, якъ бы намъ самымъ пôднестися въ теперѣшнои нужды, якъ станути въ оборонѣ нашихъ правъ и привести масы народа до самопôзнаня и почутя народного въ такôй мѣрѣ, щобы всѣ съ нами числилися. Се програма и цѣль нашихъ нынѣшныхъ нарадъ.“

Потôмъ приступлено до выбору президіи збору. На внесенье о. Лисковацкого выбрано предсѣдателемъ дра Добряньского, мѣстопредсѣдателемъ дра Ник. Антоневича (о. Качала подякувавъ зъ причины слабости), а секретарями пп. нотарѣвъ Бачиньского и Онишкевича. Дръ Антоневичь промовивъ: „Дякую за довѣріе и констатую, що на нынѣшнôмъ зборѣ заступленій всѣ станы нашого народа. Жалую, що нема ту нашихъ духовныхъ архипастырѣвъ, нашихъ владыкъ, однакъ мушу примѣтити, що одинъ зъ нихъ черезъ звѣстній интриги усуненый зъ митрополичого престола, другій же, хочьбы и радъ явитись межи нами, то не може, бо находится въ такихъ ôтношеняхъ, що се здѣлати ему трудно. Третій нашь владыка перемыскій, хочь ôтъ душѣ сочувствуе нашому зборови, по поводу недуги не мôгъ мѣжь насъ явитися, однакъ пересылае зборови свое пастырске благословенье. (Голосы: Славно! славно! Честь ему и слава!) Мы зôйшлись тутъ не просити, а жадати сповненя нашихъ желань, бо они справедливій и законній. Не маємъ мы ненависти до Полякôвъ, а есть у насъ жаль до правительства и гдеякихъ властей, а причины того жалю звѣстній Вамъ хочьбы лишь зъ послѣдныхъ выборôвъ (голосы: Турка! Пôдгайцѣ! Долина! Рогатынъ! Станиславôвъ!). Такъ отже мы жадаємъ справедливости, рôвноправности и на то мы ту зôбралися!“

Почались реферáты. „Кто говоритъ?“ пытавъ народъ. — „Василь Нагôрный“ отвѣчаютъ. За симъ вступивъ референтъ на импровизованый звышокъ и почавъ говорити о тягарахъ, що ихъ зносимо, о потребахъ народа и о господарцѣ сойму, выдѣлу краевого и радъ повѣтовыхъ, а выводы его були холоднй, безмилосердній, якъ нôжь и блестячій, якъ нôжь. Пôдъ нимъ розкрывались всѣ раны нашого краю и являлись болѣзни и причины ихъ въ цѣлôй наготѣ своѣй. Сопоставленій урядовій даты самій побивали и осуджували позицію за позицією господарки автономичнои и наповняли серце всѣхъ притомныхъ справедливымъ гнѣвомъ. Двогодинну бесѣду Василя Нагôрного слухавъ народъ съ великимъ занятьемъ и съ задивляючою быстротою, пôдхоплюючи кожду важну цифру и кождый вывôдъ громогласно и жадаючи выголошеня ихъ въ-друге, щобъ добре вбились въ умучену память... Горячо и стискъ въ обширнôй сали Нар. Дому, на галеріяхъ, куритаряхъ, на ганку и сходахъ и въ комнатахъ касина руского бувъ такъ великій, що люде млѣли. По скôнченôй бесѣдѣ прочитавъ референтъ резолюціи економичній, котрій принято одноголосно съ заглушаючими окликами: слава! По нѣмъ выступивъ Корнило Н. Устіяновичь, мотивуючи грôмкимъ голосомъ резолюціи шкôльній. Ôнъ критикувавъ за мало практичну систему науки въ школахъ народныхъ и систему полонизаційну ц. к. рады шкôльнои краевои. Выступавъ противъ надъужитя многихъ инспекторôвъ и гдекотрыхъ политизуючихъ професорокъ и професорôвъ учительскихъ семинарій и середъ ентузіязму цѣлого Вѣча падаютъ его слова якъ громы: „Вонъ съ политичною и религійною пропагандою зъ школы — школа святыня науки!“ Въ конець звернувся бесѣдникъ до Русинôвъ самыхъ, жалуєся на нихъ и завзыває ихъ до сильнѣйшого обсыланя рускихъ шкôлъ. На его жалôбній слова: „Ратуймо и любѣмъ нашій школы, бо выбье остатня година и для тои одинокои гимназіи рускои, выбье остатня година для выкладôвъ рускихъ на всеучилищи рускои землѣ, выбье остатня година и грôмъ посмертный заголоситъ по народности утратившôй языкъ свôй — свою душу!“ загримѣло цѣле Вѣче: „Нѣ не умремъ, не дамось! Русь жіе и жити буде! не дôждутъ вороги!“ По чѣмъ сказавъ ôнъ еще кôлька теплыхъ слôвъ, взываючи до закладаня „Читалень“ и до вписуваня въ Просвѣту и товариство Качковского и ôтчитавъ резолюціи, котрій такожь одноголосно и съ рукоплесканьемъ принято. — По ôтчитаню резолюцій шкôльныхъ промовивъ горячо Орестъ Авдыковскій въ справѣ Добромильского монастыря. Задля интервенціи прав. комисаря не мôгъ бесѣдникъ всесторонно розобрати справы Добромильскои. Его резолюцію змѣряючу до ôткликаня Єзуитôвъ не тôлько одноголосно принято, але навѣть многочисленными пôдписами Русинôвъ заосмотрено. — За нимъ принявъ слово референтъ резолюціи правно-политичнои, професоръ Наталь Вахнянинъ, привитаный сердечными окликами, выражаючими прилюдно загальну симпатію и признанье. Ôнъ говоривъ довго; спокôйно и съ великимъ тактомъ трактувавъ дражливу справу гегемоніи пануючои нынѣ партіи польскои въ Галичинѣ; выказавъ безъосновность всякихъ клеветъ на Русинôвъ, подаваныхъ до правительства, скритикувавъ утилитарну политику якъ Полякôвъ такъ и Русинôвъ, выказавъ и напятнувавъ нещирôсть провôдникôвъ польскихъ въ многократныхъ усиліяхъ до згоды Русинôвъ съ Поляками и заявивъ вкôнци, що если въ соймѣ и на дальше покажеся неможливôсть переведеня справедливыхъ жадань рускои народности — о чѣмъ по его складѣ судячи и сумнѣватись годѣ, — то на той случай народне Вѣче, кладучи ревно на серце справу руску 9-ти посламъ, выйшовшимъ зъ рукъ повѣтовыхъ комитетôвъ выборчихъ и признанымъ за такихъ комитетомъ центральнымъ рускимъ во Львовѣ — и узнаючи тôлько ихъ едиными заступниками народности рускои въ соймѣ, — поручає имъ застановитись надъ абстиненцією. Бесѣдникъ не важится давати справу абстиненціи нынѣ вже пôдъ голосы, бо ся справа потребуе глубокои розваги; для того кладе еи въ руки самыхъ послôвъ. Въ высокôмъ степени займаючій и поучаючій выводы бесѣдника слухавъ народъ спокôйно двѣ годины не рушаючися зъ мѣсця — и грôмкими окликами принявъ знаменито умотивовану резолюцію. За симъ наступили бесѣды священикôвъ, мѣщанъ и селянъ и ôтзначаючйся розумными поглядами и практичными внесенями. Бесѣдники-селяне и мѣщане промовляли хорошо, съ тактомъ, розумно. Всѣ згôдно жалувались на всякій надъужитя, великій тягарѣ, на безхосеннôсть радъ повѣтовыхъ и т. д. Бесѣды селянъ и мѣщанъ подамо пôзнѣйше. О 5-тôй годинѣ дръ Добряньскій замкнувъ Вѣче отвѣтною промовою.

По Вѣчу розôйшовся народъ по гостинницяхъ Львова на спôзненый обѣдъ. Селяне въ першихъ гостинницяхъ сѣдали до столôвъ поручь съ священиками и мирскою интелигенцією. Розмовы велися такъ спокôйно и поважно, селяне такъ свобôдно обходились, що и найгуснѣйшій циникъ, побачивши те, мусѣвъ прійти до пересвѣдченя, що участники Вѣча були самыми выборными мужами Галицкои Руси. Зъ гостинниць, а многій вже заразъ зъ Нар. Дому, поспѣшили на народный фестинъ на стрѣльницю. Тутъ ôтбувся концертъ, даный рускими академиками въ честь Маркіяна Шашкевича. Просторый садъ загомонѣвъ ôтъ разу всенароднымъ празникомъ. Ôгличный хоръ академикôвъ спѣвавъ пôдъ проводомъ Наталя Вахнянина найкрасшій творы рускихъ музичныхъ композиторôвъ Лысенка, Лавровского, Вербицкого и Вахнянина. Войскова музика грала народній рускій танцѣ. Корнило Н. Устіяновичь деклямувавъ поезію незабутного Маркіяна, а рôжнобарвнôсть строѣвъ народныхъ рускихъ, женщинъ рускихъ— многій зъ нихъ були на Вѣчу — и радôсть селянъ, видѣвшихъ своихъ братей зъ всѣхъ кôнцевъ Галичины пôдносила всѣхъ въ нескázане одушевленье. Мимо ентузіязму и великого розъохоченя всѣхъ, не було непорядкôвъ, не було нѣякои противзаконности. Народъ выславъ, якъ мы вже сказали, свôй цвѣтъ. Провôдникъ нашъ старенькій о. Стефанъ Качала дивився на сей празникъ зъ естрады, усмѣхаючися радôстно и пригадуючи собѣ дни 1848 року. Пôзно вечеромъ, бо десь о 11-ôй годинѣ розôйшлися тихо, спокôйно участники празника на свои господы, або и на желѣзницю. Львôвскій Русины пріймали якъ могли и якъ умѣли своихъ братôвъ-селянъ, а если въ чѣмъ кому сталась невыгода — нехай выбачитъ! нѣкто не надѣявся такъ великого здвигу народа.

Вѣче принесло для Руси великій користи. Русь спôзналася, Русь скрѣпилася въ вѣрѣ, надѣѣ и любови. Русь обезпечилась, що правъ своихъ добуде. Русь научила 6.000 сынôвъ своихъ не вражды противъ польскои суспôльности на рускôй землѣ, а научила ихъ бути оборонцями належныхъ еи правъ и апостолами свѣтлои будучности руского народа.

Честь Вамъ духовній отцѣ народа! Честь Вамъ мѣщане и селяне! Честь и всѣмъ народолюбцямъ рускимъ, що намъ прислали цвѣтъ народа! Честь и слава Вамъ мѣста и села, — той цвѣтъ прославивъ васъ, прославивъ Русь и се ôнъ буде добрымъ зерномъ лучшои долѣ руского народа въ Австріи!

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Въ цѣли переведеня реформы высшои палаты*) въ парляментѣ угорскôмъ выдавъ министеръ справъ внутрѣшныхъ розпорядженье, въ котрôмъ взыває всѣ мѣста, щобы предложили поименный списъ всѣхъ на ихъ територіяхъ жіючихъ фамилій, котрыхъ члены-мужчины пôсля угорского закона маютъ право бути покликаными до высшои палаты. — Всѣ управненій мужчины маютъ бути выказанй поименно, а кромѣ того має на списѣ знаходитися сума безпосередного податку грунтового приписаного имъ на рôкъ 1883. — Министерство вкладае на кожде мѣсто обовязокъ, жаданй даты подати найдальше до кôнця липня с. р.

(*Въ соймѣ буковиньскôмъ*) прійшло при дебатѣ надъ замкненьемъ рахункôвъ спецíяльныхъ фондôвъ до живои вымѣны гадокъ межи сторонництвомъ ромуньско-національнымъ а нѣмецкимъ.— Справоздавець комисіи финансовои Николай Мустаца внѣсъ резолюцію, уповажняючу выдѣлъ краевый, щобы грошѣ диспозиційнй фонду пропинаційного, о скôлько будутъ перевысшати суму 34.000 зр. а. в., помѣстити въ листахъ заставныхъ краевыхъ институцій, маючи на думцѣ буковиньске кредитове заведенье рôльниче, котрому хотѣвъ прійти въ помôчь. — Дръ Томащукъ спротивився внесеню Мустацы и пôднесъ именно се, що въ Буковинѣ есть два институты, с. е. истнуюча довгій лѣта каса щаднича, котра знана есть зъ солидности, коли друга институція ще есть дуже молоденька и не можна собѣ выробити належитого суду о внутрѣшнôй вартости еи листôвъ заставныхъ. — Томащукъ звертае увагу на судьбу подôбныхъ институцій въ роцѣ 1873 и радитъ надвышки касовій умѣстити лишь въ листахъ за-

---

[1]) Finanzgesetz für das Jahr 1882. 494 der Beilagen zu den stenogr. Protokollen des Abgeordnetenhauses. — IX Session. [2]) Сила податкова Галичины II, Дѣло 1883, ч. 11. [3]) Тамже. [4]) Politisch-statistische Tafel der österr-ungar. Monarchie von Franz Strahalm. Wien 1883. [5]) Finazgesetz für d. Jahr 1882, рубрика VI alinea 4 и 5 и рубрика VIII. [6]) Neue freie Presse vom 12 Mai 1883, Nr. 6719, на пôдставѣ выказу центральнои комисіи для контролѣ довгôвъ державныхъ съ кôнцемъ 1882 р. Въ першôмъ кварталѣ 1883 р. довги державній побôльшилися о 650 зр. [7]) Finanzgesetz für das Jahr 1882, стор. 27. [8]) Всѣ тѣ цифры взятй зъ статѣ „Податкова сила Галичины“, опертои на урядовôмъ предложеню комисіи буджетовои, котрого въ тôй хвили не маю пôдъ руками. [9]) Wiadomości statystyczne o stosunkach krajowych. Rocznik III i rocznik VI, двѣ статѣ дра Клечиньского „Podatki bezpośrednie w Galicyi“. [10]) Finanzgesetz für das Jahr 1882, стор. 3. [11]) H. Pacher, Die chronische Finanzkrankheit Oesterreichs, статя помѣщена въ Augsburger Allg. Zeitung, резимована въ „Дѣлѣ“ 1883, ч. 5. [12]) Budżet krajowy na rok 1881 uchwalony na posiedzeniu sejmowem z d. 22 lipca 1880. [13]) Ухвалы соймовій публикованій минувшого року въ „Дѣлѣ“, (гл. дотычній чч.) [14]) Цифры про индемнизацію опираю на статіи п. М***, помѣщенôй торôкъ въ „Дѣлѣ“ и опертôй на працяхъ: Зыбликевича „Indemnizacya“, безименнôй „Sumy galicyjskie“ и урядовôмъ плянѣ амортизаційнôмъ зъ р. 1858. [15]) Панôвъ Полякôвъ дуже гнѣвае те, що справу индемнизаційнои сплаты порушено передъ „хлопами“ и они стараются теперь вмовити въ насъ, що всѣ тѣ цифры — брехня, що хлопы нѣчого або майже нѣчого не платятъ за индемнизацію, або принаймѣ, що сплата индемнизаціи у насъ все таки лѣпша, нѣжь въ иншихъ краяхъ, де хлопы самій мусѣли сплачувати половину або й $^3/_4$ индемнизаціи, мѣжь тымъ коли у насъ платятъ тôлько держава и край, т. е. до сплаты втягнено й мѣста и панôвъ. Я се все дуже добре знаю и не инакше й говорено було на Вѣчу. Тутъ показувалося именно тягарѣ краевій, тожь индемнизаціи, котра рôвно давитъ селянъ и мѣщанъ, не можна було обминути. Впрочѣмъ сплата индемнизаціи не пôшла у насъ — звѣсно, безъ нашои вины — такъ гладко, якъ въ иншихъ краяхъ, котрій доси уже давно еи посплачували. [16]) Budżet krajowy na rok 1881. [17]) Тамже, рубр. II, alin. 18, c; alin. 20. [18]) Тамже, рубр. II, alin. 26 a. [19]) Тамже, рубр. II, alin. 24, II. [20]) Тамже, рубр. II, alin. 14, e; alin. 15, d; alin. 18, c; alin. 19, g, h, i; alin. 20; alin. 21; alin. 22; alin. 24, II. [21]) Тамже, рубрика I B. и рубрика II съ выемкомъ alin. 23, 27 и 28. [22]) Докладно 11·94-тую часть. [23]) Тамже, рубрика VII, alin. 45, 46, 47, 50, 51, 52, 53, 58, 59, 60 85a. Сума выноситъ 54.000 зр. Розумѣеся, що о людовыхъ школахъ анѣ польскихъ, анѣ рускихъ тутъ и бесѣды не ма, и тымъ менше робится соймови закидъ зъ надмѣрного выдатку на образованье польского люду. Противно! [24]) Докладно 4·75 разъ бôльше. [25]) Budżet krajowy na rok 1881 а такожь Sprawozdanie Wydziału krajowego o budżecie krajowym na r. 1883 и дотычній ухвалы соймовій. [26]) Wiadomosci statystyczne o stosunkach krajowych, Rocznik V. [27]) Sprawozdanie Wydziału krajowego o budżecie krajowym na r. 1883.

ставныхъ щадницѣ. — По реплицѣ справоздавця и оборонѣ его внесеня дромъ Цоттою, котрй вказували на ôтмѣнний ôтношеня року 1873 и били на легкомысленне выконуванье законôвъ, яке мало втогды мѣсце, а о якôмъ теперь нема бесѣды — прійнявъ соймъ внесену резолюцію.

(*Въ соймѣ зальцбурскôмъ*) предложивъ бувъ выдѣлъ краєвый проектъ закона о школахъ народныхъ, въ котрôмъ знаходилася постанова о пôвденнôй науцѣ. Соймъ не принявъ однакожь постановы о *обовязковôмъ* заведеню пôвденнои науки пôвденнои по селахъ, якъ то предкладавъ выдѣлъ краєвый, а прійнявъ внесенье комисіи школьнои, елиминуючи науку пôвденну. Въ мотивахъ сказано, що дотеперь ще не далися громады чути о обовязковôмъ заведеню пôвденнои науки и що рôжниця межи проєктомъ выдѣлу краєвого а новымъ порядкомъ школьнымъ и научнымъ (новеля школьна допускає тôлько факультативно науку пôвденну) — може стати на перешкодѣ санкціи закона краєвого.

(*Суды войсковй*) ôтбуваючй функціи судôвъ выємковыхъ въ округахъ Рагузы и Метовицѣ застановили по донесенямъ „Politische Corespondenz“ дня 30 червня свои чинности. Суды выємковй останутъ въ своёй силѣ до кôнця сего року лишь въ окрузѣ Катаро, бо тамошный судъ гарнизоновый має до переведеня ще дуже много слѣдствъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. При доповняючихъ выборахъ до нѣмецкого парляменту ôтнѣсъ въ Гамбургу велику побѣду соціялистъ Бебель, выбраный абсолютною бôльшостею голосôвъ противъ кандидата поступового сторонництва. Фактъ сей свѣдчитъ о безъуспѣшности предприниманыхъ черезъ правительство нѣмецке репресалій и всякихъ законôвъ вынятковыхъ противъ соціялистôвъ и для того приписує нѣмецка праса выборови Бебеля велике значенье. Правительство нѣмецке стараєсь супротивъ сего прояву продовжити законы выняткови, щобы придусити партію, котрои збôльшаючася сила показалась въ высше згаданôмъ выборѣ.—Сесія сойму пруского скôнчилась 26 червня. Либералы устроили на закôнченье сесіи бенкетъ, на котрôмъ промовлявъ вступившій на мѣсце Бенигзена провôдникъ партіи пос. Гобрехтъ, взываючи всѣхъ сторонникôвъ-либералôвъ до вытревалости въ тяжкихъ часахъ и до сильного придержуваняся умѣреного національного либералізму. До уступившого Бенигзена выслано телеграфичне поздоровленье. Законъ церковный стоитъ на порядку дневнôмъ палаты панôвъ, где безъ сомнѣня буде принятый безъ змѣны.

Франція. Про справу анамску кружатъ въ европейскôй журналистицѣ найрôжнороднѣйшй вѣсти. Англійска праса звѣщає, що переговоры, веденй въ Шангаю, о котрыхъ мы попередно доносили, не довели до пожаданого результату помиреня Хинъ съ Франціею въ справѣ протекторату надъ Анамомъ. Вѣсти тй дементуютъ вправдѣ урядовй сферы французкй, однакъ француска праса признає, що шангайскй переговоры идутъ тяжко, бо Хины не хотятъ рѣшитись на нѣякй уступства въ хосенъ Франціи. Лондоньскій Times доноситъ, що хиньске правительство ôтнеслося до правительства россійского съ прошеньемъ о посередництво съ Франціею въ справѣ Анаму. Крокъ сей правительства хиньского може пôсля гадки Таймса довести до пожаданого для обохъ сторôнъ результату, бо Франція прійме найраднѣйше посередництво Россіи, съ котрою звязь для неи въ виду австрійско-нѣмецко-италійского союза вельми пожадана, а зъ другои стороны прійзнй ôтношеня Россіи до Хинъ, утревалень щасливымъ розвязаньемъ справы Кульджѣ, квалификуютъ еи на посередника. — Французкій министеръ справъ заграничныхъ Шальмель Лякуръ має по причинѣ хоробы уступити; теку его має обняти Жиль-Ферри. — На порядку дневнôмъ парляменту стоитъ теперь законъ о т. зв. „рецидивистахъ“ (непоправныхъ переступникахъ), котрый переходитъ при голосованю майже цѣлковито; зъ важнѣйшихъ постановъ, котрй доси принято, заслугує на особливши увагу §. 4 закона, пôсля котрого переступники каранй въ протягу 10 лѣтъ два разы за злочиньство карою вязницѣ высшою ôтъ одного року, або бôльше якъ чотыри разы за переступленье, маютъ бути ео ipso вже депортованй. При дебатѣ надъ симъ §-фомъ пôдношено гадку, щобы квестію депортаціи полишити при кождôмъ поодинокôмъ случаю узнаню судіи, при голосованю не увзгляднено однакъ сеи гадки и ôткинено поставлену въ тôмъ дусѣ поправку.

Египетъ. Холера ширится въ Египтѣ чимъ разъ сильнѣйше и лютится особливо въ Даміеттѣ, Масурагъ и Портъ-Саидѣ. Зъ тои причины заказано кораблямъ, плывучимъ до Суеца приближатись до стацій въ каналѣ, а кораблѣ, котрй плывутъ зъ портôвъ долѣшно-египетскихъ, маютъ прибуваючи до пристаней европейскихъ пôддаватись кварантаннѣ. Въ лондоньскихъ кругахъ купѣцкихъ и промысловыхъ панує зъ причины сумныхъ вѣстей, надходячихъ зъ Египту велика тревога, а торговля починає вже теперь на тôмъ богато терпѣти.

Альбанія. Зъ Котару доносятъ, що Гафизъ-паша, побѣдивши одну часть Альбанцѣвъ, предложивъ рештѣ повстанцѣвъ шестидневе зложенье оружія, однакъ пôдъ такъ твердыми условіями, що повстанцѣ не могли на се пристати. За доставленье начальникôвъ повстаня положено нагороду по 300 лирôвъ. Повстанцѣ стоятъ сконцентрованй на горахъ, готовлячись до остаточнои обороны.

НОВИНКИ.

(+) **Ôтзывы чужихъ газетъ о нашôмъ Вѣчу** — суть дуже цѣкавй и мы жалуемъ, що на разѣ нема у насъ на стôлько мѣсця, щобы ихъ хочь троха обширнѣйше зарегиструвати. Учинимъ се въ найблизшôй будучности. Теперь лишь скажемъ тôлько, що нѣмецкй, россійскй и ческй газеты оцѣнюютъ наше Вѣче безсторонно, а навѣть прихильно. Одна лишь польска журналистика — майже вся — представляє Вѣче въ неправдивôмъ свѣтлѣ и стараєся облудно пôдорвати его величавôсть, достойнôсть и значенье. Поминувши вже те, що обкроила число участникôвъ Вѣча о кôлька тысячь, — що осмѣлилась кинути тѣнь на взôрцевый тактъ и порядокъ, панувавшій на Вѣчу, — поминувши вже те, чого мы могли ôтъ неи сподѣватись, — польска журналистика не завагалася навѣть дебаты и ухвалы Вѣча оклеветати и заденунціювати, будьтобы цѣлею ихъ мала бути якась пропаганда незаконна, пôдбурюванье народа и др. Calumniare audacter, — сеи засады все держится польска журналистика и супротивъ такои руско народнои манифестаціи, якою було наше Вѣче. Якои вже тяжкои клеветы треба було хапатися польскôй журналистицѣ, щобы ослабити велике значенье другого руского Вѣча, — бачимъ зъ слôвъ „Czas-u“, котрый каже, що „наслѣдствомъ (!) першого руского Вѣча (въ 1880 р.) бувъ процесъ Ольги Грабарь о здраду державы“!. И се смѣє говорити клеветливый Полякъ въ хвили, коли Крашевскій, кураторъ львôвскои Macierzy Polskiej, сидитъ въ вязници пôдъ закидомъ здрады державы — и въ виду того, що судъ присяжныхъ анѣ одного Русина не важився признати зрадникомъ державы!... Кождый, кто бувъ на першôмъ и другôмъ Вѣчу руськôмъ, посвѣдчитъ, якъ льояльно заховувались всѣ бесѣдники и участники супротивъ Династіи, правительства и чужихъ народностей. Тая льояльнôсть повторювалася все съ натискомъ; у всѣхъ бувъ лишь одинъ окликъ, одна думка: „мы бажаємъ лишь свого; того, що намъ належится, добываємось въ законнôй дорозѣ, — а на чуже не посягаємъ...“ Колибъ правительство и верховодячй Поляки схотѣли выслухати сего жаданя руского народа, — то певно се выйшлобы въ користь не лишь рускоко народа, але и въ користь державы и цѣлого краю. Але щожь? Консервативнй и либеральнй шовинисты зъ „Czas-y“ и „Gazet-ы Krakowsk-oи“ и gente Rutheni, natione Poloni зъ Gazet-ы Narodow-oи, Dziennik-a Polsk-ого и др. — такй Яны Добжаньскй, Платоны Костецкй, Теофилѣ Меруновичѣ, Реваковичѣ, Стебельскй и многй другй, выкормленй рускимъ хлѣбомъ перекинчики, — нѣчого такъ не боятся, якъ залагодженя „польско-рускои справы“, бо въ такôмъ случаю не змоглибы такъ щедро ловити рыбу въ каламутныхъ водахъ... не малибы такои раціи быту, якъ сегодня, коли то имъ вôльно Русинамъ на головѣ тесати не то кôлки, але колы. Наше величаве Вѣче власне для того такъ дуже коле нашихъ шовинистôвъ, що зôбраный народъ показався на Вѣчу политично-дозрѣлымъ, що заховавъ тактъ достойный великого народа и що на Вѣчу не выявилось анѣ одного зерна якои небудь незаконности чи не лояльности... Ось се причина злобныхъ клеветъ.

— **Бесѣды референтôвъ вѣчевыхъ** починаємъ съ нынѣшнымъ днемъ печатати въ „Дѣлѣ“ въ такôмъ порядку, якъ були голошенй.

— **Намѣстникъ гр. Потоцкій** мавъ зрезигнувати вчера зъ посады намѣстника.

(—) **Опозиційна розправа** противъ конфискаты 56 ч. „Дѣла“ ôтбудеся въ середу дня 4 с. м. о год. 4 пополудни въ ц. к. судѣ краєвôмъ карнôмъ пôдъ проводомъ ц. к. сов. Голыньского. Редакцію нашу заступати буде отвѣчаючій редакторъ п. Антôнъ Горбачевскій.

— **Въ справѣ конфискаты 66 ч. „Дѣла“** одержали мы слѣдуюче письмо: W Imeny Jeho Welyczestwa Cisarja! C. k. Sud krajewyj w sprawach karnych wo Lwowi riszył na podstawi §§. 489 i 493 u. k. i §. 37 ust. pras. że osnowa artykułu umieszczenoho w Cz. 66 czasopysy „Diło“ z d. 26 czerwca 1883 pid napysom „Sprawozdanie z wyboriw do sojma“ w ustupi kincewim wid słiw: „Takoż powedinje c. k. żandarmerji“ do słiw: „Do czoho to wse wede?“ — mistyt w sobi znamena wystupku z §. 300 u. k., szczo protoje zarjadźena czerez c. k. Prokuratorju derżawnu konfiskata toho czesła czasopysy „Diło“ jest usprawedływłena, dalsze rozszyrenje toho artykulu jest zaboronene, a zabranyj nakład maje buty znyszczenyj. — *Powody*: Autor inkryminowanoho artykułu w ustupi wyż błyższe oznaczenom usyłuje zloriczyjem pobudyty czytajuczych do nenawysty i pohordy protyw c. k. żandarmeriji, w czem własne znamena wystupku z §. 300 u. k. sia mistiat. — Lwów dnia 28 czerwca 1883. *Lidl.*

— **Испытъ доспѣлости въ гимназіи въ Теркополи** скôнчився 17 (29) червня пôдъ проводомъ инсп. кр. п. Солтыкевича. До испыту зголосилося всѣхъ абитурієнтôвъ 43, мѣжь ними 7 екстернистôвъ. Кляcификація выпала загально досыть зле: лишь одинъ (жидъ) зложивъ испытъ съ ôтзначеньемъ, „чисто“ выйшло 24, 11 позволено по вакаціяхъ поправити зъ одного предмету, 4 репробовано на пôвъ року, 2 на цѣлый рôкъ, безъ означеня часу 2. Зъ 13 Русинôвъ здали съ добрымъ успѣхомъ: 1) Левъ Залужный, 2) Викторъ Цебровскій, 3) Володимиръ Шанковскій, 4) Клявдикъ Билиньскій, 5) Евстахій Бачиньскій, 6) Володиславъ Билиньскій; чотыромъ позволено поправити одинъ предметъ по феріяхъ; двохъ репробовано на пôвъ року, а одному не опредѣлено часу. Съ великимъ жалемъ приходится намъ прилюдно заявити, що значне число Русинôвъ-абитурієнтôвъ ôттягнулося ôтъ испыту зъ языка рускаго!

(⊥) **Честь архіерееви Исаковичу!** Въ школѣ Бенедиктинокъ ôрменьскихъ ôтбувався минувшого тыжня испытъ въ присутности дуже численно зôбранои публичности. Коли катихитъ рускій о. Лопатыньскій питавъ свои учениць и по руски, почавъ и Впреосв. архіепископъ Исаковичь испытувати ихъ и поучати въ рускôмъ, чисто-народнôмъ языцѣ. За прикладомъ Впр. архіепископа пôйшовъ опôсля и крыл. Аксентовичь. Испытованье рускихъ учениць по руски черезъ самого ôрменьского архіерея — зробило на всѣхъ присутныхъ дуже велике враженье; неодинъ Полякъ або неодна Полька, для котрыхъ рускій языкъ значитъ „жаргонъ хлопскій“, учувши его зъ достойныхъ устъ архіерея — мусѣли въ души засоромитись свого фалшивого погляду... Честь архіереви Исаковичу ôтъ насъ за его и симъ разомъ показану толеранцію и прихильнôсть до руского языка, а тымъ самымъ и до рускои народности!

(⊥) **Ôтъ Выдѣлу филіи товариства „Просвѣта“ въ Коломыѣ.** „На основѣ рѣшеня Выдѣлу зъ дня 13 (25) червня с. р. взываю всѣхъ П. Т. панôвъ, котрй въ часѣ ôтъ 1877 до 1883 р. книжки ôтъ филіи товариства „Просвѣта“ на свôй рахунокъ позабирали, а до нынѣ за нихъ не поплатили, щобы зволили довжну суму чи частями, чи въ цѣлости прислати на руки пôдписаного касіера. Єслибы кто зъ тыхъ П. Т. панôвъ не мôгъ собѣ докладно пригадати свого довгу, може въ тôмъ дѣлѣ кождого часу у пôдписаного касіера филіи товариства поинформувати. — *Николай Лепкій*, касіеръ филіи товариства „Просвѣта“ въ Коломыѣ.

(—) **На выставѣ въ торговли Гавранка** єсть досыть удачный портретъ пок. В. Барвѣньского природнои величины, рысованый двома крейдками.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Митроп. консисторія вставляеся до президіи намѣстництва о згоду на запрезентованье: 1) Александра Батога на Дроговыже; 2) о. Володим. Филиповского на Бенкôвцѣ; 3) о. Емил. Дольницкого на Рѣпневъ; 4) Ант. Билинкевича на Куропатники.

Каноничну институцію получили дня 24 л. червня оо. 1) Мих. Сѣнгалевичь на схоластика а 2) Левъ Готеровскій на канцлера капитулы митрополичои.

Введенй оо. 1) Іосифъ Волошиньскій въ сотрудництво въ Тиссовѣ, дек. болехôвского; 2) Павло Чмола въ сотрудництво въ Пониквѣ великôй, дек. бродского.

Презенту получили оо.: 1) Валеріянъ Харламповичь на Ляцке мале; 2) Яковъ Шидловскій на Старомѣщину.

Зъ Епархіи Перемыскои.

До испыту конкурсового ôтбувшогося 26, 27 и 28 с. м. припущенй оо.: 1) Щавиньскій Теодозій зъ Войковои; 2) Бачиньскій Николай зъ Порѣчагрунтъ; 3) Черевко Іоанъ зъ Дубецка; 4) Туряньскій Лука зъ Чапель; Дуткевичь Симеонъ зъ Пôддубець; 6) Куновскій Маркилъ зъ Попельця; 7) Венгриновичь Димитрій зъ Гочвы; 8) Сюкало Илія зъ Крыницѣ; 9) Коляджинъ Николай зъ Кобляньскои Волѣ.

Въ пропозицію на Тыличь, дек. мушиньского, (въ другôмъ укладѣ) принятй оо.: І. Поляновскій Софронъ парохъ въ Чорнôмъ, ІІ. Хилякъ Волод. парохъ въ Бортнôмъ, ІІІ. Обушкевичь Теофанъ парохъ въ Ганчовôй.

До каноничнои институціи на пар. Краковець завôзваный о. Волод. Лѣсковацкій парохъ зъ Лютовискъ.

Въ душпастырства введенй оо.: 1) Вѣханьскій Александеръ яко парохъ Смерекова, дек. жовкôвского, 2) Дубъ Іосифъ яко капелянъ Быстрицѣ, дек. старосамбôрского.

— **На фондъ стипендійный имени Вол. Барвѣньского** прислали дальше: Впр. о. Чемарникъ въ Сяноцѣ зъ складки въ часѣ пом. богосл. 10 зр. (5 зр. давъ дръ Ал. Искрицкій, а 5 зр. зложили присутнй священики); о. Икаловичь въ Красной 1 зр.; В. Сидоровичь въ Борщевѣ зъ складки при способности каноничнои визиты Преосв. еп. Сильвестра, 16 зр. (зложили по 1 зр. оо. Балько, Левицкій, Чомкевичь, Лисенецкій, Ляторовскій, Рудницкій, Лобода, Алексевичь, Волошиньскій, Монджицкій, Сѣчиньскій, Борусевичь, и пп. Шипайло, Кульчицкій, Охримовичь и Сидоровичь) — разомъ **537 зр. 75 кр.**

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. о. В. С. въ Б. Даруйте, що не можемо Вамъ „Дѣло“ на просте замовленье посылати. Часопись наша удержуєся лишь точностею предплатникôвъ, а въ найновѣйшôмъ часѣ сключилося таке, що коли мы у о. Войнар. въ Ковал. и у о. Петров. въ Москалѣв. пригадалися о належитôсть за р. 1882 то одинъ ôтповѣвъ, що мавъ спôльникôвъ, а тй не поплатили, то и ôнъ не обовязаный, а другій, що ôнъ для кого другого замовлявъ не для себе. Одинъ псуе десятемъ, бо намъ на такй сплаты спускатися годѣ, де треба всѣ нашй выдатки платити готôвкою.

Курсъ львôвскій зъ дня 30. л. червня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	302 —	305 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	169 —	172 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	302 50	306 50
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99 40	100 40
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 60
„ „ „ по 5% ав. період.	97 80	98 80
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 70	102 70
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 30	99 30
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	17 50	19 50
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 65
„ цѣсарскій	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 45	9 55
Нôвимперіялъ	9 78	9 88
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ „ паперовый	1 15¾	1 17¾
100 марокъ нѣмецкихъ	58 25	59 —
Серебро	— —	— —

(безъ текучого куп. безъ купону)

Товариство „Просвѣта“

при зближаючихся испытахъ въ школахъ народныхъ, подає до вѣдомости Радъ школьныхъ, священикôвъ, катихитôвъ, учителѣвъ и родичѣвъ, що книжки зъ накладу товариства, призволенй Радою школьною **на преміи** для ученикôвъ, **красно оправленй**, можна набути *въ канцелляріи товариства, улиця скарбкôвска ч. 2.* по слѣдуючôй цѣнѣ:

Перекотиполе	20 кр.
Ластôвка	22 „
Добре роби добре буде	19 „
Розказы про силы природы	22 „
Оповѣданя о житю св. Бориса и Глѣба	22 „
Повѣстки для дѣтей	27 „
Сестра	17 „
Байки	24 „
У пропасть дорога ховзка	30 „
Зоря	24 „
Молитвенникъ народный	20 „
Исторія Руси Ч. І.	27 „
Исторія Руси Ч. ІІ.	25 „
Исторія Руси Ч. ІІІ.	30 „
Наша, душа въ господарствѣ	37 „
О користнôмъ ужитю неужитковъ	24 „
Де-що про здоровле	22 „
Житє св. Кирила и Методія.	24 „

Всякй замовленя высылаютъ ся скоро и точно.

„МЕРТВЙ ДУШЪ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

ПО ПОВОДУ

цѣлковитои выпродажи

продаю. (1—5)

всякй товары колоніяльнй

дешевше

якъ зъ Гамбурга або Трієсту спроваджуванй.

Цейлонъ	грубозерн.	фунтъ	90 кр.
„	середна	„	80 „
Порторико	добôрна	„	72 „
Ява	жовта	„	80 „
Ріо	чôльна	„	66 „
Доминго		„	60 „

Гербаты найлучшй за фунтъ по зр. 3, 2·40 и 2.

Ликеры краєвй и заграничнй, старй румы, аракъ и иншй товары пониже цѣнъ фабричныхъ.

Уряженя скленовй можна набути або въ цѣлости або частею пôдъ користными условіями.

В. Маршалкевичь,

во Львовѣ. ул. Краковска, ч. 6.

ОБРАЗКИ

на преміи для дѣтей

поручає

К. М. Возняк

во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому),“

сотка по **60 кр., 1 зр., 1 зр. 60 кр., 2 зр. 50 кр. и 3 зр.**

(20—?) Такожь

МОЛИТВОСЛОВЫ для дѣтей по 15 кр. ш.

„ „ бôльшй 20 кр. ш.

„ „ молодежи 30 кр. шт.

Молитвословы для молодежи

оправнй въ полотно съ вытискомъ „Нагорода пильности“ по 35 кр.

Молитвенники народнй

по 20 кр. штука.

При замовленяхъ образкôвъ высше 10 зр. ôтсылаю франко.

Съ почтеніемъ

К. М. Возняк.

Выдавець и редакторъ **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнй Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. [illegible]ского.

Ч. 70. Львôвъ, Четверъ 23 червня (5 липня) 1883. Рочникъ IV.

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*:

на цѣлый рôкъ . .	12 зр.
на пôвъ року . .	6 зр.
на чвертъ року . .	3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	16 зр.
на пôвъ року . .	8 зр.
на чвертъ року . .	4 зр.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	зр. 5·—
на пôвъ року .	зр. 2·50
на чвертъ року . .	зр. 1·25

Для Россіи:

на цѣлый рôкъ . .	12 рубл.
на пôвъ року . .	6 рубл.
на чвертъ рок . .	3 рубл.
съ дод. Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	16 рубл.
на пôвъ року . .	8 рубл.
на четверть ро . .	4 рубл
на самъ ток:	
на цѣлый рôкъ .	5 рубл.
на пôвъ року .	2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . .	15 зр.
на пôвъ року . . .	7·50 зр.
на чвертъ року . . .	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ днемъ I (13) липня розпочинаєся III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои передплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ ПП., котрымъ предплата вже скôнчилася давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашѝ выдатки платити готôвкою.

Ново приступаючѝ П. Т. Предплатники **„Библіотеки найзнам. повѣстей“** дôстанутъ **даромъ** початковѝ аркушѣ розпочатои повѣсти „Зъ великого свѣта“.

Просимо П. Т. Предплатникôвъ, щобы при змѣнѣ мѣсця зволили завсѣгды подавати и давнѣйшу свою адресу, бо инакше тратимо богато часу, а всѣ адресы годѣ въ памяти задержати.

Бесѣда Василя Нагôрного,

*выголошена на другôмъ Народнôмъ Вѣчу Русинôвъ дня 17 (29) червня 1883 для умотивованя першои резолюціи о економичныхъ справахъ краю.**)

(Конецъ.)

Перѝйдемъ теперь до дуже цѣкавои и дуже важнои рубрики выдаткôвъ краєвыхъ — до сплаты ратъ и процентôвъ затягненыхъ пожичокъ. Съ початкомъ 1882 р. довгъ краєвый выносивъ 987.691 зр., а ратъ и процентôвъ плативъ ôтъ него край 81.116 зр.[28]) Одна десята часть того довгу, т. є. 94.773 зр., затягнена була на цѣли досыть користнѝ, бо на будову больниць и т. п., але девять десятыхъ частей на цѣли, скажу просто, безкористнѝ. И такъ 600.000 зр. затягъ край въ вѣденьскôмъ Länderbank-у на 5% и повернувъ ихъ на выдатокъ зовсѣмъ для краю безхосенный — на препышный будынокъ соймовый, а 292.918 зр. затягъ въ рôжныхъ часахъ ôтъ 1877 р. на покрытье недоборôвъ въ касѣ краєвôй, — а доси Вы могли переконатися, ôтки походятъ тѝ недоборы. — Въ 1883 р. затягає край нашъ далеко бôльшѝ пожички, бо: по перше 1,025.000 зр. на основанье краєвого банку, по вторе 1,919.400 зр. на сплату пожички въ Länderbank-у и решты довгу за будову палаты соймовои и наконець по трете 1,100.000 зр. на будову новои трансверзальнои желѣзницѣ въ Гусятына до Живця.[29]) Ôтъ всѣхъ тыхъ пожичокъ вже теперь оплачуются проценты, такъ що въ 1883 р. станѣ довгу краєвого выносить великаньску суму 5,032.091 зр., а самыхъ ратъ и процентôвъ сего року мусимо платити 227.560 зр. И подумайте собѣ при тôмъ, яка користь прійде для краю, а особенно для бѣдныхъ хлѣборобôвъ, зъ тыхъ великаньскихъ грошей? 600.000, котрѝ пожичили передъ тымъ, дали на будынокъ, котрый, правда, ѣсти не проситъ, але и проценту не несе и ще репараціи все домагаєся. Пригадайте собѣ, що въ тôмъ будынку пріукрашенье одного маршалкового помѣщеня коштувало звышь 10.000 зр., т. є. бôльше, нѣжь даютъ на всѣ просвѣтнѝ дѣла Русинôвъ, двайцять разъ бôльше, нѣжь даютъ на регуляцію рѣкъ всхôднои Галичины. — Затягаєся бôльшѝ довги, щобы позбутись меншихъ, — якъ видите, зовсѣмъ „розумна“ господарка! Дальшій милiонъ иде на основанье „краєвого“ банку, котрого зарядъ коштувати буде хоть третю часть тыхъ грошей, за котрого довги и проценты ручити буде край, а зъ котрого кромѣ гдекотрыхъ задовженыхъ дѣдичѣвъ нѣкто не буде мати користи, а вже найменше дрôбнѝ сельскѝ и мѣскѝ господарѣ. А наконець затягаєся ще 1,100.000 зр. довгу на будову желѣзнои дороги, котра головно мае служити правительству на цѣли военнѝ, котра послужитъ дѣдичамъ и жидамъ, щобы могли выгôднѣйше вывозити зъ нашого краю збôже, волы и дерево, но котра нѣ селянамъ нѣ мѣщанамъ до нѣчого не придасться, бо у нихъ нема що вывозити. Єсть се та сама желѣзна дорога, котра вже теперь послужила гдекимъ панамъ, и они, якъ Вы навѣрно чули, взяли ôтъ головного предпрiємця 625 тысячь зр. лапового.

Дальше приходитъ рубрика: розходы на цѣли господарства краєвого! А! — подумае собѣ неодинъ господарь-селянинъ або мѣщанинъ — ôтъ тутъ певно и для насъ щось капне! Придивѣмся! Выдатку на господарство краєве на 1882 р. було 195.328 зр., а на сей рôкъ 201.561 зр.[30]) Маленько — скажете — маленько, бо о цѣлыхъ 34.885 зр. менше, нѣжь берутъ самѝ урядники и возьнѝ самого выдѣлу краєвого. Ну, нехай собѣ, все таки и се щось значитъ. Однакожь и та Ваша слабенька утѣха щезне, якъ прочитаете поодинокѝ выдатки и увидите, щô то властиво розумѣе нашъ соймъ пôдъ господарствомъ краєвымъ. Найдете тамъ такѝ выдатки, якъ 10.000 зр. на выслѣдъ глубшихъ покладôвъ землѣ, що придасться для панôвъ и жидôвъ, копаючихъ нафту, но нехай вже и такъ буде; дальше 11.700 зр. на школу лѣсову, (у селянъ лѣсôвъ нема); 71 тысячь на школы рôльничѝ, зъ котрыхъ выходятъ для дѣдичѣвъ економы и завѣдателѣ дôбръ; якъ 10 тысячь на школу парубкôвъ, с. є. паньскихъ слугъ, якъ пôвтора тысячь на школу горальництва, котра для нашого краю такожь „дуже“ потрѣбна, якъ 16.500 зр. на уладженье двохъ фôльваркôвъ, якъ 30.000 зр. на пôддержанье промыслу рукодѣльного (однакъ лишь 30 тысячь!) — Мѣжь всѣми тыми розходами не найдете навѣть одного крейцара, щобы бувъ призначеный на пôддержанье дрôбныхъ господаретвъ сельскихъ и городскихъ![31])

Но пора намъ кôнчити сей непотѣшный обрахунокъ нашои господарки краєвои. Въ послѣднôй рубрицѣ „рôжныхъ выдаткôвъ“ стрѣчаємъ сейчасъ на вступѣ кождого року цифру 30.000 зр. до розпорядимости выдѣлу краєвого, то значитъ, що выдѣлъ краєвый може тѣ грошѣ выдати, на що єму подобаєся.

Вы певно читали въ газетахъ, що ще мин. року сейчасъ по ухваленю краєвого буджету, выдѣлъ краєвый поспѣшився зъ тыхъ грошей выдати одному краковскому инжинерови-архитектови 19.000 зр. за пляны перебудовы и поправы королѣвского замку на Вавели въ Краковѣ. Въ такiй спôсôбъ идутъ краєвѝ грошѣ на рôжнѝ патрiотичнѝ польскѝ цѣли, якъ отъ недавно 5000 зр. для комитету, занимаючогося обходомъ 200-лѣтнои рôчницѣ польского короля Собєского. Теперь, якъ говорятъ, задумавъ выдѣлъ краєвый ще лучше дѣло, т. є. закупити зъ краєвыхъ грошей образъ польского маляря Матейка „Собєскiй пôдъ Вѣднемъ“, — котрый коштувати буде 50.000 зр. А нехай-но Русины попросятъ у выдѣлу краєвого хотьбы наймизернѣйшои запомоги на свои товариства, або на такѝ загальнo-потрѣбнѝ книжочки, якъ „Правотарь Народный“, то не найдеся на то навѣть одного крейцара!

Межи тыми рôжными выдатками була минувшого року сума 10.000 зр. для польскихъ ксёндзôвъ-Змартвыхвстанцѣвъ, котрѝ поставили собѣ за задачу переводити рускiй народъ на Полякôвъ. Стоитъ тамъ такожь щорôчно сума 3.000 зр. пенсiи для унiятскихъ священикôвъ, котрѝ утѣкли зъ Холму, и зъ котрыхъ многѝ получили у насъ парохiи.

Не разъ то и не два говорили нашѝ паны: Нашъ селянинъ не знае обходитися съ грôшми, не знае господарити, возьме грошѣ и пропье и для того муситъ чимъ разъ дальше попадати въ довги. Отже выказавши числами, якъ господаруютъ нашѝ паны, можемо теперь смѣло сказати до нихъ: „Видите трѣску въ оцѣ хлопа, а не видите полѣна въ своѣмъ власнôмъ. Бо коли селянинъ не знае обходитися съ грошемъ, то вы его того научили. Вы его научили затягати довги лихварскѝ и банковѝ!“

Для докôнченя того обчисленя нашои господарки краєвои требабы намъ ще сказати хоть кôлька слôвъ о господарцѣ повѣтовôй. Коли въ 1866 р. ухвалювавъ нашъ соймъ законъ громадскiй, то всѣ рускѝ послы, селяне, священики и мирскѝ ученѝ люде — цѣлою силою противилися радамъ повѣтовымъ, мовбы прочувствовуючи, якимъ великимъ тягаромъ для народа станутъ тѣ рады повѣтовѝ. И вправдѣ на рады повѣтовѝ платятъ люде ôтъ кождого зр. безпосередныхъ податкôвъ по 15 кр., т. є. около пôвтора милiона зр., а яка користь зъ нихъ? Хиба така, що при радахъ повѣтовыхъ находятъ помѣщенье рôжнѝ польскѝ ветераны съ доброю платою за малу роботу; що рады повѣтовѝ все сыпали народный грôшь на предплату книжокъ Maciérzy польскои або якоготамъ Switł-a для рускаго народа и купували польскѝ контушѣ для повѣтового маршалка и т. п. Послѣдными лѣтами зачинаютъ показуватися чимъ разъ красшѝ плоды тои господарки: въ гдекотрыхъ повѣтахъ пп. касiеры позабирали по кôлька и кôльканайцять тысячь повѣтовыхъ або другихъ грошей и утѣкли въ краю. Въ другихъ повѣтовыхъ радахъ поровпожичано грошѣ зъ повѣтовыхъ касъ межи пріятелѣвъ радныхъ. Єсли отже не буде острѣйшои контролѣ, то такѝ деморализаційнѝ дѣла розведутся такъ, що потôмъ трудно буде дати имъ рады. Длятого жадаємъ строгои контролѣ, бо грôшь нашъ єсть тяжко зароблены, мы самѝ своими руками на него трудимося.

Такъ отже выглядае тая господарка краєва, та любовь до народа, то заступованье интересôвъ, о котрôмъ нашѝ паны передъ выборами такъ миого и голосно говорятъ. Отъ для чого они такъ завзято добиваются мандатôвъ посольскихъ! Отъ ôтки повертаются имъ сторицею тѣ выдатки, котрѝ они роблятъ пôдъ часъ выборôвъ на горѣвку, цигара и трактаменты, на оплату жидôвъ-факторôвъ и на закупно голосôвъ у выборцѣвъ! Коли господыня сѣдае доити корову, то кидае ѣй до припусту всяке листье и присмачки, а выдоивши, выгоняе на суху толоку, або кине ѣй соломы замѣсть капустяныхъ листкôвъ. Такъ дѣлаютъ и выбранѝ паны съ выборцями-селянами.

Организація суспôльнои працѣ Русинôвъ.

(Присвячено другому вѣчу народному.)

(Конецъ.)

Наконець годится розглянути въ тôмъ, щô у насъ зробилося, а що ще конечно требабы зробити для національного ôтродженя рускаго жѣноцтва. Съ прiємностею зазначити мусимо, що ôтъ часу, коли „Дѣло“ въ рôжныхъ статiяхъ въ р. 1880, мѣжь иншими „Слôвце о нашихъ женщинахъ“ Чч. 51 и 52 и „Гадки Подолянина“ Ч. 54, звернуло бачнôсть родимцѣвъ на велику вагу выхованя и образованя рускаго жѣноцтва въ національнôмъ дусѣ рускôмъ, осягнено значнѝ на тôмъ поли успѣхи. Такъ во Львовѣ заходомъ Є. Преосв. Сильвестра Сембратовича и щедрыми жертвами рускихъ патрiотôвъ, а особливо значною пôдмогою института „Народный Дôмъ“, закуплено реальнôсть на Стрыйскôмъ передмѣстю, где вже съ 1883 рокомъ шкôльнымъ введено въ житье „руске воспиталище дѣвоче“. Кождый початокъ трудный, тожь и годѣ дивуватися, єсли не все ще тамъ ôтповѣдае потребамъ, єсли не всѣ ще бажаня родимцѣвъ нашихъ могли бути сповненѝ. Въ институтѣ сѣмъ побирало науку 30 дѣвчатъ, котрѝ тамъ мали харчь, хату и доглядъ домашный за мѣрну вынагороду 20 зр. мѣсячно, а зарядъ постарався о найлучшѝ силы учительскѝ зъ рускои гимназiи и иншихъ львôвскихъ шкôлъ. Крôмъ того побачивши, що умѣщенье сего института за тѣсне, щобъ ôнъ мôгъ розвинутись на бôльшiй розмѣръ, постарався зарядъ о те, що „Рôльничо-кредитове Заведенье“ закупило прилягаючу до сеи реальности камяницю съ огородомъ, где маютъ бути съ слѣдуючимъ рокомъ шкôльнымъ устровнѝ салѣ для науки, а давнѣйша реальнôсть буде призначена лишь для примѣщеня институтокъ.

Бажаючи якъ найскоршого и найкрасшого розцвѣту молодого института женьского, хочемо подати на основѣ засягненыхъ о институтѣ информацiй гдеякѝ замѣтки нашѝ, на котрѝ зарядъ въ интересѣ рускои справы схоче звернути увагу. Передовсѣмъ булобъ дуже пожаданымъ, щобъ институтки находились в с е пôдъ пильнымъ доглядомъ, такъ сказатибъ „пôдъ материньскимъ окомъ“. Такъ примѣромъ по спальняхъ повинны бути такъ розмѣщенѝ, щобъ въ кождôй спальни съ ними спала якась надзырателька и тому булобъ практичнѣйше, єслибъ спальнѣ могли мѣстити бôльше число институтокъ безъ шкôдливого вплыву на здоровье. Ôттакъ и въ годинахъ позашкôльныхъ треба конче догляду пильного, щобъ институтки не марнували часу, учились заданыхъ лекцiй, а неразъ могли засягнути потрѣбного поясненя лекцiи и поученя. До сего догляду булибы вже потрѣбнѝ учительки або практикантки учительскѝ. Наконець треба конче и педагогичного догляду, т. є. щобъ якась добре выхована и образована женщина надзырала кождый крокъ дѣвчатъ чи при науцѣ, чи при забавѣ, и заступала имъ тутъ мѣсце матери. Скôлько намъ звѣстно, зарядъ постарався о спровадженье Василiянокъ, котрѝ дуже добре можутъ займатись економiею института, дбати про харчь, бѣлизну и иншѝ того рода потребы институтокъ. Послушницѣ (новицiятки) моглибъ спати въ спальняхъ институтокъ и мати доглядъ надъ ладомъ внутрь хаты. Такожь заангажовано учительки до науки въ низшихъ клясахъ и до науки спѣву, музики та французского языка. Однакъ се все ще пôсля нашои думки не выстарчае. Належалобъ постаратись ще о одну або двѣ укôнченѝ семинаристки-Русинки съ добрымъ выхованьемъ, котрымъ можнабы дати примѣщенье въ институтѣ съ тымъ обовязкомъ, щобъ доглядали учениць въ часѣ годинъ поза-шкôльныхъ, заступали перешкодженыхъ учителѣвъ въ наущѣ, а крôмъ того мали повѣрене педагогичне веденье дѣвчатъ, щобъ тѣ выносили зъ института не тôлько образованье, але и ôтповѣдне выхованье. Добре то, щобъ институтки не навыкали до паньскои обслуги и лекшѝ роботы самѝ собѣ робили, але треба догляду, щобы все булo якъ слѣдъ зроблено, щобы во всѣмъ бувъ ладъ, взôрцева чистота и харнôсть. Для задержаня одностайности и потрѣбнои системы въ науцѣ належалобы повѣрити директорство одному зъ найлучшихъ педагогôвъ, котрый мавбы доглядъ надъ методою и матерiяломъ науки и въ тôй цѣли порозумѣвався съ иншими учителями и учительками на конференцiяхъ мѣсячныхъ.

Крôмъ львôвского „воспиталища дѣвочого“ мае небавомъ основатись „бурса для рускихъ дѣвчатъ“ въ Перемышли. На ту важну цѣль зôбрано доси около 11.000 зр., досыть значный, якъ на бѣдну Русь, капиталъ. Можнабы бажати, щобъ нашѝ перемыскѝ патрiоты доложили всѣхъ силъ и ревно взялись до дѣла, щобъ чимъ скорше отворити сей институтъ въ сторонахъ, где полонизація сильно напирае. Годилобся, щобъ и иншѝ бôльшѝ мѣста, якъ Коломыя, Станиславôвъ, Тернопôль, подумали о подôбныхъ институцiяхъ, а такожь щобъ и нашѝ буковиньскѝ братя взялись до працѣ на тôмъ поли и основали женьскiй институтъ въ Чернôвцяхъ, до котрого и зъ пограничныхъ повѣтôвъ Галицкихъ зголошувалибся ученицѣ.

Великою пôдмогою въ національнôмъ образованю рускаго жѣноцтва суть литературнѝ выданя нашѝ. Немалу прислугу робитъ редакція „Дѣла“ выдаваньемъ „Библiотеки найзнам. повѣстей“, жаль лишь, що на разѣ не може се выданье выходити частѣйше. Редакція „Зорѣ“ докладае всякои старанности, щобъ рускимъ родинамъ подати доволѣ матерiялу забавного и поучаючого, а єслибъ оба тѣ выданя находились на столѣ въ кождôй рускôй хатѣ, то и иншимъ духомъ вѣялобъ въ нашихъ родинахъ, якъ теперь. О тôмъ мы вже попередно згадували, що руске товариство педагогичне повинно постаратись о ôтповѣднѝ книжочки рускѝ для учащоися молодежи женьскои. На то поле повинны мы звернути бачну увагу и засыпати нашѝ хаты рускими творами словесными, щобъ усунути зъ нихъ тыхъ непрошеныхъ гостей, якѝ втиснулись пôдъ нашу стрѣху въ родѣ Biblioteki Nowości и иншои того рода половы словеснои.

Симъ кôнчимо нашѝ замѣтки про дотеперѣшну працю суспôльну Русинôвъ австрiйскихъ. Здаєсь намъ, що мы дали досыть повне справозданье нашимъ родимцямъ, щô и якъ у насъ на тôмъ поли зроблено, а що належалобъ ще зробити. Признати треба, що робилося и

Доси мы старалися рахункомъ показати, що се значатъ тѝ двѣ силы: держава и край и якій они вплывъ маютъ на господарство народне. Придивѣмся теперь самому нашому господарству дрѳбному, сельскому-хлопскому и стараймося рахункомъ дѳйти, якъ жіютъ, якъ розвиваются тѝ господарства и що дальше треба робити.

Всеи землѣ въ Галичинѣ числится 13,284.958 моргѳвъ, зъ котрои 7,477.018 моргѳвъ належитъ до дрѳбныхъ рѳльникѳвъ, селянъ и мѣщанъ, то значитъ, що на одну родину рѳльничу, зложену зъ 5 душъ, выпадае всего-на-всего 7 моргѳвъ грунту. На 1,060.000 родинъ селяньскихъ и маломѣщаньскихъ пѳсля найновѣйшои конскрипціи ледви 300.000 т. е. трета часть маѳ по парѣ коней, а ледви 700.000 маѳ по парѣ рогатои худобы, тай то переважно коровъ и телятъ, бо волѳвъ въ цѣлѳй Галичинѣ начислено 150.000 паръ, зъ котрыхъ велика часть стоитъ на бразѣ, щобы потому повандрувати за границю. Одно таке господарство дрѳбне разомъ съ будынками и всѣмъ своимъ скарбомъ варта що найѳбольше 1000 зр. Зъ свого грунту и побѳчныхъ зарѳбкѳвъ може мати таке господарство рѳчно всего доходу 360 зр. А выдае таке господарство рѳчно: на податки державнѝ що найменше 6 зр., друге тѳлько на додатки краевѝ, повѣтовѝ и громадскѝ, на шарварки и иншѝ роботы и обовязки публичнѝ, — отже рѳчна вартѳсть тягарѳвъ публичныхъ на кождѳмъ господарствѣ становитъ не менше якъ 18 зр. Кошта выживленя родины зъ 5 душъ, числячи по 18 кр. денно, выносятъ 328 зр. 50 кр. На топливо, одѣжь, свѣтло, направу будынкѳвъ и т. д. потрѣбно що найменше 40 зр. Зъ того бачите, що при найскромнѣйшѳмъ житю потребы рѳчнѝ дрѳбного рѳльника выносятъ 386 зр. 50 кр., т. е. о 26 зр. бѳльше, нѣжь его доходы! А гдежь теперь лѣки для хорыхъ, сватьбы, похороны и такѝ иншѝ выдатки и потребы? Тажь и хлопъ — чоловѣкъ, та и ѳнъ муситъ такожь хоть разъ въ рѳкъ взѣсти кусникъ лучшого хлѣба и мяснои стравы!... Якъ роздумаемо надъ наведенымъ тѳлько-що рахункомъ, то побачимо, що при такѳмъ станѣ рѣчей нема що и говорити о добробытѣ, о розвою господарскѳмъ; кождый видитъ, що нашь рѳльникъ муситъ що-разъ то глубше попадати въ жидѳвскѝ и банковѝ довги.

И такъ оно дѣеся. Тысячѣ лихвярѣвъ явныхъ и тайныхъ чатуютъ зъ всѣхъ бокѳвъ, щобы вхопити нашого чоловѣка въ руки и выссати зъ него послѣдніе соки. А що недобѳръ повторяеся що року, бо податки и тягарѣ не поменшуются, а потребы на житье та одѣжь такожь годѣ зменшити, то и не може нашь селянинъ вылѣзти зъ довгу, бьеся въ лихвярскихъ рукахъ, якъ рыба о лѣдъ, ажь поки не прійде лицитація и не выкине его зъ ѳтцѣвщины та не пуститъ съ торбами. Найлучше потверджуютъ се лицитаціи лихвярскѝ и банковѝ, перепроваженѝ въ нашѳмъ краю.[32]) Ѳтъ 1873 до 1879 р., — бо тѳлько зъ того часу маемо рахунки, — злицитовано 11.538 господарствъ, що мали вартѳсть 12,238.000 зр., за довги, выносячѝ заледво 3.524.000 зр., — отже за четверту часть вартости. Найбѳльшу часть тыхъ лицитацій, бо 5.168, перепровадили жиды-лихварѣ; неменше значну часть, бо 3,978 лицитацій, перевели рѳжнѝ банки, особливо банкъ „кредитовый селяньскій чи рустикальный“. Межи тыми лицитаціями було кѳлькадесять такихъ, где цѣле господарство селянске лицитовано за довгъ, выносячій 20 кр., 1 зр., пѳвтора риньского, до 5 зр. Особливо закладъ селяньскій ѳтзначився не тѳлько великимъ числомъ лицитацій, але такожь побираньемъ нелюдскихъ процентѳвъ, зъ котрыхъ нѣякій господарь сельскій нѣколи не мѳгбы вылѣзти. Наведемо тутъ кѳлька примѣрѳвъ, котрѝ минувшого року нашь посолъ Ковальскій представивъ бувъ соймови краевому[33]): Одинъ селянинъ затягнувъ бувъ 1874 року пожичку 1000 зр.; на то дѳставъ лишь 746 зр., до 1882 сплативъ 1075 зр., а банкъ жадае еще 1643 зр. — Другій селянинъ пожичивъ 600 зр., одержавъ 400 зр., заплативъ 660, а банкъ жадае еще 700 зр. — Иншій селянинъ пожичивъ 500 зр., заплативъ 1000 зр., а маѳ дати ще 600. И хотяй ѳтъ 1878 р. маемо уставу о лихвѣ, то все таки до банкѳвъ ся устава не прикладаеся. Такожь краевый банкъ, котрый сего року закладаеся, не допоможе нуждѣ нашихъ селянъ, хочь и буде давати пожички дрѳбнымъ посѣдателямъ; мы жь бачили зъ попереднего рахунку, що жадна банкова пожичка, хотьбы и на якій малый процентъ, великои части нашихъ господарствъ не выратуе ѳтъ упадку. Рахунокъ доходѳвъ и выдаткѳвъ сельскои родины показуе якъ найяснѣйше, що банками его долѣ не поправимо, бо где указуеся постоянный недобѳръ, тамъ трудно помагати собѣ пожичками банковыми, якъ се нашь край робитъ. Дай Боже, щобъ я помылився, але менѣ здаеся, та оно такъ муситъ бути, що банкъ краевый не тѳлько що буде такъ само лицитувати нашѝ грунты, якъ другѝ банки, але до того еще, якъ вже навѣть голосно говорятъ, буде старатися ширити кольонизацію мазурскихъ селянъ въ рускѳй части Галичины. Хотяй мы противъ селянъ мазурскихъ нѣчого не маемо и они мусятъ такожь тягарѣ поносити такѝ якъ и мы, однакъ мусимо всѣми силами пильнувати нашого кусника землѣ, нашои батькѳвщины, где нашѝ дѣды и прадѣды пѳтъ и кровь свою проляли Наколибъ соймъ справдѣ мавъ бувъ щиру охоту помочѝ нашому задовженому дрѳбному селяньству, то ѳнъ бувбы повиненъ прійти въ помѳчь тымъ громадамъ, що хочутъ ѳткрыти у себе громадску касу пожичкову, даючи имъ кѳлькасотъ зр. на початокъ, (бо о початокъ у насъ найтяжше) на низькій процентъ. Тыми грѳшми, що обернено на банкъ краевый, можна було кѳлькасотъ касъ громадскихъ пожичковыхъ отворити, значитъ: кѳлькасотъ селъ очистити зъ банковыхъ та лихвярскихъ довгѳвъ. Того не здѣлано, помимо голосу нашихъ, ба навѣть гдеякихъ польскихъ послѳвъ. Соймъ нашь выбивъ клинъ клиномъ. Щирои охоты несеня помочи не було; тутъ ходило, якъ менѣ здаеся, о помѳчь для бѳльшихъ посѣдателѣвъ, котрѝ ще всего не утратили, котрыхъ можна буде пожичкою на низькій процентъ уратувати ѳтъ лихварѳвъ, — и о тое ще, щобы помѣстити кѳлькадесять емигрантѳвъ, бо выдѣлъ краевый вже переповненый, — але не Русинами.

Страшнѝ знищеня, якѝ наробили у насъ всякѝ банки, а особливо банкъ т. зв. селяньскій, що ѳнъ тамъ стоитъ на Ягеллоньскѳй улици, суть для насъ найлучшою пересторогою и упоминаютъ насъ, братя селяне и мѣщане, щобъ ихъ якъ огню стерегчися, обходити ихъ зъ далека. Найлучшимъ заведеньемъ кредитовымъ для насъ есть каса пожичкова домашна, сельска и мѣска. Пожичаючій, беручи пожичку, не тратитъ часу на ѣзду до мѣста и грошей на тѝ страшнѝ выдатки, а до того всѣ зарѳбки, якѝ маѳ каса пожичкова, остаются въ громадѣ, не переходятъ въ кишенѣ банковыхъ панѳвъ. То есть одна институція кредитова, котра освободити може нашѝ села и мѣста ѳтъ лихварѳвъ.

Гдекуда прійшовъ уже народъ до того зрозумѣня и позаводивъ собѣ такѝ касы. Жаль тѳлько, що не можемо подати числа ихъ, бо у насъ нѣкто тымъ не займаеся, щобы такѝ касы громадскѝ, товариства тверезости и другѝ нашѝ народнѝ институціи списувавъ, щобъ мы знали, що у насъ есть, — жіемо безъ рахунку. Початки тыхъ касъ пожичковыхъ громадскихъ були рѳжнѝ: то на грошахъ за проданѝ облигаціи, то на церковныхъ, то на складкахъ, то навѣть зъ того, що люде на „боже“ даютъ, отъ якъ тое робится въ Закомари коло Золочева, где душпастыремъ есть о. Данило Танячкевичъ. Въ Чисникахъ примѣромъ прійшли до пожичк. касы громад. отъ якъ: „Було въ скарбонѣ церковнѳй 130 зр. Мы боялися, щобъ где не пропали, тожь ѳтвезли до львѳвскои щадницѣ. По якѳмсь часѣ приходитъ до мене, — пише тамошный священикъ, — одинъ господарь-мулярь и проситъ, щобы ему пожичити зъ церковныхъ грошей 40 зр. „Я купую— каже 4½ морга поля, мушу заплатити 60 зр., а не маю лишь 20; на що намъ жида запомагати, я волю сей процентъ дати у церковну касу.“ Душпастырь и провизоръ згодилися, а нѣмъ грошѣ привезутъ зѳ Львова, душпастырь давъ своихъ 40 зр., щобы чоловѣкъ мѳгъ якъ найскорше купити собѣ те поле, що згодивъ. Опѳля привезли грошѣ и розпозичили межи громаду въ передновокъ. На весну спродавъ господарь волы, що купивъ бувъ за пожиченѝ въ скарбоны грошѣ, заплативъ довгъ и купивъ собѣ ще добру корову и бычка за ту решту грошей. Проценты вразъ съ капиталомъ сплачували люде що недѣлѣ точно и кождый до року выплатився. Теперь тое село Чисники маѳ фондъ шкѳльный, побудовано приходскѝ будынки, люде маютъ худобину, нѣ одинъ не задовженый анѣ у жида анѣ въ банку, а до того купила собѣ громада 600 моргѳвъ лѣса за 16.000 зр. и выплачуе раты точно. Треба сказати, що тая громада була дуже бѣдна, не мала свого пасовиска, свого лѣса, ба и поле було зле, мокре. Люде жили зъ зарѳбку, — а якій то бувъ заробокъ? Брали на ѳтробокъ у жида або у пана 6 зр. и мусѣли черезъ рѳкъ що тыждня одинъ день за тое ѳтробляти. Або такъ: пожичивъ кто 50 зр. — то мусѣвъ за самъ процентъ що тыждня одинъ день ѳтробляти такъ довго, поки грошѣ не зверне. Страшна лихва — а право нѣчо о тѳмъ не каже! Право не охоронило бѣдного ѳтъ тои лихвы, а охоронивъ его добрый душпастырь, котрый помѳгъ завести касу громадску, не жалуючи труду. Слава ему за тое, слава всѣмъ тымъ громадамъ, що вже касы громадскѝ позаводили!“ Дуже поучаючій прикладъ подае намъ село Павлокомъ, березѳвского повѣта, (се оголошено въ „Дѣлѣ“ ч. 52 зъ 1883 р.). Въ тѳмъ селѣ заведено касу пожичкову зъ 34 зр. 20 кр., що люде доброохѳтно зложили. Було то 1879 р., а теперь громада маѳ вже въ касѣ 640 зр. 20 кр. Головна рѣчь при такихъ касахъ есть точне провадженье касы, добрый надзѳръ и точне уплачуванье ратъ разомъ съ процентомъ и то якъ найменшихъ; якъ не буде того, — то и каса пропаде. О Закомарскѳй „Правдѣ“ не буду говорити, бо вже выйшовъ въ друку статутъ съ объясненьемъ о. Данила Танячкевича и можна за 10 кр. дѳстати его въ администраціи „Батькѳвщины“. Карлѳвъ и Пѳдберѣзцѣ вже давно запровадили у себе порядки дуже красни. Тыхъ кѳлька прикладѳвъ буде достаточно, щобъ увидѣти користи касъ мѣсцевыхъ.

Тутъ зверну увагу нашихъ громадянъ на тое, що скарбъ державный думае надъ продажею лѣсѳвъ въ декотрыхъ сторонахъ, — отже громады, маючѝ свѳй грѳшь, будутъ могли ихъ закупувати, якъ жиды або Нѣмцѣ не захопятъ. Нашихъ послѳвъ вѣденьскихъ завязуемо, щобъ они тамъ постаралися о улекшенье закупна тыхъ лѣсѳвъ для громадъ.

Якъ люде даютъ собѣ раду, щобы грунтѳвъ селяньскихъ не лицитовано, послужитъ намъ за примѣръ село Стронятынь. Тамъ робятъ такъ: якъ видятъ, що котрый зъ селянъ вже задовжився и незадовго маютъ ему лицитувати грунтъ, сходятся люде и лицитуютъ той грунтъ межи собою. Той, кто залицитуе, сплачуе заразъ довги чи то у жида чи въ банку наразъ, ѳтдае властителеви хату и кусень огорода, а самъ уживае поле ажь поки не звернеся ему заплачена сума съ процентомъ людскимъ. Якъ довго ѳнъ той грунтъ маѳ уживати и якій процентъ рахувати, то означаеся при лицитаціи въ громадѣ. По уплывѣ тыхъ лѣтъ ѳтдаеся грунтъ назадъ першому властителеви. Дуже то красный прикладъ, — его всюда наслѣдуватибы, а тогды певно и кусникъ нашои землицѣ не перейде въ чужѝ руки, а ks. Stojałowski зъ Куликова побачивбы, що нема на що спроваджувати Мазурѳвъ, щобы засѣдали на нашихъ грунтахъ и побѳльшували его доходы. Робити довги въ банкахъ мы навчилися ѳтъ панѳвъ; — заводѣмъ касы громадскѝ, шпихлѣрѣ и сплачуймо довги братѳвъ нашихъ, якъ то роблятъ Стронятынцѣ, а тогды прійдутъ паны учитися господарки у насъ!

Не спускаючи зъ ока нашихъ господарѣвъ въ выдѣлѣ краевѳмъ и радахъ повѣтовыхъ, намъ треба конче ще и самымъ о собѣ дбати, дбати о своихъ домашныхъ дѣлахъ. Особливо треба звернути увагу нашу на касы громадскѝ, на пѳднесенье рѳльництва, купецтва и ремѣсла. Треба конче побѳльшити нашѝ доходы, бо выдатки, якъ мы видѣли, перевышаютъ теперь нашѝ доходы. Господарювати на старый ладъ — вже не можна; треба рахуватися съ выдатками, треба ѳратися до научнои господарки. Хотяй министерство рѳльництва на цѣли господарскѝ выплатило ц. к. товариству господарскому 67.430 зр., то однакъ оно не маѳ майже жадного вплыву на господарства малыхъ посѣдателѣвъ. Закуплено богато худобы и поумѣщувано по паньскихъ оборахъ. — Недавно тому завязалося товариство „Kółek rolniczych“, покориставшися гадкою нашого Господарско-промыслового товариства. Однакъ и ѳтъ того товариства, мимо того, що нашь рускій митрополичій ординаріятъ во Львовѣ такъ его захвалюе, — мимо того мы не можемо мати довѣрія до того товариства, поки засѣдаютъ тамъ такѝ ks. Stojałowsk-й, що напосѣдаются на нашь календарь и свята нашѝ; — на помѳчь того товариства не маемо що надѣятися. Що оно полонизацію тѳлько маѳ на оцѣ, рѣчь ясна и вже майже доказана. Въ 5 мѣсяцяхъ завязано вже 35 „Kółek“ — такожь въ рускѳй части Галичины. Тымъ „Kółkom“ роздано вже 660 польскихъ книжочокъ, а 116 рускихъ — выданя „Komitetu dziełek ludowych i Macierzy polskiej“; зъ выдань же товариствъ „Просвѣты“ и „им. Качковского“ не роздано анѣ одного! Въ §. 36 статута сказано, що тѳлько центральный комитетъ апробуе книжки для „Kółek“ — бѳльше нѣкто. Якій тамъ духъ вѣе — вже видно. Ks. Stojałowski вже завязуае въ 12 числѣ сваи газетки, щобы Мазуры до насъ приходили!

О завязаню господарско-промыслового товариства мы ранше подумали, якъ нашѝ опѣкуны, и хотяй митрополичій ординаріятъ во Львовѣ ѳтмовивъ ему попертя, оно все таки ще не пропало, бо конечнѳсть потребы его — пѳддержуе его. Програма того товариства есть такъ обширна и такъ обдумана, що еслибъ люде нашѝ его поперли, то плоды его заходѳвъ вплынулибы дуже користно на нашу господарку, — бо замѣры того товариства суть чистѝ и ясни. *„Нести помѳчь экономичному розвоеви нашого народа“* — отъ програма его. Съ жалемъ мусимъ згадати, що наше руске товариство не дѳзнало такого попертя, якъ „Kółka“, — бо коли „Kółka“ въ 5 мѣсяцяхъ зросли на 25, то наше товариство по однорѳчныхъ заходахъ не маѳ анѣ одного филіи а лишь 5 фактичныхъ агентуръ. На 3000 завѳзванъ вступило 430 членѳвъ. Розумѣеся, що при такѳмъ попертю зъ нашои стороны, жадне товариство существувати не може, отже и поступъ въ нашѳй господарцѣ есть немыслимый. Добро краю, добро наше, наша честь — вымагаютъ живои участи въ тѳмъ товариствѣ, котре певно принесе великѝ користи нашому народному господарству. Будучнѳсть наша въ нашихъ рукахъ, простягнѣмъ ихъ тѳлько до працѣ. Въ Нѣмеччинѣ есть такихъ товариствъ вже около 400; они маютъ свои вѳрцевѝ господарства, свои фабрики рѳльничихъ орудій, фабрики штучныхъ навозѳвъ и т. д. А мы не могли бъ одного удержати? То булобы дуже сумно... Рускѝ патріоты! Пѳддержка того товариства есть конечна!

Подѣлъ грунтѳвъ доводитъ насъ до загубы; позволенье дѣлити грунты, немовь умысно выдумано на нашу загладу, — хочь мы въ тое намѣренье властей вѣрити не можемо, — але фактомъ есть, що подѣлъ грунтѳвъ господарскихъ доводитъ насъ до що-разъ бѳльшого убожества. И тутъ треба ратунку, а ратунокъ въ нашихъ ще рукахъ. Маешь батьку 3 сынѳвъ, учи одного на доброго господаря, другого на коваля, а третого або на купця або на якого иншого ремѣсника. Кождый зъ нихъ буде мати кусникъ хлѣба, а грунтець зѳстане при купцѣ, — отъ нашь ратунокъ! Покажеся, що одинъ зъ твоихъ сынѳвъ маѳ здѳбности и охоту до науки, дай его въ школу, а вы громадяне поможѣть чоловѣкови. За якійсь часъ будете мати свого ученого чоловѣка, свого ремѣсника, *свое все*, чого треба!

Щобы выдерти торговлю нашою працею зъ рукъ чужихъ и ворожихъ намъ, и щобы подати раду и помѳчь тымъ, що хочутъ займатися торговлею, завязуемо купецке товариство пѳдъ назвою „Народна Торговля“, зарегистроване въ судѣ съ неограниченою порукою. Тое товариство буде мати свѳй осѳбный зарядъ, котрый лишь тымъ маѳ займатися. Оно маѳ старатися о розбудженье торговельного промыслу межи народомъ и о упорядкованье нашои торговлѣ; оно маѳ причинитися до пѳднесеня народного добробыту. Кождый, кто хоче бути членомъ, платитъ разъ тѳлько въ двохъ ратахъ 10 зр., а чистымъ зыскомъ на кѳнци року подѣлятся члены. Кождый членъ може мати

робится немало, але зъ уваги на трудне наше положенье требабы подвоити ба и потроити нашѝ змаганя, завести въ нашѳй роботѣ певну систему и строгій ладъ, бо ладомъ все можна! Безъ организаціи буде наша праця або нѣякова або мало-успѣшна. Не забуваймо на кождѳмъ поли нашои суспѳльнои дѣяльности о тѳмъ, що праця наша повинна ити „зъ долу“. Тутъ повиннѝ мы звернути бачнѳсть на кождый закутокъ нашого краю, неутомимою працею здобувати и запевняти собѣ кожду пядь рускаго грунту, а поклавши такѝ твердѝ, несхитнѝ пѳдвалины, вести нашу будѳвлю обережно „въ гору“. Всяка хочьбы найслабша сила, не повинна у насъ запропащуватись, а треба ви ѳтповѣдно ужити до працѣ суспѳльнои, до дѣла спѳльнои будѳвлѣ народного ѳтродженя. Если отже такимъ способомъ уладимо нашѝ справы, если щорѳчно зробимо собѣ билянсъ нашои роботы и будемо дбати, щобъ доповняти недостатки, поправляти хибы, а при тѳмъ все поступати впередъ, тогды и въ руске ѳконце засвѣтитъ сонце!

Олегъ.

стôлько удѣлôвъ, скôлько схоче. Статуты будутъ завтра ôтданѣ до суду. Єго розвôй залежитъ ôтъ участи нашои: чимъ бôльше буде членôвъ, тымъ бôльше буде оно могло робити. Родимцѣ! Заохоты не треба. Кто вѣритъ въ силу нашого народа, кто бажае ему щастя, той певно признае хосеннôсть такихъ товариствъ, якъ господарске и купецке и приступитъ до нихъ съ своєю лептою. Дѣло наше, домашне!

Правда, що мы не привыкли ще до самостôйныхъ предпринять, що мы не выходили въ господарскихъ занять на широке поле промыслу, и для того неодному въ насъ выдалась мысль завязаня торговельного товариства — фантазією... Однакожь вглянувши глубше въ дѣло, познакомившися близше съ подôбными дѣлами другихъ народôвъ, взявши пôдъ увагу конечнôсть єго, показуєся, що тутъ не ма нѣчого неможливого, треба тôлько бôльше вѣры въ свои власнѣ силы, треба тôлько щиро и енергично занятися дѣломъ.

Теперь зможемо представити собѣ досыть ясно, яка наша господарка державна, яка краєва и домашна. Державна и краєва вымагаютъ ощадности; домашна ощадности и працѣ, працѣ неусипнои, неустаннои. Длятого, надѣюсь, узнаєте, що резолюціи нашѣ суть справедливѣ и ихъ пріймете.

Нарôдъ рускій приходитъ до самопôзнания. Духовеньство наше здобуло собѣ славу, що отверезило народъ и спôльно съ мирскою интелигенцією приводитъ єго до самопôзнания. Слава за то нашому духовеньству, дбаючому о долю народа, — слава и тымъ людямъ всѣхъ станôвъ, щô спôльно працюютъ надъ лучшою нашою долею! Часы поезіи минули вже — и для того треба братися до працѣ, щобъ не було за пôзно!.. Засновуймо свои касы пожичковѣ и держѣмъ въ нашихъ рукахъ, заводѣмъ ссыпы збôжа на лиху годину, пôдпираймо нашѣ економичнѣ и науковѣ товариства, не даймо и однои пяди землицѣ нашои выдерти собѣ съ рукъ, учѣмъ нашихъ дѣтей всего, а особливо працѣ, помагаймо другъ другови всюда и маймо око бачне на все, що около насъ дѣеся, — отъ наша програма, наша чинnôсть! Въ единствѣ наша сила, въ праци наша будучнôсть!

---

[28]) Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu. Preliminarz na rok 1883. [29]) Тамже. [30]) Тамже и дотычнѣ ухвалы соймовѣ. [31]) Нашѣ братя Поляки въ своѣй звычайнôй добродушности покванились изъ сего уступу моеи бесѣды вытягнути льогичный по ихъ душѣ внесокъ, що я выступаю противъ выдаткôвъ на школу рôльництва, противъ выдаткôвъ на школу лѣсництва, противъ удержуваню фольваркôвъ и т. д. — однымъ словомъ, обвинуватили мене трохи не въ варварствѣ и вандализмѣ. А мѣжь тымъ сама бесѣда моя чейже посвѣдчитъ за мене. Маючи попередъ всего на оцѣ дрôбнѣ господарства сельскѣ и мѣскѣ, я зъ того становища судивъ выдатки краевѣ и найшовъ ихъ и не пропорціонально роздѣлеными и въ найпотрѣбнѣйшихъ рубрикахъ надто малыми, а въ менше потрѣбныхъ надто великими. Такъ, а не инакше порозумѣло слова мои и цѣле Вѣче. [32]) Wiadomości statystyczne o stosunkach krajowych. Rocznik VI, 1880. [33]) Гл. бесѣду пос. Ковальского, помѣщену въ минувшôмъ роцѣ въ „Дѣлѣ“.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Подорожь цѣсаря до Стиріи*) становитъ предметъ дискусіи газетъ, котрѣ подаютъ своимъ читателямъ дуже детайличнѣ справозданя и описы поодинокихъ моментôвъ. — Подорожь розпочалась точно пôсля напередъ уложеной програмы, звѣстноu нашимъ читателямъ. — По приѣздѣ до Грацу пріймавъ цѣсарь ôтъ 10-ои год. рано до 1-ои зъ полудня депутаціи, корпораціи и власти. За промову маршалка краєвого подякувавъ цѣсарь и выразивъ надѣю, що звязь, яка дôмъ цѣсарскій лучитъ съ Стирією, потревае въ вѣки.— Опôсля витали монарха ректоръ университету Гильтъ и ректоръ политехники. Ôтповѣдаючи на промову ректора академіи техничноu, говоривъ цѣсарь съ особлившимъ заинтересованьемъ о справахъ того заведеня и обѣцявъ, що завсѣгды буде на политехнику звертати особлившу увагу. — По визитѣ, яку зложивъ цѣсарь проживаючимъ въ Грацу знатнымъ особамъ, наступивъ двôрскій обѣдъ. — Другого дня ôткрывъ цѣсарь выставу историчну, уряджену по поводу 600-лѣтнои рôчницѣ панованя Габсбургôвъ. — Тожь само ôтбувъ цѣсарь переглядъ войска въ Гестингернъ.

(*Въ министерствѣ дѣлъ внутрѣшныхъ*) велася сими днями нарада при участи членôвъ найвысшои рады санитарноu надъ средствами для повздержаня холеры, котра пануе теперь въ Египтѣ, а дуже легко може перенестися и до насъ.

(*Результаты, осягненѣ министромъ скарбу дромъ Дунаєвскимъ*), о котрыхъ недавно много говорилося въ цѣлôй австрійскôй прасѣ, а котрѣ кождe сторонництво оцѣнювало зъ своеи точки погляду, знаходятъ цѣкаве объясненье въ однôмъ характеристичнôмъ фактѣ. — Вѣденьскѣ газеты донесли именно, що ц. к. министерство скарбу по поводу точного стяганя податкôвъ черезъ вѣденьскихъ мѣскихъ урядникôвъ и комисарѣвъ податковыхъ выразило имъ узнанье въ той спосôбъ, що казало выплатити имъ 2000 зр. ремунераціи.— Не знаемъ, чи сей фактъ, котрого доси нѣкто не здементувавъ, стоитъ изольованый и чи подôбный спосôбъ „заохоты“ практикуєся въ другихъ мѣсцяхъ, але все ôнъ выявляе тайну, чому то именно приходы державнѣ за министерства дра Дунаєвского такъ нечувано въ порôвнаню съ давными лѣтами пôднеслись. — Хочь енергія въ стяганю податкôвъ есть сама собою похвальна, то зъ другои стороны легко зрозумѣти, що приходы державы, respective податки, безвзглядно стяганѣ, не можутъ дати правдивого образу господарства державного, котре опираючись на господарствѣ суспôльнôмъ — єсли не числится съ станомъ послѣдного — може дуже легко выкликати грôзнѣ наслѣдки для державы. — Въ виду того представляєся успѣхъ финансовый дра Дунаєвского досыть проблематичнымъ и при звѣстнôмъ положеню економичнôмъ податкуючихъ выкликае серіозне питанье „що дальше буде?“

(*Выборы до ческого сойму*) зъ куріи мѣстъ выпали, о скôлько можна вносити зъ вѣстей якѣ вже надосцѣли — для Чехôвъ дуже користно. — Такимъ треба передовсѣмъ назвати результатъ выбору на передмѣстю Праги, Іозефштадъ. — Противъ нѣмецкихъ кандидатôвъ: дра Винера и дра Тодеско, що передъ выборами були майже певнѣ побѣды, выйшли ческѣ кандидаты: дръ Залюдъ и Ритлеръ. — Газеты нѣмецкѣ регеструючи сей фактъ пôдносятъ, що въ тôмъ округѣ выборчôмъ ôтъ року 1860, коли выбрано ческого кандидата банкера Лемеля, не перейшовъ ани разу опôсля посолъ ческій. — Замѣтне, що при послѣднôмъ выборѣ (въ роцѣ 1878) мавъ ческій кандидатъ на загальну суму ôтданыхъ голосôвъ с. е. на 191, лишь 44. — Въ Вышеградѣ ôтнѣсъ побѣду кандидатъ молодо-ческои партіи дръ Енгель противъ Старочеха Чижека получивши 400 голосôвъ противъ 178. — Въ Глиньску побѣда такожь по сторонѣ молодо-Чехôвъ, котрѣ перевели выбôръ свого кандидата Тумы, получившого 101 голосôвъ противъ Старочеха Габлера, на котрого упало лишь 7 голосôвъ. — Въ Ляйтмерицъ выбрано такожь либерала дра Функа значною бôльшостею голосôвъ.

(*Результатъ выборôвъ*) до сойму ческого зъ куріи мѣстъ выказуе 40 мандатôвъ ческихъ, а 32 нѣмецкихъ; зъ групы палатъ торговельныхъ, котрѣ выбираютъ 15 послôвъ, припало Чехамъ лишь 3 мандаты. — Члены выдѣлу краєвого выбранѣ зъ групы мѣстъ и палатъ торговельныхъ, будутъ Нѣмцѣ. — Всѣхъ выбраныхъ послôвъ ческихъ безъ взгляду на политичне ихъ переконанье запросивъ дръ Ригеръ на зъѣздъ до Праги.

(*Студенты ческого университету и ческои академіи техничноu*) переслали ректорови вѣденьского университету проф. Масенови адресу, въ котрôй выражаютъ єму подяку за неустрашиму оборону правъ ческого народа въ низшо-австрійскôмъ соймѣ и пôдносятъ, що адресатъ самъ одинъ голосивъ пошанованье для закона, коли другѣ хотѣли загорнути въ свои руки цѣлу власть.

(*Противъ наближаючогося холеры*) зарядило правительство въ Трієстѣ средства презервативнѣ. Корабель надоспѣвшій зъ Александріи муситъ пôддатися 7-дневнôй кварантаннѣ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Зъ причины непорозумѣнь, заходячихъ въ застосованю выданого 3 мая 1882 р. закона о жидахъ, выйшло сими днями розпорядженье правительства, поясняюче сей законъ. Розпорядженье тое обнимае слѣдуючѣ точки: 1) Въ окрузѣ мѣстъ и селъ маютъ жиды право продавати горѣвку въ домахъ побудованыхъ на земли, котру набули на власнôсть навѣть по 3 мая 1882 р. 2) По за округомъ мѣстъ и селъ можутъ жиды продавати горѣвку въ домахъ власныхъ, побудованыхъ на власнôй земли, набутыхъ по день 3 мая 1883 р. на пôдставѣ всякихъ актôвъ правныхъ або декретôвъ судовыхъ. 3) Право торгованя горѣвкою въ домахъ власныхъ и на земли власнôй можe переходити на жидôвъ, котрѣ одержуютъ въ наслѣдствѣ такѣ домы або землѣ навѣть по 3 маю 1882 р., однакъ можливе се тôлько въ такихъ мѣсцяхъ, где жидамъ вôльно поселюватись. 4) Яко доказъ, що дôмъ и земля, въ котрôй жидъ повысше право выконувати хоче, есть дѣйстно єго власностею, маe бути представленый актъ введеня въ посѣданье; актъ сей можe бути споядженый и по 3 маю 1882 р., однакъ часъ набутя дотычного права власности муситъ выпережувати сей речинець. 5) Жиды не маютъ права торгувати горѣвкою въ домахъ або на земляхъ, належачихъ до нихъ титуломъ доживотного або иншого посѣданя. По розрухахъ антижидôвскихъ внесли були торговцѣ горѣвки прошеня до властей, о увôльненье ихъ ôтъ плаченя акцизы ôтъ знищеныхъ въ часѣ розрухôвъ напоѣвъ спиритусовыхъ въ высотѣ 226,617 степенѣвъ. Пршеня тѣ, якъ доносятъ „Новости“ розбираниѣ бôдутъ въ короткôмъ часѣ въ першôмъ департамент сенату. Въ седлецкôй губерніи арештовано, якъ доноситъ „Новое Время“, офицера генерального австрійского штабу именемъ Наги. Знайдено при нѣмъ мапы, пляны и власноручнѣ рысунки важныхъ пôдъ взглядомъ стратегичнымъ позицій наъ захôднымъ Бугомъ. Рôвночасно майже арештовано и другого подôбного туристу, занимаючогося зниманьемъ плянôвъ стратегично важныхъ крестностей, котрый подорожувавъ пôдъ именемъ Ритбергъ, представляючись яко агентъ австрійского товариства убезпечень на житье. Обохъ арештованыхъ перевезено поки-що до Варшавы.—Власнôсть письма „Голосъ“ перейшла зъ рукъ дотеперѣшного властителя Краевского дорогою продажи въ руки одного товариства парискаго, спекулюючого головно на зыскъ зъ инсератôвъ. На чолѣ сего товариства стоитъ Зіонъ, другъ Каткова, тожь за порукою сего послѣдного вынято „Голосъ“ на будуче зъ пôдъ „предварительнои цензуры“. — Петербурскій мѣсячникъ „Наблюдатель“, выходячій пôдъ редакцією Александра Пятковского, одержавъ зъ росказу министерства справъ внутрѣшныхъ, згôдно съ рѣшеньемъ рады головного заряду прасы, перше остереженье. Причиною сего остереженя була доволѣ строга критика, якôй пôддававъ „Наблюдатель“ внутрѣшнѣ суспôльнѣ и политичнѣ ôтношеня Россіи.

Нѣмеччина. Нѣмецка рада звязкова ôтрочила свои засѣданя до осени. — Італійскѣ письма подаютъ змѣстъ ноты, выстосованои Ватиканомъ до правительства нѣмецкого. Нота тая трактуе о гдеякихъ недостачахъ въ рѣшенôмъ передъ кôлькома днями вже и въ палатѣ панôвъ законѣ церковнôмъ. Выражено дальше въ нѣй жаданье, щобы правительство узнало безкарнымъ выповнюванье всѣхъ обовязкôвъ духовныхъ и выпустило зъ пôдъ своеи опѣки и надзору выхованье кандидатôвъ стану духовного. Ватиканъ вытыкае правительству нѣмецкому, що проектъ закона церковного предложило парляментови безъ урядового завѣдомленя о тôмъ куріи римскои, при тôмъ выражае однакъ готовôсть помимо занедбаня сеи формы стремѣти до утреваленя мирныхъ ôтношень съ правительствомъ нѣмецкимъ. „Mon. de Rom.“ называе тую ноту знаменемъ недалекого повного уладженя ôтношень Ватикану съ Нѣмеччиною, а кореспондентъ римскій „Schlesg. Ztg.“ подае, що папа есть пересвѣдченый, що Прусы выповнятъ сумлѣнно приреченя, зложенѣ въ соймѣ прускôмъ черезъ министра Гослера, а тымъ самымъ приготовлятъ дорогу до повного порозумѣня. — Оба правительства, нѣмецке и пруске, звернули особливу увагу на надходячѣ вѣсти о холерѣ въ Египтѣ. Въ короткôмъ часѣ, якъ доноситъ Nordd. allg. Ztg., маютъ зôбратись комисіи министерствъ и разомъ съ державнымъ урядомъ санитарнымъ маютъ обдумати средства, спиняючѣ приступъ тôй пошести до границь цѣсарства.

Франція. Палата депутованыхъ ôткинула внесеный скрайною лѣвицею проектъ муниципального закона, запоручаючою всѣмъ громадамъ независимôсть ôтъ властей центральныхъ. — Наближаючеся народне торжество дня 14 липця подало партіи скрайноu лѣвицѣ случайнôсть выкористаня ситуаціи въ хосенъ засудженыхъ въ послѣднôмъ процесѣ проступникôвъ политичныхъ. На зборахъ членôвъ сего сторонництва рѣшено внести проектъ амнестіи для засудженыхъ проступникôвъ, котра маe обняти такожь и Людвику Мишель и ей товаришѣвъ. — Въ справѣ анамскôй надходятъ вѣсти, потверджуючѣ голошену ôтъ довшого часу лондоньскою прасою поголоску, що пересправы шангайскѣ щоразъ то бôльшѣ подыбуютъ перепоны, такъ що ледво надѣятись можна на мирне полагодженье хиньско-французкои справы. Стверджуєсь такожь подана нами за Таймсомъ вѣдомôсть, що Хины просили Россію о интервенцію, рôвно однакъ освѣдчае петербурскій кореспондентъ бельгійского Nord a, що Россія нѣякъ не хоче пôднятись проектованого черезъ Хины посередництва. Справа тая буде въ кôнци предметомъ интерпеляціи правительства французского въ палатѣ депутованыхъ, а маe именно прійти она на порядокъ дневный дня 10 с. м.

Англія. Рѣшеный палатою депутованыхъ биль, дозволяючій повдовѣлому мужови дружитись съ сестрами помершои жены, уиавъ при голосованю въ палатѣ льордôвъ головно зъ тои причины, що голосували противъ нему епископы. Въ Лондонѣ пануе для того велике обуренье на епископôвъ; тыми днями ôтбувся збôръ народный, котрый зажадавъ ôтъ правительства, щобы не допускало епископôвъ до достоинства парôвъ. — До парляменту англійского маe бути внесеный теперь т. зв. биль ильбертиньскій, зносячій выняткове судовництво для Европейцѣвъ въ Индіяхъ, и пôддаючій ихъ пôдъ власть мѣсцевыхъ судіѣвъ. Справа тая, котру симъ билемъ намѣрено перевести на дорозѣ законодавчôй, була еще передъ рокомъ порушена въ Индіи. Именно пôднесла ей и попирала сильно индійска краєва суспôльнôсть и индійска праса, тымъ сильнѣйше однакъ запротестували противъ сему Англійцѣ и въ загалѣ живучѣ въ Индіи Европейцѣ; пôднялась пристрастна и завзята полемика межи сторонництвами, въ котрôй вицекороль Индіи стоявъ по сторонѣ Индійцѣвъ, освѣдчаючись за знесеньемъ выняткового судовництва для Англійцѣвъ. Коли проектъ сей пôднесено теперь на ново въ Англіи, посыпались противъ нему зновъ розличнѣ протесты зъ стороны Англійцѣвъ. Въ Лондонѣ ôтбувся въ послѣдныхъ дняхъ червня митингъ, на котрôмъ розбирано сей биль и признано єго загально шкôдливымъ такъ интересамъ пробуваючихъ въ Индіяхъ Европейцѣвъ, якъ и повазѣ самои Англіи; особливо сильно выступали противъ нему бувшѣ члены кольоніяльного заряду, а митингъ рѣшивъ резолюцію взываючу правительство до усуненя проекту билю ильбертиньского.

Італія. Рухъ ирредепты починае зновъ ширитись и крѣпитись особливо въ Романіи, где, якъ пишутъ до Kreuz. Ztg., навѣть власти королѣвскѣ стоятъ по сторонѣ ирредентистôвъ. Недавно выправлено тамъ демонстрацію въ честь Оберданка, на котру власти мѣсцевѣ глядѣли спокôйно и не старались навѣть ей перешкодити. Подôбно стоятъ рѣчи въ Больоніи, Имолѣ и Равеннѣ. Въ Пизѣ и Равеннѣ маются ôтбути конгресы соціялистичнѣ.

НОВИНКИ.

(—) **Въ Сянoку, въ рускôй приходскôй церквѣ**, ôтбулося 26-го червня поминальне богослуженье за упокôй душѣ бл. п. Володимира Барвѣньского. „По службѣ божôй — пишутъ намъ — стануло до свѣтло убраного тетрапода 12 священикôвъ а коли передъ портретомъ покôйника, умаенымъ вѣнцемъ зъ дубового листя и зъ калины, пронеслося трогаюче: „Вѣчная память!“ — нѣ одно око численно зôбраныхъ людей не осталось безъ слезы жалю за такъ нечаянно згаслымъ другомъ народа и борцемъ за долю Руси. За се богослуженье приносятъ сянôцкѣ Русины сердечну подяку Впр. о. Чемарнику, котрого заходомъ оно звершилося, всѣмъ Воч. священикамъ, бравшимъ въ нѣмъ участь а такожь и тымъ братамъ-Ляхамъ, що численною громадкою прибули на се богослуженье и дали черезъ те явный доказъ, що не всюды народна вражда закоренилась и що гадка помиреня народностей въ Галичинѣ, пôднощена бл. п. Володимиромъ, и межи Ляхами найшла — по крайнôй мѣрѣ хоть у насъ — признательнôсть.“

(—) **Комитетъ 15-тёхъ Русинôвъ львôвскихъ**, котрый вже ôтъ кôлькохъ лѣтъ займаeся судьбою признанои державнымъ трибуналомъ рускои народноu школы во Львовѣ, маe на порученье Рады Рускои зôбратися небавомъ и нарадитись надъ дальшимъ дѣланьемъ Русинôвъ въ виду дивного, для насъ зовсѣмъ некористного рѣшеня рады мѣста Львова въ тôй справѣ.

(+) **Le roi est mort — vive le roi!** Отсѣ слова насуваются намъ пôдъ перо, коли маемъ занотувати, що „Зеркало“, — якъ довѣдуемось зъ инсерату, присланого намъ до умѣщеня въ нынѣшнôмъ ч. „Дѣла“, — перестае выходити, а на єго мѣсце родится „Нове Зеркало“. Потребу гумористично-сатиричноu газеты, котра и бавилабы и стоялабы на сторожи моральности и здорового патріотизму народного, певно признае кождый щиромыслячій Русинъ. „Зеркало“ — хочь мало свои похибки и недостатки, — все таки за часъ свого выходу зробило не одну добру службу народнôй справѣ. Типовѣ фигуры „Зеркала“: „Патріотникъ“, „Мы“, „Шкаралупникъ“, „Микита Хрунь“ и др. — сталися вже нынѣ не лишь середъ интелигенціи нашои, але и въ народѣ популярными; славный „Микита Хрунь“ служитъ теперь въ цѣлôмъ краю за nomen appellativum всѣхъ запроданцѣвъ-зрадникôвъ при выборахъ... Рисунки въ „Зеркалѣ“, композиціи и выконаня п. Корнила Устіяновича, були все такъ знаменитѣ, що завидували намъ ихъ польскѣ гумористично-сатиричнѣ газеты. Для того радѣ мы, що редагованя „Нового Зеркала“ пôднявся п. Корнило Устіяновичь. Маючи тверду надѣю, що „Нове Зеркало“ пôдъ умѣтною редакцією п. Корнила Устіяновича и при помочи другихъ охочихъ, здôбныхъ и совѣстныхъ писателѣвъ буде старатися станути на высотѣ свого призваня, — поручаемъ єго нашимъ Родимцямъ. „Нове Зеркало“ буде выходити кождого 13 и 27 л. въ мѣсяци въ объемѣ пôвъ аркуша збôльшеного формату. Предплата до кôнця року выноситъ лишь 2 зр. (Близшѣ информаціи подае инсератъ.)

— **Читальня въ Кутковцяхъ**. Дня 5 (17) червня с. р. ôтбулися у насъ дорôчнѣ загальнѣ зборы Читальнѣ въ притомности всѣхъ членôвъ мѣсцевыхъ, а такожь и многихъ гостей зъ Тернополя. Засѣданье ôткрывъ о 6½ год. вечеромъ въ будынку шкôльнôмъ заступникъ головы, п. Василь Болюхъ, и здававъ справу именемъ выдѣлу зъ розвою читальнѣ въ р. 1882, заявляючи пôдъ конець реферату, що выдѣлъ принявъ въ члены читальнѣ 1) зъ Тернополя: адвоката дра Володимира Лучаковского, проф. гимн. Петра Левицкого, проф. гимн. Льва Рудницкого, заступника тернопôльскои филіи руского банку Савелина Загайка и 2) чотырохъ селянъ кутковецкихъ. Опôсля ôтчитавъ п. Валентій Левандовскій рахунки за рôкъ минувшій. Въ слѣдъ за тымъ розпочалась дуже жива дискусія, якими способами пôднестибы Читальню до высоты єи задачѣ и ухвалено: 1) на внесенье п. К. Левицкого вписати читальню въ члены „Просвѣты“, щобы тымъ способомъ зыскати книжочки, выдаванѣ симъ товариствомъ, для библіотеки Читальнѣ; 2) на внесенье В. Левандовского поменшити вкладку рôчну для приступаючихъ членôвъ на 50 кр.; 3) на внесенье о. Ясиницкого аранжувати въ догôдныхъ порахъ вечеры, полученѣ съ продукціями снѣвными, деклямаціями и ôтчитами. По выборахъ нового выдѣлу, въ складъ котрого вôйшли пп. дръ В. Лучаковскій яко голова, о. Ясиницкій яко заступникъ головы, пп. К. Рудницкій, В. Левандовскій и В. Болюхъ, яко члены, пп. Я. Быцко и С. Любиньскій яко заступники членôвъ выдѣловыхъ, выложивъ п. Л. Рудницкій дуже цѣкаву рѣчь о Козаччинѣ и о Богданѣ Хмельницкôмъ, за що зыскавъ сердечну подяку селянъ незвычайно занятыхъ симъ выкладомъ. Засѣданье скôнчилось гарною промовою о. Ясиницкого, котрый всѣхъ притомныхъ загрѣвавъ до спôльноu працѣ около дальшого розвою Читальнѣ.

— **Намѣстникъ гр. Потоцкій** повернувъ въ понедѣлокъ зъ Вѣдня и взявъ ôтпустку для поратованя свого здоровя. О димисіи єго нѣчого певного ще й доси не знати. Виадае въ очи фактъ, що въ польскôй прасѣ майже що дня суперечнѣ о єго димисіи появляются вѣсти.

— **Ôткрытье читальнѣ въ Кошелевѣ**. Идучи за примѣромъ громадянъ Стронятынськихъ ôткрыли минувшои суботы (18 червня) честнѣ Кошелѣвцѣ у себе читальню. На торжество ôткрытя прибули гостѣ зô Львова и депутаты зъ сусѣдныхъ селъ,

Явився також на нѣмъ пленипотентъ двора, п. Дуниковскій, и симъ засоромивъ дуже дѣдича Стронятыньского, п. Папару, котрый при подобной нагодѣ погордивъ запросинами своихъ громадянъ. А треба знати, що п. Дун., уроженець Сяндецкои землѣ, не тутешный, а мимо того вже и выучився языка рускаго и завсѣгды привѣтливый для нашихъ людей, коли противно п. Папара отъ людей якось сторонитъ мимо того, що дѣда его, властителя Батятичь, крестивъ въ рускомъ обрядѣ самъ епископъ Бѣляньскій при концѣ тамтого столѣтя. Торжество открытя отбулось скромно, але поважно, щиро и съ великимъ одушевленьемъ всѣхъ присутныхъ. О. Чернецкій поднѣсъ въ вступномъ словѣ велике значенье просвѣты въ розвою народовъ, указавъ на добродѣяня панующи династіи и завозвавъ присутныхъ до громкого многолѣтствія для Є. В. цѣсаря Франць-Іосифа. Потомъ державъ отчитъ проф. Н. Вахнянинъ о передхристіяньскій вѣрѣ нашихъ предковъ, въ котрой и находятся подставы до нынѣшныхъ численныхъ забобоновъ, ворожбитства, знахорства и др. небылиць. Прелегентъ провадивъ рѣчь о давномъ почитаню Бѣлбога и Чорнобога и о поганьскихъ звычаяхъ, який задержались у насъ въ колядѣ, гаголкахъ, купалѣ и осѣнныхъ поминкахъ „дѣдовъ и бабовъ“, почѣмъ зойшовъ на вѣрованье въ чародѣйну силу гдеякихъ ростинъ и звѣрятъ. Проф. Вахнянинъ показався при томъ скончepisмъ знахоремъ, бо подавъ лѣки майже чи не на всѣ слабости, розганявъ хмары, зводивъ нелюбовъ до себе, кликавъ вѣдьми воздухами, надягавъ и шапку-невидимку, однымъ словомъ, убавивъ всѣхъ присутныхъ немовь настоящій вѣдьмарь. Говорячи о зѣляхъ и тайной ихъ силѣ, прелегентъ поднѣсъ именно чародѣйну силу цвѣту папороти, котра якъ-разъ цвите въ ночи на Ивана-Купала, а съ котрымъ то цвѣтомъ, если его посѣдає, чоловѣкъ есть въ силѣ знати все, що навѣть дѣеся за далекими морями. Симъ цвѣтомъ показалась въ концѣ — читальня. По томъ державъ отчитъ проф. Курыловичь: експериментувавъ дощь, силу пары воднои и лямпу магичну. Народъ слухавъ его съ великимъ занятьемъ. Оттакъ слѣдувала гостина, а за гостиною посыпались и рѣчи и тоасты. Селяне брали участь во всѣмъ, а забаву переплѣтали хоральнымъ спѣвомъ зъ нотъ. Заслуга заснованя читальнѣ належится передовсѣмъ начальникови громадскому п. Бойкови, котрый не щадивъ труда, щобы все довести до ладу. Дивлячись на охочу забаву, на щирй серця нашихъ рускихъ селянъ, мы жалували лишь, що не було межи нами хочь однои половины якого-то репортера „Gazet-ы Narodow-oи“, найбы почувъ бувъ тй щирй привѣты рускихъ селянъ для п. Дуниковского, Поляка, що зрозумѣвъ свое становище на Руси. Ой, самй сѣете вражду, та и самй ей пожнете!

— **Посвященье школы въ Подбѣрцяхъ** подъ Львовомъ. Другого дня нашихъ Зеленыхъ Святъ с. р. по полудни, отбулося въ Подбѣрцяхъ, селѣ коло Львова, торжество посвященя ново-збудованои школы, котра коштуе громаду до 2500 зр. На се торжество зъѣхалось много учителѣвъ зъ окрестности, а именно зо Львова, Винникъ, Миклашева, Жидатичь, Сорокъ и Прусъ; прибули також учительки: зъ Збоискъ, Лисиничь и другй. По отправленой въ церквѣ вечерни двигнувся походъ численно зобранои громады съ образами, хоругвами и свѣтломъ до школы, пристроенои въ фляги державнои и краевои барвы и омаенои вѣнцями и цвѣтами. Тутъ звершивъ мѣсцевый душпастырь и предсѣдатель мѣсцевои рады школьнои о. Данилъ Крупка актъ посвященя воды, а потомъ и школы при численно згромадившойся школьной молодѣжи, цѣлой громадѣ и многихъ гостяхъ зъ сусѣдства. Се богослуженье отспѣвали учителѣ разомъ зъ мѣсцевыми спѣваками. — До згромадженыхъ въ просторй сали школьной публичности заговоривъ першій п. Гр. Врецьона, редакторъ „Школьнои Часописи“. Почавши отъ матери церкви и ей вплыву на религійно-моральне выховане, вказавъ на молодшу ей сестричку — школу, на котру громада не жалувала нѣ грошей нѣ труду, щобъ лишь взнести нову просторнѣйшу святыню науки и уморальненя. По довшихъ выводахъ о задачи доброи школы, заявивъ бесѣдникъ надѣю, що честнй Подборчане не перестанутъ на побудованю школы, отповѣднои вымогамъ и потребамъ громады, що не забудутъ и о родной сестричцѣ школы, о громадскій читальни, яку треба имъ буде основати, щобы тй, що научилися въ школѣ читати, читали и просвѣщалися дальше. Бесѣдникъ не забувъ також звернути великои уваги Подборчанъ на ще одну, конечно потрѣбну институцію въ громадѣ, а именно на власну пожичкову касу, щобы мали где ратуватися въ потребѣ, платили отсотки собѣ и разомъ съ просвѣтою приходили до що-разъ лучшого добробыту. Бесѣду свою, котру всѣ присутнй выслухали середъ найбольшои тишины съ великою увагою, докончивъ п. Врецьона завозваньемъ всѣхъ чинниковъ громады до згоды, котра будуе, а именно школу до згоды съ церквою и громадою и на отворотъ. — По той бесѣдѣ говоривъ мѣсцевый учитель, п. Игнатій Костырка, заохочуючи родичѣвъ правильно посылати дѣтей до школы. — По томъ п. Врецьона промовивъ ще разъ, вказавъ на конечну потребу сповдѣлания дому съ школою а переконавъ всѣхъ о томъ тымъ нагляднѣйше, що выводы свои опиравъ на образкахъ зъ щоденного житя. Въ концѣ внесъ многолѣтствіе въ честь Є. В. Цѣсаря нашого и въ честь мѣсцевого душпастыря, о. Дан. Крупки, котрый не щадитъ трудовъ и заходовъ, щобы лишь ущасливити громаду. На самъ конець заговоривъ посивѣвшій при стараняхъ о добро громады о. Дан. Крупка. Въ бесѣдѣ своей поперъ вповнѣ высказанй попередными бесѣдниками гадки и поклики, а звертаючись до п. Гр. Врецьоны, подякувавъ ему за приѣздъ до Подборець, за хороше слово и за причиненьеся его до торжественнѣйшого обходу рѣдкого свята. Зъ сотокъ устъ загремѣло зновъ „многая лѣта!“ Присутнй тому посвященю школы учителѣ зъ сусѣдныхъ селъ, где також побудовано новй школы, жалували, що у нихъ не отбувся актъ посвященя школъ съ такимъ торжествомъ, котре надає школѣ больше значеня и поваги и задержуесь на довшій часъ въ памяти молодѣжи и громадянъ.

— **Злоба чи идіотизмъ?** „Dzien. Pozn.“ пише о вѣчу: „Nas uderzyły boleśnie trzy nieharmonijne akordy, a tymi były: nienawiść polskości, oświaty i sympatje rossyjskie“. „Czas ови“ зъ дня 4 липня приснились вже часы Гонты и Желѣзняка. — „Kurjer Lwowski“ спѣвае: „Jest jasnem“ (якъ въ головѣ „Kurjera Lw.“), że chłopów wykupienie pańszczyźnianego serwitutu ani grzeje ani ziębi, bo w owych 243 miljonach (о котрыхъ згадуе п. Нагорный) niema ani centa chłopskiego (о sancta simplicitas!). — Нѣсля „Gazet-ы Nar.“ присягали выборцѣ Подгаецкй въ церквѣ завалѣвскій на Евангеліе(!), що будутъ голосувати на проф. Вахнянина. — Нѣсля „Dz. Pozn ого“ есть azbuka rossyjska despotyczny wynalazek cara Piotra. — „Kurjer Lwowski“ мѣркуе собѣ: Niech się partja ukraińska wyprze kukułczego jaja, podrzuconego przez świętojurców (чи давнѣйшихъ, чи нынѣшныхъ?) do jej gniazda, a wtedy na poparcie nasze liczyć będzie mogła. (Спасибогъ за ласку!)

= **Народова ароганція.** Обѣжникъ п. Брыкчиньского, маршалка станиславовскои рады повѣтовои, накладаючій додатокъ до безпосередныхъ податковъ на дѣдичѣвъ для переведеня выбору посла зъ селъ и розосланый яко актъ урядовый выдѣлу повѣтового — перепечатала въ цѣлости зъ „Дѣла“ Neue fr. Presse, яко яскраву илюстрацію „народовои“ господарки. Що таке здемаскованье народовыхъ маневровъ мусѣло дуже вколоти всѣхъ прихильниковъ псевдо-патріотичнои, скорумпованои котеріи, о томъ нема що сумнѣватись. Однакожь хочь мы вже мали доволѣ часу привыкнути до мѣднаго чола „народовыхъ“ дѣятелѣвъ, мы всежь таки не припускали, щобъ у нихъ знайшлася смѣлость — боронити сего обѣжника. Але — що на свѣтѣ неможливо! „Dziennik Pol.“, котрый отъ якогось часу выступае въ роли повъ-офиціяльного органу замѣтивъ, що: „выборы — також рѣчь урядова и коштуютъ“, тожь нѣчо дивного, що п. Брыкчиньскій наложивъ на шляхту додатокъ до податковъ и розославъ свой обѣжникъ ex officio... Якъ бачимъ, для „moralnego rządu“ все законне, що хочь нарушуе законы, але провадитъ до звѣстнои цѣли...

— **Руско-народный театръ** подъ дирекцією Биберовича и Гриневецкого пробуваетъ теперь въ Дрогобычи. Въ суботу с. м. представитъ онъ комедію Мозера въ 4 актахъ „Фіялковый герой“, а въ недѣлю историчну трагедію К. Н. Устіяновича преміовану тов. Рускою Бесѣдою у Львовѣ, „Ярополкъ I великій князь кіевскій.“ Завзываемъ Русиновъ окрестности Дрогобыча учащати до театру; бо рускій театръ, то розсадникъ рускаго слова. Вспирати его есть святымъ нашимъ обовязкомъ, а якось дуже сумнй вѣсти о учащаню Русиновъ до рускаго театру приходятъ къ намъ зъ Дрогобыча!

— **Увязненье Крашевского** потягнуло за собою арештованье дуже многихъ лиць въ Берлинѣ и въ Дрезднѣ. Полиція розвинула велику дѣятельность въ Галлье, Гильдесгаймъ, Кельнъ, а навѣть въ Альзаціи и Льотарингіи. Крашевского самого окружило було правительство пруске полиційными агентами и слѣдило за нимъ еще отъ тогды, коли онъ празнувавъ свой писательскій ювилей. Що выслѣджено и чого отъ арештованыхъ довѣдалося, до нынѣ еще не знати.

(—) **Холера въ Египтѣ** ширится въ застрашаючихъ розмѣрахъ. Вѣсти зъ Александріи доносятъ, що въ Даміетѣ умерло на сю хоробу 113 людей зъ 120 заболѣвшихъ. Въ портѣ Саидъ и въ иншихъ мѣсцевостяхъ появилась она також. Въ наслѣдокъ того комисія санитарна цареградска зарядила 10-ти до 15-ти дневну квартану въ пристаняхъ Смирны и Байрута. Кораблямъ переплываючимъ Суецкій каналъ, заборонено зноситися съ прибережными жителями, а англійска канцелярія загранична зарядила слѣдство надъ появившоюся въ Египтѣ холерою, бо показалось, що ся епидемія не занесена, якъ гадано, зъ Индій, а здаеся мати невыслѣджен доси мѣсцевй причины.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ Апархіи Львовскои.

Каноничну институцію получили оо.: 1) Евстахій Цурковскій на парохію Настасовъ, дек. теребовельского, 2) Мих. Олексѣй на кап. Грабовка, дек. калуского.

Отпустку получили оо.: 1) Григ. Воєводка, парохъ Голыня на 1 мѣс.; 2) Вас. Андроховичь, парохъ Якобовки на 2 мѣс.; 3) Алексей Чемериньскій, парохъ Коссова на 6 недѣль.

Введеный въ завѣдательство Дмитровичь о. Іоанъ Билинкевичь.

Президія намѣстництва годится на каноничну институцію для Конст. Манастырского на парохію Петликовцѣ, дек. чортковского.

Курсъ львовскій зъ дня 4. л. липня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	295 —	298 —
„ *львов.-черн.-яс.* по 200 р.	168 —	171 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	290 —	295 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	99 40	100 40
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	97 80	98 80
Банку гип. галиц 6% ав.	101 70	102 70
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 30	99 40
Облиги комунальй Гал. банку рustик. 6%	95 —	98 —
Ножички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	17 50	19 50
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 65
„ цѣсарскій	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 45	9 55
Півимперіялъ	9 77	9 87
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ „ паперовый	1 15½	1 16½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 25	59 —
Серебро	— —	— —

безъ текучого куп. безъ купону

Отъ кольканайцять лѣтъ хорошо реномованe

Переплетниче Заведенье

Михаила Сембратовича

во Львовѣ, при ул. Краковскій ч. 19

поручаеся для переплету книгъ церковныхъ, а именно: **Евангелій, Литургиконовъ, Молитвослововъ** и т. п.

Кромѣ того переплѣтае, по дуже умѣренныхъ цѣнахъ, такъ книги, якъ и другй въ кругъ сего заводу входячй роботы.

Удержуе складъ прехорошо переплетеныхъ книгъ **для вписовъ въ братство тверезости** отъ 3 зр. до 10 зр. в. а.

Замовленя зъ провинціи выповняе якъ найточнѣйше и въ короткомъ часѣ. (2—9)

ФАБРИКА ДЗВОНОВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши *(почта и стація желѣзницъ)*,

надѣлена срѣбнымъ **медалемъ заслуги** и листомъ похвальнымъ на выставѣ рольничой, якъ також признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовй дзвоны** и вырабляе якъ найскорше подъ приступными условіями **дзвоны бѣлякои ваги и объему**, ручаючи за *тревалость матеріялу и гармонійный звукъ*.

Впрел. и Всеч. оо. приходниковъ упрашаютъ о ласкавй замовленя, котрй выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(19—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

„МЕРТВЙ ДУШЄ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ отъ Выдавництва“ (278 сторонъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскій.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рокъ,

при участи кружка кіевскихъ професоровъ и другихъ ученыхъ подъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рокъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часпись

„НОВЕ ЗЕРКАЛО“

подъ редакцією *Корнила Устіяновича.*

Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона рускои народности противъ всякихъ посторонныхъ напастей и объективна критика поровъ въ рускои суспольности.

Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до конца року 2 зр. а. в. Предплату пріймаютъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей и администрація „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбовска ч. 2. (1—?)

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. о. Е. С. въ Мьж. Мы одержали 7 зр. 82 кр. на рахунокъ предплаты на р. 1883.

ЗАЯВЛЕНЬЕ.

По причинѣ великого банкрутства

фабрики зигарковъ

à la ville de Genève

въ Женевѣ, въ Швайцаріи, есьмо въ можности давати найлучшй зигарки знанй въ цѣломъ свѣтѣ, пониже половины цѣны. Треба користати зъ такъ рѣдкои случайности, щобы прійти до такъ хорошого зигарка. Порука на 10 лѣтъ.

Списъ зигарковъ:

5000 цилиндровъ, зигарковъ кишеневыхъ зъ найлѣпшого срѣбного никлю, регулёваный на минуты, перше 14 зр. теперь лишь 5·25 зр. — дуже елегантна штука. Порука за добрый ходъ на 10 лѣтъ.

2325 анкеровъ съ 15 правдивыми рубинами знаменитй, регулёваный на секунды. перше 21 зр., теперь 7·25 зр. Окладина дуже деликатна. Срѣбный никель гравированый. Порука на 10 лѣтъ.

3650 ремонтуаровъ зъ правдивого двократного золота, накручуваный безъ ключиковъ, съ дуже деликатною никлевою машинерією, найдешевшій и найлучшій зигарки въ свѣтѣ, перше 24 зр, теперь лишь 10·25 зр.

1000 анкеровъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла пробованй черезъ ц. к. урядъ монетарный, на 16 рубиновъ. дуже добре регулёваный. Перше 27 зр, теперь 12·40 зр.

1400 правдивыхъ ремонтуаровъ зъ прявдивого 13-лутового срѣбла, накручуваный безъ ключика, уприлёсёвана машинерія зъ правдивого никлю, регулёваный на секунды, по нечуваной еще цѣнѣ, перше 35 зр. теперь 16·50 зр

4200 французскихъ будячихъ зигарковъ столовыхъ, вещ съ галасуючимъ апаратомъ, перше 12 зр., теперь лишь 4·80 зр., дуже цѣнний для кождои родины, для кождого ремѣсника. (9—12)

Кожде, хотяйбы найменше замовленье залагоджуся точно въ сей часъ. Треба якъ найскорше замовляти. На доказъ, що сей анонсъ не маѣ на цѣли нѣякого обманьства, обовязуємося, скоро зигарки не сподобаются, принати ихъ назадъ а грошѣ звернути.

Th. Schmejkal,
Wollzeile 33. Wien

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ

во Львовѣ, при ул. Коперника ч. 5. **маѣ честь** поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Вч. Духовеньству свою

РОБОТНЮ

МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

поля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товаровъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи яко Русинъ о ласкавй взгляды Вич. П. Т. Публики и Вч. Духовеньства, поручаеся ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавй замовленя выконуются въ найкоротшомъ часѣ. (7—12)

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правои фонет)

ФАВСТЪ

трагедія І. В. Гете

Часть перша.

Зъ нѣмецкого переклавъ и поясниивъ

Иванъ Франко.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курковска, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучати 5 кр. resp. 15 кр. за рецепісомъ).

ОБРАЗКИ

на преміи для дѣтей

поручае

К. М. Возняк

во Львовѣ ул. Орменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому),“

сотка по **60 кр., 1 зр., 1 зр. 60 кр., 2 зр. 50 кр. и 3 зр.**

(21—?) Також

МОЛИТВОСЛОВЫ для дѣтей по 15 кр ш.
„ „ бо́льшій 20 кр. ш.
„ „ молодежи 30 кр. шт.

Молитвословы для молодежи

оправнй въ полотно съ вытиском „Нагорода пильности“ по 35 кр.

Молитвенники народній

по 20 кр. штука.

При замовленяхъ образковъ высше 10 зр. отсылаю франко.

Съ почтеніемъ

К. М. Возняк.

Выдавець и редакторъ: **Антонъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка подъ зар. К. Беднарowicza.

Ч. 71. Львôвъ, Субота 25 червня (7 липня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженьє.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатаній вôльній ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чвертъ року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чвертъ року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чвертъ року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . 6 рубл.
на чвертъ рок . . 3 рубл.
съ дод. Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 15 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть ро . 4 рубл
на самъ токъ:
на цѣлый рôка 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чвертъ року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ днемъ I (13) липня розпочинаєся III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатниковъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои передплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ ПП., котрымъ предплата вже скôнчилася давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашй выдатки платити готôвкою.

Ново приступаючй П. Т. Предплатники „Библіотеки найзнам. повѣстей“ дôстанутъ даромъ початковй аркушѣ розпочатои повѣсти „Зъ великого свѣта“.

Просимо П. Т. Предплатниковъ, щобы при змѣнѣ мѣсця зволили завсѣгды подавати и давнѣйшу свою адресу, бо инакше тратимо богато часу, а всѣ адресы годѣ въ памяти задержати.

Бесѣда Корн. Устіяновича,

выголошена на другôмъ Народнôмъ Вѣчу Русинôвъ дня 17 (29) червня 1883 для умотивованя другои резолюціи о шкôльныхъ справахъ краю.

Братя!

Вы говорили о великихъ тягарахъ и о взростаючôй нуждѣ рускаго народа; вы знаете, якъ великй потребы державы и краю, и якъ черезъ то и тягарѣ нашй збôльшаются зъ року на рôкъ; вы розпôзнали, що безъ пôднесеня сельского господарства и промыслу рускаго, нарôдъ нашь попасти муситъ въ крайну нужду, а навѣть погибель, — и вы поставили резолюцію, щобы зарадити лиху и причинитись до добра рускаго народа, до добра сеи рускои землѣ. И я предложу вамъ резолюцію. Выходитъ она зъ иншого становища, говорити буде о науцѣ и школѣ, звертае однакъ до тои самои цѣли, щô и ухвалена вами: до добра рускои народности и до гаразду рускои землѣ.

Русины! Найсильнѣйшою пôдоймою добра народôвъ есть просвѣта, есть наука, есть школа. Де они цвитутъ, тамъ рѣдко цѣлый народъ попадае въ нужду, — а попавши найде и средства выдобутись зъ неи. Школа бо не тôлько розвивае умъ и наповняе добротами серце, — школа учитъ привыкати до порядку, до працѣ и до обовязкôвъ, школа приспособлюе до газдôвства и заряду майномъ и подае безчисленнй средства до здобуваня щоденного хлѣба и до полѣпшуваня долѣ. И для того въ краяхъ, где многй а добрй и пожиточнй школы — помимо, що хлопъ и землѣ не мае, якъ въ Англіи, Италіи и ин., помимо далеко бôльшихъ податкôвъ нѣжь нашй, а навѣть помимо найтяжшихъ ударôвъ судьбы, якъ мы то бачили на Франціи, — добробытъ не упадае, а росте, росте и множитъ скарбы народа. Для того розумнй народы и свѣтлй правительства ложатъ богато грошей на науку и школы народа и стережутъ ихъ, мовь ока въ головѣ, ôтъ всякои духовнои заразы! Обовязокъ и право до того маютъ чотиры силы: Правительство, церковь, край и родичѣ.

Правительство дбае, щобы школы приспособлювали до вѣрности державѣ и до шанованя законôвъ ей; церковь дбае о то, щобы зъ шкôлъ выходили люде вѣрнй церквѣ и законамъ божимъ; край мае право жадати ôтъ школы выхованя пожиточныхъ обывателѣвъ краю; а родичѣ, т. е. нарôдъ, маютъ неоспориме право жадати такои науки нъ школѣ, котрабы ихъ дѣти просвѣтила и выховала, въ пошановаю для нихъ, для ихъ народности и вѣры и щобы ихъ приспособила до порядку, до працѣ и до здобуваня собѣ або удержуваня насущного хлѣба. Кожде правительство робитъ, що може, для просвѣты въ народѣ. Наше правительство придѣлюе на народнй школы блиаь 200.000 зр. рôчно. Велика сума, хоть въ порôвнаню до выдаткôвъ просвѣтныхъ богатшихъ державъ и въ порôвнаню съ выдатками на оборону краеву покажесь невеличкою; бо хоть выдатки на оборону краеву и потрѣбнй, то все таки народы лишь тамъ ихъ радо вносятъ, где есть чого боронити. Тамъ однакъ, где благобыту въ народѣ не видно, где нема нѣ гаразду, нѣ просвѣты, тамъ неодинъ скаже: „Нехай идутъ Турки и Татаре — менѣ гôрше не буде, менѣ не заберутъ нѣчого!...“ И длятого правительство наше стараясь о якъ найлучшй школы. Однакъ не всѣ такъ дѣесь, якъ оно того хоче, не всежь оно и знати може, въ чѣмъ намъ кривда и якъ бы поправити зло. До насъ належитъ звертати на всѣ хибы его увагу.

Найвысшою шкôльною властею въ нашôмъ краю есть ц. к. рада шкôльна краева. Она выдае рôкъ-рôчно справозданье въ стану шкôлъ нашого краю и просвѣты въ нихъ, — тожь при обсуджуваню нашого шкôльництва мы за пôдставу выводôвъ нашихъ повиннй взяти ей справозданя. (*Великій шумъ въ сали*). Мы мусимъ заглянути въ тй офиціяльнй даты, порôвнувати цифру съ цифрою ôтъ 1868 р. ажь по нынѣ, и ажь тогды — попертй власнымъ досвѣдомъ въ тôй справѣ — выдати судъ нашь и выказавши хибы жадати поправы зла.

Я чинивъ то все и прійшовъ до пересвѣдченя, що неодно въ тыхъ справозданяхъ, выказуючихъ поступъ просвѣты шкôльнои въ нашôмъ краю, можна назвати одностороннымъ, або и хибнымъ. Я прійшовъ до пересвѣдченя, що именно станъ шкôлъ въ рускôй части Галичины есть ще дуже сумный и що народъ нашь, котрый колись пôдъ проводомъ церкви, пôдъ проводомъ пок. Куземского и Гинилевича радо закладавъ школы и заложивъ ихъ до 1868 р. 1293, — нынѣ якось не дуже горнеся до тои школы мимо лучшихъ учителѣвъ и лучшои въ дечѣмъ науки и помимо примусу шкôльного.

Урядове справозданье ц. к. шкôльнои рады краевои за рôкъ 1880/81 зазначуе само, що поступу въ школахъ Галичины майже не слѣдно. Однакъ, коли подѣлимъ то справозданье на два, с. е. на справозданье зъ захôднои и зъ всходнои части Галичины, то покажеся, що поступу въ школахъ на Руси не тôлько нема, але що они противъ тамтои части Галичины дуже сумно выглядаютъ. (*Здивованье.*) Покажеся, що на 100 дѣтей обовязаныхъ ходити до школы, ходило, якъ въ Бережанщинѣ, въ Залѣщицкôмъ, Надвôрняньскôмъ и въ иншихъ рускихъ повѣтахъ — пересѣчно по 19, 16 або лишь и по 13 до однои школы. Покажеся, що пересѣчный поступъ въ наукахъ въ школахъ рускои части краю есть меншій, якъ въ школахъ захôднои части Галичины. Покажеся, що пôсля того справозданя ц. к. рады шкôльнои краевои въ 17 повѣтахъ всхôднои Галичины дѣти зъ библіотекъ дуже мало хôснували, а такихъ повѣтôвъ въ захôднôй части Галичины було тôлько 5. Покажеся въ загалѣ, що пересѣчно на 100 шкôлъ народныхъ въ 38 школахъ уморальненя дѣтей не слѣдно. Покажеся, що коли въ 1880/81 роцѣ въ захôднôй Галичинѣ на 100 шкôлъ було шкôлъ плохихъ дуже мало, то въ всхôднôй части Галичины було ихъ по гдекотрыхъ повѣтахъ (Городокъ, Бережаны, Рогатынъ, Надвôрна) по 40 и по 46, отже майже половина, неôтповѣдаючихъ своѣй цѣли. (*Шумъ и крикъ.*) Такій станъ рѣчей заставляе насъ глядати причины злого, тымъ бôльше, що справозданя ц. к. рады шкôльнои краевои зазначуютъ далеко бôльшй поступы наукъ въ школахъ приватныхъ. Въ нихъ бо знайдено на 100 шкôлъ тôлько 12 неôтповѣдаючихъ своѣй цѣли.

Безперечно, що бѣднôсть селянина, якъ рускаго такъ и польскаго, есть головною причиною, для якои у насъ школы не пôдносятся; бо при панующôмъ примусѣ шкôльнôмъ треба бы постаратись о ôтповѣдаючй гигіенычнымъ потребамъ школы и о помôчныхъ учителѣвъ. А у насъ доси 2.413 селъ навѣть еще и шкôлъ не маютъ, а статистика выказуе, що коли въ Чехахъ на 100 люда 90 читаютъ и пишутъ, то у насъ на те число не знайдеся и 10-ехъ, котрыбы добре читали и писали. И чогожь ту надѣятись по науцѣ самôй? Сельскій учитель, мученый всякими справозданями, конференціями и политично-педагогичными зъѣздами не може неразъ и при найлѣпшôй воли ôтповѣсти своѣй задачѣ, особливо задля неправильности въ учащаню дѣтей до школы. А учителѣвъ ревныхъ у насъ много.

Сконфисковано.

При тôмъ маеся въ нашихъ школахъ народныхъ за мало взгляду на будуче званье сельскои дитины, на господарство и промыслъ домовый; що бôльше: тыхъ шкôлъ, въ котрыхъ практичнй потребы люду увзгляднювано, тыхъ шкôлъ сего року вже менше, якъ було доси. Въ 820 школахъ учено 1880/81 р. трохи рôльництва, а було такихъ шкôлъ въ роцѣ 1879/80 — 1023. Науки господарства сельского учено тôлько въ 114 школахъ народныхъ публичныхъ. Науки садôвництва учено въ 1120 школахъ, т. е. о 11 менше, якъ въ роцѣ 1879/80. Въ 500 школахъ учено пчôльництва, т. е. о 29 менше, якъ въ 1879/80 р. И тôлько що до науки робôтъ ручныхъ жѣночихъ, видко маленькій поступъ, бо въ роцѣ 1880/81, выказано 539 шкôлъ такихъ, отже о 18 бôльше якъ ихъ було перше. Зъ того чей кождый спôзнае, що у насъ практична наука въ народныхъ школахъ въ загалѣ упадае. Упадае мимо голоснои критики самыхъ Полякôвъ на непрактичну систему науки въ школахъ народныхъ. И такъ жалувався гр. Водзицкій на то, що въ школахъ тыхъ марнуеся богато часу на дурницѣ и забавки, а гр. Рей доказувавъ ясно, що въ нихъ учится за мало практики. Що бôльше, селяне загально говорятъ: „Що намъ по школѣ? Дитина въ нѣй ôтвыкае ôтъ свого стану, на попа не выйде и хлопомъ бути не хоче.“ А шѣсть лѣтъ посылае отець дитину до школы, шѣсть лѣтъ ôнъ не мае зъ неи помочи и не мае часу присобити ей до працѣ коло рôлѣ, надѣючись, що за тыхъ шѣсть лѣтокъ она тымъ розумнѣйше послужитъ ему и собѣ. Шѣсть лѣтъ дитина, мизерно одѣта, наражае здоровье а навѣть и житье, ходячи зимою до неразъ далекои школы, шѣсть лѣтъ отець наражаясь за ню на кары грошевй (тыхъ каръ уплачено 1881 р. до 30.000 зр.) — и ôнъ не мавбы права жадати, щобы за тыхъ шѣсть лѣтъ его дитина навчилася кромѣ азбуки ще и чогось практичного до житя?

Мае, бо на школу платитъ податки и зноситъ великй тягарѣ! Мае, бо за тыхъ шѣсть лѣтъ можна многому научитись, якъ свѣдчатъ гдекотрй громады, що за проводомъ розумныхъ учителѣвъ и священикôвъ устроили собѣ школы, въ котрыхъ дѣти выховуются въ страху божôмъ и въ почести для родичѣвъ на добрыхъ господарѣвъ и зручныхъ сельскихъ ремѣсникôвъ. Я бачивъ оказы роботы дѣтей зъ тыхъ шкôлъ на выставѣ въ Коломыѣ. Видѣвъ я тамъ попри хорошй выказы зъ писаня, малй моделѣ плугôвъ, сѣчкарень, молотѣлень, и пр. а такожь прекрасній гафты, щô ихъ жена учителя понаучувала, — и бôльша часть тыхъ робôтъ була роблена поза шкôльными годинами. Така школа дае немаючому землѣ можливôсть заробити собѣ на ню и дае громадѣ надѣю на добрыхъ ремѣсникôвъ и господарôвъ въ селѣ; бо при тыхъ школахъ були и огороды, на котрыхъ дѣтина свою грядку, свою щепку и свôй улій мала. И такихъ то шкôлъ жадатиб намъ для цѣлого краю. Розважмо! Индустрія постороннихъ краѣвъ заливае нашу землю, сбезвладняе руки нашй готовй до працѣ. Школы повиннй ôтродити нашь промыслъ домовый, бо поки той промыслъ у насъ цвивъ, доти не було тои неморальности, що починаясь загнѣжджувати по селахъ — (господыня сама на себе и на чоловѣка все зробила, що имъ було треба, и не мусѣла многихъ рѣчей купувати за грошѣ) не було и лѣнивства, не було и такого убожества, якъ нынѣ.

Однакъ, щобы поправити школы, треба поправити и семинаріи учительскй, въ котрыхъ система наукъ есть енциклопедичною, непрактичною. За много тамъ учатъ (а учатъ на-дохапки часто и непôдготовленымъ до сихъ наукъ) всякихъ — графій и — логій, а за мало агрономіи. Непрактична и дуже шкôдлива есть такожь (якъ се вже наглядно доказавъ въ своѣй бесѣдѣ на Вѣчу 1880 р. славный нашь патріотъ дръ Корнило Сушкевичь) система, що ей придержуеся ще и доси ц. к. рада шкôльна краева, система полонизаційна.

Въ роцѣ 1869 мы мали до 1300 шкôлъ народныхъ рускихъ, а польско-рускихъ лишь 67. За два роки господарки тои нашои найвысшои власти шкôльнои, т. е. въ роцѣ 1871, показалося шкôлъ рускихъ лишь 572, а за то польско-рускихъ вже ажь 787 — значитъ, ц. к. рада шкôльна краева перемѣнила 720 шкôлъ рускихъ на мѣшанй. И се до нынѣ всюды вже учатъ языка польского и рускй школы, або такй, въ котрыхъ бодай учено языка рускаго, перемѣняются на польскй, а навѣть усувався въ мѣсточкахъ наука языка рускаго, якъ то сталося въ Бабичахъ, где ц. к. рада шкôльна рескриптомъ зъ 31 листопада 1879 р. усунула науку языка рускаго помимо потребъ и жаданъ половины народонаселеня въ Бабичахъ. Такихъ Бабичѣвъ есть много. Увôльнѣтъ мене ôтъ вычислюваня ихъ! Вы жь се лѣпше знаете, чимъ я, а часъ намъ дорогій. (*Знаемъ, знаемъ! говорѣтъ дальше!*) Однакъ, може кто скаже: и чомужь селянинови не вчитись такожь въ языцѣ польскôмъ, або бодай языка польского? Тажь кожда наука на щось придасться! Правда. Алежь хиба можна чогось добре навчитись въ языцѣ, котрого не знався докладно? Хибажь варто тратити дорогій часъ въ школѣ на те, щобы вывчитись калѣчити языкомъ, котрого не уживався, коли дитинѣ такъ много далеко важнѣйшого треба учитись въ школѣ? Нѣ, не варто! Наука языка польского въ школахъ рускихъ есть марнованьемъ часу съ великою шкодою для просвѣты. Що бôльше, примусова наука языка польского есть нарушеньемъ Арт. XIX основныхъ законôвъ державныхъ зъ дня 21 грудня 1867 р., котрый каже, що „не вôльно нѣкого силувати до науки другого языка въ краю.“

А у насъ многй учителѣ на власну руку полонизуютъ школы. Они неразъ своимъ поступованьемъ доводятъ до того, що священики рускй (котрй ôтъ тогды, ôтъ коли держава ôтняла церквѣ зарядъ народныхъ шкôлъ, и такъ не дуже охочо заглядаютъ до школы) мѣсцями зовсѣмъ усунулись, не можучи знести насмѣшокъ фанатика-Поляка. Зъ такихъ шкôлъ выходятъ недоученй, зарозумѣлй недовѣрки и неробы, не приносячй Польщи користи, а деморализуючй народъ весь. (*Голосы: правда, у насъ богато такихъ!*) На учителѣвъ такихъ писано много жалобъ, якъ въ загалѣ на полонизаційну систему жалувалися Русины и въ соймѣ и въ радѣ державнôй и у министрôвъ дуже часто.

Надъ учителями стоятъ инспекторы, котрй не маютъ испыту зъ языка рускаго, а часто навѣть его и не знаютъ и съ погордою

выражаются о народности рускôй въ школѣ и на учительскихъ зборахъ. Инспекторъ колмыйскій Слонєвскій, сказавъ публично на однôй конференціи учительскôй 1881 р.: „Niema języka ruskiego, niema literatury ruskiej!“ (Głos Stanisławowski, N. 34.) И мы въ правѣ жадати ôтъ краєвыхъ властей и ôтъ поодинокихъ урядникôвъ пошанованя и выконуваня того всего, що законъ велитъ, законъ зъ 21-го грудня 1867 р., законъ обовязуючій всю державу, законъ, на котрого вѣрне выповненье присягаютъ всѣ урядники цѣсарскй и всѣ краєвй власти, законъ, котрый каже, що кожда народность маѣ неоспориме право, дôстати въ школѣ достаточнй средства до науки въ своѣмъ рôднôмъ язычѣ! (*Голосы: славно!*)

Опираючись на той законъ, пôдносимъ съ жалемъ, що ц. к. министерство зъ 1870 р. не мало достаточнои уваги для него, запроваджуючи семинаріи учительскй въ Галичинѣ. Оно постановило для польскои части Галичины всѣ семинаріи учительскй съ выкладовымъ язикомъ польскимъ, а для рускои части Галичины не постановило анѣ однои семинаріи съ языкомъ выкладовымъ рускимъ, тôлько 3 семинаріи учительскй мужескй и 2 женьскй съ выкладовымъ языкомъ мѣшанымъ, хоть пôсля справозданя самои ц. к. рады шкôльнои краєвои було въ 1869 роцѣ шкôлъ народныхъ рускихъ 1293, а шкôлъ съ языкомъ выкладовымъ руско-польскимъ тôлько 67. Однакъ, може кто и ту скаже: та нехайбы, щобъ тôлько приписы выконувались и зъ тыхъ семинарій выходили учителѣ, спосôбнй учити добре, учити по руски... И того нема! Нема навѣть въ самôмъ Львовѣ, где бодай щось трохи дѣесь для пошанованя права. И ту бо учится тôлько якъ за напасть: objaśniając w języku ruskim terminologję ruską, а выклады языка рускаго обмежено такъ, що нѣкто не може вынести зъ тыхъ шкôлъ доброи свѣдомости того языка и єго словесности; ба, въ I клясѣ навѣть зовсѣмъ не учится по руски. Въ Станиславовѣ учивъ словесности рускои навѣть Полякъ, не знаючій нашои литературы, а для женьскихъ семинарій нема навѣть системизованого учителя языка рускаго и на призначеныхъ въ тôй цѣли годинахъ учится часто иншихъ предметôвъ.

Причина того кривдячого народнôсть руску и шкôдливого для шкôлъ неладу єсть та, що ц. к. рада шкôльна краєва, розписуючи конкурсъ на посады учительскй въ семинаріяхъ въ 1870 роцѣ, не жадала ôтъ компетентôвъ вѣдомости языка рускаго, а сеи неправильности не усунено ще и до нынѣ, помимо що министерство зажадало ôтъ ц. к. рады шкôльнои повного выконаня приписôвъ.

Въ нашихъ семинаріяхъ учительскихъ женьскихъ стоитъ съ русчиною ще гôрше. Тамъ нема вже мовы о выкладахъ рускихъ. Тамъ и науку руского языка занедбуєся и (н. пр. въ Перемышли) выкладаєсь єи мовь на глумъ зъ польскои граматики. Тамъ пріймаются ученицѣ — дякувати системѣ, усуваючôй языкъ рускій зъ шкôлъ народныхъ и мѣскихъ — котрй и понятя о русчинѣ не маютъ. Тамъ наука языка руского розпочинаєся въ I клясѣ ôтъ азбуки, коли въ тôй самôй клясѣ ученицямъ объясняєся найкрасшй творы словесности польскои. Тамъ для языка рускаго призначуєся тôлько по 2 або 3 годины въ тыждни. И чижь дивно, що мало котра ученица дôстаѣ квалификацію до того языка? Буваѣ и такъ, що о таку квалификацію гдекотрй навѣть и не стараются, боячись, щобы имъ то въ промоціи, або въ одержаню доброго мѣсця не пошкодило. Свѣдкомъ на те була Wilhelmina Preusendantz, котра отримавши квалификацію и до языка рускаго, такъ перелякалась о свою будучнôсть, що просила о вторичный испытъ, щобъ доказати, що она достаточного знаня языка рускаго не маѣ. Тамъ професорки не тôлько що по руски не умѣютъ, тамъ одна зъ нихъ (во Львовѣ) веде навѣть пропаганду польеку въ школѣ и вмовляѣ въ дѣвчата рускй, що они Польки. Все то однакъ блѣдне передъ женьскою семинарією учительскою въ Перемышли. Она злучена съ выдѣловою школою польскою, помѣщена въ кляшторѣ и поставлена пôдъ дозôръ монахинь, а пôдъ дирекцію кс. Ленкавского, звѣстного противника Русинôвъ. Тамъ ученицямъ рускимъ заказували монахинѣ-Польки навѣть мѣжь собою говорити по руски. Тамъ давано имъ абсенцію и кары за то, що ходили замѣсть до костела до рускои церкви. (*Голосы: Вонъ! вонъ!*). И мы, опертй на законахъ державныхъ, политичныхъ и конфесійныхъ, опертй на буляхъ римского престола и на конкордіи въ Римомъ, — мы маємо право запротестувати противъ такого поступованя въ школѣ, маємъ право сказати: *Вонъ съ пропагандою политичною! вонъ съ пропагандою конфесійною зô школы! Школа, святыня науки!* (Гучне: Славно!)

Кривда голосно кричитъ и мы дôстали по довгихъ жалобахъ школу вправъ, щобы въ нихъ семинаристки и семинаристы приучувались до выкладôвъ въ языцѣ рускôмъ. Однакъ тй школы такъ уряджено, щобы якъ найскорше самй въ себе пощезали. Хлопцѣ и дѣвчата учатся въ нихъ разомъ, що справедливо непокоитъ многихъ родичей. Учительки въ нихъ такъ плохо квалификованй, що семинаристки въ ихъ выкладôвъ смѣются; а управитель такои школы во Львовѣ, п. Будзыновскій, называѣ дѣти: „батярами, вагабундами, злодѣями“. Ôнъ учитъ недбало и розганяѣ безъ причины рускй дѣти зô школы. Ôнъ подавъ инспекторови выказъ, що учитъ 26 годинъ тыжднево, а учивъ тôлько 19. Ôнъ заступаючи 20 жовтня 1882 р. (отже по наганѣ, удѣленôй ему за неотвѣтне поступованье министерствомъ) учителя Зарицкого, въ однôй годинѣ побивъ тростиною 15 дѣвчатъ и 14 хлопцѣвъ. Ôнъ смѣвъ рыгнути до однои ученицѣ рускои: „Ты лохо! тобѣ пр...ы замѣтати“! (*Голосы: Вонъ, вонъ на Мазуры съ нимъ!*) Тернопôльска школа вправъ такожь на злôй дорозѣ. На жаданье министра ôткрыто єи для насъ, однакъ нынѣ ц. к. рада шкôльна вже I и II клясу замкнула и за рôкъ-два не буде єи такъ, якъ може и не буде школы вправъ во Львовѣ...

Зъ того всего буде вамъ ясно, братя, яка наука въ нашихъ школахъ, якъ тамъ шануєсь языкъ нашъ, права нашй. И я не буду бôльше бабратися въ тôмъ болотѣ и не хочу розъярювати васъ противъ ц. к. рады шкôльнои краєвои, бо и суспôльнôсть польска не безъ вины въ тыхъ дѣлахъ, якъ то свѣдчитъ вчорашна ухвала рады мѣста Львова, котра непослушна повелѣню ц. к. державного трибуналу, не хоче намъ завести школу народну руску во Львовѣ. (*Голосы: Слухайте!*) Про гимназіи скажу вамъ, що сама краковска академія наукъ въ своѣмъ справозданю зъ 1882 р. говоритъ, що съ заведеньемъ выкладового языка польского наука въ тыхъ школахъ въ загалѣ упала. Скажу вамъ, що ц. к. рада шкôльна краєва противъ Арт. V-го б. закона краєвого въ 22 червня 1867 р. навѣть тамъ не зарядила въ паралельныхъ клясахъ науки въ выкладовôмъ языцѣ рускôмъ, де того (якъ въ Перемышли 1870 р.) приписане число 25 родичѣвъ жадало. За то мило менѣ згадати о гимназіи рускôй, котру само начальство шкôльне взôрцевою называѣ; мило менѣ згадати, про школу дѣвочу Василіянокъ во Львовѣ, въ котрôй безплатно учатъ добре професоры рускои гимназіи, котру щедрыми датками пôддержуѣ Преосв. еп. Сильвестеръ. Однакъ коли вже говорю о вривдахъ, що ихъ завинили фанатики польскй, годѣ менѣ оминути, що и мы не безъ вины; бо не всѣ мы, а лишь одиницѣ мѣжь нами стоятъ твердо за Русь и за права руского народа.

Богато священикôвъ рускихъ ôтвернулося ôтъ шкôлъ народныхъ ôтъ 1868 року — нѣбы гнѣваючись на власть, що надзôръ надъ школами ôтобрало церквѣ. А то намъ шкодитъ и дуже шкодитъ, бо не въ однôй школѣ лишаєся дѣти на волю фанатичного ворога руского имени. Що бôльше. Иншій народъ розсадивбы стѣны „Народного Дому“ посылаючи дѣти свои до своєи гимназіи, а у насъ не тôлько, що родичѣ, але навѣть институціи рускй посылаютъ бурсакôвъ до гимназіи нѣмецкои — и дѣесь то не такъ задля науки нѣмеччины, бо и въ рускôй гимназіи учатъ єи добре, але часто — встыдъ сказати — и для того, щобы руска дитина на рускôй земли въ рускôй школѣ не перенялася щиро-рускимъ духомъ! Иншій народъ любивбы всею душею свою молоду розвиваючуся словеснôсть, любивбы, якъ отець въ умъ и красу ростучу и дозрѣваючу дитину, — а у насъ рѣдко знайдешь хату, де булабъ хоть мала библіотечка рускихъ передовыхъ писателѣвъ. И длятого, братя, не буду бôльше о кривдахъ нашихъ говорити. Пригадаю вамъ лишь то, що маємъ лишь одну гимназію руску на весь народъ рускій. А съ ухиленьемъ языка руского зъ шкôлъ народныхъ рускихъ выбьѣ такожь остатна година и для тои одинокои гимназіи рускои, выбьѣ остатня година и для выкладôвъ рускихъ на всеучилищи львôвскôмъ, выбьѣ остатня година и дзвôнъ посмертный заголоситъ по народности, утратившôй языкъ свôй, душу свою! Врагъ затанцюѣ на нашôй могилѣ, а скрижаль вѣкова запише ганьбу нашу на гробѣ нашôмъ и скаже: *Була колись народнôсть руска, була та не вмѣла жити, не вмѣла боронитись и се другй народы выросли и розпаслись на нъй въ славу и силу!* (Голосы: того не буде! нѣ, нѣ! мы не дамось!)

О! почуйте сей голосъ мôй, рускй Галичане! Внійдѣте въ себе и насталѣтъ крѣпостею серця вашй! Вы, селяне, жадайте для дѣтей вашихъ наукъ практичныхъ, наукъ въ языцѣ рускôмъ! Вы, отцѣ духовнй, не знажайте на обиды, не опускайте шкôлъ, а опѣкуйтесь ними и учѣтъ въ нихъ. И всѣ вы, всѣ Русины, вступайте, вписуйтесь въ „Просвѣту“ и въ „товариство Качковского“! Закладайте читальнѣ, любѣтъ и плекайте литературу, слово ваше рôдне, скарбону долѣ и душу народности вашои! Горнѣтся коло святои рускои церкви. А теперь ухвалѣтъ революцію, котру вамъ прочитаю, а котру — скорше чи пôзнѣйше — и правительство увзгляднити муситъ, якъ скоро за нею станете єдинодушно всѣ, якъ одинъ мужь, якъ скоро за нею стане народъ рускій!

Безпамятнй!

Польска праса не перестаѣ уѣдати на наше славне Вѣче народне. Не може стравити єго знаменитои удачѣ. Закимъ уложимо въ одинъ образъ всѣ клеветы, напасти, денунціяціи и пр. польскихъ газетъ, скажемъ на теперь лишь загально, що подôбнои безпамятнои заѣлости въ зневаженю цѣлого рускаго народа мы не запамятали. Досыть сказати, що въ однôй газетѣ польскôй читаємъ: „Atmosfera w „Narodnym Domu“ była cuchnąca dziegciem, gorzałką i skórą“!!! — а друга газета прозываѣ участниковъ Вѣча „żmije zjadliwe“, „padalce“, а до священикôвъ рускихъ кличе: „Kłamcy! Schyzmatycy!“...

Слухай, рускій народе, и добре записуй собѣ все те въ своѣй памяти!

Телеграмы и письма
на привѣтъ другого Народнаго Вѣча.

Боднарôвъ. Слава Вамъ, члены комитету Всенародного Вѣча, що стараетесь о добробытъ сѣльского и мѣщаньского люду, проживаючого въ нашôмъ рôднôмъ рускôмъ краю въ Галичинѣ! Прошу мене, хоть я нынѣ лично на Всенароднôмъ Вѣчу не явлюся, зачислити до тыхъ вѣрныхъ сынôвъ матери-Руси, котрй суть правдивыми патріотами русчины и на нынѣшнôмъ Всенароднôмъ Вѣчу во Львовѣ явилися лично. — *Михайло Юркôвъ*, начальникъ громады Мыслôвъ, въ повѣтѣ калускôмъ.

Богородчаны. Витайте, рускй патріоты, приспѣвшй на Вѣче! — *Рускй мѣщане Богородчанськй.*

Богородчаны. Прилучаємъ голосъ нашъ, до голосу народа. Слава неунываючимъ! — *Русины окрестности Богородчанъ.*

Борщѣвъ. Народному зборови щиросердечный привѣтъ и желаня найлучшого успѣха патріотичнымъ подвигамъ для добра Руси! — *Русины зъ Борщева.*

Бережаны. Неусыпнымъ и щиро-патріотичнымъ борцямъ народнои справы Щасть Боже! Серцемъ и душею лучимося съ Вами! — *Бережанськй Русины.*

Вѣдень. Най жіютъ представителѣ рускаго народа! Нехай Богъ дасть серцямъ ихъ и душамъ силу для успѣха въ патріотичнôмъ дѣлѣ! — *Руске академичне товариство „Буковина“.*

Вѣдень. Зъ чужины посылаю Вамъ дорогй братя и мôй поклôнъ и сердечнй желаня, щобъ вашй слова, дѣла и труды увѣнчались найлучшимъ успѣхомъ для блага бѣдного, пониженого и —теного нашого народа и на славу святои Руси! Повна згода, правдива братня любовь и спôльный патріотичный трудъ поможутъ намъ побѣдити всѣ вражй силы и покрышити — — —, въ котрыхъ сегодня стогне нашъ рускій народъ. Съ нами правда, съ правдою Богъ, а съ Божою помочею духъ крѣпкій рускій и тверда руска воля все переможутъ. — *Григорій Купчанко.*

Вѣдень. Приготовляючись на чужинѣ до народнои службы, живо слѣдимо за всѣми пекучими справами нашого краю, радѣючи єго радощами, болѣючи єго болями, не прорываємъ тѣснои звязи съ нимъ, а крѣпимось до ждучои насъ працѣ для єго добра и пересылаємъ Вамъ въ такъ важнôй хвили народного житя нашъ найсердечнѣйшій привѣтъ! Радуємось, що справами рускаго люду керуѣ Всенародне руске Вѣче, що самъ народъ рѣшаѣ въ своихъ дѣлахъ! Въ тôмъ наша будучнôсть, въ тôмъ надѣя красшои долѣ! Намъ не треба непокликаныхъ упривилѣёваныхъ проводирôвъ! Народъ нашъ вже зрѣлый и свѣдомый самого себе! А коли доведемъ до того, що голодный, обдертый и покривджеиый нашъ мужикъ самъ стане за себе, то добудемъ волѣ, найдемъ правду и збудуємъ собѣ самй свою теплу хату — и будь першимъ крокомъ до сего ты, Народне Вѣче! — *Рускй академики-народовци.*

Войнилôвъ. Щасть Боже въ Вашôмъ дѣлѣ, нашй патріоты! Най Богъ посвятитъ труды Вашй, котрыхъ для нашого добра не жалуєте. Якъ будемъ дбати, такъ будемо мати. *Петро Дурбакъ.*

Гвоздецъ. И мы братя зъ Покутя, въ день такъ великого торжества для Руси, ôтзываємось до Васъ. Дай Боже, щобы Вашй намѣреня впали на добру землю! — *Гвоздецкй Русины.*

Гусятынъ. Честь и слава Родимцямъ, що радятъ надъ долею Руси. Дай Боже, щобы Вашй нарады были найлучшимъ увѣнчанй успѣхомъ. — Въ имени гусятыньскихъ Русинôвъ — *Дръ Савчакъ.*

Золочѣвъ. Щасть Боже! Велике и святе дѣло розпочали Вы, борцѣ рускаго слова и вѣры. Весь народъ дожидаѣ съ тревогою лучшои долѣ. Крѣпѣтся въ такъ трудной праци, защитники рускаго народа! Вашй постановы най збудятъ въ рускихъ серцяхъ надѣю и воскликъ: Ще жіѣ народъ! — *Золочѣвськй гимназіясты.*

Карльсбадъ. Най поможе Богъ русконародному вѣчу єдинодушно и согласно обдумати путь щасливого народного выхода. — *Русины зъ Карльсбада.*

Коломыя. Поздоровляємъ Васъ, щирй душѣ рускй, що въ рѣшучôй хвили зôбралися громадно на раду надъ добромъ свого народа, та при сѣй нагодѣ тихимъ словомъ поминаєте двохъ покôйныхъ великихъ патріотôвъ: Григорія и Маркіяна. Мы духомъ при Васъ. — *Члены рускихъ товариствъ въ Коломыи.*

Львôвъ. Дорогй Батьки нашй и Братя! Велика Руска Громадо! И мы вѣрнй дѣти рускаго народа, вылелѣянй на страдальнôй груди Матери-Руси, лучимось нынѣ гадками та горячимъ бажаньемъ съ Вами, наша дорога руска Родино! Та хочь поки що не вôльно намъ нынѣ станути съ Вами плечемъ въ плече, грудь при груди, щобъ упômнутись о нашй народнй права, о нашу запропащену долю руску, о нашу потоптану правду, хочь намъ навѣть заборонили нынѣ помолитись съ Вами за упокôй нашого незабутного архипастыря бл. п. о. Григорія Яхимовича, апостольского ратника за святу Вѣру Христову и св. церковь руску, за первого защитника нашихъ правъ народныхъ, — то чейже вôльно намъ духомъ зôбратись вразъ съ Вами пôдъ свѣтлый народный прапоръ, то чейже пріймете и нашь голосъ преданности въ гармонійнôмъ акордѣ звуковъ прочои вѣрнои рускому народови молодѣжи! Тобѣ, премилый нашь рускій народе, мы поручаємъ нашу молодую долю, — закимъ ôтдамо Тобѣ нашй труды, заходы и жизнь за справы и права св. нашои церкви и нашого народного дѣла! — *Рускй богословы и питомцъ гр. к. ген. семинаріи.*

Монастыриска. Бучацкій деканатъ духомъ и серцемъ въ нарадахъ вѣча народного участвуючи, поздравляѣ зôбраныхъ патріотôвъ.

Ниско. Поневольно роздѣленй тѣломъ, но духомъ съ Вами. Поборникамъ рускои идеи слава! — Именемъ Русинôвъ на мазурскôмъ заточеню. — *Евсевій Грушкевичъ.*

(*Конецъ буде.*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Министеръ спôльного скарбу*), гр. Каляй, укôнчивъ вже свою подорожь инспекційну въ окупованыхъ краяхъ и повертаѣ до Вѣдня. Дня 2 липня вступивъ министеръ на запрошенье ген. Іовановича до Зары и задержався въ апартаментахъ намѣстника, котрый давъ въ єго честь обѣдъ.

(*Трибуналъ державный*) буде незадовго розпôзнавати справу нарушеня основного закона о охоронѣ тайны листовои. Нашимъ читателямъ звѣстна интерпеляція посла Шенерера, котру ôнъ внѣсъ на засѣданю рады державнои зъ причины, що одинъ листъ зъ Прешбурга до него адресованый не бувъ ему дорученый, але ôтданый власти финансовôй. Посолъ Шенереръ незадоволеный зъ выясненъ, якй въ радѣ державнôй получивъ ôтъ правительства, выточивъ справу передъ трибуналъ державный, котрый зажаленье єго удѣливъ министерству торговлѣ. — На липневôмъ засѣданю ôтбудеся устна розправа, котра маѣ выказати, чи въ данôмъ случаю заходитъ нарушенье основного закона и чи розпорядженье министеріяльне зъ 14 мая 1880, котре дозволяѣ пôдъ певными условіями на ôтворенье листу, а на котре министерство торговлѣ въ своѣй оборонѣ покликуєся, маѣ силу ограничити основный законъ.

(*Урядова Wiener Ztg.*) оголосила именованье кн. Юрія Лобковица на маршалка, а дра Вальдерта (Нѣмця) на єго заступника. Ново-выбраный соймъ ческій зôбрався вже 5 лат. липня на засѣданье, котре розпочало 6 періодъ ôтъ уконституованя ческого сойму. — Въ пяти минувшихъ каденціяхъ мали 3 разы централисты, а лишь 2 разы (ôтъ 1867—1868 и ôтъ 1870—1872) автономисты бôльшôсть. — Симъ разомъ приходятъ до сойму зновъ автономисты въ бôльшôсть и розпоряджаютъ 167 голосами.

(*Въ соймѣ тирольскôмъ*) внесено недавно интерцеляцію въ справѣ заведеня науки нѣмецкого языка въ полудневôмъ Тиролю. — На интерпеляцію тую ôтповѣвъ именемъ правительства намѣстникъ и зазначивъ, що тую науку заведено тамъ на прошенье тѣла учительского зъ чисто

практичныхъ причинъ, а що до признаня нѣмецкои приватнои школы народнои въ Тріентѣ за державну, то правительство уважае своимъ обовязкомъ обывателямъ державы подати можнôсть такожь поза тѣснымъ округомъ италійского языка знайти заробокъ, а до того по думцѣ намѣстника знанье нѣмецкого языка доконче потрѣбне.

(Въ Загребѣ) умеръ адвокатъ Милянъ Макинець, начальникъ опозиціи за правительства Рауха, Бедековича, Вакановича и Мазуранича. — Умершій належавъ до найзначнитшихъ политикôвъ и бесѣдникôвъ хорватскихъ и смерть его вкрыла цѣлый край жалобою. — Въ похоронѣ прійняли участь всѣ корпораціи.

(Въ справѣ кольонизаціи т. з. Чанго-Мадярôвъ) котрыхъ спроваджено зъ Буковины до Угорщины,ôтбулася въ Пештѣ нарада министрôвъ, котра рѣшила рѣчь докладно розобрати а на основѣ запавшои ухвалы именувавъ министеръ дѣлъ внутрѣшныхъ спеціяльного правительственного комисаря въ особѣ посла соймового Громона, котрый маe пôдъ власною отвѣчальностею перевести кольонизацію. — Остаточне полагодженье тои справы стрѣчае найбôльшѝ трудности въ тôмъ, що кольонисты зъ причины вродженого лѣнивства не даются наклонити до систематичнои працѣ.

(Въ справѣ децентрализаціи желѣзниць) помѣстивъ недавно офиціозный „Pester Lloyd“ статію, котра яко выразъ гадокъ сферъ правительственныхъ становитъ тему для дискусіи цѣлои журналистики австрійскои. — Въ згаданôй статіи авторъ пôдноситъ именно, що правительство не може допустити питаня децентрализаціи. Политика правительства взглядомъ желѣзниць основуеся лишь на господарскихъ потребахъ и не маe нѣякого дѣла съ національными або партійнополитичными взглядами. Вѣдень муситъ лишитися сѣдалищемъ всѣхъ центральныхъ властей, однакожь зô взгляду на службу комерціяльну и техничну оказуеся сотворенье пôдрядныхъ урядôвъ желѣзничихъ конечнымъ, а противъ ихъ устроєню при сѣти западныхъ желѣзниць не може и опозиція нѣчого сказати. Не єсть се рѣчь доказана, що такѝ уряды повинни бути креованѝ въ столицяхъ краѣвъ, але тôлько тамъ, где того интересъ и достоиньство правительства, якъ такожь цѣли начальныхъ кругôвъ войсковыхъ вымагаютъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Памятникъ Богдана Хмельницкого въ Кіевѣ не може дôждатись укôнченя. Пôсля донесеня „Зарѣ“ оказалась теперь нова перешкода. Оказалось именно, що зôбранѝ на сей памятникъ фонды не суть выстарчаючѝ, щобы можна було выготовити его пôсля первѣстного пляну. Рѣшено для того змѣнити первѣстный плянъ въ сей способ, щобы долѣшну часть — пôдставу, на котрôй станути маe самъ памятникъ заступити насыпомъ зъ пѣску. Противъ сего проєкту пôднеслись протесты, такъ що справа остаe нерѣшена, а загальне знеохоченье насуваe мимохôть гадку, що видно не судилось Кіеву бачити памятникъ „Козацкого батька“. — Частѝ крадѣжи грошей зъ касъ державного скарбу спонукали генерала Каткова придумати добрый обезпечаючѝôтъ крадѣжей способ. Вынайшовъ ôнъ именно апаратъ, котрый умѣщуеся въ шафахъ огнетревалыхъ, где переховуются грошѣ, а ôтъ котрого ведутъ провôдники електричнѝ полученѝ съ дзвôнкомъ алярмовымъ. Найменше дôткненье предметôвъ въ шафѣ зложеныхъ спроваджуe тягле голошенье дзвôнка, спроваджуюче сторожу касы. Удачнѝ пробы сего апарату роблено, якъ доноситъ „Новое Время“ и въ касахъ скарбовыхъ, въ Тверѣ, Зубцевѣ и др. мѣсцяхъ. — Въ послѣдныхъ мѣсяцяхъ с. р. маe наступити въ шести губерніяхъ захôдного краю, т. е. въ виленьскôй, ковеньскôй, гродненьскôй, витебскôй, миньскôй и могилевскôй, реорганизація судовництва въ мысль указу зъ 20 падолиста 1864. Рôвночасно маe наступити нове розмѣщенье нотарѣвъ на просторони тыхъ губерній, при означеню высоты складатись маючихъ ними кавцій. — Ген. Гурко выѣхавъ передъ кôлькома днями зъ Одессы до Петербурга, где бере участь въ нарадахъ надъ квестіями, дотычачими справъ царства польского. Въ Одессѣ уряджено 29 с. м. въ честь Гурка прощальный обѣдъ, въ котрôмъ участвувало надъ 300 особъ. — Министеръ справъ внутрѣшныхъ затвердивъ выбôръ редактора „Вѣстника Европы“ и бувшого редактора письма „Порядокъ“ на заступника головы петербурскои городскои думы.

Нѣмеччина. Allg. Ztg. доноситъ о кружачôй въ Нѣмеччинѣ поголосцѣ, що правительство мало закупити за посередництвомъ агента Бедляка зъ Филядельфіи милiонъ акрôвъ землѣ въ Мексику для колонизаціи нѣмецкихъ пôдданыхъ. Земля тая маe бути богата въ металь и уголь и надаватись якъ разъ до експльоатаціи черезъ промысловый и запобѣгливый нѣмецкій елементъ. Новойорска „Handels Ztg.“ витаe сподѣваный наплывъ Нѣмцѣвъ до Мексику, замѣчаe однакъ при тôмъ, що краевцѣ бережно стерегчи будутъ верховныхъ правъ краю и не ôтдадутъ ихъ нѣзащо въ руки Нѣмцѣвъ. — Король саскій оглядавъ сими днями заведеня фабрики Георгого въ Миттавѣ. Въ хвили, коли спускався король разомъ съ супроводячими его достойниками до долѣшныхъ варстатôвъ, упавъ зъ горы тягарь и забивъ на мѣсци окружного старосту Киблера, а поранивъ тяжко директора фабрики Кляда. Король выйшовши цѣло зъ грозячого небезпеченьства ôтъѣхавъ безпроволочно до Дрездна.

Франція. Увагу цѣлои Франціи звертаe на себе теперь небезпечна хороба и можлива смерть гр. Шамборъ, одинокого живучого ще представителя правовитого легитимизму. Гр. Шамборъ занедужавъ небезпечно въ Фросдорфъ; передъ кôлькома днями подали були дневники вже вѣсть о его смерти; вѣсть о смерти оказалась неправдивою, однакъ небезпеченьство и доси не уменшилось, а противно станъ его оказуeсь дуже грôзным. Правительство републиканьске не дожидаe съ смертею гр. Шамборъ нѣякихъ для републики небезпечныхъ наслѣдкôвъ, оно звертаe тôлько бачну увагу, якъ заховуются князѣ орлеаньскѝ, котрыхъ може на случай якихъ будь анти републиканьскихъ манифестацій зъ ихъ стороны на пôдставѣ закона выдалити за границю. Тымчасомъ, якъ доноситъ кореспондентъ N. fr. Presse, орлеанисты намѣряютъ на случай смерти гр. Шамборъ громадно поспѣшити до Фросдорфу на похоронъ, а наколибы правительство добачило вже въ тôмъ пôдставу до выгнаня ихъ зъ Франціи, то тогды пôднесутъ голосъ за границею и розпôчнутъ тамъ акцію. На случай смерти гр. Шамборъ получилабыся бôльшôсть легитимистôвъ съ орлеанистами, однакъ акція сего сторонництва не малабы и на сей случай иншои програмы, якъ тôлько дорогою бачнои и активнои политики выискувати ситуацію, и користати зъ блудôвъ, поповненыхъ черезъ правительство републиканьске. Гр. Шамборъ мавъ установити своимъ наслѣдникомъ гр. Парижа, въ послѣдньôй однакъ хвили, якъ доноситъ Liberté, поробивъ въ своѣмъ тестаментѣ гдеякѝ змѣны и пôславъ его папѣ. — Президентъ Греви ôтказавъ рѣшучо своєи участи въ ôткрытю статуи републики, позаякъ рада муниципальна Парижа не хотѣла приняти отвѣчальности, а евентуально контролѣ надъ бесѣдами, котрѝ маютъ бути выголошенѝ при тôмъ торжествѣ. — Повномочникъ Франціи въ Шангаю одержавъ ôтъ свого правительства инструкцію, припоручаючу зробити всякѝ уступства въ справѣ Аннаму, щобы довести тôлько до порозумѣня съ Хинами, позаякъ Франціи ходитъ головно о утреваленье и розширенье при помочи Хинъ своєи торговельнои територіи въ Тонкинѣ. Англійска праса розноситъ тымчасомъ вѣсти о неудачи переговорôвъ шангайскихъ, зазначуючись на кождôмъ кроцѣ неприхильно для поза-европейскихъ поступôвъ Франціи. Министеръ торговлѣ выдавъ розпорядженье, щобы въ всѣхъ французскихъ портахъ моря Середземного и Атлантицкого прибуваючѝ кораблѣ пôддавано кварантаннѣ; кромѣ сего розпорядило правительство не допускати довозу певныхъ товарôвъ, якъ пр. старыхъ шматъ и т. п. Въ Альгерѣ и Тунисѣ заборонено богомольнѝ походы до Мекки. — Министеръ Шальмель Лякуръ повернувъ до Парижа и обнявъ зновъ зарядъ министерства справъ заграничныхъ.

Англія. Министеръ торговлѣ Шамберленъ, о котрого выступленю при торжествѣ Брайта мы доносили давнѣйше, державъ теперь зновъ въ клюбѣ Кобдена бесѣду въ ще бôльше радикальнôмъ дусѣ, якъ пôдчасъ згаданого торжества. Бесѣдникъ домагався якъ найбôльшои участи народа въ репрезентаціи и правительствѣ и поставивъ тую засаду програмою сторонництва радикального. Партія либеральна повинна пôсля гадки бесѣдника признати свободу агитаціи для переведеня сеи програмы, бо инакше не дôйшлобы нѣколи до порозумѣня мѣжь сими обома партіями.— Генеральнѝ агенты австральскихъ кольоній конферували сими днями въ справѣ намѣренои Великою Британіею аннексіи Новыхъ Гибридъ и другихъ островôвъ на Тихôмъ Океанѣ. Яко причину аннексіи подано тоe, що въ противнôмъ разѣ моглабы яка чужа держава заняти тѣ островы, а се булобы съ великою шкодою для торговлѣ Англіи и єи становиска на Тихôмъ Океанѣ. Дерби просивъ агентôвъ, щобы погляды свои на тую справу предложили єму въ меморіялѣ, котрый ôнъ передасть кабинетови.

Болгарія. О политичнôмъ станѣ Болгаріи подаютъ „Ст. Пет. Вѣд.“ слѣдуючѝ вѣсти: Ôтъ довшого часу остаe Болгарія безъ нѣякои управы. Министры Соболевъ, Бурмовъ и Цанковъ єще и доси не вернули зъ коронаціи, а и самъ князь Александеръ не верне зъ Софіи борше, якъ при кôнци мѣсяця липня. Таке незвычайне положенье краю вплынуло некористно на дипломатичныхъ агентôвъ чужихъ державъ, котрѝ перервали всѣ, кромѣ россійского, всякѝ зношеня съ министерствомъ ажь до пріѣзду министрôвъ. Межи народомъ болгарскимъ, котрый не умѣe собѣ здати справы зъ такъ довгои неприсутности представителѣвъ державы, кружитъ поголоска, що самъ князь Александеръ надумуeсь за границею надъ тымъ, чи вертати єму назадъ до Болгаріи.

Ромунія. Згадану нами недавно бесѣду сенатора Градистеану, выголошену при случайности ôткрытя памятника Стефана Великого въ Яссахъ, уznала цѣла австрійска праса крайно неôтповѣдною и вызываючою супротивъ Австріи. Правительство ромуньске задумало для того злагодити некористне враженье, выкликане сею бесѣдою, а въ наслѣдокъ сего помѣстивъ дневникъ урядовый ромуньскій въ числѣ зъ 1 с. м. комуникатъ, въ котрôмъ говорится „о певныхъ неровважныхъ словахъ, способныхъ вызвати непорозумѣнье межи Австрією а Ромунією“ запевнюючи при тôмъ, що правительство ромуньске уважае своимъ обовязкомъ въ урядовôй формѣ выступити противъ подôбныхъ заявлень и стремлень. Fremdenblatt застановляeсь надъ симъ комуникатомъ правительства ромуньского и уважае его надто слабымъ dementi для полагодженя въ цѣлости враженя, выкликаного бесѣдою Градистеану. Правительство румуньске, пише „Fremdb.“ повинно выступити съ цѣлою рѣшучостею и выкорѣнити до грунту тенденціи, грозячѝ безпеченьству сусѣдныхъ державъ.

НОВИНКИ.

— **Банкъ краєвый ôткрыто дня 2 л.** с. м. въ присутности маршалка краєвого, презеса рады надзыраючои и членôвъ дирекціи, комисаря правительственного и нотаря. Яко капиталъ закладовый выплачено дирекціи зъ касы краєвои 1,000.000 зр.

— **Испытъ въ дѣвочôмъ воспиталищи Василіянокъ во Львовѣ** ôтбувся дня 16 (28) м. м. въ присутности крыл. Влад. Бачиньского, яко заступника Преосв. еп. Сильвестра, сов. В. Ковальского, предсѣдателя „Народного Дому“, крыл. Малиновского и Павликова, дра Шараневича и др. Пытано зъ религіи, зъ языкôвъ рускаго, польскаго, нѣмецкого и французскаго, зъ всемирнои и рускои исторіи, зъ физики, геофрафіи, рахункôвъ, зъ наукъ природничихъ и зъ музики. О поступахъ ученицъ въ рисункахъ и ручныхъ роботахъ свѣдчили взôрцѣ, выконанѝ удачно. Ôтповѣди ученицъ всѣхъ вдоволили; всѣ радувались, чуючи, якъ дѣвчатка зъ всѣхъ предметôвъ ôтповѣдаютъ по руски. Всѣ почували рôвночасно вдячнôсть для тыхъ людей, що приложили трудôвъ и накладôвъ до осущеня рускаго воспиталища дѣвочого и для тыхъ професорôвъ, що безкористно пôднялися труду плекати молодый цвѣтъ рускаго жѣноцтва — надѣю Руси. При роздачи свѣдоцтвъ и премій розрадуванымъ дѣвчатамъ, выголосивъ отвѣтну рѣчь крыл. Бачиньскій, загрѣваючи молоденькѝ Русинки до дальшои працѣ и желаючи имъ веселого ôтдыху на вакаціяхъ въ кругѣ дорогои родины. Мы зъ своєи стороны бажаeмъ многоважнôй институціи рускôй — воспиталищу дѣвочому — якъ найкрасшого розцвѣту на будуще, щобы выховувало намъ нове учене и патріотичне руске поколѣнье жѣноче!...

Испытъ дозрѣлости въ II (нѣмецкôй) гимназіи во Львовѣ ôтбувся въ днихъ ôтъ 22 до 30 л. м. м. пôдъ проводомъ сов. В. Ильницкого. До испыту сѣдало 52 абитурієнтôвъ; зъ тыхъ здали съ ôтзначеньемъ 8, съ добрымъ успѣхомъ 31, поправляти маютъ по вакаціяхъ 9, на пôвъ року упали 2, безъ речинця 2. Зъ Русинôвъ здали: Давидчакъ (ôтлично), Лоєвскій, Чайковскій, Олѣйникъ и Митрофановичъ.

— **До Галича** пріѣдутъ члены звѣстнои комисіи для розвѣдôвъ археологичныхъ не 10 л. с. м, але задля неможливости доперва въ кôлька день пôзнѣйше.

— **Священики деканата богородчаньского** подали до Преосв. Сильвестра просьбу, щобы зволивъ предприняти ôтповѣднѝ мѣры супротивъ чинного зневаженя о. Алексея Заклиньского зъ Богородчанъ старыхъ, а тымъ самымъ и пониженя поваги всего духовеньства. По выборѣ посла-старосты въ Богородчанахъ устроили Поляки въ его честь вечеръ въ касинѣ, на котрый мѣжь иншими запрошено такожь о. Ал. Заклиньского. Коли о. Закл. прійшовъ до касина, (кобы бувъ не ишовъ! *Ред.*), почавъ єго урядникъ староства Н. Ягушевскій лихословити и выпхнувъ єго зъ салѣ. Потôмъ надзыратель копальнѣ нафты въ Дзвинячи Алойсъ Томка при словахъ: „Ruszaj przeklęty Moskalu!“ трутивъ єго на улицю и при народѣ побивъ єго по лици и головѣ такъ, що майже непритомного ôтвезли до дому.

— **Въ Станиславовѣ** при выборахъ до рады мѣскои побѣдила при помочи Русинôвъ партія дра Каминьского партію опозиціонистôвъ лат. катихита Домбровского. Зъ Русинôвъ выбранѝ до рады: парохъ рускій о. Теодозій Шанковскій, Чачковскій, проф. Евг. Желехôвскій и дръ Мелитонъ Бучиньскій (послѣдній два яко заступники). Доси Русинôвъ не було въ радѣ мѣскôй.

— **О. І. Стрыйскому**, капелянови войсковому въ Сераевѣ, въ Босніи, поручивъ львôвскій ординаріятъ митрополичій збирати потрѣбнѝ даты, якѝ могливы становити пôдставу для евентуального утвореня гр. к. душпастырства въ Босніи.

(ω) **О холерѣ въ Египтѣ** доходятъ до насъ що-разъ сумнѣйшѝ вѣсти; епидемія скорымъ крокомъ поступаe напередъ. Наколи не стане змоги зупинити єи таки въ самôмъ зароднику, наколи не устережутся ôтъ неи портовѝ мѣста Европы, то прійде намъ мабуть сумнѝ часы переживати. Чотыри роки тому назадъ добиралася до насъ джума крôзь Россію, та на щастье не змогла якось перебратись, а теперь зновъ чимъ-разъ бôльше и бôльше пôдсуваeся холера, звѣстна намъ добре зъ давнѣйшихъ лѣтъ. Ось що пишутъ до „Neue fr. Presse“ зъ Александріи: „На вѣсть о зближаючôйся холерѣ наставъ страшенный переполохъ. Кто лишь може, утѣкаe зъ мѣста, ратуючи хочбы наге житье. Всѣ Европейцѣ, а мѣжь тыми найбôльше Италіянцѣ, спасаются бѣгствомъ до Европы. Дня 2 с. м. забравъ пароходъ, ôтплываючѝ до Трієсту, 112 подорожныхъ до Корфу и до Трієсту, а 4 с. м. ôтплыли три пароходы въ направленю до Генуи, Неаполю и Марсилiи. На першôмъ ôтплыло 111, на другôмъ 116, а на третôмъ 147 пасажирôвъ. Всѣ пароходы переповненѝ утѣкачами. Самъ кедивъ хотѣвъ утѣкати зъ Александріи до горѣшного Египту, але мусѣвъ плянъ свôй занехати, бо коли дня 30 м. м. рознеслася поголоска по мѣстѣ, що ôнъ хоче покинути мѣсто, зôбралася велика товпа народа передъ палатою и не розôйшлася скорше, поки не почула, що кедивъ останеся въ мѣстѣ. Жена кедива и дѣти выѣхали були вже день передъ тымъ. — Число погибшихъ зъ холеры збôльшаeся зъ дня на день, а округъ холеры чимъ разъ бôльше розширяeся. Въ Дамiетѣ умерло зъ 3 на 4 с. м. 116 душъ; въ Портъ Саидъ умерло 1 с. м. на 51 занедужавшихъ 23; въ Мансурахъ було помершихъ 1 с. м. 9, а 4 с. м. вже 15 душъ. Въ загалѣ померло въ однôмъ тыждни около 1000 людей въ холеричнôмъ окрузѣ. Зъ ôтки холера взялася въ Египтѣ, трудно вгадати. Пôсля однои поголоски мали єи завезти купцѣ зъ Индіи. Розказуютъ, що кôлькохъ купцѣвъ пріѣхало зъ ôтти кораблемъ до порту Саидъ и однѝ поѣхали желѣзницею до Каира, а одинъ ѣхавъ черезъ Дамiету до Александріи; въ Дамiетѣ заслабъ въ ночи на холеру и померъ. Пôсля другои поголоски причиною маe бути велика нечистота и гнила вода въ каналѣ переходячôмъ черезъ Дамiету, до котрого сплываe всяка нечистота зъ мѣста, а зъ ôтки тамошнѝ жителѣ берутъ воду до питя и стравы. Ся поголоска здаeся бути правдивѣйша, коли зважимо, яка нехарнôсть пануe мѣжь орiентальными жителями. Додаймо до сего ще незвычайну спеку — въ Дамiетѣ доходила спека до 40°, 45° Реом., а напевно можемо догадатись причины епидеміи, тымъ бôльше, що англійскѝ лѣкарѣ не сконстатували азіятскои холеры. Александрійскѝ лѣкарѣ доносятъ, що хороба починаeся млоєньемъ, заворотомъ головы або бѣгункою. Тыхъ, що нападе млôсть або заворотъ, можна ще ôтратувати, але у кого зачалась хороба бѣгункою, той вже пропавъ. До „Times“ пишутъ, що признаки хоробы въ Дамiетѣ були ось якѝ: рвота, бѣгунка, корчѣ, холодъ въ рукахъ и ногахъ, паралижъ языка, корчь пальцѣвъ и загальне безсилье. Египетске правительство робитъ, що може. Епидемичный округъ обставлено войскомъ, котре маe строго уважати, щобы нѣкто не переходивъ зъ зараженого округа; до утѣкачѣвъ войско маe право стрѣляти. Лѣкарѣ европейскѝ роблятъ, що можутъ; далеко бôльше, якъ лѣкарѣ мѣсцевѝ. Народъ египетскій такій заляканый, що формально треба зганяти людей, щобы схоронили трупа. Немалый переполохъ поставъ такожь въ цѣлôй Европѣ, а именно въ тыхъ державахъ, що съ Египтомъ остаютъ въ найблизшихъ зношеняхъ, якъ Англія, Италія, Франція, а въ великôй части такожь и наша держава. Въ Италіи завели контумацію въ всѣхъ пристаняхъ не тôлько на кораблѣ, приходячѝ зъ Египту, але такожь и на австрійскѝ кораблѣ, приходячѝ зъ Трієсту и Дальмаціи. Въ Италіи мусятъ всѣ кораблѣ, на котрыхъ не було случаю холеры, пôддатися 10 дневнôй контумаціи, а кораблѣ, на котрыхъ ôтъ 10 днѣвъ не було холеры, мусятъ 13 днѣвъ ôтстояти; кораблѣ же, приходячѝ зъ Египту, Триполисъ, Мальты и Кипру, мусятъ 20 днѣвъ ôтстояти. Дня 4 с. м. розôйшлася була въ Трієстѣ вѣсть, що холера выбухла вже въ Поля, но вѣсть тая на щастье показалась безъосновною. Въ Трієстѣ самôмъ зô взгляду санитарного заведено якъ найбôльшій порядокъ. Кождый корабель, приходячій сюда, муситъ ôтбувати 7 днѣвъ кварантану. Крôмъ сего заряджено строгій надзôръ ринку, десинфекцію публичныхъ локалѣвъ, клоакъ и каналôвъ, очищуванье улиць, и т. д. Въ Рієцѣ (Фіюме) мусятъ всѣ кораблѣ, приходячѝ зъ Египту ôтбувати 10 днѣвъ кварантану, а лишь тѝ, що маютъ на покладѣ лѣкаря, можутъ ôтбувати єи 5 днѣвъ. Подôбнѝ средства осторожности позаводили майже всѣ державы приморскѝ. Австрійске правительство выдало розказъ, щобы всѣ рѣчи и особы приходячій зъ поза моря ôтбували въ Трієстѣ и Рьецѣ контумацію. Всѣ пôдозрѣнѝ рѣчи мусятъ полокатися въ кипячôмъ 1%-нôмъ розпуску соды; тѝ ефекты, котрыхъ полокати не можна, пôддаются дезинфекціи горячои пары и воздуха. Заряды желѣзниць обовязанѝ пильно очищувати салѣ реставрацій, клоаки и вагоны по всѣхъ стаціяхъ. До всѣхъ краѣвъ розôслало правительство обѣжникъ, щобы заразъ доносити телеграфомъ, якъ лишь де холера появится, а занедужавшихъ держати о скôлько можна на осôбности. Бôльшѝ громады постаратися обовязанѝ завчасу о ôтповѣднѝ розмѣщеня и пильно смотрѣти за тымъ, щобы болото, калъ и всяку нечистоту зъ грунту очищувати, бо черезъ одну лишь чистоту можна хочь якънебудь забезпечитися, а всякѝ дезинфекційнѝ средства показуются доси недостаточными. Якій переполохъ зъ появленя холеры въ Египтѣ запанувавъ въ цѣлôй Европѣ, досыть згадати, що по всѣхъ газетахъ цѣлѝ шпальты заповненѝ телеграмами и донесенями о холерѣ. Та нема що казати, небезпеченьство велике; Египетъ не дуже далеко, а зношеня съ нимъ майже всѣхъ приморскихъ державъ великѝ. Тожь и мы зъ обовязку журналистики звертаeмося съ прошеньемъ до нашихъ П. Т. Читателѣвъ, щобы поучали народъ, щобы дбавъ о чистоту и здорову поживу; особливожь по нашихъ мѣстахъ и мѣсточкахъ, де середъ жидовы страшенна пануe нехарнôсть, щобы всѣми силами старалися завчасу запобѣчи злому. „Стереженого Богъ стереже“. Мыжь будемо всѣ дальшѝ вѣсти о холерѣ якъ найточнѣйше доносити нашимъ П. Т. читателямъ.

(+) **Самоубійство**. Передъ кôлькома днями въ Кіевѣ строився опіюмомъ Григорій Лукьяновъ Десятинъ, молодый писатель-Украинець, секретарь „Кіевскои Старины“. Покôйный писавъ зъ-разу фейлетоны до петербурскихъ газетъ и выдавъ ихъ окремою книжкою пôдъ заг. „Самоохранительные вздохи“. Пôзнѣйше бувъ сотрудникомъ кіевскои газеты „Трудъ“, а коли ся газета черезъ секатуры цензурнѝ упала, покôйный обнявъ секретарство при мѣсячнику „Кіевская Старина“, помѣстивъ тамъ одну статейку, а въ украиньскôмъ збôрнику „Рада“ маленькій очеркъ „Песиголовцѣ“. Покôйный ревно займався питаньемъ „штунды“ и лишивъ о нѣй въ рукописи обширнѣйшу студію. Послѣдными часами покôйный бувъ „не своѝ“, дуже песимистично глядѣвъ на житье и все повторявъ „не варто жить“. Репортеръ кіевскои „Зарѣ“ подаe такѝ близшѝ вѣсти о самоубійствѣ „Грицька Лукьянова Десятина“ (такъ пôдписувався покôйный). „... Ôтчинивши пôдобранымъ ключемъ дверѣ комнаты Десятина, зъ котрои чути було дивне храпѣнье, знайдено єго въ передсмертнôй агоніи. Лѣкарь давъ єму на блювоту, але було за пôзно, — небавомъ скôнчився. Въ єго комнатѣ найдено въ

чарцѣ пынъ темно вишневого цвѣту и таку записку: „Не глядайте виновника моеи смерти, бо ôнъ передъ вами и поза вашою властею. Тымъ, щó не бажаютъ передъ часомъ нôйти ad patres, не раджу пробовати напою въ чарцѣ коло моеи постелѣ. Не вѣруючи въ цѣлющѣ свойства лѣкôвъ, я такожь не довѣрявъ и отрутамъ, тымъ лѣкамъ ôтъ найгôршои въ многихъ случаяхъ недуги — ôтъ жизни. Для того я, готовлячи для себе отруту, держався украиньскои пословицѣ: „Запасъ бѣды не чинитъ“ — и зъ опіюмъ звареного въ водѣ съ цукромъ, цинамономъ, шафраномъ и пр. я приготовивъ напôй дуже пріятный на смакъ въ родѣ чоколяды, а здôбный ôтправити на той свѣтъ бодай кôлькохъ людей. Я пересвѣдчився о тôмъ донерва теперь, коли съ кождою выпитою лижочкою чувствую, якъ мене все бôльше и бôльше клонитъ до сну. Станъ мого духа знаменитый. Болю нѣ найменшого. Буду пити доти, доки буду въ силахъ перемочи сонъ, а потôмъ до свиданя на тôмъ свѣтѣ. Вашь слуга — Г. Лукьяновъ.“ — Покôйный лишивъ по собѣ великій жаль у всѣхъ знакомыхъ.

— **Спростованье и ôтповѣдь** о. Іосифа Реваковича зъ Гаєвъ на новинку въ 67 ч. „Дѣлѣ“ зъ 16 червня с. р. о испытѣ дозрѣлости въ женьскôй семинаріи во Львовѣ. „Моя донька Марія Реваковичь здавала въ самôй рѣчи сего року испытъ дозрѣлости въ женьскôй семинаріи во Львовѣ. Зголосившися до испыту письменного зъ языка и литературы рускои, зôстала ôтъ п. директора Лучкевича поучена, що пôсля розпорядженя ц. к. рады шк. краєвои всѣ приватисты ôтъ испыту зъ языка руского суть увôльненѣ (!!). При устнôмъ испытѣ такожь не була моя донька зъ руского языка пытаною, отже и ôтповѣдати не могла. Що до сказаня „Nie umiem po rusku“ — то сего она не могла сказати, бо зъ религіи складала испытъ передъ рускимъ священикомъ при комисіи. — Гає 4 липня 1883 *Іосифъ Реваковичь*, гр. к. священикъ. — (Повысше спростованье умѣщаємо дуже радо, бо все держимося засады: нехай кождый, на скôлько може, боронится передъ судомъ читателѣвъ зъ зробленого єму закиду. Суть такѣ обовязки въ суспôльности кождого народа, що ихъ несповненье не єсть переступленьемъ супротивъ правного припису, але єсть прогрѣшеньемъ супротивъ идеи народноп. Такъ прогрѣшилася и п-а М. Реваковичь. О. Іос. Реваковичь зле поинформованый, коли каже, що директоръ п. Лучкевичь заявивъ приватисткамъ, що они „увôльненѣ“ ôтъ испыту зъ рускаго языка; п. директоръ сказавъ выразно: *„лишаеся имъ до волѣ“*, чи хотятъ робити, чи нѣ. (Своею дорогою, ц. к. рада шк. выдавши се розпорядженье донерва минувшого року — не знати, на якôй пôдставѣ — покривдила тымъ Русинôвъ и мы противъ того мусимъ щось радити.) Фактъ єсть, що п-а Реваковичь не схотѣла складати испыту зъ рускаго языка и въ сали, где здавала письменный испытъ, всѣ кандидатки-Полькы робили руску задачу, лишь она одна Русинка не робила. Намъ здаеся, що се для Русинки грѣхъ, и такъ само глядѣли на тую рѣчь Польки-кандидатки... Чи на дотычне запытанье п. директора сказала именно тѣ слова: „Ja nie umiem po rusku“ — якъ се подала намъ наша дописователька, — сего мы не могли сконстатувати и для того при тыхъ словахъ не смѣємо обставати, тымъ бôльше, що п-а Реваковичь справдѣ религію здавала въ рускôмъ языцѣ, — розумѣесь религія есть предметомъ обовязковымъ... Але мы спытаємъ: коли п-а Реваковичь умѣе по руски, то для чогожь уважала потрѣбнымъ сама одна Русинка середъ Полёкъ въ сали не робити испыту зъ рôдного рускаго языка, котрого вымагання суть, якъ было сказано, дуже умѣренѣ?!—*Ред.*)

— **Презесъ товариства спѣвацкого „Лютня“** маe честь запросити своихъ членôвъ на надзвычайне зôбранье, котре ôтбудеся д. 12-го л. липня с. р. о год. 7½ вечеромъ въ малôй сали касина мѣского. На порядку дневнôмъ змѣна статутôвъ.

— **(Дрôбнѣ вѣсти.)** Конкурсъ на 3 стипендіи им. цѣс. Францъ-Іосифа по 1000 зр. розписуе выдѣлъ краєвый съ речинцемъ до 2 л. серпня с. р. Тѣ стипендіи утворенѣ зъ публичныхъ складокъ и призначенѣ для молодцѣвъ, безъ рôжницѣ народности и вероисповѣданя, котрѣ укôнчивши университетъ, политехнику або школу штукъ красныхъ, намѣряютъ удатись за границю для дальшого образованя. — Въ Бовшевѣ, пов. рогатыньского, ôтбулася дня 10 л. м. м. торжественна місія для введеня тверезости. Въ „Книжку Тверезости“ вписалось до 250 людей. Народу було около 3000; такожь було много священикôвъ; проповѣдали: оо. Мохъ зъ Курылова и Струтыньскій зъ Ямницѣ. Священикомъ въ Бовшевѣ есть о. Сим. Ткачуникъ. — На посаду ректора при гр. кат. семинаріи въ Вѣдни ставитъ „Gazeta Narod.“ яко кандидата дра о. Мих. Людкевича, спиритуального при духовнôй семинаріи въ Перемышли.— Въ Семакôвцяхъ, въ пов. станиславôвскôмъ, утопилася 12-лѣтна дѣвчинка задля суперечки съ сыномъ господаря, у котрого служила.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Вчера появився тутъ у Львовѣ **„Кобзарь Тараса Шевченка“** (книжочка І. накладомъ В. Нагôрного). Тая книжочка мѣститъ въ собѣ на 96 сторонахъ що найкрасшѣ поезіи Тарасовѣ, дôбранѣ якъ-разъ для ужитку рускои молодежи, отже для школярѣвъ и дѣвчатъ. Накладчикъ положивъ для нашого загалу тымъ бôльшу заслугу, що молодша наша генерація майже зовсѣмъ не знала незабутого нашого кобзаря, а то власне тому, що не було такого выданя для молодежи, а прочихъ, новыхъ выдань не порадно було давати до рукъ ученикамъ и ученицямъ. Тожь горячо поручаємъ и нове выданье нашимъ родимцямъ и можемъ смѣло припоручити сю книжочку всѣмъ рускимъ дѣтямъ. На початку знаходимо загрѣваюче передне слово и хорошій портретъ Тараса, пôдъ текстомъ численнѣ примѣтки и поясненя. Правопись етимологична (шкôльна). Набути можна по цѣнѣ 30 кр. а. в. за посередництвомъ администраціи „Дѣла“, „Батькôвщины“ и „Зорѣ“.

(+) **„O ważniejszych właściwościach języka ruskiego** — przez Dra Emila Ogonowskiego. Osobne odbicie z X tomu Rozpraw Wydziału filologicznego Akademii Umiejętności. W Krakowie, w drukarni Uniwersytetu Jagiellońskiego 1883“. Такій заголовокъ нового труду професора дра Омеляна Огоновского на поли нашого языкознавства. Якъ самъ авторъ поясняе, нынѣшный трудъ есть доповненье его твору „Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache“ выданого во Львовѣ 1880 р. Проф. Омелянъ Огоновскій належитъ до тыхъ немногихъ нашихъ людей, до котрыхъ дасться приложити реченье „nulla dies sine linea“, — не диво отже, що ôнъ на пôдставѣ своихъ неусипныхъ розслѣдôвъ нашого языка вже въ два роки подае спору вязанку доповнень (бо на 64 сторонахъ ôсѣмки) до свого знаменитого основного труду „Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache“. Треба ще сказати, що ôтъ тои поры се не одинока праця дра Ом. Огоновского, бо по выданю своихъ „Studien...“ неутомимый нашъ професоръ выдавъ вже мѣжь иншими обширну книгу „Руску хрестоматію“ для гимназій, а теперь кôнчитъ печатанье другого справленого выданя „Латиньскихъ вправъ“ для першихъ клясъ рускои гимназіи.

—**„Одесскій Вѣстникъ“** (ч. 137) помѣстивъ въ переводѣ зъ фейлетона „Дѣла“ повѣстку Мирона*** пôдъ заг. „Грицева шкôльна наука“, высказавшись похвально о єи оригинальнôй живости.

(+) **„Одесскій Вѣстникъ“** доноситъ, що въ Одессѣ въ „садѣ благородного собранія“, выступавъ сеи середы украиньскій писатель Лучиньскій съ ôтчитомъ двохъ своихъ гумористичныхъ оповѣдань пôдъ заг. „Мертве тѣло“ и „Ôтъ жѣнки ôторвався“.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Душпастырскѣ посады получили оо: 1) Силь. Богачевскій завѣдательство Манаєва, дек. залозецкого; 2) Стеф. Макогоньскій сотрудництво въ Городищѣ.

Завдзванѣ до каноничног институціи оо. 1) Вас. Винницкій на Залесцѣ, дек. ходорôвского; 2) Ник. Яновичь на парохію Кальне, дек. золочѣвского.

Введенѣ въ душпастырскѣ посады: 1) Филипъ Пелехъ въ сотрудництво въ Курянахъ; 2) Іоанъ Павлусевичь въ завѣдательство въ Протесахъ; 3) Юл. Твардіевичь въ завѣдательство въ Новôсѣлкахъ загальныхъ, декан. унѣвского; 4) Іоанъ Попель въ завѣдательство Глыбокои, дек. буковиньского.

Президія намѣстництва годится на каноничну институцію для о. Іоана Продзевича на Веринь, дек. роздôльского.

ПОСМЕРТНѢ ВѢСТИ.

✝ **О. Андрей Воєводка**, ôтъ 18 лѣтъ парохъ въ Карловѣ, много заслуженый дѣятель около тверезости и пôднесеня добробыту селянъ, котрый Карлôвъ допровадивъ до первостепенного села, упокоився дня 5 липня с. р по 6-лѣтнôй тяжкôй грудноп недузѣ въ 50 роцѣ житя. Короткій начеркъ его дѣяльности подамо пôзнѣйше. Вѣчная покôйному память!

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** зложили дальше: Вп. п-нѣ Е. М. 60 кр., о. А. Лотоцкій въ Лешневѣ 1 зр., о. К. Фаціевичь въ Дулибахъ 1 зр. — разомъ **1064 зр. 38 кр.**

— **На фондъ стипендійный имени Вол. Барвѣньского** прислали: Вп. п нѣ Е. М. 60 кр., о. А. Лотоцкій въ Лешневѣ 1 зр., о. Д. Котысъ въ Лунковѣ 1 зр., о. І. Стрыйскій ôтъ Русинôвъ въ Магляй (въ Боснiи) 10 зр., за „Безт. Сватанье, Ôтчитъ и Бесѣду“ 1·20 зр. — разомъ **549 зр. 55 кр.**

— **Для вдовицѣ по бл. п. Гнатѣ Рожаньскôмъ** п. В. Коцовскій во Львовѣ 5 зр.

— **Для учителя Паславского** о. І. Стрыйскій ôтъ Русинôвъ въ Магляй 3 зр.

— **На словарь Е. Желеховского** прислали: п. І. Онишкевичь, нотарь въ Зборовѣ 10 зр., п. Т. Яцѣвъ во Львовѣ 1 зр.

— **Для погорѣвшого с. Крушиньского** зложили: К. Левицкій въ Ольшаници 3 зр., Н. Макухъ въ Балучинѣ 1 зр, Т. Доманикъ въ Ляшкахъ королевскихъ 1 зр., І. Петрасевичь въ Перегноевѣ 1 зр., С. Стисловскій въ Ляцкôмъ 1 зр., Д. Т. 50 кр., — разомъ 7 зр. 50 кр.

— **На церковъ въ Островѣ** (пôдъ Перемышлемъ) жертвували Всч. оо. зъ Апархіи львôвскои: 1) Ник. Волошиньскій зъ Зарѣча ôтъ себе и прихожанъ 5 зр.; 2) Игнатій Вергановскій зъ Острынѣ 3 зр.; 3) Яковъ Рожка зъ Микитинець ôтъ себе и прихожанъ 2 зр.; 4) Михаилъ Попель зъ Чернелицѣ 5 зр.; 5) Илярій Руденьскій зъ Побережа ôтъ себе и прихожанъ 2 зр.; 6) Іоанъ Чмола зъ Улашковець ôтъ себе 1 зр., ôтъ прихожанъ 2 зр. 47 кр. — Зъ еп. перемыскои: 7) **Мих. Новосядловскій** зъ Жабча мурованого ôтъ себе и прихожанъ 4 зр.; 8) Мих. Прухницкій зъ Турки ôтъ Вп. Олимпіи Турчмановичь 5 зр., ôтъ Вп. Александры Прухницкои 1 зр. За тіи жертвы складаю прилюдну подяку и велике Спаси-Бôгъ! — Илія Олекоинъ, душпастырь въ Островѣ, п. Перемышль.

ПО ПОВОДУ
цѣлковитои выпродажи
продаю (2—5)
всякѣ товары колоніяльнѣ
дешевше
якъ зъ Гамбурга або Трієсту сироваджуванѣ.

Цейлонъ	грубозерн.	фунтъ	90 кр.
„	середна	„	80 „
Порторико	добôрна	„	72 „
Ява	жовта	„	80 „
Ріо	чôльна	„	66 „
Доминго		„	60 „

Гербаты найлучшѣ за фунтъ по зр. 3, 2·40 и 2.

Ликеры краєвѣ и заграничнѣ, старѣ румы, аракъ и иншѣ товары пониже цѣнъ фабричныхъ.

Уряджения склеповѣ можна набути або въ цѣлости або частею пôдъ користными условіями.

В. Маршалкевичь,
во Львовѣ. ул. Краковска, ч. 6.

„Скошеный цвѣтъ“
образокъ зъ галицкого житя
Василя Барвѣнка.
Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись

„НОВЕ ЗЕРКАЛО“

пôдъ редакцією *Корнила Устіяновича.*

Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона рускои народности противъ всякихъ постороннихъ напастей и объективна критика порокôвъ рускои суспôльности.

Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до кôнця року 2 зр. а. в. Предплату пріймаютъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей и администрація „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбкôвска ч. 2. (1—?)

„МЕРТВѢ ДУШѢ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

ОБРАЗКИ
на преміи для дѣтей
поручае
К. М. Возняк
во Львовѣ ул. Орменьска ч. 6.
(на противъ „Народного Дому),“
сотка по **60 кр., 1 зр., 1 зр. 60 кр., 2 зр. 50 кр. и 3 зр.**
(22—?) Такожь
МОЛИТВОСЛОВЫ **для дѣтей** по 15 кр. ш.
„ „ бôльшѣ 20 кр. ш.
„ „ молодежи 30 кр. шт.
Молитвословы для молодежи
оправнѣ въ полотно съ вытискомъ „Нагорода пильности“ по 35 кр.
Молитвенники народнѣ
по 20 кр. штука.
При замовленяхъ образкôвъ выеше 10 зр. ôтсылаю франко.
Съ почтеніемъ
К. М. Возняк.

ВЪ КНИГАРНИ
ЛУКИ ВАСИЛЄВИЧА ИЛЬНИЦКОГО
ВЪ КІЄВѢ
(4—4) *Крещатикъ, дôмъ дворяньского собранія,*
межи прочими продаются слѣдуючѣ малорускѣ книжки:

Андерсенъ: Казки, переклавъ Стариченко. К. 1873 г, Цѣна 1 р. 25 к. *Антоновичь В.*: Историч. пѣсни малорусскаго народа т. 1-й К. 1874 г. Цѣна 1 р. 50 к., т. 2-й, в. 1-й К. 1875 г. Ц. 80 к. *Александровъ*: Малорускѣ спѣванки. Х. 1880 г. Цѣна 15 коп. *Билецкій-Носенко*: Приказки въ четырехъ частяхъ. К. 1871 г. Ц 2 р. 50 к.; Гостинецъ землякамъ. Казки слѣпого Бандуриста чи спѣвы объ рôзныхъ рѣчахъ. К. 1871 г. Цѣна 1 р ; Горпинида, чи вхопленная Прозерпина, жартливая поема въ 3-хъ пѣсняхъ. К. 1871 г. Цѣна 30 к. *Бабуся* зъ того свѣту, оповѣданя про померший душѣ К. 1883 г. Ц. 5 к. *Вовчокъ Марко*: Народнѣ оповѣданя т. 2-й Спб 1876 г. Цѣна 50 к. *Галка* Іеремія (Костомаровъ). Збôрникъ творôвъ. Од 1875 г Ц. 1 р. 75 к. *Гатцукъ*: Абетка. Ц. 50 к. *Гребинка Е* Пырятиньска ластôвка. К. 1878 г. Цѣна 75 к. *Гулакъ-Артемовскій*: Кобзарь К. 1878 г. Цѣна 20 к. *Гилбовъ Л.*: Байки Изд. 3-е. К. 1882 г. Цѣна 20 к *Гоголь*: Простакъ. Ком. Изд 2-е. К 1882 г. Ц. 15 к. *За Крашанку-Писанка*. П. Ол. Кулѣшевы, написавъ Данило Слѣпченко-Мордовецъ. С.-ПБ. 1882 г. Цѣна 50 к. Де що про свѣтъ Божій. Изд. 4-е. К. 1882 г. Ц. 20 к. Дѣтскѣ пѣсенѣ, казки и загадки. К. 1876 г. Цѣна 15 к. *Евгеньева* Крестьянина, Розмовы. К. 1872 г. Цѣна 30 к. *Ивановъ*: Ровмова про небо та землю зъ додатками та ôтмѣнами, переклавъ М Комаровъ. К. 1874 г. Ц 8 к.; Розмова про земнѣ силы зъ додатками та ôтмѣнами, переклавъ М. Комаровъ 1875 г. Ц 10 к. *Казюка Р.*: Дѣ казки І. Повѣвѣвинка. Ишпаньска казочка ІІ. Циганъ Кулѣша. К. 1883 г. Цѣна 5 к. *Кобзарь*: Сборникъ Малорусскихъ пѣсень. Цѣна 50 к. *Котляревскій И.*: Собранье сочиненій на малороссійскôмъ языцѣ. К. 1875 г. Цѣна 2 р.; Собранье сочиненій К. 1878 г. Цѣна 75 к.; Наталка-Полтавка. К 1878 г. Цѣна 25 к.; Москаль-Чарôвникъ К. 1878 г. Цѣна 25 к. *Кулишъ П.*: Записки о южной Руси. т. 1-й. Цѣна 1 р. 50 к.; Досвѣтки. Думы и поемы К. 1876 г. Цѣна 80 к ; Дѣвоче серце. Идилія. К. 1876 г. Цѣна 20 к.; Орися. К 1882 г. Цѣна 5 к.

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ
ДО РОБЛЕНЯ ДѢРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ
выроблює на годину 60 дѣрокъ.

Найновѣйшій и поправленѣ
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
съ гваранцією 5 лѣтъ.
Тыждневѣ раты 1 зр.,
або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае рôкъ-рôчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнѣ и поправнѣ.

Шумнѣ анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрѣ крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальнѣ“, хоть така машина зôпсуеся — нѣмъ сѣ еще й сплатится (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (7—52)

СКОРОХОДЫ
(Велоципеды)
для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сѣ суть съ трема колесами, цѣлѣ желѣзнѣ, дуже тревалѣ, хорошѣ и густовнѣ; можъ ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користнѣ для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опаковане.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовѣ, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Выдавець и редакторъ: **Антонъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 72. Львôвъ, Вторникъ 28 червня (10 липня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоятъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 вр.
на пôвъ року . . 6 вр.
на чвертъ року . . 3 вр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 вр.
на пôвъ року . . 8 вр
на чвертъ року . . 4 вр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . вр. 5·—
на пôвъ року . вр. 2·50
на чвертъ року . вр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чвертъ рок . . 3 рубл.
съ дод. Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четвертъ ро 4 рубл
на самъ токъ:
на цѣлый рôкъ 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 вр.
на пôвъ року . . . . 7·50 вр.
на чвертъ року . . . . 3·75 вр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19вр. на цѣлый рôкъ . 6 вр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Съ днемъ I (13) липня розпочинаєся III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои передплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ ПП., котрымъ предплата вже скôнчилася давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашй выдатки платити готôвкою.

Ново приступаючй П. Т. Предплатники **„Библіотеки найзнам. повѣстей“** дôстанутъ даромъ початковй аркушѣ розпочатои повѣсти „Зъ великого свѣта“.

☞ Просимо П. Т. Предплатникôвъ, щобы при змѣнѣ мѣсця зволили завсѣгды подавати и давнѣйшу свою адресу, бо инакше тратимо богато часу, а всѣ адресы годѣ въ памяти задержати.

Руска народна школа во Львовѣ.

Вже бôльше якъ пôвчварта року минуло ôтъ часу, коли державный трибуналъ выдавъ рѣшенье въ справѣ рускои школы народнои во Львовѣ. Ôпъ орѣкъ на пôдставѣ основныхъ законôвъ державныхъ, що Русинамъ належится школа народна во Львовѣ. Въ пôвъ року по тôмъ рѣшеню, дня 14 (26) червня 1880 р., депутація Русинôвъ львôвскихъ удавалася до Є. Екс. п. намѣстника съ прошеньемъ о приспѣшенье заведеня тои школы. Тогды п. намѣстникъ сказавъ: „Я завсѣгды бувъ того пересвѣдченя, що Русинамъ належится во Львовѣ руска школа народна и я зъ моєи стороны старався и стараюся, щобы тому праву було задосыть-учинено“, и прирѣкъ, що тую справу пôднесе заразъ на засѣданю краєвои рады шкôльнои и за три дни дасть рускôй депутаціи ôтповѣдь. Якъ звѣстно, вже не три дни, але три роки минуло, а п. намѣстникъ ще не давъ пріобѣцяной ôтповѣди. За той часъ комитетъ львôвскихъ Русинôвъ подавъ бувъ львôвскôй окружнôй радѣ шкôльнôй всякй можливй поясненя и кôлька разôвъ пригадувавъ письмами сю справу краєвôй радѣ шкôльнôй, а коли все се не помагало, удався до министерства просвѣты, щобы оно приспѣшило такъ нечувано проволѣкану справу. Але мимо всякого рода представлень и просьбъ, мимо интерпеляцій и скаргъ нашихъ послôвъ въ радѣ державнôй, справа народнои школы во Львовѣ тягнулася пôвчварта року, а нѣкто не присилувавъ львôвскои окружнои рады шкôльнои и рады мѣста Львова, щобы перевели рѣшенье державного трибуналу и въ житье ввели руску народну школу для львôвскихъ Русинôвъ.

Сего року по выборѣ новои рады мѣста Львова була надѣя, що чей тая рада буде старатися залагодити справу рускои школы по справедливости, въ мысль рѣшеня державного трибуналу. Ся надѣя скрѣпилася въ Русинахъ тымъ бôльше, що самъ п. намѣстникъ въ промовѣ до представляючихся делегатôвъ рады мѣскои пригадавъ имъ справу рускои школы и заявивъ, що часъ бы вже єи залагодити. И справдѣ, рада мѣста Львова поставила наконець справу рускои школы на порядокъ дневный на день 16 (28) червня, якъ-разъ въ передодень нашого Вѣча народного. И якъ жежь нова рада мѣска задосыть-учинила справедливому домаганю львôвскихъ Русинôвъ и рѣшеню державного трибуналу? Ого на хитре внесенье референта секціи шкôльнои ухвалила: не заводити рускои школы народнои, але поручити директорамъ всѣхъ народныхъ шкôлъ во Львовѣ, щобы при записѣ дѣтей пытали родичѣвъ, чи може хотятъ для своихъ дѣтей рускои науки. Єсли въ котрôй школѣ зголосится при записѣ *до однои клясы 40 дѣтей*, бажаючихъ науки въ рускôмъ языцѣ, тогды въ дотычнôй клясѣ буде ôткрыта паралелька съ рускимъ языкомъ выкладовымъ; а єсли такій станъ потреває черезъ три роки, — тогды рада мѣста Львова постараєся о заведенье рускои школы народнои. Якъ бачимъ, ухвала дуже хитра, на яку ледви здобулибыся нѣмецкй либералы... Кто знає ôтношеня львôвскй, той ôтъ разу зрозумѣє, що ухвала рады мѣста Львова значитъ то само, що проста ôтповѣдь: „не дамо вамъ школы!“ Се зазначивъ выразно на засѣданю рады мѣскои радный дръ Александеръ Огоповскій въ двократнôй своѣй промовѣ, домагаючися заведеня окремои народнои школы рускои въ мысль рѣшеня державного трибуналу. Дръ Ал. Огоповскій по мериторичныхъ выясненяхъ заапелювавъ и до голошенои Поляками т. зв. „справедливости“ для Русинôвъ... Ну, розумѣєся, панове радній-Поляки, а навѣть самъ п. президентъ и симъ разомъ увѣряли єго, що ихъ серце переповнене тою т. зв. „справедливостею“ для Русинôвъ, що бачно будутъ наглядати, щобы директоры шкôлъ пытали родичѣвъ, чи хотятъ, щобы ихъ дѣти учились по руски.. Тôлькожь въ тôмъ лихо, що хочьбы навѣть такъ справдѣ було, то Русины не можутъ мати надѣѣ, щобы — при существованю такъ численныхъ шкôлъ народныхъ во Львовѣ и при розсѣяности рускихъ жителѣвъ по цѣлôмъ Львовѣ, — могло въ якôй небудь школѣ вписатись до одной клясы 40 дѣтей бажаючихъ учитись по руски! Суть же предсѣ школы, въ котрыхъ одна цѣла кляса не числитъ бôльше дѣтей всѣхъ народностей, якъ 40! О тôмъ дуже добре мусѣли знати референтъ секціи шкôльнои, пп. радній и п. президентъ! Въ яку-таку „щирôсть“ ихъ моглибы мы ще въ остаточнôмъ разѣ увѣрити, колибъ були постановили на пробу якесь справедливе максимальне число дѣтей, бажаючихъ рускаго выкладу, *въ всѣхъ львôвскихъ школахъ народныхъ въ загалѣ*, а колибъ сума такихъ дѣтей записаныхъ въ всѣхъ школахъ, дорôвнала постановленôй максимальнôй цифрѣ, щобы тогды заведено руску народну школу. Своєю дорогою, що навѣть така метода не выказалабы правдивого стану рѣчи; вповнѣ правдивый станъ выказавбыся тогды, колибъ школа руска була заведена и всѣ рускй родичѣ знали, що єсть така школа! Оттогды побачилибы пп. Поляки, негуючй потребу рускои школы во Львовѣ, скôлько бы то дѣтей вписалося до неи! Але щожь, годѣ! Поляки столицѣ краю, замѣсть дати добрый примѣръ краєви въ признаню Русинамъ рôвноправности, ôтмовляютъ имъ єи, — случай хотѣвъ, що якъ-разъ въ передодень народного Вѣча рускаго! Нехай и такъ! Рѣшенье рады мѣста Львова зъ 16 (28) червня с. р. — єсть новымъ фактомъ покривдженя Русинôвъ, покривдженя тымъ прикрѣйшого, що присоложеного хитрыми, облестными словами, якй потекли зъ устъ пп. радныхъ...

Якъ довѣдуємось, львôвскй родичѣ рускй стараются всѣми силами доказати бодай въ однôй школѣ того несподѣваного для Полякôвъ чину, щобы вписати до однои клясы — 40 дѣтей рускихъ. Дай Боже, щобы имъ тое удалося! Справдѣ при существующихъ ôтношеняхъ доказалибы великого дѣла!... Алежь навѣть на случай тои дуже проблематичнои удачѣ — бо може вписатись лишь прим. 38, 39 рускихъ дѣтей до однои клясы,— мы спытаємо: чому то Русины маютъ ажь такими вынятковыми, пробными дорогами доходити до свого права? Чому то не выконуеся рѣшенье державного трибуналу? Чому доси за пôвчварта року краєва и окружна рада шкôльна не зарядили заведеня рускои школы народнои во Львовѣ въ мысль §-у 53 державного закона о школахъ народныхъ зъ р. 1869 и Арт. 9 и 38 краєвои уставы зъ р. 1873?

Все се пытаня такй, въ виду котрыхъ намъ Русинамъ не годится узнавати въ засадѣ законною и обовязуючою ухвалу рады мѣста Львова зъ 16 (28) червня. *Намъ належится окрема руска школа народна во Львовѣ.* Довгй роки мы о ню боролися, мусимо боротись дальше. Сумно то дуже, що въ столици цивилизованого краю одинъ народъ муситъ точити довголѣтну борбу о — школу, розсадникъ просвѣты! Дуже сумно, що рѣшенье державного трибуналу не може бути сповнене! Справдѣ, се вже выглядає на страшну анархію!...

Бесѣда Наталя Вахнянина

выголошена на другôмъ Народнôмъ Вѣчу Русинôвъ дня 17 (29) червня 1883 для умотивованя четвертои резолюціи о правно-политичныхъ справахъ краю.

Высокодостойнй представителѣ рускаго народа!

Передъ Вами лежитъ резолюція о правно-политичнôмъ нашôмъ положеню, котру прочитавши Вы, Панове, прійшли на певно до пересвѣдченя, що вже крайный часъ наспѣвъ, щобы мы єи поставили во услышанье такъ центрального правительства, якъ и всѣхъ народôвъ австрійскихъ, котрымъ добро державы лежитъ дѣйстно на серцю и котрй радо хотѣлибы нашу спôльну ôтчину побачити помирену въ собѣ и крѣпкою на зверхъ.

Резолюція тая домагаєся головно повного рôвноуправненя нашои народности такъ на пôдставѣ историчныхъ єи правъ, якъ неменше и на основѣ конституцією намъ запорученыхъ свобôдъ.

Резолюція тая не єсть якою-то хвилевою химерою, не єсть пустою демонстрацією, а тымъ менше революваньемъ, якимъ єи одна часть прасы галицкои, звѣстнои зъ своєи „приклонности“ для Русинôвъ, con amore напередъ окри-

Каса пожичкова въ Чесникахъ

Исторія єи розвою.)*

Каса пожичкова въ майна церковного парохіи Чесницкои не була яко така въ початку обмыслена и заведена, но выробилася сама въ бѣгомъ часу, користаючи зъ щасливыхъ обставинъ, и взросла до теперѣшного хорошого стану ось въ якій спôсôбъ:

Передовсѣмъ треба зауважати, що села Чесники, Лопушна и Гоноратôвка, зъ котрыхъ складаєсь парохія „Чесники“, суть дуже бѣднй, не мають своихъ сѣножатъ и пасовискъ, земля дуже лиха, бо въ переважнôй части не лишь гориста але и мокляковата. Люде по бôльшôй части лишь зъ денного заробку можутъ скудно живитися и прочй свои потребы заспокоювати. Єсли отже пекуча потреба притисла селянина а єго щоденнй заробки на ню не выставали, — то не мавъ иншои рады, якъ въ дворѣ або пожичити 6 зр. и однымъ днемъ роботы въ тыждни черезъ рôкъ ôтробляти, або пожичити 50 зр. и за процентъ одинъ день тыжднево ôтробляти доти, поки цѣлого пожиченого капиталу не ôтдавъ. Кромѣ сихъ способôвъ по-

*) О касѣ пожичковôй въ Чесникахъ, въ пов. рогатыньскôмъ, згадавъ коротко п. Василь Нагôрный въ своѣй вѣчевôй бесѣдѣ. Подаємъ нынѣ повный образъ єи розвою яко характеристичный проявъ, якъ то мы собѣ дома радимо на нашу нужду. Якъ бачимъ, головна заслуга въ тôмъ дѣлѣ належитъ пароху Чесникъ, Впр. о. Петру Медведскому. Читаючи описъ розвою чесницкои касы, мимоволѣ подумаешь: кôлько то добра може зробити для народу дбалый, ревный душпастырь! — *Ред.*

ратунку не зôставало селянинови нѣчого иншого, якъ ôтдатися въ руки жидôвскй и пожичати навѣть на дуже велику лихву, по 2 кр. ôтъ 1 зр. на тыждень. При такихъ дуже сумныхъ обставинахъ ôтъ часу реставраціи въ 1849 р. въ Чесникахъ дуже старенькои церкви, бо еще зъ часôвъ Жигмонда, ажь до року 1867 призбиралася въ церк. скарбонѣ сумка 130 зр. Щобы тая сумка не щезла, якъ въ Бурштынѣ и въ Коростовичахъ, где власне на той часъ церк. скарбоны окрадженo, предложивъ о. парохъ провизорамъ своои церкви зложити тй грошѣ до щадницѣ во Львовѣ, бо тамъ будутъ певнй и принесутъ бодай малый процентъ. Провизоры, по обясненю имъ, що се таке „щадниця“, о котрôй понятя не мали, згодилися и грошѣ ôтдали до щадницѣ. Але небавомъ парохіянинъ зъ Гоноратôвки, мулярь Василь Мойсеѣвъ, зголосився до пароха съ просьбою выпожичити єму зъ церк. скарбоны 40 зр. На дотычнй пытаня заявивъ, що єму лучаєся купити $4^1/_2$ морга грунту за 60 зр. (така то низька цѣна була тогды!), має 20 зр. власныхъ, а радъ бы дуже поле набути, бо має 6 дѣтей. Жидъ обѣцявъ єму завтра 40 зр. пожичити на процентъ 2 кр. ôтъ 1 зр. на тыждень. О. парохъ пытає: „А ты, братку, бажавбы на меншій процентъ?“ — „Нѣ, прошу отця духовного,“ — ôтповѣвъ Василь, — „я, идучи, гадаю собѣ: На що має жидъ профитувати, лѣпше, нехай то буде на боже!“ — „Иди по провизора!“ Прійшовъ провизоръ съ нимъ и о. парохъ предложивъ єму цѣлу рѣчь. Провизоръ замѣтивъ, що грошей нема дома. „То мала рѣчь“ — сказавъ о. парохъ, — єму грошей треба завтра; я власне дôставъ свою квартальну пенсію зъ касы, то можу вамъ выгодити, — а напишу до Львова, то за 3 дни давали за нихъ лишь 40 зр., — а має надѣю, погодувавши ихъ до пôвъ зимы далеко бôльше взяти. На тое о. парохъ: „Нехай тобѣ Богъ щаститъ! И якъ тутъ зъ престола божого запомогу берешь, — такъ щобысь тутъ на тое святе мѣсце, якъ Богъ поблагословитъ и тебе споможе, довгъ свôй зложивъ.“ То само говоривъ о. парохъ всѣмъ прочимъ, що брали пожичку тогды або коли небудь. И тая религійно-моральна гварантія нѣколи до теперь не завела о. пароха. Жаднои иншои гварантіи ôнъ и не жадавъ. Теперь каса числитъ вже 180 довжникôвъ, а всѣ до одного черезъ цѣлый часъ ажь до нынѣ якъ найточнѣйше довжнôсть свою сповняютъ, — такъ що черезъ весь часъ ôтъ 1867 р. ажь до теперь не було анѣ одного случаю, щобы показалася потреба ужити якихъ небудь средствъ примусовыхъ.

Знаючи зъ досвѣду, що селянинови, — особливо тому, що жиѣ зъ денного заробку, лекше менший датки хочьбы частѣйше, якъ бôльшй а рѣдше сплачувати, установлено тыждневу провизію, хочь такожь не малу, бо $^1/_2$ крейцаря ôтъ 1 зр. на тыждень; а все таки 4 разы меншу ôтъ лихвы жидôвскои. Людямъ очевидно выдалося се дуже користнымъ, а вельми заохотило ихъ, коли увидѣли, що тому, котрый 20 зр. пожичивъ бувъ на корову, справдѣ дуже пощастилося. Коли о. парохъ по кôлькохъ мѣсяцяхъ при случайности єго спытавъ: „Якъ же тамъ, Сеню, повелося съ тою пожичкою?“ — „Дуже добре, Богу слава, бо и коровиця добре доится и дѣточки тай мы молочка не жаднй, тай ялôвочка єсть красна, тай за коровицю и на 80 зр. не дивибымься, и за волики дасть Богъ будутъ грошики, бо худоба дуже дорожѣе, — отже тая шѣстка, що тыжднево даю, — съ великимъ по-

чала; а есть она всесторонно оправданымъ голосомъ всего рускаго народа Галичины, народа, котрый прійшовъ до свѣдомости себе и нынѣ заявляе рѣшучій протестъ противъ гдеякихъ у насъ существуючихъ — скажѣмъ — порядкôвъ.

Страхатись єи не має нѣкто розумнои причины, такъ якъ въ нѣй народъ нашъ не домагаєся нѣчого нового, неможливого, нелегального, а есть она лишь серіознымъ жаданьемъ галицкого рускаго народа, присвоити соб̀ѣ тѣ права, якѝ єму по Божимъ и чоловѣчимъ законамъ належатся, котрѝ выплываютъ для него въ спôльнои для всѣхъ народôвъ австрійскихъ конституціи, котрѝ до єго національного розвою суть доконче потрѣбнѝ, — безъ котрыхъ єму нынѣ не жити.

Резолюція тая есть такожь дуже чемною просьбою до доброго сусѣда: „Посунься сусѣде, най и Русинъ крихточку сяде!“

Въ мотивахъ до сеи резолюціи вычитали Вы, Панове, и всѣ причины, задля якихъ мы єи ставимо. А суть тѣ мотивы нарочно ширше поданѝ въ тôмъ добрôмъ намѣреню, щобы и гдекто посторонный приглянувшись блише нашому положеню, съ чистою совѣстею и съ объективностею мôгъ признати, що мы, галицкѝ Русины, не въ надмѣрного гаразду та и не въ пересыту въ добрѣ такъ дуже часто, ба — майже щоденно пôдносимо такъ званый „Schwerzensschrei“... Мы нарочно ширше умотивували тую нашу революцію, щобы кождому безсторонному судіи подати наглядный доказъ, що есть богато и то основно оправданыхъ причинъ до майже вже традиційного незадоволеня галицкихъ Русинôвъ въ свого положеня правнополитичного.

Головна причина до нашого незадоволеня есть указана въ самôй революціи и полягае въ тôмъ, що по сполученю нашого рускаго королевства Галичины и Володимиріи съ великимъ княжествомъ Кракôвскимъ и по выробленю на тôй основѣ статута краєвого Сойму галицкого засуджено насъ на вѣчнѝ часы на майоризацію черезъ елементъ польскій въ всѣхъ справахъ нашихъ національныхъ, а въ части и въ справахъ економичныхъ. Черезъ тую майоризацію мы не въ силѣ безъ доброи волѣ бôльшости соймовои присвоити и запоручити собѣ тѣ права, якѝ суть потрѣбнѝ и конечнѝ до розвою нашои народности. Змайоризованѝ въ сей способ̀ъ, мы не тôлькоôтъ кôльканайцяти лѣтъ надармо ждемо для себе уставы, котрабы намъ конституціями признаный розвôй національный запоручила, але въ мѣру того, якъ провôдъ въ галицкôмъ Соймѣ дôстався въ найновѣйшихъ часахъ въ руки намъ діяметрально противного сторонництва, мусимо съ жалемъ дивитись, якъ выдаются уставы, зовсѣмъ не схожѝ съ нашими національными интересами, уставы, котрѝ стремлятъ до цѣлковитого обезсиленя рускаго народа въ Галичинѣ.

Статутъ краєвый въ 1861 р. зôбивъ насъ и нашихъ сусѣдôвъ въ одно гнѣздо. А въ тôмъ-то гнѣздочку вывелась на наше нещастье и зозуля-кукавочка, котра всѣ конституційнѝ товстѣйшѝ червачки за насъ поѣдае и въ слѣдство того такъ вже широко въ тôмъ гнѣздѣ розтаборилася, що мы зъ него туй-туй мало-що не выпадемо. А надто научилась та люба кукавочка ще въ насъ вмовляти и голосити свѣтови, що мы и сытѝ и здоровѝ и лишь для якои-то охоты ôтъ часу до часу спѣваемо послѣдну лебедину пѣсню.

Такъ есть, Панове! Статутъ краєвый есть при нынѣшнôмъ складѣ рѣчей тымъ узломъ гордійскимъ, о котрый всѣ нашѝ найчестнѣйшѝ стараня о рôвноуправненье завдно розбивались и ôнъ жде нынѣ вже въ конечности на свого Александра. Александромъ симъ може бути въ першôй линіи самъ соймъ галицкій. Але ôтъ него выжидати змѣны статута краєвого може лишь — идеальный оптимистъ. Певнѣйшимъ Александромъ есть сама корона. И такъ якъ мы пересьвѣдченѝ, що нашъ найяснѣйшій Монархъ дуже пильно слѣдитъ за долею вѣрного свого рускаго народа въ Галичинѣ, то и вѣримо, що коли не буде можна инакше полагодити національнѝ справы въ Галичинѣ, то нашъ Монархъ возьме за тяжкій свôй мечь австрійскій и розлучитъ насъ ôтъ тыхъ, що добра нашого не хотятъ.

Дальшою причиною загального незадоволеня нашого есть систематичне самовôльне невыконуванье гдеякихъ найвысшихъ постановъ и розпоряджень центрального правительства, якѝ ôтъ 1848 р. по недавнѝ часы выдавались въ користь рускаго языка и письма въ дѣловодствѣ ц. к. урядôвъ, судôвъ и другихъ магистратôвъ краєвыхъ такъ въ зношеню ихъ съ рускими сторонами и громадами, якъ и въ внутреннôмъ ихъ урядованю. А чейже терпитъ на сѣмъ дуже не тôлько правдивый розвôй рускаго народа, але и не менше само почутье права, именно єли неразъ черезъ невыконуванье сихъ приписôвъ ôтбираєсь обжалованому можнôсть доброи обороны. Въ резолюціи подаю Вамъ, Панове, цѣлый довгій списъ такихъ постановленъ и розпоряджень, котрѝ, съ жалемъ мусимо сказати, лишились по нынѣ въ бôльшôй части на папери.

А прецѣнь насуваєся оправдане пытанье, чи тѣ постановленя и розпорядженя не можутъ бути выконуванѝ? Чи выконаня ихъ не вымагае добро Австріи, спокôй краю и добро рускаго народа? Противно! Выконанье ихъ есть конечне, есть навѣть наказане волею самого Монарха, волею Єго центрального правительства. На ихъ точне выконуванье складавъ кождый ц. к. урядникъ австрійскій присягу! А чогожь мимо всего того дѣєся инакше?

Ото длятого, що посередъ тыхъ, що повиннѝ слухати сихъ постановленъ и розпоряджень, розжився въ нашихъ часахъ елементъ анархичный, котрому матерею есть крайный шовинизмъ. И сей то шовинизмъ есть причиною, що гдекто въ Выдѣлу кр. забувъ недавно тому на рускій языкъ въ Галичинѣ, що рôвножь недавно примѣромъ сказавши, однôй рускôй сторонѣ, котра рѣшеня судового домагалась написаного въ языцѣ рускôмъ и руськими буквами, дано въ галицкои улицѣ ôтповѣдь: „Nas nie obowiązują żadne przepisy, my u siebie inaczej postanowili i od tego nie odstąpimy“. Сей шовинизмъ розживаєся у насъ съ кождымъ днемъ ширше и ширше, оскорблюе нашѝ права и наше достоиньство народне и длятого нема намъ нынѣ другого выходу, якъ всѣмъ тымъ ц. к. урядникамъ, котрѝ мимо зложеноі присяги идутъ противъ волѣ нашого Монарха и Єго центрального правительства, выповѣсти борбу на кождôмъ ихъ слѣдѣ на пôдставѣ, що симъ способомъ зможемо лишь оборонити нашѝ права національнѝ, а державу охоронимо передъ небезпеченьствомъ анархіи.

Зъ ôткижь взявся въ нашôмъ краю сей погубный шовинизмъ?

Ôтповѣдь на се пытанье подасть намъ коротка исторія розвою конституційного житя въ Галичинѣ. Осмѣлюсь подати єи въ загальнôмъ начерку и прошу длятого о хвильку терпеливости.

Рôкъ 1848 принѣсъ усамовôльненье селянъ. Національному житю народôвъ австрійскихъ не давъ ôнъ однакожь розвинутись ширше. По слабôмъ и короткôмъ проблеску волѣ слѣдувала звѣстна всѣмъ намъ реакція.

Мимо того выступили мы вже тогды поручь съ нашими сусѣдами яко два окремѝ народы историчнѝ, явились такими на славянськôмъ въѣздѣ въ ческôй Правѣ, подали собѣ руку, зложили межинародный договôръ на пôдставѣ повного рôвноуправненя и представили єго коронѣ. Тогды вже сказали мы всему свѣту, що єсьмо частиною 15 миліонного народа малорускаго, управленого до того имени королемъ нашимъ Юріемъ I.

Золотыми буквами записаный въ нашôй вдячнôй памяти сей часъ, коли противна сторона правилась пошанованьемъ нашихъ правъ.

Тôлькожь небавомъ змѣнилася щаслива ситуація. Не єсьмь такъ глубоко ученый, тому и не скажу, чи тогды нашъ межинародный договôръ, опертый на справедливости, бувъ кому-то въ горѣ не на руку, чи чіи-то реставраційнѝ аспираціи?... Результатъ бувъ такій, що мы дуже скоренько розбійшлись. И длятого, що розбійшлись, названо насъ въ одноі стороны Стадіонистами, а въ другои довелось намъ вельми почетне имя „вѣрныхъ Тирольцѣвъ всходу.“ [1])

[1]) По оголошеню конституціи въ 1848 роцѣ, появившся въ всѣхъ провинціяхъ австрійскихъ рухъ политично-національный. На чолѣ такого руху въ Галичинѣ станула шляхта польска съ реставраційными аспираціями. Безсильна, стараєся она позыскати для себе народъ дарованьемъ панщины. Стадіонъ однакожь скоршимъ оголошеньемъ свободы вырывае ѣй оружіе зъ рукъ. Народъ рускій пôйшовъ за Стадіономъ и длятого сказано тогды, що Русинôвъ вынайшовъ Стадіонъ и длятого названо Русинôвъ галицкихъ Стадіонистами. — Рôвночасно въ Чехахъ объявилося мѣжь Нѣмцями движенье анти-австрійске, стремляче до объединеня Австріи съ державою нѣмецкою. Противъ сего движеня выступили тогды Чехи-Славяне и спаралижували забаганки Бемакôвъ. Якъ Русины ôтограли пôдъ той часъ ролю „вѣрныхъ Тирольцѣвъ всходу“, такъ Чехи-Славяне були „вѣрными Тирольцями заходу“. Мимо того нѣ рускій, нѣ ческій елементъ не вспѣвъ въ пôзнѣйшихъ рокахъ розвинутися Тутъ вывысшено Полякôвъ, тамъ Нѣмцѣвъ ческихъ. Анальогія дуже вѣрна, оперта на исторіи.

Въ часѣ реакціи въ 50-тыхъ рокахъ, жилось намъ якійсь часъ досыть добре. Насъ уважано консервативнымъ елементомъ въ Галичинѣ, плекано, голублено, заведено въ цѣлôй рускôй части краю обовязкову науку языка рускаго въ школахъ народныхъ и середныхъ, а урядникамъ всякихъ дикастерій велено присвоити собѣ знанье рускаго языка пôдъ грозою утраты становиска.[2])

Тôлькожь тая протекція выкликала небавомъ рôдъ неоправданои зависти у другои стороны. Оттутъ и вперше выступае на арену шовинизмъ. Ôнъ родится деперва, але вже маленькою дитиною успѣвъ ôнъ въ короткôмъ часѣ подати на насъ 58 доносôвъ до Вѣдня, въ котрыхъ оклеветано насъ невѣрными тронови, тыхъ самыхъ, щô въ 1848 роцѣ спасли Австрію ôтъ маленького клопоту...

Доносамъ повѣрено въ горѣ, а результатъ бувъ такій, що въ 1859 роцѣ захотѣлось гдекому зробити насъ вѣрнѣйшими посредствомъ латиньского абецадла!

Рôкъ 1860 принѣсъ народамъ австрійскимъ нову конституційну еру. Всюды ожили надѣѣ на національне ôтродженье. И мы Русины не були безнадѣйнѝ... Однакожь инакше думалось, инакше склалось. Понеже обомъ сторонамъ мало вѣрено, то статутомъ краєвымъ въ 1861 року зведено Стадіонистôвъ и Антистадіонистôвъ въ одно парляментарне тѣло, — мабуть чи не для взаимноі контролѣ? И ôтъ сего-то часу починаєсь у насъ нємакъ, котрый съ лѣтами ўсиляєся, а остаточно выроджуєсь въ загорѣлый антагонизмъ, а навѣть и ненависть. Статутъ краєвый, що мавъ насъ помирити, стався у насъ костею незгоды и о тую кôсть мы по нынѣ деремось.

Майоризація, авторизована статутомъ краєвымъ, вплынула дуже на нашѝ политичнѝ погляды. Не могучи въ Соймѣ доборотись своихъ правъ, мы починаемо оглядатись на помôчь центрального правительства, петиціонуемо, меморандуемо, жадаемо то змѣны статута краєвого, то подѣлу Галичины, то признаня намъ правъ въ дорозѣ административнôй, — а коли и тѣ змаганя не маютъ успѣху, тогды гдекто въ насъ и демонструе...

Якѝ були послѣдства сеи демонстраціи въ 1866 р., всѣмъ намъ добре вѣдомо. Тогды сказавъ намъ канцлеръ Байстъ откровенно и аподиктично: „Єсли Русины суть Великороссами, то для нихъ нема мѣсця въ Австріи“.[3]) А Гербстъ додавъ въ своеи стороны: „Мы пожертвували васъ Полякамъ.[4])“

(*Дальше буде.*)

[2]) Диви въ Резолюціи правно-политичнôй найвысшѝ постановленя и розпоряджения министеріяльнѝ ôтъ 9 мая 1848 р. до 22 жовтня 1852 р.

[3]) Дословне сказанье гласитъ: „Da die Ruthenen keine Russen sind, so muss die Regierung in den neuesten Manifestationen derselben eine Oesterreich feindliche Richtung erblicken und kann unmöglich sie unterstützen. Umkehren! wenn das Wohl der Nation ihnen wirklich am Herzen liegt!“

[4]) „Die Entscheidung über die Frage, ob u. in wiefern die Ruthenen in Galizien zu bestehen haben, wird dem galizischen Landtage anheimgestellt“. Другимъ разомъ сказавъ Гербстъ: „Wir haben euch den Polen geopfert“.

житкомъ, надѣюся, вернеся менѣ“. И справдѣ, противъ весны продавъ волы, за котрѝ єму давали лишь 40 зр., за 110 зр. Зъ тыхъ грошей таки заразъ купивъ за 40 зр. малѝ бычки на доховокъ, 20 зр. ôтдавъ до скарбôны, а 50 зр. и ладна корова, а ще ладнѣйша теличка прійшли єму въ пожитокъ! Ба, але и зналося, кому жичится!

На тую стопу процентову жичилося черезъ 3 роки весь приходъ въ процентôвъ и въ даткôвъ церковныхъ. Тымъ часомъ до того фонду пожичкового прилучилися: фондъ на убогихъ, прихôдъ въ облигацій громадскихъ, фондъ на будôвлѣ ерекціональнѝ, повставшій въ тыхъ 10 кр., що кождый въ парохіи ôтъ 16 до 50 року житя черезъ два роки повиненъ бувъ платити, (тая установа пôзнѣйше упала въ соймѣ) и фондъ школьный, повставшій майже зъ нѣчого. Администрація кождого фонду велася осôбно и дуже просто. Коли о. парохъ побачивъ, що дѣло дуже красно розвивалося и загальна сума уросла до звышь 1000 зр. — давъ новъ старшинѣ до нарады (бо все порадно въ кождôй справѣ лишити и громадянамъ якійсь удѣлъ), чи не булобы на часѣ знижити стопу процентову такъ, щобы ôтъ 3 зр. платилося 1 кр. % на тыждень. На се пристали всѣ съ очевиднымъ вдоволеньемъ. Такъ велося дѣло знова черезъ 3 роки и загальна сума капиталу взросла до 3000 зр. Тутъ однакъ спостережено, що чимъ бôльшѝ довги люде затягали, тымъ менше почали сплачувати. Зъ тои причины провизоръ предложивъ, щобы при выпожичаню кождый довжникъ самъ собѣ речинець ôтдачи вызначивъ, на що о. парохъ приставъ, хочь въ духу предвиджувавъ, що се окажеся непрактичнымъ. И дѣйстно небавомъ такъ показалося. Тогды о. парохъ предложивъ, щобы зôзволити довжникамъ, выпожичаючи кождому въ „трôйкахъ“ (по 3, 6, 9, 12 зр., и т. д.), щобы такъ само частками въ „трôйкахъ“ довгъ сплачували. Той способ̀ъ показався практичнымъ и многѝ почали свои довги по можности въ „трôйкахъ“ ôтдавати; ôтъ кождои сплаченои тыднево „трôйки“ зр. зменшався процентъ о 1 кр. Довжникамъ дано волю сплачувати або по 1 кр. на тыждень ôтъ 3 зр., або по 1 кр. — але въ горы — на мѣсяць ôтъ 1 зр. Такъ н. пр. дожичивъ кто 30 зр., — то єму було вôльно платити на 4 недѣлѣ въ горы 30 кр., або тыднево по 10 кр., отже за 4 недѣлѣ 40 кр. %. Кто не заплативбы 1 кр. % ôтъ 1 зр. на мѣсяць въ горы, той показавъ, що єму догôднѣйше платити тыднево по 1 кр. ôтъ 3 зр. Тутъ новъ зразу було оказалося въ практицѣ, що нашъ селянинъ волитъ меншѝ датки, хочь частѣйше, якъ бôльшѝ рѣдше сплачувати, бо лишь мала часть довжникôвъ почала користати въ улекшени мѣсячнои сплаты процентôвъ, а бôльша часть, не умѣючи пôзнатись на своѣй користи, платили таки тыднево, хочь могла платити и мѣсячно въ горы. Доперва по кôлькохъ лѣтахъ порозумѣли свою користь и вже сплачуютъ якъ найточнѣйше свои проценты мѣсячно въ горы. Кому лучится залишитися съ сплатою, то числится єму процентъ проволоки тыднево ведля стопы 1 кр. ôтъ 3 зр., — и длятого довжники стараются всѣми силами правильно сплачувати въ горы мѣсячнѝ проценты; якъ лишь надходитъ мѣсячна недѣля процентова, то кождый розщибаєся, щобы собѣ заробити, щобы съ власною стратою не залишитися въ плаченю процентôвъ. Се служитъ всѣмъ великою заохотою до працѣ.

Але тое зниженье процентôвъ на 12 а властиво 13% (бо 13 есть 4-недѣльныхъ мѣсяцѣвъ въ роцѣ) сталося причиною, що довжники почали зволѣкати звороть выжиченыхъ капиталôвъ и радше черезъ довгѝ лѣта платили проценты нѣжь ôтдали выпожиченый капиталъ, такъ що гдекотрѝ померши лишили довгъ на дѣти. Коли о. парохъ упоминавъ ихъ, для чого довгôвъ своихъ не звертаютъ, они говорили: „Тажь я проценты точно плачу“. Колижь дальше о. парохъ замѣтивъ: „Але кобы ты зрахувавъ, скôлько то ты вже за тѣ лѣта процентôвъ заплативъ!“ — то кождый звычайно казавъ: „Та то „на боже“! Тое отже споводувало о. пароха обчислити, скôлько моглобы припасти зъ сплачуваныхъ процентôвъ на уморенье довгу и въ якôмъ часѣ — и дôйшовъ, що довгъ при 12, а властиво 13%, умореся въ 12 лѣтахъ. Обвѣстивъ отже людямъ, що той, кто ôтъ выжиченыхъ грошей точно буде платити, якъ доси, на мѣсяць зъ горы 1 кр. ôтъ 1 зр. черезъ 12 лѣтъ, — той процентами довгъ свôй уморитъ, такъ що по 12 лѣтахъ нѣчого не буде довжный. Тая постанова сталася для всѣхъ новымъ повнымъ одушевленьемъ и ôтъ того часу люде почали уважати выпожиченѝ въ той способ̀ъ грошѣ немовь дароваными и сталися ще точнѣйшими въ сплачуваню процентôвъ, такъ що майже нѣкто въ мѣсячнôмъ сплачуваню процентôвъ не залишаеся.

Оборотъ капиталу выноситъ теперь 3 тысячѣ и кôлька сотъ зр. Але въ рокахъ 1873 и 1874 побудовано парохіяльну стодолу на мурованыхъ филярахъ на 50 лôктѣвъ довгу за 600 зр., а въ рокахъ 1877—1879 стайню на 40 лôктѣвъ довгу съ мурованымъ сутереномъ такожь за 600 зр Въ роцѣ 1877 ужито придбану въ громадскихъ облигацій суму 1.200 зр. на завдатокъ на купно лѣса съ пасовискомъ въ обемѣ майже 600 морґôвъ за 16.500 зр. На тое купно затягнено въ банку рустикальнôмъ довгъ въ сумѣ 12.000 зр. на сплату по 1.524 зр. рôчно черезъ 14 лѣтъ. Вже 7 рокôвъ раты выплачуются точно въ доходôвъ въ лѣса и пасовиска. — Теперь приходитъ черга на будову церкви и на запомаганье убогихъ ратованье пôдъупавшихъ.

Телеграмы и письма
на привѣтъ другого Народного Вѣча.

(*Конецъ.*)

Решôвъ. Зôбранымъ собратямъ шлемъ братный привѣтъ зъ Мазурщины. До ухвалъ Вашихъ приступаемъ. — *Русины зъ Решова и Залѣся.*

Садагура. До вѣча! Нѣкто намъ не поможе, якъ собѣ самѝ не поможемо! Слава Вамъ, що прокладаете дороги, котрыми нещастный и обдурюваный народъ рускій повести до свѣтла и доброго быту. — *Русины зъ Буковины.*

Скала. Скальскѝ Русины и въ окрестности лучатъ свое чувство съ загальнымъ голосомъ народного Вѣча. — *О. Келестинъ Костецкій, Николай Лотоцкій.*

Снятынъ. Силою переможенѝ, а не по-

бѣдженй, устами цѣлого народа розповѣдаємо нашу кривду передъ цѣлымъ свѣтомъ. Братя! Мы духомъ съ Вами, дбайте, щобы мы въ нашôй хатѣ доборолись правды и волѣ. — *Снятыньскй Русины.*

Сокаль. Слава и Спасибôгъ защитникамъ народныхъ дѣлъ! Мы духомъ съ Вами. Голосъ Вашь голосомъ всѣхъ щирыхъ галицкихъ Русинôвъ. Вашй рѣщеня намъ свитый законъ! Соединеными силами — а будучнôсть наша! — *Русины Сокальского повъта.*

Солотвина. Помагайбôгъ! — *Мѣщане Солотвиньскй.*

Солотвина. Витаємъ Васъ зôбраных. Щасть Боже нашôй справѣ! — *Русины Богородчаньского повъта.*

Тернопôль. Пресвѣтлый народный Сойме! Духомъ съ Вами крѣпко полученй просимъ Васъ и молимъ, Батьки нашй и Добродѣе, ратуйте сынôвъ своихъ зъ надъ очевиднои пропасти! Дайте имъ чимъ скорше можнôсть образуватися въ материнôмъ словѣ, бо ще хвиля, а

Ôтцурався сынъ батька
И дитины мати,
И дымъ хмарою заступить
Сонце передъ Вами
И на вѣки проклянетесь
Своими сынами! — *Молодѣжъ гимназiяльна.*

Тернопôль. Щасть Боже народнôй справѣ и Матери-Руси! Всѣмъ зôбравшимся сотвори Господи многая лѣта. — *Хоростквскй Русины.*

Тернопôль. Помагай-Бôгъ до працѣ надъ долею рускаго народа! Злученими силами добудемо красшу будучнôсть. — *Тернопôльскй Русины.*

Тернопôль. Най жiе рускiй соймъ и репрезентанты Руси. — *Урядники филiи рôльничо кредитового заведеня.*

Тысьмениця. Щасть Боже! Най живе рускiй народъ, най живе руске древне Вѣче въ славу и хосенъ рускои землѣ! О Боже! Збуди Данила внукôвъ и вѣчевый звôнъ! Честнй патрiоты Руси! Трудѣтся неустращимо и постоянно въ благо нашои бѣднои материРуси! — *Представитель читальнъ тысьменицкои.*

Товмачь. Щасть Боже зôбраному Вѣчу! — *Иванъ Ильницкiй* въ Палагичь.

Травникъ. Народному Вѣчу у Львовѣ посылаютъ щирый привѣтъ зъ Босни — *Травницкй Русины.*

Устрики. Тѣломъ ôтдаленй, но духомъ съ Вами рускй братя! Радьте надъ добромъ рускаго народа. — *Карпякъ.*

Чернôвцѣ. Буковиньскй Русины, сочувствуючи незавидному положеню своихъ галицкихъ братôвъ, здоровлять ихъ ôгъ серця съ нынѣшнымъ днемъ въ надѣе, що Вѣче предпрiйме найôтповѣднѣйшй мѣры для охороны достоиньства рускаго имени. и желаютъ имъ успѣха въ рѣшеню надъ будучимъ поведеньемъ рускихъ послôвъ. — *Члены „Рускои Бесѣды“.*

Чернôвцѣ. Мы съ Вами одно, братя, бо въ одности сила, а въ силѣ своя хата, своя правда и народна воля. Най воскресне Русь до новои жизни! — *Мѣщаньска читальня.*

Чернôвцѣ. Буковиньска Русь шле Вамъ братя на Вѣче щирый привѣтъ. Радьте надъ добромъ Руси и працюймо коло народа нашого, а усмѣхнеся наша Мати, заплакана Мати. — *„Руска Рада“.*

Чернôвцѣ. Другамъ народа зôбравшимся на народнôмъ Вѣчу для обороны правъ безталаннои матери-Руси грôмке слава! Радьте братя! щастье и добро рускаго народа спочиває въ Вашихъ рукахъ. — *Союзъ.*

Вѣдень. Слава вѣковѣчна и память незабутна имени великого Маркiяна, воскресителя нашого народного слова. — *Вѣдеиьскй питомцъ.*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Министерство торговлѣ*) скликало, якъ довѣдуеся Tribüne, на 10 л. липня комисiи урядникôвъ, щобы порѣшити питаня, звязанй тѣсно съ оборотомъ мяса и худобы, надсыланои зъ Галичины. Найважнѣйшимъ предметомъ нарадъ маютъ бути нормы, маючй на цѣли урегулёванье транспорту безрôгъ, котрй посылаются зъ Россiи до Прусъ transito черезъ Галичину. Комисiи маются такожь застановити надъ питаньемъ перенесеня торгу худобы до Освецима, бо всѣ дотеперѣшнй пересправы межи львôвскою властею санитарною а правительствомъ прускимъ що до будущого мѣсця торгового не довели до жадныхъ результатôвъ. — Нарады будутся ôтбувати въ министерствѣ торговлѣ пôдъ проводомъ гофрата дра Полянеца, а львôвске намѣстництво вышле шефа санитарного, дра Бесядецкого.

(*Рада мъста Вѣдня*) уповномôчнила — на ôтбутôмъ недавно засѣданю — свого бурмистра, щобы въ виду значнои дорожнѣ мяса починивъ у правительства ôтповѣднй кроки въ цѣли знесеня заказу що до привозу худобы зъ стороны Ромунiи.

(*Въ цѣли персведеня нового закона промыслового*) працюе теперь правительство надъ розпорядженями, котрыхъ маe выйти ажь 20. — Розпорядженя маютъ бути дуже скомпликованй, а се именно есть причиною, що законъ доперва въ осени вôйде въ житье. — Розпорядженя будутъ оголошенй по поворотѣ министра торговлѣ, который, якъ звѣстно, выѣхавъ до Лондону задля студiй ôтношень робôтничихъ. Номинацiя дра Франца Мигерки центральнымъ инспекторомъ промысловымъ есть такожь консеквенцiею нового закона промыслового. Компетенция того уряду не означена близше закономъ, котрый тôлько загальноговоритъ, що министеръ торговлѣ уповажняеся до занименованя потрѣбного числа инспекторôвъ промысловыхъ и центрального инспектора въ порозумѣню съ министромъ дѣлъ внутрѣшныхъ. — Инспекторы пôдлягаютъ въ своихъ дѣлахъ властямъ промысловымъ, а не инспекторови центральному, а зъ того выходитъ, що кругъ дѣланя инспектора центрального муситъ близше означитися властями, ôтъ котрыхъ выходитъ его номинацiя с. е. министерствомъ торговлѣ и министерствомъ дѣлъ внутрѣшныхъ.

(*Шефъ министерства правосудiя*), дръ Пражакъ, выбираеся, якъ довѣдуеся Politik, въ подорожь инспекцiйну до Галичины. Инспекцiя маe зачатися на другiй мѣсяць.

(*Питаньемъ забезпеченя робôтникôвъ*) займаеся пôсли вѣстей Fremdenblatt-a австрiйске правительство. — „Въ не дуже далекôмъ часѣ—пише та газета — такожь нашй тѣла законодавчй будутъ мали случайнôсть радити надъ забезпеченьемъ неспособныхъ до працѣ робôтникôвъ и надъ забезпеченьемъ удержаня для тыхъ робôтникôвъ, котрй пôдлягли случаеви.“ — Поки що розбираеся въ властивыхъ департаментахъ министерiяльныхъ справа забезпеченя, щобы въ найблизшôмъ часѣ можна внести въ палатѣ предложенье. Пôсля Fremdenblatt-a министеръ торговлѣ головно для того выѣхавъ до Англiи, щобы пôзнати тамошнй ôтношеня робôтничй, бо въ Англiи вже ôтъ давна существуютъ урядженя въ цѣли забезпеченя робочои людности.

(*Зъ помежи соймôвъ долитавскихъ*), що теперь ôтбуваютъ свои нарады, найбôльше уваги звертаe на себе *соймъ ческiй*. — Теперѣшный его складъ — се результатъ невсыпущои працѣ ческихъ патрiотôвъ. Хочь не зъумѣли ще на теперь Чехи позыскати такого числа репрезентантôвъ своеи народности, котребы дозволило имъ перевести справедливу реформу ординацiи выборчои, то все таки перевели они выборы такъ, що суть забезпеченй противъ майоризацiи нѣмецкого елементу, котрого господарка ображала ихъ найсвятѣйшй чувства национальнй. — Чехи маютъ теперь въ соймѣ импонуючу бôльшôсть и тому всѣ осторонь стоячй пильно слѣдятъ, яке становище займутъ они супротивъ другои народности, проживаючои въ краю. — Получивши въ свои руки власть, моглибы Чехи приложити до Нѣмцѣвъ принципъ „реванжу“, не оглядаючись на то, що скажутъ ихъ противники и сего не можнабы имъ навѣть такъ дуже за зле взяти. — Провôдники ческого народу выйшли однакожь зъ иншого становища и тымъ найбôльше побѣдили своихъ противникôвъ политичныхъ. — Найлучше характеризуе теперѣшну политяку Чехôвъ супротивъ Нѣмцѣвъ промова кн. Юрiя Лобковица, що яко маршалокъ повитавъ новый соймъ. — „Злагодженье существующихъ противностей, скрѣпленье звязи, котра ôтъ вѣкôвъ сполучае обѣ въ краю жiючй народности“, отсе девиза, пôдъ которою теперѣшна бôльшôсть соймова задумала пôсля слôвъ свого маршалка працювати для добра краю. — „Удержанье мира межинародного, где ôнъ есть, а водворенье того добра, где оно малобы бути загрожене“, говоривъ кн. Лобковицъ, „се цѣль, до котрои прямуе ческiй народъ“. Мимо такъ льояльного заявленя кн. Лобковица, котре зложивъ ôнъ въ соймѣ, Нѣмцѣ-централисты не хочутъ вѣрити въ интенцiи мирнои политики Чехôвъ и выступаютъ противъ Лобковица и его политичныхъ прiятелѣвъ съ рôжными рекриминацiями. — Партiйна пристрасть знаходитъ выразъ въ нѣмецколiберальнôй прасѣ, котра ôтказуе Лобковицови всякого змыслу политичного и идеи державнои и закидае теперѣшному маршалкови парцiяльнôсть.— Не менше остро выступаютъ противъ теперѣшнôй бôльшости соймовôй нѣмецко либеральнй мужѣ стану, на пр. дръ Штурмъ, котрый въ бесѣдѣ, держанôй на зъѣздѣ нѣмецкого берненьского вандрôвного товариства въ Оломуцу, представляе ситуацiю яко грозячу Нѣмцямъ загладою. — Нѣмцямъ не подобалося вже тое, що маршалокъ зачавъ говорити по чески, и задемонстрували тымъ, що въ часѣ ческои его бесѣды не встали зъ мѣсць. — Обуреный такимъ поступкомъ начальникъ молодыхъ Чехôвъ дръ Грегръ, вôзвавъ ческихъ послôвъ, щобы въ часѣ нѣмецкои бесѣды посѣдали, того однакожь нѣкто не зробивъ кромѣ самого Грегра. — Ôтбутй до теперь засѣданя — е скôльо о нихъ можна довѣдатись зъ справозданъ газетъ, нѣчимъ ще цѣкавымъ не вызначилися и були посвященй самымъ справамъ формального значеня якъ верификацiя выборôвъ, уконституованье клюбôвъ и т. п.

(*Въ справѣ уживаня словеньского языка въ судовництвѣ*) выдало министерство справедливости пôдъ датою 25 червня с. р. розпорядженье до прокураторiй державныхъ въ Цилли и Люблянѣ, котре звучитъ ось якъ: Министерство справедливости выражае надѣю, що тй функцiонары прокураторiи, котрыхъ знанье словеньского языка не ôтповѣдае въ повнѣ вымогамъ службы, постараются се знанье въ якъ найкоротшôмъ часѣ собѣ присвоити, щобы могли безъ трудностей акты обжалованя противъ говорячихъ по словеньски вносити въ тôмъ языцѣ, и при розправахъ карныхъ передъ судомъ рѣшаючимъ, якъ такожь передъ трибуналомъ присяжныхъ въ словеньскôмъ языцѣ внесеня ставляти и выводовй бесѣды держати; — перешкоды, стоячй въ дорозѣ выконаню сихъ препоручень маютъ бути поданй въ найблизшôмъ справозданю рôчнôмъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россiя. Въ наслѣдокъ великого пôдвышеня цла на продукты промыслу заграничного, рѣшили многй фабриканты и промысловцѣ нѣмецкй перенести свои фабрики и заводы на територiю россiйску, щобы упевнити собѣ можнôсть конкуренцiи съ товарами россiйскими, и уникнути значныхъ выдаткôвъ на оплату цла. Заграничнй промысловцѣ поселюются переважно въ Царствѣ Польскôмъ, а фабрикаты ихъ розходятся по торгахъ Петербурга. Москвы, Одессы, Харкова, Кiева и Нижного Новгорода. — Въ украиньскихъ губернiяхъ пануе мѣжь народомъ нужда и недостатокъ; громады робучого люду опускаютъ рôднй села и йдутъ въ далекй стороны на зарôбки. Зъ Харкова пишутъ до „Одесск. Вѣст.“, що громады „переселенцѣвъ“ переходятъ майже щоденно черезъ Харкôвъ, а деякй зъ нихъ удаются ажь на Ураль. Переселенцѣ добивались въ Харковѣ о помôчь ôтъ правительства, дôстали однакъ ôтмовну ôтповѣдь. За тое горожане харкôвскй надѣлили переселенцѣвъ поживою та малыми грошевыми датками. — „Новое Время“ доноситъ, що кôлькохъ бôльшихъ капиталистôвъ рѣшило завязати товариство для доставленя селянамъ расовои худобы и коней. Товариство маe набувати худобу и конѣ великими масами, а опôсля продавати селянамъ, розкладаючи силату на поодинокй раты. За силату маютъ ручити громады. Дѣяльнôсть свою розпôчне товариство въ губернiяхъ пôвнôчныхъ, где бракъ добрыхъ расъ найбôльше даеся чути.

Нѣмеччина. Дѣяльности замкненого нѣмецкого сойму посвячуютъ нѣмецкй дневники довшй уваги, выказуючи и розбираючи головнй его постановы. До найважнѣйшихъ результатôвъ послѣднои сесiи зачисляютъ они реформу администрацiйну, розширену такожь и на захôднй провинцiи, а неменшу вагу приписуютъ такожь постановѣ, *зносячôй клясовый податокъ для* двохъ найнизшихъ клясъ. Съ жалемъ ôтзываются деякй органы нѣмецкй о рѣшеню палаты панôвъ, ухиляючôмъ правительственный проектъ канализацiи, котра мала сполучити вестфальскй стороны гôрничй съ долѣшнымъ бѣгомъ рѣки Емсъ и съ пôвнôчными пристанями. Квестiю рѣшеного обома палатами закона церковного розбираe нѣмецка праса зъ двохъ рôжнородныхъ, просто собѣ противныхъ становищъ. Одна часть ея уважае законъ сей найлѣпшою порукою доброи волѣ правительства ôтворити дорогу до повнои згоды на поли церковно-политичнôмъ, друга часть вмѣняе законъ церковный правительству яко великiй грѣхъ политичный, спроваджуючй пониженье Нѣмеччины въ очахъ цѣлои Европы. Пониженье тое збôльшае еще, пôсля гадки органôвъ, якъ „Köln. Ztg.“ або „Nation. Ztg.“, нота кардинала Якобинього, становляча пôсля слôвъ „Nat. Ztg.“ живу наругу надъ неоправданою нѣчимъ покôрливостею правительства супротивъ римского престола. По одержаню такои ноты, пише зновъ „Köln. Ztg.“, не позволяе вже сама амбицiя и тактъ политичный предкладати закона церковного до санкцiи, однакъ и сама „Köln. Ztg.“ не надѣесь, щобы правительство поступило собѣ въ сей способъ. Противно, каже она, правительство предложитъ законъ до санкцiи, а въ ôтповѣди на ноту Якобинього напише: „твердо караешь насъ, святый отче, и великого хочешь ôтъ насъ пониженя, однакъ мы кару прiймаемъ и освѣдчаемъ готовôсть и дальше понижатись.“ Помимо сихъ насмѣшливыхъ слôвъ „Köln. Ztg.“, переговоры межи правительствомъ нѣмецкимъ а Ватиканомъ ведутся дальше и безперывно. Въ Римѣ ôтбуваются живй конференцiи мѣжь Якобинимъ, а посломъ нѣмецкимъ Шльецеромъ. Сей послѣдный мавъ одержати вже ôтповѣдь на ноту куpiи, котру маe передати кардиналовi Якобини; авторомъ ôтповѣди маe бути кн. Бисмаркъ. По зредагованю ôтповѣди ôтъѣхавъ Бисмаркъ 2 липня до Фридрихсруге, а зъ ôттамъ маe удатись до Кисингенъ на купелѣ. Подорожь канцлера держано въ великôй тайнѣ, навѣть зарядъ гамбурскои желѣзницѣ одержавъ о нѣй вѣдомôсть доперва на кôлька годинъ передъ ôтъѣздомъ. Послѣдна хороба змѣнила дуже желѣзного канцлера, пôдъупавъ ôнъ дуже на силахъ и постарѣвся. — „Deutsche Revue“ пôддае строгôй критицѣ теперѣшне министерство нѣмецке и его ôтношеня до Бисмарка, называючи министерство выразомъ стремленя ôтдаляти все тое, що моглобы не годитись съ поглядами канцлера и дѣлати выключно въ вытыченôмъ черезъ него направленю. Вже и давнѣйше министерство здобувалось рѣдко коли на ôтвагу опертись въ чимъ будь воли Бисмарка, однакъ подôбнй случаѣ все таки лучались, хочь рѣдко, нынѣ уважанобы щось подôбного зрадою стану. Такому поступованю министерства маe головно завдячити Бисмаркъ свою всемогучôсть. — На адресу, выслану сторонництвомъ либеральнымъ до Бенигзена, ôтповѣвъ тойже, подаючи въ ôтповѣди причины свого уступленя. „Я дѣлавъ, такъ звучитъ ôтповѣдь его, выходячи завсе зъ сеи засады, що для Нѣмеччины нема нiчь небезпечнѣйшого, якъ заострюванье спорôвъ межи управленими становисками монархiи а парляментомъ, якъ пôддуванье жару страстей партiйныхъ, зъ тои причины рѣшився я, по довгôй, тяжкôй, внутрѣшнôй боротьбѣ выречись участи въ житю парляментарнôмъ, котре, пожираючи силы духовй и физичнй, не могло справити менѣ жаднои утѣхи, и не позволило служити съ хôсномъ для загального добра.“

Франція. Передъ зближаючимся народнымъ святомъ 14-го липня росте и збôльшаеся рухъ сторонництвъ радикальныхъ. 1 го с. м. ôтбувся въ Парижи збôръ соцiялистôвъ, въ котрôмъ взяло участь надъ $1^1/_2$ тысяча осôбъ. Поставлено тамъ жаданье *знесеня сталого войска* и заступленя его вôйскомъ народнымъ съ свобôдною организацiею, котрабы не збороняла обывателямъ ôтдаватись въ часѣ супокою своимъ щоденнымъ фаховымъ працямъ. Дальше выступлено строго противъ буржоазiи, судамъ и жадано загальнои амнестiи для политичныхъ преступникôвъ. Подôбнй зборы ôтбувались такожь въ рôжныхъ иншихъ мѣсцяхъ краю. Правительство глядитъ съ непокоемъ на взмагаючiйся рухъ сторонництвъ радикальныхъ, позаякъ народъ грозитъ, що на случай неувôльненя Людвики Мишель и ея товаришвъ, громадно повздержится ôтъ участи въ народнôмъ торжествѣ, на котрого свѣтлости правительству републики дуже много залежитъ. „Köln. Ztg.“ доноситъ, що на день 14 липня прибути маe до Парижа 150 Мадярôвъ, щобы въ демонстрацiйный способъ выявити свои симпатiи для републики. Въ манифестацiи тôй бере посередно участь и самъ Ферри, котрый вызначивъ для мадярскихъ гостей почетне мѣсце въ обходѣ и безплатнй льожѣ въ театрѣ. Депутацiя угорска складатись буде зъ 12 послôвъ, 3 академикôвъ, 40 журналистôвъ, 20 професорôвъ, 16 адвокатôвъ, 25 поетôвъ, 4 священникôвъ и 26 дамъ. Републиканьскiй „Temps“ ôтмавляе участи Мадярôвъ въ торжествѣ 14 липня всякого политичного значеня. — Пересправы съ Хинами въ справѣ анамскôй заострились послѣдными часами. Хочь дневники французкй не приписуютъ ôткликаню Ли-Гунгъ-Чанга до Пекингу нѣякого важнѣйшого значеня, то все можна вносити зъ сего, що справа угоды съ Хинами не на найлѣпшôй стоитъ дорозѣ. Пôсля донесень зъ Калькуты выносятъ всѣ силы французкй въ Анамѣ 3000 людей, противники розпоряджаютъ теперь силою 8000 вôйска, займаючого сильну позицiю въ Сенъ-Тай и Бакъ-Нiмъ. Рôвночасно доносятъ, що адмиралъ французкiй Гамелинъ розбивъ судна корсарскй въ затоцѣ анамскôй.—Парляментъ французкiй призволивъ кредитъ 4,700.000 франкôвъ на убезпеченя желѣзниць надъ горѣщнымъ Сенегалемъ. — Въ Марсилiи зробили робôтники въ тамошныхъ фабрикахъ олѣю змову и ôтгяглись ôтъ роботы ажь до побôльшеня имъ платнѣ черезъ властителѣвъ фабрикъ.

Бельгiя. Шесть депутованыхъ сойму бельгiйского поставили внесенье на ревизiю конституцiи. Подôбне внесенье поставлене було вже передъ кôлькома роками, упало однакъ тогды поперте лишь кôлькома голосами. Подôбна судьба постигла и теперѣшне внесенье, бо соймъ 113 голосами противъ 11 рѣшивъ перейти надъ тымъ внесеньемъ до порядку дневного.

НОВИНКИ.

— **Прогульку въ огородѣ на Погулянцѣ** устроюютъ завтра о. е. въ середу львôвскй Русины. Гостей увеселяти буде гра музики и спѣвъ хору пп. академикôвъ. Початокъ о годинѣ 5 по полудни. Вступъ безплатный. Зъ уваги на хорошу цѣль сеи прогульки просимо всѣхъ львôвскихъ Русинôвъ о якъ найчисленнѣйшу участь.

— **Иванъ Косъ**, бувшй ученикъ рускои гимназiи во Львовѣ, постоянный членъ и бувшй голова товариства акад. „Сѣчь“ въ Вѣдни, зложивъ сими днями докторатъ медицины. Бажаемъ молодому ескулянови сердечного: Щасть Боже!

— **Зъѣздъ археологôвъ до Галича** ôтбудеся небавомъ. При обрадахъ археологôвъ предсѣдати буде гр. Волод. Дѣдушицкiй, а мѣжь членами зъѣзду будутъ найзнаменитшй археологи рускй и польскй.

— **Перенесенье.** Министеръ перенѣсъ адъюнкта суду пов. въ Скалатѣ Антона Чубатого до Коломыѣ.

(ω) **О холерѣ въ Египтѣ** доносятъ зъ Дамiеты, що страшна та епидемiя зачинае вже забирати жертвы и зъ войска, що стоитъ кордономъ наоколо мѣста. 5 с. м. занедужало 7 мужа, а двохъ изъ нихъ умерло ще того самого дня по полудни; 6 с. м. знову 4 занедужали. 5 с. м. похоронено ôтъ 12—9 год. вечеромъ 74 душь изъ жителѣвъ мѣста. Спека стаеся чимъ разъ бôльшою такъ, що довше якъ 10 мин. пôдъ голымъ небомъ устояти неможна. Войско кордонове терпитъ страшенну муку, бо стоитъ якбы въ розпаленôй печи. Цѣле небо червонѣле и здаесь якбы одно огниste море. Такожь въ Портъ-Саидъ и въ Суецъ холера змагаеся; доносятъ, що тамъ зновъ 29 душь померло. Не лѣпше дѣеся въ Мансурахъ, Тантахъ и Загазигъ. Въ Даманхуръ, де доси ще найменше жертвъ пало, умерло 5 с. м. вже 5 душь. Доси нема силы, нема способу, щобы якъ епидемiю ôтъ дальшого посуваняся здержати и такъ буде доти, доки хочь тая страшенна спека не устане. Страхъ мѣжь жителями не дается описати; все, що може утѣкати, утѣкае. Въ Александрiи натовпилося зô всѣхъ сторôнъ стôлько Европейцѣвъ, що ôтплываючй пароходы не въ силѣ ихъ забрати; около 800 людей чекае въ Александрiи на перевôзъ до Европы. Найбôльше терпитъ англiйске войско, що коло Абазiя стоитъ табором. Бôльше якъ 212 мужа заслабло частею на пропасницю, частею на загальне безсилье. Зъ цѣлого войскового контингенту выносячого 6000 мужа есть — мало рахуючи — звышь 4% недужихъ, а англiйске правительство носится съ гадкою середъ такихъ обстановъ выдобути войско зъ Египту. Якй зъ сего можутъ бути наслѣдки, легко можна собѣ подумати та не диво, що тая вѣсть ще бôльшiй сумъ вызвала. Тымъ часомъ въ Европѣ правительства якъ можутъ такъ радятъ. Всѣ нѣмецкй кораблѣ, що приходятъ зъ Червоного моря, зъ турецкихъ островôвъ, або зъ Индiи, мусятъ ôтбувати 6 денну квартану, а россiйскй въ Чорнôмъ мори 7 денну; крôмъ того заборонило россiйске правительство выдавати пашпорты до Мекки всѣмъ магометанскимъ путникамъ.

— **Послѣдне, 71 ч. „Дѣла“** сконфискувала ц. к. прокураторія. Другій накладъ заразъ выслано.

— **Процесъ Тисса-Ешлярскій** еще доси незакôнченый. Цѣла ся справа такъ мотавсь, що годѣ навѣть мати ясный поглядъ на цѣле веденье процесу. До того и сама розправа судова ведеся въ такій способъ, якій въ австрійскихъ судахъ не мôгбы мати мѣсця. Головными свѣдками обжалôвуючими суть, якъ вѣдомо, Мавр. Шарфъ и Иган. Матей, котрый мавъ пôдложити трупа якоись дѣвчины, яко трупа Естеры. Оба они обстаютъ твердо при своихъ зôзнанихъ, коли насупротивъ иншій свѣдки перечатъ имъ. Въ загалѣ одна сторона говоритъ, що свѣдки обтяжаючій суть пôдкупленій або намовленій черезъ антисемитôвъ, друга зновъ, що тамтій пôдкупленій жидами. Самій защитники голосятъ, що до нихъ надходятъ листы зъ всеи Европы, въ котрыхъ пишеся, що Естера Солимоси „съ всякою певностею“ жіе и здорова и що ей удержуютъ антисемиты. Жителѣ угорскій въ загалѣ успособленій бôльше на некористь обжалованыхъ, задля чого въ сали судовôй приходитъ неразъ до незвычайныхъ крикôвъ и замѣшаня. Коли розправа скôнчится — еще не знати.

— (**Дрôбній вѣсти.**) Цѣсарь дарувавъ 183 увязненымъ въ австрійскôй монархіи решту кары. Зъ того припадає на Галичину 36 уласкавленыхъ: 27 во Львовѣ, а 9 въ Висничу. — Въ Рыбиньску умерла 104-лѣтна дѣвица, котра до смерти жила аскетично. — Во Львовѣ повѣсився въ арештѣ суду карного одинъ увязненый. — Въ кавярни Райшера зажила трутину 18-лѣтна Зофія Ф., буфетова, зъ причины заводу въ любови.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Душпастырскій посады получили оо: 1) Евг. Гузаръ сотруд. въ Нараевѣ и Теод. Леонтовичь завѣд. Пôдднѣстрянъ дек. ходорôвского.

Презенту одержавъ о. Конст. Левицкій зъ Дубравки на пар. Журавно.

На конкурсы росписаній: 1) пар. Ганôвцѣ съ прил. Поплавники дек. рогатыньского, 2) пар. Курники дек. городецкого, 3) пар. Угерско съ прил. Вôвня и Луги дек. стрыйского, 4) кап. Маркова съ прил. Затуринъ съ Гутою дек. пôдгаецкого, 5) кап. Синькôвъ съ прил. Варылова Волиця дек. холоѣвского, 6) Капел. Отынія съ прил. Угорники и Грабичь дек. товмацкого, 7) пар. Сѣлець дек. галицкого, 8) пар. Делява съ прил. Будинь дек. товмацкого, 9) пар. Войнилôвъ съ прил. Долнотôвъ. Сѣльце и Слобôдка дек. калуского и 10) кап. Завôй дек. калуского. Речинець поданя на всѣ повысшій приходы до 30 серпня с. р.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Личный додатокъ 100 зр. на три роки получили оо.: 1) Александеръ Желехôвскій, парохъ Лубнои и 2) Игнатій Петровскій, парохъ Гусного.

Призволенье дѣлати испытъ конкурсовый въ канцеляріи дек. уряду получивъ о. Симеонъ Русинякъ, парохъ въ Мысцевôй.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Сими днями выйшло зъ печати дѣло: „**Trzy opisy historyczne staroksiążęcego grodu Halicza w r. 1860, 1880 i 1882**, skreślone przez dra Izydora Szaraniewicza Z dołączeniem dokumentów z metryk koronnych i wyciągów z lustracyi z czasów Rzeczypospolitej polskiej, z architektoniczno-porównawczym opisem wykopalisk halickich i pomnikowych świątyń w Załukwi, Haliczu i na Krylosie profesora politechnicznej szkoły wa Lwowie I. Zachariewicza, z planem robót, podjąć się mających w celu odszukania i bli szego zbadania historycznych pomników w Załukwi, Haliczu i na Krylosie. (Z czterema tablicami rysunków budowli pomnikowych i z mapą okolic Halickich.) Lwów. Nakład Gubrynowicza i Schmidta. 1883. Стор 232 + XXXII. Kraków. Druk. Anczyca i Spółki“.

Господарство и Торговля.

— **Станъ засѣвôвъ** поправився въ послѣдныхъ часахъ значно. Особливо жита показуются въ цѣлôй Австріи дуже добре. Въ однôй Угорщинѣ жалуются на засѣвы, котрій уже не дôйдуть до середнои доброты. Въ полудневôй Угорщинѣ розпочалися уже жнива ячменю; зерно показуеся вправдѣ добре и середный вымолотъ, але скôлькôсть кôпъ значно менша якъ зазвычай. На россійскôмъ Волыни и Подôлю засѣвы такожь значно поправилися, але въ гдекотрыхъ сторонахъ сильній грады значній поробили шкоды и лишили селянъ майже безъ всякои надѣѣ. Въ Америцѣ доходитъ станъ засѣвôвъ до середнои доброты. Въ загалѣ єсть бôльше надѣѣ на ярину, якъ на озимину. Кукуруза зновъ такъ спôзнилася, що наколи потреває довша посуха, то зерно зовсѣмъ змарнѣе.

— **Торговля збôжа** оживилася въ послѣдныхъ часахъ, бо зближаючйся жнива прискорили всюды значный привôзъ збôжа на торги. Особливо зъ Россіи бувъ значный привôзъ до Швайцаріи и Нѣмеччины, де россійска пшениця вытиснула понекуды угорску задля своеи мучности лѣпшу ôтъ россійскои. Наслѣдкомъ того було непевне и вагливе успособленье збôжевыхъ биржъ и частевый спадъ цѣны. Купцѣ дожидаютъ, бо думаютъ, що довôзъ ще довше потреваєа цѣны для того ще бôльше спадутъ.

— **На Руску Бурсу въ Бережанахъ** ôтъ 1 лютого до 30 червня с. р. вплынули слѣдуючій жертвы: **140 зр.** ôтъ Рады пов. въ Перемышлянахъ; **100 зр.** ôтъ Рады пов. въ Рогатынѣ; **40 зр.** ôтъ банку „Славія“ въ Празѣ; **10 зр.** ôтъ пôдгаецкого деканату; по **6 зр.** ôтъ п. І. Лужницкого зъ Перемышля и о. І. Мойсеовича зъ Ценева; по **5 зр** ôтъ оо. М. Глѣбовицкого зъ Бер., Н. Котлярчука зъ Кривенького, пп. А. Яновского и Добряньского зô Львова и братства церк. зъ Божикова; **4 зр.** ôтъ о. Е. Вакулиньского зъ Бѣлои; по **3 зр.** ôтъ оо. І. Лужницкого зъ Жукова, И. Макогоньского зъ Стрыганець, М. Пакиша зъ Урманя, Т. Кекиша зъ Подусѣльнои, дра Мельницкого зô Львова, Ив. Дурбака зъ Увся, И. Телѣшевского зъ Бѣлки, П. Свистуна зъ Козовои, Г. Медыцкого зъ Слободы, М. Лотоцкого зъ Краснопущѣ, Д. Гузара зъ Завалова, І. Рудницкого зъ Дôбрнева, І. Васильковского зъ Могильницѣ, пп. И. Савчиньского зъ Рогатына, М. Медыцкого зъ Александрôвки, И. Литыньского зô Львова, гром. Липицѣ горѣшнои, братства церк. зъ Дôбрнева, и гром. Жукова и Гиневичь (коляду); по **2 зр. 50 кр.** ôтъ братствъ церк. въ Новосѣлцѣ-Ленчь и Тесарôвцѣ; по **2 зр.** ôтъ оо. І. Стрѣльбицкого зъ Саранчукъ, Ф. Недельского зъ Сарнокъ сер., І. Дудыкевича зъ Пôдгаець, М. Рудницкого зъ Поморянъ, Ф. Шамоцкого зъ Гусятына, А. Слоневского зъ Кривого, О. Огоновского зô Львова, пп. Ф. Кравса зъ Бер, Ю. Геровского зô Львова, гром. Дôбрнева (коляда), братствъ церк. муж. и жѣн. въ Свистѣльникахъ и братства церковного въ Дунаевѣ; по **1 зр. 50 кр.** ôтъ оо. Д. Бахталовского зъ Бер. Г. Боднара зъ Свистѣльникъ, пп. П. Дуткевичеви, З. Мартинцевнои зъ Бер., и Г. Мойсеовичѣвнои зъ Ценева; по **1 зр. 25 кр.** ôтъ пп. Ю. и Е. Насальскихъ зъ Бер. **1 зр. 20 кр.** ôтъ п. Н. Юрчиньского зъ Дунаева; по **1 зр.** ôтъ оо. І. Гургаля зъ Золочева, Ю. Серончковского зъ Бышокъ, К. Тылявского зъ Дубща, М. Калинця и А. Петрушевича зô Львова, Т. Бурачиньского зъ Олѣева, І. Лужницкого зъ Жукова (зъ акафисту), Т. Турулы зъ Бер., Е. Кичуры зъ Носова, П. Литыньского зъ Телячого, І. Гордѣевского зъ Кального, пп. П. Сѣрка, Е. Мойсеовичевои и П. Мойсеовичѣвнои зъ Ценева, Гричика зъ Зборова, М. Гарасимовичѣвнои зъ Бышокъ, К. Кузыка и І. Дудровичевои зъ Бер., И. Грыневецкоао зъ Бурканова, Г. Кривицкого зъ Дôбрнева, Т. Дорожиньского зъ Гусятына, О. Маркова зô Львова, Е. Кириловичѣвнои зъ Сокаля, Т. Рондзистого зъ Соколова, М. Бородайка зъ Кривого, С. и Б. Невеличѣвъ зъ Козовои, П. Гавдыды зъ Саранчук, гром. Могильницѣ и Романôвки, и братства церк. въ Демяновѣ; **60 кр.** ôтъ Н. Н.; по **50 кр.** ôтъ о. А. Тымуса зъ Пробôжнои, пп. Л., М. и С. Котлярчуковенъ зъ Кривенького, Ив. Белея и В. Коцовского зô Львова; **40 кр.** ôтъ А. Литиньского зъ Слободы; **30 кр.** ôтъ п. В. Ендера зъ Юзефôвки; по **20 кр.** ôтъ пп. І. и А. Рогозиньскихъ зъ Пôдлицець и Гриневича зъ Бер.; **3 кр.** ôтъ Н. Н. — Кромѣ сего вплынуло до касы товариства: **159 зр. 84 кр.** яко чистый дохôдъ зъ вечерка устроеного дня 6 марта с. р.; **43 зр. 2 кр.** яко ôтсотки до дня 8 лютого с. р. включно вплынувшій; **5 зр.** зъ розпродажи 5 екз. „Гальшки“, дарованыхъ Вп. Из. Шараневичемъ; **4 зр.** зъ розпродажи статутôвъ и **35 кр.** зъ розпродажи 33 екз. крейцаровои библіотеки дарованыхъ Вп. О. Марковымъ. Пôдписаный Выдѣлъ, подаючи имена Вп. жертвователѣвъ до прилюднои вѣдомости, складає симъ найсердечнѣйшу подяку и проситъ рôвно и на будуче вспирати труды его, такъ, якъ найгорячѣйшимъ его стремленьемъ есть въ найблизшôй будучности приступити до закупна реальности и отворенья институціи. Ôтъ Выдѣлу руского бурсы въ Бережанахъ, дня 18 (30) червня 1883.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. И. Ц. въ Травнику. Присланій Вами грошѣ на „Зеркало“ передали мы редакціи „Нового Зеркала“, и сподѣемося, що Вы съ тымъ годитеся.

Подяка.

Впр. о. Михайлови Скородыньскому зъ Малехова и Вп. пп. А. Скородыньскому и Николаю Гринѣвскому складаемъ сердечну подяку за щире угощенье насъ на Вѣчу во Львовѣ. Спаси-Бôгъ за щире серце для своихъ земляковъ. — Михайло Василикъ, Максимъ, Якôвъ и Григорій Угорчаки, мѣщане зъ Тысьменицѣ.

Подяка.

Всевышному подобалося покликати до Себе найдорожшого мужа, ôтця и покровителя, о. Ивана Даниловича, пароха Новосѣлокъ Загальчиныхъ, упокоившогося по довшôй, бо майже дволѣтнôй и тяжкôй недузѣ. Єдиною ôтрадою и потѣхою для зболѣлыхъ сердець вдовы и осиротѣлыхъ дѣтей, було сочувство загально оказане прибутьемъ на сумный обрядъ похоронный майже всѣхъ кондеканальныхъ Собратей якъ и великимъ здвигомъ парохіянъ покôйного. Не маючи иншого способу, пôдписанй позволяютъ собѣ зложити на сѣмъ мѣсци прилюдну щиросердечну подяку: Впр. о. дек. Юл. Левицкому зъ Словиты, Впр. о. Кар. Левицкому зъ Ôльшаницѣ, А. Весоловскому, дек. и парохови лат. зъ Гологôръ, Іос. Красицкому зъ Дернова, Іос. Грабиньскому вице-дек. зъ Куткоря, Сим. Пѣтушевскому вице-дек. зъ Задвôря; Всеч. оо. Мих. Зельскому зъ Глинянъ-Заставя, Атан. Чемериньскому зъ Скнилова, Фавстинови Гавришу зъ Лонѣ, Ник. Макухови зъ Балучина, Теоф. Дейницкому зъ Борткова, Филем. Решетыловичеви зъ Глинянъ-мѣста, Ром. Кунчевичеви зъ Станимира, Іос. Курмановичеви зъ еп. холмскои, Ипол. Богачевскому зъ Сѣлця-Бенькова, Юст. Залускому зъ Гологôръ, Терентію Доманикови зъ Ляшокъ, Мих. Шавалѣ зъ Полтвы, Юл. Зельскому зъ Полоничь, — за ихъ доброохотній труды при обрядѣ похороннôмъ. Не менше сердечно дякуемъ Всеч. оо. Емил. Богачевскому зъ Плугова и І. Токареви зъ Пôдгайчикъ за ихъ сердечній, повнй христіяньскои потѣхи прощальній слова, сказанй дома и надъ гробомъ Покôйного. Щиросердечне Спаси-Бôгъ такожь Чест. Братствамъ церковнымъ, якъ и всѣмъ Почт. парохіянамъ трехъ церквей, котрй, прибувши такъ численно ôтдати остатну христіяньску прислугу, дали доказъ довѣрія и любови для свого покôйного пастыря.

Александра Даниловичь, вдова; Андрей, Михаилъ и Александеръ, сыны; Анна Твардіевичева, Марія Пелехъ, Меланія Даниловичь, доньки Покойного.

Завѣдомленье.

Одинъ зъ стрыйскихъ людей, ночуючи пôдчасъ „Вѣча“ у мене, забувъ бунду. Позаякъ доси нѣкто по ню не зголошуеся, тому подаю се до прилюднои вѣдомости стрыйскихъ жителѣвъ. Властитель нехай зголосится або до редакціи „Дѣла“, або впростъ до мене.

Во Львовѣ, дня 7 л. липня 1883.

Алекс. Княгиницка,
ул. руска, ч. 3 I поверхъ.

Товариство „Просвѣта“

при зближаючихся испытахъ въ школахъ народныхъ, подає до вѣдомости Радъ школьныхъ, священикôвъ, катихитôвъ, учителѣвъ и родичѣвъ, що книжки зъ накладу товариства, призволенй Радою школьною **на преміи** для ученикôвъ, **красно оправлений**, можна набути *въ канцеляріи товариства, улиця скарбкôвска ч. 2.* по слѣдуючôй цѣнѣ:

Перекотиполе	20 кр.
Ластôвка	22 „
Добре роби добре буде	19 „
Розказы про силы природы	22 „
Оповѣданя о житю св. Бориса и Глѣба	22 „
Повѣстки для дѣтей	27 „
Сестра	17 „
Байки	24 „
У пропасть дорога ховзка	30 „
Зоря	24 „
Молитвенникъ народный	20 „
Исторія Руси Ч. I.	27 „
Исторія Руси Ч. II.	25 „
Исторія Руси Ч. III.	30 „
Паша, душа въ господарствѣ	37 „
О користнôмъ ужитю неужитковъ	24 „
Де-що про здоровле	22 „
Житє св. Кирила и Методія.	24 „

Всякій замовленя высылаютъ ся скоро и точно.

ПОХôДЪ СОБЄСКОГО
пôдъ Вѣденъ р. 1683.
Написавъ Стефанъ Качала.
Цѣна 20 кр.
Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

ОБРАЗКИ
на преміи для дѣтей
поручає
К. М. Возняк
во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.
(на противъ „Народного Дому),“
сотка по **60 кр., 1 зр., 1 зр. 60 кр., 2 зр. 50 кр. и 3 зр.**
(23—?) Такожь
МОЛИТВОСЛОВЫ для дѣтей по 15 кр. ш.
„ „ бôльшій 20 кр. ш.
„ „ молодежи 30 кр. шт.
Молитвословы для молодежи
оправній въ полотно съ вытиском „Нагорода пильности“ по 35 кр.
Молитвенники народній
по 20 кр. штука.
При замовленяхъ образкôвъ высше 10 зр. ôтсылаю франко.
Съ почтеніемъ
К. М. Возняк.

„Скошеный цвѣтъ“
образокъ зъ галицкого житя
Василя Барвѣнка.
Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись
„НОВЕ ЗЕРКАЛО“
пôдъ редакцією ***Корнила Устіяновича.***
Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона руской народности противъ всякихъ посторонныхъ напастей и объективна критика пороковъ руской суспôльности.
Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до кôнця року 2 зр. а. в. Предплату пріймаютъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей и администрація „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбкôвска ч. 2. (2—?)

КОБЗАРЪ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Книжочка I.
Выбôръ найкрасшихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи руской (сторôнъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.
Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)
Кто купуе наразъ 9 прим. за готôвку дôстаe 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батькôвщины“ и „Нового Зеркала“. (1—?)

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ
для Галичины и Буковины,
зарегистроване общество съ неограниченою порукою.
купуе и продае Листы довговй, точно по дневнôмъ курсѣ; **есконтуе купоны тыхже листôвъ**, купоны **листôвъ державныхъ** навѣть передъ речинцемъ и **векслѣ**; **удѣляе пожички** и **задатки** на гипотеку; **принимае грошевй вкладки:**
а) на **книжки щадничй** по 6%,
б) на **бѣжучій рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.
Заставиче ôтдѣленье того Заведеня **удѣляе пожички на заставы**, а именно: цѣнній ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричній и ремѣсничй и всякй предметы, маючй цѣннôсть. (13—24)
Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на I-ômъ поверсѣ.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 73. Львôвъ, Четверъ 30 червня (12 липня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть рок . . 3 рубл.
съ дод. Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 15 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть ро 4 рубля
на самъ ток:
на цѣлый рôкъ 5 рубл.
на пôвъ року 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: *на самъ додатокъ:*
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ днемъ I (13) липня розпочинаєся III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои передплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ ПП., котрымъ предплата вже скôнчилася давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашѣ выдатки платити готôвкою.

Ново приступаючѣ П. Т. Предплатники **„Библіотеки найзнам. повѣстей“** дôстанутъ **даромъ** початковѣ аркушѣ розпочатои повѣсти „Зъ великого свѣта“.

Просимо П. Т. Предплатникôвъ, щобы при змѣнѣ мѣсця зволили завсѣгды подавати и давнѣйшу свою адресу, бо инакше тратимо богато часу, а всѣ адресы годѣ въ памяти задержати.

Бесѣда Наталя Вахнянина

выголошена на другôмъ Народнôмъ Вѣчу Русинôвъ дня 17 (29) червня 1883 для умотивованя четвертои резолюціи о правно-политичныхъ справахъ краю.

(*Конецъ*)

Зъ того часу починаются и нашѣ злиднѣ. Однакожь рукъ мы не опустили и зданѣ на ласку нашихъ сусѣдôвъ, мы явились въ Соймѣ галицкôмъ съ внесеньемъ угодовымъ бл. п. вице-маршалка Юліяна Лавровского и 30 рускихъ послôвъ. Здавалося, що дѣло иде къ лѣпшому. Мы хотѣли знайти modus vivendi съ нашими сусѣдами и сусѣды тѣ приняли насъ съ отвертыми раменами. Такъ есть! Съ отвертыми раменами пріймила бôльшôсть соймова внесенье Лавровского, але тôлько въ тôй надѣѣ, що мы Русины попремо ôттакъ въ Вѣдни резолюцію, котру згадана бôльшôсть поставила въ Соймѣ въ р. 1868 яко програму свою.

Внесенье Юліяна Лавровского передано окремôй „угодовôй анкетѣ“ до скодификованя, а Выдѣлъ краевый мавъ ей ôттакъ представити Соймови до принятя. Тôлькожь и симъ разомъ инакше склалось. Угода галицка выдалась тогдашнымъ гегемонамъ нѣмецкимъ чимъто страшнымъ. Здруженѣ жителѣ Галичины въ полученю съ Чехами и другими славянскими послами могли були въ радѣ державнôй станути сильною фалянгою анти-централистичною, славяньскою и взяти провôдъ въ державѣ въ свои руки. Почалась прото зъ стороны централôвъ нѣмецкихъ вакулисова робота. Обомъ сторонамъ обѣцяно гдещо на ухо: Полякамъ — резолюцію, Русинамъ — признанье рôвноуправненя поза Соймомъ галицкимъ.[5]) Обѣ стороны повѣрили и обѣ стороны почали въ части ôтступати ôтъ проекту угоды. Идучи до думы державнои[6]), сказали намъ нашѣ сусѣды тѣ ласкавѣ слова: „Не можемо вамъ теперь нѣчого дати, бо самѣ ще не маємо нѣчого (с. е. не маємо резолюціи)“. Выдѣлъ краевый зробивъ ôттакъ уставу о рôвноуправненю, кодификувану анкетою, безпредметовою въ Соймѣ, а рускѣ послы, заведенѣ въ-друге въ своихъ надѣяхъ, оглянулись, якъ въ часахъ Шмерлинга, знову на централôвъ нѣмецкихъ.

Симъ часомъ окроѣно въ думѣ державнôй резолюцію польску до не-до-пôзнаня. Поляки опустили думу державну, але небавомъ за министерства Ляссера зôйшовши съ становища резолюційного и взявшися за политику утилитарну[7]), являются знову въ Вѣдни.

Тутъ починаєся политика реванжу — ôтплаты. Тутъ шовинизмъ вырôсъ вже въ хорошу сильну дѣвчину.

Понеже Русины выступили противъ резолюціи такъ въ Соймѣ, якъ и въ думѣ державнôй[8]), т. е. супротивились розширеню краевои автономіи[9]), то рѣшено ихъ за те покарати въ Соймѣ. Посолъ Ригеръ сказавъ намъ тогды тѣ зловѣщѣ слова: „Ви идете противъ Полякôвъ въ думѣ державнôй, а за те дома они станутъ васъ бити.“ Такъ и сталось!

Нѣмцѣ-централы не погадали навѣть о обѣцянôй намъ уставѣ о меншостяхъ, мимо того, що мы допомогли имъ до безпосередныхъ выборôвъ, що высвободили ихъ зъпôдъ зависимости ôтъ Соймôвъ краевыхъ, що дали имъ панованье въ руки. Въ адресѣ до Цѣсаря, выробленôй Герôстомъ на тронову рѣчь, не згадано навѣть про Русинôвъ и ихъ права, а рôвночасно покликано одного зъ посередъ польскихъ утилитаристôвъ до складу рады министрôвъ.

Коли словѣньскій посолъ Раслягъ домагався въ думѣ державнôй змѣны шкôдливыхъ для меншостей соймовыхъ уставъ краевыхъ, тогды той самый Герôстъ сказавъ: „Мы не можемо нарушати конституціи“. Коли Русины домагалися змѣны статуту для Рады шкôльнои краевои въ Галичинѣ, то сказано имъ знову, що статутъ сей есть наслѣдкомъ якогото тайного компромису, заключеного межи Нѣмцями и Поляками въ р. 1868. Коли нашѣ послы поставили въ радѣ державнôй внесенье на полѣпшенье дотаціи рускаго клиру, тогды ôтослано всю справу до намѣстництва съ припорученьемъ спытатись громадъ рускихъ, чи бы они не могли самѣ священикамъ своимъ побôльшити платню?!

А симъ часомъ въ р. 1875 бито насъ въ Соймѣ, якъ не можь лучше. Надъ внесеньемъ посла Качалы о заведенье рускаго языка яко выкладового въ однôй народнôй школѣ во Львовѣ, перейшовъ Соймъ галицкій до порядку дневного. Рôвно ôткинено и внесенье посла Антоневича на змѣну уставы соймовои зъ р. 1867 о 25 ученикахъ въ середныхъ школахъ, а угодове внесенье посла Каминьского не допущено навѣть до першого читаня. Радѣ шкôльнôй краевôй дала бôльшôсть соймова votum довѣрія, а вже передъ тымъ, въ р. 1873, выйшло розпорядженье намѣстництва, котрымъ всѣмъ ц. к. властямъ наказано рускѣ урядовѣ письма выдавати лишь латиньскими буквами, що выразно супротивлялося найвысшому постановленю цѣсарскому зъ дня 10 цвѣтня 1861 р.

Мимо всего того не опускала насъ еще и тогды надѣя на полѣпшенье нашого неôтраднаго положеня. Мы выжидали заедно змѣны министерства и якои-то новои програмы. Але коли и сего не могли дôждатися, тогды знову кто-то зъ насъ задемонструвавъ и оглянувся куды инде.

Якій бувъ результатъ сеи найновѣйшои демонстраціи, Панове знаете дуже добре и я не потребую вамъ толкувати всѣхъ ей наслѣдствъ. Одно однакожь мушу тутъ зазначити, именно, що реванжова шовинистична политика нашихъ сусѣдôвъ выродила по обохъ сторонахъ крайну вражду, съ котрою стрѣчаємось нынѣ на кождôмъ кроцѣ и котру полагодити не буде такъ легко[10]). Умѣренѣ елементы польскѣ щезли за подувомъ политики нивеляціинои; федералистôвъ не подыблешь на лѣкъ[11]), а Поляка-демократа, що крыхту дальше дивится, и що бодай словомъ обстане за кривдою

[5]) Читателѣ нашѣ пригадаютъ собѣ, що внесенье Юл. Лавровского зъ 1869 р. приняли рускѣ часописи зъ-разу дуже симпатично. „Слово“ въ ч. 76 писало на тематъ: „Ôтъ цислитавского правительства и канцлера Байста (Umkehren, meine Herrn, umkehren!) намъ нѣчого надѣятись. Федераційна система може насъ лишень спасти. Застережѣмъ собѣ нашѣ права и идѣмъ солидарно съ Поляками и Чехами“. Небавомъ однакожь, бо заразъ въ 82 ч. ôткликує сей органъ давнѣйше своє сказанье, ôтносится до „анкеты“ непріязно, дѣлитъ Русинôвъ на „мягкихъ“ и „твердыхъ“ и самъ ослабляє стôйнôсть угоды. „Мягкими“ названо тогды именно сихъ Русинôвъ, котрѣ взяли участь въ „анкетѣ“, а такими були: оо. Павликовъ, Петрушевичь и Ильницкій и пп. Лавровскій, Шараневичь, Сушкевичь и Вахнянинъ. — Подôбно заховались до внесеня Юл. Лавровского Поляки и часописи польскѣ. За угодою стояли бодай позорно гдеякѣ панове краковскѣ (бѣлѣ), демократы (?) и федералисты. Противъ неи були такъ званѣ „мамелюки“, партія бюрократично-аристократична. Органы сихъ послѣдныхъ, а въ кôнци и вся праса польска, почали жалуватись, що „анкета“ признала Русинамъ народну окремѣшнôсть и що на катедры университетскѣ допущено въ засадѣ языкъ рускій, яко выкладовый. Именно часопись „Kraj“ заявила въ тôмъ взглядѣ категоричный протестъ. Угоду ôтложено на лѣпшѣ (?) часы.

[6]) За министерства Гогенварта.

[7]) Програма Полякôвъ въ тôмъ часѣ мѣстилась въ словахъ: „Мы не придержуемось жаднои системы, мы возьмемо автономію зъ рукъ кождого, хотяйбы и зъ рукъ централôвъ нѣмецкихъ, и не дбаємо, чи ей дано такожъ Чехамъ и Моравянамъ“. Читателѣ нашѣ пригадаютъ собѣ, якъ навѣть ворожо ôтносилась пôдъ той часъ праса польска до „нынѣшныхъ братôвъ“ Чехôвъ.

[8]) Въ роцѣ 1872 высылае „Рада Руска“ петицію до министерства противъ резолюціи, а коли справа резолюціи приходитъ въ Соймѣ на порядокъ дневный, то окрôмъ Лавровского и Качалы всѣ рускѣ послы опускаютъ салю. Рôвночасно ставляє въ Соймѣ посолъ Ковальскій внесенье на безпосереднѣ выборы.

[9]) По причинѣ, що въ резолюціи не запоручено имъ національныхъ правъ.

[10]) Въ 1881 р. забаглося шовинистамъ нашимъ приложити до насъ нивеляційну политику Мадярôвъ. Звѣстне „Коło“ зôбралось и жадало ôтъ властей розвязаня всѣхъ рускихъ товариствъ, безпощаднои конфискаты рускихъ часописей и свободы переносити рускихъ судіевъ на Мазурщину. Тогды лишь рѣшуче veto Его Екск. гр. намѣстника спинило тѣ благороднѣ намѣреня.

[11]) Кн. Левъ Сапѣга, Сангушко и др. померли; „червоный князь“ сировадивъ намъ — о скôлько намъ вѣдомо — одныхъ и другихъ патрôвъ, а мнимый стовпъ федерализму предсѣдавъ въ найновѣйшихъ часахъ центральному передвыборчому комитетови польскому, котрый поклавъ собѣ засадою, не припустити до Сойму анѣ одного Русина.

ПО ПОВОДУ НОВОГО ВЫДАНЯ

Шевченкового „Кобзаря“.

Кругъ читателѣвъ и почитателѣвъ Тараса Шевченка въ рускôмъ народѣ збôльшуєси съ кождымъ рокомъ. Нового петербурского выданя „Кобзаря“ розхватаютъ на Украинѣ за одинъ день цѣлѣ транспорты. Рôвночасно съ ширенъемъ творôвъ Шевченка стараются нашѣ передовѣ люде, якъ въ Галичинѣ такъ и на Украинѣ, выяснювати и оцѣнювати рôжнѣ идеѣ въ творахъ нашого генія-поета. Понизше мѣстимо надôсланѣ намъ зъ Одессы двѣ розвѣдки въ формѣ промовъ, выголошеныхъ сего року однымъ Украинцемъ и одною Украинкою на вечери, данôмъ въ честь батька-Тараса. Сповняючи волю автора и авторки — мѣстимо обѣ тѣ розвѣдки-промовы въ нашôй часописи съ тымъ пересвѣдченьемъ, що подаємъ бодай дрôбный причинокъ до поясненя и оцѣненя поетичныхъ творôвъ нашого безсмертного Тараса Шевченка. — *Ред.*

I.

Про гуманизмъ въ „Кобзари“ Шевченка.

Имя великого чоловѣка, котрого бюстъ передъ нами, зôбравъ насъ сегодня до купы не задля користи якои-небудь, не ради особливыхъ интересôвъ кождого зъ насъ, а щобъ пошанувати его память и подякувати ему за те, що ôнъ намъ зробивъ.

Дѣла поета — его слова и думки. Якiжь то були е г о слова и думки, що всѣмъ намъ дорогѣ, що всѣхъ насъ до гурту зôбрали?

Кажутъ, се бувъ поетъ сѣрого люду, простого народа украиньского. Але гляньмо кругъ себе. Всѣ мы, що тутъ зôбрались, не чорноробочѣ, не безъ чоботъ, не у полатаныхъ сѣрякахъ. Тіи, заробляючи хлѣбъ насущный на себе и на насъ, все ще не маютъ нѣ часу, нѣ спроможности читати поетичнѣ дѣла Шевченка, якъ мы ихъ читаємо и поучаємося зъ нихъ дивуватись силѣ мовы и широтѣ его думокъ.

Правда, съ усею силою свого выразного слова лаявъ и ганьбивъ Шевченко панôвъ-крѣпостникôвъ и всѣхъ ихъ пôдсобникôвъ — и ось мы, паны жь такѣ, збираємося, щобъ славити его за те. Мы дякуємо ему за ту милостиню, що ôнъ кинувъ намъ... незгôрше, якъ той старець, що давъ милостиню Тургеневу, стиснувши его руку.

Правда, клявъ-проклинавъ Шевченко панôвъ, але и болѣвъ за нихъ же своєю великою душею, и плакавъ за нихъ такъ, якъ мы не вмѣемо плакати. Розказуючи, якъ шляхта запалила хату титаря и не по чоловѣчи мордувала и катувала титаря, Шевченко самъ трохи не ридавъ, що прійшлося ему таке розказувати, а его читателямъ дивитися на такѣ звѣрства:

Бодай не дивитись, бодай не казати, —
Бо *за людей соромъ*, бо серце болитъ!...
Гляньте, подивѣтся: то конфедераты,
Люде, що зôбрались волю боронить!
Боронятъ проклятѣ!...

А почне Шевченко розказувати про чисто-нелюдскѣ дѣла панôвъ съ крѣпостными дѣвчатами, про муки невольникôвъ у кайданахъ, про римскихъ кесарѣвъ, що нѣвечили христіянъ, и т. д., — и що разу у его пѣснѣ мы чуємо той крикъ зъ глубины его щирого серця:

Оттаке то на сѣмъ свѣтѣ
Роблятъ *людямъ — люде*!

„Катерина“ Шевченкова, шукаючи свого врадника, свого ката, свого милого „Ивана чорнявого“, у лычакахъ и въ однôй свитинѣ середъ снѣгу и завѣрюхи стрѣчає „москалѣвъ“ и кинулася до нихъ розпытувати про Ивана. Жартуютъ, глузуютъ и знущаются надъ нею „москалѣ“.

Подивилась Катерина:
„И вы, бачу, *люде*!“

Отъ що робивъ Шевченко. Ôнъ показувавъ намъ лютыхъ звѣрôвъ двоногихъ, котрымъ наука дала прôзвище „Homo sapiens“, та й плакавъ, що Катерина муситъ ихъ съ тяжкимъ сарказмомъ звати „*людьми*“.

Листы „Кобзаря“ Шевченкового червонѣ ôтъ крови, котрою ôнъ поливає степы украиньскѣ. Тамъ поле зелене чорнѣе ôтъ крови за вольную волю, тутъ Днѣпро несе у Чорне море туюжь людску кровь, а все ще не може напоѣти синёго, бо Гонта въ Уманѣ кричитъ, що мало ще крови. Самъ Шевченко каже:

Гомонѣла Украина, довго гомонѣла,
Довго, довго кровь степами текла, червонѣла,
Текла, текла, — тай высохла!...

Кровь шляхетска, козача, паньска, мужича, кровь христіянъ-неофитôвъ льеся у поемахъ Шевченка цѣлыми рѣками, а самъ ôнъ середъ сего моря крови обертаєсь до людей съ своєю промовою:

И звѣръ того не зробитъ дикій,
Що вы, бьючи поклоны,
Съ братами дѣете!

И що разу, якъ ôнъ возьмеся за перо, мы чуємо тіи слёзы его, тое горе за людей, що

Оглухли, не чуютъ...
Кайданами мѣняются,
Правдою торгуютъ!

И бачимо мы зъ тогожь „Кобзаря“ его, якъ ôнъ перелѣчує днѣ свого житя, пôджидаючи, чи не выяснится сонце, чи не блисне свѣтъ правды и любови надъ темрявою людского зла:

И день иде и нôчь иде....
И голову схопивши въ руки,
Дивуєшся, — чому не йде
Апостолъ *правды и науки*!

Такъ отъ за що повиннѣ мы шанувати память великого нашого поета. Ось що давъ ôнъ намъ, та й не тôлько намъ, тутъ зôбравшимся, и не одному нашому народу, а и всѣмъ людямъ, що и по чужихъ сторонахъ живутъ и будутъ жити пôсля насъ.

Рôвняйте Шевченка, яко поета по силѣ и енергіи его слова, чи съ Дантомъ, чи съ Шекспиромъ, чи съ Петраркою, чи съ Байрономъ; але по напрямку его идей, яко чоловѣка думки и чулого серця, позвольте менѣ порôвняти его съ Гусомъ, Рейхлиномъ и Еразмомъ, — людьми, що такъ само, якъ и ôнъ, душею болѣли за чоловѣка во всѣмъ его бру-

Русинôвъ, называютъ нынѣ „zdrajcą и odstępcą programu narodowego“.

А прецѣнь народъ рускій въ Галичинѣ не заслуживъ собѣ на таке безпощадне трактованье. Єсть се дуже красный елементъ, елементъ бôльше консервативный, нѣжь тѝ ославленѝ панове краковскѝ, елементъ толерантный, котрый нѣкому не навязувавъ на шію нѣ патрôвъ добромильскихъ, нѣ експериментôвъ зъ Пекарскои улицѣ... Єсть се народъ великій, котрого розвôй лежитъ въ интересѣ самоижъ Австріи... А до того не єсьмо мы нѣ соціялистами, якими насъ въ своѣмъ часѣ представляно[12]), нѣ невѣрными тронови; наша вѣрнôсть тутъ, у серцю! И покажеся она колись певнѣйшою, якъ вѣрнôсть тыхъ, що єи на чолѣ велѣли собѣ написати[13]).

Пытаюся теперь, якимъ же способомъ выйти намъ Русинамъ зъ того безъôтрадного положеня? Чи вже нема средствъ, щобы тую межинародну вражду якимъ-то свѣтомъ устоpонити?

Ôтповѣдь на се пытанье лежитъ дуже близько! Она мѣстится въ однôмъ словѣ: рôвноуправненье. И длятого-то домагаємося мы въ резолюціи нашôй, щобы выс. центральне правительство постаралося въ якъ найскоршôмъ часѣ о уставу, котрабы намъ Русинамъ, зôстаючимъ въ меншости въ репрезентаціи краєвôй, запоручила повне рôвноуправненье въ нашôмъ народно-политичнôмъ житю. Устава тая малабы на будуще творити составну часть статута краєвого. А я пересвѣдченый, що на той щасливый случай Русинъ забуде охотно про все, що було у насъ, и всяку кривду кине въ непамять...

Кромѣ того домагаємось мы, щобы выс. центральне правительство постаралося рôвножь о точну екзекутиву всѣхъ найвысшихъ постановлень и розпоряджень своихъ, котрѝ, выданѝ въ користь Русинôвъ, доси не выконуются.

Утрудивъ я васъ, Панове, моимъ довшимъ выводомъ, але одну дуже важну справу треба намъ ще нынѣ полагодити. Се справа съ нашими послами на Соймъ краєвый. Скажу коротко.

Ото зôбранѝ нынѣ на всенароднôмъ Вѣчу мы, галицкѝ Русины, уважаємо сихъ 9 послôвъ, котрѝ выйшли зъ вольного выбору рускихъ комитетôвъ выборчихъ повѣтовыхъ и руского центр. ком. передвыборчого, одинокими легальными заступниками всего до три-мілiонного народа руского въ Галичинѣ. Вы, Высокодостойнѝ мужѣ, выслухали поставленѝ нами резолюціи, выслухали волю всего народа — и на Васъ вкладаємо нынѣ обовязокъ, щобы Вы зволили не лишь о ихъ скоре выконанье въ ôтповѣднôй дорозѣ постаратись, але и на найблизшôмъ зôбраню Сойму галицкого поставити ôтповѣднѝ внесеня въ дусѣ згаданыхъ резолюцій. Будьте при сѣмъ историчными нидерляндскими „гейзами“! Однакожь на случай, єслибы бôльшôсть теперѣшного Сойму галицкого полагодженю справы рôвноуправненя рускаго народа въ Галичинѣ показалася неприклонною и наколибъ насупротивъ справедливыхъ нашихъ жадань поставилась, якъ бувало въ рокахъ 1871, 1872 и 1875 на становиску традиційнои негаціи, — на сей неôтрадный случай завзываємо Васъ... (*Голосы: до сецессіи!!!*)... Єсть се занадто важна справа, щобы я, мои Панове, мôгъ єи пôддати нынѣ пôдъ Вашъ судъ и пôдъ Ваше голосованье, — кажу лишь, що на случай, єслибы бôльшôсть Сойму галицкого не увзгляднила внесень нашихъ послôвъ, тогды най они роздумаютъ, чи не лѣпше булобы зложити солидарно мандаты посольскѝ и почати политику абстиненціи.

При сѣмъ позволите, Панове, що при нынѣшнôй свѣтлôй манифестаціи всесторонно розбудженого житя народного у насъ, я зложу щиру подяку моимъ краянамъ зъ надъ Сяну, зъ кранцѣвъ Руси, що и они, прійшовши до свѣдомости своихъ правъ, явились численно на нашôмъ Вѣчу. Неменше дякую и Русинамъ-латинникамъ за участь въ нынѣшнôмъ зôбраню.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Въ подорожи по Стиріи*) приѣхавъ цѣсарь дня 10 с. м. до Марбургъ. На двôрци желѣзницѣ повитавъ монарху епископъ, по чѣмъ цѣсарь розговорювавъ съ презесомъ рады повѣтовои бар. Гайномъ. — Мѣсто було дуже хорошо удекороване, а безчисленнѝ товпы народа витали цѣсаря окликами: hoch! и živio! — Въ Раднерсбургъ ôтбулося въ присутности цѣсаря ôткрытье нового будынку шкôльного. — На промовы численныхъ начальникôвъ громадъ ôтповѣдавъ цѣсарь съ властивою собѣ привѣтностею и выпытувався всюды о ôтношеня льокальнѝ.

(*Въ справѣ димисіи намѣстника гр. Потоцкого*), котра ôтъ якогось часу становитъ предметъ дискусіи журналистичнои и мимо увѣрювання кождои газеты, що вѣдомости свои черпае зъ найпевнѣйшого жерела, представляе лябиринтъ найсуперечнѣйшихъ вѣстей, пише Fremdenblatt ось що: Рôжнѝ органы, котрѝ неусипно кольпортуютъ поголоски о димисіи намѣстника гр. Потоцкого доносятъ вже о номинаціи нового намѣстника для Галичины. И такъ достоиньство се маe пôсля нихъ получити министеръ дръ Дунаевскій. Тымчасомъ дръ Дунаевскій есть членомъ кабинету, а гр. Потоцкій въ послѣдствіе прихильнои опинiи лѣкарѣвъ рѣшився лишитися на своѣй посадѣ и посвятити на дальше свои силы добру публичному. Комбинація отже, въ котру втягнено нынѣшный кабинетъ и намѣстника Галичины виправдѣ есть незрôвнана що до своеи оригинальности и зъ того титулу заслугуе на подивлюванье, не може однакже мати претенсіи, щобы займатися нею серіозно.“ — Мимо всѣхъ подôбныхъ нôвурядовыхъ заявлень вѣсть о димисіи такой здаѣся мати щось за собою. — Яко аргументъ наводятъ гдеякѝ львôвскѝ газеты тое обстоятельство, що намѣстникъ мавъ вже выдати диспозиціи що до купленя во Львовѣ для свого помѣщеня камяницѣ.

(*Въ угорскôмъ министерствѣ просвѣты*) ведутся нарады надъ пытаньемъ заснованя фонду пенсійного для учителѣвъ шкôлъ середныхъ и надъ ôткрытьемъ курсу учительского для оріентальныхъ языкôвъ на пештеньскôй академіи торговельнôй. — Кореспондентъ N. fr. Presse сподѣваеся скорого полагодженя обохъ сихъ справъ.

(*Wiener Ztg.*) оголошуе конвенцію заключену съ Швайцарією въ справѣ повздержаня заразы межи худобою и концесію на будову льокальнои желѣзницѣ зъ Зволеновесъ до Смечна въ Чехахъ, удѣлену адвокатови вѣденьскому дру Найману.

(*Соймъ буковиньскій*) ухваливъ дня 9 л. линня резолюцію, въ котрôй выражае министрови торговлѣ подяку за попиранье будовы льокальнои желѣзницѣ зъ Черновець до Новоселицѣ. — Интересы краю вымагаютъ найскоршого выбудованя желѣзноя дороги, котрабы желѣзницю черновецку лучила съ ромуньскою границею.

(*Въ соймѣ тирольскôмъ*) прійшла онодгы пôдъ обрады справа нотаріяту. — Справоздавець комисіи, адвокатъ дръ Катрайнъ, предложивъ резолюцію взываючу правительство, щобы повліяло на суды повѣтовѝ въ тôмъ дусѣ, щобы тіижь не уживали нотарѣвъ яко комисарѣвъ судовыхъ противъ приписôвъ уст. нотаріяльнои, и щобы посады нотаріяльнѝ въ тыхъ мѣсцевостяхъ нѣмецкого Тиролю, въ котрыхъ нема для нотарѣвъ выгляду на достаточне удержанье — не були обсаджованѝ. — Мотивомъ повысшого внесеня, котре для насъ цѣкаве тымъ, що голосъ въ аналогичнôй справѣ пôднесено торôкъ такожь въ нашôмъ галицкôмъ соймѣ — єсть економична нужда мужикôвъ, котрѝ черезъ надъужитя при переводженю пертрактацій масы нараженѝ суть на великѝ кошта, зъѣдаючѝ неразъ майже цѣлу ôтъумерщину. — За внесеньемъ, попертымъ численными петиціями зъ стороны селянъ, говоривъ горячо патеръ Грайтеръ, и помимо сильнои опозиціи зъ стороны либеральныхъ послôвъ, въ котрыхъ имени выступаючій дръ Блихъ покликувався на ухвалу выдѣлу краєвого, пôсля котрои нема жаднои причины до змѣнъ въ институтѣ нотаріяту и вказувавъ на те, що на случай необсадженя нотаріятôвъ селяне будутъ нараженѝ на бôльше вызыскуванье покутныхъ писарѣвъ — перейшли обѣ точки внесеня. — За внесеньемъ голосовавъ крôмъ нѣмецкихъ клерикалôвъ италіяньскій „клюбъ умѣренныхъ“.

(*Дотеперѣшнѝ засѣданя ческого сойму*), на котрый звернена увага не тôлько австрійскои, але и заграничнои прасы, не представляютъ по предметамъ нарадъ нѣчого незвычайного. Цѣла праця парляментарна знаходится теперь ще въ стадіюмъ приготовляючôмъ, а сесіи плывутъ якесь монотонно, — обмежаючися до верификаціи поодинокихъ мандатôвъ посольскихъ, ôтчитаня списôвъ петицій, выбору комисій и т. и. — На засѣданю зъ дня 7 липня прійнято до вѣдомости завôзванье правительства взглядомъ ревизіи закона о приналежности, при чѣмъ маршалокъ краєвый заявивъ, що поставитъ сю справу на найблизшôмъ засѣданю на порядку дневнôмъ. Справою выборôвъ выдѣлу краєвого маe соймъ занятись доперва завтра. — Ческа бôльшôсть соймова вѣрна лояльному заявленю кн. Лобковица, котрый помиренье обохъ въ краю жіючихъ народностей поставивъ яко одну зъ найважнѣйшихъ точокъ програмы нового сойму — предкладала Нѣмцямъ дуже далеко идучѝ уступства, такъ що Нѣмцѣ малибы мимо значнои меншости въ соймѣ рôвне число голосôвъ въ выдѣлѣ краєвомъ съ Чехами. — Пôсля донесеня Presse мали либералы ôткинути предложеня бôльшости, що по думцѣ згаданои газеты належалобы уважати тяжкою хибою политичною.

(*Ческѝ дамы*) переслали проф. Масенови адресу, въ котрôй складаютъ єму щиру подяку за єго неустрашиме выступленье въ справѣ школы ческои въ Вѣдни, котрымъ доказавъ своеи высшости ôтъ своихъ земляковъ, що не суть способнѝ позбутися зависти и ненависти.

(*На основѣ ухвалы рады мѣста Вѣдня*), о котрôй мы згадували, вручивъ бурмистръ Уль президентови министрôвъ петицію о знесенье заказу що до прибозу худобы зъ Ромуніи. — Гр. Таффе мавъ єму заявити, що знесенье заказу моглобы наступити тôлько на якійсь часъ и то въ надзвычайнôмъ случаю. Поки-що ведутся переговоры зъ баномъ хорватскимъ, щобы выєднати призволенье на перевôзъ худобы зъ Босніи и Герцеговины.

(*Законъ ловецкій для Босніи.*) Урядова газета для Босніи оголошуе розпорядженье, нормуюче выконуванье польованя въ Босніи и Герцеговинѣ. Пôсля тыхъ приписôвъ ловци оружіемъ нальнымъ зависитъ ôтъ карты стрѣлецкои. — На грунтахъ загородженыхъ не вôльно польовати, а на грунтахъ засѣяныхъ и въ винницяхъ передъ укôнченьемъ збору вина тôлько за призволенъемъ посѣдача, взглядно уживаючого. — Въ розпорядженю выражено такожь тѝ поры, коли не можна выконувати польованя.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Пôсля донесеня лондоньскихъ дневникôвъ заключила Россія съ Персією трактатъ взглядомъ управильненя пôвнôчно-всхôдныхъ границь. Персія маe задержати Келяти и Надаръ, Россіи припаде за тое Мервъ. Персія зъобовязалась выдати всѣхъ збѣглыхъ на єи територію Туркменôвъ съ выняткомъ тыхъ, котрѝ въ Персіи стало поселилися. Трактатъ предвиджуе такожь можливôсть протесту котрои будь державы, и зъобовязуе Россію до ôтповѣди на такій протестъ. — Одна часть прасы россійскои, на чолѣ котрои стоитъ органъ Каткова, выступае завзято противъ заключеню угоды съ курією римскою. Угода тая свѣдчитъ пôсля гадки тыхъ органôвъ о безсильности теперѣшного правительства, а есть она наслѣдкомъ крамолы Полякôвъ, котрѝ заразивши молодѣжь россійску соціялизмомъ(?), и розбудивши мѣжь суспôльностею россійскою жадобу за конституцією, готовлятъ Россіи политичну катастрофу и приготовляютъ сцену до представленя новои революціи. — Дня 6-го с. м. пріймавъ царь въ зимовôй палатѣ въ Петербурзѣ депутаціи рôжнородныхъ мѣстъ, товариствъ и. пр. Депутаціи складали дорогоцѣннѝ дары для царя и для присутнои такожь царицѣ.

„Народная Воля“ оголошуе плянъ партіи революційнои т. зв. „подготовительную роботу партіи“, зложеный зъ вступу и шести ôтдѣловъ, а именно: 1) центральна организація; 2) организаціи спеціяльнѝ и льокальнѝ; 3) мѣскѝ робôтники; 4) войско; 5) интелигенція и молодѣжь; 6) Европа. Головну задачу „подготовительнои роботы“ становитъ пôсля сего пляну утворенье цен-

---

домъ и всѣмъ серцемъ бажали, щобъ той звѣръ двоногій ставъ „*человѣкомъ*“.

Перше, нѣжь бути демократомъ, чи — якъ ще кажутъ инший — демагогомъ, перше, нѣжь стати націоналистомъ чи украинофиломъ, — Шевченко бувъ гуманистъ въ широкому и благородному змыслѣ сего слова. Перейде и змѣнится не одинъ десятокъ литературныхъ и естетичныхъ напрямкôвъ, перевернется ще не одна школа критикôвъ, выробляватись будутъ новѝ художественнѝ вкусы, — а Шевченко все останется великимъ поетомъ, бо при тыхъ поетичныхъ образахъ, якѝ ôнъ сотворивъ, зерномъ, зъ котрого выросла єго поезія, була широка гуманнôсть.

Будутъ панувати у головахъ людей думаючихъ тіи або другѝ думки про найкрасшій стрôй суспôльный, политичный и економичный; будутъ въ житю людскому мѣнятися погляды на громадскѝ, административнѝ, педагогичнѝ и т. и. справы, — а Шевченко все останесь великимъ учителемъ серця чоловѣчого... и поки будутъ у насъ друкарнѣ та папѣръ задля печатаня єго дѣлъ, — все будутъ и дѣти и внуки нашѝ и правнуки учитися зъ єго щирого, сильного и великого слова, —

— Бо то боже слово,
То серце по волѣ съ Богомъ розмовлѝ,
То серце щебече Господнюю славу,
А думка край свѣта на хмарѣ гулѝ, —

скажу я, звертаючи єго слова про „Перебендю“, до єго великихъ дѣлъ.

И сонечко встане, якъ перше вставало,
И зорѣ червонѝ, якъ перше плылѝ,
Плывутъ и потôмъ; и той бѣлолицій
По синёму небу выйде погулять,
Выйде подивíться въ жолобокъ-криницю
И въ море безкрае, и буде сіять,
Якъ надъ Вавилономъ, надъ єго садами, —
И надъ тымъ, що буде съ нашими сынами, —

а все буде жити съ ними безсмертна велика душа поета-гуманиста.

И певне ѣй лекше буде на тôмъ свѣтѣ,
Бо всѣ прочитаютъ тѝ слёзы-слова,
Що такъ она щиро колись выливала,
Що такъ она нишкомъ надъ ними ридала.

Мабуть чи не у всѣхъ великихъ поетôвъ мѣжь ихъ творами стрѣчаются слова до Музы, котра вдохновляла ихъ. Кождый проситъ свою музу, чи навчити єго спѣвати, щобъ увести у храмъ славы, чи дати силу мовы, щобъ топити серця людскѝ, и т. и. И Шевченко обертаєтся до своеи Музы:

Не покидай мене! Въ ночи,
И въ день, и въ вечери, и рано
Витай зо мною и учи,
Учи неложными устами
Казати правду. Поможи
Молитву дѣяти до крáю.
А якъ умру, моя святая,
Моя ты мамо! — положи
Свого ты сына въ домовину
И хочь єдиную слёзину
Въ очахъ безсмертныхъ покажи!

Выряжаючи своихъ „Гайдамакъ“ у свѣтъ, ôнъ каже:

Нехай идутъ, — може найдутъ
Козака старого,
Що привѣтá моихъ дѣтокъ
Старыми слёзами.
Буде зъ мене — скажу тодѣ —
Панъ я надъ панами!

И не разъ ôнъ каже помѣжь своими стихами, що коли найдется десь серце ласкаве, що хочь трохи заплаче надъ єго поемами, думами и пѣснями, то й буде зъ нёго. А обертаючись у своему „Заповѣтѣ“ до насъ, потомкôвъ своихъ, ôнъ каже тôлько:

Не забудьте помянути
Не злымъ, тихимъ словомъ!

Пройшло вже 22 роки зъ того часу, якъ ôнъ померъ, и мы вже можемо бачити, на скôлько можутъ справдитись єго бажаня. Мы знаємо, що не єдина тôлько, а вже богато слѣзъ пролилось зъ очей простыхъ людей, котрымъ читали єго дѣла. Простѝ дѣвчата и бабы не можутъ слухати безъ слѣзъ єго „Катерины“, — якъ розказуе Мордовцѣвъ, тай всѣ мы добре знаємо. И ще перейдутъ роки, — и богато слѣзъ подяки розворушеного человѣчого почутя, — чи будемо казати по европейски — гуманного почутя впаде на єго домовину.

Тая краина, котру любивъ Шевченко, котра выпестила єго поетичный таланъ, маe немало народа. Правда, живе той народъ бѣдно, безъ просвѣты и науки, котрѝ облагороднюютъ серце и пôднимаютъ душу; але и безъ освѣты невчене око — якъ казавъ Шевченко — вмѣe розбирати, де правда и де добро; и середъ бруду, холоду и недостачѣ немало есть щирыхъ и чистыхъ сердець, земляковъ Шевченка, що розберутъ и оцѣнятъ дѣла великого поета, якъ слѣдъ. Той бѣдный народъ, що за раломъ спотыкаєтся, щобъ добути собѣ тôлько насущного, — той народъ, що бувъ головно выкликавъ зъ устъ поета єго думы и пѣснѣ, єго слёзы и горе, — той народъ, кажу, не теперь, такъ колись-то оцѣнитъ и велику душу батька свого Тараса и великѝ єго дѣла.

Се певне такъ буде, а мы теперь покищо безъ хибы можемо сказати словами жь Шевченка:

Добре єси, нашь кобзарю,
Добре, батьку, робивъ,
Що спѣвати, розмовляти
На могилы ходивъ! —

бо твоя слава — не вмре, не поляже!

II.

Про идеалъ женщинъ у Шевченка.

Мѣжь зôбраными тутъ почитателями поета Шевченка дуже богато женщинъ. Що ихъ привело сюда? Чи загальне спочутье для всего прекрасного, чи якесь окреме чувство поважаня и признаня для нашого поета, котрый неразъ звертаєся до дѣвчатъ, сумнѣваючися, щобъ ктонебудь коли згадавъ єго душу:

Згадайте дѣвчата, — вамъ треба згадати!
Она васъ любила, рожевíи квѣты,
И про вашу долю любила спѣвать.

Всѣ поеты звычайно-славлятъ женщинъ,

тральнои организаціи, способнои стати огнищемъ революціи, а дальше утворенье подобныхъ организацій революційныхъ на провинціи и цѣлковите позысканье силъ робо̂тничихъ для цѣлей революціи. Для того трактуе плянъ повысшій о организаціи дуже широко. — Правительство сербске о̂ткликало зъ Петербурга свого посла Горватовича до Бѣлгороду. Причиною сего маѣ бути по̂ля донесеня Ст. Пет. Вѣд. тое обстоятельство, що Горватовичь надто мало знавъ о̂тношеня россійскій, щобы яко посолъ мо̂гъ о̂тдавати услуги свому правительству.

„Южный Край“ доноситъ, що въ повѣтахъ Мелитопо̂льско̂мъ и Днѣпро̂вско̂мъ вылягла великими масами саранча. Въ пов. Днѣпро̂вско̂мъ покрыла она надъ 1300 десятинъ. Предпринято о̂тповѣдній средства, ужито до нищеня саранчи 2100 людей, 172 паръ коней, 400 ко̂съ и грабле̂въ, 1.060 деревляныхъ мотыкъ и др. Нищеньемъ управляе делегатъ губернїяльный, доси однакъ удалось вынищити саранчу лише въ одно̂й громадѣ.

Франція. Станъ здоровля гр. Шамборъ не оказуе нѣякого полѣпшеня, загально дожидаютъ всѣ скорои вѣсти о его смерти. Сторонники гр. Шамборъ выражаютъ надѣю, що на случай смерти его графъ Парижа вступитъ явнымъ манифестомъ въ наслѣдство Генрика V-го. Тымчасомъ графъ Парижа, котрому залежитъ на то̂мъ, щобы не бувъ выгнаный зъ краю, не думае про нѣякій антиреспубликаньскій демонстрацію. Горячій легитимисты обурюются на гр. Парижа за его трусливо̂сть и нерѣшимо̂сть; они оглянулись бы охотно за другимъ енергичнѣйшимъ наслѣдникомъ для гр. Шамборъ, колибъ се лишь було можливо. Тымчасомъ заховуютъ легимисты позо̂рну згоду съ орлеанистами и съ всякими можливыми комбинаціями идутъ на зъустрѣчь подѣямъ политичнымъ, котрій будутъ наслѣдкомъ сподѣванои недалекои смерти послѣдного правовитого представителя легитимизму.

Сербія. Розрухи политичній межи селянами помимо численныхъ арештованъ и репресалій зъ стороны правительства ростутъ и ширшаютъ съ кождымъ днемъ. Ненависть и негодованье народа супротивъ урядніко̂въ правительственныхъ до̂йшло до тои степени, що урядники высланій по дѣламъ урядовымъ на села, не можутъ за жадній грошѣ до̂стати стравы анѣ кавалка хлѣба и часто мусятъ ночувати по̂дъ голымъ небомъ, бо нѣхто не прійме урядника на по̂чь до своеи хаты. Мѣжь народомъ даются чути голосній нарѣканя на короля и всѣ органы власти державнои, негодованя на несправедливо̂сть и бракъ законныхъ мѣръ въ поступованю тыхже. Процесъ селяньскій въ Гамзиградъ, о котрого починѣ мы доносили попередно, зако̂нчився засудженьемъ священика Жоковича, яко головного виновника на 8 мѣсяцѣвъ вязницѣ, а ко̂лькохъ селянъ на поменшій кары. Въ тягу процесу о̂ткликали селяне свои зо̂знанй зложенй въ слѣдствѣ въ некористь Жоковича, освѣдчаючи, що мусѣли зложити ихъ по̂дъ пресію судіѣвъ и жандармо̂въ. До ко̂нца процесу заявляли по̂дсудимій одноголосно, що цѣла вина розруxо̂въ почиваѣ въ нетакговно̂мъ и незаконно̂мъ поступованю властей и органо̂въ державныхъ.

Ромунія. Еще не полагоджено и не затерто прикрого враженя антиавстрійскои демонстраціи, выправленои на бенкетѣ въ Ясахъ, а зновъ впадае Ромунія въ давный блудъ и провокаційнымъ поступованьемъ взглядомъ Австріи даѣ причину до новыхъ непорозумѣнь. Недавно зайшли були на стаціи желѣзницѣ въ Ицканахъ споры мѣжь австрійскими а ромуньскими урядниками цловымп. Оба правительства згодились на тое, щобы урядніко̂въ засуспендувати, а опо̂сля перевести съ ними слѣдство. Справу тую по̂днесли дневники ромуньскій яко рѣчь великого значеня и розпочали на той тематъ розписуватись непріязно и вызываючо супротивъ Австріи. Що обуреньe тое противъ Австріи не есть то̂лько простымъ газетярскимъ шовинизмомъ, а походитъ зъ сферъ самого правительства ромуньского, доказали члены комисіи межинародноі, высланій зъ Ромуніи для спо̂льного трактованя справы до Черновець, котрыхъ захованьеся було сего рода, що австрійскій члены комисіи мусѣли заперестати обрадъ, по чѣмъ ромуньскій делегаты выѣхали безпроволочно зъ Черновець, розбиваючи въ сей спосо̂бъ межинародну комисію. Поступованье тое Ромуніи здраджуе очевидно жичливо̂сть сусѣдску, переходячу границѣ звычайныхъ о̂тношень двохъ погранични хъ собѣ державъ, а Австрія маѣ повне право пригадати правительству ромуньскому зъобовязаня, тяжачій на нѣмъ въ силу постановъ права межинародного. Дальшій конфликтъ съ Ромуніею стоитъ такожь вже въ перспективѣ. Єсть се справа Дунайска, унормована безъ участи Ромуніи трактатомъ лондоньскимъ. Ромунія не хоче по̂ддатись постановамъ сего трактату, котрый заключено безъ еи участи, при то̂мъ бажае она однакъ, щобы Австрія входила въ складъ комисіи дунайскои зъ европейского мандату, а не въ характерѣ державы надбережноі. Що перше жаданье Ромуніи есть справедливе, се зрозумѣле само собою, и державы интересованій, якъ свѣдчитъ депеша льорда Гренвиля, не будутъ мати нѣчого противъ принятю Ромуніи до европейского концерту, дотычачого управильненя квестіи дунайскои. Що до другого однакъ то можна на певно сказати, що Австрія не такъ легко дасться усунути зъ становиска, вызначеного еи вже самымъ географичнымъ положеньемъ и утреваленого добре набутыми правами.

НОВИНКИ.

— **Третои вѣчевои бесѣды п. Ореста Авдыковского** не прочитаютъ нашій Вп. Читателѣ, бо ц. к. Прокураторія сконфискувала еи немилосерно о̂тъ початку до ко̂нца. Руске дневникарство переживае теперь дуже прикрій хвилѣ... Неразъ такъ доneче, що человѣкъ мимоволѣ грѣшитъ, бажаючи превентивнои цензуры, на яку сто̂лько нарѣкаютъ въ Россіи...

(+) **Рускій фестинъ на Погулянцѣ** удався вчера при сприяючо̂й погодѣ дуже хорошо. Цѣлый огородъ бувъ заповненый рускими людьми и родинами. Всѣ бавилися дуже весело: старшій розмовами, а молодшій танцями при войсково̂й гучно̂й музицѣ. Хоръ по̂дъ проводомъ проф. Вахнянина о̂тспѣвавъ прекрасно ко̂лька рускихъ пѣсень. Знайшлося и ко̂лькохъ Петро̂въ, и тій були такъ щасливій, що могли принимати незвычайно-численній благожеланя... Въ загалѣ мѣжь цѣлымъ товариствомъ панувала така щиро̂сть, що справдѣ здавалося, будьтобы се зо̂бралася одна численна родина. Прехорошій и потѣшный то объявъ. Вчерашный фестинъ мусѣвъ лишити у всѣхъ участнико̂въ якъ найкрасше враженье а певно и бажанье, щобы такій фестины були устроюваній якъ найчастѣйше, якъ фестинъ вчерашный, до устроеня котрого головно причинилися пп.: дир. рускаго банку Цѣпановскій, дръ Добряньскій и дръ Литыньскій.

— **Про руско-народный театръ** по̂дъ дирекціею Биберовича и Грыневецкого пишутъ намъ зъ Дрогобыча: Въ недѣлю, дня 15 л. с. м. о̂тбудеся послѣдне представленье; о̂тограный буде „*Федько Острожскій*“, исторична драма Ом. Огоновского, преміована „Рускою Бесѣдою“; будутъ новій костюмы и нова выстава. Зъ Дрогобыча переѣде нашъ театръ на ко̂лька днѣвъ до Трускавця, а въ недѣлю, дня 22 л. с. м. дасть прощальній представленя: одно въ Дрогобычи, а одно въ Трускавци, позаякъ персоналъ буде подѣленый на двѣ части. О̂ттакъ удаесь нашъ театръ до Тернополя на часъ ярмарку св. Анны, где вже въ середу дня 25 л. с. м. дасть перше представленье. Представленій будутъ „*Чорноморцѣ*“, народна оперетка въ 3 актахъ Кухаренка, музика Лысенка. Надѣемось, що руска публика численнымъ посѣщеньемъ народноі сцены причинится до еи розвою, а зъ другои стороны не залишитъ штуки рускаго репертоару, якъ „Федько Острожскій“ и „Чорноморцѣ“.

— **Загальный збо̂ръ члено̂въ филіи тов. „Просвѣты“ въ Коломыѣ.** По майже 2-лѣтнѐмъ застою о̂тбувся дня 3 л. с. м. загальный збо̂ръ коломыйскои филіи „Просвѣты“ въ комнатахъ рускои читальнѣ. Передовѣмъ належится честь ВП. о. кат. Ник. Ленкому, котрый розбудивъ нашу филію до нового житя. По о̂тповѣдно̂й промовѣ головы филіи, Вп. о. крыл. Кобляньского, загрѣваючо̂й всѣхъ присутныхъ члено̂въ и гостей до щирои працѣ на нашо̂й руско-народно̂й нивѣ, о̂тчитавъ п. Михаилъ Дорундякъ, практикантъ ц. к. суду коломыйского, основно оброблену розправу „О лицитаціяхъ“, при чѣмъ заявивъ гадку закладаня помѣжь селянами и мало-мѣщанами „Кружко̂въ лицитаційныхъ“ въ то̂й цѣли, щобы по можности ратувати давнѣйшихъ властителѣвъ, а по крайно̂й мѣрѣ не допускати чужихъ до закупуваня рускихъ грунто̂въ. О̂тчитъ молодого нашого дѣятеля принято съ одушевленьемъ, а то тымъ бо̂льше, що прелегентъ, сынъ селяньскій, практично выяснявъ всякій правній обставины при лицитаціяхъ, и удово̂днивъ практично̂сть кружко̂въ лицитаційныхъ. На внесенье одного зъ члено̂въ, збо̂ръ подякувавъ п. Дорундякови за основно-оброблены о̂тчитъ и ухваливъ припоручити центральному выдѣлови „Просвѣты“ выпечатати сю розправу въ особно̂й книжочцѣ. — Зъ справозданя касіера филіи довѣдуемося, що приходо̂въ въ послѣдныхъ 2 лѣтахъ було 50 зр. 8 кр., а розходу 45 зр. 77 кр. — По̂дъ конець збору выбрано новый выдѣлъ, котрый уконституовався, якъ слѣдуе: Голова: Вп. о. П. Кобляньскій; заступникъ: проф. Т. Грушкевичъ; секретарь: о. В. Ступницкій; касіеръ и магазинеръ: о. Н. Лепкій; контролёръ: п. К. Геникъ; заступники: пп. К. Шлемкевичь и Сава Лазаровичь. — Помѣжь членами бачили мы заступнико̂въ „Братства св. Михаила въ Коломыѣ“ и „Читальнѣ зъ Киданча“.— Шкода, що нашій мѣщане такъ ро̂внодушно поглядаютъ на справы народно-рускій, а предсѣ въ ихъ власно̂мъ интересѣ булобъ зближитися до интелигенціи рускои та обзнакомлятися съ тымъ, що ихъ губитъ и що имъ помочи може; въ Коломыѣ есть ажь 5 рускихъ товариствъ, але всюда одній и тій самій люде працюютъ, а загалъ коломыйскихъ Русино̂въ або ро̂внодушно позираe на справы народній, або остентаційно о̂ттягаеся о̂тъ всего, що руске; ба суть и такій Русины, котрій о̂тдаются просто на услуги товариствамъ жидо̂вско-польскимъ задля якого марно̂го зыску матеріяльного, якъ тое показалося при послѣдныхъ выборахъ до сойму зъ меншихъ посѣлостей. — Славна колись Коломыя, яко гнѣздо Руси, по̂дъ упадае зъ дня на день, а маетокъ христіяньскій переходитъ що дня въ руки лихварскій. Часъ длятого крайный, Коломыйскій Русины, опамятатись та взятися до спо̂льноі и вытревалои працѣ на нивѣ народно-руско̂й, бо инакше жде васъ цѣлковита заглада зъ стороны нашихъ противнико̂въ!..

— **Зъ Жовко̂вщины** пишутъ намъ: Мы дуже „мягкій“ наро̂дъ!... Нѣкто може не давбы вѣры, а такъ есть, що повѣтова рада въ Жовквѣ, на котру мы всѣ справедливо сто̂лько надѣй покладаемъ, не выдае доси рускихъ писемъ до сусѣдныхъ громадъ рускихъ, а тымъ менше до высшихъ инстанцій або, боронй Боже, до ц. к. старостваъ Жовквѣ. Въ наслѣдство тои „мягкости“ жовко̂вскоі рады съ бо̂льшостею рускою, порѣшили, якъ зачуваемо, гдеякій дооколичній громады о̂тъ 1 липня с. р. не пріймати о̂тъ неи польскихъ писемъ. Небавомъ донесемъ Вамъ, чи рада поправится, и чи п. Набелякъ (писарь) научится вже по руски? (Помѣщаемъ сю допись задля выясненя правды, а евентуально причинъ поданого въ дописи факту. *Ред.*)

+) **По̂дкупства при послѣдныхъ выборахъ до сойму** практикувались не лишь въ рускій части краю, але и на Мазурщинѣ. Про по̂дкупства на Руси польскій газеты нѣчого не знаютъ, чи радше не хотятъ знати, бо ту ишла борба противъ кандидато̂въ „anty-narodowych“, значитъ, и всякій средства противъ нихъ були „честній“ и „легальній“. Инша рѣчь на Мазурщинѣ. Тамъ велася борба одного Поляка-самозванця противъ другого Поляка, порученого центр. комитетомъ, — отже тамъ польска праса глядѣла вже бо̂льше на пальцѣ кандидато̂въ-самозванцѣвъ и повытягала на свѣтло денне множество огидныхъ факто̂въ деморализація: запоюваня и по̂дкупства выборцѣвъ. Нашимъ читателямъ звѣстній вже бруды, якій о̂тслонила т. зв. независима польска праса зъ гр. Стадницкого. Теперь по̂добній бруды о̂тслонюе зъ выбору въ окрузѣ Пильзно-Дембица. Тамъ выбраный посломъ п. Кохановскій. „Nowa Ref.“ въ ч. 152 зъ 8 с. м. наводитъ цѣлый поименный списъ по̂дкупствъ, якихъ допустились агенты п. Кохановского. Такъ прим. за одинъ голосъ давано Антонови Громадскому гото̂вкою на руку 20 зр. и уповажнено его пити въ Дембици на рахунокъ п. Кохановского на 30—40 зр.; учителеви зъ Ньедзвяды дано 50 зр.; во̂йтови зъ Лопуховы 12 зр.; Янови Гелбазѣ 10 зр., а о другихъ 10 ще упоминаеся; одинъ во̂йтъ зложивъ одержанй грошѣ у лат. священика, щобы ихъ о̂тослати до акто̂въ выборчихъ; п. Тайхманъ, адъюнктъ податковый зъ Пильзна, обѣцювавъ Мошкови Берови зъ Дембицы 500 зр. за 10 голосо̂въ, и т. д. Зъ тыхъ ко̂лькохъ примѣро̂въ бачимъ вже, якъ то выглядали гдекуда тій „вольній выборы“ до сойму, и на ско̂лько оправдана хвальба крако̂вского „Czas-y“, що „Galicya to niepokalana dziewica“ при выборахъ!... Показуеся, що она зъ послѣдныхъ выборо̂въ выйшла дуже „pokalana“!... Мы цѣкавій, чи ц. к. власти стараются розслѣджувати оповѣщуваній публично часописями факты по̂дкупствъ при выборахъ, чи мовчатъ...

— **Наслѣдки выборо̂въ.** Подаемо до публичноі вѣдомости, що гр. Красицкій зъ Лиска наказавъ, щобы громадамъ Загорье, Заславье и Долина, повѣту сянѐцкого, не продавано въ его лѣсахъ воза дровъ дешевше, якъ по 5 зр., що перше 40 кр. коштовавъ. — Причина сего нелюдского наказу походитъ зъ о̂тси, що выборцѣ тыхъ громадъ не запродали свого чоловѣчого достоиньства и голосували на рускаго кандидата дра Искрицкого. — Той самъ панъ графъ велѣвъ заняти худобу выборця зъ Кальницѣ зъ пасовиска, котре громада у п. графа взяла въ аренду. Громада може пасти худобу на то̂мъ пасовиску, а выборець нѣ. Пытаемо теперь польску журналистику, котра такъ заѣло кинулась на руске Вѣче, — що̂ скорше може довести до аграрныхъ, а по̂сля „Gaz. Narodow-oи“ do socjalistycznych рухавокъ, чи руске Вѣче, о̂тбуте въ присутности ц. к. властей, чи поступокъ гр. Красицкого, котрый певно передъ выборами богато мусѣвъ говорити о „braterstwie“ та „opiekuństwie nad biednym prostaczkiem“? Щожь вы на те скажете, панове редакторы о̂тъ Narodówki и С°? Плодо̂въ вашои працѣ, панове опѣкуны, якъ не зберете вы самій, то зберутъ ихъ вашій дѣти. Яка сѣйба — такій будутъ жнива! Памятайте, що за грѣхомъ слѣдуе кара, — щобы вы не нарѣкали на тыхъ, що роблятъ васъ уважными на вашій блуды и грѣхи.

ихъ красу, славлятъ ихъ любовь, яко одну въ головныхъ прикметъ щастя або нещастя своихъ героѣвъ. Шевченко оспѣвуе женщину яко — *человѣка*. Еи терпѣня и любовь, еи оскорблене человѣче достоиньство творитъ змѣстъ лѣпшихъ поемъ Шевченка: Катерина, Наймичка, Марина, Тополя, Вѣдьма, Княгиня и мн. др. Онъ оплакуе еи го̂рку долю и оспѣвуе еи не яко „прекрасну, але слабу тварь“, але яко уживотворенье любови и всепрощеня, яко матѣрь человѣко̂въ середъ всякого горя и пониженя. Она зберегаe въ серцѣ своѣмъ искру святои любови для ближнѣго и передаe еи черезъ своихъ дѣтей всему человѣчеству. Матѣрь у Шевченка проявляется на тако̂й высотѣ, до якои не по̂дносить еи нѣкотрый поетъ. Природне всяко̂й женщинѣ чувство любови до дѣтей оспѣвуе Шевченко въ многихъ поемахъ, якъ Наймичка и др.

У нашо̂мъ раѣ на земли
Нѣчого красшого немаe,
Якъ тая мати молодая
Съ своимъ дитяточкомъ малымъ.

Але не то̂лько любити и голубити своихъ дѣтей умѣe мати у Шевченка; она выкохуе душу героѣвъ и наколибъ самъ найзнаменитшій человѣкъ стративъ свою матѣрь, заки она змогла розбудити его серце, то

— — — Горе!
Дитина бъ тая выростала
Безъ матерѣ и мы бъ не знали
И доси правды на землѣ,
Святои волѣ....

Матѣрь у Шевченковыхъ „Неофитахъ“ безъ страху дивится, якъ еи улюбленого сына-христіянина замучуютъ на смерть въ римско̂мъ колизею; она гордится замученымъ за правду сыномъ и по̂сля его смерти веде дальше его дѣло:

И ты слова его живіи
Въ живую душу приняла
И на торжища и въ чертоги
Ты слово правды понесла.

Але кро̂мъ подвигу материньскои любови женщина у Шевченка являeтся подругою-потѣшителькою; своею любовію и своимъ спо̂вчутьемъ освѣчуе она и повне небезпеченьствъ житье гайдамаки Галайды та сумній дни сироты-бѣдняки пастуха, у котрого при думцѣ о своѣй безталанно̂й доли поплыли тяжкій слѣзы.

А дѣвчина
При само̂й дорозѣ
Недалеко коло мене
Плоско̂нь выбирала
Тай почула, що я плачу...
Прійшла, привитала,
Утирала мои слѣзы
И поцѣлувала.
Неначе сонце засіяло,
Неначе все на свѣтѣ стало
Моe — ланы, гаѣ, сады...

Женщина зновъ являeтся подругою готовою до самопожертвованя, покидаe всѣ радости житя и иде

За невольникомъ убогимъ
Ажь у Сибѣрь!

Сама же любовъ являeтся для героинѣ Шевченка не забавою, не упоеньемъ, а страданьемъ:

И за що я его такъ довго,
Такъ тажко любила!...
. . . . . .
За милого якъ спѣвати —
Любо й потужити...

говорятъ двѣ его героинѣ. И въ то̂й же самый часъ середъ загально человѣчого горя, котре оплакуе Шевченко, о̂нъ видитъ въ любови однѣсеньке щастье, задля котрого людямъ варто жити.

Не вартъ, ей Богу, жить на свѣтѣ,
Коли нема кого любить! —

говоритъ у него салдатъ въ „Москалево̂й криницѣ“. Любити — найвеличнѣйша задача героинь Шевченка. Але любити не для власнои роскоши, лишь длятого, що то̂лько любовь сполучаe, по̂сля думки Шевченка, найро̂жнороднѣйшихъ людей, а може и длятого, що о̂нъ уважаe женщину найбо̂льше спосо̂бною до подвиго̂въ самопожертвованя во имя того взнесло̂го чувства, сполучаючого всѣхъ людей во имя братства. И проста селянка и княжна-институтка однаково працюютъ во имя всепрощаючои любови ближнѣго.

(Вѣдьма) — — Все забула:
Злее и не злее,
Всѣхъ простила, всѣхъ любила
И мовь надъ землею
Святымъ ангеломъ витала, —
Такъ ёй легко стало!

все по болящихъ день и но̂чь ходила и всѣмъ людямъ помагала... Або

(Княжна) — — Мовь сиза голубонька
Село облетѣла,
У всѣхъ була, всѣхъ бачила,
Всѣ повеселѣли.
Тамъ словами привитала,
Тамъ нагодувала;
Що день божій обходила
Село, помагала
Усякому....

Але признаючи, що любовь безъ достаточного умового и морального розвитя не може принести хо̂сна людямъ, Шевченко сумуе надъ недостачею розвитя женщины-матери:

Сама бъ учила, та не знала
Она письма того̀. Взяла
Та въ школу одвела,
Доглядала
Сама его, сама й навчала
Добру́ и ро́зуму...

И такъ задача женщины по идеалу Шевченка — то любити о̂тдаючи всю себе на щастье, на помо̂чь не то̂лько своему мужу, своимъ дѣтямъ, але и своимъ ближнымъ въ найширшо̂мъ значеню сего слова, носити въ своѣмъ серцѣ прекрасный идеалъ добра, братнёи любови и передавати его людямъ.

И всѣ мы, зо̂бравшійся тутъ почитательки Шевченка, хибажь не можемо и мы згодитися съ тыми идеалами: хибажь не повинна задача женщины на то̂мъ основуватися, щобы просвѣтити сво̂й умъ свѣтломъ знаня, щобы берегти въ своѣмъ серцѣ найвеличнѣйше въ чувствѣ — чувство любови, и всѣ свои змаганя, всю жизнь свою посвятити на торжество и побѣду того чувства середъ человѣчества?

— **Оловъ замѣсть золота.** Передъ сегорѣчными жидѣвскими святами „Пайсахъ“ прійшли два жиды рѣзники до монастыря тернопѣльского Єзуитѣвъ, обчислитися за мясо. При сѣй случайности выроваджено жидѣвъ до пивницѣ и показано имъ мѣшокъ съ дуже старыми кавалками желѣза, мѣди, мосяжа, ржою вже майже зъѣдженими, а межи тыми два лѣхтарѣ малѣ а тяжкѣ, предвѣчнѣ, оловяні... Торгъ въ торгъ, жиды набули тѣ рѣчи за 15 зр., а прійшовши до дому, одинъ жидъ Ляйбъ Билеръ взявъ собѣ одинъ лѣхтарь, а другій, Косисъ, взявъ другій. Передъ кѣлькома днями продавъ Билеръ свѣй лѣхтарь за 18 зр. золотникови тернопѣльскому, а той не спѣзнавшися ѣтпродавъ дальше якомусь Айзенклямови за 30 зр. Айзенкляма мати, замешкала во Львовѣ, отримала той лѣхтарь ѣтъ сына даромъ и нѣчо не мала спѣшнѣйшого, якъ сейчасъ пѣйти до перворядного золотника во Львовѣ справдити полученый крушець. Якъ же задивувалася, коли золотникъ по довгѣмъ осмотрѣ и пробованю, плативъ ѣй вже 1000 зр., бо лѣхтарь бувъ зъ чистого дукатового золота. Косисови платятъ вже значну суму за другій лѣхтарь, щобы мати пару, але той вздержуєся съ продажею. Патры Єзуиты не будутъ жалувати за лѣхтарями такъ дорогоцѣнными? *Б.*

— **Зъ Перемышля** пишутъ намъ: Дня 9 л. с. м. ѣтбувся въ Перемышли у пань Бенедиктинокъ пописъ музикальный учениць дѣвочои школы пѣдъ дирекцією органиста Ратыньского. На пописъ той, якъ я зачувавъ, запрошувано попередными лѣтами такожь Русинѣвъ. Сего року завязався нѣбы якійсь комитетъ для удержаня порядку и той власне такъ списався, що не знати, для якихъ причинъ не запрошено нѣ одного Русина, ба навѣть прійшло до того, що декотрѣ поважнѣ дамы рускѣ, хотѣвшѣ бути на пописѣ, надыбали сильну перешкоду при вступѣ. Пописъ самъ вышавъ не надзвычайно добре, але що ще цѣкавого, то се, що спѣвано лишь самѣ нѣмецко-польскѣ кавалки, а предсѣ бачивъ я такожь мѣжь спѣвачками нашѣ красавицѣ-Русинки, на котрыхъ нѣбы-веселыхъ лицяхъ малювалось невдоволенье... И симъ разомъ прійшла менѣ на думку потреба якъ найскоршого заведеня дѣвочои Бурсы въ нашѣмъ мѣстѣ...

— **Читальня въ Жовтанцяхъ**, основана 3 руск. мая с. р., розвиваєся дуже хорошо. Члены маютъ що читати, бо выдѣлъ предплативъ чотыри рускѣ часописи. Вп. о. Брылиньскій, мѣсцевый приходникъ, обдарувавъ читальню рѣжными книжками и часописями въ вартости до 100 зр., — за що ему читальня на сѣмъ мѣсци складае сердечну подяку. Рѣвножь дякує обомъ пп. Поповичамъ, котрѣ такожь запомогли библіотеку читальнѣ кѣлькома книжками.

— **Для обдуманя средствъ противъ холерѣ** санитарна комисія львѣвскои рады мѣскои пѣдъ проводомъ дра Чижевича ѣтбуває засѣданя въ тѣй цѣли, щобы охоронити насъ ѣтъ евентуально грозячого небезпеченьства.

(ω) **Вѣсти о холерѣ въ Египтѣ** мимо успокоюваня органѣвъ биржевыхъ не перестаютъ бути сумными, якъ и впередъ. 9 с. м. доносятъ знова зъ Александріи, що епидемія въ окрузѣ Дельты не лишь не попустила, але чимъ разъ бѣльше розширяєся. Такъ доносятъ, що холера показалась въ портовѣмъ мѣсци Тевтикъ и въ мѣсцевости Ель-Аришь, де вже 5 людей померло. Ель Аришь лежитъ на самѣй граници Египта и есть мѣсцемъ, де пристаютъ судна приходячѣ зъ Сиріи. Въ Дамiетѣ, де холера була трохи попустила, знова погѣршилося, бо число умерцѣвъ збѣльшилося знова въ послѣдныхъ 24 годинахъ о 8. Занедужавшихъ въ однѣмъ дни було 146. Въ Мансурахъ померло знова 26 душь. Бюро Рейтера доноситъ, що ѣтъ 9 год. вечеромъ минувшои суботы ажь до 9 год. вечеромъ въ понедѣлокъ померло въ Дамiетѣ 88, въ Мансурахъ 64, въ Саманудъ 9, а въ Ширбинъ 7 особъ на холеру. Всѣ случаѣ занѣдужаня обмежаются въ Александріи лишь на участокъ европейскій. До агенціи Гавасъ доносятъ зъ Гонгкингъ, що въ хиньскѣмъ портовѣмъ мѣстѣ Шатеу страшна панує холера. — Въ Вѣдни и Краковѣ — подѣбно якъ во Львовѣ рады санитарнѣ радятъ надъ презервативными мѣрами противъ холеры.

— **Перемѣщеня въ австрійскѣй арміи.** Въ осени сего року наступятъ перемѣщеня полкѣвъ австрійскои арміи. Зъ галицкихъ полкѣвъ призначеный до окупаційнои арміи 55 полкъ пѣхоты (штабъ и два батайльоны) перейде зъ Бережанъ и Тернополя до Плевье. Зъ занятого краю повернутъ: батайльонъ полку 9 до Бережанъ, часть полку 77 до Перемышля, часть 80 го до Тернополя, 95-ого до Чорткова и батайльонъ стрѣлцѣвъ до Кракова. Въ объемѣ же монархіи зъ галицкихъ полкѣвъ будутъ перенесенѣ полкъ 77 зъ Сянока до Перемышля и 95 зъ Чорткова до Станиславова.

— **Чому рускѣ газеты не доходятъ адресатѣвъ?** Дня 9 с. м. принѣсъ я на ц. к. головну почту 3 чч. „Дѣла“ пѣдъ опаскою съ 3 маркаки по 2 кр., адресованѣ до Туринки, а хотячи довѣдатися, длячого на почтѣ въ Туринцѣ газеты зѣстаютъ, показавъ я газету одному панови офиціялови почтовому и запытавъ єго о причину. П. офиціялъ ѣтповѣвъ, що „trzeba adresować po polsku, bo niezawodnie w Turynce nie umieją czytać po rusku“. Я сказавъ на те, що я знова не умѣю по польски писати. — *Кирило Скрипка*, членъ тов. „Просвѣты“ и пр.

— **Рахунокъ приходѣвъ и розходѣвъ бурсы братства св. о. Николая въ Станиславовѣ** за часъ ѣтъ 1 вересня 1881 р. до 31 серпня 1882 року.

1. Приходы:

1. Чиншъ зъ камениць (ул. Середна ч. 43)	542 зр.	48 кр.
2. Добровѣльнѣ жертвы, дохѣдъ зъ представленя театр., вечера декл. и вечера съ танцями . . .	891 „	69 „
3. Членьскѣ вкладки . .	118 „	— „
4. Доплаты за питомцѣвъ Бурсы	1201 „	— „
5. Натуралія въ вартости .	161 „	80 „
6) Пожичка а) на покрытье недобору зъ минувш. року . .	715 „	60 „
7. Пожичка б) на недобѣръ сегорѣчн.	25 „	— „
Разомъ	3655 „	57 „

2. Розходы:

1. Недобѣръ зъ минувш. року	715 зр.	60 кр.
2. Податокъ за каменицу за 1½ р.	292 „	47 „
3. Асекурація каменицѣ и официнъ	26 „	23 „
4. Раты до щадницѣ мѣскои ѣтъ довгу	300 „	53 „
5. Отсотки за выжичены грошѣ у лиць частныхъ . . .	96 „	33 „
6. Репарація каменицѣ . .	67 „	94 „
7. Чищенье клоакѣвъ и коминѣвъ	36 „	99 „
8. Удержанье 29 ученикѣвъ въ бурсѣ, именно: а) харчь, опалъ, свѣтло, готѣвкою	1324 „	18 „
б) натуралiями вартости . .	161 „	80 „
8. Ремунерація касiера и господаря Бурсы	283 „	— „
10. Выдатки канцелярiйнѣ и почтовѣ, друки	62 „	23 „
11. Церквѣ парохiяльнѣй ѣтдано довгу	287 „	70 „
Каса	— „	57 „
Разомъ	3655 „	57 „

I. Маєтокъ:

Каменица съ огородомъ пѣдъ ч. 43 при ул. Середнѣй, и двома официнами въ подвѣрю, разомъ приближенои вартости . . . 15.000 зр.

II. Довги:

1. Щадници мѣскѣй выплатити належитъ довгъ	3167 зр.	55 кр.
уморяємый въ ратахъ ½ рѣчныхъ (разомъ съ %) по 150 зр.		
2. До касы церковнои парохiяльнои (кромѣ %)	1200 „	— „
3. Частнымъ лицямъ (кромѣ %)	2400 „	— „
Разомъ	6767 „	55 „

Повысшiй рахунокъ справджено и съ книгами бурсовыми згѣднымъ найдено. — Комисія контрольна. Въ Станиславевѣ дня 12 грудня 1882.

И. Ключенко. *Кордасевичъ.*

Подаючи повысшiй рахунокъ до вѣдомости П. Т. Родимцѣвъ, примѣчаєся, що лишь каменица вынаймаєся партiямъ; въ обохъ же официнахъ на текучiй рѣкъ шкѣльный примѣщенѣ питомцѣ Бурсы числомъ 35.

Ѣтъ Выдѣлу братства св. о. Николая въ Станиславовѣ, въ мѣсяци маю 1883.

Т. Шанковскiй.

Вѣсти епархiяльнѣ.

Зъ АЕпархiи Львѣвскои.

Ганоничну институцію одержавъ о. Вас. Винницкій на пар. Залѣсцѣ, дек. ходорѣвскаго.

Душпастырскѣ посады обняли: оо. Анд. Завадскій яко другій сотруд. въ Ширци, Ив. Попель яко завѣд. Глибокои, Юл. Твардiєвичъ яко завѣд. Новосѣлокъ загалчиныхъ, дек. унѣвскаго, Ив. Павлусевичъ яко завѣд. Протесъ, Ф. Пелехъ яко сотр. въ Курянахъ и Теод. Теляковскій одержавъ декретъ на катихита при школѣ краевѣй въ Дублянахъ.

Митроп. консисторія вставляєся до ц. к. президiи намѣстництва о згоду на запрезентованье оо.: 1) Льва Струтиньского на пар. Космачь, дек. богородчаньского; 2) Якова Шидловского на пар. Старомѣщину, дек. скалатского; 3) Валерiяна Харламповича на кап. Ясенѣвцѣ, дек. золочѣвского.

Ѣтпустку для поратованя здоровля получили оо.: Наркизъ Янкевичъ на 3 нед.; Вас. Долиньскій на 2 мѣс.; Дiон. Дiяковскій на 6 недѣль.

Личный додатокъ по 100 зр. на 3 роки получили оо.: 1) Григ. Боднаръ зъ Потока; 2) Лука Левицкій зъ Белзця; 3) Мих. Грегоровичъ зъ Городиславичъ; 4) Е. Петрушевичъ зъ Буска; 5) Теоф. Нижанковскій зъ Седлискъ; 6) Григорiй Вацыкъ зъ Пѣдгайчикъ и 7) І. Гиличиньскій зъ Яхторова.

Курсъ львѣвскій зъ дня 10. л. липня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акцiи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	296 25	299 50
„ львѣв.-черн.-яс. по 200 р.	168 50	171 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	290 —	295 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99 40	100 40
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 50
„ „ „ по 5% ав. перiод.	99 40	100 40
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 70	102 70
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнѣ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизацiи галиц. 5% м. к.	98 80	100 —
Облиги комунальнѣ Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Ножички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова . .	17 50	19 50
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскѣй	5 55	5 65
„ цѣсарскѣй	5 56	5 66
Наполеондоръ	9 45	9 55
Пѣвимперiялъ	9 75	9 85
Рубель россiйскѣй срѣбный . .	1 54	1 64
„ „ паперовый .	1 15¾	1 17¾
100 марокъ нѣмецкихъ . . .	58 20	59 —
Серебро	— —	— —

безъ текучого куп. — безъ купону

Послѣдна телеграма „Дѣла“.

Дрогобычь, дня 12 л. липня. Въ недѣлю дня 8 с. м. прiѣхавъ тутъ на осмотръ монастыря оо. Василiянъ провинцiялъ о. Сарницкій, посѣтивши впередъ Добромиль и Лаврѣвъ. Въ слѣдъ за нимъ другого дня (очевидно, такъ вже було укартовано) прiѣхавъ зъ Добромиля патеръ Єзуитъ и почали оба съ провинцiяломъ о. Сарницкимъ жадати ѣтъ игумена Дрогобыцкого монастыря, **щобы ѣтступивъ Езуитамъ монастырь съ церквою монастырскою** (зв. „каплицею“) для заложеня тутъ гимназiи для новикѣвъ. (ОО. Василiяне мешкаютъ теперь въ мѣскѣмъ будынку коло парохiяльнои церкви.) Игуменъ о. Нѣмиловичъ *спротивився рѣшучо* тому жаданю мимо сильного наляганя провинцiяла. Чи однакъ єго спротивленье що поможе, — покаже близька будучнѣсть.

Съ симъ числомъ розсылаєся Вп. предплатникамъ „Библiот. найзн. повѣстей“ 3 и 4 аркушь повѣсти „Зъ великого свѣта“.

Ѣтъ кѣльканайцять лѣтъ хорошо реномованe

Переплетниче Заведенье

Михаила Сембратовича

во Львовѣ, при ул. Краковскѣй ч. 19

поручаєся для переплету книгъ церковныхъ, а именно: **Евангелiй, Литургиконѣвъ, Молитвословѣвъ** и т. п.

Кромѣ того переплѣтає, по дуже умѣренныхъ цѣнахъ, такъ книги, якъ и другѣ въ кругъ сего заводу входячѣ роботы.

Удержує складъ прехорошо переплетеныхъ книгъ **для вписовъ въ братство тверезости** ѣтъ 3 зр. до 10 зр. в. а.

Замовленя зъ провинцiи выповняє якъ найточнѣйше и въ короткѣмъ часѣ. (3—9)

Якъ заводити Правды на ладъ закомарскои Правды?

Розказавъ Данило Танячкевичъ, духовный Закомаря. Накладомъ „Батькѣвщины“. Цѣна 10 кр., а почтою 12 кр. Дѣстати можна черезъ редакцію „Батькѣвщины“.

— **На фондъ стипендiйный имени Вол. Барвѣньского** зложили: п. Левъ Левицкій, матуристъ 1 зр., о. І. Кордасевичъ въ Тарнавцѣ 50 кр., — разомъ **551 зр. 5 кр.**

— **На стипендію „Григорія“** прислявъ о. І. Кордасевичъ въ Тарнавцѣ 50 кр.

— **На втору городску церковь во Львовѣ** прислявъ о. І. Кордасевичъ въ Тарнавцѣ 50 кр.

Переписка Редакціи и Администрацiи.

Н. Н. въ С. „Надѣсланого“ не можемъ умѣстити, бо въ одержанѣмъ нами справозданю выборчѣмъ зъ дотычного округа имя о. Р—а находимъ въ списѣ священикѣвъ голосувавшихъ на руского кандидата. Поинформуйтеся основно.

ЗАЯВЛЕНЬЕ.

По причинѣ великого банкрутства

фабрики зигаркѣвъ

à la ville de Genève

въ Женевѣ, въ Швайцарiи, єсьмо въ можности давати найлучшiй зигарки знанѣ въ цѣлѣмъ свѣтѣ, понизше половины цѣны. Треба користати зъ такъ рѣдкои случайности, щобы прiйти до такъ хорошого зигарка. Порука на 10 лѣтъ.

Списъ зигаркѣвъ:

5000 цилиндрѣвъ, зигаркѣвъ кишеневыхъ зъ найлѣпшого срѣбного никлю, регулѣваній на минуты, перше 14 зр. теперь лишь 5·25 зр. — дуже елегантна штука. Порука за добрый хѣдъ на 10 лѣтъ.

2325 анкерѣвъ съ 15 правдивыми рубинами знаменитѣй, регулѣваній на секунды, перше 21 зр., теперь 7·25 зр. Окладина дуже деликатна. Срѣбный никель гравированый. Порука на 10 лѣтъ.

3650 ремонтуарѣвъ зъ правдивого двократного золота, накручуваный безъ ключикѣвъ, съ дуже деликатною никлевою машинерiєю, найдешевшiй и найлучшiй зигарки въ свѣтѣ, перше 24 зр., теперь лишь 10·25 зр.

1000 анкерѣвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла пробованѣ черезъ ц. к. урядъ монетарный, на 16 рубинѣвъ, дуже добре регулѣваный. Перше 27 зр, теперь 12·40 зр.

1400 правдивыхъ ремонтуарѣвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла, накручуваній безъ ключика, уприлѣвана машинерiя зъ правдивого никлю, регулѣваній на секунды, по нечуванѣй єще цѣнѣ, перше 35 зр. теперь 16·50 зр.

4200 французскихъ будячихъ зигаркѣвъ столовыхъ, всѣ съ галасуючимъ апаратомъ, перше 12 зр., теперь лишь 4·80 зр., дуже цѣнiй для кождои родины, для кождого ремѣсника (10—12)

Кожде, хотяйбы найменше замовленье залагоджуеся точно въ сей часъ. Треба якъ найскорше замовляти. На доказъ, що сей анонсъ не маєна цѣли нѣякого обманьства, обовязуємося, скоро зигарки не сподобаются, принятi ихъ назадъ а грошѣ звернути.

Th. Schmejkal,
Wollzeile 33. Wien.

Курсъ збѣжа

зъ дня 8 л. липня 1883.

Цѣна за 100 кильограмѣвъ.

	зр.	кр.	зр.	кр.
Пшениця червона	9	60	10	—
Жито	6	40	6	80
Ячмѣнь	5	60	6	10
Овесъ	6	45	6	90
Гречка	8	—	8	35
Кокорудза стара	6	—	7	25
„ нова	—	—	—	—
Просо	—	—	—	—
Горохъ до варки	8	—	9	50
„ паст.	6	—	7	—
Сочевица	—	—	—	—
Фасоля	—	—	—	—
Бѣбъ	—	—	—	—
Выка	6	75	7	50
Конюшина (передня)	7	—	7	50
Анижъ плоскій	60	—	105	—
„	—	—	—	—
Кминъ	26	—	30	50
Рѣпакъ зимовый	—	—	—	—
„ лѣтный	12	75	14	50
Ржѣй (Львликa)	—	—	—	—
Насѣнье конопляне	9	50	10	50
Хмѣль за 100 кил.	9	50	10	75
	150	—	200	—

РУКАВИЧКИ

всякого родѣ власного выробу, такожь всякѣ выробы рукавичнѣ,

найдешевше поручаютъ

Братя Лянгнеръ

Львовъ, ул. Галицка ч. 16.

Литографiи бл. п. Володимира Барвѣньского мы вже розѣслали тымъ, що до сего часу ихъ собѣ були замовили. По причинѣ, що пересылка почтова насъ о много бѣльше коштуе, якъ мы надѣялись, змѣняємо цѣну якъ слѣдуе: 1 примѣрникъ безъ пересылки 50 кр., съ пересылкою нефранкованою 62 кр., съ пересылкою франкованою 88 кр. — Просимо о вчасни замовленя, бо обстальовано лишь невеликiй накладъ литографiй.

ОБРАЗКИ

на преміи для дѣтей

поручає

К. М. Возняк

во Львовѣ ул. Ѳрменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому),“

сотка по **60 кр., 1 зр., 1 зр. 60 кр., 2 зр. 50 кр. и 3 зр.**

(24—?) Такожь

МОЛИТВОСЛОВЫ для дѣтей по 15 кр. ш.
„ „ бѣльшi 20 кр. ш.
„ „ молодежи 30 кр. шт.

Молитвословы для молодежи

оправнѣ въ полотно съ бытискомъ „Нагорода пильности“ по 35 кр.

Молитвенники народнѣ

по 20 кр. штука.

При замовленяхъ образкѣвъ высше 10 зр. ѣтсылаю франко.

Съ почтенiемъ

К. М. Возняк.

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись

„НОВЕ ЗЕРКАЛО“

пѣдъ редакцiею ***Корнила Устiяновича.***

Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона рускои народности противъ всякихъ посторонныхъ напастей и объективна критика порокѣвъ рускои суспѣльности.

Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до кѣнця року 2 зр. а. в. Предплату прiймаютъ редакцiи всѣхъ рускихъ часописей и администрацiя „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбкѣвска ч. 2. (3—?)

КУФРЫ

куферки, торбы и торбинки до подорожи — такожь всякѣй прибори подорожнѣ поручаютъ найдешевше

Братя Лянгнеръ

Львовъ, ул. Галицка ч. 16.

КОБЗАРЬ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Книжочка I.

Выбѣръ найкрасшихъ поезiй Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторѣнъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.

Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)

Кто купуе наразъ 9 прим. за готѣвку дѣстае 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакцiи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батькѣвщины“ и „Нового Зеркала“.

Выдавець и редакторъ: **Антѣнъ Горбачевскiй.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пѣдъ зар. К. Бедняровского.